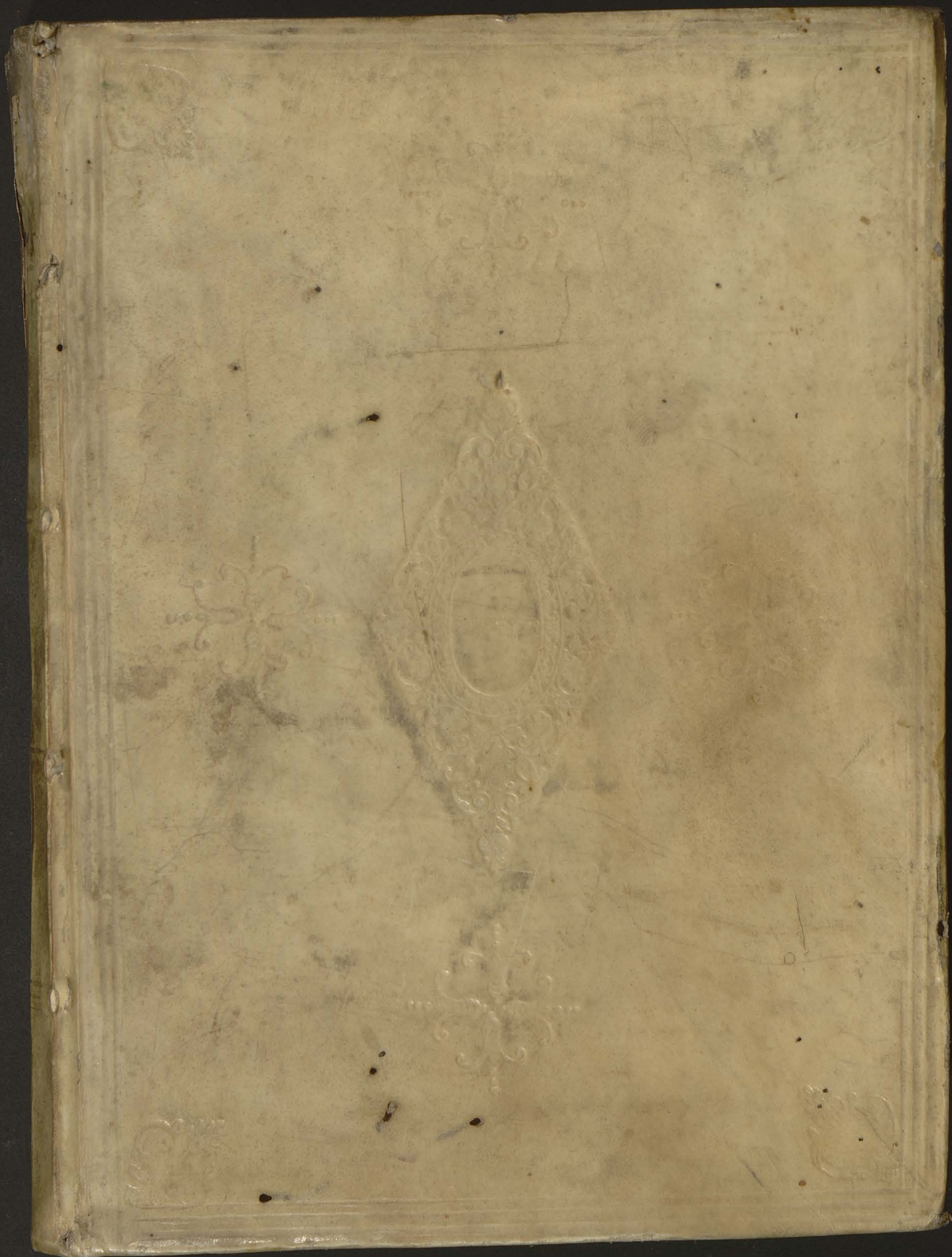

V
B J
C

¶ Questiões subtiles ꝛ ꝓutiles magr̄i Joannis Magr̄i. doctoris parisiēsis sup totū cursū logice porphyrij ꝛ ph̄i cū vtili explanatōe text⁹ icipiunt ſm mentem doctoris subtilis Scoti.

Irca exordiū libri predicabiliuꝫ porphirij queritur vtrum logica sit vnus habit⁹ scientific⁹ rōalis ab alijs distinct⁹. ¶ Et arguit̄ p̄mo cōtra primaꝫ partem. quia modus rei non est res cui⁹ ē modus. sed logica ē mod⁹ sciēdi. ḡ logica non ē habit⁹ sciētificus. Minor pꝫ p ph̄m scd̄o methaphysice capitulo vltimo dicētē ꝙ absurdū est simul q̄rere sciaꝫ ꝛ modū sciēdi vbi per modū sciendi ſm ꝯmētatorē itelligit logicam. ¶ Scd̄o arguit̄ cōtra scd̄am ptem. logica ꝯtinet multos ꝓcessus demonstratiuos ꝛ multos habitus ꝯclusionū in ea demonstrataꝝ. ergo logica non est vnus habitus. Tenet ꝯn̄a. quia habitus scientificus ē vnus ab vnitate ꝯclusionis demonstrate. Nec valet dicere ꝙ ex pluribus habitibus partialib⁹ diuersaꝝ ꝯclusionū sit vnus totalis habitus scientificus qꝛ ex nullis plurib⁹ alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis vꝫ posse fieri aliqđ vnū nisi alteꝝ sit in potētia ad reliquū per phꝫ septimo methaphysice. sed diuersi habit⁹ diuersaꝝ ꝯclusionū ꝯstitutarum ex alijs ꝛ alijs extremis sūt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis non se hn̄tes tanq̄ act⁹ ꝛ potentia. ergo ex ipsis non potest fieri vnus totalis habitus. Prima ps minoris pꝫ. qꝛ cum scientia vnius ꝯclusionis stat aliquē errare circa aliam ꝯclusionē. Scd̄a ps patet. quia cum talis habitus totalis sit accidens nō videtur posse ꝯponi ex actu ꝛ potentia ſm ph̄m septimo methaphisice. ¶ Arguit̄ tertio ꝯtra tertiaꝫ ptem qꝛ logica est ens reale predicamentale de prima specie qualitatis. ergo nō est rōnalis. ¶ 4° arguit̄ ꝯ vltimā ptē. eēntialis distinctio noticiarum est ab obiectis. sed noticie siue habitus methaphisice ꝛ logice est idem obiectum. ergo non sunt scientie inter se distincte. Maior videtur nota ex scd̄o de aīa. Minor ꝓbatur ex. 4. methaphysice vbi dicitur ꝙ circa ideꝫ laborant methaphisic⁹ sophista ꝛ dialetic⁹. ¶ In oppo^m est Ari. ꝛ oēs pipatetici.

Primo sciendum ē ꝙ ꝓ declaratione p̄mi termini ponuntur tres difficultates. ¶ Prima difficultas ē. cuius potentie logica ē habitus. R̄ndetur p vnam distinctioneꝫ ꝛ vnum dc̄m. Distinctio est hec. in omni substātia incorporea duplex ē potētia. s. intellectus ꝛ voluntas. Intellectus est potestas qua aīa p̄t intelligere. Sed volūtas est ptās q̄ aīa p̄t velle. Dc̄m est istud. logica est habitus intellectus. patet quia regulat potentiam intellectiuam ad bene diffiniendum diuidendū ꝛ discurrenduꝫ. ḡ ꝛc̄. ¶ Scd̄a difficultas. ꝑ quem actum intellectus generatur in nob logica. R̄ndetur p vnā distictionē ꝛ vnum dc̄m. Distinctio est hec. actuū itellect⁹ alius ē adequatus vt itelligere. ali⁹ ē inadequatus q subdiuidit̄ i sex. Quoꝝ p̄m⁹ ē simpliciū appꝛhēsio ꝑ quē formant̄ diffinitiones. Scd̄s ē appꝛhensorum cōpositio ꝛ diō ꝑ quem fiūt enūciationes. Tertius ē cōpositorum ꝛ diuisorum discursus ꝑ quem fiunt sill̄i. Quart⁹ ē decipi ꝑ quem fiunt sillogismi ignorantie siue falsigrafi. Quintus est opinari ꝑ quem fiunt sillogismi dialetici. Sextus ē certissime cognoscere ꝑ quē fiunt sillogismi demonstratiui. ꝛ illoꝝ solū ponuntur tres ab Aristo. a quoꝝ tertio. s. a discursu vocatur intellectus: ratio: que sic ab isac diffinitur. Ratio ē virtus aīe itellectualis faciēs currere causam in causatuꝫ. Dc̄ē istō. ꝛ sꝫ oēs act⁹ intellectus quarto excepto ꝯferant ad generandū sciam: a sexto tamen dr̄ ꝑncipaliter scia generari. quia ꝑ sillogismuꝫ demonstratiuum scientia principaliter generatur. ¶ Tertia difficultas ē. quot sūt hitus itellectus quibus nō ꝯtingit dicere falsū. R̄ndetur p̄mittendo quattuor distinctiones ꝛ ꝯsequenter vnū dc̄m. ¶ Prima distinctio ē h̄. habituū intellectus alius ē ifusus: ꝛ est ille qui ab extrinseco sine actu potentie iprimitur. Alius est acquisit⁹ q. s. mediante actu potentie acquiritur. ꝛ sic diffinitur habitus in cōmuni. Habitus ē aliqđ supadditū potētie naturali inclinans animam ad ꝓmpte faciliter delectabiliter ꝛ expedite operandum. ¶ Scd̄a distinctio. habituum acquisitorum. ali⁹ est spiritualis. ꝛ ē ille cuius potentia est in aīa subiectiue. alius ē corporalis ꝛ ē ille cuius potētia ē i corpe subiue. ¶ Tertia distinctio. habituum sp̄ualiū alius est intellectualis q subiue est in intellectu. Alius est voluntarius siue moralis qui est subiectiue in voluntate cuiusmodi sūt ꝟtutes morales. ¶ 4ª distictio. hituū intellectualiū alius ē quo ipossibile ē

dicere veꝝ vt error ⁊ ignorātia ꝑme dispositōis. alius ē quo īpossibile ē dicere falsum vt scia. ali⁹ ē quo possum⁹ dicere veꝝ ⁊ falsū vt opinio. ¶ Dictū ē istud. qnq3 sunt hītꝰ intellectus qb⁹ īpossibile est dicere falsū. s. sapiētia sciētia ītellectus prudētia ⁊ ars. vñ sapiā ē intellect⁹: ⁊ scientia honorabilissimoꝝ in nā. Sȝ intellect⁹ ē habitus ꝑmoꝝ pͥncipioꝝ. Sciā vō ē habit⁹ cōclusiōis ꝑ demōstrationē acqsit⁹. Et ars est recta rō rerū a nobis factibiliū. Prudētia āt ē recta rō reꝝ a nobis agibiliuȝ.

Secundo sciendū ē ꝙ ꝑ declaratōe scđi termini mouet̄ talis difficltas: qua vnitate ē hītus logice vn⁹: Rn̄detur ꝑ vnam distinctionē ⁊ vnū dc̄ȝ ⁊ vnā suppōnē. Suppō ē hec. cuiuscūq3 scie ⁊ habit⁹ vnitas eēntialis ⁊ itrinseca sumitur ab vnitate subi. Distictio ē hec. obm logice sic̄ cuiuslibet alterius habitus pōt dupliciter ɔsiderari. vno modo materialr̄. s. cū ꝑcisione a suis principijs. Alio mō formaliter hoc est scđȝ eius rōem formalē quā quidē rōeȝ trahit ex suis pͥncipijs. Dictum ē istud. hītus logice in eodē intellectu ē vn⁹ numero. pȝ. qꝛ vnitas habitus sumitur ex vnitate obiecti formalit̄ cōsiderati. sȝ quorūcūq3 in logica ɔsideratoꝝ ē vna rō formalis. obiectiua igitur oīuȝ in logica ɔsideratoꝝ ē vn⁹ habitus scientificus numero saltem in vno eodem intellectu. ¶ Aliter rn̄detur per vnaȝ suppōneȝ ⁊ duo dc̄ā. Suppō ē hec. vnitas formalis ⁊ itrinseca cuiuslibet habitus sumit̄ ab vnitate rōnis formalis subiecti attributionis. ¶ Primū dictū. habitus affectiuus ⁊ moralis ⁊ habit⁹ scientificus inter se ɔueniunt qꝛ sicut ex vno actu tēperātie generat̄ tota realitas tēperātie eēntialr̄ q̄uis in gradu imperfecto ⁊ per alios actus sequētes non acquirit̄ noua realitas sȝ tm̄ perficit̄ ⁊ intendit̄ habitus tēperantie prius totus acqsitus scđȝ totā suā essentiam ꝑ primū actū temperātie. Sic etiā cū aqua calefit tota eēntia ⁊ realitas caliditatis acquirit̄ in primo actu calefactionis q̄uis in gradu valde imperfecto: Sed ꝑ actus sequentes nō acqritur noua caliditas sed solum perficitur illa caliditas que prius erat acquisita scđm eē impfectū. ita cōsimiliter dicendū est de habitibus intellectualib⁹ vt si quis acquirat vnā noticiā vnius cōclusionis logice ꝑ vnicā demōstrationē etiā ꝑ illam demonstrationē generatur in ea tota eēntia ⁊ realitas logice. licet scđm eē impfectū. Et cū acqrit noticiā alterius conclusionis non acquirit aliquā realitatem logice sed solum pficitur logica prius acqsita ⁊ iterum per aliam conclusionem magis perficitur ⁊ sic deinceps. ¶ Scđȝ dictū. habitus morales vel affectiui ⁊ hītus cognoscitiui quo ad suaȝ generationē tm̄ in hoc differūt qꝛ habitus affectiui generant̄ ⁊ augent̄ ex cōsilibus actibus ⁊ eiusdeȝ spēi. Sed hītus cognoscitiui generant̄ ⁊ augentur per actus difformes ⁊ distinctos spē quia habitus acquisitus per vnū actū intelligēdi circa vnū pͥncipiū augentur per alium actū intelligendi habitū de cōclusione ⁊ acqrit respectū ad illā ⁊ per aliū actum circa aliquā cōclusionē intendit̄ āplius ⁊ pficit̄ ille habit⁹ pͥncipioꝝ ⁊ q̄to ad plͤes cōclusiones hȝ respectū tāto plurium ɔclusionū ē ille habitus ⁊ ēt ad plͤes act⁹ inclinās. Aliter rn̄det̄ per duas distinctōes ⁊ tria dicta. ¶ Prima distinctio ē hec. habitus sciētifici duplex ē vnitas: s. vnitas formalis ⁊ itrinseca. Alia ē vnitas obiectiua ⁊ extrinseca. ¶ Scđa distinctio. noticie diuersaꝝ conclusionū demōstrataꝝ in termino vel terminis differētiū pn̄t duplr̄ ɔsiderari. vno mō ꝑticulari ⁊ sub ꝑprijs rōib⁹ suis nō habēdo respc̄ȝ ad aliqđ pͥm obiectū in quo huiusmodi ɔclusiōes virtualr̄ ɔtinēt̄. Alio mō pn̄t ɔsiderari hmōi ɔclusiones nō i se sȝ inq̄tū virtualr̄ ɔtinētur in pͥmo obō habit⁹ scientifici. ¶ Primū dc̄ȝ ē istud. cuiuslibet habit⁹ scientifici vnitas formalis ⁊ itrinseca sumit̄ a ꝑpō gradu vltimate pfectionis eēntialis illi⁹ habit⁹. pȝ qꝛ a quo capit res entitatē ꝑpriā ⁊ vltimatā ab eodē capit vnitatē formalē ⁊ intrinsecā. sed a nullo extriseco capit res formalr̄ entitatē. igitur nec3 vnitatē. g̊ relinqtur ꝙ ab vltimo gradu pfectionis eēntialis rei hȝ res ꝙ sit formaliter tale ens ⁊ vnū ens. ¶ 2ᵐ dc̄ȝ. cuiuslibet hīt⁹ itellectualis creati sumit̄ vnitas extriseca ex vnitate primi obiecti in quo ille habitus continetur virtualiter sicͭ cā ꝑtiali. ¶ 3ᵐ dc̄ȝ ē. ⁊ si in logica tot sūt scientifici ꝑtiales quot sūt ɔclusiones demōstrate spē disticte: tn̄ oīuȝ ɔclusionū logicaliuȝ ē vn⁹ habit⁹ genere vnitate obiectiua ⁊ extrinseca. Prima ꝑs pȝ. qꝛ quelibet demōstratio aggenerat scientiam de sua ɔclusione. igitur tot erunt scientie partiales quot erunt ɔclusiones per diuersas demonstrationes demonstrate. ¶ Scđa ꝑs pȝ. qꝛ vnitas total' logice obiua ⁊ extriseca sumit̄ ab vnitate primi obiecti virtualiter ɔtinentis mediatius vel imediati⁹ omnes veritates scibiles de illo subiecto. sed obm̄ primuȝ scie logice ē vnū genere: ergo omnium ɔclusionum logicalium ē vn⁹ habit⁹ genere. Minor patet. qꝛ ɔclusiones logicales inter se minus differūt q̄3 habitus diuersaꝝ ɔclusionum quarum vna ē logica ⁊ alia mo/

ralis. sed prime due ꝯclusiones tm̄ genere diffe/rūt. ꝑ bit⁹ oīuꝫ ꝯclusionū logicaliū dicent̄ minus ꝙ̄ genere differre ꝛ ꝑ ꝯsequēs oīum earum erit vnus habitus genere.

Tertio sciēdū ē ꝙ ꝑ declaratōe ꝓtij termi/ni mouet̄ talis difficultas. vtꝝ logica sit sit hitus scientificus ꝛ modus sciēdi. Rn̄det̄ ꝑ tres distinctiōes ꝛ tria dicta. ¶ Prima distin/ctio ē hec. duplex ē modus sciendi. s. obiectiuus ꝛ ille ē modus sciendi q ē natus terminare obie/ctiue actū intellect⁹. Ali⁹ ē modus sciēdi directi/uus q est qdā habit⁹ natus dirigere itellecm̄ circa modū sciendi obiuū. vbi grā. iste modus sciendi q ē argumētatio pōt ꝯsiderari ꝑ cōpatiōeꝫ ad sci entias ad q̄s ē applicabilis. Alio mō pt ꝯsiderari in pticulari ꝛ sub ꝓpa ratione formali ꝛ qditatiua ipsius ꝛ vt sic ē obm̄ aptum natū terminare obie/ctiue actū itellectus nr̄i. Et sic vocatur mod⁹ sciē di obiectiuus. ꝯceptus autem vel habitus de ta/li obiecto dicit̄ modus sciendi directiuus ¶ Se cunda distinctio. modus sciendi obiectiu⁹ potest cōsiderari dupliciꝫ: vno modo in vl'i ꝛ aptitudina liter. ꝛ sic tm̄ sunt tres modi sciēdi. s. ar⁹ diffinitio ꝛ diuisio. Qd̄ pꝫ. qꝛ cuiꝫ ignoto dꝫ corrn̄dere pro prius modus notificandi siue sciendi illud. modo ignotū ē tm̄ triplex. igit̄ ꝛ mod⁹ sciēdi erit tantuꝫ triplex. Minor pꝫ. qꝛ vl' ignotū ē ꝯplexū ꝛ illi cor rn̄det modus sciēdi. q ē argumētatio siue discur sus. Uel ē ignotū icōplexum quod iterum est du plex. quia vel ipsum ē ignotum ꝙ̄tum ad suam qditatem essentialem. ꝛ sic ei corrn̄det diffinitio tā ꝙ̄ ꝓpri⁹ mod⁹ ꝑ quem notificatur. vel tale incon/plexum ē ignotum quantum ad sui confusioneꝫ vel ptātem. ꝛ sic diuisione notificatur. z⁹ ꝯsidera tur modus sciendi in particulari ꝛ in executione siue istrumētaliter. ꝛ sic argumētatio diffinitio ꝛ diuisio in pticulari dicuntur tales modi sciendi. ¶ Tertia distinctio. modus sciendi directiuus est duplex. quidam ē modus sciendi directiuus circa modum sciendi obiuum in vniuersali. Ali⁹ ē modus sciendi directiu⁹ q dirigit itellm̄ nr̄ꝫ cir ca modum sciēdi obiectiuū in pticulari. ¶ Pri^m dc̄m. logica docens non ē modus sciendi obiecti uus. pꝫ. qꝛ modus sciendi obiectiuus ē ipm̄ obie ctū de quo ē scia i ipā logica. ergo logica non est modus sciēdi ſꝫ ē de mō sciēdi. ¶ z^m dc̄ꝫ. logica docens ē modus sciēdi directiu⁹ pmo mō. pꝫ. qꝛ logica docēs ē quedā noticia siue qdam habitus directiuus nr̄i intellectus circa modum sciendi obiectiuū de quo p̄ncipalr̄ ē logica. ¶ z^m dictū.

logica vtēs ē modus sciēdi directiu⁹ z⁹ modo di ctus. ꝛ ita nō ē scia sed ē duꝫat modus sciendi de quo loqtur Ari. z⁹ metaphysice cum dic̄. absur/dū ē sil' qrere sciaꝫ ꝛ modum sciendi. ¶ Ex qbus iferūtur duo correlaria. Primū ē. logica vtens ꝛ logica docens sunt hitus realiter distīcti qꝛ vnus ē scientificus alius vero non. ¶ z^m correlariuꝫ. logica docens ꝛ logica vtens pn̄t separatim exi/stere. pꝫ a sil'i qꝛ musica vtens ꝛ musica docens possunt separati existere naꝫ multi sūt habentes habitum musice docentis q tamen non habent musicam vtentem.

Conclusio rn̄salis. logica ē vnus hitus scientificus rōnalis ab alijs distinctus. ꝯclusio satis patet ex notabilibus ꝛ du bijs sequentibus.

Primo dubitat̄. Utrum vnitas extrinse/ca hitus imediatius sumatur ab actu ꝙ̄ ab obiecto. Respondetur ab aliqbus per quattuor dc̄a. ¶ Primum dc̄m ē istud. hitus ac qsit⁹ ex actib⁹ circa p̄n^m tm̄ ē alius ab hitu ꝯclusio nis. pꝫ. qꝛ cā siue sit ꝑ se siue cā sine q. non sꝑ disti/guitur a suo cāto. sed hitus pricipij ē causa altero istoꝝ duoꝝ modoꝝ hitus ꝯclusionis. cum depen deat i cognosci ex suis p̄ncipiis. igr̄ ē alius hitus p̄ncipij ꝛ ꝯclusionis. ¶ z^m dictū. actus ꝛ habitus vniformiter se habent penes idētitatem ꝛ diuer sitatē ita ꝙ hitus ē vnus ab vnitate actus ꝛ nō ab vnitate specifica formalis obi. patet qꝛ hitus nō respicit obm̄ neqꝫ i ratōe obiecti. nec i ratōe cau/se nisi mediante actu. igr̄ idētitas vel diuersitas hit⁹ magis debet attēdi ex identitate vel diuersi/tate actus ꝙ̄ obiecti. Ans̄ pꝫ. qꝛ hitus non iclinat ad obm̄ nisi qꝛ iclinat ad actum. nec causatur ab obiecto nisi mediante actu: igitur habitus non re spicit obm̄ nisi actu mediante. ¶ z^m dc̄m princi/pii ꝛ ꝯclusionis ē vnus hitus q dr̄ sapia. ꝛ ille hit⁹ equalenter ē scia ꝛ itellectus licet non realr̄ ꝛ for malr̄ qꝛ tunc non esset hitus distictus ab eis. Pri ma ps patꝫ. qꝛ vnitas hitus attenditur ex vnitate actus. ſꝫ respectu ꝑmissarum ꝛ conclusionis pōt esse vnus actus itelligendi sicut respcū ꝓpositio nis composite ex terminis multis. ¶ Scd̄a ps patet. qꝛ sapia est vnus hitus q est respectu pre/missaꝝ ꝛ cōclusionis sil'. qd̄ pꝫ ꝑ Ari. 6⁹ ethicorū. capitulo. 6⁹ certissima iquit vtiqꝫ sciaꝝ erit sapiē tia. oportet igr̄ sapientem non solum ex pricipijs que sunt scire sed etiam circa p̄ncipia verum di/cere quare vtiqꝫ erit sapia intellectus ꝛ scia. Ex auctoritate patet euidenter ꝙ sapia est respectu

ꝓncipioꝝ ꝛ cõclusionũ ei qḋ ẽ itellect⁹ ꝛ scia equalenter qꝛ ẽ respectu illorum quorum ẽ itellectus ꝛ scia. ¶ 4^{m} dcm. tot sunt hitus scientifici i logica quot sunt ↄclusiones demonstrate differentes i subiecto vel predicato vel in vtroq;. patet. quia circa quamlibet talem conclusionem est alius ꝛ alius actus intellectus. igitur etiam erit alius ꝛ alius habitus. Et confirmatur quia impossibile est eundem intellectum de eodem obiecto cõplexo simul habere habit⁹ oppositos. sed potest idez intellectus habere notitiam pricipiorum aliquarum demonstrationum logicalium ꝛ scientiam conclusionum illarum demonstrationũ: ꝛ simul potest habere ignorantiam praue dispositõis respectu alterius habitus conclusionis. respectu cuius est error. igitur illarum conclusionum non erit idem habitus sed necessario erunt distincti habitus. ¶ Ex quibus inferuntur duo correlaria. ¶ Primum est. habitus suam vnitatez extrinsecaz capit ab actu ꝛ non ab obiecto. ¶ 2^{m}. ꝙ tota logica nec intrinsece nec extrinsece potest dici vnus habitus in numero licet possit dici vnus habitus vnitate ordinis ad modum quo exercitus dicitur vnus.

Secundo dubitatur. Utrum habitus logice sit realis vel ratiõalis. Et videtur ꝓmo ꝙ sit realis quia hitus logice ẽ ens reale. ꝛ non est aliud ens ꝗ̃ qdam habitus. ergo habitus logice est realis. Respondetur per vnã distinctionem. habitus aliquis potest dupliciter denominari realis. vno modo denominatione intrinseca ꝛ formali ꝛ tunc ille habit⁹ est realis qui est verum ens reponibile in predicamento qualitatis. illud autem dr̃ rationale precise qḋ hab; eẽ i apprehensione rõnis sicut chimera. Alio modo potest denoiari hitus realis denoiatione extrinseca ab obiecto. ꝛ tunc ille habitus scientificus dicitur realis cuius obm̃ est ens reale sicut physica vl' methaphysica. sed ille habitus dr̃ rõnalis cuius obm̃ est ens rõnis. Ex quo patet ꝙ habitus scientificus logice formaliter ꝛ itrinsece est realis de predicamento qualitatis. licet obiectiue denominetur rõnalis. ¶ Ad rõnem i oppositum dicitur ꝙ iste due determiatões que sunt reale ꝛ rõnale si adderẽtur enti vel q̃litati tunc ex ↄmuni modo vtendi vel ↄcipiendi dicunt rõnalitatem vel realitatem intrinsecam. si vero adderẽtur sciẽtie vel habitui scientifico dicunt realitatem vel rõnalitatem extrinsecam ꝛ obiectiuam. Ex quo patet ꝙ licet logica sit ens reale vel qualitas realis tamẽ est scientia rationalis.

Tertio dubitatur. Utꝝ logica sit scientia specialis vel ↄmunis. Respondet per vnam distinctionem ꝛ vnũ dictum. ¶ Distinctio ẽ. q̃ttuor de causis potest aliqua scia dici cõmunis. ꝓmo qꝛ talis scia predicatur de oib⁹ alijs: ꝛ sic nulla scia est cois. 2°. qꝛ subm̃ est predicabile de subiectis aliarum sciaꝝ ꝛ sic metaphysica est scia cois. 3°. vsualiter ẽ applicatiue qꝛ. s. eius subiectum ẽ applicabile oibus sciẽtijs. 4°. per consideratioẽ qꝛ. s. ↄsiderat de omnibus alijs que in alijs scientijs ↄsiderantur. ¶ Dictum est istud. logica non est cois ꝓmo modo aut 2°. modo: sed est cois tertio modo ꝛ ẽt quarto modo ad istum sensũ ꝙ logica ↄsiderat de oibus circa que ↄtigit alias sciẽtias laborare. ꝓma pars est nota de se. Secunda ps patet ꝓmo q̃ꝝtum ad ei⁹ ꝓmam ptem qꝛ subm̃ logice ẽ applicabile cuilibet scie. igitur ꝛc. scḋa ps p; p ph;. 4°. methaphysice vbi vult ꝙ logica circa omnia entia laboret.

Ad rationes ante oppositum. pria soluitur i tertio notabili. Ad scḋam respondetur vt ꝓus. ꝛ ad replicam patuit quomodo plurium ↄclusionum in se consideratarũ nõ est vnus habit⁹ s; plures. tñ istaꝝ ↄsideratarum per hitudinem ad vnum primũ obiectum in quo virtualiter continentur est vnus habitus ab vnitate primi obiecti. Ad tertiam patuit quomodo logica licet sit qualitas realis tamen est scientia rationalis. Ad quartam patuit ꝙ logica ꝛ methaphysica non dicuntur laborare circa idez quia sunt de eodem obiecto. sed quia quelibet illarum scientiarum considerat de omnibus circa que contingit alias scientias laborare. ꝛ hec de questione sequenti.

Ueritur secundo. Utru; logica sit pars phylosophie vtilis ꝛ necessaria ad acquisitionem omnium aliarum scientiarum. ¶ Contra primam partẽ primo arguitur. tot sunt partes philosophie quot modis cõtingit diffinitionem variari. sed cõtigit tribus modis duntaxat diffinitõez variari. qꝛ vel diffinitio cõcernit motũ ꝛ naturã sensibilez ꝛ sic est physica. vel ↄcernit mãm itelligibilem abstrahendo a motu ꝛ mã sensibili ꝛ sic ẽ mathe^{a}: vel abstrahendo ab oĩ motu ꝛ mã tã sensibili ꝗ̃ intelligibili. ꝛ sic est metha

phyſica.nulla illa℞ eſt logica.ergo ipſa nō ē pars
philoſophie. ¶ 2°.ſic.nulla ſcia ineſt nobis a nā.
q2 aīa noſtra in p̄ncipio ſue creatōis eſt tanq̄ ta
bula raſa in qua nihil depictū ē depingibilis tñ
virtutibus ⁊ ſcientijs.ſed logica ineſt nobis a nā.
ergo logica non eſt ſcientia.⁊ per conſequēs nec
pars philoſophie.minor patet de multis idiotis
qui diſcurſus ⁊ rōcinationes ſine tamen acqui
ſitione logice faciūt.ſimiliter bruta.ſicut patet d̄
cane tranſeunte aquam vel foueā3.⁊ de lupo ſe
replente terra vt grauior ſit i aggreſſu.de catho
ſimiliter extrahente clipſedram vt liberi⁹ piſces
edat.igitur logica ineſt nobis a natura. ¶ Ter
tio ſic.multe ſcientie acquiruntur.⁊ ſunt acquiſi
te preter logicam. vt patet de hypocrate et de
multis ſtudentibus iura ⁊ canones nō habendo
logicam. ¶ In oppoſitum ſunt omnes logici.
¶ Circa iſtam queſtionem

Primo notandum eſt q̄ pro declaratōe primi termini mouetur talis diffi
cultas. Utrum ſcilicet logica cōtineri poſſit ſub
aliqua parte philoſophie prius enumerata i pri
mo argumento. Reſpondetur per duas diſtin
ctiones ⁊ vnum dictum. ¶ Prima diſtinctio ē
hec.philoſophia poteſt capi dupliciter. vno mo
do generaliter.⁊ tunc ab aliquibus ſic diffinitur
Philoſophia. Eſt apprehēſio veritatis cuiuſcun
q̄ entis ſiue a nobis ſiue a natura cauſati. Sed
ſic diffinitur ab alberto. Eſt apprehenſio cuiuſli
b3 admirabilis per principia eius qd̄ admiratur
Et ab eodem diffinitur. Admiratio eſt agonia
mentis ſuſpenſioq̄ cordis ex ſtupore magni ꝓ
digij in ſenſu apparentis cum deſiderio inueni
endi cauſam. Sed admirabile eſt cuius cauſa eſt
oculta inuentioq̄ rara. Secundo modo capitur
philoſophia ſpecialiter vt eſt apprehenſio veri-
tatis cuiuſcūq̄ entis a nā cauſati. ¶ Secunda
diſtictio.philoſophia generaliter dicta diuiditur
i rationalem ſiue ſermocinalem realem ⁊ mora-
lem. Philoſophia ſermocinalis ſiue rational' ſub
ſe continet grāmaticam logicam ⁊ rhetoricā. Phi
loſophia realis ſub ſe continet phiſicam que eſt
de entibus naturalibus ⁊ mobilibus.⁊ mathema
ticam que eſt de abſtractis ſecundum rōnem a
motu ⁊ a materia ſenſibili: etiam continet meta
phiſicā3 que cōſiderat de abſtractis a motu a ma
teria ſenſibili ⁊ intelligibili.cuiuſmōi ſunt ſubſtan
tie ſeparate. Philoſophia moralis continet q̄ttu-
or partes. Prima dicit' ethica que traditur a phi-
loſopho in libris ethicorum.⁊ illa tractat de mo-
do viuendi in cōmuni.hoc eſt de his que ſūt com
munia ad omne3 modū viuendi. Secunda ps dr̄
pollithica tradita ab eodem in polliticis que con
ſiderat de modo viuendi pollitice ⁊ ciuilr̄ ſiue de
regimine vnius totius ciuitatis vel regni. Ter-
tia dr̄ yconomica que traditur in yconomicis. Et
cōſiderat de modo viuendi domeſtice ſiue de re
gimine vnius domus vel familie. Quarta dicit'
monoſtica conſiderans de modo viuendi ſolita
rie ſiue de regimine vnius ſolius hominis parti
cularis ⁊ iſta pars non īuenitur tradita a philoſo
pho. ¶ Dictum eſt iſtud.logica ſub nullo mō phi
loſophie ſpecialiter dicte cōtinetur.patet. quia
philoſophia ſpecialiter dicta ſolum ſe extendit
ad ſcientias reales ſpeculatiuas. ſed logica non
eſt ſcientia realis. igitur ſub ea non continetur:
ſed continetur ſub philoſophia generaliter dicta
tanquam pars eius.

Secundo eſt notandum. q̄ pro declara-
tione ſecundi termini ponitur
talis difficultas. Utrum eadem ratione dicatur
logica vtilis ⁊ neceſſaria. ¶ Reſpondetur per
duas diſtinctiones ⁊ duo dicta. ¶ Prima diſti-
ctio ē hec. vtile capitur quadrupliciter. vno mo
do dicitur vtile qd̄ propter ſe non eſt appetibile
ſed tantu3 propter aliud qd̄ tamen ſine eo habe-
ri poteſt.⁊ ſic diſtinguitur contra bonum delecta
bile ⁊ bonum neceſſarium. ¶ Secundo dicitur
vtile qd̄ ⁊ ſi de ſe non habeat ratione3 appetibi-
lis appetitur tamen propter alterum qd̄ ſine illo
haberi non poteſt.⁊ ſic diſtinguitur contra bonu3
honeſtum ⁊ bonum delectabile. ¶ Tertio mo-
do dicitur vtile qd̄ eſt appetibile propter ſe ⁊ pro
pter aliud q̄ ſine illo haberi poteſt.⁊ ſic diſtingui
tur contra neceſſarium. ¶ Quarto dicitur vtile
quod eſt appetibile propter ſe ⁊ etia3 propter ali
ud qd̄ ſine alio haberi non poteſt.⁊ ſic vtile coinci
dit cum bono honeſto delectabili ⁊ neceſſario.
¶ Secūda diſtinctio. duplex eſt neceſſitas que-
dam eſt abſoluta qua.ſ.res habet eſſe ſic q̄ nullo
modo poteſt non eſſe.⁊ ſic eſt tantum vnum neceſ
ſarium in toto vniuerſo. videlicet deus. Alia eſt
neceſſitas conditionata que conuenit rei non ab
ſolute ſed per reſpectu3 ad aliquid aliud ſiue ex
aliqua ſuppoſitione. ¶ Primum dictum.logica
eſt vtilis quarto. patet quia ipſa eſt appetibilis
propter ſe ⁊ etiam propter aliud.eius.n.ſūt mul-
te vtilitates pp̄ quas ē appetibilis. Prima vtili-

tas ē facilitas discernendi ver̄ a falso. Nam per ipam faciliter iudicatur qd verū ⁊ qd falsum in oi mā. Scđa est ꝓmptitudo argumenti ⁊ rńdēdi q̄ꝛ p logicam docet̄ qd est añs ⁊ qd ꝯñs qd repugnās ⁊ quid ꝑtinens: qbus cognitis ꝓmpte ⁊ faciliter cōtingit arguere ⁊ ad argumentatiōes rńdere. 3ᵃ vtilitas ē facilis solutio oiuꝫ ꝑalogismoꝝ pec cantiū in forma q̄ꝛ in logica docet̄ ois modus sil/ logizandi ⁊ arguendi formalr̄. valet etiā ad soluē dum ꝑalogismos peccātes i mā q̄ꝛ hac scia tradū tur certe regule ⁊ ifallibiles: qbus p̄rōpte ⁊ facil'r dissolui pñt argumētationes sophistice cōcluden tes ex veris falsum vel eꝫ qđ tñ facile non eēt im mo q̄si ipossibile sine logica. ꝓpter qđ sepe dicit Aristo. ꝙ potissima cā erroris antiquoꝝ fuit igno rantia logice. Quarta vtilitas est ꝓmptitudo dif finiēdi diuidēdi ⁊ generalr̄ oēs argumentatiōes cōponēdi. ¶ Scđꝫ dictum. logica est necessaria 2ᵒ mō. pꝫ q̄ꝛ alie scie acq̄ri nō possunt sine ipa.

Tertio notandum est ꝙ p declaratiōe ter tij termini ponitur talis difficultas Utrū possit aliqs hitus scientific̄us acquiri sine logica. Rńdetur p duas distinctiōes ⁊ tria dicta ¶ Pria distinctio ē hec. duplex est logica. s. nālis q̄ est q̄dam ptās intellectus nr̄i qua nālr̄ itellect⁹ magis assentit vero q̄̄ falso ex quo assensu pro/ cedit de notitia noti ad ignoti notitiam. Alia est logica artificialis q̄ est quidam hitus itellectus ac quisitus q̄ iudicam⁹ de rectitudie cuiuslibꝫ ratio cinationis ⁊ sic difiniturab Alberto. Logica est scientia que a fantasijs que videntur ⁊ non sunt nos liberat. errores damnat' falsitates ostendit ⁊ in omni ope contemplationis lumē rectū prebet. A boetio sic diffinit̄. Logica ē rō discernendi ve rū a falso. A doctore sācto sic diffinit̄. ē scia rōnal' directiua actuuꝫ rōnis. ¶ Scđa disti⁹ logica ar tificialis duplex ē. q̄dam ē iudicatiua siue resolu/ toria: q̄. s. docet resoluere rē i sua pᵉncipia ⁊ cās: si cut hitus demōstratiuus. Alia est logica iuentiua que docet iuenire multa media ad probandum vnaꝫ ꝯclusionē sicut ē hit⁹ argumētādi dialetice. ¶ Primuꝫ dcm̄ ē. logica naturalis siue vsualis nō fuit pmo iuēta p logicā q̄ꝛ logica nālis nō ē scia sed ē q̄dam modus sciendi quodāmō inatus no/ bis. Et a qbusdā vocat̄ nālis idustria vel q̄dā inge niositas qua faciliter itellectus pōt assentire vero ex quo pōt aliud ver̄ inferre. ¶ Scđꝫ dictuꝫ. lo gica artificialis primo fuit iuenta ⁊ acquisita per logicā naturaleꝫ. patet. q̄ꝛ per logicam naturalē formamus vnam particularem demonstratōem que vocat̄ demonstratio naturalis. ⁊ illa non sci/ tur nec cognoscitur nisi iperfecte. ⁊ ex illa notitia ipfecta freq̄ter iterata generat̄ habitus logice artificialis. Nec ē intelligendū ꝙ naturale ⁊ ar/ tificiale sint differentie essentiales demonstratio nis vel logice: sed solum sunt differentie acciden tales cum possint ꝯuenire eidem demonstratio/ ni. ¶ 3ᵐ dictuꝫ. ⁊ si possit acquiri quidaꝫ habit⁹ fidei vel opinionis sine logica. tamen nō potest ac quiri hitus scientificus. pꝫ. q̄ꝛ logica ē habitus di scernens ⁊ iudicans de rectitudine argumenta/ tōis. ⁊ cū ois scia per argumentationem acquira tur sequitur ꝙ non hn̄tes logicā non habēt rectū iudicium de argumentatione nec de rectitudine argumentatōis. igitur nec ꝯsequens acquirūt scientiam licet sibi aggenerent credulitatē vl' ha bitū opinatiuū: pp quod dicit albt⁹ ꝙ hn̄tes alias scias sine logica sic se hn̄t ad suū scire sicut ignis ad cōburere. Nā sicut ignis cōburit ⁊ nescit cau saꝫ sue combustionis: sic ⁊ illi dicunt se scire: tam̄ rōnem sui sciti ignorant.

Cōclusio responsalis. artificialis logica ē pars phie generaliter dicte vtil' ⁊ necessaria ad acquisitionem oium sciarum. cō clusio satis pꝫ ex notabilibus.

Primo dubitat̄. vtruꝫ logica isit nobis a natura. ¶ Respondet albertus ponens inchoatōeꝫ formarum ꝙ quelibet scia i/ est nobis a natura ichoatiue sicut quercus i pᵉnci pio habuit esse in glande. sed illud eē erat iperfe ctum. erat tamē aliquid ipi⁹ arboris in glande q̄ꝛ alias non plus creuisset quercus ex illa glāde q̄̄ ex pomo. Sic etiam oēs scie sūt ichoatiue i aia nostra i pᵉncipio sue creationis. q̄ꝛ nisi sic esset aia nostra non plus posset acquirere sciam q̄̄ aia bo uis vel asini. Per exercitiū aūt ⁊ demōstratōes acq̄ritur ⁊ pficitur in nobis scia s̄m esse pfectum vt dicit victorinus. natura facit habilem. ars fa/ cilem. vsus vero potentem. Aliter rńdetur per vnam distinctionem ⁊ duo dicta. ¶ Distinctio ē hec. duplex est logica vt prius patuit. quedaꝫ est natural'. alia ē artificialis. ¶ Primū dictū. logi ca artificialis nō inest nobis a nā. sed inest nobis per logicā nālem siue vsualem. s. exercitādo nos ⁊ frequenter varias demonstrationes eliciēdo. Sed logica nālis inest nobis a nā. ita ꝙ a nā inē aie nostre quedam potentia naturalis per quaꝫ nāliter possumus magis faciliter assentire vero q̄̄ falso. ⁊ ex hoc consequenter discurrere de no titia noti ad ignoti notitiam. ¶ Scđꝫ dcm̄. hu

tis nullo modo inest logica nec artificialis nec nã lis lꝫ eis insit nãliter aliqua potentia sensitiua per quã possunt obiectũ eis debite ꝑsentatuꝫ leuiter cognoscere ⁊ ex vna cognitiõe sẽsitiua aliã quodãmõ inferre. ⁊ ideo quodãmodo videtur discurrere de vno in aliud. propter quod dicit Aristoteles ĩ prohemio methaphysice ꝙ bruta parum experimenti participant.

Secundo dubitaꝰ. Utrꝫ logica sit de gñe honesti. ⁊ vr̃ ꝙ non. qꝛ bonum honestũ videt̃ qetare ⁊ simplr̃ satiare appetitum eius cuius est. sed logica ñ est hmõi. ergo. Rñdetur ꝑ duas distictiones ⁊ vnũ dictum. ¶ Prima distinctio est hec. triplex ẽ bonũ. quoddã ẽ bonuꝫ vtile qđ de se nõ appetit̃ sed pp aliquẽ finem cõsequendũ. sicut diuitie sunt bone subueniendi necessitati humane. Aliud est bonũ honestũ qđ sic a tullio diffinit̃. Bonũ honestũ ẽ qđ sua vi nos trahit ⁊ sua dignitate nos alicit sicut btĩtudo eterna Aliud est bonũ delectabile qđ cãt delectationeꝫ in potẽtia ⁊ ipaꝫ qetat. ¶ Scđa distictio. duplex ẽ bonũ honestũ. quoddã ẽ qđ pp se solũ est appetibile ⁊ nõ pp aliud bonũ ꝯsequendũ. ⁊ sic sola beatitudo est bonũ honestũ qꝛ solũ ꝑpter se appetitur ab hoĩe eã non ordinando ad aliqđ aliud bõuꝫ Aliud est bonũ honestuꝫ qđ est appetibile ꝑpter se ⁊ pp aliud bonum cõsequenduꝫ de quo dicit Tulliꝰ ꝙ bonũ honestum secũ affert multas vtilitates. ¶ Dictum ẽ istud. logica est de genere honesti 2° mõ. pꝫ qꝛ ex quo est bonũ quodãmodo ⁊ perfectio aĩe vnde est pp se appetibilis: eius etiaꝫ sũt mlte vtilitates vt patuit in 3° notabili. igitur logica est bonu honestum secundo modo.

Tertio dubitaꝰ. qt sũt ptes phie rationalis siue sermocialis. Rñdetur ꝑ vnuꝫ dictum. Nam sicut in phia reali penes diuersuꝫ modũ diffiniendi sumitur diuersitas ptium phie realis: sic penes diuersũ modũ notificãdi ignotũ distinguuntur ptes phie rõnalis. Naꝫ quandoqꝫ notificatur ignotum ex signis generantibus ꝑsuasionem. ⁊ sic est rethorica. aut ex aliquibus fictis cãntibus delectationeꝫ. vel abhoĩatione ⁊ sic est poetria. vel ꝓcedit ex ꝓbabilibus cuiuslibet sciẽtie applicabilibus. ⁊ sic est dialetica. vl' ꝓcedit ex proprijs principijs ⁊ causis effectus. ⁊ sic ẽ demonstratiua. aut ex his que apparent ⁊ non sunt ⁊ sic est sophistica. vel procedit ex aliqbus que rñdentem ꝓuocant vt dicat illud qđ sentit de re. et sic est tẽptatiua. Ex quo pꝫ ꝙ ſm variationeꝫ ratiocinationis ⁊ diuersum modum notificãdi ignotum variantur scientie rationales.

Ad rationes ante oppositũ. Ad ꝑmã dicitur ꝙ maior ẽ vera capiẽdo phiaꝫ specialiter non aũt capiẽdo generalr̃ cuiꝰ logica est pars. ¶ Ad scđam dr̃ ꝙ sicut patuit in ꝑmo dubio logica artificialis nõ inest nobis a nã sꝫ bene naturalis. ⁊ ideo rustici ⁊ idiote suos discursus non regulant ꝑ habitum logice artificialr̃ sed dũtaxat ꝑ logicam nãlẽ. dr̃ insup ꝙ tales experientie brutorꝫ non fiunt ꝑ discursum logicuꝫ sed potius ꝑ quẽdã ĩstinctũ nãlem. ¶ Ad tertiaꝫ dr̃ ꝙ lꝫ ypocras ⁊ alij phi non habuerit logicã artificialẽ. habuerunt tñ logicã nãlem ꝑ quaꝫ facilr̃ potuerũt discurrere đ notitia noti ad ignoti notitiam. Dr̃ insup ꝙ iuriste ⁊ canoniste sine logica ñ acquirunt sciam sed duntaxat acquirunt quãdã credulitatem que potest vocari fides vel opinio Et hec de questione secunda.

Queritᷣ tertio. Utrꝫ sillꝰs sub eius ratione vniuersali nõ precisa sit subiectũ totius logice. Et vr̃ ꝙ non qꝛ subiectũ libri ꝑorꝫ est sillꝰs. igit̃ non ẽ subiectũ totiꝰ logice. tꝫ ꝯña qꝛ nihil idem est subm totiꝰ ⁊ ptis. ¶ Scđo sic. logica ẽ hitus realis cũ sit qdam qualitas itellectus. igit̃ sillꝰs non ẽ eius obiectũ cũ sit ens rõnis. tꝫ ꝯña qꝛ effectꝰ nõ est maioris entitatis sua causa. modo obm est cã hitus ꝑducti de ipo. ¶ Tertio sic. subꝫ alicuius hitus sciẽtifici debet virtualr̃ ꝯtiere oẽs ꝟitates illius hitus. sꝫ sillogismus non ẽ hꝫ. igit̃ nõ ẽ subꝫ logice. maior declarabitur in notabilibꝰ. sꝫ minor ꝓbatur qꝛ imperfectius non cõtinet virtualiter magis ꝑfectum. sed sillogismus cuꝫ sit ens rõnis ẽ iꝑfectior qbusdã ꝓprietatibus realibꝰ ĩ logica đmonstrabilibus, cuiusmodi sũt iste. eẽ in subo. habere ꝯtrium. ⁊ suscipere magis ⁊ minus. igitur sillogismus non contiet virtualiter tales passiones ¶ In oppositũ arguit̃ qꝛ de sillogismo ꝑsuppõitur quid ẽ ⁊ qꝛ est ⁊ de ipo demõstrant̃ passiones ꝑ sua ꝑncipia. determiat̃ etiã đ suis ptibꝰ subiuis ⁊ generalr̃ quecũqꝫ in logica considerata habent attributionem ad ipm. igitur ipm est subiectum:

Primo notandũ est ꝙ ꝑ declaratiõe qsiti solent poni tres distinctiones. ¶ Prima distinctio est. Subiectũ capit̃ octo modis vt patet in his versibus. Obiectũ verna positum sub cuiqꝫ inheret Or prius ẽ copula ꝓprij: logicaliter: infra Or simul ars ⁊ hꝫ his sunt subiecta quaterna. Et solũ de octauo est sermo in proposito. Secunda distinctio. triplex est subiectum

.s.cōmune.ꝛ est illud qd̓ verificaꝫ d̓ oībus ꝑncipa
liter ꝯsideratis ī scia cuius est subiectum. Aliud
est subiectum speciale.ꝛ illud vocatur subiectuꝫ
attributionis. cuiusmōi ē argumētatio in logica
Aliud ē subiectū specialissimuꝫ. et illud est ꝑnci/
palioꝛ pars subiecti attributiōis .sicut sillogismꝰ
ī logica. ¶ 3ᵃ distinctio. duplex ē subiectuꝫ cōe.
qd̓dam ē cōe coītate ꝑdicationis ꝛ ē illud qd̓ ī re/
cto verificatur de oībus consideratis in scia.ꝛ sic
ens rationis est subiectum logice. Aliud ē subie/
ctum cōe coītate adequationis.ꝛ sic argumenta/
tio est subiectū ꝛ ad ipm tres ꝯditiones requirun
tur q̄ ꝯtinentur ī ista diffinitione. Subiectū attri/
butionis est qd coīssimū ī scia pꝛīcipalr̄ ꝯsideratū
non trāscendens methas illius scie: verificabile ī
recto vel ī obliquo de omnibus ī illa scia ꝑncipa
liter consideratis.et ad qd̓ oīa minus ꝑncipalius
ꝯsiderata hn̄t oꝛdinē ꝛ attributioneꝫ. Et ꝑter has
tres distictiones ponitur alia distinctio. Sillogis
mus pōt duplr̄ cōsiderari vt latius patebit ī ꝑnci
pio ꝑmi libꝛi pꝛioꝝ. Uno mō ꝙ̄tum ad suā rōnem
generalem ꝑcisam que ē vis illatiua ꝛ sic est sub/
iectū ī libꝛis ꝑoꝛum. Alio modo ꝯsideratur ꝙ̄tuꝫ
ad sua m rōnem generalem nō ꝑcisam sed vt am
bit omnes ration es speciales d̓ quibꝰ specialr̄ tra
ctaꝫ ī ꝑtialibꝰ libꝛis logice.et sic ē subꝫ totiꝰ logice

Secundo notandū est ꝙ ꝑ amplioꝛi de
claratione istius termini subm
ponuntur tres difficultates. Quarum ꝑma ē hec
Utrū subiectum adequatum hītus scientifici ne
cessario contineat omnes veritates illius hītꝰ. Et
videtur ꝙ non.qꝛ distīcte q̄ditates cognoscuntur
ꝑ diuersas ratōes cognoscendi.sed subm ꝛ passio
sunt distīcte q̄ditates foꝛmalr̄.ergo ad eas cogno
scendas non sufficit vna rō cognoscendi.ꝛ ꝑ ꝯn̄s
subm non continet ꝟtualr̄ suas passiones.tenet
ꝯn̄a.qꝛ contīeri ꝟtualr̄ ī aliquo est contīeri ī illo tā
ꝙ̄ ī eo qd̓ ē rō cognoscendi illd̓. Maioꝛ patet:qꝛ
quelibet realitas de se nata est cāre suam spēm ī
ītellectu.igr̄ quelꝫ realitas habet pꝛoꝑam rōnem
cognoscendi. Respondetur ꝑ tale dictum.de rō
ne ꝑmi subi alicuius hītus sciētifici est ꝟtualr̄ cō
tīere totam notitiam illius scie cuius est subm ꝑ/
mum.patet exemplo ꝛ rōne. Exēplo ꝓbatur sic.
qꝛ si aliqs habeat plenum ꝛ ꝑfectum conceptum
q̄ditatis linee ī se:ex tali cognitione cognoscet ꝟ/
tualr̄ passiones ꝛ pꝛoꝑetates demōstrabiles de li
nea:ꝛ habebit totam sciam linee ꝟtualr̄:ꝛ habe/
bit notitiam ꝑ quam facilr̄ poterit concludere et
elicere pꝛoꝑetates ꝛ passiōes d̓ liea demonstrabi
les. Rōne probatur sic.qꝛ si subiectum ꝑmuꝫ nō
contineret ꝟtualr̄ notitiam totam illius hītus cu
ius est subiectum tunc ipm non erit adequatum
scie.ꝛ per consequens scia excederet subiectuꝫ.
ꝛ ita ipm non erit ꝑmum.qꝛ idem ē ꝑmum ꝛ ade
quatum. verumtamen non oīa continētur equa
liter continentia ꝟtuali ī notitia alicuiꝰ ꝑmi sub/
iecti.qꝛ passiones ꝛ pꝛopꝛietates verificabiles d̓
subiecto ꝑ ꝓpꝛiam rationem foꝛmalem eius.con
tinentur in illo ꝟtualiter actualr̄:sed passiones ꝛ
ꝓpꝛietates ꝑtium subiectiuaꝝ illius subiecti q̄.s.
non conueniunt subiecto ꝑ rationem illius subie
cti sed ꝑ rationem partium subiectiuaꝝ eius con
tinentur virtualiter potentialiter in notitia illius
subiecti. Et ad rationem factam ī oppositum re/
spondetur ꝑ vnam distictionem ꝙ duplices sunt
quiditates distīcte.quedam sūt penitus distīcte ꝛ
de illis ītelligitur maioꝛ.alie sunt quiditates que
ꝛsi foꝛmaliter sunt distīcte vna tamen ꝟtualiter
continetur in alia:ꝛ de illis maioꝛ est falsa:qꝛ ad
cognoscendum tales q̄ditates distinctas sufficit
vna ratio distīcta cognoscendi ita ꝙ ex ratiōe co
gnoscēdi ipius subiecti faciliter ꝛ expedite deue/
nimus in cognitionē omnium ꝟitatum contenta/
rum in illa ratione cognoscendi.sed quia ista so
lutio videtur petere pꝛincipium.qꝛ idem videre
tur esse ꝟtualiter contineri in aliquo.ꝛ ipm eē ra
tionem cognoscendi illud.ideo alr̄ ꝛ ꝓbabiliꝰ re/
spondetur ꝙ maioꝛ est intelligenda de quiditati
bus absolutis ad inuicem foꝛmaliter distinctis.n̄
autem de duabus distinctis quiditatibus quarū
vna est absoluta ꝛ alia respectiua. cuius ratio est
quia nullus respectus de se natus est gignere ꝓ/
pꝛiam speciem eius in ītellectu:ergo neqꝫ pꝛopꝛiā
cognoscibilitatem.antecedens patet.quia nullus
respectus est de genere actiuoꝛum. Dicitur vltra
ꝙ intellectus a specie fundamenti vel amboruꝫ
extremoꝛum mouetur ad cognitionem respectus
causati inter illa duo extrema.modo omnis pas/
sio cum sit quedam aptitudo est quidam respectꝰ
aptitudinalis foꝛmalitatis fundamentalis. ideo
non habet pꝛopꝛiam rationem cognoscendi aliā
a subiecto. Et si obijciaꝫ.si sic.sequeretur pari ra/
tione ꝙ subiectum contineret virtualiter omnes
relatōes ꝑ accidens verificabiles de ipso.et per
consequens essent scibiles de eodeꝫ.quod est sub
iectum. Respondetur ꝙ duplex est relatio.que/
dam est que immediate fundatur in ratione foꝛ/
mali ꝛ quiditatiua subiecti.et omnis talis virtua/
liter continetur in illo subiecto et necessario ve/

rificabilis est de eodē et etiam scibilis. cuiusmōi sunt passiones subiecti. Alie sunt relationes que non fundantur immediate tanq̄ in proprio fundamento neq̄ ī rōne formali et quiditatiua subi: neq̄ ī rōe formali et q̄ditatiā suor̄ p se iferior̄: et tales nō cōtinent virtualr i subiecto: nec sūt scibiles de eo. sed tm̄ per accidens verificabiles.

Tertio notādū est q̄ sa diff. cultas est hec. Utrum subm̄ scie necessario sit independens. et vr̄ q̄ nō. q̄r subiecto manente eodē et passionibus variatis diuersificanr̄ scie. igr̄ non minus dependet scia a passione q̄ a subiecto. et p ɔñs subm̄ non est oio independens. Rn̄der p tale dictum. Subm̄ habitus scientifici est oio independens. a quo tn̄ dependent oēs veritates illi⁹ habitus ad hunc sensum q̄ in tali hitu sciētifico nihil cōtiner p̄us notū qȯ sit cā notitie subi. s; ipa notitia subiecti est prius nota q̄ cā notificationis cuiuscūq̄ veritatis illi⁹ hit⁹. pbatur sic. q̄r tale sb iectum ē p̄m⁹. igr̄ oio idependens. tenet ɔña. q̄r p̄m semper est idepēdēs respectu posterior̄. ¶ Ad rōnem factam in oppositum rn̄detur q̄ peccat per fallaciam equocatōis. q̄r hic non capitur subm̄ p subo materiali sed p subiecto formali qȯ est q̄dam rō formalis sub qua consideratur in scia tale subiectum: siue talis rō sit passio siue aliqd huiusmodi. et iō l; respectu diuersar̄ passionū non subordinata rum maneat idem subm̄ materialr tn̄ respectu cuiuslibet talis passionis diuersificatur ratio formalis talis subiecti. ¶ Tertia difficultas est. Utrum obm̄ habitus scientifici sit causa omniū veritatum illius habitus. Et videtur q̄ non. q̄r iperfcm̄ non h; rōnem cause respectu pfectionis. sed forma que iportar per passionē ē pfectior materia que iportar per subm̄. igitur subm̄ non est causa passionū verificabilium de eodem subiecto. Rn̄detur per vnam distinctionē et duo dicta. ¶ Distinctio est hec. duplex ē cā. qdā ē q̄ ē pductiua sui effectus q̄tū ad eē verū qȯ ē eē realis existentie. Alia ē cā q̄ est pductiua sui effect⁹ q̄tum ad esse cognitum qȯ est esse diminutum. ¶ Primum dictū. nullum subiectum est cā primo modo suarum per se passionum. patet: q̄r nihil idē realr tribuit sibijpsi eē reale. sed subiectū et sua per se passio sunt idem realiter. igitur subiectum non tribuit effectiue esse reale sue passioni. ¶ Secundum dictum. obiectum habitus scientifici est causa secundo modo omnium veritatum contentarum in illo habitu: patet. quia obiectum est sufficiens motiuū intellectus ad gignere notitias de suis passionibus in eodem intellectu. igitur subiectum est causa notitie suarū passionum de ipso verificabilium. Antecedens patet exemplo. quia linea est sufficiens motiuu; intellectus ad causandum notitiam suarum passionum in eodem intellectu. ¶ Ad rationem in oppositum facta; respondetur premittendo vnā suppositionem. scilicet q̄ in artificialibus materia habet duplicem conditionem. Una est esse obiectum circa quod fertur actio agentis. Alia conditio est esse susceptiuum factionis agentis. per quam factione; educitur forma de materia. tunc dicitur negando minorem. scilicet q̄ subiectum sit materia. et passio forma eius. Sed pro tanto dicitur obiectū scientie materia circa qua; propter similitudinem quam habet cum materia artificiali quo ad primam conditionem. Na; actus proprius scientis non videtur terminari ad speciem intelligibilem nec ad aliquid quod sit formaliter in intellectu. Sed potius terminatur ad obiectum extra qȯ tantu; obiectiue est in intellectu. l; tn̄ actus scientis non recipiar in tali obiecto. extra. sed manet in intellectu.

Conclusio responsalis. sillogismus consideratus sub rōne eius vniuersali non precisa est subm̄ attributiōis logice. patet. q̄r sibi conueniunt tres cōditōes subi attributionis posite in secūdo et tertio notabilibus. Nā sillogismus cōtinet virtualiter oēs veritates logice. et est oio idependens. est ēt cā oium passionum demonstrabilium in logica.

Primo dubitatur. vtrū logica cōsideret p se d̄ scdis itētōibus. Rn̄detur p vnā suppōnē et vnū dictū. ¶ Suppō est hec. Intentio scd̄a est quidam respectus rōnis effectiue causatus ab actu comparatiuo intellectus in obiecto cognito ad aliud comparato derelictus. et in tali obiecto cognito quodāmodo extn̄s. sicut cū intellect⁹ nr̄ p̄ apprehendit humanitatē f; ei⁹ ppria; naturā et eā videt tanq̄ cōicabilē multis. tunc ipam sic cognitam p suū actum cōpatiuu; cōparat ad multa dr̄ia numero q̄bus illa natura ē cōicabilis: et ex illa cōpatōe consurgit et derelinquitur vna relatio rōnis q̄ vocar speītas. concretiue aūt significatur per hoc nomen spēs. et talis relatio p fūdamento primo h; humanitatem fm̄ eius esse cognitū et p termino h; multa differentia numero etiā cognita. s; p cā efficiente h;

itellectũ ⁊ eiꝰ actũ compatiuũ. ¶ Secunda sup
positio. Prima intentio est obm cognitum vel co
gnoscibile super quo nata est fundari itentio se/
cunda. ¶ Ex quo sequuntur tria correlaria. pri/
mũ est ꝙ 2e itentões tam ad esse ꝙ̃ ↄseruari de
pendent ab itellectu. ¶ 2m correlarium. lʒ iter/
dum extrema 2e itentõis sint realia ⁊ realiter di
stincta. tamen nulla 2a itentio est relatio realꝭ eo
ꝙ talꝭ relatio consurgit iter illa extrema non vt sꝫ
realia sed vt sunt entia rõis tantum habentia eẽ
cognitum. ¶ 3m correlarium. Nulla 2a itentio
ꝓpe est in aliquo subiue sed solum habʒ esse i itel
lectu obiue. iprope tamen dici potest esse subiue
i obo cognito: sicut dicimus modos significandi
esse in voce subiue.

Secundo dubitaꝛ que sit rõ formalis sb
iectiua logice. Respõdetur ꝑ
vnã suppõnem ⁊ vnũ dcm̃. ¶ Suppõ est hec. ex
parte suarum causarum tm̃ triplr possunt secun
de intentiones distingui. pʒ. qꝛ omnis intẽtio se/
cunda causaꝛ ab intellectu mediãte actu eiꝰ. sed
tm̃ sunt tres actꝰ itellectꝰ. ergo tm̃ triplr possunt
iste 2e intentiones distingui ex parte suarũ cau
sarum. Minor pʒ. qꝛ pmus actus itellectꝰ ẽ sim/
pliciũ itelligentia. ⁊ illo actu causaꝛ hec intentio
2a icomplexũ vel genꝰ generalissimũ spẽs diffini
tio ⁊ hmõi intentiones de qbꝰ determinaꝛ i libro
pdicamentoꝝ cũ libris suis adminiculantibus.
Secũdus actꝰ itellectꝰ est cõpositio ⁊ diuisio quo
.s. apphendimus complexa. vt hoĩem currere vꝉ
asinũ non currere. ⁊ illo actu iste intentiones se
cunde: complexum oro ꝓpositio enunciatio cau/
sanꝛ ⁊ hmõi de qbus dterminatur in libro periar
menias. Tertius actus est rõ vel discursus quo
.s. apphendimus rõcinationes ⁊ argumentatio/
nes. ⁊ illo actu causantur iste intentões 2e: inuen
tiuum iudicatiuum sillꝰs ⁊ hmõi consimiles de q/
bus determinatur in tota noua logica. ¶ Dictũ
est istud. rõ formalis subiectiua logice est rõ due
niendi de notitia noti ad notitiam ignoti. pʒ. qꝛ il
lud est ratio formalis subiectiua alicuius sciẽtie
ad quam habent attributionem omnia pncipalr
considerata in illa scientia. sed rõ deueniendi de
notitia noti ad ignoti notitiaʒ est hmõi. minor pʒ.
quia in tota logica pncipalr ⁊ adequate detmia
tur de his que causantur per tres actꝰ itellectus
prius enumeratos. sed omnia ista habẽt attribu
tionem ad istam rõnem formalem. que est rõ de/
ueniendi. ⁊ etiam cũ per quẽlibʒ illoꝝ actuũ pos
sit intellectus deu enire de notitia noti ad ignoti
notitiam. Et confirmatur. qꝛ logica diciꝛ pncipa
liter rationalis quia est directiua actuũ rationis
sed per quemlibet talem actum potest ratio siue
intellectus deuenire de notitia noti ad notitiam
ignoti. igitur logica erit quidam habitus docẽs
omnes modum deueniendi de notitia noti ad no
titiam ignoti. ⁊ cum cuilibet habitui corespõde/
at proprium subm segꝛ ꝙ subm adeq̃tuʒ logice
erit aliquid cui tanq̃ subo conueniet ista rõ for/
malis que est esse notitiam siue rõnem ꝓcedẽdi
de notitia noti ad ignoti notitiam. Ex quo infer
tur ꝙ neq̃ ens rationis neq̃ 2a intentio neq̃ ar
gumentatio neq̃ sillꝰs ẽ ꝓprium ⁊ adequatũ toti
us logice subm. pʒ. qꝛ nulli illorum competit ade
quate rõ formalis subiectiua logice:

Tertio dubitatur. Utrum cum pncipali q̃
stione prius posita possit stare sillo/
gismum non esse subiectum logice. Respondeꝛ
per vnam distinctionem ⁊ duo dicta. ¶ Distin/
ctio ẽ hec. logica potest capi dupliciter. vno mõ
ꝓut est tradita a philosopho in libris logice. ⁊ tã/
tum considerat de vno modo sciendi cãto ꝑ terti
um actum intellectꝰ. non. n. dat Aristo. in logica
spãlem tractatum aut libꝝ de arte diffiniẽdi aut
diuidendi. sed tm̃ docet modum arguendi. Alio
modo potest capi logica vt est cõplete ⁊ perfecte
tradita. ⁊ talis cõsiderat pncipaliter de oĩ modo
sciendi qui est triplex vt patuit in tertio notabili
prime questionis. ¶ Primũ dictuʒ. sillogismus
est subiectum logice primo modo dicte. pʒ. quia
illud est subiectum de quo pncipaliter determia
tur ⁊ de quo ⁊ eius partibus demonstrantur ꝓ/
prie passiones ꝑ sua pncipia. ⁊ ad quod oia minꝰ
pncipalr ↄsiderata hñt attributioné. sʒ sillꝰs ẽ hꝰ:
Non eniʒ in logica consideratur de alijs partibꝰ
argumtatõis nisi minus pricipaliter ⁊ ꝓ q̃to hñt
attributionem ad sillogismum. si enim de his pn
cipaliter determinetur in logica: non videtur in
quo libro logice nisi in libris prioꝝ vel thopicoꝝ
Sed hoc non. quia si in illis libris determinetur
principaliter de illis speciebus que sũt iductio
emptimema ⁊ exm: sequereꝛ ꝙ sillꝰs simplr nõ es
set subm libri prioꝝ. sed argumentatio simpliciꝛ:
Sequereꝛ ẽt ꝙ sillꝰs dialeticꝰ non eẽt subm libri
thopicoꝝ sed argumentatio dialetica. ¶ 2m di
ctum. modus sciendi est subm logice 2o modo di
cte. pʒ. quia illud est subm primuʒ ⁊ adequatum
logice cui primo ⁊ adequate cõpetit rõ formalis

subiectiua logice. sed mod⁹ sciēdi ē hm̄ ergo rc.
Minor pȝ. q2 rō formalis subiectiua logice ē rō
demonstrandi. Modo talis rō competit cuilibȝ
modo sciendi r soli tali. igitur modus sciendi est
ꝓmum r adequatū subiectū logice.

Ad ratiões Ad ꝓmam dr̄ ꝙ patuit quō
sillogism⁹ simpl'r ꝯsiderat⁹
ꝺm suam rōnē ꝑcisā est subiectū libri ꝑoꝝ. ipe āt
cōsideratus ꝺm eius rōnem generalē nō ꝑcisaȝ ē
subm̄ totius logice. ¶ Ad 2aȝ dr̄ ꝙ obiectum ē
cā equiuoca r partialis: ideo nō est inconueniēs
obiectū eē mioris entitatis ꝙ̄ scia ꝓducta ꝺ ipo.
¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ logicus non considerat entia
realia necꝫ demonstrat passiones reales vt rea/
les sūt. sed vt hn̄t eē cognitū r vt fūdamenta illa
rum itentionū: r hec de qōne tertia.

Querit 4°. Utrum logica sit scia
speculatiua vel practica.
Et videtur ꝙ sit practica. q2 oīs scia
que est directiua praxis ē practica. sȝ
logica est directiua praxis ergo est ꝑctica. Ma/
ior est nota. q2 ex eo dr̄ aliqua scia practica quia
est directiua praxis. vel in praxi. minor patet. qa
logica est directiua operationis hoīs ꝺm electio/
nem. igitur est directiua praxis. tenet ꝯn̄a. q2 pra
xis ꝺm eustarciū est hoīs ꝺm electionē operatio
¶ 2°. sic. logica docet constituere suū subiectuȝ
igitur est practica. tenet ꝯn̄a. q2 per hoc distiguit
scia speculatiua r scia practica quia speculatia
docet cognoscere suū subiectuȝ. practica docet
cōponere r constituere suum subiectū. ¶ 3°. sic.
oīs notitia directiua conclusiōis sillogismi pra/
ctici est practica: sȝ logica est hmōi. igr̄ rc. maior
videt̄ esse de intentione Aristo. in 3°. ethicoꝝ. mi/
nor ꝓbatur. q2 logica docet ꝙ sic est diffiniēduȝ
sic diuidendū: r sic arguendū. mō iste conclusiōes
sūt conclusiōes sillogismi practici. igr̄ rc. ¶ In
oppositū arguitur. obietū logice non ē praxis ne
cꝫ practicabile. vt patebit in corpore questionis.
igitur logica non est practica.

Primo notandū ꝙ ꝓ declaratiōe huius
termini praxis a qua denomina
tur scientia practica ponuntur due distinctiōes.
¶ Prima est commentatoris primo ethicoꝝ cō
mento ꝓmo volentis ꝙ praxis r energia sūt idē.
ideo praxis siue energia potest capi quadrupl'r.
ꝓmo capitur large: r sic praxis ē operatio cuius
cuncꝫ virtutis siue libere siue naturalis. 2°. modo/
capitur stricte. r sic praxis siue energia dicit̄ eē
omnis operatio consequens cognoscentē inquā
tum cognoscens est. r isto modo omnis cognitio
r generaliter omnis actus cuiuscuncꝫ potentie
cognitiue vel appetitiue. r ēt passiōes appetit⁹ r
delectatōes r tristitie dn̄r energie siue praxes. 3°.
modo capitur praxis siue energia strictius. r est
operatio exn̄s in nostra potestate. quia oīs ope/
ratio que pōt esse virtuosa vel vitiosa isto modo
dicit̄ praxis. sed omnes actus exn̄tes i nostra po
testate possunt esse vitiosi vel virtuosi: igitur oēs
tales sunt praxes. 4°. modo capitur praxis siue
energia strictissime. r est oꝑatio elicita cō formit̄
dictamini rōnis r electioni voluntatis r semper
sequit̄ consiliū intellect⁹ practici. ¶ Secūda di/
stinctio. ad verā praxem qncꝫ requiruntur. ꝓmo
requirit̄ intellectus ostendens volūtati finē r ea
que sunt ad finē. secūdo post istam ostensionem
finis sequitur volitio finis r consiliū de his q̄ sūt
ad finem. 3°. post consilium r inquisitioneȝ sequit̄
vel potest sequi sententia dictatiua de his q̄ sūt
ad finem. 4°. post sententiam dictatiuā qua intel
lectus dictat vnuȝ esse eligendum r aliud eē fu/
giendū seqt̄ vel pōt seq electio q̄ volūtas ꝑponit
vl' ꝑacceptat illō qō ē dictatū eē eligēdū r fugit
qō ē sētētiatū nō esse eligēdū. 5°. post istā electōeȝ
sequitur immediate illud quod sic est dictatuȝ r
sententiatū nisi aliorsū ꝓueniat impedimentuȝ.
Exēplū vt ifirmo ꝑn̄tatur sanitas voluntati per
intellectuȝ ex qua ꝑn̄tatione capit intellect⁹ pra/
cticus vnum ꝑncipiuȝ respectu finis quo dictat
r sententiat ꝙ sanitas est accipienda vel acqui
renda. 2°. post illud dictatum sequitur volitio in
voluntate desiderante sanitatē. lȝ forte nō neces
sario sequatur talis volitio. r 3°. post istā volitōeȝ
sequitur consilium intellect⁹ practici vel inquisi
tio quo inquirit per quid potest facilius r melius
attingere ad istam sanitatē. vtꝝ. s. per ambulati
onem vel per potionem vel per exercitiuȝ aut ꝑ
quancuncꝫ aliā viā. 4°. post istud consilium sequi
tur sn̄ia qua determinate sn̄iat intellectus pra
cticus. ꝙ sanitas melius acquiritur per hoc me
dium determinate. puta per potionē ꝙ̄ ꝑ aliud
medium. r post istud dictamen intellect⁹ seqtur
electio illius medij determinati qua. s. voluntas
vult determinate capere potionē. Et post illaȝ
electioneȝ sequitur immediate sumptio potiōis
nisi fiat impedimentum.

Secundo notandum est. ꝙ de hac mā ē
vna opinio cuius tota intētio
videtur stare in quatuor difficultatibus. quaruȝ
due ꝓme se tenent ex parte praxis. nā in ipsa ꝑri

duo ſunt cõſideranda. ſ. ipſa vox ſignificans ⁊ res ſignificata per vocem. ratione primi oritur talis difficultas. Quid ſignificet hec vox p̃xis. Rñdetur per duas ſuppoſitiones ⁊ duo dicta. Prima ſuppoſitio eſt hec. Omnis actus liber exñs i nr̃a poteſtate poteſt recte ⁊ non recte fieri. ¶ Secũda ſuppoſitio eſt. Omnis potentia que põt recte ⁊ non recte agere indiget aliq̃ regulante ipſam i opando ſi actus eius debeat ſemper eſſe rectus Primum dictum eſt iſtud. p̃xis realiť nihil aliud eſt q̃ȝ quidam actus liber ſequens naturaliť aliquem actum intellectꝰ cui tanq̃ȝ regule natus eſt conformari talis actus liber vt ſit rectus. Ex q̊ ſequitur ſm̃ dictum. iſta vox p̃xis de ſignificatione materiali importat preciſe actum liberum. ſed de ſignificatione formali importat p̃ciſe duplicem reſpectum aptitudinalem ipſius actꝰ liberi ad actum intellectus qui eſt eius regula. Iſte aũt duplex reſpectus aptitudinalis eſt prioritas naturalis ſiue eſſentialis ⁊ conformitas ipiꝰ actꝰ liberi ad p̃dictũ actũ itellectus. ¶ Scd̃a difficultas que ſumiť ex parte rei ſignificate per hãc vocẽ praxis eſt hec. Utrȝ aliquis actus intellectus poſſit vere dici praxis. Rñdetur per quatuor dicta. Primum dictum eſt iſtud. praxis eſt operatio alterius potentie q̃ȝ intellectus. ſ. pȝ dupliciter. primo. quia nullus actus alicuius potentie dicitur extendi ad alium actum eiuſdem potentie. ſed ſolũ ad actus alterius potentie. ſed oĩs p̃xis ẽ actus ad quẽ directiue ext̃edit aliquis actus intellectꝰ. omnis igr̃ p̃xis ẽ actꝰ alteriꝰ potẽtie q̃ȝ intellectus. maior pȝ ꝑ quid nois huiꝰ vocabuli extenſio. Nam extenſio dicitur quaſi extra ſe tẽſio. minor pȝ per p̃cedẽtem difficultatem. 2º ſic. cuiuſlibet regule ad ſuum regulatum neceſſario eſt eſſentialis ordo prioritatis. Sed oĩs p̃xis neceſſario regulatur per aliquẽ actũ intellectꝰ. ergo oĩs p̃xis habet eẽntialẽ ordinẽ poſterioritatis ad aliquẽ actũ intellectus. modo nullꝰ actus intellectus ad aliũ actũ habet eſſentialem ordiẽȝ qȝ quocunq̃ȝ dato põt alius eiuſdeȝ rõnis p̃cedere. ergo nullus actus intellectus erit praxis. ſed erit neceſſario actus alterius potentie ab intellectu. 2ᵐ dictũ. praxis eſt actꝰ naturaliter poſterior intellectiõe. iſta probatur ſic. qȝ actꝰ pure naturalis cuiuſmodi ſunt actus potentie vegetatiue appetitiue ⁊ ſenſitiue quatenus p̃cedunt intellectum ⁊ voluntatem non dicuntur praxes. ipſi vero vt ſequentes intellectõeȝ ⁊ volitionem per q̃s moderantur ⁊ regulantur poſſunt aliquo modo dici praxes. igitur nullus actus prior intellectu ⁊ voluntate eſt praxis. ⁊ per cõſequẽs praxis erit naturaliter poſterior intellectione. Ex iſtis duobus dictis ſequitur correlarie ꝙ omnis praxis eſt actus elicitus vel imperatus a voluntate. Tum primo. qȝ ſolus talis actus habet eſſentialem ordinem ad intellectum. Tum ſecũdo. quia omnis praxis eſt actus ſiue operatio libera exiſtens in noſtra poteſtate. ſed tantum actus eliciti vel imperati a voluntate ſunt in noſtra poteſtate. Ergo ſolum actus elicitus vel imperatus a voluntate eſt praxis. Maior patet per philoſophum ſexto ethicorum dicentem ꝙ artifex indiget virtute regulatiua vel moderatiua ad recte agendum. ſed non indiget regula niſi reſpectu operationis que eſt in ſua poteſtate. ergo praxis ſi ſit operatio a nobis regulabilis. ſequitur ꝙ erit in noſtra poteſtate. Tertium dictum. praxis eſt apta nata elici conformiter dictamini ſeu ſententie ſiue iudicio recte rationis. Probatur quia omnis electio vel operatio neceſſario requirit rationem rectam cui conformetur per philoſophum ſexto ethicorum. ſed praxis eſt electio ſeu operatio noſtre voluntatis. igitur ſi debeat eſſe recta neceſſe eſt ꝙ conformetur rationi recte. ex quo ſequitur ꝙ actus elicitus voluntatis eſt primo praxis. actus vero imperatus eſt ſoluȝ attributiue ⁊ per accidens praxis. patet dupliciter. primo ſic. quia omnis praxis eſt nata conformari rationi recte: Sed actus imperatus a voluntate non eſt conformis rationi recte niſi qȝ eſt cõformis actui elicito. qui actus elicitus immediate ⁊ primo natus eſt conformari rationi recte: igitur actus elicitus immediate ⁊ primo natus eſt conformari rationi recte. igitur actus elicitus erit p̃mo praxis. minor patet. qȝ actus imperatus non eſt bonus neq̃ȝ malus moraliter niſi per attributionem ad actum elicitum qui immediate dicitur bonꝰ vel malus moraliter. Quartũ dictũ quod ſequitur ex p̃cedẽtibus eſt iſtud. nullꝰ actus itellectus eſt vere praxis. ꝓbatur. qȝ ſibi non conuenit diffinitio praxis que põt ex tribꝰ dictis declaratis p̃us elici. Eſt enim praxis operatio alteriꝰ potentie q̃ȝ intellectus naturaliter poſterior ipſa intellectione nata conformiter elici ratiõi recte ad hoc ꝙ ſit recta.

Tertio notãdum eſt ꝙ alie due difficultates ſe tenent ex parte notitie ipiꝰ

p̄tice ꝛ p̄ma talis est. Utrum eadeꝫ scientia possit dici speculatiua ꝛ p̄ctica. Respondetur p̄ vnam suppositionem ꝛ vnā distinctionē. Suppositio ē hec. nulla cōclusio practica pōt resolui in p̄ncipia speculatiua. pꝫ q2 alias de eodē obiecto formali hēretur scīa speculatiua ꝛ practica. Distictio est hec. duplr̄ pōt aliqua scīa dici practica. vno mō īmediate ꝛ p̄mo. q2. s. īmediate est nata extēdi ad praxi. Et sic nulla notitia eadē sit ē speculatiua ꝛ practica. Alio mō pōt aliqua scīa dici practica mediate. q̄lꝫ nō sit īmediate nata extēdi ad praxi: i se tn̄ v̄tualr̄ cōtiet aliquā veritatem q̄ īmediate nata ē extendi ad praxiꝫ. ꝛ talis lꝫ sit simplr̄ practica tn̄ scd̄ꝫ quid pōt dici speculatiua. sicut notitia hꝰ ꝓpositionis. deus est trinus. lꝫ īmediate nō incli/net ad praxim. tn̄ in se ꝛ v̄tualr̄ icludit vnam v̄itatem q̄ iclinat īmediate ad eligendū deū sub rōne trinitatis. ꝛ ideo tal' notitia simplr̄ est practica. lꝫ scd̄m qd possꝫ dici speculatiua. ¶ 2ª difficultas est. vtrū speculatiuū ꝛ practicū sint d̄ r̄ie p̄ se sciē. R̄ñdetur p̄ vnā suppositionē ꝛ vnū dictū. suppositio est hec. sicut dictū ē de ista voce praxis ita cō/formiter dicēdū ē de ista voce notitia practica. s. q̄ d̄ significatōe mal̄i iportat p̄cise habitū vel actum itellectus. ꝛ significatiōe formali iportat du/plicē respectū aptitudinalem p̄oritatis scilicet ꝛ directiuitatis seu conformitatis ip̄ius habitus vl' actus intellectꝰ ad praxim. Ex quo patet q̄ si do/mificator haberet manꝰ truncatas sic q̄ nūq̄ op/etur: tn̄ adhuc haberet notitiam practicam de domo. Similiter ista vox sciēntia speculatiua de si/gnificatione materiali importat p̄cise habitū vl' actum intellectus ꝛ de significatione formali im/portat negationē illius duplicis respectꝰ ad pra/xim. Dictū est istud. speculatiuū ꝛ practicum sūt d̄r̄ie accidētales sciētie. patet q2 rō formalis practici cōsistit duplici respectu aptitudinali. ꝛ ratio formalis speculatiui consistit in negatione illius duplicis respectus. modo nec ille duplex respe/ctus nec eius negatio ē de essentia notitie cuius sunt. igitur speculatiuum ꝛ practicum sunt d̄r̄ie accidētales scientie. Ueruꝫ tn̄ q̄dam posteriores dixerunt q̄ practicuꝫ ꝛ speculatiuū possunt vno mō capi p̄ illo duplici respectu vel eius negatione ꝛ sic sūt due d̄r̄ie accidētales. Alio mō possunt capi p̄ rōe fundamentali itrinseca ip̄ius notitie q̄ fundat tales respectus: ꝛ sic sūt d̄r̄ie eēntiales scientie. ꝛ hoc mō dicunt Aristo. cepisse cuꝫ diuidit scientiam in speculatiuum ꝛ practicuꝫ. Sed alii sequaces dixerunt q̄ speculatiuum ꝛ practicum sunt respectus fundamentales vel aptitudinales aduenientes notitiē tanq̄ passio disiuncta. ꝛ iō sūt d̄r̄ie p̄ se notitie icōi licet non essentiales.

Conclusio v̄nīsalis. logica est simplr̄ spe/culatiua. pꝫ. q2 illa notitia est simplr̄ speculatiua q̄ caret duplici respectu apti/tudiali ad praxi. sꝫ logica ē hmōi. igit̄ ꝛc̄. Minor pꝫ quia logica solum est directiua actuum itellectus. sꝫ nullus actus intellectus est p̄xis vt patu/it. ḡ logica n̄ hꝫ respectū p̄oritatis ꝛ cōformitatis ad praxim. ꝛ p̄ ꝯñs est scientia speculatiua.

Primo dubitatur. Utrum p̄xis sit subiective i voluntate vel in intellectu. p̄ dubio supponit̄ q̄ est vna opinio cuius tota intentio videtur terminari in quattuor difficultatibus. Quaꝝ due p̄me se tenent ex p̄te ip̄ius p̄xis. illaꝝ duaꝝ p̄ma est hec. vtrū oīs actus liber sit p̄xis. R̄ñdetur p̄ tres suppositiōes ꝛ vnuꝫ dictum. ¶ Prima suppositio ē hec. intellectꝰ p̄cticus differt ab itellectu consiliatiuo eo q̄ itellectus practicus est respectu p̄ncipioꝝ practicoꝝ ꝛ conclusionum practicaruꝫ. sꝫ intellectus ꝯsiliatiuus ē tn̄ ꝯclusionum practicaꝝ. Prima p̄s patet. ꝛ primo q2 intellectus practicus est respectu p̄ncipioꝝ. q2 itellectꝰ practicꝰ dictat ꝛ iudicat q̄ tal' finis ē ap/petendus. sꝫ tale iudicium siue dictamē ē p̄ncipium practicū. sicut pꝫ p̄ Aristo. 6. ethi. q̄ sic se hꝫ finis i agibilibꝰ sicut p̄ncipium i speculabilibus. ḡ intellectus practicus est respectu p̄ncipioꝝ practicorum. q̄ aūt sit respectu ꝯclōnū pꝫ. q2 omnis notitia ꝯclusiōis practice ꝯfesse. i. ꝯformiter se hꝫ appetitui recto. ergo talis notitia ē practica. Secūda p̄s pꝫ. scꝫ q̄ intellectus ꝯsiliatiuus sit tn̄ cō/clusionū practicaꝝ. q2 p̄p solā ꝯñsionem finis p̄ intellectū volūtas vult ꝛ appetit illū finē. sꝫ q2 talis finis pōt acq̄ri p̄ diuersa media ideo ꝯsiliat̄ intel/lectus p̄ quod medium pōt facilius ꝛ melius acq̄ri. post vero multaꝫ inuestigationē itellectus practicus concludit q̄ per aliquod medium determinatum ꝛ respectu illius conclusionis dicitur intellectus consiliatiuus. ¶ Secunda suppositio. duplex est praxis. quedam est virtuosa ꝛ illa est op̄atio existens in nostra potestate nata conformiter elici rationi recte ad hoc q̄ sit recta. alia est pra/xis viciosa que est operatio existens in potestate voluntatis nata difformiter elici rationi recte vl' conformiter elici ratiōi erronee ꝛ false. ¶ Dictuꝫ est istud. omnis actus liber est vere praxis. patet dupliciter. p̄io. q2 omnis op̄atio q̄ ē i n̄ra p̄tāte est praxis. sed oīs actus liber est hmōi. ḡ ꝛc̄. Maior

pꝫ per diffinitionē praxis. ¶ 2°. sic. oīs opatio virtuosa vel viciosa ē praxis. ſꝫ oīs actus liber ē virtuosus vel viciosus. igr̄ ꝛc̄. Maior pꝫ ex secūda suppositiōe. minor declarat̄. qꝛ oīs actus liber est cōformiter elicitus rationi recte. ꝛ sic est virtuosus. vel nō. ꝛ sic est viciosus. Ex quo pꝫ ꝙ actus cognitiui volitiui ꝛ actus sensitiui ꝓ q̃nto sequūtur actū volūtatis pn̄t dici vere praxes. qꝛ vt sic sūt in nr̄a ptāte. ¶ Et si arguatur qꝛ oīs hītus qui non solū hꝫ ꝓ fine actū quem elicit imo etiā actū quē dirigit ē pure practicus ſꝫ oīs hītus itellectualis est hꝰ. qꝛ pōt directiue extēdi ad actū q̄ est in nr̄a ptāte igit̄ oīs hītus intellectualis erit practicꝰ qꝺ ē incōueniens. ¶ Rn̄detur distinguendo maiorē qꝛ vel talis hītus hꝫ hꝰ actū nedum ꝓ fine ſꝫ ꝓ obiecto ꝛ sic concedit̄ maior. vel hꝫ hꝰ actū tāꝙ̄ elicitū vel directū nō aūt vt obiectum ꝛ sic negatur maior. nō. n. q̄libet hītus intellectualis natꝰ est inclinari ad actus nostros vel ad opus nr̄ꝫ tanꝙ̄ ad obm̄. ¶ Scd̄a difficultas ē illa que mouebatur in dubio. ad quā rn̄detur ꝑ distictiōem ꝙ duplex est praxis. q̄dā ē praxis elicita ꝛ illa ē subiectiue ī voluntate cū sit actus elicitus ipiꝰ voluntatis. Alia est p̄xis īperata. ꝛ illa est duplex. q̄dam ē q̄ est actus potētiaꝝ inferioꝝ ad itellectū ꝛ volūtatē īperatus tn̄ a volūtate. ꝛ talis p̄xis est subiectiue in ꝓprijs potentijs īferioribus. Alia est p̄xis imperata q̄ ē quidaꝫ actus intellectus īperatus etiā a voluntate ꝛ illa ē subiectiue ī intellectu. Et ꝙ sit aliqua talis p̄xis pꝫ tripl̄r primo sic qꝛ aliq̄s actus speculandi vel itelligendi est ī nr̄a ptāte. igitur ē p̄xis. ¶ 2°. sic. oīs actꝰ seq̄ns electionē ꝛ ꝯsilium ē p̄xis. Sꝫ aliquis actus itelligēdi ē hꝰ. Potest. n. aliquis considerare an debeat studere ꝛ q̄d q̄liter ꝛ quō q̄n. ergo studiū sequens hꝰ ꝯsiliū est p̄xis. ¶ 3°. sic. oīs actus directus ꝑ actum itellectus mediante actu volūtatis est p̄xis. ſꝫ aliquis actus intellectus dirigitur ꝑ alium mediante actu voluntatis. igitur ille actus d rectus erit vere p̄xis ꝛ actus dirigēs erit practicꝰ. ¶ Sustinēdo p̄mam opinioneꝫ ad ista tria sil̄r pōt rn̄deri ꝙ non q̄libet actus īperatus a voluntate ē p̄xis ſꝫ soluꝫ ille q̄ est alterius potentie ab itellectu. nec etiam quelibet extensio actꝰ itellectus est p̄ctica. Sed solum illa q̄ est ad actū alterius potentie. ¶ Contra hanc solutionē replicat̄ qꝛ oīs actus q̄ est terminus extēsionis dr̄ p̄xis ſm̄ p̄mam opinionem. ſꝫ vna intellectio est terminus extensionis alteriꝰ actus intellectus. ergo illa intellectio erit praxis Minor pꝫ qꝛ actꝰ q̄ denominat̄ bonꝰ vel malus moraliter ꝓpter cōformitatē eius ad actū rectū terminat extensionē illius actus. Sed vna intellectio respectu alterius ē hꝰ. igitur. ¶ Rn̄detur ꝑ primā opinionem ꝙ extensionis itellectus duplex ē terminus. q̄dā est īmediatus ꝛ intrinsecus Et sic vnus actus intellectus pōt eē terminus alterius actus. nec ꝓpterea dicetur p̄xis. ſꝫ magis dicetur p̄xis vel practicꝰ eo ꝙ sibi pōt ꝯformiter elici alius actus alterius potentie q̄ diceret̄ vere p̄xis. Alius est terminus extrīsecus ꝛ vltimatus q̄ ſꝑ ē extra potentiā cuius est extēsio ꝛ talis terminus ē vere p̄xis. Dicitur tn̄ a q̄busdā alijs ꝙ aliq̄s actus intellectus dū tn̄ sit impatꝰ a volūtate pōt eque dici p̄xis sicut actus cuiuscūq̄ potētie alterius qꝛ ad vnū actum intellectus pōt alius directiue extendi. Et hoc sufficit ad p̄rim. nō. n. extēdere ē extra se tendere sed est actuꝫ cuiuscūq̄ potētie directiue attigere. Et ideo logica diceretur eē p̄ctica qꝛ dirigit ꝛ regulat actus discursiuos intellectus ideo dicunt illi ꝙ prima opinio est solū probabilis.

Secundo dubitatur. Utrū aliqua cōclusio simplicit̄ p̄ctica possit ꝯduci ex p̄ncipijs pure speculabilibus. Pro solutiōe supponitur ꝙ alie due difficultates se tenent ex ꝑte notitie practice. et est p̄ma talis. per quid distiguit̄ scia practica a speculatiua. Respondetur ꝑ tale dictū. scientia speculatiua ꝛ practica seipis distinguūtur itrinsece ꝛ formal̄r. extrīsece vero ꝛ causal̄r distinguūtur ꝑ finem aut efficientem. Sꝫ per conclusiones scitas distiguuntur tāꝙ̄ ꝑ ꝓp̄a sibi. Istud dictū ꝓbatur primo quātū ad primam ꝑteꝫ qꝛ scientia speculatiua ꝛ practica sūt forme simplices. igitur se ipis formal̄r distiguuntur ꝛ intrinsece. ꝯn̄a tenet qꝛ forme simplices se ipis formaliter distinguunt̄. Scd̄a ꝑs pꝫ qꝛ vnūq̄dq̄ capit eē formal̄r ꝛ eē distinctū ab alio. Tertia pars patet qꝛ necessario est alia cōclusio scita ꝑ noticiā p̄cticaꝫ. ꝛ alia scita ꝑ noticiam speculatiuā. ḡ scia speculatiua ꝛ p̄ctica distiguūtur ꝑ conclusiones scitas tanꝙ̄ ꝑ sibi ꝓp̄as. Añs patet. qꝛ ī cōclusiōe scita ꝑ noticiam speculatiuam nihil cōp̄henditur opabile a nobis. cum scientia speculatiua non sit de opibus nostris. in illa aūt conclusione que sci̅t ꝑ notiiiam p̄cticam pōitur aliqꝺ opabile a nobis cuꝫ sccētia practica sit de opibus nostris. ¶ Secunda difficultas inest nota in dubio ad quā rn̄detur ꝑ tale dictuꝫ. conclusiōes simpl̄r p̄ctice salteꝫ mediate vel ꝑtial̄r deduci pn̄t ex p̄ncipijs vere speculatiuis. Probatur rōe. signo ꝛ duobus exē

plis.rō ē ista q₂ p ētia speculabilia possumus exer
cere aliquas opatiões dictatas a rōne recta. Naz
ſm variationē entiū pure speculabiliū ꝛ suaꝝ cō/
clusionū diuersimode eliciunt̄ opationes nostre.ḡ
ex pncipijs pure speculabilib⁹ pñt iferri ↄclusiões
simplr̄ pctice. Signo sic pbat̄.aliq̄ scia pctica sub
alternat̄ scie speculatiue.ḡ signū ē ꝙ ↄ⁹ simplr̄ p/
ctica pōt ↄduci ex pncipijs simplr̄ speculabilib⁹.
añs pꝫ q₂ musica q̄ ē pctica subalternat̄ arist̄ q̄ pu
re ē speculatiua.ↄña tꝫ.q₂ pncipia scie subalterna
te deducunt̄ ex scijs subalternantib⁹. Exemplo p
bat̄ sic.q₂ ista ppō.terra est dura.pure ē speculatiā
Et tñ ex ea deducunt̄ plures ↄclusiões pctice. Nā
ex eo ꝙ ipa ē dura oꝫ ꝙ frangat̄ aliq̄ duro ad h̄ ꝙ
ipa sit apta ad actiões q̄s agricola circa eā vult ex
ercere.2ᵐ exēplū q₂ ista ppō.hō ē coleric⁹ vl̄ tal̄
ↄplexionis ē pure speculatiā.ꝛ tñ ad eā seq̄t̄ ista ↄ̂
pctica ꝙ ex eo ꝙ hō ē tal̄ vel talis ↄplexiōis dꝫ ad
sui ↄseruationē talē vel talem adhibere mediciaz.
pōt dici ꝙ illa pncipia pure speculabilia sūt virtu
alr̄ pctica q₂ nullū ē pncipiū adeo speculabile qui
aliq̄ mō se hēat ad pxiz. Volētes sustinere hāc opi
nionem possēt rñdere ad cōfirmationes triū dicto
rum i 2⁰ notabili. Ad pmā rōnē ↄfirmātē pmuz di
ctū pōt negari maioꝝ.q₂ ad extēsionē actus pctici
sufficit ꝙ se extēdat ad voluntatē ꝛ ad quēcunq₃
alium actum tāq₃ ad obm mediāte actu volūtatis.
mō vn⁹ act⁹ intellectus pōt eē obm alteri⁹ act⁹ in
tellectus mediante volūtate.iō vn⁹ actus intelle/
ctus ad aliū sufficienter extendi pōt. Ad scdaz cō
ceditur pmus pcessus ad illū sensū ꝙ oēm pxim p
cedit aliqua itellectio sicut oēm actuꝫ voluntatis
pcedit aliqua itellectio. Et silr̄ dicetur ad ↄfirma/
tionē secūdi dicti. Ad rōnem ↄfirmātē 3ᵐ dictum
dr̄ ꝙ ↄfimari dictami recto ē conditio pxis bone
q̄ vult aristo.i 2⁰ ethicoꝝ ꝛ suus cōmentator. Sꝫ
non est conditio pxis in cōmuni.

Tertio dubitatur. Utꝝ act⁹ exteriores po
tentiaꝝ inferioꝝ ad intellectū ꝛ vo
luntatem sint ꝟe ꝛ p pxes.est vna opinio q̄ rñdet
affirmatiue q̄ declarat duplr̄ p q̄ duo supponū
tur. Primo ꝙ intellect⁹ pctic⁹ respicit ↄtingentia
opabilia a nobis.2⁰ ꝙ rō pxis pmo sumit̄ a fine n̄
aūt ab obo. Tūc sic format̄ rō.op⁹ q̄ intellect⁹ hꝫ
p fine necio est circa ↄtingētia ꝛ opabilia a nobis
Sꝫ tale op⁹ est actus exterior potētie iferioris.er
go talis actus vere ꝛ p dr̄ praxis.2⁰ pbatur idem
auctoritate gregorij sup ezechielē dicentis.ꝙ vir
tus opis ē sub volatu cōtēplationis.ergo pxis est
sub actu intellectus ꝛ voluntatis.mō talis est pre
cise actus potentie inferioris.ergo talis ē vere ꝛ p
xis.imaginatur eni ista opinio ꝙ itellectus pctic⁹
qui versatur circa contigentia inquirit quid sit p/
sequendū ꝛ quid fugiendum ꝛ quid diligēdū ꝛ q̄d
p dimittendū.i q̄ inquisitiōe sequit̄ electio volūta
tis q̄ eligit ꝛ respuit ↄriū.post āt hꝰ electionem im
pat volūtas alijs virib⁹ iferiorib⁹ vt obediāt.ꝛ ↄñr
illō q̄ ē pelectū a volūtate.tale ꝟo iperiū volun
tatis ē actio transiens i vires inferiores.ꝛ talis ac
tio viriū iferiorum est formalr̄ ꝛ p praxis. Alia ē
opinio q̄ rñdet p talem distictionem. Notitia pcti
ca est duplex.q̄dā est pctica dictatiua ꝛ est illa q̄ de
terminate dictat̄ siue indicatur aliquid eē facien/
dū.vel fugiēdū ꝛ in isto sensu forsan pcedit pma
opinio adducta i 2⁰ notabili ꝛ isto⁰ logica ꝛ retho/
rica nō sūt pctice neq₃ q̄cūq₃ ars mecanica q₂ nul
la istaꝝ dictat aliquid esse fugiendū vel nō fugiē
dū. Alia ē noti⁴ pctica oñsiua q̄ nō dictat aliq̄d eē
faciēdū psēq̄ndū vl̄ fugiēdū:sꝫ tm̄ oñdit op⁹ q̄ pōt
fiēi ꝟtute cui⁹ notitie si itellect⁹ dictet illud eē fa/
ciēdū ꝛ volūtas velit stati pōt pfecte opari.sicut
ars edificatiua oñdit ꝙ dom⁹ cōponit̄ ex lignis la
pidib⁹ fūdamēto tali ꝛ parietib⁹ talib⁹ ꝛ tali tecto.
Sꝫ nō dictat ꝙ dom⁹ sic ē faciēda nec qñ nec in q̄
tpe sit faciēda imo ad prudētiā ptiet dictare ꝙ ta
li tpe ē faciēda. Et sic logica ꝛ cetere artes mathe
matice sūt tm̄ oñsiue ꝛ n̄ dictatie.lꝫ tñ sint directi/
ue frequēter hñtes nō praxi sed obm pxis p obie
cto.sic ars domificatiua hꝫ domū p obiecto ꝛ non
ipsaꝫ opatiōeꝫ q̄ ē pxis.ꝛ isto mō sola prudētia eēt
pctica eo ꝙ sola prudentia hꝫ dictare. Et si argua
tur.q₂ si solū prudētia sit practica seq̄t̄ ꝙ scia libri
ethicoꝝ eēt prudētia.ↄñs ē fl̄m q₂ scia libri ethico
rū ē d vniuersal.b⁹.mō prudētia ē de pticularib⁹.
rñdet̄ ꝙ prudētia duplicem actū respicit.vnū q̄ ē
cogitare ꝙ sic ē faciēdū.ꝛ istū actū nō reglat pru/
dētia.sed magis elicit̄ sic sic pmisse cōpate ad ↄclu
sionē nō regulāt ipsā sꝫ magis eliciūt. Et generalr̄
q̄cūq₃ hītus cōpat⁹ ad suū ppriū actū magis dicit̄
elicitiu⁹ q̄₃ regulatiuus.qñ vero hīt⁹ cōpat̄ ad aliū
actū q̄₃ ad suū ē regulatiuus.ꝛ respectu illi⁹ dicit̄
pctic⁹.sic i pposito prudētia respic̄ aliū actū.s.ext̄
iorē.ꝛ istū actū nō elicit sed regulat.silr̄ diceret̄ de
arte.q₂ ars actū iteriorē elicit ꝛ nō reglat.sꝫ actuꝫ
exteriorē vt puta domificare regulat ꝛ n̄ elicit.cā
āt q̄r prudētia vl̄ ars actū iteriorē n̄ reglant est ex
eo ꝙ volūtas circa q̄ditates vl̄ ideas nūq₃ pōt er
rare cū circa eas n̄ habeat actū liberū sꝫ solū actū
simplicis cōplacentie.ideo nulla est notitia pctica
directiua voluntatis circa hꝰ quiditates ꝛ ideaꝫ.

monitariorum ... anno 1542

Ad rationes ãn opositũ. Ad pmã pbationẽ minoris rñdetur φ ad hoc φ aliq̃ scia sit practica nõ sufficit φ sit directiua opationis hois. sed cũ hoc requirit φ talis opatio sit alterius potẽtie ab itellectu sicut patuit in 2° notabili ¶ Ad secũdã distinguitur añs. qz vel docet cõstituẽ suũ subm p opationẽ itellectus pctici. et sic negatur añs. vel opationẽ intellectus speculatiui et sic ɔceditur ¶ Ad tertiã negatur minor et rñdetur ad pbationez φ nõ ois scia q̃ docet φ sic est agendũ est practica sed solũ illa scia q̃ docet φ sic est agendũ in opatione alterius potẽtie q̃ itellectus. mõ diffinire et diuidere sũt passiões itellectus. iõ nõ sũt praxes neq3 cõclusiões sint pctici. et silr põt rñderi ad oia argumẽta et obiectiões q̃ possent fieri circa istaz opinionẽ

Queritur 5° Utrũ huius scie subz attributiõis sit vle qd ẽ genus ad q̃nq3 vlia. ¶ Arguitur pº φ nõ qz vel capitur vle p pma itẽtione vel p 2ª. Nõ p pma qz pma intẽtio est res ipa cui accidentalr iest vniuersalitas cũ nihil sit i re vnũ h3 quãcũq3 vnitatẽ qd h3 illã vnitatẽ pcisam sit i potẽtia proxima ad plura pdicatiõe dicẽte hoc ẽ hoc. ergo nulla pma itentio põt eẽ genus ad q̃nq3 vlia. nec etiam põt capi vle p 2ª intentione qz 2ª itentio vel est secũdarius cõceptus rei. vel est quidã respectus rõnis p itellectũ cãtus i obo cognito. sed vtroq3 mõ 2ª intentio ẽ vnũ accidẽs i numero. ergo nõ põt eẽ genus q̃nq3 vniuersaliũ. ¶ Arguitur sic 2° qz vle ẽ genus ad q̃nq3 vlia ergo erũt sex pdicabilia. p3 ɔña qz sũt q̃nq3 pdicabilia et pter hec ẽ ipm vle cõequõ est pdicabile de his q̃nq3. ergo erũt sex pdicabilia ¶ Arguitur sic 3° oẽ subz alicuius scie d3 habere passionẽ vel passiones adeq̃tas demõstrabiles de ipo subo. sed vle nullã h3 passionẽ adeq̃tã. ergo non est subm attributiõis huius libri. maior ẽ nota p aristo. in p posteriorz. minor declaratur. qz nullũ inferius ẽ passio adequata respectu supioris. Sed ois passio ɔtinetur sub pprio qd ẽ spẽs illius vniuersalr ergo ei non ẽ assignãda aliq̃ passio adeq̃ta. In oppositum arguitur auctoritate oium logicoz famosorum.

Primo ẽ notandũ φ p declaratiõe terminoz ponuntur sex distinctiões. pma distictio ẽ hec. istud nomẽ vle siẽ et qdlib3 aliud ɔcretũ põt capi dupl'r. vno° p suo sigificato mãli qd est ipa pma itẽtio substrata scde itẽtioni et ab eodẽ denoiata. et talis pma intentio siue res suba secũde itentiõi qd idẽ ẽ. q̃ñq3 iuenitur i aia sic sunt puatiões negatiões figmẽta itellectus. et gñalr oia entia rõnis. Q̃ñq3 vo iuenitur i rebus extra aiaz sic sũt decẽ pdicamẽta. alio° põt capi vle p suo pmo significato formali. Et illud ẽ secũda itẽtio q̃ ipa nã denoiatur formalr vlis. ¶ 2ª distictio. ad cõpletã et pfectam rõnẽ vlis logici reqritur duplex respectus aptitudinalis. primus est coicabilitas siue aptitudo ad coicari multis. et talis respectus ẽ p se passio ipius nãe de ipa pdicabilis in 2° mõ dicẽdi p se ex nã rei. et pter quẽcũq3 actũ itellectus. alius respectus ẽ pdicabilitas siue aptitudo ad pdicari de pluribus. et talis aptitudo p accidẽs cõuenit nature cũ sibi ɔueniat p actũ intellectus ɔpãtis ipaz nãm ad ea de qbus apta nata ẽ pdicari. Et qz talis pdicabilitas ɔuenit vli logico p actũ itellectus ide ẽ φ vle logicũ nõ h3 ex nã rei eẽ cõpletũ sed tm h3 eẽ fũdamẽtale ex nã rei et eẽ ɔpletum ab intellectu ¶ 3ª distinctio. pdicabile põt dupl'r accipi. vno° coiter vt. s. ẽ vna 2ª intẽtio cois oĩ illi qd ẽ aptum natũ pdicari siue illud sit vle siue singulare siue vniuocũ siue equocũ siue limitatũ siue illimitatũ. et sic pdicabile nõ ẽ passio vlis cũ sit plus q̃ vle. alio° capitur spãliter et ppe. s. p 2ª intentione fũdata sup nã limitata nata pdicari de pluribus vniuoce. et sic cõuertitur cũ vli tanq̃ ppria passio eius. ¶ 4ª distictio. pdicatũ põt capi dupl'r. vno° gñaliter vt. s. ẽ vna 2ª itentio cois oĩ extremo ppõnis posito post copulã. alio° capitur spãliter p 2ª itẽtiõe fundata solũ sup eo qd ẽ natũ pdicari i ppõne terminabili p artẽ dialeticã. Et itez pdicatũ vtroq3 mõ sũptũ et pdicabile pñt capi dupl'r. vno° pme intẽtiõalr. et sic nõ distinguũtur nisi sm actũ et potentiã. alio° secũde itentionalr et sic sũt diuerse itentiões dispatebñtes diuersa fũdamẽta pp̃inqua. et diuersos terminos. ¶ 5ª distinctio ẽ hec. hec dictio. tm̃. q̃ñq3 accipitur pprie vt. s. facit ppõnẽ exclusiuã exponibilẽ grã alietatis. q̃ñq3 vo capitur iprope vt. s. facit ppõnẽ de excluso extremo vel propõnem exclusiuã exponibilẽ grã plitatis vt latius p3 i exponibilibus ¶ 6ª distinctio. vle eẽ genus ad q̃nq3 vlia põt tripl'r intelligi. vno° φ pma intẽtio sit genus ad alias pmas intentiones. 2° φ secunda itẽtio sit genus ad pmas. et 3° φ scda intentio vlitatis sit genus ad oẽs scdas intentiones vliũ. vle pmo° non ẽ genus sed est trãscẽdẽs repibile i oĩ vli. vle 2° mõ ẽ accidẽs et non genus. Sed vle 3° mõ est genus vel saltẽ h3 modũ generis cũ pdicetur i quid et vniuoce de q̃nq3 intẽtionibus vniuersaliũ tanq̃ de pluribus spẽ distinctis. et põt addi qd ẽ genus subalternũ tñ i nullo predicamento p se et pmo reponibile cum non sit verum genus sed tantum habet modum generis eo φ est ens rationis.

Secundo notādū ꝙ lib̄ p̄dicabiliū i q̄ ꝺtermīnat porphi. de qnq̄ p̄dicabilib⁹ ꝯtinet tres tractat⁹. q̄ꝝ p̄m⁹ q ꝯtinet vnicū c^m ē ꝓhēial̄. Et ꝯtinet q̄tuor cōclōes. q̄ꝝ p̄ia tāgit itētōez h⁹ ſcie ad iſtructōez griſarori ſui diſcipuli. ꝛ ē h̄. i h̄ li°. deťminādū ē de. 5. vľib⁹. quā ſic ꝓbat por: qꝛ de illis deťminādū ē i h̄ li°. q iter alios libꝛos logice ē prim⁹ ordie doctrie. q̄ꝝ cognitio ē vtil̄ ꝛ neceſſaria ad ſciaȝ p̄dicam̄toꝝ diffōuȝ. diſionū ꝛ demr̄atōuȝ cū de ipis principal̄r ad logicū ſpectet ꝺterm̄iare. Sȝ cogni° qnq̄ p̄dicabiliū ē vtil̄ ꝛ nec̄ia ad iſta q̄tuor p̄dcā. g̃ ad hūc libꝝ ſpectat determīare de ipis. ¶ z^a ꝯ°. tāgit modū ꝓcedēdi facil̄r i hac ſcia. ꝛ ē h̄: itētio p̄ns ē ꝑ declaratōe iſtoꝝ. 5. vľium ꝯpōere vnū tractatū bꝛeuē ꝛ vtilē ꝑ modū itroductōis abſtinēdo a qōib⁹ difficilib⁹. qōes v̄o faciles leui mō declarando. ¶ 3^a ꝯ°. declarat qōes a qb⁹ vult porphi. abſtinere ꝛ ē hec. i ope p̄nti abſtinēdū ē a trib⁹ qōnib⁹ difficilib⁹ q̄ formari p̄nt de vľi. q̄ꝝ prima ē. vtꝝ vľia ſint ſubſiſtētia ex̄ intellectuȝ aut ſint poſita in ſolis nudis puriſq̄ intellectib⁹. z^a qō eſt hec. poſito ꝙ vľia ſint ex̄ aiam ſubſiſtētia vtrū ſint corꝑalia vľ icorꝑalia. 3^a queſtio ē h̄. ſi vľia ſint coꝛꝑalia vtꝝ ſint in ſingularib⁹ ſēſibilib⁹ vel extra ſingularia ꝛ a ſenſibilib⁹ ſeꝑata. has tres qōes non ſoluit porph. ſed dicit ꝙ altiſſimū eſt h⁹ negociuȝ ꝛ maioꝛis egēs inq̄ſitōis qꝛ. vȝ. eas terminare ptinet ad methaphyſicū. ¶ 4^a ꝯ°. ſimul tāgit ſuā intētōem ꝛ modū ꝓcedēdi in hoc li°. ꝛ eſt hec. i hac ſciētia dicēdū ē de. 5. vľib⁹ inſequēdo dcā antiquoꝝ ꝛ maxime dcā peripatheticoꝝ. i. ariſto. ꝛ ſequaciū ei⁹. Nā ariſto. cognomiat̄ ꝑipateticus. iō ſeq̄ces eius peripathetici vocati ſunt.

Tertio notandū ē ꝙ circa hūc textū icidūt q̄tuor difficultates. Prima eſt hec q̄s ſit titulus hui⁹ libꝛi. R̄ndetur ꝙ talis eſt. Incipiunt iſagoge porphirij ad cathegoricas Ariſto. Dicūtur eni iſagoge ab içàs qd̄ eſt intro ꝛ gogos ductio q̄ſi itroductiōes ad p̄dicamēta Ariſto. In q° titulo tangunt̄ q̄tuor cāe hui⁹ libꝛi: ꝑ h̄ eni ꝙ dicit itroductiones tāgit̄ cā formalis. ſ. modus ꝓcedendi q eſt itroductori⁹. ꝑ hoc eniȝ ꝙ dicit̄ pophirij tāgit cā efficiens. ꝛ ꝑ h̄ ꝙ dicit ad p̄dicamēta tāgitur cā finalis. Et ſubditur ariſto. ad dr̄iam p̄dicamētoꝝ dioniſij ariopagite ꝛ alioꝝ q de p̄dicam̄tis tractauerūt. ¶ z^a difficultas. ad q̄ ꝛ quot ē hec ſcia vtilis. R̄ndetur cū textu ꝙ ad q̄tuor. p̄ ad p̄dicamēta qꝛ i libꝛo p̄dicamētoꝝ determinatur ꝺ coordinatiōe gn̄eꝝ ꝛ ſpēꝝ. ꝯſil̄r etiā de ꝓꝓetatib⁹ ꝛ paſſionib⁹ p̄dicamētoꝝ q̄ oia facil̄r cognoſci nō p̄nt niſi cognitis iſtis vľib⁹. z°. eſt vtilis ad diffinitiōēs qꝛ qd̄ diffinitur ē ſpēs q̄ dȝ diffiniri ꝑ genus ꝛ dr̄aȝ. ꝛ aliq̄n diffinitur ꝑ accidentia q̄nq̄ ꝓp̄a q̄nq̄ ꝯ̄ia. de quib⁹ oib⁹ tractat iſta ſcia. 3°. eſt vtilis ad diſiōes qꝛ q̄dā eſt diuiſio gn̄is i ſuas ſpēs vľ differētias. q̄dā aūt ſubiecti i acci^a vel ꝓp̄a vľ coia ꝺ q̄bus tractat iſta ſcia. 4°. eſt vtilis ad demōſtrationes qꝛ ē vtilis ad diffinitiōes. ſȝ diffinitio potiſſimū locū obtinet i demonſtratione vt pȝ p̄mo poſterioꝝ. g̃ etiā valet ad demōſtratiōes. ¶ 3^a difficultas. vtꝝ tres q̄ſtiones quas mouet porphiri⁹ poſſint terminari ꝑ artē logice. r̄ndetur ꝑ duas ſuppoſitiones ꝛ duas diſtictiones. Pria ſuppō ē hec. poꝛphirius magis mouet iſtas qōnes de generibus ꝛ ſpēb⁹ q̄ȝ de alijs vniuerſalibus. qꝛ genus ꝛ ſpēs dicūt ꝑfectiorē modū p̄dicādi cū p̄dicētur in quid. iō magis videntur ſubſiſtere per ſe. Etiam alia vľia ꝯtinētur i gn̄e ꝛ ſpē. ¶ Scđa ſuppoſitio. facultas ē facil̄ ptās q̄ aliq̄s pōt aliq̄d facere ad nutū: Sed difficultas ē ptās difficilia aliq̄d acquirendi cū ſtudio vel laboꝛe magno. ¶ Prima diſtictio hec eſt: iſte qōes p̄nt dupl̄r itelligi. moueri de vniuerſali: vno mō de vľi ſūpto z^a itentional̄r. Alio mō ꝺ vľi ſūpto p̄me itētional̄r. ¶ Scđa diſtictio. p̄dictas qōes poſſe terminari ꝑ facultatē logice pōt dupl̄r itelligi. vno mō analethice. i. reſolutoꝛie ſeu ꝺmōſtratiue ꝛ a p̄oꝛi ꝑ ſua p̄cipia logice. Alio mō thopice ꝛ ꝓbabil̄r ꝑ topicā vtētē. tūc ponūtur duo dicta. ¶ Primū ē iſtud. p̄dicte qōnes itellecte ꝺ vľi ſe itētional̄r ſūpto ſūt analethice termiabiles per facultatē logice. pȝ. qꝛ vt ſic h̄nt attributionem ad ſubȝ logice cū vľe ſit pars ſubi logice. ¶ z^m dcm̄. p̄dicte qōnes itellecte ꝺ vľi p̄me itētional̄r ſūpto nō p̄nt ꝑ facultatē logice analethice ťminari ſȝ h̄n thopice ꝛ ꝓbabil̄r. p̄ma ꝑs pȝ. quia eaꝝ terminatō ꝺpēdet ex rōe entis qd̄ ad metaph̄icū ꝑtinet. ſcđa pȝ. qꝛ logica hȝ viam ad p̄ncipia oiuȝ methadoꝝ. ¶ 4^a difficultas. q̄d ē ſubſiſtere ꝛ q̄d itelligit poꝛphyrius ꝑ intellectū ſolū purū ꝛ nuduȝ. R̄ndetur per vnā diſtictionē ꝛ vnū dictū. ¶ Diſtictio ē hec. ſubſiſtere capit̄ dupl̄r. vno°. vt idē ē qd̄ in ſe ꝛ ꝑ ſe eē ꝛ ſic tātū mō idiuiduis de p̄dicamēto ſubē ꝯpetit ꝓp̄e ſubſiſtere. Alio mō capit̄ gn̄al̄r vt idē eſt ꝙ eē ꝛ tūc ꝯuēit oib⁹ ꝺ qb⁹ v̄e enūciat̄ h̄ v̄bū ē ſȝ adiacēſ. Et h̄ mō foꝛſā cepit poꝛphyri⁹. Dcȝ. ē iſtō. itellect⁹ nud⁹ ē itellect⁹ carēſ ſpēb⁹ itelligibilib⁹. ſic itellect⁹ nr̄ q i p̄ncipio ſue creatōiſ ē tāq̄ȝ tabľa raſa i q̄ nihil depictū ē. Sȝ itellect⁹ pur⁹ ē q nō ē mixt⁹ alicui fātaſie ſicut itellect⁹ āgelic⁹. Intellect⁹ āt ſolus ē itellect⁹ diuinus q vnic⁹ ē ꝛ ſolus ꝛc̄.

Conclusio rñſalis. vl̃e qđ ē gen⁹ad gnq̃ꝫ
vl̃ia ſũpta ſcđe itẽtiõalr̃ ē ſbꝫ
attributõis h⁹li. p̃ᵃ ps pꝫ qꝛ vl̃e p̃dicat̃ i gd ꝺ iſtꝭ. 5.
vl̃ib⁹ tãq̃ꝫ ꝺ plurib⁹ ſpẽ diſtictꝭ. ĝ ꝛc. aña pꝫ qꝛ vl̃e
vlr̃ ſũptũ ꝭꝫ rõeꝫ cõeꝫ p̃dicat̃ v°noīe ꝛ rõe ꝺ iſtis. 5.
vlib⁹ c⁹p ſe ꝺr̃e ſũt eē predicabile de multis in gd
aut in q̃le p q̃s ꝺbit̃ rõ vl̃is ad iſta. 5. vl̃ia q̃ eſt gen⁹
vniuoce ꝛ in quid predicabile de iſtis. 5. vl̃ib⁹. ſed
ꝙ ſint tm̃. 5. vl̃ia. ꝓbatur qꝛ oē vl̃e aut predicat̃ in
gd aut in quale. Si p̃ᵐ. vel p̃dicat totã eẽntiaꝫ. et
ſic ē ſpẽs. vel ptem eẽntie ꝛ ſic eſt gen⁹. Si in qua
le hoc eſt duplr̃. vel predicat aliquod ptinẽs ad eſ
ſẽtiã ſubi per modũ denoiatõis ꝛ ſic eſt dr̃ia. vel p̃
dicat' aliquid ꝺñs eẽntiã ſubi. ꝛ ſic ē duplr̃. vel pre
dicat ꝺuertibilr̃ ꝛ ſic ē ꝓpꝛium vel nõ ꝛ ſic eſt acciñs.
3ᵃ ps pꝫ qꝛ ſibi ꝺpetũt tres ꝺditõēs p̃us enumera
te in tertia queſtione prologi.

Primo dubitatur. vtrum intẽtõēs ſecun
de nate ſint denoiare p̃mas. Et vr̃
ꝙ nõ. qꝛ ſecunde intẽtõēs ſũt i itellectu ſubiectie.
nõ aũt in p̃mis. igr̃ nõ ſũt nate denominare p̃mas
Rñdet̃ p quatuor diſtinctõēs. ꝛ tria dcã. ¶ p̃ᵃ di.
ē h̃. in qualꝫ re ſũt duo ꝺſiderãda. p̃ᵐ ē ipa gditas
rei ſiue eẽntia. 2ᵐ ē modus eẽndi ſiue apparẽtia
illi⁹ rei. ¶ 2ᵃ di°. duplex ē ꝺcept⁹. gdã eſt eẽntialis
q̊. ſ. intellect⁹ gditatẽ rei p̊ itelligit. ali⁹ ē ꝺcept⁹ ac
cñtalis q̊. ſ. itellect⁹ intelligit aligd ſupadditũ eſſẽ
tie rei. Vbi grã: i iſta re q̃ ē hõ p̊ ꝺſiderãda ē gditas.
ſiue eẽntia hõis abſolute. c⁹ eẽntie concept⁹ repꝛe
ſentatiu⁹ dr̃ ꝺceptus eẽntial'. 2°. ꝺſiderãdi ſunt mo
di eẽndi ſiue apparentie ipi⁹ gditatis ſicut ſunt iſti
modi. nõ eſſe i alio. eſſe ſubm̃. eē rõale. eſſe aiatum
eē ſenſibile. eſſe ibi. hic ꝛ nũc. in mã ſignata. ꝛ eſſe i
pluribus vel in vno ſolo. Cõceptus ãt q̊ intellcũs i
telligit eẽntiã hominis. ſ. humanitatẽ nõ abſolute
ſed vt ē in pl'ibus numero diſtictis. aut ēt ſub aliq̊
alio° eſſendi vocat̃ accñtalis. ¶ 3ᵃ di°. tã prima q̃ꝫ
2ᵃ intentio pñt duplr̃ ꝺſiderari. vno° in abſtracto.
alio° in ꝺcreto. prima itẽtio in abſtracto ē primus
ꝺceptus eẽntialis rei q̃ intelligit p̊ eẽntiã rei abſo
lute. Sꝫ pria itentio i ꝺcreto eſt ipa res cõcepta il
lo ꝺceptu p̊. Sꝫ ſcđa intentio in abſtracto eſt ſecũ
dus ꝺceptus ꝛ accñtalis rei quo. ſ. intellectus itel
ligit aligd eſſentie rei ſupadditũ. ſ. eſſe in pluribuſ
vel in vno ſolo. 2ᵃ ꝭo intentio in ꝺcreto eſt ipa res
ſic ꝺcepta ab illo accñtali ꝺceptu. ¶ 4ᵃ di°. ſecun
de itentõēs pñt duplr̃ ꝺſiderari. vno° per reſpcũꝫ
ad intellectũ a quo effectiue cãtur ꝛ in quo ſubiec
tiue exiſtunt. ꝛ ſic ſũt vera entia realia ꝺ qbus eſt
ꝭa ſcia real'. puta ph̃ia nãlis. alio° pñt ꝺſiderari p
reſpectũ ad oba cognita denõiata p ipas ꝛ ſic hñt
modũ entis rõnis. cũ ſint entia diminuta: ꝛ ſic de
ipis ē ſcia rõnalis. ſ. logica. ¶ p̃ᵐ dcm̃ ē iſtud. taꝫ
p̃ma intẽtio q̃ꝫ ſcđa i abſtracto dependẽt i eē ꝛ cõ
ꝭuari ab intellectu in quo ꝺſiſtũt tãq̃ꝫ ꝭa entia rea
lia realr̃ in p̃dicamẽto reponibilia. pꝫ qꝛ ſũt quidã
act⁹ itelligẽdi ab intellectu cauſati. modo ois act⁹
intelligendi ē qualitas real' de p̃ma ſpecie quali⸗
tatis in intellectu ſubiectiue exñs. ¶ 2ᵐ dcm̃. nec
2ᵃ itentio nec p̃ᵃ in ꝺcreto dependẽt ab intellcũ ſꝫ
preter quẽcumq̃ꝫ actũ intellect⁹ hñt veꝝ eē i re. ñ
i vno p̃dicamẽto ſed in plurib⁹ reponibiles. ꝓbat̃.
qꝛ itẽtõēs in ꝺcreto ſũt eẽntie vel modi reꝝ circui
entes omne predicamẽtũ ꝛ hñtes ſuum eē preter
actũ cuiuſcũq̃ꝫ itellect⁹. ¶ 3ᵐ dcm̃. nec p̃ᵃ nec 2ᵃ
itentio in abſtracto p̃dicat̃ ꝭe ꝛ affirmatiue ꝺ p̃mis
ſꝫ 2ᵃ itẽtio in ꝺcreto deſignata p̃dicet̃ ꝺnoiatiue ꝺ
p̃ᵃ intẽtõe ſignificata p nomẽ ꝺcretũ. pꝫ qꝛ iſta eſt
ꝭa p̃dicatio denoiatiua. homo eſt ſpẽs. ¶ Ad rõ
nẽ dubij rñdet̃ ꝙ duplex ē denoiatio. quedã ē itri
ſeca que ſumit̃ a forma ſubiue exñti in quo deno
minat. vt albedo exñs in pariete denoiat parietẽ
albũ. Alia ē denõiatio extriſeca q̃ ſumit̃ a forma
ſubiectiua in alio ab eo qđ denõiat. ſicut loc⁹ ꝺno
minat locatũ in quo tñ ñ eſt ſubiectiue ſꝫ in locan
te. ꝛ tali denominatione extrinſeca predicatur de
nominatiue ſecunda intentio de prima.

Secundo dubitat̃: vtꝝ gditas ſub aliq̊ eē
diminuto dicat̃ p̃ma itẽtio. Rñ
det̃ ab aliquibus per duas ſuppõēs ꝛ q̃tuoꝛ dicta
Prima ſuppõ ē h̃. iſte cõditõēs q̃ ſũt exñtia. dura
tio neceſſitas. cõtingentia. eē in aia ꝛ ex̃ aiaꝫ. ꝛ cõ
ſites ñ ſũt gditates. ſed ſũt modi neceſſario ꝺñtes
quiditatem. a quib⁹ modis quiditas in eē quidita
tiuo dr̃ abſtrahere. iõ dicũt ꝙ quiditas in eē gdita
tiuo eſt quiditas in ipſo eſſe in quo abſtrahitur ab
omnibus conditionibus pꝛius enumeratis. ¶ 2ᵃ
ſuppoſitio. prima intentio in propoſito eſt illa per
quam fit vel exercetur pꝛedicatio. Quod ſic ꝺcla
ratur qꝛ vna pꝛima intentio de alia predicatur. ſꝫ
conſtat ꝙ vnus actus intelligendi aut volendi de
alio non predicatur. ſicut animal de homine pre⸗
dicatur. ſꝫ actus intelligendi animalis non predi⸗
cetur de actu intelligendi hominis. ¶ Pꝛimũ di
ctum eſt iſtud. nec act⁹ intelligendi nec ſpecies in
telligibilis eſt prima intentio. pꝫ quia omnis act⁹
intelligendi vel eſt ſpecies intelligibilis. vel eſt q̃⸗
litas. ſed aliq̃ p̃me intentiones nõ ſunt qualitates
ergo nõ omnis actus intelligendi vel ſpecies itel
ligibilis eſt pria itẽtio. maior ē no. ꝛ mioꝛ declara⸗

tur.q꞉ hõ ꝛ aial sũt ꝑme itẽtiones. ꝛ tñ nõ sunt qli/tates.imo sube.g° ꝛc̃. Et cõfirmat̃.q꞉ oĩs act⁹ itelligẽdi de alio nõ p̃dicat̃.cũ sint duo idiuidua diuersaꝝ spẽꝝ vel eiusdẽ speciei.ſꝫ vna ꝑma itentio de alia p̃dicat̃. vt h̃ est v̄a:hõ est aial.ergo act⁹ itelligẽdi nõ est ꝑma itẽtio. z^{m} dictũ.ꝑma itẽtio nõ est qditas obiecti ꝓducti i eẽ cognito.pꝫ.q꞉ vel talis qditas est ꝓducta i tali eẽ cognito ab itellectu nostro. vel ab itellectu diuino.nõ ab itellectu nr̃o.q꞉ tale eẽ cognitũ habuerũt qditates ab itellectu nr̃o ex tpe ꝛ nõ ab et̃no. mõstãdo in ꝑmis itentionib⁹ hec fuit ab eterno vera.hõ est aial.ergo eẽ ꝑmam itentionẽ quiditati nõ ꝯuenit ab intellectu nostro.nec etiã ab itellectu diuino.q꞉ hõ vere fuit aial anteq̃ꝫ ꝓduceret̃ i eo eẽ cognitũ.ergo eẽ ꝓductũ in eẽ cognitũ ñ ẽ cã q̃re qditas sit p^{a} itẽtio. ℂ Tertiũ dc̃ꝫ. p^{a} itẽtio nõ ẽ qditas i esse itelligibili.pꝫ.q꞉ illud qð cõuenit qditati ex se nõ sibi cõuenit per respectuꝫ ad aliud.sed hoi sũpto vt ẽ vna ꝑma itẽtio cõpetit ex se ꝛ qditatiue ꝙ sit aial.ergo sibi nõ ꝯuenit iq̃ꝫtũ ẽ itelligibil̃.q꞉ eẽ itelligibile dic̃ respectũ ad itelle/ctum. ℂ Quartũ dictũ.quiditas i esse quiditatiuo veraciter est ꝑma itẽtio.pꝫ.quia oẽs demõstrationes ꝓcedũt ex qditatibus in eẽ qditatiuo. sed oẽs demõstratões ꝓcedũt ex ꝑmis itẽtionibus saltẽꝫ in sciẽtijs realib⁹.g° p^{a} itentio ẽ quiditas i esse qditatiuo. Et ꝯfirmat̃ ꝑ viã diffõnis. q꞉ oẽs diffõnes dãtur de qditatib⁹ i eẽ quiditatiuo. ꝛ tñ dãtur de ꝑmis itẽtõib⁹. ꝛ hoc i sciẽtijs realib⁹.ergo ꝑme itẽtiones i esse quiditatiuo sũt quiditates.

Tertio Dubitat̃. Utruꝫ scðe itẽtiones nate sint ꝑ se p̃dicari de ꝑmis. Rñdetur ꝑ duas distinctões ꝛ duo dicta. Prima distinctio est hec. Obiectũ cognituꝫ siue illud qð cognoscit̃ hꝫ duplex eẽ.s.eẽ intentionale ꝛ eẽ reale. Esse itẽtionale ẽ spẽs itelligibilis vel illð quod cognitum formal̃r ꝛ obiectiue ẽ in cog̃scẽte. ꝛ tale esse intentionale attribuit̃ obiecto ꝑ actũ itellect⁹ cognoscẽtis. sed eẽ reale ẽ illud quo formal̃r vel real̃r res existit i esse p̃ter quẽcũq̃ꝫ actũ intellect⁹. ꝛ illud eẽ reale hꝫ obiectũ ꝑ actũ realẽ agẽtis: ℂ Secunda distinctio.intellectus duplex est actus. quidam ẽ simplex.quo scilicet intellectus apprehendit obiectum simpl̃r ꝛ absolute ꝛ ſm ei⁹ ꝓpriaꝫ naturam. Alius est ꝯpatiuus quo.s intellect⁹ cognoscit obiectũ nõ in se sed in ꝯpatione ad aliud. ℂ Primum dcm̃ est istð. Prima itẽtio est obm̃ cognitũ vel cognoscibile suꝑ quo nata ẽ fũdari scða intẽtio. sed intẽtio z^{a} ẽ rl̃o rõnis effectiue causata ab actu cõparatiuo intellect⁹ ðrelicta i obiecto cognito ꝛ cõ/parato ad alið in tali obo cognito subiectiue exñs Ex q̊ seq̃tur z^{m} dictũ.s. ꝙ z^{a} intẽtio nata ẽ p̃dicari nõ ꝑ se sed tm̃ ꝑ accñs. de ꝑma intẽtiõe patꝫ. q꞉ scða itẽtio ẽ respect⁹ rõis ꝑ accñs causatus ab itellectu in obiecto cognito qð est ꝑ ma intẽtio.ergo etiã hec opĩo satis declarata est in tertia.q. ꝓlogi: ℂ Aliter rñdet opinio recitata in scðo dubio per duo dicta. Primũ ẽ.intẽtiões scðe non sũt respectus rõis ab itellectu circa ꝑmas itẽtões fabricati:pꝫ.ꝑmo q꞉ p̃ter quẽcũqꝫ actũ intellect⁹ in reb⁹ reperiũtur itẽtões scðe.ergo nõ sũt respect⁹ rõis Añs patꝫ.q꞉ vl̃e est scða intẽtio. sed p̃ter quẽcũq̃ꝫ actũ intellect⁹ repitur in re tota rõ vl̃is. nam natura specifica hꝫ de se nãlem aptitudinẽ ad cõicari pl̃ibus idiuiduis.mõ nõ videt̃ eẽ aliud ð rõne vl̃is nisi ꝙ sit pl̃ibus aptũ natũ cõicari.ergo ꝛc̃. ℂ z^{m} dictũ. Intẽtões scðe sũt aptitudines siue respect⁹ fũdamẽtales ꝯueniẽtes ex nã rei quiditatib⁹ vl̃ ꝑmis intẽtõib⁹ i eẽ quiditatiuo.pꝫ. q꞉ aptitudo ad cõicari pl̃ibus idiuiduis adueniẽs hũanitati ẽ v̄a rõ spẽi. sed h⁹ aptitudo ꝯuẽit qditati solũ habẽti eẽ qditatiuũ.ergo eẽ spẽi ꝯuenit qditati hominis i eẽ qditatiuo.mõ eẽ spẽi ẽ z^{a} itẽtio. g̊ ꝛc̃. Et sicut dcm̃ ẽ ð spẽ:ita ꝓportõabilit̃ dicẽdũ est ð gñe.q̊.s. aptitudo cõicabilitatib⁹ pl̃ib⁹ specieb⁹ adueniens aĩalitati ẽ rõ gñis. sic etiã vis ꝯstitutiua siue distinctiua adueniẽs rõali dat sibi eẽ dr̃iã. ꝛ sic ð sil̃ib⁹. Ex his duob⁹ dictis vna cũ alijs cũ p̃cedẽti dubio declaratis iferũtur tria correlaria. Primũ ẽ istð Nec ꝑma intẽtio nec scða depẽdẽt ab itellectu in esse ꝛ i cõuersari. nec habẽt eẽ i itellectu subiectiue. ſꝫ tm̃ hñt eẽ obiuũ i intellectu. prima ps patet. q꞉ tã prima itẽtio q̃ꝫ scða p̃cedũt suũ eẽ in intellectu.ergo nullo mõ hñt ab itellectu ꝙ sint prima itentio vel scða. Scða ps pꝫ.q꞉ sunt obiecta apta nata t̃minare actũ itellect⁹.ergo hñt eẽ i itellectu obiectiue. nec ẽ itelligẽdũ ꝙ hõ postq̃ꝫ ẽ itellect⁹ ñ sit vere prima itẽtio: immo ꝛ añ intellectioneꝫ siue post itellectiõeꝫ sp ẽ vna prima itẽtio. sed illud eẽ in intellectu ñ dat sibi eẽ ꝑ illaꝫ intellectionem sicut hõ alb⁹ ẽ aial. ꝛ tñ albedo dat hoi esse aialis. ℂ Scðꝫ correlariũ. Intẽtiões scðe sũt respect⁹ fũdamẽtales p̃dicabiles ꝑ se nec̃ie ꝛ itrinsece de qditatib⁹ quaꝝ sũt.nõ tñ i grediũtur eẽntial̃r qditatẽ. ſꝫ sũt posteriores ipa qditate. iõ nõ p̃dicãtur eẽntial̃r nec in p̊ mõ dicẽdi ꝑ se sed tm̃ in secũdo mõ de qditatib⁹ vl̃ primis itẽtõib⁹. ℂ Tertiũ correlariũ. Scðe itẽtiões sũt q̃daꝫ entitates trãscendẽtes in nullo genere p̃dicamẽtali ꝑ se ponibiles ꝑꝫ.q꞉ scðe intẽtões ꝯueniũt qdẽ qditati cuiuslꝫ

gn̄is p̄ntal'. ergo circuūt omne genꝰ. ⁊ per ꝯseq̄ns
sūt trāscendētes. Pōt tn̄ dici ꝙ lꝫ real'r non sint in
gn̄e deťminato: tn̄ q̄ditatiue pn̄t dici de gn̄e re'ło
nis q̄ꝛ in suo ꝯceptu sūt ad aliō ⁊c̄.

Ad rationes Ad p̄am dr̄ ꝙ capitur vl'e
ꝓ scd̄a itētione. Et vltra
dr̄ ꝙ lꝫ scd̄a itētio ꝯrelicta in obiecto cognito per
actū itellectꝰ sit vna in nūero: tn̄ ab ea pt̄ itellectꝰ
abstrahere vnū ꝯceptū ꝯmunē puta ꝯceptū vl'is.
¶ Ad 2am dr̄ ꝙ lꝫ vl'e q̄tū ad eiꝰ ꝯceptū ꝯmuneꝫ
p̄scidat a q̄nqꝫ vl'ibus ita ꝙ formaliter nō sit aliq̄ō
illoꝝ. tn̄ real'r est aliq̄ō illoꝝ q̄nqꝫ. iō n̄ ponit nume
rū ꝯ illa q̄nqꝫ sicut aīal de se nec ē hō nec brutū for
mal'r. ⁊ tn̄ ꝓpterea nō seq̄ꝰ ꝙ sit aliquod aīal quod
neqꝫ sit hō neqꝫ sit brutū. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ p̄dica
bile pōt capi vt q̄d ꝓpriuꝫ ⁊ vt modꝰ. ⁊ sic p̄dicabi
le continetur sub proprio. Alio mō pōt capi p̄dica
bile vt modus ⁊ sic nō ꝯtinetur sub ꝓprio: sꝫ est pas
sio conuertibilis cum vl'i.

Queritur Utruꝫ genus dicatur
equiuoce de suis tribꝰ
q acceptionibus. arguitur primo contra
suppositum. quia aristoteles quinto me
thaphisice enumerat q̄ttuor modos generis. ergo
n̄ sunt tātū tres. ¶ Secūdo arguitur sic. quia dn̄r
aliqui trahere genus ab arte vel scientia alicuius
vt aliqui dicunt platonici a platōe: ⁊ aliqui aristo
telici ab aristo. idest a doctrina eius quā isequunt
⁊ tn̄ ille modꝰ nō ē aliq̄s illoꝝ triū. ergo ⁊c̄. ¶ Ter
tio arguit ꝯtra q̄situ. Due negatōes eq̄pollent vni
affirmatōi. modo dicit textꝰ vr̄ āt neqꝫ genus neqꝫ
spēs simpl'r dici. vbi in hoc verbo icluditur nega
tio. ergo genus ⁊ spēs dn̄r simpl'r vniuoce. ¶ In
oppositū arguit. q̄ꝛ q̄ncūqꝫ aliquid conuenit vni
ꝑ impositionē ⁊ alteri ꝑ trāsūptionē illud dr̄ equo
ce de illis ꝑ sꝫ modū equiuocatiōis. sed genus cō
uenit duobꝰ p̄mis modis ꝑ ipositionē ⁊ tertio per
trāsūptōeꝫ. ergo equoce p̄dicatur ꝺ illis.

Primo Sciēdū est ꝙ ꝓ declaratōe termi
noꝝ ponunt quattuor distictōes
Prima distinctio ē hec. acceptio capit dupliciter
Uno modo ꝓ primo ⁊ adequato significato termi
ni. ⁊ sic ois ťminus habēs pl'es acceptiōes seu mo
dos est equiuocꝰ alio mō accipit acceptio siue mo
dus ꝓ supposito signficati primi. Et sic non omne
habens pl'es modos ⁊ acceptiones est equiuocuꝫ
sed pōt esse vniuocū sicut dicit aristoteles ꝙ qua
litas est de numero eoruꝫ que multipliciter dn̄r
¶ Scd̄a distinctio sm̄ aristoteleꝫ q̄nto methaphi
sice. gn̄is sūt quattuor acceptiones. Pimo mō dr̄
genus cōtinua generatio aliquoꝝ eandem spēꝫ
habētiū. ⁊ iste modꝰ coīcidit cum p̄mo modo por
phirij. Scd̄o modo dr̄ genus illō a quo sunt talia
sic a p̄ mouēte. ⁊ iste coincidit cū scd̄o mō porphy
rij. Tertio mō dicit genꝰ sup̄ficies figuraꝝ supfi
cialiū. vt corpꝰ respcū solidoꝝ q̄ꝛ ē subꝫ differētie
eoꝝ. Et adhuc pōt ꝯtieri ille modꝰ sub scd̄o modo
porphirij. 4º modo dicit q̄ō i diffōnibus ē prinm ⁊
p̄dicat in eo quod quid cuius dr̄ie q̄litates dn̄r. ⁊
iste modꝰ coīcidit cū tertio mō porphyrij. ¶ Ter
tia distictio: hoc verbū videt potest triplicit accipi
Uno modo vt est exp̄ssiuū veritatis appentis tm̄
⁊ sic icludit negationē ⁊ sic capit in prinº elenchoꝝ
cū dr̄ ꝙ elenchus sophisticꝰ est ex his que vident
⁊ non sūt apparēs. Secūdo capitur videtur vt est
expressiuū veritatis ꝓbabilis. ⁊ sic capitur i p̄mo
thopicoꝝ cū dr̄. ꝓbabilia sunt que vident omnibꝰ
⁊c̄. Tertio capitur vt est exp̄ssiuū v͛itatis nec̄ie. ⁊
sic capitur i ꝓposito. Et istis duobꝰ modis nō inclu
dit negatōeꝫ. ¶ 4a distinº hec dictio simpl'r quiqꝫ
mōis pōt accipi. vnoº idē ē ꝙ sine addito. 2º vt idē
est ꝙ vniuersal'r. 3º vt idem est ꝙ i actu. 4º vt idē
ē ꝙ in ꝯcte. 5º vt idē ē ꝙ vniuoce. ⁊ sic capit i ꝓpoº

Secundo Sciendū ē ꝙ scd̄s tractatꝰ deť
minat i spāli ꝺ quiqꝫ vl'ibꝰ. ⁊ ꝯti
net quiqꝫ capl'a. In p̄ deťminat ꝺ p̄ p̄dicabili q̄ō ē
genꝰ. ⁊ ꝯtiet duas ꝑtes. I q̄ꝝ priº pōit acceptiōes
gn̄is. ⁊ ꝯtinet vnā ꝯcl'oneꝫ. q̄ est h̄. Uidet aūt neqꝫ
genꝰ neqꝫ spēs simpl'r dici. h̄ est genꝰ ⁊ species dn̄r
equiuoce ⁊ n̄ vniuoce. Scd̄aꝫ ꝑteꝫ ꝓnis. s. ꝙ spēs
dicat equoce reliquit porphiriꝰ ꝓbādā i capitulo
seq̄nti. sꝫ primā ꝑteꝫ. s. ꝙ dicatur genus equiuoce
nūc ꝓbat porphyriꝰ intēdendo taleꝫ rōnem. illud
q̄ō hꝫ pl'alitateꝫ significatoruꝫ dicitur equiuoce:
sed genus est huiusmodi. ergo ⁊c̄. Minorem pro
bat enumerādo tres acceptiones generis. Quaꝝ
prima est hec: genus in prima eius significatione
dicitur collectio multorum ad vnū primum ⁊ ad
seinuicē. vt collectio romanoruꝫ ꝓpter habitudi
neꝫ affinitatis ⁊ cōsanguinitatis ad se iuiceꝫ ⁊ ad
vnū principiū ꝑ q̄ō talis collectio differt ab omni
alio gn̄e. q̄ō quideꝫ prinm est romulus ⁊ dr̄ vnū ge
nus. Scd̄a acceptio gn̄is est sm̄ quā genus dicit
p̄ncipiū alicuiꝰ gn̄atōis. Et hoc dupl'r q̄ꝛ vel hmōi
prinm sumit a p̄re qui genuit vel a loco in quo gs
genitꝰ est. de vtroqꝫ mēbro ponit porphyrius duo
exempla. vt horestes habet genus a tātalo qui fu
it pater horestis. similiter hilus habuit genꝰ ab her
cule q fuit p̄r eiꝰ. Alia duo exēpla sūt ꝺ patria. sic
plato fuit gn̄e athenīēsis q̄ꝛ ꝺ athēis natꝰ. Et pida

r⁹fuit theban⁹ gn̄e eo q̄ fuit de theb. Qꝫ āt pria vł loc⁹ sit gen⁹ ꝓbat porphirius. q2 pria ē pn̄m gn̄atōis queadmodū z pr̄. Et subdit q̄ secūda acceptio generis ē ꝓpissima. i. pfectior z magis visitata. ꝓbat dupl'r. ꝓ sic. q2 quecūqꝫ ꝓꝓetas ꝯuenit cāe z cāto: pfecti⁹ cōuenit cāe q̄ⷬ cāto. sed eē gen⁹ cōuenit prime acceptōi generis. z ēt secūde q̄ ē cā p̄me. g̃ zc. minorē declarat duob⁹ exēplis. q2 romani denominaꝰ a romulo a quo descēderūt z ciclopidei dicūꝰ qui ex genere ciclopi descēderūt. z^d rō. q̄ŏ ē ꝓus tale ē magis tale. sed eē gen⁹ ꝓ⁹ attributū est generi secūdo mō q̄ⷬ ꝓ mō. c⁹ signū ē. q2 gen⁹ secundo mō ē cā distictōis gn̄is primo mō. Nāqꝫ diuidentes z ab alijs separātes dicebamus illā collectōez eē romanoꝝ gen⁹. 3^a acceptio gn̄is ē h̄. gen⁹ est cui supponiꝰ spēs. Et subdit ꝯueniētiā p silitudinem generis vltimo mō sūpti q̄ŏ ē gen⁹ logicū cū dua b⁹ ꝑoribus acceptōib⁹ q2 genus logicū ē pn̄m multaꝝ spēꝝ sicut gen⁹ secūdo mō dcm̄ ē pn̄m multorū ab eodē descēdētiū. Silr̄ sicut gen⁹ ꝓ mō dcm̄ ꝯtinet multitudinez collectoꝝ. sic genus 3°modo dcm̄ ꝯtinet multitudinem specierum.

Tertio Sciēdū ē q̄ circa hūc textū incidūt tres difficłtates. ꝓ^a ē h̄. q̄ z q̄t regrūꝰ ad h̄ q̄ aliq̄d sit gen⁹ ꝓ°dcm̄. Rn̄deꝰ q̄ tria. ꝓmū3. q̄ ibi sit collectio mltoꝝ hn̄tiū habitudinē ad vnū pn̄m. vt romani ad romulū. ¶ z^m. q̄ habeāt adinuicē hītudinē ꝯsanguieitatis. ¶ 3^m. q̄ illŏ pn̄m differat ab alijs generib⁹. ¶ z^a dif. q̄uo dr̄t genus logicū ab alijs duabus acceptōibus gn̄is. Rn̄deꝰ q̄ sūpta ꝯuēiētia declarata i p̄cedēti notabili. sic differūt. q2 gen⁹ z°dcm̄ ē pn̄m extrīsecū z effectiuū. genus vo logicū ē pn̄m intrīsecū z formale suaruz spēꝝ. sed gen⁹ ꝓ°dcm̄ h3 modū totius integraꝰ. iŏ nŏ p̄dicaꝰ in recto de illis quoꝝ est gen⁹. sed gen⁹ logicū ē totū vl'e respectu suaꝝ spēꝝ de quibus p̄dicaꝰ in recto. Ex quibus inferūt tria correlaria. ꝓm est q̄ mā z forma nŏ sūt gen⁹ z°dcm̄. q2 l3 sint pn̄m māle z formale tn̄ nŏ sūt pn̄m effectiuū. ¶ z^m correlariū. mater nŏ ē genus z°dcm̄. q2 mater est pn̄m passiuū ministrās mām ex qua gn̄aꝰ ples. si vero dicaꝰ mr̄ effectiue sil' ꝯcurrere ad gn̄atōez plis. tūc mr̄ ē genus secūdo mō dcm̄. z ꝯtieꝰ s̄b p̄re. nā pater potest accipi ꝓꝓe vt includit sexum. alio⁹ capitur gn̄al'r vt absoluitur a sexu vt tm̄ valet sic parens. ¶ 3^m correlarium. tp̄s nŏ est genus z°dcm̄ q2 tempus magis est cā corruptōis q̄ⷬ gn̄ationis. ¶ 3^a difficul. vtꝝ locus sit principium gn̄ationis queadmodū z pr̄. Et arguit q̄ nŏ q2 pr̄ est pricipiū per se. locus aūt per accn̄s q2 nŏ manet. igr̄ zc. In oppositū est porphirius z rōe ꝓbaꝰ sic. illud ē principiū generatōis per accidens quo mediante vt⁹ generantis principalis recipitur in generante secundario quemadmodū se habēt corpora celestia z inferiora. hō eni z sol generāt hoīem ex secundo phisicoꝝ sic q̄ sol generat p̄ncipaliter. homo vero secūdario. nam agēs secūdariū nŏ generat nisi vtute primi. Sed locus est id immediate quo vtus generātis principalis recipiꝰ in omni generāte secundario. vt p3. igitur. minor p3 q2 virtus celestis coniungitur corpi per locū ꝓꝓie cōtinentē. qui locus nihil aliud est q̄ⷬ terminus corpis ꝯtinētis immobile primū vt habetur quarto physicoꝝ. Hui⁹ signū dat ptolemeus in q̄dripartito. q̄ hoīes h⁹ patrie magis accipiūt figuraꝫ z colorem. ¶ Aduertendū tamē q̄ locus h3 duplicem naturā: vnaꝫ q̄lificatiuā per quam generat z ꝯseruat inq̄ⷣtum in ea recipitur aliqua virtus infusa a corporibus supercelestibus que virtus nata est coadiuuare ad generationem z conseruationem corporis locati. z iŏ locus medius in quo nos sum⁹ ē pricipiū hoīs z alioꝝ aīaliū. vn̄ p talem virtutē sibi isusaꝫ potest dici locus cā efficiēs. Aliam hab3 nām locus. s. q̄ⷬtitatiuam ſm quam ꝯtinet. z sic nŏ est causa efficiens. quia quantitas nŏ ponitur de genere actiuorum. Ad rationem dico q̄ locus est principiū gn̄ationis effectiuum per accidēs. tamen si attendaꝰ similitudo ex parte cause tunc locus est principiuꝫ generationis quemadmoduꝫ z pater. si vero attēdatur similitudo ex parte modi causandi. tūc ꝓpŏ nŏ est vera. q2 pater est principium per se gn̄atōis locus vero per accidens.

Cōclusio responsalis. Gen⁹ equiuoce dicitur de tribus predictis acceptionibus. Prima pars p3 per porphiriū dicentē q̄ genus nŏ dr̄ simplr̄. modo simpl'r idem valet sic vniuoce. Secunda pars p3 q2 omne genus vel ē dictum ad silitudinem alterius vel nŏ. si primum sic ē gen⁹ 3°. si z^m. hoc ē dupl'r. vel tale genus est aliq̄ŏ vnū z sic est genus sc̄ŏ mō. vel nŏ est aliq̄ŏ vnum z sic est genus primo modo.

Primo dubitaꝰ. vtꝝ diffŏ generis data in rōne predicabilis sit sufficiēs. pro solutione supponiꝰ q̄ aristo. in secūda parte huius capituli intendit duas conclusiones. Quarum ꝓma est hec. l3 genus dicatur tripliciter solum tam de tertio est sermo apud philosophos. ¶ Secunda conclusio tangit diffinitionem generis in rōne p̄dicabilis. z est hec. Genus ē quod de pluribus differētibus specie in eo quod q̄d predicaꝰ. pro

cuius ꝓbatione intendit talem rõnem. ista diffinitio nihil superfluum cõtinet. nec diminutum. ꝗ est hõa. añs pʒ: qꝛ p̃dicãi de plꝭb⁹ fac̃ dr̃e gen⁹ ab indiuiduis q̄ d̃ vno solo p̃dicãt. Et p̃dicãi d̃ dr̃ntib⁹ spẽ fac̃ dr̃e gen⁹ a spẽ ꝛ a ꝓpo. qꝛ lʒ spẽs p̃dicet̃ d̃ plꝭb⁹ ñ tñ p̃dicat̃ d̃ dr̃ntib⁹ spẽ sʒ nu°. vt cũ hõ sit spẽs p̃dicat̃ d̃ sorte ꝛ platõe. q̇ so͡m dr̃nt nu°. aial ꝟo cũ sit gen⁹ predicat̃ de boue ꝛ hoie q̇ dr̃nt spẽ. ꝛ ñ nu°. solũ. silr̃ ꝓpriũ so͡m predicat̃ d̃ vna spẽ ꝛ d̃ idiuidu is q̄ st̃ sb illa spẽ. vt risibile solũ p̃dicat̃ d̃ hoie ꝛ d̃ ꝑticularib⁹ hoib⁹. genus ꝟo p̃dicat̃ d̃ plꝭb⁹ dr̃ntib⁹ spẽ. sʒ p̃dicari i eo qd̃ qd fac̃ dr̃e gen⁹ a dr̃ia ꝛ ab accñe q̄ ñ p̃dicãt i eo qd̃ qd. sed i eo qd̃ q̄le. nã p dr̃iaʒ ꝛ accidens cõueniẽter rñdem⁹ ad iterrogatõeʒ fc̃ãʒ p q̄le. vt si querat̃. qual' ẽ hõ. cõueniẽter rñdet̃ rõal'. ꝛ si querat̃ q̄lis ẽ coru⁹. ꝯueniẽter rñdet̃ ꝙ ẽ niger. mõ rõale ẽ dr̃ia. nigrũ ꝟo ẽ accñs. ꝗ dr̃ia ꝛ accñs p̃dicãtur i quale. ꝙ ãt gen⁹ p̃dicet̃ i qd ꝓbat̃ qꝛ p genꝰ cõueniẽter rñdet̃ ad iterrogatõeʒ fc̃ãʒ p qd. vt si querat̃ qd est hõ. cõueniẽter rñdet̃ ẽ aial. mõ aial ẽ genus hoĩs. ꝗ genus predicat̃ in qd. Ex quib⁹ concludit̃ porphirius nihil igr̃ superfluum neqꝫ min⁹ continet generis data descriptio.

Secundo dubitat̃, vtrꝫ p̃dcã diffõ gñis cõueniẽt̃ sit data d̃ scd̃a itẽtõe vl' de p̃ma. Et vr̃ ꝙ nõ de scd̃a. qꝛ zᵃ itẽtio gñis solũ p̃dicat̃ in qd de hac itẽtõe ꝛ illa. que solũ nu° dr̃nt. ꝗ diffõ nõ dat̃ de zᵃ intẽtione. ꝯñᵃ tʒ qꝛ q̄lʒ ps diffõnis dʒ semꝑ p̃dicari de diffinito. ℂ z°. sic ꝙ non det̃ de p̃ma intentõe qꝛ ens p̃dicat̃ de plurib⁹ dr̃ntibus spẽ in eo qd̃ qd. ꝛ tñ nõ est gen⁹: ergo ꝛc̃. Rñdet̃ p tres distinctõẽs. ꝛ vnũ dcm̃. ℂ p̃ma di°. ẽ h̃. gen⁹ põt capi dupl'r. vno° p nã cõicabili plꝭb⁹ spẽbus. Alio mõ capit̃ genus scd̃e itẽtõ al'r. s. p respectu p̃dicabilitatis nature cõis d̃ multis dr̃ntibus spẽ. q̇ qdẽ respcũs in abstracto vocat̃ gñitas ꝛ i cõcreto vocat̃ gen⁹. ℂ zᵃ di. est hec. duplex ẽ act⁹. qdam ẽ exercit⁹. ali⁹ ẽ signatus. Actus dr̃ exercitut̃ qñ fit vel ẽ. sic act⁹ mouẽdi exercet̃ qñ sortes mouetur. Sʒ act⁹ dr̃ signari qñ per ꝓpõem significat̃ exerceri. vt h̃ ꝓpõ. sortes mouet̃ significat sortẽ exercere actũ mouẽdi. Silr̃ iste actus qui ẽ p̃dicari d̃ pluribus dr̃ntibus spẽ exercet̃ i primis itẽtõibus mediãte hoc ꝟbo ẽ. vt dicendo. hõ ẽ aial. equus ẽ aial. sed ille idẽ act⁹ dr̃ significari quãdo exponit̃ p scd̃as intẽtões mediãte hoc ꝟbo p̃dicat̃. sicut dicẽdo gen⁹ p̃dicat̃ de pluribus dr̃ntibus spẽ. Ex quo elicit̃ talis regula. ꝙ ois p̃dicatio de actu signato ꝯstituta ex secũdis intẽtionibus, debet exerceri in p̃mis. iõ nõ sequit̃. genus predicat̃ de plurib⁹ dr̃ntibus spẽ. ergo spẽs est genus. sʒ dʒ p̃dicatio exerceri in p̃mis intẽtõibus. vt dicẽdo. ois homo ẽ animal. equus ẽ aial. ℂ 3ᵃ di°. diffinitũ capit̃ dupicit̃: vno° p illo qd̃ diffinit̃ siue p illo qd̃ p diffõeʒ explicat̃. vel de quo diffõ qditatiue p̃dicat̃. ꝛ sic intẽtio zᵃ gñis est diffinitũ in p̃dicta diffõe. alio° capitur diffinitũ p illo cui actus diffõis attribuit̃ siue p illo p quod pñt exerceri actus significati i tali diffõne. ꝛ sic diffinitũ ẽ pria itẽtio. ℂ Dcm̃ ẽ istud. i p̃dcã acceptõe gñis logici ꝯsiderati i rõe p̃dicabilis diffinit̃ scd̃a intẽtio. pʒ et dupl'r. p̃ sic qꝛ illud diffinit logicus qd̃ p se ꝯsiderat. sed logicus p se ꝯsiderat intẽtõem secũdã ꝛ nõ rẽ sbiectã vel aggrega͡m ex re ꝛ itẽtõe. ergo diffinit̃ itẽtio zᵃ. ℂ z°. sic qꝛ tal' diffõ nõ dat̃ de pria intẽtiõe nec de aggregato ex pria ꝛ zᵃ. ꝗ solũ intẽtio zᵃ diffinit̃. Prima ps antecedẽtis pʒ dupl'r. p̃ qꝛ p̃ma intẽtio gñis ẽ res realis quã nõ per se ꝯsiderat logicus. ꝗ neqꝫ diffinit. ℂ z°. sic qꝛ prie itẽtõi accit p̃dicari de plꝭbus dr̃ntibus spẽ. ꝗ ꝛc̃. Scd̃a ps añtis pʒ qꝛ aggregatũ ex prima intẽtõe ꝛ scd̃a est vnũ ens p accñs. ꝗ nõ põt diffiniri qꝛ entis per accñs nõ ẽ diffõ. ℂ Ad rões dubij dr̃ ꝙ lʒ secũda intẽtio gñis p̃dicatõe exercita solũ predicet̃ de hac intẽtõe vel illa que solum nũero dr̃nt. tñ actu signato predicatur de plurib⁹ dr̃ntibus spẽ. Et vltra dr̃ ꝙ lʒ aliud est qd̃ diffinit̃ ꝛ cui diffinitio attribuit̃. nõ oʒ tñ ꝙ quelibʒ ps diffõis predicetur de eo qd̃ diffinitur. ℂ Ad secũdã dr̃ ꝙ ens p̃ predicatur de dr̃ntibus genere ꝛ non spẽ. Secũdo dr̃ ꝙ ens non predicat̃ in qd qꝛ ad interrogationẽ factã per quid nõ cõueniẽter rñdet̃ ens. eo ꝙ questio quid est supponit questionẽ si ẽ. modo responsio de ente ẽ responsio ad qõnẽ si est. Tertio dr̃ ꝙ illa de q̇bus ens p̃dicat̃ in qd pñt dupl'r considerari. vno mõ per ꝯꝑationẽ ad suum genus sub q̄ ꝯtinetur ꝛ sic differũt spẽ. alio mõ p cõꝑationẽ ad ens. ꝛ sic non differũt spẽ eo ꝙ entis ñ sunt dr̃ie per quas rõ entis spẽ possit diuersificari in illis que participant ens.

Tertio Dubitat̃. vtrꝫ genus possit saluari i vnica spẽ. ℂ Respondetur p vnaꝫ distĩctõem ꝛ tria dicta. ℂ Distinctio ẽ hec. in genere sũt duo ꝯsideranda. p̃ consiserãda ẽ q̇ditas. vel eẽntia ipius gñis. vt aialitas. Secũdo ꝯsiderãda ẽ potestas generis que ẽ q̄dã relatio fundamẽtal' vel aptitudinalis que dr̃ cõicabilitas habens pro fundamẽto eẽntiam ipius generis ꝛ pro termino adequato habet species oppositas. ꝛ tal' potestas ñ distiguit̃ rl'r ab ipa eẽntia eo ꝙ ois respect⁹ fũdamẽtal' vl' aptitudial' forал' rl'r idẽtificat̃ suo fũdam̃

ro. prim dcm̄ ē istud. tota eēntia gn̄is pōt saluari in vnica spē. qr eēntia gn̄is ē simplex ꝛ indiuisibil. g̃ vbi ē tota ē. sed ē in vnica spē. ergo tota pōt saluari ī vnica spē. Scd̄m dcm̄. tota potestas gn̄is fūdametal'r ꝛ subiue pōt saluari ī vnica spē. pȝ qr tota eēntia gn̄is que est fundamētū potestatis eius pōt saluari in vnica spē. ergo etiā tota potestas. tȝ ꝯn̄a qr vbicūqȝ ē fūdamētū alcui' relatiōis ibi pōt reperiri aliq̄ relatio. Tertiū dcm̄. tota potestas gn̄is cōpletiue ꝛ terminatiue non pōt ꝯseruari ī vnica spē. pȝ qr potestas gn̄is est quedā relatio fūdamētalis vl' aptitudinalis ipi' eēntie termiata ad spēs oppositas. ergo terminatiue ꝛ cōpletiue n̄ pōt seruari nisi ī spēbus oppositis. Sed si qs velet capere potestatē ꝓ ptib' potestatis. cuiusmodi sunt due dr̄ie opposite tc̄ euidēs ē ꝙ ptās gn̄is necio regrit

Adrationes Ante oppom factas. duas spēs. ¶ Ad pmā patuit solutio ex pnotabili. ¶ Ad secūdā dr̄ ꝙ ill plures denoiati ab arte vl' scia alic' n̄ dicuntur vnū gen' eo ꝙ nō hn̄t adiuicē cognationē. ¶ Ad tertiā patuit in pmo notabili ꝙ hoc ṽbū vr̄ nō capitur ꝓuatiue. sed capitur positiue.

q

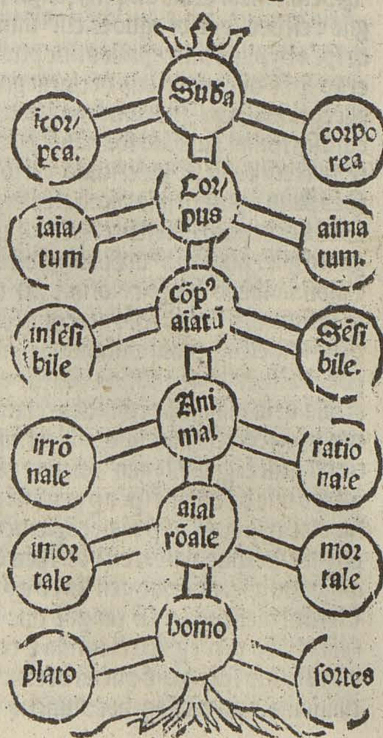
Ueritur Utrū due diffinitiōes date de spē tā in rōne subijcibilis q̄ȝ i rōe p̄dicabilis a porphirio sint sufficienter assignate. Arguit' p ꝯ pmā qr gen' est diffinitū p spēm. ergo male diffinitur spēs p gen'. ꝯn̄a tȝ. qr ipol'e est circulo diffinire posse. sic est ipol'e circulo demōstrare. vt habet' p posterioꝝ. ¶ 2o arguit' ꝯ scd̄am diffinitionē. qr cōuenit cuilibȝ p̄dicabili. nā q̄libȝ p̄dicabile ē species vl'is. ergo cuilibȝ cōpetit p̄dicari de pluribus differētib' numero in eo q̄ qd. ¶ 3o arguit sic. B diffinit' secūda intētio sic p' dcm̄ ē de gn̄e. sed nulla secūda itentio p̄dicat' in qd de re pme intentiōis cū sit accidēs rei. ergo spēs non p̄dicatur i quid. ¶ In oppositum tn̄ est Aristoteles.

Primo sciēdū ē ꝙ ꝓ declaratiōe termioruȝ ponūt' qnqȝ distinctiōes. pma distinctio ē hec. spēs capit' dupl'r. vno° pme intētional'r ꝓ nā cōmunicabili plurib' differētib' numero. alio° secūde itentional'r scȝ ꝓ respcū p̄dicabilitatis ꝯ plurib' differētib' nūero ꝯcretiue signato a q̄ qdē respcū tal' nā dr̄ formaliter spēs. 2a disti. duplex ē spēs. q̄dā est spēs subalterna. ꝛ tal' facit p̄dicabile gn̄is. Alia ē spēs spālissima. q̄ facit p̄dicabile spēi. 3a di. intentio gn̄is pōt dupl'r considerari vno° vt ē qd. i. vt ē obm p se terminatiuū act' intellect'. ꝛ sic gen' nō dicit respcū ad pmā intētionē sȝ solū dicit habitudinē ei' ad secūdas intētiōes iferiores ad hāc intētionē gn̄is. ꝛ ad hāc. de qb' hec itētio gen' p̄dicat' tāqȝ de dr̄ntib' nu° in qd. cuȝ ipa sit spēs vl'is. Alio° pōt capi hec itentio gen' vt est modus siue rō itelligendi pmā itentionē. ꝛ sic ipa ē accn̄s p̄dicatiōe exercita p̄dicabile denoiatiue de pma itentiōe. lȝ tn̄ eadē itētio p̄dicatiōe signata sit p̄dicabilis i qd ꝯ plurib' differētib' spē. 4a di. itētio secūda cuiuslibȝ p̄dicabilis pōt dupl'r compari vno° pōt ꝯpari ad actū itellectus quem p se terminat. ꝛ isto° mō est qd. nec sibi vt sic ꝯpetit ꝓprie signata p̄dicatio. sȝ tm̄ p̄dicatio exercita de secūdis itētionib' iferiorib' ad ipaȝ. alio° pōt ꝯpari ad reȝ subaȝ siue ad pmā itentionē quā denoiat. ꝛ sic vocat' modus. ꝛ etiā vt sic sibi ꝯuenit p̄dicatiōe exercita p̄dicari p accidēs ꝛ denoiatiue de pma itētione lȝ p̄dicatiōe signata possit p̄dicari p se ꝛ in qd. 5a distinctio. subijcibile ꝛ p̄dicabile capiunt' dupl'r. vno mō secūde itentional'r. ꝛ sic sūt opposita relatiue. ꝛ possunt eidem inesse respectu diuersoꝝ. Alio mō capiuntur pme intentionaliter. ꝛ sic nō sunt opposita immo p̄dicantur de se inuicem.

Secundo sciēdū ꝙ secūdū capitulū i quo determiat porphiri' de p̄dicabili spēi diuidit' i q̄ttuor ptes. In pma pte itendit qnqȝ ꝯclusiones. Quarum pmā tetigit i capitulo de gn̄e ꝛ est hec. spēs dr̄ equoce. cui' inuit talē rōneȝ qr spēs hȝ plures acceptiōes siue plura significata ergo spēs dr̄ equoce. an̄s declarat ponendo duas acceptiōes spēi. Quarum pma ē hec. spēs ē vniuscuiusqȝ forma. capiēdo formā nō ꝓ forma iformāte. sȝ vt tm̄ valet sic pulcritudo vel formositas. sic spēs pami. i. pulcritudo dicebat' eē digna imperio. Scd̄a acceptio spēi est hec. spēs ē q̄ ponit' sub assignato gn̄e. ꝓbat' trib' exēplis. nā hō ē spēs aialis ꝛ albū. i. albedo ē spēs coloris. ꝛ silr triangulus ē spēs figure. ¶ 2a ꝯ° scd̄a acceptio spēi q̄ a logico dr̄ eē sufficiēs. pȝ qr in diffinitione gn̄is pus data ponebat' spēs. ergo. i diffinitiōe spēi dȝ poni gen'. tȝ ꝯn̄a. qr in diffinitiōe cuiuslibȝ relatiui dȝ poni suum ꝓpuȝ correlatiuū. saltē vbi termin' depēdentie relatiui ē ignot'. sȝ gen' relatiue dr̄ ad spēȝ ꝛ eꝯ. ergo nūc bn̄ diffinit' spēs p gen'. sic pus gen' diffiniebat' p spēȝ. ¶ 3a ꝯ° tāgit cōplemētū scd̄e acceptionis spēi pus date. ꝛ est hec. spēs ē q̄ ponit' sub assignato gn̄e. ꝛ de quo gen' in eo q̄ qd p̄dicatur Uerūtn̄ dicūt qdā ꝙ ī B tangūt' due diffinitiones spēi. alij ṽo dicūt ꝙ illa clausula ꝛ de q̄ gen' ꝛc̄. n̄ est diffinitio spēi sȝ ꝙ ē quedā declaratio pōris diffinitionis. ꝛ ita dicūt ꝙ hec ꝯiunctio copulatiua ꝛ

nō tenet̄ ibi copulatiue. ſꝫ expoſitoꝛie: vt tm̄ valet ſic̄. i. vt ſit ſēſus. ſpēs ē q̄ poni ſub aſſignato gn̄e. ꝛ p ideſt. ꝛ de q̄ gen⁹ i eo qō gd p̄dicat̄. ℭ 4ᵃ ↄclō tāgit diffōnē ſpēi i rōe p̄dicabilis. ꝛ ē hec. ſpēs ē q̄ de plib⁹ dr̄ntib⁹ nūero i eo qō gd p̄dicat̄. ℭ 5ᵃ ↄclō ↄpat ſtiā diffōnē ad duas p̄dcās. ꝛ ē hec. tertia diffinitio ſpēi ſolū ↄuenit ſpēi ſpecialiſſime que ſolū eſt ſpēs ꝛ nō genus. ſed alie due diffōes ↄueniunt tā ſpēi ſpecial. ſſime q̄ȝ ſpēi ſubalt̄ne q̄ etiā ē gen⁹

Tertio Scien^m ē ꝙ i hac ꝓa pte itēdit porphiri⁹ ↄclarare p̄mā diffōnē ſpēi ſuperi⁹ datā i q̄ dicebat̄. ſpēs ē q̄ ponit̄ ſub aſſignato gn̄e. ꝛ ↄtinꝫ duas ptic̄las. i q̄ꝝ p̄ᵃ tāgit q̄ttuoꝛ ↄnēſ ℭ Pꝛiᵃ q̄ ē p̄ncipal̄ hui⁹ ſcōe ptis ē h. p̄dcā prima diffō ſpēi ē ſufficient̄ aſſignata p q̄ itēdit talē rōnē qꝛ p̄dcā diffō dat̄ ad exp̄mēdū h̄itudinē ſpeciei ad gen⁹ ſꝫ h̄itudo ſpēi ad gen⁹ ē ipſā eē ſub gn̄e. modo ita ē ꝙ ſpēs ē ſub gn̄e. ergo dcā diffō q̄ dicit ſpēꝫ eē ſub gn̄e ↄueniēter explicat habitudinē ipi⁹ ſpēi ad ſuū gen⁹. ꝛ p ↄn̄s ē bona. ꝙ aūt ſpēs ſit ſub gn̄e ꝓbat porphiri⁹. qꝛ i vnoq̄q̄ p̄nto ē vnū ſup̄mū qō ē gen⁹ qō nō eſt ſpēs. ꝛ ſūt aliq̄ iferioꝛa q̄ ſic ſunt ſpecies ꝙ n̄ genera. ꝛ illa iferioꝛ vocant̄ ſpēs ſpālıſſia. īt āt ſpālıſſia ꝛ gn̄alıſſia ſt aliq̄ itmedia q̄ p h̄itudinē ad iferioᵃ ſt gn̄a ꝛ p h̄itudinē ad ſupioᵃ ſūt ſpēs ꝛ ſpēs eo dr̄ ſpēs ꝙ hꝫ gen⁹ ſ ſe. ꝛ p ↄn̄s ita ē ꝙ ſpēs ē ſb gᵉ aūs h⁹ ꝓſilı̄ ↄclāt pō: per exᵐ. nā in p̄nᵒ ſbe i ſup mo ſitu pōit ſba. ſb q̄ pōit corp⁹ ſb corpe cō p⁹ aiatū. ſb q̄ pōit aial. ſub aiali pōit aial rōale ſb q̄ ponit hō. ſb hoie ponūt indiuidua ſicut ſortes ꝛ plato ꝛc̄.

ℭ Secunda concluſio eſt hec. predictum exemplum tangit cooꝛdinationem predicamentalem. ꝓbat̄ ſic: qꝛ i vnoquoq̄ p̄nᵒ ſeu ↄcoꝛdatōne p̄ntali ſt gn̄a gn̄aliſſima ſpāliſſima ꝛ itermedia. iſta. n. tāgunt̄ in p̄dcō exēplo. igr̄ cōueniēter explicat cooꝛdinatōeꝫ p̄ntalē. minor pꝫ qꝛ ſubſtātia ē gen⁹ gn̄aliſſimū cū ſolū ſit gen⁹ ꝛ nō ſpēs. homo vō ē ſpāliſſimū cū ſit ſpēs ꝛ n̄ gen⁹. ſed coꝛp⁹ reſpcū ſubſtātie ē ſpēs. reſpcū vero coꝛpis aiati ē gen⁹. Corpus vō aiatū eſt ſpēs corporis. ꝛ ē gen⁹ aial. aial vō ē ſpēs corpis aiati. ꝛ eſt gen⁹ animalis rōalis aial rōale ē ſpēs aialis. ꝛ eſt gen⁹ hōis. hō vō ē ſpēs aialis rōal nō āt ē gen⁹ pticulariū hoium ſꝫ ſolū ē ſpēs illoꝝ. ℭ 3ᵃ ↄ.ᵒ i predcā cooꝛdinatiōe p̄ntali hō ē ſpēs ſpāliſſima. ꝓbat̄ qꝛ ſubſtātia eo ꝙ nullū gen⁹ hꝫ ſup ſe vocat̄ gen⁹ gn̄aliſſimū. homo vō poſt ſe nō hꝫ aliq̄ȝ aliā ſpēm inferiorē ſub ſe. nec aliqō aliō cōe qō vlterius poſſit in dr̄ias diuidi. ſed ſolū ſub ſe hꝫ indiuidua. vt ſortē platonē ſocratē. ꝛ ſic de oibus alijs pticularibus hoibus. igr̄ homo ē ſpēs ſpāliſſima: tꝫ ↄn̄a p locū a ſiı̄. qꝛ ſicut ſubſtātia ē genus gn̄a^m pp negationē ſupioꝝ. ſ. qꝛ nō hꝫ gen⁹ ſup ſe. ita et hō dꝫ dici ſpēs ſpāliſſima pp negationē inferiorū qꝛ. ſ. nō hꝫ ſub ſe aliqō coē qō p dr̄ias diuidi poſſit ꝛ itermedia cū hēant ſpiora ꝛ iſeriora. iō dicūt genera ꝛ ſpēs. Ex q̄bus inferūt̄ duo corᵃ. q̄ruꝫ p̄^m ē cuiuſcūq̄ p̄dicamēti ſeu coordiationis p̄dicamētalis itermedia hn̄t duas h̄itudines. ſ. habitudinē q̄ ē ad ſua ſupiora ſm quā habitudinē dicunt̄ eſſe ſpēs illoꝝ ſupioꝝ. hn̄t ēt h̄itudinē ad ſua inferiora ſꝫ quā h̄itudinē dicunt̄ eſſe gn̄a illoꝝ iferioꝝ. 2^m corrolariū. Extrema hn̄t tātū vnā h̄itudinē pꝫ. qꝛ gn̄aliſſimū hꝫ h̄itudinē ad ſua iferiora. cuꝫ ipm̄ ſit gen⁹ oiuꝫ. nō aūt habꝫ habitudinem ad ſuperiora cū ſit ſupre^m ꝛ p̄n^m oiuꝫ. ſilr̄ ſpāliſſi^m hꝫ h̄itudineꝫ ad ſua ſupiora reſpū q̄ꝝ ē ſpāliſſi^m ſꝫ n̄ hꝫ h̄itudinē ad iferiora. ſꝫ dr̄ ſpēs ididuoꝝ velut ea ↄtinēs. dr̄ ēt ſpecies ſpāᵃ ſupioꝝ qꝛ ab eis ↄtinet̄. ℭ 4ᵃ ↄ.ᵒ tāgit tria corrᵃ. q̄ꝝ p̄^m ↄtinet duas dſcriptiōes. q̄ꝝ p̄ᵃ ē gn̄a^m ē qō cū ſit gen⁹ n̄ ē ſpēs. 2ᵃ dſcriptio gn̄a^m ē ſup qō n̄ ē aliō gen⁹ ſupueniēs. 2^m corr^m tāgit tres dſcriptōes. p̄ᵃ ē. ſpā^m ē qō cū ſit ſpēs nūq̄ diuidit̄ i ſpēs. 2ᵃ ē ꝙ ſit ſpēs n̄ ē gen⁹. 3ᵃ ē. ſpā^m ē qō d plibus differētib⁹ nuᵒ i eo qō gd p̄dicat̄. ꝛ ſic p ꝙ d ſpē ſūt q̄nq̄ diffinitōes q̄ꝝ due p̄me q̄ date ſ ſup v̄ſus finē ↄueniūt tā ſpēi ſpāliſſime q̄ȝ ſbalterne. tres vō vltie nup date tm̄ ↄueniunt ſpēi ſpāl 3^m corr^m tāgit vnā dſcriptionē intermedioꝝ. itemedia ſūt genera ꝛ species ad aliō ꝛ ad aliō ſūpi genera dico ſubalterna ꝛ non genera gn̄aliſſim

Conclusio Rñsalis. diffinitiões spẽi date de spẽ tãi rõne subijcibilis q̃ȝ i rõne p̃dicablilis sũt a porphirio sufficiẽter assignate. pȝ satis ex dictis. Et lȝ subijcibile ꝛ p̃dicabile sũpta zª itetionalr̃ opposite relatiue ad iuicẽ ñ possint verificari de eodẽ respectu eiusdẽ. tñ possunt verificari respectu diuersoꝝ:

Primo dubitat̃. Utꝝ respectu decẽ coordinationũ p̃dicamẽtaliũ sit aliqđ gen⁹ ꝺ ipis i gd dicibile. ꝓ dubio supponit̃ ꝙ porphirius i hac zª pticula declarat coordiationẽ p̃dicamẽtalẽ p site ad ordinẽ nãlẽ ꝛ itendit q̃ttuor cõclusiões Quaꝝ p̃ma ẽ hec. p̃dicta coordinatio p̃dicamẽtalis i q̃ dicebat̃ ꝙ i vnoquoq; p̃dicamẽto sit aliq̃ gñalissima spẽalissima ꝛ itermedia ẽ ꝯuenient̃ posita. ꝓbat q2 sic ẽ i coordiationibus ciuilib⁹ ita ẽ i logicalib⁹. Sȝ in ciuilib⁹ vt in linea ꝯsãguineitatis ẽ aliqs qui tm̃ ẽ pater ita ꝙ nõ ẽ fili⁹. sic iuppit̃: ꝛ aliqs qui tm̃ ẽ fili⁹ ꝛ nõ pater sicut agamenõ. Alij aũt sũt q respectu diuersoꝝ sũt patres ꝛ filij sicut atrides ꝛ pelopides ꝛ tãtalides. ¶ Scđa ꝯ. Coordinatio i logica differt a coordiatione ciuili. pȝ q2 i coordinationib⁹ ciuilib⁹ plures coordiationes reducuntur ad vnũ p̃mũ p̃n^{m} vbi gr̃a ad iouẽ. sed i gñerib⁹. i. coordinationib⁹ p̃dicamẽtalib⁹ pl̃es coordinatiões ñ pñt reduci ad vnũ p̃mũ gen⁹. g̃ ad iuicẽ differũt. zª ps añtis ꝓbat̃ tribus rõnib⁹. q̃rũ p̃ma ẽ hec. si decẽ p̃dicamẽta reducerẽtur ad aliqđ cõe gen⁹ illud maxie eẽt ens. sȝ h̃ nõ. neq; eni ẽ coẽ gen⁹ oium. neq; oia sũt eiusdẽ gñis s̃m vnũ sup̃mũ gen⁹ queadmo^{m} dicit Ari. Scđa rõ. nihil est p̃us p̃mo. sȝ decẽ p̃dicamẽta sũt posita p̃ma i p̃dicamẽtis vt gña gñalissima g̃ nihil ẽ p̃us eis. 3ª rõ. oẽ ge⁹ dr̃ vniuoce ꝺ his respectu quoꝝ ẽ gen⁹. sed ens nõ dr̃ vniuoce sȝ equoce de decẽ p̃dicamẽtis g̃ ꝛc. minor pȝ. q2 p̃dicari vniuoue est p̃dicari vno noie ꝛ rõne. sed ens nõ p̃dicat̃ de decẽ p̃dicamẽtis s̃m nomẽ ꝛ s̃m rõnẽ. nã decez sũt p̃ncipia coia s̃m nomẽ solũ ꝛ nõ s̃m rõnẽ diffinitionis q̃ s̃m nomẽ ẽ Scđa ps minoris pȝ ꝙ ens p̃dicet̃ equoce. q2 si qs oia vocet entia. equiuoce igt ea nũcupabit ꝛ non vniuoce. Ex h̃ satis pȝ ꝙ ꝺ intẽtiõe porphirij ens ẽ equiuocũ ad decẽ p̃dicamẽta ¶ 3ª ꝯ. tangit numerũ gñalissimoꝝ spẽalissimoꝝ ꝛ idiuiduoꝝ ꝛ ẽ hec decẽ sũt gñalissima. sȝ spẽalissima sũt i numero q̃dã certo s̃ȝ nãȝ. nõ tñ idefinito. i. certo q̃ ad nos. Indidua aũt q̃ sũt post spẽalissima ifinita sunt. ¶ 4ª ꝯ. tãgit duo corelaria. Primũ ẽe descẽdntẽ a gñalissimis ad spẽalissima iubet plato qescere i spẽalissimis. ꝓbat̃ duab⁹ rõnib⁹ q̃ꝝ p̃ma ẽ hec. descẽsus fit diuidẽdo coẽ p drĩas specificas. sed spẽs spẽalissime nõ hñt drĩas specificas i quas possint diuidi g̃ i ea est stat⁹. zª rõ. ꝓcessus diuisiuus ẽ sciẽtific⁹ sȝ indiuidua relinquẽda sũt ab arte q2 sũt ifinita ꝛ ꝯfusa. ꝛ de infinito nõ ẽ sciẽtia. ergo diuidẽdo terminũ stãdũ ẽ in spẽ spẽalissima. z^{m} correlariũ. ꝺscẽdẽtib⁹ a gñalissimis nec̃e est p multitudinẽ ire. ascẽdentibus v̈o a spẽalissimis ad gñalissima nec̃e est colligere multitudinẽ. Istđ corelariũ tm̃ valet ac si diceret̃ ꝙ ascẽsus dȝ fieri p collectionẽ multoꝝ i vnũ. ꝛ descẽsus dȝ fieri p diuisionẽ vni⁹ i multa Prima ps pȝ. q2 ascẽsus fit a singularib⁹ ad coẽ sȝ oẽ coẽ ẽ collectiuũ. ergo ascẽsus fit p collectionẽ multoꝝ in vnũ. minor pȝ. q2 collectiuũ multoꝝ est vna spẽs i vnã nãȝ ꝛ gen⁹ magis est collectiuũ q̃ȝ spẽs. Prima ps pȝ q2 pticipatione spẽi pl̃es hoĩes sũt vnus homo. Scđa pars correlarij pȝ q2 ꝺscẽsus fit a coi ad singularia ꝛ iferiora. mõ singularia semp sũt diuisiua illi⁹ quod est coẽ. ergo descẽsus fit p diuisionẽ. minor pȝ q2 vnus hõ. s. cois considerat⁹ i vnitate specifica ẽ pl̃es. i. plurificatur i pticularib⁹. vnde ex ista pte textus coĩter eliciunt̃ sex ꝓpões. Prima ẽ ꝙ spẽs est collectiua multoꝝ in vnã nãȝ. zª ẽ ꝙ gen⁹ ẽ magis collectiuũ q̃ȝ spẽs 3ª. pticularia ꝛ ididua semp diuidũt i multitudieȝ id qđ ẽ vnũ. 4ª. pticipatiõe spẽi pl̃es homines sũt vn⁹ hõ. 5ª. pticularib⁹ aũt vn⁹ ꝛ cois plures. 6ª. pticulare ꝛ singulare semper est diuisiuum: commune aũt est collectiuum semper ꝛ adunatiuum.

Secundo dubitatur. Utruȝ spẽs tm̃ nata sit p̃dicari de indiuiduis. ꝓ solutione supponit̃ ꝙ in tertia pte hui⁹ capituli itendit porphirius ꝺclarare scđaȝ ꝛ tertiã diffinitiões spẽi, ꝛ itendit tres ꝯclusiones. q̃rũ p̃ma est epilogatiua p̃dcõꝝ. ꝛ est hec. Assignato. i. ostenso qd sit genus. qd sit spẽs. ꝛ qđ ẽ vnũ gñali^{m} spẽs aũt spẽalissime multe. eo ꝙ diuisio generis sp ẽ i pl̃es spẽs. nc̃ vidẽdũ q̃liter se hȝ gen⁹ ad spẽȝ. ꝛ spẽs ad ididua ¶ zª ꝯ. zª diffinitio speciei i qua dicebat̃. spẽs ẽ de qua gen⁹ in eo qđ qd p̃dicat̃. ẽ rõnabil̃. pȝ quia gñi ꝯpetit p̃dicari de spẽ ꝛ nõ eꝯ spẽs hȝ p̃dicari ꝺ genere. ergo ꝛc. añs pȝ. q2 oẽ qđ p̃dicat̃ aut ẽ equale. aut superi⁹ respectu illi⁹ ꝺ q̃ p̃dicat̃. sȝ gen⁹ ẽ superi⁹ ad spẽȝ. ergo predicat̃ de spẽ. spẽs ãt nec est eq̃lis nec supior ad gen⁹. iõ ñ p̃dicat̃ ꝺ gñe. maior h⁹ silli pȝ. q2 oȝ eq̃ ꝺ eqs p̃dicari. i. ꝯuertibile ꝺ conuertibili. vt hinibile ꝺ eq̃. aut maiora ꝺ miorib⁹. i. supiora ꝺ iferiorib⁹. vt aĩal ꝺ hoĩe. miora v̈o ꝺ maiorib⁹ mĩme. h̃ ẽ ꝙ ifẽ. ñ p̃dicãt ꝺ supiorib⁹. ñ. n. dicim⁹ aĩal hoĩeȝ eẽ q̃nadmodũ dicim⁹ hoĩeȝ eẽ aĩal.

¶ 3ª 9º tertia diffō spēi in qua dicebať. spēs ē qō de pluribꝰ ꝛ dñtibꝰ numero in eo quod qd p̄dicať ē sufficiēs. pȝ qꝛ oīa superioꝛa p̄dicanť in quid de suis inferioribus. sed spēs sub se nō habȝ inferiora nisi indiuidua que dñt numero. ergo bene dictum est ꝙ spēs predicatur de pluribus differentibꝰ nūero in eo quod quid. maioꝛ pȝ. qꝛ de his de quibus species predicatur de his necessario predicatur genꝰ illiꝰ speciei ꝛ etiam genꝰ illiꝰ. generis ꝛ sic ascendendo vsqȝ ad generalissima. vt si ista ē vera. Aristo. est homo. ꝛ ista. homo est aial. ꝛ etiam ista. animal est substantia: Sequitur etiam ꝙ iste erunt vere. socrates est animal ꝛ socrates est substantia. Ex quo pȝ ꝙ generalissimū predicatur in quid de oībꝰ generibus subalternis spēbꝰ ꝛ indiuiduis sub se positis. sed genꝰ quod est spēs. i. subalť num predicať de oībꝰ spālissimis ꝛ indiuiduis. sed spēs solū predicať de indiuiduis. Tunc dř ad dubium ꝙ lȝ spēs nata sit predicari p̄dicatione indirecta de suo genere. vel etiam predicatōe 9uertibili vel de ꝓpo vel dr̄ia sua 9stitutiua. tamen predicatione directa fundata super ordine participātis ad participatū nata ē solū pꝛedicari ď īdiduis.

Tertio dubitať. vtrum eadeȝ spēs possit eē totum ꝛ pars. ꝓ dubio supponitur ꝙ aristo. in quarta parte hꝰ capituli declarat de indiuiduo ꝛ intendit quatuoꝛ cōclusiōes. ¶ p̄ma tāgit primā diffōem indiuidui que est. Indiuiduum est quod de vno solo predicatur. pȝ quatuoꝛ exēplis. quia socrates est indiuiduum ꝛ predicať solū de seipso. ꝛ siľr hoc albuȝ. hoc viuens. ꝛ suffronici filius si solus sit ei filius ꝛc̄. ¶ Secunda cōclō tangit secundaȝ diffōem indiuidui que est. Indiuiduum ē qō 9stituiť ex qbusdā ꝓpꝛietatibꝰ. quaꝝ collectio nūqȝ repitur eadē i aliquo pticulari. vt ꝓpetates socratis nūqȝ erūt eedē i quolibȝ alioꝝ particularium. ¶ Tertia 9clusio tāgit dr̄iam iter ꝓpetates speciei ꝛ idiuidui. qꝛ ꝓpetates hoīs in cōmuni erūt eedē i pluribus. s. in oībus particularibus. sȝ ꝓpꝛietates idiuidui nūqȝ sunt eedem i pluribus: ¶ 4ª 9clusio tāgit dr̄iaȝ iter genus. speciē ꝛ idiuiduū. ꝛ est hec. genus est quoddā totum: sed indiuiduȝ est ps spēi. species vero est ps respectu generis ꝛ totuȝ respectu idiuiduoꝝ. ꝛ hoc itelligitur ď toto vlī ꝛ parte subiectiua. Ex quo cōcludit ꝙ ididuuȝ 9tineť sub specie ꝛ spēs sub genere. Et cōsequenter recapitulat quecūqȝ dicta sūt de genere specie ꝛ indiuiduo.

Ad rationes ān oppositū. ad pꝛimam dř ꝙ genus ꝛ spēs sūt relatiue opposita iō ꝑ se mutuo diffiniri possūt sicut latiꝰ patebit i p̄dicamētis capitulo de ad aliquid ¶ Ad scōaȝ dř ꝙ lȝ qōlibȝ p̄dicabile sūptū vt qd sit spēs capiēdo spēȝ vt modus si tn̄ capiatur qōlibet p̄dicabile vt modꝰ ꝛ etiā spēs vt modus tūc illa qttuor p̄dicabilia nō sūt spēs. ¶ Ad tertiaȝ dř ꝙ lȝ scđa itētio sūpta vt qd solū p̄diceť p̄dicatione exercita ď suis ꝑ se iferioꝛibꝰ tn̄ p̄dicatiōe signata pōt p̄dicari i qd de p̄ma itentione

Queritur vtꝝ differētia sit vnū p̄dicabile ab alijs distinctū. ¶ Arguiť p̄º ꝙ nō qꝛ oē qō p̄dicať dicit totum eē illius de quo predicať. sȝ dr̄ia nō dicit totuȝ esse speciei de qua p̄dicatur sed solū ptem. ergo ꝛc̄. ¶ Scđo sic. forma nō p̄dicať in qd p̄dicatione dicēte hoc ē hoc de suo toto. Sed dr̄a est forma spēi vt dř in textu ergo non p̄dicatur de spē p̄dicatione dicente. hoc ē hoc. ꝛ per 9ñs non erit p̄dicabile. ¶ Arguiť 3º ꝙ nō sit distinctum ab alijs. qꝛ vel igitur seip̄a distinguiť ab alijs vel non. Nō p̄mū. qꝛ nihil hn̄s conceptum resolubilem distiguiť seip̄o ab alijs a quibus dřt. Sed dr̄ia cū sit spēs vl̄is hȝ conceptum resolubileȝ. igř seip̄a non pōt ab alijs p̄dicabilibus distingui. nec est dandum secundū. qꝛ si dr̄ia non distiguatur se ip̄a ab alijs p̄dicabilibus tunc sequitur ꝙ distiguerētur ab alijs ꝑ aliā dr̄iam. sed hoc non qꝛ differentie non est dr̄ia. alias eēt ꝓcessus in infinitum quare relinquitur ꝙ differentia non erit p̄dicabile ab alijs distinctum. ¶ In oppositum est porphirius

Primo notandum est ꝙ ꝓ intellectu q̄sti ponūť quinqȝ distictiōes. ¶ Prima est hec. dr̄ia capiť dupľr. Uno mō capitur pluraliter ꝛ adiectiue. ꝛ tūc dr̄ia sunt illa q̄cūqȝ in aliq̄ cōi cōueniunt. ꝛ in aliq̄ spāli dñt. Alio mō capitur singulariter ꝛ substantiue. ꝛ sic capitur in ꝓposito ¶ Secunda distictio. dr̄ia substantiue sūpta pōt capi dupľr. Uno mō. p̄ͤ intētionaľr. videlicet pro nā contractiua q̄ditatis generice ꝛ 9stitutiua spēi sub genere. Alio mō capiť secunde intētionaliter vȝ ꝓ respectu cāto in ip̄a nā ꝑ actum itellectus cōpantis eam ad naturaȝ genericā quā diuidit ꝛ ad nām specificam quam 9stituit. ꝛ sic capiť in ꝓposito. ¶ Tertia distinctio. dr̄ia sūpta p̄me intentionaľr pōt dupliciter considerari. vno mō in abstracto ꝛ sic non p̄dicatur de specie in recto p̄dicatione dicente. hoc ē hoc. cum sit ps eius: Alio mō pōt considerari in concreto ꝛ sic p̄dicatur de spē p̄dicatione dicente. hoc est hoc. vt hec ē ꝟa homo ē rōnalis. ¶ 4ª distinctio. forma pōt capi tripliciter

Uno modo pro quadam ẽtitate actuali educibili de potẽtia materie toti⁹cõpositi cuius talis forma est pars. Et sic differẽtia nõ est forma spẽi. Scõo mõ capit forma methaphisicalis pro omni qditate cõicabili. ꝛ sic tam species ꝙ genus ꝛ differẽtie dicent forme queda3. 3ᵒ. capitur ꝓ qditate cõicabili. de se ꝯtractiã alterius qditatis ex cuius ꝯtractione resultat ꝟtia entitas ex nã rei distincta ab vtraqꝫ illaꝝ quiditatum. ꝛ sic genus dr mã speciei. ꝛ dña dicitur eius forma. ¶ 5ª distictio. dña sũpta secũde itentionaliter potest capi dupľr: vno mõ. vt quid. ꝛ sic ẽ spẽs vlis. ꝛ h3 dñam per quam distiguit ab alijs. ꝛ talis differẽtia ẽ pdicari i qle. vt iferius patebit. Alio mõ põt cõsiderari vt modus. ꝛ sic dña nõ ẽ spẽs. Sed ẽ pdicabile distictũ a spẽ. ꝛ sic non h3 dñaз nec p ꝯñs diffõnẽ qditatiuã.

Secundo ẽ notãdũ ꝙ tertiũ capitulum in quo porphirius determinat ꝺ tertio predicabili quod ẽ dña cõtinet duas ptes. ¶ In pma ponit diuersas acceptiones dñe. ꝛ itẽ dit decẽ ꝯclusiones. Quarũ pma tãgit pmã diffõnẽ dñe trimembrẽ. ꝛ hec ẽ. dñaruз alia ẽ cõis cõiter dcã. Alia est ꝓprie dicta. 3ª ẽ magis ꝓprie dcã ¶ Scõa cõclusio. dña cois est qua alteꝝ differt ab altero alteritate quadã quocunqꝫ mõ vel a se vel ab alio. p3 tribus exẽplis. Primũ exẽplũ. fortes drt a plõe alteritate quadã. i. aliq̃ dña: ꝟm exẽplũ. for. puer differt a seipso iam viro. Tertiũ exemplũ. fortes gescẽs differt a seipso faciẽte aliquid. ¶ Tertia ꝯclusio. dña ꝓpria ẽ qua alteꝝ differt ab altero isepabili accidẽte. p3 tribus exẽplis vt nasi curuitas cecitas oculoꝝ. cicatrix cũ ex vulnere ocalueri. i. indurauerit. ¶ Quarta conclusio. dña magis ꝓpria est qua alteꝝ drt ab altero dña specifica. queadmodũ hõ differt ad eq̃ dña specifica puta rõnali qualitate. ꝛ ex his isert vnũ correlariũ scilicet ꝙ ois dña vniuersaliter cuilibet adueniẽs facit alteratũ. Cuius rõ potest esse talis ex textum. q2 ois dña facit differe. Sed illud qd differt est alteratũ ab eo a quo differt. igitur ois dña facit alteratũ. l3 diuersimode quia dña ꝯmunis ꝛ ꝓpria faciũt alteratũ solũ: sed dña magis ꝓpria cũ hoc ꝙ facit alteratũ facit vere aliud. ¶ Quita ꝯclusio tangit secundã diuisioneз q̃ est hec. dñarũ quedã faciũt aliud. i. differre accidẽtalr. alie vero faciũt differe eẽntialr ¶ Sexta ꝯ. tãgit duas differẽtias iter mẽbra disionis predicte. Quaꝝ pma ẽ hec. dñe faciẽtes aliud vocãtur specifice dñe vt rõnale aduenieẽs animali facit aliud scilicet spẽm aialis. S3 differẽtie faciẽtes alteratũ vocant differẽtie simpľr sicut moueri ꝛ quiescere faciunt alteratũ solũ. 2ª dña. quia ꝟm dñas facientes aliud fiunt diuisiones generũ in spẽs. ꝛ ꝯponũt diffões speꝝ. nã diffõ ꝯstituitur ex genere ꝛ h⁹ dñis. s3 ꝟ3 dñas faciẽtes alteratũ solũ sola alteratio ꝯsistit. i. distinctio accñtalis ꝛ aliquo mõ se habẽdi pmutatio. ¶ 7ª ꝯ. tangit tertiã diuisionẽ dñe que ẽ scõa pncipalis ꝛ ẽ hec. dñaꝝ quedã sunt sepabiles: vt egrũ eẽ. sanũ eẽ: ꝛ sic ꝺ alijs. Alie sunt inseparabiles. vt eẽ aqlũ eẽ simũ. eẽ rõale irrõale. ¶ 8ª ꝯclo tãgit quartã diuisionẽ que ẽ hec. Dñaꝝ iseparabiliũ alie sunt p se vt mortale rõale. Alie sunt inseparabiles per accñs. vt aquilũ eẽ. simũ esse sũt dñe insepabiies que tñ insũt p accidẽs ꝛ nõ p se. ¶ 9ª ꝯ. tãgit duas dñas iter dñas p se ꝛ dñas per accñs. Quarũ pma ẽ hec. dñe q2 p se ponuntur in diffõne eẽntialis rei. ꝛ faciunt differe eẽntialiter. Sed dñe p accidẽs non accipiũtur i rõne sube. nec faciunt aliud sed alteratũ solũ. Scõa dña q2 dñe per se non suscipiũt magis neqꝫ minus. Dñe vero per accidẽs siue sint sepabiles siue isepabiles itẽsionẽ ꝛ remissionẽ recipiũt. pma pars p3. q2 genus ꝛ differẽtia nõ pñt ꝟm magis ꝛ minus pdicari ꝺ illis ꝺ quib⁹ pdicatur. ergo non suscipiũt magis ꝛ min⁹. Añs p3. q2 dñe p se sũt ille que ꝯplẽt rõeз vniuscuiusqꝫ spẽi. mõ eẽ cuiuslibet spẽi est vnũ ꝛ idẽ neqꝫ itẽsionẽ ꝛ remissionẽ suscipiẽs. ꝙ aũt dñe p accñs suscipiãt magis ꝛ minus ꝓbat. q2 aquiluз esse vel simũ esse vel coloratũ aliquo mõ itẽdit vel remittitur. ¶ Decima cõclusio. tãgit qntaз diuisionem dñe. ꝛ est hec. dñaꝝ p se alie sũt ꝟ3 quas diuidim⁹ genera i spẽs. alie sunt ꝟ3 quas ea que diuisa sunt specificant. idest dñaꝝ. alie sunt diuisiue generuз. Alie sũt ꝯstitutiue speꝝ sicut illa dña q̃ est aiatuз ꝛ sensibile sũt diuisiue ꝛ ẽt ꝯstitutiue sube. i. diffinitionis aialis. Est enim aial suba aiata sensibilis. sed iste dñe que sũt mortale imortale rõnale irrõnale sunt dñe diuisiue aialis cũ p eas diuidat aial in suas spẽs. Ex quo p3 ꝙ eedẽ dñe sunt diuisiue ꝛ constitutiue. Naз respectu gñis qd diuidũt vocãtur diuisiue ꝛ ille eedẽ respectu speꝝ quas constituũt vocãtur ꝯstitutiue. Ex qbus ꝯcludit porphiri⁹ ꝙ i isto capło maxime itenditur ꝺ dñis specificis. q2 vt patuit i ꝓhemio hui⁹ iste liber ordinat maxie ad diones ꝛ ad diffões. s3 dñtijs specificis maxime op⁹ ẽ ad disiones generũ ꝛ ad diffões. Non autẽ op⁹ ẽ dñis p accidẽs. igr potissime i isto libro itelligitur de differẽtijs specificis.

Tertio notandũ est. ꝙ circa hunc textum icidũt tres difficultates. Quaꝝ pma

est hec. vtrum idem possit dici dr̃a ⁊ accidēs cū tamen
sint p̄dicabilia disticta. Rn̄detur q̄ idem sub diuer
sis bitudinibꝰ pōt dici dr̃ia ⁊ accn̄s. Nā idem cōside
ratū sub bitudine ihesionis ad sub3 absolute dicit̃
accn̄s. ipsū vero ꝯsideratū sub bitudine p̄ncipij di
stinctiui a subō i quo est ab alio dicitur dr̃ia. Silr̃
dr̃ia magis ꝓp̄a si ꝯsideret̃ vt est d̄terminatiua ⁊
iformatia generis sic vocatur forma. Si vero cō
sideretur vt p talē d̄terminationē ꝯstituitur aliqd
i certo gradu entis sic vocatur spēs. ip̄a āt conside
rata vt est p̄nm̃ distictū talis ꝯstituti ab alijs sic vo
catur dr̃ia. ⸿ 2a difficultas. quomō potest stare q̄
oēs dr̃ie faciāt alteratū. Et q̄ alique faciāt aliud
⁊ nō alteratū sic videtur dicere textꝰ. Rn̄detur p
vnā distictionem. alteratū pōt capi triplr̃. vno mō
cōiter vt. s. dic̄ q̄cūq3 diuersitatē siue subalem si
ue accn̄talē. ⁊ sic oīs dr̃ia fac̄ alteratū. alio mō capi
tur alr̃atū put dic̄ diuersitatē accn̄talē. ⁊ sic relati
uū accn̄tis diuersitatis distictū ꝯtra hoc relatiuū
aliō qd̄ ē rl̃e diuersitatis sub̄e. ⁊ sic capitur i scd̄a
diuisione i qua dr̃. dr̃iarū quedā faciūt alteratum
alie vero aliud. Tertio capitur magis ꝓp̄e p alte
ratōe ph̄ica ⁊ nāli que sit p trāsmutatōem ph̄icā sic
albefactio ⁊ frigefactō faciūt alteratū. Et isto mō
sola dr̃ia ꝯmunis sūpta ab aliqua qualitate d̄ ter
tia spē q̄litatis fac̄ alteratū. ⸿ 3a difficltas. vtrum
oēs dr̃ie p accn̄s suscipiāt magis ⁊ minꝰ. rn̄detur
p duas distinctiones ⁊ duo dicta. ⸿ Prima distin
ctio ē hec. duplex ē forma. q̄dam est forma sub̄alis
de gn̄e sub̄e. Et dr̃a a tali forma nō suscipit magis
neq3 minꝰ. q2 oē sub̄ale i indiuisibili ꝯsistit eo q̄ im
mediate causat̃ ab inuariabili ⁊ vniformi influxu
dei creātis. Alie sūt forme accn̄tales. ⁊ illarum esse
n̄ ꝯsistit in idiuisibili eo q̄ n̄ sūt ex seipsis ꝯplete et
pfecte t̃minate t̃mino ꝓprio ⁊ itrinseco. sed termi
nant̃ ad aliqd̄ extrinsecū. puta ad sub3 quo varia
to ꝯtingit i ip̄is variatio. ⁊ ideo i termino sui esse i
troducūtur tales forme ⁊ remittūtur eo q̄ imme
diate cāni a sub̄a creata q̄ mutabilis ē ⁊ non simul
atq3 idiuisibilr̃ pducit suos effectꝰ. ⸿ Scd̄a disti
ctio. duplex ē fora accn̄tal̃. q̄dā ē q̄ h3 ꝯ̄riū cū quo
ē pmissibil̃. Alie sūt q̄ nō hn̄t ꝯ̄riū. ⸿ Primū dcm̄
ē istd̄. forme accn̄tales hn̄tes ꝯ̄riū itēdūtur p sepa
tionē a ꝯ̄rio ⁊ remittūtur ex pmixtiōe cū suo ꝯ̄rio.
p3 p ph̄3 3o thopicorum dicētē. q̄ albū ē q̄d est nigro
impmixtiꝰ. ⸿ 2m dcm̄. in formalibꝰ accn̄talis nō hn̄
tibꝰ ꝯ̄riū cā itēsionis ⁊ remissiōis puenit ex pte hitu
dinis vl̃ dispōnis subi respcū illiꝰ forme vt ille hō ē
risibilior q habilior ē ad admirādū: ⁊ q minꝰ ē habi
lis ad admirādū minꝰ ē habilis ad ridēdū:

Conclusio vn̄salis. dr̃ia ē vnum p̄dicabile
ab alijs distinctū. p3. q2 h3 p
pria subijcibilia sicut spēs quā ꝯstituit ⁊ inferiora
ꝯtēta sub tali spē d̄ qbꝰ ip̄a dr̃ia nata ē p̄dicari. h3
etiā vnū modū p̄dicādi qui ē p̄dicari in q̄le eēntia
le distinctū ab alijs p̄dicabilibꝰ.

Primo dubitat̃. q̄t sūt diffōnes dr̃ie. Pro
solōne supponit̃ q̄ Ari. i hac pa
te psegt̃ d̄ acceptōe dr̃ie d̄ q̄ p̄ncipalr̃ itendit in h
ca.o ⁊ itēdit q̄nq3 ꝯnes. Quarum pa tāgit p̄mā diffōnē
dr̃ie q̄ est h̄. Dr̃a ē q̄ abūdat spēs a gn̄e vt hō abun
dat ab aīali p istas duas dr̃as q̄ sūt rōale mortale
Aial. n. nihil horum ē. h̄ est aial siue genꝰ i suo formali
ꝯceptu q̄ditatiuo neutrā dr̃iā icludit. Spēs vo sp
i suo ꝯceptu forali icludit alterā dr̃iā. Contra hāc
diffōnem obijcit por. nam ex q̄ spēs abūdat a gn̄e p
dr̃iam. ⁊ nihil abūdat illo qd̄ nō h3: iō ex p̄cedēti dif
finitōe vr̃ seq q̄ spēs hēat dr̃iam. vl̃ igit̃ hēbit illam
a gn̄e vl̃ a nullo. Nō a nullo q2 aliqd̄ iam fieret a ni
hilo, nec a gn̄e. q2 si spēs habeat dr̃iam a gn̄e. seq̄re
tur q̄ genꝰ p̄us habeat eā. Et q̄ rōe vna spēs hab3
dr̃iam a gn̄e pari rōe ⁊ spēs oppoa hēbit oppositam
dr̃iam a gn̄e. ⁊ sic oppoa erūt sil̃ i eodē. Rn̄det por
phiriꝰ q̄ spēs habebit dr̃iā a gn̄e cū genꝰ hēat vtrā
q3 dr̃iam ptāte solū ⁊ nullā i actu. ⁊ n̄ ē h̄ icōueniēs.
⸿ 2a ꝯclusio tāgit 2am diffōnē dr̃ie. ⁊ est hec. Dr̃a
est q̄ de plibꝰ dr̃ntibꝰ spē in eo qd̄ q̄le p̄dicatur. Ul
timā pticulā pbat triplr̃. s. exo signo ⁊ asili. Exēplo
sic. rōale ⁊ mortale sūt dr̃ie. ⁊ tn̄ p̄dicātur de hoīe
i qd̄ q̄lis est hō ⁊ n̄ in eo q̄ qd̄ ḡ ⁊c̄. Signo sic. illud
p̄dicat̃ in quale p quod ꝯuenienter rn̄detur p qō
nem factā p q̄le. S3 dr̃ia ē hmōi. Nā si querat̃. q̄lis
ē hō ꝯuenient̃ rn̄dere debemꝰ est rōalis. igitur ⁊c̄.
A sili pbat sic. sicut est i nālibus ex mā ⁊ forma cō
stantibꝰ ita est i logicalibꝰ. S3 in rebꝰ nālibus illud
qd̄ h3 modū forme p̄dicat̃ i q̄le. ergo etiā i logicali
bus dr̃ia q̄ est forma vel habet modū forme predi
catur i quale. Q2 aūt dr̃ia sit forma vel hēat modū
forme pbat porphiriꝰ. q2 sic statua cōponit̃ ex ere
tāq3 ex mā ⁊ figura. tanq3 ex forma. ita ⁊ hō cois ⁊
spālis. i. spēs hois ꝯponitur ex gn̄e tanq3 ex mā. et
ex dr̃ia tanq3 ex forma. Nam hoc totum. animal
rōnale mortale est hō. quemadmodum illa statua
est supple ꝯposita ex ere ⁊ figura. ⸿ Tertia con
clusio tangit tertiā diffinitionē dr̃ie que est h̄. dr̃ia
est qd̄ aptū natū est diuidere genus ⁊ ea que sunt
sub genere vt rationale ⁊ irrationale diuidunt ho
minem ⁊ equum. idest faciunt differre hominem ⁊
equum que sunt sub hoc genere quod est animal.
⸿ Quarta ꝯclusio tangit quartam diffinitionem

dr̄ie que est h. Dr̄ia est qua dr̄nt a se singula .i. singule sp̄es sub eodē gn̄e ɔtēte. p3 q2 sp̄es nō dr̄nt p gen⁹. imo ɔueniūt in gn̄e. ḡ sp̄es adiuicē dr̄nt p ꝓprias dr̄ias cōstitutiuas eaꝝ. Et confirmat. q2 sum⁹ aīalia nos ⁊ irrōalia. s3 rōale additū nob sepat nos ab illis. Silr sum⁹ eni rōales nos ⁊ dij. s3 mortale additū nobis sepat nos ab illis. ❡ 5ᵃ dᵒ tangit ɔplemētū p̄dcē diffōis quarte. ⁊ ē hec. Nō oē qđ aptū natū est diuidere gen⁹ ⁊ ea que sub genere. ē dr̄ia specifica. Sed cū hoc reqrit ꝙ ɔbat genus ad eēntiā sp̄ei ⁊ ei⁹ eēntie sit ps. p3 q2 illa passio q̄ ē eē aptū natū ad nauigādū diuidit aīal. Dicim⁹ eni aīalium aliq̄ sūt apta nata ad nauigādū. alia nō. etiam distiguit sp̄es aīalis inter se. ⁊ tn̄ nō est dr̄ia specifica cui⁹ cā p̄cisa ē eo ꝙ nō ponit in diffōe alic⁹ sp̄ei aīalis. ḡ ista 2ᵃ pticula cōuenienter addit p̄dcē diffōi. ponit tn̄ quibusdā 5ᵃ diffō dr̄ie que sub hac forma assignat. Est q̄ ɔducit gen⁹ ad eē sp̄ei ⁊ eius qđ ē eē rei pars ē. ⁊ sic i toto erūt qnq3 diffōes differētie. Ex qb⁹ isert vnū correlariū. s. ꝙ dr̄ie specifice sūt ille quecūq3 faciūt alterā sp̄em ⁊ q̄cūq3 accipiūt .i. p̄dicātur in eo qđ quale. Postremo epilogat. De differentijs autem dicta sufficiant.

Secundo dubitat. vtrum diffō dr̄ie i qua dicebat. dr̄ia est qđ p̄dicatur de plurib⁹ dr̄ntib⁹ sp̄e in eo qđ quale sit ꝓpria diffinitio differentie in rōne predicabilis sūpte. Rn̄det per duas distictōes ⁊ quatuor dcā. ❡ pᵃ distinᵒ ē hec. duplex ē dr̄ia. quedam est generica. Et illa ē que ē cōstitutiua generis subalterni sicut sensibile. Alia est specifica que ē ɔstitutiua sp̄ei sic rōale. ❡ 2ᵃ diᵒ dr̄ia pōt dupl'r dici specifica. vnoᵒ q2 est cōstitutiua sp̄ei ⁊ sic omnis dr̄ia eēntialis ē specifica. Et hoc modo cepit porphiri⁹ cū dixit. Dr̄ia magis ꝓpa ē qua vnū differt ab alio specifica differentia. Alio modo dr̄ dr̄ia specifica q2 est cōstitutiua sp̄ei sp̄alissime tn̄ cū ea ɔuertibilis. ❡ p̄mū dcm̄. ois dr̄ia tā generica q̄3 specifica facit p̄dicabile ꝓprie dcm̄. p3 q2 quel3 tal' p̄dicat vniuoce de pluribus. ❡ 2ᵐ dcm̄. dr̄ia generica nō facit p̄dicabile distictū a dr̄ia specifica nec ecōtra. p3 q2 p̄dicabilia distinguunt per diuersos modos p̄dicādi. sed dr̄ia generica ⁊ specifica hn̄t eundē modū p̄dicandi qui est predicari in quale eēntiale. ❡ 3ᵐ dictum. p̄dicta diffinitio non datur de dr̄ia i rōe p̄dicabilis sumpta. p3. quia talis diffinitio n̄ conuertit cū dr̄ia que est predicabile ab alijs distinctū. igit ⁊c. ans p3 q2 ex quo dicitur dr̄ia generica ⁊ specifica non constituunt predicabilia diuersa vel diuersos modos predicandi. sed sub eodem predicabili ɔtinēt. sequitur ꝙ cōtinebūt sub dr̄ia vt ē p̄dicabile ab alijs distictū. mō dcā diffō nō ɔpetit sp̄ei sp̄alissime. ḡ ⁊c. ❡ 4ᵐ dcm̄. ꝓpa ⁊ ɔuertibilis diffinitio dr̄ie i rōe p̄dicabilis est hec. dr̄ia est qđ p̄dicat de plurib⁹ i eo quod quale. p3 q2 ista diffō cōuenit cuilibet contento sub predicabili quod est dr̄a Et complectitur ꝓprium modum predicandi q ē predicari in quale. per quem distinguitur ab alijs predicabilibus. igitur ⁊c. Et confirmatur quia sic porphirius dedit aliquas diffōes sp̄ei conuenientes tantum sp̄ei sp̄alissime. ⁊ aliquas conueniētes tam speciei subalterne q̄3 specialissime. ita in presenti capitulo videtur porphirius posuisse vnam diffōem solū cōueniētē dr̄ie generice cuiusmodi est illa diffinitio. Dr̄ia est quod p̄dicat de pluribus sp̄e dr̄ntib⁹ in eo quod quale. Et alias diffōes conuenientes tā dr̄ie generice q̄3 specifice nō explicātes tn̄ ꝓprium modum predicandi illius predicabilis quod est dr̄ia. iō in fine istius capituli posuit vnam diffōem que posset dici sexta per quam vīdtur explicare ꝓprium modum predicandi dr̄ie. et vt ē predicabile ab alijs distictum ⁊ illa diffinitio est hec. Differentia est quod predicatur de pluribus in eo quod quale sicut patuit i correlario dubij precedentis.

Tertio dubitat quot sīt act⁹ dr̄ie. Rn̄det ꝙ sunt tres. quoꝝ prim⁹ ē diuidere genus a quo dr̄ dr̄ia formaliter diuisiua generis. 2ᵒ est constituere sp̄em a quo dr̄ia dr̄ formaliter constitutiua speciei. 3ᵒ est facere differre a quo differētia dr̄ formaliter dr̄ia. Et isti tres actus sunt ꝓprietates ex natura rei conuenientes dr̄ie prime itētionaliter sumpte super qua mediantibus illis actibus fundatur illa secunda intentio dr̄ie cuius ꝓprius modus est predicari de pluribus in eo qđ q̄le sicut dictu3 est prius. Et si obijciatur. ꝓpū ⁊ accidens predicantur de pluribus in quale. ergo ab eis nō dr̄t dr̄ia. 2ᵒ sic. si dr̄ia generica ⁊ dr̄ia specifica faciant vnum predicabile ꝓpter conuenientiam earum in illo modo predicandi cōi qui est p̄dicari in quale sequeret ꝙ gen⁹ ⁊ species faciant vnu3 predicabile inter se qria conueniunt in illo modo predicandi qui est predicari in quid. ⁊ solū differunt eo ꝙ genus predicatur de pluribus differentibus specie ⁊ species de pluribus differentibus numero. ❡ Ad primam dicitur ꝙ predicari i q̄le equoce ɔuēit dr̄e ꝓprio ⁊ accn̄ti. q2 dr̄ia p̄dicat in q̄le per modū determinātis essentialis. sed ꝓprium p̄dicatur in q̄le per modū denoiantis accidētaliter ⁊ ɔuertibiliter. ⁊ accidēs predicatur p mo

dū denoiantis accñtalr ꝛ ñ ꝯuertibilit. iō pp ꝯue-nientiā illoꝝ triū p̄dicabiliū i illo mō p̄dicandi eq uoco nō debēt ꝯcludere ip̄a facere vnū p̄dicabile. ¶ Ad scd̄az dr̄ ꝙ genus ꝛ spēs ꝯueniūt in mō p̄dicādi i q̄d q̄si i quodā eq̄uoce. Sꝫ dr̄ia generica ꝛ specifica ꝯueniūt i mō p̄dicādi in q̄le tāq̄ in mō p̄dicādi vniuoco. iō differētia generica ꝛ specifica nō faciūt nisi vnū p̄dicabile. lꝫ genus ꝛ spēs faciāt diuersa p̄dicabilia. nā gen⁹ p̄dicat̄ i quid per modū terminabilis. ꝛ spēs p̄dicat̄ in q̄d p modū determinātis. iō mod⁹ p̄dicādi i q̄d ꝯuenit eis eq̄uoce. Sꝫ dr̄ia tā gñica q̄ specifica p̄dicatur in q̄le p modū determinātis eēntialiter. iō ille mod⁹ p̄dicādi ꝯuēit eis vniuoce ꝛ sic faciūt vnū p̄dicabile

Ad rationes Ad p̄mā dicitur ꝙ lꝫ dr̄a in abstracto non dicat totū esse spēi de qua p̄dicat̄ tñ dr̄ia sūpta in ꝯcreto rōne modificādi ꝯcreti ꝯplete dicit totū eē spēi. ¶ Ad zᵃᵐ dr̄ ꝙ lꝫ dr̄ia nō p̄dicet̄ in abstracto de spē predicatōe dicēte hoc ē h̄. tñ in ꝯcreto. ꝛ h̄ est vera. hō est rōalis. licet ista nō sit vera. homo est rationalitas. ¶ Ad tertiā patuit solutio in p̄mo notabili.

q **Ueritur** Utrū propriū ꝛ accidens sint p̄dicabilia ad inuicem distīcta. ¶ Arguit̄ p°. ꝙ non qꝛ nulla secūda itentio p̄dicat̄ d̄ p̄ma intētione in abstracto. Sꝫ p̄prium in abstracto p̄dicat̄ de p̄ia i tētiōe vt dicēdo risibile ē p̄p̄etas ergo p̄priū nō ē i tentio scd̄a. ꝛ p ꝯsequēs non est p̄dicabile. ¶ Arguitur z°. nulla secunda intentio p̄dicat̄ eētial̄r de p̄ma. sed accidēs eētial̄r p̄dicat̄ de p̄ma. vt hec ē p̄dicatio essētial̄. Qualitas est accidēs q̄titas ē accidēs g̊ accidēs nō ē predicabile. tꝫ ꝯñā qꝛ omne p̄dicabile est secūda intentio ¶ Arguit̄ 3°. in diffinitione p̄prij ponitur accidēs ergo p̄priū ꝛ accidēs non sunt predicabilia distincta. añs pꝫ qꝛ p̄prium a porphirio sic diffinit̄. Proprium ē qd̄ accidit vni soli ꝛ semper. In oppositū est porphirius.

Primo est notādū ꝙ p intellectu quesiti ponuntur q̄nq̄ distinctiōes. Quarum p̄ma est hec. p̄prium pōt capi dupl̄r. vno mō prime intentionaliter. ꝛ tunc est quoddā cōcretū denominatiue dictū ab illo abstracto qd̄ est prop̄etas. ꝛ in hoc sensu conceditur ista vera. risibile ē p̄prietas. Alio modo pōt capi proprium secunde intentionaliter ꝛ tunc est quoddā cōcretum denominatum a quadā intentione secūda que ē quidā respectus rōnis cātus in ip̄a proprietate p intellectum comparantē ip̄aꝫ p̄prietatem ad spēꝫ suam. ꝛ talis respectus rationis significatur abstractiue p hoc totum intentio p̄p̄ij. ¶ zᵃ distinctio. accidens pōt capi dupl̄r. vno mō p̄me intentional̄r ꝛ sic ē quoddā ꝯcretū denoiatiue dictū ab illo abstracto qd̄ est accidētalis. ꝛ h̄ mō capit Ari. q̄nto metaphisice cū diuidit ens in subām ꝛ accidēs. Alio mō capitur accidens secunde intentional̄r ꝛ sic est q̊dam concretum denoiatiue dictum ab vna itentione scd̄a abstractiue circumlocuta p hoc totum intentio accidentis. ¶ Tertia distinctio. accidens sumptum secunde intentionaliter cum sit quoddā concrectum pōt dupliciter capi. Uno modo p re subiecta siue pro denomiato. alio modo p' p se significato quod est quidā respectus rōnis derelictus in nā accidentis per actum intellectus comparātis talem nām ad suū subm de quo talis natura nata ē predicari denominatiue. ¶ 4ᵃ distinctio. res subiecta intentioni accidētis potest dupl̄r cōsiderari. Uno modo in abstracto ꝛ sic super ea nō potest fundari secunda intentio accidentis. lꝫ sup ea possit fundari intentio generis vel speciei. prima pars pꝫ qꝛ nulli nature debetur intētio accidētis nisi vt comparatur ad subiectum respectu cui⁹ est ꝛ de quo predicatur in quale. modo abstracta de nullo predicantur in quale. ergo super ip̄is nō pōt fundari intētio accñtis. Secunda ps pꝫ qꝛ huiusmodi abstracta possunt comparari vel ad suū superius vel suum inferius in eadem linea predicamentali. modo tales comparatōes causant intentiōes generis vel spēi sicut intellectus comparans istud abstractum color ad albedineꝫ ꝛ nigredinem tanq̄ ad sua per se iferiora specie dr̄ia causat intētiōem generis in tali abstracto. Sil̄r intellect⁹ comparans istud abstractum albedo ad colorem tanq̄ ad suum superius dicibile in quid de ip̄sa albedine causat in tali abstracto intētōeꝫ speciei. Et ex hoc potest elici tale documentum. oīs natura fundans aliquam intentionē secundaꝫ dꝫ semper cōcretiue significari ꝛ nunq̄ abstractiue. ¶ Quinta distinctio. accidens secunde intentionaliter sumptum potest dupliciter capi. vno modo vt idem est quod predicatum non essentiale. ꝛ sic idem est quod esse in. lꝫ ꝙ esse in. distiguit̄ ꝯ dici de. nā dici de. est predicatum esse essentiale. Et sic capitur accidens in diffinitione proprij. Alio' capitur accidens vt est intentio sumpta a proprietate rei. s. sub qua. s. proprietate ꝛ eius opposita pōt intelligi res cuius est proprietas sine repugnātia cōceptuum. ꝛ sic accidens facit predicabile distin

etum a proprio. Ex quo p3 ꝙ accidens non dicit̃ iſepabile eo ꝙ nõ poſſit ſepari ſ3 q2 cu3 difficulta te põt ſepararí a ſubõ cui ieſt. nam ad h̃ ꝙ aliquid ſit accidẽs iſeparabile ſufficit ꝙ ſubõ de nã ſua nõ repugnet eſſe ſub oppoſito accñtis ſibi accidentaliter inherentis ꝛc.

Secundo notandũ ẽ ꝙ quartu3 capitulũ in quo porphirius determinat de pdicabili pprij ɔtinet duas cõcluſiones quaꝝ pma ẽ hec. Proprium dr̃ q̃drupl'r. hãc cõcluſionẽ pbat porphiri⁹ enumerãdo q̃ttuor modos pprij. pmõ dr̃ ppriũ qd accidit. i. ɔuenit ſoli ſpẽi ꝛ non oi. vt hoiem eẽ medicũ ꝛc. 2⁰ mõ dr̃ ppriũ qd accidit oi. ſ3 non ſoli. vt hoiem eẽ bipedẽ. 3⁰ dr̃ pprium qd accidit oi ſoli ſ3 nõ ſẽper. vt caneſcere cõuenit hoi in ſenectute tm̃. Quarto mõ dr̃ ppriu3 qd ieſt oi ſoli ꝛ ſemp. p3 duobus exemplis. pm exẽplũ. riſibile eſt ppriũ hoĩs. ꝛ l3 tñ non ſemp rideat actu tñ ẽſt in potẽtia. 2m exẽplũ. vt hinibile eſt priũ eq. ɔñr in quinto capitulo in quo determiat de pdicabili accñtis tãgit q̃ttuor ɔcluſiones. q̃ꝝ pma tãgit diffinitionẽ accñtis q̃ eſt hec. Accñs eſt qd adeſt vl' abeſt pter ſubiecti corruptionẽ. ⸿ 2ᵃ ɔ tãgit vna3 diuiſionem accidẽtis que ẽ hec. accñtiũ aliud ſepabile. aliud inſepabile. vt dormire ẽ accñs ſepabile ſ3 nigrũ ẽ iſepabile rſpectu corui ꝛ ethiopis. ⸿ 3ᵃ ɔ⁰ remouet q̃dã dubiũ. poſſet eni aliqs dicere ꝙ iſta diuiſio repugnat diffinitiõi nup date. eo ꝙ accñs iſeparabile nõ abeſt vel adeſt pter ſubi corruptionẽ. Rñdet porphiri⁹ ꝙ l3 accñs iſepabile. puta nigredo nõ poſſit p realẽ ſepationẽ ſepari a coruo. põt tñ coruus ſubitelligi alb⁹. ꝛ ethiops nitẽs candore ad iſtũ ſenſũ ꝙ coruus põt ſubitelligi ſb oppoſito nigredinis ſine repugnãtia ɔceptuũ. eo ꝙ coru⁹ de nã ſua non h3 repugnãtiã ad ſtandum ſub albedine. ⸿ 4ᵃ ɔ⁰ recitat duas diffinitiones accñtis datas ab ariſto. i. thopicoꝝ. Prima ẽ hec. accidẽs eſt quod cõtingit eidẽ ineẽ. 2ᵃ. accñs ẽ qd neq3 ẽ gen⁹ n3 ſpẽs neq3 dña neq3 ppu3. ſp at ẽ i ſubõ ſubſiſtens. ɔñr epilogat ſit' tãgẽdo ea d qb⁹ intendit determiare in ſeq̃nti capitulo. ꝛ dicit. Dicto de gñe ſpẽ dña pprio ꝛ accñte dicendum eſt que ei ſunt coia ꝛ propria. i. dicendum eſt de conuenientijs ipſorum ꝛ differentijs.

Tertio notandũ eſt ꝙ circa hunc textũ incidunt due difficultates. q̃ꝝ pma eſt hec. vtꝝ pprij ꝛ accñtis aliqua ſit diffinitio q̇ditatiua a porphirio data. Rñdetur p vnã diſtinctionẽ ꝛ duo dicta. Diſtinctio ẽ hec. adeſſe vel abeſſe põt capi dupl'r. Uno modo pme itentional'r. ꝛ ſic adeẽ tm̃ valet ſicut alicui ſubõ real'r inherere. ꝛ abeſſe valet tm̃ ſicut alicui ſubõ real'r nõ inherere. alio⁰ pñt capi ſecunde itentional'r. ꝛ ſic tm̃ valet ſic̃ pdicari affirmatiue vel negatiue d aliq̃ ſubõ extra c⁹ eẽntiam ponũtur. vel ſunt alteri⁹ gñis a ſubõ. ꝛ ſic capiunt i diffinitiõe accñtis. pmu3 dictũ. diffinitio pprij quarto mõ ſũpti ẽ quiditatiua. p3 q2 datur p pprium genus ꝛ pprias dñas. igr̃ ꝛc. añs p3 q2 p illud relatiuũ qd intelligitur ppriũ gen⁹ qd ẽ pdicabile. ꝛ per iſtam pticulam. accidit. intelligit̃ cois modus pdicandi eẽntialis qui ẽ pdicari i quale accidentale. Et p iſtas pticulas. oi ſoli ꝛ ſemp. exprimitur pprius modus pdicandi qui eſt pdicari cõuertibiliter. ꝛ p illas duas dñas ɔbitur illud gen⁹ quod ẽ vniuerſale vel pdicabile ad ppriu3. ita ꝙ ſit ſenſus diffinitionis. pprium ẽ vl'e quod pdicat̃ in quale accidentale ɔuertibil'r. 2m dictũ. pma diffinitio accñtis a porphirio data ẽ q̇ditatiua. p3 ſic̃ pcedens. nã p illud relatiuũ. qd. itelligit̃ gen⁹ qd ẽ vl'e vel pdicable. ꝛ p iſtã pticulã adeſt. itelligit̃ modus pdicandi cois. ſ. pdicari in quale accidẽtale. ꝛ ꝛ p illã pticulam. abeſt. itelligit̃ modus pdicandi ñ cõuertibiliter. ꝛ p illas duas dñas. p ſe ɔbitur vl'e ad accidẽs. vt ſit ſenſus diffinitiõis. accidẽs ẽ vl'e qd pdicatur de plurib⁹ i q̃le accidẽtale nõ ɔuertibiliter. ⸿ 2ᵃ difficultas. vtrum inherentia ſit de eẽntia cuiuſlibet accidentis tam abſoluti q̃3 reſpectiui. Rñdetur p tres diſtinctiones ꝛ tria dicta. pma diſtinctio eſt hec. duplex eſt inherẽtia quedã eſt actualis que eſt actualis vnio accidẽtis ad ſb3 Alia eſt aptitudinalis. que ẽ aptitudialis vnio accidentis ad ſubm. ⸿ 2ᵃ diſtinctio. aliquid põt dici reſpectiuũ tribus modis. vno mõ effectiue tm̃ q2 dependet ab alio tãq3 a cã efficiente. ꝛ ſic oẽ ẽs creatum eſt reſpectiuũ. Alio mõ ſubiectiue. q2 d pendet ab alio i quo eſt ſubiectiue. ꝛ ſic omne accidens eſt reſpectiuũ. 3⁰ mõ terminatiue. q2 h3 terminum ad quem refertur ẜm mutuã dependẽtiã. Et ſic ad aliqd ꝛ ſex vltimia pdicamẽta ſunt entia reſpectiua ⸿ 3ᵃ diſtinctio. Aliqd põt dici abſolutum tribus modis. vno mõ a cã efficiente. q2. ſ. effectiue a nullo h3 eẽ ſed tm̃ h3 eẽ p ſe ꝛ a ſe ſicut d us Alio modo dr̃ aliqd abſolutum a ſubõ l3 non a cã ſicut ſubã q̃ h3 eẽ p ſe l3 non a ſe. 3⁰ dr̃ aliqd abſolutum a termino ꝛ non a ſubõ ſicut q̃litas ꝛ q̃titas q̃ nec a ſe nec p ſe hñt eẽ. l3 in alio. Accñs ꝟo eſt reſpectiuum tertio modo. q2 nec habet eẽ a ſe nec p ſe ſ3 in alio ꝛ ad aliud. Primũ dictũ. nulla inherentia eſt d eẽntia accidentis. p3 q2 nullus reſpectus eſt d eẽntia ſui fundamẽti. ſ3 ois inherentia ẽ

respectus fundatus in accñte ergo ꝛc. 2m dictum. ĩherentia actualis p accñs verificatur de eo cui⁹ est. pꝫ qꝛ ĩherētia actualis ē sepabilis ab accñte cū accidēs nō semp vniat̃ suo subiecto. ꝛ ideo ē ꝙ talis inherētia realr̃ distinguit̃ ab accñte cū possit ab eodē separi. 3m dictū. Jnherentia aptitudinalis ē ꝓpa passio accñtis. iō accñs nō pōt eē sine ĩherentia aptitudinali sicͭ subm̃ non pōt eē sine sua passione.

Conclusio rñalis. Propꝛium ꝛ accidens sūt duo p̄dicabilia ab alijs distincta specie ꝛ ad se inuicem. ꝯ pꝫ ex dictis.

Primo dubitatur. Utꝝ destructis speciebus ꝛ dr̃ijs alicui⁹ gñis possit manere gen⁹. Pro dubio supponit̃ ꝙ terti⁹ tractat⁹ in quo determinat porphirius de ɔueniētijs ꝛ differētijs p̄dicabiliū intra se cōtinet duodeci capitula in q̊ꝝ p̊ determinat de ɔueniētijs oīuꝫ p̄dicabilium ad inuicē ponēdo talē ɔclusionē. cōe ē oībus p̄dicabilibus de pluribus p̄dicari. i. de multis. pꝫ inductiue. qꝛ genus p̄dicatur de spēbus ꝛ indiuiduis. vt aīal p̄dicatur d̄ equis ꝛ bobus que sūt spēs. ꝛ etiā de h̄ equo ꝛ de hoc boue q̄ sūt indiuidua. sed dr̃ia p̄dicat̃ de spēbus ꝛ idiuiduis. vt irrōnale p̄dicat̃ de eq̄s ꝛ capꝛis q̄ differūt spē ꝛ de pticularib⁹ eq̄s ꝛ capris q̄ differūt numero. spēs v̊o p̄dicatur de his indiuiduis q̄ sunt sub ea. ꝛ hō solū p̄dicatur de pticularibus hoīb⁹. ꝓpriū aūt predicat̃ de vna spē ꝛ idiuiduis illi⁹ spēi. vt risibile de hoīe ꝛ de pticularibus hoīb⁹. sꝫ accñs predicat̃ de spēb⁹ ꝛ indiuiduis. vt nigrū p̄dicatur de spē coruoꝝ ꝛ de particularib⁹ coruis. Silr̃ accñs sepabile sicͭ moueri p̄dicatur de hoīe ꝛ de eq̊. ꝛ de idiuiduis. lꝫ p̄ncipaliter p̄dicetur de indiuiduis ꝛ 2º de spēbus. ɔñr in 2º capitulo tangit duas ptes. i p̄ma pte ponit tres cōueniētias gñis ꝛ dr̃ie. Prima ē ꝙ tam genus q̄ꝫ dr̃ia ɔtinēt sub se plures spēs. lꝫ dr̃ia nō tot cōtineat quot gen⁹. vt rōnale lꝫ nō cōtineat sub se aīalia irrōnalia sicͭ aīal. tñ ɔtinet deū ꝛ hoīem que sūt species aīalis. ꝛ ibi capitur dr̃ia ꝓ dr̃ia generica. loq̄tur fꝫ opinionē stoicoꝝ q̄ ponebāt plr̃es deos ꝛ dicebāt eos eē aīalia rōnalia. 2ª ɔueniētia est hec. qꝛ sicͭ quicq̄d p̄dicatur de genere vt gen⁹ ē. p̄dicat̃ ēt de spēbus illi⁹ generis. sic etiā q̄cq̄d p̄dicat̃ de dr̃ia vt dr̃ia est. etiā predicatur d̄ spēbus ei⁹. vt sicut d̄ aīali fm̄ ꝙ aīal p̄dicāt̃ ista duo predicata que sunt subā ꝛ aīatū ita etiā predicantur de oībus spēbus aīalis ꝛ etiā de oīb⁹ indiuiduis ei⁹. silr̃ sicͭ de rōnali fm̄ ꝙ est dr̃ia p̄dicat̃ h̄ qd̄ est vti rōne. ita etiaꝫ predicatur d̄ spēbus ɔtentis sub rōnali. 3ª conuenientia sicͭ d̄structo gñe d̄struūtur oīa q̄ sub ip̄o sūt. sic d̄structa dr̃ia d̄struunt̃ oīa q̄ sub ip̄a sūt vt si d̄struat̃ aīal ápli⁹ nō est equ⁹ neq̄ꝫ hō. ita si nō sit rōnale nullū erit aīal qd̄ vocat̃ rōnale. ¶ Jn 2ª pticula tangit sex dr̃ias generis ꝛ dr̃e. Quaꝝ p̄ma est hec. genus predicatur d̄ pluribus q̄ꝫ alia predicabilia. pꝫ qꝛ aīal predicat̃ d̄ hoīe equo ꝛ serpente. sed hō qui ē spēs ei⁹ predicat̃ de suis indiuiduis. quadrupes v̊o cū sit dr̃ia predicatur solū d̄ hñtibus q̄ttuor pedes. hinibile qd̄ est ꝓpriū solū predicatur d̄ equo ꝛ d̄ indiuiduis ei⁹. Et silr̃ accidens predicat̃ d̄ paucioribus q̄ꝫ genus. Et addidit ꝙ loq̄tur in ꝓposito de dr̃ia diuisiua generis ꝛ nō d̄ dr̃ia cōstitutiua generis subalterni. 2ª dr̃ia. qꝛ gen⁹ cōtinet ptāte suas dr̃ias. sꝫ non eō. sicut aīal ɔtinet ptāte rōnale ꝛ irrōale sꝫ non eō. 3ª dr̃ia. genera sunt p̄ora dr̃ijs que sūt sub eo. iō destructo genere destruitur spēs ꝛ dr̃ie eius. ꝛ non eō. vt sublato aīali aufertur rōale. ꝛ irrōale ñ eō. nā si oēs dr̃e aīalis iteriant̃ adhuc tñ pōt intelligi subā aīata sensibilis que ē aīal. 4ª dr̃ia ꝙ genus p̄dicatur in q̄d. dr̃ia v̊o in quale vt prius patuit in capitulo de genere. 5ª dr̃ia qꝛ vni⁹ speciei ē tm̃ vnum gen⁹. sed vnius speciei multe sūt dr̃ie. vt illius spēi q̄ ē hō vnum ē genus qd̄ ē aīal sꝫ ip̄ius hoīs plures sūt dr̃ie de q̄bus ab alijs differt. vt ratiōale mortale susceptibile discipline. 6ª dr̃ia genus hꝫ modum mãe dr̃ia v̊o hꝫ modū forme. Et subdit ꝙ generis ꝛ dr̃ie multa sūt alia coīa ꝛ ꝓpꝛia. ista tñ ꝓ nunc sufficiunt. Tūc rñdetur ad dubium. gen⁹ manere destructis suis spēb⁹ ꝛ dr̃is pōt intelligi duplr̃. vno mō sic ꝙ maneat q̄ditas generis hñs verum eē quiditatiuū vel esse eēntie ꝛ sic non manet. qꝛ nulla quiditas hꝫ verum aliqd̄ eē nisi vt est ꝓducta extra cām. ꝛ vt habꝫ eē in singularib⁹ suis. Alio modo ꝙ illis spēbus ꝛ dr̃ijs destructis maneat q̄ditas generis hñs eē diminutuꝫ sub quo esse ip̄a quiditas nata est terminare actū itellect⁹ nostri. Et sic pōt manere vt vr̃ dicē text⁹.

Secundo Dubitatur vtrum genus sit naturaliter prius ip̄is specieb⁹. et videtur ꝙ nō. quia omne prius naturaliter potest absolui a suo posteriori. sed genus est prius naturaliter suis speciebus. igitur pōt absolui a suis speciebus ꝛ per consequens pōt gen⁹ habere veruꝫ esse reale ꝛ existere p̄ter suas species. consequens est inconueniens. ergo illud ex quo sequitur. ¶ Jn oppositum est porphirius. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ tertium capitulum cōtinet duas ptes. Jn p̄ma ponit tres ɔueniētias siue cōitates int̃ ge

nus z spēm. quarū pma est hec. gen⁹ z spēs cōueni unt in hoc q̄ pdicant. de plurib⁹. 2ᵒ cōueniūt q2 ge/ nus z spēs sunt p̄ora illis de quib⁹ pdicant. 3ᵒ cōue niūt in hoc q̄ gen⁹ z spēs sūt quoddā totū respcū suoꝝ subycibiliū. In secūda pte ponit septē pprie tates siue drias inter genus z spēm. quarū pma ē hec. genus z species differunt adinuicem. eo q̄ ge n⁹ cōtinet spēs sub se. spēs vo ɔtinet z nō ɔtinet ge nera. Cui⁹ rōē q2 illō quod ē in plus z magis cōe cōtinet minus cōe. sed gen⁹ ē in plus q̄ spēs. ergo zc. 2ᵒ differūt q2 gen⁹ nāl'r ē p⁹ suis spēbus q2 illō ex quo aliud ɔplet' ē p⁹ illo alio. sed gen⁹ cū drā cō plet diffōem spēi. ergo gen⁹ est p̄us suis spēbus. 3ᵒ differūt q2 genere iterēpto itcrimit' spēs. sed nō eɔ. 4ᵒ differūt q2 spē posita necessario ponit' gen⁹. sed genere posito nō ē necesse ponere spēs. Hē lo cus a spē ad gen⁹ bñ valet loc⁹ affirmatiue. sed nō eɔ a genere ad spēm nō valet loc⁹ affirmatie. 5ᵒ differunt q2 genera pdicātur vniuoce de suis spē bus. spēs vo minime predicantur de generibus. 6ᵒ differunt quia genera abundant a suis spēbus per continentiam illarum oīum spērū que sub se sunt. species vo abundāt a generibus pprijs dif/ ferentijs. i. per cōtinētiā actualē pprie drie consti tutiue ipius speciei. 7ᵒ differunt q2 genus pōt esse generalissimum. nō autem species. similiter spēs potest esse specialissima. non autem gen⁹. Tunc respondet' ad dubium q̄ gen⁹ p⁹ est natural'r qua/ libet suarum specierum. p3 q2 illud est natural'r p̄ us a quo nō conuertitur consequētia existendi. s3 a specie ad genus non conuertitur consequentia existendi. igitur zc. maior est philosophi in postpdi camentis. c. de priori. minor est porphy. in presenti textu dicentis. Et spēs quidē cū sit est genus: ge/ n⁹ vo cum sit nō oīmodo est spēs. ¶ Ad rōez fcā3 in oppᵐ de cuius efficacia latius patebit i qōne se quēti. p nunc tñ dr' q̄ generi repugnare esse sine suis spēb⁹ potest dupl'r intelligi. vno modo q̄ ista repugnantia fundet' in ɔceptu formali z qditatio generis. z sic nō est verum q̄ generi repugnet es se sine suis speciebus. alio modo potest itelligi sic q̄ talis repugnātia fundetur i aliquo modo intrin seco ipius quiditatis gñice. q qdē mod⁹ itrīsec⁹ est realitas siue idētitas realis quiditatis generice cū natura specifica. z sic generi repugnat esse sine su is speciebus.

Tertio dubitatur. vtrum speciebus interē/ ptis simul interimatur sua propria passio z econtra. Et videtur q̄ non. quia posterio ri interempto non oportet prius interimi. sed prop̄ um est posterius sua specie. ergo proprio interem pto non est necesse speciem interimi. ¶ In oppo/ sitū est porphirius. ¶ Pro solutione supponitur q̄ quartum capitulum continet duas partes. In prima parte ponit tres communitates inter gen⁹ z proprium. Quarum prima est hec. genus z pro prium in hoc conueniunt q̄ semper sequuntur ad ea de quibus predicantur. vt bene sequitur. si ho/ mo est. ergo animal est. z etiam si homo est risibile est. Secundo genus z proprium conueniunt q2 si cut genus predicatur equaliter de suis specieb⁹. ita proprium predicatur equaliter de indiuiduis contentis sub specie cuius est proprium. vt homo z bos dicuntur equaliter animalia. sicut etia3 pla to z cicero dicuntur equaliter homines risibiles 3ᵒ conueniunt q2 predicantur vniuoce de suis spē bus z subijcilibus. ¶ In secūda pte ponit quinq3 proprietates. quarum prima est hec. quia gen⁹ est prius pprio. oportet enim animal prius esse dein de diuidi z differentijs z proprijs. Secundo diffe runt quia genus predicatur de pluribus specieb⁹ propriu3 vero solum predicatur de sola specie c⁹ est pprium. Tertio drnt q2 gen⁹ ñ pdicat' cōuersi3 de eo cuius est. pprium vo pdicat' ɔuersi3 c⁹ est pp um vt nō sequitur si aīal est q̄ homo est. nec etia3 sequitur si animal est risibile est. sed bene sequitur si homo est risibile est. z econtra. Quarto differūt. quia propriu3 cōuenit vni soli speciei z omni indi uiduo illius speciei z semper. genus vero inest oī bus indiuiduis z semper non autem soli speciei. Quinto differunt quia species interempte non si mul interimuntur sua gnā. sed propria interem pta simul interimuntur species quarum sunt pro pria. z his speciebus interemptis simul interimū tur propria. ¶ Cōsequēter in qnto capitulo tāgit duas partes. In prima ponit vnam communita tem inter genus z accidens. z est hec. Commune est generi z accidenti tam separabili q̄ insepera bili predicari de pluribus. sicut moueri quod est accidens separabile predicatur de pluribus. Et nigrum quod est accidens inseparabile predi catur de coruis z omnibus ethyopibus z de qui busdam inanimatis. ¶ In secunda parte ponit quatuor differentias inter genus z accidens. Quarum prima est hec. Quia genus est ante spe cies. accidentia vero sunt posteriora speciebus. Et subdit q̄ licet sit aliquod accidens insepara/ bile. tamen est prius illud cui accidit. ¶ Secun/

do dñt q: gen⁹ pticipat̃ equal̃r sed non accñs. q: itensioné ꝛ remissioné suscipit accñtiũ pticipatio. generũ v̾o minime. 3.º dñt q: genera priora sunt indiuiduis. accñtia vero sũt eis posteriora. Ul̃r sic potest poni ista dña q: accñtia per p̃us dñr de idiuiduis q̃ de generibus vel spẽb⁹. Sña aũt p p̃us dñr de spẽbus q̃ de indiuiduis. Et vterq; modus videt̃ eẽ ↄson⁹ textui: p hoc eni ꝙ dicit ꝙ accñtia ididuis p̃ncipal̃r subsistũt itẽdit ꝙ per pri⁹ dñr d̾ indiuiduis q̃ de spẽbus. Cum aũt dicit genera v̾o ꝛ spẽs nãl̃r priora sũt idiuiduis hoc intẽdit ꝙ i h̾ dñt ab accñtib⁹ q: ipa accñtia sũt posteriora ipis indiuiduis. ꝛ ẽm hoc põt assignari duplex proprietas seu dña. 4.º dñt q: genus p̃dicatur in quid. accidens vero in quale. quod pȝ. q: si aliqs iterrogaret qualis est ethyops cõueniẽter rñdet̃ ꝙ est niger. sil̃r si quis iterrogaret quemadmodũ se hȝ sortes. cõueniẽter rñdet̃ ꝙ sedet vel ãbulat. Tũc rñdetur ad dubium ꝙ spẽb⁹ interemptis intimũt̃ sua ppria. pȝ qr spẽs ꝛ pprium sũt adinuicẽ ↄuertibilia ꝛ adequata. ergo vno destructo destruitur reliquum ꝛ cõ. ꝛ ad rõem factã in opp^m dñr vt p̃us q: lȝ spẽi ex suo ↄceptu formali nõ repugnet eẽ sine sua ppa passione. tñ sibi repugnat propter realem identitatem eoꝝ adinuicem.

Rõnes ante oppositum soluũtur ex p̃ notabili. ꝛc.

Queritur vtrum oẽ nãl̃r pri⁹ possit rlr̃ existere sine suo posteriori: ¶ Arguitur primo ꝙ sic. q: nihil quod oĩo ab aliquo est indepẽdens hȝ repugnãtiã ad eẽ sine illo. sed omne nãl̃r p̃us vt sic est oĩo independens a suo posteriori. ergo nõ hȝ repugnãtiam ad esse sine suo posteriori. ꝛ per ↄñs potest real̃r existere sine suo posteriori ¶ Secũdo sic qr omnis respect⁹ fundat⁹ in rõib⁹ formalibus quiditatum semper inuenitur in qbus cumq; inueniũtur ille quiditates. Sed ordo prioritatis naturalis est respcũs fundat⁹ in rõib⁹ formalib⁹ quiditatum. igitur in quocumq; inueniũt̃ ille quiditates inuenit̃ ꝛ iste ordo. modo quiditates fũdantes ordinẽ p̃oritatis ꝛ posterioritatis naturał inuenit̃ in nãli exñtia illarum quiditatũ. ꝛ per ↄsequens vna illaꝝ qditatũ nãliter p̃us existet in q̊ p̃ori nõdũ existet quiditas posterior. ¶ Arguit̃ sic tertio. Si nãl̃r priori repugnaret existere sine suo posteriori. maxime hoc eẽt pp identitatẽ realẽ p̃oris ꝛ posterioris sicut gen⁹ ꝛ species que sũt ideȝ realiter. Similiter subiectum ꝛ sua passio. Sed talis identitas realis nõ probibet talem ordinem ergo ꝛc. minor patet quia nihil quod per se inest alicui quiditati tollitur per aliud quod sibi cõuẽit per accidẽs. sed naturalis ordo prioritatis aut posterioritatis per se conuenit quiditatibus cum fũdetur talis ordo in rõnibus formalibus quiditatũ Identitas autem realis conuenit cuilibȝ per accidens quia per aliquid quod est extra rõeȝ formalem quiditatis. ergo stante identitate reali adhuc manebit ordo prioris ꝛ posterioris inter illas quiditates. ꝛ sic prius vna potest existere q̃ alia. ꝛ cõfirmatur per porphi. in 3.º tractatu c.º 2.º dicentem. Differentie autem nõ auferunt genus. gen⁹ auteȝ aufert dñas. Et in eodẽ c.º 3.º dicit. Genus v̾o cum sit nõ oĩo erit spẽs. Et capitulo quarto dicit sic. nã neq; si animal est homo est. ꝛ capitulo decimo. et species quidem ante subsistit q̃ proprium. postea vero ppriuȝ in specie fit. ꝛ declarat. oȝ autẽ hominẽ ȝeẽ vt sit risibile. Ex quibus omnib⁹ videtur eẽ de intentione porphy. ꝙ genus põt eẽ pri⁹ q̃ spẽs ꝛ species potest eẽ prius q̃ sua passio. ¶ In opp^m arguitur q: quecumq; sic se habẽt ꝙ vnum põt sine altero realiter existere illa distinguuntur realiter. ergo si omne pri⁹ nãliter possit sine suo posteriori ꝛ realiter existere. tunc omne naturaliter p̃⁹ realiter distinguitur a suo posteriori. quod ẽ falsũ non eniȝ semper gen⁹ ꝛ differentia distinguuntur realiter a specie nec spẽs a ppo nec a suis ididuis

Primo est notandũ ꝙ pro declaratõe terminoꝝ quesiti ponit̃ vna suppositio ꝛ sex distinctiones cum duob⁹ dictis. Suppositio est hec. in pposito non capitur p̃⁹ vel posteri⁹ p ipso respcũ prioritatis aut posterioritatis. sed pro denominatis ab hmõi respectibus ¶ p̃ma distictio est hec. duplex est prius naturał̃r. quoddã est quod distinguit̃ a suo posteriori realiter sic s̾bstantia ꝛ accidens. ꝛ de illo patebit inferius i quodam dubio. aliud est prius quod realiter identificatur cum suo posteriori sicut subm̃ quod naturaliter est prius idẽtificatur real̃r cum sua passione ꝛ de illo p̃ncipaliter est questio mota. ideo de tali solum dicetur in presenti notabili. ¶ Secunda distinctio. aliquod prius natural̃r esse sine suo posteriori potest dupliciter intelligi. vno modo sine posteriori particulariter sũpto. Et sic in pposito ñ intelligitur. alio modo sine suo posteriori vniuersaliter sumpto: ꝛ sic de illo principaliter hic intenditur sicut animal realiter potest existere sine eq̊. quia equo non existente poterit animal realit̃ existere in homine. Sed vtrum nulla specie animał nondum existente possit animal realiter existere

de hoc ē difficultas pñs. ¶ 3ᵃ distictio. duplex est
ordo. s. essētialis qui fūdatur immediate in rōe for
mali quiditatis absolute sumpte sicut ordo gñis
ad spēm. Alius est ordo accñtalis qui fundat̄ ime
diate nō in rōe formali quiditatis sed i aliquo mō
cōsequēti rōnem formalem quiditatis cuiusmodi
est ordo qui est iter idiuidua eiusdē spēi. ex q̄ elici
tur tale documētum. Ois ordo vel respect⁹ fun
datus in rōnib⁹ formalibus quiditatum est essētia
lis. ordo vero vl' respectus fūdat⁹ in aliquo modo
sequēte rationem formalē quiditatis dr̄ accidēta
lis. ¶ 4ᵃ distictio. inter aliqua dupl'r potest atten
di ordo nature. Uno modo ꝭm nālem intellectōez
quādo. s. vnū est de se aptum natum cōcipi ꝑus ꝛ
alterum posteri⁹. Al'r potest intelligi ꝭm existētiaz
rei quādo. s. in re ipsa ponitur talis ordo sine qua
cunqꝫ habitudine ad intellectum. ¶ 5ᵃ disti⁰ est h.
dr̄ia est inter aptitudinē ꝛ potentiā qꝛ aptitudo est
naturalis inclinatio siue nō repugnātia alicui⁹ ꝭm
se in aliquo ita ꝙ aptitudo fūdatur in rōe formali
quiditatis. Sed potētia est quidam ordo ad actū
ideo nihil dr̄ esse in potētia ad aliquem actum nisi
talis actus sit sibi cōpossibilis sicut cec⁹ lꝫ sit aptus
nat⁹ videre nō tñ hꝫ potētiam ad vidēduz eo ꝙ ac
tus visionis nō est compossibilis ceco. ¶ 6ᵃ di⁰ q̄di
tas potest dupliciter cōsiderari. Uno modo q̄tuz
ad ei⁹ rōem formalem absolute. alio modo vt ē ꝓ
ducta cum omnib⁹ suis modis consequētib⁹ ipaz
rōem formalē i effectuz. ¶ ꝑmum dictum. ꝛ si oē
natural'r ꝑus sit aptum natuz existere sine suo po
steriori nō tñ actual'r pōt existere sine aliq̄ suo po
steriori. Prima pars pꝫ quia vnumquodqꝫ aptuz
natum est habere illud quod sibi nō repugnat ex
sua rōne formali. sed nulli priori natural'r ex sua
rōne formali repugnat prioritas existentie realis
ergo vnumquodqꝫ natural'r prius est aptuz natū
existere sine suo posteriori vniuersaliter sumpto.
minor patet quia prioritas existētie nō repugnat
priori nisi per accidens. videlicet propter identita
tem realem prioris cū suo posteriori. Secūda ps
patet quia actus existentie non est compossibilis
quiditati prescindenti a suo posteriori. ergo nullū
prius naturaliter potest existere realiter sine suo
posteriori. antecedēs patet quia realitas siue idē
titas realis prioris cum suo posteriori: vel preue
nit existentiam vel simul est cum existentia. ꝙc.
¶ Secundum dictum. ꝛ si nulli priori repugnet
essential'r existere sine suo posteriori vniuersalit̄
sumpto tamen actualiter repugnat eē sine suo po
steriori. prima pars patet qꝛ nullus respectus dr̄
essētialis nisi qui fundatur immediate in rōne for
mali quiditatis. Sed talis repugnantia priorita
tis in existendo nō fundatur in rōne formali quidi
tatis. sed tñ aliquo modo cōsequēte ipam rōnez
formalem qui est mod⁹ identitatis realis prioris ꝛ
posterioris. ergo nulli natural'r ꝑori repugnat na
tural'r esse sine suo posteriori. Secunda pars pꝫ.
qꝛ illa dr̄ia est accidentalis que fundat̄ in aliq̄ mō
cōsequēte rationez formalē quiditatis ꝛ illa repu
gnātia est realis que fundatur immediate in rea
litate ipsius quiditatis. Sed repugnātia priorita
tis in existendo fundatur realiter in identitate re
ali que est quidam modus cōsequēs rōem forma
lē quiditatis. ergo natural'r priori repugnat actu
aliter ꝛ realiter esse sine suo posteriori. Ex quo in
feruntur duo correlaria. Primum est ꝙ ordo na
ture ē ordo eēntialis cum fundetur in rōne forma
li quiditatis cuius est talis ordo. ꝛ consurgit ime
diate positis extremis. ¶ Secūduz correlariū ē
ꝙ illud dr̄ pri⁹ natura cui prius essentialiter nō re
pugnat esse sine suo posteriori.

Secundo notādum est ꝙ 6ᵐ capituluz in
quo porphirius enumerat cō
binationes comparationum predicabilium adin
uicem continet duas cōclusiones. Quarum ꝑma
est hec. quinqꝫ predicabilia comparātur adinuicē
viginti comparationibus seu differentijs. patet.
quia vnum predicabile debet comparari penes
differentiam ad alia quatuor predicabilia. ꝛ sic ip
sius predicabilis erunt quatuor comparationes.
ꝛ cum sint quinqꝫ predicabilia ꝛ quodlibet eoruz
seorsum habeat quatuor comparationes quibus
penes differentiam comparetur ad alia quatuor
sequitur ꝙ vniuersaliter erunt quinquies qua
tuor idest viginti comparationes seu differentie
omnium predicabilium adinuicem. ¶ Secūda
conclusio. predicte viginti comparationes quin
qꝫ predicabilium reducuntur ad decem. patet. qa
due comparationes adinuicem reciproce non fa
ciunt nisi vnum. ergo cum illarum viginti compa
rationum decem sint cum alijs decem reciproce
sequitur ꝙ tantum erunt decem comparationes
Nam eo ꝙ differt genus a differentia illo eodem
differet differentia a genere. ꝛ quo gen⁹ differt a
specie eodez differt a genere. ꝛ quo gen⁹ differt a
proprio eodem modo differt propriuz a genere. ꝛ
sic de alijs predicabilibus. Ex quo patet ꝙ gene
ris sunt quatuor comparationes seu differentie
quibus ipsuz comparatur ad quatuor sequentia.
Sed differentie tantum sunt tres comparatiōes

quibus comparantur ad illa predicabilia sequentia. Nõ eni dr̃ia comparat ad gen⁹. q2 vt dictum ē illo quo genus comparatur ad dr̃iam eodez comparat dr̃ia ad gen⁹ per speciem. Species autem tm̃ duas habet comparationes quibus comparatur ad ꝓprium ꝛ ad accidens. Proprium vero habet vnicam comparationem qua comparatur ad accidẽs. Accidens vero nullam habet comparationem ad alia quatuor predicabilia nõ reciprocã Nam per que distiguebant alia quatuor predicabilia ab accidente ꝑ eadez distinguitur accidens ab alijs quatuor. ideo in toto sunt tantum decem comparationes. s. quatuor. tres. due. vna. ⁋ Cõsequenter in sexto capitulo tangit duas partes. In prima ponit duas cõueniẽtias iter differẽtiaz ꝛ speciem. Quarum prima est hec. q2 omnis dr̃a ꝛ spẽs equaliter participãtur a suis singularib⁹: vt pticulares homines equalr participãt hominem. ꝛ etiam illam dr̃am que est rõale. ⁋ Secũda cõuenientia. q2 dr̃a ꝛ species semper predicat de suis per se subijcibilib⁹. semp enim socrates rõalis ē ꝛ semper est homo. Qualr sit intelligẽdũ ꝙ ille propõēs. socrates ē hõ. socrates ē rõal ꝛ sites sp sint vere patebit i postp̃dicamẽtis. Et signatur in c⁰ õ oppõne õdictoria. ⁋ In secũda pte ponit quatuor dr̃ias. quarũ prima est hec. ꝓprium est dr̃ie p̃dicari i eo quod quale. Spẽs vero p̃dicat in eo qd qd. ꝛ lz dr̃ia p̃dicetur in quale nõ est tñ simplr ꝛ essentialr qualitas sicut albedo. sed ꝑ tãto dr̃ qualitas. q2 dr̃ia adueniẽs generi õbit ipm cõstituendo spẽm. ⁋ Secũdo differũt q2 differentia saltez generica predicatur de pluribus speciebus. Spẽs vo de solis indiuiduis predicat sicut quadrupes p̃dicat de plurib⁹ aialib⁹ specie dr̃ntibus sicut homo cum sit species solum predicat de indiuiduis que sũt sub vna specie. Tertio differunt q2 differẽtia est prior specie. nam ablato rõnali simul interimitur homo. sed homine interempto nõ aufert rõnale cum maneat deus. Quarto differunt q2 vna differentia ponitur cum alia ad constitutionez speciei sicut rationale ꝛ mortale componunt diffinitionem hominis. Species vero cum alia specie non componitur vt generet aliquam aliam speciem. lz enim quedam equa permisceatur cuidaz asino ad generationem cuiusdam muli. tamen equa simpliciter secundum speciem inserta cum asino nunꝙ̃ perficiet mulum.

Tertio notãdũ ꝙ octauum capitulũ continet duas partes. In prima ponit duas conuenientias inter differentiam ꝛ propriũ Quarum prima est. differentia ꝛ proprium equaliter predicantur de suis subijcibilibus. quia quecunq3 sunt rõabilia ꝛ risibilia sunt equaliter rationabilia ꝛ risibilia. Secundo conueniunt quia differentia ꝛ proprium semper predicãtur de suis subijcibilibus. ꝛ subdit quia ridere actu non est propũm hominis: sed esse aptum natum ad ridẽdum. similiter nec ēt esse bipedem est differentia hominis essentialis. sed aptitudo ad esse bipedem est differentia hominis quia si mutetur pes adhuc manet subiectum cum naturali aptitudine ad esse bipedē In secunda parte ponit duas differentias. quarũ prima est hec. quia differentia sepe predicatur de pluribus speciebus vt rationale que est de homie ꝛ deo. Sed propriũ predicatur de sola specie cuius est proprium. secundo differũt quia differentia non semper predicatur conuersĩ de specieb⁹ de quibus predicatur. proprium vero predicatur conuersim. ⁋ Consequenter in nono capitulo tãgit duas partes. prima continet duas conuenientias inter differentiam ꝛ accidens. quarum p̃ma est hec. commune est differentie ꝛ accidenti predicari de pluribus. Secundo conueniunt in hoc ꝙ differentia ꝛ accidens inseparabile predicantur semper de omnibus suis subijcibilib⁹ sicut bipes semper predicat de omnibus hominibus. ꝛ esse nigrum semper predicatur de omnibus coruis. In secunda parte ponit tres differentias. quarum p̃ma est hec. eadem differentia continet plures species ꝛ nõ continetur ab eis. sed accidentia quodãmodo continẽt sua subiecta eo ꝙ sunt in plurib⁹ ꝙ̃ sua subiecta. Et quodammodo continentur a suis subiectis cum subiecta non sint susceptibilia vnius accidentis sed plurium. Secundo differũt quia differentia nõ suscipit magis neq3 minus. accidentia vero suscipiunt magis ꝛ minus. Tertio differunt quia due dr̃ie contrarie sũt ipermixte ꝛ nõ pmiscent vni tertio. sed accñtia õria sũt permixta sicut forsã caliditas frigiditas in tepido. vel dicuntur pmisceri eo ꝙ successiue pñt eē i eodē subiecto qd nõ otigit in differẽtijs õrijs. ⁋ Cõseqnt recapitulat dicens ꝙ dicte sũt cõitates ꝛ ꝓprietates dr̃ie ꝛ alioꝝ predicabiliũ ēt spẽs ad genus vel ad dr̃iam inquantũ dictum est quo modo differũt genus ꝛ differentia a specie. ideo nunc restat dicere de dr̃a speciei ad proprium ꝛ ad accidens.

Conclusio responsalis. lz omne prius naturaliter idẽtificatum realiter cum suo posteriori quãtũ est de se aptũ natũ sit eē sine suo posteriori. realiter tñ nẽ sibi repugnat esse

sine suo posteriori. pz quia si sic. sequeret̄ ꝙ idē ƀz perfectā identitatez simul realr̄ existeret ꝛ nō existeret qḋ implicat ꝯtradictionē. ꝯña pz. quia suppositis duob⁹. pmo ꝙ spēs q̄ est naturaliter prior sua passione sit eadez realit̄ sibi. Scḋo ꝙ species existat realit̄ sua passione nō existe: tunc seqretur ꝙ illud idem esset ꝛ non esset passio. Et arguatur sic expositorie ƀ demōstrato illo codē existit realr̄ ꝛ hoc eodē sꝑ demōstrato nō existit realiter. ergo qḋ existit realiter nō realiter existit. prima ps añcedentis patet. quia per casū spēs realiter existit ꝛ illud demonstratum est species. ergo illō demōstratum realiter existit. Secunda ps paz q̄ꝛ passio non existit. ꝫ illud demonstratū ē ipa passio. g⁹ illud demōstratū non existit.

Primo dubitat̄ vtrū sit veꝝ ꝓprium semper actu p̄dicari de spē cuius est proprium. Pro solutione supponit̄ ꝙ decimuz capitulum continet duas ptes. Prima ponit duas ꝯuenientias iter spēz ꝛ ꝓpriū. Quarū pma ē hec ꝙ spēs ꝛ ꝓprium ꝯueniūt in eo ꝙ ꝯuertibiliter p̄dicant̄ de se inuicē vt sicut oīs hō est risibilis ita oē risibile est homo. Scḋo ꝯueniunt q̄ꝛ spēs ꝛ ꝓpriū p̄dicantur eq̄liter d̄ suis subijcibilibus. Jn scḋa pte ponit quattuor ꝓprietates siue differentias inter spēz ꝛ ꝓpriuz. Quaꝝ pma est ƀ. spēs. s. subalterna pōt esse gen⁹ respectu aliaꝝ spēꝝ sed ꝓpriū vnius spēi nō pōt esse ꝓpriū alterius spēi. Scḋo differūt quia spēs subsistit añq̄ ꝓpriuz. sed ꝓpriuz postea subsistit in spē. nā oꝫ hoiem prius eē vt sit risibile. 3⁹ d̄ñt q̄ꝛ quoꝝ termini. i. diffōes sūt differentes: ipa s̄t d̄ria. Sꝫ ꝓprij ꝛ spēi diffōes sunt differētes. ergo ꝛc̄. Mior pz. q̄ꝛ diffō spēi est esse semp sub genere ꝛ p̄dicari d̄ plurib⁹ differentib⁹ numero in co ꝙ qd. Sed diffō ꝓprij est adesse oī soli ꝛ sꝑ. Quarto differūt q̄ꝛ spēs semp actu adest subō idest semꝑ spēs predicat̄ actu de suis subijcibilib⁹. Sed ꝓpriū nō semꝑ adest i actu subō. sed solū aliquādo lꝫ semp insit s̄m potestatē vt socrates semp ē actu hō: tamē non semp actu ridet q̄uis aptus natus sit eē risibilis. Et capit ibi porphiri⁹ ꝓpriū ꝑ actu ad quē terminat̄ respect⁹ qui d̄r ꝓpriuz. ꝛ nō capit ꝓprium ꝑ illo respectu quia ille respect⁹ sꝑ subiecto inest. ¶ Conseq̄nter i vndecimo caplo tangit duas ptes. in pma ondit ꝯuenientiam vnā int̄ spēz ꝛ accidens que est hec. spēi ꝛ accidentis ꝯmune ē p̄dicari de pluribus. Et subdit quia rare sunt alie ꝯitates ꝓpterea q̄m plimū distāt a se accidens ꝛ subm̄ cui accidit. Jn scḋa parte ponit q̄ttuor ꝓprietates. Quaꝝ pma est. species p̄dicatur i qd ꝛ accidēs in quale. Secundo differūt q̄ꝛ vna suba idiuidualis nō pticipat nisi vnā spēz sed pticipat plura accñtia siue sepabilia siue insepabilia. 3⁹ differunt q̄ꝛ spēs p̄intelligit̄ accidēte etiā si sit inseparabile. Nā oportet p̄us eē subiectū vt illi aliquid accidat Accidētia vero sūt de genere posteriori ꝛ aduētitia nāe. Quarto modo differūt q̄ꝛ spēs equaliter pticipat̄ a suis subijcibilib⁹. sed accñs siue sepabile siue insepabile ñ participatur eq̄liter a suis s̄bis sicut vn⁹ ethiops hꝫ colorē nigrū magis itensū vel remissū q̄ alius ethiops. Et subdit epilogando q̄ꝛ tūc restat determinare de ꝓprio ꝛ accidente ex q̄ ꝓprium differt a specie a d̄ria ꝛ a gñe. Dictū est in ipsoꝝ differentijs ad ꝓprium. Tunc respōdetur ad dubium ꝙ ꝓprium potest capi dupliciter. vno modo ꝑ respectu fūdamētali vel aptitudinali ipsius nature ad actū t̄minantē huiusmodi aptitudinem. ꝛ sic ꝓpriū actu ē aptū p̄dicari actu de eo cuius ē ꝓpriū cuꝫ ab eo sit isepabile ꝓpter idētitatē realē ei⁹ ad suuz subiectū. Alio mō capit̄ ꝓpriū ꝑ actu ad quē terminat̄ aptitudo ipius nature. ꝛ sic ꝓpūm non semp aptū natū est p̄dicari actu de eo cui⁹ est ꝓpriū eo ꝙ talis act⁹ non sꝑ ꝯuenit suo subiecto. ꝛ de ꝓprio sic sūpto loquebatur porphiri⁹ in q̄rta d̄ria ipsius ad speciem.

Secundo dubitatur. Utrum accidens inseparabile insit semp ꝛ insepabiliter cuilibet induiduo spēi respectu cuius est accidens. Pro dubio supponitur ꝙ in duodecimo capitulo qḋ ꝯtinet duas ptes ꝯpat porphirius ꝓprium ad accidens. Jn pma ponit duas ꝯuenientias. Quarum prima est q̄ꝛ ꝓpūm ꝛ accidēs insepabile nunq̄ subsistūt p̄ter sua suba vt queadmodū hō nō subsistit p̄ter risibile. ita ethiops non subsistit p̄ter nigredinē. 2⁹ ꝯueniūt q̄ꝛ sic ꝓpūm adest sꝑ ꝛ oī idiuiduo illi⁹ spēi cuius ē ꝓpriū. sic ꝛ accñs isepabile adest sꝑ ꝛ oī. Jn scḋa pte ponit tres d̄ras Quarum prima est quia proprium adest vni soli speciei sicut risibile solum inest soli homini. sed accidens inseparabile non inest solum speciei sicut nigrum non inest soli ethiopi. sed inest coruo carboni ꝛ hebeno quod est lignum nigrum siue quercus nigra. ¶ Secundo differunt. quia proprium predicatur conuersim. non autem accidens insepabile. ¶ Tertio differunt. quia proprium participatur equaliter a suis subijcibilibus. Accidens participatur secundum magis ꝛ minus. ꝛ subdit. p̄ter communitates ꝛ ꝓprietates iaꝫ dictas sunt

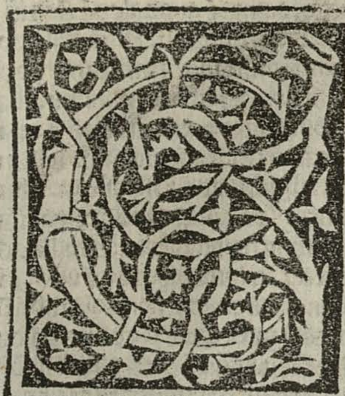
alic ipoꝝ vni^m. sed hec que dicte sunt sufficiant ad
discreptionē.i. ad diffinitionē eoꝝ predicabiliū ⁊ ad
itroductionē cōtrariis.i. ꝯuenientie ipsorum. Tūc
respōdetur ad dubium. quia duplex est accidēs
iseparabile. quoddā est quod ꝯsequitur subm non
ꝑ rōnem indiuidui sed ꝑ rōnem spēi vel generis si
cut coloratum vel figuratum. videntur enim esse
accidentia isepabilia respectu hois ⁊ aialis. ⁊ tale
inest sp ⁊ omni. aliud est accidens insepabile quod
inest subo ꝑ pncipia cōplexionantia ipi⁹ idiuidui
⁊ tale inest sp ꝫ non omni. Et pōt addi tertius mo
dus. naꝫ quoddā est accidens insepabile qđ inē sb
iecto ex aliqua cā extrinseca in eodē subiecto diu
manente sicut cicatrix ꝓueniēs ex vulnere. ⁊ tale
accidens nec inest omni nec semp ꝫ postq̄ꝫ semel
infuit sp insit eidem pōita constantia subiecti.

Tertio dubitatᷣ. Utꝝ eē nāliter pri⁹ realiᷣ
distinctum a suo posteriori possit fi
eri sine suo posteriori ⁊ eꝯ. Et vr̄ ꝙ nō q2 oēs ptes
sitᷣ sumpte sūt nāliter ꝑores toto a quo realiter di
stinguuntur ⁊ tn̄ vr̄ absurdum omnes ptes simul
eē vnitas toto non existente. 2° arguitur ꝯ secun/
dam ptem q2 accidens est nāliter posterius substā
tia a qua realiter distinguitur ⁊ tn̄ pōt eē sine sbstā
tia vt pꝫ de sacramento altaris ergo nāliter poste/
rius pōt esse sine suo ꝑori ab eodeꝫ realiter distin
ctuꝫ. Tertio sic. si oē nāliter ꝑus posset eē sine suo
posteriori a quo realiter distinguitur. sequeretur
ꝙ sortes eēt pater platonis. Et tn̄ sortes nō hēret
paternitatem. ꝯn̄a ꝓbatur. q2 si sic. tunc deus pos
set influere ad ꝓductioneꝫ platonis a sorte sine hꝯ
ꝙ influeret ad ꝓductionē paternitatis. Ex q̊ ipa
est eēntialiter posterior ipis duob⁹ extremis quo
dato sor. erit pr̄ platonis. ex quo ipꝫ genuit. ⁊ ideo
nō erit paternitas. ¶ In opposituꝫ arguitur per
regulā generaleꝫ scoti. ꝙ q̄cūq3 aliqua sūt eēnti
aliᷣ ordinata ⁊ realiter disticta potest de⁹ facere
ꝑ⁹ sine suo posteriori. Sꝫ ordo nature ē ordo eēnti
alis vt patuit i ꝑ° notabili. ḡ oē nālr̄ ꝑ⁹ realr̄ disti
ctū a suo posteiori pōt fieri sine suo posteiori. Rn̄
deᷣ ꝑ vnā distictionē ⁊ vnum dictuꝫ. ¶ Distictio
est hec. duplex ē ordo eēntialis. quidā ē necessari⁹
necessitate simpliciᷣ ⁊ iste ꝑ nullaꝫ potentiā com/
mutari potest sicut ordo relatōis ad suū fūdamētū
Non eni posset de⁹ relationeꝫ ꝓducere sine fun/
damēto. ꝫ bn̄ ecōtra. Alius ē ordo eēntialis qui
ē necessarius necessitate non simplr̄ sed scōm qd
⁊ talᷣ ordo ꝫ a natura ꝯmutari nō posset: posset de
us tamē talem cōmutare ordinē. ⁊ talis est ordo
sube ad accidēs. Nam ꝫ nā non posset accidens
ꝓducere sine sbo hoc tn̄ posset deus: ⁊ de vtroq3
membro posset assignari tale exēplū. Nam ordo
qui est actus fantasiandi ad actum intelligendi ē
eēntialis ⁊ necessari⁹ soluꝫ secūdū quid quia solū
ē necessari⁹ ꝓ isto statu. posset enim deus facere
sortē etiaꝫ intelligere sine q̊cūq3 actu fantasiādi ꝑ
uio sed actus intelligēdi ad actum volēdi ē ordo
eēntialis ⁊ simpliciᷣ necessari⁹ nā ipossibile ē actū
amādi vel volēdi eē sine actu itelligēdi. ¶ Dictū
ē istud. oē nālr̄ ꝑus realr̄ distinctum a suo poste/
riori potest per diuinam potentiam fieri sine suo
posteriori. pꝫ q2 suū ꝑmū agēs q̄ꝫtū est ex se ꝯmu
niter agit nec in agendo potest ab aliquo necessi
tari. si habeat virtuteꝫ ꝓductiuā duorū realiter di
stinctorum vno ipsorum producto potest cessare a
productione secundi. quo dato erit ꝑus posterio
ri nondum producto. ¶ Ad rōnes factas in oppo
situm dicitur ꝙ nō est incōueniēs omnes partes
simul vniri. ⁊ tamen compositum nō resultabit. nā
sicut angelus potest vniri corpori sicut motor mo
bili. ⁊ tamē ex corpore ⁊ āgelo nō resultabit vnū
totū compositū. sic etiam posset anima vniri corpo
ri. nō quidem per modum iformētis corpus. sed
solum sicut motor mobili. ⁊ tunc ex corpore ⁊ aia
nō resultabit vnum totum. ¶ Ad secūdam diciᷣ
ꝙ accidētis ad subiectum nō est essētialis ordo ne
nessarius simpliciter. ideo potest deus cōseruare
accidētia in sacramēto altaris sine subiecto. Uel
posset dici ꝙ ordo essētialis inter accidēs ⁊ subie
ctum debet attendi ex parte ihērētie aptitudinalᷣ
nō autē ex parte inhērētie actualis. quia acciden
tis cōsiderati quātum ad actualem iherentiaꝫ ad
subiectum est ordo secūdum quid. ideo potest talᷣ
ordo commutari. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ nō est
icōueniēs deum ifluere in fūdamētum relationis
nō ifluēdo ad ipsam relatiōem si fundamētum sit
realiter distictum a relatōe. ⁊ sic poterit deus face
re ꝙ sortes ⁊ plato sint. ⁊ tamē in sorte nō erit patᷣ
nitas nec i platōe filiatio saltem actualis ⁊ forma
lis. sed tātum fundamētalis que nō realr̄ distigui
tur a suo fundamēto.

Ad rationes ante oppositum factas soluuntur omnes in pri
mo notabili.

¶ Explicit liber predicabilium.

¶ Incipit liber predicamentoꝝ.

Circa initium libri predicamentorum. Aristotelis queritur. Utrum decem predicamentis sit aliquod unum intentionale commune univocum quod sit subiectum in libro predicamentorum. Arguitur primo quod non. quia nihil est prius primo. sed decem predicamenta dicuntur esse prima principia. igitur ipsis nihil est commune univocum prius. ❡ 2° arguitur contra secundam partem quia subiectum debet virtualiter continere omnes veritates sive passiones demonstrabiles in illa scientia. sed in libro predicamentorum oriuntur multe passiones reales de predicamentis que passiones non possunt contineri virtualiter in aliqua secunda intentione. igitur nulla secunda intentio potest esse subiectum in libro predicamentorum. Minor patet. quia nullum perfectius continetur virtualiter in imperfectiori. ❡ Arguitur 3° continentia virtualis est continentia causalitatis. modo ens reale est perfectius ente rationis. ergo nulla proprietas realis continetur virtualiter in aliqua secunda intentione que est ens rationis. ❡ 4° arguitur quod aliqua vox sit subiectum. quia scientia capit denominationem a suo subiecto. sed ista scientia denominatur sermocinalis quod considerat de sermone sive de voce significativa. et non nisi tanquam de subiecto. ergo aliqua vox significativa erit subiectum. ❡ In oppositum arguitur. scientia capit denominationem a suo subiecto. sed ista scientia denominatur rationalis. ergo eius obiectum est aliquod ens rationis.

Primo sciendum quod pro declaratione terminorum ponuntur due distinctiones. prima est quod predicamentum seu genus generalissimum potest capi dupliciter. uno modo pro supremo genere alicuius coordinationis. alio modo potest capi pro ipsa tota coordinatione. Unde porphirius in capitulo de genere in illa parte. Planum est autem dicit quod in aliquo genere predicamentali extrema habent unam habitudinem tantum. ut puta supremum genus habet tantum unam habitudinem ad inferiora. et infima species habet tantum unam habitudinem ad superiora. Intermedia vero habent utriusque habitudines. hee autem habitudines simul sumpte dicuntur facere unam coordinationem. ita quod in proposito per coordinationem debemus intelligere istas habitudines sic sumptas. ❡ 2a distinctio est hec. quod illa decem predicamenta possunt tripliciter considerari. Uno modo secundum precisas suas quiditates et tunc primo et per se considerantur a methaphisico. per accidens vero a logico tanquam fundamenta remota intentionum secundarum. 2° considerantur in quantum habent esse obiectivum in intellectu. et sic considerantur a logico tanquam propinqua et per se fundamenta intentionum secundarum. 3° possunt capi prout ipsis cognitis attribuuntur quedam proprietates intelligibiles ab intellectu. et sic cadunt sub principali consideratione logici.

Secundo sciendum est quod isti⁹ scientie quidam dicunt ens dicibile incomplexum ordinabile in genere secundum sub et super esse subiectum. sed hec opinio videtur minus sufficiens. quia sic potest improbari. quia tunc sequeretur quod ista scientia esset alicuius entis per accidens. vel illud subiectum esset nugatorium. consequentia probatur prima parte patet. quia secundum opinantes hoc dicibile capitur in proposito prout tantum valet sicut per vocem significabile. Sed accidit subiecto huius scientie significari per vocem. igitur de subiecto huius scientie habetur scientia sub ratione accidentali eius. minor patet quia ut latius patebit illa scientia est rationalis cuius principium subiectum principale est aliquod ens rationis commune univocum decem predicamentis cui accidit significare per vocem. ergo etc. 2° probatur consequentia per secunda parte quia vel capitur dicibile pro predicabili et tunc est nugatio. scilicet sibi addendo illud totum. scilicet incomplexum ordinabile in genere secundum sub et supra. quia omne predicabile secundum quod hic intendit Aristoteles de predicabili est quid incomplexum habens ex sua ratione ordinem superiorum et inferiorum ergo etc.

Tertio sciendum est quod aliter posset assignari subiectum huius scientie ponendo aliquod intentionale commune univocum decem predicamentis in eis ab intellectu comparante causatum quod potest nominari hoc nomine generalissimum vel predicamentum. ❡ Nec obstat quod quidam dicunt vel esse sub ratione ordinabilis esse subiectum quia vel tale quid accipitur pro aggregato ex universali et ordinabili. et tunc est ens per accidens. et per consequens non potest esse subiectum alicuius scientie. vel capitur pro ipso universali contracto per rationem ordinabilitatis et sic habetur propositum. quia ipsa ordinabilitas non est aliud quam quedam coordinatio que forte exprimitur per hoc nomen generalissimum vel predicamentum vel per hoc aggregatum universale sub ratione ordinabilis. et si obiiciatur quia nullum accidentale denominativum dicitur univoce de his respectu quorum est accidentale. sed omnis intentio secunda concretive significata est accidentalis denominativa respectu prime intentionis. ergo nulla intentio secunda est communis univoca respectu primarum intentionum. et per consequens decem predicamentis non est aliquod intentionale commune univocum. Respondetur quod licet illud intentionale commune non sit univocum sed denominativum respectu decem predicamentorum primo modo aut secundo modo consideratorum. tamen capiendo predicamenta tertio modo et formaliter eis est aliquod commune univocum et univoce dictum. quod patet. quia substantia est genus generalissimum. et sic de aliis predicamentis. et quolibet habet

spēs sub se. ⁊ nō h₃ aliud gen⁹ supueniēs. ḡ genus gn̄alissimū dr̄ de decē p̄dicamētis s̄m idē nomen ⁊ eādē rōnē. ḡ vniuoce. aliter pōt dici q̄ aliud ē di/cere alqd̄ vniuocū p̄dicari de multis ⁊ eē vniuo/cū p̄dicatū. i. vniuoce p̄dicari de multis q̄ deno/miatiuū. vt puta albū qd̄ i se ē vniuocū p̄dicat̄ d̄ multis n̄ tn̄ vniuoce s₃ denoīatiue. ita i p̄posito ali qd̄ intentionale qd̄ i se ē vniuocū p̄dicat̄ d̄ decē p̄dicamētis n̄ qdē vniuoce s₃ denominatiue ⁊c̄.

Conclusio rn̄sal̄. dcē p̄dicamētis ē aliqd̄ itētiōale cōe vniuocū qd̄ ē sb₃ b⁹ libri. ⁊ pōt vocari b̄ noīe p̄dicamētū vl̄ gn̄a^m. p₃ q̄ p rōnē foralē gn̄alissimi vl̄ p̄dicamti d̄mōstrat̄ passiōes cōes p se de p̄dicamētis. ḡ ip₃ ē sub₃. an̄s p₃ q̄ illa passio q̄ ē p̄dicari vniuoce de suis iferiori b⁹ ⁊ sil̄r iste passiōes q̄ sūt diuidi i spēs vlteri⁹ diui sibiles i alias ⁊ ēt nihil hr̄e sup̄ se qd̄ ad ipm̄ d̄scē dat p diuisiōnē demōstrat̄ de decē predicamētis vl̄ p rōnē generalissimi vel predicamēti.

Primo dubitat̄. vt₃ scia libri predicamē to₄ sit sermocinalis. ⁊ vr̄ q̄ sic. q̄ illa scia ē sermocinalis q̄ osiderat de vocib⁹ ⁊ ter/minis. scia libri predicamēto₄ ē h₉. ḡ ⁊c̄. Minor p₃ auctoritatib⁹ ⁊ rōne. Prima auctoritas ē dama sceni i sua logica cap̄lo. zz. ob iquit cognoscere q̄ dcē sūt oia predicamēta. i. gn̄a gn̄alissima sub qb⁹ referet̄ ois vox simpl̄r dicta. ē aūt s̄ba vt lapis ⁊ hō. z^a ē boecij dicētis. liber predicamēto₄ ē d̄ dcē vo cib⁹ decē genera re₄ significātib⁹. 3^a ē ari. i p̄n^o tra ctat⁹ scdi h⁹ libri q̄ sic iqt. eo₄ q̄ s̄m nullā cōplexio nē dicūt̄ singulū aut significat s̄ba₃ aut q̄litatē aut q̄titatē ⁊c̄. S₃ significare est passio vocis vt vult grāmatic⁹ q̄r relinq̄t̄ q̄ ista scia ē de vocibus ⁊ ter minis. z^o. p̄bat̄ dicta minor rōne sic. q̄ liber predi camēto₄ cū libris sibi adminiculātib⁹ osiderat de mō sciēdi diffinitio diuisiuo. n̄ q̄ doceat formā dif finiēdi aut diuidēdi. s₃ q̄ docet m̄alia diffinitiōis ⁊ diuisiōis q̄ sūt termini simplices. vt puta genus spēs ⁊ dr̄a ⁊ h₉. ex qb⁹ ↄstituūtur diffinitiōes ⁊ di uisiōes. ḡ ista scia ē de terminis simplicib⁹. Jn op po^m ē auicena volēs eē logicā de scdis itētionib⁹ adiūctis p̄mis. Jtē rōne p̄batur sic. sub₃ hui⁹ scie ē p se ps integralis sub₃ libri p̄yermenias. sic sub₃ libri p̄yarmenias ē p se ps itegralis sub₃ libri po₄ qd̄ ē sill's sed passiones p se sill'o₄ ↄueniūt sill'o nul la voce exn̄te. ↄsil'r ⁊ passiōes p se enūtiatiōis ↄue niūt enūtiatiōi i illa p̄ritate q̄ enūtiatio ē prior vo ce. ḡ. ēt passiones p se sub₃ hui⁹ scie vere poterunt demōstrari de illo sub₃ in illa p̄petate q̄ prescin dit a voce. ⁊ p ↄn̄s sub₃ hui⁹ libri erit p̄us n̄aliter voce significatiua. Pro solutiōe auctoritatū pre mittūt̄ due distinctiōes. p̄ma ē q̄ duplex ē signifi catio. qdā ē q̄ attribuit̄ signo significāti ab istitutio ne volūtaria. ⁊ talis significatio ↄuenit p̄mo voci b⁹ ⁊ p voces scripturis. ↄceptib⁹ bo minime. alia ē significatio attributa signo rep̄n̄tatiuo nō p quā cūq̄ ipositionē factā circa illud signū. s₃ q̄ ipsum n̄al'r ē rep̄n̄tatiuū. ⁊ signū n̄ale sui significati. ⁊ hu iusmodi significatio p se ↄuenit ↄceptib⁹ ⁊ passiōi bus aīe n̄aliter res ip̄as rep̄n̄tātibus in hitudie. ad quos cōcept⁹ voces ⁊ scripture iponūtur ad signi ficandū. Alia distinctio ē boecij sup̄ ↄmēto libri p̄ dicamēto₄ q̄ voces significatiue p̄nt ↄsiderari du pl'r. vno⁹ vt sūt iposite ad significādū ⁊ sic non cōsi derant̄ a logico. q̄ vocib⁹ p reb⁹ vtit̄ vt dicit ari. .i. elēco₄. dicēs. Nā qm̄ non ē ip̄as res disputare ferētis eas semp ad disputationes. s₃ noibus p re bus vtimur notis. qd̄ accidit i noib⁹ i rebus quoq₃ arbitrātur acidere velut in cōpositis rōcinantib⁹ Alio⁹ cōsiderant̄ voces significatiue vt ipis signi ficantib⁹ i sunt p̄prietates cāte ab intellectu cuius modi sūt modi significādi. ⁊ de his vt sic considerat grāmatic⁹. ⁊ p hoc p₃ qd sit dicēdu₃ ad rōnes ante oppositū fcās. nā logicus ↄsiderat vocē significa tiuā solū vt ē rep̄n̄tatiua rei. Ul' pōt dici q̄ aucto ritates date p verbum actiuu₃ debēt exp̄mi p ver bū passiuū. Et si diceret̄ q̄ inter voces nō ē ordo p̄ oris ⁊ posterioris eēntialiter. dr̄ q̄ l₃ ip̄a₄ vocum absolute sūpta₄ nō sit ordo p̄oris aut posterioris ip̄sa₄ tn̄ ↄsiderate p hitudinē ad res quas rep̄n̄tāt ē sil' ordo sicut in rebus p̄n̄tatis.

Secundo dubitat̄. vt₃ scia libri predicamē to₄ sit real' vl' rōnal'. Et vr̄ q̄ sit real'. q̄ i h libro demōstrātur passiōes i esse predica mēti s̄₃ suū eē reale. ḡ ista scia est d̄ reb⁹. Jn oppo situ₃ arguit̄ q̄ sic ē aliq̄ scia q̄ ↄsiderat p se de reb⁹ cuiusmodi ē metap̄hica ⁊ alie scie reales. ⁊ est aliq̄ scia q̄ p se ↄsiderat de vocib⁹ sic grāmatica ⁊ retho rica. ita o₃ eē aliquā scia₃ q̄ ↄsideret p se de ↄceptu me⁹ iter rē ⁊ vocē. ⁊ i^a ē logica. ḡ logica n̄ ↄsidrat d̄ reb⁹ ⁊ si dicat̄ logica ↄsiderat p se de ↄceptib⁹. sed ↄcept⁹ sūt qdā q̄litates aīe de p̄ma spē q̄litatis. ḡ logica ↄsiderat de rebus. r̄ndetur q̄ hic non capit̄ concept⁹ p spē itelligibili vl' actu itelligēdi. s₃ ca pit̄ p eo qd̄ formal'r terminat actū comparatiuu₃ intellectus per quem actum causatur ipse cōce pt⁹ i obo cognito. Et p itellectu rōnis adducte in oppo^m ē aduertēdū q̄ ex q̄ logicus p se cōsiderat itētiōes scdas n̄ abstractiue s₃ cōcretiue ⁊ i hitu dine ad res significatas. ideo ex ↄn̄ti ⁊ p accn̄s lo gic⁹ ↄsiderat res ip̄as. qd̄ p₃ p̄mo p aristotelē in p̄ p̄hico₄. vbi vl't q̄ qcūq₃ h₃ ↄsiderare sanitatē i vrīs

hꝫ ēt ꝯſiđrare ỽꝛinā ỽt ē ſbꝫ ſaītatis. Jtē idē ari. 2° phy. dič ꝙ qcūqꝫ hꝫ ꝯſiderare formā ī mā hꝫ ꝯſiderare māꝫ vſqꝫ ad qd. ſi g̃ logic⁹ ꝯſidēt itētōes ſcđaſ ī ꝯcreto ſignificatas. ⁊ vt dnoiant res. ſeqꝛ ēt ꝙ cōſiđrat res. Scđo ħ pōt rñderi ad rōeꝫ ſcđaꝫ vꝫ ꝙ ī ħ li° enūerāt aliq̄ paſſiōes reales ñ tñ enūerāt vt ꝑ ſe ꝑtinētes ad hāc ſciaꝫ. ſꝫ tm̄ ꝑ accñs: vt. ſ. ſt fūdamīta valētia ad notitiā q̄rūdā paſſionū itētionalium de quibus principaliter ꝯſideratur in hac ſcia.

Tertio dubitaī. vtꝝ ſcia libri p̄dicam̄toꝝ ſit ſbalťna reſpcū ſcie libri p̄dicabiliū. Et vr̄ ꝙ ſic qꝛ ſbꝫ h⁹ libri ꝯ̄bit ſbꝫ libri p̄dicabiliū. g̃ iſta ſcia ſbalťnaī ſcie libri p̄dicabiliū: añs pꝫ qꝛ ſbꝫ libri p̄dicabiliū ē vl'e ⁊ ſbꝫ h⁹ libri ē vl'e ordiabile ſiue p̄dicam̄tū qđ idē ē. g̃ ⁊c̃. Ad du^m rñdeī negatiue ⁊ ad rōeꝫ dr̄ ꝙ ad ſbalťnatiōeꝫ ñ ſuffič ſbꝫ ꝯ̄bi ad ſbꝫ alteri⁹. ſꝫ reqrīī ꝙ ſbꝫ ſubalťnātis ꝯ̄baī ꝑ drāꝫ accñtalē cuiuſmōi ñ ē ħ. Et ſi dicaī. ordiabilitas ē paſſio vl'is. ⁊ ē ex ꝯceptū foŕalē ei⁹. g̃ ordiabilitas ē drā accñtalis reſpcū ipi⁹ vl'is. ⁊ ꝑ ꝯñs iſta ſcia ſb alternaī ſcie p̄dicabiliū. Rñdeī ꝙ ordiabilitas ē qdā reſpect⁹ fūdam̄tal'. mō reſpect⁹ fūdam̄tales ñ dicūt aliqꝫ rōeꝫ realē ex rōem fundamenti ſui.

Ad rōes añ op^m. Ad p^{am} dr̄ ꝙ p̄dicam̄ta ꝑme itētōalr̄ ſūpta hñ hñtaliqđ p⁹ iō ñ dñr ſimplr̄ p^a. ſꝫ p^a gña ꝯ̄ q̄ aliaſ. i pñti āt dr̄ ꝙ lꝫ p̄dicam̄ta ſcđe itētōalr̄ ſūpta ꝫꝫ ſe ñ hēnt aliqđ p⁹ eis tñ ⁊ñ ꝯſiđraī ꝑ hītudieꝫ ad paſſiōes itētōales d̄mōſtrabiles ꝯ̄ ipis hñt aliqd itētiōale p⁹ eis vt patuit. ⸿ Ad 2^{am} patuit qd ſit dicēdū i 2° du°. vl' pt dici ꝙ hꝫ paſſiōes ſeu ꝓꝑetates reales ꝯ̄bēt exponi ſcđe itētōalr̄. ⸿ Ad ťtiā ſoľo pꝫ ex p̄ du°. vltra tñ dr̄ ꝙ ſi logica aliq̄ mō dicaī ſcia ꝫmocīōal' vt vr̄ ex iterpretatione nois qꝛ dr̄ logica a logos qđ eſt ꝫmo ħ tñ ē ꝑꝑ ꝯtinētiā quā hꝫ ꝯcept⁹ de q̄ ē logica cū ꝫmone. nā cōcept⁹ ē imediatū ſigificatū ꝑ vocē. ſimilr̄ paſſiones cōcept⁹ cuiuſmodi ſūt cōplexio ⁊ icomplexio ſignificare verū ſignificare falſū cōueniūt voci ſignificatiue ⁊ ħ de queſtione.

Queritur Utꝝ đcē p̄dicamētoꝝ ſint tm̄ tres mōi p̄dicā
q di ſimplices. ⸿ Arguiī p° ꝙ ſint pauciores qꝛ iter ꝯ̄dictoria ñ ē daī mediū. ſꝫ vniuocū ⁊ equocū ſtāt ſub extremis ꝯ̄dictiōis. g° iter ea nō ē daī mediū. Et ꝑ ꝯñs tm̄ erunt duo modi p̄dicādi ſimplices. ſ. modus pdicandi equocus ⁊ modus p̄dicādi vniuoc⁹. maior ē nota ex ariſto. in iſto capitulo ꝺ̄ oppoſitis ⁊ i p̄ poſterioꝝ vbi dič. ꝙ ꝯ̄dictio ē oppō c⁹ ꝫꝫ ſe nō ē dare mediū. minor declaraī qꝛ rō equoci ē nō hr̄e eādē rōnē. rō vō vniuoci ē hr̄e eādē rōnē. mō hr̄e eādē rōnē ⁊ nō hr̄e eādē rōnem ꝯ̄dicūt g° ⁊c̃. ⸿ Arguiī 2° ſic ꝓbādo ꝙ ſūt pl'es. qꝛ qđlibꝫ p̄dicamētū hꝫ vnū ꝓꝑuꝫ modū p̄dicādi ſimplicē ab alijs diſtictū. ſꝫ decē p̄dicamenta ſūt. igr̄ erūt tot mōi p̄dicandi ſimplices. Jn oppo^m arguitur auctoritate ariſtotelis qui tantum ponit tres modos p̄dicādi

Primo notādū ē ꝙ ꝑ declaratiōe ťmioꝝ qōis p̄mittūī due ſuppōes. p̄ma ē ꝙ i q̄libꝫ p̄dicam̄to tria ſūt p̄ncipalr̄ ꝯſideranda. ſ. mōus p̄dicādi. 2° ſubā ei⁹. 3° ordo ipi⁹ p̄dicamēti iō gřa h⁹ i p̄n° h⁹ libri determiat ari. de qbuſdā valētib⁹ ad cognitionē iſtoꝝ triū i p̄dicamētis reptorū. ⁊ talia vl'go ⁊ cōi noie ſolebāt vocari añp̄dicamēta q̄ ſt̄ i gñe tria. p̄mū ē diffinitio q̄ cōfert ad cognitionē modi p̄dicādi cuiuſlꝫ p̄dicamēti. 2^m ē diuiſio q̄ valꝫ ad cognitionē ꝯditionis ſbe ſubijcibilium i p̄ntis reptoꝝ. 3^m dr̄ regula. q̄ valet ⁊ ordinaī ad cognoſcēdū ordinē ſubijcibiliū ⁊ p̄dicabiliū in p̄dicamētis reptoꝝ. ⸿ Scđa ſuppō. ꝙ p̄mū ante p̄dicamētū qđ eſt diffō ē triplex. ꝫꝫ ꝙ ſūt treſ diffōnes. ſ. equocatoꝝ vniuocatoꝝ ⁊ denoiatiuoꝝ q̄ ſic adiuicē diſtiguunī. qꝛ diffō vniuocoꝝ vꝫ ad cognoſcēdū mōꝫ p̄dicādi ſupioꝝ alic⁹ gñis p̄nt alis ꝯ̄ ſuiſ iferiorib⁹. ⁊ qꝛ vniuocatio ⁊ equocatio opponunī ⁊ vnū oppo^m ꝯfert ad notitiā alťi⁹. iō p̄ponīī diffō equocoꝝ ꝑꝑ maiorē notitiā diffōis vniuocoꝝ. ⸿ 3^a diffō. ē dnoiatiuoꝝ q̄ vꝫ ad cognitiōeꝫ mōi p̄dicandi accñtia ꝯ̄ ſba q̄ ē dnoiatiu⁹. Propťea ſuppōiī ꝙ drā ē iter vniuocū p̄dicatū ⁊ mōꝫ p̄dicādi vniuoce qꝛ ad ħ ꝙ aliqđ p̄dicatū ſit vniuocū ſuffič ꝙ hēat vnū nom̄ cōe ⁊ vnā rōeꝫ eādē ꝫꝫ illđ nomē ſiue illa rō fuerit eēntial' ſubō ſiue accñtal'. Sꝫ ad mōꝫ p̄dicādi vniuoce reqrīī ꝙ p̄di^m hēat vnū nomē cōe ⁊ vnā rōnē formalē eēntialē reſpectu ſubi.

Secundo notādū ē ꝙ iſte liber ē lib̄ p̄ntorū i q̄ Ari. itēdit p̄ncipalr̄ determiare ꝯ̄ đcē p̄ntis. Et ꝯtinet tres ꝑteſ ſeu tractat⁹ ꝑtiales. Jn p̄ deťminat de qbuſdaꝫ añtib⁹ valentibus ad cognitōeꝫ p̄dicamentoꝝ q̄ cōi noie añpredicamenta dñr. ⁊ ille tractat⁹ ꝯtinet tres ꝑticulas. in quaꝝ p̄mo deťminaī de qbuſdaꝫ antecedētib⁹ cognitōeꝫ predicamētoꝝ q̄ꝫtū ad modū predicandi. Et iſtud capitulū ꝯtiet tres ꝑtes. Jn q̄ꝝ p^a premittit diffōnē equocoꝝ. d. Equoca dñr q̄ꝝ ſolum nomē ē cōe ⁊ ꝫm illud nomen ratio ſubē ē diuēſa vt aīal ē equocū ad aīal viuū ⁊ aīal pictum ſeu qđ pingiī qꝛ illoꝝ ſolū nomē ē cōe. ſed rō illi⁹ nois ꝫm vnūquodqꝫ illoꝝ ē diuerſa. qꝛ ſi quis intēdat diffinire aīal pictū ⁊ aīal viuū iquātū ſūt aīalia ipe cuilibet illoꝝ attribuet aliā ⁊ aliaꝫ diffōnem. Jn ſcđa parte hui⁹ libri ponit diffōnē vniuocoꝝ que talis ē

vniuoca dñr quoꝝ solū nomē ē ꝯmune ⁊ ꝑm illud
nomē rōe sube ē eadē vt aial est vniuocū ad hoiez
⁊ ad bouē. qd̄ ꝓbatur q2 hoi ⁊ boui nomē aialis est
cōe. ⁊ rō eius ē eadē. Et hāc vltimā pticulā ꝓbat.
si ġs velit diffinire hoiez ⁊ bouē iq̄ꝫtū sūt aialia assi
gnabit eādē rōez. In ꝑtia pticłª pōit diffōnē deno
minatiuoꝝ. d. ꝙ ōnoīatiā dñr q̄cunq̄ȝ ab aliq̄ solo
casu dn̄a sūt ⁊ ꝑȝ illō nomē hn̄t appellationez. vt a
grāmatica grāmaticꝰ a fortitudine fortis.

Tertio notādū ē ꝙ circa hūc textū icidunt tres difficultates. q̄ꝝ pª ē h̄. q̄ res sit
equocatio. Ad quā rñdet̄ pmittēdo vnā distictōez
q̄ ē hec. Equiuocatio ē duplex, quedaȝ ē equiuoca
tio actiua que ē relatio vocis ad significatū. Alia ē
equocatio passiua q̄ est relatio significati ad vo/
cē. Et ꝑm hoc dr̄ ꝙ cū equocatio sit quedā signifi/
ficatio ē ēt duplex. Nā quedā ē equocatio actiua
⁊ ista ē relatio quedaȝ suppōnis vocis tanq̄ȝ signi
ad plura signata. Alia ē equocatio passiua ⁊ illa ē
quedā relatio suppōis vocis equocatoꝝ ad vocē
equocantē. Et pter has duas ē vna alia equocatio
neutralis q̄ est q̄dā relatio eq̄parantie vnius equo
cati ad reliquū vt canis latrabilis non soluȝ dicit̄
cē equiuocū equiuocatū respcū huiꝰ vocis equo
ce canis sȝ etiā respcū huiꝰ vocis equoce piscis ma
rinꝰ. ex quo pȝ causa q̄re Ari. diffinit equoca equo
cata i pl'ari numero. Nā ꝑm Ari. q̄nto methaphi/
ce. relatiua eq̄parantie sicut sūt silia eq̄lia ⁊ hꝰ de/
bēt diffiniri i plurali numero. Sed equoca equoca
ta sūt relatiua eq̄parātie vt patuit. igit̄ ⁊c̄. Et sicut
dcm̄ est de equiuocatiōe ita pōt distigui de vniuo/
catiōe. ¶ zª difficłtas. vtꝝ diffō equiuocatorū sit
q̄ditatia. Rñdet̄ ꝙ sic. tn̄ data p additamētū vt pȝ
q2 diffō r̄latiui data p fūdamētū ⁊ t̄minū ē q̄ditati
ua p additamētū. ista ē hꝰ. igr̄ ⁊c̄. Mior pȝ q2 i dif
finitōe equocatoꝝ pmittit̄ ista dictio dñr. ⁊ tn̄ va
let sic ꝯcipiūt siue sūt ꝯcepta. p qd̄ dant̄ itelligi fū
damēta equocatōis passiue q̄ fūdant̄ i ipo equoca
tōis ꝯceptu. zº ponit̄ i diffōe solū n̄ ē cōe. p qd̄ dat̄
itelligi t̄minꝰ illiꝰ r̄ōnis. Ex q̊ pȝ ꝙ diffō equiuoco
rū sic dȝ itelligi. Equoca dñr. i. sūt ꝯcepta quoruȝ
ꝯceptoꝝ sola vox ē cōis. ⁊ ꝯceptꝰ eēntial' illoꝝ ꝯce
ptoꝝ acceptꝰ ꝑȝ illā vocē ē diuersus. ⁊ ꝯsilr̄ pōt pōi
diffō vniuocoꝝ. ¶ 3ª difficłtas. q̄d ē p̄dicatio ōno
minatiua. ad quā pmittunt̄ due distinctōes. Pria
ē ꝙ duplex ē p̄dicatio. s. eēntialis cuiꝰ p̄dicatū est
tota essenntia vel pars essenntie subiecti. Alia est
predicatō accn̄tal' cuius p̄dicatū ē ex̄ ꝯceptū eēn
tialē diffiniti. zª distictio. p̄dicatio eēntialis est du
plex. quedaȝ est cuius extrema sunt abstracta vl

timata abstractōe cuiusmodi ē abstractio nature
a suppositis vt ē ista. equinitas ē equinitas Et illa
tȝ pmū ġdū p̄dicatōis quiditatie. Alia est p̄dicatio
cēntial' cꝰ extrēa sūt aliq̄liter ꝯcreta ꝯcretiōe. s. ad
suppoª cꝰ ē ista. hō ē aial. Tūc dr̄ ꝙ p̄dicatio ōno/
minatiua ē p̄dicatio accn̄tal' alicꝰ ꝯcreti vl' adiecti
ui ō eo respcū cꝰ adiacent̄ sig̃tur vt ē ista hō ē albꝰ.
⁊ ꝑȝ hoc pōt sic itelligi diffō ōnoīatiuoꝝ. ōnoiatiua
dñr eē noia ꝯcreta q̄ a suis abstractis dn̄t in suo
mō significādi q̄ ē significare p modū adiacētis. ⁊
scd̄m illud nomē adiectiuū hȝ virtutē ōnōinādi
seu ōnoīatiue p̄dicādi ō sbo.

Cōclusio rn̄salis. ⁊ si oē p̄dicatū sit vniuocū vl' equocū tres sūt tm̄ mōi p̄/
dicādi eēntial'r aduicē distīcti. Pria ps patuit i pº
argumēto an̄ oppoᵐ. Scd̄a ps ꝓbat̄ q2 oē p̄dica/
tū. vl' hȝ eādē rōez respcū eoꝝ ō q̄bꝰ p̄dicat̄: vl' n̄. si
scd̄ȝ. sic ē modꝰ p̄dicādi equocꝰ. Si pᵐ. h̄ ē dupł'r
vl' q2 iª rō ē eētial' sbo ⁊ sic ē modꝰ p̄ndi vniuocꝰ vl'
ē ex̄nea ⁊ accn̄tal' sbo ⁊ sic ē modꝰ p̄ndi ōnoiatiuꝰ

Primo dubitat̄. Utꝝ i aliq̄ sēsu possit ista ꝯcedi. equocū ē vniuocū. Uel e ō.
p soł'oe pmittunt̄ due distictōes. pª ē h̄. ꝙ duplex
ē equocū: qd̄dā ē equocū equocās aliō ē equocū
equocatū. zª di. ꝙ tā equocū equocās q̄ȝ equocuȝ
equocatū pn̄t dupł'r capi. Unoº pme itentional'r:
alioº scd̄e itētōal'r ⁊ h̄ mō adhuc pn̄t capi dupł'r q2
vl' pn̄t capi vt q̄d vl' vt modꝰ. h̄ suppoº rn̄det̄ p tres
ꝓpōes. pª ē h̄. equoca equocata pme itētional'r sū
pta sūt vniuoca vniuocata pme itētional'r sūpta.
pȝ q2 piscis marinꝰ sidꝰ celeste ⁊ canis latrabił' sūt
equoca equocata respcū hꝰ noīs canis. ⁊ sūt vniuo
ca vniuocata respcū hꝰ noīs corpꝰ. zª ꝓpō. equoca
equocata scd̄e itētional'r sūpta sūt vniuoca vniuo
cata zᵉ itētiōal'r sūpta. ⁊ h̄ capiēº equoca vt q̄d. ⁊
vniuoca vt modꝰ: pȝ q2 equoca equocata vniuo
cant̄ i h̄ noīe cōi qd̄ ē equoca equocata. 3ª ꝓpō. ca
piēdo vniuoca ⁊ equoca scd̄e itētiōal'r ⁊ vtrūq̄ȝ vt
q̄d vl' vt modꝰ h̄ ē f'ła equoca equiuocata sūt vniuo
ca vniuocata. pȝ q2 vniuoca ⁊ equiuoca sūt due in
tētōes specifice distīcte. ġ neut̄ pōt ve affirmari ō
alia ⁊ ꝯformit̄ pn̄t formari tres ꝓpōes ō equiuocis
equiuocātibꝰ sic sūt formate ō equiuocis equocatis

Secundo dubitat̄. Utꝝ aliq̄ p̄dicatio ōnominatia sit vniuoca. Ad qd̄ rn̄de
tur p vnā distictōez ⁊ quinq̄ȝ ꝓpōes. ¶ Pi. ē h̄. ꝙ p̄
dicatio ōnoiatia ē triplex. vna ē q̄ sūit̄ a posteriori
eēntial'r vt puta ab accn̄te. ⁊ h̄ mō ista ē ōnoiatia.
hō ē iustꝰ. alia ē p̄dicatō ōnoiatia q̄ sūit̄ ab aliq̊ eēn
tial'r p̄ori qd̄ tn̄ n̄ ē ō ꝯceptu for'li posterioꝝ. ⁊ h̄ mō

gen⁹ p̄dicat̄ denoiatiue de dr̄ia. Et silr̄ scd̄m fran
ciscū ens p̄dicat̄ d̄nominatiue de decē generib⁹ ꝛ
ꝑ se ↄtētis sub illis. ¶ Tertia ē p̄dicatio denoia-
tiua q̄ accipit̄ ab aliquo p̄ori eēntialr̄ qd̄ tamen ē
ꝑs ↄceptus formalis sui īferioris. Et hoc mō gen⁹
ꝛ dr̄ia denoiatiue p̄dicant̄ de sp̄ē quā cōstituunt.
¶ Prima ꝓpō ē hec. nulla p̄dicatio eēntial̄ cui⁹
extrema sūt abstracta vltima abstractōe ē aliquo
mō denoiatiua. probat̄ q̄ꝛ ad oēꝫ p̄dicationē d̄no
minatiuā reqrit̄ p̄dicatū assignari cū q̄dā ↄcretio-
ne ad subꝫ sicut dat̄ itelligi ꝑ illā ꝑticulā appellati
oneꝫ. modo i tali p̄dicatōe nulla ē ↄcretio. ergo ꝛc̄.
¶ Scd̄a ꝓpō. nulla tal̄ p̄dicatio vltimate abstra-
ctoꝝ in creatis ē vera ꝑ idētitatē. Sed oīs talis ē
formalis. pꝫ q̄ꝛ in oī tali passione denotātur extre
ma eē oīmode eadē ꝛ nullo mō disticta. in diuinis
vero tales p̄dicatōes pn̄t esse vere ꝑ identitatē lꝫ
non sint formales ꝛ hoc ꝓpter infinitatē per quam
oīa attributa in deo realr̄ idētificant̄ cū deo. ex q̊
elicit̄ talis regula scotistica. Oīs ꝓpō vltimate ab
stractoꝝ cui⁹ ambo extrēa sūt ifinita vel alterū tm̄
ē īfinitū. lꝫ nō sit formalis. est tn̄ vera ꝑ idētitatem.
verū tn̄ vt dicūt qdā q̄ lꝫ ī p̄dicamentis nulla tal̄
p̄dicatio reꝑiat̄ vera nisi formal̄. tn̄ ī trāscendenti-
bus ꝓpter ambitū sue cōitatis tales p̄dicatiōes vl
timate abstractis facte pn̄t eē vere per identitatē.
pꝫ q̄ꝛ rō entis vltimata abstractōe abstracta videt̄
posse dici d̄ oīb⁹ rōīb⁹ qditatiuis eo q̄ oēs ratiōes
qditatiue sūt quedā entitates nisi fuerit abstractio
ꝑ scd̄as itētiones cū dr̄ quiditas hoīs est quiditas
entis vel rō humanitatis formalis est rō formal̄ en
titatis tales ꝓpōes sunt false. ¶ Tertia ꝓpō. oīs
p̄dicatio eēntialis in q̄. s. predicatū est ꝑs essentie
subi est denoiatiua. hoc pꝫ. q̄ꝛ oīs ꝑs cū non sit oīo
eadē cū suo toto p̄dicatur denominatiue ꝛ ↄcreti
ue de illo. iō ḡnaliter quodcūqꝫ superi⁹ eēntiale ꝛ
qditatiuū cū sit ꝑs ↄceptus formalis sui inferioris p̄
dicatur de illo denoiatiue. ¶ 4ᵃ ꝓpō. ꝓpōes d̄no
minatiue. 2° ꝛ 3° modis sūt vniuoce. p̄ma ꝑs patꝫ.
q̄ꝛ in talib⁹ p̄dicatū est eēntialr̄ p̄us ꝛ vniuocuꝫ re
spectu subiecti. 2ᵃ pars pꝫ. q̄ꝛ ī talib⁹ rō p̄dicati in-
cludit̄ in rōne subi ꝛ ideo predicatiōes denoiatiue
3°. cū hoc q̄ sūt vniuoce eēntiales sunt etiā quidi
tatiue. sed predicationes denoiatiue de scd̄o mō.
lꝫ sint eēntiales non tn̄ qditatiue cuꝫ qditas predi
cati non ↄtineat̄ i quiditate subi. ¶ Quinta ꝓpō.
nulla predicatio denoiatiua p̄mo mō ē vniuoca. pꝫ
q̄ꝛ in tali p̄dicatione p̄dicatū ē qd̄dā accn̄s posteri⁹
subiecto. ideo nulla talis est essentialis. ꝛ per con
sequens nec vniuoca

Tertio dubitatur. Utrū termin⁹ equiuoc⁹
significet sua significata copulatiue.
Ad qd̄ breuiter rn̄detur ꝺm egidiū de roma in cō
mento sup p̄mo elenchoꝝ q̄ termin⁹ equiuocus
pōt duplr̄ cōꝑari ad sua significata. vno modo ꝑ
ipōnem ea importat. ꝛ sic significat ea copulatiue
non q̄ i sua significatōe copulationeꝫ iportet. Alio
mō pōt ↄꝑari ad sua significata vt per itellectū ad
ipsa refert̄. ꝛ sic significat ea disiunctiue non etiaꝫ
q̄ in sua significatione disiunctōꝫ iportet sed ꝓꝑ si
militudinē quā hꝫ cū disiunctione.

Ad rationes aī oppoᵐ. Ad p̄maꝫ dicit̄
q̄ bene ↄcludit pro prima
ꝑte ↄclōnis rn̄salis. s. q̄ oē predicatū vel est equi
uocū vel vniuocū. cū hoc tamē stat q̄ tres sūt mo
di predicādi eēntialr̄ disticti vt patuit. ¶ Ad 2ᵃᵐ
ↄcedit̄ q̄ in sp̄ali sunt pl̄es modi p̄dicādi trib⁹ istis
tn̄ oēs ↄtinent̄ sub p̄dictis trib⁹.

q Ueritur Utꝝ due diuisiones
ꝛ due regule ante pre
dicamētales sint sufficiēter assignate.
¶ Arguit̄ p̊ ↄtra primaꝫ diuisionem.
q̄ꝛ corp⁹ aiatū nec dr̄ cum ↄplexione nec sine ↄple
xione. ḡ diuisio ē isufficiēs: Aīs pꝫ ꝓ p̄ma ꝑte. q̄ꝛ
corp⁹ aiatū ponit̄ i recta liēa p̄ntali. mō nullū ↄple
xū ponit̄ in p̄nto vt iferi⁹ patebit. ḡ ꝛc̄. Scd̄a ꝑs pꝫ
q̄ꝛ ↄtinet pl̄es voces significatiuas. ergo non ē vox
icomplexa: ¶ Arguit̄ 2° ↄtra scd̄aꝫ diuisioneꝫ q̄ꝛ
dici de subō ē p̄dicari noīe ꝛ rōne. ꝛ eē in subiecto
ē predicari noīe vt inferi⁹ patebit. Sꝫ ipoīe est ali
qd̄ idē predicari noīe ꝛ rōe. ꝛ tn̄ n̄ predicari noīe. ḡ
male dr̄. alia qdē de subō dn̄r in subō vo nullo sūt
¶ Arguit̄ 3° ↄ p̄mā regulā. q̄ꝛ nō seq̄t̄: ysocheles ē
triangulus. ꝛ triāgul⁹ p̊ hꝫ tres angulos. g° ysoche
les p̊ hꝫ tres q̄ꝛ p̄me due sūt vere ꝛ ↄ° est falsa. ꝛ tn̄
arguit̄ ꝑ p̄mā regulā ḡ ꝛc̄. ¶ Arguit̄ 4° ↄ scd̄am
regulā. q̄ꝛ figura ē sp̄ēs q̄ntitatis. ꝛ ēt ē sp̄ēs q̄lita
tis. g° regl̄a ē isufficiēs. ¶ In oppoᵐ ē ph̄s.

Primo notādū ē. q̄ p̄ma diuisio valet ad
cognoscendū ↄditionē eoruꝫ que
ꝑ se reponunt̄ in predicamēto que qdem conditio
ē in cōplexo. oꝫ eni qd̄libꝫ ꝑ se reponibile i p̄nto eē
icomplexū. 2° dr̄ q̄ scd̄a diuisio valꝫ ad cognoscē
dum subāꝫ seu ꝓpriā entitatē vel q̄litatē reponibi
liū in p̄nto. oꝫ. n. qd̄cūqꝫ in p̄dicamēto reponibile
entitatiue eē subāꝫ vl̄ accidēs vl̄e. vel ꝑticulare q̄
q̄ttuor circūloquunt̄ ꝑ suas passiones in scd̄a diui
sione q̄drimembri. nā ꝑ esse in subō tāgitur ꝓprie
tas accidētis ꝛ circunloquitur accn̄s. ꝛ ꝑ non eē i
circūloq̄t̄ subā ꝑ dici de vl̄e. ꝛ ꝑ nō dici de singula

re.3°.dr̃ ꝙ pͥma regula valz ad cognoſcēdū ordinē
eoꝝ q̄ ponunt̄ i recta linea eiuſdē cathegorice: Eſt
.n. tal' ordo ꝙ quicquid ē pri⁹ priore eſt pri⁹ poſte
riore. ⁊ qcquid ſupi⁹ ē ſupiore ē ſupius inferiore. ⁊
tal' ordo preciſe ſignificat̄ ꝑ primā regulā. 4°. dr̃ ꝙ
illa regl'a valz ad cognoſcēdū ordinez eoꝝ q̄ repo
nuntur i diuerſis cathegorijs ſeu predicamentis:
Eſt eni talis habitudo. quia nihil vnius cathegori
ce ē ſupi⁹ eēntiale ad alia alteri⁹ cathegorice.

Secundo notanduz ē ꝙ i hoc ca° determi
nat ariſto. de quibuſdā an̄tibus
que valēt ad cognitionē p̄dicamētoꝝ q̄tū ad ↄdi
tionē ſubaꝝ. Et ↄtinet duas ptes. Jn prima ponit
talē diuiſionē dicēs ꝙ eoꝝ que dn̄r. quedā dn̄r ƀz
ↄplexionē vt hō currit. alia vero ſine ↄplexiōe. vt
currit vincit ⁊ ſic de ſil'ib₆ t̄mis ſimplicib⁹. ¶ Jn
ſcd̄a pte ponit ſcd̄az diuiſionē: eorū vero que ſūt
q̄dā dn̄r de ſubiecto: i ſubiecto vero nullo ſunt. vt
hō dicit̄ de quodā pticulari hoīe. ⁊ tn̄ non eſt in ali
quo ſubō. Alia aūt i ſubiecto quidē ſūt: ⁊ de ſubō
ꝟo nullo dn̄r. Et addit ꝙ eē in ſubō dr̃ illud qd̄ eſt
in aliquo. non ſic ps ei⁹. ſz ipoſſibile eſt eū eſſe ſine
eo in quo ē vt q̄dā grāmatica eſt in aliquo ſubō pu
ta i aīa. ſz de ſubō nullo dr̃. Et quoddā albū ē i ſub
iecto. puta i corpe. qꝛ oīs color eſt in corpe de ſ bō
ꝟo nullo dr̃. Alia ꝟo ⁊ de ſubō dn̄r ⁊ ſūt i ſubiecto:
vt ſcia eſt in quodā ſubō. puta i aīa ⁊ tn̄ dr̃ de ſub
iecto puta d̄ grāmatica. Alia ꝟo neqꝫ ſūt i ſubō ne
qꝫ de ſubō dn̄r. vt aliqs hō. aliqs bos. Nihil eoruz
eni eſt in ſubō neqꝫ de ſubiecto dr̃. ⁊ addit ꝙ vl'r q̄
cūqꝫ ſūt idiuidua ⁊ numero ſingl'aria de nullo ſub
iecto dn̄r. ſz tn̄ nihil ꝓhibet q̄dā eoꝝ eſſe in ſubō vt
idiuidua de gn̄e accn̄tis nō dn̄r de ſubō: ſz tamen
ſūt in ſubō. ¶ Cōſequēter i 3°. c. determinat de q/
buſdā an̄cedētib⁹ ad cognitōez p̄dicamētoꝝ q̄tuz
ad ordinē ipoꝝ. Et cōtinet duas ptes. Jn quaruz
pͥma ponit talē regulā. quādo alteꝝ p̄dicatur de al
tero. vt d̄ ſubiecto q̄cunqꝫ dn̄r d̄ eo qd̄ predicatur
⁊ oīa dn̄r de ſubō. vt hō p̄dicat̄ de quodā homine
⁊ aīal p̄dicat̄ de hoīe. ergo ⁊ aīal predicatur d̄ aliq̊
hoīe. vt q̄dā homo ē hō ⁊ aīal. Jn ſcd̄a parte ponit
ſcd̄az regulā qꝛ diuerſoꝝ geneꝝ ⁊ nō ſubalternati
poſitoruz diuerſe ſūt ſpēs ⁊ dr̄ie vt aīalis ⁊ ſcie q̄
ſūt diuerſa gn̄a ſūt diuerſe ſpēs ⁊ dr̄ie. qꝛ greſſibi
le volabile bipes ſūt dr̄ie aīalis. ſed nulla eaꝝ eſt
dr̄ia ſcie qꝛ vna ſciētia nō differt ab alia eo ꝙ ē bi
pes vel volabil'. Et addit ꝙ notāter dr̃ diuerſoruz
generū ⁊ nō ſubalternati poſitoꝝ. qꝛ diuerſoꝝ ge
nerū ſubalternatiz poſitoruz nihil ꝓhibet eaſdem
eſſe differentias quia ſuperiora p̄dicantur d̄ ſuis
iferiorib⁹ q̄re quecunqꝫ differentie ſunt predicati
eedem erunt ⁊ ſubiecti.

Tertio notandū eſt ꝙ circa hunc textuz in
cidunt alique difficultates. qꝛ prius
dictū eſt in pͥncipio hanc ſciam non eſſe de vocib⁹
⁊ terminis. Et tamē dici eſt paſſio termini ↄplexio
autē ⁊ incomplexio eſt paſſio vocis. q̄re videt̄ ꝙ pͥ
ma diuiſio nō ē vtil' ad cognitionē p̄dicamentoꝝ:
Ad h̄ rn̄det̄ ꝙ in p̄dicta diuiſione dn̄r dz capi ꝓ cō
cipiunt̄. Ulterius dr̃ ꝙ complexio ⁊ incomplexio
lz ſint paſſiones vocuz conueniūt tamē pͥmo cōce
ptibus. ¶ Scd̄a difficultas. qꝛ dici de preſuppo
nit eē in. ergo vr̃ ꝙ qcquid ē de ſubiecto eſt in ſub
iecto. qd̄ eſt ↄtra ſcd̄az diuiſionē. Ad hāc dubitati
onē rn̄detur ꝑ vnaz ſuppōnē ⁊ ꝑ vnā diſtinctionē.
Suppō eſt hec ꝙ in ſcd̄a diuiſione iſte ablatiuus
ſubō capitur equoce. nā qn̄ ↄſtruit̄ cū iſta ꝓpoſitōe
i. tūc ſignificat ſubm̄ accn̄tis. Sz quādo ↄſtruitur
cū iſta prepōne de. tunc ſignificat iferi⁹ alicuius ꝑ
ſe ſui ſupioris. ¶ Diſtinctio ē hec ꝙ eē i ſubiecto
capitur dupl'r vno modo prime itētional'r. ⁊ tunc
tm̄ valet ſicut inherere alicui tanqꝫ ſubō vel tanqꝫ
ſuppoſito ſicut dicimus naturaz eſſe in ſuppoſito.
Alio° z° intentional'r. ⁊ tūc ſignificat tatū predica
tionē denoīatiuā alicui⁹ accidentis de ſubiecto. tūc
dr̃ ꝙ capiēdo eſſe in ſubō pͥme itentional'r dici de
p̄ſupponit eē in. Nō aūt capiendo ſcd̄e intētional'r
ſicut capit̄ in diuiſione. ¶ Tertia difficultas. vtꝝ
pͥma regula teneat vniuerſaliter. Rn̄det̄ breuiter
ꝙ affirmatiue vel negatiue tz in oībus t̄minis du
abus ↄditionib⁹ obſeruatis. ¶ Prima ē ꝙ prima
ſit affirmatia ⁊ ƀa vl'is ſiue affirmatiua vel negati
ua. ¶ Quarta difficultas. que dicant̄ gn̄a ſubal
ternati poſita ⁊ non ſubalternati poſita. Rn̄detur
ꝙ illa dn̄r gn̄a ſubalternati poſita quoꝝ vnū parti
cipat q̄ditatiue aliō ⁊ ecōtra ⁊ ſūt eiuſdē cathegori
ce ſicut ſubā ⁊ corp⁹. Et per oppo^m gn̄a nō ſubalt̄
natiz poſita ſūt illa que continentur in diuerſis ca
thegorijs nec vnuz quiditatiue participat reliquū
ſicut animal ⁊ color.

Concluſio rn̄ſiua. due diuiſiones ⁊ due
regule an̄predicamētales ſūt
i textu ſufficient̄ aſſignate. ↄ°. ſatis pz. per declara
tionē eaꝝ hītā ex notabilib⁹ iaz dictis.

Primo dubitat̄. Utrū icōplexa ſint i pͥnto
ꝓo c⁹ ſolōe ē ſupponēdū ꝙ Ari.
i 2°. tractatu det̄minat d̄ p̄ntis. ⁊ ↄtinz. 6. capitula.
Jn quoꝝ p̊ determīat d̄ ipſis p̄dicamētis ponēdo
vnā gn̄alē enūciationez illoꝝ. ⁊ ↄtinet duas pticu
las. Jn q̄ꝝ p^a itēdit talē diuiſionē. eoꝝ q̄ ƀm nullā

oplexionē dnr singulū eoꝝ aut significat sbāz aut qlitatē: aut q̄titatē aut aliqd aut vbi: aut qn̄: aut si tū: aut hr̄e: aut agē: aut pati. Et d qlʒ eoꝝ dat exm dicēs. Est āt sba vt dicaꝛ figuratr̄. i. exēplarir̄. hō equ⁹. q̄titas vt bicubitū tricubitū. qualitas vt albū nigrū. ad aliqd vt magis ꝛ min⁹. vbi vt in loco. qn̄ vt heri. situʒ vt iacet. hr̄e vt eē armat⁹. agere vt secāe. pati vt secari. Cōsequēter i z^a ptic'a auctor dicit talē oclōeʒ. s. ꝙ nullū p̄dicamētoꝝ significat affirmatiue vel negatiue. quā oclōeʒ pbat duab⁹ rōib⁹. q̄ꝝ p̄ma est. nullū dicibile c⁹oplexōe cū alio resultat affirmatio vel negatio significat affirmatiue vel negatiue. sed singulū p̄dicamētoꝝ ē tale. ğ nullū eoꝝ significat affirmatiue vel negatiue. nec p oñs aliquod eoꝝ est oplexū qꝛ solū oplexū significat affirmatiue vel negatiue. z^a rō est ista. ois affirmatio vel negatio significat verum vel falsum. sed nullū predicamentoꝝ significat verum vel falsuʒ. ergo nullū predicamētoꝝ significat affirmatiue vel negatiue.

Secundo dubitaꝛ. Utꝝ predicamēta distiguanꝛ cōueniēter p suos modos p̄dicādi. Et vr̄ ꝙ sic qꝛ illud qđ diuidiꝛ imediate in decē p̄dicamēta ē ens cuius nō sūt drie. ğ decem p̄dicamēta nō potuerūt distigui p drās. reliquitur ꝙ distiguūtur p modos p̄dicādi. añs p p^a pte notū est. sed p scđa declaraꝛ. qꝛ dr̄a semp ē ex rōeʒ ei⁹ quod diuidit. ergo si ens haberet drias ille eēnt n̄ ens. mō nullū nō ens est constitutiuū alicui⁹ positiui entis. ergo predicamēta n̄ p̄nt ostitui sub ente p drās ei⁹. ❡ In opp^m arguitur qꝛ modus predicādi sequitur modum essendi. ğ distin⁹ per modos p̄dicādi posterior est distinctione modoꝛum essendi ꝛ p oñs non ē p̄ma. ❡ Ad dubiū respōdeꝛ p vnaʒ distinctionē qꝛ predicamēta p̄nt duplr̄ osiderari. vno modo p̄me itētiōaliter ꝛ methaphisicalr̄. ꝛ sic dicuntur duo dicta. p̄mum ꝙ sic ens p̄ma sui diuisione diuidiꝛ p finitū ꝛ ifinitū creatū vl' increatuʒ ita ꝛ similr̄ ens creatū ꝛ finitū imediate diuidiꝛ in decē predicamēta. ita ꝙ nulla sit p̄oꝛ diuisio bimēbris. z^m dictū. ꝙ ens finitū p̄ma ꝛ imediata sui diuisione d̄scendit in decem predicamēta nō qdē p modos predicādi distinctos sʒ p quosdaʒ modos eēndi ppos distinctos ex nā rei quoꝝ quilibet hʒ rōnem ɔctiui respectu entis ꝛ ostituti alicuius p̄redicamēti. Alio mō capiunꝛ predicamēta scđe intētionalr̄ ꝛ logice. Et sic etiam dicūtur duo dicta. p̄mū dictū. decem predicamēta sumpta scđe itentionalr̄ sūt dcē itentiones scđe ad inuicē numeralr̄ distincte. ita ꝙ hec intētio cōis gnālissimuuʒ vl' p̄dicamētū variaꝛ vel terminatur i istis dceʒ predicamentis tm̄ numeraliter. cū h̄ tn̄ stat ꝙ qlibʒ haꝝ itētionū singulariū ē p̄dicabilis de plurib⁹ differētib⁹ spē p̄dicatiōe signata. lʒ nō exercita. z^m dcm̄. ex quo secūde itentiōes cāntur p actū opatiuū intellectus. iō decē p̄dicamēta q̄ sūt decē itentiones secūde causantur p actū itellect⁹ opātis qditates p̄dicamētales cognitas ad p̄mā sbaʒ quaʒ diuersimode hn̄t denominare. ex quo vr̄ ꝙ prima distinctio antep̄dicamētoꝝ logice cōsideratoꝝ sumitur per diuersos modos predicandi sicut distinctio respectuū sumitur ex distinctione terminoꝝ.

Tertio dubitatur. Utꝝ deus sit in p̄dicamēto. ad qđ breuiter respondeꝛ p tria dicta. Primum dictum. oē reponibile per se ꝛ directe i predicamento necesse ē i se habere ordinē superioris vel inferioris. qꝛ vr̄ hoc significari per hoc nomē p̄dicatū qꝛ in sua significatione vr̄ iportare q̄dā coordinationē. ❡ z^m dictū. superi⁹ eēntiale ꝛ qditatiuū ē ps sui iferioris qꝛ i cōceptu formali iferioris icludiꝛ superi⁹. ꝛ cū hoc aliqd aliud qđ ē ɔtractiuū ꝛ d̄terminatiuū supioꝝ. ergo superius est ps eius. ❡ 3^m dcm̄. deo repugnat hr̄e partē. qꝛ deo repugnat q̄cunq̨ impfectio. sʒ ps vr̄ de se iportare quādā imperfectionē sui toti⁹. Ex qb⁹ videꝛ sequi ꝙ deus non est in p̄dicato.

Ad rationes añ oppositas. ❡ Ad p̄mā dr̄ ꝙ lʒ coꝛp⁹ aīatū fʒ vocē sit oplexuʒ sibi tn̄ coꝛrñdet imediate ocept⁹ icōplex⁹ ꝛ a pte rei sibi coꝛrñdet qditas simplex. iō tal' cōplexio vocal' n̄ phibʒ simplicitatē reqsitam ad hoc ꝙ aliqd sit in p̄dicamēto. ❡ Ad scđaʒ dr̄ ꝙ p̄dicari noīe p̄ōt capi duplr̄. Uno mō pcise vt tātū valet sic p̄dicari f̄m nomē ꝛ nō fʒ rōnem ꝛ sic p̄dicari nomine ꝛ rōne nō icludit p̄dicari noīe. sed ex opposito distinguiꝛ. Alio mō capitur pmissiue. vt. s. secū pmittit rōnē p̄dicati p̄dicari d subō. ꝛ sic oē illō qđ p̄dicaꝛ noīe ꝛ rōe predicaꝛ ēt noīe. ❡ Ad tertiam dr̄ ꝙ nō d̄bite arguitur eo ꝙ minor non est vniuersalis. si aūt minoꝛ fuerit vl'is. tunc bene sequitur. sed sicut oclusio erit falsa. ita etiā minoꝛ. Dicitur p̄terea scđm franciscū ꝙ ista rl'a vl'r tenet in oibus terminis p̄me itentiōis. sed qn̄ fit variatio per terminos secunde intentionis. oclusio nō tʒ. sic auteʒ arguiꝛ in pposito ex parte minoꝛis. ❡ Ad quartam dr̄ ꝙ figura potest duplr̄ cōsiderari. vno mō mālr̄ vt est. s. q̄titas determinata termino vl' terminis. ꝛ sic ē in gn̄e q̄titatis. alio modo capitur formalr̄. s. p clausura seu p terminatione linearū in superficie ꝛ sic est de genere qualitatis. mō nō ē

icõueniēs idē equoce inueniri in diuersis p̄ntis.

Ueritur Utruʒ s̄ba p̄ma sit magis substantia q̄ z^a.

q ¶ Argui^r p̄ q̄ nō auctoritate ⁊ rōne. p̄ma est auctoritas aristo. in hoc li. volentis q̄ s̄ba nō suscipit magis nec minus. Secūda est porphi. in capitulo de dr̄ia. vbi vult q̄ eē s̄bstantiale vniuscuiusq̧ est vnū ⁊ idē neq̧ intensionem neq̧ remissionē suscipiens. Rōe sic. nulla forma que nō est ptibil'r acq̄sibilis per motū suscipit magis ⁊ min⁹. ſʒ s̄bā nō est for^a ptibil'r acquisita per motum vt videtur sentire aristo. in 7º physicorum. ergo vna substātia nō est magis substantia q̄ alia nec valet dicere q̄ hic capitur substātia secūde intentionaliter. q̄ʒ talis secunda intentio nō acquiritur per motū cum nulli⁹ mot⁹ sit termin⁹ formalis. ergo capiendo substantiā secūde intētiōaliter vna nō est magis substātia q̄ alia. ¶ In op^m est aristo. in hoc p̄nti capitulo.

Primo notādum est q̄ p̄ declaratōe t̄minorum premittuntur due distinctiones. p̄^a est. substātia pōt capi dupl'r. vno modo fūdamental'r ⁊ p̄ denominato. s. pro ip̄a entitate s̄bstantie denominata ab actu substandi. alio modo potest capi substantia formaliter. s. p̄ ip̄o actu substandi. ¶ z^a di^o est hec. actus substandi potest capi dupliciter. vno modo prime intētōaliter. ⁊ hoc modo iterum dupliciter. vno modo p̄ ip̄o actu s̄bstandi in actu. ⁊ sic est accn̄s cōtingēter adueniēns substātie. alio modo capitur p̄ ip̄o actu substandi ī aptitudine. ⁊ tunc est quidam respectus aptitudinalis fundatus in substātia ⁊ t̄minat⁹ ad actum s̄bstandi in actu: ⁊ hoc modo ɔuenit substātie ī secundo modo dicendi per se tanq̄ passio p̄portiōaliter sic aptitudinalis inherētia ɔuenit accn̄ti. Sʒ alio° pōt capi act⁹ substādi s̄cōe itētional'r. ⁊ tūc est q̄dā respect⁹ rōis aptitudinalis q̄ est ad posse subijci in p̄pone essentiali vel ɔnominatiua.

Secundo notandū est q̄ in z° c. determinat aristo. ɔ̄ p̄dicamēto sube. ⁊ ɔtinet duas p̄tes p̄ncipales. In quaꝝ p̄ma determinat ɔ̄ s̄uba diffinitiue ⁊ diuisiue. Et ista pars ad huc ɔtinet duo pūcta. In p̄mo ponit diff̄ōes p̄me sube ⁊ s̄cd̄e: ⁊ p̄supponēdo quandā diuisionēʒ substātie in p̄mā ⁊ s̄am dicit q̄ p̄ma substātia est que p̄prie maxime ⁊ p̄ncipal'r substare dr̄. vel sic est q̄ neq̧ ɔ̄ s̄ubo dr̄ neq̧ i s̄ubo est. vt aliquis homo aliquis bos. Sʒ s̄cd̄e sube sūt sp̄es in quibus sūt prime sube que dr̄r p̄ncipales sube. Et haꝝ specieꝝ gn̄a. vt aliquis homo est i hoīe. sub hoīe tanq̄ sub sp̄ē. ⁊ aīal est gen⁹ illius sp̄ēi. ¶ Cōsequent̄ i s̄cd̄o pūcto ɔ̄clarat dictas ɔ̄scriptiōes. ⁊ ɔtinet duas p̄ticulas. In quaꝝ p̄ma ɔ̄clarat ɔ̄scriptionē prime sube. p̄ quo itendit q̄ttuor ɔcl'ones. ¶ Prima est q̄ eoꝝ que ɔ̄ s̄ubo dr̄r. necesse est nomē ⁊ rōneʒ ɔ̄ s̄ubo p̄dicari. quā ɔcl'onē reliquit notaʒ ex p̄i^o habitis. vʒ. ex diff̄ōne vniuocoꝝ ⁊ ex prima regula antep̄dicamētali ɔ̄clarat t̄m eaʒ per exemplūʒ. q̄ʒ hō dr̄ ɔ̄ s̄ubo ⁊ predicat̄ noīe ⁊ rōe de eo. vt q̄dam hō est hō ⁊ est aīal rōnale mortale. Posset t̄n preter textū assignari alia rō. q̄ʒ vt prius patuit in secunda diuisione an̄predicamētali esse i s̄ubo ⁊ dici ɔ̄ s̄ubo capiunt̄ ibi s̄cōe itentional'r. vʒ. esse i subiecto p̄ predicari accn̄tal'r ⁊ ɔnomiatiue: ⁊ dici ɔ̄ s̄ubo capi^r p̄ predicatōe eēntiali. mō ɔstat q̄ i predicatōe eēntiali non soluʒ nomen. ſʒ etiā ratio p̄ti predicat̄ ɔ̄ s̄ubo. ergo q̄cūq̧ dr̄r ɔ̄ s̄ubo predicant̄ noīe ⁊ rōe ɔ̄ eo. ¶ z^a ɔcl'o. eorū que sūt in s̄ubo. i. que denominatiue predicantur de subiecto vl' ſʒ se vel secūdum sua cōcreta. in plurimis quidem nec nomē nec rō predicatur de subiecto. vt accn̄a in abstracto considerata. sed in aliq̄bus nihil p̄hibet nomen p̄dicari aliq̄n de subiecto. rōne vero ē impossibile p̄dicari. vt album cū sit in corpore vti subiecto predicatur de eo f̄m nomē ⁊ denominatiue. vt hec est v̄a denominatiua. corpus ē album sed rō albi nunq̄ p̄dicatur de corpore ¶ Tertia conclusio est. oīa alia a primis subiectis aut dicuntur de subiectis principalibus vt de subiecto. i. p̄dicantur de primis subiectis tanq̄ de suis inferioribus. aut sunt in eis vt in subiectis. i. p̄dicantur ɔ̄ primis denominatiue. Hanc cōclusionē p̄ vtraq̧ parte declarat aristo. per duas ɔn̄as. Quarum p̄ma est q̄ʒ bene sequitur. aīal p̄dicatur de homine: ergo aīal predicatur de aliquo homine. ɔn̄a tenet q̄ʒ ex opposito ɔn̄tis infertur oppositum an̄cedentis. vt si aīa de nullo homine p̄dicatur nec oīo de homine predicabitur. Secunda ɔn̄a ē hec. q̄ʒ bene sequitur. color ē in corpore. ergo ē in aliquo corpore. tʒ ɔn̄a sicut pri⁹. q̄ʒ ex opposito ɔn̄tis isertur oppositum an̄tis. nam si color non est in aliquo singulariuʒ corporū nec oīo erit in corpore. Et sic ex duabus ɔn̄tijs predictis concludit aristo. q̄ oīa alia a primis subiectis aut dicuntur de subiectis principalibus vt de subiectis. aut sunt in ip̄is vt in subiectis. Ex quibus tribus conclusionib⁹ vult aristo. habere q̄ p̄me sube dicuntur maxime ⁊ principalissime eo q̄ omnibus subijciuntur predicationib⁹ siue eēntialibus siue denominatiuis. ɔn̄r per modum correlarij isert quartam cōclusionem q̄ ē hec

ꝙ nō exñtibꝰ ꝓmis subījs ipoſſe ē aliqd alioꝝ eſſe: qꝛ vt patuit in ꝯclusione ſtia oīa alia a primis substantijs aut dñr ō primis vt de subiectis. aut sunt in eis vt in subiectis. ergo ꝛc.

Tertio notādū est ꝙ circa hūc textū oriunt aliq̄ difficultates: Prima ē: vtrū aliqs hō aliquis hos dicātur prime substātie: Ad quā rñr ꝑ duas distinctiones. Pria est. idiuiduū capit dupl'r vt i ꝓposito sumit. vno mō ꝑ aggregato ex quiditate ꝛ dr̄ia idiuiduali ꝑcise. alio mō capit ꝑ aggregato ex quiditate ꝛ dr̄a indiuiduali existēti cū oībꝰ accn̄tibꝰ circūstātionātibꝰ q̄ ꝺm porphy. i. c. de spē ꝛ dr̄ia. sūt septē ꝯtenta i hoc vsu. Forma figura locꝰ stirps nomē pr̄ia tp̄s. Indiuiduum ꝑmo mō vocat idiuiduū vagū: ſʒ idiuiduū 2° dr̄ eſſe i diuiduū cirūstātionatū. ⸿ 2ª distinctio. Aliqs hō pōt capi dupl'r. vno mō ꝑ aggregato ex termino cōi ꝛ signo ꝑticulari ꝛ sic nō ē ꝑma suba. sed potiꝰ dr̄ eē ens ꝑ accn̄s. Alio mō pōt capi ꝑut circūlocutiue repn̄tat idiuiduū ꝑmo modo qd̄ est idiuiduū vagū. ꝛ sic est ꝑma suba. ⸿ 2ª difficultas. quare a pħo ꝑme substātie vocant in textu pꝛicipales substātie. Dr̄ ꝙ id̄ fit qꝛ pꝛicipaliꝰ substāt vt patet ꝑ suā diffōnem in q̄ ponit ꝓpꝛie ad excludēdū accn̄tia q̄ ꝓpꝛie nō dñr substare qꝛ i ꝑ posterioꝝ dr̄ ꝙ ista est ꝑ se. lignū ē albū. ſʒ ista est ꝑ accn̄s. albuʒ est lignū. eo ꝙ. s. subm̄ nō subijcit ꝺʒ se ſʒ rōe sui m̄alis qd̄ ē subm̄ albedinis. 2° ponit ꝑncipal'r ad excludendū scd̄as subas: q̄ ꝛ si substāt in ꝓpōibꝰ tn̄ adhuc principalius substāt ꝑme sic deducebat aristo. in duabus ꝯseq̄ntijs ꝑdictis. Ponitur tertio maxime ad excludēdū tā accn̄tia ꝙ substētias scd̄as. vel ad excludēdū spēs q̄ etsi magis substant ꝙ genus nō tn̄ maxie. ⸿ Tertia difficultas. vtruʒ sit possibile aliqd̄ ꝑdicatū ꝑdicari de subō ꝺʒ nomē ꝛ tn̄ nō predicari ꝺm rōneʒ cū tamē de quocūq; ꝑdicatur diffinitū ꝛ etiā sua diffō. Rn̄detur ꝙ predicatuʒ ꝑdicari ꝺm rōnem de subō potest itelligi dupl'r. Uno modo tāq; rō subi. ꝛ sic in predicatōibꝰ ꝑ accidens ꝑdicatur vt nomen ꝑdicati ꝛ non vt rō. alio modo pōt itelligi rationē ꝑdicari de subo non quideʒ vt ratio subi. ſʒ vt qd̄cūq; ꝑdicatū. vt sit i ꝓpositionibus denoīatiuis. sic nomen ꝑdicati predicat denominatiue de subiecto. ita ꝛ etiaʒ ratio illiꝰ ꝑdicati predicat etiā denoīatiue de illo subiecto.

Conclusio rn̄salis. Prima substātia ē magis substātia ꝙ 2ª qꝛ illa subā ē magis subā q̄ plibꝰ substat tā i ꝑdicatōe accn̄tali ꝙ eēntiali. ſʒ ꝑma subā ē huiusmodi vt patuit i 2° notabili. ergo.

Primo dubitat vtrū cuiuslibet ꝑdicamēti idiuidua sint ꝑme sube ꝛ gn̄a et spēs sint scd̄e sube. Pro quo ē aduertēdū ꝙ Ari. i h̄ scd̄o pūcto declarat descriptiōeʒ scd̄aꝝ substātiaꝝ. ꝛ itēdit tres ꝯclusiones. Prima ē hec. de numero scd̄aꝝ subaꝝ spēs ē magis suba ꝙ genꝰ. quā ꝯcl'onē ꝓbat duabꝰ rōibꝰ. Pria rō est ista. qꝛ illud qd̄ ē ꝓpinquius ꝑme sube ē magis suba. ſʒ spēs est ꝓpinqoꝛ ꝑme sube. ḡ ꝛc. minoreʒ ꝓbat. qꝛ illud est magis suba per qd̄ ꝯuenientiꝰ ꝛ manifestatius assignat qd de ꝑma suba. ſʒ ꝑ speʒ ꝯuenientiꝰ ꝛ manifestius assignat qd de ꝑma suba ꝙ per genꝰ. ḡ ꝛc. minor ꝑ sil'r declarat ꝑ exēplū. qꝛ si qs diffiniat q̄ndaʒ hoīeʒ manifestiꝰ assignabit hoiem ꝙ aīal. qꝛ illud ꝯueniētiꝰ assignat in diffōne alicuius quod est sibi magis ꝓpꝛiū. ſʒ hō est magis ꝓpriū respectu alicuiꝰ hoīs ꝙ aīal qd̄ ē cōe: ergo diffiniēdo quendaʒ hominē ꝯueniētiꝰ diffinit ꝑ hoiem ꝙ per aīal. Sil'r si qs vellet diffinire q̄ndaʒ arborē ꝯuenientiꝰ assignabit in sua diffōne arborē ꝙ plantā. Scd̄o ꝓbat eadeʒ ꝯclusio. qꝛ sicut se hn̄t ꝑme substantie ad oīa alia ita se hn̄t spēs ad genera. ſʒ ꝑme substātie ex eo dñr maxime ꝛ ꝑncipales sube. qꝛ oībus alijs substāt: ꝛ n̄ ecōtra. ergo cū species substet ipi gn̄i ꝛ nō econtra seq̄t ꝙ spēs est magis suba ꝙ genus. Ex quo ꝯcludit Aristo. ꝙ ō numero scd̄arū subaꝝ spēs ē magis subā ꝙ genus. ⸿ Secunda ꝯclusio. de numero spēꝝ spālissimaꝝ que sūt scd̄e substātie vna nō ē magis suba ꝙ alia: ꝓbatur. qꝛ assignādo qd de aliq̄ prima suba non ꝯuenientius nec manifestatiꝰ assignat vna spēs ꝙ alia. vt si querat qd sit sortes nō familiariꝰ rn̄detur ꝙ est homo ꝙ si q̄rat qd est morellus. rn̄det ꝙ ē equꝰ. Et subiūgit icidenter ꝙ de numero ꝑmarū substantiaruʒ vna non ē magis substātia ꝙ alia. vt aliqs homo non ē magis substantia ꝙ aliqs equus. ⸿ Tertia ꝯcl'o. nihil ē suba ꝺa nisi genera ꝛ species de genere substātie. cuiꝰ assignant due rōes. quaꝝ prima. ille dñr substantie q̄ idicāt qd de prima suba. ſʒ tm̄ genera ꝛ spēs de ꝑdicamento substantie sunt hꝫ. ergo ꝛc. minor ꝑʒ. qꝛ illa sola indicāt qd de prima suba q̄ ꝑdicant in qd de prima suba: sed solū genera ꝛ spēs de ꝑdicamēto substātie ꝑdicantur i quid vt si qs q̄rat de aliquo hoīe. vt puta de sorte quid ē sortes. ꝯuenient rn̄det ꝙ ē hō ꝛ ꝙ ē aīal. ꝛ vt patuit familiariꝰ rn̄detur ꝙ ē homo ꝙ ꝙ ē aīal. siquis vero rn̄derit ꝙ sortes ē albus vel ꝙ currit. vel qd̄ aliud taliū accn̄tiū. nō assignabit qd sed assignabit ex̄nea q̄ sūt extra quiditatē. Secūda rō. ē sicut se hn̄t ꝑme sbe ad oīa alia. ita se habēt scd̄e substātie

ad accidētia. Sȝ p̄me sube se habēt ad oia alia sic ꝙ dñr p̄ncipales sube eo ꝙ oībus alijs subijciunt vel ꝓm p̄dicationē eēntialē vel ꝓm denoiatiuam: ergo gn̄a ꝛ spēs de gn̄e sube cū post illas subijciāt accidētibꝰ merito debēt dici scđe sube. Minor d̄claratur qꝛ eo ꝙ aliquē hominē dicis esse grāmaticum. ergo hominē ꝛ aial dicis esse grammaticū. similiter autem in alijs.

Secundo dubitatur. Utrum due ꝯsequētie quas Aristoteles adducit ad ꝓbandū tertiā ꝯclusionē sint sufficientes. Et videtur ꝙ nō qꝛ in ipsis committitur fallacia ꝯsequentis, arguēdo affirmatiue a superiori nō distributo ad iferius. hic dr̄ ꝙ p̄dicte ꝯñe sūt sufficientes. propterea qꝛ locꝰ a supiori ad iferiꝰ affirmatiue. bene valet in p̄dicatis eēntialibꝰ lȝ nō in p̄dicatis accn̄talibus. Qđ pȝ p̄ p porphyriū in de coitatibus generis ꝛ drīe. vbi vult ꝙ qcqd verificatur de genere inqꝫtū genus est. ꝛ de drā inqꝫtum drīa est. etiam verificatur d̄ quolibet ꝯcepto sub ipsis. ¶ Scđo patet idē per Aristotelē scđo topicoꝝ. vbi docet terminare ꝓbleumata de spē. ꝛ dicit ꝙ p̄mo aspiciendum est vtꝝ isit generi. ꝛ si sic. ꝯstituēda sūt ꝓbleumata ex qbꝰ videt̄ patere ꝙ locus a superiori ad iferius tenet affirmatie lȝ hoc sit verū. vr̄ tamē minus sufficiēter dcm̄ ꝙ in predictis ꝯsequentijs nō solū arguit̄ i p̄dicatis essentialibꝰ. sȝ etiā arguit̄ i accn̄talibꝰ ꝛ denoiatiuis. vt pȝ in regula cū dr̄ si color est in corpe. ergo ē in aliquo corpe. Ideo aliter rn̄detur ad dubiū p̄mittēdo vnā talē distinctionē. s. ꝙ tripl'r cōtingit arguere a superiori ad inferius affirmatie ꝛ sine distributione. vno mō disiūctiue sicut qn̄ terminus cōis supponit detminate: tūc sub ipō licet descēdere ad sua iferiora disiūctiue. Scđo modo ꝯtingit arguere a supiori ad inferius disiunctim sicut quando terminus cōmunis supponit ꝯfuse tm̄. Tertio copulatiue ad quodlȝ suoꝝ iferioꝝ seorsuȝ. ꝛ isto mō non ꝯtingit descendere sub suo supiori nisi ipm̄ distribuat̄. Tunc dr̄ ad dubium ꝙ lȝ a superiori ad iferiꝰ non semper teneat ꝯn̄tia formaliter 3°. tn̄ formaliter tȝ ꝯn̄tia a superiori ad iferiora p̄io vel scđo mōis sumpta: in quo sensu accepit aristo. in p̄dictis ꝯsequentijs ad cuius demonstrationem arguebat aristoteles a superiori ad inferius.

Tertio dubitatur. Utrum hoc sit veꝝ ꝙ nō exn̄tibꝰ p̄mis substantijs impossibile est aliquod alioꝝ esse. Et videtur ꝙ non p porphirium in de cōitatibus gn̄is ꝛ drīe. vbi vult ꝙ sublato genere auferunt̄ drīe sȝ nō ecōtra. qꝛ si oēs drīe iterimerent̄ adhuc itelligi pōt substantia animata sensibilis ex quo videt̄ innuere ꝙ ad destructionē posterioris non sequit̄ destructio prioruȝ. Item ꝙ aristote. in scđo thophicoꝝ vult ꝙ locꝰ ab iferiori ad supiꝰ nō teneat negatiue. ¶ Ad dubiū dupliciter pōt respōderi. vno modo methaphicaliter. ꝛ tūc dicunt̄ duo. Primū. ꝙ primis substātijs non existentibꝰ impoīe est aliquod aliorū manere in actuali existentia de scđis subijs. pȝ quia actualis existētia ē qdaȝ modꝰ qditatis qui seqtur hecceitatē. mō destructo priori destruit̄ posterius. ergo destructis p̄mis substātijs destruit̄ hecceitas qditatis vl' scđe sube. destruit̄ etiaȝ actualis existētia que seqtur hecceitatē de accn̄tibꝰ. Secūdo patȝ. qꝛ accidētia mēdicant suā exn̄tiā in suis subiectis Sed inter omnia accidentia esse actualis existentie est prius. ergo remoto vel destructo esse existētie a subiecto remouentur etiam accidentia que non existunt preter subiectum saltem naturalit̄. ¶ Secundum dictum. primis substātijs non existentibus in actuali existentia possibile ē secūdas manere inesse obiectiuo vel quiditatiuo. quod patet. quia nullo singulari existēte adhuc potest qditas intelligi ꝛ terminare actuȝ intellectus sicut patet de rosa in hyeme. Aliter potest solui logice ꝓ quo premittitur vnum dictum ꝙ a logico consideratur prima substantia secunda suba ꝛ accidēs vt in eis fundatur relatio rōnis que dicit̄ secūda intentio. sicut prima suba ꝯsideratur sub ratione subijcibilitatis. ꝛ secūda suba ꝯsiderat̄ sub rōne p̄dicationis essentialis. ꝛ accidens sub rōne p̄dicationis accidentalis. ꝛ hoc dictum patuit in secunda diuisione antepredicamentali. ꝛ in 2°. dubio. p̄cedentis qōis. Tunc dicitur ad dubium ꝙ d̄structis primis substātijs ipossibile ē aliqđ eoꝝ esse. pȝ qꝛ relatiua posita se ponunt ꝛ pempta se perimūt Sed p̄ma substantia dicitur relatiue ad secundā ꝛ accidens vt patuit. ergo ꝛc̄. Si vero intelligatur de destructione logica que exercetur per predicationem exercitam negatiuā. tunc erit sēsus ꝙ qn̄cunqꝫ aliqđ predicatū vere negatur de omnibus p̄mis subijs impossibile est ideȝ p̄dicatū affirmari d̄ scđis. ¶ Ad auctatem porphirij. Dr̄ ꝙ porphyriꝰ intellexit ꝙ destructo posteriori vel inferiori potest manere superius in esse quiditatiuo. Et ad auctoritatē aristo. respondetur ꝙ aristoteles vlt ꝙ ab vno inferiori ad superius nō valet locus negatie. bn̄ vȝ tn̄ ab iferioribꝰ sīl sūptis.

Ad rationes añ oppᵐ. Ad p̄mā aūt cō
cedit̄ de suba p̄ᵒ: sȝ negat̄
de sba zᵒ: Silr̄ dr̄ ad secūdā auctez. Ad rōez dr̄
sicut p̄ᵒ ꝙ capit̄ hic sba scđe itētōalr̄. ꝛ ad replicaȝ
dr̄ ꝙ suscipere magis ꝛ minꝰ pōt duplr̄ ꝯsiderari.
vnoᵒ p̄me itētionalr̄ put tm̄ valet sicut sbaȝ aliquā
hr̄e latitudinē ꝛ gradū ꝛ sic nō cōuenit sbe scđe in
tētionalr̄ sūpte. alioᵒ pōt capi scđe itētōalr̄. vt tm̄
vȝ sicut subijci vel predicari de aliq̊ cū h̄ aduerbio
magis ꝛ minus. ꝛ sic sba secūde intētōalr̄ bn̄ susci
pit magis ꝛ minꝰ. Et si vlteriꝰ dicat̄ ꝙ modꝰ p̄dicā
di supponit modū eēndi. rn̄det̄ vt supiꝰ dcm̄ ē ꝙ si
cut modus predicandi de actu significato fit in se
cūdis intētionibus. ita silr̄ modꝰ eēndi sup q̊ fūda
tur modꝰ subijcibilitatis vl̄ predicabilitatis dȝ fie
ri i primis intētōibꝰ. vȝ. in substātia zᵒ: dicta.

Ueritur Utrū due prime p̄p̄e
tates sb̄e sint sufficien
q tes. ¶ Arguit̄ p̄ ꝯ primā qꝛ vel nō eē i
subō capit̄ p̄rie itētōalr̄ vel secūde iten
tōalr̄. n̄ pᵒ: qꝛ logicꝰ n̄ p se ꝯsiderat res vel prias itē
tōes. nō ēt zᵒ: qꝛ tūc nō ꝯueniret oi. nō eni cōueni
ret primis substantijs. qđ p̄bat̄ qꝛ nō eē i sbō scđe
itētōalr̄ tm̄ valet sicut predicari de aliquo ꝛ nō de
noiatiue. Sed ad p̄mas substantias nulla est p̄di
catio. g̊ ꝛc̄. ¶ zᵒ arguit̄ qr ꝯuenit chimere ꝛ entibꝰ
fictis cū nō sit in subō. igr̄ ꝛc̄. ¶ 3ᵒ arguit̄ ꝯ secūdā
p̄prietatē. ois diffō cōstituit̄ ex genere ꝛ dr̄ia. sed
dr̄ie nō est dr̄a. g̊ dr̄a eēntialis nō hȝ diffōez. ꝛ per
ꝯn̄s nō predicat̄ vniuoce. ¶ In opᵐ est aristo.

Primo notādū ē ꝙ p declaratōe t̄minoꝝ
ponūtur due distictōes ꝛ duo dcā
¶ pᵃ diᵒ est hec. Suba pōt capi duplr̄. vnoᵒ p̄rie i
tētōalr̄. alioᵒ secūde intētōalr̄. ¶ zᵃ diᵒ esse in sub
iecto capit̄ duplr̄. vnoᵒ prime intētionalr̄ ꝛ sic p̄ᵒ
diffiniebatur ab aristo. ꝙ ē esse in aliquo nō sic ps
eius. sed impossibile est eē ipm sine illo in quo est.
alioᵒ capitur secūde itētiōalr̄. vt tm̄ valet sicut pre
dicari denoiatiue. ideo f̄ȝ hoc pōt prima p̄prietas
duplr̄ exponi. vnoᵒ prime intētōalr̄ ꝛ tūc ē sēsus.
cōe est oi substātie hr̄e eē ꝛ illud eē hr̄e per se. ꝛ nō
in alio tanq̄ i subiecto. Secūdo potest exponi se
cunde intētionalr̄. ꝛ tunc est sensus. cōe ē oi sbe p̄
dicari de aliquo vere ꝛ affirmatiue. ꝛ de nullo de
noiatiue. ¶ primū dcm̄ est istud. lȝ substātia scđe i
tentōaliter sūpta sit in subō de quo p̄dicat̄ denoia
tiue p̄dicatione exercita. predicatione tn̄ signata
p̄dicat̄ eēntialr̄. ꝛ nō denoiatiue. verūtn̄ talis pre
dicatio eēntialis debȝ exerceri in primis intētioni
bus. ¶ zᵐ dcm̄. predicari vniuoce ē predicari no
mine ꝛ rōne sic ꝙ rō predicati sit eēntialis subō.

Secundo notāduȝ est ꝙ in zᵃ p̄te istiꝰ capi
tuli d̄etminat ari. de p̄prietatibꝰ
ꝛ communitatibus substantie que sūt nūero sex.
quaꝝ prima ē. cōe ē oi sbē in sbō nō eē. qꝛ pria sbā
n̄ ē in sbō nec zᵃ ē i sbō. ꝛ n̄ sūt plures subē. g̊ cōe
ē oi subē in subō nō eē. maioꝛ p pria p̄te pȝ qꝛ pria
sbā nec ē i sbō nec dr̄ de sbō vt pȝ p diffōem eius.
zᵃ ps pȝ qꝛ homo nō ē in subō neq̄ aial nō ē in sbō
lȝ dicat̄ de sbō ꝛ sic de alijs. g̊ nulla zᵃ sbā est i sbō
zᵒ p̄batur idē qꝛ nihil eoꝝ q̄ predicant̄ noie ꝛ rōne
sunt in subō. sed ois zᵃ suba predicat̄ noie ꝛ rōne.
g̊ ꝛc̄. minoꝛ pȝ qꝛ homo predicat̄ f̄m nomē ꝛ f̄ȝ rō
nem de aliquo hoie. ꝛ similiter aial f̄m rationem
ꝛ f̄m nomē p̄dicat̄ de hoie. ergo ois zᵃ subā predi
catur noie ꝛ rōe. Uerumtn̄ ista p̄prietas nō ꝯueīt
soli substantie sed ēt ꝯuenit dr̄ie essentiali. qꝛ nihil
quod predicat̄ noie ꝛ rōe est in subō. sed dr̄a eēnti
alis predicatur nomine ꝛ rōe. ergo dr̄ia non est in
subiecto. minor pȝ. qꝛ bipes ꝛ gressibile sunt dr̄ie
hominis ꝯstituentes hominē. ꝛ tamen nō sunt i ho
mine vt in subiecto. eo ꝙ predicant̄ de hoie f̄ȝ no
men ꝛ f̄m rōnem. Nam de quocūq̄ predicat̄ no
men dr̄ie vt de subiecto. de eodē predicat̄ rō eiꝰ.
¶ Cōnr̄ remouet quoddam dubium. Pōt aliqs
sic dubitare ꝙ partes subē nō sūt subē eo ꝙ sunt i
toto quod est quoddā subm̄. Ad hoc rn̄det aristo.
ꝙ partes nō sunt in toto quasi in subiecto eo .s. ꝙ
nō sūt in eo sicut accn̄s in subiecto. vel tanq̄ extri
secū sed magis tanq̄ principiū intrinsecū ꝯstituᵐ.
Secūda p̄prietas est ista. ꝙ oibꝰ subijs ꝛ dr̄ijs eaꝝ
ꝯuenit vniuoce predicari de primis. Et p̄bat̄ sic.
qꝛ quecūq̄ predicāt̄ de speciebus ꝛ indiuiduis vt
de subijs p̄dicant̄ vniuoce. sed secunde sube ꝛ dif
ferentie predicant̄ de sp̄ebꝰ ꝛ idiuiduis qꝛ a p̄nci
pali sbā nl̄la ē p̄dicatio g̊ ꝛc̄. maioꝛ declarat̄ qꝛ q̄
cunq̄ predicant̄ noie ꝛ rōne predicant̄ vniuoce. sȝ
quecunq̄ predicantur de speciebꝰ ꝛ indiuiduis p̄
dicantur nomine ꝛ ratione. ergo predicant̄ vniuo
ce. maioꝛ patet qꝛ illa que predicantur de sp̄ebus
ꝛ indiuiduis sūt secūde substātie ꝛ dr̄ie earum. nā
species predicat̄ de indiuiduis. genꝰ vero predica
tur de sp̄ebus ꝛ indiuiduis. ꝛ silr̄ dr̄a predicat̄ de
speciebus ꝛ indiuiduis. sed prima substantia reci
pit rōem generis ꝛ sp̄ei. Quecūq̄ enim de predi
cato dicuntur eadem ꝛ de subiecto dicuntur. Si
militer sp̄es ꝛ indiuidua recipiūt rōnem dr̄e. g̊ dif
ferentia predicatur de sp̄ebus ꝛ indiuiduis noie ꝛ
rōe. ꝛ p ꝯn̄s vniuoce. qꝛ vniuoca dr̄r quoruȝ nom̄
est commune. ꝛ ratio est eadem.

Tertio notãd. ē est q circa hunc textū inci dunt tres difficultates. p^a est. vtrū dr̃a substātialis sit substātia. Et videt̃ q nō q̄ dic aristo. p̄mā ꝑprietatem substātie nō cōuenire soli substantie eo q cōuenit dr̃e. ergo dr̃a nō erit sb̃a Itē dr̃a neq3 est p̄ma substātia cū dicatur de subiecto neq3 etiam est secūda subā cū nō sit neq3 species neq3 gen⁹. ergo nō est substātia. Pro rn̄sione ponitur vna distin°. s. q substantia pōt duplr̄ considerari. vno modo ꝓ eo solū qd̄ ē quiditatiuū in p̄dicamēto sb̃e. Et h3 rōem pricipātis vel pticipati. ꝛ sic dr̃a substātialis nō est subā. z° capit subā ꝓ oi eo qd̄ eēntialr̄ est in predicamēto substātie siue pticipet ɔceptū formalē substātie siue nō. ꝛ h̄ mō dr̃a subālis est subā. Et ex h̄ p3 rn̄sio ad obiecta.

¶ z^a difficultas. ex quo dr̃a substātialis nō h3 diffōem vtꝝ sibi ɔueniat p̄dicari vniuoce de primis substātijs. Rn̄det̃ q si dr̃a nō hēat rōem. i. diffōe3 q̄ditatiuā. h3 tñ rōem. i. ɔceptū formalē quiditati^m ꝛ eēntialē s̄m quē sibi cōuenit p̄dicari vniuoce d̄ p̄mis. ¶ 3ª diffi. vtꝝ pria propetas cōueīat p̄mis substātijs. Et vr̃ q sic. q̄ vt dr̃ in textu cōuenit oi subē. g̊ cōuenit p̄mis substātijs. ¶ In opp^m arguitur q̄ a p̄ncipali subā nulla ē p̄dicatio. Ad dubiū rn̄det̃ q ista ꝑprietas exposita p̄me intētiōalr̄ cōuenit gnāliter omnibus substātijs. si tamē expōat̃ scd̄e itētionalr̄ solū ɔuēit scd̄is substātijs eo q prime substātie nō ɔuenit p̄dicari. pōt tñ ꝓbabili⁹ dici q siue exponat̃ p̄me itētōalr̄ vel scd̄e intētōalr̄ semp ɔuenit oib⁹ substātijs. Et ad argu^m i oppo^m cū dr̃ q a p̄ncipali subā nulla ē predicatio. modo ista ꝑpetas exposita scd̄e itētōalr̄ significat p̄dicationē de aliquo. ꝛ respcū illi⁹ p̄dicari nō denoīatie dr̃ q l3 p̄ma subā nō predicet̃ de aliquo tāq3 d̄ sb̄iecto seu de p se inferiori. predicat̃ tñ p̄dicatiōe essētiali de se ipsa ꝛ de sua dr̃a indiuiduali cū ipsa ɔuertibili. ꝛ hoc sufficit ad verificandū dictam ꝑpetatē de ipsa prima substantia.

Conclusio rn̄salis. due prime ꝑpetates substantie sūt sufficiētes. vt p3 per deductionē positam in p̄ notabili.

Primo dubitat̃. vtꝝ determinatio maior sit in genere q3 in spē. p c⁹ detmiatione est supponēdū q aristo. in tertia pticula ponit tertiā ꝑprietatē que est hec. q ois suba vr̃ h̄ aliqd significare. ꝛ hoc verbū vr̃ nō est expressiuū veritatis sed sititudinis. q̄ in quibusdā substātijs. videl3 in primis est idubitatie veꝝ q̄m significant h̄ aliquid. i. vnū numero. de quibusdā aūt vr̄ sititudinalr̄ sicut d̄ substātijs secūdis que vidētur significare hoc aliquid sub appellatione ꝛ figura. hoc ē pp similitudinē significati quod est hoc aliquid cū significato secūdaꝝ substātiaꝝ quod ē qd cōe ad appellata sed tñ n̄ est hoc veꝝ sed magis significāt quale quid q̄ secūde substantie nō significant aliquod subn̄ vnū numero quēadmodū ꝛ p̄me sube sicut homo vel aial dn̄r de plurib⁹. ¶ Coñr circa illam ꝑprietatem remouet dubiū. Nam ex h̄ qd̄ dictū est. s. q secūde subē significāt quale quid. videret̃ fortasse q significarēt aliquod quale accn̄tale. sicut albū quod tñ nō est ita. nō eni scd̄e subē significant simplr̄ quale quid sicut albū. q̄ albu3 nihil aliud significat nisi qualitatē. s3 gen⁹ ꝛ spēs circa substantiam qualitatē determināt. hoc est significāt aliquā subām qualificabilem. ꝛ addit q i gn̄e amplior sit determinatio q3 in spē. q̄ aial pl⁹ ɔplectit̃ q3 homo. ideo per plures dr̃as eēntiales potest gen⁹ determinari q3 spēs.

Secundo dubitat̃. Utrū abstractum ꝛ cōcretū idē significent. Pro cuius solutione sunt permittēde due difficultates. p̄ma est. vtꝝ substātia prima vel secunda sint voces vl̄ termini. Nam vocis vel termini est significare. s3 p̄ma sb̃ā significat hoc aliquid ꝛ secūda significat quale quid. igitur vr̃ q pria subā ꝛ secūda sint voces vel termini. ¶ Ad quam rn̄det̃ per duo dc̃ā: p̄^m est q significare hoc aliquid est significare quiditatē vltimate determinatā per differentiam idiuidualem. sed significare quale qd est significare quiditatem vlterius clarificabilem seu determiabilem per dr̃am indiuidualē. ¶ z^m dc̄m ē. q ista ꝑpetas d3 exponi logicalr̄ ꝛ in termis supponibili h⁹ mālr̄. vt sit sensus. p̄ma subā significat h̄ aliqd. i. termini singulares significantes p̄mā sb̃ā3 significant hoc aliquid. S3 ista ꝑpō. z^a subā significat quale qd. sic exponit̃. termini cōes significantes secūdā sb̃a3 significāt quale quid. ¶ z^a diffi. vtrum albū significat solā qualitatē s̄m q dr̃ in textu. Et vr̃ q nō per aristo. 3° thopicoꝝ vbi vult q album ꝛ cetera ɔcreta nō sūt in predicamēto pp duplex significare. Rn̄det̃ per vna3 distictōem q album pōt ɔsiderari duplr̄. vno° vt ē nomē adiecti^m adiectie tētū ꝛ sic significat solā qualitatē. ꝛ nō differt a suo abstracto nisi in modo significandi grammaticali. alio° pōt capi vt ē nomē adiectiuum substantiuatū ꝛ hoc duplr̄. vno° vt h3 suppōne3 simplicē ꝛ sic significat quoddam aggregatū ex subō et albedine. alio° potest capi vt h3 suppōnem personalē. ꝛ sic probabilr̄ potest dici q significat qualitatem ꝛ cōnotat subiectum pro quo supponit.

Tertio dubitat᷑. Utrū ptes sbe sint sbe. Et videtur q̄ nō. q2 vel eēnt spēs c⁹ sūt ptes vel nō. ñ pᵐ q2 tūc ps nō distingueret a toto cui⁹ est ps. ñ 2ᵐ. q2 tc toᵐ ⁊ ps distingueret eēntial'r. ¶ In oppᵐ arguit᷑ q2 p physicoꝝ dr̄ q̄ ex ñ sba nō fit sbā sed ex ptib⁹ sube fit subā. g̃ ptes sbē sūt sbē. Ad dubiū rñdet᷑ per duas distictōes. pᵐa ē auicēne i sua metha⁴ dicētis q̄ subā pōt capi dupl'r. vno⁹ vt est gen⁹ analogū. ⁊ sic diffinit᷑. suba ē ens nō in sbo. et isto⁹ de⁹ mā ⁊ for⁴ ⁊ gñal'r ptes subē sūt subē. alio modo capitur sba vt ē gen⁹ vniuocū. ⁊ tūc sic diffinit᷑. sbā est ens p se hñs qditatē substātialē p se eslētialē. ⁊ nō in subō. Et sic negat᷑ de dō ⁊ de mā ⁊ forma. ⁊ etiam ipa vt sic ē gen⁹ gñalissimū ⁊ nō pᵐ mō ¶ 2ᵃ di⁹ ptes subē sūt in triplici dr̄a. qdā sūt ptes quiditatie cuiusmōi sūt gen⁹ ⁊ dr̄a. ⁊ de talib⁹ non ē incōueniēs q̄ sint p se sbe. Alie sūt partes eēntiales cuiusmodi sūt mā ⁊ for⁴ que eēntial'r ōstituūt totū ōpositū. Alie sūt partes q̄titatiue. q. s. nō conueniūt sbe inq̄tum sba est. sed iq̄tum ē quanta ⁊ extēsa. ⁊ istis duob⁹ modis ptes sbe lȝ sint reductiue in vno p̄dicamēto cū suo toto nō tñ p se eo q2 ñ sūt etia apta nata p se existere. sed solū i toto c⁹ sunt ptes. Posset tñ pbabil'r dici q̄ sūt sbe p se capiendo subām p oī eo quod eēntial'r ē i p̄nto substātie.

Ad rōes añ oppᵐ. Ad pᵐā pȝ solō in secūda difficltate tertij notabil'. ¶ Ad secūdaȝ rñdet᷑ q̄ ista p̄petas nō ē mere negatiua. sȝ p̄supponit vnam affirmatiuā. s. eē vt patuit i pᵃ difficultate tertij notabilis. mō chimere ⁊ entibus fictis non ōuenit eē. iō nec ōuenit eis illa p̄petas. ¶ Ad tertiaȝ pȝ solutio in secūda difficultate t'tij notabilis. Et hec de questione.

q **Ueritur** Utrū tres vltime p̄prietates sbē sint i textu sufficienter assignate. ¶ Arguitur p̄ ō primam ptē q2 omnis forma q̄ pōt esse termin⁹ mot⁹ hȝ ōriū cū oīs mutatio vel mot⁹ sit de ōrio i ōriū. p pħȝ. 5⁰. phy. sȝ for⁴ sbālis pōt esse termin⁹ mot⁹. ergo forma subālis hȝ ōriū. et p ōñs sba hēbit cōtrariū. minor pȝ q2 oīs forma hñs latitudinē graduū infra eādē spēm pōt eē t'minus mot⁹. sed forma subālis ē huiusmodi vt patebit infra. g̃ pōt eē termin⁹ mot⁹. ¶ 2⁰ ō secūdā q2 oīs forma habēs grad⁹ eiusdē rōis sil' ōponibiles in eadē pte subi potest intēdi ⁊ remitti. sed forma sbālis ē huiusmodi. g̃ sba suscipit magis ⁊ min⁹. minor pȝ. q2 quod ē pfectionis iperfectiori nō dȝ negari pfectiori. sed accñt a que sūt impfectiora subā habēt gradus eiusdē rōis sil' compossibiles i eadē pte subiecti. ergo etiā sba poterit hr̄e tales gradus. nō. n. vr̄ q̄n deus possit facere vnaȝ aiam pfectiorē s̄m substantiaȝ q̄ aliaȝ. ¶ 3⁰ arguitur ō tertiā q2 mutatio substātie vocat᷑ gñatio vel corruptio ab ari. gnto physico. sed per gñatōeȝ vel corruptionē sbā manēs eadē in nūero nō est susceptibilis ōrioꝝ. g̃ subā cum sit vna ⁊ eadem numero p sui mutatōeȝ ñ ē susceptibilis ōrioꝝ. ¶ In oppᵐ ē ari. in textu.

Primo notandū ē q̄ p declaratōe t'minorū ponūtur tres distinctiones. q̄ꝝ pᵐa ē. duplex ē ōrietas . s. actitatis ⁊ denoiatōis Contrarietas actiuitatis est repugnantia duarū formaꝝ actiuarum ⁊ passiuaꝝ adinuicem mutuo se expellētium ab eodem subiecto: ⁊ sic capitur i p̄posito. cum dicitur q̄ substantie nihil est contrarium. sed contrarietas denominationis est repugnantia quarumcūq; formaꝝ a quibus p̄nt capi incompossibiles denoiationes respectu eiusdem subi ⁊ sic nō capit᷑ in p̄posito q2 tūc due ōrie subāles ⁊ gñal'r quecūq; diuerse spēs dr̄r contrarie: ¶ Secūda di⁹ aliquid dr̄ suscipere magis ⁊ min⁹ dupl'r. vno modo formaliter ⁊ terminatiue. ⁊ sic illa forma que est termin⁹ mot⁹ itensionis ⁊ remissionis suscipit magis ⁊ minus. Alio⁹ māl'r ⁊ sbiue. ⁊ sic illō suscipit magis ⁊ minus quod est subȝ forme suscipientis magis ⁊ minus. ⁊ sic subā suscipit magis ⁊ min⁹. ¶ Tertia di⁹ aliquid dr̄ suscipere contraria dupl'r. vno modo logicaliter. ⁊ sic illud dicitur suscipere cōtraria de quo predicātur denoiatiue termini contrarij denoiatione intriseca ⁊ successiue. alio modo phical'r. ⁊ sic illud dr̄ suscipere ōria cui p t'alē inherētiā p̄nt successiue due forme ōrie ōuenire. ⁊ vtroq; modo subā suscipit ōria.

Secundo sciēdū ē q̄ in hac particula pħs ponit quartam p̄prietateȝ subē que est hec. q̄ subē nihil est ōrium. quam pbat inductiue. quia prime subē quid erit cōtrarium. q̄si diceret nihil. Sil'r secūde substantie nihil ē ōriuȝ. q2 homini nihil est ōrium nec ēt animali. Uerūtñ hec p̄prietas nō ōuertit᷑ cū sbā. sed ōuenit plurib⁹ alijs. vtputa q̄titati. bicubito enim nihil est ōriū nec similiter decem nec alicui taliū q̄titatū est aliqd ōriuȝ. ¶ Circa tamē predicta obijcit q̄ aliquis forte posset dicere multum ⁊ paruum adinuicem cōtrariātur. ⁊ similiter magnum ⁊ paruum. ⁊ tamen sunt q̄titates. ergo q̄titati erit aliquid ōriū. Hac obiectionem soluit aristo. per interemptionem dicens q̄ nullum hoꝝ predictorū contrariatur alteri. cuius rōnem assignabat in predicamēto quantitatis. ¶ Consequenter ponit quintam p̄prieta

tem substantie.s.ꝙ videtur substantia nō suscipe magis ⁊ minus. Nec hoc obstat qđ p⁹dcm̄ ē.s.ꝙ pma subā ē magis subā q̄ȝ secūda.q2 lȝ subā acce/pta ꝓ actu substādi suscipiat magis ⁊ min⁹.tm̄ sbā ꝓ eo accepta qđ subijcit̄ tali actui nō suscipit ma/gis ⁊ min⁹. Et hoc declarat per ex^m: q2 vnus hō in vno tpe nō est magis vel min⁹ hō q̄ȝ i alio tpe. nec vn⁹ ē alteri homini magis ⁊ min⁹ hō. Sicut idem corp⁹ i vno tpe dr̄ magis ⁊ min⁹ albū ⁊ ēt magis vl' min⁹ calidū q̄ȝ in alio tpe. ¶ Coñr ponit sextā ⁊ vltimā ꝓꝑetatē que est hec.ꝙ maxie ꝓꝑū vr̄ eē subē cū sit vna ⁊ eadē numero ꝙ sit susceptia ꝯrioꝝ. dic̄ tm̄ qdā ꝙ ista dic̄ maxie ē nomē adiectiuū vt ꝯstruitur cū h genitiuo subē: vt sit sēsus. maxie subē.i.pme subē ē ꝓꝑū. Et illa ꝓꝑetas est ꝓꝑa 4.⁰mō pme subē q2 ꝯuenit oī ⁊ soli. vt pȝ iductiue q2 subā cum sit vna ⁊ eadē numero est capax ꝯrioꝝ. vt qdaȝ hō cū sit vn⁹ ⁊ idem numero aliqn̄ quidē fit magis albus: ⁊ aliquādo minus: aliquādo palidus: aliquando frigidus. ⁊ prauus ⁊ studiosus. Sed i nullis aliis a subā hoc videt̄ ꝯuenire. q2 idē color cū sit vnus ⁊ idem numero nō erit albus ⁊ niger. nec eadem actio vna ⁊ eadem numero manens erit praua et studiosa. ¶ Sed circa hāc ꝓꝑetatē mouet aristo. duas obiectiones. pma obiectio est de orōne que manēs vna numero quandoq̄ȝ est vera et quando q̄ȝ falsa. vt hec oratio. sortes sedet est v̄a sorte se/dēte. et falsa ipo surgēte. et tm̄ verū et falsū sc̄ ꝯria q̄ eadē orō nu⁹ suscipit ꝯria. 2ª ob.ē d visu.i. opīoe q̄ cū sit vna et eadē nūcro qn̄ȝ ē vera et qn̄ȝ falsa. vt si qs opinet̄ aliquē sedere ipo sedēte veꝝ putat sed eo surgēte falsum opinat̄. has duas obiectōes simul soluit aristo. dupl'r. primo per distictionem: q2 aliqd potest intelligi recipe ꝯria dupl'r. vno mō ꝑm sui mutationē sicut albū mutatū fit nigrum. et frigidū per sui mutationē fit calidū et c̄. ⁊ sic opio vel orō nō recipiūt ꝯria. alio modo aliqd dr̄ recipere cōtraria per mutatōnē alteri⁹ et sic opio ⁊ orō recipiūt cōtraria. nam orōne ⁊ opīoe nō mutatis fit vera vel falsa per mutationē rei. ¶ Secūdo sol/uit p̄dictas obiectiones. per interēptionē dicens. ꝙ oratio et opinio nō recipiūt ꝯria et hmōi. rōeȝ assignat: quia illud quod recipit ꝯria mutat̄ et patit̄ ab eis: sed nec orō nec opinio ex eo ꝙ vera est vel falsa nō mutat̄. nec aliquid patit̄: sed passio fit cir/ca rem de qua est orō vel opinio q2 ab eo ꝙ res est orō dr̄ vera vel falsa. et nō i eo ꝙ sit capabilis idest receptibilis ꝯrioꝝ: maiorē declarat aristoteles q2 subā suscipit langorē et sanitatē et candorē et ni/gredinē per sui mutationē. ideo ꝓprium erit substātie ꝙ sit vna et eadē numero ꝑm sui mutationē eē susceptibilē ꝯrioꝝ. ¶ Coñr recapitulat.

Tertio sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidunt tres difficultates. ¶ Prima ē. vtꝝ veritas sit ens absolutum vel respectiuū. Ad quā rñdet̄ ꝑ tres distictōes. quaꝝ pma ē. duplex ē veritas. q2 quedā ē in reb⁹. ⁊ alia in intellcū. ¶ 2ª dic̄ i reb⁹ veritas dupliciter sumitur. vno modo abso/lute. alio⁰ comparatie.s. per comparationē rei ad intellectum cognoscentem. veritas in re absolu/te sumpta est ꝯformitas seu similitudo ꝑm muta/tionem vel adequationem rei ꝓducte ad produ/centem. Dicitur secundū mutationem propter veritatem rerum creataꝝ que imitant̄ exemplar diuinum vel creatum a quo producunt̄. ⁊ cui in aliquo modo assimilatur. Secundo dr̄ vel adequationē propter veritatē que inuenitur in filio dei q̄ est veritas in qua est sūma ⁊ adequata similitudo ad primum producens. Sed veritas in rebus per comparationem ad intellectum cognoscentem ē propria rei entitas pro quāto de se est manifestatiua sui cuiq̄ȝ intellectui potenti ipam cognoscere ⁊ est propria rei entitas ꝓ quanto de se est mani/festatiua ⁊ pro quanto est sibi assimilatiua intellectu mediante.s. actu vel specie intelligibili mediāte qua assimilatione res est in intellectu sicut co/gnitum in cognoscente. ¶ Tertia distinctio. veritas in intellectu est duplex secunduȝ ꝙ duplex est operatio intellectus. Una est veritas simplex correspondens actui simplici intellectus. Alia est veritas complexa correspondens actui complexo intellectus. Unde veritas simplex ⁊ incomplexa est conformitas actus simplicis ad obiectuȝ intelligibile simplex ⁊ huic veritati non opponitur falsitas sed tantum ignorantia quia simplex act⁹ intellectus nunq̄ȝ est formaliter falsus secundum ꝙ videtur sentire aristoteles 3.⁰ de anima dicens. ꝙ intellectus circa suum quod quid est semper ē verus. sed veritas complexa est conformitas seu aptitudo conformitatis actus compositi intellect⁹ ad obiectum complexum cui veritati priuatiue opponitur ignorantia. ⁊ contrarie opponitur falsitas. Ex quo patet ꝙ entitatiue veritas est respect⁹. Et si querat̄. vtrum sit realis vel rōnalis. Rñdetur ꝙ veritas que ē in reb⁹ ē respcūs realis. v̄itas aūt que ē i itellectu ex pte sui fūdamēti est realis. ex parte termini est respectus rationalis. Primuȝ patet q2 veritas fundatur in actu intellcūs qui est quedam qualitas absoluta realis. sed eius terminus est obiectum cognitum quod vt sic non habȝ

eē reale ſ3 diminutū. ¶ Scđa difficultas. in q̄ eſt ſubiectiue veritas fūdamētalis ⁊ realis. ad illā iā p3 ſolō q2 ṽitas fūdamētal' ⁊ realis eſt i rebus ſubiectiue. Sed veritas itellectus ⁊ formalis eſt ſubiectiue i actu ſimplici vel cōplexo itellectu'. ⁊ ſi dicatur ꝙ in ſola ꝯpōne ⁊ diuiſione itellectus eſt veritas vl' falſitas ſ3 ariſtotelē primo peryermenias ꝓ nūc reſpōdetur ꝙ in ſola ꝯpoſitione ⁊ diuiſione itellectus ē veritas obiue vel falſitas nō qdē ſubiectiue ſed obiectiue. nā itellectus aliqñ reflectit' ſuper ſuū actū compando ip3 ad obiectū. vtrū videlicet ſit ſibi ſil'is ⁊ conformis vel nō. ⁊ i illa cōparatione itelligit ipam cōformitatē que ē formaliter ipa veritas. Talis aūt reflexio nō eſt ſine compoſitōe ⁊ diuiſiōe itellect' q2 i ſola ꝯpōne ⁊ diſione intellectus ē ṽitas obiectiue. ¶ Tertia difficultas. vtrū eadē orō numero ſm ſui mutatōe3 recipiat cōtraria. ¶ Ad quā rñdetur per quattuor dicta. ¶ Primū eſt. impoſſibile eſt duo pdicata ꝯria formaliter ⁊ intrinſece denomiare idē ſubiectū ſine mutatione ipſi'. ¶ 2m dictū. veritas ⁊ falſitas generant' reſpectu orōis mentalis q2 vt patuit veritas orōnis mētalis ē ꝯformitas ipius orōnis ad obiectū vel ſignificatū reſpcū ei' ⁊ falſitas eſt ipi' difformitas. ¶ 3m dcm. mutatōe fcā circa terminum alicui' reſpect' variat' ⁊ ille reſpectus. ⁊ ideo re mutata corrūpit' ꝯformitas orōnis ad rem ⁊ ex ꝯñti corrūpit' ṽitas orōnis. ¶ 4m dcm. qđ ſeqtur ex pcedētib'. orō vna ⁊ eadē nūero manēs eſt ſuſceptia ꝯrioꝝ. p3 q2 ē ſuſceptia ṽitatis ⁊ falſitatis q̄ ꝯriant'. Quid g° dicēdū ē ad auctē ariſto. q dicit ꝙ orō dr̄ vera vl' falſa nō p mutationē ſui ſ3 p mutationē rei. ſcđo dicit ꝙ nō ſuſcipit ꝯria. Ad pmū dictū Ari. rñdet' p vnā diſtinctionē ꝙ duplex ē mutatio. quedā eſt mutatio ad ſe qñ. ſ. aliqđ ſubiectū mutat' ſcđm aliqđ abſolutū. ⁊ de tali loqtur ariſto. q2 nulla talis mutatio eſt fcā in orōne ſed tm̄ in re dicit' orō vera vel falſa. Alia ē mutatio q̄ eſt ad aliđ qñ. ſ. aliqd mutat' ſm aliquē reſpectu3: ⁊ ſic orō bene mutat'. Ad ſ3 p3 qd ſit dicēdū i pᵒ notabili. orō. n. bñ ſuſcipit ꝯria ꝯnoiatōis l3 nō actiuitatis.

Cōcluſio rñſalis. tres vltie pprietates ſbe ſunt ſufficient' aſſignate. g° ⁊c. p3 p ꝯclaratiōe3 iu primo notabili.

Primo Dubitat'. Utrū ſuba in ſua entitate hēat grad' ſm q̄s ipa ſuſcipit magis ⁊ minus. Rñdet' ab aliqb' negatie q2 rōes ſcē ſūt i oppoᵐ pter q̄s adducit' alia rō. q2 ois gradus forme adueniēs rei ꝯſtitute in eē eēntiali eſt accñſ ei'. ſ3 ſi forma ſbalis hēret grad' tūc vltim' gradus adueīret ſube ꝯſtitute in ſuo eēntiali. ergo ille gradus erit accñs illi' ſube: ⁊ p ꝯñs ſuba in ſua nā ñ ſuſcipit magis neqꝫ min' ſ3 accñtal'r ſolū. Alij rñdēt ꝙ ſuba ꝯſiderat' duob' modis. Uel ſm ſuā pciſam qditatē ⁊ eēntiā. ⁊ ſic ñ ſuſcipit magis ⁊ min'. Alio mō ꝯſiderat'. q̄tū ad ſuā naturā ſiue quātū ad ſua3 qditatē nō pciſā ſ3 vt cōicabilis ē ſuis indiuiduis. ⁊ ſic ſuſcipit magis ⁊ minus. ¶ Alij ponunt aliā diſtinctionē ꝓ qua pmittit' vna diſtinctio trimēbris. de quoꝝ quolib3 mēbroꝝ ponunt' aliqua dicta. Diſtinctio eſt hec. ſube triplex ē mod' quoꝝ nullus ē eſſentialis ſibi. Primus eſt mod' ſubſtandi p ſe ⁊ pmo oib' accñtib'. Et d' hoc pmo modo ponunt' aliq̄ dicta. pᵐ dcm̄ ē. modus ſubſtādi eſt ꝓprius ſbe. p3 q2 ab illo mō ſubſtandi iponit' ſbe nomē. q2 ſuba dr̄ a ſubſtādo. ⁊ ſic loqt' aug' cū dicit. ꝙ deus ꝓprie ñ d3 dici ſubſtātia. vñ dicit i qnto de trini. c. 2. Manifeſtū eſt deū abuſiue ſubſtātiā vocari. ¶ 2m dc3 Modus ſubſtādi ē accidental' ſube. patet. q2 ſubſtare ē qdā ordo ſeu reſpectus ſubi ad aliud. iſte āt ordo nō ē de itriſeca rōe ſubſtātie. ergo ē ſibi accñtalis. ¶ 3m dictū. Mod' ſbſtādi ieſt ſubſtantie in ordine ad poſterius. p3. q2 modus ſubſtādi ē qda3 ordo ꝯueniēs ſube i ordie ad accñtia. mō accidēs ē poſteri' ſbe. g° ⁊c. ¶ 4m dcm̄. Modus ſubſtandi ē poſitiu'. q2 vt iā patuit iſte mod' ē qdā reſpect' c' vtrūqꝫ extremū ē poſitiuū. g° ⁊ ipe reſpect'. Añs p3 q2 ille reſpect' q ē ſubſtare fūdat' i ſba ſubſtāte ⁊ t'minat' ad accñs cui ſbe ſubſtat. mō tā ſba q̄ accñs ſūt ētia poſitia. g° ⁊c. ¶ 2' mod' ſbe ē eē p ſe ⁊ nō eē i alio ſubie. ⁊ d' hoc mō ponunt' tria dcā. Primū eſt ꝙ eē p ſe ſiue nō eē in alio ſubiectie. qđ idē ē ꝯdic ſbe i ordine ad pᵐ. p3. q2 eē per ſe ē qdā ordo ipius ſbe ad aliqđ pᵐ ſb3 i q ñ h3 eē ſubiue. ¶ 2m dc3. eē p ſe ē mod' ſoralis ⁊ negatiu'. p3 q2 vt patuit eē p ſe ē ordo ſbe t'minat' ad extremū forl'r negatiū. g° ille ordo ē forl'r negatiu'. añs p3. q2 ille ordo ſiue reſpect' q ē eē p ſe fūdat' i ſba ⁊ t'miat' ad ñ ēs. q2 illđ in q̄ ſba vr̄ eē ſici ſbđ ē nihil. 3m dc3. eē p ſe ē mod' accñtal' reſpcū ſbe. tu3 pᵒ q2 negatio ē ex rōem forl'ē ſui poſiti. tū 2° q2 nega° rducit' ad gen' ſue affirmatōis oppoᵒ. ſ3 affir° ſiue mod' poſitiu' cui oppōit' iſte mod' negatiu' eſt eē p ſe ⁊ ñ i alio. g° ē ꝺ gñe accñtis. 3' mod' ſbe ē p ſe ſtare ſiue eē ēs p ſe ⁊ d' iſto ponūtur tria dcā. Quoꝝ pᵐ ē. mod' ſbſiſtēdi i ſe ꝯuenit ſbe i ordie ad ſe. 2m dc3. mod' ſbſiſtēdi i ſe ē accñtal' Iſta duo dcā patebūt i ꝯclaratōe ṫtij dci qđ ē tale ꝙ mod' i ſe vl' p ſe ē mod' eēndi negatiu' ſm re3 l3 ſ3 rōe3 ſit poſitiu'. p3 q2 iſte mod' eēndi ſoluit i duplicē modū eēndi porē. v3 in modū eēndi per ſe ⁊ ñ

ĩ alio subĩue. ꝛ ille ẽ ɔcept⁹ negatiu⁹ accñtalis. ğ et
mod⁹ stãdi per se vł eẽndi ꝑ se erit mod⁹ negatiu⁹
vel resoluit ĩ modum essẽdi q̃ ẽ eẽ ĩ se subiectiue.
mõ esse ĩ se subiectiue nihil aliud est q̃ꝫ nõ hr̃e ali/
quid ꝓ sbo. ꝛ talis modus ẽ negatiu⁹. ergo ꝛ ꝑce/
dens. sꝫ ꝙ ille modus sit positiu⁹ scḋm rõnez patꝫ.
qꝛ subsistere per se vł eẽ ꝑ se nõ ẽ aliud q̃ꝫ eẽ in se.
mõ eẽ ĩ se formalr̃ positiue dicit relationem rõnis
eiusdẽ ad seipꝫ. qꝛ nihil realr̃ ꝛ positiue ẽ subiectũ
sui ipius. qꝛ tũc idẽ eẽt subm̃ ꝛ accñs. ergo nihil re
fert ad seipꝫ ꝛ nõ ad relationẽ realẽ. tãq̃ꝫ ad subm̃
realiter ꝛ positiue sed tm̃ scḋm rõnem. ꝛ per ɔñs
modus standi ꝑ se qui tantũ valet sicut eẽ ĩ se ip̃o
subĩue ẽ mod⁹ positiu⁹ ẜm rõez. ❡ 3°. sic. eadẽ sub/
sistentia qua suba substat accñtib⁹ subsistit ĩ se. sꝫ
subam substare accñtib⁹ ẽ t̃minare depẽdẽtiã ac/
cidentiũ ad ip̃aꝫ. ergo subsistere in se ẽ terminare
depẽdẽtiã sui ad se. q̃ dependẽtia ẽ relatio rõis. er
go mod⁹ stãdi ꝑ se lꝫ realr̃ sit mod⁹ negatiu⁹: tñ ẜꝫ
rõnẽ ẽ modus positiu⁹. Hoc supposito ab eisdem
ponitur talis distinctio ꝙ substantia põt capi du
plr̃. vno mõ quãtum ad eius ꝓpriũ modũ eẽndi q̲
est eẽ per se ꝛ nõ in alio sbiue. q̲ ẽ q̲dã mod⁹ nega/
tiuus vt patuit. ꝛ sic suba non suscipit magis nec
min⁹ nec ĩfra eandẽ spẽm nec ĩ diuersis hꝫ latitudi
nẽ graduũ. ꝛ sic ĩtelligit̃ dictũ aristotelis cum dic̃
subaꝫ nõ suscipere magis nec minus. Et gñaliter
oẽs auctoritates aristo. vident̃ hᷣ sonare. ꝛ debẽt ĩ
telligi capiẽdo sbaꝫ isto mõ q̃ꝫtũ. s. ad modũ essẽdi
ꝑ se. Alio modo potest capi suba quãtũ ad entitatẽ
substractã huic modo essẽdi. Et ĩfra eandẽ spẽꝫ sic
hꝫ latitudinẽ graduũ ẜꝫ quos suscipit magis ꝛ mi
nus. qd̃ ꝓbat ꝑmo ꝑ articulũ parisiensẽ in quo dr̃
ꝙ q̲cunq̃ꝫ dixerit aĩaꝫ xp̃i nõ eẽ ꝑfectiorẽ ꝛ nobilio
rẽ anima iude ĩ puris nãlibus error. 2°. rõne sic. ꝑ
qua supponit̃ ꝙ sint duo corpa naturalia eiusdẽ
spẽi ꝛ eiusdẽ dispõis q̃ꝫtũ oĩa excepta sola realita
te ꝛ entitate: quoꝝ vnũ sit duoꝝ pedum ꝛ aliud sit
vnius pedis. ꝛ corp⁹ duoꝝ pedũ cõdenset̃ quãtuꝫ
ad dimẽsiones ei⁹ quousq̃ꝫ veniat ad quãtitatem
vnius pedis hoc totuꝫ est possibile. quo supposito
arguit̃ sic. Oẽ corp⁹ ẜm subam excedẽs aliud ma
nẽte ei⁹ tota suba vt tota sp̃ excedit ẜꝫ subaꝫ illud.
sꝫ corp⁹ duoꝝ pedũ ẜꝫ subaꝫ excedit corp⁹ vnius
pedis. ꝛ ip̃o ɔdẽsato remanet ip̃a tota suba ei⁹. er
go post q̃ꝫ erit cõdẽsatũ ꝛ reductũ ad q̃ꝫtitatẽ vni⁹
pedis illud excedet aliud corp⁹ vnius pedis. ꝛ erit
maius eo. sꝫ nõ magis extensiue. ergo est necãrio
magis ĩtẽsiue. ꝛ ꝑ ɔñs vna suba ẽ magis substãtia
q̃ꝫ alia ĩtẽsiue eiusdẽ spẽi. ꝛ sic suba suscipit magis

ꝛ min⁹. ❡ Iteꝫ oẽ qd̃ mutat̃ formalr̃ ꝛ terminati
ue parti est ĩ t̃mino a quo: ꝛ parti in t̃mino ad quẽ
ex sexto ph̃ico. sꝫ dicit ɔmẽtator hoc hr̃e veritateꝫ
ĩ q̃ttuor gñib⁹. suba q̃litate q̃ꝫtitate ꝛ vbi. ergo sba
ĩ sua entitate ꝛ nã hꝫ partẽ ꝛ ꝑtẽ nõ q̃ꝫtitatẽ. ergo
gradualẽ. ꝛ ad rõnẽ ꝑme opĩonis rñdet̃ ꝙ dupliciť
ĩtellr̃ aliq̲d eẽ accñs. vno mõ qꝛ ẽ alterius gñis ab
eo cui aduenit nõ faciẽs ꝑ se vnũ nũero cũ eo. ꝛ sic
2⁹ gradus forme subalis adueniens ꝑmo gradui
vel ip̃si forme ñ ẽ accñs. qꝛ facit vnũ ꝑ se cũ primo
gradu ꝛ ꝛ cũ ip̃a forma. Alio mõ ĩtelligit̃ accñs ꝓ
oĩ eo sine quo res põt eẽ: ꝛ sic 2⁹ grad⁹ for̃ ẽ accñs
respectu ꝑmi. qꝛ ꝑmus potest eẽ sine scḋo

Secundo Dubitat̃ q̲d sit grad⁹ formaliter ꝛ entitatiue. Rñdetur premit
tendo duas distinctões. Prima ẽ ꝙ duplices sũt
grad⁹ eẽntiales. q̲dã sũt g̃d⁹ eẽntiales siue eẽntiaꝝ
ꝛ isti grad⁹ dñr eẽ vltime ꝑfectiões eẽntiaꝝ ẜm q̃s
q̃libet eẽntia ẽ limitata ad certũ genus ꝛ ad certã
spẽꝫ. ꝛ ex his gradib⁹ ɔstituitur ordo vniuersi. Alij
sũt gradus ꝑfectionũ vnitiue ɔtẽtaꝝ in eadeꝫ essẽ
tia. ꝛ isto modo ẽ sermo de gradib⁹. ❡ 2ᵃ distictio.
alicui⁹ forme specifice q̃duplices possunt assigna
ri partes. q̃dã sũt partes essẽtiales vt materia ꝛ for
ma. Alie sũt p̃tes q̲ditatiue sicut gen⁹ ꝛ dr̃ia. Alie
sũt partes ꝑfectionales scḋm quas ɔpetit sibi to/
talitas seu quãtitas ꝑfectionalis. Et alie sunt p̃tes
mãles. cuiusmodi sunt partes subiectiue. Tũc rñ
detur ad dubiũ ꝙ grad⁹ forme est quedã portio ꝑ
fectionalis forme specifice ext̃ ei⁹ ɔceptũ quiditati
uũ. ip̃aꝫ tñ formã specificã ĩfra suũ ɔceptũ ĩcludẽs
coĩcidens cum eadẽ essẽtialr̃. ꝛ ĩclusa realr̃ intra
conceptũ ĩdiuidui vagi vage ꝛ det̃miati det̃miate
Et ex ista descriptõe tãguntur sex ɔditiões grad⁹
forme. Pria ɔdi°. ẽ ꝙ grad⁹ est q̃dã portio ꝑfectio
nalis. qꝛ forᵃ specifica de se ẽ limitata hñs quãdã
totalitatẽ siue q̃ꝫtitatẽ. Et illi⁹ totalitatis gradus ẽ
ꝑs siue portio. Scḋa ɔditio ẽ ꝙ sit extra ɔceptũ q̲
ditatiuuꝫ ꝛ specificũ forme. qꝛ nisi sic. seq̃ret̃ ꝙ vbi
cũq̃ꝫ repiret̃ forma specifica ibi eẽnt oẽs isti grad⁹
ꝛ sic tãta eẽt ꝑfectõ ĩ vno ĩdiduo q̃ꝫta eẽt ĩ oĩb⁹ sił sũ
ptis. 3ᵃ ɔdi°. ẽ ꝙ grad⁹ ẽ qd̃ ĩcludit formã ĩ suo ɔce
ptu q̲ditatiuo qꝛ ĩ q̃lꝫ gradu saluat̃ rõ for̃ specifice.
qd̃ ñ eẽt nisi ĩcluderet̃ q̲ditatiue ĩ ip̃o gradu. 4ᵃ ɔdi°.
ꝙ grad⁹ ẽ idẽ eẽntialr̃ cũ sua forᵃ specifica. qꝛ gra
dus addit⁹ forme sic ɔ̃bit formã ꝙ fac̃ vnũ eẽntialr̃
cũ ea. 5ᵃ ɔdi°. ẽ ꝙ grad⁹ ĩcludit̃ realr̃ cuꝫ ɔceptu ĩdi
uidui: qꝛ lꝫ foᵃ specifica q̲ditatiue sũpta abstrahat ꝛ
ꝑscidat a gradu: tñ vt exñs ẽ necẽo ɔcernit aliquẽ
illoꝝ graduũ. mõ forᵃ specifica ñ existit nisi in ĩdiui

duo.iõ gradus forme realr̃ icludiĩ i conceptu idiui
dui. Sexta ꝯditio ꝙ gradus vage icludatĩ i cõce/
ptu idiuidui vagi ⁊ determinate i conceptu idiui
dui determiati. nam sicut duplex est indiuiduuꝫ
.s. vagũ ⁊ signatum sic etiã dicendũ est de gradu.

Tertio dubitaĩ. Utꝝ gradus forme sint ad inuicẽ realr̃ distincti. Rñdetur ꝙ
nõ.sed oẽs cadũt i vnã realitatẽ actualeꝫ.q2 ex di
stinctis i actu nõ põt fieri vnũ i se nisi alteꝝ sit i po
tẽtia ad aliud.g̃ si illi gradus eẽnt actu realr̃ disti
cti nõ possẽt ꝯstituere vnã realitatẽ actualeꝫ. Aliꝭ
rñdetur ꝑ sex dicta. Primũ ẽ.sic ꝑtes i linea ꝯstitu
unt vnã lineã totalẽ ⁊ quantã quãtitate extensiua
sic ⁊ plures gradus forme cõstituũt vnã formã to
talẽ ⁊ quantã quãtitate intensiua. Secundũ dcm̃.
sicut partes i linea quã ꝯstituũt hñt indiuisionẽ et
vnitatem.ita gradus forme hñt in forma quã con
stituunt vnitatẽ ⁊ idiuisionẽ. Tertiũ dictũ.sic ꝑtes
vt sũt vnite in liea sũt linee nõ totales ⁊ simplr̃.sed
ꝑtiales ⁊ ꝺm qd.ita gradus vt sũt vniti i forma sũt
forme nõ totales ⁊ simplr̃ sꝫ ꝑtiales ⁊ ꝺm quid.4^m^
dictũ.sicut ꝑtes vt sũt vnite i linea sũt in actu exi
stẽdi tñ lꝫ vt sũt actu dise ⁊ i actu subsistẽdi. ita gra
dus vt sũt vniti i forma hñt eẽ i actu existẽdi.lꝫ vt
sũt actu diuisi habeãt eẽ i actu subsistendi. Quĩtũ
dictũ.sicut ꝑtes linee siue sint actu diuise siue con
iũcte i actu distinguntur realiter.sic ⁊ gradus for
me siue sint actu diuisi ad se inuicem siue actu vni
ti in se inuicẽ distiguunĩ realr̃.ꝙ aũt distiguantur
realr̃ qñ sũt actu diuisi satis est manifestũ q2 q̃cun
qꝫ sepati existere possint illa distigunĩ realr̃.sꝫ ꝑtes
linee actu diuise ⁊ etiã gradus forme actu diuisi
a seinuicẽ existũt sepati.g°. distigũĩ realiꝭ. ꝓbaĩ ẽt
ꝙ distiguãĩ realr̃ q2 sĩ actu vitii for^a^ ꝑc^9^ ꝓbatiõe
ꝓmittũĩ due suppões.ꝑma suppositio ẽ.rĩspect^9^ rea
lis actualis ꝓsuppõit extrema realia i actu.2ª sup
positio.respect^9^ q requirit distictionẽ extremoruꝫ
nõ põt eẽ realiter in actu nisi extrema sint realr̃ ac
tu distincta.tunc sic formaĩ rõ. vnio ꝑtiũ in liea vł
vnio graduũ forme i forma ẽ respectus q non põt
eẽ nisi iter extrema disticta.q2 idẽ vniri sibi ipi in/
cludit ꝯdictionẽ.sed tota linea vł etiaꝫ tota forma
existente i actu. vnio suaꝝ ꝑtiũ vel graduũ est rea
liter i actu.ergo ille ꝑtes erunt distincte realr̃ ⁊ ac
tualr̃ ⁊ silr̃ illi gradus erũt adinuicẽ disticti realiꝭ
⁊ actualr̃. Sextũ dictũ.sicut ꝑtes linee añ diuisio
nẽ nõ dicunĩ multe linee simplr̃.sꝫ multe linee ꝺm
qd ⁊ ꝑtiales adinuicẽ disticte.tñ adinuiceꝫ realr̃ ⁊
actualr̃ existẽtes post diuisionẽ ꝑtiũ actu dicunĩ
multe linee simplr̃ plures subsistẽtes. ita gradus
vt sũt vniti i forma nõ dicũtur plures forme sim
pliciter.sed plures ꝺꝫ qd. ⁊ ꝑtiales realr̃ ⁊ actualr̃
existẽtes. ⁊ post disionẽ forme i ꝑtes graduales il
li gradus plures dicũĩ plures forme simplicite r
⁊ multe ⁊ subsistentes.

Ad rationes añ oppositum. Ad ꝑmam ad maiorem rñdetur ꝑ di
stinctionem.q2 ꝯriũ põt capi duplr̃. vno mõ cõiter
.s.ꝑ mutatione vel ꝑ q̃cũqꝫ ipossibili ⁊ sic ꝯcediĩ
maior illo modo. Alio modo ꝓprie ⁊ sic negatur ꝙ
ad q̃titatem ⁊ vbi est motus q tñ nõ hñt ꝯriũ ꝓpe
captũ. ⁊ ad maiorem conceditur ꝙ forma subalis
põt eẽ termin^9^ motus. Et si arguaĩ ꝙ forma suba/
lis est terminus generationis.g̃ si ipa sit terminus
motus sequitur ꝙ generatio erit motus qḋ est cõ
tra Aristotelem quinto phisicorum. negatur cõse
quentia q2 lꝫ forma substantialis sit terminus gña
tionis tñ gradus ꝯsequens illam formaꝫ que inten
ditur non itroducitur ꝑ generationem. sed ꝑ motũ
intentionis. ¶ Ad secundam patuit solutio i prio
dubio. ¶ Ad tertiaꝫ dr̃ ꝙ alicui^9^ põt eẽ mutatio
duplr̃. vno modo formalr̃ ⁊ terminatiue ⁊ sic gña
tio dr̃ eẽ mutatio sube. Alio mõ subiectiue ⁊ mate
rialiter. ⁊ sic alteratio ⁊ quicũqꝫ alius mot^9^ vł mu
tatio põt eẽ ipi^9^ sbstantie tãqꝫ sbi. Et h ꝺ qõne.

Queritur Utꝝ quãtitas sit vnũ genus generalissimũ ab alijs distictum. ¶ Arguitur primo
ꝙ non q2 nullum genus predicatur de
nominatiue de suis spẽbus. sed q̃titas predicaĩ
denominatiue de suis speciebus vt hec ẽ vera. su
perficies ẽ quãta linea est quãta. ergo non ẽ gen^9^
¶ Arguitur secundo. ꝙ omne genus habet vnã
rationem. primam equaliter participatam ab om
nibus illius generis. Sed quãtitas nõ habet vnã
talem rationem. ergo ⁊c̃. minor pꝫ. quia talis ratio
vel esset ratio mensure vł ratio diuisibilitatis. nõ
primum q2 ratio mensure prius cõuenit quantita
ti discrecte q̃ꝫ continue. Nam vlne non conuenit
mensurare nisi scd̃m ꝙ in seipa replicatur. igitur
⁊c̃. nec scd̃m. q2 rõ diuisibilitatis prius cõuenit cõ
tinuo q̃ꝫ discreto. Nam numerus causatur ex di
uisione continui tertio phisicorum. ergo cum q̃ti
tas non habeat vnam rõnem equaliter participa
tam sequitur ꝙ non erit genus. In oppo^m^ arguiĩ
ꝑ ari. ponẽtẽ q̃titatẽ eẽ vnũ de decẽ ꝑdicamẽtis

Primo sciendum est ꝙ ꝓ itellectu questi/onis ponitur vna difficultas. vtꝝ
.s. rõ mensure sit ꝓpria rõ q̃titatis. ¶ Ad quam
quidaꝫ rñdent affirmatiue cuius rationẽ assignãt

q̄ in isto libro. aristo. ꝓbat rõnem esse q̄titatē. q̄ ei conuenit ratio mensure. ḡ ꝛc̄. ꝑterea aristo. disti guit spēs q̄titatis ꝑ rõnem mensure sicut supfici es ꝛ locus ponūtur eē spēs distincte. q̄ lʒ non disti guantur in rõne diuisibilitatis distiguunt̄ tñ i rõne mensure. ex quo cōcludit ipas spēs distinctas. de inde cōtra h̄ obijcitur. q̄ rõ generis eque p̄iest su is spēb᷒. Sed rõ mensure pri᷒ conuenit q̄titati di screte q̄ꝫ continue vt patuit in 2ᵒ argumēto ante oppositū. Et ad rõnes h̄ ꝓbātes pōt r̄nderi ꝙ ari. ꝓbat rõnem eē q̄titatē. ꝛ silr̄ distinguit spēs q̄tita tis ꝑ rõnem mensure nō q̄dem tanq̄ꝫ ꝑ rõnē. eēnti alem ꝛ ꝑriam sed tanq̄ꝫ ꝑ ꝓpriā passionem ei᷒ ita ꝙ mēsura nō est ꝓpria rõ q̄titatis. sed est quedaꝫ passio consequens ꝓpriam rõnem eius.

Secundo notandū ē. ꝙ i h̄ tertio capitulo determinat aristo. de q̄titate. ꝛ continet duas ꝑtes ꝑ̄ncipales. In quaꝝ p̄ma deť minat de q̄titate quātum ad eius eēntiam. ꝛ ista ꝑs cōtinet duas ꝑticulas. In quaꝝ prima d̄termi nat de quantitatibus ꝑ se. ꝛ cōtinet duo pūcta. In quoꝝ primo determinat de quantitatibus discre tis ꝛ intendit q̄ttuor cōclusiones in quarum prima ponit duas diuisiones q̄titatis. q̄rum p̄ma ē. q̄ti/ tatis aliud continuū aliud discretū. Et nō est vis sinon dicat̄ alia. q̄ adiectiuū substātiuatū i neutro pōt vere dici de masculio femino ꝛ neutro. vt vir est aliq̄d ꝛ mulier est aliq̄d. Et vir est aliq̄d aliud a muliere. Et mulier ē aliud a viro. vel pōt sic expo ni q̄titatis. idest ꝑ̄dicamēti. Quantitatis aliud ge nus. s. subalternum ē ꝯtinuū ꝛ aliud discrectū. 2ᵃ diuisio ē ista. q̄titatū q̄dā cōstant ex ꝑtibus h̄ntib᷒ positionem adinuicē. alia h̄o ꝯstant ex non h̄ntibus positiōeꝫ. ¶ 2ᵃ ꝯclusio tāgit declarationē gn̄aleꝫ ꝛ exemplareꝫ p̄me diuisiōis dicēs ꝙ q̄titas discre ta ē vt numer᷒ ꝛ rō. sed q̄titas ꝯtinua est vt linea supficies ꝛ corp᷒ aut locus aut temp᷒. Et iste due vltime spēs. s. temp᷒ ꝛ locus enumerant̄ cū quadā iterruptiōe ad denotandū forsitam. ꝙ iste due ha bent alium modū mēsurādi q̄ꝫ tres p̄ores eo ꝙ mē surāt extrinsece ꝛ tres p̄me mēsurāt itrinsece. vel h̄ fit ad denotandū ꝙ sunt q̄titates per accidens vt videtur innuere Aristo. 5ᵒ i methaph̄ice vbi dicit ꝙ tempus ꝛ motus sunt q̄titates per ac cidens.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hunc textum mo uetur vna difficultas. q̄ sit ꝓpria rō q̄ti tatis ꝑ quam eēntialiter distinguit̄ ei᷒ species Ad quā r̄ndetur breuiter ꝑ duas ꝓpōnes. Prima ē diuisibilitas i ꝑtes eiusdē rōnis nō ē eēntialis rō q̄titatis. pʒ q̄ nullus respectus formalr̄ est ꝓpria rō absoluti. sed diuisibilitas est respectus formalr̄ q̄ dicit q̄dā aptitudinē ad diuisionē. ergo diuisibi litas nō est ꝓp̄a rō eēntialiter q̄titatis. 2ᵒ sic. potē tia ꝛ actus diuidūt oē ens. sed act᷒ diuidēdi n̄ iest eēntialr̄ q̄titati. q̄ tunc q̄titas sꝑ eēt actu diuisa. ergo nec potentia ad diuidēdū ē eēntialis q̄titati ex eo quo pʒ ꝙ talis ꝓprietas q̄titatis ē diuisibilr̄ i partes eiusdē rōnis. ꝛ silr̄ ista q̄titas ē mēsurati ua substātie. nō sūt ꝑ se in p̄mo mō sʒ i 2ᵒ q̄ ibi ꝑ̄di cat̄ passioꝰ suo subiecto. ¶ 2ᵃ ꝓpositio. habere ꝑ tes eiusdē rōnis ē ꝓpria rō q̄titatis: pʒ q̄ diuisibi litas in partes eiusdē rōnis est prima passio q̄tita tis ꝯsequens ꝑ se rōnem ei᷒. sʒ consequit̄ h̄ q̄ est h̄re ꝑtes eiusdeꝫ rōnis. ergo illud est ꝓpria rō q̄ti tatis quā tñ aristo. circūloquit̄ per diuisibilitatem tanq̄ꝫ ꝑ p̄mā passionē eius. vnde ex diuersis locis eliciunt̄ a ph̄o quattuor passiones q̄titatis sic se h̄ntes per ordineꝫ. p̄ma passio ē diuisibilitas i ꝑtes eiusdem rōnis. Scd̄a est eē finitum vl̄ infinitū. 3ᵃ est equale vel inequale. 4ᵃ est rō mensure. nā oīs mensura ꝑ se itelligit̄ eē equalis vl̄ ineq̄lis mēsu ratio q̄ mēsuratū ē eq̄le vl̄ ieq̄le. iō mēsura.

Conclusio r̄n̄salis. q̄titas est genus gene ralissimū ab alijs distinctū: q̄ hʒ vnum modū eēndi siue vnam rōnem eēntialem distinctā a rōne cuiuslʒ alteri᷒ ꝑ̄dicamenti ꝑticipa bilem eēntialiter ab oībus illi᷒ ꝑ̄dicamenti. ꝛ est di uisibilis in plura vlterius formaliter diuisibilia vt patuit in secūdo notabili nec hʒ aliquod gen᷒ sup̄ se q̄ cōtrahat. ergo ē genus generalissimum.

Primo dubitatur. Utꝝ numerus ꝛ ratio sint spēs q̄titatis discrete. ꝑ cui᷒ solutione supponēdū ē ꝙ ari. in hac parte probat istam conclusionem que est tertia. s. ꝙ numerus sit q̄titas discreta. q̄ illud est quantitas discreta cu ius partes ad nullum terminum copulantur. sed partes numeri sunt h̄ꝰ. ergo ꝛc̄. minor pʒ primo i partibus aliquotis quia quinq̄ꝫ ꝛ q̄nq̄ꝫ sunt partes denarij ꝛ tñ non coniungunt̄ ad aliquem terminū cōmunem sed sꝑ vna pars manet discreta ꝛ sepa ta ab alia. ꝛ 2ᵒ probatur idem de partibus non ali quotis. q̄ tria ꝛ septem sunt partes non aliquote denarij. ꝛ tñ ad nullum terminum coniunguntur sed sꝑ vna est discreta ꝛ separata ab alia. ¶ 4ᵃ conclusio. oratio est q̄titas discreta. q̄ sibi compe tit mensurare. nam per orationem mensurat̄ silla ba breuis ꝛ longa. ꝛ hoc intelligitur d̄ oratione vo cali ꝛ non de mentali. q̄ de oratiōe vocali dicim᷒

ꝙ sillabe sunt longe. ⁊ debent ꝓferri tempore lon
go. alie aũt breues. ⁊ debent ꝓferi tempore breui.
sed ꝙ sit discreta pꝫ qꝛ ad nullũ terminũ cõmunez
pticle eiꝰ copulat̃. ñ eniꝫ aliquis terminꝰ cõmunis
est ad quẽ sillabe ⁊ voces copulantur sed quecun
ꝗ sillaba est diuisa ab alia.

Secundo dubitat̃. Utrum ĩ oratione sint aliq̃ partes aliq̃te ⁊ non aliq̃te
sicut in numero. Rñsio patebit in solõne duarum
paruaꝝ difficultatum. Prima ē. qd sit ps aliquota
⁊ quid non aliq̃ta. rñdetur ꝙ ps aliquota ē q̃ aliq̃-
tiens sumpta reddit totũ adequate vt qnꝗ est ps
aliquota denarij. nã si quiꝗ bis accipiatur reddit
numerũ denariũ adequate. sed ps nõ aliq̃ta est q̃
aliq̃tiẽs sũpta nũꝗ reddit suuꝫ totum adeq̃te sed
plus vel minꝰ vt tria vel septẽ sũt ptes nõ aliq̃te d̃
narij. nã tria nõ pñt accipi aliq̃tiẽs vt reddãt dena
riũ adequate sꝫ plus vł minꝰ. ⁊ silr septẽ. ¶ 2ᵃ dif-
ficultas. vtꝝ orõ sit q̃ntitas cũ nõ enumeret̃. 5º me
taphice iter spẽs q̃ntitatis. dr̃ ꝙ sic eo ꝙ sibi cõpe-
tit ratio mensure. ⁊ sic diffinitur. Oratio est q̃dam
forma numeri adherens distictis ptibꝰ vocis ĩ pro
latiõe ɔtinua sibi inuicẽ succedẽtibꝰ. Alr rñdetur
ad difficultatẽ negatiue qꝛ sicut dicit cõmentator
qnto metaphice. aristoteles ĩ p̃dicamẽtis mlťa lo
cutus est non ꝺm ꝟitatẽ sꝫ ꝺꝫ ꝙ cõsuetũ erat loqui
cõmuniter ⁊ maxie q̃ntuꝫ ad illa quoꝝ speculatio
veritatis spectabat ad alias ptes p̃ncipales phi-
s. nãlis vel metaphisice. Et qꝛ tpe suo consuetum
erat dicẽ ꝙ oratio erat q̃ntitas. iõ hic posuit orõnẽ
tanquam specieꝫ quantitatis cum tamen hoc nõ
vr̃ eẽ verum. ⁊ iõ nec ipe in qnto metaphisice orõ
nem enumerat inter spẽs q̃ntitatis.

Tertio dubitatur. vtrum numerus sit spẽs quãtitatis. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. quia ois spẽs
est vna sed partes numeri semp sunt sepate adin
uicẽ. nec videt̃ qualr̃ possit facere vnũ. g̃ numerꝰ ñ
ẽ spẽs quantitatis. ¶ Ad dubiũ rñdet̃ ꝙ nũerus
ẽ spẽs q̃ntitatis discrete. ⁊ dr̃ vltra ꝙ nũerꝰ ẽ vnus
formalr̃ vltĩa vnitate nõ absolute sũpta. sꝫ ad prio
res vnitates ɔpata tãꝗ. s. ꝺ minꝰ aggregatõis ordi
nate. Sꝫ ɔ̃ hoc arguit̃ qꝛ nullꝰ respcũs est formalr̃
forma eẽntialis alicꝰ absoluti: nec fac̃ aliud eẽ for
mã realẽ alicꝰ absoluti. sed ɔpatio vltime vnitatis
ad p̃ores est formalr̃ respectꝰ. g̃ nõ ẽ forma eẽnti
alis numeri nec fac̃ illã vnitatẽ eẽ formã eẽntialẽ
eius. Jõ alr rñdet̃ ad dubiũ ꝙ numerꝰ ẽ vna spẽs
q̃ntitatis ⁊ ẽ vnꝰ formalr̃ a sua forma specifica q̃ ẽ
ꝓpa discretio exñs in qnꝗ vnitatibꝰ si sit numerꝰ
qnariꝰ tanꝗ in sua mã ita ꝙ qnꝗ vnitates sũt mã
ꝟa quinarij. ⁊ ꝓpa discretio exñs in illis quinque
vnitatibꝰ est forma specifica illius qnarij. Uerũtñ
hmõi forma nõ est nobis noĩata. põt tñ dici ꝙ rõ p
quam ɔuenit qnario diuisibilitas ẽ ꝓpe forma q-
narij. Et si arguat̃. oẽ accñs hꝫ vnũ subm̃. sed nũe
rus nõ hꝫ vnũ subm̃. ergo nõ ẽ vnũ accñs. ⁊ p ɔñs
nõ ẽ vna spẽs q̃ntitatis. minor pꝫ qꝛ nũerꝰ ẽ ĩ diuẽ
sis subis puta in diuersis vnitatibꝰ mãlibꝰ. Rñd
tur ꝙ aliquid eẽ in diuersis subis põt duplr̃ itelli
gi. vnoº ꝙ ꝺm se totum sit in vnoquoꝗ subõ. Et sic
est impoſſe vnũ accñs numero eẽ in diuersis subie
ctis. alio modo põt intelligi accñs in numero esse
in diuersis subis rõne suaꝝ partiũ ꝺm ꝙ vna ẽ in
vno subõ ⁊ alia ps in alio. ⁊ sic idẽ accñs numero
põt eẽ in diuersis subis. Et si dicat̃ ꝙ ex illis vnita
tibꝰ nõ fiet aliquod vnũ per se sicut neꝗ ex subis
illarum fit vnum per se. Rñdet̃ ꝙ ex illis vnitati
bus fit vnum discretũ per se ⁊ tñ ex subis illarum
nõ fit vnũ per se. vñ nihil ꝓhibet eẽ maiorẽ vnita
tem in accidentibus q̃ꝫ in subiectis. Et si iteꝝ obij
ciatur ꝙ accñs ponit suã vnitatẽ a suo sbõ. Rñde
tur ꝙ accidens capit vnitatem mãlẽ a subõ. nõ ãt
formaleꝫ. iõ non est icõueniens accñs habere ma
iorẽ vnitatem formaleꝫ q̃ꝫ suũ obiectũ

Ad rationes ante oppositum. Ad pri-mam dicitur ꝙ ista linea
est quãta ⁊ consimiles sunt distinguende quia vel
ista dictio q̃ntũ valet tantũ sicut habens q̃ntitatem
tanꝗ formã p se inherẽtem. ⁊ sic ɔcedit̃ ꝙ q̃ntũ pre
dicatur denomiatiue de eo de quo predicatur. et
tunc iste sunt false. linea est quãta. superficies est
quanta. aliomodo capit̃ quantũ vt tãtũ valet sicut
hñs partes eiusdem rõnis. ⁊ sic ista est vera. linea
est quanta. nec ꝓprie est denominatiua: lꝫ possit di
ci denoĩatiua large. ¶ Ad scõaꝫ pꝫ quid sit dicen
dũ ꝙ nec rõ mensure nec rõ diuisibilitatis ẽ ꝓpria
rõ eẽntialis q̃ntitatis sed sunt passiones illius. hoc
aũt qd̃ est hr̃e partes eiusdeꝫ rõnis est propria ⁊ in
eẽntialis ratio eiusdeꝫ quantitatis.

q ,

Queritur Utruꝫ sint tm̃ q̃ttuor spẽs q̃ntitatis habẽtes
põnẽ ĩ ɔtiuo. s. linea supficies corpꝰ ⁊ lo
cus. arguit̃ pº ꝙ nõ. qꝛ positio est tm̃ hñ
tiũ locũ. sꝫ linea ⁊ superficies nõ hñt locum. qꝛ soli
corpi d̃bet̃ locus. ergo ⁊c̃. ¶ Arguitur scđo. qꝛ lo
ci nõ ẽ locus. qꝛ alias esset ꝓcessus ĩ ĩfinitũ. gº locꝰ
nõ hꝫ positionẽ in suis ptibus. ¶ Tertio sic. si nu-
merus hꝫ ordinẽ ⁊ ꝑmanẽtiã in suis ptibꝰ g̃ ⁊ põnẽ
⁊ per ɔñs nõ sunt tantũ q̃ttuor spẽs in suis ptibus
põneꝫ hñtibꝰ. ¶ Jn oppositũ est aristoteles.

Primo notādū ē ꝙ pro declaratione terminoꝝ inferius dicendoꝝ ponuntur quattuor dicta. P̄mū ē ꝙ linea supꝼicies ꝛ corpus dicūtur mēsure itrinsece eo ꝙ subiectiue sūt in eo qḋ mēsurāt. sed tp̄s ꝛ locꝰ dicūt mensure extrinsece eo ꝙ nō sūt subiectiue i suis mensuratis. 2ᵐ dictū. qꝛ in linea tria pñt signari pūcta. s. pūctū initians. de quo dr̄ ꝙ i fluxu suo imaginario causat lineā. alius est pūctus termināsꝛ alius initiās ꝛ termināś sil'. termināś qdē respectu p̄me ptis linee. ꝛ initiās respectu posterioris ptis. ꝛ rōne hꝰ hꝫ copulare ꝛ vnire ptes linee ad inuicem. 3ᵐ dcm̄ sunt tm̄ tres dimēsiones. s. longitudo latitudo ꝛ ꝓfunditas qꝛ sunt tm̄ tres linee potēs se intersecare ortogonaliter in pūcto ad angulos rectos. 4ᵐ dictum. qꝛ ad habere pōnem in suis ptibus tria requiruntur. p̄ ꝙ partes sint i toto ita ordiate ꝙ possint signari in quo loco sita est quelibet. Scd̄o ꝙ ptes sint copulate ad aliquē terminum communeꝫ Tertio ꝙ habeant permanentiam.

Secundo notandū est ꝙ in hoc secūdo pūcto determinat aristo. de sp̄ebꝰ quantitatis continue. ꝛ intendit nouem conclusionenes. Quarum prima ē. linea superficies ꝛ corpꝰ sunt sp̄ēs quantitatis cōtinue. de linea. pꝫ qꝛ linea hꝫ copulari ad aliquē terminū cōmunē. s. ad pūctū ꝛ eadē rōne pꝫ de superficie ꝙ sit q̄ntitas cōtinua. qꝛ ptes eiꝰ copulātur ad aliquē terminū cōeꝫ. s. ad lineā. simil'r corpus hꝫ vnū terminū cōeꝫ. s. supꝼiciē. ad quē pticl'e eiꝰ copulāt. Igit linea supꝼicies ꝛ corpꝰ sunt q̄ntitates cōtinue. ❡ Scd̄a ꝯclusio. tēpus ꝛ locus sunt quantitates continue. de tempore pꝫ. qꝛ partes eius copulantur ad aliquem terminū cōeꝫ. s. ad pñs: iō est itelligēdū ꝙ ista ps textꝰ in q̄ dr̄ ꝙ pñs tp̄s copulat ad preteritū ꝛ futurū ē intelligendū ꝯuertēdo passiuū i actiuū ita ꝙ sit sensus. pñs tp̄s copulat p̄teritū ꝛ futuꝝ. sꝫ ꝙ locꝰ sit q̄titas ꝯtinua pꝫ qꝛ ptes corpis copulāt ad aliquē terminū cōeꝫ: g̊ ꝛ pticule loci. tꝫ ꝯñā. nā ptes loci ꝯtinēt singulas ptes corpis sicut enī totꝰ locꝰ cōtinet totū corpꝰ. ita ptes loci ꝯtinēt ptes corpis. ergo pticule loci copulāt ad eūdē t'miᵐ cōeꝫ ad quē copulāt pticule corpis. ❡ 3ª ꝯ°. resumit aliā diuisionem p̄ꝰtactā. ꝛ ipam declarat. ꝛ ē h̄. s. q̄titatū alia ꝯstat ex ptibꝰ hñtibꝰ pōnē i suo to°. alia āt ex ñ hñtibꝰ pōnē. ❡ 4ª ꝯ°. liea. s'ꝼicies. corpꝰ ꝛ locꝰ hñt pōeꝫ i suis ptibꝰ. ď liea pꝫ p̄ qꝛ illō cꝰ ptes hñt sitū i toto. ꝛ ď qbꝰ pt ondi vbi q̄lꝫ sita sūt ꝛ copulata ad aliquē terminū cōeꝫ. ꝛ hñt pmanētiā. hñt pōeꝫ i suis ptibus. sꝫ linea ē hmōi. ergo ꝛc. ꝯsil'r ꝓbat de supꝼicie tp̄e ꝛ loco. ❡ 5ª ꝯ°. nūerꝰ nō hꝫ pōnē in suis ptibus. qꝛ illud ñ hꝫ pōeꝫ in suis ptibꝰ cꝰ ptes ñ hñt sitū nec copulant ad aliquē t'ᵐ cōeꝫ. sꝫ nūerꝰ ē hꝰ. i nu° āt nō potit q̄sq̄ ꝑspicē tāq̄ pticl'e eꝰ pōeꝫ nisi a se iuicē ꝯnectant. ❡ 6ª ꝯ°. tp̄s ñ hꝫ pōnē in suis ptibus qꝛ illud nō hꝫ pōnem in suis partibus cuius ptes nō simul permanēt. sed ptes tpis sunt hmōi. ergo ꝛc. ❡ 7ª ꝯ°. remouet vnū dubiū. qꝛ ex quo ptes tpis ñ habent positionem videret alicui ꝙ nec haberent ordinem. hoc remouet dubium dicens ꝙ tp̄s magis habet ordinem partiuꝫ q̄ totius. tempus quidem aliud est pñs. aliud posterius. Similiter partes numeri habent ordineꝫ eo ꝙ p̄us numeratur vnus q̄ duo ꝛ duo q̄ tres. ꝛ ideo ptes numeri habent ordinem quendam. positionem vero nullam ꝑcipies. ❡ 8ª ꝯ°. oratio non habet pōnē i suis partibus. qꝛ ptes orōnis nō hñt pmanētiā. qꝛ qḋ dcm̄ ē nō pōt āplius sumi. g̊ nō hēbit pōnē. ❡ 9ª ꝯ°. concludit p̄dcāꝫ diuisionē declaratā. ꝛ ē h̄. ita ꝙ q̄titatum alie cōstant ex ptibus que in eis sunt positionē inuicē hñtibus. Alie autem ex nō habentibus.

Tertio sciēdū ē. ꝙ circa hūc textū incidunt tres difficultates. ❡ Prima ē. vtrū linea supꝼicies ꝛ corpus possint īueniri i eodē s̄bo ꝛ videt ꝙ nō. qꝛ si linea incēt alicui sub̄o tūc sibi inhereret lōgitudo sine latitudine ꝛ sic nō inhereret sibi supꝼicies. ꝛ si supꝼicies ihēat alicui sub̄o tc̄ eidē ihēbit latitudo ꝛ lōgitudo sine ꝓfūditate. ꝛ p ꝯñs ñ poteīt sibi iherere corpꝰ. Rñdet ꝙ ista tria nunq̄ īuenirent i re sepata. licet tn̄ formal'r ꝛ q̄ditatie separent. Ideo ad obiectionē rñdet ꝙ negatōes ille nō sūt negatōes simpl'r iō nō valet obiectio. ꝛ cuꝫ dr̄ ꝙ linea ē lōgitudo sine latitudine. g̊ si inueniat in aliquo subiecto i eodeꝫ non inuenit latitudo verū ē ꝙ in illo subiecto nō inueniret latitudo que sit ipsius linee. sed potest inueniri latitudo que est superficici. Sil'r ꝛ superficies si sit in aliquo sub̄o in eodē non īuenitur ꝓfunditas que sit ipsius superficiei. lꝫ possit inueniri profūditas corporis ❡ Secūda difficultas vtꝝ linea componatur ex pūctis Respondetur ꝙ non. quia nullū continuū ꝯponitur ex idiuisibilibus vt patet in sexto phisicorum. Dicunt tamen quidā ꝙ punctus habet duplicem considerationem. vno modo pro suo fluxu imaginario. ꝛ isto modo dicitur materia linee. alio modo potest considerari vt ē terminus vnius partis per modum finis ꝛ alterius per modum principij. Ratione cuius sibi conuenit copulare ꝛ vnire partes linee ad inuicem ꝛ sic punctus habet rationem forme respectu linee. Consimiliter dice

tur de linea qz ipa put est in potentia ad fluxū cō tinuū in latum dr eē pncipiū mäle supficiei. ipa aūt osiderata in se z absolute vt. s. ē mēsura rei. s. lōgū dr eē spēs distincta a supficie z silr diceret de sup ficie in ordine ad corp⁹. ¶ 3ª difficultas. vtrū linea habeat multitudinē ptium in actu vl' i potētia tm̄ Rñdetur p distinctionem qz aliqd dr hre in actu multa duplr. vno mō in actu subsistēdi. z sic in liea nō est multitudo ptium actu. alio mō i actu existē di. z sic nedum est multitudo partium actu in linea sed infinite partes in actu.

Conclusio vnisalis. tm̄ sūt qättuor species qtitatis in suis partib⁹ positi onem habentes. pz per secundum notabile.

Primo dubitatur. vtrū pter spēs enume ratas sint alique quātitates p acci dens. Pro cui⁹ rñsione est supponēduz qz ari. in h 3º puncto determinat de qtitatib⁹ p accidēs z itē dit duas oclusiōes. quaz pma tangit intentū z ē hec. qtitates quas dicim⁹ pprie sūt qtitates. i. spēs q titatis otinue z spēs qtitatis discrete. sed oia alia ab istis si dicantur qtitates h est p accidens. ¶ 2ª q. qcunqz dicunt qtitates a pdictis spēbus qtita tis enumeratis sūt qtitates p accidēs. pbatur qz qcunqz dicunt qtitates solum p hitudinē ad qti tates distinctas tales dicūtur qtitates p accidēs sed qcūqz alia a pdictis qtitatib⁹ si hēant qtitatez dicuntur solū qtitates denoiatiue a pdictis qti tatibus. ergo qcūqz qtitates pter illas dicunt qti tates p accidens. minor pz exemplariter qz albuz dr multum eo qz supficies sit multa. z actio longa eo qz temp⁹ multū sit longū z mot⁹ multus. ergo album z actio sūt qtitates p accidens. qō rōne sic pbatur. qz illud cui⁹ qtitas notificatur p aliā qti tatem est qtitas p accñs. sed qtitates albedinis z actionis z alioz similium cognoscunt p aliā qtita tem. g⁹ oia illa sunt qtitates p accidēs z i hitudie solū ad alias qtitates. minor pz quia si qs assignet quanta sit actio tempore diffinet dicendo eē ipaz nūc. similr assignans quantū sit albū diffiniet idest notificabit ei⁹ quantitatē p superficiem qz quāta est supficies tantuz albū fore dicet. iō cōcludit qz sole ille quantitates que dicte sūt sūt quantitates p se. nihil aūt aliarum erit quantitas per se lz forte posset dici per accidens.

Secundo dubitatur. Utrū tps z locus sint mensure extrinsece. Ad dubiū rñdetur p tres distinctiōes. ¶ Prima ē. duplex ē motus. quidā est motus cōmunis cuiusmodi ē mo tus pmi mobilis in eo subiectiue realiter existens alius est mot⁹ spālis cuiusmodi sūt motus pticula rium mobilium z gnabiliū z corruptibiliuz. ¶ 2ª distinctio. duplex ē tempus. quoddā est cōmune z generale. qō per realem iherentiaz cōuenit motui primi mobilis. z nulli alteri motui. Aliud ē tps spe ciale. qz per realem inherentiam ouenit particula ribus motib⁹ pticulariū mobiliū. ¶ 3ª distictio. lo cus pōt capi duplr. vno mō mäliter seu fundamē talr. z sic ē supficies corporis otinētis cōcaua. alio mō capit formalr: z sic est respect⁹ extrinsecus ad ueniēs fundatus i supficie cōcaua corporis otinē tis z terminatus ad supficiē ouexam corporis cō tenti qui qdē respectus vocatur locatio actiua vl' locatiuitas. tūc ponunt quattuor dicta. pmū dcm̄ est cōparando tps cōe ad motum cōem z spāle ad motū spālē. tps est mēsura itriseca. pz. qz vt patuit ē realr z subiue i motu quē mēsurat. ergo zc. 2m: oparādo tps cōe ad mot⁹ spāles tūc tps est mēsu ra extrinseca. pz qz nō est i eo qō mēsurat subiecti ue. mēsurat eni mot⁹ pticulares in qbus nō est sub iectiue sed i motu cōi. 3m dictum. locus materialit captus respectu corporis continentis ē mensura intrinseca. z respectu contenti ē mēsura extrinse ca. pma ps pz. qz locus materialiter captus ē sup ficies que subiectie existit i corpore otinēte. ergo est ei⁹ mēsura intrinseca. 2ª ps pz. qz separatur a corpore subiectie otento. ergo nō est mensura ei⁹ intrinseca sz extrinseca. 4m dictum. locus forma liter captus nullius est mēsura. pz qz soli quantita ti competit rō mensure. sed loc⁹ formaliter capt⁹ non ē qtitas. sed respect⁹ extrinsec⁹ adueniens d genere vbi. ergo non sibi competit mensura.

Tertio dubitatur. ex quo partes temporis nūqz sunt. sed semp vna est preteri ta z alia est futura. quō temp⁹ pōt eē qtitas conti nua. Ad dubiū rñdetur p duo dicta. pmū dictum ē. aliud requirit ad exñaz entiū permanētiuz. z ali ud ad exñaz entiuz successiuoz. qz ad exñam entiū permanentium requiritur qz omnes partes simul actu existant. sed ad exñtiam entium successiuoz sufficit qz partes sint copulate ad vnū indiuisibile quod est continuatiuum partium entis successiui Secundū dictum. lz instans non sit tempus nec pars temporis. tm̄ pprer sui existentiaz dicit totū tempus existere. Et generaliter vnūquodqz suc cessiuum dicitur existere si indiuisibile continuati uuz partium ei⁹ existat quod pz a sili. qz lz nasus hois non sit hō. tm̄ ppter simitatē nasi totus homo dicitur simus. eo quod simitas non est nata conue nire homini nisi per nasum. similiter qz existentia

ñ ē nata ꝯuenit ēti successiuo nisi ꝑ idiuisibile ꝯtinuatiuũ ꝑtiũ eiꝰ. iō ꝑꝑ existētiā ipiꝰ idiuisibił totũ ens successiuũ dr̄ existere. Et si q̄ratur ex quo ꝯtinuitas cōuenit motui sicut tēpori q̄r ari. nō posuit motũ inter spēs q̄ꝫtitatis sicut tp̄s. rñdetur ꝑ vnaꝫ distinctionē qꝛ motus pōt tripl'r cōsiderari. vno mō mãliter. s. ꝓ ipa forma fluente. ⁊ sic ē in eodē genere cũ suo termino ad quē. 2° mō pōt capi ꝓ respectu mobilis transmutati ad mouens transmutās q̄ qdē respectꝰ ē extrinsecꝰ adueniēs de genere passionis. 3° capitur motꝰ ꝓ fluxu forme q̄ nō est nisi q̄dā successio ꝑtiũ eiꝰ ſm ꝑus ⁊ posteriꝰ. ⁊ sic isto° ꝯuenit motui cōtinuatio alia formal'r a ꝯtinuitate magnitudis ⁊ tꝑis. qδ pꝫ. qꝛ quoꝝ ꝑncipia cōtinuatiua sũt alia formal'r ⁊ ipse continuitates sunt alie formaliter. sed principium continuatiuuꝫ motus quod ē motũ eē vel mutatũ eē ē aliδ formal'r a ꝑncipio cōtinuatiuo tꝑis qδ ē instans. ⁊ a ꝑncipio cōtinuatiuo magnitudinis qδ ē pũctus. ergo cōtinuatio motus ē alia formal'r a cōtinuitate temporis ⁊ magnitudinis. Ex h̄ ad dubiũ dr̄ ꝙ forte aristo. motũ cōprehēdit sub tꝑe. qδ vr̄ innuere ꝑ hoc qδ in textu dr̄. Actio eni dr̄ longa ex eo ꝙ tp̄s sit longum ⁊ motꝰ multus. vł pōt dici ꝙ iō aristo. ñ enumerat motũ qꝛ forsan q̄ꝫtitas sua nō distinguitur a tꝑe ex eo ꝙ illa successio ſm ꝑus ⁊ posteriꝰ vr̄ eē tp̄s. qꝛ ꝑus ⁊ posterius in motu ē tp̄s 4. phisi. Et hec oīa ꝓbabiliter ⁊ breuiter sũt dicta. qꝛ determiatio eiꝰ magis ad realē phicā q̄ꝫ ad logicā ꝑtiet

Ad rationes Ante oppositũ. Ad ꝑmaꝫ dr̄. ꝓsitio potest capi dupl'r. vno mō ꝓ respectu ꝑtium permanētiuꝫ ad totũ in quo hñt vnionē ⁊ copulationē. ⁊ sic positio hñ ꝯuenit linee superficiei ⁊ loco. alio modo capit̄ positio ꝓ ordine vel respectu ꝑtiũ ꝑmanētiũ ad totũ ⁊ ad locum. ⁊ sic tm̄ corpori cōuenit. ¶ Ad secundā rñdetur ꝑ idem. ¶ Ad tertiā ꝙ h̄ nō sufficit. sed cũ h̄ req̄ritur ꝙ partes sint copulate ad aliquē terminũ cōmunē. nō sic aũt de numero.

q **Queritur** Utꝝ q̄ꝫtitas hēat contrariũ. Et vr̄ ꝙ sic. qꝛ oīs motꝰ ē de ꝯ̄rio i ꝯ̄riuꝫ. sꝫ ad q̄ꝫtitatē ē ꝑse motꝰ. ḡ hꝫ ꝯ̄riũ. In opm̄ ē ari.

Primo sciendum ꝙ ꝓ declaratiōe q̄stionis mote ponit̄ talis distictio. quãtitas pōt capi dupl'r. vno mō ꝓ ꝑ se ⁊ abstraente vt abstraitur ab omni posteriori. puta a qualitate sensibili ⁊ a motu. ⁊ ꝑ ꝯñs a substãtia iquãtum sensibilis est ⁊ vt sic ꝑtinet ad metaphicũ ⁊ ad logicũ ꝓut sup ea fundatur itentio logica. nec etiā vt sic hꝫ ꝯ̄rium: nam in quãtitate ꝯtinua nō ē minimum nec in quãtitate discreta ē maximũ. Alio mō consideratꝰ phice iquãtũ cōcernit ſbaꝫ nãlē. ⁊ ē terminus corporis nãlis. ⁊ sic hꝫ ꝯ̄rium qꝛ in vnoq̄q; cōposito nãli ex mã ⁊ forma subali transmutabili est ponere maxiuꝫ mediũ ⁊ mininimũ habens latitudinem ſm quam ab vno i alteruꝫ pōt fieri motus qui ē proprie ad quãtitatē.

Secundo notandũ ē ꝙ i hac secũda ꝑte δterminat aristo. de tribꝰ ꝓprietatibꝰ q̄ꝫtitatis. ⁊ ꝯtinet tres ꝑticulas. In quaꝝ ꝑma ponit tres ꝯclusiones. Quaꝝ ꝑma ē. apliꝰ q̄ꝫtitati nihil ē ꝯ̄rium. vt bicubito tricubito vel alicui taliũ. ¶ 2ª ꝯclusio tãgit vnā instãtiā ꝯ̄ istā ꝓprietatē. qꝛ magnũ ⁊ ꝑuũ multũ ⁊ paucũ adinuicē ꝯ̄riantur ⁊ tñ sũt q̄ꝫtitates. ḡ q̄ꝫtitati est aliq̄d ꝯ̄riũ. ¶ 3ª ꝯclusio tãgit solutionem istãtie iā facte. ⁊ qꝛ in dcā istãtia assumebāt duo. s. ꝙ magnũ ⁊ ꝑuũ multuꝫ ⁊ paucũ eēnt q̄ꝫtitates. ⁊ secũdo ꝙ eēnt ꝯ̄ria. iō ꝑdictam instantiā soluit ꝑ duas ꝯclusiones partiales Quarum ꝑma ē. ꝙ ꝑdicta quattuor nō sũt q̄ꝫtitates. ꝓbat̄ duabꝰ rōnibus. Quaꝝ prima ē. nihil qδ nō dr̄ per se sed in sola relatione ad aliud ē q̄ꝫtitas sꝫ multũ ⁊ paucũ magnũ ⁊ ꝑuũ sunt hꝰ. ḡ non sũt q̄ꝫtitates. minor pꝫ ꝑ quo ad ꝑmā ꝑteꝫ. qꝛ si magnũ ⁊ ꝑuũ diceret̄ ꝑ se nũq̄ꝫ dr̄et̄ mōs puꝰ sꝫ sēꝑ mōs diceret̄ magnꝰ ⁊ miliũ ꝑuũ. sꝫ h̄ ē falsũ. qꝛ mōs dr̄ puꝰ respectu alteriꝰ montis. ⁊ miliũ dr̄ magnũ respectu alteriꝰ milij sui gñis. 2° ꝓbatur minor quo ad secũdā ꝑtē. qꝛ nisi multum ⁊ paucũ diceret̄ in relatiōe ad aliud nũq̄ꝫ diceretur hoīes eē multos i domo ⁊ paucos i theatro vł plures i vico ⁊ paucos in ciuitate. cũ multo plures sint i ciuitate q̄ꝫ i vico sꝫ h̄ est falsũ, ergo etiā non dicũtur ꝑ se sed in relatione ad aliud. 2ª rō. qꝛ bicubitum ⁊ tricubituꝫ ⁊ vnũqδq; taliũ significant q̄ꝫtitatē. magnum vo ⁊ ꝑuũ non significant q̄ꝫtitatem sed magis ad aliq̄d ergo magnũ ⁊ ꝑuũ paucũ ⁊ multũ sunt ad aliquid ⁊ ñ q̄ꝫtitates. ¶ 2ª cōclusio. ꝑtialis magnũ ⁊ paruũ multũ ⁊ paucum ñ sũt cōtraria. ꝓbat̄ duabꝰ rōnibus. prima est. nihil quod nō dicitur per se. sꝫ dr̄ in relatione ad aliud habet ꝯ̄riũ. sed multum paucum. magum ⁊ ꝑuũ sũt huiusmodi. ergo non hñt contrarium. Secunda ratio que ducit ad duo inconuenientia. quia si magnum ⁊ paruũ sint cōtraria contingit idem concipere seu recipere contraria ⁊ idem sibi eē contrarium. prima pars conseq̄ntis pꝫ quia idem simul ē magnũ ⁊ ꝑuũ. ergo si magnũ ⁊ paruum sunt contraria idem simul recipere ꝯtraria. Añcedens pꝫ. quia idē comparatũ ad aliδ

ē paruū. ⁊ illud idē compatū ad aliud ē magnū. er go cōtinget idē ⁊ in eodē tpe esse magnum ⁊ puū. Falsitas ꝯsequētis patet. q2 lȝ substātia idē nume ro videatur suscipere ꝯtraria. hoc aūt non est sil'r ⁊ in eodē tēpore. quia nullus ē hō qui sit simul san⁹ ⁊ simul eger nec albus ⁊ niger. ergo videtur ꝙ nihil idē simul suscipiat cōtraria. Impossibilitas ꝯñtis quo ad scdām partē pȝ. q2 magnū ⁊ paruum sunt cōtraria. sed idem simul impo'e est magnuȝ ⁊ par uum. ergo idem est sibi contrarium.

Tertio sciendū est ꝙ iuxta hunc textū mo uet aristoteles quādā dubitationē vtrū. s. locus sursū ⁊ locus deorsū adinuicem con trariantur. Et probat sic. q2 philosophi ponūt sur sum contrariari illi quod est deorsum. sed sursum ⁊ deorsū sunt differentie loci. ergo locus habet cō trariū. sed locus est quātitas. ergo quātitas habȝ cōtrariū. Hanc obiectionē non soluit aristoteles. pōt tamen ad instantiā rñderi per distinctionem. quia loc⁹ pōt dupl'r considerari. vno mō materia liter pro supficie corporis ꝯtinentis. ⁊ sic q̄titas non habet cōtrariū. Alio mō capitur locus ꝓ supficie corporis ꝯtinentis cui adest virtus conseruatiua sui locati. ⁊ sic loc⁹ sursū ⁊ loc⁹ deorsuȝ rōne diuersaꝝ virtutū in ipsis ꝯtentaꝝ contrariātur.

Cōclusio responsalis. Quantitati nihil est contrarium. patet per declarati onem factam in secundo notabili.

Primo dubitat̄. Utrū quantitas suscipiat magis ⁊ minus. Et videt̄ ꝙ sic. q2 vna quantitas ē maior alia. ergo ⁊c. Pro respōsi one supponendū est ꝙ Aristoteles in hac secūda pticula ponit duas ꝓprietates quātitatis. Quaꝝ vna ē hec. Quātitas nō suscipit magis nec minus vt bicubitū nō ē magis bicubitū. nec etiā gnarius nō suscipit magis nec min⁹. sil'r tria vl' gnq̄ nō di cunt̄ magis vl' min⁹. nec tēp⁹ alio tempore magis vl' minus. dr̄ ergo q̄titas ñ suscipit magis nec mi nus. ꝯñr i tertia particula ponit tertiā ꝓprietatē ꝙ maxie est ꝓpriū q̄titati fȝ ipȝ equale vl' iequale dici. qd̄ pȝ iductiue. q2 corpus equale vl' inequale dr̄. ⁊ numerus eq̄lis vl' iequalis. sil'r ⁊ tps. ⁊ sil'r de alijs spēb⁹ q̄titatis. ḡ ipa est proprie ꝓpria q̄tita ti. q2 i nullo alio iuenitur q̄ i quātitate. vt affectio .i. dispositio ñ dr̄ equalis ⁊ iequalis. ȝ silis. sil'r al bū ñ dicit̄ multū equale vel ieq̄le sed sil'e. ḡ ꝓpriū ē q̄titati fȝ eā equale vl' iequale dici. Et ad rōnē rñdet̄ ꝙ q̄titas bene suscipit maius ⁊ minus. sed nō minus ⁊ magis.

Secundo dubitat̄ quomō differūt magis ⁊ min⁹ ⁊ maius ⁊ min⁹. rñdetur p̄ ꝙ dupl'r ꝯueniūt. p̄ q2 vtrobiq̄ ē quedā ꝯpara tio. scdō q2 vtrobiq̄ ē relatio disquiparētie q̄ orit̄ ex dispētia ⁊ difformitate termiorū. ȝ differūnt quinq̄ modis. q2 mai⁹ ⁊ min⁹ iportāt ꝯparatiōem vni⁹ ad vnū pcise i se ⁊ sine ꝗtio. ȝ magis ⁊ mius i portāt cōpationē vnius ad vnū nō pcise ȝ i cōpa tiōe alicui⁹ tertij qd̄ pticipāt. vt puta alicui⁹ forme 2° differūt. q2 magis ⁊ mius sūt aduerbia. iō disti guūtur sic modi. ȝ mai⁹ ⁊ mius sͭ noīa iō accipiū tur ñ modal'r ȝ noial'r. ⁊ significāt formas nō aūt modos forme. 3° differūt. q2 magis ⁊ min⁹ ñ dñr d̄ forma pticipata ȝ d̄ ipis pticipā tib⁹. ȝ mai⁹ ⁊ mi n⁹ eꝯrio. 4° differūt. q2 magis ⁊ mius sumūtur pe nes itēsiōeȝ forme. ȝ mai⁹ ⁊ min⁹ extensiōeȝ sbi. 5° dr̄nt. q2 magis sp presupponit in forma mai⁹ ⁊ ñ eꝯ.

Tertio dubitat̄. vtꝝ magnū ⁊ puū ⁊ mltuȝ ⁊ paucū sint q̄titates. p c⁹ solōe po nūt tres distictōes. ¶ p̄ᵃ ē. magnitudo ⁊ mltitudo pñt capi dupl'r. vno° ꝓ fūdamētis excessus. ⁊ sic sͭ q̄titates: alio° ꝓ ipis excessib⁹ ⁊ sic sūt relationes: ¶ 2ᵃ di° magnū ⁊ multuȝ pñt capi dupl'r. vno° vt sūt denoiatiua magnitudis ⁊ multitudinis p̄ mō. ⁊ sic sūt q̄titates. q2 magnū idē est qd̄ q̄titas mag ⁊ multū idē est quod q̄titas multa. alio° pñt capi vt sūt denominatiua magnitudis ⁊ multitudis 2° mō. ⁊ sic sūt relatiua. ¶ 3ᵃ di° magnū ⁊ paruum pñt capi dupl'r. vno° ꝓ denoiatis. ⁊ sic oia corpa si ue subē siue accñtia pñt dici magna vel parua. ml'ta vel pauca. alio° ꝓ significatis: s. ꝓ multitudie ⁊ magnitudie. ⁊ sic possunt dici quantitates vel re lationes. Rationes soluuntur ex dictis.

Queritur vtꝝ eē ad sit pp̄⁹ mod⁹ essendi ꝯctiu⁹ eēntial'r entis ad 3ᵐ pdicamētū qd̄ dr̄ ad aliq̄d super quo fūdet̄ mod⁹ pdicādi h⁹ pdica mēti. ¶ Arguit̄ p̄ ꝙ eē ad nō sit mod⁹ h⁹ pdicamē ti. q2 eē i. nulli⁹ predicamāti ē pp̄⁹ mod⁹. ȝ aliq̄ alia res ē c⁹ eē i. mod⁹ ē. ḡ a siti eē ad. nulli⁹ predicamē ti erit mod⁹. ȝ aliq̄ alia res cui ꝯuenit talis mod⁹. ¶ 2° arguit̄ sic. ꝙ nō ꝯhit ens eēntial'r. q2 ꝯceptus absolut⁹ ñ pōt icludi i ꝯceptu respectio. ȝ ꝯcept⁹ entis ē absolut⁹. ḡ nō icludit i ꝯceptu relatiōis. ⁊ p ꝯñs nō ꝯhitur eēntial'r ad hoc predicamētum. mi nor patet. quia ens potest concipi nullo alio intelle cto. ergo conceptus eius est absolutus. ¶ Ter tio arguitur sic ad idem. Ratio formalis relatio nis ē ad aliud. sed ratio formalis entis non est ad

alıud.ergo ratio formalis relationis non includit ens. ¶ 4°.arguit͡ sic.iste mod⁹ eē ad.nō ɔstituit h̄ p̄dicamētū ad aliqd.qꝛ qua rōe ɔcurrit ille mod⁹ q est eē ad.ad ɔstitutōem ip̄ius p̄dicamēti.eadē rōe videt͡ ɔcurrere iste mod⁹ q est eē in.sed ex illis du/ob⁹ modis.s.eē in ⁊ eē ad nō vr̄ posse ɔstitui vna 3ª quiditas p̄dicamentalis.tū primo qꝛ isti duo mo/di vident͡ eē oīno diuersaꝝ rōnum ⁊ nō respicere se iuicē in ordine potētie ⁊ act⁹.tū secūdo. qꝛ tūc tale p̄dicamētū nō esset simplex ex quo ɔponeret͡ ex illis duob⁹ modis qui sūt eē in ⁊ esse ad. ¶ In opp^m^ arguit͡ qꝛ esse ad includit͡ in rōe formali rela tionis ⁊ nō tāq̄ cōi⁹ ⁊ cōtrahibile.ergo includitur tāq̄ modus cōtractiu⁹ cōioris quod est ens.

Primo sciendū est q̄ p̄ declaratōe termi/noꝝ ponūtur due difficultates.pª quid est eē in ⁊ quid est esse ad.dicit͡ p̄ q̄ eē in tātū valet sicut inherētia aptitudinalis. ⁊ est quidā re⁹ fundamētalis fūdat⁹ in natura cuiuslibet nouē p̄ camētoꝝ accn̄taliū terminat⁹ ad subiectum q idē tificatur realiter cum suo fundamēto. ⁊ inde ē q̄ nō potest cōstituere p̄dicamētū distictum a suo fū damēto. 2°.dr̄ q̄ eē ad est quidam re⁹ actualis for malis inter duo extrema.a quib⁹ realr̄ distinguit͡. secluso quocūq̄ actu intellectus. ¶ 2ª difficltas quid significet hoc nomen ad aliquid. Ad quā rn̄/detur per tria dicta quorum primū est quorūdā dicentiū q̄ hoc nomen ad aliqd cōuenietissime si gnificat naturam huius predicamēti s̄m q̄ est ge nus gn̄alissimū ab alijs distictum.cui⁹ rōnem assi gnāt qꝛ totum eē ⁊ tota natura h⁹ p̄dicamēti est ad aliud que quidem hitudo signat͡ cōuenieter per h̄ nomē ad aliquid. ¶ 2^m^ dictum est alioꝝ dicentiū q̄ hoc nomē relatio significat naturā illius predi camenti. ⁊ nō hoc nomē ad aliquid nec hoc nomē relatiuū. Cuius talem rōnem assignant.qꝛ genus debet p̄dicari p̄ se primo ⁊ eēntialiter de spēbus ⁊ omnibus p̄ se ɔtentis in illo genere. sed hoc nomē relatio ē h⁹. non aūt hoc nomē relatiuū vel ad ali quid ergo ⁊c̄.minor p3 qꝛ p̄ se contenta in isto p̄di camento sunt abstracta cuiusmodi sūt paternitas ⁊ filiatio. sed de talibus predicatur eēntialr̄ ⁊ p̄ se hoc nomen relatio ⁊ non relatiuū.nec ad aliquid q̄ autem entia concreta cuiusmodi sunt relatia vel ea que sunt ad aliquid non cōtineantur p̄ se in isto predicamēto tāq̄ spēs vel per se inferiora s3 tm̄ reductiue. p̄batur dupl̄r.primo rōne ostēsiua qꝛ illud qd̄ est aggregatum ex rebus diuersorum p̄ dicamētorum nō p̄ se in aliquo vno genere. sed id quod significatur p̄ terminum cōcretum acciden talem est aggregatum ex rebus diuersorum ge/nerum.ergo non est p̄ se in aliquo vno p̄dicamen to et p̄ ɔn̄s qd̄ significatur p̄ ista nomina concreta pater ⁊ filius ⁊ similia non sunt p̄ se ī aliquo vno p̄dicamento.maior p3 qꝛ illud qd̄ est p̄ se in gn̄e dr̄ esse per se ens ⁊ p̄ se vnum sexto metaphisice. S3 aggregatum ex reb⁹ diuersoꝝ generum non est p̄ se ens.nec per se vnum.qꝛ in 3°. thopicoꝝ dr̄ q̄ al bum non est ī genere p̄p̄ suu3 duplex significare. 2°. p̄batur ide3 sic.qꝛ omnis p̄positio negatiua ē v̄a in spēs vnius generis remouetur a spē alteri us generis primo posterioꝝ.ergo si pater ⁊ fili⁹ ⁊ hmōi concreta eēnt p̄ se in isto predicamento.seq̄/retur q̄ quelib3 similis p̄positio eēt vera. nullus homo ē pater nullus hō est filius. ⁊ ɔsimilis.t3 ɔn̄a qꝛ ī q̄libet tali negat͡ spē s p̄dicamēti relatiōis d̄ spē p̄dicamēti sub̄e. 3^m^ dictū.ē q̄ hoc nomē ad aliqd potest dupl̄r ɔsiderari. vno mō vt hec p̄positio ad d̄notat habitudinē t̄mini ad terminū ad quē sicut p̄rnitas significat hitudinē p̄ris ad filiū tāq̄ termi ni ad terminū. Et hoc mō hoc nomē ad aliquid ⁊ h̄ nomē rl̄3 sūt sinonima. Et neutrū ē gen⁹ generalis simū. Alio mō ɔsideratur hoc nomē ad aliquid vt hec. p̄positio ad denotat vel significat habitudinē vie ad t̄minū. Exēplum. sicut pat̄nitas h3 habitu dinem ad filiū nō tāq̄ termini ad ter^m^ s3 tanq̄ vie ad ter^m^. ⁊ tūc hoc nomē ad aliquid est sinonimum cū hoc noīe relatio. iō sicut relatio p̄dicat͡ p̄ se d̄ spē bus illi⁹ p̄dicamenti. ⁊ ē gen⁹ gn̄alissimū. sic etiam hoc nomen ad aliquid.

Secundo notandū est. q̄ in hoc. 2. capi. de terminat Ari. d̄ tertio p̄dicamē to qd̄ ē relatio siue ad aliqd: Et ɔtinet duas p̄tes p̄ncipales. In p̄ma detminat de relatiuis s̄m opi nionē platonis. ⁊ alioꝝ antiq̄ꝝ. Et ɔtinet duo pū cta. ¶ In p̄ determinat de relatōe s̄m suū eē eēn tiale. Et itēdit tres q̄ōes. ¶ In quaꝝ p̄ma tangit diffōnē3 rl̄oꝝ. ⁊ hec ē. ad aliqd vero talia dn̄r que cunq̄ s3 hoc ipsū q̄ sunt. i. s̄m eē suū quod hn̄t di cūtur. i. referunt͡ alioꝝ. i. ad alia sub hitudine geni tiui casus. vel dicunt͡ quomodolibet aliter ad aliud idest sub q̄cunq̄ alia hitudine ab habitudine geni tiui casus. puta sub habitudine actiui casus vel ab latiui. ¶ 2ª ɔ°. ē bimēbris. ⁊ tāgit declaratiōe3 dif finitōis p̄dicte sub vtroq̄ mēbro ei⁹. p̄ria p3 cōclo nis ē hec. relatiua s̄m suū eē referunt͡ ad aliqd sb habitudine gti casus. p̄bat͡ iductiue p̄ in relatiuis s̄m esse qꝛ mai⁹ s̄m hoc ip̄m q̄ est dr̄ alterius. idest refert͡ ad aliqd sub hitudine genitiui casus. hoc est qꝛ dr̄ mai⁹ alicuius maius ⁊ duplū hoc ip̄m q̄ est

dr̄ alteri⁹ q² dicitur duplū alicui⁹ duplū. ⁊ ſilr̄ alia relatia ƺ͡ ēē ſūt hō ⁊ d̄clarat ī r̄latis ƺ͡ dici. q² hit⁹ affect⁹ diſciplia ⁊ poſitio ſūt ad aliqd. ⁊ ƺ͡ ſuū eſſe dr̄ alioꝝ. nec dr̄ alr̄ ad aliō. i. n̄ referunt̄ ſb alia hitudine q̄ gti. vt hit⁹ dr̄ alicui⁹ hit⁹. Et pō alicui⁹ pō ⁊ ſic de alijs. ¶ 2ᵃ ps ꝯn̄tis ē iſta. aliq̄ relatiua dr̄ q̄ulibet alr̄ ad aliō. pʒ q² magnū ē ad aliqd. ⁊ tn̄ refert̄ ad aliō ſub hitudie acti ⁊ n̄ gti vt magnū dr̄ ad puū magnū. ⁊ ēt ſimile dr̄ alicui ſiſe ⁊ ſic de alijs. ¶ 3ᵃ ꝯ² remouet vnā dubitationē ariſt. quia iſta q̄tuor hit⁹. accubit⁹. ſtatio. ⁊ ſeſſio ſūt pōnes ⁊ poſitio ē ad aliqd. iō iſta q̄tuor ſūt ad aliqd. iō poſſʒ aliqs dubitar̄. vtꝝ iſta ꝯcreta ſedere iacē. vl̄ ſtare ſint dr̄e pōis ⁊ p ꝯn̄s ad aliqd. R̄ndet ari: ꝙ hō cō creta n̄ ſūt pōes. ſʒ ſt̄ qdā pōes d̄noiatiue dicte.

Tertio ſciēdū ē. ꝙ circa hūc tex.ᵐ oꝛit̄ vna difficltas. vtꝝ gen⁹ ḡnaliſſimū h⁹ p̄dicam̄ti r̄ferat̄ ad aliud ſub hitudine alic⁹ oblig caſus vl̄ ſit pn̄ᵐ r̄ferēdi tm̄. ¶ Et arguit̄ ꝯ̄ ſ̄ꝯ pᵃᵐ ptē. q² ſi gen⁹ ḡnaliſſiᵐ h⁹ p̄dicamēti r̄feret ad aliō. cuʒ relatia ſint ſil̄ nā q̄ rōe genus ḡnaliſſiᵐ erit genus ḡnaliſſiᵐ eadē rōe terminus ad quē referr̄ ē gen⁹ generaliſſimū. ⁊ p ꝯn̄s iſ̄ p̄dicamēto ſūt duo ḡna ḡnaliſſima. ꝯn̄a tʒ. q² ex quo vnū relatiuū non eſt pus neq̄ ꝯmuni⁹ alt̄o. iō nō ē maioꝛ rō q̄re vnum r̄latiuū ſit magiſ̄ gen⁹ ḡnaliſſimū q̄ aliō. ¶ Cōtra ſcd̄am ptem arguit̄ ſic. q² ſi genus generaliſſimū huius p̄dicamenti ſit pn̄ᵐ referēdi. ergo ſequit̄ vt pus ꝙ erūt duo ḡna generaliſſima i hoc p̄dicamē to. ꝯn̄a tʒ. q² ſi genus generaliſſimū ſit pn̄ᵐ referē di aliq̄ extrema ſignent̄ illa i extrema. b. ⁊. c. Tūc arguitur ſic. aliq̄ eſt relatio ipius. b. ad. c. ⁊ alia r̄la tio mutua ipi⁹. c. ad. b. Sʒ illa extrēa ſūt eq̄ coia ⁊ eq̄ p̄ma. ḡ ille due r̄lones quib⁹ illa extrēa referūt̄ mutuo erūt eq̄ p̄me. ⁊ p ꝯn̄s erūt duo extrēa ḡna generaliſſima. ¶ Ad difficultatē r̄ndet̄ ꝙ genus ḡnaliſſimū huius p̄dicamēti qō ē relatio nō refer tur. ſʒ ē pn̄ᵐ referēdi tm̄. Ad rōnē ꝯ̄ factaʒ dr̄ ꝙ ſ̄ cōe generaliſſiᵐ relatio ē pn̄ᵐ referēdi nō diuer ſa extrema adiuicē ſed idē ad ſeipm̄. puta hoc cō mune relatiuū ad ſeipm̄: Nā dr̄ relatiuū relatiui relatiuū. Et iō ſicut extrēa illius relatōiſ ſūt ideʒ. ita ille r̄lones mute ſūt eedem. ¶ Et ſi arguat̄. q² r̄lo i ḡne generaliſſimo ſūpta dʒ eſſe realis ſicut ⁊ quodlibʒ p̄dicamētū ē reale. ſʒ relatio eiuſdeʒ ad ſeipʒ non ē real̄. ergo relatio i ḡne generaliſſimo ſūpta non eſt pn̄ᵐ referēdi idē i numero ad ſeipſū. R̄ndetur ꝙ lʒ relatio vna numero que ē p̄ncipiū referēdi eiuſdē in numero nō ſit real̄ ſed rōnis tn̄ relatio vna i ſpē vel in genere que eſt referēdi pn̄ᵐ eiuſdē in ḡne vel in ſpē ad ſeipʒ bene ē realis ⁊ ſic ē in ꝓpoſito. Et ſi vlteri⁹ dicat̄. iter q̄cūq̄ duo r̄la tiua ē hitudo aliq̄ vna ƺ͡m nūeꝝ. ḡ r̄lo erit vna 2ᵐ numeꝝ. Dicit̄ ꝙ vnuʒ numero capit̄ duplr̄. vno mō vt diſtinguit̄ ꝯtra vnum ḡne vel ſpē: ⁊ ſic ne gatur ꝯn̄a. alio mō capitur vnuʒ numero p eo ꝙ cū alio poteſt ꝯſtituere binarium numeꝝ ⁊ ſic cō ceditur an̄s ⁊ conſequēs.

Concluſio r̄n̄ſalis. eſſe ad. ē modus eſſēti alis ꝯ̄ctiu⁹ eſſētialiter ētis ad hoc r̄lm̄ ſuper quo ſundat̄ modus p̄dicandi iſti⁹ p̄ dicamenti. ꝯ². ꝓ pria pte pʒ p argumētū factū in oppoſitum. ⁊ ꝓ vltima pte pʒ. q² r̄lo denoiat ſbaʒ in eo qō ē ad aliud ſe habere. ſʒ iſte modus denōi nandi fundatur in iſto modo eſſendi que eſt eē ad. ergo relinqtur ꝯcluſio vera.

Primo dubitatur. Utrū relatio diſtincta realiter ſit a ſuo fūdamēto. ¶ Et arguitur ꝙ nō. q² ſi ſic. ſequeretur ꝙ aliq̄ n̄ erit ſi militudo ꝙ n̄ erit q̄litas. ꝯn̄a tʒ q² rē ab alia real̄r diſtinctaʒ pōt de⁹ facer̄ ſine alia re. ergo ſi ſil̄tudo realiter diſtinguat̄ a qualitate poterit deus facere ſil̄tudinē ſine qualitate. ¶ 2°. q² ſi ſic. ſequeret̄ ꝙ ignis exiſtēs pariſius ⁊ ibi calefaciēs aliqō calefa ctibile nec iō calefacerʒ aliō calefactibile rome ⁊ i quocūq̄ alio loco q̄tūcūq̄ diſtante a pariſius. ꝯn̄a tenet. quia calefacto pariſius aliq̄ calefacti bili ſiet noua ſimilitudo in calido exn̄te rome ſed calefaciens nō agit niſi calefaciendo: ergo ignis exn̄s pariſius calefacer̄t rome aliqō calefactibile. ⁊ ēt totum ſpaciū qō eſt pariſius vſq̄ romaʒ. eo ꝙ agens nāle pri⁹ agit in ꝓpinquuʒ q̄ i diſtās. ¶ 3°. ſic. q² ſi ſic. ſequeretur ꝙ ſorte ſpōt eē pr̄ platonis quē nūq̄ genuit. ⁊ ꝙ ſortes nō eſſet pat̄ ciceronis quē tn̄ genuit. Primum iconueniēs ꝓbatur. q² q̄cumq̄ res exiſtit i pr̄e platonis pōt de⁹ oino eā dē creare in ſorte. ſʒ pr̄nitas ē quedam res p quā pr̄ platonis dr̄ formaliter pr̄ ipſius platonis. ergo eādē pr̄nitatem oio pōt de⁹ creare de nouo i ſorte ⁊ ſic ſortes erit pr̄ platonis quē tn̄ nūq̄ genuit. ƺ͡m icōueniēs ꝓbat̄. q² ſi pr̄nitas ſortis erit real̄r diſti cta a ſorte ⁊ a cicerone filio ſuo poterit deuſ̄ real̄r deſtruere illā pr̄nitatē remanētib⁹ ſorte ⁊ cicerōe. ⁊ tūc ſortes nō erit pr̄ ciceroniſ quē tn̄ genuit ¶ In oppoᵐ arguit̄. q² impoſ̄e ē ſil̄ ⁊ ſemel eādē formaʒ itēdi ⁊ remitti: ſed r̄lo itenditur quādo ſuū fūdamētū remittit̄: ⁊ ꝯ̄ q̄n fūdamētū ītēditur r̄lo remittit̄. ergo r̄lo ⁊ ſuū fūdamētū nō ſūt vna for real̄r. Maioꝛ ꝓbatur q² itendi ⁊ remitti ſūt mot⁹ ꝯ̄rij: mō ipoſ̄e ē ſil̄ idē moueri motib⁹ ꝯ̄rijs. Mioꝛ

ꝓbatur q꞉ suppoꝰ ꝙ sortes sit magis albꝰ ꝙ̄ plato.
⁊ remittatur albedo sortis. tūc sortes fiet magis
sil'is platoni. si vero albedo sortis itendatur tūc fi/
et minꝰ sil'is platoni. eo ꝙ cōtinuo albedo sortis re
cedit a gradu albedinis platōis. ¶ 2ᵒ sic. nulla ea
deꝫ res limitata vltimate potest formal'r ꝯtinere
opposita ꝫm ꝑfectā idētitatē eandē sibi. sed in eo
deꝫ fūdamēto simul fūdantur opposite relatiōes
formaliter. ergo q̄ rōne ꝯtinet vnā ꝑ identitatem
pari rōe ꝯtineret aliā relationē. ¶ Tertio sic. fri
uolū vr̄ eē ꝑsonas i diuinis cōstitui formal'r ex en
tibus rōnis cū sint realiter distīcte. sꝫ ꝑsōe diuine
formal'r ꝯstituuntur relatōibꝰ. ergo relatio erit ēs
reale. ¶ Quarto sic. q꞉ vnio ipostetica ẜbi diuini
cū natura humana est distīcta real'r a naturis vni
bilibꝰ: ⁊ tamē est relatio. g̊ relatio ē realiter distin
cta a rebꝰ absolutis. Maior pꝫ. quia nisi sic seq̄re
tur ꝙ verbū possꝫ eē icarnatō absqꝫ eo ꝙ assume
ret nāꝫ humanā vel aliquā aliā naturā. ꝯn̄s est icō
ueniens. tꝫ ꝯn̄tia. q꞉ deus fecisset nām illā eandeꝫ
quā mō assūpsit sine eo ꝙ eā assūpsisset ex q̄ vnio
ipostethica ē eadē real'r cum nā vnibili. ⁊ tūc fuis
set nā vnibilis. s. verbū ⁊ natura humana sequere
tur ꝙ tūc erit vnio ipostethica ẜbi cū natura sine
assūptione ipsiꝰ nature ⁊ per ꝯn̄s fuisset incarnatō
verbi sine assūptione nature. q꞉ incarnatio non ē
aliō ꝙ̄ ipotetica vnio ẜbi diuini cuꝫ natura. Pro
pter istas rōnes ⁊ alias ꝯsimiles r̄ndetur affirma
tiue ad dubiuꝫ ⁊ ad rōes in oppositū. ¶ Ad p̄mā
dr̄ ꝙ oēm rem p̄orēꝫ distinctā real'r ab alia potest
deus separe. sed nō posteriorē ꝑꝑ essentialē ordi
nem ⁊ dependentiā. quā hꝫ posterior a priori. mō
r'o posterior est eēntial'r suo fūdamēto. iō non pōt
relationē separe a suo fūdamēto. sed dicetur ꝙ lꝫ
deꝰ nō possit facere sil'itudinē sine q̄litate posset tn̄
facere duo alba sine sil'itudine. Ad hoc dr̄ ꝙ deus
pōt facē duo alba sine sil'itudine actuali ⁊ realiter
distīcta. tamē illa alba erūt sil'ia sil'itudie fūdamen
tali. vel dr̄ ꝙ positis fūdamēto ⁊ termino necessa/
rio ꝯsurgit r̄latio itrinsecꝰ adueniēs. iō positis duo
hꝰ albis necio ꝯsurgit similitudo nō necessitate de
pēdētie p̄oris ad posteꝛꝰ. sꝫ necessitate nālis ex̄ntie
eo mō quo diceremꝰ ꝙ posita totali cā in eē natu/
raliter agēte ⁊ in actu ponit effectꝰ. ¶ Ad scdām
dr̄ ꝙ calefacto ꝑsius aliquo calefactibili fit noua
r'o in calido vel calefacto ex̄nte rome. nō tn̄ oꝫ ꝙ i
eo gn̄etur noua caliditas. ⁊ cum dr̄ ꝙ calefaciens
n̄ agit nisi calefaciēdo verꝝ est i actōe nāli. sed actio
ne metaphica pōt ꝑducere nouā relationē in quo
cūqꝫ distāti. q꞉ agens methaphisicū abstrahitur a
situ. Et si queraꞇ vtrꝝ aliud distās in quo agens re
motū causat r̄lationē muteꞇ. Diciꞇ ꝙ scdꝫ itētōem
phi q̄nto phisicoꝝ videꞇ eē ꝓpriū relatōi ꝙ acq̄raꞇ
i aliq̊ ꝑ se solā mutationē alteriꝰ. vl' pōt dici ꝙ di/
cit simplicius sup ꝑdicamenta ꝙ aliq̄d mutaꞇ du
pliciꞇ. s. i se. Alio mō ad aliud. adueniēte aūt relati
one subꝫ mutaꞇ ad aliud. ¶ Ad t̄riā pꝫ satis ꝙ ꝑꝑ
naturalē coexigētiā extrēoꝝ ad r̄latōeꝫ nō pōt r'o
ꝯstrui r̄manētibꝰ extremis nec pōt aliqua r'o sup
aliq̊ fūdamēto fūdata i ordie ad aliquē t̄minū repi
ri i alio fūdamēto eadē i numero lꝫ tn̄ i spē vl' in gn̄e
possit reperiri.

Secundo dubitaꞇ. Utrꝝ oīs r'o sit in p̄nto r̄latōis. Pro cuiꝰ sol'one ponun
tur octo distīctōes. ⁊ vnū dcꝫ. ¶ Pria distinctio ē
ꝙ duplicia sūt r̄latiua. q̄dā sūt r̄latiua ꝫꝫ dici. Alia
sūt relatiā ꝫm eē. r̄latiua ꝫm dici sūt illa q̄ de suo
p̄ncipali significato nō iportāt r̄lationē. sed solum
de ꝯnotato suo. Sꝫ r̄latiua ꝫm eē sūt q̄ de suo p̄n/
cipali significato iportāt relationē. ¶ Scdā disti
ctio duplex ē r'o. q̄dā ē relatio rōnis q̄ depēdet ab
itellectu i esse ⁊ ꝯseruari. ⁊ ē i aīa obiectiē cuiusmo
di sūt scdē itētiōes. Alia ē r'o realis que. s. potest
existere secluso quocūqꝫ actu itellectꝰ. ¶ 3ª disti/
ctio. ꝙ r̄lationū realiū q̄daꝫ sunt reales i altero ex
tremo tn̄ ⁊ sūt ille quoꝝ alterꝝ extremuꝫ depēdet
ab alt'o. sꝫ nō eꝯ. vt r'o scie ad scibile. vl' creature
ad creatorē. alie sunt reales i vtroqꝫ extrēo. quaꝝ
. s. extrēa depēdent a se mutuo vt r̄latio p̄ris ad fi
liū. ¶ 4ª distictio. quedā sūt relatōes disquiparē
tie quaꝝ. s. extrēa sūt alt'ius ⁊ alteriꝰ rōnis vt p̄ni
tas ⁊ filiatio. Alie sꞇ r̄latiōes eq̄pentie quaꝝ extre
ma sūt eiusdē rōnis vt sil'itudo eq̄litas. ¶ 5ª disti
ctio. quedā sūt r̄lationes supp̄ōnis que sūt p̄ncipa
les sic diuiꝫ. Alie sūt supp̄ōnis que sūt iferiores si
cut ꝫuitus. ¶ 6ª. duplices sūt r̄lationes reales. q̄/
dā sūt aptitudinales vl' fūdamētales que. s. requi
rūt t̄minū solū i aptitudine. ⁊ ꝑdicanꞇ de suis fun
damētis ꝑ se i scdo mō. Nec ēt distiguunꞇ p̄ncipa
liꞇ aut real'r a suis fūdamētis sic assil'abilitas. lꝫ. n. n̄
eēt nisi vnū albū adhuc ipm assil'abile eēt alicui al
bo poni. Alie sunt relatōes actuales q̄ req̄runt fun
damentū ⁊ terminū actualiter ⁊ real'r existere cꝰ ē
sil'itudo. Nā si solū eēt albū lꝫ ipꝫ eēt assil'abile n̄ tn̄
ē sil'e. ⁊ tal' r'o ꝑdicaꞇ ꝯtigenꞇ ⁊ ꝑ accn̄s ꝺ suo fūda
mēto a q̊ ēt distiguiꞇ real'r. ¶ 7ª di. r'o actualis ē
duplex. q̄dā ē itrisecꝰ aduēiēs q̄ necio ꝯsurgit posi
tis extrēis. Et dr̄ itrisecꝰ aduēire eo ꝙ ꝯsequunꞇ
nāꝫ fūdamēti ⁊ t̄mi. Alie sꞇ extrisecꝰ aduēiētes q̄. s.
nō ꝯsurgūt imediate posito fūdamēto ⁊ t̄mio vt po

ftca po³actia ignis ꝛ posita passiua stupe ignis nõ agit i stupã nisi por fiat approxiatio eorũ adiuicẽ.
¶ Octaua distinctio. relationũ intrisec⁹ adueni entium. quedã distinguũtur realr̃ a suo fũdamen to sicut paternitas ꝛ similitudo. quedã vo nõ sicut creatio. ꝛ de talibus dat̃ regula scotistica. ois rela tio cui⁹ fũdamẽto repugnat eẽ sine termino ẽ ea dem realr̃ cum suo fundamẽto lꝫ non formalr̃. Di ctum ẽ istud. ad hꝫ ꝙ aliqua relatio sit i pdicamẽto relationis q̈ttuor cõditiones reqrũtur. Prima est ꝙ talis relatio sit ſm eẽ ꝛ per hoc excludunt̃ relati ua ſm dici. 2° ꝙ sit realis. ꝛ p hoc excludũtur secũ de itentiões. 3° ꝙ sit actualis. ꝛ p h̃ remouẽtur re latiões fũdamẽtales ꝛ aptitudinales que sũt eius dem pdicamẽti cũ suis fũdamentis. 4° ꝙ sint itri sec⁹ aduenietes ꝛ p hoc excludũtur sex vltia alia pdica^a cũ sint qdã respect⁹ extrisec⁹ aduenientes.

Tertio dubitat̃. Utrũ omnis relatio forma liter cõtineat̃ sub aliquo pdicamen to. Ad dubiũ rñdetur p duas distinctiões ꝛ vnuꝫ dictum. ¶ Prima distictio. ad relationẽ actualeꝫ realem itrinsecus aduenietẽ q̈ttuor cõditiones re quirunt̃. pma ꝙ extrema sint realia. sic ꝙ in rõne fũdandi vel terminãdi nõ depẽdeat ab intellectu. 2ª est ꝙ sint realr̃ distincta. 3^a ẽ ꝙ oriatur ex natu ra extremoꝝ ꝛ non cõsurgat in eẽ p actum cõpari uũ intellectus. 4ª est ꝙ iter extrema sit hitudo mu tua. ita ꝙ hẽant adiuicẽ mutuã depẽdentiã. ¶ 2ª distinctio. qdã sunt relationes q̄ fundãtur sup re ali cuius pdicamẽti ꝛ iste dicũtur pdicamẽtales alie sũt relatiões q̄ nõ fundant̃ sup eẽ alicui⁹ pdicamẽ ti ſꝫ ꝙ i oi pdicamẽto reponũtur. ꝛ iste dicũt̃ rela tiões transcẽdẽtes quaꝝ sũt q̈ttuor genera. pmũ genus est relationũ q̄ coueniũt enti i quãtũ ens vt s. abstrahit ab oibus pdicamẽtis ꝛ eoꝝ passionib⁹ ꝛ hmõi sũt hitudies ordis ꝛ diuisiões que sũt inter ens ꝛ passiones eius. que quidẽ passiões sũt vnuꝫ veꝝ bonũ aliquid ꝛ res. 2^m gen⁹ ẽ relationũ idẽti tatis ꝛ diuersitatis. idẽ eni ꝛ diuersũ diuidũt ens. 3^m genus est sicut superius ꝛ inferius gen⁹ ꝛ spẽs ꝛ osiles que cuilibꝫ generi oueniũt. Et si q̈rat̃ vtꝝ relatio supioris ꝛ inferioris generis ꝛ spẽi sit real' Rñdet̃ ꝙ tales relatões pñt duplr̃ osiderari. vno mõ formalr̃. s. vt sũt respect⁹ derelicti i obo p ac tũ opatiuũ itellect⁹. ꝛ sic sũt respectus rõis. Alio° pñt capi fũdamẽtalr̃. s. pro actibus sup quib⁹ fun dat itellect⁹ illos respect⁹ rõis. ꝛ sic sũt respect⁹ re ales trãscẽdẽntes de qb⁹ i pposito est sermo. 4^m gen⁹ ẽ relationũ que sũt in deo cuiusmodi sũt re lationes originis ꝛ oẽs relatiões cões. ꝛ de oibus his relationib⁹ transcendentib⁹ a quibusdã datur talis regula. Omnis relatio que nõ est realr̃ disti cta a suo fũdamẽto est ex se trãscẽdens qꝛ ois rela tio que ẽ directe in gñe relatiõis vel in aliquo ali oꝝ sex vltimoꝝ predicamẽtoꝝ est accñs realiter a suo fũdamẽto distictum. Relatio aũt que ẽ ea dem cũ suo fũdamẽto nõ ẽ accñs sibi. g̃ talis rela tio nõ erit predicamẽtalis. quare relinquit̃ ꝙ erit trãscẽdens. põt tñ forsã dici ꝙ hmõi relatões trã scendentes quiditatie sunt in gñe relationis. lꝫ de noiatiue repiat̃ in quolꝫ genere. ¶ Dictũ ẽ istud. ois relatio realis actualis ꝛ nõ transcẽdẽs est i ali quo septẽ vltimoꝝ predicamẽtoꝝ qꝛ oẽ tale vl' ẽ intrinsecu s aduenienas. ꝛ sic est de predicamẽto re latiõis. si vero fuerit extrinsecus aduenies tũc re ponit̃ in aliquo sex vltimoꝝ predicamentoꝝ.

Ad rõnes ante oppositum. Ad primã dr̃ ꝙ non est simile de esse in ꝛ de eẽ ad. qꝛ eẽ i est qdã respect⁹ aptitudinal' vl' fũdamẽ talis nõ distict⁹ a suo fũdamẽto. Jõ nõ facit aliud spẽale gen⁹ pdicamẽtale vt patuit ex vltimo dubio Sed eẽ ad. est respect⁹ formalis ꝛ actualis distict⁹ realr̃ a suo fũdamẽto. ꝛ lꝫ r̃latiui ouẽniat eẽ i ꝛ eẽ ad. nõ tamẽ eodẽ mõ qꝛ eẽ ad. ẽ de formali ꝛ qdita tiua rõe ei⁹. sed eẽ in. seqtur eã p modũ cuiusdam ppetatis. ꝛ iõ r̃lo ñ oponit̃ qditatie ex eẽ i. ꝛ eẽ ad. qꝛ eẽ in. inlĩ⁹ absoluti vel respectiui ocepu forma li reponit̃. ¶ Ad scdaꝫ dr̃ ꝙ ocept⁹ entis nec ẽ ab solut⁹ nec respectiu⁹ ſꝫ abstrahit ab vtroqꝫ sicut di uisũ in suo oceptu formal: abstrahit̃ a diuidẽtib⁹. Et cũ pbat̃ ꝙ ens põt itelligi nullo alio cõceptu itellecto dr̃ ꝙ illõ nõ solũ ouẽit absolute qõ ex op posito diuidit̃ otra respectiuũ ſꝫ etiã opetit indif ferenti siue enti cõi diuiso ꝙ ſm suã rõnẽ formalẽ nec ẽ ad se. nec ad aliõ. ¶ Ad tertiã dr̃ ꝙ sicut hõ ex sua rõe specifica ẽ hõ formalr̃. ꝛ ñ per alia prio ra otẽta i sua qditatie. sic relatio p suã rõnẽ specifi cam ẽ ad aliud lꝫ nõ oia sua priora intrinseca sint formalit̃. ꝛ ad aliõ. Et si obijciat̃. ergo relatio non dicit p se vnũ oceptũ. qꝛ opositũ ex absoluto: ꝛ re spectio nõ est p se vnũ. Rñdet̃ ꝙ ex potẽtia eẽntia li: ꝛ actu ppo fit vnũ per se. modo ens qõ includit̃ qditatiue in relatiõe sicut in alijs generibus dicit entitatẽ potentialem respectu relationis contra hentis ꝛ determinantis ipsum ens ad certum ge nus. ideo ex ente ꝛ ppria rõne relationis tantum fit vnus per se conceptus relationis. ¶ Ad quar tam patuit ex prima solutione quia relatio quidi tatiue nõ oponit̃ ex eẽ i. ꝛ eẽ ad. ſꝫ eẽ ad ẽ d oceptu formali relatõis. ꝛ eẽ i. ẽ qi passio sup addita qditatꝫ

q Ueritur Utꝝ oĩa relatiua dicã tur ad cõuertẽtiã. Ar/
guit̃ primo ꝙ nõ. q2 dici ad ↄuertentiã
ẽ eẽ simul nã. sed nõ oĩa relatiua sũt sil'
nã. g̃ nõ oĩa dicuntur ad ↄuertẽtiã. minor ꝑbatur
duab⁹ rõnib⁹. Prima ẽ ꝙ scibile ⁊ scĩa sunt relati/
ua. ⁊ tñ nõ sunt sil' nã. g̃ non oĩa rel'a sũt sil' natura.
maiorem ꝑbat aristo. q2 scibile ꝑus ẽ scĩa. ergo sci
bile ⁊ scĩa nõ sũt sil' nã. Añs ꝑbat aristo. tribus rõ
nibus. ꝑma. q2 in pluribus res ꝑexistũt anteq̃ꝫ de
ĩpis hẽam⁹ sciam. ergo in paucis videm⁹ sciam ⁊
scibile sil' accipi. Scd̃a rõ. scibili destructo destru
itur scĩa. sed scĩa destructa nõ destruit̃ scibile. ergo
scibile est ꝑus scĩa. añs ꝑ vtraqꝫ pte pꝫ. q2 si scibi/
le nõ sit scĩa non est. sed si scĩa non sit nõ oꝫ scibile ñ
eẽ. nam si q̃dra⁴ circuli sit scibilis nõdum tñ est e⁹
scĩa. 3⁴ rõ. sciẽte sublato nõ ẽ scĩa. tñ cõtingit plura
eẽ scibilia. ergo scibile ꝑus est q̃ꝫ scĩa. z°. ꝑbat̃ ꝑdi
cta minor ꝙ nõ oĩa relatiua sũt simul nã q2 sensus
⁊ sensibile nõ sũt sil' nã. ⁊ tñ sũt relatiua. g̃ nõ oĩa re
latiua sunt sil' nã. maior pꝫ. q2 sensibile ꝑus est sen
su. ergo sensibile ⁊ sensus nõ sũt sil' nã. añs pꝫ dua
bus rõnibus q2 destructo sensibili destruit̃ sensus
sꝫ destructo sensu nõ d̃struit̃ sensibile. ergo sensibi
le ꝑus est sensu. añs ꝑ prima pte pꝫ. q2 d̃structo sẽ
sibili destruitur corp⁹. g°. destructo sensibili destru
itur sensus. tꝫ ↄña q2 sensus est circa corpus. vel i
corpore. añs pꝫ q2 oẽ corpus est sensibile. z⁴ pars
añtis pꝫ. q2 destructo aĩali destruit̃ sensus. tñ nõ d̃
struitur sensibile. ergo sẽsu destructo nõ destruit̃
sensibile. minor pꝫ q2 destructo aĩali adhuc rema/
net corp⁹ calidũ dulce ⁊ amaꝝ. ¶ z⁴ rõ. sensus sil'
est cũ sensato: sed sensibile ꝑus ẽ sensato ergo sen
sibile ꝑus ẽ sensu. maior pꝫ q2 simul fit aĩal qd̃ ẽ sẽ
satũ ⁊ sensus. minor pꝫ. q2 ignis ⁊ aq̃ ⁊ alia ex qb⁹ cõ
stat ipum aĩal ꝑus sũt q̃ꝫ aĩal. In oppo^m est aristo.

Primo sciendũ ẽ. ꝙ ꝑ declaratione termi norum ponũtur due difficultates
Prima est. quid est dici ad conuertentiaꝫ. Ad quã
dicit̃ ꝙ relatiua dici ad cõuertentiã ẽ ipa sic se hẽ/
re ꝙ si vnum refertur ad aliud. ita aliud refertur
ad ipm. iõ conuertentia est passio terminoꝝ hñtiuꝫ
ad se inuicẽ mutuã depẽdentiã. ¶ z⁴ difficultas. q̊t
requiruntur ad hoc ꝙ aliqua ad se inuiceꝫ mutuo
referantur. dicitur ꝙ quinqꝫ. s. subꝫ relationis. fũ
damẽtum. termin⁹ a quo. termin⁹ ad quẽ. ⁊ ipa re
latio. vnde subm relationis est illud qd̃ referĩ per
ipam relationem: sed fundamẽtũ est rõ qua ipa re
latio est in ipo subo. sed termin⁹ a quo est ipm rl'm
⁊ terminus ad quem ẽ correlatiuũ. relatio vero ẽ
hitudo media inter illos duos terminos verbi grã
pr̃ refertur ad filium ꝑ paternitatem que est q̃daꝫ
hitudo media inter patrem ⁊ filium. sed subm illi⁹
paternitatis est aĩal quod genuit. fundamentũ h̃o
est potentia actiua patris. ⁊ terminus a quo ẽ hoc
relatiuũ pr̃. sed termin⁹ ad quẽ est hoc correlatiuũ
filius. Uerũtñ adhuc est dr̃ia inter terminũ ⁊ cor/
relatiuũ q2 termin⁹ ĩ illud qd̃ ẽ fũdamẽtum rela
tionis opposite sicut terminus paternitatis est po
tẽtia passiua filij sup qua fũdatur filiatio.

Secundo sciẽdum est ꝙ ĩ hac secũda pte principali determiat Aristo. de
proprietatibus relatiuorum. Et cõtiet quinqꝫ pũ/
cta. In quorum primo ponit ꝑmam ꝑprietateꝫ re
latiuorum que est hec ꝙ ↄtrarietas est in relatiõe
idest in relatiuis vt virtus contrariatur vicio ⁊ di
sciplina contrariatur ignorantie. ⁊ tñ ipa sũt ad ali
quid. verũtñ ista ꝑprietas non conuenit omnibus
relatiuis. q2 non conuenit relatiuis ẜm esse vt du
plo nihil est contrarium neqꝫ triplo neqꝫ alicui ta/
lium. In secundo pũcto ponit secũdam ꝑprietatẽ
que est hec. relatiua videntur suscipere magis ⁊
minus. pꝫ q2 simile dicitur magis vel minus simi/
le. ⁊ equale dicitur magis vel min⁹ equale. Et tñ
vtrũqꝫ ẽ relatiuum q2 simile dicit̃ alicui simile. ⁊
ieq̃le dicit̃ alicui ieq̃le. ⁊ ꝑcedens ꝑprietas nõ cõ
petit omnibus relatiuis. q2 dupluꝫ non dicitur ma
gis vel minus duplũ. in tertio pũcto ponit tertiaꝫ
ꝑprietatem que ẽ hec. oĩa relatiua dicũtur ad cõ
uertentiam quam ꝑbat dupl'r. ꝑ°. in his que refe/
runtur adinuicẽ sub habitudine eiusdem casus. ⁊
hoc tribus exẽplis. Primuꝫ est. ꝙ seruus dr̃ dñi
seruus. ⁊ dominus serui dominus. Secũdum ex
emplum. duplum dr̃ dimidij duplum. ⁊ dimidiuꝫ
dupli dimidiũ. Tertium exemplũ. maius dr̃ mĩo
re maius. ⁊ minus dr̃ maiore minus. z°. ꝑbat duo
bus exemplis in his que referuntur adinuicẽ sub
hitudine diuersoꝝ casuum vt disciplina dr̃ disci/
plinati disciplina. ⁊ disciplinatũ disciplĩa discipli
natum. z^m exemplũ vt sensus dr̃ sensati sensus. ⁊
sensatum sensu sensatum. z°. ponit phs vnum im
pedimẽtum ꝑꝑ ꝙ cõtingit relatiua non dici ad cõ
uertentiam ⁊ est istud ꝙ quãdocunqꝫ non est con
ueniẽs assig°. relatiui ad suum correlatiuũ tũc re/
latiua nõ dicũtur ad cõuertentiam, vnde talis in/
cõueniens assignatio põt contingere duobus mo
dis. vno modo qñ correlatiuo nõ ẽ nomẽ ipositum
vt si ala assignetur ad auem tũc nõ dr̃ ad cõuertẽ
tiam. q2 ala non dr̃ ala auis in eo ꝙ auis sed in eo
ꝙ alatũ. q2 multa sũt alata que nõ sũt aues. si tñ si

eret assignatio ꝯueniēs tūc bn̄ diceret ad cōuertē tiā. vt ala dr̄ alati ala. ⁊ alatū dr̄ ala alatū. Ideo cō tra istud impedimētū ponit ari. vnū documētum .s. ꝙ qñcūqꝫ correlatiuo alicui⁹ rl'i nō est nomē ipositū tūc necesse est fingere nomē correlatiuū a noie relatiuo. qđ ꝓbat trib⁹ exēplis. quoꝝ pmū ē đ ala ⁊ alato de quo iā dictū est. 2m exemplum. si rem⁹ assignet relatiue ad nauē non erit cōueniēs assignatio. q2 remus refertur ad nauē i eo ꝙ nauis. quia multe sūt naues quaꝝ remi nō sūt. iō si correlatiuū remi signat ꝑm denoiationē a remo tūc illo ꝯueniens ē assignatio. ⁊ diceret ad cōuertētiā q2 remus dr̄ remiti rem⁹ ⁊ remitū dr̄ remo remitū. 3m exemplū ē de capite. q2 si assignet relatie ad aial tūc n̄ ē ꝯueniēs assignatio. q2 caput nō refert ad aial in eo ꝙ aial. multa. n. sūt aialia nō hn̄tia capita. iō oꝫ correlatiuū fingere ꝑm denoiationē factam ab h̄ nomie caput. ⁊ tūc erit cōueniēs assignatio ⁊ diceret ad ꝯuertētiā. vt caput capiti caput ⁊ capitū capiti capitum. Ex istis cōcludit suū documētū dicēs ꝙ quotiēscūqꝫ correlatiuo non erit nomē ipositū. tūc nomē correlatiuū fingat ex nomie relatiui. vt ab ala fingat alatū. ⁊ a remo remitū. ⁊ tūc sic fiet ꝯueniēs assignatio ⁊ sic dicēt oia relatiua ad ꝯuertētiā. 2° pōt ꝯtingere icōueniēs assignatio qñ relatiuo ⁊ correlatiuo ē nomē ipositum. ⁊ h̄ fit si relatiuū nō assignetur ad suū ꝓpum correlatiuū. sed ad aliqđ accidēs sui correlatiui. tūc nō erit conueniens assignatio. vt si seruus nō assignet ad dn̄m sꝫ ad hoieꝫ aut ad bipedē tūc erit icōueniēs assignatio: ⁊ sic h̄ capit accn̄s ꝓ oi eo qđ ē extra eēntiā alicui⁹.

Tertio notādū est ꝙ circa hūc textū incidit vna difficultas q2 ex quo ꝯtingit cōueniēter assignare relatiuū ad suū correlatiuum q̄ modo poterit sciri qñ erit conueniēs assignatio. ⁊ qñ nō. Ad hanc dubitationē rn̄det ari. ꝑ vnā regulam q̄ stat in duab⁹ ꝯditijs. Quaꝝ pma ē. si circunscriptis quibuscūqꝫ accidētib⁹ q̄ accidūt ipi correlatiuo relicto solo illo correlatiuo ad qđ relatiuū ē assignatū. si adhuc dicat illud relatiuū ad correlatiuū assignatū ꝯueniens erit assignatio. ⁊ dicet ad cōuertētiā. Hāc ꝯdiāꝫ declarat aristo. ꝑ exemplum q2 si a dn̄o ꝑ intellectū ꝑscindātur q̄cunqꝫ sibi accidūt iquātū dominus. vt puta eē bipedē vel eē pceptibilē scie ⁊ esse hoiem remanēte sola illa rōne q̄ ē eē dn̄m. adhuc seruus dicit ad dn̄m. dr̄ enīꝫ seru⁹ dn̄i seruus. ⁊ dn̄s serui dn̄s. iō est cōueniēs assignatio serui ad dn̄m ⁊ adinuicē dicunt ad cōuertentiam. ¶ 2a ꝯdiā est hec. si circūscriptis oib⁹ alijs q̄ accidūt correlatiuo inquātū correlatiuū relicto solo ꝓprio correlatiuo ad qđ tale relatiuū ē assignatū non dicat vlteri⁹ ipm relatiuū ad correlatiuū. erit icōueniēs assignatio. hāc ꝯdiāꝫ declarat aristo. per duo exēpla. pmū exēplū ē ꝙ seruus assignet ad hoieꝫ tanq̄ ad correlatiuū. vt ꝑ itellectū ꝑscindat ab hoie quecūqꝫ sibi accidūt i eo ꝙ hō nō vlterius refertur seru⁹ ad hoieꝫ. iō erit icōueniēs assignatio. nec diceretur ad cōuertētiam ⁊ q2 si seruus dicatur hominis seruus n̄ tn̄ econtra dr̄ homo serui homo. 2m exemplū est đ ala q2 si referatur ala ad auem icōueniens erit assignatio q2 si ab aue remoueat eē alatum tūc ala amplius nō erit ad aliqđ q2 cum non sit alatum non erit ala alicuius.

Conclusio Responsalis. si fuerit cōueniens assignatio relatiui ad correlatiuū. oīa relatiua dicent ad cōuertentiā. cōcl'o pꝫ ex secundo ⁊ tertio notabilibus.

Primo dubitatur. Utꝝ relatiua sūt simul nā. ad qđ dubiū i quarto pūcto respondet aristo. dicens ꝙ in pluribus relatiuis verū ē ipa eē sil'nā. pꝫ q2 q̄cūqꝫ posita se ponūt ⁊ pempta se pimūt sūt sil'nā. sꝫ relatiua sūt h°. g̈ ⁊c. mior pꝫ pmo quo ad pmā ptē q2 duplū ⁊ dimidiū sūt relatiua ⁊ tn̄ posita se ponūt. ergo relatiua posita se ponūt. minor pꝫ duob⁹ exēplis: q2 cū duplū est dimidium est ⁊ eꝯ. silr cū sit seruus dn̄s ē. ⁊ eꝯ. 2° pꝫ minor quo ad secūdā ptē q2 relatiua se auferūt ad inuicē. ergo relatiua pēpta se perimūt. Ans pꝫ q2 si non sit duplū non erit dimidiuꝫ necqꝫ eꝯ.

Secundo dubitatur. Utꝝ esse simul natura sit ꝓprium q̄rto⁹ relatiuis. et videtur ꝙ nō. q2 pater ⁊ filius sūt relatiua. ⁊ tn̄ nō sūt silr nā. ergo ⁊c. minor pꝫ q2 pr̄ est prior filio. In oppositū tn̄ arguit q2 relatiua mutuo referunt adiuicē. ⁊ dicunt ad cōuertētiā. ergo vnū non est pus altero. dr̄ ꝙ relatiua sūt sil'natura. tn̄ relatiua eē simul nā duplr pōt itelligi. vno mō q̄tū ad esse dependēs siue eē ad aliud qđ eē ē eis ꝓpriū inquantū sūt relatiua. alio⁹ q̄tū ad eē existētie quod q̄dē eē accidit relatiuis inquātū relatiua sūt. ⁊ sic nō oꝫ relatiua eē sil'nā. q2 nō oꝫ ꝙ si pr̄ existat ꝙ fili⁹ existat. ⁊ cōfirmat ꝑ aristo. cū dicit ꝙ si aliqđ relatiuū fuerit cōueniēter assignatū ad aliqđ correlatiuum tūc illa dicūtur sil'ad cōuertētiaꝫ ⁊ eē sil'nā. alr rn̄detur ꝙ relatiua dicuntur esse simul natura n̄ solum q̄tū ad eē depēdēs sed etiā q̄lū ad eē existēs. qđ tripliciter ꝓbat. primo q2 dicit aristo. sciam ⁊ scibile non eē simul nā eo ꝙ scibile ꝑexistat scie. 2° pꝫ

cū dicit ꝙ sēsus ⁊ sēsibile nō sūt sil' nā co ꝙ sēsibi
le p⁹sit ꝙ̄ sēsus. Ex quo vr̄ sequi ꝙ ari. per sil' nā i/
telligat siltatē nō quidē depēdētie tm̄ ſ3 existētie.
S3 arguit. sortes puer differt a seipo sene. sed sor
tes senex ⁊ sortes puer nō sil' existūt. g̊ ⁊c. dr̄ ꝙ ista
rñsio itelligit de relatis q̄ in h̄ predicamēto reponū
tur. mō relatōes ⁊ dr̄ie nō reponūt in h̄ predicamē
to. 3°. ɔfirmat per augustinū in suis p̄dicamētis di
cētē. relatiua sil' eē nā ꝙ̄tum ad ortū ⁊ ad occasu3.
nā q̄cūq3 incipiūt eē simul ⁊ desinūt eē ita ꝙ neu/
trū est cā alterius dūr simul eē nāli existentia. sed
relatiua sunt huiusmodi. ergo ⁊c.

Tertio dubitat. vtꝝ relatio t̄minet ad aliqd absolutū vel respectiuū. Et vr̄ ꝙ ad
respectiuū q2 ad illud t̄minat relatio ad qd ip3 re/
latiuū refert. sed ad illud refert ad qd diceret cir
cūscripto oi alio. illud āt est correlatiuū et non est
quid absolutū: g̊ relatiuū t̄minat ad correlatiuū ⁊
nō ad aliquod absolutū. ¶ 2°. sic. ari. ponēs reglā3
de ɔuertētia relatiuoꝝ dicit ꝙ si ab aliquo corre/
latiuo circūscribat eē relatiui ap̄li⁹ nō refert ad il/
lud correlatiuū. ⁊ cū illud relatiuū terminet ad il/
lud ad quod refert. seqt ꝙ termiat ad aliqd respe
ctiuū ⁊ nō ad aliquod absolutū. Rñdet ꝙ relatio
terminat nō ad relatōe3 oppositā ſ3 ad fūdamētu3
opposite relatōis. q2 circūscripto oi respcū ab albe
dine q̄ ē in sorte. adhuc plato alb⁹ diceret sil's sor
ti. l3 nō eō. ⁊ tñ in sorte nō videret aliqd respectiuū
qd possit terminare siltudinē platonis ad sortem
q̄re relinquit ꝙ albedo sortis t̄minabit dependen
tiā siltudinis platonis ad sortē. cū hoc tñ stat ꝙ q̄
dā relatio fūdat in absoluto p̄ mō. ⁊ t̄minat ad ab
solutū sicut similitudo que ꝓ fūdamēto h3 vnā al
bedinē. ⁊ ꝓ termino h3 aliā albedinē: Aliqñ āt fun
datur i respcū ⁊ t̄minat ad respectū vt distictio in
ter duas siltudines. aliqñ aūt fūdat in absoluto. ⁊
t̄minat ad respectiuū sicut rl'o p̄oritatis qua funda
mentum dr̄ eē p̄us rl'one fūdata in ipso. Aliquādo
vero fūdat in respectiuo ⁊ t̄minat ad absolutū sic
rl'o posterioritatis qua rl'o posterior ē fūdamēto.

Ad rationes añ oppositū quas mouet aristo. ɔtra p̄ma3 ꝓprieta
tē ñ soluēdo pōt dici veꝝ eē d̄ relatiuis s̄m dici. d̄
qb⁹ relatiuis nō itelligitur sed d̄ relatiuis s̄m esse.
vtꝝ tamē scia sit respectus vel nō. patebit in sexto
physicoꝝ. ⁊ hec de questione:

Queritur Utrum relationū de terminatio specifica
sumat ex d̄terminatiōe fundamentoꝝ
⁊ terminoꝝ ⁊ determinatio numeralis

ex distinctione numerali suboꝝ. ¶ Arguitur pri
mo contra p̄mam partē quarunda3 relationū fun
damenta gn̄e distinguunt ⁊ tñ oēs relationes sunt
eiusdē generis. g̊ distictio relationū nō potest su
mi ex distictione fūdamētoꝝ. Añs p3 d̄ p̄rnitate q2
fūdat sup gñatiōe actia ⁊ filiatio sup gñatiōe passi
ua. ¶ Arguit 2°. sic. cuiuslibet rei distictio speci
fica cū sit eēntial' sumit ab aliq̈ qd ē d̄ eēntia illi⁹.
ſ3 nec fūdamētū nec t̄min⁹ sūt d̄ eēntia relatiuoꝝ. g̊
ipsaꝝ distictio specifica nō sumitur a fūdamēto vl'
t̄mino. ¶ Arguit 3° sic ɔ̄ scd̄a3 pte3 q̄sti. q2 si sic. se
q̄retur ꝙ siltudo ⁊ dissiltudo eēnt idē nūero. ɔ̄
sequēs ē falsū. q2 spē distinguūtur. g̊ nūero. patet
t3 ɔñā. q2 siltudo ⁊ dissiltudo pñt eē i eodē subo
nūero. ¶ In oppo[m] arguit auctē ari. ⁊ oium logi
coꝝ distiguētiū rl'ones ꝓ d̄terminatō3 absolutoꝝ.

Primo sciendū est. ꝙ ꝓ declaratione ter minoꝝ ponūtur quattuor distincti
ones. ¶ prima est ꝙ relationū triplex est identi/
tas. s. generica specifica ⁊ numeralis. vnde ille re
lationes dicūtur eedem genere q̄cūq3 sūt eiusde3
p̄dicamēti. ⁊ ille dicuntur eedē spē quaꝝ fundamē
ta ⁊ t̄mini sūt eiusdē spēi sicut oēs similitudies fū
date sup albedinē. ⁊ oēs p̄rnitates fundate sup eā
dē potētiam actiuam. Sed idētitas numeralis re
lationū sumitur ex identitate numerali suboꝝ ⁊
fūdamētoꝝ. ¶ 2ª distinctio. relationū triplex est
determinatio. s. generica specifica ⁊ numeralis
vnde ille rl'ones dicuntur distingui genere q̄cūq3
cōtinentur sub diuersis generib⁹ intelligendo de
genere subalt̄no vt fundamēta p̄rnitatis ⁊ filiati
onis q̄ distingūtur genere. iō iste rl'ationes q̄ sunt
p̄rnitates filiatio distinguūtur genere ⁊ nō qdem
gñalissimo ſ3 sbalterno. ſ3 ille dicūt distigui spē q̄
rū fundamētū vni⁹ spēi distinguit a fūdamēto al/
teri⁹ vl' t̄min⁹ vnius specifice distiguitur a termi
no alteri⁹. ex q̊ sequit ꝙ ad determinationē speci/
ficam relationū sufficit alteꝝ illoꝝ distigui. s. ꝙ fū
damēta distiguūtur spē vel ꝙ termini spē distin/
guntur. ille vo relationes dicuntur distingui nu/
mero quaꝝ fundamenta distiguūtur numero. Ex
ista determinatiōe iferūtur duo correlaria. p̄mu3
ē ꝙ nō oēs siltudines sūt eiusdē spēi saltē spālissi/
me. p3 de siltudine fūdata sup nigredine. ⁊ alia fū
data sup albedine. 2[m] correlariū ē. ꝙ nō oēs siltu
dines sūt eiusdē spēi spālissime. p3. sic p̄us d̄ siltu/
dine fūdata sup nigredie ⁊ alia fūdata sup albedi
ne. ¶ 3ª di. relationū distictio nūeralis ē duplex
quedam est numeralis seu subiectiua. Et sic om/
nia accidentia exñtia in eodem subiecto numero

sũt eadē ĩ numero. Et gñalr̃ quecũq̃ accidentia sũt ĩ mãtia ĩ q̃. Alia ē distinctio numeralis formalis. ⁊ sic tũc illa accidẽtia dñr distingui numero q̃ distiguũtur realr̃ cuiusmodi sũt relatões fũdate sup̱ fũdamẽtis realr̃ distinctis. ¶ 4a distin.ᵒ q̄ relationũ duplex ē distictio quedã ē itrĩseca ⁊ eẽntialis. Et talr̃ fit p̱ dr̃iam itrĩsecã ⁊ eẽntialeȝ. vt puta distictio specifica p̱ ꝓpriã dr̃iam specificã. ⁊ distinctio nũeralis per ꝓpriã hecceitatē seu p̱ dr̃am numeralē. Alia ē distictio rł̃onũ p̱ extrinseca que sumitur ex p̱te distictõis fundamẽtoꝝ ⁊ ẽminoꝝ. ⁊ in hoc sensu ꝓcesserunt tres p̃me distictiões.

Secundo sciendũ ē q̄ in hoc q̄nto capł̃o mouet aristo. vnam dubitationē. Et contiñ octo ↄclusiones. In p̃ma ↄclusione tãgit ip̃aȝ dubitationē. ⁊ est hec. vtꝝ. s. aliqua sb̃a sit ad aliqd. ¶ 2a ↄ̊. est ista. nulla p̃ma sub̃a est ad aliqd. pȝ q̄ p̃me sb̃e nec s̄m se totas nec s̄m p̱tes sunt ad aliqd. ergo nulla p̃a sub̃a est ad aliqd. Primã p̱tē añtis ꝓbat duob⁹ exẽplis. q̄ aliqs hõ non dr̃ alic⁹ aliqs hõ. Nec aliqs bos dicitur alicui⁹ aliqs bos. Scd̃am p̱tem añcedentis ꝓbat silr̃ duob⁹ exẽplis. q̄ quedã man⁹ nõ dr̃ alicui⁹ quedã man⁹ nec quoddam caput alicuius quoddam caput. sȝ bene dicat̃ alicui⁹ caput vel alicui⁹ man⁹. ¶ 3a ↄ.ᵒ est h̃. scd̃e sub̃e s̄ȝ se totas nõ sũt ad aliqd. ꝓbatur trib⁹ exẽplis. q̄ hõ non dr̃ alicui⁹ hõ nec bos alic⁹ bos nec lignũ alic⁹ lignũ sȝ alicui⁹ possessio. ¶ 4a ↄ.ᵒ ē h̃. 2e sub̃e s̄m suas p̱tes vidẽtur eẽ ad aliquid. ꝓbatur duobus exẽplis. q̄ caput dr̃ alicui⁹ caput ⁊ man⁹ dr̃ alic⁹ man⁹. ⁊ tñ caput ⁊ man⁹ sr̃ partes scd̃aꝝ sub̃aꝝ. ergo scd̃e sub̃e vidẽtur eẽ ad aliqd. ¶ 5a ↄ̊ detr̃minat v̓itatē ↄclusionis p̃cedẽtis. ⁊ hoc ↄditionalr̃ p̱ duas ↄditõales. Quaꝝ p̃ma est hec Si p̃cedẽs diffõ eoꝝ que sũt ad aliqd sit sufficiẽs tũc min⁹ difficile aut ĩpossibile ē saluare quin aliq̃ sb̃a sit ad aliqd. ¶ 6a ↄcł̃o tãgit scd̃aȝ ↄditionalē ⁊ est. si p̃us assignata diffõ ad aliqd nõ sit sufficiẽs sȝ detr̃ alia diffõ talis q̄ ad aliqd sr̃ quibus hoc ip̃ȝ eẽ ē ad aliud quodãmõ se hr̃e tũc forsan nulla sb̃a erit ad aliqd. ¶ 7a ↄclusio tangit dr̃iaȝ inter duas istas diffõnes. q̄ p̃ma diffõ cõuenit oibus relatis tã s̄m eẽ q̄ s̄m dici. sȝ ista scd̃a solũ ↄuenit relatis s̄m eẽ quoꝝ totũ eẽ ē ad aliud. ¶ 8a ↄclusio respõdet cathegorice ad p̃dcãȝ q̄õnē tactã ĩ quarta q̄õne. Et ē hec. p̱tes scd̃aꝝ sub̃aꝝ non sũt ad aliqd. q̄ si qs diffinite nouerit vnuȝ relatiuoꝝ diffinite nouerit ⁊ r̃liquũ. sed aliqs põt diffinite noscere p̱tes scd̃aꝝ sub̃aꝝ non cognoscendo illa quoꝝ sũt p̱tes. ergo p̱tes secundaꝝ substantiarum non sũt ad aliqd. Maiorē ꝓbat duob⁹ exẽplis. quoꝝ p̃mum est. si qs diffinite nouerit duplũ diffinite nouerit cui⁹ est duplũ. 2m exẽplũ. si quis diffinite nouit q̄ aliquid ē meli⁹. statim diffinite nouit quo melius ē. sȝ ista sũt relatiua. ergo si quis diffinite nouerit vnuȝ relatiuoꝝ diffinite nouerit ⁊ reliquũ. Minor rõis p̃ncipalis ꝓbatur: q̄ si qs diffinite nouit qd est caput vel qd est manus nõ est necessariũ scire cui⁹ ē manus. vel cui⁹ est caput. Et tñ manus ⁊ caput sr̃ p̱tes scd̃aꝝ sub̃aꝝ. Ergo p̱tes scd̃aꝝ substãtiaꝝ nõ sũt ad aliqd. neq̃ p̱ ↄñs aliqua scd̃a substãtia ē ad aliqd. ¶ Cõsequẽter vltio se excusat de dictis in hoc capitulo dicẽs. q̄ fortasse ē difficile cõfidẽter declarare aliqd de istis nisi sepe sint p̱tractata ⁊ disputata. ideo dubitare de singl̃is dubitationibus nõ est iutile. dubitare quidē p̱ rõnes ꝓbabiles ad vtranq̃ p̱tem q̄ tales ĩducunt ad inq̃sitionem veritatis demonstratiue.

Tertio sciẽdũ est. q̄ iuxta hunc textum icidunt due difficultates. Quaꝝ p̃ma est. Uidetur eni q̄ p̱tes substãtie sunt ad aliquid. q̄ p̱tes relatiue dñr ad totuȝ. ¶ Ad difficultateȝ respõdet̃ p̱ vnã distictionē. q̄ totũ ⁊ pars possunt duplr̃ capi. Uno modo pro significatis scilicet ꝓ ip̃a totalitate vel partialitate. ⁊ sic sũt vere relatia s̄m esse. Alio modo possunt capi pro denominatis scilicȝ ꝓ rebus que denominant̃ p̱ partes ⁊ totuȝ. vt puta pro manu vel ꝓ pede. sic sunt relatiua s̄m dici nec sũt eẽntialiter ad aliqd sed tãtũ accidẽtalr̃ ⁊ denoĩatiue. ¶ 2a difficultas. sup̱ quib⁹ ⁊ quot p̃dicamẽtis potest fũdari relatio. Ad quaȝ rñdetur q̄ sup̱ duobus p̃dicamẽtis: s. q̃litate ⁊ q̃ñtitate. q̄õ pȝ. q̄ oia relatiua ↄtinẽtur sub tribus modis relatiuoꝝ enũe ratis ab Aristotele q̄nto metaphisice. sȝ oia relatiua illorũ triũ modorũ fundãtur super qualitate ⁊ q̃ñtitate. ergo ⁊c̃. Minor pȝ. quia relatia p̃mi modi sunt illa que referũtur modo nũeri ⁊ vnius vt duplũ dimidiũ simile dissimile equale ⁊ inequale. sed vnitas ⁊ numerus sunt de genere quãtitatis discrete. ergo relatiua p̃mi modi fundãtur super quantitate discreta. Sed relatiua secũdi modi sunt illa que referuntur modo potentie. ⁊ fundantur super naturali potentia actiua vel passiua. sed talis potentia naturalis reponitur omni in secunda specie qualitatis. ergo relatiua secũdi modi fundantur super qualitate. Et relatiua tertij modi sunt illa que referunt̃ modo mẽsure. non quidem itelligendo de mensura quantitatiua sed de mẽsura entitatiua sicut scia refertur ad scibile tanq̃ mẽsuratũ ad suaȝ mensurã. ⁊ etiaȝ sẽsus ad

ſenſibile.⁊ illa fundanť ſup ꝑma ſpecie qualitatis ergo ꝛlatiua tertij modi fūdanť ſup qualitate.⁊ ꝑ cõſequens oīa relatiua fūdanť ſup q̄titate ⁊ qualitate. Et ſi dicať ꝙ pať fundať ſup gn̄atione actiua.⁊ filius ſup gn̄atione paſſiua.ergo aliq̄ relatio fūdatur ſup actione ⁊ paſſione. Reſpõdeť ꝙ quedam ſunt relatiua que reqrunt duplex fūdamētū.vnū ſcilicȝ quātū ad ſuū fieri.⁊ aliud quantū ad ſuum eſſe ⁊ ꝑmanere. verbi gr̄a p̄rnitas q̄tum ad ſuum fieri fūdať ſup actione p̄ris. q2 dr̄ pr̄ ille q̄ genuit. ſed quātū ad ſuū eſſe ⁊ ꝑmanere fundať ſup naturali potētia actiua p̄ris.⁊ ſil'r filiatio q̄tum ad ſuū fieri fūdať ſup paſſione filij.ſȝ quātū ad eſſe ⁊ ꝑmanere fūdeť ſup naturali potētia paſſiua.ex quo pȝ. ꝙ lȝ aliqua relatio q̄tū ad ſuūȝ fieri poſſit fūdari ſup actiõe ⁊ paſſione oīa tn̄ q̄tū ad ſignificatū eēꝛ ꝑmanere tm̄ fūdanť ſup q̄litate ⁊ q̄titate.

Concluſio ṽniſalis. diſtinc͡o ſpecifica r'onū ſumiť a diſtictõe ſpecifica fūdamētoꝝ vl' ťmioꝝ.ita ꝙ iſtud diſiūctū diſtinctio ſpecificatio fūdamētoꝝ vel ťminoꝝ ē cā ſufficiens ad ɔcludēdū ɔterminatõeȝ ſpecificā r'oꝝ. ꝓbať.q2 diſtinctio ſpecifica cuiuſlibȝ ſumiť a ꝑtib' diffõnis illi'.ſȝ r'o diffiniť ꝑ ſuū fūdamētū ⁊ terminū.ergo ɔgrue pōt ſumi diſtictio ſpecifica ex ꝑte eorundē. Sed diſtictio numeralis relationū ſumiť a diſtinctione numerali fūdamētoꝝ ⁊ ſubiectoꝝ.pȝ.quia accidēs capit vnitatē nūeralē ab vnitate ſui ſubi. cū hoc tn̄ ſtat ꝙ relatõnes itriſece ⁊ eēntial'r diſtinguūť ſpē vel numero a ꝓprijs drījs ſui generis:q̄ tn̄ ꝓpter ſuam mīmā entitatē latent nobis.h' differentie innoteſcūt ꝑ terminos vel fūdamēta tan q̄ȝ nobis notiora. Jō ſpecificā diſtinctõeȝ. vel nūeralē relatiuoꝝ ateſtanť ex diſtictione ſpecifica vel numerali fūdamentorū vel terminoꝝ.

Primo dubitať. Utrū in ſuba vl' relatõe imediate poſſit fūdari relatio. Et vr̄ ꝙ non.q2 accidētia iꝑfecta iherent ſubo mediantib' accidentib' magis ꝑfectis. vt puta q̄litas mediāte q̄titate.ſed r'o hȝ eē debiliſſimū iter oīa ꝑdicamenta ſm̄ cõmentatorē duodecio metaphiſice.ergo iheret mediātib' alijs accn̄tibuſ.⁊ illa accidentia q̄bus mediātibus ieſt relatio ſubie dn̄r fundamēta relatiõis. ¶ Jn oppoſitū tn̄ arguitur.q2 ſuba ꝑcedit quodcunq̄ȝ accidēs. ergo illa ꝑoritas fūdatur imediate in ſuba. ¶ Ad dubiū rn̄detur ꝑ vnā diſtinctionē ꝙ duplex ē relatio.q̄dā eſt trāſcēdens q̄ pōt repiri i pl'ib' ꝑdicamentis ſicut relatio ꝑoritatis cauſalitatis diſtictionis identitatis ⁊c̄.⁊ tales imediate fundanť in ſuba q2 ſuba prior ē accidentibus.⁊ ē cā cuiuſlibȝ accn̄tis.pn̄t ēt fundari imediate i relatione.q2 vna relatio eſt diſtincta ab alia.ēt aliq̄ relatio eſt eadē ſibi ipſi.alie ſūt relationes ꝑdicamentales que imediate fūdanť ſuper re alicui' ꝑdicamēti.⁊ tales fundanť in ſuba mediāte qualitate ⁊ q̄titate.nec imediate fundanť in ſuba vel ꝛlatione. Probat albert' ponēdo duas dr̄ias inter accn̄s abſolutū ⁊ relatiuū. Prima eſt. q2 de rõe accn̄tis abſoluti ē tm̄ vna ɔpendētia.ſ. aptitudinalis iherentia ad ſubȝ. Sed de rõne accn̄tis reſpectiui ſunt due depēdentie. vna ē ad ſubm que ſibi ɔuenit inq̄tū eſt accidēs. Alia eſt ad terminuȝ ⁊ illa ſibi ɔuenit inq̄tū accidēs tale eſt reſpectiuū Secūda differētia eſt hec q2 accidēs abſolutum imediatate cauſatur a ſuo ſbo: nō aūt reſpectiuū imo ſolū cauſať in ſubiecto mediāte accidente abſoluto.ex hoc patet quid ſit dicēduȝ.ad argumēta ex vtraq̄ȝ parte.

Secundo dubitatur. Utrū vnū relatiuū ſit de conceptu quiditatiuo alteri'.dicitur ꝙ ſic.qđ patet per porphiriū dicentē ꝙ neceſſe in vtrorūq̄ȝ rõib' vtriuſq̄ȝ vti. ¶ Scđo ſic.eē eſſentiale relatiui eſt ad aliud.ſed diffinitio indicat eſſe eſſentiale diffiniti ergo diffinitio relatiui debet idicare ſuū eē ad aliud quod nō eēt niſi i diffõne ponereť ſuū correlatiuū. ¶ Tertio ſic:illud per qđ cõuenienť ⁊ adeq̄te explicať nā alicui' dȝ poni in diffõne illi'. ſȝ ꝑ correlatiuū cõuenienť ⁊ adeq̄te explicať nā relatiui.ergo relatiuū dȝ diffiniri ꝑ ſuū correlatiuuȝ. ¶ 4°.ſic. dicit ari:ꝙ ſi q̄s diffinite nouit vnū ꝛlatiuoꝝ diffinite nouerit ⁊ ꝛliquū.qđ n̄ vr̄ eē verū niſi i ɔceptu q̄ditatio vni' ꝛlati ponereť correlatiuū. Al'r rn̄deť ꝑ vnā diſtictionē ⁊ tria dca. Diſtin͡o ē hec: duplex ē diſtictio.quedaȝ ē pure quiditatiua que explicat pricipalia eētialia diffiniti. ⁊ talis vocatur diffinitõ explicās ɔceptū q̄ditatiuū eo ꝙ i tali diffinitõe nihil pōiť niſi qđ ē ɔ itriſeca rõe ei'. Alia eſt diffinitõ nō pur̄ q̄ditatiua ſȝ data ꝑ additamētū.puta q̄ dať ꝑ extriſeca ſic̄ ꝑ ſbm vel ťminū ¶ Primū dictū. vnū relatiuū nō ē de ɔceptu pure q̄ditatiuo alteri'.pȝ. q2 vnū nō ē ɔ itrinſeca ɔſtitutõe alteri'. ¶ Scđm dictū.neutrū relatiuoꝝ pōiť i diffinitõe q̄ditatiua relatiui alteri'.pȝ.q2 neutrū ē ꝑ' neq̄ȝ noti'. ¶ Tertium dictū i diffinitõe data ꝑ additamētū vnū relatiuū diffiniť ꝑ ſuū ťminuȝ h̄ ē ꝑ ſuū fūdamētū ſui correlatiui.ꝑ^a ꝑs pȝ q2 fūdāentū correlatiui ťminat ɔpendētiā ꝛlatiui.⁊ ē ꝑ' ⁊ noti' ipo ꝛlatiuo.g̊ ⁊c̄. 2^a pars pȝ. q2 ſil'r fūdamētū ꝛlatiui ťmiat ɔpēdētiā correlatiui.⁊ ē natural'r ꝑus ⁊ noti' ipo correlatiuo.g̊.⁊c̄.

Tertio dubitat̄. Utꝝ pater hn̄s plures filios habeat tot paternitates quot hēt filios. rn̄detur ꝙ sic q2 determinatio numeralis relationū sumit̄ a distinctione numerali fūdamentorum. sed pater quot h3 filios tot h3 fūdamēta distincta numero. s. distinctas gn̄ationes actiuas. g̃ habebit tot paternitates distinctas numero. nec pp hoc debet dici pluresꝭ patres. q2 accidētia eiusdē spēi n̄ habent dare vni subo nisi vnā denoīationem. nec etiam est incōueniēs duo accn̄tia sola numero dr̄a eē in eode3 subo. aliqui tn̄ rn̄dent p duas ꝓpōnes ❡ Prima ē. ꝑnitas ꝓ termino adequato n̄ hab3 hūc filium vel illū sed filiū i cōi ita ꝙ intendit ꝙ i ꝑdicamēto relationis nō sūt idiuidua. ❡ 2ª ꝓpō distinctio numeralis relationū sumit̄ ex distinctione numerali suboꝝ ⁊ nō fūdamētoꝝ. q2 ipoſſe ē idē accidēs i spē ꝑlificari numero nisi p diuisionē subi ❡ Rōnes i oppositū soluūtur i ꝑmo notabili.

Queritur Utꝝ ꝑdicamenti qualitatis sint tm̄ q̃ttuor spēs. ❡ Arguit̄ ꝓ cōtra suppositu3. q2 nullū equocū ē ꝑdicamētū. s3 qualitas ē quoddā equocū. g̃ nō ē ꝑdicamētū. minor p3 per textū vbi dr̄. ē aūt q̃litas eoꝝ q̄ dicūtur multipliciter. ❡ Arguit̄ 2°. ꝯ q̃stum q2 aristo. 5° methaphisice inter oēs modos q̃litatis nō enumerat nāl'ē potentiā vl' impotētiā ❡ Arguit̄ 3°. sic. eadē q̃litas in numero cōtinetur sub ꝑma specie sub 2ª ⁊ etiā sub tertia. g̃ nō sūt diuerse spēs adiuicē distīcte. añs p3 de calore ⁊ frigore. ❡ 4°. arguit̄ sic. cursor ⁊ pugilator ponūtur i ꝑma spē q̃litatis. ⁊ etiā i secūda. g°. ille spēs n̄ distiguūtur adiuicē. Jn opp^m est aristo.

Primo sciendū est. ꝙ ꝓ declaratione que siti ponunt̄ sex distictiōes. ❡ Prima ē. triplex ē q̃litas. q̃dā ē qualitas eēntialis ⁊ est illa q̄ q̃lificat genus ⁊ eēntialit̄r ꝯstituit spēm cͦ est dr̄a. Alia ē pure accn̄tal' q̄. s. cōsequit̄ indiuiduu3 ⁊ vocatur q̃litas idiuidui. Alia ē ꝑtr eēntialis ⁊ ꝑti3 accn̄tal'. ⁊ est illa q̄ necio ꝯseqtur ꝑnª eēntialia spēi cui tn̄ aduēit post suū eē ꝯpletū cuiusmodi ē ꝓpria passio. ❡ 2ª distictio. hit° capit̄ dupl'r. vno° vt ē respect° extrīsec° aduēniēs ꝯrelict° icorpe ex ediacētia ornamēti vel vestimēti ad corp°. ⁊ sic nō ē spēs q̃litatis sed est vnū ꝑdicamētū distinctu3 a qualitate. Alio mō capitur hit° ꝓ q̃dā q̃litate inherente potētie ipam iclinātē ad operādū siue talis sit spēs itelligibil' siue act° itelligēdi siue habit° causatus ex talib° actib°. ⁊ sic capitur i ꝓposito. ❡ 3ª disti°. potētia capitur dupl'r. vno° sincathegoreumatice. s. ꝓ q̃dā sincathegoreūate āpliāte ad pn̄s ⁊ ad futuꝝ ad sēsū q̄ dicim° ꝙ poſſe ē t̄min° ampliatiu°. alio° capit̄ cathegoreumatice ꝓ q̃da3 entitate q̄ dr̄ eē ꝑn^m q̄ aliqd agit sic dicim° ꝙ poª itellectiua ē ꝑn^m quo aīa pōt ꝓducere actū itelligēdi. ⁊ sic capit̄ hic. ❡ 4ª distin°. passio capitur dupl'r. vno mō ꝓ ꝑ ⁊ imediato effectu actōis. ⁊ sic ē gen° gn̄alissi^m alio° ꝓ q̃litate facil'r mobili. ⁊ sic capitur h̄. ❡ 5ª distin°. forª capitur dupl'r. vno° gn̄al'r. vt. s. dr̄ ab informādo. ⁊ sic oē illud q̄d dat alicui eſſe aliq̃le siue subale siue accn̄tale dr̄ forª. alio° capitur spāliter vt dr̄ a foris manēdo. ⁊ sic capitur i ꝓpo°. ❡ 6ª di°. signū capit̄ dupl'r. Uno mō māl'r. s. ꝓ q̃litate t̄minata. alio° forl'r. s. ꝓ q̃litate ꝯn̄te t̄minatiōe3 q̃litatis ⁊ tal' q̃litas si ꝯpet̄ ad aliq̄d ex puta ad q̃litate3 dr̄ fiª. si vo ꝯpet̄ ad itra. s. ad formā sbalē rei dr̄ forª

Secundo sciēdū ē. ꝙ i hoc ca° det̄minat aristo. de q̄rto ꝑdicamēto q̄d ē q̃litas. ⁊ ꝯt3 tres ptes ꝑncipales. Jn q̄ꝝ ꝑª det̄minat de q̃litate abstractie significata ⁊ ꝯtinet. 7. cōclōes. ꝑma ꝯ°tāgit diffōe3 qualitatis ⁊ ē h̄. q̃litas ē ſm quā quales eē dicimur. ❡ 2ª ꝯ°tangit vnū notabile ⁊ ē hec. q̃litas ē de nūero eoꝝ q̄ multipl'r dicunt̄. i. hn̄t sub se multas spēs. ❡ 3ª ꝯ°tāgit ꝑmā speciem qualitatis. ⁊ est h̄. ꝑª spēs q̃litatis ē hitus ⁊ dispō. quā ꝯclōe3 ꝓbat ponēdo duas dr̄ias iter hitū ⁊ dispōe3. ꝑma dr̄ia ē. hit° ē ꝑmanētior ⁊ diuturnior dispōe q̄d p3 exēplo ⁊ signo. exēplo sic. q2 ꝟtutes ⁊ scie q̄ sūt quidā hit° vident̄ eē permanentiores ⁊ de difficili mobiles a subō vt si qs sumat ꝑfecte vel mediocriter scia3 nō de facili admittit eā nec faciliter separatur a subō nisi grādis permutatio facta sit vel ab egritudie vel ab aliquo hō. sic ēt ꝟtutes morales iustitia ⁊ castitas nō vident̄ poſſe moueri nec faciliter permutari a subō. sed affectiones idest dispositiones sūt faciliter mobiles ⁊ cito permutabiles seu auferibiles a subiecto. vt calor ⁊ frigiditas egritudo ⁊ sanitas. Homo enim circa eas quodammodo afficitur ⁊ cito permutatur ab vna in alterā. vt homo ex calido cito fit frigid° ⁊ ex sanitate cito trāsit i egritudinē. nisi forte per longitudinem temporis transferantur in nām subiecti. Sed tunc ampliusꝭ non dicerentur dispositiones immo habit°. ❡ Secūdo p3 signo sic. q2 discipuli nō multū retinētes sed facil'r obliti dicūtur hitū non habere q̄uis ad disciplinas sint melius vel peius dispositi. ideo habitus est qualitas de difficili mobilis ⁊ dispositio de facili mobilis. Secūda dr̄ia. quia habit° sunt dispōes. sed non ē necesse ꝙ dispositiones sint habit°. p3 signo sic. q2 q̄ hitū retinent quodāmō dispositi sunt peius vel

melius ad ea q̄ hn̄t. sed q dispositi sūt n̄ omnes habent hitū. ¶ 4^a ꝯ tangit secūdam speciem q̄litatis. ꝛ est hec. Aliud genus qualitatis ē fm quā pugillatores ꝛ cursores salubres vł isalubres dicūt ꝛ simlr quecūq; dicūtur scd̄m nālem potētiā vł ipotentiam. hanc cōclusionē declarat ꝑ hitudinem ad primā spēm. qꝛ posset credere aliqs ꝙ cursor ꝛ pugillator dicerēt denoiatiue a dispositionib⁹ vł habitibus ꝛ ita erūt in ꝑma spē qualitatis. illud remouet dicēs ꝙ hic capitur cursor ꝛ pugillator nō fm ꝙ dispositi sūt ad illos act⁹ sꝫ fꝫ ꝙ hn̄t nālē potentiam ad h̄ faciliter faciendū vel resistendū ne a quibuslibꝫ patiantur. ꝛ h̄ declarat ꝑ quattuor exēpla. Primū ē. sanatiui dicuntur q hn̄t naturalez potētiā vt nihil a quibuslibet accn̄tib⁹ patiant̄. 2^m exēplum. egrotatiui dicūt̄ q hn̄t naturalē potentiā nihil patiendi. 3^m exēplū. durum dr̄ quod hꝫ naturalē potentiā nō cito secari. 4^m exēpluꝫ. molle est qd̄ habent naturalem potentiam cito secari.

Tertio notandū est ꝙ circa hunc textū incidunt tres difficultates. Quarꝫ ꝑma ē. vtrꝫ cū multiplicitate qualitatis stet ipaꝫ eē genus generalissimū. Ad quā rn̄detur ꝑ vnam distinctionem. qꝛ duplex est multiplicitas. vna est multiplicitas significatorꝫ. ꝛ cū tali nō stat vniuocatio nec ꝑ ꝯn̄s stat tale multiplex esse gen⁹. Alia ē multiplicitas suppositorꝫ. ꝛ cū tali stat vnitas rōnis formal̄. ꝛ ꝑ ꝯn̄s vnio tali an̄te multiplicitate dr̄ q̄litas multipliciter. ideo stat ipam esse genus generalissimuꝫ. ¶ 2^a difficultas. vtrꝫ habitus ꝛ dispositio se habeant sicut superi⁹ ꝛ iferius vt dr̄ in textu. rn̄detur ꝑ duas distinctiones. ꝑma est. dispositio pōt capi duplr̄. vno mō coiter. ꝛ hoc modo se extendit ad oēm qualitatem de facili mobilez. ꝛ de difficili mobilem. ꝛ sic est quoddā superius ad habitum. alio⁹ spālr̄ capit̄ vt se extēdit ad q̄litates facilit̄ mobiles a s̄bo. ꝛ sic differt ab habitu sicut ꝑfectum ab imꝑfecto in eadem spē. nā fm boeciū simpliciū habitus ꝛ dispositio non differūt genere nec spē sed tm̄ numero. qꝛ differūt tm̄ sicut puer ꝛ senex eo ꝙ habitus ē dispositio firma. ꝛ dispositio est habit⁹ ifirm⁹ ¶ 2^a distinctio: habit⁹ capit̄ duplr̄. Uno mō cōiter. vt. s. se extendit ad oēm qualitatē acquisitam de difficili mobilē. ꝛ tūc se extendit ad oēm habitū tam aie q̄ꝫ corporis. ꝛ sic capit̄ in ꝓposito. alio mō capitur habitus ꝓ qualitate acquisita i aia ꝑ actū ei⁹ disponentē ipam ad cōsimiles actus. ꝛ sic capit̄ in primo ethicorꝫ. ꝛ est quoddā inferius ad habituꝫ ꝑmo mō sūptum. ¶ 3^a difficultas. vtrꝫ oēs actus potentiarꝫ aie sint in ꝑma spē qualitatis. ꝛ oēs potentie aie sint in secunda. Rn̄det̄ ꝓbabiliter quo ad vtranq; ꝑtem affirmatiue. primuꝫ pꝫ. qꝛ nulla actio de ꝑdicamēto actionis pōt esse suprema ꝑfectio agentis. sed omnis actus aie est suprema ꝑfectio agentis. ergo nullus actus aie est in ꝑdicamēto actionis. maior pꝫ. qꝛ anteq̄ꝫ agens agat oꝫ ꝙ sit supreme ꝑfectum. minor pꝫ. qꝛ intelligere ꝛ speculari est suprema ꝑfectio aie. verūtm̄ tales act⁹ q̄ ad sua connotata possunt dici de ꝑdicamento actiōis qꝛ cōnotantur respectu ad agens. secūdum pꝫ qꝛ actus ꝛ potentia sunt eiusdē generis. sed actus aie sunt de genere qualitatis. ergo potentie ei⁹ erunt de genere qualitatis nec est intelligendū ꝙ potentia vel impotentia significent aliquid qd̄ sit de genere qualitatis eēntialiter cū sint noia respectiua sed tm̄ significant aliquem modū qualitatis vt potentia significat modū qualitatis scd̄m tm̄ ꝙ ipa ē ꝑncipiū operationis ꝛ impotētia significat vnum modum qualitatis scd̄m ꝙ ipa est principium difficulter agendi vł facilr̄ patiendi. ꝛ qꝛ tm̄ huiusmodi qualitates nobis ignote sunt. nobis tm̄ inotescūt ꝑ habitudines ad operationes quarum sunt principia. id̄ qualitates hui⁹ spēi ꝯuenienter noiamus noibus significantibus illas qualitates non quidē absolute sꝫ ad hitudinē ad suas operatiōes. vt calefactiuū significat qualitatē fm ꝙ ipa est ꝑncipiū illius operationis que est calefacere.

Conclusio rn̄salis. predicamenti qualitatis sūt tm̄ quattuor spēs. ꝑma pꝫ. s. ꝙ sit ꝑdicamentū. qꝛ est genus generalissimū habens sub se genera ꝛ spēs. 2^a ps pꝫ. qꝛ ois qualitas vel se tenet. ex ꝑte materie. ꝛ sic est quarta species qualitatis. vel se tenet ex parte forme. ꝛ hoc est dupliciter. quia vel talis qualitas est terminus actionis. ꝛ sic est tertia species. vel ipa est principium actionis. ꝛ hoc dupliciter. qꝛ vel est principiū ꝓpiquū ꝛ ē ꝑ^a vł pricipiū remotū ꝛ sic est 2^a spēs:

Primo dubitatur. Utruꝫ albedo ꝛ alij colores illati ex aliqua passione puta ex timore vel verecundia sint qualitates d̄ tertia specie qualitatis. ¶ Pro responsione est supponendum ꝙ aristoteles in quinta cōclusiōe hui⁹ partis tangit tertiam speciem qualitatis. ꝛ ē hec: 3^a ꝟo species qualitatis sunt passibiles qualitates ꝛ passiōes hoc est illa ponuntur in 3^a spē q̄litatis q̄ dicuntur a passione vel a passibili qualitate. hanc ꝯclōnez d̄clarat ꝑ duo exēpla quorꝫ ꝑ^m ē. dulcedo amaritudo ꝛ austeritas ꝛ oia cognata. i. eis sitia

ſūt paſſiones vel paſſibiles qualitates. 2m exēpluꝫ vt calor ⁊ frigus. albedo ⁊ nigredo. ⁊ ꝙ iſta ſint q̄litates pꝫ qꝛ ſꝫ ea dnr̄ quales. ergo ſūt q̄litates. minor pꝫ qꝛ mel dr̄ dulce eo ꝙ dulcedinē ſuſcipit. et corpꝰ dr̄ albū eo ꝙ albedinē ſuſcipit. 2o probat ꝙ ſint paſſibiles qualitates duabꝰ rōibꝰ. pma rō. paſſibiles qualitates dnr̄ nō qꝛ ſubiecta q̄ ſuſcipiunt illas qualitates aliqd patiātur ab eis. ſed qꝛ iferūt paſſionē ſēſibꝰ. ſed dulcedo calor ⁊ hꝫ iferūt paſſionē ſēſibꝰ. g̊ ſūt paſſibiles qualitates. maior pꝫ duobꝰ exēplis. pm ē qꝛ mel nō dr̄ dulce ꝙ aliquid ſit paſſū dulcedis vl a dulcedie. 2m exm. calor ⁊ frigꝰ non dnr̄ paſſibiles q̄litates eo ꝙ ſua ſubiecta ſint aliquid paſſa. ſed qꝛ ſingulū hoꝝ infert paſſionem ſuo ſēſui vt dulcedo ifert q̄dā paſſionē ſm guſtū ⁊ calor ſm tactū. ⁊ ſic de alijs. 2a rō. qꝛ qualitates dnr̄ paſſibiles vel ipaſſibiles qꝛ iferūt paſſionē ſenſui vel qꝛ iferunt a paſſiōe. ſꝫ albedo ⁊ nigredo et alij colores lꝫ iferāt paſſionē ſēſui. ſ. viſui tn̄ plerū q̄ inferūtur a paſſionibꝰ. g̊ colores ſūt paſſibiles qualitates. minor pꝫ qꝛ ꝑ aliq̄s paſſionē fiūt mlte mutatōes coloꝝ. erubeſcēs eni aliqs rubeꝰ factus ē. ⁊ timēs palidꝰ. ſed ꝙ hmōi colores a paſſiōibꝰ illati ſint paſſibiles qualitates ꝓbat per locuꝫ a ſilī: qꝛ colores inati cōueniētes corpi ſūt paſſibiles q̄litates. ſed colores qui iferūt ex paſſiōibꝰ ſunt ſimiles illis colorbꝰ que nālr inſūt corpori. g̊ ſilr debent dici paſſibiles qualitates. minor declaratur vno exēplo. qꝛ affectio. i. qualitas que nūc fcā eſt circa corpus per verecūdiaꝫ eadē etiā fit per nālē paſſionē. ita vt nālr color ſit ſilis. ¶ 6a ꝯo. tāgit duas differentias int paſſiōes ⁊ paſſibiles qualitates. pa ē. paſſibiles qualitates cauſant a paſſionibꝰ de difficili mobilibꝰ a ſubō. ⁊ non ſūt facilr mobiles a ſubō. ſed paſſiones cauſant a paſſiōibꝰ cito trāſcēdētibꝰ. iō ſūt facilr mobiles. 2a differētia. qꝛ paſſibiles qualitates denoiant nos quales ſimplr. non āt paſſiones. iſtas dr̄ias ꝓbat duplr. p̊ in qualitatibus corpis qꝛ palor ⁊ nigredo ꝓueniētes ex egritudie longa vel ꝓpter eſtū denoiant nos ſimplr q̄les. ⁊ ſūt de difficili mobiles. ⁊ iō dnr̄ paſſibiles q̄litates. ſꝫ palor ⁊ rubedo ꝓueniētes ex timore ſt facilr mobiles nec ſm eas dicimur q̄les. Nā ille q ꝑꝑ verecūdiā rubicūdus factꝰ ē nō dr̄ rubeꝰ. nec ille cui palor ineſt ꝑꝑ timorē dr̄ palidꝰ. ſꝫ magis aliqd paſſus. 2o pꝫ idem in qualitatibꝰ aīe. qꝛ q̄litates aīe que ſūt de difficili mobiles ſt paſſibiles qualitates ⁊ ſm eas dicimur q̄les. vt ſm iracūdiam dicimur iracūdi. ⁊ ſm demētiā dnr̄ demētes. Sed ille q̄litates que ſunt de facili mobiles ſūt paſſiōes nec ſm eas dicimur quales. qꝛ ille q iraſcit ꝓpter triſtitiam nō dr̄ iracūdus. ſed magis aliqd paſſus iō ꝑꝑ hoc tales ꝓprietates ſūt paſſiones ⁊ nō qualitates. ¶ 7a ꝯo. tangit quartā ſpēm qualitatis. et eſt hec. 4m vo genꝰ qualitatis ē forma ⁊ circa hoc aliqd ꝯſtās figura: vt rectitudo ⁊ curuitas. Et ꝙ ille ſint qualitates pꝫ. qꝛ ſm eas dicimur quales. Et ſm triāgulitatē aliquid dr̄ triangulatū. Et ſꝫ quadrationem quadratū. ſm rectitudinē rectum Et ſm curuitatē curuū. Et qꝛ aliqſ poſſet credere ꝙ iſta quatuor raꝝ. denſum. aſpeꝝ ⁊ lene eſſēt de quarta ſpē qualitatis. ideo dicit ariſto. ꝙ nō ſunt qualitates ſed ſt pōnes. pꝫ. qꝛ ſignificāt q̄dā paſſionē partiū ſicut pꝫ per ſuas diffōes. Nam ſpiſſū ē cuiꝰ ptes adiuicē ſibi ꝓpique ſūt. raꝝ vo ē cuius ptes ſibi iuicē diſtēt. ⁊ lene eſt cuiꝰ ptes in rectum iacēt. ⁊ aſpeꝝ eſt cꝰ vna pars eſt iferior ⁊ alia ſuperior. Cōcludit finalr ꝙ multi ſunt modi qualitatis. tn̄ iſti predicti ſunt principales.

Secundo dubitat. vtꝝ paſſio illata a paſſione ſit qualitas. Pro cꝰ ſolōne ponūt due difficultates. pma ē. vtꝝ paſſio inferat paſſionē. qꝛ ſi ſic. idē eēt cā ſui ipiꝰ. Ad quā rn̄det ꝙ duplr pōt capi paſſio. vno° capit paſſio ꝓ actu appetitꝰ ſenſitiui ſequēte cognitionē ſēſitiuā. vtputa cū timore ⁊ verecūdia ⁊ hꝫ ⁊ ēt ꝓ delectatione vl triſtitia ꝯn̄tibꝰ hmōi actꝰ appetitꝰ ſenſitiui. ⁊ ſic itelligitur illud qd̄ dicit ariſto. dulcedinē efficere quādā paſſionē circa guſtū. ⁊ calorē circa tactū. Alio° capit paſſio ꝓ quadā q̄litate ſenſibili ꝯn̄te hmōi actꝰ appetitꝰ ſenſitiui. q̄ qdē q̄litas eſt de difficili mobilis a ſubō. ⁊ ſic intelligr̄ illud qd̄ dr̄ in tex. ꝙ paſſio ē inferēs vel illata a paſſione. ⁊ ꝯtinet ſub 3a ſpē q̄litatis. ¶ 2a difficul. eſt qualr intelligit hō qd̄ dr̄ in textu. hmōi āt paſſiones dnr̄. qualitates vero minime. quia genꝰ ſemper p̄dicat de ſuis ſpeciebus. g̊ cū paſſio ꝯtineat ſub tertia ſpecie qualitatis de ea erit verum dicere ꝙ ſit qualitas. Ad hoc rn̄detur per diſtinctionem quia qualitas poteſt capi dupliciter. Uno modo generaliter pro quadam qualitate conſtituente ſubiectum ſiue diu permanente in ſubiecto ſiue non. ⁊ hoc modo diffinit eā in principio huiꝰ capituli. ⁊ ēt vt ſic paſſio eſt qualitas. Alio modo capitur qualitas ſtricte pro qualitate diu ꝑmanente ⁊ permanenter denominante ſubiectuꝫ ſic capit ariſto. in aſſignādo dr̄iam inter paſſibileꝫ qualitatem ⁊ paſſionē ⁊ dicit paſſionē non eē qualitatem. Et ſi vlterius diceretur ꝙ ſm paſſionem non dicunt quales ſed aliquid paſſi. ergo nullo mō paſſio eēt qualitas. Rn̄det ꝙ ſm paſſionem dicit

quales a q̃litate p̃ mõ ſ꜡ ñ ſcđo mõ. ¶ Preterea circa textũ icidit vna alia difficultas. quõ dr̃nt forma ⁊ figura. Rñdet̃ ꝙ dr̃nt ſicut ſupi⁹ ⁊ iferi⁹. q꜡ figura ↄuenit tã aĩatis ꝙ̃ inaĩatis. ſed forma ↄuenit tm̃ aĩatis. primu꜡ p꜡. q꜡ figura eſt termin⁹ ſiue clauſio rei quãte. talis aũt clauſio indr̃nter ↄuẽit tam aĩatis ꝙ̃ iaĩatis. g̃ ⁊c̃. z^m p꜡. q꜡ forma ẽ pl̃chritudo ſiue turpitudo ſm̃ quã aliqs dr̃ nõ format⁹. ſ꜡ formoſus aut turpis. mõ talis formoſitas ſolu꜡ ↄuenit aĩatis. g̃ ⁊c̃. Dicũt tñ aliqui ꝙ ariſto. in ꝓpoſito capit formã ⁊ figurã ꝑ eodẽ ita ꝙ iſta diũctio ⁊. teneat̃ expoſitorie ita ꝙ ſit ſenſus. 4.^m gen⁹ q̃litatis eſt forma. ideſt figura ↄſtans circa corpus. Et huius rõ põt eſſe q꜡ tam forma ꝙ̃ figura dñr eſſe termini qualitatis. mõ termini qualitatis cõtinẽt̃ in quarta ſpecie qualitatis.

Tertio dubitat̃. vtꝝ predcẽ quatuor ſpẽs q̃litatis ſint adiuicem realr̃ diſtincte. Ad du^m rñdet̃ duplr̃. p̃ negatiue: ſed tm̃ ſũt quatuor modi q̃litatis explicãtes diuerſas quatuor habitudines qualitatis ad ſbm̃. que qdem hitudines plures pñt eẽ in eodẽ ſubõ. vt color ↄpat⁹ ad ſbm̃ tanꝙ̃ ꝑficiens ipm dr̃ eẽ in p̃ma ſpẽ qualitatis ſ꜡ inꝙ̃tum ẽ p̃n^m actionis realis ẽ in ſecũda ſpẽ qualitatis. put ãt eſt p̃n^m operationis immutationis ſenſus tunc reponitur in tertia ſpeciẽ qualitatis: Et iſti dicũt dr̃iam eẽ inter modũ ⁊ ſpẽm. q꜡ ſpẽs addit dr̃iam eẽntialẽ ſup̃ illud c⁹ ẽ ſpẽs. ſed mod⁹ addit tm̃ dr̃a꜡ accñtalẽ ſup̃ illud reſpcũ c⁹ dr̃ modus. vt albũ ⁊ nigrum dñr eẽ modi reſpcũ hoĩs. eo ꝙ ſup̃ hoĩe꜡ nõ addũt niſi dr̃iam accñtalẽ que ẽ albedo vel nigredo. z⁹ rñdet̃ ad du^m affirmatiue ⁊ ad apparẽtiã alioꝝ dr̃ ꝙ loco dr̃iaꝝ eẽntialium nobis ignorataꝝ vtit̃ ariſto. illis dr̃ijs accñtalibus que ſũt facil̃r vel difficil̃r mobiles eẽ p̃n^m operandi. inferre paſſionẽ ſẽſui. ⁊ exteri⁹ diſponere ſbãm ⁊ per illas dr̃ias accñtales ſic poſſẽt diſtigui quatuor ſpẽs qualitatis q꜡ tam forma ꝙ̃ figura exterior eſt diſpõ ſubſtãtie ⁊ paſſio ⁊ paſſibilis q̃litas ẽ per ſe imutatiua ſenſus. ſed nãlis potẽtia vel ipotẽtia eſt q̃litas que eſt per ſe p̃n^m naturale operãdi vel patiẽdi. ſed p̃ma ſpẽs que ẽ habit⁹ ⁊ diſpõ ñ videt̃ per ſe ſumi ab aliqua dr̃ia poſitiua. ſed ſolũ a priuatione dr̃iarum trium predcãrum ſpẽꝝ ita ꝙ illa qualitas que eſt facil̃r vel difficil̃r mobilis a ſubõ. nec ẽ diſpõ exterior ſubi nec ꝑ ſe p̃n^m nãle agendi vel patiendi. nec ẽt eſt per ſe imutatiua ſẽſus. q꜡ talis q̃litas dr̃ eſſe prima ſpẽs qualitatis: Et l꜡ iſte dr̃ie ſint accñtales tamẽ forme ſubſtracte illis dr̃ijs accñtalibus ſunt differentie eẽntiales eẽntialr̃ diſtiguẽtes ſpẽs qualitatis inter ſe.

Ad rationes ante oppoſitu꜡. Ad p̃ma꜡ dr̃ ꝙ ſolutõ patuit in p̃ notabili. Sed ꝑ ſecũda rñſiõe ſupponit̃ ꝙ ariſto. qnto metha. enũerat quatuor modos qualitatis. primus ẽ ſ꜡ quẽ dr̃ia ſbãlis cõſtitutiã ſpẽi q̃litat꜡. z⁹ ẽ forma ⁊ circa hoc aliqd ↄſtãs figura. Terti⁹ ẽ paſſio ⁊ paſſibilis qualitas. Quart⁹ vero mod⁹ eſt hit⁹ ⁊ diſpõ. ſuper quo dicit ↄmẽtator ꝙ nãlis potẽtia vel impotẽtia ſunt quedã preparatõẽs vel quedã potẽtie. vt aũt ſunt potẽtie ↄtinentur ſub quarto modo. ſed vt ſunt quedã prepatõẽs tũc nõ ſũt niſi quedã ꝓuationes impedimẽtoꝝ nec ſunt aliqd poſitiuum. ideo nõ enũerant̃ inter predcõs modos. Dicũt tñ quidã ꝙ nãles potẽtie vel impotẽtie ſũt quedã habilitates ſiue reſpect⁹ fũdamẽtales nõ diſtincti realr̃ a ſuis fũdamẽtis. iõ nõ ponunt̃ i alio predicamento a ſuis fũdamẽtis. Dicũt vlterius ꝙ tales nãles potẽtie vel ipotẽtie ſũt quedã paſſiões eoꝝ ſup̃ quib⁹ fũdant̃. iõ nõ faciũt predicamẽtu꜡ diſtictum nec ſpẽm predicamẽti diſtictã a ſuis fũdamentis. ¶ Ad tertiã dicitur ꝙ ſi calor capiatur cũ illa ꝑciſione que eſt p̃ncipiũ operandi. tũc eſt i z^a ſpecie qualitatis. Et ſi capiatur vt eſt q̃litas imutatiua per ſe ſenſus preſcindendo ab alijs differẽtijs tunc eſt in tertia ſpecie qualitatis. Sed ſi capiatur vt eſt qualitas permanẽs ⁊ perficiẽs ſubm̃ preſcindendo a quibuſcunꝙ̃ differentijs aliaru꜡ ſpẽꝝ tunc eſt in prima ſpecie. ¶ Ad quartam dicit̃ ꝙ curſor ⁊ pugillator poſſunt denoĩari a qualitatib⁹ permanentibus non naturalr̃ innatis ſ꜡ acquiſitis. ⁊ tunc ponunt̃ in prima ſpecie q̃litatis. vl̃ poſſunt denoĩari a qualitatibus permanentib⁹ nõ acquiſitis ſed naturaliter iexiſtẽtib⁹: ⁊ ſic ſũt in ſecunda ſpecie qualitatis. Et hec de queſtione.

Queritur Utrum q̃litati ſit ꝓꝓ̃u꜡ hr̃e ↄ̃rium ⁊ ſuſcipe magis ⁊ min⁹. ¶ Arguit̃ p̃ cõtra p̃mã partẽ q꜡ qualitas nõ põt eẽ termin⁹ ad quẽ motus. ergo nõ habet contrarium. ↄña tenet q꜡ omnis motus fit de cõtrario in cõtrariũ ⁊ de q̃lib꜡ ↄtrario in ſuũ cõtrariũ contingit motu꜡ fieri. añs patet quia in alteratione que eſt mot⁹ ad qualitatẽ ꝑus o꜡ terminum a quo corrumpi ⁊ t̃minu꜡ ad quẽ acqri. ⁊ per ↄñs non poterit terminare motum. minor patet quia qualitas in termĩo a q̊ corrũpit̃ per remiſſionem graduũ eius. ſ꜡ cuiuſlibet forme intenſibilis vel remiſſibilis ĩfiniti ſũt grad⁹. ergo per remiſſionem nunꝙ̃ deueniet̃ ad vltimu꜡ gradum qualitatis remiſſibilis. Et cũ i quol꜡ g̃du

saluetur rō formal' qualitatis remissibilis. seq̄t φ nō poterit corrūpi forma per remissionē graduū ei⁹. ꝛ per ɔ̄ns qualitas in termino a quo nō potest corrūpi. ¶ Arguitur z°ɔ secūdā pte q̄ꝛ iustitia sanitas ꝛ egritudo sūt qualitates ꝛ tn̄ nō suscipiunt magis ꝛ minus. cū vna iustitia n̄ sit magis iustitia q̄ꝫ alia. vt dr̄ i textu. ergo qualitas nō suscipit magis neq̄ꝫ min⁹. ¶ In opp^m est aristo. in textu.

Primo sciēdū est φ p itellectu quesiti ponitur vna distin⁹ ꝛ vnū dem̄. Distinctio est hec. duplices sūt gradus forme. quidā sūt gradus specifici. alij sūt gradus indiuiduales. vn̄ grad⁹ specificus est vltima pfectio eēntial' ɔstitutiua eēntial'r speciei. sed grad⁹ idiuidualis est q̄daꝫ portio pfectōis essētialis forme specifice ɔstitutiua eēntial'r idiuidui. ¶ Dem̄ est istud. aliqua qualitas necessario hꝫ grad⁹ eiusdē rōis cōpossibiles i eadē parte subiecti. p̄ma pars pꝫ q̄ꝛ impo'e ē forma aliquā real'r plurificari in plurib⁹ nisi sit diuisibilis in plures ptes. sed aliq̄ qualitas vtputa albedo est real'r plurificabilis i plures albedies. ḡ necessario erit diuisibilis i plures partes ſꝫ illas plures albedines. tales aūt partes i pposito vocātur gradus. ergo aliqua qualitas necessario hꝫ grad⁹. z^a pars pꝫ. s. φ sint eiusdē rōis. q̄ꝛ in hoc distiguūtur grad⁹ specifici a gradib⁹ idiuisibilib⁹: q̄ꝛ grad⁹ specifici eo φ sūt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōis ɔstituunt diuersas spēs. ergo ad destructōem ɔ̄ntis si gradus ididuales nō ɔstituāt diuersas spēs sed tm̄ diuersa indiuidua sub eadē spē. sequit̄ φ erūt eiusdē rōnis. 3^a pars pꝫ. s. φ sint ɔpossibiles in eadē pte subiecti. q̄ꝛ eadē albedo numero que pri⁹ in eadē pte subi est remissa in eadē pte posteri⁹ est itēsa ꝛ eɔ. ḡ grad⁹ remissionis ꝛ grad⁹ itēsiōis se ɔpatiūtur i eadē parte subiecti.

Secundo sciēdū ē φ in ista secūda pte p̄ncipali determinat aristo. de cōcreto qualitatis. s. de q̄li: ꝛ itēdit vnā ɔclōeꝫ. ꝛ est h̄ Qualia vo eē dr̄ illa ɔcreta que ſm qualitates p̄dictas dr̄ denoiatiue vel q̄uolibꝫ aliter ad aliud dr̄ denoiatiue ab ipis q̄litatib⁹. Hāc ɔclōem pro vtraq̄ꝫ parte sui declarat ari. ꝛ p̄ p̄mā per tria exēpla q̄ꝛ grāmatic⁹ dr̄ denoiatiue a grāmatica ꝛ iust⁹ a iustitia. ꝛ cādid⁹ a cādore. z° declarat secūdā partē. s. φ aliqua dr̄ qualia a predcis qualitatib⁹ al'r q̄ꝫ denoiatiue. quod ɔtigit dupl'r. p̄ q̄n abstracto n̄ ē nomē ipositum vt cursoꝛ ꝛ pugillatoꝛ ſm φ dicūt n̄ales potētias a nulla qualitate dr̄ denoiatiue q̄ꝛ ſm φ huiusmodi abstractis eoꝝ nō ē nomē impositum. sed ſm φ cursoꝛ ꝛ pugillatoꝛ dicūt dispositionē vel habitū tūc abstractis eoꝝ a quib⁹ dicuntur denominatiue ē nom̄ impositum vt a disciplina disciplinatoꝛes ꝛ a pugna pugnatoꝛes. secūdo qualia dr̄ nō denoiatiue quādo abstracto est nomen impositum. sed tamē ɔcretum nō debite formatur ab abstracto. vt studiosus dicitur nō denominatiue a virtute. ¶ Consequenter in tertia parte p̄ncipali determinat aristo. de ppietatibus qualitatis ꝛ cōtinet tria pūcta. In quorum p̄ intendit tres cōclusiones. quarum prima est. qualitatibus inest cōtrarietas. probatur tam in qualitatibus q̄ꝫ in qualibus. In qualitatibus quidē sic: quia iustitia contrariatur iniustitie ꝛ albedo nigredini. In qualibus vero sic probat̄ quia iustum ɔ̄riatur iniusto ꝛ album nigro. ¶ Secūda cōclusio est hec. nō omnis qualitas habet ɔ̄riuꝫ: quia rubeum pallidum ꝛ ceteri colores medij nō habēt ɔ̄rium. ¶ Tertia cōclusio ē hec. si vnū ɔ̄rioꝝ fuerit q̄le reliquū erit quale. pbat̄ exemplo q̄ꝛ si iniustitia ɔ̄riatur iustitie ꝛ iustitia sit qualitas. ita iniustitia erit qualitas. q̄ꝛ nec erit quātitas nec ad aliq̄d nec vbi nec aliquid eoꝝ que nō sūt qualitates: ḡ erit qualitas. ¶ In secūdo pūcto tāgit secūdā pprietatē qualitatis ꝛ intendit tres cōclōes. p̄ma ē. qualitas suscipit magis ꝛ minus. pꝫ trib⁹ exēplis. q̄ꝛ album est magis ꝛ min⁹ albū. ꝛ vnū calidū ē magis vel min⁹ calidū altero. ꝛ sil'r iustū. ¶ z^a ɔ° est. hec ppetas nō ɔuenit oib⁹ q̄litatib⁹. pꝫ q̄ꝛ aliquis pōt dubitare vtꝝ iustitia suscipiat magis ꝛ min⁹. q̄ꝛ iustitia nō videt̄ magis ꝛ min⁹ iustitia: nec sāitas. nec etiam grāmatica. Et lꝫ eoꝝ qualia indubitāter suscipiāt magis ꝛ min⁹. q̄ꝛ vnus homo idubitabil'r ē iustioꝛ ꝛ sanioꝛ altero. tn̄ eoꝝ abstracta nō vident̄ suscipere magis ꝛ minus. vt vna sanitas nō ē magis sanitas q̄ꝫ alia. ¶ 3^a ɔ°. qualitates de quarta specie qualitatis nō suscipiūt magis ꝛ minus. q̄ꝛ triāgulus ꝛ q̄driangulus nō suscipiūt magis ꝛ minus nec i cōcreto nec in abstracto. ergo ꝛc. aɔ̄ns pꝫ q̄ꝛ oēs qualitates de quarta spē qualitatis recipiunt rōnem circuli vel trianguli. vel recipiūt rōem alicui⁹ alterius figure. sed ille figure que recipiūt rōem circuli vel triāguli nō suscipiūt magis neq̄ꝫ min⁹. ḡ a sil'i neq̄ꝫ alie que suscipiūt hm̄oi rōes. minoꝛ pꝫ q̄ꝛ q̄cūq̄ꝫ recipiūt equal'r rōeꝫ circuli vl' triāguli sūt equal'r circuli vel triāguli. sed q̄cūq̄ꝫ recipiūt rōem triāguli vel circuli recipiunt eam equaliter. ergo sunt equaliter circuli vel triāguli. ꝛ per ɔ̄ns nō suscipiūt magis neq̄ꝫ minus.

Tertio sciēdum est φ circa hunc textuꝫ incidūt due difficultates. pria ē. vtrū

quale ⁊ qualitas ⁊ gn̄alr̄ abstractū ⁊ ꝯcretū faciāt diuersa p̄dicamēta. Rn̄def p̄babilr̄ ꝙ nō q2 vnū q̄ꝺq3 reponit̄ in p̄dicamēto ſm ſuā eēntiā. mō abstractū ⁊ ꝯcretū eādē eēntiā iportāt. ⁊ ſolū dn̄t p ꝯnotata. ergo nō faciūt distīcta p̄dicamēta. ¶ z^a difficul. vtꝝ qualitati in abstracto designate ꝯuēiat ſuſcipere magis ⁊ min⁹. Rn̄def ab aliq̄b⁹ negatiue. ſed quecūq3 forma ſuſcipit magis ⁊ minus p habitudinē ad ſubm̄ qḋ informat. qḋ ꝯfirmatur ꝯn̄r trib⁹ auctoritatib⁹. p̄ma auctoritas eſt auctoris ſex p̄ncipioꝝ qui dicit ꝙ forma eſt in ſimplici ⁊ īuariabili eſſētia exn̄s. Secūda ē ariſ. 8°. metha. vbi vult ꝙ forme ſint fūdamentalr̄ ſicut numeri. ita ꝙ ſicut numer⁹ ſtat in īdiuiſibili ſic ꝙ nihil ſibi pōt addi vel remoueri q̄n varief ſpēs nūeri. ſic eſt ꝙ forma eſt indiuiſibilis cui nō pōt aliq̄d addi vel remoueri q̄n varief forma ſpecifica. Tertia ē in p̄dicamētis ⁊ ē auctoritas ariſto. vt argutū ē ante opp^m. S3 ab alijs rn̄def p vnā diſtictōe3 q2 forma abſtracta a ſubō pōt duplr̄ ꝯſiderari. vno° ſm gradū eius ſpecificū p̄ciſe vt. ſ. p̄ſcindit a ſuis ſuppoſitis. ⁊ tūc nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹. ſed ē indifferēs ad oēm gradū īdifferēter. ⁊ ſic de ſe nullū h3 p̄n^m. Alio° pōt ꝯſiderari forma ſ3 grad⁹ ſuos īdiuiduales quos h3 in ſuis ſuppoſitis. ⁊ ſic ſibi ꝯuēit ſuſcipere magis ⁊ minus. verūtn̄ hmōi grad⁹ īdiuiduales nō ſūt de eēntia forme l3 cū ea ſint idē eēntialr̄ ſed ſūt ex̄ ꝯceptū formalē ip̄i⁹ forme a quib⁹ for^a q̄ditatie p̄ſcidit ⁊ abſtrahit. ⁊ ad duas p̄mas auctoritates dr̄ ꝙ intelligitur de forma ꝯſiderata q̄ꝫtū ad ei⁹ eē ſpecificū ⁊ eē quiditatiuū ei⁹. Et ad ari. i p̄dicamētis dr̄ ꝙ ariſto. locut⁹ ē de forma ſ3 ꝙ ſibi ꝯpetit exiſtere. Et q2 qualitas nō exiſtit nāl̄r ſine ſbō: ideo dicit qualitatē ſuſcipere magis ⁊ minus ſm eē quod h3 in ſubiecto ⁊ ꝯcretiue. Uel poteſt dici ꝙ ibidē ariſto. loquit̄ cu3 ambiguitate vt clare patet intuenti.

Conclusio rn̄ſalis. p̄priū eſt qualitati habere ꝯ̄riū ⁊ ſuſcipe magis et min⁹. p̄baf q2 oīs forma hn̄s plures gradus ꝯpoſſibiles ī eadē p̄te ſubī ſuſcipit magis ⁊ min⁹. ſ3 q̄litas eſt hmōi vt patuit ī p̄° notabili. ḡ ſuſcipit magis ⁊ min⁹. Et ꝙ habeat ꝯ̄riū patuit in z° notabili.

Primo dubitat̄. vtꝝ idē vniuoce ꝯtineat̄ in gn̄e relatōis. ⁊ ī gn̄e qualitatis. p ſolōe h⁹ ſupponēdū ē ꝙ ariſto. in hoc 3° pūcto ꝺ̄ t̄miat ꝺ̄ 3^a p̄prietate q̄litatis ⁊ ꝯtiet tres ꝯclōes q̄ꝝ p̄ma ē hec. p̄p̄um eſt q̄litati ſm eā ſil̄e vel diſſimile dici. et ꝙ h̄ ſit maxime propriū p3 q2 ſ3 ſolas q̄litates dr̄ aliquid ſil̄e vel diſſil̄e. ergo p̄p̄ū ē qualitati ſm eā ſil̄e ⁊ diſſil̄e dici. ¶ Secūda ꝯ° tangit quādā dubitationē q2 poſſet aliq̄s credere ꝙ ari. inſufficiēter determinauit de relatiuis eo ꝙ determinādo de qualitate multa interpoſuit de relatis nam prius dictum eſt ꝙ habitus ⁊ diſpoſitio ſunt ad aliquid. ⁊ dicit̄ h̄ ꝙ ſunt ī p̄ma ſpē qualitatis. ¶ Tertia cōcluſio tangit duas ſolutiones predicte dubitationis. quaꝝ prima eſt ꝙ ad aliq̄d dr̄ eſſe duob⁹ modis. vno modo ſ3 ſuū genus. ⁊ iſto° habitus ⁊ diſpoſitio ſūt ad aliquid. Alio modo dicit̄ aliquid eſſe in genere ſm ſe. ⁊ ſic habit⁹ ⁊ diſpōes ſunt in genere q̄litatis. ⁊ ita nō eſt incōueniēs gn̄a eſſe ad aliq̄d cum tn̄ ſingula illoꝝ generum. ſ. ſpēs ⁊ indidua non ſūt ad aliquid. vt diſciplina eſt ad aliquid. q2 eſt alicuius diſciplina. ſed grāmatica nō ē ad aliq̄d q2 nō ē alicuius grāmatica. l3 ſit alicui⁹ diſciplina. ſimiliter muſica non dr̄ alic⁹ muſica. ſed alic⁹ diſciplina. z° ſoluit̄ p̄dcā dubitatio p intereptionē. q2 nō ē īcōueniēs idē eē quale ⁊ relatiuū. ⁊ iō nō ē īcōueniēs enumerari in vtriſq3 gn̄ibus. Dr̄ tn̄ extra textum ꝙ ſi aliq̄d iplicet in ſe rōnes diuerſōꝝ geneꝝ predicamētaliū nō debet poni ſpecies alicuius illoꝝ geneꝝ vt vult ariſt. quarto thopicoꝝ. ſed o3 ſibi aſſignare gen⁹ cōpoſitū ex rōnib⁹ illoꝝ predicamētoꝝ ſimpliciu3. Et ideo ad ariſtotelem poſſet dici ꝙ hic loquitur dubitatiue nihil aſſerendo. vel ꝙ intendit ꝙ aliquid ide3 pōt eſſe proprie de vno genere ⁊ improprie de alio genere ſicut habitus ⁊ diſpoſitiones proprie ſunt de genere qualitatis. l3 improprie poſſent dici de genere relationis. ⁊ poſſent vocari relatiua ſecundū dici. ⁊ ſic de alijs.

Secundo dubitat̄. Utꝝ forma remiſſa et poſterius intenſa maneat ide3 in nūero. Et vr̄ [illegible] q2 ſi ſic ſequeret̄ ꝙ idē nūero bis gn̄aret̄. l3 ꝯn̄a q2 per oē3 motū gn̄af terminus ip̄ius motus. ſed per motū remiſſionis generatur forma remiſſa. ⁊ per motum intenſionis generatur forma intenſa. ergo ſi forma intenſa ⁊ forma remiſſa ſunt vna for^a nūero. ſequitur ꝙ idē numero bis generabitur. ¶ In oppoſitum tamē arguitur. quia niſi ſic. ſequeretur ꝙ aliquid haberet eſſe de nouo. cuius tamen non poſſet aſſignari aliqua cauſa per ſe. quod eſt īconueniēs. Tenet conſequentia. quia ſi ab aliquo calido remittat̄ frigidū decē graduū in vno gradu. tūc corrupto x° g̃du remanet frigidū rēiſſu3. 9. g̃duū qḋ accepit eē de nouo cū p̄uſ nō fuerit. ex q° ē aliud

numero a frigido decem graduū. ꝛ tñ illi⁹ frigidi nouem graduū: nō vr̄ esse aliqua cā p se. ergo ꝛc. minoꝛ pȝ qꝛ vel causatur p se a calido remittēte d cimum gradum. sed hoc non. qꝛ nullum contrariū ē cā p se cōtrarij. vel causatur a frigido. sed hoc nō qꝛ vel hoc eēt a frigido pcedēte vel a frigido seqn te. sed hoc nō qꝛ existēte frigido nouē graduū non āplius est frigidū pcedēs. ꝛ nōdū est frigidū seqns. vel causat̄ ab aliquo frigido circūstante ꝛ pn̄te. sed hoc nō qꝛ poss̄e est ꝙ nullū sit ibi pn̄s. quare relinqui tur ꝙ a nullo cābit̄ cū nō videat̄ aliqd aliud a quo posset cāri. Et ad postremā rōnem r̄ndetur ꝙ per mo tum itentiōis lȝ acqratur nou⁹ gradus nō tñ noua forma. qꝛ vt patuit i pdicamēto sube lȝ vnus gra dus ab alio sepatus sit forma. tñ vt est cōiunct⁹ nō est forma sed solū ē po⁹ perfectionis forme. ꝛ iō in motu quo res pficit̄ vel maioratur nō acqrit̄ simpl'r nou⁹ termin⁹ lȝ rō terminādi possit nouiter acqri.

Tertio dubitat̄. Que sit pcisa rō suscipiēdi magis ꝛ min⁹. Ad qd̄ varijs opinio nibus ōmissis pbabil'r r̄n̄r. ꝙ rō pcisa suscipiendi magis ꝛ minus est latitudo graduū i forma speci fica cōpossibiliū i eadē pte subi. pȝ qꝛ nihil extrīse cū forme vr̄ eē pcisa cā suscipiendi magis ꝛ min⁹ ergo aliqd intrinsecū erit hȝ cā. sed nō aliqd qd̄ sit de conceptu formali qꝛ ex quo tot⁹ ille cōcept⁹ in cludit̄ formal'r i q̄lib; idiuiduo forme seq̄ret̄ qꝛ qd̄ lib; indiuiduū seorsū hēret oēs pfectiōes forme. ḡ sibi cōuenit p aliqd qd̄ sic est intrīsecuȝ forme ꝙ nō ē extrīsecū aut accidētale respcū illi⁹ forme cȝ sīt gradus ergo ꝛc. añs pncipale pȝ qꝛ qocūꝗ extrin secum forme denoīatur a maioritate vel minori tate ipi⁹ forme vt puta subm dicit̄ magis vel mi nus albū a maioritate vel mioritate forme albedi nis i eo existētis. Et cōf'rmatur p simpliciū i pdica mētis i capitulo de q̄litate. vbi cōmendat archit; dicēs sic. mirabilis archites breui sermōe cām e⁹ qd̄ suscipit magis ꝛ mius isinuat dicens qualitas enim ifinitatē quādā pticipat. ideo fm rōnē ei⁹ hȝ ꝙ suscipiat magis ꝛ minus nō ex pticipātibus. ex quibus verbis pȝ clare ꝙ qualitas suscipiat ma gis ꝛ minus pp suam infinitatem. hec autē infini tas non videtur esse nisi quedam latitudo gradu um vel illimitatio forme.

Ad rationes Ante oppositum. Ad pmā dr̄ ꝙ sicut i lińea sīt duplices ptes. quedā sūt potentiales sicut sūt ptes eiusdem pportionis ꝛ ille sunt ifinite. Alie sūt ptes actua les que dicūtur ptes eiusdē q̄ntatis. Et iste sunt fi nite. sic etiā i latitudie forme sūt quidā gradus po tētiales qui sūt ifiniti. Et alij sūt gradus actuales qui sunt finiti. ¶ Ad secūdam patet solutio i scdo notabili. Et hec de tractatu qualitatis.

Queritur Utrū habere contrari um ꝛ suscipere magis ꝛ min⁹ cōueniēter assignētur proprie tates predicamētorum actionis ꝛ passi onis. ¶ Arguitur primo cōtra suppositū. qꝛ que cūꝗ sūt idē realiter ꝛ numeral'r nō sūt pdicamen ta disticta. sȝ actio ꝛ passio sūt idē real'r ꝛ numera liter. ergo nō sunt pdicamēta disticta. maioꝛ pȝ qꝛ pdicamēta distinguūtur genere. ḡ nō sūt idem nu mero. mioꝛ pȝ qꝛ actio ē act⁹ actiui. ꝛ passio est ac tus passiui. sed idem numero est actus actiui ꝛ pas siui. pȝ p aristotelē scdo de aīa. igitur actio ꝛ passio sūt idē real'r numeral'r. ¶ Arguitur scdo ꝙ non habeāt cōtrarium qꝛ actio ꝛ passio n̄ pn̄t esse termi ni mot⁹. ḡ n̄ hn̄t ɔtrariū. tȝ ɔn̄a qꝛ d q̄lib; ɔtrario ɔtingit moueri in aliud ɔtrarium. añs pȝ p aristo. 3⁰ phisicorum vbi vult ꝙ ad actionem n̄ ē motus p se qꝛ si sic motus esset motus. Et p idē pbatur ꝙ n̄ suscipiūt magis ꝛ mius qꝛ oīs forma itensibilis vel remissibilis pōt esse p se termius motus sed ac tio ꝛ passio nō pn̄t esse termini motus. ergo n̄ susci piūt magis ꝛ mius Jn oppositū est aristo. i textu.

Primo sciēdum ē ꝙ p declaratiōe quesi ti ponūt̄ tres distictiōes. ¶ pria ē h. duplex ē respect⁹ qdā est respect⁹ itrisec⁹ adue niēs q ɔsurgit imediate posito fūdamēto ꝛ termio Alius est respectus extrinsec⁹ aduenięs qui non cōsurgit imediate posito fundamēto ꝛ termino. sȝ requiritur aliqua alia dispositio vt puta approxi matio termioꝝ vel huiusmodi. ¶ Scda distictio. duplex est actio. quedam ē transiēs. ꝛ ē illa q̄ d se respicit terminū. vel est illa q̄ ē p se pductiua alic⁹ termini. ꝛ talis actio ē de pdicamēto actiōis. alia ē actio imanēs q̄ de se n̄ respicit aliquē t'minū. ꝛ ē qdā q̄litas se hn̄s p modū act⁹ scdi nulli⁹ termini pductiua sȝ ipa est finis ꝛ termin⁹ pductiu⁹. ꝛ tal' actio ē de genere qualitatis. ¶ 3ª distinctio ē. du plex ē actio. qdā est q̄ nihil aliud ē q̄ respect⁹ quo agens refertur ad patiēs. ꝛ ista est pdicamētuȝ di stinctū a passione. Alia ē actio acta q̄ est qdam effe ctus prioris actionis. ꝛ illa identificatur real'r cuȝ passiōe. Et istam distinctionē vr̄ ponere simplici⁹ sup pdicamēta querēs quare facere ponit̄ in pre dicamēto ꝛ nō actio. Ad qd̄ respondet ꝙ ideo ē ꝙ factio dr̄ de actione ꝛ de effectu actionis. Ex quo sequit̄ ꝙ effectus actionis est factō. ꝛ non illa q̄ ē predicamentum sed factio facta.

Secundo sciendum est. ꝙ in hoc capitulo se expedit aristoteles de sex vltimis predicamentis. ⁊ continet duas conclusiones. ¶ Prima tangit duas proprietates actiōis ⁊ passionis. ⁊ est hec. Recipit aūt facere ⁊ pati cōtrarietatem. et etiā magis ⁊ minus. p̊ma ps pꝫ. qꝛ calefacere ⁊ frigefacere sunt cōtraria. similiter calefieri ⁊ frigefieri. ⁊ tñ ista sunt agere ⁊ pati. ergo agere ⁊ pati habent cōtrarium. Secunda pars pꝫ qꝛ aliquid dr̄ magis vel minus calefacē. ⁊ aliquid magis ⁊ minus calefieri. sed ista sunt agere ⁊ pati ergo agere ⁊ pati suscipiūt magis ⁊ minus. In secunda conclusione breuiter se expedit de quattuor vltimis p̄dicamentis. ⁊ est hec. de situ dictum ē ī p̄dicamēto ad aliqd. De alijs aūt nihil dicitur nisi ea que dicta sūt ī p̊mo capitulo huius tractatus. s. ꝙ habere significat habituatum eē vel calciatum esse. ⁊ vbi significat esse in loco ⁊ sic de alijs. Et iō ista que dicta sūt sufficiunt de istis generibus. ⁊ dicendum est quot sūt modi oppositionis.

Tertio sciendum est. ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. ¶ Prima est. quid ē actio ⁊ quid ē passio. rn̄det ab auctore sex p̄ncipiorum ꝙ actio est forma accidentalis secūdum quam in id qđ subijcitur agere dicimur. ⁊ passio est effectus illatioq; actionis. ¶ Secūda difficultas. vtꝝ calefacere ⁊ frigefacere contrariētur. Et vr̄ ꝙ non. qꝛ conueniunt simul eidem subo gº n̄ contrariātur. Añs pꝫ de aqua tepida cui si imp̄oatur manus frigidissima ip̄aꝫ calefaciet. Si vo sibi ponatur manus calidissima ip̄aꝫ frigefaciet. respōdetur ꝙ calefacere ⁊ frigefacere p̄ñt dupl'r cōsiderari. Uno modo ꝓ p̄ se significato qđ ē ip̄a calefactio actiua. ⁊ sic non contrariantur. Alio modo possunt capi pro denoīato siue ꝓ fūdamēto illaꝝ actionū q̄ sūt calefactio ⁊ frigefactio. ⁊ sic ꝯriant̄. Et ratio distictionis est. qꝛ nulli respectui īquātuꝫ r̄spect⁹ cōpetit habeř ꝯtrariū nec suscipeř magis ⁊ minus. sed tantum sibi conuenit per accidēs rōe scilicet fundamenti vl' termini. vt si sint duo alba in alio ⁊ in alio gradu ꝓpť itēsionē vel remissiōeꝫ alicui⁹ illarū albedinū intenditur vel remittitur similitudo que est inter duo alba.

Conclusio responsalis. actio transiēs formaliter accepta. s. ꝓ respectu agentis ad passum. ⁊ passio sunt predicamenta distincta quibus per accidens insunt predicte proprietates. Prima pars patet: quia habent sub se genera ⁊ species ⁊ nō habent aliquod genus supra se: et habent etiam diuersos modos denominandi substantiam agentem vel patientem. ergo sunt predicamenta distincta. Secunda pars patet in secundo notabili. ⁊ ꝙ eis conueniant per accidens patet ex tertio notabili.

Primo dubitatur. Utrum actio ⁊ passio sunt entitates formaliter absolute vel respectiue. ⁊ videtur p̊ de actione ꝙ sit entitas absoluta. quia nullus respect⁹ est finis. ⁊ vltia perfectio potentie actiue. sed actio ē vltima perfectio ⁊ vltimus finis potentie actiue secuudum aristoteleꝫ nono methaphisice. vbi dicit non eniꝫ videmus vt visum habeamus. sed econtra. ideo habemus visum vt videamus. Ad dubium respōdetur ꝙ sunt respectus extrinsecus aduenientes quod probatur. quia illud quod essentialiter ē ad aliud est essentialiter respectus. Sed actio est essētialiter ad aliud. Nam impossibile est concipere actionem quin concipiatur aliquid quod fit per ipsam. modo dicit Aristoteles in predicamento relationis ꝙ illud quod non potest in se cōcipi nullo alio ꝯcepto est essentialiter relatio. ğ actio erit essētialiter respectus. Et cōfirmatur quia oīs forma absoluta que potest ab agente naturali produci in subiecto ꝓducit̄ mediāte actione de predicamento actionis. Si igitur actio sit forma absoluta ⁊ ꝓducat̄ ab agēte naturali in subiecto ꝓducetur mediante actione ⁊ sic actionis erit actio qđ ē falsum. Sed ꝙ sit respectus extrīsecus aduenīēs pꝫ quia nō cōsurgit immediate positis termio ⁊ fūdamento. qꝛ posita potentia naturali actiua ignis ⁊ potentia passiua aque nōdum erit actio nisi adinuicem approximentur. Ponunt tamē quidā alio modo differentiam inter respectum intrinsec⁹ aduenīētem ⁊ respectum extrinsecus aduenīētem. quia respectus extrinsecus adueniens est ille c⁹ alterum extremorum est perfectio extrinseca alterius. vt agens aliquo modo extrinsece perficit passum ⁊ locus locatum. ⁊ habitus fundamētum suū ⁊ quādoq; rē temporalem. sed respectus intrinsecus adueniens est ille cuius alterum extremum nō perficit extrinsece alterum sicut patet discurrendo per omnes modos relationis. Nō enim duplum perficit dimidiuꝫ nec ecōtra. licet relatio dupli sit perfectior relatione dimidij. Similiter patet inquātum pater nō perficit filium lꝫ perficiat ip̄m per actum generationis per quē fili⁹ accipit eē. nō tñ perficit ip̄m per respectum paternitatis. Et ad rōnem factam in oppositum rn̄det̄ per distinctōeꝫ maioris quia respectus potest dupl'r considerari vno modo sm̄ se ⁊ formaliter. vt. s. excludit suum

terminū ſicut calefactio excludit calorē gēitū. ⁊ ſic nullus reſpectus eſt vltima pfectio nec finis alicu ius. alio mō cōſiderat̄ reſpect⁹ non vt excludit. ſed vt includit aliquo mō t̄minum quem attingit. ⁊ ſic actio vel etiam reſpectus pōt eē vltia pfectio rei rōne termini quem attingit:

Secundo dubitatur. Utꝝ actio formalr̄ ⁊ ſubiectiue ſit i agente ⁊ paſſio in ipō patiente. ⁊ vr̄ ꝙ non. qꝛ ſi ſic. ſequeret̄ ꝙ agēſ inq̄ꜩtum agens pateret̄. ꝯñs ē falſum. pꝫ tñ ꝯña qꝛ agens inquātuȝ agens recipet actionem. ⁊ ſic pat̄ etur ab ea. ⁊ ꝯfirmatur qꝛ ſi actio eēt in agēte ⁊ nō tranſiret i paſſum tāq̄ꜩ in ſubm. ſeq̄ret̄ ꝙ ois actio eēt imanens qđ ē falſum. cōfirmatur etiā p ariſto telem ſcđo de aīa vbi dicit ꝙ actio ⁊ paſſio ſt̄ i pati ente ⁊ nō i agēte. Ad dubiū rñdet̄ affirmatiue qđ pbatur qꝛ ois forma realr̄ ⁊ formalr̄ informans idē ſubō pōt de illo pdicari ⁊ ipꝫ denoiare. g̃ ſi actio ſit realr̄ ⁊ formalr̄ i patiente ſeq̄tur ꝙ patiens iquan tū patiēs erit agēs. ꝯfirmat̄ qꝛ i eo ē actio ſubiecti ue i qua ē pncipiū elicitiuū actus. ſed in agēte ē ac tiuitas q̄ eſt potētia ad eliciēdū actū. g̃ actio ē i agē te ſubiectiue. ⁊ ad pmam rōneȝ i oppoſitū rñdetur p diſtictionē qꝛ forma duplr̄ pōt recipi i aliq̄. vno° mediante paſſione. ⁊ ſic tunc illud qđ ſic recipit for mam patit̄. alio mō pōt forma recipi i alio nō medi ante paſſione. ſꝫ tm̄ mediāte iherētia illi⁹ forme re cepte i ſubō q̄ quidē inherētia ē de genere relatio nis. ⁊ in tali receptione recipiēs nō patit̄. ſic aūt ac tio recipitur i agente ⁊ non pmo mō. ¶ Ad ſcđaȝ rñdetur ꝙ actio pōt duplr̄ dici imanēs vno° forma lr̄. ſ. ꝙ formaliter maneat i agente. ⁊ ſic ois actio ē imanes. alio mō pōt actio dici imanēs cauſalr̄. qꝛ .ſ. nihil relinq̄t extra ſe. ⁊ ſic nō ois actio ē imanēs. ⁊ ad auctoritatē ariſto. ⁊ cōſimilr̄ ad oēs videnteſ h̄ idem ſonare dr̄ ꝙ intelligitur de actione acta. ⁊ nō de actione que eſt reſpect⁹. Ex quo pꝫ ꝙ actio ⁊ paſſio realr̄ diſtinguūtur quia ſūt duo reſpect⁹ i diuerſis ſubiectis realiter ſubiectati.

Tertio dubitatur. Utꝝ quattuor vltima p dicamēta ſint entitatis abſolute vl̄ reſpectiue. ad qđ rñdetur p q̄ttuor dicta. pmū eſt. vbi eſt circūſcriptio corpis locati a circūſcriptiōe loci ꝓcedens q̄ diffinitio data ab auctore ſex pnci pioꝝ ſic eſt intelligenda. Nā ex applicatione ſupfi ciei ꝯcaue corpis locātis ad corp⁹ locatum dereli quit̄ in ipa ſupficie q̄dam reſpectus extrinſec⁹ ad ueniens q vocatur vbi actiuū vel noie ſimplici lo catiuitas cuius cōcretuȝ eſt locus. ⁊ ex pte corpis locati derelinquit̄ alius reſpectus mutu⁹ extrinſe cus adueniens qui vocat̄ vbi paſſi^m^. ⁊ de illo vbi paſſiuo dat̄ pdicta diffinitio ¶ 2^m^ dcm̄. qñ ē ꝙ ex adiacentia tpis i re temporali derelinq̄tur. p cui⁹ intellectu eſt aduertendū ꝙ ex applicatiōe ſeu ad iacentia tpis menſurātis ad rem tēporalē quā mē ſurat dereliquit̄ duplex reſpectus mutu⁹ quoruȝ vnus fundat̄ i tpe ⁊ t̄minatur ad rem tpalem q vo catur qñ actiuū. ⁊ ali⁹ fundat̄ in re tpali ⁊ terminat̄ ad tempus qui vocatur qñ paſſiuū de quo datur dicta diffinitio. ¶ 3^m^ dictum: poſitio eſt q̄dā ptiū ſitus ⁊ generationis ordinatio. ad cuius euidētiaȝ ſupponitur ꝙ ex applicatiōe ptiū loci ad locatum derelinquitur duplex reſpectus mutuus. quoruȝ vnus fundatur in ptibus loci. ⁊ termiatur ad ptes locati. ⁊ vocatur ſitus actiue dictus. Alius fundat̄ in ptibus locati ⁊ terminatur ad ptes loci qui vo catur ſitus paſſiue dictus. ¶ 4^m^ dcm̄. hitus ē cor porū ⁊ eoꝝ q̄ circa corpus ſūt adiacētia. Ad cuius intellectum conformiter ſicut ad precedens ſup ponitur ꝙ ex applicatiōe ſeu adiacentia veſtimē ti vel cuiuſcunq̄ʒ ornamenti ad corpus conſurgit duplex reſpectus extrinſec⁹ mutu⁹. quorū vn⁹ fundatur in veſtimēto applicato ⁊ terminatur ad corpus ⁊ ille vocatur hitus actiue dict⁹. ali⁹ fūdat̄ i corpe ⁊ t̄miatur ad veſtimentum q vocatur habi tus paſſiue dictus.

Ad rationes Añ oppoſitum. Ad pmam conceditur ꝙ actio acta et paſſio ſūt idem realiter ⁊ numeraliter. ſed actio q̄ eſt reſpectus diſtinguitur realr̄ a paſſione ⁊ ē pdi camentum diſtinctum a paſſione vt patuit i pmo dubio. ¶ Ad ſecundam patuit ſolutio in tertio notabili qñ dictum eſt qm̄ neq̄ʒ actioni neq̄ʒ paſſio ni ſicut nec cuicūq̄ʒ reſpectui conuenit p ſe termi nare motum vel habere contrarium vel etiam ſu ſcipere magis ⁊ minus ſed tantum per accidens .ſ. rōne ſuppoſiti vel termini.

q **Ueritur** Utruȝ oppoſitio ſit en titas realr̄ cōis vniuo ca ad oppoſitionē relatiuā contrariam priuatiuam ⁊ contradictoriam: ¶ Ar guitur pmo ꝙ ſic argumento cōmuni qꝛ qñcūq̄ʒ in tellectus nr̄ eſt certus de aliquo vno conceptu et dubius de duobus neceſſario conceptus de quo eſt certus eſt ali⁹ ab illis duobus de quibus ē du bius. ſed intellectus noſter eſt certus ꝙ oppō pua tiua eſt oppō ⁊ etiam ꝙ oppō contradictoria ē op poſitio. ⁊ tñ pōt dubitare vtꝝ ſit oppoſitio puatiua vl̄ oppoſitio cōtradictoria eo ꝙ pōt dubitare vtꝝ ſit puatio vel ſit purum nihil ſic eſt ne° que ē extre

mum ↄ̄dictionis. ergo necessario est aliꝰ ↄceptus oppositionis in se a ↄceptibus oppositionis ꝑuatiue ꝛ oppositionis ↄ̄dictorie de quibꝰ tū verificatur eēntialiter: ergo est cōis vniuocꝰ eis. In oppositū arguitur. nihil ē cōe vniuocū enti ꝛ nihilo. sꝫ aliqua illarū oppositionū ē ens ꝛ alia ē nihil vel saltem ens rōnis. ergo oppositio non ē cōis vniuoca respectu illarum quattuor oppositionum.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ ↄ̄clarationе terminorū ponitur vna distinctio ꝛ quattuor dicta. ¶ Distinctio ē hec. oppō pōt capi dupliciter. vno mō fūdamētaliter ꝓ eo. s. qḋ ē fundamētū oppōnis ad modū quo dicimus albedinē eē fundamētū similitudinis. alio mō capitur formaliter pro ipa. s. rōne formali oppositionis qua aliqḋ subiectum denoiatur formaliter oppositum. ꝛ sic est formalis repugnātia duorū extremorū nō ꝑmittentiū se simul in eodē respectu eiusdē. ꝑmū dictū. ens reale positiuū pōt eē fūdamentū oppōis. pꝫ de oppōne ↄ̄ria ꝛ relatiua quarū ābo termini sūt positiui. 2ᵐ dictū. ens reale ꝑuatiuū pōt eē fundamētū oppōis. pꝫ de oppōe ꝑuatia que fūdatur sup ꝑuatiōe hn̄te verū eē reale ꝑter animā. qḋ ꝓbatur qꝛ hitus non remouetur formaliter ab aliquo subiecto nisi ꝑꝑ aliqḋ icōpossibile sibi positiuū vel ꝑuatiuū. sꝫ lumen est hitus siue forma positia que formaliter ꝛ realiter remouetur ab aere. ergo hoc erit ꝑꝑ aliqḋ positiuū vel ꝑuatiuū existēs formaliter i aere et cui lumē hꝫ incōpossibilitatē. sed tale nō pōt eē positiuū eo ꝙ lumē nō hꝫ formā positiuā ↄ̄riā sibi. ergo illḋ qḋ remouet lumen ab aere erit ꝑuatio hn̄s tñ esse formaliter ꝛ ex nā rei in aere. 3ᵐ dictū. purū nihil pōt eē fundamētū oppōis vt pꝫ de oppōne ↄ̄dictoria cuꝰ fundamētū vel terminus ē negatio simpliciter que ē purū nihil. ꝙ aūt talis negatio sit puruꝫ nihil ꝓbatur. qꝛ si negatio eēt i re ꝑter aiam vel in aliquo subiecto de quo vere diceretur hoc eēt potissime qn̄ sua affirmatō nō eēt in tali subiecto. sed hoc non. qḋ pꝫ qꝛ si negatiōes eēnt realiter in subiectis de quibus vere dicuntur qn̄ i eisdem sue affirmatiōes nō sunt sequeretur ꝙ vbicunqꝫ sue affirmatiōes nō eēnt ꝙ deberēt poni ille negationes. sed hoc ñ qꝛ affirmatio nō iuenitur i quiditate subiecti illius negatiōis. igitur i eadem debet poni illa negatio. Vbi gratia. Illa negatio que est ñ lapis vere dicitur de hoie. ergo si ex nā rei iuenitur in hoie sequeretur ꝙ cū ista affirmatio que est lapis non iuenitur i quiditate hominis ꝙ in eadem debuit poni sua negatio que est ñ lapis. qḋ ē falsū qꝛ de nulliꝰ entis positi quiditate ē negatio aliqua ergo illa negatio que est nō lapis ñ erit de quiditate hoīs. ꝛ ꝑ ↄ̄n̄s nullū hēbit eē extra aiam. 4ᵐ dictum. oppō ↄ̄dictoria ē ens rōnis. pꝫ qꝛ oppō realis hꝫ vtrunqꝫ extremū extra aiam. ergo ad destructionē ↄ̄sequētis oppositio que ñ hꝫ ambo extrema extra aiam ñ erit realis. sed oppō ↄ̄dictoria hꝫ negatiōeꝫ ꝓ altero extremo que ñ ē ens realiter sꝫ rōnis.

Secundo notādum ē. ꝙ i hoc 3° tractatu determinat aristoteles de postꝑdicamētis ꝛ ↄtiet quinqꝫ capitula. i quorū ꝑmo determinat de postꝑdicamēto oppōnis. ꝛ contiet duas ꝑtes ꝑncipales. i ꝑᵃ determiat de quattuor spēbus oppōis ꝛ ↄtinet quattuor puncta. quorū ꝑmū ↄtinet sex ↄclusiones. Quarū ꝑma est. ꝙ alteruꝫ dicitur oppōi altero quadrupliciter. ꝑmo mō. sicut relatiua vt duplum dimidium. 2° vt ↄ̄ria vt bonū ꝛ malū. 3° vt ꝑuaᵗᵃ ꝛ cecitas ꝛ visus. 4° vt ↄ̄dictoria vt affir° ꝛ nega°. vt sedet ñ sedet. ¶ 2ᵃ ↄ° ē hec. relatiue opposita sūt illa que cūqꝫ hoc ipm qḋ sūt aliorū dicūtur vel quōlibꝫ aliter ad aliud. hāc cōclusionem declarat. ꝑ° in his que referūtur sub habitudine eiusdē casus vt duplū dicitur alicuiꝰ. s. dimidij duplū. 2° declarat sꝫ his que referūtur sub hitudine diuersorū casuum. vt disciplia dicitur disciplinati disciplina ꝛ disciplinatū dicitur disciplina disciplinatum. ¶ 3ᵃ ↄclusio tangit drīam ↄ̄rioruꝫ a relatiuis. ꝛ est hec. contraria differunt a relatiuis quia contraria non referuntur adiuicem sicut relatiua. ꝓbatur duobus exemplis. qꝛ bonum ñ dicitur mali bonum. sed malo ↄ̄rium. similiter album nō dicitur nigri album. sed album dicitur nigro ↄ̄rium. ¶ 4ᵃ ↄclusio tangit vnam diuisionem ↄtrarioum. ꝛ est hec. ꝙ ↄ̄riorum quedam sunt mediata. alia vero imediata. hanc conclusiōem ñ ꝓbat aristoteles. sed eam inuit ex duabꝰ cōclusiōibus sequētibus ¶ 5ᵃ cōclusio tāgit diffinitiōem cōtrariorum immediatorum ꝛ est hec. cōtraria imediata sunt quorū necesse est alterum inesse suo ꝓprio susceptibili. probatur duobus exemplis qꝛ lāgor ꝛ sanitas sūt cōtraria imediata respectu corporis aīalis. qꝛ necesse est aīal semper esse sanum vel languidum. similiter par ꝛ impar sunt cōtraria imediata circa nūerum eo ꝙ necesse est oēm numerum esse pareꝫ vel imparem. qꝛ omnis numerus est hn̄dans vel perfectus. ¶ 6ᵃ cōclusio tangit diffinitionem ↄtrariorū mediatorum ꝛ est hec. cōtraria mediata sūt quorū nō est necesse alterum inesse ꝓprio susceptibili. ꝓbatur duobus exemplis qꝛ album ꝛ nigrum sunt cōtraria mediata respectu corporis. ꝛ non ē necesse omne corpus semper esse album vel nigrum qꝛ pōt eē fuscum vel palidum. similiter prauuꝫ ꝛ studiosum sunt cōtraria mediata respectu corporuꝫ qꝛ nō est necesse vnūquodqꝫ esse prauum vel studiosum: ꝛ subdit ꝙ contrariorum mediatorum que

dam sūt quoꝝ media habēt noīa iposita sicut iter albū ꝛ nigrū, sūt ista media q̄ sūt fuscū ꝛ palidum. alia sūt ꝯtraria mediata q̄rum media nō hn̄t noīa iposita. sed noiant per negationē3 vtriusq3 extrēi vt sūt prauū ꝛ studiosū ē mediū qd̄ neq3 ē prauus neq3 studiosū sicut forsan opera pueroꝝ que non sūt neq3 mala neq3 bōa eo ꝙ n̄ fiūt ƀ3 ꝯliberatōe3.

Tertio sciēdū ē. ꝙ circa hūc textū icidunt tres difficultates. Quaꝝ p̄ma est h̄ vtrū ꝯueniēter assignētur q̄ttuoꝛ genera oppōnū Et videt̄ ꝙ n̄. quia oīa coīcidūt in vnū mēbꝝ. ergo n̄ distiguunt̄ adiuicem. Añs p3. q2 oīa opposita sūt relatiua cū ƀm suū totu3 eē sint ad aliō. ergo ꝯmunis oppō ē relatio. ꝯn̄tia tenet p maximā thopicā. sicut ꝯcretū i ꝯcreto. sic ꝛ abstractū in abstracto. ꝛ p ꝯsequēs oēs oppōes coīcidūt cu3 rōne. vel saltē ꝯtinent̄ sub relatione. Ad difficultatē r̄ndet̄. q2 oīa opposita sūt relatiua. ꝛ ꝙ oīs oppō est relatio s3 cum hoc stat ꝙ nō oīa opposita sūt relatiue opposita nec etiā oīs oppō est oppō relatiua. q2 oppō relatiua ē q̄dā respect⁹ disq̄parētie fūdat⁹ sub duabus relatōnibus que adiuicē relatiue opponunt̄. modo n̄ oīs oppō ē tal̄ rō disq̄parātie sed forsan magis rō eq̄parātie l3 oīs oppō sit rō n̄ tamē oīs oppō est relatiua oppō. ¶ Scd̄a difficultas. vtꝝ in textu ꝯueniēter distinguātur ꝯ̄ria a relatiuis p hoc ꝙ relatiua referūtur adinuicē nō aūt ꝯtraria Et videt̄ ꝙ n̄. q2 illa que dn̄r in hītudine ad aliud adinuicē referūt̄. s3 ꝯtraria sūt hꝫ. nihil eni3 per se ipsū ē ꝯtrariū. sed tm̄ i habitudine ad aliud. ergo adinuicē referunt̄. ꝛ ꝯfirmat̄. q2 conuenienter dr̄ ꝯ̄riū ꝯ̄rio ꝯ̄riū. ergo referunt̄ adiuicē. ¶ Ad difficultatē r̄ndetur p vnā distinctionē ꝛ duo dcā. Distinctio ē hec. ꝯtraria pn̄t dupl̄r ꝯsiderari. vno modo p p se significato. s. p ip̄a ꝯtrarietate que est q̄da3 habitudo inter duo extrēa ꝯtraria. alio modo pn̄t capi p denoiato v3 p q̄litatib⁹ super q̄bus fundatur tal̄ habitudo cuiusmodi sūt album ꝛ nigrum. ¶ Primum dictum est istud. contrarie opposita sunt relatiue opposita. ꝛ adinuicem referuntur sub habitudine obliqui casus. ꝛ hoc capiendo contraria formaliter. ꝛ p per se significato. pat3. quia ꝯ̄rie opposita sic sunt q̄dā relationes equiparantie sup quibus potest fūdari vna rō disquipantie q̄ ē distictio siue oppō illaꝝ relationū adinuicē. sed talis rō disq̄pantie est relatiua oppō. ergo contrarie opposita sūt relatiue opposita. ꝙ ēt referantur adinuicē patuit p̄us quia ꝯtrariū dr̄ ꝯ̄rio ꝯ̄riu3 ꝛ econtra. ¶ 2ᵐ dictū. capiēdo ꝯ̄ria fūdamentalit̄ non sūt relatiue opposita nec adiuicē referuntur p̄mu3 p3. q2 ꝯ̄ria vt sic nō sūt relatiua sed sunt qualitates absolute. ergo n̄ sunt relatiue opposita. tenet ꝯn̄tia q2 relatiua oppō fundat̄ sup relatiuis. vt iā patuit. Scd̄a ps p3. q2 albū non dr̄ nigri albū vt dr̄ i textu. g̃ nō referunt adinuicē. ¶ 3ᵃ difficultas vtꝝ sint aliq̄ ꝯtraria imediata. vt videt̄ dicere textus. Et vr̄ ꝙ nō. q2 si aliq̄ eēnt talia tūc ip̄a ƀm se n̄ hērent mediū. ergo n̄ eent ꝯ̄ria s3 ꝯ̄dictoꝛia. tenet ꝯn̄a. q2 ꝯ̄dictio ē oppositio cui⁹ ƀm se n̄ ē dare mediū. R̄ndet̄ ꝙ l3 ꝯ̄ria imediata non hēant mediu3 formale hn̄t tn̄ mediū subiectū qd̄ natū est subijci vtriq3 ꝯ̄rioꝝ. s3 ꝯ̄dictoria n̄ hn̄t subm̄ medium qd̄ subijciatur vtriq3 eoꝛum cum alterum semper sit non ens cuius non est aliquod subiecti.

Cóclusio respōsalis. oppositio a toto gn̄e nō ē entitas real̄ cōis vniuoca ad q̄ttuoꝛ gn̄a oppositionū p̄us enumerataꝝ. Prima p3. quia illud qd̄ i sua significatiōe icludit ens rōnis nō ē a toto gn̄e ens reale sed oppō in ambitu sue significatōis icludit oppōem ꝯ̄dictoriā que est ēs rōnis. ergo oppō a toto gn̄e n̄ est ēs reale. 2ᵃ ps p3. quia enti reali ꝛ ēti rōnis n̄ est aliq̄d ꝯmune vniuocū. s3 aliqua oppō ē ēs reale ꝛ aliq̄ ē ens rōnis. ergo oppō n̄ ē eis cōis vniuoca. Maioꝛ p3. q2 vniuoca hn̄t idētitatē i eo i quo vniuocātur sed ēs cū n̄ ente n̄ est hꝫ. vt p3 p Arist. 4° metaphisice dicent ē. Nec n̄ ēs ēti nec ēs n̄ ēti est idem aut diuersum. ergo ꝛ cetera.

Primo dubitat̄. Utrū eodē gn̄e oppositionis opponant̄ abstracta ꝛ sua cōcreta. Pro dubio supponēdū est ꝙ arist. in hoc 3° pūcto deťminat de oppōe p̄uatia. ꝛ itēdit tres cōclusiones. Quaꝝ p̄ma tāgit diffōe3 p̄uatiue oppositoꝝ ꝛ ē hec. p̄uatiue opposita sūt illa que habēt fieri circa idē subm̄ oꝛdie irreuocabili ꝛ tpe determinato. Prima ps p3. q2 cecitas ꝛ visus sunt p̄uatiue opposita. ꝛ hn̄t fieri circa oculū tāq3 circa idē subm. alia pars p3. ꝙ habeāt fieri ordine quodam ꝛ tpe deťminato. q2 edētulus n̄ ē ille qui nō habet dētes. neq3 cec⁹ n̄ ē ille q nō h3 visū. s3 qui n̄ h3 q̄n ē aptus hr̄e. Prima ps p3. q2 multe sūt gn̄atiōes. i. gn̄ata q̄ neq3 hn̄t dentes neq3 visum. ꝛ tn̄ non dn̄r edētata neq3 ceca. ¶ Scd̄a ꝯclusio tāgit dr̄ia3 inter p̄uationē ꝛ p̄uari. ꝛ etiā iter habitum ꝛ habere habitū. Et ē hec. priuari n̄ ē p̄uatio neq3 etiam habere habitū ē habitus. Probatur exēplo ꝛ rōne. exēplo. q2 visus ē habit⁹. ꝛ tamē habere visū n̄ est hit⁹ neq3 ēt hit⁹ ē hr̄e visū. sed hr̄e visu3 est hr̄e habitu3. sil̄r cecitas ē p̄uatio. sed non ē priuari. l3 cecu3 eē sit priuari. ergo priuari non ē priuatio. neq3 ha

bere habitum est habitus. Secundo ꝓbatur rōe.
qꝛ si illa eēnt eadē tūc ꝑdicarent̄ de eodē. ꝯñs ē fal
sū. ḡ ⁊ añs. Falsitas ꝯñtis pꝫ. qꝛ hō dr̄ cec⁹. ⁊ tñ hō
nō dr̄ cecitas. ¶ 3ᵈ ꝯ°. pōit ꝯueniētiā inter illa duo
abstracta que sūt ꝑuatio ⁊ hit⁹ ad sua ꝯcreta q̄ sūt
ꝑuari ⁊ hr̄e habitū. ⁊ est h̄. ista duo ꝯcreta que sūt
ꝑuari ⁊ hr̄e habitū eodē mō opponūt̄ sicut sua ab
stracta que sūt ꝑuatio ⁊ habit⁹. qꝛ sicut cecitas op
ponit̄ visui. ita cecū eē opponit̄ huic qd̄ ē visū hr̄e.
¶ Cōseq̄nt̄ in 4°. pūcto determinat de ꝯdictoriis
⁊ intēdit duas ꝯclōes. ꝑma est. ꝙ res que subiacēt
affirmatōi ⁊ negatōi nō sūt ipa affirmatio ⁊ nega
tio. pꝫ qꝛ affirmatio est orō affirmatiua ⁊ negatio
ē orō negatiua. sed illud qd̄ subiacet affirmatōi ⁊
negationi. s. significatū eoꝝ nō est orō affirmatiua
vel negatiua. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵈ ꝯ° ponit ꝯueniētiā int̄ affir
mationē ⁊ negationē ⁊ sua significata q̄ subiacent
eis. ⁊ est hec. sicut orō affirmatiua ⁊ orō negatiua
opponūt̄ adiuicē ꝯdictorie. ita significata q̄ subia
cent affirmatōi ⁊ negationi vt sedet ⁊ nō sedet op
ponūt̄ contradictorie ⁊c̄.

Secundo dubitat̄. vtrum hit⁹ ⁊ ꝑuatio or
dine quodā insūt suis subiectis
Et vr̄ ꝙ sic. qꝛ ꝑuatio dicit corruptōeꝫ habit⁹. sed
corruptio ꝑsupponit eē ⁊ t̄minat̄ ad nō eē. ḡ ꝑua°
ꝑsupponit hitū in subō. ¶ In opm̄ arguit̄. qꝛ si sic.
sequeret̄ ꝙ null⁹ diceret̄ cec⁹ a natiuitate: qd̄ ē fal
sum. Ad dubiū rñdet̄ per tres distictōes ⁊ duo di
cta. ¶ ꝑma distictio ē aristo. 5°. metha. ꝙ quadru
plr̄ ꝯtigit ꝑuationē ⁊ hitū fieri circa idē sbm̄. vno
mō circa idē subm̄ i nūero. ⁊ sic sortes dr̄ cec⁹. alio
mō circa idē subm̄ in spē. ⁊ sic hō dr̄ cec⁹. alio°. dici
tur circa ideꝫ subm̄ in gn̄e ꝓximo ⁊ isto mō talpa
dr̄ ceca qꝛ s̄m suū gen⁹ qd̄ ē aial ē apta nata vid̄re
4°. circa idē subm̄ in genere remoto. ⁊ sic plāta dr̄
ceca. qꝛ s̄m suū gen⁹ remotū quod ē viuēs vel aia
lū pōt videre. ¶ 2ᵈ di°. hit⁹ pōt capi duplr̄. vno°. ꝑ
ꝓpria forma positia iherente alicui subō. alio°. ca
pit̄ magis cōit̄. s. ꝑ ipa forma positia vl̄ ꝑ ꝓximis
dispōnib⁹ ꝯnālib⁹ imediate disponētib⁹ ad talem
formā. ¶ 3ᵈ di°. ꝑua°. pōt duplr̄ capi. vno°. ꝑ corru
ptione act⁹ seu forme positiue exñtis in subō ⁊ sic
opponit̄ hitui ꝑ° mō. alio°. capit̄ ꝑua°. ꝑ corruptōne
ꝑncipioꝝ seu dispōnū ꝯnāliū imediate disponēti
um ad formā. ¶ ꝑᵐ dcm̄. priuatio ꝑsuppōit i sbō
hitū primo mō sūptū. pꝫ. qꝛ cū corruptio sit muta
tio deperditiua semper ꝑsupponit formam que ꝑ
ipam corruptionē deperdit̄. sed ꝑuatio ꝑ° mō dic̄
corruptionē hit⁹ ꝑ° mō. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵐ dcm̄. ꝑuatio 2°°
dcā presupponit in subō hitū 2°°. lꝫ non primo mō
pꝫ sicut ꝑ⁹. qꝛ talis priua°. ē corruptio hit⁹ ꝑ° modo.

Tertio dubitat̄. vtrum sit aliqua ꝓpō realis
ꝯstituta ex rebus. ⁊ hoc modo distin
guendo res ꝯ signum. Ad dubium respondet̄ pro
habitr̄ per quatuor dcā. ¶ primū dcm̄. nulla q̄di
tas in potētia obiectiua exñs hꝫ aliquod eē reale.
pꝫ. qꝛ vel ergo talis quiditas hꝫ aliquod esse a se
vel ab alio. nō a se. qꝛ tc̄ esset de⁹ cū sol⁹ de⁹ habeat
esse indepēdent̄ a se. ⁊ oē aliud hꝫ eē dependēs a
deo. Et cōfirmat̄ per illud Joānis ꝑ. Oīa ꝑ ipsuꝫ
facta sūt. Et etiam per aristo. 12°. metha. vbi vult ꝙ
in diuersitate entiū est vn⁹ prim⁹ princeps a q̄ oīa
capiūt eē depedēter. nō ēt ab alio qꝛ nihil hꝫ esse
ab alio nisi per productionē. ergo si quiditas in po
tentia obiectiua habeat aliquod esse reale ab alio
sequeretur ꝙ erit producta anteq̄ꝫ sit ꝓducta. qd̄
est falsum ⁊ inconueniens. ¶ Secundum dcm̄. d̄
quiditatibus in potentia obiectiua formari possūt
alique propositiones. pꝫ. quia de ipis verum ē di
cere ꝙ habent esse producibile. ⁊ generaliter oēs
ꝓpositiones de primo ⁊ secundo modis dicendi ꝑ
se possunt formari de quiditatibus in potentia ob
iectiua. ¶ Tertium dictum. ꝓpō est compō vel
non est sine compositione extremoꝝ. pꝫ quia in oi
propositione necesse est predicatum vniri subō. ꝑ
hoc etiam distinguitur a terminis ⁊ aliis nomini
bus que nō sūt ꝓpōnes quia in ipsis nō est debita
compō extremorum que necessario exigitur ad ꝓ
pōnem. ¶ Quartum dcm̄. talis compō extremo
rum ꝓpōnis est ens rationis. pꝫ quia ad composi
tionem realem requirit̄ ꝙ extrema habeant eē re
ale. talis compō non est realis. sed extrema com
positionis ꝓpōnis nō habēt eē reale vt pꝫ per priᵐ
dcm̄. ḡ talis compō nō ē realis. Ex hoc iferūt duo
correlaria. ¶ ꝑmum est. ꝙ ad h̄ ꝙ aliqua extrēa
vniant̄ in propōe suffic̄ ꝙ habeāt eē cognitum. pꝫ
correlarium de ꝓpōibus formatis de quiditatib⁹
in potentia obiectiua. ¶ Secundum correlariuꝫ
quia nulla propositio est realis ad istum sensum ꝙ
extrema vt sic sunt vere res habentes verum es
se reale. patet. quia propositio formata de quidita
te habente esse in potentia obiectiua siue esse pro
ducibile non est realis vt prius patuit. ergo nulla
alia consequētia tenet. quia nō videt̄ maior rō de
vna q̄ꝫ de omnibus aliis.

Ad rationes Ante oppositum dicitur
ad minorem ꝙ intellcūs
non est certus de aliquo conceptu sed de aliqua
voce tm̄ communi equiuoce predicabili de qua
tuor generibus oppositionum.

Veritur Utrum de q̄ditatibus
hn̄tibꝰ eē i potētia obie
q ctia possint formari ꝓpōes affirmatiue
vere i q̄bꝰ ꝑdicatū dicat̄ de s̄bo ꝑdica/
tōe dicēte hoc est hoc. ¶ Arguit̄ ꝑ ꝙ n̄ q2 ꝫ scotū
i oī tali ꝓpōe denotat̄ idētitas extremoꝝ. sed q̄di/
tatibꝰ in potētia obiectiua nihil pōt eē idē: ḡ de ip
sis n̄ pn̄t formari ꝓpōes ve ꝑdicatōe dicēte hoc ē
hoc. minor pꝫ per aristo. 5° metha. vbi dicit ꝙ solū
ens dr̄ idē vel diuersū. sed q̄ditates i potētia obie
ctiua sūt puꝝ nihil: ergo nulli dn̄r eē idē. Et cōfir/
mat̄ per aristo. in hoc passu qui dicit ꝙ socrate exi
stēte altera illarū est vera. socrates est sanꝰ: vel so
crates lāguet. sed cū socrates oīo nō sit neutra ea
rum est ve predicatōe dicēte hoc ē hoc. ¶ In op/
positum arguit̄ q2 nisi sic: sequeret̄ ꝙ periret oīs sciē
tia q2 scia est tm̄ reꝝ ꝑscidēriū ab oī exn̄tia. ⁊ cōtin
gētia. sed hꝫ sūt quiditates in potētia obiectiua. ḡ
de ipis formari pn̄t ꝓpōes affirmatiue ve vl' scibiles

Primo sciēdum ē ꝙ ꝓ declaratōe termio
rum ponūt̄ aliqua dicta. ¶ ꝑmuꝫ
dcm̄. q̄ditas ē oē illud quod significat̄ per t̄minuꝫ
positū in rōe formali alicuiꝰ siue talis rō sit diffō q̄
ditatiua siue n̄. sicut aīal ⁊ rōale sūt quiditates cuꝫ
ponāt̄ in diffōe formali hoīs. ¶ 2m dcm̄. potētia
obiectiua ē illa ꝫ quā res dn̄r esse ꝓducibiles an̄
q̄ꝫ ꝓducant̄. ⁊ habeāt exn̄tiam: ¶ 3m dcm̄. veritas
ꝓpōis est quidam respectꝰ ↄformitatis actꝰ intel/
lectꝰ siue ꝓpositionis mētalis ad rem de qua for/
mat̄ talis ↄceptus. ¶ 4m dcm̄. duplex est eē qⁿ/
dā est eē potētiale siue ꝓducibile ⁊ obiectiuū. Ali
ud est eē actuale. ⁊ illud iteꝝ est duplex. q2 quod
dā est eē actuale veruꝫ: ⁊ est illud ꝫ qᵒ ↄuenit rei
t̄minare actionē agētis realis producētis rē ex̄ su
am cām. Ideo tale eē tm̄ ↄuēit rei exn̄ti in actuali
exn̄tia. Aliud est eē actuale dimiutū. ⁊ est ꝫ ꝙ cō
uenit rei t̄minare actum intellectꝰ ꝑ quē dr̄ res ꝓ
duci in eē cognito. ⁊ tale esse ↄuēit denoīatiue tā
rei exn̄ti q̄ꝫ n̄ exn̄ti. ¶ 5m dcm̄. ꝙ si quiditas in potē
tia obiectiua habeat eē potētiale vel ēt eē actua
le diminutū. n̄ tamē hꝫ aliquod veꝝ eē. nec essētie
nec exn̄tie. primū pꝫ quia q̄ditas in potētia obiua
tm̄ habꝫ esse vtuale in suis causis possibilibꝰ eaꝫ ꝓ
ducere. ergo hꝫ eē potētiale. 2a pars pꝫ. q2 vt sic n̄
sibi repugnat intellectui. imo ab eterno fuit intel
lecta ab intellectu diuio. ergo pōt esse cognita qᵒ
est eē actuale diminutum. 3a pars pꝫ q2 si q̄ditas
in potētia obiectiua haberet aliqᵒ veꝝ eē reale si
ue eēntie siue exn̄tie sequeret̄ vel ꝙ deus n̄ eēt oī
potēs vel ꝙ res simul haberēt entitatē aliquā rea
lē ⁊ nō haberēt aliq̄ꝫ entitatē realē. quod ꝓbat̄. q2
vnūquodq̄ꝫ aliud a deo capit suū eē reale a deo.
ḡ si q̄ditas ꝓducibilis habeat aliquod eē reale illᵒ
habebit a deo. vel ergo poterit deꝰ illaꝫ realitatē
destruere vel n̄. Si n̄. ergo n̄ est omnipotēs. q2 po
test aliquid facere quod n̄ potest destruere. Si sic
igitur destructa illa realitate ipius quiditatis vel
ipa quiditas iteꝝ est ꝓducibilis vel nō. si n̄. seque
ret̄ ꝑus ꝙ deꝰ nō eēt oīpotens. quia non posset ꝓ
ducere illud qᵒ potuit ꝓducere. si sic. ergo cū esse
ꝓducibile sit eē reale sequeret̄ ꝙ illa quiditas ha
bebit eē reale. ⁊ tamē tale eē pōebat̄ destrui a dō.
ergo simul eē reale ⁊ n̄ hēbit eē reale ⁊ sic de alijs.

Secundo notādum est ꝙ i ista secūda par
te ꝑncipali determinat aristo. ↄ̄
dr̄ijs int̄ spēs oppōis. Et ↄtinet. 5. ↄclusiones. ꝑa
est hec. priuatiue opposita drn̄t a relatiue opposi
tis. probat̄ duabus rationibꝰ. q2 relatiue opposita
referunt̄ adinuicē sub habitudie alicuius obliqui
casus. non autem priuatiue opposita vt visus non
dr̄ cecitas visus nec eↄ̄. lꝫ bene dicat̄ visionis pri
uatio. Secunda rō quia relatiua dicunt̄ ad ↄuer
tētiam. non auteꝫ priuatiue opposita q2 lꝫ cecitas
dicatur visionis cecitas: tamen visus non dicitur
cecitatis visus. ¶ Secūda ↄ°. est hec. ꝙ priuatiue
opposita differūt a ↄ̄rie oppositis. probat̄ duabus
rationibus. Prima est hec. quia omnia contraria
vel sunt mediata vel immediata. priuatiue oppo
sita drn̄t tam a contrarijs mediatis q̄ꝫ immediatꝭ
ergo ꝑuatiue opposita drn̄t a ↄ̄rie oppositis. Mi
nor pꝫ ⁊ primo de ↄ̄rijs immediatis. quia necesse
est semꝑ aliquod ↄ̄riorum immediatoꝝ ineē suo
susceptibili. sed nō est necesse alterum ꝑuatie op/
positoꝝ ineē suo susceptibili. quia ille q̄ nondū hꝫ
tempus determinatum a natura ad videndum nō
dr̄ cecus neq̄ꝫ videns. secūdo pꝫ idem in ↄ̄rijs me
diatis quia nunq̄ꝫ ē necesse alterū ↄ̄rioꝝ mediato
rum semper inesse suo proprio susceptibili. vt nō
est necesse omne corpus esse calidum vel frigidū
nisi alterum insit à natura quia medium potest in
esse. Sed in priuatiue oppositis aliquando est ne
cesse alterum illoꝝ inesse ꝓprio susceptibili. s. ꝑꝰ
tempus determinatū. Et autem in contrarijs me
diatis quorum alterum inest a nā sit necesse alteꝝ
determinate inesse suo susceptibili pꝫ. quia in ta
libus contrarijs si vnum insit naturalr̄ impossibi
le est sibi reliquum inesse vt igni a natura inest eē
calidum ⁊ niui esse candidam. Impossibile est. n.
ignem esse frigidum ⁊ niuem nigram. sed in ꝑua
tiue oppositis utrumq̄ꝫ indifferenter potest ineē.

Secũda rõ. quia in oĩbus ↄ̃rijs tam mediatis q̃ȝ imediatis cõtingit subm̃ mutari de vno in aliud. et eõ nisi alterum insit a natura sicut igni inest a natura esse calidum. Sed in priuatiue oppositis lȝ possit fieri mutatio ab habitu in priuationem, ñ tamẽ eõ. Prima pars pȝ quia sanus potest fieri lã guidus ⁊ ecõtra. Et candidus potest fieri niger ⁊ ecõtra. Etiam studiosus potest fieri prauus ⁊ ecõ tra prauus potest fieri studiosus. Nam si prauꝰ sit deductus ad meliores exercitationes ⁊ ad do ctrinas. ita ꝙ assuescat in bonis operibꝰ hodie faci endo vnũ bonum. Et ẽt similiter modicũ profi ciet vt melior sit hoc ẽ erit dispositus ad bonitatẽ. sed si semper assuescat in bonis operibus ⁊ sũpse rit modicum crementum in bonum palam est ꝙ aut perfecte mutatur de prauitate in bonitatem. aut sumet satis crementum in bono. si enim meli or fiat dispositio ad virtutem vel sumpserit a ꝓn cipio quodcũq̃ȝ crementũ in bono erit verisimi le ⁊ probabile eundem sumere ampliꝰ cremẽtum in bono. Et si istud cremẽtum magis ac magis fi at. tũc prauꝰ restituet̃ perfecte in ↄ̃riũ habitũ. s. in bonũ nisi tpe forte suspensũ sit. hoc est nisi tale cre mẽtũ ꝑ lapsuȝ tp̃is fuerit diuisum. 2ª pars minoris pȝ ꝙ nõ ↄtingat de priuatione fieri regressũ in ha bitũ. hoc ꝓbat̃ tribus exẽplis. qꝛ cecꝰ non iterꝝ fiet vidẽs nec caluꝰ iterꝝ fiet comatꝰ. nec edẽtatꝰ ꝙ est sine dẽtibus rursus ꝑñt ei oriri dentes. ¶ 3ª ↄ̃ↄ̃tra dictorie opposita dr̃nt ab omnibus alijs oppositis. pȝ qꝛ in ↄ̃dictorijs necessario semꝑ alterũ ẽ verũ ⁊ alterꝝ falsũ. Sed hoc nullis alijs oppositis cõue nit. ergo ⁊c̃. añs pȝ qꝛ aliqua sũt cõtraria icõplexa vt lãgor ⁊ sanitas ⁊ aliqua relatiua vt duplum ⁊ dimidiũ. ⁊ ẽt sũt aliqua ꝓuatiue opposita incõple xa vt visus ⁊ cecitas. mõ nullũ incõplexũ est verꝝ vel falsuȝ. sũt isuper aliq̃ alia ↄ̃ria cõplexa. vt ista socrates est sanꝰ. ↄ̃riat̃ isti. socrates ẽ lãguidus. si militer aliqua sũt ꝓuatiue opposita complexa. vt socrates ẽ cecꝰ. socrates est vidẽs. ⁊ i talibꝰ si sbm̃ sit necesse ẽ alterꝝ eẽ vꝫ ⁊ alterũ falsuȝ vt socrate exñte necesse est ꝙ sit lãguidus vel sanꝰ. sed socra te nõ exñte neutꝝ eorꝝ est vꝫum. sed ãbe sũt false. sȝ in ↄ̃dcõrijs siue subm̃ sit siue nõ sit semꝑ ẽ necesse alterꝝ eẽ verũ ⁊ alterum falsum. vt siue socrates sit siue nõ sit necesse est alterũ eẽ vꝫum. s. socratem lãguere vel socratẽ nõ lãguere. ¶ Quarta ↄ̃. ꝓp etates ↄ̃riorum sunt q̃nq̃ȝ. hãc ↄclõem inuit aristo. enumerãdo illas quinq̃ȝ proprietates. ꝓma est. bo no sꝑ cõtrariatur malum. sed aliquando malo cõ trariat̃ malum ⁊ aliquando bonum. Primum pȝ: qꝛ sanitas cõtrariat̃ langori ⁊ iustitia iniustitie. ⁊ forti debilitas. Secundum pȝ. quia egestati siue defectui contrariatur superabundantia quorum vtrumq̃ȝ est malum. in valde tamẽ paucis reperit̃ malum malo ↄ̃riari. sed in pluribus malo contra riat̃ bonum. Secũda ꝓprietas. si vnum cõtrarioꝝ sit in nã nõ est necessarium reliquũ esse in nã vt oi bus exñtibus sanis sanitas erit ⁊ tamẽ suum ↄ̃ri um quod est langor nõ erit. silr̃ oibus exñtibus al bis albedo erit nigredo vero nõ erit. Tertia ꝓp etas. impossibile est cõtraria simul cõuenire eidẽ vt si plato sit sanus ip̃m impossibile est languere. Quarta ꝓꝓetas. omnia ↄ̃ria habent fieri nãliter circa idẽ subm̃ in genere vt lãgor ⁊ sanitas circa corpus animalis ⁊ albedo ⁊ nigredo habẽt fieri circa corpus. aut fiũt circa idem subiectum ĩ spe cie. vt iustitia ⁊ iniustitia circa aĩam. Quita ꝓp etas. necesse est cõtraria aut esse in eodẽ genere ut album ⁊ nigruȝ in genere coloris. eorum enim genus est color. aut in diuersis gñibus. ut iustitia in gñe ꝟtutis ⁊ iiustitia in gñe negtie. aut ip̃a erũt diuersa genera vt bonum ⁊ malum.

Tertio sciẽdum est ꝙ circa predicta tãgun tur due difficultates. Quarꝝ prima est. vtrũ. quecunq̃ȝ predicata indr̃nter possint ꝟi ficari de quiditatibus i potẽtia obiectiua. ad quã suppositis prius in primo notabili: probabiliter rñ detur per tria dicta. ¶ Primum est de quiditate habente esse in potentia obiectiua precise nulla propositio dicens. hoc est hoc. potest annunciari vera: patet qꝛ veritas est quedam conformitas ad suum signatum. sed quiditas vt precise est in potentia est purum nihil. ergo vt sic non videtur ꝓpõ posse sibi conformari cum talis conformitas videat̃ esse quidam respectꝰ positiuus requirens terminũ positiuum. ¶ Secũdum dictũ. ꝓdicata contingentia ⁊ per accidens nõ possunt verificari de quiditate nisi iam exñte. pȝ quia in essentialit̃ ordinatis prius non inest nec posterius. sed in or dine contingentium exñtia est primo ↄtingens. ꝙ si non insit quiditati nec etiam alia posteriora cõti gentia sibi inherebunt. ¶ Tertium dictum. per propositionem affirmatiuam veram dicentem: hoc est hoc. possunt enunciari predicata per se de quiditatibus habentibus esse actuale diminutuȝ. lȝ etiam habeant esse in potentia obiectiua. patet quia ad veritatem talium propositionum sufficit extrema habere esse conceptum. sed quiditates habentes esse actuale diminutum habent esse cõ ceptum. ergo ⁊c̃. maior patet quia veritas propo

sitionis est circa cõpositionẽ ⁊ diuisionem intell's que primo cõcipit terminos antequã vniat. ergo videt q̃ esse cõceptum terminorum sufficiat ad veritatẽ ppõis ex ipsis cõstitute. 2º sic. fũdamẽtũ ⁊ terminus sufficient dispositi uident eẽ sufficiẽs causa respectus fundamenti inter ea. sed veritas ppõnis est qdã respect⁹ rõis fũdatus i actu cõplexiuo intellectus. et terminatus ad obm̃ cognitũ. ergo eẽ cõceptũ termino℞ cũ actu cõpletiuo intellectus uidet sufficere ad veritatem ppõnis. l3 non hẽat aliquod eẽ reale. ⁊ hoc est qđ uidet dicere scotus i tertia distinctione pmi q̃ intellect⁹ diuin⁹ qui habet eẽ simpliciter p suam intellectionem dat quiditatibus esse cognitu3 qđ est eẽ fm qđ vtute cuius ipe qditates habẽt vtutẽ motiuã itellect⁹ nr̃i ad cognoscẽdũ veritates sinceras ⁊ incõmutabiles. ¶ 3ª difficultas. vtru3 impossibile sit ignẽ eẽ frigidũ ⁊ niuẽ eẽ nigrã. ⁊ vr̃ q̃ sic. q2 calidũ ⁊ frigidũ 9riant. s3 9ria nata sũt fieri circa idẽ subm̃. ergo si igni isit eẽ calidũ poterit sibi 9uẽire eẽ frigidũ. Et 9firmat p p̃hm. 2º thopico℞ vbi dicit q̃ si alicui subo assignet aliqđ pdicatum 9trariũ i esse o2 videre si 9riũ illi⁹ sibi possit inesse. ⁊ si nõ. destruẽdũ ẽ pbleuma. Ad difficultatẽ rñdet p tria dicta. ¶ Pri^m ẽ q̃ nõ ẽ possibile saltẽ ignẽ eẽ frigidũ ⁊ niuẽ eẽ nigrã. ¶ 2^m dctm̃. aliq̃ caliditas ẽ nata separi a suo sbo vt puta ab aq̃ calida. ergo ẽt caliditas est nata separi ab igne. Tenet 9ñtia. quia ois caliditas ẽ eiusdẽ rõis. ¶ 3^m dctm̃. q̃ caliditas põt capi p q̃dã q̃litate de 3ª spẽ q̃litatis. ⁊ sic sibi n̄ repugnat separi ab igne. Alio mõ capit p q̃dam nãli potentia de scđa spẽ qualitatis ⁊ sic ipossibile est eã separi ab igne. ¶ Ad argu^m rñr q̃ non o3 circa qđcũq3 sub3 natũ sit vnũ fieri q̃ circa idẽ reliquũ natũ sit fieri. s3 sufficit q̃ circa aliquod subm circa qđ natũ ẽ fieri vnũ sit natũ fieri reliquũ. ⁊ sic l3 frigiditas nõ sit nata fieri circa igne3 tñ frigiditas ⁊ caliditas nata sũt fieri circa ide3 subm puta circa aqua3. ⁊ silr poss3 dici ad 9firmationẽ. vel diceret q̃ 9sideratões topice sũt vere vt in pluribus.

Cõclusio Rñsal. q̃ qditatib⁹ hñtib⁹ eẽ i potẽtia obiua pñt formari ppõnes affirmatiue vel ad sẽsũ iã dclaratũ. h̃ ppositio p3 ex dcis ⁊c.

Primo dubitat. Utru℞ inter ea que mutuo se 9sequunt sit ordo. p respõsione supponẽdũ ẽ q̃ ari. in h̃ 2º caplo determinat de 2º postpdicamẽto qđ dr̃ prius. ⁊ 9tinet quinq3 9clusiões fm quas sũt quinq3 modi prioris. Qua℞ pma est hec. q̃ pmus modus est prioritas tpis fm quẽ modum illđ eẽ qđ seni⁹ vel antiquus dr̃ prius. ¶ 2ª 9º est q̃ 2º mõ dr̃ pri⁹ qđ nõ 9uertit fm 9ña3 subsistẽdi. ⁊ vocatur 9ña subsistẽdi q̃ arguit respcũ h⁹ vbi ẽ de scđo adiacẽte i añte ad illđ vbũ est de scđo adiacẽte in 9sequẽte. ⁊ fm istũ modu3 vnũ ẽ pri⁹ duob⁹. Duobus. n. exñtib⁹ i actu mox vnũ eẽ necesse ẽ: vno aũt exñte nõ nece ẽ duo eẽ. ¶ 3ª 9º est hec. q̃ 3º aliqđ dr̃ pri⁹ fm quẽdã ordinẽ n̄ quẽcũq3. s3 fm ordinẽ nature ⁊ 9põis vt i geometria elemẽta sũt priora his q̃ scribunt. vt in grãmatica elemẽta. idest lr̃e sũt priores sillabis. ⁊ i orõe. i. i retthorica phemiũ p⁹ ẽ narratõe. ¶ Quarta 9º. q̃rto mõ dr̃ prius qđ ẽ digni⁹ ⁊ honorabilius. iđ 9sueuerunt plimi honorabilio res ⁊ a se magis dilectos apđ se priores dicere. ⁊ ille ẽ alienissim⁹ mod⁹ prioris. ¶ Quinta 9clo. hoc mõ dr̃ prius nã. s. quãdo aliq̃ duo 9uertuntur scđm eẽndi 9ñam. ⁊ vnũ ẽ cã alteri⁹. illud. n. qđ est cã vocat prius vt res ⁊ orõ vera de ipa re 9uertunt. ⁊ res ẽ cã veritatis orõnis. iđ res est prius nã veritate orõnis. maiorẽ pbat. q2 si ẽ hõ tũc vera ẽ orõ q̃ dr̃ hõ est. ⁊ si ista ppõ homo ẽ sit vera tũc ita ẽ in re q̃ homo ẽ. 2º pbat minor. q2 orõ nõ ẽ cã rei. s3 res videt quodãmõ eẽ cã veritatis. du3 enĩ res est vel nõ est oratio vera vel falsa dr̃ esse. ¶ Cõsequẽter in hoc 3º caplo determinat de tertio postpdicamento qđ ẽ sil'. ⁊ itẽdit tres 9clones. Qua℞ pma ẽ. prio modo dicitur sil' quo℞ gñatio ẽ i eodẽ gñe ⁊ ẽ i eodẽ tpe. q2 illa quoru3 gñatio est i eode3 tpe vnu3 nec est prius nec posterius. ergo sũt sil'. ¶ Scđa 9clo. q̃cũq3 9uertunt fm eẽndi 9ñam. ⁊ neutrũ est causa alteri⁹ dñr esse sil' nã. vt duplũ ⁊ dimidiũ iter se 9uertunt. q2 si duplu3 est dimidiũ est. ⁊ si dimidiũ est duplũ ẽ ⁊ neutrũ est cã alteri⁹. ergo sunt sil' nã. ¶ Tertia 9clo. q̃cũq3 diuidũt aliqđ gen⁹ dñr ẽt sil' natura vt gressibile volabile ⁊ aq̃tile diuidũt h̃ gen⁹ qđ ẽ aial. q2 nulla ha℞ dra℞ ẽ prior aut posterior alra. igr̃ sũt sil' nã.

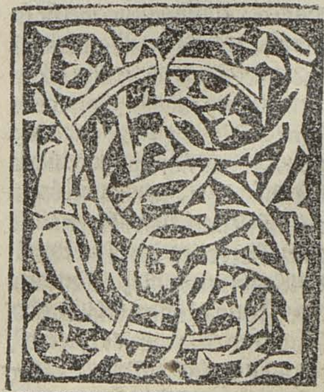
Secundo dubitat. Utru℞ illđ a q̃ nõ cõuertit 9ña sbsistẽdi sit p⁹ nã. Et vr̃ q̃ n̄ q2 si sic seq̄rent tria icõueniẽtia. p^m. q̃ gen⁹ pt eẽ sine suis drijs. 2^m q̃ gen⁹ posset eẽ sine suis spẽb⁹. 3^m q̃ spẽs oib⁹ suis idiuiduis seclusis poss3 existere. 9ña dclarat. q2 a spẽ vel drijs ad gen⁹ n̄ conuertit 9ña subsistẽdi necsilr ab ididuis ad spẽm. ergo spẽs p⁹ ẽ nã suis ididuis. ⁊ silr gen⁹ ẽ p⁹ nã suis spẽb⁹. ⁊ ẽt drijs diuisiuis ei⁹. mõ fm scotũ ⁊ frãciscũ pri⁹ nã dr̃ eẽ illđ qđ põt existẽ sine alio ⁊ e9. ergo gen⁹ poterit existẽ sine suis spẽbus vel drijs ⁊ spẽs sine suis ididuis. Ad dubiũ rñdet affirmatiue. q̃ gen⁹ posse eẽ sine suis spẽb⁹ põt itelligi duplr. q2 vel itelligit q̃ gen⁹ põt sine suis spẽb⁹ collectiue sũptis ⁊ sic n̄ o3 imo ipõle ẽ cũ genus nõ sit pter suas species. Alio mõ põt itelligi q̃ gen⁹ põt esse sine suis

ſpēbus diuiſiue ſūptis. ⁊ ſic oȝ itelligi genꝰ poſſe
eē ſine ſuis ſpēbꝰ vt aīal pōt eē ſine hoīe eo ꝙ pōt
ſaluari i bruto. ſilr̄ poteſt eſſe aīal ſine bruto eo ꝙ
p̄t ſaluari i hoīe. ⁊ ſilr̄ dicet̄ de ſpē i ordine ad ſua
īdiuidua. Alr̄ poſſet r̄ñderi ad dubiū per vnā diſti
ctionē q2 aliq̄d eē ꝑus nā poteſt itelligi dupliciter
Uno° ſm nālē itelligētiā. q̄ñ. ſ. vnū ſm ſuū ꝯceptū
formalē ⁊ completū natū ē itelligi prius alio. ⁊ ſic
capitur prius nā in .2°. mō ꝓoris. nec oȝ de tali ꝑꝰ
poſſe exiſtere ſine poſteriori. alio° pōt intelligi ꝑꝰ
nā ſcd̄m naturalem exiſtentiam rei q̄ñ. ſ. vnū pōt
exiſtere ſine alio q̄d depēdet ineſſe ab ipſo. ⁊ non
econtra. ⁊ ſic forſan intelligit̄ tertiꝰ modus ꝓoris
⁊ etiaȝ p̄dicta diſtō data a ſcoto huiꝰ q̄d ē ꝑus nā.

Tertio Dubitat̄. vtrum illud q̄d alteratur
necessario moueatur alijs motibus.
ꝓ r̄ñſione ē ſupponēdū ꝙ ariſto. in hoc q̄to ca° de
terminat de quarto poſtp̄dicamento q̄d ē motus.
⁊ intendit quatuor ꝯcluſiones. Quarū ꝑma ē ꝙ
ſex ſunt ſpecies ad inuicem diſticte. pȝ q2 gñatio
ñ eſt corruptio neq3 augmētatio ē diminutio ne
q3 alteratio ē loci mutatio. ¶ 2ª ꝯcluſio. illud q̄d
alterat̄ ñ eſt neceſſe moueri ꝑ aliquā ſpēm motus.
pȝ q2 ꝯtingit aliquid pl̄ies mutari ſm paſſiones ⁊
paſſibiles q̄litates. vtputa d̄ albedine i nigredinē
⁊ tamē ñ augebitur neq3 minuet̄ neq3 ab alio mo
tu mouebit̄. ergo. 2ª ratio ad idē. q2 ſi ſit neceſſe id
q̄d alterat̄ mutari alijs motibꝰ. tunc alt̄atio erit ea
deȝ cum alijs mutatōibus. ſed hoc eſt falſū. q2 ſi ſit
eadē cuȝ alijs mutationibus. ſequeret̄ ꝙ illud q̄d
mouet̄ aliquo alio motu altereret̄. ⁊ ita illō q̄d auge
tur alteret̄. ſȝ hoc eſt falſuȝ q2 quadrāgulus circū
poſito gnomone creuit. ⁊ t̄ñ nulla eſt facta altera
tio circa quadrāgulū cū ñ ſit mutata ſpēs quadrā
guli. ergo alteratio ñ eſt eadē alijs motibus. ¶ 3ª
concluſio. quies ſimpl̄r contrariatur motui lȝ ali
quādo motꝰ motui contrariet̄. Prima ꝑs patȝ idu
ctiue q2 gñationi corruptio eſt ꝯ̄ria. ⁊ augmētatio
ē ꝯ̄ria diminutioni. ⁊ mutationi ſm locū maxie ui
det̄ ꝯ̄riari quies ſm locū. Scd̄a ꝑs pȝ. q2 mutatio
ni que ē ad locū ſurſū ꝯ̄riatur mutatio que eſt ad
locū deorſum. ¶ Quarta cōcluſio. ñ eſt facile aſſi
gnar̄ quid ꝯ̄riatur motui alterationis: pȝ q2 motui
alterationis nō vr̄ aliqua q̄es ſibi opponi. lȝ poſſit
dici ꝙ alteratiōi ſcd̄m unā q̄litatē. vel alia muta
tio ſcd̄m aliam alterationeȝ ꝯtrariam. vt album
fieri cōtrariat̄ ei q̄d eſt album non fieri. vel etiam
alia mutatio ſcd̄m qualitatem cōtrariam que eſt
nigrū fieri. ¶ Conſequenter in .5°. ⁊ vltimo ca°
determinat ariſt. de vltimo poſtp̄dicamēto q̄d ē
hr̄e de quo itēdit vnā ꝯcl̄onem. ſ. ꝙ hr̄e dr̄ multis
modis. q° pȝ iductiue enumerādo eiꝰ modos q̄ ſūt
nūero octo. Primꝰ modꝰ eſt hr̄e affectū. i. diſpōeȝ.
aut habere aliquam aliā q̄litatem vt habere diſci
plinam vel v̄tutem. Scd̄s modus eſt hr̄e q̄ntitateȝ
vt hr̄e bicubitū. Tertiꝰ ē hr̄e ea q̄ ſunt circa corpꝰ
vt veſtimētū vel tunicā. Quartꝰ ē hr̄e aliq̄d ꝑ mo
dum ornamēti ſicut hr̄e annullū in digitū. Quin-
tus eſt hr̄e mēbrū ſeu p̄tē itegralē. vt habere ma-
num. Sextus eſt habere contentū vt lagena con
tinet vinū. Septimus eſt habere poſſeſſionem vt
habere domū vel agrū. Octauus ē habere vxorē
Et iſte ē alieniſſimus modus. q2 nihil eſt aliud ha
bere vxorem q̄ȝ cū ea hītare. modo ſicut cū mulie-
re hītat vir ita mulier cum viro. ⁊ addit vlterius
ꝙ forte apparebunt alij modi ſed magis vſitati pe
ne enumerati ſunt.

Ad rōnes Ante oppoſituȝ. ¶ Ad primā
dicitur ꝙ lȝ quiditates in potē
tia obiectiua nō hēant eē reale habēt tamē eē cō
ceptū. ⁊ ſm illud eē hn̄t idētitatem ſufficienteȝ ad
verificandū ꝓpōem de ipſis. ¶ Ad cōfirmationē
pȝ. ꝙ ariſto. arguit de p̄dicamētis cōtigentibꝰ ⁊ per
accn̄s q̄ non ꝯueniūt q̄ditati i potētia obiectiua. ſȝ
tn̄ q̄ditati hn̄ti exiſtentiam. Et hec de queſtione
vltima predicamentorum

Finis p̄dicamentoruȝ.

Irca initi
uȝ ꝑ
mi libri perier
menias querit̄
Utruȝ ſcriptu
re ſint ad placi
tum ſigna vo
cuȝ ⁊ voces paſ
ſionum anime.
paſſiones vero
rerum natura
les ſil̄itudines
Arguit̄ ꝙ ꝯ̄ pri
maſ p̄ticl̄aſ. q2
illō ſignificat terminꝰ q̄d p̄dicat. ſȝ i ꝓpōne ſcripta
terminꝰ ſcriptꝰ nō p̄dicat voces ſed res. nec i ꝓpōe
vocali tminus vocalis p̄dicat paſſiōes aīe ſȝ res.
ergo ſcripture nō ſūt ſigna vocū. nec voces paſſio
nuȝ. mior pȝ. q2 terminꝰ in ꝓpōe ſūptꝰ illud p̄dicat
ꝓ quo i ꝓpōe ſumit̄. ſȝ in ꝓpōe ſcripta terminꝰ ſu
mit̄ ꝓ rebꝰ ⁊ nō ꝓ vocibꝰ. ⁊ ſilr̄ i ꝓpōe vocali voci
bus ꝓ rebꝰ vtimur ⁊ ñ ꝑ paſſionibꝰ aīe. g° termi ſcri
pti vl̄ vocales p̄dicāt res ⁊ ñ voces vl̄ paſſiōes aīe.

Et cõfirmatur. qꝛ voces ⁊ scripture sũt eadẽ apud oẽs. ergo non significãt ad placitum ſ; nãliter. añs pꝫ. qꝛ ex similibꝰ elemẽtis ↄstituit̃ iste terminꝰ scriptus vel vocat̃ hõ a q̃cũq; ⁊ cuiuscunq; idiomatis scribat̃ vel ꝓferat̃. g̃ est idẽ apud oẽs. ¶ 2º arguit̃ sic. ↄ̃ tertiã ꝑticulã. qꝛ cõceptꝰ diuersificant̃ apud diuersos. ergo nõ significãt nãliter. Añs pꝫ. qꝛ de eadem re oĩo formant̃ diuersi diuersos conceptꝰ ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendũ est ꝙ ꝓ declaratiõe termi/noꝝ ponũt̃ aliq̃ dicta. ¶ Primuꝫ est. in ꝓposito solũ fit mẽtio de voce articulata q̃ a boecio sic diffinit̃. Et illa q̃ ẽ copulata cuꝫ aliq̃ sen/su. i. ↄceptu mẽtis eiꝰ q̃ loq̃t̃ ⁊ ꝓfert. ¶ 2ᵐ dictum. scriptura est q̃dã ꝑtractio lr̃aꝝ ad placitũ iponentis ↄ̃stituta ad aliq̃d significandũ. ¶ 3ᵐ dictũ. significare nãliter ẽ itellectui sui significatũ nulla ipõne volũtaria pcedẽte. repñtare. ⁊ significare. ad placitũ est mediãte ipõne volũtaria suũ significatuꝫ re/pñtare. ¶ 4ᵐ dictũ. ꝑ modũ cuiusdã suppõnis ad h̃ ꝙ intellectꝰ itelligat vidẽtur q̃ttuor ↄcurrere. pͥmũ ẽ obm̃ q̃d ẽ res ipa cognita. 2ᵐ est ipe intellectꝰ. 3ᵐ est spẽs intelligibilis. 4ᵐ est actus cognoscẽdi q̃ ẽ ipa intellectio. ¶ 5ᵐ dictũ. paꝰ aĩe ñ ẽ obm̃ co/gnitũ. pꝫ. qꝛ obm̃ est ipa res. sed passio aĩe nõ est ꝓpria res. ſ; paꝰ aĩe ẽ nãlis similitudo rei. ergo pas/sio aĩe nõ est res siue obm̃ cognitum pp idẽ. nõ ẽ ẽt itellectꝰ. qꝛ intellectus nõ ẽ nãlis similitudo rei sic ẽ ipa paꝰ. ¶ 6ᵐ dictũ. passio nõ ẽ spẽs itelligibilis q̃uis ipa sit nãlis similitudo rei. pꝫ qꝛ paꝰ sequit̃ actũ itellectus quem terminat. ſ; spẽs intelligibilis pcedit actum itellectus cũ ab ipa causet̃. ergo paꝰ non est spẽs itelligibilis. Nec pp idẽ est actus intelligẽdi qꝛ ipa passio termiat actũ intelligendi. ⁊ ẽ terminãs ⁊ terminata. ¶ 7ᵐ dictuꝫ. nihil reale hñs esse subiuũ i aĩa vel extra aĩam ẽ paꝰ aĩe. pꝫ satis ex dictis. ¶ 8ᵐ dictũ. paꝰ aĩe est ens rõnis. qꝛ est q̃dam nãlis similitudo rei ad extra ficta tanq̃ idolum ab actu ipiꝰ aĩe hñs eẽ in aĩa solum obiue. ita ꝙ eius eẽ est i eẽ cognosci ad modũ ꝙ domificator vidẽs domũ ad extra fingit q̃dã idolũ q̃d est similitudo ipius domꝰ in suo intellcũ hñs eẽ obiuuꝫ tm̃. ⁊ tale idolum vocat̃ passio aĩe.

Secundo sciendum ẽ ꝙ liber ꝑiermenias. i. de interpretatione seu enũciatione ↄtinet duos libros ꝑtiales. in quoꝝ pͥ deter/minat̃ de ꝓpõne de in eẽ. cuius. s. subm̃ ⁊ pdicatũ sũt simplicia. ⁊ cõtinet tres tractatꝰ. quoꝝ pmꝰ est ꝓhemiũ i quo tãgit itẽtiõnẽ suã q̃ cõtinet vnũ ca/pitulum ⁊ vnã cõclusiõnẽ q̃ ẽ hec. oꝫ pͥ cõstituere. i. diffinitione oñdere q̃d sit nomẽ q̃d v̱bum. ⁊ postea q̃d negatio. i. orõ negatiua ⁊ affirmatio. i. orõ affirmatiã. ⁊ q̃d enunciatio. i. quid oratio. ¶ Conr̃ i 2º tractatu determiat de ꝑtibus enunciatiõis ⁊ con/tinet tria capitula. i quoꝝ pͥ inquirit aliquas ꝑticulas ponẽdas i diffinitiones ꝑtiũ orationis. ⁊ cõtiet sex cõclusiones. q̃ꝝ pma est hec: Ea que sũt i voce. i. voces sunt note eaꝝ passionum que sunt i aĩa. ⁊ ea que scribuntur. i. scripture sũt note eaꝝ q̃ sũt in voce. ¶ 2ᵃ ↄclusio tãgit cõuenientiã iter voces ⁊ scripturas. ⁊ est hec. sicut littere nõ sũt eedeꝫ apud oẽs sic nec voces sunt eedẽ apud oẽs. ¶ 3ᵃ ↄ̃ tangit cõuenientiam iter passiones aĩe ⁊ res ad extra qꝛ sicut res sũt eedẽ apud oẽs ita passiões aĩe que sũt nãles similitudines reꝝ sũt eedẽ apud oẽs. Ex his cõclusiõibꝰ põt ↄcludi ꝙ signoꝝ aliqua sũt significatiua ad placitũ vt voces ⁊ scripture. aliq̃ v̱o sũt significatiua nãliter vt passiones aĩe. ¶ 4ᵃ ↄ̃. amplius nõ determiat̃ de his rebꝰ sed magis spectat ad librum de aĩa. ¶ 5ᵃ ↄclusio. queãdmodũ in aĩa aliquotiẽs ẽ itellectꝰ. i. cõceptus q̃ est sine vero vl̃ falso. aliquotiẽs v̱o ẽ ↄceptus qui significat verũ vel falsũ. sic est etiã in voce. qꝛ q̃dã sũt q̃. s. sũt ↄplexe verũ vel falsũ significãtes. vt enũciatiões. q̃dã icõplexe ñ significãtes verũ neq; falsũ. vt noĩa ⁊ v̱ba. pmã ꝑtem ↄclusionis ꝓbat qꝛ circa ↄpõnem vl̃ diuisionem itellectꝰ ẽ veritas vl̃ falsitas. scd̃aꝫ ꝑtem ꝓbat. qꝛ noĩa ⁊ v̱ba sine ↄplexiõe ⁊ diuisiõe sũpta sũt ↄsimilia itellectui q̃ est sine v̱o ⁊ falso. qꝛ hõ vel albũ si sibi nõ addat̃ aliq̃d ñ significat veruꝫ ⁊ falsũ. ¶ 6ᵃ ↄ̃. nomẽ ꝑ se sũptũ ñ significat veꝝ falsũ. pꝫ ꝑ locũ a maiori. qꝛ l; h̃ nom̃ ycocuus aliq̃d sigificet. nõ tñ sigificat verũ ⁊ falsuꝫ nisi sibi addat̃ eẽ vl̃ ñ eẽ simpl̃r vl̃ s̃m tp̃s. i. nisi sibi addat̃ v̱bum pñtis tp̃is vel p̃teriti aut futuri tp̃is.

Tertio sciendũ ẽ ꝙ ꝓ intellectu q̃õnis incidũt tres difficultates. ¶ Prima est q̃liter se hñt ad enũciationẽ pͥus enumerata. rñdetur ꝙ diuersimode. qꝛ nomẽ ⁊ v̱bum se hñt ad enũciationẽ tanq̃ ꝑtes itegrales. ⁊ affirmatio ⁊ negaꝰ tãq̃ ꝑtes subiue. orõ v̱o ⁊ enunciatio sicut partes quiditatiue. orõ v̱o se habet vt genus ad enunciationem. cuiꝰ dr̃ia circunloquit̃ ꝑ hoc ꝙ adducitur ⁊ enũciatio. ¶ Secunda difficultas. q̃re aristo. nõ ꝓmisit se determinaturuꝫ de ꝓpositione ipothetica. rñdetur ꝙ iõ fecit. qꝛ nõn dr̃ a catᵃ nisi sicut vnum ⁊ multa. iõ cognita cathegorica faciliter cognoscitur ipothetica. Uel dr̃ ꝙ hoc fecit qꝛ ꝓpositio ipothetica ñ significat veritatem absolutam ſ; solum conditionatam. s. ex suppõne suarum ꝑtiuꝫ

mō in demōstratione ad quā pncipalr ordinat iste
liber ē ꝟitas absoluta. ⁊ pp eandē cām ptermisit
tractatum de sillogismis ipoteticis. ¶ 3ᵈ di. vtrū
cōceptus sic ⁊ res sint idē apud oēs. scripture aūt
⁊ voces sint diuerse. ad quā rn̄detur per vnā disti
ctionē ⁊ duo dicta. Distinctio est hec. aliqd eē idē
vel diuersū apud oēs pōt duplr intelligi. vno° isi
gnificando ⁊ repn̄tando. alio° i eēndo. ¶ Primū
dictū est istō. scripture nō sūt eedē apud oēs i sigi/
ficando ⁊ repn̄tando. sed tn̄ in eēndo. pma ps pz q̄z
nec significant nec repn̄tant idē apud oēs. zᵈ ps pz
q̄z scripture sūt q̄dā res quaꝝ eē nō variat pp di/
uersitatem idiomatū. verūtn̄ lz sint eedē in eēndo
ꝭm spēm nō tn̄ ꝭm numeꝝ. silr idē pz de vocibꝰ. q̄z
sūt eedē in eēndo apud oēs. n̄ tn̄ i significando. ⁊ h̄
itelligēdo de significato volūtario ad qō: s. signifi
candū fuerūt ad placitū istitute. q̄z significatione
nāli pn̄t apud oēs idē repn̄tare. s. seipas. ¶ zᵐ di
ctum. passiōes aie sūt eedē apud oēs in significādo
⁊ etiā in eēndo pn̄t dici eedē spē lz nō ꝭm numerū.
pma ps pz. q̄z spēs lapidis exn̄tis i itellecū greci vl
itellectu latini sēp idē repn̄tat. s. lapidē. zᵈ ps pz. q̄z
per aliam speciem numero apprehēditur vnꝰ la
pis. ⁊ per aliam aliꝰ ⁊ sic de alijs.

Conclusio rn̄salis. scripture sūt ad placi
tum signa vocū ⁊ voces passi
onū. passiōes ꝟo sūt reꝝ nāles similitudines. pmū
pz. q̄z latinꝰ non scit legere scripturā grecā. ⁊ huiꝰ
nō vr cā nisi q̄z ignorat voces qbꝰ scripture ordinā
tur i significādo. g̊ scripture ad placitū sūt signa vo
cum. Et ɔsilr secūda ps pz. q̄z latini non itelligunt
voces grecas eo q̄ ignorāt cōceptus qbus ille vo
ces subordināt i significādo. g̊ ɔsimiles voces apō
grecum repn̄tāt aliquē cōceptū quē tn̄ nō repn̄tāt
apud latinū. vr q̄ voces ad placitū sūt signa cōce
ptuū. 3ᵈ ps pz. q̄z passiōes sunt nāles similitudines
nāliter res repn̄tātes, ergo apud oēs.

Primo dubitat. vtꝝ enūciatio sit subm hꝰ
libri vel iterpretatio. Ad qō rn̄de
tur p duas distictiones ⁊ vnū dictū. ¶ Prima di
stinctio ē hec. Interptatio capit duplr. vno° vt est
vniꝰ lingue p aliā expositio. vel vt ē expō vniꝰ noi
nis minus noti p aliud magis notū: ⁊ sic nō capitur
hic. alio° capit p voce significatiua. ⁊ h̄ duplr. vno
mō generalr. ⁊ sic diffinit a cōmētatore. Interpta
tio est explicatio rei p sermonē ꝭm vnūquēq; mo
dū. ab altero sic diffinit. est q̄ de re vt in verbis est
vtimur ad reꝝ explanationē vt sūt vl nō sūt vlr.
Et a boecio sic diffinit. Interptatio ē vox p seipaz
aliqd ad placitū significās siue sit ɔplexa siue incō
plexa. Ex qua diffinitiōe iferunt tria correlaria. p
mū ē istud. q̄ sincathegoreumata nō sūt interpta
tiōes. q̄z p se ipas nihil significāt. zᵐ q̄ voces nālr
significātes nō sūt iterptatiōes q̄z magis sūt nate
ad expmendū ɔceptū q̄z ad eū iterptādū. 3ᵐ corre
lariū ē q̄ iterpta° sic accepta ē cois ad noia ⁊ ꝟba
⁊ ad oēs orōēs. ⁊ sic ē i plus q̄z enūciatio. sed alio°
capit interptatio spālr: vt est orō enūciatiua i qua
veꝝ ⁊ falsū iuenit ⁊ sic iterptatio enūciatio ⁊ ppō
ɔuertuntur. Ex q̄ diffinitiōe iferūtur duo correla
ria. pmū q̄ nomē ⁊ ꝟbū n̄ sūt iterptatiōes sed ma
gis ptes iterptatiōis. zᵐ orō depcatiua ⁊ alie orō
nes n̄ idicatiue nō sūt iterptationes. q̄z magis ordi
nātur ad recōfirmādum mētis affcm̄ q̄z ad signifi
cādū ɔceptū veꝝ ⁊ falsū. ¶ zᵈ di. interptatio seu
enū° pōt capi duplr. vno° pme intētiōalr ⁊ p dno
miato. s. p oi orōne ɔplexa ex sb̄o pdica° ⁊ copla. d
q̄ sb̄ orōe dnoiatie pdicat iᵈ zᵈ itēt° enū°. alio° capit
scd̄e itētiōalr ⁊ p significato. i. p q̄dā relatiōe rōis
fūdata sup tali orōne ɔplexa ⁊ termiata ad suū si
gnificatū. ⁊ sic enū° nō est aliqd ɔplexū nisi forsan
pdicatiōe māli eo mō quo diceremꝰ albū eē corpꝰ
vl subam. Dictū ē istud. enū° scd̄e itentionalr ca
pta ē subm attributiōis huiꝰ libri. pz q̄z vt pus pa
tuit i 3° notabili enū° hz pncipia formalia ⁊ q̄ditati
ua ptes itegrales ptes subiuas etiā passiones que
st sigificare verū vl falsū. oppō eq̄pollētia ⁊ ɔuer
sio ⁊ sibi ɔueniūt ɔditōes sbi attributiōis. g̊ d ea ē
scia tāq̄ d sb̄o hꝰ libri. g̊ enū° est subiectum. ⁊c.

Secundo dubitat. vtꝝ vox idifferenter si
gnificet conceptū ⁊ rē. qō nō vr
q̄z si sic seq̄retur q̄ q̄libz vox eēt equoca cū pla si
gnificaret. ¶ Ad dubiū rn̄det q̄ vox significat cō
ceptū ⁊ rē ad ex̄ differenter tn̄ q̄z significat ɔceptū
vt a quo emanat sua significatio. sed significat rē
ad extra obiectiue vt ad quā iponit ad significan
dū. Ex quo iferūtur duo correlaria. pmū ē q̄ in si
gnificādo talis ē ordo vocis vel scripture ad ɔce/
ptū q̄ q̄ncūq; ɔceptꝰ corrn̄dēs voci significat reꝫ
ad extra tūc nece ē q̄ vox corrn̄dēs illi ɔceptui si
gnificet illā eādē rem. zᵐ correᵐ ē q̄ scripture vo
ces ⁊ ɔceptꝰ sic se hn̄t p ordiem q̄ scripture signifi
cant mediātibus vocibus. ⁊ voces mediātibꝰ con
ceptibus. ⁊ ɔceptus significāt ipas res seipis ime
diate. ⁊ non p aliqd aliud. ideo si ɔceptus per pos
sibile vl ipossibile mutarētur secūdum suā signifi
cationem ēt vox ⁊ scriptura mutaret. ¶ Ad rōēs
rn̄r q̄ vox non dr equiuoca tm̄ ex eo q̄ significat

diuersa sed qꝛ significat diuersa obiectiue. modo vox nō significat obiue diuersa. qꝛ significat mentis ɔceptuȝ vt a quo emanat uox in significando. sed significat rem ad extra ut obiectum.

Tertio Dubitatur. Utrū in sola ɔpōne ⁊ diuisione itellectꝰ sit ꝟitas uel falsitas. Suppositis ꝗbusdam priꝰ dcis circa sextā ꝓpe/tatem sbie ⁊ ultimam. q. ꝑdicamentorū rn̄r per duas distictiōes ⁊ tria dicta. Prima distiº duplr̄ ē ꝟitas. ꝗdam ē i rebꝰ. alia est i itellcū. ¶ 2ᵃ distiº ꝟitatē eē i aliq̊ pōt q̄trupl'r ɔsiderari. qꝛ vel ē i aliq̊ subiue uel obiue. ul' tāq̄ȝ i cognoscēte. ul' tāq̄ȝ in signo. ul' tāq̄ȝ i cā. ¶ pᵐ dcm̄. ꝟitas rei ē i re tāq̄ȝ i sbo cū sit ꝗdam ɔformitas rei ad suā cām ꝓducētem. ⁊ est i ꝓpōe tāq̄ȝ i signo. i itellcū tāq̄ȝ i cogscēte ⁊ i ꝓducēte rē ipsā tāq̄ȝ i cā. ¶ 2ᵐ dcm̄. ꝟitas itellectꝰ q̄ ē ꝗdā ɔformitas actꝰ eius ad obm̄ ē i itellectu subiue ⁊ i actu eiꝰ fūdamētal'r. ⁊ i obo cognito t'minatiue. i re mouēte itellcū cāli'r. ⁊ i ꝓpōe uocali tanq̄ȝ i signo. Ex q̊ sequūtur duo corrᵃ: pᵐ ꝙ itellcūs uel ꝓpō mētalis denoiat' a ꝟitate denoiatōe itrinseca. sed res ul' ꝓpō denoiat' ꝟa denoiatōe extriseca 2ᵐ correᵐ: cessāte q̄lȝ actu itellectꝰ nulla ꝓpō forꝛ n̄ ali'r eēt ꝟa uel falsa. qꝛ fūdamēto destructo destruit' relatio fūdata i ipso. sed ꝟitas ē respcꝰ fūdatus i actu itellectꝰ. g̊ ipo ɔ̄structo destruit' ⁊ ipa ꝟitas. ¶ 3ᵐ dcm̄. s'm mētē phi. ꝙ i sola ɔpōe ⁊ disione itellectꝰ ē ꝟitas uel falsitas obiue. pȝ. qꝛ ꝟitas ē ꝗdā ɔformitas. ⁊ falsitas ē ꝗdaȝ difformitas. sȝ tal' ɔformitas ul' difformitas n̄ cognoscit' nisi ab itellectu reflectēte sup̄ suū actū ɔpando ipm. s. ad obm penes ɔformitatē ul' difformitatē. tal' āt ɔpatio ⁊ r'flexio n̄ ē sine ɔpōe ⁊ diuisione. g̊ i sola ɔpositione ⁊ diuisione itellectꝰ ē ꝟitas vl' falsitas obiue.

Ad rationes Ane oppositū. Ad pmā dr̄ ꝙ termiꝰ ꝑdicat ideȝ qd̄ significat obiue. iō vox semp ꝑdicat rē quā significat obiue. nō āt ɔceptū quē significat tāq̄ȝ id a quo emanat vox i s'nº. Ad ɔfirmationē dr̄ ꝙ apud oēs voces vel scripture sūt eedē in eēndo n̄ āt i significādo. vel repn̄tādo. ¶ Ad secūdā dr̄ ꝙ lȝ de eadē re sub alia ⁊ alia formalitate possȝ ab eodeȝ vel a diuersis formari diuersus ɔceptus i spē tn̄ ɔ̄ eadē re oīo ⁊ sub eadē formalitate lȝ possint formari diuersi ɔceptꝰ i numero. n̄ tn̄ i spē.

Queritur Utꝝ diffiº nois i q̄ dr̄ nomē ē vox significatiua ad placitū sine tpe cꝰ nulla ps sepata significat sit sufficiens. ¶ Arguit' p. ꝙ non qꝛ aliqs ɔceptus mētalis ē nom̄. ⁊ tn̄ nō est vox. nec ēt significat ad placitum. ergo male dr̄ ꝙ nom̄ ē vox significatiua ad placitū. ¶ Arguit 2º sic. oē ens nāle tpe mēsurat'. sed vox ē ens nāle. gº tpe mēsurat'. sȝ nomē ē vox. ergo mēsurabit' tpe: ⁊ ꝑ ɔn̄s significabit cū tpe. ¶ Arguit' 3º sic. q̄cq̄d est vl' potest eē extremū ꝓpositionis ꝑ se significat. sȝ aliq̄ ps nois ɔpositi sepata pt̄ eē extremū ꝓpōis. g̊ ptes nois ɔpositi sepate s't ꝑ se significatiue. an̄s pȝ ɔ̄ ista dictiōe pr̄familias. cuiꝰ ptes sepati sūpte pn̄t eē extrema ꝓpōis vt dicendo homo ē pr̄ ⁊ regit familias suas. ¶ In oppositum est aristo.

Primo sciēdū est ꝙ ꝓ intellectu terminorū ponunt' tres distinctiones. pᵃ ē nom̄ pōt capi dupl'r. vnoº scd̄e itētiōal'r ꝓ ꝑ se significato. ⁊ tc̄ significat q̄ȝdā itētiōeȝ scd̄aȝ q̄ ē ꝗdā rl'o rōnis derelicta i. signo ꝑ actū itellectus comparātis signum ad suum signatum. Alio mō capitur ꝓ denoiato. s. pro ipo sig̊ de q̊ ɔ̄noiatie ꝑdicat' illa relatio rōnis. ¶ 2ᵃ diº. nom̄ sumptum ꝓ ɔ̄noiato ē triplex. s. m̄tale. vocale ⁊ scriptū. nom̄ m̄tale ē cō/ceptꝰ m̄tis nāl'r repn̄tatiuꝰ rei q ꝑ se aptꝰ natꝰ ē esse sbm̄ enūciatōis mētal'. nom̄ vocale ē vox cathegorica ad plm̄ repn̄tatiua sui significati q̄ ꝑ se ⁊ significatiue sūpta pōt eē sbȝ enūciatōis vocal' ⁊ ꝓportōabil'r diffiniri pōt nom̄ scriptū. ¶ 3ᵃ diº. vox pt̄ capi dupl'r. vnoº vt est terminꝰ pme itētōis ⁊ tūc ē ꝗdā q̄litas realis ɔ̄ 3ᵃ spē qualitatis se hn̄s ad nomē sic̄ sbm̄ ad accn̄s. ⁊ tūc ista ē ꝑdicatio māl' sbi. s: de accn̄te nomē est vox. alioº capit' vox scd̄e itētional'r ⁊ tūc significat vnā rel'onē rōnis quā intel/lectꝰ cāt in voce ɔpando ipaȝ ad suū significatū i/ponēdo eā ad significandū. ⁊ tūc posset dici genus nōis. ⁊ tunc erit predicatio formalis generis ɔ̄ specie dicendo. nomen est vox.

Secundo sciēdū ē ꝙ i h̄ 2º cº ɔ̄t'miat ari. ɔ̄ ptibꝰ integralibꝰ enūciatōis ⁊ cōtinet duas ptes. i q̄ꝝ pᵃ itēdit. 5. ɔclōes. pma tāgit diffōem nois. ⁊ ē hec. nomē ē vox significatiua ad placitū sine tpe cꝰ nulla pars ē significatiua sepata. hanc vltimā particulam ꝓbat ari. qꝛ partes nominis ɔpositi que magis vident' significare nihil significāt. nā in h̄ noīe equiferꝰ partes eiꝰ nihil significāt per se queādmodū est in orōne q̄ ē equꝰ ferꝰ. ¶ Secūda ɔº. nō sil'r se hn̄t ptes nois cōpositi sic̄ ptes nois simplicis. pȝ qꝛ ptes nois simplicis nulloº sunt significatiue separate. sed partes nois cōpositi apparent aliquid significare eo ꝙ habent potētiam ad significandum: non tamen actu aliquid significant quia nō habent significatōeȝ sepatā a toto vel ab alia parte cui per ɔparatiōeȝ vniūtur.

¶ 3ª cõclusio. nomen significat ad plm. pz qꝛ non significat nãliter. gº significat ad plm. añs pz. qꝛ nomen solum significat qñdo fit nota. i. qñ ab institutione voluntaria imponitur ad significandum. Et cõfirmatur. qꝛ illrãti soni ferarꝝ non sũt noia eo ꝙ significant nãliter. ergo nullum significans naturalr ẽ nomẽ ⁊ ꝑ cñs nomẽ significat ad plm. ¶ 4ª cõclusio. nomẽ ifinitũ nõ est nomẽ s̃m logicum. pz qꝛ nõ homo non est nomen nec est ei nomen ipositum q̊ posset nominari vel appellari. qꝛ nec ẽ orõ affirmatiua nec ẽ orõ negatiua. sz põt vocari nomen ifinitum. g̃ nomẽ infinitũ nõ ẽ nomẽ s̃z logicũ. ¶ 5ª cõ: noia obliqua nõ sũt noia secũdum logicum. pz inductiue. qꝛ catonis catoni non sunt noia sed casus noiuz. cõueniũt tñ ⁊ dr̃nt noia obliqua cũ noibus rectis. cõueniũt quidẽ i rõne. i. in significato. qꝛ nomẽ rectum ⁊ nomẽ obliquũ hñt idem significatum. sz differũt. qꝛ si noi recto addat̃ h̃ verbz ẽ fuit vl' erit significat verum vel falsum. sed si illud idẽ addat̃ noi obliquo. vt dicendo. catõis est vel catonis fuit vel erit nũdum significat verum vel falsum. sic ex illa pte textus solet elici cõis auctas ꝙ verum vel falsum p̃supponũt cõgruum vl' icõgruum.

Tertio sciendum est ꝙ circa hunc textum icidũt tres difficultates. p̃ma ẽ. vtꝝ p̃dicta diffinitio. nois conueniat oi noi mẽtali vocali vl' scripto. rñr dupl'r. p̃mo ponẽdo duo dicta: p̃mum ꝙ nomẽ dicitur analogice de noie mẽtali vocali vel scripto ita ꝙ nomẽ võle sit p̃ncipalius analogum. ¶ 2m dictum ꝙ qñ diffinitũ est analogicum tũc totalis diffinitio debet conuenire p̃ncipali analogato. ⁊ sufficit ꝙ s̃m aliquas ptes diffinitionis conueniat ceteris analogatis. Ex quibus iferũt duo corrolaria. p̃mũ ꝙ h̃ diffinit nom̃ in sua tota cõitate. vt. s. p̃dicat̃ d̃ nomĩe mẽtali ⁊ vocali ⁊ scripto. ¶ 2m corm. ꝙ h̃ difº cõueñit istis. 3. analogatis. sz dr̃nt qꝛ tota difº s̃z oẽs suas ptes cõueñit nomi vocali. sz alijs tñ cõueñiũt aliq̃ ptes diffõis. al'r rñr ꝙ p̃dcã dif°so^m dat̃ d̃ nõie vocali c⁹rõ pt eẽ qꝛ lib iste ordinat̃ ad. sciaz d̃ sillo° i qua p̃ncipali⁹ agit̃ de sill'is võlib⁹ ꝑ q̊s pmpti⁹ ⁊ magis expedite possum⁹ disputãe. Et si dicat̃ ꝙ logic⁹ ñ hz cõsiderãe voces vt sepi⁹ patuit. cõcedit̃ capiẽ° vocẽ p̃me itẽtõal'r. h̃ at̃ diffit nomẽ vocale ⁊ scd̃e itẽtõal'r sũptũ. 2ª di°. vtꝝ vacuũ chiera ycoceru⁹ ⁊ silia sint noia. ⁊ vr̃ ꝙ sic qꝛ nihil signt. Rñr ꝙ t'ius cõis supponẽs mediãte v̄bo significãti actũ aie ifiorẽ ãpliat̃ ad stãdũ ꝓ his q̃ sũt vel fuerũt vl' erũt. vl' pñt imaginari eẽ sub forᵃ t'mi supponẽtis. idõ lz ista nõia ñ significẽt aliq̊d q̊d ẽ. tñ significãt aliqd imaginabile. Uel pt dici ꝙ nihil iponit̃ ad significãdũ ꝑ vocẽ nisi vt ẽ cõceptuz vl' cognitũ. idõ lz significatũ illaꝝ diffõuz nõ habeat esse veꝝ reale hz tñ eẽ cognitũ q̊d suffic̃ ad h̃ ꝙ per vocẽ significet̃. ¶ 3ª difficultas. vtꝝ partes nois cõpositi sepate aliqd significẽt. rñr ꝑ vnã distictiõez ⁊ duo dcã. Dist° ẽ h̃. ptes nõis cõpositi pñt dupl'r cõsiderari. vno° vt sũt ptes nõis siue vniunt̃ ad cõstitutionẽ vni⁹ nõis cõpositi. 2° pñt cõsiderari vt sũt ex nomẽ. ⁊ hoc dupl'r. vno° vt sũt in orõne tãq̃ ptes ei⁹. alio° extra orõnẽ. ⁊ his duob⁹ modis nõ sunt ꝓprie partes nõis cõpositi qꝛ proprie nihil dr̃ ps nisi vt i actu vnita ẽ alteri ad constitutionem totius. ¶ P̃mũ dcm̃ ẽ istud. nõis cõpositi ps aliq̃ alteri nõ vnita dictõaliter vel alteri vnita orõaliter ẽ significatiua. pz de hac dictiõe ferus que si per se sũat̃ vel sit actu vnita in hac orõne equiferus. est significatiua. ¶ 2m dcm̃ ẽ istd̃. nulli⁹ nois cõpositi pars alteri dictõal'r vnita vel ab alia sepat̃ itellecta est significatiua. ⁊ i hoc sẽsu ꝓbat ari. partes nominis cõpositi sepatas nihil significare.

Conclusio rñsalis. diffõ nois ẽ sufficient̃ assignata i textu. Conclusio satis patet ex scd̃o notabili:

Primo dubitat̃. Utruz iste voces buf baf sint significatiue ad placituz siue tpe. Rñdetur ꝑ tres distictiones. ¶ Quaꝝ p̃ma est hec. significatiuũ põt capi dupl'r, vno° vt dicit potẽtiã ad significãdũ ⁊ sic tũ vz sic potẽt significare ⁊ h̃ mõ buf baf ⁊ gñaliter oĩs vox ẽ significatiua eo ꝙ põt iponi ad significãdũ. alio° põt capi significatiuũ vt dic̃ aptitudinẽ ad significãdũ ⁊ tũ vz sicut aptũ natũ significare. ⁊ h̃ mõ sola vox actu imposita ad significãdũ ẽ significatiua. ¶ 2ª distin° aliq̃ vocẽ significare ad plm potest dupl'r itelligi. vno mõ sic ꝙ significat ad plm p̃mi iponentis vel alic⁹ tot⁹ cõitatis. scd̃o mõ dr̃ significare ad placitũ qꝛ significat ad plm cuiuslibet volẽtis eã istituere sic nomẽ ñ dr̃ significare ad plm sz p̃mo mõ. ¶ 3ª distictio. nom̃ significare sine tpe põt itelligi tripl'r vel ꝓut h̃ dictõ sine sigt exclusionẽ circa significatũ vocis ⁊ sic iª vox dr̃ significare siñ tpe c⁹ significatũ vl' ptes significati ñ ẽ tp̃s nec ps tpis. ⁊ sic mlta noia q̊ sũt tp̃s dies ãn⁹ mẽs ñ dñr significar̃ siñ tpe. Ul' illa d° sine dic̃ exclusionẽ circa significationẽ vocis ⁊ sic illa vox dr̃ significare sine tpe q̃ nõ significat suũ significatũ i tpe l' qñ tp̃s ẽ ⁊ sic adhuc mlta noia imo forte oia ñ dñr significare sine tpe. 3° põt itelligi ꝓut h̃ dictõ sine significat exclusionẽ circa modũ significãdi ipsi⁹ uocis. ⁊ sic illa uox dicitur significare sine tpe q̃ p̃ter suum p̃ncipale si

gnificatū ꝺ suo mō significādi n̄ repn̄tat tps̄ vł aliq̄ꝫ ꝺr̄az tpis. ⁊ sic nom̄ ꝺr̄ significar̄ sine tpe. ⁊ h̄ mō p₃ rn̄sio ad dubium ⁊c.

Secundo dubitat̄. Utrū nomē ifinitū sit vox icomplexa aliquid ponens ꝛn̄detur ꝑ duas distictōes ⁊ duo ꝺcā. ¶ Prima distictio ē hec. duplex ē vox. s. ꝯplexa ⁊ icōplexa. Uox ꝯplexa ē cuꝰ significatū ꝺpēdet a significato suaꝝ ptiū sic ꝙ significatū ptis sit ps significati totius ⁊ totū significatū sit significatū totiꝰ. sed vox icōplexa ē cuiꝰ totū significatū ē adeqtu₃ voci. ita ꝙ ps significati n̄ corn̄deat pti vocis nec econtra. ¶ Scđa distiꝰ i noīe duplex pōt ꝯpō ꝯcipi. quedā ē itrīseca q̄ est ꝯpō q̄litatis a qua nomē iponiť cu₃ suba cui nomē iponiť. Alia ē ꝯpō extrīseca que cōuenit noi vt ē ps oꝛōnis. Ex hoc sequunť tria correlaria. Primū est ꝙ negatio addita noi negās cōpositōem extrīsecā reddit negatiuā ꝑpōem. 2m ꝙ negatio addita noi negās cōpōnem itrīsecā tm̄ fac nomē ifinitū q₂ tm̄ negat ꝯpōnē q̄litatis ꝺe suba. ¶ 3m corrm. nomē ifinitū ē cuꝰ ꝑuata ē q̄litas ꝺeťminata remanēte suba ifinita. Primū ꝺcm̄. nomē ifinitū n̄ est vox icōplexa. p₃ q₂ ꝯponiť ex noīe finito ⁊ negatōe. ¶ 2m ꝺcm̄. nomē ifinitū nihil ponit. q₂ illō ꝺr̄ aliqd ponere qō ē verisicabile ꝺ aliquo positiuo ꝺeťminate. s₃ nomē ifinitū indifferenter p̄dicať ꝺ ente ⁊ nō ente ideo nihil ponit.

Tertio dubitatur. vtꝝ nomē obliquum sit nomē s̄m logicū. Et vr̄ ꝙ sic. quia pōt eē subm enunciatiōis sic p₃ in ꝑpōne modali. ¶ Ad dubiū respōdetur ꝑ distinctōꝫ q₂ nomē potest capi duplr̄. vno mō cōiť ꝑ oi eo qō pōt subijci respcū v̄bi ꝑsonal' vel impsonalis siue modi finiti vel ifiniti. ⁊ sic nomē obliquū pōt dici nomē. Alio mō pōt capi nomē ꝑ eo qō pōt subijci in ꝑpōne respectu v̄bi ꝑsonalis pn̄tis tpis indicatiui modi tm̄ ⁊ sic obliquꝰ nō est nomē s̄cđm logicum.

Ad rōnes an̄ oppositū. ¶ Ad pmā ꝺr̄ ꝙ ꝯceptꝰ mētis n̄ est nomen vocale ꝺ quo p̄ncipalr̄ diffinitur. patuit in 3º notabili. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ hec capiť vox 2 ītētōalr̄ vt patuit i ꝑ notabili ¶ Ad 3m ꝯceditur ꝙ ps noīs ꝯpositi vt nō est alr̄i vnita dictionalr̄ vel etiā₃ vt est vnita alr̄i oꝛonalr̄ ē significatiua nō autem vt est ps noīs ꝯpositi ⁊ alr̄i dictionalr̄ vnita vt patuit i t̄tio notabili. ⁊ hec ꝺ questione.

Queritur vtꝝ diffō v̄bi sit i textu sufficienter assignata. Et arguiť p̄mo ꝙ non. q₂ in ista diffōe nō poniť genꝰ diffiniti. ꝰ nō ē sufficiēs

q

Añs p₃. q₂ vox significatiua ad p̄m ē genꝰ respcū noīs ⁊ v̄bi. ꝰ sicut poniť i diffōne noīs. ita ꝺ₃ poni i diffōe v̄bi. ¶ Arguiť 2º i hac ꝑpōne. deꝰ ē trinus. istud verbū ē. nō significat tps. Tū q₂ ipa fuit v̄a añq̄ꝫ tps eēt. videlicet an̄ creatiōnē mūdi. Tu₃ q₂ eē diuinū n̄ m̄surať tpe. gº male ꝺr̄ ꝙ verbū est qō significat tps. ¶ Tertio sic. i hac ꝑpōe. hō currit. h̄ p̄dicatū currit ē v̄bū. ⁊ tm̄ n̄ ē nota eoꝝ q̄ de alt̄o ꝺn̄r. ergo ꝺ diffōnē. ¶ In oppōm est aristoteles.

Primo sciēdū ē. ꝙ ꝑ itellectu qōis ponūtur due distictiones ⁊ vnū dictu₃ ¶ Prima distictio est hec. ꝙ aliud est significare tps ⁊ aliud ē significare cū tpe. Q₂ significare tps ē ꝺe significato p̄ncipali iportare tps sicut ista nomina ānus dies. s₃ significare cū tpe ē p̄ter p̄ncipale significatu₃ ꝺe suo mō significādi iportare aliq̄ꝫ ꝺr̄a₃ tpis. ⁊ hoc mō v̄ba ⁊ pticipia ꝺn̄r significare cū tpe. ¶ 2a distiꝰ ē hec. aliqd ꝺr̄ duplr̄ significare cū tpe vnoꝰ. q₂ vel significat cū tpe ꝺeterminate vł ideťmiate. Significare cū tpe ꝺeťmiate est significatū p̄ncipale iportare p̄cise sub vna ꝺr̄a tpis sic ꝙ n̄ sub alia. ⁊ h̄ modo v̄ba ꝺn̄r significare cu₃ tpe: Nā istud v̄bū amo significat actū amādi esse vł fieri i tpe pn̄ti. Sed significare cū tpe ideťminate ē suū significatu₃ p̄icipale iportare sub vna ꝺr̄a tpis ⁊ nō tm̄ p̄cise s₃ qn̄q̄ꝫ sub alia rōe alicuius additi. ⁊ hoc mō pticaria ꝺn̄r significare cū tēpoꝛe ideťmiate sic hoc pticipiū amās qn̄ addiť v̄bo pn̄tis tpis: tūc significat eē vel fieri ꝑ tpe pn̄ti. S₃ qn̄ addiť v̄bo p̄teriti tēpoꝛis tūc significat actu₃ amādi fuisse i p̄terito. si vero addať v̄bo futuri tēpoꝛis signif. cat actū amandi foꝛe i futuro. veru̅tamē respectu cuiuscūq̄ꝫ v̄bi cuiuscūq̄ꝫ tpis sumať hoc pticipiū amās semꝑ est pn̄tis tpis. q₂ l₃ aliqn̄ significet actū amādi fuisse i p̄teito vel foꝛe i futuro. h̄ n̄ est nisi ꝑ quāto tale tps fuit vel erit pn̄s. Dictū ē istud ꝙ petrꝰ hispanꝰ ꝯsiderās v̄bu₃ p̄cise vt distinguitur ꝯtra nomē ⁊ oꝛōem nō habuit ponere i diffinitione verbi istā pticulā: ⁊ est eoꝝ que de altero ꝺn̄r nota. S₃ phs ꝯsiderās v̄bū vt distiguitur ꝯtra quodl₃ extremū ꝑpōis. ⁊ ꝯtra quālibet parte₃ extremi: ita ꝙ v̄bū qō ē pars subiecti vel p̄dicati non meretur dici verbū apud logicū eo ꝙ nō copulat p̄dicatū cū subiecto nec talē copula₃ icludit. ideo poniť ista particula i diffōe v̄bi data a phō.

Secundo sciēdum ē ꝙ in hac scđa pte ꝺeterminat Aristo. ꝺ verbo quod cōtinet quattuoꝛ ꝯclusiones. ¶ Prima tāgit diffinitionē v̄bi. ⁊ ē hec. verbu₃ aūt est qō cōsignificat tps cuiꝰ nulla pars extra aliqd significat. ⁊ ē semꝑ

eorum que de altero pdicant nota. pma ps p3. qr cursus est nomē. currit vo est verbū. r huius dria vr esse qr currit cōsignificat tps nō aūt cursus. Ultimam ptem pbat qr verbum ē semp nota. i. signum vnionis r compōnis eorum que pdicant siue eēntialr siue accñtalr de subō. ¶ z^a dō ē. verbū infinitū nō ē verbum apud logicū. p3 qr nō currit nō laborat sūt verba infinita. r tñ nō sūt verba. g rc. maior p3. qr tali drie verbi cuiusmodi nō currit nō laborat nō ē nomē imposiū. sed tamē pñt dici vba infinita. mior p3 qr nō currit nō laborat cōsignificāt tempus: r sūt note eorum que pdicantur de alio. non sūt tñ verba sed sūt infinita verba quia simplr pdicantur de quolibs quodē r quod nō ē. ¶ 3^a dō. verba obliqua ñ sunt verba quia amauit amauerat sunt verba obliqua r tñ nō sunt verba sed sunt casus verbi. Differt eni verbum a verbis obliqs quia verbum cōsignificat tempus presens. sed obliquū verbu3 cōsignificat tps pteritum r futurū que cōplectūtur r copulantur ad pñs. ¶ Quarta cōclusio mouet quoddā dubium. ex quo eni dcm̄ est qr verbum ē nota eorum que de altero pdicantur posset aliquis credere qr verbū fm se r per se ex ppōem dcm̄ ñ esset nota nec vox significatiua. hoc remouens dicit qr verba fm se dcā sunt nomina r significant aliquid qr ille qui dicit verbū solitarie sūptū constituit intellectum simplicem. r qui audit qescit. et l3 ipm verbum sic solitarie sūptum significet aliqd tñ nōdum significat aliquid verum vel falsu3. nec affirmatiuū nec negatiuum. quod p3 exemplo. qr si hoc verbum est purum dixeris. i. acceperis solitarie sine cōpōne r diuisione ipm quidem nihil ē. hoc ē ñ significat aliqd affirmatiue vel false qr significat cōpōem quādā cōpōe3 quā sine cōpositis. i. extrēis ñ ē itelligere:

Tertio sciēdum ē. qr circa hūc textum incidunt tres difficultates. Prima est. vtrum verbu3 sit sp nota eorum q de altero dicunt. Ad qd rñdet p tres distinctiones r tria dcā. Prima distinctio ē h. duplex est vbū. s. substātiuū q est hoc verbū sū es est qd significat quendā actū complexiuū extremorum ppōis. Aliud est vbū adiectiuum qd iō dr adiectiuū qr in sua significatiōe aliquid addit vltra hoc vbū sum es ē. ¶ Scda distinctio. qdlibet vbū adiectiuum includit duo. scil3. actu3 gnālē q iportat p hoc verbu3 est. Et actum specialē q dr res vbi iportata p pticipiū descēdēs a tali vbo ¶ Tertia distinctio. duplex ē pdicatū quoddam ē pdicatū formale. r a quodā sic videlicet ab alberto diffinit. Est qd itra se cōcipit formam per quam retorquet id quod inest ad aliud cui inest. r de quo dr vt de subo. Talis aūt forma ē ipa cōpōsitio quam vbu3 intra sē cōcipit p hoc qr significat actū alteri iherentē: ideo hoc vbū est pdicatū formale qd ē copulatiuū pdicati mālis cum subo. Aliud ē pdicatū māle qd ē res vbi significata p pticipium vel aliqd significatū p nomē. ¶ Primū dcm̄ est istud: hoc vbū est semp est nota eorum que d altero pdicantur. pat3 qr hoc vbum est ex eo qr intra se concipit compōem ē nota siue signu3 vnionis pdicati cum subo. ¶ z^m dictu3. nullū vbu3 adiectiuū est de se nota eorum que de altero pdicantur. patet: qr nota cōpositionis distiguit a quolibet extremo compositionis. sed vbum adiectiuū in ppōne sūptū sp ē extremū vel ps extremi ppōis. g de se non sibi cōuenit eē nota eorum que d altero pdicant. ¶ 3^m dcm̄: quodlib3 verbum vel fm se: vel secūdum aliqd sui ē nota eorum que de altero dicūtur. prima ps p3 de hoc verbo est eo qr ē copla r ñ extremū nec ps extremi. iō de se est nota eorum q de altero predicātur. De secundo p3 qr verba adiectiua a rōne actus gnālis quē icludūt hñt virtutem copulandi pdicatū cū subo. ergo verba adiectiua p aliquid sui hñt qr sint note eorū q de altero pdicantur. ¶ z^a difficultas. vtrum verba fm se dicta sūt nomina. rñdetur pmo p distinctionē qr nomen duplr accipit. vno modo spālr. v3. put ē ps orōnis ab alijs distīcta. r sic verba nō sunt noia. alio modo capit nomē generalr vt ide3 est qr notamē. i. nota mentis seu signum conceptus. r sic verba sunt noia. alr rñdetur p duo dicta. pmū ē. qr verba fm se solitarie r extra orōne3 sumpta ab soluunt a cōpōne exercita siue ab accidentali vnione pdicati cū subo. nunqꝫ tñ absoluunt a cōpōne aptitudinali seu cōcepta qr adhuc sūt nata poni in ppōne p modū vniti extremorum. ¶ z^m dictū. verba dicta fm se. i. solitarie extra orōne3 accepta sunt noia. i. sīlia noib. p3 qr noia accepta fm se aliqd significant nō tñ repñtant verū vel falsu3. sed tm̄ repñtant cōceptum simplicē. sic etiā vba extra orōnē capta cū absoluatur a cōceptione exercita nō significāt aliquid verum vel falsum sed representant conceptum simplicem. ¶ Tertia difficultas est vtrum verba obliqua r infinita sint verba secundum logicu3. respondetur per vnam distinctionē r vnum dictum. Distinctio est hec. enunciatio potest capi duplr. vno mō coiter pro rōe significante aliquo verum vel falsu3 siue hoc significet pmo r p se finite r determinate siue nō. z modo capit enūciatio spe cialr p orōne q p r p se finite determinate signi/

ficat verū vel falsū. ¶ Dcm̄ ē istud. v̄ba obliq̄ ⁊ īfinita. sīlr noīa obliqua ⁊ īfinita sūt ptes enūciatōis p⁹ sūpte nō tn̄ z⁹. ⁊ q₂ logic⁹ pncipalr capit enūciatōem z⁹. iō v̄ba obliq̄ vel īfinita vel ēt noīa obliq̄ ⁊ īfinita nō sūt noīa apud logicum.

Conclusio rn̄salis. diffō verbi est sufficiēter in textu assignata. oclusio p₃ ex dictis prius.

Primo dubitat. vtrū īfinitū v̄bū aliqd ponat. rn̄det p duo dcā. pᵐ dcm̄. q̄ ad h̄ q̄ aliqđ v̄bū possit īfinitari due oditōes regrunt. pᵃ ē. q̄ tale v̄bū significet actū spālē rōe c⁹ h̄ v̄bū ē qđ tn̄ significat actū gnālē n̄ pōt īfinitari. ¶ zᵃ oditio. q̄ talis act⁹ spālr sit finit⁹ ⁊ n̄ īfinit⁹. defcū c⁹ v̄ba iā īfinita non pn̄t īfinitari. ex qb⁹ īfert diffō v̄bi īfiniti. ⁊ ē c⁹ ꝓuat⁹ est act⁹ spālis remanēte actu gnāli īdeterminato. ¶ zᵐ dcm̄. v̄bū infinitū nihil ponit. p₃ q₂ per negatōe₃ infinitā additam v̄bo negatur qcquid positiuū erat ī illo v̄bo. cū tn̄ act⁹ gnāl ī verbo sit idētificat⁹ cū actu spāli: iō negato actu spāli negat ⁊ act⁹ generalis. Et ofirmat rōe text⁹. q₂ nihil positiuū p̄dicat idr̄nter de ēte ⁊ n̄ ēte. s₃ v̄bū īfīᵐ p̄dicat ꝺ ēte ⁊ n̄ ente eq̄lr. g̃ nihil ponit.

Secundo dubitat. vtrū v̄bū īfinitū ī orone positū mācat īfinitū. Rn̄det q̄ nō: q₂ negatio ꝺ sua v̄tute sp h₃ fieri ad opōe₃ pncipaliorē. sed opō p̄dicati cū s̄bō q̄ ocipit ī actu generali ipi⁹ verbi pncipalior ē in ꝓpōe q̄ꝫ opō act⁹ spālis cū actu gnāli. g̃ nega⁹ addita v̄bo ī ꝓpōne sūpta negabit opōem p̄dicati cū subō. ⁊ p ons v̄bu₃ erit negatū ⁊ nō īfinitatū. ⁊ cōfirmat p ari. q₂ ari. z⁹ b⁹ nō docet ꝓpōes multiplicare q̄ sūt de alijs v̄bis ab h̄ v̄bo ē. alr q̄ꝫ illas de hoc verbo est de z⁹. adiacēte. Sed ꝓpōnes de hoc verbo ē de z⁹ adiacēte nō multiplicātur penes p̄dicatū finitū ⁊ īfinitū. g̃ nec ꝓpōes de alijs v̄bis. ⁊ per ons v̄ba nūq̄ꝫ ī finitant in enūciatōe. Alr rn̄det q̄ verbū infinitū ī orone positū manet infinitum. Qđ cōfirmatur triplici auctoritate. pᵃ est aristo. in textu dicētis q̄ v̄bum infinitū ē nota eo₂ que de altero p̄dicantur s₃ n̄ pōt eē nota eo₂ q̄ p̄dicātur ꝺ aliq̄ nisi vt actu sumitur ī ꝓpōe. g̃ v̄bū manet ī ꝓpōe īfinitū. zᵃ auctoritas ē ari. ī textu dicētis q̄ v̄bū īfinitū silr ē ī quol₃ qđ ē ⁊ ī quol₃ quod n̄ ē. qđ cōiter sic exponitur. Uerbū īfinitū īdifferēter p̄dicatur tā de ente q̄ꝫ de nō ente. Nō eni p̄dicatur nisi vt ē ī enūciatione. ergo positū ī enūciatōe manet īfinitū. 3ᵃ ē auctoritas ari. p̄ posterio₂ faciētis talem demōstratiōnē. quicquid n̄ scitillat ē ꝓpe: sed planete n̄ scitillāt. ergo planete sunt prope. ibi ac eni demōstratōe h̄ v̄bū nō scitillat ē infinitū ⁊ nō negatū. g̃ v̄bū in orone positū manet īfinitū. mio₂ p₃ q₂ si h̄ v̄bū nō scitillat. fuerit v̄bum negatū tūc argueret mīore negatiua ī pma figura ex q̄ nihil seq̄t. Itē ēt argueret ex duab⁹ negatiuis ex qb⁹ ēt nihil seq̄t. Et ad pbatoem pcedētis oppionis dr̄ q̄ negatio īfinitās addit v̄bo per opōem ⁊ facit vnā enūciatiōem cū eo. ideo talis negatio solum negat opōem itrīsecam verbi que est compō act⁹ spālis cū actu gnāli ⁊ relinquit compōem extrinsecam que est cōpō act⁹ generalis cū subiecto affirmata ⁊ nō negata ⁊ ad auctoritatē rn̄det q̄ loc⁹ ab auctoritate negariue nō t₃. rō tamē q̄re aristo. nō docuit multitudie₃ talium ꝓpōum hec fuit. quia nō est facile cog̃scere drīam inter ꝓpōem de predicato īfinito ⁊ aliā ꝓpōem negatiuam de predicato finito.

Tertio dubitat. vtrū v̄bum possit absolui a onotatione tp̄is. Rn̄detur p vnā distictionē ⁊ duo dicta. ¶ Distinctio ē hec. verbum absolui a onotatōe tp̄is potest duplr itelligi. vno⁹ sic q̄ nullum tempus determiate nec indetermiate osignificet. Alio modo potest intelligi absolui a cōnotatiōe tp̄is sic q̄ nullum tp̄s osignificet s₃ omne indetermiate. ¶ Primum dictu₃ ē istud. hoc verbum ē vtroq̄ꝫ modo pōt absolui a onotatiōe tp̄is. De primo p₃. q₂ quecūq̄ꝫ vlia pōt itellect⁹ seorsu₃ a oceptu simplici intelligere potest ⁊ illa vniuersalia per vnum actū simplicē vnire ⁊ copulare. sed itellect⁹ potest ocipe hoīe₃ ⁊ aīal duobus oceptib⁹ simplicibus precisis a onotatione tp̄is. ergo p vnū actum simplicem p̄scidētem a onotatione tp̄is poterit illos duos ocept⁹ copulare. sed talis act⁹ copulatiu⁹ est verbū. ergo verbū pōt absolui a q̄cunq̄ꝫ onotatione temporis. De z⁹ p₃ q₂ multe sūt pro pōnes necessarie ⁊ demōstrabiles formate de h̄ v̄bo est. s₃ in talib⁹ hoc v̄bum est non onotat aliqđ tē pus determiate. sed oē īdetermiate. g̃ ⁊c̄. mino₂ p₃ quia in ꝓpōibus demonstratiuis esse deb₃ dici de omni posteriori ad quod regrit vl̄itas tēporis ⁊ vl̄itas subi. ¶ zᵐ dcm̄. verbum p̄teriti vel futuri tp̄is nō pōt absolui a onotatiōe tp̄is. p₃ q₂ nihil dr̄ fuisse nisi coexisteret tp̄e preterito: nec etiā fore nisi coexisteret in futuro. ergo ⁊c̄.

Ad rationes an̄ oppositum. Ad primā dr̄ q̄ iste particule vox significatiua ad placitu₃ satis itelliguntur ex diffinitione noīs prius data. ¶ Ad secūdam ocedit q̄ ī ista ꝓpōne. deus est trinus. ex quo est necessaria. iō hoc verbum ē p̄scidit a onotatione tp̄is. et si quis dicat ipm non absolui a tp̄e. tunc sensus erit

ꝙ deus in p̄n̄ti tp̄e est trinus. distinguitur tñ illa ꝓpositio q2 deum esse trinum in tp̄e p̄n̄ti pōt duplr̄ intelligi. vno modo q2 mensuretur tp̄e p̄n̄ti ꝛ sic ē falsa: vel q2 coexistit tempore p̄n̄ti ꝛ sic est v̄a. nec sequitur inconueniēs ¶ Ad tertiam dr̄ ꝙ lȝ h̄ verbum adiectiuum currit de se non sit norma eoruȝ que de altero dicunt̄ tñ rōne actus generalis in eo īclusi dr̄ eē nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicantur.

Queritur Utrū diffinitio orationis indifferenter cōueniat tam orōni pfecte q̄ȝ imperfecte. Et arguit̄ primo contra suppositum q2 si oratio esset vox eēt significatiua naturalr̄ vel ad pl̄m. non naturalr̄ q2 non idem rep̄n̄tat apud oēs. neqȝ etiam ad pl̄m. q2 imposit° est pa° dictiōis ꝛ vocis incomplexe. ergo oratio nō significat ad pl̄m ꝛ ꝑ ɔn̄s non ē vox significatiua. ¶ Arguitur 2° sic. legitur ē oratio q2 subordinatur ɔceptui complexo ꝛ ꝓportionabili. ꝛ tñ partes ei9 nihil significant ergo male dr̄ cuius partes aliquid significant separate. ¶ 3° arguit̄ sic. ꝓpositio ipotetica est orō ꝛ tamen ꝑtes eius separate aliquid significant vt affirmatio vel negatio: ergo male dicitur non vt affirmatio vel negatio. ¶ 4° arguitur. equiferus est oratio imperfecta q2 subordinatur cōceptui cōplexo imperfecto. ꝛ tñ eius ꝑtes separate nō significant aliquid. ergo diffinitio orationis non cōuenit orōni ipfecte. mīor pȝ q2 ꝑtes dictiōis composite figure sepate nihil significant. ¶ In oppositum arguitur q2 nihil ponitur in diffinitione orationis ꝑ qd̄ excludatur oratio impfecta. g̃ indifferenter cōuenit tam orationi pfecte q̄ȝ ipfecte.

Primo sciēdum est ꝙ pro declaratōe t̄mīnorum ponit̄ vnum dcm̄ cum tribus distictionibus. ¶ Dcm̄ est istud. ꝙ h̄ diffinit̄ orō vocalis ꝛ nō mētalis nec scripta sic̄ dcm̄ ē ꝑus de noīe ꝛ verbo quia orō mētalis vel scripta nō est vox significatiua ad pl̄m. ¶ P̄ma distin° duplex est vox. q̄dā est vox simplex ꝛ icomplexa. que. s. nō ɔponit̄ ex pluribus vocib9 significatiuis quaꝝ quelibȝ pars sit per se vna dictio: vel quaꝝ cuilibȝ nō corrn̄det in mēte vn9 cōceptus. Alia est vox ɔplexa que ɔponit̄ ex plurib9 vocib9 quaꝝ quelibȝ est vna dictio: vel quaꝝ cuilibȝ corrn̄det aliquis cōcept9 in mēte. ¶ Secūda di° orō potest capi duplr̄. vno modo scd̄e itētōalr̄. s. ꝓ per se significato ꝛ sic ē quedā relō rōnis fūdata ī voce ɔplexa ꝛ t̄mīnata ad significatum eius. ꝛ hoc mō h̄ diffinit̄. alio modo potest capi p̄me intētionalr̄. ꝛ ꝓ denoīato ꝛ tunc est quedā vox complexa que dr̄ vna q2 ꝑtes ei9 hn̄t adinuicē debitā ɔnexionē per modum det̄minatōis ꝛ determinabilis vel rōne aduerbij vel cōiūctōis vniētis partes orōnis. ¶ Tertia distinctio. duplices sūt partes orōnis. quedam sūt ꝓpinque sicut dictiones. alie sunt partes remote vt lr̄e ꝛ sillabe. de ꝑtib9 āt ꝓpiqs itelligr̄ p̄dcā diffinitio:

Secundo sciēdum est ꝙ i hoc secūdo c° ɔterminat ari. de partib9 essētialibus enūciationis. Et cōtinet duas partes p̄ncipales. In quaꝝ prima tāgit duas cōclōes. ¶ P̄ma ē hec. Orō est vox significatiua cuius partium aliquid sūt significatiue separatim. vt dictio ꝛ nō vt affirmatio. Hāc vltimā particulaȝ ꝓbat aristo. q2 homo est pars orōnis. ꝛ tñ significat aliquid vt dictio ꝛ nō vt affirmatio. sed si addat̄ ei verbum. tūc erit affirmatio vel negatio. nō tamē quelibȝ pars orōis idifferēt̄. q2 vnica noīs sillaba n̄ significat vt dictio. ꝓbat per locū a maiori. q2 i hoc noīe sorex ista sillaba sor nihil significat. sed ē vox sola. verūtamē in duplicib9. idest i noībus cōposite figure ꝑtes aliquid significāt. ꝛ non s̄m se idest actu vt dcȝ est prius i p̄mo capitulo de noīe. ¶ Secūda ɔclusio est hec. orō significat ad pl̄m q2 non significat tāqȝ istrumētū nālit̄ ad aliquid deputatum. ergo significat ad placitū. ¶ Cōnr i scd̄a ꝑte principali ɔterminat de ip̄a enūciatōe. ꝛ cōtinet duodecim ɔclōes. In quaꝝ p̄ma tāgit diuisionē orōnis. scȝ i iudicatiuā impatiuā ꝛc̄. Et ponit diffōnem enūciationis ꝛ est hec. Orō enūciatiua est oratio non ōis sed in qua verū vel falsū est. patȝ. quia oratio dep̄catiua ē orō. ꝛ tamē non est orō enūciatiua q2 non est vera neqȝ falsa. ¶ Scd̄a ɔclusio elicit oratōeȝ que ꝑtinet ad logicū. ꝛ est hec. orōes alie ab enunciatia magis sūt rethorice vel poetice ɔsideratōis sed sola orō enūciatiua ē p̄n̄tis speculatōis. ¶ 3a ɔclusio tāgit p̄mā diuisionē enūciationis: ꝛ ē hec: Enūciationuȝ alia ē vna alia est plures. ¶ Quarta ɔclō tāgit scd̄aȝ diuisionē. ꝛ ē hec. enūciationū alia ē affirmatia alia ē negatiua. ¶ Quinta ɔclusio. tangit tertiaȝ diuisionē. ꝛ est hec. enūciationū vnarū. alie sūt simplr̄ vne. Alie sūt ɔiunctiue vne. ꝛ he tres vltime ɔclusiones tāguntur mixte in textu cū dicit̄ est autē vna p̄ma enunciatiua: oratio affirmatio deīde negatio. alie vero deīde coniunctione vna. ¶ Sexta ɔclusio remouet quoddam dubiū q2 ex quo dictū ē ꝙ est enūciatio aliq̄ vna simplr̄ posset aliqs credere ꝙ ita esset simpliciter vna ꝙ nullā haberet cōpositōem hoc remouet dicens ꝙ nulla est talis que ita sit simpliciter vna ꝙ careat ɔpositione sed necesse est oēȝ enūciationē

eē ex verbo vel ex casu verbi quarum quelibet compositionem importet. et cōfirmatur per locum a maiori quia si aliqua oratio esset enūciatiua sine verbo vel casu verbi maxime hoc eēt verum de diffinitiōe. sed hoc nō quia diffinitio hoīs nō est oratio enunciatiua nisi sibi addatur hoc verbū est vel fuit vel erit. ergo nulla est oratio enunciatiua nisi sit composita ex verbo vel ex casu verbi. ¶ Septima cōclusio. ista diffinitio aīal gressibile bipes significat aliqd vnum non tamē quia partes inuicem sibi sint propinque idest cōtinue proprie late. sed quia talis cōtinuitas etiam reperitur in hiis que sunt vnum per accidens. ostendere tamē quam vnitatem habet diffinitio est alterius negocij. s. metaphisice cōsiderationis. ¶ Octaua cōclusio inuit diuisionē enūciationis in vnum et plures ponens diffinitiōes vtriusque membri. prima est hec. enunciatio vna est que vnum de vno significat vel cōiunctiue vna. Sed enunciatio plures est que plura et nō vnum significat vel inconiuncte. ¶ Nona cōclusio. quia dictū est quod enūciatio vna significat vnum de vno posset aliquis credere quod significaret vnum sicut nomen vel verbum hoc dubium remouet tāgendo nonā cōclusionem. et est hec. nomē vel verbū ē dictio sola. idō nō significat sicut enunciatio. patet dupliciter. quia cōtingit proferre nomen vel verbum vno modo rñdēdo ad interrogationem factam. alio modo nō rñdēdo sed spōte proferēdo nomē vel verbum per se. et vtroque modo nomē vel verbum nō significat sic enūciatio ergo etc. ¶ Decima conclusio inuit vnam distinctionem enūciationis in enūciationem simplicem. et cōpositam. Et tāgit diffinitiones mēbrorum. et ē hec. enūciatio simplex est que enunciat aliquid de aliquo vel aliquid ab aliquo. Sed enūciatio composita ē que compōitur ex hiis. s. ex enūciationibus simplicibus. ¶ Undecima conclusio inuit quādam diuisionem enūciationis simplicis per enūciationē de presenti de preterito et de futuro et tāgit diffinitiōes enūciatiōis simplicis que ē hec. enūciatio simplex. i. vna simpliciter. est vox significatiua de eo quod est aliquid vel nō ē queādmodū tempora diuisa sūt. ¶ Duodecima cōclusio tāgit diffinitiōes affirmationis et negationis. prima est hec. affirmatio ē enūciatio alicuius de aliquo: sed negatio est enūciatio alicuius de aliquo.

Tertio sciendū ē quod circa hunc textū icidūt tres difficultates. prima est. vtrum oratio sit vox significatiua ad placitum vel nāliter. Et videtur quod nāliter argumēto platonis quia virtutis nālis instrumētū debet eē nāle. sed oratio ē instrumētū virtutis interpretatiue que ē nālis. Est enim instrumētū quo aīa suas conceptiones interpretatur. ergo erit nālis. Et per cōñs significabit nāliter. ¶ Ad difficultatem rñdetur quod oratio significat ad placitū. et ad rōnē platonis rñdetur distinguēdo maiorē quia virtutis nālis duplex ē instrumētū. quoddam est immediatū et virtuti nāli vnitū. et sic maior ē vera. aliud est instrumētū remotū. et a virtute naturali separatum et de illo maior est falsa. tūc ad propositū dicitur quod oratio nō est instrumētū propinquū sed nouē instrumenta que sunt guttur ligua palatum etc. sūt instrumēta propinqua quibus aīa vtitur in interpretatione suorum cōceptuum. oratio aūt ē instrumētū remotū et artificiale idō significat ad placitū et nō nāliter. ¶ 2ª difficultas. quare in diffinitione orationis repetitur ista particula vox significatiua. et tamen non repetūtur iste particule sine tempore vel cū tempore finita et recta. rñdetur per tria dicta. primū ē quod et si ista particula vox significatiua fuerit cōis noī et verbo. et etiam ipi orationi debuit tamen in diffinitiōe orationis repeti quia ex eo quod oratio cōplectitur plures voces potuisset aliquis dubitare vtrum oratio sit vna vox vel plures voces. Et etiā videtur orationem eē non significatiuā saltē distincta significatione a significatiōe nois et verbi. et ideo ad denotādum quod oratio habet vnū significatū quod est neutrum resultās a significatione suarum partiū debuit in sua diffinitiōe pōi ista particula vox significatiua. ¶ 2ᵐ dictū. non fuit necesse ponere in diffinitiōe orationis istā particulā ad placitū quia oratio nō fuit iposita ad significādū primo et per se sed solum rōne suarum partiū. et ex consequenti quia nonnulli crediderunt orationem significare nāliter. ideo ad excludendum errorem illorum probat aristo. quod oratio significat ad placitum. ¶ 3ᵐ dictū. in diffinitiōe orationis nō debuerūt poni iste particule sine tempore cum tempore finita et recta. Tū quia si ponerētur tūc non cōueniret oī orationi. tū 2º quia si ponātur iste particule non cōuenirēt secundum se totas sed solum rōne suarum partium et adhuc non conueniēt partibus rōne qua sūt partes. sed rōne suorum modorū significandi. ¶ 3ª difficultas. vtrum diffinitio orationis operat proponi hypotetice. Et videtur quod non quia partes eius non significāt vt dictio sed vt affirmatio vel negatio. Ad difficultatem rñr affirmatiue. et ad rōnem rñr quod istam particulam cuius partium etc. ponit ad distiguendum orationem contra nomen et verbum quorum nulla pars est significatiua vt dictio. ideo ab eisdem sufficienter distiguitur eius oratio. sed aliquae partes nectio significāt vt dictio. Nā licet partes remote oratiōis cuiusmodi sūt lrē et sillbe nō significent vt dictio et partes propinque oratiōis ipotetice nō significēt vt affirmatio. tamen quia aliquae partes vel propinque vel remote significant vt dictio ideo eis competit diffō orationis ad quod denontandum vsus est aristoteles ista constructione partitiua cuius partium et non dicit cuius partis.

Conclusio rn̄salis. diffō orōnis idm̄r due
nit tā orōni pfcē q̄ ipfcē. ꝯ pȝ
ex rōe facta añ opp^m^ ꝛ ex notabilibus.

Primo dubitaṫ. vtꝝ diō orōis i affirm^am^
ꝛ negatiuā sit diō gn̄is i suas spēs
Ad quā rn̄r ꝑ duo dcā. pᵐ ē. affir° ꝛ neg° ꝯript̄r ac
cipiūṫ. vno° ꝑ actu itell'ꝯ quo itell'ꝯ affirmat vl' ne
gat. 2° capi neg° ꝑ isto negādi. s. ꝑ isto aduer° ne
gādi n̄. ꝛ his duob⁹ modis n̄ capiṫ i p̄dcā diuisiōe. 3°
capiṫ affir° ꝑ orōe affir^a^ ꝛ negatio ꝑ orōe nega^a^ ꝛ
sic capiṫ in p̄dcā diuisiōe. ¶ 2ᵐ dcm̄. p̄dcā diō ē diō
gn̄is i suas spēs q2 enūciatio p̄dicaṫ i qd d̄ affirma
tōe ꝛ negatōe: ꝛ affir° ꝛ ne° dr̄nt plus q̄ nūero cum
dr̄ant plus q̄ due affirmatōes aut due negatōes
ḡ affir° ꝛ ne° sūt spēs ipi⁹ enūciatōis. Et si obiicere
tur q2 cīcul⁹ pēdēs añ tabnā ē orō: ꝛ tm̄ n̄ ē affir^a^ vl'
nega^a^. ḡ diō erit isufficiēs: maior pȝ q2 significat
veꝝ vel falsū: nā eq̄pollē videṫ ꝑ orōi v'e vl' false. si
gnificat eni tm̄ sic h̄ ppō. h̄ vēdiṫ vinū. rn̄r negādo
maiorē. ꝛ ad pbatōeȝ dr̄ q̄ ad h̄ q̄ aliqd̄ signū ad
placitū significās sit ppō vel orō n̄ suffic q̄ signifi
cet veꝝ vel falsū. sed req̄riṫ q̄ itali sig̊ ad pl'ȝ signi
ficāte sint ptes q̄ sepate ꝛ diuise subordinēṫ ptialib⁹
ꝯceptib⁹ ꝯponētib⁹ mētalē orōnē cui subordiaṫ ta
le signū ad placitū significatiuū. mō i circl'o n̄ sūt
aliq̄ ptes q̄ subordināṫ ptib⁹ illi⁹ orōis m̄talis. i ista
domo vēdiṫ vinū. ¶ Item si sit orō q̄riṫ. an sit orō
mētalis vocalis vel scripta. ꝛ claꝝ ē q̄ nullū istoꝝ
ē dicēdū. Queriṫ ēt q̄ūo ꝯuertiṫ ꝛ q̄ sit sua ꝯdicto
ria ꝛ sua eq̄pollēs ꝛ q̄l'r ex ea ꝛ cū alia poterit fie
ri ppō ypothtica ꝛ ēt sill'ꝯ. ꝛ q2 ista n̄ vr̄ facil'r pos
se attribui circulo pendenti ante tabernam. ideo
non videtur esse orō.

Secundo dubitatur. Utrum sola orō in
dicatiua sit enunciatio. Et vi
detur q̄ nō quia ista oratio. si nullus peccaret nul
lus puniretur ē ppositio. ꝛ tamē in ea nullū poni
tur v̄bum indicatiui modi. maior pȝ quia pōt eē p̄
missa sillogismi vt sic arguendo. si null⁹ peccaret
nullus homo puniretur. sed nullus homo peccat
ergo nullus homo punieṫ. ¶ Ad dubiū rn̄detur
negatiue. ꝛ ad aristotelē rn̄deṫ q̄ intellexit de ora
tionib⁹ pfectis que sūt ppositiōes cathegorice. ꝛ n̄
de illis que sūt ipothetice. Et si arguaṫ quia illa p
positio. ego vellē esse bon⁹ cleric⁹ est ppō cathego
rica. nō tn̄ est ꝯposita ex verbo indicatiui modi. er
go. maior pȝ quia significat veꝝ vel falsū. vel tal'r
dicēdo. vellēȝ eē mortuus vel mal⁹. aliquis n̄ mē
tireṫ. ex quo nō diceret falsum. Rn̄detur q̄ ista p
positio. ego vellē eē bon⁹ clericus potest dupliciṫ
capi. vno modo in suo sēsu ꝑprio ꝛ sibi corrn̄dēte
ex significatōe suoꝝ terminoꝝ. ꝛ sic nō est ppō q2
eq̄pollet isti. ego essem vellēs eē bon⁹ clericus. mō
illa nō est ppō. Alio modo pōt capi vt eq̄poll'ȝ isti
volūtas mea ē q̄ sim bonus clericus. ꝛ sic ē enun
ciatio. Al'r potest rn̄deri. s. affirmatiue ꝛ tūc diciṫ
q̄ tales orōnes ꝯditionales. si nullus hō peccaret
nullus hō puniretur. vel si ōis hō curreret nullus
homo q̄esceret. ꝛ ꝯsil'es nō possunt esse orōnes nisi
inquantum resoluuntur in orōnes indicatiuas. vt
ista. si ōis hō curreret resoluiṫ i istā. si ōis hō currit
null⁹ hō q̄escit. Dr̄ vlteri⁹ q̄ ista. ego vellē eē bon⁹
cleric⁹. ꝛ ꝯsil'es de v̄tute ꝓmonis n̄ sūt v̄e neq̄ fal
se nisi ꝑ q̄nto reducūṫ ad vnā de p̄nti vt p⁹ patuit.

Tertio dubitaṫ. vtꝝ q̄libȝ ppō mētal' sit es
sētial'r ꝯposita ex plurib⁹ notitijs p
tialib⁹. s. ex s̄bo ꝛ p̄dicato sic ppō vocal' ex pl'ibus
vocib⁹ ptialib⁹. Et vr̄ q̄ n̄ q2 si ppō m̄tal' tal'r ꝯpo
nereṫ seq̄reṫ q̄ essēt due ppositiones sinonime: q̄
rū vna eēt v̄a ꝛ possibilis ꝛ alia eēt falsa ꝛ ipossibi
lis. qd̄ ē iconuēiēs. pȝ ꝯn̄a q2 iste due ppōnes. ōis
hō ē aīal. oē aīal ē hō: eēnt due ppōes sinonime q2
essēt ꝯstitute ex eisdē termis. p̄cise eni ꝯponūṫ ex
eisdē subiectis p̄dicatis ꝛ copulis. sūt ēt sil'es i for
ma q2 nisi sic. hoc maxie eēt pp situ ꝛ ordinē t'mio
rū: q2. s. i vna t'min⁹ min⁹ cōis p̄cedit copulā: ꝛ t'min⁹
magis cōis seq̄ṫ. i alia ppositione ꝛ ordie ꝯuerso
ordināṫ: s̄ȝ h̄ ē falsū q2 in mēte n̄ ē sit⁹ neq̄ ordo ex
eo q̄ sūt i s̄bo idiuisibili. ¶ 2° sic q2 si ppositio mē
talis eēt ꝯposita seq̄reṫ q̄ eēt poss̄e duo accn̄tia so
lū nūero dr̄ia eē in eodē s̄bo adeq̄te sil'r n̄ faciētia
vnū 3ᵐ. ꝯn̄s ē falsū. ꝯn̄a pȝ. q2 i illa mētali. homo ē
homo. homo ē s̄'m ꝛ ē predicatū que tn̄ dr̄nt nūe
ro. ¶ Ad dubiū rn̄deṫ q̄ ppositio mētalis ē vnus
simplex actus n̄ ꝯpositus ex pluribus ptialib⁹ no
titijs sicut ppositio mētalis repn̄tās hoīeȝ eē aīal ē
simplex noti^a^ ex ꝯceptu hoīs ꝛ ꝯceptu aīal' pp rati
ones supradcās. quia tn̄ dicit aristo. in isto p̊ q̄ h̄ v̄
bū est significat q̄ndā ꝯpōnē que ꝯpō nō est sine ex
tremis. ideo vr̄ eē dicēdum q̄ q̄libȝ ppō siue mē
talis siue vocalis est eēntial'r composita ex suis ex
tremis que sūt subm̄ ꝛ predicatū. Itē dicit aristo°
q̄ v̄itas ꝛ falsitas ē circa ꝯpōnē ꝛ diuisiōeȝ. ꝛ ē ali
quis intellect⁹ simplex siue ꝯpositione ꝛ diuisione
siue v̄itate ꝛ falsitate. ꝛ alius est ꝯplexus in quo ē
v̄itas vel falsitas. Et ad rōes oppositū ꝯcludētes
rn̄deṫ primo quo ad primā negādo q̄ ille ppōnes
sint sinonime. tū q2 extrēa al'r ꝛ al'r capiūṫ eo q̄ t'

min⁹ distributꝰ i vna ñ distribuit̃ i alia ꝛ eõ. Tũ ẽt
qꝛ ñ ẽ eadẽ copula ſʒ ẽ alia ꝛ alia ſpẽ diſticta qꝛ ſʒ
variatõeʒ extrẽoꝝ variant̃ copule eo ꝙ copule d
pẽdẽt ab extrẽis ſic vl' ſic oꝛdiatis: ꝛ lʒ i mẽte nul
lus ẽ ſitꝰ real' tñ ẽ ſitus enũciatiuꝰ vniꝰ de alio ꝛ ſi
tus ↄcipiẽdi qꝛ ꝑ ꝑ̃us ↄcipit̃ nãli oꝛdie ſubm̃ q̃ꝫ p̃
dicatũ. ¶ Ad ſcðam ↄcedit̃ ↄña ꝛ ↄñs. ꝛ dr̃ vltra
ꝙ dcm̃ phi 3°. methaphiſice itell'r d q̃buſlʒ accñtibꝰ
itẽſibilibꝰ vl' remiſſibilibꝰ cꝰ ñ ſũt ↄceptꝰ mẽtales.

Ad rõnes

añ oppoᵐ fcãs. ¶ Ad ꝑ̃mã dr̃
ꝙ oro ẽ vox ſignificatia ad pl'ʒ
ñ ꝙ ipã ſit tota ipoſita ad ſignificãdũ. ſʒ qꝛ ſuaʒ ſi
gnificatõem trabit ex ſignificatõe ſuaꝝ ꝑtiũ que
ſeoꝛſũ ad pl'm ſignificãt ex ipõe volũtaria. ¶ Ad
ſcðam dr̃ ꝙ iſtð v̄bum legit̃ põt dupl'r ↄſiderari.
vno° pure v̄bal'r. ſ. ꝓ eo qð ex ſua ſignificatõe ꝓ
pꝛia ſigt. ꝛ ſic ẽ verbũ. ꝛ ñ oro. Alio° põt capi ꝓ eo
qð v̄bal'r ſignificat ꝛ ẽt ꝓ illo qð ſignicat ſuũ ſup
poſitũ qð ẽ de bõitate itellectꝰ ꝛ ↄſuetudine grã
maticoꝝ ſubintell'r. ꝛ ſic ſibi coꝛrñdet i mente ↄce
ptꝰ cõplexꝰ ꝓpõal'. iõ põt dici ꝓpõ. ¶ Ad t̃tiã patʒ
ſol'o in 3°. notabili. ¶ Ad q̃rtã negat̃ añs. nec ſuffi
cit ad boc ꝙ aliq̃ vox ſit oro ꝙ ſibi coꝛrñdeat cõce
ptꝰ cõplexꝰ ſed cũ boc req̃rit̃ ꝙ ꝑtes vocis ſeoꝛſuʒ
ſũpte coꝛrñdeãt in ſignificãdo partibus cõceptus.
vt patuit in dubio pꝛimo.

Queritur

Utrũ ſint tãtum tres
ſpẽs oppõis adiuiceʒ
q diſticte. ſ. ↄ̃dictoꝛia ↄ̃ria ꝛ ſubcõtraria
¶ Arguit̃ ꝑ̃mo ꝙ ñ quia eſt aliq̃ oppo
ſitio ſubal't'na ꝛ relatiua ꝛ pꝛiuatiua. ergo ñ ſũt tm̃
tres. ¶ Arguit̃ 2°. iſte ↄ̃dicũt ſoꝛtes currit. ſoꝛtes
ñ currit. ꝛ tñ retinẽt legẽ ſubcõtrariaꝝ. ergo oppõ
ſubcõtraria ꝛ ↄ̃dictoꝛia ñ diſtiguunt̃. ↄña tʒ. qꝛ le
ges ꝓpõum oppoſitaꝝ diuerſificãtur ſʒ diuerſita
tẽ oppoſitionũ. maioꝛ relinq̃t̃ nota. ſʒ minoꝛ decla
rat̃. qꝛ repugnãt in falſitate ꝛ ñ i v̄itate. Pꝛima ꝑſ
ſuppõit̃ vã. ſʒ ſcða ꝑs ꝓbat̃ ſic ꝙ nõ repugnãt i v̄i
tate. qꝛ ꝓ q̊cũqꝫ tꝑe ſoꝛtes põt currere iſta põt eẽ
vera ſoꝛtes currit. ẽt ꝓ quocũqꝫ tꝑe ſoꝛtes põt nõ
currere. iſta poteſt eẽ vera ſoꝛtes ñ currit. ſʒ ꝓ vno
ꝛ eodẽ tꝑe ſoꝛtes põt currẽ. ꝛ p̃t nõ currere. põt. n.
cras currere. ꝛ p̃t etiã cras ñ currere. g̊ ꝓ vno ꝛ eo
dẽ tꝑe iſte due pñt eẽ v̄e ſoꝛtes currit ſoꝛtes ñ cur
rit. ꝛ ꝑ ↄñs poſſũt ſil' eſſe vere. ¶ Arguit̃ 3°. ſic. ↄ̃di
ctoꝛie nec repugnãt i v̄itate nec falſitate. ergo in
ter ↄ̃dictoꝛias non ẽ oppoſitio. ꝛ ꝑ ↄſequẽs oppõ
ↄ̃dictoꝛia non ẽ ſpẽs oppõnis. Añs pʒ ꝑ̊. qꝛ ñ repu
gnant i veritate. qꝛ iſte due ↄtradicũt. iſte tribulꝰ
ẽ ſapidus. iſte tribulus non ẽ ſapidus. ꝛ tamẽ ſũt
ſil' vere. g̊ ꝛc̃. minoꝛ pʒ. qꝛ qð iudicat̃ ab aliq̃ tota
ſpẽ illud ẽ verũ. ſʒ aſinus ſcðm ſuã totã ſpẽm indi
cat iſtud tribulũ eſſe ſapidũ ergo iudiciũ verũ qꝛ
nã i tota vna ſpẽ non deficit. Et ꝑ ↄſequẽs iſta eſt
vera iſte tribulus ẽ ſapidꝰ. ſed ꝙ ſua negatiua ſit
vera pʒ. qꝛ bomo a tota ſpẽ iudicat bũc tribulum
non eſſe ſapidũ: ergo iudiciũ ẽ veꝝ. Et ꝑ ↄſequẽs
iſta ẽ vera iſte tribulꝰ non ẽ ſapidꝰ. Sʒ añcedẽs ꝓ
ſcða ꝑte pʒ. ſ. ꝙ ↄ̃dictoꝛie non repugnãt in falſita
te qꝛ iſte due ↄ̃dicũt ego dico falſum cum ſint ſin
gule res diuerſe q̃litatis. ꝛ tñ ſũt ſimul falſe. ergo
ↄ̃dictoꝛie poſſũt eẽ ſimul falſe. minor pʒ. ꝛ ꝑ̃mo ꝙ
iſta affirmatiua ego dico falſũ ſit falſa caſu poſito
ꝙ ſoꝛtes nullã aliã ꝓpõem dicat niſi iſtã ego dico
falſũ. Tũc ſic arguit̃ qꝛ vl' ſoꝛtes dicit veꝝ vel f'lʒ:
ſi dicat veꝝ. g̊ veꝝ ẽ ſoꝛtẽ dicẽtẽ falſũ. ꝛ tam̃ nullã
ꝓpõem aliã dicit niſi iſtã ego falſũ dico. g̊ iſta pꝛo
põ ꝓlata a ſoꝛte ẽ falſa. ꝓbat̃ etiã qꝛ ſua negatia. ſ.
iſta ego ñ dico falſũ ſit f'la. qꝛ ſoꝛtes nibil dicit niſi
iſtã ꝓpõem ego dico falſũ. ꝛ tñ ipã ẽ f'la vt ꝓbatuʒ
eſt. g̊ falſũ ẽ ſoꝛteʒ nõ dicere f'm. ꝛ ꝑ ↄñs bec ꝓpõ.
ego nõ dico falſum erit falſa. ꝛ ſic babet̃ itẽtum. ſ.
ꝙ iſte due ego dico f'm. ego ñ dico f'm nõ oppo
nũtur. ¶ In oppoᵐ ẽ ariſto.

Primo

ſciẽdum ẽ ꝙ pꝛo declaratiõe ter
minoꝛum ponũtur quattuoꝛ dcã
¶ Pꝛimum dictũ ẽ ꝙ oppoſitio vt bic ſumitur ẽ
repugnantia duarum pꝛopoſitionum i qualitate
tantum vel i qualitate ꝛ i quãtitate ſimul. In veri
tate tãtum vel i falſitate tantum vel in veritate ꝛ
falſitate ſimul. per pꝛimam particulaʒ excluditur
oppoſitio relatiua ꝛ pꝛiuatiua. per ſecundam ex
cluditur oppoſitio ſubalterna que ñ eſt repugnan
tia ꝓpoſitiõum i qualitate vel i quãtitate ſimul vl'
i qualitate tãtum. ¶ Secũdum dictuʒ. ad boc ꝙ
pꝛopoſitiões cathegoꝛice ſint ↄtrarie tres ↄditio
nes requiruntur. ¶ Pꝛima eſt ꝙ vna ſit vniuerſa
lis affirmatiua ꝛ alia vniuerſalis negatiua eiuſdẽ
ſubiecti ꝛ eiuſdem pꝛedicati. ¶ Secunda condi
tio eſt ꝙ terminus diſtribuibilis non diſtributus
in vna diſtribuatur in alia defectu cuius iſte non
cõtrariantur cuiuſlibet bominis oculus eſt dexter
Et cuiuſlibet bominis oculus nõ eſt dexter. quia
in neutra diſtribuitur ille terminus ↄmunis ocu
lus. ꝛ ꝙ non ſint contrarie patet. quia ſunt ſimul
vere. quia repugnant legi contrariarum. ſed con
traria per ſe eſt iſta. cuiuſlibet bõis nullus oculus
eſt dexter. ¶ Tertia conditio eſt ꝙ termini non
teneantur magis. vel minus ample in vna q̃ꝫ in
alia. defectu cuius iſte non contrariantur. omnis

homo est mulier. nullus homo est mulier qr in pa homo tenet tam p masculis q̄3 p feminis. ꝛ in 2a p masculis tm̄. ¶ 3m dcm̄. ad oppōem subɔ̄riā tres cōditiones requirunt. pma: q vna sit particularis vel indefinita affirmatiua ꝛ alia sit particlaris vl indefinita negatiua eiusdem subi ꝛ eiusdem p̄di/cati. ¶ Secūda cōditio est q predicatū i vna teneatur particulariter ꝛ in alia vlr descū cuius iste n̄ subɔ̄riātur. homo est aīal ꝛ homo aīal nō est. ¶ 3a cōditio. q termi teneantur in vtraq3 eque ample ꝛ eque stricte. ꝛ eodē modo appellata. descū cuius iste nō subɔ̄riātur. quidam homo fuit pridie albus. ꝛ quidā homo nō fuit heri albus. quia pnt simul esse false. ¶ Quartū dcm̄. q quedā sūt ɔtradcōrie de lege tm̄. que. s. retinēt legem ɔ̄dictoriarum. cuiusmodi sūt due singulares diuerse q̄litatis. Alie sūt ɔ̄dictorie de forma ꝛ lege simul. Et ad istaz qn q3 ɔditiones reqrūtur. ¶ pma est q sint opposite qualitatis ꝛ q̄3titatis eiusdem subi ꝛ eiusdē p̄dicati. ¶ Secūda cōditio. q quilibet terminus distribuibilis nō distributus i vna distribuatur i alia. ꝛ cō. nisi forte talis terminus cōis fuerit determiatio termini singularis. qr iste due cōtradicunt. sortes vidēs asinum currit. ꝛ sortes vidēs asinum n̄ currit. ꝛ tamē in neutra ille terminus vidēs asinū distribuitur. ¶ 3a cōditio: q termini teneāt vniuoce ꝛ nō equiuoce. ꝛ nō magis vel minus ample vl stricte seu magis appellate. ¶ Quarta ɔditio. q si in ppōe vli termin9 distribuat in ordine ad aliuz terminum stātem cōfuse tm̄. tūc ille terminus distributus in vli deb3 i particulari sibi ɔ̄dicēte supponere determinate ꝛ nō cōfuse tm̄. Ideo iste nō ɔ̄dicūt. omnis homo est aīal. omne aīal homo nō est. Sed ɔ̄dictoria per se est ista. quidam homo n̄ est aīal. ¶ Quita cōdi. in ppōe vli termin9 distributus in ordine ad alium t̄minum sumptum det̄minate deb3 in particulari sibi ɔ̄dicēte stare cōfuse tm̄ ꝛ nō determinate. descū cuius iste nō ɔ̄dicūt caput hab3 omnis homo ꝛ aliquis homo nō hab3 caput. sed cōtradictoria per se est ista. oē caput hō nō hab3. in qua ly homo supponit cōfuse tm̄. Et si dicat q ille due nō participāt de eodē ordine qr i prima ly homo postponit copule ꝛ i secūda p̄ponitur. Rn̄det q ad hoc q ppōes dicāt participare vtroq3 termino s3 ordinē sufficit q illud qd subijcitur in vna subijciatur i alia ꝛ illud quod p̄dicat in vna predicetur in alia siue obseruetur idē ordo situalis siue nō.

Secundo sciēdū ē q i hoc 3o tractatu det̄miat aristo. de quadā passiōe intrinseca enūciationis que est oppō. Et cōtinet quatuor capitula. in quoꝝ primo determiat de oppōe in se ꝛ suis partibus. ꝛ continet duas partes p̄ncipales. in quaꝝ pma intēdit duas conclōes. ¶ pa ɔ. est. oppositio est. p3 quia i oi affirmatione quaz ɔtingit negare. ꝛ in oi negatiōe quā ɔtigit affirmare est oppositio. Sed oēm affirmationē cōtigit negare. ergo oēm negatōem cōtingit affirmare. ergo oppositio est. minorē declarat aristo. tāgēdo q̄tuor modos enūciādi quoꝝ duo sūt veri ꝛ duo falsi. Primus modus enūciādi est affirmādo hoc verbum est de ente siue de subō supponēte pro aliq. vt dicendo homo est. ꝛ iste modus enūciādi est verus. Secnudus modus qui est falsus fit enunciando hoc verbum est negatiue de ente vt dicēdo. homo nō est. Terti9 modus qui est ēt falsus fit affirmādo hoc verbū est de nō ēte. vt dicēdo. chimera est. Quart9 mod9 fit negādo hoc verbum est d̄ eo quod nō est siue de nō ente vt chimera nō est ꝛ iste modus est ver9. Et addit aristo. q sicut ex parte huius verbi est p̄ntis temporis pnt formari q̄tuor modi enūciandi. ita cōtingit eodē mō i alijs temporibus que sūt extra tp̄s p̄ns sicut sūt p̄teritum ꝛ futuꝝ nec etiam solum ɔtigit variare hos q̄tuor modos enūciandi ex parte h9 verbi est 2o ad iacēte. sed ēt ɔtigit variare ɔformiter in ppōib9 d̄ est 3o adiacēte. vt homo est alb9. hō n̄ ē alb9. chimera est alba. chimera nō est alba. ¶ Secūda ɔ. tāgit diuisōem oppositiōis sub noīe ɔ̄dictionis ꝛ ē h. ɔ̄dictio est affirmatio ꝛ negatio opposite. ꝛ debēt intelligi iste p̄ticule eiusdē de eodē nō equoce sed cetere ɔditōes posite in diffōe elenchi p̄ elēchoꝝ vbi determinat de sillogismis sophisticis. ¶ Cōsequēter in secūda parte determiat de spēb9 oppositōum. ꝛ intēdit quatuor ɔclōes. pma tāgit vnā diuisionē enūciatōu3 ex parte sbi: ꝛ quia tale sbm est nomē vel aliquid sūptū loco nois ꝛ est significatiuu3 rei. iō p̄ponit vnā diuisionē reꝝ que est h. rerū alique sūt vles ꝛ alie sūt singulares. vle quidē est quod natū est p̄dicari d̄ pluribus. sed singulare nō est aptū natū predicari de pluribus sed d̄ vno solo. Et vlterius istam diuisionē reꝝ applicādo ad ppositum addit q necesse est qn̄3 enūciare aliquid ineē vel nō ineē alicui coru3 que sūt vlia aut singularia. ꝛ sic p3 q vniuersale ꝛ singulare valēt ad oppōem tāq3 ad subiecta propōu3 oppositarū. ¶ Secūda ɔ. tāgit diffōem ɔ̄rioꝝ ꝛ est hec ɔ̄rie sūt ille in quibus enūciat aliquod predicatū affirmatiue ꝛ negatiue de aliquo subō vli vlr sūpto. Et declarat quid est terminū teneri vlr. ē ip3

teneri cū signo vlī. vt oīs homo ē alb⁹. nullus hō ē albus. ❡ 3ᵃ ɔ̄ tāgit diffōem subɔ̄rioꝝ ⁊ est hec subɔ̄rie sūt ille in quibus enūciatur idē p̄dicatū affirmatiue ⁊ negatiue de eodē subō vlī ⁊ nō vlr̄ sumpto. Et q̄uis ille nō sint ɔ̄rie tamen ɔtingit illa que significant̄ per eas esse ɔ̄ria. Et inuit q̄ vle n̄ teneri vlr̄ est terminū cōem sumi sine signo vlī: quia istud signū oē nō est vle sed qr̄ vlr̄ significat .i. denotat q̄ termin⁹ cui additur tenet̄ vlr̄ p̄ oib⁹ suis suppositis p̄ quib⁹ distribuitur per tale signū ❡ Circa hoc tamē remouet̄ vnū dubium q: dcm̄ est q̄ in aliqua ꝑpōe enūciatur vlr̄ per additionē h⁹ signi oīs. ideo posset aliquis dubitare. vtrū de beat addi subiecto vel predicato vel ēt ex hoc q̄ dictū est subm̄ aliquādo teneri vlr̄. posset aliqs dubitare an p̄dicatū possꝫ teneri vlr̄. hoc remouꝫ dicēs q̄ nulla affirmatiua est v̄a in qua de aliq̄ vlī p̄dicatur vle vlr̄ sumptū. vt ista est falsa. oīs homo est oē aīal. ❡ 4ᵃ ɔ̄ tāgit diffōem ɔ̄dictoriorum. ⁊ est hec. ɔ̄dictorie sūt ille in quarū vna predicatum affirmatur de subō vlr̄ sūpto. Et i illa idē p̄dicatᵐ negatur nō vlr̄ sed particulariter de eodē subō et eō. vt oīs homo est albus. nō omnis homo est albus: quidam homo ē alb⁹ vel nullus homo est albus. ⁊ sic de omnibus istis. ⁊c̄.

Tertio sciēdū est q̄ circa hūc textū incidūt tres difficultates. p̄ma est. qualiter intelligit̄ illud dcm̄ q̄ ɔ̄dictio est affirmatio vl̄ negatio opposite cum tn̄ ɔ̄dictio sit quedam relatio media inter affirmationē ⁊ negationē. ⁊ relatio sē per distiguatur a suis extremis. R̄ndetur q̄ ibi ē predicatio māl̄is in qua predicat̄ fūdamētum vel subm̄ de relatiōe fūdata in ip̄o ad modum quo dicerem⁹ q̄ pater est homo. Al̄r posset dici q̄ ista p̄positio intelligitur exponēdo ɔcretum p̄ abstraᵐ: vt sit sensus. ɔ̄dictio ē affirmatō vel negatio opposite. i. oppositio siue repugnātia que ē īter affirmationem ⁊ negationem. ❡ Secūda difficultas. q̄liter itelligitur illud dcm̄ textus. qn̄ aūt in vlibus n̄ vlr̄ nō sūt ɔ̄rie que autem significantur eē ɔ̄ria ē aliqn̄. r̄ndet̄ q̄ sic debꝫ intelligi. q̄uis eni ꝑpōes i quibus enūciatur p̄ticulariter predicatū de subō affirmatione ⁊ negatōe nō sūt ɔ̄ria ꝫm modū enūciādi tn̄ cōtingit eas ꝫm rem significatam eē ɔ̄riaſ Et hoc est v̄um qn̄ sūt in mā nāli vel remota q: sb ɔ̄rie in mā remota vl̄ nāli: equpollēt ɔ̄rijs ❡ 3ᵃ difficultas est. q̄lr̄ intelligitur illud dictū textus. illō quod est vle predicari vlr̄ nō est v̄um. R̄ndetur p̄ quatuor dicta. ❡ p̄mum dictū. vle vlr̄ sūptuꝫ nō est aliquid aggregatuꝫ ex termino cōi ⁊ signo vlī: sed est terminus cōis distributus. ita q̄ oīs terminus cois distributus dr̄ esse vlē vlr̄ sumptū. p̄ᵐ pꝫ quia aggregatum ex termino coi ⁊ signo vl̄i n̄ est ulē ergo nō est ulē ulr̄ sumptum. 2ᵐ pꝫ quia terminus cois quādo est distributus est quoddā ulē uel igitur tenetur uniuersaliter ⁊ sic habetur ꝑpositum uel tenetur non uniuersalit̄. ⁊ hoc est falsū. quia tunc nō esset distributus. ❡ Secūduꝫ dcm̄. in qualibꝫ ꝑpōe negatiua cuius predicatum ē terminus cois predicatur uniuersale uniuersalit̄ sūptum. pꝫ quia cuiuslibꝫ propositionis negatiue p̄dicatum si sit distribuibile distribuitur. Sꝫ terminus communis distributus est uniuersale ulr̄ sūptū ut patuit ex p̄cedēti dicto. ḡ ⁊c̄. ❡ Tertium dcm̄. in propositione affirmaᵗⁱᵘᵃ v̄a qn̄qꝫ p̄dicat̄ uniuersale ulr̄ sūptū. pꝫ q: istius ꝑpōnis tm̄ animal est homo. p̄dicatum distribuit̄ q: infert istam uniuersalē. oīs homo est aīal. in qua scm̄ distribuitur. qō quidē sbm̄ erat predicatū p̄oris ꝑpōnis exclusiue. ergo in ista exclusiua. tm̄ aīal ē homo. istud p̄dicatum homo distribuit̄. Itē in ista propositione. homo ē ip̄emet predicatū distribuitur saltem distributione sigillata. ḡ in propositione affirmatiua v̄a p̄dicat̄ aliquādo uniuersale uniuersaliter sūptū. ❡ 4ᵐ dcm̄. ad hoc q̄ aliquod p̄dicatuꝫ p̄dicet̄ ulr̄ de subō n̄ oꝫ illi predicato addere sigᵐ uniuersale sꝫ subō. ⁊ h̄ ē qō itendebat aris. in passu preallegato. ⁊ sic de alijs.

Cōclusio nīs alis. tm̄ sunt tres species oppositionis formales propositionū. ɔ̄ satis pꝫ ex dictis in secūdo notabili.

Primo dubitat̄. Utꝝ ɔ̄rie repugnēt i v̄itate ⁊ sbɔ̄rie i falsitate tm̄ ⁊ ɔ̄dcōrie formaliter repugnent in v̄itate ⁊ falsitate simul: P̄ro dubio supponēdū ē q̄ ari. in secūdo capitulo determinat de quadam prop̄etate oppositaꝝ propositionum q̄ uocatur lex oppositoꝝ. Et continet quinqꝫ cōclusiones. ❡ p̄ma ɔ̄ tangit legē ɔ̄riarum ⁊ ē hec. Contrarie sūt uniuersalis affirmatiua ⁊ uniuersalis negatiua. ut omnis homo est iustus. nullus homo est iustus. ideo impossibile est eas esse v̄as. ❡ Secūda ɔ̄ tāgit legeꝫ subcontrariarum ⁊ ē hec. subcontrarie possunt simul eē v̄e ut quidam homo ē albus: quidam homo non est albus. Uerumtn̄ aristoteles non noīat illā oppositionem subɔ̄riam. sed a boetio uocatur oppō sb contraria. ❡ Tertia conclusio tangit legem contradictoriarum ⁊ ē hec. q̄ in contradictorijs tam uniuersalium q̄ singularium necesse ē alteraꝫ eē v̄am ⁊ alteram esse falsam. ut socrates est albus.

socrates non est albus. Et ex hoc possūt elici duo correlaria. ¶ Primū ē ꝙ sūt quedā ꝯdictorie ď ſbo cōi ⁊ q̄dā de ſbō singlī. ¶ 2^{m} correlariū ē. ꝙ singularis affirmaᵃ ⁊ singlis negaᵃ eorūdē extremoꝝ ꝯdicūt. ⁊ iō est idē iudiciū de ipis q̄tum ad oppōnez sicē de pticularibꝰ ⁊ idefinitis quibꝰ ꝯuenit oppō subꝯria. ¶ 4^{a} ꝯ°. reperit legē subꝯriaꝝ ⁊ illaz pbat: ⁊ ē hec. subꝯrie sūt simul vē sz repugnāt i falsitate. Secūdā ptē supponit aristo. ⁊ pmā partē pbat quatuor exēplis. pmū est istud. iste sē subꝯrie: hō est albus. homo nō est albꝰ. ⁊ tamē sūt simul vē ergo due subꝯrie pñt simul eē vē. 2^{m} exemplū est istud. iste sūt subꝯrie. homo est pbꝰ. hō nō est pbus ⁊ tamē sūt simul vere. quod pz q2 iste sūt simul vē. homo est probus. homo est turpis. Sed ad istā. hō est turpis sequiī ista homo nō est probus. ergo iste due subꝯrie. homo ē pbus. homo nō est probus. simul stabūt in vitate. 3^{m} exemplum ē istud. Iste sūt subcōtrarie. homo est pulcher. homo nō ē pulcher ⁊ tamē sunt simul vere. quia iste simul stant. homo est pulcher. ⁊ homo est fedus. sed ad istam. homo est fedus sequitur ista. homo nō est pulcher. ḡ iste due simul stabūt. homo est pulcher: homo nō ē pulcher. 4^{m} exemplū est istud. Iste subꝯriātur. homo est. homo nō ē: ⁊ tamē sūt simul vere quia iste due stant. homo est: homo fit. sed ad istā homo fit sequitur ista. homo nō ē. quia quod fit ñ ē. ergo ille due simul stabūt. homo ē. homo nō ē. Uerūtñ posset dici ꝙ istud exemplū nō poniī pro quarto exēplo sz poniī tanꝙ pbatio primi exēpli: In quo dicebaī ꝙ iste due sūt simul vē. homo ē albꝰ. homo nō ē albus. pz quia iste due simul stāt. homo ē albꝰ. homo fit albus. sed ad istam. hō fit albus sequiī ista hō ñ ē albꝰ. quia qđ fit nō adhuc est. ergo iste due. hō ē albus. ⁊ homo nō ē albus sūt simul vere. ¶ 5^{a} ꝯ°. remouet quoddā dubiū. dictū ē enim ꝙ iste sunt simul vere: homo est albus. ⁊ nō est homo albus. ideo aliquis posset credere ꝙ etiam iste debēt sil' esse vere. non ē homo albus. ⁊ nemo est albus. q2 ista ppositio. nō est homo albus videī esse eadem ⁊ idem significare cuz ista. nemo est albus. hoc dubium remouet aristoteles dicēs ꝙ iste propōes. ñ est homo albus. ⁊ nemo est albus. nec sunt eedem nec idem significāt nec ex necessitate sūt simul vē Uerumtñ extra textum potest dici ꝙ ista propositio. nō ē homo albus. ē distiguenda. quia vel illa negatio cadit in copulā ⁊ supra totum illud quod sequiī eam. ⁊ sic ipsa equipollet de vi ſmonis isti nemo ē albus. Alio modo potest intelligi ꝙ virtus negationis cadat supra illud verbum ē, nō āt sup illū terminū homo: ⁊ in hoc sensu dicit ari. ꝙ ipsa nō eqpollet huic. nemo est albus. quia ista. nemo ē albus ē vlīs negatiua. sed ista. hō nō est hō albus: est indefinita negatiua: ⁊ hꝰ ꝯfirmatio pōt esse q2 antiqui imaginabātur duas idefinitas diuerse q̄litatis ⁊ eorumdē extremorum eē ꝯdictorias qbꝰ ari. volens contradicere dicit ꝙ ista idefinita negatiua. s. non ē homo albus non equipollet isti vlī negatiue nemo est albus. ⁊ ideo indefinita negatiua non contradicit indefinite affirmatiue sibi opposite:

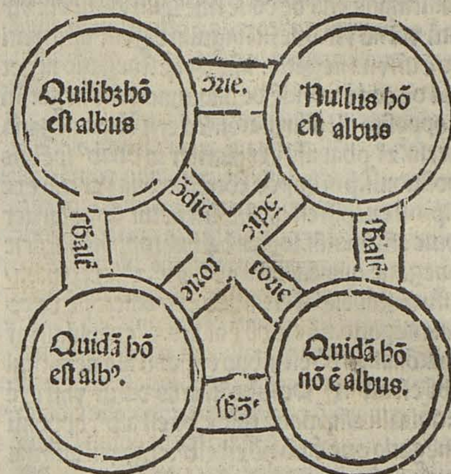
Secundo dubitatur. Utꝝ contradictō sit maxima oppō. Et videtur ꝙ ñ. quia maxima oppositio nō includitur in miore. sz oppositio contraria infert ⁊ includit ꝯdictoriam. ḡ oppositio contraria est sūma oppositio: ⁊ per ꝯñs nō ꝯdictoria. ¶ Ad dubium respondetur per qnqꝫ dicta. ¶ Primū ē. ꝯdictoria complexa maxie repugnāt. pz quia repugnāt in vitate ⁊ falsitate in q̄litate ⁊ q̄titate: quia nulli alioꝝ oppositoꝝ ꝯuēit. cōtraria eni solum repugnāt in vitate quia pñt simul esse false: ⁊ subcontrarie possunt simul eē vē repugnāt autē in falsitate tm̄. ¶ Secūdum dcm̄. ꝯdictoria incōplexa maxime repugnāt extēsiue: pz quia illa maxime repugnāt extēsiue que sb disiunctione sumpta verificātur de quocunqꝫ cōceptibili siue sit ens siue nō ens. sed ipsa cum copulatione sumpta de nullo vno ꝯceptu verificari pñt: sed contradictoria sunt huiusmodi. nulla enim rō conceptibilis potest alteruz cōtradictorioꝝ subtē fugere quarto methaphysice ergo ꝯdictoria maxime repugnāt extēsiue. ¶ Tertium dcm̄. ꝯdictoria maxime repugnant itensiue. pz quia maxime repugnātia intēsiue sunt illa que habēt maxime incōpossibilitatem ad esse sil' in eodem. sed cōtradictoria sūt huiusmodi q2 per nullā potentiā pñt de eodē verificari aut eē in eodē ḡ ⁊c̄. ¶ 4^{m} dcm̄ cōtradictoria maxime repugnāt exclusiue: pz q: excludunt quodcūqꝫ commune in quo ꝯueniūt. in nullo enim cōi ꝯueniunt cōtradictoria. ¶ Quintum dcm̄. cōtradictoria pñt maxime ⁊ minime repugnare ⁊ permissiue ⁊ fūdamētaliter: patet quia possunt fundari in maxime distātibus ⁊ etiā in his que minime differunt sicut in his que differūt solū ex nā rei vt sūt diffō ⁊ diffinitū. ⁊ ad rōez i oppositū factā rñdetur per distictionē quia cōtraria possunt duplr' cōsiderari. vno modo precise i sua rōe formali pscindente a quacūqꝫ alia oppōne. ⁊ sic nō iferūt nec icludunt cōtradictoria. alio modo possūt capi nō precise sed permissiue vt. s. secū pe-

mittunt ꝯtradictoria. ꝛ sic īferūt ꝛ īcludūt ꝯdcōria

Tertio dubitatur vtrum vni⁹ affirmatōis sit tm̄ vna negatio opposita. ꝓ solōne est supponēdū ꝙ ari. i h̄ 3ᵒ. cᵒ. determiat de vnitate ꝛ pluralitate ꝓpōnū oppositaꝝ ꝛ itēdit quatuor ꝯclōes. ¶ pma est. vni⁹ affirmationis ē vna negatio opposita: p3 q2 negatio d3 illud idē negare qd̄ affirmatio affirmat. ꝛ etiā de eodē siue illud idē sit vl'e vl' sūptū vel nō vl'r. siue sit singulare. ḡ vni⁹ affirmationis ē tm̄ vna negatio. añs p3 q2 si negatio neget aliud de eodē vel idē de alio: tunc talis negatō n̄ erit opposita illi affirmatōi. sed erit ab ea negatia diuersa. zᵒ. ꝓbat idē exēplariter in duab⁹ spēbus oppositionis. p̄ in oppōe cōtradictoria per tria exēpla. pmū exēplū est qn̄ subm̄ tenetur singulariter q2 huic affirmatōi. sortes ē albus: oppōit ꝯdcōrie illa negatio que ē. sortes nō ē alb⁹. z^m exēplū. huic affirmatōi. ois hō est albus. cōtradictorie opponit illa negatio. nō ois hō ē albus. 3^m exēplū. isti affirmatōi. aliqs hō est albus opponit illa nega⁹. nullus hō est alb⁹. ¶ De subcōtrarijs datur vnū exēplū: quia illi affirmatōi que ē. hō est alb⁹. opponit illa negatio que ē. hō nō est alb⁹. ergo vni affirmationi vna est negatio opposita. ¶ postea epillogat ea q̄ dcā sūt dicēs ꝙ ex p̄dcis p3 ꝙ oppositaꝝ ꝓpōnū alie sūt ꝯrie. alie cōtradictorie comprehendēdo subcōtrarias in cōtradcōrijs. p3 ēt q2 nō i oībus oppositis si vna est v̄a reliqua ē falsa. sed i aliqbus tm̄. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit diffōem vnius affirmationis ꝛ vni⁹ negationis ꝛ ē hec. affirmatō ꝛ negatio vna ē illa que vnū de vno significat siue vl'e sumatur vniuersaliter siue nō vniuersaliter. vt omnis homo est albus. nullus homo est albus. quidā homo est albus. supposito ꝙ album significat vnum. quia si non signif cet vnum sed plura n̄ esset propositio vna. ¶ Tertia cōclusio ostendit quid sit enūciatio plures. ꝛ est hec. enūciatio i qua ponitur t'minus equiuocus iṗositus ad significādum diuersa ex quibus non fit vnum est ꝓpositio plures ꝛ nō vna. patet. quia si hoc nomen tunica iṗōitur ad significandum hominem ꝛ etiam equū tunc ista propositio tunica est alba. n̄ ē vna sed plures. quod patet. quia non casu stāte nihil refert dicere. ꝙ tunica est alba vel ꝙ hō est albus. ꝛ equus est albus. sed iste multa significant ꝛ non sunt vna ꝓpositio sed plures. eo ꝙ homo ꝛ equ⁹ non sunt aliquid vnum. ergo etiam ista. tunica est alba. non erit ꝓpositō vna sed erit propositio pl'es. ¶ Quarta conclusio que est correlaria est hec. in his affirmationibus ꝛ negationibus in quibus terminus est equiuocus nō necesse est alteram partem esse veram ꝛ alteram falsam. Quod posset sic probari. quia negatio poterit aliquid negare quod affirmatio non affirmauerit. ¶ Ultra textum potest ad dubium respōderi per vnam distinctionem. q2 vel intelligitur textus de oppositione cōtradictoria. vt sit sensus. cuiuslibet affirmationis ē vna negatio sibi contradictorie opposita. ꝛ iste sensus est verus. sed non est de mente Aristotelis qui dictā probationem probat in subcontrarijs vt patuit. Alio modo potest itelligi in eodem genere oppositionis. ꝛ sic est sensus ꝙ vniuersali affirmatiue tantum sibi contrariatur vniuersalis negatiua. ꝛ particulari affirmatiue tantum subcontrariatur particularis negatiua. vniuersali vero negatiue tantum contradicit particularis affirmatiua. ꝛ sic iste sēsus est verus ꝛ de mēte ari.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad p̄mam patet solutio in primo notabili. ¶ Ad secundam ad probationem minoris respondetur distinguendo antecedens ꝛ consequens. quia hec determinatio ꝓ eodē tēpore vl' simul. pōt determinare hoc v̄bum p̄nt et sic cōcedit antecedēs ꝛ ꝯn̄s. sic bene ꝓbat argumētū. Alio mō pōt determinare h̄ verbū ē. ꝛ sic tam añs ꝙ̄ ꝯn̄s est falsū. ¶ Ad tertiā negat minor. ꝛ ad ꝓbationē ei⁹ ꝓ pma p̄te dr̄. ꝙ tā asinus ꝙ̄ hō recte iudicāt. sed tn̄ nō sequit ꝙ iste ꝯtradictorie sint sil' v̄e hic tribulus ē sapidus. ꝛ hic tribulus non est sapidus. q2 asinus nō iudicat ꝙ hic tribulus sit sapid⁹ simpl'r. sed ꝙ sit sapidus sibi. ꝛ illud iudiciū est verū. sic etiā canis iudicat sibi ꝙ ille tribulus nō ē sapidus sibi. iō fugit illū. s3 hō ꝑ appentiā iudicat ꝙ iste tribulus ē sapidus asino. ꝛ ꝑ experiētiam iudicat ꝙ nō est sapidus sibi. ꝛ totū hoc ē veru3. nec ex istis rectis iudicijs pōt haberi ꝙ ille due sint simul vere. iste tribulus ē sapidus asino. ꝛ iste tribulus nō ē sapidus homini. q̄ nō ꝯdicunt vt clare p3 ¶ Ad ꝓbatione3 scōe partis minoris qn̄ ꝓbat ꝙ iste due sūt sil' false. ego dico falsū. ego n̄ dico falsū Dicitur ꝙ affirmatiua est falsa casu stante. q2 equipollet isti. ego dico aliquod falsū aliud ab isto. ego dico falsum. que est falsa. s3 sua negatia. s. ista ego n̄ dico falsū. ē vera. quia equipollet isti vere. ego non dico aliud falsum ab hoc falso. ꝛ hoc totum cōfirmatur per talem regulam. Q2 terminus nunquam pōt supponere pro toto cuius ē pars. Ideo hec dictio falsum nō pōt supponere pro ista tota propositione. ego dico falsū. sed supponit pro vna alia supponēte falsa. Aliter respondetur ꝑ gnc3 di

cta.3ᵐ dictū.ois ꝑpositio falsificās seipaꝫ ē falsa.
patet.qꝛ ad ỽitatē copulatiue reqrit ỽitas oium
suaꝝ partiū.Sed ipoſſe ē ista duo p̄dicata uerum
ꝛ falsū copulatiue sūpta ỽificari de eadē ꝑpōne.
ergo ꝑpositio significās se esse ỽam ꝛ se esse falsā
ē falsa.ex quo n̄ pōt esse ita sicut ꝑ ipsaꝫ significat
sed sola ꝑpō significās se esse ỽam ꝛ se esse falsaꝫ
dr̄ se-p̄am falsificare.ergo ois ꝑpositio falsificans
seip̄am ē falsa.❡ Scd̄m dcm̄. ista ꝑpositio. ego
dico falsū habet duplex sigtum unū m̄ale ꝛ alteꝝ
ꝯsecutiuū.Significatū m̄ale ē illud qd̄ habꝫ ꝑpo
sitio ex bitudine suoꝝ t̄minoꝝ.Sed significatū cō
secutiuū ē illud significatū qd̄ i bona ꝯn̄tia ifertur
seq ex significato m̄ali ꝑpōnis.❡ 3ᵐ dcm̄.hec
ꝑpō ego dico falsū.significat se eē ỽam ꝛ se eē fal
sam.pᵐ.patet. qꝛ cū sit affirmatiua ex sua signifi
catione m̄ali siue ḡnali significat ita esse sicut ꝑ
eam significat.sed ita eē sicut per ꝑpōnem signifi
catur ē ip̄am ꝑpōem esse ỽam.Ergo ip̄a ꝑpositō
ego dico falsū significat se eē ỽam. sꝫ ꝙ significet
se esse falsā patꝫ quia de significato cōsecutionis
significat se ip̄am eē falsam.Nā bene seq̄t hec ꝑ
positio.ego dico falsū ē uera.ergo ita ē sicut per
ipsam significatur.Et vltra ita ē sicut ꝑ ipsā signi
ficatur.sed per ipsam significatur me dicere falsū
ergo uerum ē me dicere falsuꝫ.mō nihil dico nisi
istam ꝑpōeꝫ ego dico falsuꝫ.ḡ ip̄a ē falsa.ꝛ ꝑ ꝯn̄s
seq̄t ad ip̄am esse ỽam ip̄am eē falsā. Ex q̄ ifert.
ꝙ hec ꝑpositio.ego dico falsum.ē una ꝑpositio i
solubilis falsificās seipsā.ideo ē falsa ❡ 4ᵐ dictū
ista ꝑpositio negatiua ego non dico falsū.nō ē.cō
tradictoria istius affirmatiue.ego dico falsum.pꝫ
p̄mo.qꝛ ē simul falsa cum sua affirmatiua.ꝛ facil̄r
posset ꝑbari sicut de p̄cedente.pꝫ secūdo supposi
to qꝛ ista ꝑpositio affirmatiua.ego dico falsum.si
gnificetur per illam l̄ram.a.ꝛ ista negatiua. ego n̄
dico falsum significetur ꝑ.b.tūc sic.a. significat se
ip̄m esse falsum. vt p̄us.ꝑbatum est.ꝛ. b.significat
b.non esse falsum.ꝛ similiter ꝑbaretur.ḡ n̄ ꝯdicūt.
tenet ꝯn̄a.qꝛ ꝯdictio ē affirmatio ꝛ negatio eiusdeꝫ
de eodem. sed in affirmatiua affirmatur hoc p̄di
catum esse falsum de ea si in negatiua negetur il-
lud idem p̄dicatum de.b.ergo non affirmat ꝛ ne-
gatur idem de eodeꝫ.❡ Quitum dictū.ꝯ̄ria isti⁹
affirmatiue.ego dico falsum.ꝛ ista ego nō dico fal
sum.ꝑut illa negatio non fert̄ super totam ꝑposi-
tionem.pꝫ qꝛ ista affirmatiua.ego dico falsum.eq-
pollet isti ꝑpōni copulatiue m̄tali.s. verū est me
dicere falsum.ꝛ falsum est me dicere falum.modo
copulatiue ꝯdicit vna disiūctiua de ꝑtibus ꝯdicē
tibus.sꝫ ista.non ego dico falsum.eq̄pollet vni dis
iūctiue m̄tali de ꝑtibus ꝯdicentibus.s.isti.falsum
ē me dicere falsum.vel verum est me dicere fal-
sū.ꝛ ꝑ ꝯn̄s ip̄a ꝯdicit p̄ori affirmatiue.Et cōfirmat̄
qꝛ affirmatiua est falsa.sed sua negatiua ē vera et
nō possunt simul eē vere.ergo ꝯdicunt ꝛc̄.

Queritur q Utrum aliqua ꝑposi
tio singularis de futu-
ro ꝯtingēti sit determiate vera vel fal
sa.❡ Et arguit̄ p̄ ꝙ sic.quia hec est de
terminate vera.dies iudicij erit.ꝛ sil̄r ista.sol orie
tur cras.ꝛ t̄n sūt de futuro ꝯtingenti.ḡ ꝛc̄.❡ 2º ar
guitur sic.hec ē necessaria.futuꝝ cōtigēs ē futuꝝ
cum idem predicetur de se ip̄o.ergo potest modi-
ficari modo necessitatis.ꝛ sic ista erit vera.omne
futurum contingens necessario est futurum.sed il
lud quod necessario est futurum eueniet de neces
sitate.ergo omne futurum contingens de neces-
sitate eueniet ꝛ per consequens propositio que ē
de futuro contingenti gst determiate vera.❡ 3º
arguitur.Deus eque determinate cognoscit fu-
turum contingens sicut presens vel preterituꝫ.er
go futurum contingens est eque determinatū ad
esse verum sicut presens vel preteritum.ꝛ per con
sequens aliqua propositio de futuro contingenti
est determinate vera.antecedens patet quia se
cundum Augustinū super genesim.De⁹ nō nouit
aliter facta q̄ꝫ fiēda.sꝫ certū ē ꝙ de⁹ fc̄a cognoscit
determinate sicut sunt vel fuerunt.ergo determi
nate cognoscit fienda.Prima ꝯsequentia decla
ratur quia illud quod non ē determinate ỽum ul̄

falsū ē ab aliquo itellectu determiate scibile vel cognoscibile. g̃ si futurū ɔtigēs sit a deo dētmiate scitū seq̄t ꝙ dētmiate erit verū uł fł'z. ¶ Jn oppm ē Ari.

Primo sciēdū ē ꝙ ꝓ declaratione t'minorum ponūtur quiqꝫ distictiones. ¶ pᵃ ē. ꝓpositionū alia ē de subiecto uł'i. alia ē de subo pticulari. ¶ zᵃ distictio. ꝓpositionū quedaꝫ sūt de pn̄ti cuius copula ē pn̄tis tpis ñ ampliata. Alia ē de pterito cuiᵒ copula ē pt̄iti tpis. Et alia ē de futuro cuiᵒ copula ē futuri tpis. ¶ 3ᵃ distictio. ꝓpositionum quedam sunt necessarie. ⁊ quedam sūt ipossibiles. ⁊ quedā ɔtigētes. unde illa propositio dr̄ nec̄ia cuiᵒ significatū ñ potest non esse siue ñ pt̄ esse falsuꝫ. Et illa dicit' ipossibilis cuius significatum non potest esse seu non potest esse uerum Alia v̄o dr̄ ɔtigēs cuiᵒ significatū pt̄ esse ⁊ nō esse Ex q̄ seq̄t ꝙ illa ꝓpositio dr̄ singularis de futuro ɔtigēti cuiᵒ subiectū ē terminᵒ singularis ⁊ copła futuri tpis ⁊ cuiᵒ significatū pt̄ fore ⁊ ñ fore. ¶ 4ᵃ diᵒ. aliq̄ ꝓpō pt̄ dici detmiate v̄a tripłr. unoᵒ ꝑut illa dictio determiate: excludit potētialitatē ⁊ possibilitatē ad ipam ꝓ quolibet tpe. Et sic illa ē determiate v̄a q̄ sic ē v̄a ꝙ ꝓ nullo tpe pt̄ eē falsa. sicut ꝓpō nec̄ia. Sc̄do modo pt̄ dici detmiate v̄a ꝑut detmiate v̄a excludit falsitatē ⁊ possibilitatem ad falsitatē. ñ simpłr ꝓ oi tpe: sed ꝓ illo istāti ꝓ quo ē v̄a. Et sic illa ꝓpositio ē detmiate v̄a q̄ sic ē uera ꝙ ꝓ illo tpe ꝓ quo ē uera non pt̄ eē falsa: cuiusmodi ē ꝓpositio ɔtigēs de pn̄ti. 3ᵒ modo dr̄ ꝓpositio detmiate vera ꝑut detmiate excludit falsitatem sꝫ ñ potētiā ad falsitatē eē i istanti ꝓ quo ē v̄a. Et sic illa ꝓpositio ē detmiate v̄a q̄ sic ē v̄a ꝙ non ē falsa: sꝫ possit eē falsa ꝓ illo tēpore ꝓ q̄ ē v̄a. Et illa est dtermiate falsa q̄ sic ē falsa ꝙ non ē v̄a licet possit eē v̄a ꝓ illo tēpore ꝓ quo est falsa. ¶ Ex q̄ inferūt tria correlaria. Primū ē ꝙ oīs ꝓpō ē determiate vera vł falsa ƀ vltimo mō. ꝓꝫ. q2 nisi sic sequeret' ꝙ esset aliq̄ ꝓpō q̄ neqꝫ esset v̄a neqꝫ falsa qd̄ ē falsū. Sc̄dm correlariū. ñ oīs ꝓpositio ē detmiate vera vel falsa pmo vel sc̄do mō. q2 alr̄ nulla ꝓpō v̄a eēt simpłr ɔtigēs ad vtrūlibet. Tertiū correlariū. oīs ꝓpō singularis de futuro ɔtigēti ē detmiate v̄a vltimo mō. ⁊ ñ pmoᵒ aut secūdo. ¶ Quita diᵒ. ista ꝓpō ñ est necesse i futuris ɔtigētibus alterā determiate eē verā vel falsā potest habere triplicē sēsū. Unᵒ ē s. sus quādo a q̄libet pte disiūctie remouet' necessitas. ⁊ tūc ē sēsus ꝙ i futuris ɔtigētibus, vna pars ñ est necessario v̄a. nec necessario falsa ⁊ sic ē v̄a. q2 q̄libet pars ē ɔtigens v̄a vel falsa. zᵒ sēsus attēdit' sꝫ ꝙ necessitas neget' a tota disiūctiua. vt sit sēsus. hec disiūctia ñ ē necessaria i futuris ɔtigētibᵒ altera ps est v̄a vel ipa est falsa. Tertius sēsus est ꝑut negat' necessitas ꝓpositionis a ꝓpōne cathegorica de disiūcto extremo. ⁊ tunc ē sēsus. hec cathegorica ñ est necessaria. alt'a ps ē v̄a vel falsa. ⁊ tūc iste sēsus ē fł's.

Tertio Sciēdū est ꝙ i hoc quarto capitulo iquirit ph̄s i quibus ꝓpōnibᵒ sit determinate v̄itas vel falsitas. Et ɔtinet duas partes p̄ncipales. Jn quaꝝ pma disputatiue iquirit itētū ⁊ itēdit tres ɔclusiones. ¶ Prima est hec. Jn oībᵒ ɔdictorijs de pn̄ti ⁊ de pterito necesse ē vnā determiate eē verā ⁊ alterā falsā. siue sit de subiecto singulari siue sit d̄ subo vł'i tamē i subɔ̄rijs hoc ñ ē necesse sicut ꝓbatū est p̄us. ¶ Sc̄da ꝯ. Jn ɔdictorijs singularibᵒ de futuro ɔtigēti ñ est necesse alteram ptem eē determiate verā ⁊ alterā falsā. ꝓbat' duabus rōibus. pma ratio ē ista. q2 si oīs affirmatio vł negatio de futuro ɔtigēti eēt detmiate v̄a vel falsa sequeret' ꝙ oīa de necessitate euēirēt. ɔñs ē fł'z: ergo ⁊ añs. Cōsequētia patet. q2 casu posito ꝙ aliqs hō dicat aliqd̄ futuꝝ. puta ꝙ sortes curret. ⁊ alius dicat hoc ñ esse futuruꝫ ita ꝙ sortes ñ curret. tūc arguit' sic. si oīs affirmatio vel negatio de futuro sit detminate v̄a vel falsa necesse est alterum illoꝝ detmiate dicere veꝝ ⁊ ñ vtrūqꝫ. q2 accidunt duo ɔtradictoria q̄ ñ ɔtingit simul eē vera. Et si alter illoꝝ dicat ueꝝ detmiate tūc necesse ē sic esse vel sic ñ esse sicut significat ille qui dicit dtermiate veꝝ. ⁊ ꝑ ɔñs illud de nec̄itate eueniet. Hāc ɔclusionē ꝓbat aristo. p sił'e in illis de p̄senti. quia si verum est dicere albū est: tūc necesse est album esse: ⁊ si verū est dicere ꝙ albū ñ est tunc necesse ē albū ñ esse. ⁊ econtra: vt si ē album: verū est affirmare. albū esse. ⁊ si ñ est albū: verū ē negare albuꝫ ñ esse. Et si nō est albū: tūc ille qui affirmat album eē mētitur. ⁊ si albū est: affirmans albū esse nō mētitur. Ergo a sił'i si alter illoꝝ determiate veruꝫ dicit. tunc alterū illoꝝ dictoꝝ necessario erit verū. Et si oīa de necessitate eueniāt. sequit' ꝙ nihil fiet a casu aut ad vtrūlibet. Jllud eni fit ad utrumlibꝫ quod ñ est magis determinatum ad esse q̄ȝ ad nō eē. ita ꝙ ñ magis se habet vt fiat q̄ȝ ut non fiat. sed cū necesse ille qui affirmat uel ille qui negat dicit ueꝝ. sequitur ꝙ res erunt detminate ad esse uel ad ñ esse. ¶ zᵃ rō. si omnis affirmatio uel negatio sit detminate v̄a uel falsa: sequeretur ꝙ de illo q̄ nūc est albus semp fuit uerū dicere determinate ꝙ erit albus. ⁊ sic non potuit ñ fieri determinate. ⁊ si albū potuit fieri album. tunc impossibile fuit:

ipm ñ fieri albũ. ⁊ si impoƀe fuit ipm ñ fieri album
sequit ꝙ necesse fuit ipm fieri albũ ⁊ per ɔñs si ois
affirmatio uel negatio sit deťminate ṽa uel falsa:
sequit ꝙ oia q̄ sũt futura necesse ē fieri. ⁊ de neces
sitate eueniēt. ⁊ sic nihil fiet ad vtrũlibet neq̄ a ca
su. quia illō qȯ fit a casu ñ sit ex necessitate. ¶ 3ª
ɔclo. i ppōnibus ɔtradictorijs nec̄e est alterā ptez
esse ṽam: nec pōt dici ꝙ neutra sit ṽa. Probatur
duabus rōnibus. pma ratio ē hec. q2 si affirmatio
sit falsa negatio eiusdē erit ṽa ⁊ econtra. ergo ⁊c̄.
Scda rō. q2 si neutra esset ṽa tollereť ɔtigens ad
vtrũlibet. nā si ueꝝ ē dicere deťminate ꝙ aliquid
ē albũ: oportet ipm eē albũ. ⁊ si ueꝝ est dicere ꝙ
aliquid ē magnũ: oz illud esse magnum. ⁊ si cras
sit ueꝝ dicere ꝙ illud est albũ. etiā illud erit albũ.
⁊ si cras sit ueꝝ dicere ꝙ est magnũ: ēt cras erit
magnũ. ergo si ueꝝ ē dicere ꝙ nec erit neq̄ ñ erit
opz ipsũ neq3 esse neq̄ ñ eē: qȯ est ɔ̄ rōem ɔtingē
tis ad utrũlibet quod est idifferēs ad hoc ꝙ possit
fieri uel non fieri. ut oportet nauale bellum fieri ⁊
ñ fieri. ¶ Ex quibus concludit aristoteles ꝙ si in
ɔ̄dictorijs de futuris ɔtigētibꝰ siue sint de subie
cto uli siue pticľari nec̄e ē alterā ptē esse ṽam ⁊ al
terā deťmiate falsā: sequereť ꝙ nihil erit ad utrũ
libet sed oia erũt de necessitate. ⁊ per ɔñs ñ opor
tebit nos neq̄ consiliari neq̄ negociari eo ꝙ con
similia fiunt ex hijs que non possunt aliter se habe
re. siue etiā laboremus ad hoc ꝙ fiat aliquid siue
non laboremus nunq̄ propter nostꝝ laborare fiet
aut eueniet aliquid cum omnia sint ex se determi
nata ad sic fieri uel non fieri.

Tertio Sciēdu3 ē ꝙ circa hũc textum ici
dunt tres difficultates. ¶ Prima
est. vtrum ɔsequētia quam facit aristoteles i secũ
da ratione probante primam conclusionem sit bo
na que est hec. si omnis affirmatio vel negatio eēt
determinate vera vel falsa sequereť ꝙ de illo qȯ
nunc est album semper fuit veru3 dicere hoc erit
album. ¶ Et videtur ꝙ non. quia licet de eo qȯ
nũc est album fuit prius i tempore pterito propin
quo presenti tunc verum dicere hoc erit album:
non tamē oportet ꝙ i toto tempore preterito sem
per fuerit verum dicere hoc erit albũ. ¶ Ad pdi
ctam difficultatem respondetur ꝙ consequentia
predicta est bona. ¶ Et ad cauillationem contra
eā factam respondet aristoteles siue ante millesi
mũ annum dictum fuerit ꝙ hoc erit albu3 siue in
tempore preterito propinquo presenti illud ide3
fuerit dictum nihil refert: quia propter tempus
non mutatur veritas propositionis sed est eadem
semper quocunq3 tempore proferatur. ¶ Secũ
da difficultas. vtrum bene sequatur omnis affir
matio vel negatio est determinate vera vel falsa.
ergo illarum duarum contradictoriarum sortes
curret. sortes non curret: altera est determinate
vera necessario. Et videtur ꝙ sic. quia hanc con
sequentiam facit aristoteles in prima ratione pro
bante primam conclusionem. Et videtur tamē ꝙ
non. quia licet postq̄ iste due contradictorie sunt
formate sit necesse alteram determinate esse verā
⁊ alteram falsam: tamen anteq̄ essēt prolate non
erat necesse alteram esse determinate veram ⁊ al
teram determinate falsam. ¶ Ad difficultatem
respondetur affirmatiue. Et ad cauillationem in
oppositum factam respondet aristoteles ꝙ ad ve-
ritatem vel falsitatem illarum propositionum ni-
hil refert si aliquis affirmat vel negat illas. quia
res eode3 modo se habet siue ille affirmet siue ne
get. Non enim propter nostrum affirmare vel ne
gare res erit vel non erit. nec etiam refert siue ali
quis affirmauit vel negauit in millesimum magis
q̄ i alio quolibet tempore. ¶ Tertia difficultas:
vtrum inconuenientia ad que deducunt due pri-
me rationes probantes primam conclusionē sint
falsa vel impossibilia. scilicet ꝙ omne futuru3 de
necessitate eueniet. et ꝙ nihil fiat ad vtrumlibet
neq̄ a casu. Respondet Aristoteles ꝙ sic con-
firmando per duas rationes. ¶ Prima ratio.
quia nos sumus principia multorum effectuum
per nostrum consilium ⁊ per nostram negociatio
nem. ergo non omnia de necessitate euenient:
consequentia patet. quia consilium non est de eo
quod necessario sed contingenter eueniet. Ante-
cedens capit Aristoteles pro principio quo sub-
lato tollitur totus ordo conditionis humane.
¶ Secunda ratio. quia multa sunt que non sem
per actu sunt. immo possunt esse ⁊ non esse. fieri
⁊ non fieri. vt impossibile est hanc vestem incidi ⁊
non incidi. quia licet sit possibile ipsam incidi non
tamen inciditur. sed prius vetustate corrumpiť.
similiter possibile est eam non incidi quia nō esset
possibile eam prius exteri nisi eēt possibile eam in
cidi. ergo nō omnia de nec̄itate euenient. sed que
dam sunt ad vtrunlibet que non sunt magis deť
minata ad eē q̄ ad non eē. ⁊ quedam sunt vt i plu
ribus. sicut contingentia nata. Alia vero contingē
ter vt in paucioribus. sicut contingentia rara. Ex
quo potest elici ꝙ triplex est contingens. s. contin

gens natum rarum, τ cōtigēs ad vtrūlibet.

Conclusio Rñsalis. L3 aliqua ꝓpositio de futuro ɔtingenti sub disiūctione ad suam oppositam sit vera vel falsa. nulla tñ indeterminate. Prima ps patebit in secūdo dubio sequenti. τ secūda pars patet ex declaratione habita in secundo notabili.

Primo dubitaṫ. Utrꝫ aliqua ꝓpō ō futuro cōtigenti sit aliqr̄ determiata anteq̄ȝ ponaṫ in eē. ¶ Ad dubiū rñdeṫ ꝑ tres distinctiones. τ quattuoꝛ dicta. ¶ Prima distinctio. duplex est indeterminatio. quedam est que se tenet ex parte cause. τ alia ex pte effectus. ¶ Secunda distinctio. duplex est indeterminatio se tenens ex parte cause. quedam est de inesse τ illa est quedaȝ indeterminatio que causa est indeterminata ad agere τ ad non agere. Et dicitur ista ideterminatio de inesse: quia respicit extrema de inesse. sed alia est indeterminatio de possibili qua scilicet causa est ideterminata ad posse agere τ posse non agere. τ vocatur hec indeterminatio de possibili. quia respicit extrema de possibili. siue vt sunt possibilia. ¶ Tertia distinctio. indeterminatio se tenens ex parte effectus est duplex. quedam est indeterminatio de iesse q̄ effectꝰ est indetermiatus ad produci. alia ē ideterminatio de possibili q̄ effectus est ideterminatꝰ ad posse ꝓduci τ nō posse ꝓduci. ideterminatio ꝟo de iesse posterioꝛ est illa de possibili sicut agere posteriꝰ ē ad posse agere. ¶ pᵐ dictuȝ: q̄libȝ effectus ɔtingēs anteq̄ȝ pōaṫ i eē ē determiatus determiatione de ieē sic ꝙ ista est ꝟa. antichristus erit āteq̄ȝ iesse ꝓducaṫ antixp̄s. pȝ qꝛ nihil ē scitū nisi ſm ꝙ est verum. ergo nihil est determinate scitū nisi qđ est determiate verū. sȝ deꝰ scit determinate ātixp̄m fore. ergo ista ē determiate ꝟa antichristꝰ erit. minoꝛ pȝ. qꝛ si deus nō cognosceret determiate sed tm̄ idetermiate τ sub disiūctiōe futura ɔtingētia seq̄retur ꝙ ita certam notitiam possemus habere sicut deus habet. consequens est falsum. patet tamen consequētia. quia de quocunq̄ȝ futuro contingēti nos scimus sub disiunctione ꝙ erit vł non erit. Et cōfirmaṫ. qꝛ bō agens ꝑ electionem ꝑus determinat illud anteq̄ȝ ponat i esse. sȝ tale est ɔtigens futurum. ergo futuro ɔtingēti nō repugnat eē determinatum anteq̄ȝ ponatur in esse. ¶ Secundum dictum. nullus effectus contigēs est determinatus determinatione de possibili. sed est indeterminatus. patet. quia illud quod potest fieri τ non fieri. esse τ non esse est indeterminatuȝ indeterminatione de possibili. sed quilibȝ effectus ɔtigens est hꝫ. igiṫ τc. Diciṫ eni cōtingens qꝛ pōt eē τ non eē sicut volūtas qñ vult tūc ē ibi determinatio de iesse. qꝛ ita vult ꝙ elicit actū volēdi τ nō elicit actū volēdi sibi oppositū. τ tñ stante illa ōterminatione volūtatis. pōt velle τ nō velle. cū sit libera ergo ē ideterminata de possibili. lȝ fuerit determinata de iesse. Et si obijciaṫ ꝑ aristotelē in textu vbi vult ꝙ i ꝓpōnibꝰ de futuro ɔtingēti nō est ōterminata veritas. Rñdeṫ ꝙ lȝ determiate nō possimꝰ cognoscere q̄ sit illa ps que debet euēire. tñ ab alio itellectu ē illa ps determiate cognoscibilis. iō lȝ tale futurū ɔtingens quo ad nos sit ideterminatum. tamen in esse est aliqualiter determinatum ¶ 3ᵐ dictū. cā ɔtingēs distinguiṫ a cā necia. i hoc ꝙ cā ɔtigens est idetermiata ad effectū idetermiatione de possibili. puta ad posse agere τ posse ñ agere. tñ pōt eē detrminata determiatiōe ō ineē. qꝛ vł talis cā agit. τ tūc ē detrmiata ad agēdū. vł ipa ñ agit. τ tūc ē ōtermiata ad nō agēdū. sed cā necia ē determinata determiatiōe de ieē τ de poſi. qꝛ necio agit τ nō pōt nō agere. ¶ 4ᵐ dictū. cū indeterminatione de poſi stat ꝑcise ɔtingētia. qꝛ i illo stat ꝑcise ɔtingentia q̄ posito ꝑcise poniṫ tota rō ɔtingētie. sȝ posita idetermiatione de possibili poniṫ tota ratio contingentie. ergo τc. minoꝛ pȝ. qꝛ contingēs est qđ pōt eē τ non esse. ista autem pertinēt ad ideterminationem de possibili.

Secundo dubitatur. Utruȝ sicut res se hȝ ad esse vel non esse sic se habeat oratio formata de re ad veritatem vel falsitateȝ. pro cuius solutione est supponendum ꝙ in hac secunda parte principali huius capituli determiat aristoteles veritatem questionis ꝑus mote τ intēdit tres conclusiones. Quarum prima est hec. ꝙ res secundum se τ absolute nō sunt necessarie simpliciter. sed ex suppositione. pȝ qꝛ omne quod est quando ē necesse ē esse. Et omne quod non ē quādo non ē necesse ē non eē. non tamen omne quod est necesse ē eē. nec omne quod non ē nece ē nō eē quia non ē idem aliquid necio esse quando ē. τ aliq̄d necessario esse simpliciter. similiter non est ideȝ aliquid non esse quando non est. τ aliquid simpliciter necessario non esse. Et illius propositionis posset extra textum assignari talis ratio. quia impossibile est idem simul esse. τ non esse. τ ideo quando aliquid est impossibile est illud idem simul non eē. ergo quandiu est necesse est ipsum esse. similiter si aliquid non sit tunc quandiu non est impossibile

est ipm esse ꝛ per ꝯñs necessarium ē ipm non esse
quam diu ñ ē quia ipossibile ñ. ꝛ necesse equipol
lent. ¶ Secunda conclusio. res cōparata ad suū
oppositū nō hꝫ necessitatē eēndi simpl'r. sed sub dis
iūctiōe ad suū oppositū. pꝫ. qꝛ de q̄libꝫ est neċe ꝙ
sit vel non sit. vl' ꝙ sit futurū vl' ꝙ nō sit futuruꝫ
lꝫ neutrū seorsū sit necessariū ꝺterminate. vt nō est
necesse nauale bellū fore cras. vel nō fore cras ca
piēdo vtrūqꝫ diuisim. qꝛ talis veritas ptinꝫ ad ne
cessitatem absolutam. tñ sub disiūctione vnius ad
alterum neċe ē nauale bellū fore cras. vl' nō fore
cras. qꝛ hec ptinet ad necessitatē disiūctiuā. ¶ 3ª
ꝯ. sic res se hꝫ ad eē. ita se hñt orōnes de reb⁹ ad ve
ritatē. qꝛ sicut sūt q̄dā res q̄ nō sūt determiate ad
eē. cuiusmodi sūt ille res q̄ sūt ad vtrūlibꝫ. sic ꝛ sūt
q̄dā orōnes q̄ nō sūt determiate ad v̄itatē ꝛ falsita
tē. cuiusmodi sūt ꝓpōnes de futuro ꝯtigenti. ꝛ sic
sūt q̄dā res q̄ nō semp sūt. nec sēp nō sūt: sꝫ vna est
sub disiūctione ad aliā. ita etiā sūt aliq̄ ꝯrie i q̄bus
neċe ē alterā ptē eē veraꝫ ꝛ alterā falsā. Ex p̄dictis
iferūtur duo correlaria. pᵐ est. ꝙ nō est necesse in
oib⁹ ꝯrijs vnā ptē eē determiate verā. ꝛ alterā de
termiate eē falsā. 2ᵐ correlariū. nō ē sile de ꝯdicto
rijs q̄ sūt de futuro ꝯtigēti. sicut de illis q̄ sūt d̄ p̄nti
Ex q̄b⁹ oibus pꝫ d̄terminatio veritatis q̄stiōis mo
te i primo capitulo huius libri.

Tertio dubitat̄. vtr̄ ista sit vera. oē qd̄ ē qñ
ē necesse est eē: R̄ndet̄ p distictiōeꝫ
ꝙ hec dictio qñ. pōt dupl'r accipi. vno° aduerbia-
liter. alio mō ꝯiunctional'r. vt. s. equallet huic ꝯiun
ctioni si. sicut pꝫ p boeciū p̄mo libro de sillogismis
ypoteticis. vbi dicit ꝙ ita pōt fieri ꝯditionalis cum
hac dictiōe cū. sicut cū hac dictiōe si. nāꝫ ꝛ ista cū hō
ē aīal. ē ꝯdictionalis. sicut ista si hō est aīal. ꝛ sūt eius
dē potestatis. pꝫ qꝛ idē ē iudiciū de hac dictiōe qñ
sicut de hac dictione cū. ꝛ de hoc secūdo mēbro di
stinctiōis p̄misse ponūtur tres distictiōes. ¶ Pria
distictio. si hec dictio qñ. teneat̄ ꝯdictiōal'r. ꝓpō est
duplex. qꝛ pōt eē ꝓpō ypotetica ꝯditionalis. vel
cathegorica de ꝯditionali extremo. ¶ 2ª distictio
si dicta ꝓpō sit ꝯditiōalis. adhuc ē duplex. eo ꝙ ne
cesse pōt determiare necessitatē ꝯñe. ꝛ sic est vera
qꝛ sensus ē. hec ꝓpō est necessaria. oē qd̄ ē si est ipꝫ
est vl' pōt determiare necessitatem ꝯñtis. ꝛ sic ē fal
sa. qꝛ sensus ē. oē qd̄ ē si est de necessitate ē. ¶ 3ª
distinctio. si p̄dicta ꝓpō fuerit de conditionato ex
tremo. ꝛ sic ē duplex. vel pōt eē de ꝯditionato p̄di
cato. ꝛ sic est vera. qꝛ sensus ē. de q̄libꝫ de q̄ est ver̄
dicere ꝙ ē. de eo verū est dicere ꝙ neċio ē. si ē h.
Sed si hec dictio qñ teneat̄ aduerbial'r tunc r̄ndet̄
ad dubiū p tres distictiones. ¶ Pria ē. p̄dicta ꝓ
positio pōt dupl'r capi. vno° i sensu cōposito ꝛ sic ē
vera. ꝛ tūc est sēsus. hec est necessaria. oē qd̄ est. ē
qñ est. alio° pōt capi i sensu diuiso. ¶ 2ª distinctio
ē hec. ꝓpō capta in sensu diuiso est duplex. qꝛ vel
ē tp̄alis equalēs vni copulatiē. s. huic oē qd̄ aliqñ ē
ꝛ oē tale cū est necesse est eē. ꝛ sic ipa est falsa. qꝛ se
cunda ps ei⁹ ē falsa. Uel pōt eē cathegorica. de tē
porali extremo. ¶ 3ª distictio ē hec. si dicta ꝓpō
fuerit cathegorica de tēporali extremo. adhuc est
duplex. qꝛ pōt eē de tēporali subō. ꝛ si hoc totū oē
qd̄ ē qñ ē. se tenet ex pte s̄bi. ꝛ d̄ eo denotatur veri
ficari istud v̄bū eē cū modo necessitatis. ꝛ sic ē fal
sa. vel pōt eē de tp̄ali p̄dicato. ꝛ tūc hoc totū qd̄ est
d̄r eē subiectū. ꝛ totū residuū se tenet ex pte p̄dica
ti ꝛ sic iterū est falsa. qꝛ bene seq̄t̄. oē qd̄ ē de neces
sitate est qñ est. sed sortes est. ergo sortes d̄ necessi
tate ē qñ est. ꝯclusio est falsa. ergo ꝛ aliq̄ p̄missarū.
ꝛ non minor. ḡ maior. qd̄ est ꝓpositum. ꝙ aūt ꝯclu
sio sit falsa. pꝫ. qꝛ h̄ ē falsa h̄ ꝓpō ē neċia sorte sē qñ
ē ergo hec ꝓpositio sortes de necessitate ē quādo
est. consequentia tenet. quia si propositio modalis
cuius subiectum est precise terminus singularis
sit falsa in sensu composito. erit etiam falsa in sēsu
diuiso. ergo si ista propositio i sensu composito sit
falsa. s. hec propositio ē necessaria sortes ē quando
ē. simil'r sua correspondēs de sensu diuiso erit fal
sa. s. ista sortes de necessitate ē qñ ē. veruntñ a qui
busdā cōceditur vera ista propositio omne quod
ē de necessitate ē qñ ē.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad p̄
mam dicitur ꝙ ista propō
dies iudicij erit ē determinate vera ꝛ necessaria. ñ
simpl'r ꝛ absolute. sed supposita reuelatione prece
dente. sed ista propositio. sol orietur cras secundū
mentē phoꝝ ponentium mundum esse eternum ē
vera ꝛ necessaria. tñ simpl'r ē contingēs ꝛ ñ vera d̄
terminate nisi penes tertium modum. pōt enīꝫ sol
oriri cras ꝛ non oriri. ¶ Ad secūdam dicit̄ ꝙ ista
propositio. omne futurum ꝯtingēs necessario ē fu
turum. pōt capi dupl'r. vno modo i sensu composi
to vt sit sensus. hec propositio ē necessaria. omne
futurum ē futurum. ꝛ sic ē vera. vel pōt dici in sē
su diuiso vt sit sensus de quocunqꝫ ē verum dicē
ꝙ ē futurum. verum ē dicere de illo ꝙ ipm de ne
cessitate ē futurum. ꝛ sic illa ē falsa. ¶ Ad tertiam
dicitur ꝙ aliquod futurum contingens lꝫ sit deter
minatum determinatione de inesse. non tñ ē deter
minatum determinatione de possibili. vt patuit in
primo dubio. ¶ Et hec de primo pyermenias.

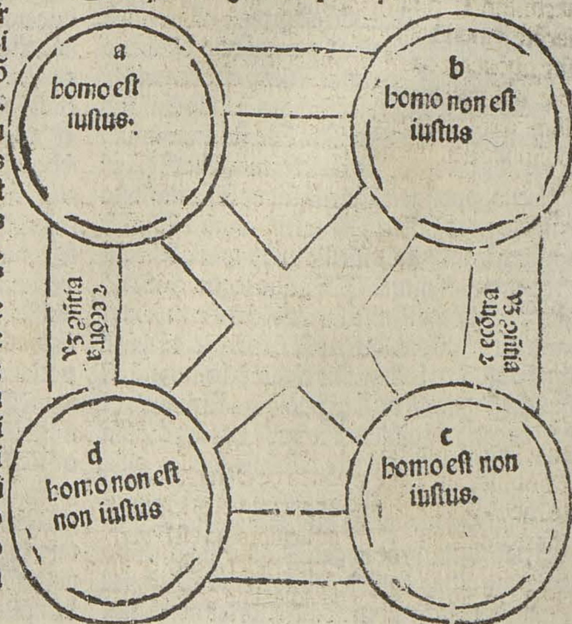

Jrca initiũ secũdi libri piermenias: q̃ritur primo. Utruꝫ a negatiua ad affirmatiuã p̃dicato variato penes finitum ꝛ infinitum. ꝛ econtra: sit bona ɔ̃ñtia. ¶ Arguitur p̃. ɔtra p̃mam partem. qꝛ negatia nõ est causa illatõis affirmatie. ergo a negatiua ñ sequit̃ affirmatiua. añs pꝫ per aristoteleꝫ. 2°. prioꝝ vbi vult ꝙ ex puris negatiuis nihil sequit̃. ſꝫ si ex negatiua debeat sequi dꝫ sibi addi vna p̃missa affirmatiua. ergo negatiua ñ põt eẽ cã totalis iferẽdi aliquã ɔclusionẽ. Et ɔfirmat̃. qꝛ ꝓpõ negatiua nihil ponit. sed affirmatia aliquid ponit: modo ex nihilo nõ seq̃tur aliq̃d. ergo ex negatiua nõ seq̃tur affirmatiua. ¶ Arguitur 2°. cõtra 2am partẽ. qꝛ ñ seq̃tur. homo fuit ñ albus. ergo homo nõ fuit albus. qꝛ antecedẽs põt esse verũ cõsequẽte exñte falso. qꝛ si ponatur ꝙ sortes fuerit heri niger. ꝛ ꝙ pridie fuerit alb⁹. tũc hec est vera. homo fuit non albus. sed ista est falsa. homo ñ fuit albus. ergo ꝛc̃. ¶ In oppositum tamẽ est aristoteles

Primo Sciendũ est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponunt̃ due distinctiones. ꝛ duo dcã. ¶ Prima distictio est hec. duplex ẽ ꝓpõ. quedã ẽ de subiecto finito. ꝛ ẽ illa cui⁹ subiectũ est termin⁹ finitus. Alia ẽ de subiecto infinito. ꝛ est illa cuius subiectũ est termin⁹ ifinit⁹. ¶ 2a distinctio. ꝓpositionũ quedã sũt de p̃dicato finito ꝛ sũt ille quaꝝ p̃dicata sũt termini finiti. Alie sũt de p̃dicato infinito. ꝛ sũt ille quaꝝ totale p̃dicatũ est terminus ifinitus. ¶ Ex quo seq̃tur ꝙ ille nõ sũt de predicato ifinito sortes videt ñ equũ. in riparia sũt nõ pisces. sortes põt ñ currere. ꝛ lapis ẽ lignũ ñ albũ. qꝛ i oĩbus istis totale p̃dicatuꝫ nõ est ifinitũ. ¶ Primũ dcm̃. ꝙ ꝓpositio affirmatiua et ꝓpõ negatiua ꝺ eisdem extremis ꝛ eadeꝫ copula differũt adinuicẽ ex parte dispõnis copule. quia in ꝓpõe affirmatiua tp̃s importatũ ꝑ copulã non distribuit̃. sed i negatiua idẽ tp̃s importatuꝫ ꝑ copulã distribuitur r rõe negatõis. quia ista ꝓpositio sortes fuit albus. eq̃pollet isti. sortes in aliqua parte tpis p̃teriti fuit albus. sed ista: sortes non fuit albus. equipollet isti. sortes in nulla parte tpis preteriti fuit albus. ¶ Ex quo sequitur ꝙ arguẽdo ab affirmatiua ad negatiuã. cauẽdũ est ne arguatur a nõ distributo ad distributũ ex parte tpis importati ꝑ copulã. ¶ 2m dictũ. ad veritatẽ tituli q̃õnis req̃ritur ꝟitas q̃ttuor aliaꝝ ꝓpositionũ. Prima est. ab affirmatiua de p̃dicato finito ad negatiuã de p̃dicato ifinito est bona ɔsequentia. 2a ꝓpositio. ab affirmatiua ꝺ predicato infinito: ad negatiuam de p̃dicato finito: est bona cõsequentia Tertia ꝓpositio. a negatiua de p̃dicato finito: ad affirmatiuã de predicato infinito: est bõa consequentia. Quarta ꝓpositio. a negatiua de predicato finito. ad affirmatiuam de predicato ifinito: est bona cõsequentia. ꝛ oẽs iste consequẽtie tenẽt per locuꝫ a cõtradictorijs. de quocũqꝫ enim affirmatur aliquod p̃dicatũ: de eodem vere negatur oppositum eiusdẽ p̃dicati. ꝛ ɔtra.

Secundo Sciendũ est ꝙ i hoc 2°. libro determinat aristoteles de quibusdã passionibus extrisecis enũciationis. s. de ɔ̃ñtijs et equipolentijs: que ꝑ tanto dicuntur passiones extrinsece. qꝛ adueniunt enũciationi nõ scd̃m se: sed ratioe alicui⁹ extrinseci. puta negationis infinitantis. aut predicatorum coniunctorum vel diuisoꝝ: aut modi determinantis enũcitiacõeꝫ. Et continet tres tractatus In quoꝝ primo determiat de cõsequẽtijs ꝓpositionũ de iesse. ꝛ ɔtinet duo capitula i quoꝝ primo determinat de cõseq̃ntijs que adueniũt propositionibus de inesse ratione negationis infinitantis. et cõtinet tres partes p̃ncipales: i quaꝝ p̃a itẽdit q̃ttuor ɔcl'oes. Prima cõclusio ostẽdit ex quib⁹ ɔstituitur enũciatio. ꝛ ẽ hec ¶ Ois enũciatio affirmatiua ɔpõitur ex noĩe et ꝟbo. vl' ex ifinito noĩe ꝛ ꝟbo. Pꝫ. qꝛ oĩs affir°. sig̃t aliq̃d ꝺ aliq̃. ſꝫ illð de quo aliq̃d significat̃ ẽ nom̃ vl' inoĩabile. idest nomẽ ifinitum. ꝛ illud quod de alio sig̃tur est verbũ. ergo oĩs affirmatio est ex noĩe. et verbo. vel ex ifinito noĩe. ꝛ verbo. maior patꝫ. qꝛ i oĩ affirmatõe significatur vnũ de vno. ergo oĩs affirmatio significat aliq̃d de aliquo. mior p̃ncipal' declarat̃. qꝛ sicut verbũ ifinitũ ñ est verbũ: sic etiã nomẽ ifinitũ ñ est nomẽ. ſꝫ ẽ inominabile. qꝛ scilicꝫ ñ significat plura sed quodãmodo significat vnuꝫ qð ñ est vnũ simpliciter sicut nomẽ finituꝫ quod significat vnam formã determinatã. sed significat negatõem alicuius forme. Et qꝛ posset aliquis dubitare vtꝝ nomẽ ifinitũ ꝑ se sũptũ faciat enũciationem affirmatiuã. iõ remouet illð dicẽs ꝙ p̃ter verbũ nulla ẽ affirma°. vl' negatio. ꝛ i h̄ pꝫ ꝺclaratõ cõ

pleta mioris ꝑus dcē. Addit iſup ꝙ ꝑ ỽbū itelligit ỽbū pñtis pteriti ꝛ futuri tpis. qꝛ quodlibꝫ eorū ↄſignificat tps. ¶ 2ᵃ ↄ. docet multiplicatōeꝫ ꝓpōnū de ē 2ᵒ adiacēte. ꝛ ē hec. ꝓpōes de ē 2ᵒ adiacēte multiplicāt per duas oppōes. i quaꝝ pᵃ affirmat ꝛ negat h ỽbū ē de ſbō finito. vt hō ē: homo ñ ē. Et in ſecūda affirmat ꝛ negatur hoc ỽbum eſt de ſbō iſinito. vt nō homo ē. nō homo nō ē. Et addit ꝙ ſilr pñt mltiplicari i termis vlibꝰ vlr ſūptis: vt ois homo ē. ois homo ñ ē. ꝛ ſicut multiplicāt ꝓpōes ſꝫ ỽbū pñtis tpis ita pñt mltiplicari ↄformit penes ỽba pteriti tpis vel futuri q̄ ſūt fuit vł erit ¶ 3ᵃ ↄ. docet multiplicatōeꝫ ꝓpōnū de ē 3ᵒ adiacēte. ꝛ ē hec. ꝓpōes de ē 3ᵒ adiacēte i duplo plibꝰ modis variant q̄ꝫ ꝓpōes de ē 2ᵒ adiacēte. pꝫ qꝛ ꝓpōes de ē 2ᵒ adiacēte ſolū variant penes finitū vel infinitū ſubiectū. ſed preter hoc ꝓpōes de eſt 3ᵒ adiacēte variant penes predicatū finitum ꝛ ifinitū. Et ſic in ꝓpōibus de eſt 3ᵒ adiacēte erūt q̄tuoꝛ oppōnes quaꝝ pma erit iter affirmationē ꝛ negationē eiuſdē ſubi ꝛ eiuſdē predicati. vt homo ē albꝰ. homo nō eſt albꝰ. vel homo ē iuſtꝰ. homo ñ ē iuſtꝰ. Secūda oppoſitio ē iter affirmationē et negationē pdicati infiniti de ſubiecto finito. vt hō ē ñ iuſtꝰ. homo ñ ē nō iuſtus. Tertia ē iter ꝓpoſitōes in quibꝰ affirmatur ꝛ negatur idē predicatuꝫ finitū de ſubiecto iſinito. vt non hō eſt iuſtꝰ. ñ hō ñ ē iuſtꝰ. Quarta oppoſitio ē iter ꝓpōes i qbꝰ affirmat ꝛ negat idē pdicatū iſinitū d ſbo iſinito. vt nō homo ē ñ iuſtus. ñ hō nō eſt nō iuſtus. Et ſilr poſſūt ſumi q̄tuoꝛ oppōes itermis vlibꝰ vniuerſaliter ſūptis. vt ois homo ē iuſtꝰ. ois hō non eſt iuſtus. omnis homo eſt non iuſtus. omnis homo non eſt non iuſtus omnis non homo ē iuſtꝰ. ois non homo non ē iuſtus. ois homo ē nō iuſtus. omnis non homo non eſt nō iuſtus. Et non cōtingit pluribus modis variare propoſitiōes de eſt tertio adiacēte. Et huic ↄcluſioni adiūgūtur duo dcā. Priᵐ ꝙ q̄tuor ꝓpōnes pme int q̄s ſunt due pme oppōnes ſic ſe hñt adiuicē ſm ↄñtiam ꝙ negatiue ſequunt ad affirmatiuas vt clare pꝫ ordinādo illas q̄tuoꝛ ꝓpōnes ad modū cuiuſdā figure ſic dicēdū ē i libro prioꝝ. vt fiat figura quadrata in cuiꝰ pmo angulo qui vocetur. a. ponat affirmatia de predicato finito. ꝛ i ſecūdo ſibi oppoſito q vocetur. b. ponat negatiua de predicato finito. ꝛ in tertio angulo qui vocatur. c. poſito ſub. b. ponatur affirmatiua de predicato infinito. Et in quarto angulo poſito ſub a qui vocetur. d. ponatur negatiua de predicato infinito. Ex qua figura ſic diſpoſita patet ꝙ affirmatiua non ſequitur ad affirmatiuam. vel negatiua ad negatiuam. ſed negatiua ad affirmatiuam vel econtra. vt ad iſtā homo eſt iuſtus: que eſt i primo angulo. ſequitur iſta negatiua hō nō ē non iuſtus. que ē i quarto angulo ſibi ad modum ſubalterne oppoſito. Similr ad iſtam negatiuā homo nō eſt iuſtus. ſequit iſta affirmatiua homo eſt nō iuſtus. que etiā ꝑ modū ſubalterne opponit ꝑori negatiue. ꝛ ſicut diſpoſite ſunt iſte q̄tuor ꝓpoſitiōes idefinite. ita poſſūt diſponi ſue vniuerſales correſpondētes ſibi. ¶ Secundū dictū. ꝙ nō contigit i vniuerſalibus āgulares ſimul eſſe veras. ſicut i idefinitis. Et vocat ꝓpoſitiōes āgulares ꝓpōes oppoſitas ad modū ↄtrariaꝝ vel ↄtradictoriarum. ¶ Quarta concluſio docet multiplcare ꝓpoſitiones i quibus pōitur aliō verbum ab iſto verbo eſt. ſ. verbum adietiuū. ꝛ dicit ꝙ ꝓpoſitiones q̄ ſunt de alio verbo ab hoc verbo eſt eodē modo multiplicant ſicut ꝓpōnes de ē 2ᵒ adiacente. ſ. variando ſubm penes finitū ꝛ infinitum. ꝛ predicato ſemp manente finito. Ex quo dicunt aliqui ꝙ verbum poſitum i enūciatione nō pōt infinitari: ꝛ addunt adhuc ꝙ in ꝓpoſitionibus vniuerſalibus d ſubiectis iſinitis negatio dꝫ addi termio cōi poſito a pte ſubi. ꝛ nō dꝫ addi ſigno vli. ¶ Sequitur figura de qua ſupra eſt mētio.

Tertio Sciendū ē q circa hūc textū icidūt quinqꝫ difficultates. ¶ Prima est quot modis pñt multiplicari ꝓpositiones de ē se/cundo adiacente. rñdetur ꝑ duo dicta. Pmū dcm̄. ꝓpōnes de est scđo adiacente nō pñt multiplicari variando pdicatum penes finitum ꝛ ifinitū. pꝫ qꝛ in illis non ponitur aliud pdicatuꝫ materiale ab hꝫ verbo est. sꝫ illud ñ pōt infinitari. ergo ꝛc. zm dcm̄: ꝓpōnes de ē scđo adiacēte variando subm penes ifinitū pñt multiplicari vsqꝫ ad q̄draginta octo ꝓ/pōnes ꝛ vigintiquattuor oppōnes. nec pñt vltra multiplicari. pꝫ qꝛ vel subo manente finito de ipo affirmatiue ꝛ negatiue enūciatꝰ hꝫ vbū ē ꝛ sic sumūtur due ꝓpōnes diuerse q̄litatis ꝛ vna oppositio. vel subo manēte infinito de ipo enunciatꝰ affirmatiue vel negatiue hoc verbum est. ꝛ etiam sumuntur due alie ꝓpōnes diuerse qualitatis ꝛ vna oppositio. ꝛ sic erūt due oppōnes ꝛ q̄ttuor ꝓpōnes. que si multiplicentur penes vniuersale pticulare idefinitū ꝛ singulare erūt sexdeci ꝓpōnes ꝛ octo oppōnes. ꝛ si iterū multiplicētur penes p̄sens p̄teritum ꝛ futuruꝫ erūt quadragintaocto ꝓpōnes ꝛ vigintiquattuor oppositiōes. ¶ zᵈ di. quot modis pñt multiplicari ꝓpōnes de est 3º adiacēte. rñdetur ꝑ vnam distinctionem ꝛ duo dicta. distinctio est hec ꝓpōnum de est tertio adiacente quedam sūt i qbꝰ explicite ponitur nomē vel pticipiū ꝓ pdicato materiali. ꝛ alie sunt in quibus ponitur tm̄ verbuꝫ adiectiuum. ¶ Pmum dictū. ꝓpōnes đ est tertio adiacēte p̄ modo pñt multiplicari vsqꝫ ad nonaginta sex ꝓpōnes. ꝛ quadragintaocto oppōnes. pꝫ qꝛ ex pte ubi variando ipm penes finitum ꝛ ifinitū pñt sumi q̄draginta octo ꝓpōnes ꝛ vigintiq̄ttuor op/positiōes sicut dictum est i ꝓpōnibus de est zº adiacente. ꝛ qꝛ i talibus pdicatuꝫ pōt ifinitari. ideo variando pdicatum penes pdicatum finitum ꝛ infinitum pñt totidem sumi. s. q̄draginta octo ꝓpōnes ꝛ vigītiq̄ttuor oppōes. ꝛ sic i toto erūt nōagita sex ꝓpōnes. ꝛ q̄draginta octo oppōnes. ¶ zm dictuꝫ: ꝓpōnes de est tertio adiacēte secūdo modo dicte eodem modo multiplicātꝰ sicut ꝓpōnes de ē secūdo adiacente supposito q verbum nō possit infinitari in orōne. sed si dicatur q verbum i orōne positum manet infinitum. tūc tales multiplicantur ad tm̄ numeꝝ sicut alie ꝓpōnes de est tertio adiacente i qbus ponitur nomē explicite vel pticipiuꝫ ꝓ pdicato materiali ¶ 3ᵃ difficultas. qd est hꝫ verbuꝫ ē pdicari fm tertiū adiacens. rñdet aristo. q istud vbū ē dꝛ pdicari fꝫ tertiū adiacens qñ post ipꝫ ponitur explicite nomē vel pticipiū ꝓ pdicato materiali. vt in hac oratione homo est iustus. ꝛ lꝫ hꝫ vbū est sit zm secūdum situm. tñ est tertium secunduꝫ naturam: vniētis ꝛ vnibilis. qꝛ vniēs sēp requirit vnibilia. ꝛ ex opposito dicitꝰ hoc verbum ē pdicari secūdū adiacens. qꝛ ipm est pdicatum materiale vel ipm icludens. ita q p̄ter hoc verbum ē. nō ponitur explicite aliqđ predicatuꝫ materiale. ¶ 4ᵃ difficultas. quomodo intelligitur istud dictuꝫ textus. i ꝓpositionibus vniuersalibus nō similiter cōtingit angulares esse veras sicut in ꝓpositiōibus i definitis. ɔtingit tñ aliqñ. respōdetur ꝑ duo dicta ¶ Pmum dictum. stāte dispositione ꝓpositionuꝫ i quattuor angulis facta i secundo notabili. ꝓpositiones ille dicuntur angulares que adinuicem opponuntur modo cōtrario cōtradictorio subcōtrario vel subalterno. ¶ zm dictum. in ꝓpositionibꝰ vniuersalibus ille que opponuntur modo ɔtrario non sunt simul vere. sed ille que opponūtur modo subalterno stant simul i veritate. sed i propositionibus indefinitis tam ille que opponūtur modo subalterno q̄ ille que opponūtur modo cōtrario sunt simul vere. ¶ Quīta difficultas. vtꝝ signo pticulari vel vniuersali nō possit sibi addi negatio ifinitās. Ad dubium respōdetur q lꝫ signo vniuersali vel pticulari nō possit addi negatio ifinitās pōt tñ addi neꝰ negans.

Conclusio Respōsalis. a negatiua ad affirmatiuam predicato variato penes finituꝫ ꝛ ifinitum ꝛ eō est bona ɔña vt patuit ex dictis i primo notabili.

Primo dubitatur. vtrum semꝑ valeat cōseq̄ntia ab affirmatia ad negatiuā predicato variato penes finitum ꝛ ifinitum. respōdetur q semper valet quinqꝫ casibus obseruatis ¶ Primus est q ñ arguatur in propositionibus de preterito vel futuro. quia ñ sequitur sortes fuit ñ albus. ğ sortes ñ fuit albꝰ. quia añcedēs pōt esse verum sine ɔñte. vt prius patuit. ¶ Secūdus casus est q nō arguatur i predicatis cōpositis. ideo nō sequitur sortes videt nō asinum ergo sortes ñ videt asinum. ¶ Tertius casus est. q nō arguatꝰ i propositionibus modalibus. ideo nō sequitur sortes pōt ñ esse albꝰ. ergo sortes non pōt esse albus ¶ Quartus casus est q non arguatur in termīs respectiuis. vt non sequitur sortes est non pater ğ sortes non est pater. quia pōt sꝫ esse pater ꝛ nō pr̄. pōt enī eē pr̄ ꝛ ñ filiꝰ ꝛ ꝑ ɔñs pr̄ ꝛ ñ pr̄. ¶ 5ꝰ ē q ñ arguatꝰ i terminis obliquis ideo non seqtur hoīs

est nõ asinus.ergo hominis non est asinus. ¶ Alr
rñdetur ꝙ semꝑ valet ɔ̃ña tñ duabus cõditiõib⁹
obseruatis. ¶ Prima cõditio ꝙ nõ arguatur a nõ
distributo ad distributum ex ꝑte tempis cõnotati
ꝑ copulam.ꝛ ideo non sequitur sortes fuit nõ alb⁹
ergo sortes nõ fuit albus.ꝫ bene sequatur sortes i
omni tempore p̄terito fuit non albus ergo sortes
nõ fuit albus. ¶ 2ᵃ ɔditio.ꝙ tale p̄dicatum sit ĩfi/
nitum.defectu cuius cõsequẽtie facte i vltimis q̃t
tuor casibus non tenẽt.vt pꝫ in terminis respecti/
uis in q̄bus videtur tenere ɔ̃ña.qꝛ lꝫ nõ sequatur
sortes est non pater.ergo sortes nõ est pater argu
endo respectu diuersorum.tñ bene sequit̃ arguẽ/
do respectu eiusdẽ.qꝛ ĩpossibile ẽ siue in absolutis
siue i respectiuis ɔ̃dictoria verificari de eodeꝫ.

Secundo dubitatur.vtrum sicut a negati
ua ad affirmatiuam subo manẽ
te eodem p̄dicato variato penes finitum ꝛ ĩfinituꝫ
valꝫ ɔ̃ña formalr.ita etiam teneat a negatiua ad
affirmatiuam p̄dicato manẽte eodem.ꝛ subo vari
ato penes finitũ ꝛ ĩfinitũ. ¶ Rñdet̃ ꝙ ex negatia
nunq̃ꝫ sequitur formaliter affirmatiua nisi posita
cõstantia subiecti qꝛ ꝑpositio negatiua nihil põit.
affirmatiua ṽo aliquid ponit.aliter rñdetur ꝑ duo
dicta.p̄mum.ꝙ a negatiua ad affirmatiuam solũ
p̄dicato variato penes finitum ꝛ infinitũ formalit̃
tenet ɔ̃ña obseruatis duabus ɔditionibus p̄us di/
ctis siue ponatur ɔstantia subi siue non.qꝛ nõ oꝫ ad
hoc ꝙ ꝑpositio affirmatiua ď ĩesse ꝛ de p̄ñti sit ṽa
ponere ɔstantiam realeꝫ subi.ideo bene sequitur
homo nõ est albus.ergo homo est nõ albus.tenet
ɔ̃ña ꝑ locum a ɔtradictorijs.ꝛ etiam ꝑ p̄mum p̄n
cipium i quo dr̃ de quolibet affirmatio vel nega/
tio vera ꝛ de nullo ambo simul. ¶ Secũdũ dcm̃:
a negatiua ad affirmatiuaꝫ subo variato penes fi
nitũ ꝛ ĩfinitũ ꝛ p̄dicato manẽte eodẽ ꝛ ecõtra va
let ɔ̃ña tribus ɔditionibus obseruatis.Prima.ꝙ
ñ arguatur a ñ distributo ad distributũ ex ꝑte tem
poris ɔnotati per copulã. Scd̃a ɔditio ꝙ totum
subm sit ĩfinitũ.Tertia ɔditio ꝙ p̄dicatũ sit termi
nus singularis.nã bñ seq̃t̃.ñ homo est sortes. ergo
sortes ñ ẽ hõ.Silr seq̃t̃.ñ albũ ẽ sortes.ergo albũ
ñ est sor.ꝛ ẽt ecõtra.Et dr̃ notãter si p̄dicatũ sit ter
minus singularis.qꝛ si fuerit terminus cõis ñ valꝫ
ɔ̃ña.sicut ñ sequitur.ñ homo est iustus.ergo homo
ñ est iustus.nec ẽt seq̃tur ecõtra.Et hoc est quod i
tẽdebat aristoteles cũ dicit ꝙ ille que sũt de subo
ĩfinito sũt extra illas q̃ sũt de p̄dicato infinito quo
ad cõsequẽtiam.loq̃tur enim de istis in quibus p̄
dicatum est terminus cõis.

Tertio dubitat̃.Utrũ nõia ꝛ verba trãspo
sita idẽ significent. Pro dubio sup
ponẽdũ est ꝙ Aristoteles i hac scd̃a parte p̄ncipa
li declarat q̃dã prius minus bñ declarata.Et intẽ
dit q̃nq̃ꝫ ɔclusiões.Quaꝝ p̄ma declarat vnũ pri⁹
dcm̃.ꝛ ẽ hec.i vlibus t̃minis vlr sũptis ñ ɔtigit an
gulares simul esse veras vl'es sicut ɔtigit in termi
nis ñ vlr sumptis.pꝫ qꝛ iste due. oẽ aial est iustuꝫ
nullum aial est iustum.sũt cõtrarie. Sed cõtrarie
nũq̃ꝫ erũt sil' vere.ergo iste ñ sũt simul ṽe quãuis
eis opposite eaꝝ cõtradictorie que adinuiceꝫ sũt
subcõtrarie sint aliq̃ñ sil' ṽe sicut iste:ñ oẽ aial est iu
stũ.aliquod aial est iustum.Et vltra iste due.nullũ
aial est iustum.ꝛ oẽ aial ẽ ñ iustum.cõuertũtur ad
ĩuicem eo ꝙ vna seq̃tur ad alterã ꝛ eɔ̃.g̃ si ista vl'is
affirmatiua.oẽ aial ẽ iustũ.ñ stet i veritate cuꝫ ista
sua ɔ̃ria.nullũ aial est iustũ.nec etiam stabit i veri
tate cum ista.oẽ aial est ñ iustum.que cõuertitur
cum priore vl'i negatiua.ꝛ per ɔ̃ñs vlibus termis
vlr sumptis ñ ɔtigit angulares idest ꝑpões q̃ mõ
ɔ̃dictorie opponũtur simul stare in ṽitate.Sed ꝙ
ad istam.nullum aial est iustum.sequat̃ ista.omne
aial est nõ iustum.ꝑbat aristo.quia bene sequitur
nullus homo ẽ iustus.ergo ois homo ẽ nõ iustus:
qꝛ nisi sic compositum ɔ̃ñtis stabit cum añte sꝫ op
positum ɔ̃ñtis est.nõ ois homo ẽ nõ iust⁹. ad quaꝫ
sequit̃.aliquis homo est iustus.Sed ista particu/
laris affirmatiua repugnat ãtecedẽti.s.isti.nullus
homo ẽ iustus.ergo pria ɔ̃ña fuit bona.s.ista.nul/
lus homo est iustus.ergo ois homo ẽ nõ iustus.ꝙ
autem sequat̃.nõ ois homo est nõ iustus. ergo ali
quis homo ẽ iustus.ꝑbat ari.cum dicit. oꝫ enim
esse aliq̃ꝫ.hoc est.si nõ ois homo est nõ iustus.oꝫ ꝙ
aliquis homo sit iustus. ¶ Secũda cõclusio rẽo
uet quoddam dubium:dcm̃ est enim ꝙ negatiua
de predicato finito ĩfert affirmatiuam de predica
to infinito.ideo posset aliquis dubitare vtrum ex
aliqua responsiõe negatiua data ad aliquam q̃õ
nem affirmatiuam liceat semꝑ ĩferre affirmatiuã
de predicato infinito eiusdem qualitatis cum ea
que interrogat̃.rñdet ari.in terminis singularib⁹
ex respõsiõe negatiua de predicato finito licet in
ferre affirmatiuam de predicato ĩfinito.sed nõ in
termis vl'ibus.vt si querat̃.est ne socrates sapiẽs
ꝛ rñdeatur ꝙ nõ ɔueniẽter ĩfertur.ergo sortes est
nõ sapiẽs.sed in vl'ibus nõ sic.vt si queratur.ẽ ne
omnis homo sapiẽs ꝛ rñdeatur nõ.tũc nõ valet in
ferre.ergo ois homo est nõ sapiẽs.sed bene ĩfert̃ ñ
ois homo est sapiẽs.quia ista ɔ̃dicit prime. modo
ɔ̃dictorie nõ possũt simul esse false.. Sed ista.ois

bō ē ñ sapiēs. ꝯriaꝫ ꝑme. mō ꝯrie possūt sīl' eē false
¶ 3ª ꝯcl'o: rēouet aliō dubiū. possꝫ. n. aliqs credē
ꝙ noīa īfinita ꝑ se sūpta eēnt enūciatōes negatīe
sine ṽbo. rñdet aristo. ꝙ ñ qꝛ oīs enūciatio negatia
ē ṽa vl' falsa sed noīa īfinita ñ significāt veruꝫ vel
falsuꝫ si ñ addaꝫ eis aliqd qꝛ q dicit. ñ bō. nihil ma
gis dicit veꝝ vel falsū ꝙ̄ si diceret homo. ¶ 4ª
ꝯclusio declarat qō prius dicit aristo. s. ꝙ ꝓpōes
de subō finito ꝛ īfinito sūt extra illas que sunt de
ꝑdicato finito ꝛ īfinito. idest sūt īptinētes illis quo
ad ꝯñam nec se īuicē ꝯsequūtur. Et hui⁹ dat rōeꝫ.
qꝛ hec ꝓpō de subō īfinito oīs ñ homo ē iustus. nul
li ꝓpōi de subiecto finito ē eadē nec significat idē
Similiter nec sua opposita. ñ omnis ñ homo ē iu
stus. ꝙ̄uis tamē ista. ñ homo est iustus. significet
idem sicut sua negatiua de subiecto īfinito. oīs ñ
homo ñ est iustus. ¶ Quita ꝯclusio remouet qō
dā dubiū. nā sepe ꝑdicatuꝫ ꝓponiꝫ subiecto. ideo
posset aliquis dubitare vtrū hoc esset incōueniēs
vel ꝙ essent noue ꝓpōnes. illud dubiuꝫ remouet
phūs. ꝛ dicit ꝙ noīa ꝛ ṽba trāsposita idem signifi-
cant. vt iste due. albū ē homo. ꝛ est homo albus. si
gnificant ideꝫ. pꝫ. qꝛ nisi sic tūc vnius affirmatōis
essent plures negatōes. ꝯñs est falsū, qꝛ dictū est
vt in pricipio huius pꝫ: ꝙ vni⁹ affirmatōis est tm̄
vna negatio. pꝫ tñ ꝯñtia. qꝛ negatiua isti⁹. est alb⁹
homo. est ista. s. nō est albus homo. ergo si iste due.
est homo albus. ꝛ est albus hō. essent distincte ꝓ-
pōnes: tūc negatio istius. est homo albus. erit ista
nō est nō homo albus. vel ista. nō est albus homo.
nō pma. qꝛ ipsa ē negatio istius. ē nō homo alb⁹.
ergo secūda. s. ista. nō est albus homo. sed ipsa ea-
dē oppoņiꝫ huic. ē albus homo. ꝛ ē diuersa ab ista
negatiua. nō ē albus homo. ergo vnius affirmatio
nis erūt due negatōes. s. istius affirmatiōis. ē alb⁹
homo. erūt iste due negatōes. nō ē homo albus. ꝛ
nō ē albus homo. ꝛ per ꝯñs trāspositōe noīs ꝛ ṽbi
eadē fit affirmatio ꝛ negatio. ¶ Et si dicaꝫ ꝙ ari
stoteles petit principiū accipiēdo illud qō dꝫ pro
bare. accepit eni istā negatiuā. nō ē homo alb⁹. eē
negatiuā istius affirmatōis. ē homo albus. qō est
probandū. Rñdet Boetius ꝙ hoc accipit aristo.
pro principio manifesto: eo ꝙ idem ꝛ de eodē ne-
gaꝫ illa negatio de quo affirmaꝫ affirmatio.

Ad rationes ante oppositū. Ad ꝑmaꝫ diciꝫ ꝙ duplex ē ꝓpositio
affirmatiua. quedā est affirmatiua formal'r: equi
ualenter tñ negatiua. et talis bñ sequiꝫ ad negati
uā. nec etiam oportet talē de necessitate aliquid
ponere in re. Alia est affirmatiua simpl'r: nulli ne
gatiue equiualens: ꝛ talis ñ seqtur formal'r ad ne
gatiuā. Et per idē respōdeꝫ ad ꝯfirmatōeꝫ. ¶ Ad
scōaꝫ patuit solutio ī primo dubio ꝛ cetera.

Queritur Utrum a diuisis ad cō iūcta sit bōa ꝯñtia for-
malis. ꝛ videtur ꝙ ñ. qꝛ ñ sequiꝫ. sortes
ē albus ꝛ ē aīal. ergo sortes ē albū aīal.
nec sil'r sequitur. sortes ē hō. ꝛ est aīal. g̊ sortes est
hō aīal. ꝛ tamē arguiꝫ a diuisis ad ꝯiūcta. ergo ꝛc̄.
¶ Scōo arguiꝫ sic. ñ sequitur qnq̄ sūt duo ꝛ tria
ergo quinq̄ sūt duo ꝛ quinq̄ sūt tria. nec etiam seqꝫ
asin⁹ ē volās si habet alas. ergo asin⁹ ē volāꝫ ꝛ tñ ar
guiꝫ a ꝯiūctis ad diuisa. g̊ ꝛc̄. ¶ 3º arguitur. ñ seqꝫ
sortes ē magn⁹ ꝛ ē cleric⁹. ergo sortes e magn⁹ cleri
c⁹. nec seqꝫ: Iste canis ē pr̄ ꝛ ē tu⁹ ergo ē pr̄ tu⁹. ꝛ tñ
arguiꝫ a diuisis ad ꝯiūcta. ergo ꝛc̄. In oppom ē ari.

Primo sciēdum ē ꝙ pro declaratiōe ter- mioꝝ ponūtur due distictiōes et
tria dicta. ¶ Prima distictio ē hec. predicata pos
sūt dici ꝯiūcta siue vnita dupl'r. Primo mō qꝛ ꝯiū
gūtur ꝑ aliquam ꝯiūctōem vt sortes ē alb⁹ ꝛ musi
cus. Alio modo possūt dici ꝯiūcta ꝑ negatiōeꝫ me
dij. ꝛ sic illa dñr ꝯiūcta quoꝝ vnuꝫ imediate ꝛ sine
medio addiꝫ alteri: vt dicēdo hō albus. ¶ Scōa
distictio. ꝑdicata possūt dici diuisa dupl'r. Uno⁰
ꝓpter adiūctiōem alicui⁹ medij vniētis vel copu
lātis illa ꝑdicata. vt sortes ē homo ꝛ alb⁹. Alio mō
pōt dici diuisa ꝑ negatōem medij copulantis vel
disiūgētis: vt sortes ē homo ābulās. ¶ Priᵐ dcꝫ.
ꝑdicata dñr ī ꝓposito sumi diuisiꝫ qñ sumūtur cuꝫ
ꝯiūctiōe media vniēte illa ꝑdicata: ꝛ dñr sumi cō
iūctiꝫ quādo sumūtur sine ꝯiūctiōe sed tm̄ habēt
vniōeꝫ detīmiatiōis ꝛ determiabilis. ¶ 2ᵐ dictuꝫ
arguere a diuisis ad ꝯiūcta ē arguere a pluribus
ꝑdicatis sūptis diuisiꝫ ꝑ ꝯiūctōeꝫ mediā ad eadeꝫ
ꝑdicata sūpta ꝯiūctiꝫ sine ꝯiūctōe. sꝫ arguere a cō
iūctis ad diuisa ē arguere a plib⁹ ꝑdicatis sūptis
ꝯiūctis sine ꝯiūctōe ad ipa eadē ꝑdicata sūpta di
uisiꝫ ꝛ ꝑ ꝯiūctiōeꝫ mediaꝫ. ¶ 3ᵐ dcm̄. ꝯñā qua ar
guitur a diuisis ad ꝯiūcta aut ecōtra ñ est formal'r,
sed maꝫialis. ꝑmuꝫ patet. qꝛ ñ tenet ī omnibus ter
minis. vt patebit ī notabili sequēti. 2ᵐ patet. quia
ī multis talib⁹ ꝯñtijs oppoᵐ consequētis ñ potest
stare cuꝫ antecedēte.

Secundo notāduꝫ ē ꝙ ī hoc: 2º c. deteriat arist. de ꝯñtijs ꝓpōum de iesse
ꝓueniētib⁹ rōe pl'alitatis ꝑdicatoꝝ ꝯiūctoꝝ vel di
uisoꝝ. ꝛ ꝯtinet tres ꝑtes ꝑncipales ī quaꝝ pria ꝯñ
dit quid sit enūciatio pl'es. ꝛ ꝯtinet quattuor con
clusiōes. ¶ Prima ꝯclusio ē. enūciatio plures est

i qua affirmãtur vł negãtur pła de vno vł vnũ de plibus vt plura de plibꝰ duꝫ tñ ex illis pluribꝰ ñ fiat vnũ 3m ¶ 2a ꝯ°. declarat q̃liter ex illis pluribꝰ dꝫ fieri vnũ ad hoc ꝙ enũciatio i qua ponũtur illa pła sit enũciatio vna. ⁊ ē h̃. ad hoc ꝙ enũciatio cõstituta ex illis pluribꝰ sit vna oꝫ ex illis plibꝰ fieri vnũ ñ vocalit̃ tñ sed eẽntialit̃ vel vnitate deťmiatõis ⁊ determiabil̃. vt ē hec. enũciatio vna. homo ē aial mãsuetũ bipes. ſꝫ ista ñ ē vna hõ ē albꝰ ambulãs. dato etiã ꝙ illis pluribꝰ eẽt vnũ nomẽ iposituꝫ qḋ pꝫ. q: ex hoie ⁊ ãbulãte ñ fit vnũ 3m. iõ si aliq̄s affirmet vnũ predicatũ de illis vel illa de aliquo subõ ñ erit affirmatio vna. ſꝫ solũ erit vox vna. affirmationes vero młte ⁊ simpłr plures. ¶ 3a ꝯ°. ē h̃ ꝓpositio hõ est albus ambulãs. est simpłr plures ⁊ ñ vna. pꝫ q: illa enũ° ē płes simplicit̃ ⁊ nõ vna ad quã dyaletice iterrogatã ñ dꝫ dari vna rñsio: sed ad illaꝫ dyaletice iterrogatã ñ dꝫ dari vnica rñsio ergo ⁊c̃. maior patet. q: dyaletica iterrogatio ꝓpositõis ē petitio. ꝓpositio aũt ē vniꝰ ptis ꝯtradictõis ¶ 4a ꝯ°. iterrogatio q̃ q̃rit̃ qd est ñ est dyaletica. pꝫ q: dyaletica iterrogatio iterrogat vtrãq; ptem ꝯtradictõis ⁊ petit alterã sibi dari deťmiate. ſꝫ qõ qd est solũ ꝓpõit vnã ptẽ ꝯtradictiõis. vt si querat̃ quid ē aial ibi est q̃stio qd ē. Si ṽo querat̃ vtrũ homo sit animal vel ñ. tũc ē ibi iterrogatio dyaletica Cõsequẽter i sc̃da pte ostẽdit qualiter valet ꝯña a diuisis ad ꝯiũcta. ⁊ itẽdit duas ꝯclõnes. ¶ pa ꝯ°. ē h̃. eoꝝ q̃ p̄dicant̃ q̃dã p̄dicant̃ diuisiꝫ ⁊ q̃dã ꝯiũcti q̃dã ṽo nõ. Et i hac diuisione inuit ari. quandam qõeꝫ. Nã cũ ita sit ꝙ a diuisis ad ꝯiũcta quãdoq; valeat ꝯña ⁊ q̃nq; ñ q̃ ē rõ dr̃ie. ⁊ ꝓbando dcãꝫ cõclusionẽ arguit ad vtrãq; ptẽ. p̄mo ad ptẽ affirmatiuã duobꝰ exẽplis. Nã bñ seq̃t̃ sortes ē aial ⁊ ē bipes. g° ē aial bipes. ⁊ siłr seq̃t̃. sortes ē hõ ⁊ est albꝰ g° ē hõ albꝰ. Deide ꝓbat ptẽ negatiuã exẽplo ⁊ rõne. exẽplo sic. q: nõ seq̃t̃. sortes est bonꝰ. ⁊ ē pistor. g° ē bonꝰ pistor. rõe ducẽte ad icõueniẽtia. ꝓbat sic q: si semp valeret ꝯsequentia a diuisis ad ꝯiuncta sequerẽtur duo icõueniẽtia. s. ꝓcessus i infinituꝫ ⁊ nugatio. Primũ pꝫ duobꝰ exẽplis. naꝫ cũ homo ē hõ ⁊ albus. ⁊ iterum homo est homo ⁊ albꝰ iõ hõ esset homo hõ. ⁊ albus albus. ⁊ sic in infinitum sepius repetendo. Siłr quia cuꝫ sortes sit albꝰ ⁊ musicus ⁊ ambulãs. sequitur ꝙ sortes est albꝰ musicꝰ ambulans. ⁊ sic i infinitũ. Sed ꝙ sit nugatio patꝫ vno exẽplo sic arguendo. sortes est bipes ⁊ aial. g° sortes est bipes aial. ¶ Sc̃da ꝯclusio rñdet ad qõnem p̄us motaꝫ. ⁊ hec est. a diuisis ad ꝯiũcta bene valꝫ ꝯseq̃ntia semper duabus ꝯditõibus obseruatis. p̄ma est quandocũq; p̄dicata diuisa p̄dicant̃ d̃ seinuicẽ vel de tertio ſꝫ accidens tũc a diuisis nũq̃ꝫ ꝯtigit iferre ꝯiũctũ. patet duobꝰ exemplis: q̄a nõ seq̃t̃ sortes est albꝰ ⁊ musicꝰ. ergo sortes ē albꝰ musicus. quia lꝫ sit veruꝫ dicere album esse musicum. hoc tñ nõ est per se sed ſm accidẽs. Similit̃ ñ sequit̃ iste est bonꝰ ⁊ ē pistor. ergo est bonꝰ pistor Sed quando p̄dicata diuisa ñ predicant̃ de seinuicem aut de tertio ꝑ accidens. tũc ex ipsis licet iferre ꝯiũctũ. q: bñ seq̃t̃. sortes est animal ⁊ bipes: igr̃ sortes est animal bipes. quia aial ⁊ bipes non p̄dicant̃ d̃ se iuicẽ ſꝫ accñs. ¶ 2a ꝯditio ꝙ q̃ñ vnũ p̄dicatoꝝ. s. 2m includit̃ in p° ñ est bona ꝯña. q: non sequit̃. sortes ē hõ ⁊ est aial. ergo sortes est hõ aial

Tertio sciendũ ē. ꝙ circa hũc textũ icidunt tres difficultates. Prima est. vtruꝫ enũciatio plures sit enũciatio. Et videtur ꝙ non. q: ſm aristoteleꝫ p̄mo elencboꝝ ideꝫ est ꝓpositio. ⁊ propositio vna. Ad dubiũ respondetur ꝙ sic animal dr̃ analogice de animali picto ⁊ vero. Et propter hoc ista est falsa d̃ virtute sermõis. animal pictum est aial. ꝓpter istam regulaꝫ analogũ per se positũ stat ꝓ famosiori significato. Tamen ista potest esse vera. aial est pictũ propter istaꝫ regulam Talia sũt subiecta qualia premittuntur ab eorũ p̄dicatis: hoc ē subiectuꝫ equiuocũ in ꝓpositione sumit̃ ꝓ illo significato cui natũ est conuenire p̄dicatum. similit̃ dicẽdũ est de enũciatione que analogice dr̃ de enũciatione vna. ⁊ enũciatione plures. q: enũciatio vna est vere ⁊ simplr̃ enũciatio. sed enũciatio płes est enũciatio ſm quid ⁊ sc̃dm similitudineꝫ eo. s. ꝙ in ipa est aggregatio pluriũ vocũ sicut in vera enũciatiõe. ideo de virtute sermonis ista ē falsa enunciatio plures est enunciatio. sed ista potest cõcedi vera enũciatio ē enũciatio plures. ¶ Secunda difficultas. qualiter intelligitur illud dictum textus. quoniam nec hoc ipsum quid est interrogatio dyaletica est. cum tamen in octauo topicoꝝ doceat termiare problema de diffinitione. Respondetur ꝙ dupliciť potest formari questio de diffinitione. vno modo ꝑ istud signum interrogatiuum quid vt querendo quid ē homo vel aial. ⁊ talis non ē dyaletica eo ꝙ nõ cõuenienter potest respõderi per utranq; partem ꝯdictiõis. sed ꝑtinet ad demõstratiõem. alio modo põt formari questio de diffinitione per ista signa iterrogatiua ne vel an. ut querẽdo est ne animal rõale diffinitio hois uel non. ⁊ talis ñ est q̃stio quid sed ē iterrogatio dyaletica ad quam ꝑ utrãq; partem cõtradictionis potest ꝯuẽienter rñderi

¶ 3ª difficultas: vtrum hec ꝓpositio. homo est albus sit ꝺm se. ⁊ hec. albū ē musicū sit ꝺm accn̄s cū tn̄ in vtraqȝ sit p̄dicatio per accn̄s. rn̄det ꝙ ꝓpō potest dici ꝺȝ se dupl'r. vno° vt ly ꝺȝ se tm̄ valet sic ꝑ se et eēntialr. ⁊ sic opponit ei quod est ꝑ accn̄s. Et h̄ mō nulla illaꝝ ē ꝺm se. alio° capit vt opponitur ei qd̄ ē ꝑ aliū siue huic qd̄ ē gr̄a alteri°: ⁊ sic ista ē ꝺȝ se hō ē albus q² albū n̄ iest hōi rōe alicuius t'tij cui vtrū ꝙ accit. sed ista est ꝺm accn̄s. albū ē medicū q² medicū nō iest albo nisi rōe alicuius tertij. vtputa sortis ⁊ platonis cui accidit eē albū ⁊ musicū.

Cōclusio rn̄salis. a diuisis ad diūcta ē cōsequēs formal' supposita grammaticali cōgruitate locutōis nec variata significatōe determinati vl' determiabilis aut suppōe vel appellatione. ꝓbatur q² nō ē dabilis istātia. ideo nō bn̄ seq'. iste canis ē pr̄ ⁊ ē tu°: g̃ ē pr̄ tu° q² in p̄ª tuus appellat possessionē illius canis ⁊ i secūda possessionem paternitatis.

Primo dubitat'. Vtꝝ oīs enūciatō i q̄ enūciat' vnū de vno sit enūciatio vna ⁊ oīs alia sit enūciatio plures. Rn̄det ꝑ q̄nqȝ distictōes: p̄ª ē. enūciatio vna duplex ē. q̄dā est enūciatio vna. alia est plures. ¶ zª di° enū° plures ē duplex. quedā est in q̄ explicite p̄dicātur pl'a de vno vel vnū de pl'ib° vel plura de plurib° ⁊ icōiūcte. alia ē enūciatio plures implicite tm̄ cuius alterū extrēoꝝ ē termin° equoc°. ¶ 3ª di° enū° vna ē duplex. quedam est simpl'r. alia cōiūctōe. ¶ 4ª dis° enūciatio vna diūctōe est duplex quedā ē enūciatio vna diūctione ꝓpōum in quibus scȝ explicite vel implicite diūgūtur due ꝓpositōnes cathegorice per aliquam ɔnectionem explicitam sicut in ista ꝓpōe ypothetica vl' ɔsimili: sortes currit ⁊ plato disputat. iplicite v° sicut in ꝓpōe exponibili. vt tm̄ hō currit ⁊ ɔsil'r. Alia ē enūciatio vna diūctiōe t'mioꝝ i qua. s. alteꝝ termioꝝ ɔplecti' plures t'minos cōiūctos per aliquam cōiūctōeȝ vel aliqd̄ aduerbiū equalēs diūctiōi: vt dicēdo. sortes est alb° music°. ¶ 5ª di° ē. enūciatio vna simpl'r ē duplex. q̄dā est c° ambo extrēa sūt termini simplices ⁊ vniuoci. vt dicēdo hō ē aīal hō ē alb°. alia ē vna enunciatio simpl'r c° alteꝝ extremoꝝ vel ambo extrēa complectun' plura se habentia per moduȝ determinationis ⁊ determiabilis sicut dicēdo. aīal ē sb̄stantia aiata sensibilis vel sortes est homo albus. Sed obicit dupl'r. ꝑ auctoritate boetij dicētis ꝙ si de his que subijcis aut predicas nō fiat vnū nō est ꝓpō vna. ⁊ paulopost addit ꝙ si ex his que subicis aut predicas nō fiat vnū sicut ex sb̄a aiata sensibili nō ē ꝓpositō vna. Secūdo obijcitur auctoritate aristotelis uolentis ꝙ si predicentur plura de vno vel vnum de pluribus ex quibus nō fit vnuȝ nō ē enūciatio vna sed plura. postea dicit: quecūqȝ ꝺm accidēs dicuntur de eodem vel alterum de altero hec nō erūt vnum. vt album ⁊ homo dicū' de se inuicem secūdum accidens. ergo ex istis nō fit vnum sufficiens ad vnitatem enunciationis.

Ad omnia simul respōdetur ꝙ nō oportet ex pluribus subiectis vel ex pluribus predicatis fieri vnuȝ essentialiter ⁊ quiditatiue sed sufficit ꝙ vnū se habeat ut potētia ⁊ ali° ut actus ei°: Et ex ipsis fiet unum sicut ex determinatione ⁊ determinabili ⁊ sic de alijs.

Secundo dubitatur. Utrum ex diūctis p̄dicatis semper liceat inferre ipsa p̄dicata diuisa. ¶ Ad dubiū rn̄det ari. i 3ª parte h° capituli ponēs talem conclusioneȝ. s. ꝙ ex cōiūctis licet iferre diuisa duobus casibus dēptis sicut bn̄ seqtur. quidā homo ē homo albus. g̃ quidā homo est homo ⁊ ē albus. Un̄ p̄mus casus impediēs hmōi ɔn̄am est qn̄ est repugnātia in adiecto. q² n̄ sequitur. adam ē hō. ⁊ ē mortu°. ergo adā est homo mortuus. Et ad cognoscēdū qn̄ ē repugnātia in adiecto dat ari. tria exēpla. p̄mū exemplum. quādo ɔdictoriū determiabil' p̄dicat' de apposita determiatōe sicut dicēdo. homo mortuus ē n̄ hō. zm exēplū qn̄ ꝓpō fit falsa ꝓpter hoc ꝙ talis det'minatio additur determinabili ita ꝙ ip̄m det'miabile non potest predicari de se ipso cum additōne talis determinationis. ut hec est falsa. hō mortu° est homo. 3m: qn̄ loco determinationis uel determinabilis ponitur sua diffō ita ꝙ si diffō det'miationis repugnet determinabili. vel diffinitio det'miabil' repugnet determinatōi tunc est repugnātia in adiecto. Secūdus casus ipediēs h° ɔn̄aȝ ē qn̄ alterū p̄dicatoꝝ cōiūctoꝝ inest alteri ꝺm accn̄s tūc nūqȝ ex cōiūctis licȝ iferre diuisū. ut n̄ sequi' aristoteles viuit ut artista. ergo aristo viuit ⁊ est artista. nec ēt seq'. chimera ē ens oppiabile. ergo chimera est ⁊ est ens. q² ens n̄ denotatur inēē chimere simpl'r. sȝ ꝺȝ accn̄s sic ꝺȝ q̄d iq̄stū. s. ip̄ȝ ens ē oppinabile q² oppinio n̄ solū est ei° qd̄ ē sȝ ēt h° quod n̄ est. ¶ Dr̄ isuper ⁊ ultra textū ꝙ illa p̄dicata dn̄r se habere per accn̄s ad aliquod 3m q̄ ex eq̄ respiciunt illud 3m ⁊ nō unū per alterū: Et ex opposito illa predicata dn̄r se habere ꝑ se ad aliqd̄ t'tium qn̄ nō ex equo respiciūt illud 3m sed vnum inest illi tertio per reliquū sic ꝙ zm se hȝ ad p̄muȝ sicut determinatio ad suum determinabile.

Tertio dubitatur. vtrũ bene sequat̃. sortes ē homo mortuus. ergo sortes est hõ Rñdetur per duas distinctiões ꝛ duo dicta. ꝑma di°ē hec. mortuũ põt capi dupl'r. vno° ꝑuatiue vt .s. importat ꝑuationē vite in subo vel in corpe qd̄ ꝑus habuit vitam. sicut ꝓportionabil'r cec⁹ dr̃ iportare ꝑuationē visus in oculo q prius habuit visuz ꝛ sic ē determinatio diminuēs de rõe hõis. nec potest v̾ificari de hoie aut aliquo toto aiali sed solũ de corpore ꝑuato aia sic ē cadauer mortuũ. alio° capitur mortuum vt ē ꝑticipiũ ꝑteriti tpis descendens ab h̃ v̾bo morior moreris. ꝛ sic ãpliat t̃minuz cõem ꝑcedētē ad supponēdũ ꝓ pñtib⁹ vel preteritis nec est plus determinatio diminuēs. nec etiaz alia participia preteriti tpis. ꝛ vt sic captũ nõ ē v̾ificabile de corpore ꝑuato vita sꝫ de toto aiali ꝯposito ex aia ꝛ corpore. Sed ꝙ sic possit accipi patꝫ dupliciter. qꝛ hec ꝓpositio cõiter conceditur. s. aliquis hõ est mortu⁹. si ergo illud ꝑdicatũ mortuus diminueret de rõe hois tũc inferret cõtradictoriũ hois cui additur ꝛ sic sequeret̃ ꝙ aliqs hõ esset nõ hõ. qd̄ implicat cõtradictionē. ꝯña posset ꝯfirmari a simili de ista. vidēs ē cec⁹ ad quã seq̃t̃. vidēs ē nõ vidēs. 2° pꝫ idē. quia hec ꝯcedit̃. cesar ē mortu⁹ aut ergo cesar accipit̃ ꝓ aggregato ex aia ꝛ corpore. ꝛ sic habet̃ intentũ aut pro corpore tm̃. ꝛ h̃ n̄ cũ corpus eius nõ sit nũc. ¶ 2ᵈ di° ē hec: hõ mortuus põt capi dupl'r. vno° ꝓ humanitate resultante ex vnione aie cũ corpe q̃ de se abstrahit ab esse exñtie ꝛ ab omnibus accñtib⁹ q̃ accñtal'r se hñt ad viuere ꝛ ad mori. Alio° capit̃ hõ mortu⁹ equoce. s. ꝓ altera parte ꝯpositi vt̾ruta ꝓ corpore i q̃ fuit vita. ¶ Primũ dcm̃: capiēdo mortuũ ꝑ mõ ꝛ hominē mortuũ secũdo mõ. hec ꝯña nõ valet sortes ē homo mortuus. ergo sortes ē hõ: pꝫ qꝛ ibi ē repugnãtia i adiecto. Et ꝯfirmat̃ qꝛ sicut dolabra ablata eius forma nõ est dolabra nisi equiuoce. sic hõ mortu⁹ capt⁹ ꝓ corpe sepato ab aia ei⁹ nõ est hõ nisi equiuoce. ¶ 2ᵐ dcm̃. capiēdo mortuũ secũdo mõ ꝛ hoiez mortuũ ꝑ mõ ꝑdcã ꝯña ē bona. pꝫ qꝛ bñ seqtur. sortes ē homo mortu⁹: ergo sortes fuit hõ qꝛ nihil ē hõ mortuus nisi ꝑus fuerit hõ. vltra bñ seq̃t̃. sortes fuit hõ. ergo sortes ē homo. ergo d̾ primo ad vltimũ bñ seq̃t̃. sortes ē homo mortuus ergo sortes ē homo. secũda ꝯña pꝫ qꝛ in ꝓpõibus q̃ sũt ꝑpetue veritatis a ꝓpositiõe de preterito ad ꝓpositionē de pñti ꝛ econtra vel a propositione de presenti ad propositionem de futuro ꝛ ecõtra semper est bona consequentia. sicut bene sequit̃ deus fuit. ergo deus est ꝛ deus erit.

Ad rationes Ante oppositum dicitur ꝙ solute sunt ex declaratis in primo notabili.

Ueritur q Utꝝ ad habendũ ꝯdictionē in modalib⁹ necesse sit ꝛ sufficiat ponere negationem ad modũ. Et arguit̃ ꝑ cõtra suppositũ scꝫ ꝙ nulla sit ꝓpõ modalis: quia vel ipa ē cathegorica vel ypothetica a sufficiēti diuisiõe: sed n̄ ē ypothetica cũ nõ ꝯplectat̃ plures cathegoricas tanq̃ ptes ꝑncipales sui: nec etiã cathegorica cum i ea sint plures copule. g̃ nulla erit ꝓpõ modalis ¶ 2° arguitur sic. iste due nõ sũt ꝯdictorie aial esse hominē est possibile ꝛ aial n̄ esse hominē n̄ est possibile. cum possint simul eē v̾e. ꝛ tamē in vna eaꝝ modus negatur: g̃ ad dandum contradictionē n̄ sufficit modus negari. Et ꝯfirmatur qꝛ iste due ꝯdicũt sortē necesse est currere. sortem poſſe est nõ currere ꝛ tamē in neutra negatur modus: g̃ ad dãdũ ꝯdictionem in modalibus n̄ sufficit modus negari. ¶ 3° sic. si sufficeret negationem poni ad moduz iste essēt ꝯdictorie sortē currere ē necesse ꝛ sortē currere nõ est necesse: sed h̃ est falsum. g̃ ꝛc̃. minor pꝫ quia si sic vna cõtradictoriaꝝ sequeret̃ ad aliã. nam bene sequitur. sortē currere est necesse. ergo sortē currere est possibile: vt dicitur in textu. ꝛ vltra bene seqtur. sortē currere ē possibile. g̃ sortem currere ē ꝯtigēs qꝛ possibile ꝛ cõtigēs cõuertunt̃. ꝛ vltra bene seq̃t̃ sortē currere ē contigēs ergo sortē currere n̄ est necesse: ꝑ conuersionē in oppositam qualitatē. ergo de ꝑ ad vltimũ bene seq̃t̃ sortē currere est necesse. ergo sortē currere nõ est necesse. ꝛ per cõsequens nõ sunt adinuicem contradictorie. ¶ In oppᵐ ē ari. ꝛ omnes logici.

Primo sciendũ ē ꝙ ꝓ declaratõe terminorum ponũtur due distinctõnes. et tria dicta. ꝑma di° est hec. ꝓpõ modalis ē duplex quedã est modalis ꝯposita in qua. s. modus determinat totũ dictũ videlicet totũ aggregatũ ex subiecto ꝛ predicato dicti vt sortē currere ē possibile que equipollet huic talis ꝓpõ. s. sortes currit ē possibilis. Alia est ꝓpositio modalis diuisa cuius modus n̄ determinat totã ꝯpõnem dicti sed determinat copulam dicti ꝛ res significatas per subiectum ꝛ predicatum dicti. ¶ Secunda distictio est hec: ꝓpositiones modales diuise sunt duplices. quedam sunt in quibus ponitur idem modus Alie sunt in quibus ponitur alius ꝛ alius modus ¶ ꝑmum dictum. sicut in ꝓpositionibus de ine͡e se habent signa vniuersalia. vel particularia q̃ ad

oppositiones ⁊ equipollentias sumendas ita ꝓ portionabiliter se habent modi in modalibus. pꝫ. qꝛ sicut ī illis de inesse signa vlīa vel particularia significāt diuersas acceptōes subi ꝓ omnibus suis suppositis copulatiue vel disiūctiue. sic etiaꝫ in modalibꝰ modi significāt diuersā acceptōeꝫ extremoꝝ ꝓ oī tꝑe copulatiue vel disiūctiue. ergo sicut in illis de ineē sumit̄ oppō ⁊ eq̄pollētia nō solum ex parte dispōnis copule penes affirmationeꝫ vl̄ negationē. sed ēt ex parte dispōis subiꝗ̄ vocat̄ q̄ritas suppositoꝝ. sicut in modalibꝰ oppō vel eq̄pollētia ñ solum est sumēda ex parte affirmatiōis vel negatōis copule. sed ex parte q̄ntitatis temporis īportati per modū. ❡ 2ᵐ dcm̄. sicut ad habēdū ꝯdictionē ī illis de īesse que sūt de diuersis signis sufficit negatōem ferri ad copulam precise. sic ad habēdum ꝯdictionē in modalibꝰ de diuersis modis sufficit negationē ferri ad copulā dicti. ꝑma ps dicti pꝫ qꝛ iste cōtradicūt. oīs homo est albus. quidā homo nō ē albꝰ. ⁊ tamē in neutra earum negatur signum sed tm̄ copula v̄balis. 2ᵈ pars pꝫ per ꝑmū dcm̄. pꝫ etiam aliunde qꝛ iste ꝯdicūt oēm hoieꝫ necesse est esse albū. quēdam hoiem possibile est ñ eē album. cū sint in lineis ꝯdicētibus. ⁊ tamē ī neutᵃ negatur modus sed solū copula dicti. ❡ 3ᵐ dcm̄. sicut in illis de ineē de eodem signo ñ habet̄ ꝯdcōria nisi simul neget̄ modus ⁊ copula. sic ī modalibꝰ de eodē modo nō habet̄ ꝯdictoria nisi simul neget̄ modus ⁊ copula dicti. ꝑma pars pꝫ per ꝑmā equipollētiaruꝫ regulā. in qua dr̄ ꝙ negatio preposita signo eq̄pollet suo ꝯdictorio. g̊ ad habēdū ꝯdcōriā de eodē signo oꝫ ꝙ neget̄ signū. Et ꝯfirmat̄ ꝑ ari. ī primo hꝰ vbi vult ꝙ iste due idefinite diuerse q̄litatis homo est albꝰ. homo ñ est albꝰ nō ꝯdicūt eo ꝙ simul stāt ī v̄itate. g̊ videt̄ ꝙ ñ necesse sit quātitatē subi negari ad dādū ꝯdictoriam affirmatiue sibi ꝓ ponēdo negationē. vt dicēdo ñ homo est albus. 2ᵈ pars pꝫ qꝛ isti ꝓpōi oēm hoiem necesse ē esse album ꝯdicit ista. quēdam hoieꝫ nō necesse ē esse album. ⁊ nulla alia videtur sibi opponi ꝯdictorie. ergo ⁊c̄. Et ꝯfirmat̄ per ari. vbi vult ꝙ huius possibile est ambulare. ſꝫ negatio ñ est ista. poſ̄e est ñ ambulare. sed ista ñ possibile est ambulare. in qua modus negatur. ergo ad ꝯdicēdum in talibus necesse est modus negari.

Secundo sciendū est ꝙ ī hoc tractatu det̄miat aristo. de oppōnibus ⁊ eq̄pollētijs ꝓpōum modalium. ⁊ ꝯtinet tria capitula In quoꝝ primo determinat de oppōe ꝓpōuꝫ modalium ⁊ ꝯtinet tres ꝯclusiones. ❡ ꝑma ꝯ°tāgit ī tētum. ⁊ est hec. determiatis de his. s. oppōibꝰ ⁊ cōsequētijs ꝓpōum de ineē. nūc perspiciēduꝫ ē q̄uo se hñt affirmatōes adiuicē in ꝓpōibus modalibꝰ. Cuius ratio est. quia tales propositiones habēt aliquas dubitatōes alias ab his que sūt in ꝓpōibus de īesse in quibus ñ ponitur aliquis modꝰ. ❡ Secūda ꝯ°tāgit vnam questionem. vtrum. s. ad dādū ꝯdictōem in modalibus sufficiat negatiōem ferri ad verbum. i. ad copulam sic ꝙ modus nō neget̄. Et primo probat ꝙ sic. quia ꝯdictio est oppositio formalis. ergo videtur ꝙ similiter sit sumenda ī oībus enūciatiōibus. sed in ꝓpōibus de ineē cōtradictio fit ferēdo negationem ad verbum. ergo similiter in modalibus sumitur ꝯdictio per negatōeꝫ latam ad verbum. maiorem probat primo ī ꝓpositionibus in quibus ponitur hoc verbum est. vt istius affirmatiōis. homo est. negatio est ista. nō est hō ñ autem ista: ñ homo est. Similr̄ istius affirmationis que est homo albus: negatio est ista. ñ est hō albus. ⁊ ñ est hec: est ñ albus homo. qꝛ si ista. est nō albus homo sit negatio illius affirmationis. ē albus homo tūc sequeretur ꝙ si ista sit falsa. lignum est homo albus. ista erit vera. lignum est homo ñ albꝰ ꝯña tꝫ: quia de quolibet affirmatō vel negatio vera. ⁊ de nullo ambo simul: sed ꝯñs est falsum. imo sunt simul false. ergo iste nō ꝯdicunt. lignum ē hō albus. lignum est homo nō albus. ❡ Cōsequēter declarat predictam minorem in ꝓpositionibus ī quibus ponitur aliud verbum ab hoc verbo est. qꝛ istius affirmationis ambulat homo. cōtradictoria ñ est ambulat nō homo. sed ista nō ambulat homo qꝛ nihil refert dicere hoiem ambulare ⁊ hoiem ambulantem esse nec etiam ambulat homo. ⁊ est ambulās homo. ideo videtur ꝙ similter sumatur negatio vnius: sicut ⁊ alterius. s. ferēdo negatiōeꝫ ad verbum. ❡ Cōsequēter arguit aristo. ad pteꝫ negatiuam questionis. quia si contradictio sit in modalibus sumenda ferendo negationem ad verbum sequeretur ꝙ contradictorie essent simul vere. cōsequēs est impossibile. ergo ⁊ illud ex q̊ seq̄t̄. ꝯña pꝫ. qꝛ si sufficeret negationem ferri ad verbū tūc iste essent cōtradictorie. possibile ē eē. possibile est non esse: possibile est ambulare possibile ē nō ambulare. ⁊ silr̄ iste. possibile est diuidi. possibile ē nō diuidi. ⁊ tamē sūt simul vere. quia illud quod ē possibile cum sit ad vtrumlibet ⁊ nō est semper actu. ideo tunc potest sibi competere negatio actus ⁊ sic quicquid est ambulabile potest nō ambulare ⁊ quod est diuisibile potest ñ diuidi. ergo iste erūt simul vere. possibile est esse. possibile est nō esse. ⁊

per ꝯ̃ns nō sufficit ad cōtradicendū in modalibus negationem ferri ad verbum. ¶ Tertia conclusio determinate rn̄det ad questionem prius motā ⁊ ē hec. ad sumēdum ꝯ̄dictoriam in modalibus necesse est modū negari. pꝫ duabus ratiōibus. p̄ma ratio est ista. quia ad contradicendum in modalibus oꝫ dicere negationem ferri ad modum vel dicere cōtradictorias simul stare in veritate. sed ista secūda pars est impossibilis. ergo p̄ma pars ē eligenda. in qua dr̄ ꝙ oꝫ moduꝫ negari ita ꝙ isti⁹ affirmationis possibile est esse: negatio est ista. n̄ possibile est esse. ⁊ silr̄ dicendū est de ꝯtigēti necessa⁹ ⁊ impossibili. Secūda ratio est hec. sicut se habēt esse ⁊ nō esse in illis de ineē. ita se habꝫ mod⁹ ī modalibus. sed in illis de ineē ⁊ nō esse sunt oppōnes .i. copule. ⁊ subiectum ⁊ p̄dicatū dn̄r res subiecte: ergo similiter in modalibus modi erūt oppōes .i. copule. tales eni modi nō sūt determinationes sb̄iecti vel predicati sed sunt oppōes determināntes v̄itatē aut falsitatem ꝓpōum sicut esse ⁊ nō eē sūt oppōnes determinantes veritatē aut falsitatē ꝓpōum de ineē. modo ad cōtradicēdum in illis de iesse oportet ista verba eē ⁊ nō esse negari. g̊ silr̄ in modalibus ad sumēdum ꝯ̄dictionem oportet modum negari. pꝫ per singulos modos q̄ꝛ istius possibile ē nō eē negatio ē ista. nō possibile est nō esse eius vero que est. possibile est eē negatio nō ē hec. possibile est non esse q̄ꝛ vt patuit possunt simul stare in veritate ⁊ se inuicem consequuntur. idest inferūt se mutuo per ꝯuersionem in oppositam qualitateꝫ. ⁊ hoc capiēdo poſ̄e ꝓ ꝯtingēti ad vtrumlꝫ: sed iste. possibile est esse. poſ̄e est nō eē contradicunt nec simul stāt. ⁊ cōsimiliter iste. poſ̄e est non esse: ⁊ nō possibile est nō esse. que nunq̄ꝫ sunt simul vere aut false. Similiter istius affirmationis . necessarium est esse. negatio non est ista. necessariū est non esse. sed est ista. non necessarium est esse. ⁊ similiter istius. necessariū est nō eē. negatio ē ista non necessarium est non esse. Et similiter iste due. impossibile est esse. non impossibile est esse. contradicunt. ⁊ similiter iste due impossibile est non eē. ⁊ non impossibile est non esse: Ex quibus concludit aristoteles ꝙ vniuersaliter oportet dicere ꝙ in propositionibus modalibus esse ⁊ nō esse se hn̄t sicut res subiecte ad quas nō est ferenda negatio ad habēdum contradictionem sed est ferenda ad vnum tm̄ videlicꝫ ad modū ita ꝙ modales in quarum altera negatio fertur ad modum putāde sūt cōtradictorie vt possibile. n̄ poſ̄e. cōtigēs n̄ ꝯtigēs impossibile non impossibile. necessariuꝫ nō necessarium. verum nō verum. Et in hoc innuit ꝙ verum ⁊ falsum cōstituunt propositōem modalem:

Tertio sciēdū est ꝙ circa hūc textū icidunt tres difficultates. p̄ma ē. vtꝝ ad cōtradictionem ꝓpositionū de inesse sufficiat addere negationem copule. Et vr̄ ꝙ sic. q̄ꝛ dicit aristo: in textu ꝙ istius affirmationis que ē eē albū hoīeꝫ negatio ꝯ̄dictoria est ista. non esse albū hoīem. Et similiter istius affirmationis. ambulat homo. negatio est . nō ambulat homo. ¶ In oppositum arguitur per ari. p̄ huius in fine primi capituli tertij tractat⁹ vbi dicit. opponi aūt affirmationē negationi dico contradictorie q̄ꝛ vniuersaliter significat ei qd̊ ē nō vlr̄. vt ois homo albus est. nō ois homo albus est. ergo negatio lata ad copulam nō suffic̄ ad contradictionē. Rn̄det per distinctionē q̄ꝛ duplex est propositio de inesse. quedam est ꝓpositio singularis que est de subiecto singulari. Et ad cōtradictionem in talibus sufficit negationem ferri ad copulam. vt iste contradicunt. sortes currit: sortes non currit. alie sunt propositiones de subiecto communi. Et ad contradicendum in talibus duo requiruntur. prio disparitas quantitatis subiecti ita ꝙ in vna subiectum teneatur vniuersalit̄ ⁊ in alia particulariter. Secūdo reqritur disparitas copule penes affirmationem ⁊ negationem. Et ad aristotelem in textu rn̄detur ꝙ non vult tales opponi contradictorie. sed tantum intendit ꝙ negatio non facit contradictionem nisi addatur copule. non autem quādo additur alicui extremo propositionis. ¶ Secūda difficultas. vtrum propositiones modales in quibus negatio postponit̄ modo sint aliquo modo repugnātes ⁊ adiuiceꝫ opposite. Et arguit̄ ꝙ n̄ q̄ꝛ tales pn̄t simul eē v̄e vt ꝓbat aristo. de istis ꝓpōibus. poſ̄e est ābulare. poſ̄e est nō ambulare. poſ̄e est diuidi. poſ̄e est n̄ diuidi. Rn̄det̄ per tria dicta. ¶ p̄mū. propōes modales de diuersis modis. scilicet de necessario poſ̄i: ⁊ i poſ̄i in qb⁹ negatio postponit̄. mō ꝯ̄dicūt nec pn̄t simul stare ī v̄itate. ¶ 2ᵐ dcm̄. ꝓpōes modales d̊ eodē modo. s. de necessario vel impossibili i quaꝝ altera postponitur negatio modo repugnāt ī v̄itate. pn̄t enim simul esse false. pꝫ q̄ꝛ sūt ꝯ̄rie. vt necesse est eē: nec̄e est nō eē. impossibile eē. impossibile n̄ eē. ¶ Tertium dcm̄. ꝓpōes de poſ̄i vel cōtigēti in quibus negatio solum fertur ad verbum n̄ repugnāt ī veritate sꝫ bn̄ ī falsitate. pꝫ. q̄ꝛ sūt subcontrarie vt possibile est esse. possibile est non esse. cōtingēs esse. contingens non esse. ⁊ de illis tantum locutus est aristoteles cuꝫ dicit. propōes modales

i qb⁹ negatio ponitur ad ꝟbū nō ɔ̄dicere sed simul stare in ꝟitate. ¶ Tertia difficultas. vtrum istud verbum infinitiui modi esse se teneat i in moda libus ex parte subiecti. vel ex parte copule. Et vi detur ꝙ ex parte subiecti. per aristotelem. qui di cit vniuersaliter ei quemadmodum dcm̄ est esse quidem ⁊ n̄ esse oportet ponere quemadmodum subiecta. Respondetur per duo dicta. ¶ Pri mum est ꝙ ad similitudinem materie que subiji tur forme subiectū ⁊ pdicatum que sunt materia le i propositione dicūtur res subiecte. ⁊ ad simili tudinem forme que apponitur. idest aduenit ma terie copule ꝑpositionū cum dicuntur esse p se oppositiōes. Ex q̄ patet ꝙ p rem subam aristo. nō itellexit subm̄ ⁊ etiā pdicatū māle. qd̄ patꝫ cū dic. subiecte ꝟo res hoc qd̄e albū p qd̄ itelligit pdicatū māle illud ꝟo hō p qd̄ itelligit subm̄ vt satis haberi pōt ex suis exēplis ꝑus dictis. ¶ 2ᵐ dcꝫ. i modali bus eē ⁊ n̄ eē nō sūt subiecta nec se tenēt ex parte subi sed ex pte copule. patet quia nihil quod est vnitiuum extremorum propōnis ē subiectū vl' se tenēs ex pate subi sed hoc ꝟbū infinitiui modi eē est vnitiuū extremoꝝ ꝑpōis modalis. vt inferi⁹ pa tebit. ergo n̄ est subm̄ nec se tꝫ ex parte subi. Et ad ari. respōdet ꝙ solū uolit dicere ꝙ in modalibus esse ⁊ nō eē hn̄t sitūdineꝫ cū rebus subis. qꝛ sicut negatio addita rei subiecte. idest subo vel pdicato matiali in illis de iesse n̄ fac ɔ̄dictiōem nisi simul ferat ad copulā. sic ēt in modalib⁹ negatio lata ad ꝟbū pcise sic ꝙ n̄ ad modū nō fac ɔ̄dictiōem. Et il la sitūdo pꝫ in textu. cū dr̄. esse qdeꝫ ⁊ n̄ esse oꝫ po nere quēadmodū subiecta. i. ad sitūdinē rei sub iecte. negatōeꝫ vero ⁊ affirmatōeꝫ hoc faciētē. scꝫ ɔ̄dictōeꝫ opoꝛtet opponere ad vnū. i. tātūmodo ad modū. quasi dicat. ex quo ex pte de ly eē vel non eē n̄ sumitur affirmatio vel negatio in modalib⁹. iō eē ⁊ n̄ eē se hēbūt tāq̄ res subiecte. Et qꝛ ex pte modi sumit affirmatio vl' negatō iō mod⁹ dr̄ copla

Conclusio Rn̄salis ad cognoscēdū ɔ̄di ctionē i modalib⁹ que sūt ð eo dē mō nō sufficit negatōeꝫ ferri ad ꝟbū sed reqrit mod⁹ negari. Hec ɔclusio satis patet ex dictis.

Primo dubitat. Utꝝ ꝑpōnes de impossi li ⁊ necessario sequāt ɔtradictoꝛie ad ꝑpōes de possibili ⁊ contingēti. Pro declara tione terminoꝝ ꝑmo ꝑmittit vnū dictū. ꝙ illa pro pō dr̄ seq ɔtradictorie ad aliaꝫ q̄ sit sibi equipolēs per negatiōeꝫ prepositaꝫ modo. i. mō dissiliter se habēte. s. illa ꝑpō dicit seq ɔ̄rie ad aliā q̄ sit sibi eq pollēs p negatōeꝫ latā ad verbū tm̄. illa ꝟō dicit ad aliam sequi cōtrarie ⁊ ɔtradictorie q̄ sit eqpol lens per negatōeꝫ ꝑpositā ⁊ postpositaꝫ. mō h̄ sup posito negatiue. Rn̄det aristo. ad dubiū i. 2. c. hu⁹ tractat⁹ i quo determinat de equipollētijs ⁊ ɔ̄ñtijs modaliū. ⁊ ɔtinet q̄tuor ɔclōnes. Quaꝝ ꝑᵃ tāgit ordinem ꝑpōnum modaliū f̄m āṫiqs: ⁊ est hec. an tiqui posuerūt istas ꝑpōnes se inuicē ɔ̄sequi ⁊ eq pollere p ꝑmā lineā. s. possibile ē eē. ɔtigēs ē eē. nō ipossibile est esse. ⁊ non necīo ē eē. sed i s̄cōa linea posuerūt istas eqpollere: s. poīe ē non eē. ɔtingēs ē n̄ esse. nō im poīe est non eē. ⁊ non neciūm ē non eē. In t̄tia vero linea posuerūt istas. nō poīe ē esse non ɔtigēs ē eē. impoīe ē eē. ⁊ neče est non eē. In quarta posuerūt istas equipollere. s. non poīe est nō eē. nō ɔtingēs ē n̄ esse. ipossibile ē nō eē. ⁊ neče ē eē. Et addit aristo. ꝙ iste ordo potest clare patere describēdo figuraꝫ q̄drangularē. ¶ 2ᵃ ɔclusio oñ dit in quo bn̄ dixerūt antiq. ⁊ ē hec. Ad nō impoīe sequunt ɔ̄dictorie. i. modo dissimilit se habente ad poīe ⁊ ad ɔtigēs: ⁊ ad non poīe. ⁊ non ɔtigens sic bn̄ dixerūt antiq. Et hoc ē itelligēdū referēdo sin gula singulis. ita ꝙ ad impossibile sequat nō poīe ⁊ nō ɔtigēs. ⁊ ad non impoīe seqtur poīe ⁊ ɔtigēs. ita ꝙ ad negationē ð impoīi seqtur affirmatiua ð poīi ⁊ econuerso. ¶ 3ᵃ ɔclusio. oñdit in q̄ defece rūt antiq. que ē hec. antiq male ordinauerūt ꝑpō nes de necessario in primā ⁊ secūda lineis. patꝫ q̄t tuor rōibus. ¶ Prima ratio est ista. qꝛ nō necesse eē ⁊ possibile eē n̄ eqpollēt. ⁊ tamē eas ordiauerūt in ꝑma linea. Añcedēs patet. qꝛ necesse non eē. et possibile eē opponūtur ɔtradictoꝛie. ergo iste n̄ eq pollēt: possibile eē. ⁊ non neče eē. ¶ Scd̄a ratio. ꝑpositiones primi ⁊ tertij ordinis ɔtradicunt. sed iste non ɔtradicunt. necesse non eē. ⁊ non necesse esse. ergo in primo ordine non debet poni ista non necesse esse: cum in tertio ordine ponatur illa: ne cesse non esse. Aliter due contradictorie essent si mul vere. quia iste due necesse non esse et non ne cesse esse. sunt simul vere. ¶ Tertia ratio. neces se ⁊ impossibile opponuntur contrarie ergo adin uicem equipollent contrarie. idest per negationē latam ad verbum dicti ⁊ per consequens si in pri ma linea negetur impossibile ⁊ affirmetur dictuꝫ esse negabitur etiam necesse. ⁊ eius dictū. ¶ Pri ma consequentia patet. quia iste equipollent necesse esse. Impossibile non esse. ⁊ iste. impos

sibile eē: necesse ñ eē. Quarta ratio. ñ iste eqpollēt possibile eē. ꝛ non necesse eē tūc ɔ̄dictorie seqren tur adinuicē. Consequēs est impoſſe. ergo ꝛ añce dēs. Consequētia pꝫ. qꝛ bene seqtur. nece eē. ergo poſſe esse. tūc ñ possibile eē sequaꝛ. ergo ñ necesse esse. ergo de primo ad vltimū sequeꝛ necesse esse. ergo ñ necesse esse. que sūt ɔtradictorie. ꝙ autē necesse sequatur possibile esse: patꝫ. qꝛ nisi sic: tūc eius ɔ̄dictoriū sequitur. i. simul stat. s. ñ possibile eē ꝛ ad non poſſe esse. sequiꝛ impossibile esse. quod non potest stare cū necesse eē. ¶ Quarta ɔ°. ordiat p̄ dictas ꝓpōes scd̄m opiniōeꝫ ꝓpriaꝫ: ꝛ ē hec. Ad istam. possibile ē eē. seqtur ista ñ necesse ē nō esse et sic ñ debēt pōi i eodē ordīe. Conclusio pꝫ duab⁹ rōnib⁹. Prima ē. ꝙ ad possibile esse ñ seqꝛ necesse eē. nec necesse non eē: nec etiā ñ necesse eē ꝛ tamē ad possibile eē. oportet sequi aliquam de nec̄io ḡ ad possibile eē seqtur ista. non necesse est non eē Añcedēs ꝓ p̄ma pte pꝫ qꝛ cum possibile esse. stat possibile ñ eē. sed quod ē nec̄e esse non ē possibile non eē. ergo ad possibile eē. non seqtur nec̄e esse. ¶ Scd̄a ps antecedētis pꝫ. qꝛ ad possibile esse. ñ ē necesse non eē. ergo ad possibile esse. non seqtur nec̄e non eē. Sed tertia ps antecedētis. patet. scꝫ ꝙ non seqtur. possibile esse: ergo nec̄e esse. ꝓbatuꝫ ē i questione p̄cedēti. ¶ 2ᵃ ratio. ē ista. qꝛ ad non possibile eē. sequiꝛ impoſſe esse. ꝛ necesse non esse. ergo ad poſſe esse. quod ē ɔ̄dictoriū añtis sequiꝛ ñ impossibile esse. ꝛ nō necesse non esse. que sūt ɔ̄dictoria ɔ̄ntis. Hāc conclōnē non ꝓbat aristoteles. sed posset ꝓbari: eo ꝙ i terminis ɔuertibilib⁹ ñ ad añs sequitur aliquod cōsequēs. tūc ad oppositū añtis sequitur oppositum consequentis.

Secundo dubitatur. Utruꝫ ista ꝓpositio sit particularis negatiua. sorteꝫ possibile ē non esse. Et videꝛ ꝙ non. qꝛ sua ɔ̄dictoria ē negatiua. igiꝛ ipa ē affirmatiua. ɔsequētia tꝫ. quia propositiones ɔ̄dictorie dn̄r esse diuerse q̄litatis. Antecedēs pꝫ ꝑ pℏm in textu. c. p̄cedēti sic dicētē. eius vero que ē poſſe non eē negatio ē. nō possibile ē non esse. Ex qua auctoritate. patet istā eē negatiuā. non poſſe est non eē. ꝛ per ɔ̄ns sua opposita erit affirmatiua. ¶ 2°. sic. qꝛ sicut se habet verbū i illis de ie esse. ita modus i modalib⁹. sed i illis de ie esse verbo non negato manet ꝓpositio sēꝑ affirmatiua. ergo siľr in modalibus ſi modus non negeꝛ ꝓpositio erit affirmatiua. Et confirmatur. qꝛ istius ꝓpositionis sortem possibile ē non esse. nec tota copula nec pricipalior pars copule negatur. ergo ē affirmatiua. ɔsequētia tꝫ. qꝛ ꝓpositio denoīaꝛ affirmatiua vel negatiua ex pte copule. Añcedēs pꝫ ꝓ p̄ma parte. qꝛ illi⁹ ꝓpōnis copula ē hoc totū. poſſe ē eē. mō illud totū ñ negaꝛ. ergo copula ñ negaꝛ. ¶ Scd̄a ps pꝫ quia mod⁹ ē p̄ncipalior ps copule. cum a modo denomietur ꝓpositio modalis. Et tamē mod⁹ nō negatur. ergo ꝓpō ñ est negatiua. ¶ In oppositū tamē arguiꝛ qꝛ eius ɔtradictoria ē affirmatiua igitur ipsa ē negatia. tꝫ ɔ̄sequētia. qꝛ due cathegorice ɔtradictorie repugnāt i vitate. Añs pꝫ qꝛ sibi ɔtradicit ista affirmatiua sorteꝫ necessario ē esse. Et ɔfirmaꝛ qꝛ ipa equipollet vni negatiue. s. isti sortem nō necesse ē esse. Ad dubiū rñdeꝛ ponēdo vnam distictiōem ꝛ duo dcā. Distictio est hec. Quātitas ꝓpōum pōt attendi penes tria. Primo modo ex pte dicti. ꝛ sic ois ꝓpositio modalis pōt dici singularis. Alio modo ex pte subiecti dicti. ꝛ tūc ꝓpō modalis ē eiusdē q̄titatis cū sua p̄iacente. vocaꝛ eniꝫ p̄iacens ꝓpō correspōdēs dicto. Tertio pōt attēdi q̄titas ex parte modi. ꝛ sic oēs propōnes modales dn̄r eē vles vel pticulares. qꝛ oēs de contigenti vel possibili sūt particulares ex parte modi. Et oēs de necessario ꝛ ipoſſi sunt vniuersales ex parte modi. Ex qua distinctione eliciꝛ tale documētū. ꝙ ad oppōnem vel eqpollētiā modaliū oꝫ attēdere ñ solū ad q̄titateꝫ modi: sed ad q̄titateꝫ modi ꝛ subiecti dicti simul. qꝛ iste nō ɔtradicūt simpľr. quoddā aial nec̄e ē esse hominē: ꝛ qddaꝫ aial poſſe ē non eē hominē. sꝫ ſi varieꝛ q̄titas subiecti dicti erūt simpľr ɔtradictorie. ¶ Primū dcm̄. Ista ꝓpositio sortē poſſe ē non esse est singularis ex parte subiecti dicti: ꝛ pticularis ex pte modi. ¶ 2ᵐ dictū. ꝙ ipsa ē simpliciꝛ negatiua patet. quia pricipalior pars copule negaꝛ. puta hoc verbū esse. ergo ipa est negatiua. ꝙ aūt iste ifinitiu⁹ eē sit p̄ncipalior ps copule patet. qꝛ illud est p̄ncipalior ps copule scd̄m cui⁹ exigētiā grāmaticaliꝛ ordinanꝛ extrema ꝓpōnis. sed extrema istius ꝓpositionis ordinātur s̄m huius verbi exigentiā ifiniti modi eē. Nam subm̄ ponit i accusatiuo vt possit sibi reddere suppositū ꝛ p̄dicatū iclusū i ipso ifinitiuo. siľr ponit i actio vt possit cōstrui cū isto ifinitiuo eē. ꝛc̄. Aliqui tamen rñdēt per distictionē quia ista ꝓpositio potest dupliciꝛ considerari. vno modo inq̄tū ē ꝓpositio cathegorica ꝛ sic ē negatiua. alio modo potest considerari inq̄tum ē modalis. ꝛ sic est affirmatiua eo ꝙ modus non negaꝛ. Tamen respōsio prior videtur melior. eo ꝙ affirmatio vel negatio conuenit propositioni inq̄tum modalis. Et ad rationes factas ante oppositum. Ad primā dr̄ ꝙ aristoteles

ꝑ negationem itellexit contradictoriam. ¶ Ad secundam patuit ꝙ nõ ẽ oĩno simile. ¶ Ad tertiã cõcedit̃ ꝙ tota copula nõ negatur. sed ps principalioꝛ. Et h̃ sufficit. Et lꝫ ꝓpositio denominetur modalis a modo. non tñ sequitur ꝙ modus sit p̃ncipalioꝛ ps copule. qꝛ ñ sẽp fit denoĩatio a p̃ncipali.

Tertio dubitatur. Utrũ ꝓpositio modalis ⁊ de inesse differant specie. Rñdetur per duo dicta. ¶ p̃mũ est ꝙ sũt eiusdẽ speciei sub alterne. qꝛ sũt ꝓpões cathegorice. ¶ Secũdum dictũ. ꝙ differũt spẽ specialissima. pꝫ qꝛ habent oppositiões ⁊ formas spẽ distictas. Itẽ hñt diuersas passiones proprias. differũt etiã eẽntialiter plus ꝙ̃ due ꝓpositiones de inesse. sed ꝓpositiones de inesse differũt numero. ergo ꝓpositio modalis et ꝓpositio d̃ iesse differũt plus ꝙ̃ nũero. ⁊ ꝑ ꝯñs differũt specie. Et si q̃rat̃ vtrũ ista sit de iesse vel modalis sortes põt currere. Rñdetur ꝑ distinctioẽ qꝛ vel põt resolui i istã sortẽ possibile est currere. ⁊ sic est modalis. vel põt resolui i hãc. sortes est potẽs currere. ⁊ sic est simpl'r de ieẽ. qꝛ copula eius non est modificata. Nam hoc verbũ est dicitur eẽ precise copula. ⁊ h̃ totũ potẽs currere ẽ p̃dicatũ mãle

Ad rationes ante oppositũ. ¶ Ad primã dr̃ ꝙ ꝓpõ modalis est cathegorica. q̃ lꝫ cõplectatur pl'es copl'as ꝑtiales habet tamen vnam copulam totalem aggregatam ex v̾bo ⁊ modo modificante. ¶ Ad secũdam dr̃ ꝙ cõtradicũt de modo ⁊ ꝯ̃trariãt̃ de dicto legẽ subcõtrariarũ retinẽtes. Et ad ꝯfirmationẽ patuit quomõ i ꝓpositionibꝰ de diuersis modis ad hñdũ contradictoriam nõ oꝫ modũ negari. sꝫ tm̃ qñ sũt de eodẽꝰ. ¶ Ad tertiã cõceditur p̃ma ꝯña. ⁊ cum ifertur: qꝛ si sic. seq̃retur vnum cõtrariuꝫ sequi ad reliquũ. rñr ꝙ ad nec̃e eẽ sequitur possibile eẽ capiendo possibile ꝓ possibili alto. ⁊ ñ ꝓ possibili qd̃ ꝯuertitur cũ cõtingenti ad vtrũlibet.

Ueritur Utrũ ad necesse eẽ seq̃tur possibile esse. ⁊ arguitur ꝙ non qꝛ q̇cq̇d sequitur ad ꝯñs bone ꝯñe seq̇tur ad eiꝰ añs. sed ad possibile eẽ sequitur possibile nõ eẽ. ergo d̃ p̃mo ad vltimum bene seq̇t̃ necesse eẽ. ergo possibile nõ esse qd̃ est falsum. qꝛ ꝯñs contradicit añcedẽti. minoꝛ pꝫ per aristo. itextu dicẽtem. ꝙ idẽ vr̃ possibile icidi ⁊ nõ icidi. ⁊ etiaꝫ eẽ ⁊ non esse. g̊ ad pol'e eẽ. seq̇t̃ pol'e non eẽ. ¶ In oppositũ ẽ aristo. i suo textu.

Primo sciendũ ẽ ꝙ ꝓ itellectu quesiti ponuntur due distictões. ¶ p̃ᵃ diꝰ ẽ hec. duplex est vl'e. quoddã ẽ in p̃dicãdo. s. ꝙ predicat̃ de alio eẽntialiter ⁊ non conuertibilit̃. ⁊ sic possibile est vl'e respectu necessarij. qꝛ oẽ necesse eẽ ẽ possibile esse. sed nõ oẽ pol'e eẽ. ẽ necesse esse. intelligendo de possibili alto. ⁊ sic itelligẽdo d̃ possibili alto ista ꝯña tenꝫ ab iferiori ad supiꝰ nec̃e eẽ. g̊ possibile eẽ. aliũ ẽ vl'e i distribuẽdo qd̃ iterũ ẽ. duplex. qꝛ quoddam distribuit quo ad supposita sic signũ vl'e. vel aliq̇d sibi equipollẽs quod distribuit cõem terminũ cui addit̃ pro oĩbus suis suppositis copulatiue. aliud ẽ vl'e quod distribuit quo ad tp̃a ⁊ est illud quod facit tenere copulam copulatiue ꝓ pluribus drĩjs tp̃um ⁊ hoc modo tꝫ ista ꝯña a toto in ꝙ̃titate ad suã partem. hoc est nec̃e eẽ. ergo hoc ẽ impossibile eẽ qꝛ ly nec̃e distribuit ꝓ oĩbus drĩjs tẽporũ copulatiue ⁊ ly possibile facit copulam accipi pro pluribus differẽtijs temporũ disiũctiue. adhuc est aliud vniuersale in ampliando quod. s. ampliat terminũ ad stãdũ ꝓ pluribꝰ differentijs temporum copulatiue cuiusmodi est necesse. sic ista consequentia necesse eẽ. ergo possibile esse tenet per locum a tota copulatiua ad disiũctiuã ꝯstitutã ex eisdẽ ꝓpõibus. ⁊ sic patet ꝙ tribus modis potest ista ꝯña. necesse eẽ. ergo possibile eẽ probari vera. ¶ Secũda distinctio possibile potest capi dupl'r sicut ꝯtingẽs cum quo ꝯuertit̃. primo capitur pro possibili alto quod ẽ commune tã ad illud quod ẽ necessarium ꝙ̃ ad illud qd̃ nõ ẽ necessariũ dum tamẽ nõ sit impossibile: Et sic ista ꝯña. necesse eẽ: ergo possibile eẽ. tꝫ per locũ ab inferiori ad superius vt prius patuit. alio modo capitur pol'e ꝓ possibili determinato. ⁊ hoc dupl'r s̃m ꝙ eius due sunt species. qꝛ vel capitur ꝓ possibili quod est necessariũ ⁊ sic predicta ꝯña tꝫ per locuꝫ a ꝯuertibilibus. quia tũc necesse ⁊ possibile cõuertũtur. vel capitur possibile pro illo quod nõ ẽ necessariũ nec impossibile: Et istud diuiditur i tres modos. s. possibile. natũ. rarũ. ⁊ ad vtrũlibꝫ. ⁊ sic nõ sequitur. necesse eẽ. ergo possibile esse vt deducit ratio facta ante oppositum.

Secundo sciẽdũ est ꝙ in hoc 3º capitu. aristo. docet ordinare determiate ꝓpositiones modales. ⁊ cõtinet quatuoꝛ cõclusiones. prima ponitur sub forma dubitationis que ẽ hec. vtrum ad necesse eẽ sequat̃ possibile eẽ. ⁊ arguit ad vtramq̧ partẽ dubitationis. p̃ ad partem affirmatiuã qꝛ si nõ sequit̃ nec̃e eẽ. ergo pol'e esse tũc ꝯ̃dictorium ꝯñtis seq̇tur ad añs. sed ꝯ̃dictoriũ ꝯñtis. s. nõ pol'e esse nõ stat cum antecedẽte. igitur ⁊c̃. Et si aliquis dixerit ꝙ cõtradictoria istius pol'e eẽ nõ est ista. nõ possibile eẽ: tunc erit ista pol'e ñ eẽ

sed vtreq3 sunt false. illa de necessario exñte ṽa. ğ
quecunq3 fuerunt dicta istarum contradicere isti.
possibile eẽ. nõ stabit cum ista necesse eẽ. ⁊ ad partẽ
negatiuam arguit sic. sicut argutum fuit supra ãte
oppositum. ¶ Secunda conclusio continet duas
diuisiões quas aristoteles premittit ꝓ solutiõe du
bitationis. ꝑma diuisio est. ꝙ potentiarum quedaz
sunt rationales. ⁊ iste manentes eedem sũt pluriũ
cõtradictoriarum. idest potẽtie rationales valent
ad opposita. Alie sunt irratiõales. Et harum que/
dam valent ad opposita. alia ṽo nõ. sicut vis cale
factiua ignis ẽ potẽtia irratiõalis. ⁊ non valet ad
opposita. quia nõ põt non calefacere. Et ex hac di
uisione soluitur argumẽtũ factum ad ꝑtem affir/
matiuam ꝑ interẽptionẽ añcedentis. nõ eñi ad pos
sibile esse. sequit̃ possibile non esse ¶ Secunda di
stinctio ẽ. possibile dicitur equiuoce quia aliquid ẽ
possibile quod iam actu ẽ sicut illud ẽ possibile qd̃
cõiũctum ẽ actui vt poẽe est aliquẽ ambulare qñ
actu ãbulat. Aliud ẽ poẽe qd̃ põt esse vel agere. et
tale vocat̃ possibile distãs ab actu vel poẽe ante ac
tum. ⁊ sic ille põt ãbulare qui nõdũ ambulat. sed in
futuro ãbulabit. ⁊ est dñia inter ista possibilia quia
poẽe secũdo mõ dictum. solũ reperitur in reb⁹ mo
dalibus. i. transmutabilibus generabilibus ⁊ cor/
ruptibilibus. sed poẽe ꝑmo modo dictum repit̃ tã
in rebus imobilibus q̃3 in rebus mobilib⁹. ¶ Ter
tia cõclusio tangit solutionem dubitationis mote
⁊ est hec. possibile quod v3 ad opposita non sequit̃
ad necesse. sed possibile qd̃ nõ v3 ad opposita bene
sequitur ad necesse. Similiter poẽe ante actum ñ
sequitur ad necesse sed si capiat̃ coiter. s. ꝓ illo qd̃
non est impossibile tunc sequitur ad necesse. qd̃ ꝓ
bat aristoteles. q2 possibile sic sumptum est cõe ad
necessariu3. ⁊ se h3 sicut totũ vniuersale respectu
necessarij. modo ad ꝑticulare seqtur vniuersale. g°
ad necesse eẽ sequit̃ possibile eẽ. s3 ñ oĩo. i. vniuer
salit̃ pro qualibet spẽ possibili vt patuit. ¶ Quar
ta ɔclusio. collectiua que sequit̃ ex ꝑdcis ẽ hec. for
tasse necessariũ ẽ ꝑmus mod⁹ iter oẽs modos. pro
bat aristoteles duplr̃. prio ponẽdo figurã modaliũ
ĩ qua ꝑponit ꝓpões de necessario. scd̃o illas d̃ pos
sibili. 3° de ɔtigẽti. ⁊ vltimo de impossibili. scd̃o pro
bat rõe. quia sẽpiterna ⁊ illa que sẽper actu sunt.
sũt ꝑora. sed necessariũ sẽper ẽ. ergo. Ex hoc ifert
vna3 diuisionẽ ẽtiũ. q2 quedam sũt sẽper i actu sic
ꝑme sube vt de⁹ ⁊ itelligẽtie. Alie sũt actu ⁊ ꝑtãte
in q̃bus act⁹ nõ ꝑor ẽ. sed tꝑe posterior. Alia vero
nũq3 sũt actu s3 solũ ꝑtãte. sic ɔtinuu3 ẽ in potẽtia

ad diuidi i ifinitũ sed nũq3 erit actu diuisu3. ⁊c.

Tertio notãdũ ẽ. ꝙ circa hũc textu3 icidũt
due difficultates. ¶ Pri^a est. vtrũ
valeat illa ɔña quã facit aristo. si ad necesse eẽ nõ
sequit̃ possibile eẽ. ergo oppositũ hñ sequit̃: ⁊ rñde
ꝙ ñ. Et ad aristo. potest dici ꝙ lr̃a fuit corrupta ex
trãslatiõe vel ex uicio scriptoꝝ. uł põt dici ꝙ loco
hui⁹ ṽbi sequit̃. d3 itelligi hoc ṽbu3 stat. q2 quodli
bet cũ quolib3 uel ei⁹ oppo^m stat. ut p3 ex prio ꝑoꝝ
¶ Scd̃a difficultas. utꝝ irrõalis ualeat ĩ opposi
ta. Respõdet̃ distiguẽdo de duplici potẽtia. quia
quedã ẽ potẽtia actiua. ⁊ tał potẽtia ĩ irrõabilib⁹
nõ u3 ĩ opposita q2 ut iam patuit. licet ignis possit
ɔburere nõ tñ põt nõ comburere. Alia ẽ potentia
passiua que se tenet ex parte materie. ⁊ illa poten
tia in irrationabilib⁹ ualet in opposita. ut materia
ignis potest calefieri ⁊ frigefieri. sed posset obijci.
quia potentia bruti est irrõnalis ⁊ tamen brutũ po
test ãbulare ⁊ nõ ambulare. ut de se satis p3. ergo
potẽtia actiua irrõnalis ualet ad opposita. ꝓpter
hoc aliter respõdetur per vnum dictum ⁊ vnam
distinctionem. ¶ Dictum est istud. potẽtiam rati
onalem vocat aristoteles illã que secũdum dicta
men ⁊ rectionem rationis potest agere cuiusmõi ẽ
intellectus ⁊ volũtas. sed potẽtia irrõalis est q̃ ꝑ3
dictamẽ rõnis nõ potest agere. sicut sunt bruta et
alia inanimata. ¶ Distinctio est hec. potentia3 va
lere ad opposita potest dupliciter intelligi. Uno
modo ꝙ possit ad opposita contradictorie. ita ꝙ
posse ad opposita sit ide3 quod posse agere vł pos
se non agere. ⁊ sic non tantum potentia rationalis
sed etiam irrationalis potest ad opposita. vt bru/
tum potest ambulare ⁊ non ambulare. Alio mo
do sumitur posse ad opposita contrarie: scilicet ꝙ
possit producere effectus contrarios. ⁊ sic sola po
tentia rõalis valet ad opposita. non tamen in qua
cunq3 opposita. sed ad illa que sequũtur actu3 vo
lendi vel nolendi. ⁊ l3 intellectus quandoq3 possit
ad opposita sicut ad actus intelligẽdi oppositos.
⁊ ad actus exteriores. nõ tamẽ potest ad q̃cũq3 op
posita nec sẽp. q2 quãdoq3 nõ ẽ in potentia aie in
telligere ⁊ non intelligere aut assentire alicui ꝓ
positioni vel non assẽtire eidem imo generaliter
potẽtia rõalis respectu primi actus intelligendi ñ
plus põt i opposita q̃3 ignis calefacẽ ⁊ ñ calefacẽ:
s3 volũtas sꝑ nata est producere velle vel nolle.

Conclusio rñsalis. ad necesse esse sequit̃
possibile esse capiendo pos/
sibile pro possibili alto. vel possibili necessario.

non āt sequitur capiēdo possibile pro possibili ñ necessario. conclusio p3 ex dictis.

Primo dubitatur. Utrū in modalibus cōpositis eodem modo sit sumenda oppositio sicut i modalib⁹ diuisis ꝑ cui⁹ declaratione soluūtur tres difficultates. ¶ Quaꝝ pͥma est hec. q̄lis est hec diuisio ꝓpōnis modalis in oppositā ⁊ diuisam. Ad quā rñdetur. ꝙ hec ē diuisio analogi in sua analogata. q2 modalis cōposita non est modalis nisi ſm qd ꝓpter quādam similitudinem quam h3 cum vera modali. nam in modali cōposita ponitur modus silr̄s illi mō qui ponitur in modali diuisa q̄ ē ꝟe ⁊ modalis simplr̄. ¶ Scd̄a difficultas. quot ꝯditiones requirūtur ⁊ sufficiūt ad hoc ꝙ aliquis modus faciat ꝓpositionem modalem ꝓprijssime captam. Rñdetur ꝑ quattuor cōditiones. ¶ Prima est ꝙ talis modus prius cōueniat significatis enūciationum ⁊ ꝑ hoc excludūtur oēs isti modi significatiᵐ. rep̄ntatiuum ꝑ se. ꝑ accidens. mediatum. ⁊ imediatum. oēs eni isti modi pͥ conueniuut enunciationibus. ¶ Secūda cōditio ꝙ talis modus non cōueniat significatis enūciationum ſm attributionē ad intellectuz. ⁊ ꝑ hoc excludunt̄ isti modi. situm oppinatum creditū ⁊ imaginatum. ¶ Tertia cōditio ꝙ talis modus ex cōsequenti cōueniat enūciationibus. h̄ ē ꝙ talis modus in recto sit verificabilis ex ꝯn̄ti de tota ꝓpōe iquantū ꝓpō est. ⁊ ꝑ hoc excludūtur iste determinationes. bene. male. p̄teritū. futurū. ⁊ ēt ꝯtingēs ad vtrūlib3 ꝯtingens natum. ⁊ ꝯtingens raro. q2 talia non p̄nt i recto ꝓprie verificari ḋ ꝓpōne iquātum propositio ē. ¶ Quarta conditio ꝙ talis modus ampliet copulam vltra tempus sue p̄sentis Et ꝑ hoc excluduntur verum vel falsum. ex q̄ sequitur ꝙ sūt tm̄ quattuor modi facientes ꝓpositionē modalem ꝓpͥissime captam. s. possibile altum contingens ipossibile ⁊ necesse. ideo ꝓpō modalis est illa q̄ modificat̄ aliq̄ istoru3 q̄ttuor istoꝝ modoꝝ: et si q̄rat̄ vtꝝ pos̄e ⁊ necessariū codē mō āpliant copulam. vr̄ ꝙ non. q2 necessariū ampliat ad oē tēp⁹ ⁊ possibile tm̄ ad duo tempora. s. ad p̄ns ⁊ ad futurū. q2 ad p̄teritu3 nulla est potentia. rñdetur ꝙ ampliat ad omne tempus. p3: q2 q̄ necesse eē. ⁊ possibile non esse. contradicunt. ḡ eodem modo ampliant. t3 ꝯn̄a. q2 ꝓpositionum oppositarum vl' eqpollētiū termini dn̄t teneri eq̄ āple ⁊ eque stricte. ⁊ ad obiectionē dr̄ ꝙ pos̄e pōt capi dupl'r. Uno modo spāl'r vt tm̄ valet. sicut potēs vl' poterit. ⁊ sic ampliat tm̄ ad duo tp̄a. s. ad p̄ns ⁊ ad futurū. alio mō capit̄ possibile. gn̄aliter. ⁊ sic ampliat ad oē temp⁹ disiūctiue. hoc est facit terminū p̄cedētē ⁊ sequentē ꝑ oib⁹ suis suppositis respectu oium dr̄aꝝ temporis disiūctiue. ⁊ hoc mō ꝯtradicit ipoti. q2 ampliat ad oē tēpus copulatiue ⁊ negatiue. ⁊ etiam iter ip3 ⁊ necesse q̄ ampliat ad oē tempus copulatiue ⁊ affirmatiue pōt hoc mō stare oppositio vel equipollentia. ¶ Tertia difficultas ē p̄ncipale q̄situ3. vtꝝ. s. eodem mō sit sumēda oppō in modalib⁹ cōpositis ⁊ diuisis. ad quā rñdetur ꝙ non q2 aliter sumitur oppositio illis de inesse ⁊ in modalibus. na3 ad cōtradicendum illis de ieēcū disparitate quātitatis sufficit copulā negari. sed i modalib⁹ cū hoc requirit̄ ꝙ mod⁹ neget̄. mō ꝓpositō modalis cōposita ē simplr̄ de iesse. vt patebit i dubio sequēti. ḡ ñ eodē sumit̄ oppō i modalib⁹ ꝯpositis sicut i diuisis.

Secundo dubitatur. q̄liter dr̄nt. ꝓpositio modalis cōposita ⁊ diuisa. Rñdetur ꝙ tripl'r differūt. ꝑ quaꝝ pͥma dr̄a p̄mitti ſ vna distictio dicens ꝙ isti q̄ttuor modi pos̄e ipos̄e ꝯtingens necesse p̄nt dupl'r capi. Uno⁹ pͥme intentional'r. ⁊ vt sūt dr̄ie entis. Et tūc possibile tm̄ val3 sicut ens potens eē. ⁊ necesse tm̄ val3 sicut ens necessariū. ipossibile ꝟo sicut ens nō potēs eē. ⁊ vt sic eis cōpetūt q̄ttuor ꝯditiōes p̄us dicte. alio modo pōt capi secūde itētional'r. ⁊ vt sūt dr̄ie ꝓpositiōis ⁊ tūc possibile tm̄ valet sicut propositio possibilis ⁊ necesse sicut ꝓpositio necessaria. Jmpossibile ꝟo tm̄ valet sicut propositio ipossibilis. nec eis vt sic competunt quattuoꝛ cōditiones dicte in p̄cedenti dubio. Tūc dicitur ꝙ modalis diuisa ⁊ cōposita pͥmō sic differūt. q2 in modali diuisa ponitur aliquis istoꝝ quattuor modorum prime intentiōaliter sūptorum. sed in modali composita ponitur aliquis illorum sumptorum scd̄e intentional'r vel aliquis alius qui pōt de se predicari de tota propositione in quantum propositio est. Secunda differentia est quia modalis diuisa ē simpliciter ⁊ vere modalis cum i ea ponatur modus cui conueniunt quattuor predicte conditiones. sed modalis composita ē simpliciter cathegorica de inesse quod patet quia propositio dicitur cathegorica de iesse quia in ea est simplex inherentia predicati ad subiectū ita ꝙ talis inherētia ñ sit modificata ꝑ aliquē mō3 sed similiter in modali composita est simplex inherentia modi ad dictum. na3 i ea modus tantu3 est predicatu3 materiale quo mediante copula presētis tp̄is idicatiui modi enūciat̄ ḋ toto dcō tāq̄ ḋ subiecto. ḡ ⁊c. 3ᵃ dr̄ia q2 ad veritate3 modalis cōpoite

requiritur ⁊ sufficit veritas vnius propositionis i qua modus materialiter predicatur de propōne correspondente dicto vel de nominie demonstrā te illā ꝓpōe₃ vt ad veritatē isti⁹ modalis cōposite. album esse nigrum est possibile requiritur veritas illius ꝓpositionis. hec ꝓpositio album eē nigru₃ ē possibilis. sed ad veritate₃ modalis diuise requirit ⁊ sufficit veritas vnius ꝓpositionis i qua predicat modus de orōne ꝯposita ex ꝑdicato ⁊ ꝓnoīe dicti demōstrāte illud ꝓ quo suppōit subiectū dicti. vt ad veritatē isti⁹ ꝓpōnis diuise. albū eē nigrum ē possibile sufficit veritas illius ꝓpositionis hoc esse nigrum ē poīe. ꝑ ly hoc demōstrando parietem vl' aliquod subiectum album. ⁊ si sub₃ dicti fuerit ter min⁹ cōis non cōnotatiuus sicuti ista. omne astru₃ esse supra nostꝝ orizontem ē possibile requirit ꝙ modus possit ꝑdicari de oratione composita ex ꝑ/ dicato dicti singularibus illius termini cōis vel ꝓ noīe demōstrante illa singularia. vt dicēdo h̄ astrū eē supra nostrum orizontem ē possibile. ⁊ hoc astꝝ esse supra nostrū orizontem ē possibile. et sic d̄ alijs ita ꝙ ꝑ ly hoc demōstretur aliud ⁊ aliud astrū.

Tertio dubitatur. Utrum omnes ꝓpositio nes de contingēti reponātur in eis/ dem lineis vel i diuersis. R̄ndet per q̄tuoꝛ dicta ¶ Primū ꝙ ꝓpōes d̄ cōtingenti alto reponūtur i eisdem lineis. sicut ꝓpōnes de possibili. ꝓpōnes āt de possibili reponūtur i diuersis lineis vt deducit aristo. i textu. ¶ Scd̄m dictū. ꝓpōnes de cōtigen ti necessario. reponuntur i eisdem lineis. sicut ꝓ pōnes de necessario. p₃ q₂ adinuicem cōuertūtur ¶ Tertiū dictū ꝙ ꝓpositio de cōtingēti nō neces sario eqpollet vni copulatiue cōstitute ex duabus ꝓpōnibus de possibili i quaꝝ vna dem̄ negatur ⁊ i alia affirmat. sicut ista: fortes ē cōtingēs ad vtrūli bet currere. eqpollet isti copulatiue. fortē currere ē poīe. ⁊ fortē poīe est n̄ curere. cui⁹ contradictoria erit vna disiūctiua cōstituta de ꝑtibus ꝯdicētibus puta ista disiūctiua fortem non possibile ē currere vl' fortē nō possibile est nō currere. ¶ 4^m dictu₃. oīs ꝓpō affirmatiua d̄ ꝯtingēti ad vtrūlib₃ i qua .s. modus nō negat. ponitur i duabus lineis. i p̄ia ⁊ in scd̄a. Et oīs negatiua de h₉ ꝯtigēti i q̄ .s. mo/ dus negat ponit i duab⁹ lineis. s. i tertia ⁊ i q̄rta.

Ad rationem Ante op^m factā soluta ē i p̄ notabili. ⁊ h̄ d̄ q̄stione.

Ueritur Utrum cōtrarietas in enunciationib⁹ vocali bus sit sumenda penes contrarios mo dos enunciādi aut penes predicata cō/ traria. ¶ Arguitur primo ꝙ penes predicata cō traria. q₂ dicit aristo. in ꝑdicamētis. ꝙ ista. socrates est languidus. contrariatur isti. socrates est sanus ergo contrarietas sumitur penes ꝑdicata ꝯtraria ⁊ non penes cōtrarios modos enunciandi ¶ Ar/ guitur secūdo sic. contrarietas enunciationum su mit a ꝯrietate oppositoꝝ ⁊ ꝯrietas oppositoꝝ a ꝯri etate reꝝ enūciataꝝ. ergo ꝯrietas enūciatiōis ꝟe sumitur ex parte rerum. ¶ Arguitur tertio. plus opponuntur enunciatiōes de contrarijs ꝑdicatis q̄₃ ille q̄ sūt de cōtrarijs modis enūciādi. ergo ma/ gis sumitur cōtrarietas ex ꝑte ꝯrioꝝ ꝑdicatorum an̄s p₃. q₂ plus requiritur ad verificandū affirma/ tiuā de ꝑdicato ꝯrio q̄₃ ad verificādū illā d̄ mō enū ciandi contrario. ¶ In oppositum arguitur per aristotelem.

Primo notandum est. ꝙ ꝓ declaratione terminorum ponūtur due distin/ ctiones. ¶ Prima distinctio. cōtrarietas capitur dupl'r. vno mō special'r ꝓut ē repugnantia duaꝝ ꝓpōnum ꝯtrariaꝝ. ⁊ sic non capitur hic. Alio mō ḡnaliter ꝓ q̄cunq₃ repugnātia q̄rūcūq₃ ꝓpōnū op positarum aliquo triū generū oppōnis ꝓpōnis. ⁊ sic capit hic. ¶ 2^a distinctio. aliqua dicuntur ꝯria dupl'r. vno mō formal'r ⁊ itrinsece ⁊ sic illa sunt cō traria q̄ sunt prima fūdamēta contrarietatis sicut res significate ꝑ oppōnes cōtrarias. Alio mō ali q̄ dicūtur esse contraria extrīsece ⁊ obiectiue ⁊ sic illa dicuntur contraria quoꝝ obiecta vl' significa ta sūt contraria sicut sunt enunciatiōes vel opposi tiones. ¶ primum dictum. illi modi enunciandi q eorundem extremorum. quorum vnus ē affirma tiuus ⁊ alius est negatiuus dicuntur contrarij. sed illa predicata dicuntur contraria quecunq₃ habēt re pugnantiam ad simul ⁊ semel verificari de eo/ dem subiecto l₃ bene successiue. sicut albū ⁊ nigrū ¶ Secundum dictum. cum termini se teneant ex parte materie propositionis ⁊ modus enunciandi ex parte forme. ideo propositiones que sunt de cō trarijs modis enūciandi simpliciter magis debent dici contrarie quam ille que sunt de predicatis cō trarijs patet quia denominatio magis sumitur ab eo quod se tenet ex parte forme q̄₃ ab eo quod se tenet ex parte materie.

Secundo sciēdum est ꝙ i hoc tertio tracta tu qui tenet vnicum capitulum inuestigatur ex parte cuius attenditur contrarie tas in enunciationibus ⁊ oppōibus. continet vna₃ conclusionem principalem quam format per mo dum q̄stiōis. vtrum. s. propōi affirmatiue ꝯriet ꝓ

positio de modo enũciãdi ꝯtrario. aut ꝯtrariet̃ alia ꝓpositio affirmatiua de ꝑdicato ꝯrio sic͂ si huic ꝓpositiõi affirmatiue. oĩs hõ ẽ iustus. ꝯriat̃ ista negatiua nullus hõ ẽ iustus. aut ista oĩs hõ ẽ iust⁹. ⁊ silr̃ isti. ioãnes ẽ iust⁹ ꝯriatur ista ioãnes ñ ẽ iustus. Ad hanc questionem respondet ari. ꝙ ꝑdictarũ enũciationum ille que sunt de ꝯrijs extremis nõ sũt cõtrarie. sed ille que sũt de ꝯrio modo enunciãdi. qđ ꝓbat. q2 sicut se hñt enũciationes mẽtales q̃tũ ad ꝯrietatem ⁊ nõ ꝯrietatẽ sic se hñt enũciatiões vocales. q2 ea q̃ sũt ĩ voce sunt note eoꝝ q̃ sũt ĩ mẽte sed orões mẽtales q̃ sũt de ꝯrio modo enũciãdi sũt ꝯrie ⁊ nõ ille q̃ sũt de ꝯrijs extremis. ğ silr̃ est ĩ enũciationibus vocalib⁹. minorẽ ꝓbat aristo. octo rõnib⁹. quaꝝ ꝑma est hec. opiniones ꝯrie nõ pñt simul eẽ vere. s3 oĩs opinio q̃ opinat̃ ꝙ bonũ ẽ bonũ ⁊ illa q̃ opinat̃ ꝙ malũ ẽ malũ sũt sil̃ vere ⁊ tñ bonũ ⁊ malũ ꝯriãtur. ğ opiniones q̃ sũt de reb⁹ vel ð extremis ꝯrijs nõ sũt ꝯrie. ❡ 2ª rõ. de bono ẽ vna opinio q̃ opinat̃ ꝙ bonũ est bonũ ⁊ ẽ ṽa. ⁊ etiã alia opinio qua oppinat̃ ꝙ bonũ nõ ẽ bonũ. ⁊ alia q̃ opinat̃ bonũ eẽ aliqđ qđ nec ẽ nec põt eẽ sicut si opinet̃ ꝙ bonũ ẽ malũ. ⁊ ꝑter hec ẽ aliq̃ alia opinio q̃ oppinatur bonu3 nõ eẽ illud qđ ip̃m est. vl̃ ğ oẽs iste ꝯriãtur ꝑme affirmatiue vl̃ solũ secũda q̃ ẽ negatiua. s. ista bonũ nõ est bonum. Primũ non ẽ dicendum. q2 cum tales sint infinite opiniones seq̃ret̃ ꝙ idẽ in ifinitũ cõtrariaret̃. ğ relinquit 2ᵐ. s. ꝙ ista negatiua. bonũ non ẽ bonũ. ꝯriat̃ isti. bonũ est bonũ. rõne ꝯrij modi enũciandi. ❡ 3ª rõ. iter illas enũciationes ẽ ꝑma ꝯrietas ĩ q̃ ẽ ꝑma falsitas. sed ꝑma falsitas ẽ inter modos enũciandi ꝯrios. ergo ẽ ꝑma ꝯrietas. minor p3. q2 ꝑma falsitas ẽ inter illa inter q̃ fiũt generationes ⁊ corruptiões. s3 gñationes ⁊ corruptiões sũt iter eẽ ⁊ nõ eẽ q̃ sẽ ꝯrij modi enũciandi. ergo ⁊c̃. ❡ 4ª rõ. opinio ṽa ẽm se cõtrariat̃ opinioni false ẽm se. v3. opinio q̃ oppiamur bonũ eẽ bõu3 ẽ ṽa ẽ3 se. sed opinio q̃ opiamur. bonũ nõ eẽ bonũ. est ẽ3 se falsa: illa ãt q̃ oppiamur bonũ eẽ malũ secũdũ accidens est falsa eo ꝙ non accidit bono eẽ malum. ❡ 5ª rõ. opiniones ꝯrie dñt plurimum distare. s3 opiniões de ꝯrijs modis enũciandi plus distãt q̃3 ille sũt de reb⁹ ꝯrijs. ❡ 6ª rõ opiniõi vere ⁊ simplici ꝯriat̃ opinio falsa ⁊ simplex. sed opinio boni q̃ñ bonũ ẽ. est vera ⁊ simplex. opio boni q̃ñ ñẽ bonũ ẽ falsa ⁊ simplex. nõ ãt opinio boni q̃ñ est malũ. q2 iplicat aliã ⁊ nõ ecõtra. ❡ 7ª rõ: cõtrarietas cũ sit repugnãtia formalis vniformit̃ d3 sumi in oĩbus terminis s3 penes ꝯrietatem reꝝ vl̃ terminoꝝ nõ põt sumi cõtrarietas ĩ oĩbus opionibus. vt p3 in his q̃ ñ hñt ꝯriu3 sicut ẽ homo. ğ ⁊c̃. ❡ 8ª rõ. sicut se hñt iste. bonũ ẽ bonum. ⁊ nõ bonũ ẽ bonũ. ita iste. bonũ ñ est bonum. ⁊ ñ bonum ẽ nõ bonum. ğ ꝑ locũ a trãsmutatis ꝓportiõe. sic se hñt iste ñ bõu3 ẽ bõu3 ⁊ ñ bonũ ẽ ñ bonũ. ita iste bonũ ẽ bõu3 ⁊ bonũ ñ ẽ bõu3. sed due ꝑme sũt ꝯrie ergo ẽt due secũde erũt ꝯrie. minor p3. q2 isti ñ bonũ ẽ bonum. ñ cõtrariatur ista. ñ bonum est malũ. nec ista non bonum ñ ẽ malum. quia ille tres sũt simul ṽe ⁊ nõ simul false. relinquit̃ ergo ꝙ isti. ñ bonum ñ est bonum. cõtrariatur ista. ñ bonum ẽ bonum. ⁊ per cõsequens. eadem rõne isti. bonum ẽ bonum contrariabitur ista bonum ñ ẽ bõum.

Tertio notãdu3 ẽ. ꝙ circa hũc textũ icidũt due difficultates. ꝑma. Utru3 due idefinite diuerse q̃litatis sint adiuicem cõtrarie. ⁊ vr̃ ꝙ sic per ari. in textu dicentem. ꝙ ñ bonum est bõum. ꝯriatur bõum ñ ẽ bõum. Respõdet aristoteles ꝙ nihil refert q̃tum ad itẽtionem suam põere vniuersalem vel idefinitam. q2 ꝑ idefinitam intellexit vniuersalem affirmatiuam cui cõtrariat̃ vniuersalis negatiua. Et cõtradicit particulari negatiue. sicut isti. omne bõum ẽ bonum. cõtrariatur ista nullum bonum ẽ bonum. ⁊ cõtradicit isti aliqđ bonum non ẽ bonum. ❡ Secũda difficultas. vtꝝ due cõtrarie possint simul esse vere. Respeondet aristoteles ꝙ enunciatio vera non põt esse contraria enunciationi vere quia sicut contraria in enunciando non contingit simul esse in eodem subiecto secũdum reale3 iherentiam l3 bene successiue. ita etiam due enunciationes ⁊ oppiniões contrarie nũq̃ pñt simul eẽ vere. l3 aliq̃ñ successiue sint ṽe.

Conclusio Rñsalis. Jn enunciatiõibus vocalibus ẽ sumenda ꝯtrarietas penes ꝯrios modos enũciãdi. ñ autem penes predicata contraria. conclusio patet ex dictis ĩ secundo notabili.

Primo dubitatur. Utrum ĩ propositionibus vocalibus mẽtalibus et opionibus anime reperiatur eodem modo cõtrarietas. Respõdetur per duo dicta. ❡ Primu3 dictum. ꝙ ĩ ipis partim eodem modo reperitur contrarietas. ⁊ partim ñ. primum p3. quia sicut cõtrarietas opinionum attẽditur penes cõtrarios modos opinandi sic ⁊ in mẽtalibus ⁊ vocalibus enunciationibus attenditur cõtrarietas penes contrarium modum enunciandi. Secũdum patet. quia quedam propositiones vocales aut mentales non sunt formaliter ⁊ itrinsece contrarie. cum possint simul eẽ in eode3 subiecto. sed tãtũ opponũtur quo ad eẽ

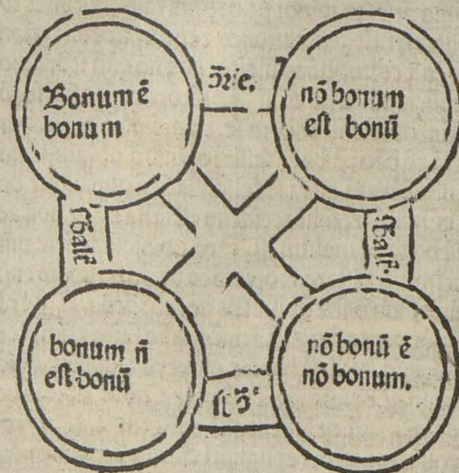
simul veras sed oppiões mētales habēt simul repugnantiam quo ad esse simul in eodem itellectu Cuius ratio forsan potest esse quia opinio vltra ꝓpositionem mentalem addit assensum.modo impossibile est simul assētire ꝓpositionibus contrariis vel contradictorijs.ideo ille opiniones seu assēsus dicuntur inter se habere repugnātiam non solum q̄tum ad nō esse simul sed etiam quantuȝ ad stare in veritate in eodem subiecto siue in eodem intellectu q꞉ impossibile est eundem intellectum simul assentire contrarijs vel cōtradictorijs. ℂ Secundum dictum. contrarietas prius conuenit ꝓpositionibus mentalibus q̄ꝫ vocalibꝰ aut scriptis. pꝫ.q꞉ illis prius conuenit contrarietas.quibus prius conuenit veritas aut falsitas.sed sic ē de enūciationibus mentalibus cuȝ significēt naturaliter ⁊ a nā hñt ꝙ sint vere vel false.alie v̄o ad placᵐ.

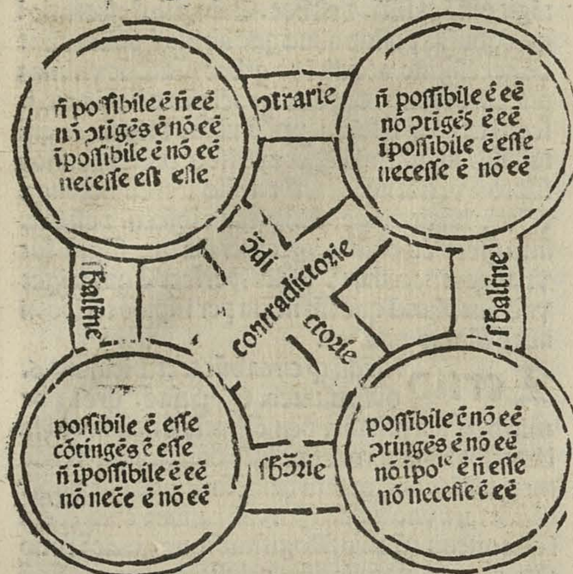
Secundo dubitatur.que propositio dicit primo ⁊ per se falsa.⁊ que ꝓpositio dicitur simplex. Respōdetur per vnam distinctionem ⁊ duo dicta. ℂ Distinctio est hec.propositio pōt dici primo ⁊ per se falsa dupliciter vno mō quia inter predicatum ⁊ subiectum nihil mediat ꝑ quod possit ostendi predicatum falsse inesse subiecto ⁊ sic ista est primo falsa.bonum est malum.q̄a secundum aristotelem primo posteriorum illa propositio in qua predicatur oppoᵐ de opposito ē falsa. Alio modo pōt dici primo ⁊ per se falsa.q꞉ ān̄te ipam non est alia magis falsa ad quam sit reducibilis.⁊ sic illa in qua negatur idem de seipo est primo ⁊ ꝑ se falsa.non aūt illa in q̄ predicatur vnū cōtrarium de alio contrario. ℂ Primum dictum ē istud.propositio primo ⁊ per se falsa dicitur in proposito esse illa cuius extrema sunt termini gn̄ationis.⁊ corruptionis.qđ pꝫ quia esse ⁊ non esse sunt termini gn̄ationis ⁊ corruptiōis.⁊ sic sūt modi enūciandi contrarij.⁊ prima predicata que possūt vere vł falsꝰ p̄dicari de aliquo. ℂ Secundum dcm̄. illa ꝓpositio vocatur in proposito simplex respectu alterius que nec implicat nec infert aliā.sꝫ implicat ⁊ infertur i alia.sicut ista. bonum non est bonum.i ordine ad istā bonū ē malū ⁊c̄.

Tertio dubitatur.Utrum iste sint cōtrarie bonum est bonum ⁊ bonum non est bonuȝ sicut videtur dicere aristoteles i textu. Respondetur per distinctionem ꝙ contrarietas pōt capi dupliciter.Uno modo large vt se extēdit ad omnem oppositionem propositionum vtroꝗ termino participantium repugnantium in qualitate ⁊ sic bene dicūtur cōtrarie.vel sunt subcontrarie. Alio modo capitur cōtrarietas specialiter pro re pugnantia duarum propositionum vniuersaliuȝ in qualitate ⁊ veritate repugnantium.⁊ sic nō sūt contrarie licet tamen participent legem contrariarum.quia non possunt simul stare in veritate et equipollent duabus vniuersalibus.sicut quelibet indefinita de materia naturali equipollet vni vniuersali.hoc est qđ intellexit aristoteles cum dicit manifestum est igitur cū nihil interest nec vniuersaliter ponemus affirmatiue.eo ꝙ intellexit de ꝓpositionibus indefinitis in materia nāli q̄ q̄ ad veritatem vł falsitatē eq̄pollent vl̄ibus.ideo si fuerit diuerse qualitatis dicūtur cōtrarie.

Ad rationes ante oppositum. ℂ Ad p̄mam dicitur ꝓ aristoteles solum voluit eas esse enunciationes de predicatis contrarijs non autem voluit eas esse contrarias ℂ Ad secundam dicitur ꝙ res pōt capi dupliciter. vno modo generaliter pro omni significabili siue complexe siue incomplexe.⁊ sic cōceditur añcedens. Alio modo capitur res specialiter pro vera entitate cuiuslibet realiter existentis ⁊ habētis ēt verum esse reale ⁊ sic negatur añcedēs. ℂ Ad tertiam negatur antecedēs.respondetur ad probationem ꝙ concesso añcedente negatur ꝯñā.q꞉ disiūctiūa de partibus cōtradicētibus plus opponuntur copulatiue.q̄ꝫ copulatiua copulatiue.

ℂ Explicit liber peryermenias:

Jrca initiuz p̄mi libri prioꝝ querit̄ primo. Utꝝ ad hūc p̄mū librū noue logice q̄ vocat̄ lib̄ p̄oꝝ spectꝫ determiare ꝺ sillogismo simplr̄ ocō. Et arguit̄ p̄ ꝙ nō ꝫ p̄maꝫ partē qꝛ scia cū sit accidēs spāle tpe nō mēsurat̄: sed nouitas ꝛ vetustas sūt q̄dā tpuꝫ ꝺrie: ḡ vna scia ñ ꝺr̄ noua ꝛ alia vet⁹ ¶ 2º arguit̄ qꝛ i veteri logica determiat̄ ꝺ terinis ꝛ ꝓpōib⁹ p̄cedētib⁹ sillo^m simplr̄. ḡ illa pars logice magis meretur dici prioꝛ ꝗ̄ logica noua. ¶ 3º arguitur sic. ad totam logicam spectat determiare de sillogismo simplr̄. ergo ñ tm̄ ad hāc partē logice. ¶ Jn oppositum tamē est aristo.

Primo sciēdū ꝙ ꝓ declaratōe t̄mioꝝ ponūt̄. 4. disti. p̄ma di.º ē hec. aliqua scia pōt dici vet⁹ vel noua duplr̄. vno.º i ordine ad tempus qꝛ. s. vna fuit p̄⁹ tpe mēsurata: ꝛ sic nulla scia ꝺr̄ vet⁹ vel noua. alio.º scia potest dici vet⁹ vel noua ſm ordinē nature eo. s. ꝙ subm̄ vnius est p̄⁹ nā, sbo alteri⁹. ꝛ sic illa pars logice q̄ tradit̄ i libris p̄cedētib⁹ ꝺr̄ vet⁹; ꝛ illa pars logice que datur in isto li.º ꝛ sequētib⁹ ꝺr̄ noua eo . s. ꝙ i logica veteri determiat̄ de t̄mis ꝛ ꝓpōnib⁹ q̄ sūt ptes silli ꝺ q̄ ñ ꝺtermiat̄ i noua logica. mō ptes ordie nature p̄cedūt suū totū igr̄ ꝛc̄. ¶ 2ª di. scia de sillo duplex ē. q̄dā ē iuētiua q̄. s. docet p̄ncipl̄r modū iueniēdi mediū ad q̄ðcūq ꝓpositū facil̄r oñdēdū seu ꝓbabil̄r. sic ē scia libri thopicoꝝ ꝛ elēchorū. alia ē scia ꝺ sillo q̄ ꝺr̄ resolutiua siue iudicatiua vel analetica q̄ p̄ncipal̄r docet modū resoluēdi sillo^m i sua p̄ncipia c⁹ ē scia p̄oꝝ ꝛ posterioꝝ. ꝛ lꝫ i libro p̄oꝝ doceat ari. artē iueniēdi modū i q̄libꝫ sillo. ꝛ i 2.º posterioꝝ doceat iuenire q̄ð q̄d est ñ tm̄ ꝺr̄ scia iuētiua. eo ꝙ nō docet talē iuētionem vt in ea sistat. sꝫ vt eo iuēto vlteri⁹ sillo^m i sua p̄ncipia resoluat. ¶ 3ª distinctio. duplex est resolutio. quedam est resolutio ꝯsequentie q̄. s. resoluit̄ sillogism⁹ i sua principia sibi cōuenientia rōne illationis. c⁹ sūt termini ꝛ ꝓpōnes. modus ꝛ figura ꝛ de hac resolutione cōsideratur i duob⁹ libris p̄orum: Alia est resolutio ꝯñtis qua resoluitur necessariū i sua p̄ncipia necessaria propter quorū necessitatē ip̄m ꝯñs est necessarium. ꝛ qꝛ resolutio ꝯñtis posterior est resolutione ꝯñe. quia vbicūq ē resolutio consequentis. ibi est resolutio ꝯñe. ꝛ nō ecōtra. ideo liber i quo agit̄ de r̄solutōe ꝯñe uocat̄ liber prioruꝫ analeticoꝝ. idest priorū resolutionuꝫ. analexis eniꝫ grece ē ideꝫ q̄ð resolutio latie. liber ꝯo i quo agit̄ de resolutōe ꝯñtis ititulatur liber posteriorum analeticoꝝ. idest posterioꝝ resolutiōum. ¶ 4ª di.º sill's simpl'r pōt capi duplicit̄. vno mō vt ly simplr tm̄ valet sicut vl'r. quātū scilicet ad oia sua p̄cipia. ꝛ oēs suas ptes. tam integrales ꝗ̄ subiectiuas. tam ꝓpinquas ꝗ̄ remotas. ꝗ̄tū etiaꝫ ad suas ptes subiectiuas: passiōes. ꝛ sua p̄ncipia. ꝛ sic de ipso determinat̄ in oibus libris logice. Alio modo capit̄ sill's simpl'r ut ly simplicit̄ tm̄ valet sicut incōtracte quātū. s. ad ea que sibi cōueniūt gratia sue forme i omni mat̄ia indifferenter: abstrahēdo tm̄ ab hac mat̄ia vel ab ilia determinate ꝛ sic de ipso agit̄ i libris p̄oꝝ.

Secundo Sciendum est ꝙ iste liber intitulatur liber prioruꝫ analeticorum cōtinens duos libros partiales. Jn quorum primo determiatur de sillogismo simplicit̄ quātū ad substātiam. ꝛ cōtinet septem tractat⁹. in quoꝝ primo det̄minat de quibusdaꝫ requisitis ad generatiōem ꝛ formatōem sillogismoꝝ. ꝛ ꝯtinet q̄tuor capitula. Quoꝝ p̄mū est ꝓhemiale. quod cōtinet vnicam cōclusionē in qua tāgit itērum. ꝛ est hec: Oportet dicere circa quid ꝛ de quo est intentio

pñtis ópis q̃m est circa demõstrationẽ ⁊ de dmõ/strativa disciplina. oꝫ etiã dicere quid ẽ ꝑpositio. ⁊ quid ẽ terminus: ⁊ quid ẽ sillogismus ⁊ quis sillogismus dicatur perfectus. ⁊ quis imperfectus. quid sit ĩ toto esse. quid sit dici de omni: ⁊ quid di/ci de nullo. Et in hac cõclusione oñdit que sũt partes integrales sillogismi ⁊ dicit ꝙ sũt termini ⁊ ꝑpõẽs. sillogismus vero perfectus ⁊ imperfect⁹ sũt eius partes subiectiue. Et dici de omni vel dici d nullo sũt pñcipia regulatiua sillogismi per que sillogismi perfecti habẽt necessitatẽ ⁊ euidẽtiã illationis ɔclusionis. ¶ Cõsequẽter in secũdo capitulo determinatur de ptibus mãlibus sillogismi ⁊ ɔtinet septẽ ɔclusiões. quaꝝ prima tangit diffõnem ꝑpõis ⁊ est hec. ꝑpositio ẽ orõ affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo. ¶ 2ᵃ ɔ: tangit diuisionẽ ꝑpõnis. ⁊ est hec. ꝑpositionũ alia est vniuersalis. alia particularis. ⁊ alia ẽ indefinita. ꝑpõem enĩ singularem ɔprehẽdit sub idefinita. ¶ 3ᵃ cõclusio tangit diffões mẽbrorum predicte diuisionis: ⁊ ẽ hec. ꝑpositio vniuersalis est illa que omni aut nulli inesse significat. Sed ꝑpositio particularis est illa q̃ alicui ⁊ alicui nõ ⁊ ñ omni inesse significat: sed indefinita est que in esse aut nõ ineẽ significat sine vniuersali vel particu/lari signo. vt ɔ̃rioꝝ eadem ẽ disciplina. voluptas nõ est sũmũ bonũ. ⁊ hec diffõ similiter competit ꝑpositioni singulari qꝛ ineẽ aut nõ ineẽ significat sine vniuersali vel particulari signo. ¶ Quarta cõclusio tãgit ɔueniẽtiam vnã ⁊ duas drias inter ꝑpõnem demõstratiuaꝫ ⁊ dyaleticam. Prima differẽtia ẽ hec. qꝛ propõ demonstratiua ẽ sumptio alterius partis cõtradictionis hoc ẽ sumit deťminate alterã ptẽ ɔtradictõis. ñ enĩ iterrogat vtrãqꝫ ptem ɔtradictõis. sꝫ sumit alterã deťminate quam demõstrat. ꝑpõ vo dyaletica ẽ iterrogatio ɔ̃dictionis. i. iterrogat vnaꝫ ptẽ ɔ̃dictiõis sub disiũctiõe ad aliã. Cõueniẽtia est h̃. qꝛ vtraqꝫ põt eẽ ps sillĩ/nã ille q demõstrat ẽt iterrogat ⁊ sillogizat. iõ ꝑpõ sillo⁹ ẽ affirmatio vel negatio alic⁹ de aliquo vel alic⁹ ab aliq. 2ᵃ dria. qꝛ ꝑpõ dmõstratiua ẽ vera ⁊ sũpta. i. ɔclusa ꝑ ꝑpões ꝑmas. i. imediata. sed ꝑpõ dyaletica pscrutãti. i. igrẽti est iterrogatio contradictõis. sꝫ sillogizãti ẽ sũptio partis appentis ⁊ ꝓbabilis. h̃. ẽ ꝑpõ demostratiua ẽ sũptio vi ⁊ necij sꝫ dialetica ẽ sũptio ꝓbabilis. ¶ 5ᵃ ɔ: tangit diffitõem ťmini. ⁊ ẽ h̃. Terminꝰ ẽ i quẽ resoluiť ꝑpõ vt pdicatũ. vel illud d quo pdicatur scꝫ subm cõpositio vel diso eẽ vel ñ eẽ. ⁊ apposito eẽ hoc est copľa affirmata. vľ ñ eẽ. i. copľa negata. ¶ 6ᵃ ɔ: tãgit diffõeꝫ sillĩ. ⁊ est hec. Sillogism⁹ est oratio i qua qbusdã positis aliud qdẽ ab his q̃ posita sunt de necessitate accidit i eo ꝙ hec sũt. Hãc vltimaꝫ pticulã declarat dupliciť. qꝛ ɔclusio dr̃ ɔtigere. i. sequi ex eo ꝙ h̃ sunt. i. ꝑpť pmissas dispositas q̃m taľ sillľs nulli⁹ ťmi idiget extrisece preter ťminos sũptos vt fiat necessari⁹ ⁊ necio iferẽs ɔclõneꝫ. ¶ 7ᵃ ɔ: tãgit diffões sillĩ pfecti ⁊ ipfecti: ⁊ est hec: sillľs pfect⁹ ẽq nulli⁹ idiget pter illa que sũpta sũt vt appeat necessari⁹. Sillľs i perfect⁹ ẽ qui idiget vni⁹ aut pluriũ que sũt necĩa per sũptos terios. ñ aũt ꝑ sũptas ꝑpões.

Tertio sciẽdũ ꝙ circa hũc textũ icidunt. 6. difficultates. ¶ Prĩa ẽ: q̃re i ꝓhemio põiť illa pticľa: ⁊ demõstratiua disciplia. cũ tñ i hoc libro ñ determieť de sillõ dmõstratio. Rñdetur ꝑ distictionẽ. qꝛ sillľs demõstratiuus põt dupľr cõsiderari. vno modo q̃tuꝫ ad ratiõeꝫ eius cõem i qua ɔuenit cũ alijs sillogismis. que quideꝫ ratio cõis est necessitas illatiõis ɔclusiõis ex premissis ꝑ ⁊ adequate cõueniẽs sillogismo simpliciter. ⁊ sic in isto libro determiatur de sillõ demõstratiuo. alio modo ɔsideratur sillogismus demõstratiuus q̃tũ ad eius ratiõeꝫ specialẽ que est necessitas ⁊ euidẽtia premissaruꝫ. propter quã necessitateꝫ ⁊ euidẽtiã ɔclusio efficitur necessaria ⁊ euidẽs. ⁊ de ipo vt sic determiat aristoteles i libro posterioruꝫ. ꝑpter tñ magnaꝫ ɔueniẽtiaꝫ istius libri cũ libro posterioruꝫ sit prohemiat i isto libro pro ãbobus libris. naꝫ per hoc ꝙ dicit circa demõstratiõeꝫ tãgit necessitateꝫ illatiõis ɔclusiõis d qua pricipaliter itẽdit i h̃ libro. per hoc ꝙ addit ⁊ dmõstratiua disciplia tãgit necessitatẽ ⁊ euidẽtiaꝫ premissaruꝫ de qua principaliter tractaturus est i duobus libris psteriorum ¶ Secũda difficultas. quare iste liber habet cõnexionẽ cũ libro posteriorũ magis q̃ cũ libro elenchorũ vel thopicoruꝫ. Rñdet egidius de roma ꝙ ra/tio ẽ quia sillľs de quo pricipaliter cõsideratur in h̃ libro imediate ordiať ad sillm demõstratiuũ i quo maxie reperitur bõitas ⁊ perfectio sillĩ simpľr. Itẽ etiã vt patuit prius i hoc libro determiatur de resolutiõe ɔñe. ⁊ i libro posterioruꝫ de resolutiõe cõsequẽtis. cũ ergo vtriusqꝫ libri scia sit resolutio. iõ maxiaꝫ cõnexiõeꝫ habere videtur. ¶ Tertia difficultas. qualis sit diffinitio propositiõis prius data Rñdetur ꝙ illa diffinitio proprie nec debꝫ dici diffinitio nec descriptio. eo ꝙ nullũ genus diffinitur ꝑ suas differẽtias diuisiuas modo affirmatiuuꝫ ⁊ negati⁹ sũt differẽtie diuisiue propositiõis. Ideo ꝙ meli⁹ debet dici quedã notificatio explicatiua d i

uisionis ppõis que notificatio tm̄ ɔuenit ppõi ca thegorice. ꝛ nõ ppõi ypothetice. eo ꝙ ypothetica ꝓprie nec ē affirmatiua nec negatia. ¶ 4ª difficultas. q̄re demōstrator nō iterrogat sicut dyaletic⁹. Respondet egidi⁹ ꝙ demōstrator ꝓcedit ex veris nō curando ð ɔsēsu r̄ntis. eo ꝙ oꝫ addiscētē credere .i. assētire p̄ncipijs orationis. sꝫ dyaletic⁹ ē obiectiuus. ꝛ ideo q̄rit ɔsēsū r̄ntis. vt ex ɔcessis vlteri⁹ valeat arguere. ꝛ de hoc tractabit̄ ꝑ posterioꝝ. Causa aūt q̄re ꝑpositio dyaletica sumit vtrāꜫ ꝑtē ɔdictionis ꝑt eē ex eo ꝙ nihil ꝓhibet q̄dā falsa q̄buſdā v̄is eē ꝓbabiliora: ut dr̄. 8° topicoꝝ. ꝛ qꝛ dyaletic⁹ ꝓcedit ex ꝓbabilib⁹. iō sumit utrāꜫ ꝑteꝫ ɔtradictionis. cum sit ꝓbabilis. ¶ Quinta difficltas. quare sill's dicitur oro. ꝛ nō orones. Respondet boecius ꝙ diffō sillogismi sic ē intelligēda. Sillogism⁹ ē oro .i. ɔgeries orōnū i q̄ q̄buſdā .s. duab⁹ p̄missis: positis .i. dispositis i mō ꝛ figura. aliō q̄dē .s. ɔcl'o q̄ ē alia ab his q̄ posita sūt .i. a p̄missis debite dispositis accidit .i. sequit̄ de necītate. eo ꝙ hic sūt .i. ꝑpt̄ debitā dispositionē p̄missaꝝ. ¶ Sexta difficultas. qd̄ ē substātiuū istoꝝ duoꝝ adiectiuorum alicui⁹ aut uni⁹ ꝛ pluriū positoꝝ i diffōibus sillogismi pfeci ꝛ impfci. R̄ndet ꝙ illoꝝ adiectiuoꝝ uaria sūt substātiua. ꝫm ꝙ dupl'r hꝫ diffōnes p̄nt expōi. nā uno mō sic exponit̄ diffinitio sill'i iperfecti. ē ille sillo⁹ uni⁹ idiget .i. uno .s. ɔuersione uel transpositione. aut pluriū .i. plurib⁹ .s. ɔuersione ꝛ transpositōe sil'. Alio mō sic pōt exponi. sillogism⁹ ipse/ct⁹ ē q idiget vni⁹ .i. ɔuersione vni⁹ ꝑpōis. aut pl'iū. idest ɔuersiōe pluriū ꝑpōuꝫ ꝛ trāspōe sil'. que q̄dē sūt necessaria .i. q sillogismi hn̄t euidētē necessitatem illatōis ꝑ sūptos t̄minos. idest ꝙ maneāt idem t̄mini. nō aūt ꝑ sūptas ꝑpōnes. qꝛ nō manēt eedem.

Conclusio R̄nsalis. Ad hūc librū primū noue logice spectat detmīnare ð sill'o simpl'r .i. icōtracto. pꝫ. qꝛ de cōiorib⁹ ꝛ magis vl'ibus pri⁹ ē ðterminādū. sꝫ sillo⁹ simpl'r ē ɔior ꝛ magis vl'is q̄ oratio cū oīs oratio sit sill's. ꝛ nō eɔ. maior ē phi i ꝑhe° phicoꝝ. mior ē ari. i p̄n° pmi. ca: scōi tractat⁹ hui⁹ libri. igr ɔ° v̄a.

Primo dubitat̄. vtrum sill's simpliciter sit subm̄ h⁹ libri poꝝ. Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ sill's simpl'r est subꝫ toti⁹ logice ergo non ē subꝫ istius ꝑtis. tꝫ ɔña. qꝛ nihil idē ē sbꝫ ꝛ toti⁹ ꝛ ꝑtis. ¶ 2° sic. sill's simpl'r trāscēdit methas h⁹ scie. ergo nō ē subm tꝫ ɔña. qꝛ subm dꝫ eē adeq̄tū scie. añs pꝫ. qꝛ sillo⁹. simpl'r se extēdit ad sill'ꝫ dyaleticū ꝛ demōstratiuū de q̄b⁹ nō agit̄ in h libro sꝫ in libro thopicoꝝ. ꝛ posterioꝝ. ergo sill's simpl'r nō ē subꝫ h⁹ libri. ¶ 3° sic. sillogism⁹ simpl'r nō v̄ificat̄ ð p̄ncipal'r ɔsideratis i h li. ergo nō ē subꝫ. tꝫ ɔña. ꝑ ɔditōes sbi attributōis. añs pꝫ. qꝛ i hoc libro p̄ncipal'r ɔsiderat̄ ð .4. sp̄eb⁹ argumētatōis. q̄ sūt iductio. ētiema: ex^{m} ꝛ sill's. modo sillo⁹ nō v̄ificat̄ de illis sp̄eb⁹. ergo ꝛc̄. ¶ In oppo^{m} ē ari. ꝛ oēs sui expositores. ¶ R̄ndet ad dubiū ꝑ duas distictōes. ꝛ duo dcā. ¶ P̄ri^{a} distictio. sillogism⁹ simpl'r .i. nō ɔtract⁹ sine addito pōt dupliciter ɔsiderari. vno mō ꝫm rōnē ei⁹ gn̄alē pcisā .n. descēdendo ad aliquā ei⁹ rōnē sp̄alē. ꝛ tūc sillo⁹ dr̄ eē ɔña sui ɔñtis v̄e illatiua. vel alio mō ɔsiderat̄ sillo⁹ ꝫm rōneꝫ ei⁹ gn̄aleꝫ nō pcisā. ꝛ tūc sillo⁹ ē ɔña sui ɔñtis vere illatiua. ꝛ vere vel appent̄ ꝓbatiua. ¶ Scōa distictio. sillo⁹ simpl'r pōt ɔsiderari dupl'r. vno mō prime itētōal'r. ꝛ sic ē q̄daꝫ oro ɔposita ex añte ꝛ ɔsequēte Alio mō ꝑt capi scōe itētional'r ꝛ tūc ē q̄daꝫ respect⁹ rōnis fūdat⁹ sup hitudine añtis ꝛ ɔsequētis. p^{m} dcm̄. sillo⁹ simpl'r p̄me itētōal'r quātū ad rōnem ei⁹ gn̄alē nō pcisā ɔsiderat⁹ non est subm̄ libri prioꝝ. p̄ma ps patꝫ. qꝛ sillo⁹ sūpt⁹ p̄me itētōal'r ē q̄d ɔplexū g° nō est subꝫ. scōa ps pꝫ. qꝛ sillo⁹ cōsiderat⁹ quātū ad rōalem eius gn̄alē nō pcisā trāscēdit methas h⁹ scie. vt p̄us deducebat̄ i scōo argumento. ¶ Ad rōes dubij. Ad primā dr̄ ꝙ sillogism⁹ simpl'r ɔsideratus q̄tū ad rōem gn̄alē eius non pcisā est subm̄ toti⁹ logice. sꝫ ipe consideratus q̄tū ad eius rationē gn̄aleꝫ pcisā est subꝫ hui⁹ libri. Et ꝑ idē respondet̄ ad scōam. Ad 3iā dr̄ ꝙ sillogism⁹ simpl'r qui ponebat̄ esse subm h⁹ libri nō ē species argumētationis sꝫ cū ipa argumētatōe ɔuertit̄. qꝛ habēt eandē rōeꝫ formalē pcise. nā argu⁹ in gn̄alitate sua sūpta nō videt̄ icludere i sua rōe formali nisi v̄tutē illatiuaꝫ: quā pcise icludit sillogism⁹ simpl'r. vt patuit. ꝛ sic accepit ysidor⁹. 9. ethimologiaꝝ dicēs ꝙ sill's grece ideꝫ ē qd̄ argu⁹ latie. ideo sicut argumētatio est diuisibilis de ētimemate inductōe ꝛ exēplo. ita ēt sillogism⁹ simpl'r de eisdē v̄ificat̄ Scōm dcm̄. sillo⁹ simpl'r sūpt⁹ scōe itentōal'r ꝛ q̄tū ad rōneꝫ eius generalē pcisā est subm̄ libri poꝝ. quia sillo⁹ sic considerat⁹ habet ꝑtes sbiuas. cuiusmodi sūt sillogismi facti i barbara ꝛ celarent. ꝛc̄. vt isra patebit. Habꝫ etiaꝫ principia que sūt in triplici dr̄a. naꝫ quedam sūt mat̄ialia. sicut t̄mini ꝛ ꝑpōnes. quedā vero formalia. sicut modus ꝛ figura. ꝛ quedaꝫ regulatiua siue probatiua. sicut sunt dici de oī. ꝛ dici de nullo. Habet etiaꝫ passiones de ipo demonstrabiles. vt sunt iste. scilicet constare ex tribus terminis. cōstare ex duab⁹ ꝑpōnibus. concludere vniuersalit̄. concludere particulariter. concludere affirmatiue vel negatiue. ergo est subiectuꝫ.

Secundo dubitat̄. vtrū sillo⁹ simplicit̄ sit gen⁹ respectu sillogismi demonstrati ui. dyaletici. ꝛ sophistici. Et videt̄ ꝙ sic ꝑ aristo. ꝑ thopicoꝝ correlarie inferentē. spēs igit̄ vt figuralit̄ sic cōpleti affirmatiue sūt que dicta sūt. in quo vr̄ innuere ꝙ sillo⁹ demonstratiuus dyaletic⁹ ꝛ sophistic⁹ sūt species sillogismi simplr̄. ergo sillo⁹ simplr̄ est genus. Secūdo sic. sillo⁹ simplr̄ vere ꝑdicatur in qd de his tribus tanq̄ de differētib⁹ spē. ergo ē gen⁹ eoꝝ. consequentia tꝫ ꝑ diffinitionē gn̄is. antecedēs ꝓ prima pte pꝫ. q2 si querat̄ quid est sillo⁹ dyaletic⁹ cōuenienter rn̄detur ꝙ est sillo⁹ ꝛ sic de alijs. 2ᵃ ps patet. q: sillogismus demonstratiuus ꝛ sillo⁹ dyaleticus plus dn̄t q̄ duo sillogismi dyaletici inter se. aut q̄ duo sillogismi demonstratiui inter se: sꝫ duo sillogismi dyaletici adinuicem. aut etiam duo silli demonstratiui differūt nūero inter se. ergo sillo⁹ demonstratiuus ꝛ dyaleticus dn̄t plusq̄ numero: ꝛ ꝑ ɔsequens differūt specie: Tertio sic: q2 sillogismus simplr̄ se habet ad illos tres sillogismos sic̄ genus vel totū in modo vt vr̄ a sufficienti diuisione: non 2ᵐ: q2 totū in modo est terminus sūptus sine addito respectu suiipsius sū pticū addito: sed sillogismus simplr̄ n̄ est termius sūptus sine addito: sꝫ potius cū addito: vtputa cū illo addito simplr̄: ergo relinquitur ꝙ erit genus ¶ In oppoᵐ arguit̄. q2 si sillogismus simplicit̄ sit genus ad illos sillogismos: seq̄ret̄ ꝙ ad librū p̄oꝝ simul spectaret determinare de sillogismo simplr̄ dyaletico ꝛ demonstratiuo qđ est falsū. ¶ Rn̄det̄ ad dubiū ꝑ quinq̄ dcā. Priᵐ est istud. ꝙ genus dꝫ ɔbi ad suas spēs ꝑ dn̄ias essentiales ꝛ formales. nō aūt m̄ales. pꝫ. q2 que sūt diuersaꝝ spēꝝ hn̄ hn̄t eandē m̄am. sicut hō ꝛ asinus. sed nūq̄ possūt hr̄e eandem formam vltimatā ꝛ eis adequatā. ideo dn̄a m̄alis n̄ fac̄ dn̄am specificā sed potius nūeralem. ideo si gen⁹ ɔbatur ad aliqua inferiora sua ꝑ dn̄ias m̄ariales tūc ꝑ hꝰ dn̄as talia iferiora differrent nūeralr̄ tm̄ ꝛ n̄ specifice. ¶ 2ᵐ dcm̄. ex pte forme silli vl̄ cuiuscūq̄ alteri⁹ ɔn̄e formalis. 4. videnī se tenere. pᵐ est q̄titas ꝓpōnū rōne cuius silli facti in barbara ꝛ in darij non sunt eiusdem forme eo ꝙ premisse non sunt eiusdem q̄titatis. Secundū. ē qualitas ꝓpositionū. rōne cui⁹ sillogismi facti i barbara. ꝛ silli facti in celarēt non sunt eiusdem forme. ex eo ꝙ p̄misse nō sūt eiusdem qualitatis. 3ᵐ est ꝙ copula tam ꝑncipalis q̄ min⁹ ꝑncipalis. cuiusmodi sūt tp̄s ꝛ modus āpliationis ꝛ restrictionis copularum rōe cuius silli ɔstituti ex ꝓpositiōibus de inesse. ꝛ silli constituti ex ꝓpōnibus modalibus non sunt eiusdem forme. 4ᵐ. est situs ꝛ ordo terminorum ꝛ ꝓpositionū: virtute cuius ordinis ɔclusio sequitur formalr̄ ex p̄missis. ɔ̄sectu cui⁹ silli p̄me figure n̄ sūt eiusdē forme cū sillis scđe aut t̄tie figuraꝝ. Sꝫ ex pte m̄arie silli se tenēt t̄mi ꝛ p̄misse ꝛ ēt ɔditiones earūdem. vt v̄itas falsitas. necitas ꝛ ꝓbabilitas. notioritas. ꝛc̄. ¶ Tertiū dcm̄. sillo⁹ dr̄ demonstratiu⁹ ꝓpter necitatē p̄missaꝝ. q2. s. p̄misse sūt necessarie. ꝛ silli dr̄ dyaleticus ꝓpter ꝓbabilitatē p̄missaꝝ. q2. s. ꝓcedit ex p̄missis ꝓbabilib⁹ vt ari. vr̄ innuere in 2ᵒ dn̄a quā ponit iter ꝓpōem demonstratiuā ꝛ dyaleticam. Ex quib⁹ correlarie sequit̄ ꝙ esse demonstratiuū ꝛ eē dyaleticū sūt dn̄e m̄ales silli. q2 sillo⁹ dr̄ demonstratiu⁹ vt patuit ꝓpt̄ necitatē p̄missaꝝ. ꝛ dr̄ dyaleticus ꝓpt̄ ꝓbabilitatē earūdē. mō necitas ꝛ ꝓbabilitas sunt ɔditiones se tenētes ex pte m̄ae. g̊ eē demonstratiuū ꝛ eē dyaleticū sūt dn̄e m̄ales silli. ¶ 4ᵐ dcꝫ. sillo⁹ simplr̄ n̄ est gen⁹ respectu silli dyaletici demonstratiui. patꝫ. q2 gen⁹ dꝫ ɔbi ad suas spēs ꝑ dn̄as formales ꝛ n̄ m̄ales sed sillo⁹ simplr̄ ɔbit̄ ad illos sillōs ꝑ dn̄ias m̄ales. ɔbit̄ ei ꝑ illas dn̄as que sūt eē dyaleticū ꝛ eē demonstratiuū. sꝫ iste sūt dn̄e m̄ales silli. g̊ ꝛc̄. ¶ 5ᵐ dcm̄. sillo⁹ simplr̄ ē totū in mō respcū silli dyaletici ꝛ demonstratiui: pꝫ. quia sillo⁹ simplr̄ ē terminus sūptus sine addito. sꝫ sillo⁹ dyaletic⁹ aut demonstratiuus est idē termin⁹ sūptus cū addito. ergo ꝛc̄. Et si obijciat̄ ꝙ totū in mō dꝫ vlr̄ ꝑdicari đ suis ptibus. sic ista est vera ois ois hō albus ē hō. sed sillo⁹ simplr̄ n̄ v̄ificat̄ vlr̄ de sillō dyaletico demonstratiuo. nā iste sūt false. sillo⁹ dyaleticus ē sillo⁹ simplr̄. sillo⁹ demonstratiu⁹ ē sillo⁹ simplicit̄ quia sillo⁹ dyaleticus est sillogismus contractus ad materiam ꝓbabilē: demonstratiuus vero ad materiam necessariā. sed sillogismus simpliciter est sillogismus non ɔtractus. modo ista ē falsa. sillo⁹ ɔtract⁹ ē sillo⁹ ɔtractus. ergo silr̄ ista erit falsa sillogismus dyaleticus est sillogismus simplr̄. Rn̄detur ꝙ sillogismus simplr̄ est sills non ɔtractus. idem est in sua rōne formali ꝑscindēs a q̄cūq3 m̄a determinata sicut cōprobatione vel necessitate. sillogismus v̄o dialeticus non sic ꝑscindit. sed in rōne formali icludit materiā ꝓbabilem. ꝛ sillogismus demonstratiuus materiā necessariā. ꝛ iō huiusmodi contractio vel incōtractio nō ipedit verificationē vnius de alio. ¶ Ad rōes ante oppositū dicitur ꝙ aristo. cepit speciem large. vꝫ. pro quocunq̄ minus cōmuni respectu magis cōmunis: siue illud minus commune fuerit species vel pars in modo. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ sillogismus dialeticus ꝛ demonstratiu⁹ n̄ plus differūt eēntialr̄ in rōne silli simplr̄ q̄ duo demonstratiui inter se. vel duo sillogismi dialetici inter se: lꝫ tamen plus differāt i rōe silli probatiui. sicut

homo albus ꝛ homo niger essentilaiter non plus
dñnt ĩ gñe aĩalis q̃ duo hoĩes nigri g tñ dñnt nu⁹
q̃uis tñ ĩ gñe totali. vꝫ. coloris plus differãt quia
dñnt spẽ. ¶ Ad tertiã dr̃ ꝙ ista dictõ simplr̃: nõ ẽ
determinatio isti⁹ termĩ sillogismus: sꝫ ẽ determi
natio nr̃i modi ↄcipiẽdi. vt sit sensus. sillo⁹ simplr̃
idest. sillogism⁹ ↄsiderat⁹ simplr̃ scꝫ cũ p̃cisiõe a q̃
cũq̃ mã. Et iõ cum dicit̃ sillo⁹ simplr̃ nõ exprimit̃
termin⁹ cum sua determinatiõe sed tñ terminus
per se sumptus. ideo bene dicitur eẽ totuꝫ ĩ modo
respectu sill̃i demõstratiui ꝛ dialetici.

Tertio dubitat̃ que sint spẽs sill̃i simplr̃. et
cui⁹ generis sillogismus dialetic⁹
ꝛ demr̃atiu⁹ sũt spẽs: Ad p̃mam p̃tẽ põt r̃nderi ꝙ
spẽbus sillogismi simplr̃ nõ sũt noĩa imposita. sꝫ
si .a. imponeret̃ ad significãdũ sillo^m hñtẽ ordineꝫ
p̃missaꝝ penes qualitatẽ ꝛ quãtitatẽ. ꝛ penes ↄbi
tã subiectionẽ ꝛ p̃dicatiõeꝫ suoꝝ termioꝝ: ṽtute
c⁹ ordiatõis seq̃tur formalr̃ ↄclusio ĩ p̃ma figura:
tũc a eẽt spẽs vna p̃ma sillogismi simplr̃: ꝛ si b im
poneret̃ ad significãdũ dispõem p̃missarũ ẽm exi
gẽtiaꝫ scõe figure. tũc b eẽt vna alia spẽs sill̃i sim
plr̃. ꝛ c diceret̃ alia spẽs si imponeret̃ ad significã
dũ sill̃os ordinatos ĩ premissis ẽm dispõem tertie
figure. Uel põt dici ꝙ isti modi barbara celarẽt ꝛ
sic de alijs sũt spẽs sill̃i simplr̃. qꝛ de eis p̃dicat̃ es
sẽtialr̃ ꝛ ĩ quid sillogismus simplr̃ ꝛ ↄbit̃ ad illas
spẽs p̱ dr̃ias ↄhẽtes formã sillogisticã. ꝛ ita respcũ
illoꝝ modoꝝ posset dici genus cum vlterius pos
set determiari. qꝛ mã sill̃i simplr̃ dr̃ eẽ tres termi
ꝛ due p̱põẽs. sed for^a eius est debita ordiatio tri
um termioꝝ ꝛ duaꝝ p̱põum: ṽtute cuius ordis ↄ̊
sequitur formaliter ex p̃miss s. Et qꝛ isti modi bã
bara celarẽt ĩcludũt eẽntialr̃ hꝰ debitã ordiatõeꝫ
trium terminoꝝ ꝛ duaꝝ p̱põum. ideo pñt dici dif
ferẽtie formales respectu sillogismi simplr̃. ꝛ sill̃i
facti in illis modis dñr formaliter ꝛ specifice disti/
gui: ideo pñt dici species sillogismi simpliciter.
¶ Ad secũdã p̃tem dubij r̃nr per duo dicta. p̃mũ
dcm̃ est. ꝙ mã sillogismi probatiui sũt termĩ ꝛ p̱
põẽs. sed eius forma dicitur eẽ notioritas premis
saꝝ respectu cõclusiõis rõe cuius notioritatis p̃
misse hñt virtutem probãdi cõclusioneꝫ. Et ideo
ex quo iste dr̃ie que sũt eẽ dialeticum ꝛ eẽ ↄmõ
stratiuũ ĩcludũt eẽntialr̃ hꝰ notioritatem p̃missa
rum. ideo pñt dici dr̃ie formales respectu sillogis
mi probatiui cõtrahẽtis ipꝫ ad istas spẽs que sũt
sillogismus dialeticus ꝛ sillogism⁹ demõstratiu⁹
¶ Secũdũ dictum. sillogismus probatiuus ẽ ge
nus respectu sillogismi ↄmonstratiui ꝛ dialetici.
pꝫ qꝛ sillogismus probatiuus predicatur ↄ ipis in
quid. ꝛ ↄbitur per ipas ad dr̃ias formales. cuius/
modi dr̃ie sũt eẽ dialeticum ꝛ eẽ demõstratiuum
q̃uis tamẽ hmõi dr̃ie sint mãles respectu sillogis
mi simplr̃. ergo sillo⁹ p̱batiuus est gen⁹ respectu
sill̃i demõstratiui ꝛ dialetici.

Ad rationes añ oppositũ soluunt̃ in p̃ notabili. Et hec de qõne

Ueritur Utrũ dici ↄ omni ꝛ di
ci de nullo sint princi^a
q regulatiua sillogismorum. Et videtur
ꝙ nõ. quia prima principia regulatiua
sillogismoꝝ debent esse vera ꝛ necessaria. sed iste
due orationes dici de omni. ꝛ dici de nullo nõ sũt
vere ꝛ necessarie. cum nõ sint enũciationes. ergo
nõ sunt sufficientia principia regulatiua sillõrum
¶ 2⁹ arguitur sic. sillo⁹ expositorius est bonus sil/
logismus: cum eo vtat̃ aristo: tanq̃ bono sill̃o: ꝛ tñ
non regulat̃ per dici ↄ omni ꝛ dici ↄ nullo. cũ neu
tra premissarum sit vniuersalis. ergo ꝛc̃. ¶ 3⁹ ar/
guitur sic. sill̃i regl̃ati per dici ↄ omni ꝛ dici ↄ nul
lo sunt perfecti. sed multi sunt sillogismi imperfci
ergo per hmõi p̃ncipia non sufficiẽter regulantur
omnes sill̃i. maior pꝫ qꝛ aristo. ↄcludit sillõs p̃me
figure fore perfectos eo ꝙ regulantur per dici de
omni ꝛ dici de nullo. minor patet. quia sillogismi
secunde ꝛ tertie figurarum sunt imperfecti. vt pa
tet per aristotelem q ad eorum perfectiões docet
eos reducere ad modos prime figure. ¶ In op^m
est aristoteles.

Primo sciẽdũ ẽ ꝙ p̱ declaratõe termino
rum ponũtur tres difficultates. p̃^a
est. ex quo cuilꝫ sillo⁹ competit diffõ sillogismi sim
plr̃ quare dicitur aliquis imperfectus. R̃ñdetur Quare syllog imperfectus
p̱ distinctõem qꝛ sillogismi duplex ẽ perfectio. q̃dã
est perfectio essentialis que consistit ĩ debita dispõ
ne ꝛ ordinatione trium termioꝝ ꝛ duaꝝ p̱põum
ꝛ ĩ tali perfectõe q̃libet sillo⁹ cuiuscunq̃ figure est
perfectus. alia est accñtalis que ↄsistit ĩ euidẽti il
latõe conclusionis que euidẽtia ↄuenit sillo⁹ eo ꝙ ĩ
mediate regulatur p̱ dici ↄ oĩ si sit affirmatiu⁹ aut
dici ↄ nullo si sit negatiu⁹. ꝛ ĩ tali perfectõe accñta
li dñr sillogismi p̃me figure esse perfecti. sillogismi
secũde ꝛ tertie figurarum dñr ĩperfecti. q vt perfi
ciãtur indigent reductõe ad sillõs siue modos pri
me figure. vnde reducere sillõs ĩperfcõs ad p̱fcõs
ẽ oñdere euidẽtẽ illatõeꝫ necessariam vnius sillo
gismi q est ĩeuidens per aliã necessariã illatõem q̃
ẽ euidẽs. ¶ Secũda difficl̃tas. qd ẽ sillm̃ regula
ri p̱ dici ↄ oĩ aut dici ↄ nullo. R̃ñdet̃ ꝙ est tres ter

miosꝭ debita for^a fil^l ogiſtica formal^r ordiare ſm
exigētiā maioris i q̄ ē dici de oi aut dici de nullo.
¶ 3ª diffi. q̄re dici de oi ꝛ dici de nullo dn̄r eē pn
cipia regulatiua ſillogiſmoꝝ. ^Rn̄deꝭ ꝑ duo dcā.
p^m ē iſtud. null^9 ſill^s ē bon^9 niſi reguleꝭ ꝑ dici de oi
ſi ſit affirmatiu^9 vel dici de nullo ſi ſit negatiu^9. ſ3
dn̄r ter. q2 ſill^i p̄me figure imediate regulāꝭ ꝑ hn̄ ōi
pricipia: ſed ſill^i ſecūde ꝛ tertie figuraꝝ cū ſint im
pfci ſolū regulāꝭ idirecte ꝛ mediate. ſ. p^9 reductio
nē ipoꝝ ad modos p̄me figure. ¶ z^m di. iſta orō.
dici ō oi circūlogꝭ nobis vnā ppōe3 verā maximā
ꝛ euidētē. ſ. iſtā. q̄cq̄d dr̄ de ſubo diſtributo dr̄ de
quolib3 ↄtēto ſub eo. ꝑ quā maximā regulāꝭ oēs
ſillogiſmi affirmatiui vt ſi q̄s neget ↄn̄a3 factam i
barbara pōt ſic probari q2 q̄cq̄d dr̄ de ſubo diſtri
buto dr̄ de quol3 ↄtēto ſub eo. ſ3 i barbara maior
extremitas dr̄ de medio diſtributo i maiore ppōe
ḡ diceꝭ de quol3 ↄtēto ſub eo. mō minor extrēitas
ē quoddā ſuppoſitū medij. ḡ i ↄclōe maior extremi
tas diceꝭ de miori. ꝛ ſil^r poſſet dici de oīb^9 alijs cō
ſequētijs affirmatis. Cōſil^r ꝛ iſta orō ipſcā dici de
nullo eq̄pollet iſti maxīe. q̄cq̄d remoueꝭ ab aliq̄ ſb
iecto diſtributo illud idē remoueꝭ a quol3 cōtēto
ſub eo. ſm quā maximā regulāꝭ oēs ſillogiſmi ne
gatiui. vt facil^r patere poteſt iuēti.

Secundo ſciēdū ē q̄ i 3°. c°. determiat ari.
de pricipijs regulatis ſillōꝝ que
ſūt dici de oi ꝛ dici de nullo. Et itēdit duas ↄcluſi
ones. p̄ma ē h̄. alteꝝ eē i altero toto. ꝛ alteꝝ p̄dica
ri de altero oñdēdū ē vl^r. h̄ ē dici de oi ꝛ eē i toto
ſūt idē. iō ſufficit diffinire alteꝝ illoꝝ. ¶ z^a ↄ°. tā
git diffōem ei^9 q̄ eſt dici ō oi ꝛ ē hec. dicim^9 eni de
oi p̄dicari qn̄ nihil ē ſumere ſub ſbō de quo alterū
. ſ. p̄dicatū nō dicaꝭ. Et addit q̄ ſil^r pōt accipi dif
f°. h^9 qō eſt dici de nullo. ꝛ ē qn̄ nihil ē ſumere ſb ſb
iecto ſubi a quo nō remoueaꝭ p̄dicatū. Et dic̄ egi
dius q̄ ariſto. dicit ſbi ꝛ n̄ ſubō vt ↄp̄hēdat tā par
tes ſubiectiuas q̄3 ptes itegrales. q2 l3 ptes ſbiue
poſite ſint ſub ipō toto qō ē quoddā ſbm̄. tn̄ ptes i/
tegrales i ppōe dn̄r eē ſub ſuo toto tanq̄3 ſub ſbo
vtreq̄3 tn̄ partes ſūt toti^9 vt ſbi. Et ſi dicaꝭ i hac p
pōe: ſor. currit nihil ē ſumere ſub ſbo de q̄ n̄ dicaꝭ
p̄dicatū. eo q̄ ſub ſor. nullū ſit iferius. ꝛ tn̄ ibi nō ē
dici de oi. ḡ ꝛc. ^Rn̄deꝭ q̄ iſta dif°. n̄ d3 itelligi pur̄
negatiue. ſed eq̄pollet iſti affirmatie dici ō oi ē p/
pō vl^is in q̄ p̄dicatū denotaꝭ vl^r ↄuenire cuilibet
ſuppoſito ſubi. Et ſil^r exponi poſſet dif°. ei^9 qō eſt
dici de nullo. ſic. ſ. Dici de nullo ē ppō vl^is negati
ua i qua predicatum denotatur vl^r remoueri a q̄
libet ſuppoſito ſubiecti.

Tertio notādū q̄ circa hūc tex. acidūt tres
difficul. p^a eſt. vtꝝ dici de oi ꝛ eē in
toto ſint p̄ciſe ſino^{ma}. ^Rn̄r q̄ l3 ſint idē ſ3 rē tn̄ dif
ferūt ſm rōe3: q̄re n̄ ſūt ſinonima. nā eē i toto ē cō
ditio reſpe^a ſbi i ordie ad p̄dicatū. q2 p̄dicatū cōti
net totū ſic ſupi^9 ſuū iſeri^9. ſ3 dici de oi ē ↄditio re
ſpectiua p̄dicatii ordie ad ſubm̄. q2. ſ. p̄dicatū dr̄ ō
oib^9 ſuppoſitis ſbi. ¶ z^a difficultas. vtꝝ in hac ꝑ
pōe. hō ē aial ſit dici de oi. ꝛ vr̄ q̄ ſic. q2 p̄dicatu3
dr̄ ve de quol3 ſuppoſito ſbi. ḡ ꝛc. ¶ In op^m tn̄ ar
guiꝭ q2 p̄dicatū nō denotaꝭ vl^r ieē cuil3 ſuppoſito
ſbi. ḡ. rn̄r ꝑ vnā diſtictionē. q̄ duplex ē dici de oi.
qōdā ē p̄oriſticū ꝛ ē p̄dicatū dici affir^e ō ſbo diſtri
buto. vt ois hō ē aial. Aliud ē dici de oi poſteriori
ſticū qō ē p̄dicatū affirmari de ſbo ꝑ quol3 ei^9 ſup
poſito ꝛ ꝑ quol3 tpe. ſicut i qual3 ppōe directa in
mā nāli. Tūc dr̄ q̄ i hac ppōe. hō ē aial ē dici ō oi
poſterioriſticū. ꝛ n̄ dici de oi p̄oriſticū. ¶ 3^a diffi. q̄
l^r cōueniūt ꝛ dn̄t dici de oi poſterioriſticū ꝛ dici
de oi p̄oriſticū. ^Rn̄r q̄ dupl^r ↄueniūt ꝛ tripl^r dif
ferūt. ↄueniūt prio q2 repiūꭲ in eadē ppōe. vt p3 i
iſta. ois hō ē aial. ibi eni ē dici ō oi prioriſticū eo q̄
p̄dicatū dr̄ affirmatiue de ſbo diſtributo ꝛ ēt dici
de oi poſterioriſticū qō tn̄ nō iueniꭲ i ſua ↄuertēte
q2 p̄dicatū dr̄ ve ꝛ affirmatiue de ſbo ꝑ quol3 ſup
poſito ꝛ ꝑ quolib3 tpe. z°. ↄueniūt q2 q̄nq̄3 i ppōne
ↄuerſa repiꭲ dici de oi poſterioriſticū vel p̄oriſti^m
qō tn̄ n̄ iueniꭲ in ſua ↄuertēte. ſicut in iſta. hō ē ani
mal ē dici de oi p̄oriſticū quod tn̄ n̄ inueiꭲ i ſua cō
uertēte. ſ. i iſta. quoddā aial eſt hō. ſil^r i iſta. ois hō
currit ē dici de oi p̄oriſticū. ꝛ tn̄ in ſua ↄuertēte q̄
ē iſta. quoddā currēs eſt hō n̄ eſt dici de oi p̄oriſti^m
Dn̄t aūt primo ſic q2 dici de omni prioriſticū re
pitur ſolum in ppōe vniuerſali. Sed dici de oi po
ſterioriſticū poteſt reperiri tam i ppōe vl^i q̄3 parti
culari vel indefinita. Secūdo differūt quia dici ō
oi prioriſticum reperitur tam in ppōe vera q̄3 fal
ſa vel impoſſibili. Sed dici ō omni poſterioriſticū
reperiꭲ ſolum in ppōne vera ꝛ neceſſaria. Tertio
dn̄t quia ad dici de omni prioriſticū ſufficit vl^itaꭲ
ſuppoſitorum. Sed ad dici de oi poſterioriſticum
req̄ritur vl^itas ſuppoſitoꝝ ꝛ tēpoꝝ ſimul.

Cōcluſio rn̄ſalis. Dici de oi ꝛ dici de nullo
ſūt ſuffi^a p̄ncipia regulatiua ſil
logiſmoꝝ. p3 quia per illa duo principia p̄ ꝛ dire
cte pn̄t probari ſill^i p̄me figure ꝛ mediate vl^r idire
cte pbāꭲ ſill^i ſcōe ꝛ t^rie figuraꝝ per reductōe3 eo
rū ad ſillogiſmos prime figure.

Primo dubitatur. vtrum ſit neceſſe cōclu
ſionem eē aliam a p̄miſſis. rn̄deꭲ

ꝙ ɔclusio debet esse alia a pmissis copulatiue sū/ ptis ꝛ a qualꝫ premissarum seorsū sūptaꝝ: qꝛ illō intendebat aristo. per illam particulā positā in dif fōe sillogismi. aliud quidem. per quā particulā ex cludunt affirmatões siue ɔñe quibus arguit a to/ ta copulatiua ad quamlibꝫ eius partē ꝛ ab expo nētibus ad expositam qꝛ in talibꝫ ɔ° debet esse ea dē cum añte vel cum altera parte eius. Aliter rñr per tres distinctões ꝛ sex dcā. ¶ pma distinctio ē hec: terminorum positoꝝ in sillogismo quidaꝫ vo cantur ꝓpōales cuiusmodi sunt subm̄ ꝛ p̄dicatū. quidam vero vocant sillogistici cuiusmodi sūt ma ioꝛ extremitas. minoꝛ extremitas ꝛ mediuꝫ. ¶ zᵃ distin° ꝓpōnum in sillogismo positaꝝ quedā dicū tur generales ꝛ tales i sillogismo tm̄ sūt due. s. añs ꝛ ɔñs accipiēdo añs ꝓ copula cōstituta ex maiori ꝓpōe ꝛ minori. Et ɔñs capit ꝓ ɔclōe. qdā aūt dicū tur sillogistice ꝛ iste sūt tres i sillō. s. maioꝛ mior et ɔ°. ¶ 3ᵃ distin°. terminoꝝ ꝛ ꝓpōuꝫ silli duplex est alietas quedā ē vocalis s. qñ vox illi° ē alia ñ soluꝫ mālr i voce alteri° sic chimera i cocerū° sūt diuer se voces. alia ē alietas officij. s. qñ vna vox q̄rit ali quod offiᵐ quod nō q̄rit alia cuiusmōi sūt vox sbi ꝛ vox predicati. ¶ pᵐ dcm̄ ē istud: i quolꝫ bono sil logismo sūt sex termi ꝫ voce mālr distincti. pꝫ. qꝛ in quolꝫ sillō sūt tres ꝓpōes: quaꝝ quelibꝫ ɔstitu itur ex duob° t̄mis. ¶ zᵐ dcm̄. i quolꝫ bono sillō tā tū sūt duo termini ꝓpositionales ꝛ officialr distin cti. pꝫ qꝛ q̄libꝫ terminus posit° in sillō vel ē p̄dicatū vel est subm̄. ¶ 3ᵐ dcm̄. in quolꝫ bono sillō tm̄ sūt termini sillogistici ꝛ officialr distincti. pꝫ qꝛ quilibet termin° positus in sillogismo vel est maioꝛ extremi tas vel est minoꝛ extremitas vel medium. ¶ 4ᵐ dcm̄. ꝛ si in quolꝫ sillō sint tm̄ due ꝓpōes gn̄ales. tm̄ requirūtur tres ꝓpōes sillogistice. pma ps pꝫ qꝛ i quolibꝫ sillō sufficiūt añs ꝛ ɔñs que dnr eē ꝓpōes gn̄ales. zᵃ pars pꝫ qꝛ in quolibꝫ sillō ē maioꝛ ꝓpō. minoꝛ ꝛ ɔ°. ¶ 5ᵐ dcm̄. ad bonū sillm̄ sufficiūt tres termini sillogistici officialr distincti. ꝛ tres ꝓpōes si logistice officialr distincte. pꝫ qꝛ h̄ ē bon° sills. ex op positis i cesare nulla disciplina ē sophia. ois disci plina est sophia. ergo nulla disciplina ē disciplina ꝛ tñ tm̄ sūt duo termini vocalr ꝛ ꝭm significatū di stincti. s. disciplina ꝛ sophia. ꝛ sūt tres officialr disti cti. vnus qꝛ gerit officium maioris. alius minoris ali° medij. ꝛ silr tm̄ sūt due ꝓpōes vocalr distincte. sed tñ sūt tres officialr distincte. quaꝝ pme cōue nit offm̄ maioris ꝓpōis. secūde minoris. ꝛ tertie cō clusionis. ergo cū predict° sillo° sit bonus. sequit ꝙ ad bonitatē sillogismi sufficiūt tres termini ꝛ tres ꝓpōes habentes distictōnē ex parte officij. ¶ 6ᵐ dictū. ad bonū ꝛ ad veꝝ sillm nō reqritur ɔclusio nē eē aliā vocalr vl ꝫ significationē a premissis copulatiue sumptis ꝛ a qualibꝫ seorsū. sed sufficit ipam distingui officialr solū. pꝫ qꝛ bene seqt. ois disciplina est sophia. ois disciplina est disciplina: g̃ ois disciplina est sophia. ista ɔña tꝫ in barbara. ꝛ tñ ɔ° est in voce ꝛ significato precise eadē cū maiore. a qua solū distiguit officialr: ergo ad bonum sillo gismū sufficit ꝙ sit alia officialiter a qualibet pre missaꝝ seorsū sūptaꝝ: Qz aūt p̄dictus sillo° sit bo nus pꝫ quia ille sillogismus ē bon° ad quē reducit ali°. vt appareat euidēs ꝛ necessarius. sꝫ in p̄dcis sillōis factis in oppositis in cesare ꝓbat eē euidēs ꝑ reductionē eius ad pmū sillm̄ factū in barbara: capiendo oppᵐ ɔ̄rium cōclusionis de cesare ꝓ mi nore de barbara. ꝛ maioꝛē ꝓ maioꝛe iferendo ɔ̄ri um minoris. ꝛ arguitur vt prius.

Secundo dubitatur. vtꝝ ɔ° sit de essentia sillogismi. ꝛ de hoc dantur, com muniter tres opiones. quaꝝ pma est hec. ꝙ ɔ° est de eēntia silli quā ꝓbāt duab° rōnibus: pma ē. cō clō ponitur in diffōe silli. Dr eni sills oro in q̄ qbus dā positis aliud quid ē. s. ɔ°. g̃ ꝛc. g̃ cōclō includit in eēntia silli. ¶ z°. sic. ɔclōe sola variata variatur ꝛ modus. ꝛ ex ɔñti sills. ergo ɔ° videtur eē d̄ eēntia sillogismi. añs pꝫ qꝛ barbara ꝛ baralipton sūt mo di distincti qui tm̄ solū distiguūtur ex parte cōclu sionis. g̃ variatio cōclōis variat modū. ¶ zᵃ opio tꝫ ptem negatiuam. s. ꝙ ɔ° nō est de eēntia silli. ꝓ bat quadruplr. p° qꝛ effect° nō est de eēntia sue cāe sed conclō est effectus sillogismi. ergo nō est de es sentia eius. z° sic. forma eēntialis sillogismi que ē mod° ꝛ figura. saluat in premissis tm̄. ergo est p̄ter eēntialē formā sillogismi. ꝛ per cōsequēs ē ex eēn tiam ei°. ¶ 3° variato aliquo qd̄ est de eēntia ali cuius variatur ꝛ illud: sed cōclōe variata nō varia tur sillogismus. g̃ cōclō nō est de eēntia sillogismi. minoꝛ pꝫ per pħm z° huius. vbi vult ꝙ idē sills po test inferre plures cōclōes. ¶ 4° sic: aristo. v͛sus finē primi huius docet resoluere sillm̄ in tres t̄mi nos ꝛ duas ꝓpōnes. ergo vr̄ ꝙ conclusio sit aduē ticia ꝛ preter eēntiam sillogismi. ¶ 3ᵃ est opio q̄ consistit in vna distinctione ꝛ duobus dictis. Disti ctio est hec. sillogismus potest capi quadrupliciter vno modo pme itentionalr. ꝛ sic est vna oro cōpo sita ex duabus premissis. ꝛ vna conclusione cum nota illationis q̄ dr esse hec cōiunctio. ergo igr vel silr is. Secūdo modo potest capi sillogismus secū de intentionaliter. vꝫ. vt est quidam respectus rō

nis fūdat⁹ sup habitudine p̄missarū in ordie ad cō
clusionē: 3.ᵒ capitur ꝓ ipa necessaria bitudie p̄mis
sarum ad ɔclusionē. 4.ᵒ modo capitur sill'ˢ ꝓ actu
discursiuo intellect⁹ quo discurrit a p̄missis ad cō
clusionē: ¶ p̄mū dictum est istud. si capiᵗ sill'ˢ tri/
bus vltis modis cōclusio nō ē ď eēntia sill'i. pz p̄ qꝛ
nec premisse hoc modo sūt de eēntia isti⁹ secūde i
tētionis que est sill'ˢ cum habeat rōez fūdamēti
remoti vel termini respcū isti⁹ intētiōis secūde q̄
ē sillogism⁹. tū scdo qꝛ fūdamētū ꝛ terminus non
sūt de eēntia respcū medij. sed premisse ꝛ conclu
sio se habēt tanq̄ʒ fundamētuʒ ꝛ terminus respcū
habitudinis necessarie p̄missaꝝ ad conclōez. tum
3.ᵒ qꝛ nec premisse nec ɔclusiones sūt de eēntia ac
tus intelligēdi quo ītellectus discurrit de p̄missis
ad cōclusionē. ¶ 2ᵐ dcm̄. cōclō est de eēntia sill'i
p̄ modo sumpti. pz qꝛ sill'ˢ sumptus primo mō for
maliter ꝛ intrinsece est oratio ɔposita ex p̄missis ꝛ
ex conclusione cū nota illationis: ergo intrīsece ꝛ
eēntialr complectitur cōclusionē. ꝛ ex hoc pz qd
sit dicendum ad dubium.

Tertio dubitatur: vtrum ad ꝟitatem sill'i re
gratur ꝙ copule premissarum sint
eiusdem tpis. Et vr̄ ꝙ sic: qꝛ nisi sic: sequereᵗ ex ꝟo
falsū. pz ɔn̄a sic arguendo. ois homo est alb⁹. adaʒ
fuit homo. ergo adā est albus. Rn̄r per duo dcā.
¶ p̄mū dcm̄. ꝙ i bono sillogismo cauēdū ē ne ar/
guatur a minus amplo ad magis āplū cū distribu
tione magis āpli. vel ecōtra. sine distributiōe ēt ca
uendū est ꝙ medium sit magis amplū in p̄missa i
qua maior distribuitur q̄ʒ in premissa in qua mi/
nor distribuitur. dicitur autē terminus teneri ma
gis āple qn̄ in vna ꝓpōne supponit pro aliquo pro
quo nō supponit in alia. Et sic in hac ꝓpōe: hō cur
rit. iste terminus hō teneᵗ magis āple q̄ʒ i ista. aliqs
hō currit. qꝛ in p̄ma supponit idn̄ter ꝓ viro ꝛ mu
liere. in secūda autem supponit ꝓ viro tm̄. ¶ 2ᵐ
dcm̄ ad bonitatē sill'i non requiriᵗ ꝙ premisse sint
eiusdē temporis. qꝛ bn̄ seqᵗ. ois hō currit. ois hō est
animal. ergo ois homo currit. vel sic. ois homo est
alb⁹. qdaʒ hō fuit niger. ergo aliqd qð fuit nigruʒ
est albū. Et ɔfirmaᵗ. qꝛ nisi sic sequereᵗ ꝙ nūq̄ʒ va
leret sillogism⁹ ex vna de inesse ꝛ alia de modali:
cuius oppositum dicetur infra.

Ad rationes ante oppositū. ¶ Ad pri/
mā patuit in primo notabi
li quomodo per dici de omni ꝛ dici de nullo intelli
gunᵗ due ꝓpositiones vere ꝛ manifeste que sunt
principia cōplexa regulatiua sillogismoꝝ. ¶ Ad
secundam dicitur ꝙ dici de omni ꝛ dici de nullo
sunt p̄ncipia regulatiua sillogismorū. Quorū me
diū est terminus cōmunis nō autē illorum quorū
mediū terminus est discret⁹. Potest ēt dici ꝙ nul
lus sillogism⁹ expositorius tenet gratia forme ni/
si i virtute dici de omni vel dici de nullo. Et ideo
oʒ vnā premissā eqpollere vni vniuersali. in qua
sit dici de omni vel dici de nullo. ¶ Ad tertiam
dicitur ꝙ illi sillogismi sunt perfecti qui regulan
tur immediate per dici de omni vel dici de nullo
illi vero qui mediate regulantur dn̄r imperfecti:

Queritur Utrum conuersio in ter
minis sit ɔn̄a formalis
ab argumētatione distincta. Et arguiᵗ
p̄ ꝙ nō ɔ p̄mā partē qꝛ cōuersio ē p̄di
cati in subm mutatio ꝛ ecōuerso. g̊ nō ē ɔn̄a. Et cō
firmaᵗ qꝛ i cōuersione nō ē nisi vnū an̄s. g̊ cōuersio
nō ē ɔn̄a. tʒ ɔn̄a qꝛ ex vno nihil seqᵗ. ¶ 2.ᵒ arguiᵗ
sic ɔ secūdam ptē. qꝛ cōuersio nō tʒ in termis oib⁹
retēta sill'i forma arguēdi. ergo nō est ɔn̄a formal'.
an̄s pz qꝛ nō tʒ in termis obliquis nec in terminis
ampliatiuis. ¶ 3.ᵒ arguitur ɔ tertiā ptē qꝛ ɔuersio
est ɔn̄a entimematica. ergo n̄ est ɔn̄a distīcta ab ar
gumētatione: an̄s pz qꝛ conuersio ē ɔn̄a ꝛ nō ē cō
sequētia sillogistica nec exēplaris nec inductiua:
ergo est entimēatica: cōsequētia tʒ a sufficiēti di
uisione. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendū est ꝙ pro declaratiōe ter
minoꝝ poniᵗ vna distinctio ꝛ vnū
dictum. Distinctio ē hec. cōuersio pōt capi dupl'r.
p̄ pro mutatione logicali situs predicati in situm
sbi ꝛ ecōuerso. ꝛ sic cōuersio ē passio termioꝝ ꝛ nō
ꝓpōnū. alio mō capiᵗ conuersio pro necessaria ha
bitudine ꝓpōnis cōuertētis ad cōuersaʒ. ꝛ sic est
passio ꝓpōnū. q̄ iterū est duplex. nā q̄daʒ est que
causatur ex parte mutatiōis q̄litatis cuiusmodi ē
cōuersio i oppositā q̄litatē: alia cāᵗ ex mutatōne p̄
dicati in sbm̄ ꝛ eɔ. ꝛ illa vocaᵗ conuersio i termis q̄
sic cōiter diffiniᵗ. Cōuersio in termis est duarum
ꝓpōnum cathegoricaꝝ vtroq̄ʒ termino participā
tium vnius ad alterā formal' consequentia. ¶ Di
ctū est istud. argumētatio in sua cōitate sūpta sic
potest diffiniri. Est ɔn̄a i c⁹ an̄te poniᵗ mediū n̄ po
situ in ɔn̄te. ex qua diffōne eliciunᵗ due cōditōes
reqsite ad hoc ꝙ aliquid sit argumētatio. p̄ma est
ꝙ sit ɔn̄a necessaria. Secunda est ꝙ in an̄te talis
consequētie ponaᵗ vnus termin⁹ n̄ positus i ɔn̄te.
q terminus dʒ eē mediū i reductione tal' argumē
tatōis ad sill'm. Et per hoc excludiᵗ conuersio vbi

Principium perfectivum syllogismorum

tum in añte q̄3 in ꝯñte sūt precise idem termini.
Secundo sciendū est ꝙ aristo i li.4.c. deter
minat de p̊ p̄ncipio pfectiuo sil
logismoꝝ.s. de cōuersione. ꝛ ꝯtinet duas ptes prin
cipales. i quaꝝ p̄ma determinat de cōuersiōe pro
positionū de iesse simpl'r. ꝛ ꝯtiet tres cōclusiōes p̄n
cipal'r. i quaꝝ p̄ma tangit tres diuisiones valētes
ad cognitionē q̄ ꝓpositiōes debēt cōuerti. ¶ Pri
ma diuisio ē hec. ꝓpositionū alia est de simplici in
esse alia ē de nec̄io inesse. ꝛ alia ē de ꝯtingenti iesse
¶ Scd̄a diuisio. ꝓpositionū s̄m vnāquāq3 locu
tionē alia ē affirmatiua alia est negatiua. ¶ Ter
tia diuisio. ꝓpositionū tam affirmatiuaꝝ q̄3 negati
uaꝝ alia ē vl'is. alia est pticularis. ꝛ alia indefinita
¶ Scd̄a ꝯ.ᵒ tangit q̄ttuor regulas de cōuersione
ꝓpositionū d̄ iesse. Prima regula ē h. nec̄e ē vl'e3
negatiuā de inesse simpl'r cōuerti i terminis. vt si
nulla voluptas ē bōn3 nullū bōu3 ē voluptas ¶ 2ª
regula est. non est necesse vl'em affirmatiuam con
uerti vl'r. s3 necesse ē eā ꝯuerti in pticularem. vt si
ois voluptas sit bonū necesse ē quoddā bonū esse
voluptatē. ¶ Tertia regula ē. nec̄e ē pticularē af
firmatiuam ꝯuerti pticulariter in terminis. vt si q̄
dā voluptas sit bonū. quoddā bonū erit voluptas
¶ 4ª regula ē. non ūst nec̄e ꝓuatiuā pticularē con
uerti simpl'r in terminis. q2 nō est necesse ꝙ si hō n̄
insit alicui aiāli ꝙ etiā aial non īsit alicui hōi. ¶ 3ª
conclusio tāgit ꝓbationes p̄dictaꝝ quattuor regu
larū p rōnes formatas iterminis nō significatis. p̄
mā regulā ꝓbat sic. q2 bene sequitur nullū. b. ē. a.
ergo nullū. a. erit. b. q2 ex oppósito ꝯñtis. s. aliqd̄. a.
ē. b. infertur oppositū. añtis. s. aliqd̄. b. ē. a. Hoc pro
bat aristo. p sill'm expositorium. q2 si ista qd̄dā. a. est
b. q̄. est ꝯdictoria ꝯñtis sit vera. tūc erit aliqd vnū
ꝛ idē qd̄ erit. a. ꝛ. b. ꝛ sic. c. tūc argr̄ sic. p sill'3 exposi
toriū. c. ē. a. c. ē. b. ergo. b. ē. a. ꝛ illa ē ꝯdictoria añtis
¶ 2ª regula ꝓbat sic. bn̄ seqr̄. oē. b. ē. a. ergo quod
dā. a. ē. b. q2 ex opposito ꝯñtis īfert oppᵐ ꝯdcōriu3
añtis. vt si nullū. a. sit. b. tūc nullū. b. erit. a. qd̄ ē ꝯ
riū isti⁹. oē. b. ē. a. ¶ 3ª regula ꝓbat q2 bn̄ seqr̄. qd̄
dā. b. est. a. ergo qd̄dā. a. est. b. p3 q2 ex opp.ᵒ ꝯñtis
.s. nullū. a. est. b. infert oppᵐ añtis. s. nullū. b. est. a.
¶ 4ª regl'a sic ꝓbatur. q2 nō seqr̄. qd̄dā. b. nō ē. a.
ergo quoddā. a. n̄ est. b. p3 q2 ponat ꝙ. b. sit aial. et
a. sit hō. tūc nō sequit̄. si aial n̄ sit hō ꝙ hō n̄ sit aial
Tertio sciēdum ē ꝙ circa hūc textū icidūt
q̄tuor difficultates. ¶ p̄ma ē. q̄re i
pria diuisione ꝓpōnis non enūerat propōe3 de pos
sibili nec illā de impoli. rō est q2 ꝓpōes de possibi
li cōuertūt sicut ille de contigēti ꝛ ille de impoli
sicut ille de necessario. vt infra patebit. ¶ 2ª diffi
cultas. vtꝝ p idē p̄nᵐ adeq̄te possint ꝓbari q̄tuor
regule predicte. R̄ndet̄ ꝙ nō: sed p̄nᵐ ꝓbandi ꝓ
pōnem vl'em negatiuā est sillogismus expositori⁹
principiū vero ꝓbandi vl'em affirmatiuā est ista
maxima. Quodlibet cu3 quolibet vel eius oppo
situm stat. Principium aūt probādi conuersionē
particularis affirmatiue est ista maxima. Ois illa
ꝯña est bona in qua ex opposito cōsequētis ifert̄
oppositū añtis. ¶ Tertia difficultas. q̄re particu
laris negatiua non conuertit̄ simpliciter i termis.
Ratio est duplex. p̄ma q2 ex v̄is nō sequitur falsū
Secūda q2 argueretur a non distributo ad distri
butum. hoc totū p3 conuertendo istā. quoddā aial
nō est homo. in hāc: quidā homo nō est aial. ¶ 4ª
difficultas. quare aristo. non fecit mētionē de cō
uersione per contrapōnem. ratio est quia deter
miat aristo. d̄ ꝯuersione ꝓut ē pricipiū perfectiuū
sill'oꝝ. sed i reductiōe sill'oꝝ imperfectoꝝ n̄ debēt
accipi noui t̄mi: s3 i cōuersiōe per ꝯtrapōnē accipi
unt̄ noui termi. mutātur. n. termi finiti in t̄mios ifi
nitos. Ex quo sequitur ꝙ tantum sūt due species
ꝯuersiōis. s. ꝯuersio simplex ꝛ per accidēs. Est eni3
ꝯuersio simplex mutatio p̄dicati in subm̄ ꝛ ecōtra
manēte eadē q̄litate ꝛ q̄3titate s3 quā ꝯuertit̄ vl'is
negatiua i seipsā: ꝛ pticularis affirmatiua i seipa3.
sed ꝯuersio per accn̄s ē mutatio p̄dicati i subm. ꝛ
eꝯ manēte eadē q̄litate sed mutata q̄3titate: ꝛ s̄m
hāc ꝯuertit̄ vniuersalis affirmatiua in pticularē af
firmatiuā: ꝛ vl'is negatiua in pticularē negatiua3.
¶ Quīta difficultas. vtrū ista ꝓpō homo. albus
sit ꝯtigēs vel necessaria. Respōdetur per duo di
cta. ¶ p̄ᵐ dictum est vna regula que pōt elici ex
textu. s. ꝙ quelibet ꝓpō particularis affirmatiua
īfert duas p̄missas sillogismi expositorij. in quaꝝ
p̄ma p̄dicatur subm̄ de ꝓnomine d̄ratiuo demon
strante aliqd̄ singulare ꝛ in scd̄a p̄dicat̄ predicatū
de eodē ꝓnoie demōstratiuo. vt ista. quoddā. a. ē
b. infert istas duas singl'ares hoc. s. c. ē. a. ꝛ hoc. s. c.
est. b. ¶ 2ᵐ dcm̄. ista ꝓpō. hō albus ē albus ꝓbabi
liter dicitur eē cōtingēs. patet q2 infert duas pre
missas ꝯtingētes. ergo ipsa est contingens. tenet
ꝯseq̄ntia. q2 ex necessario n̄ seqtur nisi necessariū.
añs patet supposito ꝙ per ꝓnomē demōstratiuū
per se sūptū possit solū demōstrari suppositu3 ter
mini absoluti. q2 si debeat demonstrari suppositū
termi cōnotatiui oportet sibi addere cōnotatum
per talē terminū vt si dicat̄ hoc est album solū d̄ra
tur subiectū albedinis. sed si dicatur hoc albu3 ē
albū tūc demonstrat̄ suppositum albi.

Cōclusio vn̄salis. Conuersio in termis est ɔn̄a formalis ab argumentatione distincta.

Primo dubitatur. vtꝝ ad seruādū formalitatem ɔn̄e in conuersionibus sit ɔueniens ponere ad subm̄ ɔuertētis istud additū quod est. Rn̄det̄ ꝙ illud quod est sbm̄ p̄cise ɔuerse dꝫ eē p̄dicatū ɔuertētis. ⁊ eɔ̄. Et ex hoc multotiens ɔtigit errare nō sumēdo debite subm̄ ⁊ p̄dicatū p̄cisū in ꝓpōib⁹. ideo ad euitādū istū errorē ponunt̄ quattuor regule. ¶ P̄ma ē. qn̄cūqꝫ in aliqua ꝓpōe ponit̄ v̄bū p̄me vel secūde ꝑsonaꝝ aut v̄bū accepte actionis sine supposito tūc illud suppositum quod dat itelligere dꝫ eē subm̄. vt dicēdo. sū istudio. ego est subm̄ ¶ Secūda regula. qn̄cūqꝫ i aliqua ꝓpōe ponit̄ v̄bū adiectiuū. tūc illud ē resoluēdum in suū participiū. ⁊ in hoc v̄bo est. ⁊ sic totū illud quod sequet̄ hoc v̄bū est erit p̄dicatū. vt dicēdo. sortes videt equū. dꝫ sic resolui. sortes ē vidēs equū. ⁊ tunc hoc totū videns equū erit predicatū ¶ Tertia regula. si in aliqua ꝓpōe ponat̄ obliqu⁹ hoc pōt eē dupl'r. q2 vel talis obliquus ponit̄ a parte sbi vel a pte predicati. si a parte predicati vel ponitur sine recto. vel cum recto. si sine recto tūc resoluēdum est v̄bū in suū participium. ⁊ sic aggregatum ex obliquo ⁊ participio erit p̄dicatū. vt dicēdo. panis est in furno. dꝫ sic resolui. panis ē exn̄s in furno. vbi hoc totū. s. exn̄s in furno ē p̄dicatum Si autē obliquus sumatur cū recto tūc aggregatū ex tali recto ⁊ obliquo ē predicatum. vt dicēdo brunellus est asinus sortis. Si v̄o talis obliquus ponat̄ a parte subiecti. hoc est dupl'r. vel ponit̄ cū recto vel sine recto. si ponat̄ sine recto tūc obliqu⁹ debet resolui in ista tria. s. i suūꝫ rectū. in illud verbū est. ⁊ i istud ꝓnomē qui vel quis eiusdeꝫ casus cū obliquo. ⁊ tūc suus rectus erit subꝫ. ⁊ illud verbū est erit principalis copula. ⁊ totū sequēs h̄ verbū ē erit p̄dicatū. vt dicēdo regis iterest· debet sic resolui. rex est cuius iterest vbi iste terminus rex ē subm. ⁊ hoc verbū est dr̄ p̄ncipalis copula ⁊ totum sequēs hoc verbū ē. s. cuius iterest est p̄dicatū. Si v̄o obliquus ponatur cū recto. hoc est dupl'r. vel rectus p̄cedit obliquū. ⁊ tunc aggregatum ex recto ⁊ obliquo est subiectum vt dicēdo capa sortis est alba. hoc totū capa sortis est subm. Sed si obliquus p̄cedit rectū tūc talis obliqu⁹ resoluēdus ē in suū rectū ⁊ illud verbū ē. ⁊ etiā i illud relatiuūꝫ qs vel q eiusdē casus cū obliquo. qa resolutiōe facta suus rectus erit subꝫ. ⁊ illud verbū est i ipo iclusū erit copula. ⁊ totū residuū erit p̄dicatū. vt dicendo hois oculus ē dexter. dꝫ sic resolui i istā. hō ē c⁹ oculus ē dexter. vbi ly hō ē p̄cise subm: Et totū sequēs hoc verbū ē. s. hoc aggregatū cui⁹ oculus ē dexter ē p̄dicatū. ¶ 4ᵃ regula. si aliq̄ determinatio addat̄ p̄dicato ɔuerse dꝫ illud totū poni ꝓ subo cōuertētis. vt nullus hō false ē aial. totū h̄ exn̄s false aial. dꝫ eē subꝫ cōuertētis. ex quib⁹ pꝫ ꝙ ad seruādū p̄cisionēꝫ ⁊ totalitatē subi ⁊ p̄dicati dꝫ addi ad subm cōuertētis illud additū qd̄ ē. Nā h̄ additum ɔuertibiliter equalet ꝑticipio isti⁹ v̄bi ē. ⁊ q2 ꝑticipium isti⁹ v̄bi ē p̄dicat̄ vl' ē ꝑs p̄dicati. iō adhuc cū illo addito fit de p̄ciso p̄dicato p̄cisū subꝫ.

Secundo dubitat̄. Vtꝝ ad seruādū formalitatē ɔn̄e i ɔuersionibus. necesse sit ponere i cōuertētē aliqd̄ additū qd̄ faciat terminos eodem modo supponere sicut i cōuersa. rn̄detur ꝑ vnā distinctionē ⁊ q̄ttuor dcā. Distinctio ē hec. duplices sūt supp̄ones. quedam sūt oio repugnantes. ⁊ sunt ille que sic se habēt. ꝙ t̄min⁹ supponēs s̄m vnā supp̄onē n̄ potest iferre seipꝫ supponētē s̄m aliam. Alie sūt ꝑtim cōuenietes ⁊ ꝑtiꝫ differentes quando. s. t̄minus supponēs s̄m vnā suppositionē ifert seipsū supponētē scd̄m aliam ⁊ nō eɔ̄. ¶ Primū dictū est. a suppōe simplici ad personalem non vꝫ cōsequentia. nec eɔ̄. vt nō sequitur hō est spēs. ergo aliquis homo est spēs nec econtra. ¶ 2ᵐ dcm̄. a suppōe mat̄iali ad ꝑsonalē vl' simplicē non valet consequētia. nec eɔ̄. vt non sequitur homo est dictio dissillaba. ergo aliquis homo ē dictio dissillaba nec econtra. ¶ Tertiū dcm̄. a suppositione determinata ad distributā nō valet consequentia. sed bene econtra. quia tūc argueretur a non distributo ad distributū. ¶ Quartū dictū. a supp̄one confusa tm̄ ad d̄terminatā non est bona consequētia remanēte sincathegoreumate confūdente. sed bn̄ econtra. ex quibus patet ꝙ ad seruādum formalitatē consequētie in cōuersiōibus necesse ē ponē i ɔuertēte qōdā additū qd̄ faciat terminos supponere eodē modo sicut in cōuersa. Et ad cōuertendū istam. homo ē dictio dissillaba debet aliqd addi. g̊ q̄dam dictio dissillaba est ista dictio hō.

Tertio dubitat̄. Vtrū ad seruandū formalitatem ɔsequētie in cōuersionibus sit ponēdū aliqd̄ additū in ɔuertente qd̄ faciat terminos teneri eque ample. ⁊ eq̄ stricte. ⁊ eque appellate sicut in conuersa. Rn̄det̄ ꝙ sic. vt ista. nullū mortuū est hō. dꝫ conuerti sic. ergo nihil quod ē homo ē mortuū. Et ista. null⁹ homo ē mortuus debet cōuerti. g̊ nullū mortuū ē vl' fuit hō: Silr ista nullus homo ē mulier debet ɔuerti. g̊ n'lla mulier

ē aliq̃s hō.sed ista.sortes ꝑmittit tibi ꝺnariū. ꝺbet sic ꝯuerti.ergo qꝺdā ꝑmittēs ꝺnariū ē sortes. Ex his tribus dubijs possūt elici q̃ttuor regle regsite ad ꝯuersionē. que si obſuent in ꝯuersis ꝯuersionū nō erit ꝺabil' istantia. Pria ē ꝙ ꝺbite sumatur subm̄ ⁊ p̄dicatū. Et illꝺ qꝺ p̄cise ē subm i vna sit p̄dicatū i alia:⁊ eꝯ:⁊ hoc scꝺz artē ꝺatā in p̄ dubio. ¶ 2ª ꝙ n̄ arguat a suppōne repugnāte ad suppositionē repugnātē.⁊ hoc ſm artē ꝺatā i scꝺo dubio ¶ 3ª ē ꝙ termi teneant eque stricte ⁊ eq̃ āple i cōuersa ⁊ in ꝯuertēte. ¶ 4ª ꝙ non fiat variatio appellationis sicut patuit in tertio dubio.

Ad rationes An̄ oppositū ꝫ soluuntur ex āte dictis.⁊ hec de questione dicta sufficiāt.

Queritur Utrū oēs ꝑpositiōes de necario ⁊ oēs affirmatiue de ꝯtigēti eodē mō cōuertātur sic ille de iesse. negatiue vō ꝺ ꝯtingenti n̄ necio ꝯuertant opposito mō sic ille ꝺ iesse. ¶ Arguit p̄ ꝯtra p̄maꝫ ptē.q2 nō seqtur.nullū hoiez esse ridētē ē nece. g° nullū ridētez esse hoiem est nece. Itē nō seq̄t oēꝫ grāmaticū eē hoiem ē necesse. g° aliquē hoieꝫ esse grāmaticū ē nece. itē non sequit creantē esse deū ē necesse. ergo nece est deū esse creātē:ergo ille de necessario non ꝯuertunt eodē modo sic ille de inesse. ¶ Arguit 2° ꝯtra scꝺam ptem.q2 non sequit.oē aial ꝯtingit esse sanuꝫ. ergo quoddā sanū ꝯtingit eē aial.cū an̄s sit veꝝ ⁊ consequens sit falsū eo ꝙ oē sanū de necessitate est aial. ergo ꝑpōnes affirmatiue de ꝯtingēti.non conuertūtur eodē mō sicut ille de ineē. ¶ Arguitur tertio cōtra tertiam partē.quia bene seqtur.nullā tunicaꝫ contingit esse albaꝫ. ergo nullū albū cōtigit esse tunicā.ergo vl'is negatiua de cōtingēti eodeꝫ modo ꝯuertitur sicut vniuersalis negatiua ꝺ iesse. Antecedēs patet i textu. Et ꝯfirmatur quia particularis negatia de contingenti nō necessario nō pōt conuerti simplr̄.ergo ꝑpōnes negatiue de cōtingēti non necessario nō se habēt opposito modo ad illas de inesse. Antecedēs patet.quia arguere tur a n̄ distributo ad distributū. ¶ In opp^m^ ē ari.

Primo sciēdū est ꝙ ꝓ declaratōe termiorum ponunt q̃ttuoꝛ distinctiōes. ¶ Pria distin° ē hec. ꝑpōnes modales p̄ntħr̄e duplicē sensū.s.ꝯpositū ⁊ diuisū.in conuersionib^9^ aūt illaꝝ ꝓcedēdū est a sēsu ꝯposito ad sēsū compositū vel a sēsu diuiso ad sēsū diuisū ⁊ nō a sēsu diuiso ad cōpositū vel eꝯ ne ꝯmittat fallacia ꝯpōis ⁊ diuisionis. ¶ Scꝺa distin°. ꝑpositionū modaliū q̄daꝫ

sūt affirmatiue in quibus.s.dcm̄ manet affirmatū siue modus negeē siue nō. Alie sūt negatiue i qb^9^. scilicet negatio ferāt ad dcm̄ siue mod^9^ negeē siue n̄: ita ꝙ in ꝑposito modales dn̄r affirmatiue in quib^9^ negatio n̄ est lata ad dcm̄ siue fuerit lata ad mōm siue n̄. Et ille dn̄r negatie in qb^9^ negatio fertur ad dcm̄ siue fuerit lata ad modū siue nō. Similr̄ in ꝑposito vocant ille vl'es vel p̄ticulares que sūt vl'es vel p̄ticulares ex p̄te subi dicti. ¶ 2ª distinctio. ꝑpōnuꝫ modaliū q̄dam sūt ꝺ necessario in quib^9^.s. ponit ille mod^9^ ꝯtingēs capt^9^ in sua ꝯmunitate ꝑ ꝯtigēti alto:alia est de ꝯtigenti necessario in q̄ ponitur iste modus necesse. Naꝫ dr̄a ē inter ꝑpositōeꝫ neciaꝫ ⁊ ꝑpōeꝫ de necio.q2 nec ois ꝑpositio necessaria ē de necio nec eꝯ. Alia ē ꝑpō de ꝯtigēti nō ꝙ ipa sit contingēs.sed eo ꝙ in ipsa ponit mod^9^ cōtingētie. Alia est ꝺ contigenti possibili i qua.s. ponit ille mod^9^ ꝯtingēs capt^9^ ꝑ ꝯtigenti necessario.⁊ alia dr̄ ꝺ ꝯtingēti nō necessario i qua ponit ꝯtigēs captū ꝑ nō necessario. ¶ 4ª distictio. duplr̄ pōt itelligi modales ꝯuerti. Uno modo ſm se totas.ita ꝙ modus fiat subꝫ ⁊ totū dictū fiat p̄dicatū ⁊ ecōtra.⁊ de tali ꝯuersione n̄ tractat arist.i textu. Alio mō pōt itelligi ꝙ ꝯuertant ſꝫ suas p̄tes.s. quo ad dcm̄.ita ꝙ p̄cisū p̄dicatū dicti fiat p̄cisū subm̄ dcī: ⁊ eꝯ.⁊ ꝺ tali ꝯuersione modaliū tractat aristo.

Secundo sciēdū ē.ꝙ i scꝺa parte p̄ncipalib^9^ capituli determinat aristo: ꝺ ꝯuersione ꝑpōnum modaliū. Et ꝯtinet duo pnucta. In p̄mo determinat ꝺ conuersionibus ꝑpōnuꝫ ꝺ necessario ⁊ itēdit duas cōcl'ones. Quaꝝ p̄ma ē hec.oēs ꝑpōes ꝺ necessario ꝯuertūtur sicut ille ꝺ inesse. patet q2 vl'is negatiua ꝯuertitur in vl'eꝫ negatiuā.sed vl'is affirmatiua ⁊ p̄ticl'aris affirmatia ꝯuertunt in p̄ticularē affirmatiuā. Prima ps pꝫ. q2 bn̄ seq̄t nullū.b.eē.a.ē nece.g° nullū.a.eē.b.ē necesse:q2 oppo^m^ ꝯsequētis repugnat an̄ti.ergo ꝯsequētia ē bona. Anīcedēs pꝫ:q2 oppo^m^ ꝯn̄tis est ista quoddā.a.ꝯtingit eē.b.ad quā sequit ista.qꝺdā. b: ꝯtingit eē.a.q̄rum vtraqꝫ ps repugnat antecedēti 2ª ps pꝫ.q2 bn̄ seq̄t.oē.b.nece ē eē.a.g̃ qꝺdā.a.nece ē eē.b.q2 ex opposito ꝯn̄tis.s.nullū.a.contingit eē .b.infertur oppositū an̄tis.s.nullū.b.cōtingit eē.a. ⁊ silr̄ ꝓbari pōt conuersio particularis affirmatie. ¶ Scꝺa ꝯclusio.ꝑpō particularis negatiua de necessario non conuertit simplr̄ ꝑpter causaꝫ p̄us dictā in conuersionib^9^ ꝑpositionuꝫ de iesse. In 2° p̄ucto ꝺterminat aristo. de conuersionibus ꝓpōnū de ꝯtingēti.⁊ ꝯtinet qnqꝫ ꝯclusiōes.p^a^ ꝺ tangit vnā diuisionē contingentis. ⁊ est hec. contingens

dicit̃ tripl'r: Naȝ quoddã ẽ contingẽs necessariuȝ.
aliud est non necessarium. ⁊ aliud contingens al/
tum qd̃ cõuertitur cũ possibili. ¶ 2ª ꝯclusio. oẽs
ꝓpões affirmatiue d̃ ꝯtingẽti cõuertũt̃ sicut ille d̃
ieẽ. ⁊ d̃ necio. pȝ. qꝛ bñ seqtur oẽ .b. vl' quoddã .b.
cõtingit esse .a. g̃ aliquod .a. contingit eẽ .b. qꝛ ex
opposito ꝯñtis .s. cõtigit nullũ .a. eẽ .b. ifert̃ oppm
añtis .s. ꝯtingit nullũ .b. esse .a. ¶ 3ª ꝯ. ꝓpões ne
gatiue d̃ cõtingẽti alto eodẽ mõ ꝯuertũt̃ sicut ille
de ieẽ. pȝ. qꝛ vniuersalis negatiua ꝯuertit̃ i vl'em
negatiuã. ⁊ ꝑticularis negatiua nõ cõuertit̃ in ter
minis. Pria ps pȝ ꝑ duo exẽpla. Primũ exẽplũ
est d̃ cotingenti necessario. nã bñ seqt̃ ꝯtigit nullũ
equũ eẽ hoiem. ergo cõtingit nullũ hoieȝ eẽ equũ
Scõm exẽpluȝ est de ꝯtingenti nõ necio quia bñ
seqtur cõtigit nullã tunicã eẽ albã. g° cõtigit nullũ
albũ eẽ tunicã. qꝛ oppm ꝯñtis repugnat añcedẽti.
Naȝ oppm ꝯñtis est. ñ cõtigit nullũ albũ eẽ tunicã
qd̃ eqpolet huic. necẽ est quoddã albũ ee tunicaȝ
que sic conuertitur. necesse est quandam tunicam
esse albã. ⁊ vtraq; illaꝝ repugnat añti. s. huic. con
tingit nullã tunicam esse albã. Et addit aristo. q ꝑ
ticularis negatiua de cõtingenti alto nõ cõuertit̃
simpl'r ꝑꝑ causã pri⁹ dictã. ¶ 4ª ꝯclusio. ꝓpões
negatiue de ꝯtigẽti ad vtrũlibet ñ ꝯuertũt̃ simpl'r
sicut ille de ineẽ. qꝛ vl'is negatiua de ꝯtingẽti nõ
ꝯuertit̃ simpl'r. sȝ ꝑ accidẽs tm̃ vel in oppositã q̃lita
tẽ. sed ꝑticularis negatiua bñ conuertitur simpl'r
in ꝑticularẽ negatiuaȝ vt iferi⁹ videbit̃ capitulo d̃
cõtingẽti. Sȝ qꝛ dicit ꝑus istas negatiuas. contin
git nullũ hominẽ esse albũ. necẽ est nullum homi
nẽ eẽ equũ crederet aliqs q iste sũt simpl'r negati
ue: iõ ad hoc remouẽdũ posuit aristo. quintã con/
clusionẽ. s. q ꝓpões in qbus modus affirmatur ⁊
vbũ negat̃ non sũt negatiue. imo hñt affirmatiuã
figurã: idẽ sũt de spẽ ꝓpõnum affirmatiuaꝝ. patȝ
qꝛ sicut se hȝ esse ⁊ ñ eẽ in illis de iesse. ita se habȝ
mod⁹ in modalib⁹. Sed in illis de ineẽ: ille dñr sim
pl'r affirmatiue in qbus affirmat̃ hoc verbũ est. g°
in modalib⁹ ille sũt simpl'r affirmatiue i qbus affir
mat̃ modus. Minoꝛ pȝ. qꝛ iste sũt simpl'r affirma/
tiue. est nõ bonũ. est ñ albũ. ⁊ vl'r qñ dr̃ h̃ ẽ non hoc
⁊ qꝛ ñ feci mentionẽ de conuersione ꝓpositionũ d̃
ꝑdi catis infinitis cꝰ sũt iste. est ñ bonũ. est nõ albũ
crederet aliqs q alio⁹ conuerterent̃ q̃ȝ dictuȝ sit.
hoc remouẽs dicit q huiusmodi ꝓpões d̃ ꝑdica/
tis ifinitis eodem mõ conuertũt̃ sicut alie affirma
tiue de qbus dictũ ẽ supi⁹ in pl'ibus locis ⁊cetera.

Tertio sciendũ est. q circa hũc textuȝ inci
dũt q̃ttuoꝛ difficultates. ¶ Prima
vtꝝ sit veꝝ illud qd̃ dr̃ i textu. s. q in oĩb⁹ affirma
tiuis de contingẽti sil'r se habebãt ꝯm conuersio
nẽ sicut in illis de inesse. Et vr̃ q ñ. qꝛ ñ seqtur cõ
tingit ad vtrũlibȝ oẽ ens esse deũ. ergo contingit
ad vtrũlibȝ quendaȝ deũ esse ens. cuȝ añs sit veꝝ
⁊ ꝯsequẽs falsũ: Rñr per duo dcã. Primum q
in hoc capl'o ꝑncipal'r itendit arist. de modalibus
in sẽsu composito q conuertunt̃ sicut ille de iesse:
Quaruȝ conuersio põt ꝓbari per illud ꝑncipium
si añs est necessarium consequẽs erit necessariũ. ⁊
si añs sit contigens cõsequẽs erit cõtingẽs. ¶ 2m
dcm̃ q ꝑdicta conclusio text⁹ dȝ intelligi de ꝓpõi
bus de contingẽti in sensu composito ⁊ capiendo
ꝯtingens ꝓ ꝯtingẽti necessario vel ꝓ cõtingẽti al/
to qꝛ ꝓpositio de cõtingẽti ad vtrũlibet ñ cõuerti/
tur in illã de eodeȝ modo. sȝ in vnaȝ de contingẽti
alto. qꝛ ñ seqtur. cõtigit ad vtrũlibet oẽ animal eẽ
hominem. g° ꝯtingit ad vtrũlibet quendã hominẽ
esse aial. cũ añs sit veꝝ ⁊ ꝯseqñs falsũ. Sed si in añ
cedẽte capiat̃ cõtingens ꝓ cõtingenti ad vtrũlibȝ
⁊ in ꝯseqnte ꝓ contingenti alto ⁊ tũc bñ valet con
sequentia. ¶ 2ª difficultas. q̃re est q vl'is negati
ua de ꝯtingenti nõ cõuertit̃ simpl'r. sed bñ ꝑticula
ris negatia. rõ ꝑmi ẽ qꝛ vl'is negatiua d̃ ꝯtigenti
ad vtrũlibet equipolet vl'i affirmatiue q̃ ñ ꝯuertit̃
simpl'r. sed tantum ꝑ accidẽs. iõ neq; vniuersalis
negatiua sibi equipollẽs põt conuerti simpl'r. Rõ
scdi ẽ qꝛ ꝑticularis negatiua d̃ ꝯtingenti ad vtrũ
libet est eqpolẽs vni ꝑticl'ari affirmatiue q̃ põt cõ
uerti simpl'r. iõ ⁊c. ¶ Tertia difficultas. ql'r ẽ sal
uabile ꝓpositõẽs modales i qbus verbũ negatur
solũ. ⁊ nõ modus. eẽ affirmatiuas. cũ tamẽ i scdo
periarmẽias tales dicte sint negatiue. Rñdetur ꝑ
vnã distictõem ⁊ duo dicta. ¶ Distinctio est hec.
ꝓpões modales in quibus verbũ negatur ⁊ nõ
modus sunt duplices quedam sũt de sẽsu diuiso:
Alie sũt de sẽsu composito. ¶ Primum dictum.
est istud. ꝓpositiones modales de sensu diuiso. i q
bus dictuȝ negatur solũ ⁊ ñ modus dñr simpliciť
negatiue. quia i talib⁹ pars ꝑncipalior copule ne
gatur. vt i scdo periarmẽias dicebatur. ¶ 2m dcȝ.
modales ꝯposite i qbus solũ verbũ negatur ⁊ non
modus sũt simpl'r affirmatiue per ratõem textus
additam ad hanc cõclusionẽ. patet etiam aliunde
quia nũq; ꝓpositio redditur negatiua nisi copula
pꝛicipalis negetur. Sed i modalibus compositis
modi icludunt hoc verbum est quod debet esse co
pula pꝛicipalis i ipsis. Nam tãtum valet contin
git sicut ꝯtigẽs est. tale autem verbum i ipsis iclu
sum nõ potest negari per solam negatõem latam

ad dictum. Sed cum hoc requiritur ꝙ negatio feratur ad modum icludẽtē talem copulã verbalẽ. Ultra dr̃ ꝙ in modalibus cõpositis ſi pter modum ponatur explicite hoc verbũ ẽ. idicatiui modi tũc ad dandã negatiuã ſufficit negationẽ ferri ad illud vbũ ẽ. lꝫ nõ ferat ad modũ. vt iſta ẽ affirmatiua neceſſe eſt nullũ. b. eẽ. a. ꝛ tñ iſta eſt negatiua neceˀ nõ ẽ. b. eẽ. a. i qua tñ neˀ ñ cadit ſupra modũ. Silr̃ iſta dr̃ negatiua. ꝯtingens nõ ẽ. b. eẽ. a. nõ qꝛ neˀ cadat ſupra modũ. ſed qꝛ cadit ſupra copulã iplicatã i h verbo contingit. ¶ 4ª difficultas. vtꝝ idẽ requiritur ꝛ ſufficiat ad vitatē ꝓpoſitionum de oibus modis ꝯtingentis. Rñdetur ꝙ non ſed ad vitatē ꝓpoſitionis de cõtingenti alto regritur ꝛ ſufficit ꝙ ita poſſit eẽ ſicut ſignificat̃ p eiˀ dictum. ideo ad cõtradictoriam eiˀ dandã oꝫ dare vnam negatiuam de poſſibili. ſed ad vitatẽ ꝓpoſitiõis de cõtingenti neceo requiritur. ꝛ ſufficit illud idē ꝙ verificat̃ ꝓpoſitio de cõtingenti neceo. ꝛ ſilr̃ daret̃ contradictoria eius ſicut daretur ꝯdictoria de neceo. Ad veritatẽ ãt ꝓpoſitionũ ꝺ cõtigenti nõ neco regrit̃ veritas vnius copulatiue cuius prima pars ſit negatiua de neceſſario. ꝛ ſecunda ſit negatiua de ipoſſibili. ꝛ id o ad dandum eiˀ contradictoriam oꝫ dare vnã diſiunctiuam de ptibus contradicentibus.

Concluſio reſponſalis. oẽs propoſitiões ꝺ neceſſario vl̃ contingẽti neceſſario tam affirmatiue ꝙ̃ negatiue ꝛ oẽs affirmatiue de contingenti ꝛ oẽs negatiue de cõtingenti alto cõuertunt̃ eodẽ modo ſicut ille de ieſſe. ſed negatiue de contingenti nõ neceſſario oppoſito mõ cõuertuntur. qꝛ vl̃is negatiua cõuertitur per accidens. ꝛ particularis negatiua ſimplr̃. ꝯ ꝙ̃tum ad omnes ſuas ptes ſatis ꝓbata eſt in textu.

Primo dubitatur. Utꝝ modales cõpoſite poſint cõuerti q̃ ad ſe totas. ꝛ modales diuiſe poſſint ꝯuerti q̃ ad dictum. ¶ Ad primam partẽ dubij rñdetur p duo dicta ꝛ vnam diſtinctionem. ¶ Primum dictũ eſt iſtud. modales cõuerti ſm ſe totas ẽ modũ g directa p̃dicatiõe p̃dicatur de dicto fieri ſubm. ꝛ dictũ fieri p̃dicatũ ¶ Secũdũ dictũ. modales cõpoſite de vi ſermonis ſũt ſimplr̃ cathegorice de ineſſe. ꝛ ſingulares vt alias patuit in 2ᵒ piermenias. ¶ Diſtinctio ẽ h. duplices ſũt modales. q̃dam ſũt i quibˀ põitur modus deſignatus aduerbialiter q̃ ꝓprie dicunt̃ modales diuiſe. ꝛ ille nõ poſſunt conuerti ſm ſe totas cũ aduerbiũ nõ poſſit ſubijci p ſe nec p̃dicari. Alie ſunt modales in quibus modus deſignatur noiatr̃ ꝛ tales ꝓpie vocantur modales. compoſite. ꝛ ille poſſunt conuerti ſm ſe totas. qꝛ iſta eſt bona cõuerſio hominẽ eẽ aial ẽ neceˀ. g neceſſe eſt hoiē eẽ aial qꝛ oppoᵐ ꝯñtis. ſ. nõ neceˀ eſt hoiem eẽ aial. nõ põt ſtare in veritate cũ añte. ꝛ lꝫ modus debeat ſp p̃dicari directa ꝛ ordinata p̃dicatiõe põt tñ ſubijci p̃dicatiõe idirecta ꝛ oẽs tales cõuerſiões ſũt ꝯuerſiones ſimplices ¶ Ad ſecũdã ptẽ dubij rñr p vnam diſtinctionē q̃ ẽ hec. modales diuiſas ꝯuerti q̃ ad dcm̃ põt duplr̃ itelligi vno mõ ꝑut ꝯuerˀ idẽ ẽ ꝙ ꝺ pciſo ſbo dici facere pciſũ p̃dicaᵐ. ꝛ eꝯ. ꝛ ſic cõit ſolꝫ capi ꝯuerſio i modalibˀ. nec h mõ modales diuiſe pñt formalr̃ ꝯuerti i modales diuiſas. qꝛ ñ ſeqtur. creantẽ eẽ deũ ẽ neceˀ. g deum eẽ creãtẽ ẽ neceˀ qꝛ i ſenſu diuiſo añs ẽ verũ ꝛ ꝯñs falſum. Alioˀ pñt modales diuiſe ꝯuerti capiẽdo ꝯuertere ꝑut idẽ eſt ꝙ facere illud ꝓnomẽ hoc demõſtrãs illud p q̃ ſupponebat ſubm dicti eẽ p̃dicatum dci ꝛ eꝯ ꝛ ſic modales diuiſe formalr̃ ꝯuertunt̃ i modales diuiſas. vt bene ſeq̃t creãtẽ eẽ deũ eſt neceſſe. gᵒ deum eẽ h eſt neceſſe demõſtrando p ly hoc illud p quo ſupponebat creans i ſubo dicti.

Secundo dubitatur. Utꝝ ꝓpoſitiones ꝺ poſſibili ꝯuertantur eodẽ mõ ſicut ille de ꝯtigẽti ꝛ ille de ipoſſibili cõuertãtur eodẽ mõ ſic ille de neceſſario. Rñdetur ꝓbabilr̃ ꝙ ſic. p̃ma pars pꝫ. qꝛ cõtingens ꝛ poſſibile cõuertũtur. ſcða ps pꝫ. qꝛ ꝓpões ꝺ neceſſario ineẽ. ꝛ ꝓpoſitiones de neceo non ineẽ. ꝯuertũtur eodẽ mõ. ſed ꝓpões de ipoſſibili ieẽ equallẽt illis de neceo ñ ineẽ. ergo ꝓpoſitiones de ipoſſibili eodẽ mõ. ꝯuertũtur ſic ille ꝺ neceo. nec ẽ itelligẽdũ ꝙ affirmatiue ꝺ ipoſi ꝯuertãtur eodẽˀ ſic affirmatie ꝺ neceo. ꝛ negatiue ꝺ ipoſi ſic negatiue de neceo. qꝛ bene ſeq̃t oẽm hoiē eẽ aial eſt neceſſe. ergo q̃ddã aial eẽ hoiē eſt neceˀ. ꝛ tñ ñ ſeq̃t oẽ aial eẽ hoiē ẽ ipoſe. gᵒ quedã hoiem eẽ aial ẽ ipoſe. ſed ẽ itelligẽdũ ꝙ ꝓpões de ipoſſibili ꝯuertũtur eodẽˀ. ſicut ille de neceo quibˀ equipollẽt. ꝛ qꝛ iſta. oẽ aial eẽ hoiē eſt ipoſe. eqpollet vni pticulari negatiue de neceo. ſ. iſti quoddã aial non eẽ hoiē eſt neceˀ. que non põt conuerti. iõ nec p̄cedẽs vniuerſalis poteſt conuerti.

Tertio dubitatur. Utrum propoſitiones ꝺ neceſſario negato conuertantur eodem modo ſicut ille de neceſſario affirmato. ꝛ ille de contingenti negato ſicut ille de contingenti affirmato. reſpondetur per vnam diſtinctionem tres ſuppoſitiones ꝛ duo dicta. ¶ Prima ſuppoſitio ẽ hec. propoſitiones dicuntur de contingenti negato i qbˀ fert̃ negatio ad ꝯtigẽs. vt dicendo. hoiem eẽ aial non eſt ꝯtingẽs. ꝛ ille dr̃ de neceo negato

i quibus negatio fertur ad modū vt dicēdo. oē animal eē hoiez n̄ ē nec̄e. ¶ 2ᵃ suppō. ppō d̄ mō negato nō āpli⁹ meret̄ dici de illo. sȝ de alio. cui eq̄pollet. sicut negatiua disiūctiua nō p̄pe dr̄ disiūctiua sed magis cōiūctiua de ptib⁹ c̄dicētib⁹. ¶ 3ᵃ suppositio. oēs ppōnes de nec̄io negato eq̄pollēt vni de cōtingenti affirmato ⁊ de dictis c̄dicētibus. sil'r oīs ppō de cōtingenti negato eq̄pollet vni de necessario affirmato. ¶ p̄mū dc̄m est istud. ppōnes de nec̄io negato debēt c̄uerti sicut ille de cōtingēti affirmato. quib⁹ equipollēt vt ista quēdā hoiem eē albū nō est nec̄e. sic cōuertit̄ quoddā albū eē hominē nō est nec̄e. q̄ sua equipollēs de cōtingēti affirmato. s. ista nullū hoiem eē albū ē cōtingens cōuertit̄ simpl'r. ex q̊ sequit̄ q̄ ista oē aial eē hoiem nō ē nec̄e. sic dȝ cōuerti. g̊ q̄ndā hoiez eē aial nō ē necesse cū a̅ns sit verū ⁊ c̄n̄s falsū saltē in sensu cōposito. ⁊ hoc ē iō q̄ illa equipollet vni pticulari negatiue de c̄tīgēti affirmato. s. isti quoddā aial nō esse hoiem ē cōtingēs. q̄ nō pōt c̄uerti. g̊ nec precedēs v̄lis poterit conuerti. ¶ 2ᵐ dc̄m. ppositiones de cōtingenti negato eodē mō cōuertunt̄ sicut ille de necessario affirmato quib⁹ equipollēt. vt ista quēdā hoiem esse aial nō est cōtingens: sic c̄uertit̄. g̊ q̊ddā aial eē hominē n̄ ē c̄tingēs. q̄ sua equipollēs d̄ necessario. s. ista quedā hominē esse animal est necesse. conuertitur simpliciter.

Ad rationes Ante oppositū. Ad p̄maȝ dr̄ q̄ si i illis trib⁹ cōuersionib⁹ arguat̄ a sensu c̄posito ad sensum cōpositū ⁊c̄ cōsequentia erit bona. sed sicut c̄n̄s ē falsum. ita ⁊ a̅ns. Si v̄o arguatur a sēsu diuiso ad sēsū diuisuȝ etiā c̄n̄a erit bona ⁊ tn̄ a̅ns ⁊ c̄n̄s erūt v̄a. si aūt al'r arguatur cōmittit̄ fallacia cōpositionis ⁊ diuisiōis ¶ Ad secūdā dr̄ sil'r. ¶ Ad tertiā dr̄ q̄ ista ppositio ē de c̄tigēti alto ⁊ nō de cōtingēti n̄ necessario q̄ q̄n̄cūq̄ in aliqua ppositione accipit̄ cōtingens sine addito tūc de vi sermōis i illa ppositiōne stat p̄ contingenti alto. ¶ Ad c̄firmationē dicitur q̄ i illis de inesse semp est incōueniens arguere a nō distributo ad distributum non autem semper incōueniens est in modalibus.

Queritur Utꝝ quattuor cōbinatōes vtiles p̄me figure sint formales c̄n̄e. ¶ Arguit̄ p̄mo q̄ n̄

q

q̄ nō sequit̄ oīs eēntia diuina est pater oīs filius in diuinis est eēntia diuina g̊ oīs fili⁹ in diuinis est pater. ⁊ tn̄ ibi est dispositio p̄me cōbinationis. ergo in p̄ma cōbinatione nō est c̄sequētia formalis. ¶ Arguit̄ secūdo sic. non sequit̄. nullum viuens gn̄abitur. oīs hō est viuēs. ergo nullus homo generabit̄. ⁊ tn̄ ē dispositio secūde cōbinatiōis. igr̄ ⁊c̄. ¶ 3º sic. non sequit̄ oē es est nāle. statua est es: ergo statua ē nālis. ergo tertia cōbinatio nō est formalis c̄n̄a. ergo ⁊c̄. ¶ Arguitur 4º nō seq̄tur. nullū dextrū ē sinistrū alicui⁹ hois. oculus ē dexter. g̊ alicui⁹ hominis oculus n̄ ē sinister. ⁊ tn̄ ibi ē dispositio quarte cōbinatiōis. g̊ ⁊c̄. In oppoᵐ ē aristo.

Primo sciendū ē. q̄ p̄ declaratione teriorum ponūtur due diffinitiones ⁊ vna distinctio ¶ p̄ma diffinitio est. fiᵃ est possibilis triū termiorum ordinaꝰ penes subiectionem ⁊ predicationem. Et diuiditur i tres figuras quaꝝ diffinitiones patebūt i textu. ¶ 2ᵃ diffinitio est hec. cōbiatio siue modus q̄d idē ē. ē duaꝝ ppōnū s̄ȝ debitam qualitatē ⁊ q̄ntitatē possibil' dispositio. ¶ distinctio est hec. tripl'r ē distributio. q̄dā est distributio in termino q̄ fit q̄n̄ dādo singl'ares alicui⁹ v̄lis nō sumitur aliquis termius extrinsecus. sed subȝ ppotitionis v̄lis singularizat̄ p̄ hoc pnomē demōstratiuum. h̄. vt singularis istius vniuersales oē aiatū est corpus si fiat distributio in termino debent sic dari hoc animatum est corpus. ⁊ hoc aiatum ē corpus ⁊ non est aliquod animatuȝ quin sit corp⁹. alia est distributio extra terminū quādo singl'es explicantur addēdo aliq̄d extrisecū. vt singl'es p̄dcē ppositionis vniuersalis sic explicantur hoc q̄d ē aiatum est corpus. ⁊ illud q̄d est aiatum est corp⁹ nec ē aliquid q̄d sit aiatum q̄n sit corp⁹. ¶ Tertia distributio est extra numerum q̄n̄. s. singl'es alicuius vniuersalis explicantur per aliuȝ numerum a numero subi vniuersalis sicut singulares dicte vniuersalis sic explicantur hec que sūt aiatum s̄t corpus. ⁊ ea q̄ sūt aiatum sūt corpus p̄ h̄ ⁊ illa demonstrando ptes corporis aīati. s. manū ⁊ pedem. ⁊ nō sūt aliqua que sūt aiatum quin illa sit corpus. Ex ista distinctione elicitur tale documentum. Si in maiore p̄dictarum combinationum sit distriꝰ tam in termino q̄ȝ extra terminum tam i numero q̄ȝ extra numeruȝ tales cōbinationes erunt c̄n̄e formales. Si autem in ip̄is sit solum distributio i termino etiam erūt c̄n̄e formales.

Secundo notandum est. q̄ in hoc secundo tractatu determinat aristoteles de formatione sillogismorum ex propositionibus de inesse. Et cōtinet q̄ttuor capitula. quoꝝ p̄ᵐ est in quo docet formationē sill'oꝝ ex ppositionibus de inesse in p̄ma figura. ⁊ c̄tinet deceȝ c̄clusiones In quaꝝ p̄ma p̄ponit i textū. ⁊ est hec. his determiatis q̄ supi⁹ sūt d̄clarata. iaȝ dicēdū ē p̄ q̄ q̄'ad t̄mios

ꝛ quo ad ꝓpositiones. ꝛ q̃n quo ad figuram ꝛ quō q̃ ad modū fiat oīs sill'ts. ꝛ postea dicēdū ē de dmō stratione. ꝛ hꝰ cām assignat. qꝛ sill'ts ē vniuersalioꝛ q̄ demōstratio. ḡ pꝰus determinādū ē de sill'to sim pliciter q̄ de demōstratione. aīs pꝫ qꝛ oīs demō/ stratio est sill'ts. sed nō oīs sill's ē demōstratio ℂ zᵃ ꝯ tangit diffinitiōem pme figure ꝛ ē hec. qñ igitur tres termini sic se hñt adinuicem. vt postremꝰ. idest minor extremitas sit in toto medio. idest subijciat̃ vl'r ꝛ affirmatiue respectu medij ꝛ mediū sit in to to pmo sic. vel nō sic idest subijciatur vl'i affirmati ue vel negatiue respectu maioris extremitatis tūc necesse ē sillogismum pfectū eē extremitatū idest ꝯcludere extremitatē de extremitate. Et decla/ rat terminos dicēs ꝙ mediū ē qñ ipm est in alio. s. i maiori extremitate. ꝛ aliō. s. mioꝛ extremitas est i ipo. s. medio ꝛ ē h̄a positiōe medij positio vel me diū. Sꝫ extrema sūt quoꝝ vnū ē i medio ꝛ in alio est mediū. ꝛ in hac ꝯclusione ꝯtinent̃ due ꝯbina tiones vtiles q̄ faciūt secūdā ꝛ tertiā ꝯclusiones: pma ꝯbinatio ē hec. ex duabꝰ vl'ibꝰ affirmatiuis in prima figura fit bonꝰ sill'ts. pꝫ. qꝛ si. a. de oi. b. ꝛ. b de oi. c. pdicet̃ necē ē. a. de oi. c. pdicari. qꝛ talis sil/ logismus regulatur p dici de oi. zᵃ ꝯbinatio ē ex duabus vl'ibꝰ quaꝝ pma est negatiua ꝛ scda vl'is affirmatiua. fit bonus sill's in celarent. pꝫ qꝛ si. a. de nullo. b. ꝛ. b. de omni. c. pdicetur necesse est. a. d nul lo. c. pdicari. qꝛ talis sillogismus regulat̃ p dici de nullo. ℂ 4ᵃ ꝯclusio. maioꝛe vl'i affirmatiua ꝛ mio re vl'i negatiua. non fit bonus sillogismus i pma fi gura. pꝫ. qꝛ in tali ꝯbinatione sūt dabiles termini i qbus oi ꝛ in quibus nulli. termini i qbus omni. vt aīal homo equꝰ. termini i quibꝰ nulli. vt aīal hō la/ pis. ℂ 5ᵃ ꝯclusio. ex ambabꝰ vl'ibus negatiuis in pma figura nihil seqtur. pꝫ qꝛ i tali dispositione ꝛ i tali ꝯbinatione. sūt dabiles termini i qbus oi ꝛ in quibus nulli. termini i qbus oi sūt scia. linea. medi cina. termini i qbꝰ nulli sūt scia. liea. vnitas. ℂ 6ᵃ ꝯclusio ꝙ maioꝛe vl'i affirmatiua ꝛ mioꝛe pticulari affirmatiua. fit bonus sillogismus in darij. ℂ 7ᵃ ꝯ. maiore vl'i negatia ꝛ miore pticulari affirmatia fit bonus sillogismus i ferio. ℂ 8ᵃ ꝯclusio. ex vna vl'i ꝛ altera pticulari dispositis aliter q̄ duobus mo dis pdictis nūq̄ fit bonus sillogismus. sed ꝯbina tio inutilis. ꝛ ad declarationem terminoꝝ addit ꝙ maior extremitas ē terminus i quo est mediū. sed minor extremitas ē terminꝰ qui ē i medio. Cōsr̄ p bat tres pdictas ꝯclusionē. s. sextā septimā ꝛ octa uā. Et pꝰ ꝓbat sextaꝫ qꝛ si. a. insit. oi. b. ꝛ. b. alicui. c tūc necesse erit. a. alicui. c. inesse. qꝛ talis sillogismꝰ regularur p dici de oi. ℂ 6ᵃ ꝯclusio ꝓbat̃ sic. qꝛ si a. nulli. b insit. ꝛ. b. alicui. c. tūc necesse ē. a. alicui. c. ñ inesse. qꝛ talis sillogismꝰ regulatur p dici de nullo Et addit ꝙ siue minoꝛ fuerit pticularis siue idefi nita dū tñ fuerit affirmatiua sēp fit bonꝰ sillogismꝰ

Tertio sciendū est. ꝙ circa hunc textū inci dit vna difficultas. Utꝝ. s. oēs sillo gismi prime figure sint pfecti: ꝛ vr̃ ꝙ nō. qꝛ sillogis mus pfectus ē qui de necessitate ꝛ euidēter infert suam ꝯclusionē. Sꝫ in pma figura sūt multi sillogis mi q ō necessitate nullā ꝯclusionē iferūt sic i ill' in q̄ꝝ dispōe ieniūt̃ t'mi i qbꝰ oi ꝛ i qbꝰ nulli. Pro rñ siōe ē supponēdū ꝙ aristo. i hac pte ꝓbat octauā ꝯ clusionē q̄ ꝯtinet sex ꝯbinatōes iutiles. ℂ Pꝛia ē hec. maiore pticulari affirmatiua. ꝛ minoꝛe vl'i af/ firmatia. ℂ zᵃ ē maioꝛe pticulari negatia. ꝛ mino re vl'i affirmatia. ℂ 3ᵃ ē maioꝛe pticulari affirma tiua ꝛ minore vl'i affirmatiua. ℂ 4ᵃ est maioꝛe pticulari negatiua. ꝛ minore vl'i negatiua. ℂ 5ᵃ ē minore vl'i affirmatiua ꝛ minoꝛe pticulari negati ta. ℂ 6ᵃ ē maioꝛe vl'i negatiua ꝛ minoꝛe pticula/ ri affirmatiua. Duas pmas ꝯbinationes sic̄ ꝓbat ari. qꝛ si. a. alicui. b. inest vel nō iest. ꝛ. b. oi. c. inest. ñ sequit̃ ꝯclusio. sꝫ sūt dabiles termini i qbus oi ꝛ in quibus nulli. Termini i qbus oi sūt. bonū hitꝰ pꝛu dētia. Et termini i qbꝰ nulli sunt. bonū. hitus indi sciplina: Est. n. indisciplina hitus oppositus prudē tie. Tertiā ꝛ quartā ꝯbinationes simul ꝓbat. qꝛ si ꝛ b. nulli. c. inest. a h̄o alicui. b. inest. vel ñ iest. ñ erit sillogismus. qꝛ dabiles sūt termini i quibꝰ oi. vt al bum equꝰ cignus. ꝛ etiā termini i qbus nulli. vt al bum. equꝰ. coꝛuus. Et addit ꝙ siue maioꝛ fuerit p ticularis siue idefinita idē erit iudiciū ℂ 5ᵃ combi natio ꝓbatur. qꝛ si. a. qdem oi. b. inest ꝛ. b. alicui. c. nō iest. vl' nō oi inest. nō erit sill'ts. sꝫ erūt dabiles ter mini i qbus oi. vt aīal. hō albus. ꝛ termini i qbꝰ nul li. vt aīal cignus. ꝛ nix. ℂ 6ᵃ ꝯbinatio ꝓbat̃. qꝛ si. a: nulli. b. isit. ꝛ. b. alicui. c. insit non erit sill'ts. sed erūt dabiles termini. i qbus oi vt animatuꝫ homo. nix ꝛ termini in quibus nulli. vt inaiatū. hō cignus: zº ꝓbātur due vltime ꝯbinatiōes. s. ꝙ minoꝛe pticu lari negatiua. ꝛ maiore vl'i siue affirmatia siue ne gatiua nō erit sillogismus. qꝛ minoꝛe vl'i negatiua nihil sequitur. ḡ etiā minoꝛe exñte pticulari nega tiua nihil seqtur. tꝫ ꝯña p idefinitam. qꝛ quod non sequitur ad aīs ñ sequitur ad ꝯñs. sed vl'is negati ua est aīs ad pticularem negatiuā vl' indefinitam ḡ si ad vniuersalem negatiuā ñ seqt̃ ꝯº nec etiā ad particularem negatiuam sibi subalternā. ꝛ ex hac rōne elicitur ista rl'a ꝯñarū. q̄ nō sequit̃ ad aīs nō

sequitur ad cõsequẽs. ¶ Nona cõclusio pꝫ. quia ex duabus ꝑticularibꝰ vel altera idefinita ꝛ altera definita.i.ꝑticulari aut etiã ãbabꝰ idefinitis qͥlitercũqꝫ dispositis ñ fit sillogismꝰ. sed dãtur termini ĩ qͥbus oĩ. vt aĩal:albũ.hõ. ꝛ termini ĩ qͥbꝰ nulli. vt aĩl albũ lapis ¶ x^{a} cõclusio. oẽs sillogismi facti ĩ hac figura fꝫ dispõem q̃ttuor cõbinationũ vtiliũ sũt ꝑfecti. pꝫ qꝛ oẽs tales regulantur imediate ꝑ dici de oĩ si sint affirmati. vl' ꝑ dici de nullo si sint negatiui Concludit vlteriꝰ correlarie ꝙ ꝑ hãc figurã oñdũtur oĩa gña ꝓbleumatũ.s. vl'e affirmatiuũ ꝛ vl'e negatiuũ.ꝑticulare affirmatiuũ ꝛ ꝑticulare negatiũ.

Conclusio

vñsalis.4.sũt ꝯbinatiões vtiles ꝑme figure q̃ sunt ꝯñe formales tribus cõditionibꝰ obseruatis. Prima ꝙ sẽper in maiori fiat distriõ tam ĩ termino q̃ꝫ extra terminũ. 2^{a} ẽ ꝙ illud ꝑcise qd̃ est subiectũ vl' ꝑdicatũ in vna sit subm vel ꝑdicatũ ĩ alia. 3^{a} ꝙ termini teneantur vniformiter passionũ siue variatiõuꝫ logicalium. scilicet suppõnis. ãpliatiõis. appellatiõis. ꝛ sic de aliis.

Primo

dubitatur. Utrũ ꝯcedẽs ꝯñam eẽ bonã ĩ qua dãtur termini ĩ qͥbꝰ oĩ ꝛ ĩ quibus nulli possit deduci ad aliqd̃ icõueniẽs. respõdetur ꝑ q̃ttuor dicta. ¶ Primũ dictũ. ĩ formatione sillogismoꝝ ꝑme figure vtiĩ ari. istis tribus literis. a.b.c.ꝑ.a. intelligẽdo maiorẽ extremitatẽ. ꝑ .b. mediũ. ꝑ.c. minorẽ extremitatẽ. ¶ 2^{m} dictũ. qͥbuscũqꝫ tribus terminis datis sillogizabilibꝰ. ĩ prima figura dꝫ capi ꝑmus ꝓ maiori extremitate. secundus ꝓ medio. ꝛ tertiꝰ pro minori extremitate ¶ 3^{m} dictũ. termini ĩ quibꝰ oĩ sũt tres termini ex qͥbus ꝯstitui pñt due ꝑmisse vere cũ quibus stat in veritate vna vl'is affirmatiua cõposita ex extremitatibus illaꝝ premissarũ. Sed termini ĩ qͥbus nulli sũt tres termini ex quibus cõstitui pñt due ꝑmisse ṽe cũ quibꝰ stat ĩ veritate vna vl'is negatiua composita ex extremitatibus illaꝝ ꝑmissaꝝ. ¶ 4^{m} dictũ. ꝯcedẽtes ꝯñam ĩ q̃ inueniũtur termini ĩ qͥbꝰ oĩ ꝛ in quibus nulli eẽ bonam: deducunĩ ad alterum istoruꝫ icõuenientiũ vl' ꝙ ex veris sequiĩ falsũ. vl' ꝙ due ꝯ̃rie vl' ꝯ̃dictorie sũt siĩ ṽe.

Secundo

dubitaĩ. Utꝝ ꝑ aliq̃ꝫ maximam possit reprobari ꝯña in q̃ dãtur termini in quibus oĩ ꝛ ĩ quibus nulli. respondetur ꝑ duo dicta. ¶ Primum dictũ. oĩs combinatio iutilis iprobaĩ generaĩr eo ꝙ in ipa dãtur termini ĩ quibus omni ꝛ in quibus nulli. ꝛ ecõtra. oĩs cõbinatio vtilis est bona. ꝛ ꝓbatur eo ꝙ ipa regulaĩ per dici de omni vel dici de nullo. ¶ 2^{m} dictuꝫ. combinatio ad quaꝫ dãtur termini ĩ quibꝰ oĩ ꝛ in quibꝰ nulli ꝓbatur esse mala ꝯña. ꝑ istam maximã ꝙ ad aliquod añs nũq̃ꝫ seqĩ aliqd̃ ꝯñs cuꝫ quo antecedẽte stat aliqd̃ icõpossibile ipi cõsequenti. ideo ad premissas de omni non sequitur ꝯ̊ de oĩ qꝛ cũ illis premissis stat ꝯ̊ d̃ nulli q̃ ẽ icõpossibil' ꝯclusiõi d̃ oĩ.

Tertio

dubitatur. vtꝝ ꝓbatio ꝑ indefinitaꝫ teneat in veritate alicuius maxime respondetur ꝑ duo dicta. ¶ Primum dictũ. ꝙ ꝓbatione per indefinitã est ostendere aliquam ꝓpositionem non sequi ad particularem vel indefinitam ex eo ꝙ non sequitur ad suam vniuersalem q̃ est añs ad particularem vel indefinitã ¶ 2^{m} dcm̃. ꝓbatio ꝑ indefinitam tenet in ṽtute istiꝰ maxime qd̃ nõ seqĩ ad añs bone ꝯñe. nõ sequitur ad eiꝰ cõsequens. ꝛ etiã ĩ ṽtute istiꝰ qcqd nõ sequitur ad añcedẽs cũ aliquo addito nec seqĩtur ad consequens cuꝫ illo addito. ¶ Rationes ante oppositum soluuntur in ꝑ̊ notabili.

Queritur

Utꝝ sint tm̃ q̃ttuor cõbinatiões vtiles secunde figure. ¶ Arguiĩ ꝙ nõ. qꝛ due ꝑme cõbinatiões solũ differũt penes transpositionem ꝑmissaꝝ. ergo nõ sunt disticte ¶ 2º sic. minore negatiua ĩ ꝑma figura nihil seqĩ neqꝫ in secũda. ¶ 3º sic. nõ sequitur q̃libꝫ singularis alicuiꝰ vl'is est ṽa. sed ista ꝓpõ singularis. sortes est asinꝰ nõ est ṽa. ergo ista ꝓpõ ñ ẽ singularis alicuiꝰ vniuersalis. ꝛ tñ arguiĩ in quarta combinatione. g̊ ꝛc. ¶ In oppositũ est aristoteles.

Primo

sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ declaratione terminorũ ponũtur q̃nqꝫ dicta ¶ Primũ valet ad cognoscẽdũ dispõnem debitaꝫ scd̃e figure. ꝛ ẽ istd̃. q̃ñcũqꝫ mediũ ꝑdicatur ĩ vtraqꝫ ꝑmissarũ talis sillogismus ẽ ĩ secũda figura. alia dicta valẽt ad cognoscẽdũ debitã q̃ꝫtitatẽ ꝛ q̃litatẽ ꝑmissarũ secũde figure. quoꝝ ꝑmũ ẽ istud. maiore ꝑticulari ĩ secũda figura nihil seqĩtur. pꝫ tripl'r. primo qꝛ ex ṽo sequeretur falsum. secũdo argueret a nõ distributo ad distributum ter qꝛ in tali dispositione sũt dabiles termini ĩ quibꝰ oĩ ꝛ in quibus nulli. et ex hoc dicto ĩfertur aliud. s. ꝙ ĩ 2^{a} figura maior sꝑ debet eẽ vniuersalis. ¶ 3^{m} dictum. ex puris affirmatiuis ĩ secũda figura nihil sequitur. pꝫ tũ primo qꝛ ex vero sequeretur falsum. tũ secũdo qꝛ argueretur a non distributo ad distributum tũ 3º qꝛ ĩ tali dispositione sũt dabiles termini ĩ quibus oĩ ꝛ in quibus nulli. tũ quarto qꝛ propter conuenientiaꝫ aliquorum extremorũ in aliquo medio cõĩ non sequitur conuenientia illorũ inter se. ¶ 4^{m} dictũ

ꝙ in secūda figura sp concluditur negatiue. pꝫ qꝛ in scđa figura sp altā est affirmatiua ꝛ altā negatiua. sed si altera pmissarū fuerit negatiua ꝯclusio đbet eē negatiua. ergo in secunda figura semper cōcluditur negatiue.

Secundo sciēdū ē ꝙ in hoc scđo capitulo đterminat de sillogismis scđe figure. ꝛ diuidit i tres partes. Quaꝝ pᵃ cōtinet quinqꝫ cōclusiones. Quarū pᵃ tangit diffōēꝫ secūde figure. ꝛ ē hec. Quādo vero idē huic qdē oī illi vo nulli iest vel vtriqꝫ oī vel nulli figurā quidē huiusmodi voco scđaꝫ. ℂ Secūda ꝯclusio tāgit diffōneꝫ medij. ꝛ est hec. Mediū i hac figura est qđ pdicatur đ vtraqꝫ extrēitate ꝛ ponitur foras extrēitatum ꝛ est prius ēminus pōne. ℂ 3ᵃ conclusio tangit diffōneꝫ extrēitatū. ꝛ est ħ. extrēitates sūt de qbus pdicatur mediū. ℂ 4ᵃ ꝯ° tangit diffōneꝫ maioris extrēitatis ꝛ mioris. ꝛ est hec. maior extrēitas ē que iuxta mediū posita ē. ꝛ ē medius terius pōne. sed mior ē que longius sita ē a me°. ꝛ est vltimus terius pōne. ℂ 5ᵃ ꝯ° tāgit duo correlaria: pꝛ.ᵐ ē. nullus sill's ħe figure ē pfcūs. zᵐ ē ꝙ i hac zᵃ figura. potest fieri sill's vl'is vel particularis. Ultra textū ponuntur duo dicta. pꝛimū dictum ꝙ aristo. in formatōe sillogismoꝝ ħe figure vtitur his tribus lr̄is. m. n. x. p. m. itelligendo mediuꝫ per .n. maiorē extrēitatē. ꝛ p. x. minorē extremitateꝫ zᵐ dcm̄ ꝙ mediū dr̄ esse foras extrēitatū. eo ꝙ extra ambitū maioris extrēitatis. iō ēt dr̄ pm° ēmin° pōne eo ꝙ đ alijs pdicat̄. Sꝫ maior extrēitas dr̄ sita iux̄ mediū qꝛ pdicat̄ đ miori extrēitate sic meᵐ ꝛ dr̄ medius terius pōne qꝛ subr̄ respcū medij ꝛ pdicat̄ respcū mioris. sꝫ mior dr̄ eē lōgi° sita a me°. qꝛ mediū sp pdicat̄ ꝛ minor nūqꝫ pdicat̄. sꝫ sp subijcit̄. ex q̄ pꝫ ꝙ qbuscūqꝫ trib° ēmis datis ex qb° dꝫ fieri sillogismus i zᵃ fiᵃ pm° ēmin° dꝫ capi p me° z° p maiore: ꝛ 3° p minori extremitate.

Tertio sciēdū ē ꝙ i zᵃ pte h°. c. docꝫ ari. formare ꝯbiatōes vtiles scđe fig. ꝛ ꝯtꝫ .6. ꝯclusiōes. ℂ pᵃ ꝯ° ē hec. qñcūqꝫ āhe pmisse sūt vlēs dūmō altera fuerit affirmatiua ꝛ altera fuerit negatiā idr̄nter sp erit bon° sill's. ꝛ i ħ tāgit duas ꝯbiatōes vtiles. pma. maiore vl'i negatiua ꝛ minore vl'i affirmatiua fit bon° sillo° in cesare. pꝫ qꝛ bñ seqr̄. si. m. de. n. qđ nullo pdicat̄ de. x. ꝛ̃o oī. ḡ. n. qđ de. x. nullo pdicat̄. pꝫ qꝛ ꝯuersa maiore simplr̄ hēt z° mod° pme figure. zᵃ ꝯbia° est ista. maiore vl'i affiᵃ ꝛ minore vl'i negᵃ fit bon° sillo° vt si. m. pdicet̄ de oi n. ꝛ. n. de nullo x. tūc nece ē. m. đ nullo. x. pdicari. nā minore ꝯuersa simplr̄ ꝛ pmissis trāspositis hēbit̄ sillūs in z° pme figure. ℂ 3ᵃ ꝯ° tangit pfectōeꝫ taliū ꝯbinatōuꝫ ꝛ ē hec. tales ꝯbinatōes pñt reduci p impossibile ad pmā figu. nā ex oppo° ꝯdcōrio cōclusiōis cū pmissa affirᵃ sequitur oppᵐ pmisse negatie i darij. ℂ 4ᵃ ꝯ° tāgit pmā ꝯbiationē inutilē et ē hec. qñ āhe pmisse sūt vlēs affirmatiue tūc non erit sillūs. qꝛ ibi erūt dabiles termini i quib° oī vt sb stātia. aīal hō. ꝛ termini i qb° nulli. vt sbā aīal lapis. ℂ 5ᵃ ꝯ° tangit aliā ꝯbinatiōeꝫ iutileꝫ ꝛ ē ħ: qñ ambe pmisse sūt vlēs negatiue tūc non fit sillūs. qꝛ dabiles sūt termini in qb° oī. s. linea. aīal. hō. ꝛ termini in quibus nulli. s. linea. aīal. lapis. ℂ 6ᵃ ꝯ° tangit quoddā correlariū. Si in scđa figura debeat fieri sillogismus vniuersalis nece ē termios sic se habere vt dictum est.

Conclusio vñsalis. Tm̄ sunt quattuor cōbinationes vtiles in secunda figura. s. due vl'es ꝛ due pticulares. đ duabus vniuersalibus patuit in secundo notabili. de duabus pticularibus patebit i dubio sequēti.

Primo dubitatur. Utrū altera vl'i tm̄ vel ambabus vl'ibus qualitcūqꝫ dispositis sp valeat sill's i secūda figura. pꝛo solōne supponitur ꝙ aristo. in tertia. parte hui° capituli dēt minat de formatione sillogismoꝝ particulariuꝫ ꝛ continet octo conclusiones. ℂ Quaꝝ pma ē. qñcunqꝫ maior ē vl'is ꝛ minor particularis dūmo. dūmo. dꝫnt oppōire q̄litatis semp erit bonus sill's. i hac cōclusione tāgunt̄ due cōbinationes vtiles. qꝝ pma ē. maiore vl'i negatiua ꝛ minore particulari affirmatiua fit bonus sill's. vt si. m. insit nulli. n. ꝛ isit alicui. x. necesse est. m. alicui. x. non inesse. pꝫ qꝛ si conuertatur maior q̄ est vl'is negatiua tunc erit sill's pme figure in ferio. Secunda cōbinatio est hec. maiore vl'i affirmatiua. ꝛ minore particulari negatiā fit bonus sill's. vt si. m. insit oī. n. ꝛ alicui. x. non insit etiam necesse est. n. alicui. x. non inesse pꝫ reducendo talē sill'm ad barbara per ipossibile capiēdo oppositum conclusionis cum maiore inferendo oppositum minoris in barbara. ℂ Secunda conclusio tangit duas cōbinationes inutiles. pma est. maiore particulari negatiua ꝛ minore vl'i affirmatiua nō fit sill's. qꝛ i tali dispōne sūt dabiles termini. in qb° oī. vt aīal suba. coruus. ꝛ termini in quibus nulli sicut aīal. album coru°. zᵃ cōbinatio ē ħ. maiore pticulari affirmatiua ꝛ minore vl'i negatiua non fit bon° sillogism°. qꝛ sūt dabiles termini i qb° oī sic suba: aīal. lapis ꝛ termīi qb° nulli sic suba aīal scia

¶ Tertia cōclusio tāgit vnam regulam gnālem
⁊ est hec. ex vna vli ⁊ alia particulari ambab⁹ exn̄
tibus affirmatiuis vel negatiuis n̄ fit sillogismus.
ista regula cōtinet quatuor ɔbiatōes iutiles. pma
maiore vli nega tiua ⁊ miore particulari negati/
ua nihil sequitur. pȝ dupliciter quia ibi sūt termi
dabiles i quibus oi ⁊ i quibus nulli. termi i quib⁹
nulli sūt nigrum. nix. aial. sed termini in quibus oi
nō sūt dabiles si mior compatiat̄ suam subcōtra
riam. quia ex illa conclusione de omni cum a mi
nore ifertur oppositum ɔ̄dictorium subɔ̄rie mino
ris ⁊ sic due ɔ̄dictorie essent simul vē. Secūdo ꝑ
batur per indefinitam. quia quādo minor est vlis
negatiua nihil sequitur. ergo nec quādo ipa est ꝑ
ticularis negatiua. ¶ Quarta cōclusio tāgit secū
dam combinatōem inutilem. ⁊ est hec. maiore vli
affirmatiua ⁊ minore particulari affirmatiua non
fit bonus sillogismus. pȝ quia sunt dabiles t̄mini
in quibus nulli vt sūt albus. cignus. lapis. Sed t̄
mini in quibus oi non sūt dabiles. si minor secuȝ
compatiatur suā subɔ̄riam propter causam pri⁹
dictam: vbi tamē dcā minor nō compateretur su
am subcontrariam. bene pn̄t dari termini in qui
bus omni. sicut substātia aial homo. potest etiam
talis combinatio ꝓbari inutilis per indefinituȝ qꝛ
ex duabus vniuersalibus affirmatiuis nō fit sillo
gismus in secūda figura. ergo nec ex maiore vli
⁊ minore particulari affirmatiuis non fiet etiaȝ sil
logismus. ¶ Quita ɔ°. tāgit tertiam combinatio
nem. ⁊ est hec. maiore particulari ⁊ minore vli am
babus exn̄tibus negatiuis nō fit sillogism⁹. pȝ. qꝛ
sūt dabiles termini in quibus omni. vt sūt album
aial. coruus. termini in quibus nulli. sicut albuȝ. la
pis coruus. ¶ Sexta cōclusio tāgit quartam cō
binationem inutilem. ⁊ est hec: maiore pticulari af
firmatiua ⁊ minore vniuersali affirmatia nihil se
quitur. quia sūt dabiles termini i quibus omni vt
sunt. albū. aial. cign⁹. ⁊ termini in quibus nulli. vt
sunt album aial. nix. ¶ Septima cōclusio corre/
laria ex predictis est hec. altera particulari tm̄. ⁊ al
tera vniuersali ambabus exn̄tibus simil' qualita
tis non fit sillogismus. pȝ ex dictis. ¶ Octaua cō
clusio est hec. ambabus pticularibus quibuscūq
dispositis penes qualitatē nō fit sillogismus. ⁊ illa
conclusio cōtinet quattuor cōbinatiōes iutiles q̄s
declarat aristoteles: quia in tali dispositione sunt
dabiles termini in quibus omni sicut album. al'. hō
⁊ termini in quibus nulli. vt albū. aial. iaiatum. cō
sequenter epilogat dcā dicens. manifestum est ex
dictis qm̄ si termini sic se habeāt adiuicē. vt dictuȝ
est. tūc fit sillogismus de necessitate. infert postea
duo correlaria. primum est ꝙ oēs sillogismi huius
figure sūt iperfecti. perficiūtur autē per reductio
neȝ ad primā figuram. s. per cōuersioneȝ vel per i
possibile: Secūduȝ correlariū. ꝙ in hac figura nō
fit sillogismus affirmatiuus. sed oēs sūt negatiui
cōcludētes cōclusionē negatiuā. ex quibus oibus
pȝ ꝙ in ista figura sūt sexdeci cōbinationes quaꝝ
quatuor sūt vtiles ⁊ duodeci iutiles.

Secundo dubitatur. Vtruȝ reductio sillo
gismorū iperfectoruȝ ad perfe
ctos per cōuersioneȝ aut per ipossibile teneat i vir
tute alicuius maxime. ¶ Ad dubium respondet
per duas suppositiones ⁊ duo dicta. ¶ Pria sup
positio est hec. ad reducēdū sillogismos secūde fi/
gure ad sillogismos prie ꝑ ipossibile oȝ capere ma
iorē pro maiore ⁊ oppo^m^ cōtradictoriū cōclusiōis
ꝓ minore. ⁊ iferre oppo^m^ mioris. ¶ Scda suppō
ad reducēdū sillogismos t̄tie figure ꝑ impossibile
ad primam oȝ capere miorē ꝓ minore: ⁊ ɔ̄dictoriū
ɔclusionis ꝓ maiore ⁊ iferre opp^m^ maioris. ¶ P^m^
dcm̄. reductio sillogismoꝝ ꝑ ɔuersionē ipfectoruȝ
ad pfectos tȝ in v̄tute isti⁹ regule gcquid sequitur
ad ɔsequens bone ɔsequētie. seq̄t ad ei⁹ antecedēs
mō cōuertens est ɔseq̄us conuerse. ergo illa con
clusio q̄ sequit̄ ad conuertētē in sillogismo ꝑfecto
sequit̄ etiā ad ɔuersaȝ in sillogismo ipfecto. ¶ 2^m^
dcm̄. reductio ꝑ ipossibile sillogismoꝝ iperfectoꝝ
ad ꝑfectos tȝ i v̄tute isti⁹ maxie. ois illa ɔn̄tia sillo
gistica est bona in q̄ ex opposito ɔclōnis cū altera
ꝑmissaꝝ ifertur oppositū alteri⁹ premisse.

Tertio dubitat̄. vtruȝ maiore vniuersali ⁊
minore pticulari in scda figura sint
dabiles t̄mini i q̄bus oi. rn̄det ꝑ duo dicta. ¶ Pri
mū dictū. vbi minor nō compatit̄ suā subcōtrariā.
tunc in tali dispōne bene contingit dare termios i
quibus oi. sicut lapis aial hō. Sic arguēdo. nullū
aial ē lapis. qdā hō n̄ ē lapis: cū illis duab⁹ v̄is stat
ista vlis affirmatiua: ois hō est aial. si vero ambe
sint affirmatiue. tūc termini in quibus omni sunt
suba. animal hō. arguēdo sic. oē aial est substantia:
quidā hō est suba. cū illis stat ista vniuersalis affir
matiua. ois hō est aial. ¶ 2^m^ dcm̄. qn̄cūq minor
secū cōpatit̄ suā subcōtrariā tūc in tali dispositōe
non sūt dabiles termini i quib⁹ oi. patet. qꝛ tūc duo
ɔ̄dictoria starēt sil' in veritate. patet ɔsequentia ex
maiore vniuersali negatiua ⁊ conclusione que
ponit̄ vniuersalis affirmatiua conclusa ꝑ termios
in q̄bus oi concludit̄ vniuersal' negatia ɔ̄dictoria
s̄bɔ̄rie minoris. modo ista ɔtradictoria stāt i v̄itate

cū illa p̄missa de oī. ⁊ illa p̄missa de oī stat in ỽitate cū subcōtraria minoris. ḡ de p̄mo ad vltimū. vl'is negatiua q̄ ɔ̄dicit subcōtrarie minoris stabit i veritate cū illa subcōtraria. verbi gr̄a arguēdo sic. nullum.m.ē.n.oē.x.ē.m. ⁊ ista fit ɔclusio affirmatia d̄ oī. ex istis duab⁹ sequit̄ icelarēt. ergo nullū.x.ē.m: mō ista ɔclusio vl'is negatiua ɔ̄dicit isti p̄ticulari affirmatiue. qōdā.x.ē.n. q̄ ponit̄ eē subcōtraria mioris. ⁊ vltra ista cōclusio stat i ỽitate cū minore. s. cū ista. oē.x.est.m. q̄ fuit con⁹ de oī ⁊ q̄ stabit i veritate cū illa subcōtradictoria qōdā.x.est.n. ergo d̄ p̄mo ad vltimū ista vl'is negatiua nullū.x.ē.n. stabit in ỽitate cū illa p̄ticulari affirmatiua sibi cōtradictoria. quoddam.x.est.n.

Ad rationes Ante oppositū. ad p̄mā dr̄ ꝙ lȝ sola p̄missaꝝ transpositio nō variet figurā bene tn̄ variat modū. ❡ Ad secūdā negat̄ ɔ̄ña q: nō est simile eo ꝙ i secūda figura illa p̄missa debet eē affirmatiua q̄ post reductionē ad p̄mā efficit̄ mior cū minore p̄ticulari negatiua nihil sequat̄. ❡ Ad tertiā dr̄ ꝙ bene sequit̄ ȝ sicut ɔ̄ est falsa. ita maior. Et hec d̄ questione:

q **Ueritur** Utrum i tertia figura minore negatiua ⁊ cōclusione vniuersali valeat formalr̄ ɔ̄ña ⁊ vr̄ ꝙ sic. q: bene sequit̄. oīs sol est lucidissim⁹ planeta. nullus sol ē luna. ergo nulla luna ē lucidissim⁹ planeta. ❡ Scd̄o sic. bene sequitur. aliquis hō ē sortes. nullus hō est asinus. ergo nullus asin⁹ ē sortes. ❡ Tertio sic. bene seq̄t. oīs hō ē aial nullus hō ē asin⁹. ergo nullus asin⁹ ē aial. ❡ 4°. sic. plus p̄nt due vl'es q̄ȝ vna vl'is ⁊ alia p̄ticularis. ȝ vna vl'is ⁊ alia p̄ticularis ɔcludūt p̄ticularē. ergo due vl'es p̄nt iferre vnā vl'em. Et ɔfirmat̄. q: conclusio semper debet eē eadem alicui premissaruȝ ❡ In oppositum est aristoteles:

Primo notandū est. ꝙ ꝑ declaratiōe teriorū ē supponēdū ꝙ aristo. in tertio capitulo determiat de formatiōe sill'oꝝ in tertia figura. Et ɔtīet tres partes principales. In quaruȝ p̄ma ponit q̄dā p̄ambula q̄ cōtinentur i sex ɔclusionib⁹. ❡ Prima ɔ̄ ē hec. Si aūt eidē huic q̄dē omni illi ỽo nulli iest vel ambo nulli vl' oi. figurā q̄deȝ h⁹ voco tertiā. ❡ 2ᵃ ɔclusio. mediū i tertia figura ē de quo p̄dicātur ābo extrema ⁊ ē foras extremitatū. ⁊ est vltim⁹ termin⁹ positiōe ❡ 3ᵃ ɔ̄. ē hec. extremitates sūt q̄ p̄dicantur de medio: ❡ 4ᵃ ɔ̄ est hec. maior extremitas ē que longius sita ē a medio ❡ 5ᵃ ɔ°. est hec. minor extremitas ē q̄ iuxta mediū posita ē. ❡ 6ᵃ cōclusio tangit duo correlaria q̄ ex bis p̄dictis iferunt̄. p̄mū ē ꝙ i tertia figura nulli fiūt sillogismi p̄fecti. Scd̄ȝ correlariū. i tertia figura pōt fieri sillogism⁹ p̄ticulariter ex p̄missis vl'ibus ⁊ etiā ex p̄missis n̄ vl'ib⁹. sed altera exn̄te p̄ticulari. ❡ Pterea vltra textū ponūt̄ tria dicta. p̄mū dictū. ꝙ in tertia figura vtit̄ aristo. istis lr̄is. p.r.s. ita ꝙ. p: ē maior extremitas. r. ē minor extremitas. ⁊. s. est mediū. iō quibuscūq̄ trib⁹ terminis datis ad sillogizādū i tertia figura dȝ prim⁹ terīn⁹ capi pro maiore. secūdus ꝑ minore. ⁊ tertius ꝑ medio. Scd̄m dictū q̄ñcūq̄ mediū subijcit̄ in vtraq̄ p̄missaꝝ tūc ē dispositio tertie figure. Tertiū dictū. arguere a nō distributo ad distributū ē arguere ab vno termino nō distributo i an̄te ad eūdē terminū distributū i ɔ̄ñte. ⁊ talis argumētatio nō vȝ. q: talis terminus nō distributus se hȝ vt ɔ̄ñs respectu termi distributi. ideo arguēdo a non distributo ad distributū. arguitur a pōne cōsequentis ad positionem antecedētis. ideo cōmittitur fallacia cōsequētis:

Secundo sciendum ē. ꝙ i secūda p̄te p̄ncipali docet ari. formare sillogismos in tertia figura. ⁊ continet duas p̄ticulas. prima docet formare sillogismos ex duabus vl'ibus ⁊ cōtinet q̄nq̄ cōclusiones. ❡ Prima ē hec. ex ambabus vl'ibus affirmatiuis sequit̄ p̄ticularis affirmatiua in darapti. vt oē.s.est.p. oē.s.ē.r. ergo qōdā.r.ē.p. Cōsequentia ꝓbat̄ tripliciter. ꝓ ꝑ conuersionem. q: conuertēdo minorē ꝑ accidēs fit sillogism⁹ i tertio p̄ᵉ. Secūdo ꝓbat̄ ꝑ impoi̇e capiēdo opᵐ cōclusionis ꝑ maiore ⁊ minorem ꝑ minore ad iferendum oppositū ɔ̄riū maioris i celarēt. 3°. pȝ ideȝ ꝑ expōem. i. ꝑ sillogismū expositū. nā si p̄misse illi⁹ sillogismi sint ỽe tūc erit aliqd̄ suppositū medij de quo p̄dicātur ambe extremitates. ⁊ sit. n. ⁊ arguat̄ sic. h. s. n. est. p. hoc est. r. ergo quoddā. r. ē. p. ista ɔclusio seq̄t ad p̄missas sillogismi expositorij. ergo etiā sequit̄ ad premissas vl'es: q: quicq̄d sequit̄ ad consequens sequitur ad antecedens. modo due vl'es sūt an̄s ad duas premissas sillogismi expositorij ❡ Secūda conclusio tāgit secūdam cōbinatiōeȝ vtilem. ⁊ ē hec. maiore vl'i negatiua ⁊ miore vl'i affirmatiua fit sillogismus ɔcludēs particularem negatiuā i felapton vt nulluȝ.s.ē.p. oē.s.ē.r. ergo quoddam.r.n̄ est.p. Et tot modis pōt probari ista ɔ̄ña sicut precedens. q: pōt probari primo reducēdo ad ferio. minore conuersa per accidens. ⁊ secūdo reducēdo per impossibile ad barbara capiēdo oppositum contradictorium conclusionis cum minore ad iferēdum ɔ̄riūm maioris. Sed tertio mō .s. per expositionem n̄ probat aristoteles. posset tn̄

pbari sicut pcedēs. ¶ 3ᵃ 9ᵒ. tangit primā cōbinati
ōes 7 est hec. maiore vl̄i affirmatiua 7 minore vl̄i
negatiua n̄ fit sill's. q2 i tali dispositiōe sūt dabiles
termini i quibus oi. vt aial equ⁹ hō. 7 termini i qbus
nulli vt aial equus hō. ¶ Quarta 9ᵒ. tangit secun
dā cōbinationē iutilē 7 est hec. ambab⁹ pmissis vl̄i
bus negatiuis n̄ fit sill's. q2 ibidē sūt dabiles termi
ni i quibus oi. vt sūt aial equ⁹ iaiatū. termini i qui
bus nulli sūt hō equus aiatū ¶ Quīta 9ᵒ. epilogat
oēs cōbinatiōes prius dictas. dn̄r in secūda pticu/
la docet formare sill'os ex altera pticulari. 7 cōtiet
sex cōclusiones. ¶ pma 9ᵒ. ex duabus affirmatis
quaꝝ vna ē vl̄is 7 alia particularis fit bonus sill's
Et illa cōclusio 9tinet duas 9binationes vtiles. pri
ma ē maiore pticulari affirmatiua. 7 miore vl̄i af/
firmatiua sequit̄ cōclusio pticularis affirmatiua. i
disamis. vt quoddā. s. ē. p. oē. s. est. r. g̃ quoddaꝫ. r.
est. p. Nam maiore 7 cōclusiōe cōuersis simplr̄ 7 p
missis transpositis fit sillogismus in tertio prime.
Secunda combinatio est hec. maiore vniuersali
affirmatiua 7 minore particulari affirmatiua fit
sillogismus concludens particulareꝫ affirmati/
uam in datisi. vt oē. s. est. p. quoddā. s. ē. r. ergo q̄d
dam. r. est. p. q2 minore 9uersa simplr̄ fit sill's i da/
rij. Et addit aristo. ꝙ iste cōbinatiōes sicut 7 pcedē
tes pn̄t tripl'r pbari. s. p cōuersionē. per ipossibile
7 p expositionem. ¶ Secūda cōclusio tāgit tertiā
cōbinationē vtilem 7 ē hec. maiore pticulari nega
tiua 7 minore vl̄i affirmatiua fit sillogismus con/
cludens pticularem negatiuā i bocardo. vt quod/
dam. s. nō est. p. oē. s. est. r. g̃ quoddā. r. non ē. p. istaꝫ
cōbinationē pbat aristo. dupl'r. primo reducendo
p ipossibile q2 ex opposito 9dictorio 9clusionis cū
minore ifert oppositū cōtradictoriū maioris. ī bar
bara. Secūdo pōt pbari sine deductione p ipossi/
bile. s. p expositionē sumēdo aliq̄ pticulare sub. s.
s. n. Et arguat̄ sic. b. s. n. n̄ ē. p. b ē. r. g̃ q̄ddā. r. n̄. ē. p.

Tertio sciendū ē ꝙ circa hūc textuꝫ icidunt
tres difficultates. ¶ pma est. vtruꝫ
maiore vl̄i 7 minore pticulari vel eᷓ diuerse q̄lita
tis indifferenter valeat sillogismus i tertia figura
Rn̄det aristo. p. 3. 9clusiones ¶ pma ē. maiore vl̄i
affirmatiua 7 minori pticulari negatiua non fit sil
logismus: q2 sunt dabiles termini in quibus oi 7 in
quibus nulli. termini i quibus oi vt aiatum hō aial
7 termini i quib⁹ nulli nō sūt sumēdi. q2 minor secū
9patitur suā subcōtrariā. q2 ex maiore 7 sua subcō
traria ifert̄ 9dictoriū cōclusionis de nulli. vbi tn̄ mi
nor nō cōpatit̄ suā subcōtrariaꝫ dabiles sūt termi
ni i quibus nulli. s. aiatū lapis aial. 2ᵒ. pꝫ idē p idefi
nitū. q2 ex maiore vl̄i affirmatiua 7 minore vl̄i ne
gatiua seq̄r nulla 9ᵒ. ergo necꝫ maiore vniuersali
affirmatiua 7 minore particulari negatiua. ¶ 2ᵃ 9ᵒ.
maiore vniuersali negatiua 7 minore particulari
affirmatiua fit sillogismus concludens particula
rē negatiuaꝫ in ferisō. vt nullū. s. est. p. aliquod. s. ē
. r. ergo aliquod. r. nō est. p. pꝫ q2 minore conuersa
simplr̄ fit sillogismus i ferio. ¶ 3ᵃ cōclusio. maiore
particulari affirmatiua 7 minore vniuersali nega
tiua non fit sill's q2 dabiles sunt termini in quibus
omni: vt aial hō leo: termini i quibus nulli vt aial
scientia ferruꝫ. ¶ 2ᵃ di. vtruꝫ ex puris pticlarib⁹
vl' ex puris negatis alr̄a pticulari tn̄. valeat sillogis
mus i tertia figura. Rn̄det aristoteles p duas con
clusiones. ¶ pma est hec. ex duabus negatiuis al
tera vniuersali 7 altera particulari non fit sillogis
mus. Ista conclusio cōtinet duas cōbinationes in
utiles. pma est hec. ex duab⁹ negatiuis maiore pti
culari 7 minore vniuersali nō fit sillogismus. q2 sū
dabiles termini in quibus oi vt sūt animal homo
ferrū. 7 termini i quibus nulli vt sūt aial scia ferrū
Secunda cōbinatio inutilis est hec. ex puris nega
tiuis maiore vniuersali 7 minore particulari non
fit sill's. termini in quibus nulli sunt coruus nix al
bū. termini i quibus oi nō sunt sumendi si minor cō
patiatur suam subcontrariam. q2 ex ista conclusi
one de omni 7 ista subcōtraria mioris sequeretur
cōtradictoriū maioris in darij. pōt etiā dicta cō
binatio probari inutilis p indefinitū. quia ex dua
bus vniuersalibus negatiuis nō sequitur aliq̄ con
clusio. g̃ nec qn̄ maior est vl̄is negatiua. 7 minor pti
cularis negatiua. ¶ Secūda 9clusio. ex puris pti
cularibus vel indefinitis nihil sequitur. 7 continet
quattuor combinatiōes inutiles quas aristoteles
simul probat esse inutiles dando terminos in qui
bus omni. vt animal homo album. 7 terminos in
gb⁹ nulli. vt animal inaiatum album. Cōsequent
infert epilogationē predictarū.

Conclusio Rn̄salis. in tertia figura mino
re negatia particulari nihil se
quitur. nec etiaꝫ pōt 9cludi vl'iter. Tum primo. q2
ex veris sequeretur falsum. Tū secūdo quia mul
totiens argueretur a nō distributo ad distributuꝫ
vel ex parte maioris extremitatis quia in maiore
non distribuitur 7 in cōclusione distribuitur. 7 hoc
si maior fuerit negatiua vel ex parte mioris extre
mitatis que in minore non distribuitur. 7 i cōclusi
sione distribuitur si maior fuerit vl'is.

Primo dubitatur. Utrum oēs sill'i triuꝫ fi
guraꝝ reducātur ad modos vl'es

pme. Pro dubio supponendū est q ari. in hac ētia pte ex oibus figuris ifert quinq correlaria. pm ē. ex puris ptic'arib' siue affirmatiuis siue negatiis i aliq fi nihil sequit. ¶ zm corrm: maiore affir siue vli siue particulari. z minore vniuersali negatiua valet sillo' i oi figura ad cōcludēdū indirecte minorem extrēitatem d maiore. z in h tāgit duos mōs generales ad oēs figuras. s. fapesmo z frisesō moz d qbus exēplificat. z eos pficit p cōuersionē simplicem z p trāspōnē pmissaz. Tertiū correm. d pticularibus z indefinitis ē idem iudiciū q ad sillōs. ¶ 4m correm. oēs silli impfecti pficiūt p pmā figurā. pz q2 oēs silli imperfecti perficiuntur ostiue. s. per cōuersionem aut per impoe. z vtroq mō pficiunt p reductōez ad primā figurā. ergo zc. ¶ Quintū correm. oēs silli triū figuraz reducūtur ad mōs vlēs prime figure. pz. q2 oēs sillogismi z figure z omnes sillogismi particulares pme figure z oēs sillogismi ttie figure reducunt ad mōs vlēs pme figure. g zc. Añs p prima pte pz. q2 sillogismi vlēs se figure reducunt ad modos prime figure p cōuersionē vniuersalis negatiue. z modi pticulares se figure reducūtur p impoe. secunda pars añtis patz: q2 modi pticulares pme figure reducunt per impoē ad modos vniuersales se figure. sed modi vlēs se figure reducunt ad mōs vlēs pme figure. ergo zc. Maiorē pbat ari. reducēdo darij ad camestres per ipoē capiendo otradictorium oclōis p maiore. z inferēdo otradictoriū minoris. z sill ferio reducit ad cesare capiēdo dictoriū oclōnis p minore z maiorē p minore. z inferēdo odictoriū minoris. 3a pars añcedētis pz q2 silli vlēs ttie figure reducunt imediate p impoē ad modos vlēs pme figure. z modi particulares i qbus altera pmissaz est pticularis reducuntur imediate ad modos pticulares prime figure p cōuersionem: z modi pticulares pme figure reducūtur ad mōs vniuersales eiusdē figur. g. zc. Et ex oib' illis cōcludit arist. q oēs silli triū figuraz reducūt ad mōs vniuersales pme. Silr extra textuz pz q arist. vtit tm duob' modis reducendi sillogismos ipfectos ad pfectos. s. p cōuersionez z reductōez p impossibile oductiōe ex indefinito vel p expōnez nō vtit aristo. reducēdo sillōs iperfectos ad pfcōs qūis tn vtat ad pbandū bōitatē alicui' oñe.

Secundo dubitat. vtrū sillo' expositori' sit ve sill's iferēs formalr z d necītate suam oclōnē. ¶ Rndet p quattuor dcā. Primū est istud. sill's expositori' est sillo' in aliqua triū figuraz dispositus pcedēs ex alta pmissarū affirmatiua cui' mediū est termin' singularis singulariter z vniuoce tētus. Ex ista diffōne eliciūtur tres oditiones reqsite ad bonū sillm expositoriū. ¶ pa est q talis sillo' sit dispositus i aliqua triū figuraz: Scda q alta pmissaz sit affirmatia. q2 ex puris negatiuis nihil seqt. Tertia q mediū sit termin' singularis singularit z vniuoce tētus. z dr terminus singularis ad drāz sillōz quorū mediū est termin' cōis. Dr etiā singularit tēt' ad drāz termini singularis matialr tēti. dr vniuoce. ad drām termini singularis equoce tēti. ¶ zm dcm. mediū silli expositorii dr teneri singularit z vniuoce quādo sibi pōt addi illō. s. oē qd ē. Ex quo inferūtur qttuor correlaria. pmū ē q ois sillo' expositorius de se est iperfectus. zm q talis sillo' dz perfici addēdo termino singulari hoc totū oē quod ē. ita q semp a termio discreto ad vnaz de oi si sit affimatiu' valeat oña. vel si sit negatiu' q a termino discreto ad vnā de nullo valeat osequētia. 3m correlariū. ois sillo' expositorius dz regulari per dici d oi vel dici de nullo. lz nō imediate. 4m correlariū. ois sillo' expositorius reductie ē i aliq triū figuraz. ¶ Tertiū dcz. ois sill's expositori' ē ve sillo'. pbat tripl'r. Primo. q2 ois sillogism' q regulat per necessaria principia z per maximas p se notas est ve sillo'. sz sillo' expositorius est huiusmodi. ergo zc. mior pz. q2 omnis sillogismus expositorius affirmatiuus regulatur per istā maximā. Quecūq vni z eidē singulari sūt eadē. illa iter se sē eadē z h itelligēdo d singlari singularit z vniuoce tēto. Sz oēs silli expositorij negati rgulant p istā maximā. Quorūcūq duoz vnū ē alicui singl'i idē cui alteȝ ē diuersū: illa sūt iter se diuersa. z' pbat idē q2 sillogismo expositorio ouenit opleta diffō silli cū hēat duas pmissas i figura dispositas. quod patz addendo medio hoc totum omne quod est. ¶ Quartum dictuz. sillogismus expositorius est consequentia formalis. quia tenet in omnibus terminis consimili forma arguendi retenta. Et si obijciatur quia sillogismus expositorius non tenet in terminis communibus. sed soluz in terminis singularibus. ergo non est consequentia formalis. negatur consequentia. quia terminus cōmunis variat similē formam arguendi cum variet qntitatem ppositionis.

Tertio Dubitatur. Utrum sillogismi tertie figure possint probari per expositionem. idest per sillogismuz expositorium. ¶ Respondetur per quattuor suppositiones z vnum

vnū ɔcm̄. ¶ p^a suppō est hec. qcqd seqr̄ ad conse quēs bone ɔsequētie. seqr̄ ad ei^9 añs. ¶ 2^a. quelȝ pticularis affirmatiua p̄t iferre duas p̄missas silli expositorij vt patuit in 3° notabili t̄tie questionis hui^9 p̄mi p̄oꝝ. ¶ 3ª suppositio. nulla pticlaris ne gatiua grā forme p̄t iferre duas p̄missas saltē ex positorij. qꝛ sp alt̄a p̄missaꝝ silli est affirmatiua. sȝ nūq̄ ex negatiua seqr̄ affirmatiua. ¶ 4^a suppō. p̄ misse cuiuslȝ silli t̄tie figure possūt inferre duas p̄ missas silli expositorij. vt bn̄ seqt. ois homo ē aial. ois homo ē risibilis. ḡ aliqd ē aial. ꝛ illud idē est risi bile. Ex quo sequit̄ ꝙ i pcessu pbationis p exposi tionem dn̄r eē tres pcessus. vn^9 est a p̄missis silli pbādi ad p̄missas silli expositorij. 2^9 ē a p̄missis silli expositorij pbādi ad ɔclōnē pbādā. 3^9 est a pre/ missis sillogismi pbādi ad conclusionē pbādā. p̄m^9 pcessus tȝ i virtute q̄rte suppōis. 2^9 in v̄tute silli ex positorij. 3^9 i v̄tute p̄me suppositionis. ¶ Dcm̄ est istud. oēs ꝛ soli silli t̄tie figure possūt pbari per ex positionē. patȝ. qꝛ an̄q̄ aliqs sills possit pbari p ex positionem requirit̄ ꝙ p̄misse talis sillogismi sint eiusdem subiecti. Sȝ hoc conuenit oibus ꝛ solis sillogismis t̄tie figure.

Ad rationes añ oppo^m. Ad tres p̄mas dr̄ ꝙ ille ɔñe sūt bone grā materie. ꝛ n̄ grā forme. qꝛ i alijs t̄mis ē dabit̄ istātia. ¶ Ad 4^m dr̄ ꝙ due vles pn̄t plusq̄ alt̄a tm̄ vlis q̄tū ad euidētiā illationū ɔclusionis. ꝛ n̄ q̄tuȝ ad q̄titatē illationis ɔclusiōis illate. ¶ Ad ɔfirmati onē dr̄ ꝙ ɔcedit̄ ꝙ ɔclusio debet esse semp similis alicui p̄missarū in q̄litate ꝛ nō i q̄titate.

Uerit Utrū ex p̄missis de nec̄io vel altera de ieē ꝛ alt̄a de necessario eodē modo sit sillogizādū si cut i illis de iesse. ¶ Arguit̄ primo ꝙ n̄ qꝛ nō seqr̄ oē albū de necessitate est coloratū. oē al bū de necessitate est suba. ergo q̄dā suba de neces sitate ē colorata. ergo ꝛc̄. Et ɔfirmat̄ qꝛ non sequit̄ ois hō albus de nec̄itate est alb^9. ois homo alb^9 de necessitate est homo. ergo quidā hō de necessitate ē albus. ꝛ tamē arguit̄ ex puris de necessario. ḡ ꝛc̄ ¶ Arguitur sc̄do. nō seqr̄ ois hō de necessitate ē aial. oē grammaticū de necessitate ē homo. ergo oē grāmaticū de necessitate ē aial. Et ɔfirmatur. qꝛ nō sequit̄. ois grāmaticus de necessitate est grā maticus. ois grāmaticus est hō. ergo aliquis hō d̄ necessitate est grāmaticus. ꝛ tamē arguit̄ ex vna d̄ iesse ꝛ altera de necessario. ¶ Arguitur tertio. nō seqtur. nullus hō de necessitate est asin^9. oē currēs est asinus. ergo nullū currēs de necessitate est hō. qꝛ premissis existentibus veris: ɔclusio potest eē falsa. Itē ꝙ non sequitur i p̄ma figura: oē animal currit. ois homo de necessitate est aial. ergo ois hō de nec̄itate currit. ꝛ tamē arguit̄ ex vna de nec̄io: ꝛ alt̄a de inesse. ergo ꝛc̄. ¶ In oppositū est ari.

Primo sciēdū. ꝙ pro declaratiōe termio rum ponitur vna diuisio quaȝ po nit aristoteles in tertio tractatu. vbi determinat d̄ generatiōe sillogismoꝝ ex illis d̄ necessario. Qui qdē tractat^9 ɔtinȝ duo capitula. quoꝝ primū det̄/ minat de gn̄atione sillogismoꝝ vniformi de nec̄io ꝛ ɔtinȝ octo ɔclusiones. Quaꝝ p̄ma tāgit vnaȝ di uisionē. Et est hec. ppositionū quedam sūt de sim plici inesse. quedā v̄o de necessario inesse. ꝛ alie d̄ ɔtigēti ineē. Et iste sūt diuerse. quod pbat. qꝛ que cūq̄ possūt adinuicē separi sunt diuersa. sic est de p̄dictis. quia aliquod ɔtingit inesse hoi. Et tamē n̄ inest sibi. sicut ɔtigit hoiem esse albū. licet actu nō sit albus: Et etiā aliquid inest homini puta album qd̄ non iest d̄ necessitate. ¶ 2^a ɔclusio. est hec. ex p̄missis de inesse d̄ nec̄ario ꝛ d̄ contingenti diuer si fiūt sillogismi. ¶ 3^a ɔclo. ex puris de necessario fere eodē mō sillogizat̄ sicut in illis de inesse. Est ta mē in hoc differētia. qꝛ ppositiones de necessario addunt supra illas de ineē istū modū neċe. ¶ 4^a ɔclo est. sicut sillogismus ex ambab^9 d̄ ineē ifert ɔclōnem de inesse. ita sillo^9 ex ambab^9 de necessa/ rio infert conclōneȝ de necessario. Et similit̄ regu lat̄ talis sillo^9 d̄ necessario p dici de oī si sit affirma tiuus vel p dici de nullo si sit negatiuus. ¶ Qui ta ɔclo. in sillogismis d̄ necessario silr̄ conuertitur ppō negatiua sic in illis d̄ inesse. ꝛ etiā eodē modo sumitur dici d̄ oī ꝛ dici de nullo sicut in illis de in eē. ¶ 6^a ɔclusio. silli d̄ nec̄ario perficiūtur per ɔ uersionē sicut in illis d̄ inesse. ¶ 7^a ɔclo. non ē idē mod^9 pbādi sillogismos d̄ nec̄ario factos i bocar do ꝛ in baroco sicut in illis d̄ ineē. qꝛ in illis d̄ ineē pficiūtur silli facti in illis duob^9 mōis. reducēdo p impoīe ad p̄maȝ figuraȝ: sed silli d̄ necessario per ficiūtur p expōnem. idē per sillm̄ expositoriuȝ sic sillogismi d̄ ineē facti in illis modis q prius pbati sūt per sillm̄ expositoriū. ita silr̄ pbari possūt sillo gismi d̄ necessario vt patebit intuēti.

Secundo sciēdū ē. ꝙ s̄m capitulū ē istud in quo d̄terminat aristo. d̄ gene ratione difformi seu mixta sillogismoꝝ ex altera premissarū d̄ nec̄ario. ꝛ altera de ineē. Et ɔtinet quattuor ptes. Prima est de formatione talium sillogismoꝝ in prima figura. Et ɔtinet quattuoꝛ ɔclōes. ¶ p^a ē. i mōis vlib^9 p̄me figure ex maioꝛe

de necario ꝛ mioꝛe de ïesse seqtur ɔclo ꝺ necario. ꝓbat aristo. exēplificādo de istis trib⁹ litteris. a. b. c. ꝛ ꝙ tales sint perfecti pꝫ. qꝛ regulātur imediate ꝑ dici ꝺ oi: ꝛ dici ꝺ nullo. ❡ zª ɔ⁹: in eiˀdē modis. maioꝛe ꝺ iesse. ꝛ minoꝛe ꝺ necessario non sequitur ɔ⁹. ꝺ necio. pꝫ dupľr. qꝛ si sic. tūc ex ɔclōe ꝺ necio. ꝛ mioꝛe ꝺ necessario sequeret̄ subalterna maioꝛis de necessario que tamē plerūqꝫ est ɔtingēs. ❡ z⁹ sic. qꝛ si ad talē dispōēꝫ sequeret̄ cōclusio de necessitate tunc ex veris sequeretur falsuꝫ. arguendo sic. oē aīal mouet̄. oīs hō de necītate est animal. g⁹ oīs hō ꝺ necessitate mouet̄. Et silr̄ idē sequeretur arguēdo in celarēt maioꝛe negatiua ex eisdeꝫ t̄mīnis. ❡ 3ª ɔclusio. in modis ꝑticularib⁹ ꝑmissa vlī exn̄te de necario: sequit̄ ɔ⁹. ꝺ necario. vt ꝓbat ari. arguēdo de istis trib⁹ lr̄is. a. b. c. ꝛ ꝙ tales silľi sint ꝑfecti pꝫ. qꝛ regulātur per dici ꝺ oi ꝛ dici ꝺ nullo. ❡ 4ª ɔ⁹: in sillľis ꝑticľarib⁹. si ꝑmissa ꝑticularis fuerit de necessario. non sequitur conclusio de necessario vt potest ɔduci sicut deductum est in modis vľib⁹. In ꝭa ꝑte docet foꝛmare sillōs ex vna ꝺ īneē. ꝛ alia ꝺ necario in scđa figura: ꝛ ɔtinet q̄ttuoꝛ ɔclōes. Quaꝝ ꝑma est hec. i silľis vľibus z⁹ figure negatiua exn̄te de necio ɔ⁹ erit de necario. ꝓbat aristo. sillogizādo ex istis terminis. a. b. c. ꝛ ꝑficiendo tales silľos per ɔuersioneꝫ vľis negatiue. ❡ Scđa ɔ⁹: i mōis vľibus scđe figure si affirmatiua fuerit de necario nō erit ɔ⁹ de necio. pꝫ tripľr. ꝑ̄ qꝛ modi vľes ꝭe figure ꝑficiunt̄ reducēdo ad ꝑmā figurā ꝑ ɔuersionē simplicē vľis negatiue. que post ɔuersionē effici t̄ maioꝛ in ꝑma figura. mō maioꝛe de iesse ꝛ mioꝛe de necio non seq̄t̄ ɔ⁹ de necessario i pª fiª. z⁹ qꝛ si seq̄ret̄ ɔ⁹ de necario. tūc ex illa ɔclusione ꝛ ꝑmissa affirmatiā q̄ponit̄ de necessario iferetur subalterna maioꝛis de necio q̄ vt in pluribus ē ɔtigēs. Tertia rō. qꝛ si sic tūc seq̄retur ex veris falsum arguēdo sic. nullū albuꝫ ē aīal. oīs hō de necitate ē aīal. ergo nullus homo de necitate est alb⁹. ❡ Tertia ɔ⁹: i modis ꝑticularib⁹ ꝭe figure vľi negatiua existēte de necessario sequeret̄ ɔclusio de necio. vt pōt deduci sicut deductū ē i modis vľib⁹ qđ pꝫ arguēdo i istis t̄mis. a. b. c. ꝛ ꝑficiēdo talē sillľꝫ per ɔuersionē simplicē vľis negatiue de necario. ❡ Quarta ɔ⁹: i baroco quecūqꝫ p̄missaꝝ fuerit de necario nō ē necesse ɔclusionē eē de necessario qꝛ si sic tūc ex veris sequeret̄ falsū arguēdo in istis teris. hō. albū. aīal. ❡ In t̄ria ꝑte docet idē in tertia figura. ꝛ cōtinet q̄tuoꝛ cōclusiones. Quarū pª est hec. si ambe ꝑmisse sint vľes tūc altera idifferēter exn̄te de necessario sequit̄ ɔclusio de necario.

pꝫ arguēdo in istis trib⁹ lr̄is. a. b. c. ꝛ perficiēdo tales sillogismos ꝑ ɔuersionē. ❡ Scđa ɔ⁹: i silľis vľibus ꝛ negatiuis si negatia sit de necessario ɔclusio erit de necessario. ꝛ si affirmatiua sit de necessario nō oꝫ ɔclusionē eē de necessario. ꝑma ps pꝫ exemplarit̄. scđa ps tripľr pꝫ: Primo sic. qꝛ sillogismi tertie figure vľes negatiui reducūtur ad ꝑmā per cōuersionē per accidēs vľis affirmatiue. que post reductōeꝫ efficitur minoꝛ in prima figura. modo minoꝛe de necario in ꝑma figura non sequitur ɔclusio de necessario. Secūdo sic. qꝛ ex illa ɔclusione de necessario ꝛ ꝑmissa affirmatiua que ponitur ꝺ necessario. ifert̄ subalterna maioꝛis ꝺ necessario. que plerūqꝫ est ɔtingēs. Tertio sic. quia tūc ex veris sequeret̄ falsū vt sic arguēdo. nullus equ⁹ ē bonus. oīs equ⁹ de necessitate ē aīal. ergo quoddaꝫ aīal de necessitate nō est bonū. ꝛ similiter ideꝫ seq̄ret̄ si caperētur illi t̄mini. vigilās. animal. equus. ❡ Tertia ɔclusio i modis ꝑticularib⁹ t̄tie figure si ꝑmissa vľis sit de necessario ɔclusio erit de necessario. Sed si ꝑticularis fuerit de necessario. non opꝫ ɔclusionem eē de necessario. Prima pars patꝫ arguendo i eisdem terminis sicut prius ꝛ perficiēdo tales sillogismos ꝑ ɔuersioneꝫ. Scđa ps pꝫ dupľr. Primo qꝛ post reductōem talium sillľoꝝ ad ꝑmaꝫ figurā ꝑmissa ꝑticularis effici t̄ mioꝛ ꝛ non maioꝛ. modo mioꝛe de necario in ꝑma figura nō sequitur cōclusio de necessario. ❡ z⁹ sic. qꝛ tūc ex veris sequeretur falsū arguēdo sic. quoddā aīal de necessitate est bipes. oē aīal vigilat. g⁹ qđdā vigilans ꝺ necitate est bipes. ❡ Quarta ɔclo. i sillogismis ꝑticularibus ꝛ negatiuis t̄tie figure. si vniuersalis negatiua sit de necessario cōclusio erit de necessario. sed si vľis affirmatiua vel ꝑticularis negatiua fuerit de necio. nō seq̄t̄ cōclusio de necio. Ex quo seq̄t̄ ꝙ i bocardo quecūqꝫ p̄missaꝝ fuerit de necessario: nō sequit̄ cōclusio de necio. Prima pars patet arguēdo in eisdem terminis sicut prius. zª ps patet. quia tunc ex veris sequeret̄ falsum arguendo sic. ꝑmo quādo vľis affirmatiua est de necio quidā homo n̄ vigilat. oīs homo de necessitate est animal. g⁹ quoddaꝫ aīal de necitate nō vigilat. z⁹ quādo particularis affirmatiua est de necessario arguēdo sic. nullū albū vigilat. aliquod album de necessitate est aīal. g⁹ aliquod albū de necessitate nō vigilat. 3⁹ patet idē quādo ꝑticularis negatiua est de necessario vt quoddam aīal ꝺ necessitate nō ē bipes. oē aīal mouet̄. ergo aliquod quod mouet̄ de necessitate n̄ est bipes. ❡ In q̄rta ꝑte ꝑ̄ncipali infert tria coꝛrelaria que sunt tres conclusiones.

Quaꝝ prima ē. sil'o⁹ nō est de ineē nisi vtraq; pre
missaꝝ fuerit de ineē. sed sillo⁹ est bñ de necessario
si altera ꝑmissaꝝ sit de nečario. vel pōt sic formari
ɔcl'o nō est de ieē. nisi ābe ꝑmisse sint de ineē. lȝ ɔ⁹.
possit eē ꝺ nečario. si altera ꝑmissaꝝ sit de nečio.
¶ z^a ɔ⁹. in oibus sill'is siue affirmatiuis siue nega
tiuis necesse ē ɔcl'onē simile esse alicui ꝑmissaꝝ.
ita ꝙ si ɔ⁹. sit ꝺ ineē alťa ꝑmissaꝝ dȝ eē ꝺ ineē. sed
si ɔcl'o fuerit ꝺ nečio necesse ē alterā ꝑmissaꝝ eē
ꝺ nečio. ¶ 3^a ɔ⁹. nūq; ɔ⁹. est ꝺ nečio si nulla ꝑmissa
rū fuerit ꝺ nečio. nec pōt seq ɔ⁹. ꝺ ineē si neutra pre
missaꝝ fuerit ꝺ ineē. ¶ Cōsequenter epilogat ꝺ
oibus prius dictis.

Tertio sciēdū est ꝙ circa hūc textū icidunt
q̄ttuor difficultates. ¶ ꝑma est hec
q̄re ari. determiat ꝺ gñatōe sillōꝝ ex ꝓpōib⁹ ꝺ ne
cessario ꝛ ɔtigēti cum tamē sillo⁹ simplr̄ abstrahat
tā a mā nečia q̄; ꝓbabili. Rñdeť ꝑ vnā distictiōem
ꝙ nečiū ꝛ ɔtigēs possūt duplr̄ ɔsiderari. vno⁹. ꝑ
me itētōalr̄ vel cathegorice. ꝛ isto⁹. sūt ɔditōes mā
les ꝓpōis. Aliomodo possūt capi sim^c vel ſe intē
tōalr̄: ꝛ sic sūt quedā determinatiōes addite ꝓpōi
bus ꝓcedētes a maťia ꝓpōis vel sillogismi q; pro
pō ɔtingēs vel ꝺ necessario pōt eē va ꝛ falsa. pos'is
ꝛ impos'is. ɔtingēs ꝛ nečia. ¶ z^a difficultas. q̄re
in diuisiōe posita in principio h⁹ tractat⁹ ñ fac ari
stoteles mētōez ꝺ h qō est possibilr̄ ineē ꝛ ñ possibi
liter iesse. Rñdeť ꝑ duo dcā. ꝑ^m ē ꝙ possibilr̄ iesse
ɔuertiť cū eo qō ē ɔtingēter ineē. mō ꝺ eqpollēti
bus idē ē iudiciū. ideo nō facit aristo. mentionē
de eo quod ē ipossibil'r inesse. ¶ Secūdū dcm̄. q
libet ꝓpositio de ipossibili cui⁹ modus non negať
eqpollet vni de necessario. ideo eodē mō sillogizā
dū ē ex illis de ipossibili sicut ex illis de necessario
qb⁹ eqpollēt. ꝛ inde est ꝙ aristo. nō facit mentionē
de eo qō est ipossibil'r ineē. ¶ Tertia difficultas.
vtrū sit eodē mō sillogizandū ex ambab⁹ de nečio
sicut ex ambab⁹ de ineē. ꝛ videť ꝙ nō. q; nō seqtur
in bocardo. qōdā aial eē albū nō ē necesse. oē aial
de necitate est sensitiuū. ergo qōdam sensitiuū de
necitate ē nō eē albū. ¶ Rñdeť ꝑ duo dicta. Pri
mū est ꝙ ꝓpositio de nečio dr̄ eē illa ꝓpositio in q̄
poniť ille modus necesse nō negat⁹. q; ꝓpositio in
qua negať ille modus necesse nō ē ampli⁹ ꝺ nečio
sȝ ē de ɔtingēti ¶ Scōm dcm̄. ex ambab⁹ de ne-
cessario eodē mō sillogizandū ē sicut in illis de in
esse. obseruato ꝙ nō arguiť a sensu diuiso ad sen
sum ɔpositū vel ecōtra. Ad obiectionē dr̄ ꝙ nō a-
guiť ex puris de nečio. sed maior est de ɔtingenti
ꝛ minor de nečio. ad quā dispōnem nō sequitur cō
clusio de nečio: vt patebit in tractatu sequenti.
¶ Quarta difficultas. vtrū maiore de ineē ꝛ mi
nore de nečio in prima figura seq̄tur aliqua ɔcl'o
Rñdeť ꝓbabilr̄ ꝙ in quolibet mō triū figuraꝝ ex
vna de nečio ꝛ alia ꝺ ineē quecūq; sit illa idifferē
ter sequiť ɔcl'o ꝺ ieē. pȝ. q; quicquid sequiť ad ɔse
quēs seq̄tur ad añs: sed ꝓpositio ꝺ nečio ifert suā
ꝑiacētē ꝺ ineē. mō ex ambab⁹ ꝺ ineē semꝑ seq̄tur
ɔcl'o ꝺ ineē. ergo etiā ex vna ꝺ nečio ꝛ alia ꝺ ineē
semꝑ sequitur conclusio ꝺ ineē.

Conclusio vñsalis. Ex ambab⁹ de nečio
fit eodē mō sill'o sicut ex āba-
bus de iesse in qualibet figura. sed maiore de ne-
cessario ꝛ miore ꝺ iesse sequitur ɔclusio de neces
sario i prima figura. ꝛ nūq; aliter saltē gratia for
me. Sed i scđa fi^a vl'i negatiua existēte de necessa
rio ꝛ alia de iesse sequitur formaliter cōclusio de
necessario ꝛ nūq; aliter. In tertia vero figura vni
uersali existēte de necessario quo ad modos affir
matiuos ꝛ vniuersali negatiua existēte de necessa
rio quo ad modos negatiuos semper sequitur cō
clusio de necessario ꝛ nunq; aliter. Ex quo sequi
tur ꝙ in baroco ꝛ bocardo ex vna de necessario ꝛ
altera de iesse nūq; sequitur cōclusio ꝺ necessario
hec cōclusio quo ad oēs suas partes satis patet ex
primo ꝛ secūdo notabilibus.

Primo Dubitatur. vtrum maiore de ne
cessario ꝛ miore de inesse sequať
formaliter ɔclusio de necessario i prima figura.
Et videtur ꝙ nō. quia ñ sequiť i barbara. necesse
est oēm hoiem esse aial. oē currēs est homo. ergo
necesse est oē currēs eē aial. quia ambe premisse
sunt vere supposito ꝙ solus homo currat. ꝛ tamē
cōclusio erit falsa. ergo ꝛ cetera. ¶ Respōdetur
per duo dicta. Primū est ꝙ in hoc secūdo capitu
lo istius tractatus loquitur aristoteles de proposi
tionibus de necessario i sensu composito. ¶ Se-
cūdum dictum. arguendo ex mixtis ꝺ necessario
ꝛ de iesse debet capi ꝓpositio ꝺ iesse simpliciter ꝛ
non ꝓpositio de iesse vt nūc. Uocatur autem pro
positio de iesse simpliciter illa cuius predicatum
semper conuenit subiecto: ꝛ est vera semper. Sed
propositio de inesse vt nūc est propositio in qua ꝑ-
dicatum ɔuenit aliquādo subiecto ꝛ aliquando nō
ꝛ est vera pro nūc licet non sit vera pro semper. sic
sunt ꝓpositiones de materia contingenti. ¶ Ad

obiectionē respōdetur ꝙ mior est de ineē vt nunc ideo ñ valet ɔña. ¶ Sed aliter rñdetur ad dubiū ꝛ ꝓbabili⁹ ꝑ tria dicta. ¶ Primū. i secūdo capitulo hui⁹ tractat⁹ loquitur aristo. de ꝓpositionib⁹ ꝺ necessario i sensu diuiso. pꝫ tripl̄r. primo qꝛ nisi sic. sequeretur ꝙ prima cōclusio hui⁹ capituli i q̄ dicit aristo. ꝙ maiore de necessario ꝛ minore de iesse cōmuniter siue sit de iesse simpl̄r siue de iesse vt nūc eēt falsa. ɔñs est falsum. ḡ ꝛc̄. ɔña pꝫ. qꝛ maiore de necio i sensu cōposito ꝛ mioꝛe de necio vt nūc. ñ sequit̄ ꝯ de necio i sensu ɔposito vt dicebat p̄cedens opinio. ergo debet capi maior i sensu diuiso. quod aūt i hac ɔclusione itēdit aristoteles de ꝓpositiōe ꝺ ieē cōiter patebit i secūdo dicto. ¶ Scd̄o arguit̄ ad idē qꝛ i hoc secūdo capitulo itendit aristo. de sillogismis ɔstitutis ex ꝓpositiōb⁹ ꝺ necio vt distiguūtur ab illis de iesse. sed ꝓpōnes de necio i sensu cōposito nō distiguūtur ab illis de iesse vt patuit i secūdo ꝑiermenias. ergo itendit de ꝓpositionibus ꝺ necio i sensu diuiso. maioꝛ pꝫ ꝑ aristo. circa p̄ncipium p̄mi capituli hui⁹ tractatus sic dicentēꝫ. manifestū aūt q̄ñ sill̄s vnūqđꝫ hoꝝ diuisū erit. ꝛ nō sill̄r se hn̄tibus terminis sed hic q̄dē necessarius ille ꝯo ex his que simpl̄r isūt: ille aūt ex ɔtingentib⁹ ꝛ seq̄tur ɔclusio i necessarijs q̄dē fere simil̄r se hꝫ vt i his q̄ isūt. ergo ꝛc̄. Ex quo textu vr̄ satis notū ꝙ aristoteles i hoc tractatu itēdit ꝺ sillogismis ɔstitutis ex propōnibus de necio que distiguūt̄ ab illis de ineē. ¶ 3⁹. sic qꝛ i tracta tu sequēti determi at ari. de sillogismis ɔstitutis ex ꝓpositiōib⁹ de mā ɔtigēti i sēsu diuiso. ergo a simili i hoc tractatu itēdit de sillogismis factis ex ꝓpōnib⁹ de necio de sēsu diuiso. maior pꝫ ꝑ ari. i p̄mo capitulo sequētis tractatus vbi itēdit de ꝓpositiōibus de ɔtigēti quaꝝ subiecta āpliant̄. tales sūt i sensu diuiso ꝛ patuit i secundo ꝑiermenias. ergo ꝛc̄. h̄ aūt itēdit cū dicit. q̄ñ aūt ɔtigere h̄ q̄ð iesse huic dupl̄r est accipe. aut eni cui iest h̄. aut cui ɔtingit h̄ ipm̄ eē. ¶ Scd̄ꝫ dictū. i hoc secūdo capitulo capit aristo. ꝓpositionē ꝺ iesse cōmuniter vt se extēdit ad ꝓpositionē de ieē simpl̄r ꝛ ad ꝓpositionē ꝺ ieē vt nūc. pꝫ tripl̄r. primo sic. qꝛ aristo. nō videtur equiuoce capere ꝓpositiōem ꝺ ieē i p̄ capitulo ꝛ i secūdo hui⁹ tractat⁹. sꝫ i p̄mo capitulo capit ꝓpositionē de ieē cōiter. ḡ ꝛ i secundo. mior pꝫ ꝑ ari. sic dicentē. nā multa isunt ñ tñ ex necessitate. ¶ 2⁹. sic. reprobādo cōbinationes iutiles aristoteles accepit ꝓpositiones ꝺ ieē vt nūc vt patuit i secūdo notabili. sed talis iprobatio nō vr̄ sufficere nisi ex illa de iesse vt nūc cū alia ꝺ necio posset fieri cōbiatio vtil̄. ¶ 3⁹. sic. q̄cūꝗ̄ cōclusio seq̄tur ad aliquā ꝓpositionē iūctā cū alia eadeꝫ videt̄ sequi ad aliam ꝓpositionē similis forme iūctā cū eadē p̄missa. sed ꝓpositio de iesse vt nūc ꝛ ꝓpō de ieē simpl̄r sūt similis forme. ergo si ad p̄missā de ineē simpl̄r cū vna de necessario sequatur ɔclusio ꝺ necio. ita simil̄r ad p̄missa de ieē vt nūc cū vna de necio debet sequi ꝯ de necio. ¶ Tertium dictuꝫ: maiore de necio ꝛ minore de ineē siue sit de inesse vt nūc siue de ieē simpl̄r sequit̄ formal̄r ɔ⁹ de necessario i p̄ma figura. dūtñ subm̄ cōclusiōis restrigatur ꝑ illud additum qð est. ne arguatur a minus amplo ad magis āplū cū distributiōe magis āpli ex parte subiecti cōclusionis qð ñ ampliatur i miore cum sit subm̄ ꝓpositionis de ineē de p̄nti. ꝛ in cōclusione ampliatur ratione modi determinātis copulam dicti. ꝓbatur qꝛ nūꝗ̄ inuenitur instātia. Et ad obiectionem dubij rñdetur ꝙ si maioꝛ sit de sensu ɔposito non valet ɔña. si vero fuerit de sensu diuiso tūc bene sequitur ɔ⁹

Secundo dubitatur. Utrum ex vna de necessario in sēsu composito ꝛ alia de ineē valeat sillogismus. Respōdetur per vnaꝫ distinctionem. ꝛ duo dicta. ¶ Distictio ē hec. modales composite p̄nt dupliciter considerari. Uno modo secundum se totas. Alio modo quātum ad sua dicta. ¶ Primum dictum est istud. modales composite primo modo capte sūt singulares ideo ex ipsis fit sillogismus expositorius tantum sicut ex propositionibus singularibus de ieē vt bene sequitur in prima figura. omnem hominem eē aial est necesīe. aliquod verum est hominēꝫ eē animal ergo aliquod verum est necessarium. Similiter bene sequitur in secunda figura quoddam contingens est omnem hominem currere. quoddam verū est oēm hōiem currere. ergo quoddā veruꝫ ē cōtingēs. in tertia figura etiāꝫ bene sequitur oēm hominē currere est cōtingēs. oēꝫ hominē currere est possibile. ergo quoddā possibile ē cōtingēs ¶ Secūdum dictum. si modales composite cōsiderant̄ quātū ad sua dicta tm̄. tūc ex ipis fit sill̄s ex altera de necessario ꝛ altera de ineē sicut ex illis de necessario in sensu diuiso. hoc addito. s. ꝙ p̄missa de inesse debet capi de inesse simpliciter. ꝛ non de inesse vt nunc.

Tertio dubitatur. Utrum ex altera de necessario ꝛ alia de inesse vel ex puris de necessario valeat sillogismus in baroco ꝛ bocardo. Et videtur ꝙ nō quia illa consequētia non est

bona in cuius ex opposito ꝯsequētis ñ pōt inferri oppositū antecedētis sed ex opposito ꝯclusionis ꝺ̄ baraco cū altera p̄missaꝝ nō pōt iferri oppositum alteri⁹ premisse vt vult aristo. i textu. ergo tales cō sequentie nō sūt bone. R̄ndetur ꝙ ex puris de necessario bn̄ fit sill'ꝰ i baraco ꝛ bocardo. ꝛ pōt h̄ ꝯn̄a ꝓbari eē bona reducēdo ꝑ ipossibile ad barbara. ſ3 q2 in tali reductiōe dꝫ capi oppositū ꝯclusiōis qꝺ̄ ē de cōtingenti: ꝛ aristoteles nōdū determinauit ꝺ̄ formatiōe sill'oꝝ ex propositionibus de ꝯtingēti. iō ne peteret p̄ncipiū nō ꝓbat eos reducēdo ꝑ ipossibile ad p̄mā figuram. sed ꝓbat eos ꝑ exponētē. ꝓbare aūt ꝑ exponētē3 ſm aliquos est ꝓbare ꝑ sill'3 expositoriū accipiēdo. s. aliquod singulare sub medio ꝛ de illo enūciare ābas extremitates ſm q̄ᵹtitatē p̄missaruꝫ vt satis patuit in p̄mo notabili. Aliter dicitur ꝙ particularis negatiua de necessario equipollet vl'i negatiue. ideo in oi sill'o particularis negatiua pōt poni loco sue vl'is vel eꝫ. ꝛ ideo ꝓbare per exponētem est loco pticularis negatie accipere suā vl'em negatiuā. Aliter dr̄ ꝙ ꝓbare ꝑ exponētem ē loco pticularis negatiue accipe vnā vl'e3 negatiuā i qua subijcitur aliqꝺ̄ inferi⁹ cōtētū sub subō pticularis negatiue cū isto addito qꝺ̄ est. vt sic fiat sillogismus in baraco. oē. b. de necessitate est. a. quoddā. c. de necessitate nō ē. a. ergo quoddā. c. de necessitate nō est. b. tūc dꝫ sumi aliqꝺ̄ suppositū sub. c. vt puta. d. sic arguendo. oē. b. de necessitate est. a. nihil qꝺ̄ est. d. de necessitate est. a. ergo nihil quod est. d. de necessitate est. b. ꝛ sic infertur exponens conclusionis de baroco. Et iste secundus sill'ꝰ pōt ꝑfici reducēdo ad celarent minore et ꝯclusione ꝯuersis simpl'r ꝛ p̄missis transpositis sic arguendo in celarent. nullū. a. ꝺ̄ necessitate ē. d. oē. b. de necessitate ē. a. ergo nullū. b. de necessitate ē. d. ad quam cōclusionē seq̄t ꝑ ꝯuersionē simplice3 nihil qꝺ̄ ē. d. ꝺ̄ necessitate ē. b. ꝛ illa est exponens cōclusionis ad quā cū. d. sit suppositum ipius. c. sequitur ꝙ. c. de necessitate ñ est. d. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝺ̄ p̄ ad vltiū3 ista seq̄t ad p̄missas ꝺ̄ baroco. ꝛ sil'r pꝫ ꝺ̄ bocardo.

Ad rationes ante oppositū. ❡ Ad p̄mā dr̄ ꝙ si ambe p̄misse sumātur i sensu ꝯposito vel ambe i sensu diuiso ꝯclusio bene sequetur. sed sicut conclusio est falsa ita aliq̄ p̄missaꝝ necio erit falsa. Si ꝟo altera p̄missarū sumatur i sen su ꝯposito ꝛ alia i sensu diuiso nō val3 ꝯn̄a. sed cōmittitur fallacia cōpositionis ꝛ diuisionis ꝛ similiter dr̄ ad confirmationem. ❡ Et simili? ad secūdam rationem dicitur ꝙ si maior sit de sensu cōposito non valet cōsequentia eo ꝙ minor est de inesse vt nūc. Si ꝟo maior fuerit de sensu diuiso tūc bene sequitur cōclusio. sed sicut cōclusio est falsa ita etiam ꝛ maior est falsa ❡ Et similiter diceretur ad tertiam rationem.

Queritur Utrum diffinitio cōtingentis sit sufficiens. In qua dicitur. contingens ē quo non existente necessario posito eē vel nō eē nullum sequitur ipossibile. ❡ Et arguitur primo ꝙ ñ q2 ista diffinitio non conuenit oi contento sub diffinito. ergo nō est sufficiēs. an̄s pꝫ quia non cōuenit cōtingenti necessario. ergo ꝛc. ❡ Arguitur 2° deum esse est cōtingens. Et tn̄ deū esse est necessariū g̊ male dr̄. contingēs est quo ñ exn̄te necessario ꝛc maior pꝫ q2 deum esse est possibile. ergo est contingens. quia poe ꝛ contingens ꝯuertūtur. ❡ Arguitur 3° si ista diffinitio esset bona sequere? ꝙ hoiem eē asinum eēt cōtingens. ꝯn̄s est falsū cū sit ipossibile. pꝫ tn̄ ꝯn̄a. q2 hoiem eē asinū nō est necessarium ꝛ hoiem eē asinū positū esse vl' hoie3 eē asinm possitū non eē nullum sequitur impossibile cum ista sit vna disiunctiua. cuius secunda pars est vera. In oppositum est aristo.

Primo sciendū est ꝙ pro declaratione terminorum ponūtur due distinctiones. ❡ Quarum prima est hec. duplex est disiunctum. quoddā est disiunctū per se. vt sortes currit vel nō currit. ꝛ ad veritatem talis disiuncti requiritur ꝛ sufficit veritas vni⁹ partis. Aliud est disiūctum conditionatum. ꝛ ad veritatem talis disiūcti requiritur veritas vtriusq3 partis. q2 tale disiunctum equipollet copulato. vt si dicatur. siue sortes sit siue nō sit ipe est homo. Et ad veritatē isti⁹ disiuncti conditionati requiritur veritas illius copulatiue. vt si sortes sit ipe est homo. ꝛ si sortes nō sit ipe est hō. ❡ Secūda distinctio. ista ꝓpositio. s. contingēti posito eē vel non eē nullum sequitur ipoe. pōt habere duplicem sēsu3 quia vno modo pōt eē vna disiunctiua cuius vtraq3 pars sit cōditionalis. ꝛ tunc est sensus. si contingens ponatur i eē nullum sequitur impossibile. vel si cōtingēs ponatur non eē. nullum sequitur impossibile. ꝛ tunc sortem eē asinum est contingēs. qꝺ̄ pꝫ ꝑ sua3 exponentē. sic enim exponitur. sortem eē asinū posito i eē nullum sequitur ipossibile vel sortem eē asinu3 posito non ineē nullū sequitur impossibile. illa disiūctiua est vera cum secūda pars eius sit vera. ergo ista erit etiam vera. sortem eē asinum est contingens. Alio modo pōt eē vna conditionalis cui⁹ antecedēs est vnum disiunctum. ita ꝙ sit sensus

ſi cōtingens ponatur eſſe vel nō eſſe nullum ſequitᷣ īpoſſibile. Et ad veritatē huius requiritur veritas iſtius copulatiue. ſi cōtingens ponatur īeſſe nulluꝫ ſequitur īpoſſibile ⁊ ſi ↄtigēs ponatᷣ non ineſſe ſequitur impoſſibile quia quodlibet diſiūctuꝫ cōditionatum equipollet cōditionali copulato. Illud āt diſiūctum vocatur cōditionatū quando alicuius conditionalis an̄s eſt vnū totū diſiūctū. vt ſi ſortes ſit vel nō ſit ipe eſt hō.

Secundo ſciendum eſt. ꝙ iſte eſt quartus tractatus ī quo phs determinat de gn̄atione ſillogiſmorū ex propoſitiōibus de cōtingenti: ⁊ cōtinet decem capitula. Quorū p̄mum quod eſt de quibuſdā p̄ābulis valentibus ad ſuuꝫ ꝓpoſitum cōtinet ſex cōcluſiones. ¶ Quaꝝ p̄ma tāgit determināda ⁊ eſt hec. ꝙ p̄us formationē ſillogiſmorū de neceſſario dicemus de ↄtigēti qn̄ q̊ ad figurā. ⁊ quomō quo ad modum. per que quo ad terīnos ⁊ quo ad ꝓpoſitiōes. ⁊ ſic erit ſillogiſmꝰ de ↄtigēti. ¶ 2ᵃ ↄcluſio tāgit diffinitionē ↄtigētis ⁊ eſt hec. ↄtingēs eſt quo nō exiſtēte neceſſario poſito aut eē vel n̄ eſſe nullū ſequitur īpoſſibile. quaſi dicat cōtingēs eſt quod nec eſt necīū. nec īpoſſibile. iſtā diffinitionē probat ariſtoteles ſupponēdo p̄ ꝙ ↄtigēs equiuoce ſignificat ↄtigēs necīū. ⁊ cōtingēs n̄ necium. hoc ſuppoſito ꝓbat ſic diffinitioneꝫ quia n̄ ↄtigēs eſſe. īpoſſibile eſſe. ⁊ necio nō eē equiualēt ī tertio ordīe modaliū. vlʳ ſeinuicē cōſequuntur. g̊ ſue oppoſite. ſ. cōtigens eē nō īpoſſibile eſſe ⁊ n̄ neceſſe n̄ eē equiualēt ⁊ p ↄn̄s ↄtigens nec ē neceſſariū nec īpoſē. Primā ↄn̄am ꝓbat ariſtoteles quia de quolibet eſt affirmatio vel negatio vera ¶ Tertia cōcluſio. omnes ꝓpoſitiōes de cōtigēti differētes ſolum penes affirmationē vel negatōeꝫ dicti cōuertūtur adinuicē. pꝫ dupl̄r primo īducendo tā in vl̄ibus ꝙꝫ ī particularibus ꝙꝫ īdefinitis. qꝛ iſta ↄtingit eē conuertitur cū iſta. ↄtingit nō eē de vl̄ibus. vt iſta contigit oī ineē ↄuertitur cū iſta. ↄtigit nulli ineſſe. de particularibus etiā. vt iſta cōtigit alicui ineſſe ↄuertitur cum iſta. contigit alicui nō ineē ⁊ ſic de alijs. ¶ Secundo pꝫ idē rōe ſic. qꝛ illud quod ↄtingit eē nō eſt neceſſe eē. ⁊ qꝺ nō ē neceſſe eē. poſſibile eſt nō eē. ⁊ ſi ↄtingat ipm non eſſe ſeqᷣ ꝙ illud quod cōtingit eē ↄtingit nō eſſe. Ex q̊ remouet quoddā dubium. qꝛ dcm̄ eſt ꝙ ꝓpōnes q̄ opponūtur penes affirmationē ⁊ negatiōeꝫ dicti ↄuertūtur adinuiceꝫ. poſſet aliquiſ credere ꝙ iſte eſſēt ſimpl̄r negatiue. Illud dubium remouet dicēs ꝙ ꝓpōes negatiue de dicto habēt affirmatiuā figurā. i. ſūt ſimpl̄r affirmatiue. quia ↄtigēs ſitr ſe hꝫ in modalibus ſicut eē in illis de ineē.

Tertio ſciēdū eſt ꝙ circa hūc textū incidūt alique difficultates. p̄ma eſt. vtrum ad necītatem ꝓpōis oporteat ſubm̄ ſemp manere ¶ Secūda difficultas eſt. vtrum caſus ⁊ fortuna contigāt in ↄtigēti ad vtrumlibꝫ. Pro ſolutōe iſtarum difficultatum ſupponēdū eſt ꝙ ariſto. in q̄rta ↄcluſione hꝰ capituli tāgit vnam diuiſionē ↄtigētis ⁊ eſt hec. contingēs dᷣ duobꝰ modis quia quoddā eſt ↄtingēs natum. ⁊ eſt illud quod plerūꝗꝫ fit ⁊ aliqn̄ deficit. ideo nō eſt neceſſarium vt hoīem caneſcere augeri vel minui. Et ꝙ tale contingens n̄ ſit neceſſarium ꝓbat ariſto. quia hoīeꝫ caneſcere n̄ ē necē. eo ꝙ homo nō ſemper eſt imo interdū corrūpitur: tamē quādo hō eſt aut vt in pluribꝰ. aut ex neceſſitate ſibi ↄuenit caneſcere. Aliō eſt cōtigēs infinitum quod. ſ. poteſt eē ⁊ nō eē. fieri ⁊ nō fieri. vt aīal ambulare vel aīali ambulāte fieri tremitū Et gn̄aliter quecūꝗꝫ fiūt a caſu dn̄r fieri ↄtigēter ⁊ ad vtrūlibet. qꝛ nullū tale ē magis detm̄inatum ſic eē ꝙꝫ eōrio. ¶ Quīta ↄ°. tangit vnā ↄueniētiaꝫ. ⁊ duas dn̄ias inter iſta ↄtigētia. Et eſt hec. vtrūꝗꝫ ↄtingēs ↄuertitᷣ ī oppoſitā q̄litatē. ſed nō eodē mō qꝛ ꝓpō ꝺ ↄtigēti nato ↄuertitᷣ ī ꝓpōem de ↄtingēti raro vt hoīeꝫ ↄtigit caneſcē. ergo hoīeꝫ ↄtigit non caneſcē. ↄuerſa ē de ↄtigēti nato ⁊ ↄuertēs de cōtingēti raro. Silʳ ↄtigēs raꝝ ↄuertitᷣ in ↄtigēs natū qꝺ euēit vt in pl̄ibus. vt iſta ↄtingit matreꝫ odire filiū q̄ ē de ↄtigēti raro cōuertitᷣ in iſtā de ↄtigēti nato. g°. cōtingit mr̄em nō odire filiuꝫ. Sed ↄtingēs infinitū ↄuertitᷣ in idē genꝰ cōtingētis. ¶ Secundo differūt. qꝛ ex cōtingētibꝰ īfinitis n̄ fiūt dm̄ōſtratōes. ſed ex cōtigēti nato bene fiūt demonſtrationes. quia pene oēs ōrones dyaletice ⁊ affirmationes fiūt ex cōtingēti nato. ⁊ lꝫ ex contingēti īfinito nō fiat ſilloꝰ demōſtratiuꝰ. tamē ex ipſo fit bona forma ſillogiſtica. ⁊ fiunt boni ſillogiſmi formales. lꝫ tamē nō ponatᷣ aut queratᷣ in ſcientia demōſtratiua. ideo ad ꝑfectam ſcientiam habendam de forma ſillogiſtica ⁊ de modis formalibus ſillōꝝum cōgrue determinatᷣ hic de ſill̄is conſtitutis ex propōnibus de cōtingenti nato. ¶ 6ᵃ cōcluſio. tangit duos ſēſus ꝓpōis de cōtingenti ⁊ ē hec. ꝓpō ꝺ cōtingēti pōt dupl̄r exponi. qꝛ vl̄ ſignificat predicatuꝫ īeſſe cōtigēter illi cui ineſt ſubiectū. aut ſignificat p̄dicatū īeſſe cōtingēter illi cui cōtingit ineſſe ſubm̄. vt iſta ꝓpō. quoddā. b. cōtigit eſſe. a. equiualet iſti diſiūctiue quoddā quod eſt. b. quod cōtigit eē. a. vel qꝺ cōtingit eſſe. b. cōtingit eē. a. cuiꝰ rōem innuit talē. qꝛ ꝓpō de poſſibili habet duos ſenſus.

ḡ ꝛ.ꝓpõ de cõtigēti habebit duos sensus. tꝫ ꝯña qꝛ in ꝓpõe nihil dꝫ ponere cõtigēs aut poƚe. añs pꝫ. qꝛ ista ꝓpõ. oē. b. est poƚe eē. a. eq̄pollet isti disiūcti ue. oē quod ē. b. poƚe est eē. a. vel oē quod poƚe est eē. b. poƚe est eē. a. Addit ꝑterea modū ꝓcedēdi in gñatione sillogismoꝝ de cõtigēti qꝛ ꝑ determinā dū est de gñatõe sillõꝝ de cõtigēti sub ista accepti one q̄ͦ cõtingit eē. c. cõtingit eē. b. ꝛ quod ꝯtigit es se. b. cõtingit eē. a. Et ꝯñr determinat de gñatiõe sillogismoꝝ de cõtingenti in qbꝰ subm̄ accipitur ꝓ p̄ntibꝰ. vꝫ. sub ista acceptione. q̄ͦ ē. b. cõtigit eē. a. Et rõ ordis ē qꝛ sicut in gñatione sillõꝝ de nec̄io ꝑ us determinādum est de gñatõe vniformi q̄ꝫ ð generatõe mixta. ita a simili ꝑus determinādū ē de gñatõe vniformi sillogismoꝝ de cõtigēti q̄ꝫ de generatõe difformi mixta. Sꝫ i gñatõe vniformi q̄ ē ex ābabꝰ de cõtigēti accipit̄ ꝯtigēs ꝓut facit sbm teneri ñ solū ꝓ p̄ntibꝰ sed ꝓ futuris ꝛ possibilibus. vꝫ. in isto sensu. q̄ͦ ꝯtingit eē. b. cõtingit eē. a. Sꝫ in gñatiõe mixta ex vna de ineē. ꝛ alia de contigē ti accepit cõtingēs ſm q facit subm̄ accipi ꝓ p̄nti bus. ḡ ꝛc̄. ¶ Hoc supposito dr̄ ad ꝑmā difficulta tē q ad nec̄itatē ꝓpõnis affirmatiue ñ reqrit̄ subm̄ manere nisi forsā in ꝑdicatõibꝰ accn̄talibꝰ. ideo ista ꝓpõ. hõ canescit nõ est necessaria sꝫ ꝯtigēs. ¶ Ad secūdā difficultatē dicitur q casus sit i cõtigēti ad vtrūlibet. vt patuit in ꝑma ꝯclusione hꝰ notabilis cuius tamē oppositum communiter tenetur scđo physicoꝝ. ꝛ ibidem patebit.

Cõclusio rīsal. diffinitio cõtigētis i textu posita ē sufficiēs. pꝫ satis ꝯ°. ꝑ rõnem habitam ad secūdam partem huiꝰ capituli

Primo dubitat̄. vtꝝ sola negatõ lata ad vbum dicti faciat ꝓpõeꝫ modalē negatiuā: Et videt̄ q ñ ꝑ ari. in textu q dicit q iste ꝓpões. contigit quoddā. b. ñ esse. a. ꝛ contigit nulluꝫ. b. esse. a. sūt simplr̄ affirmatiue: ꝛ tñ in ipis negat̄ vbū dicti. ergo ꝛc̄. ¶ In oppm̄ arguitur ꝑ ea q̄ determiata sūt ꝑus in secūdo pyarmenias. Rñdet̄ ꝑ duas distictões ꝛ tria dcā. ¶ ꝑma distinꝰ est ista. ꝓpõum modaliū quedā sūt de necessario. quedaꝫ de ipossibili ꝛ quedā de ꝯtigēti. ꝛ q̄lꝫ illarū adhuc ē duplex: quia q̄dā est de sensu composito. alia de sēsu diuiso. ¶ Secūda distiꝰ. ꝓpõ modalis de cõtigēti de sēsu composito ē triplex. qꝛ quedā est de contigēti alto. alia est de contigēti necessario. ꝛ 3ª est de contigēti ñ necessario. ¶ ꝑmū dcm̄ est istđ: nulla ꝓpositio modaƚ de sēsu composito est negatiua nisi modꝰ aut copula inclusa i modo negetur

¶ 2m̄ dcm̄. oīs ꝓpositio modalis de sēsu diſo aliqua ab ea in q̄ ponit̄ contigēs ñ necessarium censet̄ negatiua per solā negationem latā ad vbū dicti. Ista duo dcā satis patēt ex 3°. notabili quarte q̄stionis huius ꝑmi. ¶ 3m̄ dcm̄: negatio lata ad vbū dicti ñ sufficit reddere ꝓpositionē de contigēti ñ necessario negatiuā: ꝓ cuius ꝓbatione ponūt̄ due suppositiones. ¶ ꝑma suppositio est hec. due conditões necessario requirūtur ad hoc q aliquid sit contingēs ñ necessarium que elici possūt ex diffõe contigētis in textu posita. Prima est hec. q ipm̄ nõ sit necessariū. Secūda q ex ipõ nullū sequat̄ impossibile: idest q ipm̄ nõ sit impossibile. Ex ista suppositione sequit̄ secūda regula. oīs ꝓpositio de contigēti ñ necessario equipollet vni copulatiue cuius prima pars est negatiua de necessario: ꝛ secūda ē negatiua de impossibili: ꝛ ista copulatiua per eq̄pollētiam infert vnam aliam copulatiuam cuius vna pars ē de contingēti in qua nulla ponit̄ negatio: ꝛ secūda ē de contingēti in qua ponit̄ negatio lata ad vbū: vt ista. quoddam. b. contingit esse. a. capiendo contingit pro contingēti ñ necessaꝰ eq̄pollet isti copulatiue quoddā. b. contigit eē. a. ꝛ q̄ͦdam. b. contigit ñ esse. a. Silr̄ ista. quoddaꝫ. b. contigit non esse. a. equipollet isti copulatiue. quoddā. b. contigit esse. a. ꝛ quoddam. b. contigit non eē. a. Istis suppositis probatur dictū sic. nulla ꝓpõ cēsetur negatiua nisi illa cuiꝰ ꝑncipalis copula negat̄. sed cuiuslꝫ ꝓpõis de contigēti nõ necessario copula ꝑncipalis est ꝯiunctio copulatiua ex quo eq̄pollet vni copulatiue. ergo nulla talis cēset̄ negatiua nisi ꝯiunctio coplatiua neget̄. modo ꝯiūctio copulatiua nõ negat̄ nisi per solā negationē latā ad modū cū in eo ꝯcipiatur hꝫ ꝯiūctio copulatiua. ḡ sola negatio lata ad modū i ꝓpõnibꝰ de ꝯtingēti nõ necessario sufficit reddere ꝓpositionē negatiuaꝫ.

Secundo dubitat̄. vtꝝ ab ineē ad ꝯtigere ineē valeat ꝯña. Rñdetur per tres suppões ꝛ vnum dcm̄. ¶ ꝑma suppõ est h. arguere ab inesse ad contingere ieē est arguere a ꝓpõe de ineē ad ꝓpositionē de ꝯtingēti manēte eodem subõ eodē predicato ꝛ eadeꝫ copula dicti: vt. a. est. b. ergo. a. contingit eē. b. ¶ Secūda suppõ ē hec i ꝓpositione contingēti subm̄ āpliat̄ ad ea q̄ sūt ꝛ p̄nt eē sub forma termi supponētis. sꝫ in illis de ineē restringitur ad subm̄ ad supponēdū ꝓ his que sūt sub forma termini supponentis. saltem si copula sit p̄ntis temporis. ¶ Tertia suppõ ē hec: in ꝓpõne vli de subõ ampliato. sensus dꝫ varico

pulatiue vel copulatim. sed i ppõe pticulari vel i definita sẽsus õbet dari disiũctiue vel disiũctim. ¶ Dcʒ est istud. i ppõibꝰ idefinitis vel pticularibꝰ ab ieẽ ad ɔtigere ieẽ. ẽ formalis ɔña ⁊ nõ ɔtra. sʒ i ppõibꝰ vlibus a ɔtigere ieẽ ad ieẽ est formalꝰ ɔña saluata copula de preséti. ⁊ capiẽdo contigẽs pro ɔtingenti alto. sed ñ ecõtra.

Tertio Dubitaꝛ. vtrum ɔtigẽs i sua cõitate sũptũ sit pcisũ ⁊ adequatũ diffinitũ pdicte diffõis. Rñdetur per vnã distĩctionẽ ⁊ tria dcã. Distinctio est hͤ: cõtigẽs põt capi tripl'r. pmo põt capi p cõtingẽti alto. 2º p cõtigẽti necio. ⁊ 3º p cõtigẽti ñ necio. ¶ pᵐ dcm est istud. qñdocũqʒ aliquid est cõmune pluribꝰ. ⁊ alkĩ illoꝝ ñ est nomẽ ipositũ. tũc ex vsu ⁊ modo loquẽdi illud cui ñ ẽ nomẽ impositũ vocaꝛ noie illius cõis sic contingẽs altum est cõe ad necessariũ ⁊ ñ neciũ. modo cõtingẽti necario ẽ nomẽ impositũ · vocatur. n. necessariũ. alkĩo ñ ẽ nomẽ impositũ ideo qñcunqʒ poniꝛ ɔtigẽs sine addito ex vsu loquẽdi ⁊ p restrictionẽ vsualẽ cõtingẽs accipiꝛ p cõtigẽti ñ necessario. iõ lʒ i rigore smonis. ista sit ɔcedẽda deũ eẽ est contigẽs. tamẽ ex vsu ⁊ modo loquẽdi est falsa. ¶ 2ᵐ dcm est istud. pcisũ ⁊ adeqtum diffinitũ pdicte diffinitionis ñ ẽ contigẽs acceptũ p cõtigẽti alto. ga tũc diffinitio ñ competeret cuilʒ ɔtento sub diffinito. ¶ Tertiũ dcm. pcisum ⁊ adequatũ diffinitum est contigẽs non necariũ. qꝛ lʒ ponaꝛ sine addito. tamẽ per restrictiõnẽ vsualẽ restringiꝛ ad stãdum pcise p contingẽti non necessario.

Ad rationes ante oppositũ due prime soluũtur ex vltimo dubio. Et tertia soluitur ex primo notabili

Queritur Utrum solum i prima figura ⁊ tertia est sillogismus ex ambabus de cõtingenti nõ aũt i secũda figura. ¶ Et arguitur ꝙ nõ. primo qꝛ ñ sequiꝛ oẽ album eẽ hoieʒ est ɔtigẽs: oẽ risibile eẽ album est ɔtingẽs. ergo oẽ risibile eẽ hoiem est cõtingens. Et cõfirmatur. qꝛ ad pmissas eẽ cõtingentes ñ sequitur ɔclusionẽ eẽ contingenteʒ. ergo i prima figura ex ambabus de ɔtingẽti ñ sequitur ɔclusio de ɔtigẽti ¶ Secũdo arguitur. vniuersalis negatiua de ɔtingẽti bene cõuertitur simpliciter. ergo in secũda figura ex puris de contingenti fit bonus sillogismus. añs pʒ qꝛ bene seqꝛ nullum hoiem ɔtingit currere ergo nullũ currẽs ɔtingit eẽ hoiem. qꝛ ex opposito cõsequentis qð ẽ aliquod currens necesse est eẽ hoiem infertur oppositũ añtis quod est aliqueʒ hoiem necesse est currere. ¶ Tertio arguitur. ñ sequitur i tertia figura oẽm hoieʒ cõtingit eẽ coloratũ. oẽm hoiem ɔtingit eẽ album. g quoddã albũ cõtingit eẽ coloratũ. ⁊ tñ arguiꝛ ex puris de ɔtingẽti. g ⁊c. In oppoᵐ est ari.

Primo sciẽdũ ꝙ illud capitulũ in quo docet ari. formare sillos ex puris de cõtigenti ɔtinet sex cõclusiões. ¶ Quaꝝ prima ẽ hec. ex duabꝰ vlibꝰ affirmatiuis de cõtigẽti fit sillogismꝰ pfectus ad ɔcludẽdũ vlem affirmatiuã õ ɔtingẽti i barbara. pʒ qꝛ bene seqꝛ oẽ. b. cõtigit esse. a. oẽ. c. cõtingit eẽ. b. ergo oẽ. c. cõtingit eẽ. a. ꝙ aũt sequaꝛ pbat ari. qꝛ imediate rꝛaꝛ p dici de oi. qꝛ si maior resoluaꝛ sm modũ pus dictũ sic ꝙ oẽ qð cõtingit eẽ. b. cõtingit eẽ. a. tũc sub. b. directe sumitur. c. cũ dꝛ oẽ qð ɔtingit eẽ. c. cõtingit eẽ. b. g ɔº directe seqꝛ p dici õ oi. ¶ 2ᵃ ɔclusio ẽ hec: maiore vli negatiã de ɔtigenti. ⁊ minore vli affirmatiã õ ɔtigẽti fit silloꝰ pfectꝰ ad ɔcludẽdũ vlem negatiuã õ ɔtigẽti in celarẽt. pʒ qꝛ talis silloꝰ imediate regulaꝛ p dici de nullo. quod posset declarari sicut pcedens ¶ 3ᵃ ɔº: ex puris de ɔtingẽti maiore vli affirmatia ⁊ minore vli negatiua fit bonꝰ silloꝰ in 3ᵃ figura. lʒ i pfectꝰ qꝛ p sũptas ppõnes nulla seqꝛ ɔº. vt patuit pꝰ in gñatione silloꝝ de ineẽ. ɔuersa tamẽ minore in oppositã qlitatẽ ⁊ ɔclusiõe fit bonꝰ sills ex ãbabꝰ affirmatiuis in barbara. ¶ 4ᵃ ɔº ẽ hec. ex ãbabus vlibus negatis de ɔtingenti fit bonꝰ silloꝰ ɔcludẽs vlem negatiuam de contingẽti. pʒ qꝛ ɔuersa minore in oppositam qualitatẽ fit bonꝰ silloꝰ in secũdo pme. vel ɔuersis vtrisqʒ in oppositã qualitateʒ fit silloꝰ in p pme. Cõcludit ex dictis ꝙ minore negatiua vel ambabus negatiuis non fit silloꝰ pfectus sed bene fit silloꝰ imperfectus q pficiꝛ p conuersionẽ in oppositam qualitateʒ. ¶ Quinta conclusio maiore existente vniuersali ⁊ minore particulari siue ambe sint affirmatiue siue ambe negatiue siue altera affirmatiua siue altera negatiua semper valet sillogismus ex puris de contingenti. Hanc conclusionem probat aristo. exemplificando i istis terminis. a. b. c. Addit tamen ꝙ quando minor est affirmatiua tales sillogismi sunt perfecti. sed quãdo minor est negatiua tales sꝛ iperfecti. perficiũꝛ autẽ per ɔuersionẽ in oppositã qualitatẽ. ¶ Sexta cõclusio. maiore particulari qlitercũqʒ pmisse disponaꝛ penes õtitatẽ ñ fit sills ex puris de ɔtigẽti. pʒ. 3. rõibꝰ. pᵃ rõ ẽ hͤ. qꝛ si maior sit ptic'laris pote ẽ sbʒ maioꝛ trãscẽdẽ ⁊ eẽ i plꝰ q pdiᵐ. ⁊ iõ mioꝛ p põ pt eẽ ẽxa qᵐ ad illõ sbʒ i q maior excedbat pdicaᵐ ⁊ sic nlla eẽt diũctio extrẽitatũ i meᵒ. ⁊ p ɔñs nulla ɔº quia ɔº nõ sequitur nisi virtute vnionis et

ꝯnexiõis extremoꝝ ĩ medio. 2ᵃ rõ q᷑ in tali dispõ/
ne sũt repibiles ẗmi ĩ qbꝰ d̃ necitate oĩ ⁊ termi ĩ qui
bꝰ de necitate nulli. termĩ in quibꝰ de necitate oĩ.
sũt aial albũ hõ. vt sic arguẽdo. quoddã albũ ꝯtin
git eẽ aial. oẽȝ hoiẽȝ ꝯtigit eẽ albũ. cũ illis stat ista
vl'is affirmatiua de necio. ois homo de necitatẽ ẽ
aial. ⁊ ꝯsil'r posset exẽplificari in eisdẽ ẗmis formã
do ãbas p̃missas negatiuas. Sȝ ẗmi ĩ qbꝰ de necita
te nulli sũt aial albũ vestis sic arguẽdo. quoddã al
bũ ꝯtingit nõ eẽ aial. oẽȝ vestẽ ꝯtigit nõ eẽ albã cũ
illis duabꝰ veris stat vl'is negatiua de necessario.
ois vestis de necitate ẽ aial. ℂ 3ᵃ rõ q᷑ ois sill's vl'
ẽ de ieẽ vel de necio vl' de ꝯtigẽti. sȝ maiore ptĩcu
lari ñ fit sill's de ineẽ nec de necessario. vt supiꝰ oñ
sum ẽ. nec de ꝯtigenti q᷑ vt dcm̃ ẽ. in tali dispõe sẽ
dabiles termini in quibꝰ de necessitate oĩ: ⁊ in qui
bꝰ d̃ necessitate nulli. ℂ Coñr ex predictis ifert. 2.
correlaria. p̃mũ. maiore ñ exñte particulari ex pu
ris de ꝯtigẽti siue ãbe sint affirmatiue siue negati
ue semper sequitur cõclusio de cõtigẽti ĩ p̃ma fiᵃ
lȝ dĩnter. q᷑ si minor fuerit affirmatiua fit sill's p/
fectꝰ. qñ vero minor ẽ negatiua fit sill's impfcũs.
ℂ 2ᵐ corrᵐ. in istis sil'tis dȝ capi cõtingẽs ẗȝ ꝙ p̃
us ẽ diffinitũ. s. p contingẽti nõ necessario.

Secundo sciẽdũ est ꝙ qntũ capᵐ huiꝰ tra
ctatus in quo aristo. determiat
gñationẽ sillõꝝ ex ambabꝰ de ꝯtingẽti in secũda
figura ꝯtinet sex ꝯclusiones. ℂ p̃ma ẽ hec. ex am
babꝰ de cõtingẽti siue sint affirmatiue siue negati
ue siue vl'es siue pticulares nõ fit sillogismus ĩ se
cunda figura. ℂ Secũda ꝯclõ est hec. ex affirma
tiua de ineẽ ⁊ altera de ꝯtingẽti nũꝙ̃ fit silloꝰ in se
cunda figura. ℂ Tertia ꝯ°. ex negatiua de inesse
⁊ altera de cõtingẽti sem̃p fit silloꝰ bonꝰ ĩ secũda fi
gura. ℂ Quarta cõclusio. in secũda figura eodẽ
modo sillogiȝãdum est ex vna de necessario ⁊ alte
ra de ꝯtigẽti sicut ex vna de ineẽ ⁊ altera de cõtin
gẽti. ita ꝙ loco illius de ineẽ ponat̃ ppõ de neces/
sario. ℂ Quĩta ꝯ°. eodẽ mõ dȝ capi ꝯtigens ĩ sillo
gismis secunde figure: sicut in sillogismis prime
figure ille conclusiones posteriꝰ declarabuntur.
ℂ Sexta cõclusio tãgit vnũ quod ẽ supponẽduȝ
in gñatione sillogismoꝝ de ꝯtingẽti in secũda figᵃ
⁊ est hec. vl'is negatiua de ꝯtingẽti nõ cõuertitur
in vl'em negatiuã de terminis trãspositis. vt ñ seq
tur. nullũ. b. cõtingit eẽ. a. g̃ nullũ. a. cõtigit eẽ. b. ca
piẽdo semper cõtingẽs pro cõtingẽti nõ necessa°.
Et probat aristo. tribus rõnibus. Prima ratio est
hec. si vl'is negatiua de cõtigẽti cõuertere᷑ simp'i
citer in terminis. etiam vl'is affirmatiua de cõtin
gẽti nõ cõuerteretur in terminis quod ẽ falsũ. cõ
sequẽtia pȝ. q᷑ vniuersalis negatiua de cõtigẽti ⁊
vniuersalis affirmatiua de cõtingẽti eodẽ mõ cõ
uertũt̃. g̃ si vna cõuerteretur simpliciter in termi
nis: ita ⁊ alia. Secũda rõ ẽ hec. ois illa ꝯña est ma
la in qua aliqd repugnat cõsequẽti quod ñ repu
gnat añti. sed cũ eo stat in ṽitate. sed qñ vl'is nega
tiua de cõtingẽti cõuertitur simpliciter in termis
aliquid repugnat cõsẽquẽti quod stat cũ añte. er
go ⁊c̃. minor pȝ sic arguẽdo. nullũ hoiẽȝ ꝯtigit esse
albũ. ergo nullũ album cõtingit eẽ hoiẽȝ. naȝ ista.
aliquod albũ necesse ẽ nõ eẽ hoiẽȝ. stat in ṽitate cũ
isto añte. nullũ hoiem cõtingit esse album. ⁊ tñ re/
pugnat isti ꝯñti. nullum albũ ꝯtingit esse hoiẽȝ. er
go ⁊c̃. Tertia rõ. in oĩ bona ꝯña ex opposito ꝯñtis
potest inferri aliquod icompossibile añti. sed ĩ ꝯña
qua vl'is negatiua de ꝯtingẽti ꝯuerti᷑ simpl'r ex ꝯ̃
dictorio ꝯñtis nõ infert̃ aliquod icompossibile añ/
cedẽti. ergo ⁊c̃. minor pȝ q᷑ in ista ꝯuersione. nullũ
. b. ꝯtingit eẽ. a. ergo nullũ. a. ꝯtigit eẽ: b. oppositũȝ
ꝯñtis est. nõ ꝯtingit nullũ. a. eẽ. b. ex qua nõ sequi᷑
ista. aliquod. a. nec̃e est eẽ. b. q᷑ ista. nõ ꝯtingit nul/
lum. a. eẽ. b. habet duas cãs sue veritatis. s. vel q᷑
aliquod. a. necesse est eẽ. b. vel q᷑ aliquod. a. neces
se ẽ nõ esse. b. sed a ppõe habẽte plures cãs sue ve
ritatis ad vnã istaꝝ nõ valet ꝯña. ergo ⁊c̃. Ex quo
ifert aristoteles. ꝙ contradictoria istius. contingit
omne. b. eẽ. a. est ista disiũctiua necesse est aliquod
. b. esse. a. vel necesse est aliquod. b. nõ eẽ. a. ⁊ ista
eadẽ disiũctiua cõtradicit isti. nullum. b. ꝯtingit eẽ
. a. ℂ Coñr aristo. repetit vnã partẽ p̃me cõclusio
nis. s. ꝙ ex puris vniuersalibus de cõtingẽti nũꝙ̃
fit sillogismus in secũda figura: quam probat dua
bus rõnibus. p̃ma est hec. q᷑ vel tales sillogismi p
ficerentur per conuersionem. vel per impossibile:
nõ per cõuersionem quia vniuersalis negatiua d̃
contingẽti nõ potest conuerti in terminis vt proba
tum est. nec per impossibile quia conclusio de con
tigenti habet pro contradictorio vnam disiũctiuã:
cuius vna pars est affirmatiua de necessario. ⁊ alia
pars est negatiua de necessario. modo talis disiũ/
ctiua non potest esse premissa in sillogismo saltem
cathegorico: de quo aristoteles intendit principa/
liter in hoc libro. Secunda ratio est hec. quia in se
cunda figura ex ambabus de contingenti vel seq̃t̃
cõclõ de ineẽ vel de ꝯtigẽti. nõ p̃mũ. cũ neutra p̃/
missaꝝ sit de ineẽ. nec 2ᵐ q᷑ in tali dispõe dabiles
sunt termini in quibus omni. vt aial homo albũ ⁊
termini in quibus nulli. vt equꝰ homo album. Re
petit consequenter p̃mam conclusionem quo ad il

lam partē videlicet ꝙ ex ambab⁹ de cōtīgēti siue ambe sint particulares siue altera tm̄ nunq̄ fit sil logismus in secūda figura. q2 in tali dispositione n̄ sūt dabiles termini in quibus omni ⁊ in quibus nulli. sicut dati sunt in vniuersalibus.

Tertio sciēdū est ꝙ istud ē octauū ca^m in q̄ docet aristo. formationes silloꝝ ex puris de ɔtigenti in tertia figura. ⁊ ɔtinet decē cō clusiones. quaꝝ ꝑma est hec. Ex ambab⁹ de ɔtigē ti vel altera tm̄ fit sillo⁹ in tertia figura. Ista ɔ̄. pa tebit in sequētibus ⁋ Secūda cōclō est hec. quā do vtraq3 premissaꝝ est de contigēti vel altera est de ɔtigēti ⁊ altera de in eē sequitur ɔ̄. de cōtigen ti. ⁋ Tertia ɔ̄. ex vna de necessario ⁊ altera d̄ cō tigenti si illa de necessario sit affirmatiua. seqr̄ cō clusio de cōtigēti tātum. sed si sit negatiua sequit̄ duplex conclusio. s. negatiua de cōtigēti ⁊ negati ua de inesse. ⁋ Quarta conclusio. cōtigēs capit̄ i hac figura sicut in figuris p̄cedētib⁹. ⁋ Quīta cō clusio. ex duabus vl̄ibus affirmatiuis de cōtigēti sequitur ɔclusio de ɔtigēti in darapti. pat3 q2 mi nore ɔuersa per accn̄s fit sillo⁹ in tertio mō ꝑme fi gure. ⁋ Sexta ɔclusio. ex duab⁹ de ɔtigēti maio re vl̄i negatiua ⁊ minore vl̄i affirmatiua seqr̄ con clusio de contigēti in felaptō. p3 q2 minore cōuer sa per accn̄s fit sillo⁹ in q̄rto mō ꝑme figure. ⁋ 7^a conclusio. ex ambab⁹ negatis d̄ ɔtigēti fit bon⁹ sil lo⁹ l3 imperfect⁹. q2 vtrisq3 cōuersis i oppositā q̄li tatē fit sillo⁹ i darapti. si mioꝛ tātū cōuertāt̄ fiet sil lo⁹ in felapton. ⁋ Octaua conclusio. in modis pti cularibus ex ambab⁹ de ɔtigēti valet sillo⁹ vel nō valet sicut in illis de ineē. Et o3 intelligi ista sil itu do q̄tum ad q̄titatē ꝓpoūm. n̄ autē q̄tum ad q̄li tatē q2 in illis de iesse mioꝛe negatiua in 3^a figura n̄ fit sillo⁹. sed in illis de ɔtigēti mioꝛe negatiua bn̄ fit sillo⁹ eo ꝙ pōt cōuerti i oppositā q̄litatē. hāc cō clusionē ꝓbat aristo. ꝑ q̄tu3 ad datisi p cōuersiōe3 simplicē minoris. ⁊ q̄tum ad disamis per conuer sionē simplicē maioris ⁊ cōclusionis cū trāspōne ꝑmissaꝝ. scd̄o q̄tu3 ad ferison p conuersionē sim plicē mioꝛis fit sillo⁹ in ferio. de bocardo āt n̄ facit aristo. mētionē. tn̄ pt̄ ꝓbari q2 maioꝛe ⁊ minore et concl̄one conuersis in oppositā qualitatē fit sillo⁹ i disamis. ⁋ 9^a conclusio. in modis ptic̄larib⁹ t̄tie figure ex puris negatis de contigēti n̄ fit sillo⁹ ꝑ fect⁹. sed vtrisq3 conuersis vel altera conuersa i op positā qualitatē fit sillo⁹ i aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ ⁋ Decima conclusio. ex puris pticularib⁹ vel ide finitis n̄ fit sillo⁹ q2 in tali dispositione sūt dabiles termini i quib⁹ de nec̄itate oī: vt aīal. homo. albū. ⁊ termi in quibus de nec̄itate nulli. vt equ⁹ bō albū

Conclusio r̄n̄sal̄. ad q̄situ ex puris d̄ con tigēti fit bon⁹ sillo⁹ i ꝑma figu ra ⁊ i tertia duab⁹ conditionib⁹ obſuatis s3 nūq̄ i secūda figura. ⁋ ꝑma conditio est. ꝙ in ꝑma figu ra maioꝛ sit semper vl̄is. ⁋ Secūda conditio. ꝙ i tertia figura alt̄a ꝑmissaꝝ sit sꝑ vl̄is. conclusiō ꝑ oī sua parte p3 ex predictis.

Primo dubitat̄. vtꝝ combinationes iuti les ex puris de contigēti sufficiē ter possint reprobari dādo termīos in quib⁹ oī ⁊ i qb⁹ nulli. R̄n̄r per duas suppositiones ⁊ vnū dc̄3 ⁋ ꝑma suppositio ē hec. ad hoc ꝙ aliqua combi natio iutilis reprobetur per termīos i qb⁹ oī ⁊ in q b⁹ nulli requirit̄ ꝙ conclusio de oī ex sua nā repu gnet cōclusiōi de nulli. ⁋ 2^a suppō. vl̄is affirma tiua ⁊ vl̄is negatiua de ɔtigēti ex sua nā n̄ repu gnāt imo ēt ex sua nā ɔuertūt̄ ⁊ simul stāt. Ex qui bus seqr̄ ꝙ ad dādum termīos in quib⁹ oī ⁊ i qbus nulli i ɔbinatōib⁹ de cōtigenti n̄ sufficit dare vl̄e3 affirmatiuā ⁊ vl̄em negatiuā de ɔtigenti q2 ille ex sua nā n̄ repugnāt: sed ad dādum termīos i quib⁹ oī. o3 dare tres terminos ex quib⁹ fiāt due ꝑmisse de ɔtigēti vere cū quib⁹ stat in v̄itate vl̄is affirma tiua de necessario. Ad dādum eni termīos i qbus nulli: o3 dare tres t̄mīos de qb⁹ fiūt due ꝑmisse de cōtigēti cū quib⁹ stat vl̄is negatiua de necessa rio. ⁋ Dc̄m est istud. ɔbinatiōes inutiles ex puris de ɔtingēti sufficiēter reprobant̄ dādo termīos in quib⁹ oī ⁊ in quib⁹ nulli. q2 si cum aliquib⁹ ꝑmissis stet vniuersalis affirmatiua de necessario ipoſe ē ad illas premissas sequi q̄cūq3 negatiuā siue illa negatiua fuerit de ineē siue de necessario siue de ɔtingēti cum quel3 talis repugnet ⁊ sit incōpossi bilis affirmatiue de necessario. Si vō cum aliqb⁹ premissis stet vl̄is negatiua de necessario tūc ad illas premissas nulla potest sequi ɔ̄. affirmatia cū quelib3 affirmatiua de ineē de necessario aut d̄ cō tingēti sit incōpossibilis negatiue de necessa̅. mō vt patebit impoſe est ad aliquod an̄s sequi aliqd̄ ɔn̄s sic ꝙ cum illo an̄te stet aliquod quod sit incō possibile consequenti.

Secundo dubitat̄. vtꝝ negatiua de ɔtigē ti n̄ necessario possit ɔuerti sim pl̄r in termis. r̄n̄r per tres suppōnes ⁊ vnū dc̄m. ꝑ^a suppō est hec. vl̄is negatiua de ɔtingēti h3 dupli cem sēsum. s. ɔpositum ⁊ diuisum. ⁋ 2ª suppō: ꝙ si vl̄is negatia de ineē sit ɔtingēs. etiam vl̄is nega tiua de termis trāspositis erit ɔtigēs. ⁋ 3ª suppō. ꝙ cuiuslibet vl̄is negatiue de ɔtingēti sbm̄ ꝑpliat̄

ad supponēdū.ꝓ his que sūt ꝛ pñt eē sub for⁴ ter
mini supponētis. Dcm̄ est illud. vl'is negatia d̄ cō
tigenti nō necessario bñ pōt ꝯuerti simplr in t'mis
duab⁹ ꝯditionibus obseruatis. ¶ p̄ma est ꝙ in ta
li ꝯuersione arguatur a sensu ꝯposito ad sensū cō
positum: q2 arguēdo a sēsu diuiso ad sensū diuisū
n̄ est formalis ꝯña. vt nō sequit̄. oēm hoīe3 ꝯtigit. n̄
eē albū. g̃ oē albū cōtingit nō eē hoīe3. q2 aliquod
albū. vtputa cignus necessario n̄ ē homo. ¶ 2ª cō
ditio. ꝙ nō arguatur a magis āplo ad min⁹ āplum
cū distributione magis āpli. vt bene sequit̄. hec est
cōtigēs. nullus homo currit. g̃ hec ē cōtigēs. nullū
currēs est homo cum n̄ sit dabilis instantia.

Tertio dubitatur. qualiter debet dari ꝯdi
ctoria de contingēti n̄ necessario.
R̄ndetur per duas suppōnes ꝛ vnū dictum. ¶ pª
suppositio est hec. illa sola ꝓpositio dr̄ de contigē
ti non necessario in qua n̄ negat̄ contigēs n̄ neces
sarium. ¶ Secūda suppositio. quelib3 ꝓpositio
de contigēti n̄ necessario equipollet vni copulati
ue cuius vna ps est negatiua de impoīli hñs ꝓcise
idē dictū sicut in illa de contigēti ꝛ alia ps ē nega
tiua de necessario. h3 etiā idē dictum sicut illa de
ꝯtingēti. ¶ Dictum est istud. cuilib3 ꝓpōi de ꝯtin
genti nō necessario in qua modus nō negatur cō
tradicit primo ꝛ immediate vna ꝓpō de contingē
ti nō necessario in qua modus negatur. vt isti. sor
tes contingit currere. contradicit ista. sortes nō cō
tingit currere. sed quia quelib3 propositio de con
tingenti non negato equipollet vni copulatiue. iō
sua contradictoria de contigenti negato equipol
let vni disiunctiue cuius vna pars est affirmatiua
de necessario tam de dicto q̄3 de modo ꝛ alia est
de necessario negatiua quo ad dcm̄ tm̄. iō talis di
siūctiua potest dari pro contradictoria p̄me.

Ad rationes ante oppositū. ¶ Ad p̄mā
distinguitur maior. q2 vel
ambe premisse sunt de sensu composito. ꝛ sic non
sequitur conclusio. nam si antecedēs est falsu3 ita
non oportet consequēs esse falsum. sed potest esse
verum. ita conformiter nō sequitur ꝙ si premisse
sint contingentes ꝙ conclusio sit contingens. vel
ambe premisse sumuntur in sensu diuiso. ꝛ sic be-
ne sequitur. quia sicut conclusio est falsa ita etiam
maior. ꝛ per hoc patet solutio ad confirmationē:
¶ Ad secundam patet solutio in secundo dubio.
¶ Ad tertiam dicitur. ꝙ si conclusio sit de sensu
composito ꝛ premisse de sensu diuiso. non sequit̄
conclusio. sed committitur fallacia compositionis
Si vero premisse ꝛ conclusio sumantur in sensu
diuiso: tūc bñ valet ꝯña. ꝛ hec de questione.

Queritur Utrum in oi figura ex
altera de ineē ꝛ alia d̄
contingenti valeat sillogismus. Et vid̄
tur ꝙ non. q2 nō sequit̄: oēm hoīem cō
tingit ridere. oē currēs est homo. ergo oē currens
contingit ridere. ¶ Secūdo arguitur q2 si sic tūc
argueretur a minus amplo ad magis amplu3 cū
distributione magis ampli. p3 ꝯña quia cum in pri
ma figura minore de ineē subiectum stat pro pre
sentibus tm̄. ꝛ in conclusione que est de contingē-
ti illud idem subiectum stat pro presētib⁹ ꝛ futur3
ergo ꝛc̄. ¶ Tertio arguitur. nō sequitur: oē albu3
ꝯtingit eē animal. oīs homo est albus. g̃ oēm hoīe3
ꝯtigit eē aīal. ¶ 4° arguit̄. nō sequitur. oīs homo
est risibilis: quēdam hoīem ꝯtingit nō ridere. ergo
quēdam hominem ꝯtingit non esse risibilē. ¶ In
oppositum est aristoteles.

Primo sciēdum ē ꝙ istud ē 3m cam in quo
aristo: determinat de formatione
sillogismorum ex vna de ineē ꝛ altera de contigē
ti in prima figura. ꝛ continet quatuordecim cōclu
siones: ¶ prima est hec. maiore de contingenti ꝛ
minore de inesse fit sillogismus perfectus conclu
dēs conclusionem de contingenti ad vtrumlib3. ꝛ
hoc intelligendo ꝙ maior capiatur de contingēti:
cuius subiectum restringitur ad supponēdu3 pro
his que sūt. hanc conclusionem probat aristo: exē-
plificādo in barbara ꝛ in celarēt per istos termios
.a.b.c. ꝛ regulando sillogismum factum in barbā
ra per dici de omni. sillogismum autem factum in
celarēt per dici de nullo. ¶ Secūda ꝯclusio. ma
iore de inesse ꝛ minore de contingenti fit bon⁹ sil
logismus imperfectus cōcludens conclusionē de
contingēti capto pro possibili. Q2 autem talis sillo
gism⁹ sit ip̄fect⁹ p3. q2 ex opposito conclusiōis cum
altera premissarū īferēdo oppositum alteri⁹ p̄mis
se perficiūtur. ¶ 3ª ꝯ: tāgit vnū p̄nm supponēdu3
i hoc ca°: ꝛ est hec. cuiuslibet bone ꝯñe si añs sit pos
sibile ꝯñs ēt ē poīe. p3 q2 si nō sit ita. tūc detur opm
.s. ꝙ añs sit poīe ꝯñte existente impossibili. Tūc ar
guitur. si antecedens est poīe ꝯsequēte existente
impossibili. ergo antecedēs poterit fieri sine ꝯñte
ꝛ per ꝯñs añs poterit esse sine ꝯñte quod est falsū
quia si añs est oportet necessario ꝯñs esse. Secun
da ꝯña p3 quia oē quod fit qñ factum est: ē. ¶ 4ª
ꝯ: in proposito non solū capitur possibile pro possi
bili distante ab actu. sed pro possibili coniuncto ac
tui. ¶ Quinta conclusio remouet quoddā dubiū
dictum est enim ꝙ ad. a. sequtur. b. ꝛ ꝙ si. a. sit possi

bile quod est.b.est possibile: posset aliquis credere quod p.a.philosophus intelligat vnam solam propositionem que debeat esse antecedens. Respondet: ari. quod non. quia ex vno nihil sequitur supple sillogistice. sed semper debent esse ad minus due propositiones: ideo p.a. non intelligitur vna propositio cathegorica. sed vna propositio ypothetica copulatiua constituta ex duabus premissis. ad quam copulatiuam sequitur formaliter consequens. ¶ Sexta conclusio: ex antecedente falso et non impossibili numquam sequitur impossibile. sed bene sequatur falsum. patet quia si antecedens non sit impossibile tunc ipsum erit possibile. et si sit possibile consequens etiam erit possibile. et per consequens si ex possibili sed falso sequitur impossibile idem simul erit possibile et impossibile: ¶ Septima conclusio tangit probationem secunde conclusionis. scilicet ex maiore de inesse et minore de contingenti. sequitur conclusio de contingenti pro possibili quia ex opposito conclusionis cum minore posita inesse sequitur oppositum maioris in tertia figura. sicut exemplificat aristo. in barbara et celarent. Et quod ista deductio sufficiat ad perficiendum talem sillogismum probat aristo. quia licet minor sit falsa non est tamen impossibilis. modo ex falso et non impossibili quod sequitur non videtur esse impossibile. ¶ Octaua conclusio in combinatione illa in qua maior est de inesse. et minor de contingenti maior de inesse simpliciter et non de inesse vt nunc. patet quia si maior caperetur de inesse vt nunc. in tali dispositione essent dabiles termini in quibus omni. scilicet mouens. homo. animal. et termini in quibus nulli. scilicet mouens. homo. equus: ¶ Nona conclusio. maiore de inesse et minore de contingenti semper sequitur conclusio de contingenti possibili. patet quia in tali dispositione non sequitur formaliter conclusio de contingenti ad vtrumlibet. nec conclusio de contingenti non necessario. sed aliquando sequitur vna et aliquando alia. ergo formaliter sequitur illa de contingenti alto. siue de contingenti capto pro possibili. Antecedens pro prima parte patet sic arguendo. nullum intelligens est coruus: omnem hominem contingit esse intelligentem. ergo nullum hominem contingit esse coruum. ista conclusio non est de contingenti ad vtrumlibet. sed est de contingenti necessario. Secunda pars patet. sic arguendo. nullum sciens mouetur. omnem hominem contingit esse scientem. ergo nullum hominem contingit moueri. ista conclusio non est de contingenti necessario. sed de contingenti ad vtrumlibet. ¶ Decima conclusio. minore negatiua de contingenti vel ambabus negatiuis in prima figura fit sillogismus mixtus. et imperfectus. et debet perfici per conuersionem minoris in oppositam qualitatem. ¶ Undecima conclusio minore negatiua de inesse non fit sillogismus. quia sunt dabiles termini in quibus omni vt. animal. album. nix. et termini in quibus nulli vt animal. homo. album. Et ex predictis infert aristo. quod in modis vniuersalibus maiore de inesse et minore de contingenti semper fit sillogismus. ¶ Duodecima conclusio. maiore vniuersali de contingenti siue affirmatiua siue negatiua. et minore particulari affirmatiua de inesse fit sillogismus perfectus in darij vel in ferio patet quia talis sillogismus regulatur per dici de omni si sit affirmatiuus et dici de nullo si sit negatiuus. ¶ Tredecima conclusio. maiore vniuersali de inesse. et minore particulari de contingenti siue ambe sint affirmatiue siue negatiue siue vna sit affirmatiua et alia negatiua semper fit sillogismus imperfectus qui potest eodem modo perfici sicut dictum est in vniuersalibus. ¶ Quartadecima conclusio. minore negatiua de inesse vel maiore particulari qualitercumque premisse disponantur non fit sillogismus. quia in talibus combinationibus dabiles sunt termini in quibus omni et in quibus nulli. De prima combinatione termini in quibus omni. sunt album. animal. nix. sed termini de quibus nulli sunt album. animal. pix. De secunda combinatione termini in quibus de necessitate omni. sunt album. animal. homo. et termini in quibus de necessitate nulli sunt. album. animal. tunica ¶ Preterea addit aristo. quod si ambe premisse sint particulares vel indefinite non sequitur conclusio sed dabiles sunt termini in quibus omni et in quibus nulli qui dati sunt in precedenti combinatione qua maior ponebatur particularis

Secundo sciendum est. quod hoc est sextum capitulum in quo aristoteles agit de generatione sillogismorum ex vna de inesse et alia de contingenti in secunda figura et continet nouem conclusiones. ¶ Prima est hec. in modis vniuersalibus secunde figure negatiua existente de contingenti et affirmatiua de inesse non fit bonus sillogismus patet. quia in tali dispositione dabiles sunt termini in quibus de necessitate omni. vt sanum. animal. homo. et termini in quibus de necessitate nulli. vt sanum: equus homo. ¶ Secunda conclusio. est hec. in modis vniuersalibus secunde figure vniuersali negatiua existente de inesse. et altera de contingenti. sequitur conclusio de contingenti. patet. quia bene sequitur in cesare. nullum. b. est. a. omne. c. contingit esse. a. ergo nullum. c. contingit esse. b. patet. quia minore conuersa simpliciter fit sillogismus in celarent et similiter exemplificaretur in camestres conuertendo minorem et conclusionem simpliciter et premissis transpositis fiet sillogismus in celarent. ¶ Tertia conclusio. ex ambabus negatiuis altera de inesse et altera de contingenti fit sillogismus imperfectus qui perficitur conuersa illa de contigenti in oppositam qualitatem ¶ Quarta conclusio in modis vniuersalibus vtrisque premissis affirmatiuis vna de contingenti. et altera de inesse non erit sillogismus. quia dabiles sunt termini in quibus de necessitate omni. vt sanum. animal. homo. et termini in quibus de necessitate nulli. vt sanum. equus. homo.

¶ Quinta ɔclusio. eodem modo fit sillogismus in modis particularibus sicut in modis vl'ibus. Naz in modis particularibus secũde figure affirmatia exñte de inesse siue fuerit vl'is siue ꝑticularis. ꝛ negatiua de contingẽti ñ fit sillogismus. qꝛ inueniũt termini ĩ quibus de necessitate omni ꝛ ĩ quibus ꝺ necessitate nulli. sicut dati sunt in prima ɔclusione ¶ Sexta ɔclusio. ex vl'i negatiua de ĩesse ꝛ particulari affirmatiua de contigẽti fit sillogismus concludens ɔclusionem de contingenti possibili. pꝫ. qꝛ ɔuersa simpl'r vl'i negatiua fit sillogismus ĩ ferio ¶ Septima ɔclusio: ĩ modis ꝑticularib⁹ si ambe ꝑmisse sint negatiue ꝛ vl'is fuerit ꝺ ĩesse fit sillogismus ĩperfectus qui perficit̃ ꝑ ɔuersionem ĩ oppositam qualitatem ꝑmisse de ɔtingenti. ¶ Octaua ɔclusio. si ꝑmissa de inesse fuerit ꝑticularis negatia ꝛ alia de contigenti siue affirmatiua siue negatia ñ sequit̃ ɔ⁹. qꝛ pñt inueniri termini ĩ qbus de necessitate oĩ. vt sanum. aĩal. homo. ꝛ termini ĩ quibus ꝺ necessitate nulli. vt sanum: equus. homo. ¶ Nona conclusio. si ambe ꝑmisse sint particulares vel ĩdefinite vna de cõtingenti ꝛ altera ꝺ ĩesse. q̃litercũꝙ se habeãt penes affirmationẽ ꝛ negationem nulla sequitur cõclusio. ꝓbatur sicut precedẽs dando terminos ĩ quibus oĩ ꝛ ĩ quibus nulli. ¶ Coñr ponit septimũ capitulũ ĩ quo determinat aristo. ꝺ generatiõe sillogismorum ĩ tertia figura ex vna ꝺ cõtingẽti ꝛ alia de inesse. ꝛ continet octo conclusiões ¶ Quaꝝ ꝑma est hec. ĩ tertia figura ex vna de inesse ꝛ altera de cõtingẽti sequitur solum cõclusio de ɔtingẽti ꝛ nunꝙ de inesse. ¶ 2ª cõclusio. in tali mixtione de ĩesse ꝛ ɔtingẽti erit vel nõ erit sillogismus. sicut in illis de ĩesse intelligẽdo de similitudĩe quo ad q̃titatẽ ꝛ ñ quo ad qualitatẽ ꝓpositionuꝫ. Nã minore negatiua de ɔtingẽti fit sillogism⁹ ĩ tertia figura ñ autẽ si fuerit de inesse. ¶ Tertia conclusio. ex duab⁹ vniuersalib⁹ affirmatiuis quecũꝙ fuerit de ɔtingẽti seq̃tur ɔclũsio de ɔtingẽti. quia si maior fuerit dr ɔtigẽti minore ɔuersa per accñs tũc fiet sillogism⁹ ĩ darij. Si vero maior fuerit de inesse ꝑ cõuersionẽ ei⁹ per accidẽs cũ trãspõne ꝑmissarũ fit sill'ss ĩ darij. ¶ Quarta ɔclusio. ex ambab⁹ vl'ibus maiore negatiua ꝛ minore affirmatia quecũꝙ illaꝝ fuerit de ɔtigẽti. seq̃tur conclusio ꝺ ɔtingẽti. quia si maior fuerit de ɔtingenti. minore ɔuersa ꝑ acidẽs fit sillogismus ĩ ferio. Si vero ecõuerso minor fuerit de ɔtigenti ipsa conuersa per accidẽs fiet sillo⁹ in ferio ¶ Quita ɔclusio. ex ãbabus vl'ibus minore negatiua de ɔtigenti siue maior fuerit affirmatiua siue negatiua fit sillogism⁹ imꝑfect⁹ qui ꝑficitur ꝑ conuersionẽ minoris in oppositã qualitatẽ. ¶ Sexta ɔclusio. ex vna vniuersali ꝛ alia paticulari si ambe sint affirmatiue. vel si vniuersalis sit negatiua. fit sillo⁹. qꝺ pꝫ ꝑ reductionẽ ad ꝑmã figurã. ¶ Septima ɔclusio. maiore ꝑticulari negatiua. ꝛ mĩore vniuersali affirmatiua fit sillo⁹. ꝓbatur sicut ꝓbatum est in illis de ĩesse capiẽdo. s. oppositum ɔclusionis cum minore ĩferẽdo oppositum maioris. ¶ 8ª cõclõ. ex puris particularib⁹ vel indefinitis nõ fit sillo⁹. quia dabiles sũt termini in quibus de necessitate oĩ. vt aĩal. homo albũ. ꝛ termĩ in quib⁹ de necessitate nulli vt equ⁹: homo. album.

Tertio sciẽdum est ꝙ circa hunc textum incidũt tres difficultates. ꝑª. quid requiritur ad possibilitatẽ ɔñtis. Rñdetur per vnã suppõem ꝛ vnũ dcm̃. suppõ ẽ hec. ꝙ ex ꝑ notabili pñt elici quatuor regule cõsequẽtiarum. quarum prĩma est. si añs est. ɔñs est. que sic ñ debꝫ intelligi. qꝛ si ꝓpõ que est añs sit. ꝙ sit etiam illa que est consequẽs. Sed sic debꝫ intelligi ꝙ si sit ita in re sicut significatur per añs sic etiam est in re sicut significatur per ɔñs. ¶ Secũda regula. si añs est pol'e cõsequẽs est pol'e. i. si possit ita esse sicut significat̃ ꝑ añs potest etiam ita esse sicut significatur per ɔñs ¶ Tertia regula. ex añte possibili nũꝙ sequitur ɔñs impossibile. ¶ Quarta regula. si añs sit necessarium ɔñs est necessarium. i. si sit necessariũ ita eẽ sicut significatur per añs etiam necesse est ita esse sicut significatur per ɔñs. ¶ Dcm̃ ẽ istꝺ. ꝙ ad possibilitatem ɔñtis requiritur ꝙ ipm ꝭm se totuꝫ sit pol'e ita. s. ꝙ si cõsequẽs componat̃ ex pluribus ꝓpõibus requiritur ꝙ ambe sint possibiles ꝛ adiuicem compossibiles. Et ideo ad impossibilitatem ɔsequẽtis sufficit vel ꝙ vna sit impossibil' vl' vtraꝙ sit incompossibilis. vel ꝙ vna sit ĩcompossibilis alteri. ¶ Secũda difficultas. vtrum ex mixtis ꝺ ɔtingẽti ꝛ ineẽ si maior sit de ineẽ ɔclõ debeat esse de ineẽ simpliciter. Et videtur ꝙ nõ. quia ari. ad ꝓbãdum octauam cõclõem positam in primo notabili vtitur isto sillogismo. nullum sciẽs mouetur. oẽm hoiem cõtingit eẽ sciẽtem. g̃ nullum hoieꝫ cõtingit moueri. vbi tamẽ maior est ꝺ ineẽ. vt nunc. Rñdet ɔmẽtator ꝙ maior est de ineẽ simpliciter ad hũc sẽsũ ꝙ nullũ sciẽs mouet̃ ĩ scia. eo ꝙ sciẽs hꝫ hitũ firmũ ꝛ ĩmobilẽ. ¶ Tertia difficl'tas. vtꝝ secũda cõbinatio tacta ĩ scꝺa ɔclusione secũdi notabilis possit perfici per primaꝫ figurã. Et videtur ꝙ non. qꝛ talis perfectio fieret per conuersionem simplicẽ cõclõnis de camestres q̃ non potest ɔuer

ti simplr cū sit vniuersalis negatiua de ɔtīgēti.rn̄ deī ꝙ sicut i p̄ma figura maiore de ineē ꝛ minore de ɔtingēti sequit̃ ɔ.ᵒ de cōtingēti ꝑ possibili.ita in secūda figura ex vl'i negatiua de ineē et vl'i affir matiua de cōtīgēti sequit̃ ɔ.ᵒ de ɔtingenti ꝑ posi. modo vl'is negatiua de contingenti ꝑ posi cōuer titur eodē modo sicut illa de inesse. vt patuit ꝟsus p̄ncipium huius primi.

Conclusio vn̄salis.ex altera de ieē ꝛ alt'a de contingenti est formal' ɔn̄a ad concludēdū in omni figura ɔclusionē de conti genti quo ad p̄mā figurā.pꝫ quatuor conditionibꝰ obs'uatis. ℭ P̄ma ꝙ maior sit vniuersalis. ℭ Se cūda.ꝙ minor nō sit negatiua de ineē. ℭ Tertia. ꝙ maior de ineē sit de inesse simpliciter: ꝛ nō de in esse vt nūc. ℭ Quarta.si minor sit de ineē subꝫ cō clusionis que est de contingēti dꝫ restrigi ꝑꝫ exigē tiā copule minoris: Et gn̄aliter in prima fiᵃ si maior sit de contingēti tūc silloᵒ est perfectᵒ ɔcludēs con clusionē de contingēti n̄ necessario.si ꝟo minor fu erit de ɔtingēti sill's est imperfectus.ꝛ cōcludit cō clusionem de ɔtingenti ꝑ possibili.quo ad secūdaꝫ figurā pꝫ duabᵒ conditionibᵒ obs'uatis. ℭ P̄ma.ꝙ maior sit vniuersalis. ℭ Secūda.ꝙ illa de ineē n̄ sit affirmatiua.quo ad tertiā pꝫ ē̄t duabus conditi onibus obs'uatis. ℭ P̄ma.ꝙ altera p̄missarum sit vl'is. ℭ zᵃ.ꝙ minor nō sit negatiua de ineē.

Primo dubitat̃: vtꝝ ex vna ð ɔtingēti ꝛ al tera de necessario valeat sill's i pᵃ fiᵃ.ꝓ dubio est supponēdū ꝙ aristo:in li 4.ᵒcaᵒ determinat de gn̄atione mixta silloꝝ ex vna de cō tingēti.ꝛ alia de necessario.ꝛ ɔtinet q̄tuordeci.con clusiones.q̄ꝝ septē sūt per modū q̄rūdā regularū gn̄aliū.ꝓ p̄mittit ordinē. ꝛ ɔn̄r quasdā relinquēdo notas aliquas ꝑbat: ℭ Prima ḡ ɔ.ᵒest h̄:in mixti one de necio ꝛ ɔtingēti fit silloᵒin oibᵒmodis i qbᵒ fiebat i mixtione de ineē ꝛ ɔtīgēti dū t\~n loco p̄mis se de ineē ponat̃ illa de necio.Cuiᵒ rō ex textu pōt assignari: q2 illa de ineē cū sit necia claudit̃ in illa ð necessario.ꝛ ipam ifert.iō qcqd pōt illa de ieē.etiā pōt illa de necio. ℭ Secūda ɔ.ᵒmaiore de contin gēti ꝛ minore de necio fit silloᵒꝑfectᵒ: dūt n̄ maior fuerit vl'is ꝛ minor nō fuerit negatiua. vt pꝫ q2 re gulat̃ ꝑ dici de oi ꝛ dici de nullo. ℭ 3ᵃ ɔ.ᵒsi ābe p̄ misse sint affirmatiue ɔ.ᵒerit de ɔtingēti.ꝛ nō ð in eē ꝛ per ɔn̄s neqꝫ de necessario. diuersimode tam̄ q2 si maior sit affirmaᵃ de ɔtingēti ad vtrūlibꝫ seq̃ ɔ.ᵒde cōtingēti ad vtrūlibꝫ.si vero maior fuerit de necessario ꝛ minor de cōtingēti ad vtrūlibꝫ sequi tur conclusio ð cōtingēti ꝑ poti. ℭ 4ᵃ cōclō.i mo dis negatiuis si illa de necessario fuerit affirmati ua seq̃t cōclō de cōtingēti ꝛ nō de ineē neqꝫ de ne cessario. ℭ 5ᵃ cōclō.in modis negatiuis si illa ð ne cessario sit negatiua pōt sequi ɔ.ᵒde cōtingēti pro poti ꝛ etiā negatiua de ineē. ℭ Sexta ɔ.ᵒi hac mi xtione cōclusio de ɔtingēti dꝫ eodē modo capi sic̄ in precedēti mixtione.s.in modis perfectis ꝑ con tigēti ad vtrumlibꝫ.ꝛ in imꝑfectis ꝑ ɔtingēti poti ℭ Septia ɔ.ᵒin hac mixtiōe nō seq̃ ɔclusio de ne cessario negatiōe postposita.sed bene sequitur ɔ.ᵒ de necio negatione p̄posita. modo haꝝ ɔclusionū quatuor t\~n ꝑbat.s.secūdā.q̄rtā.q̄ntā.ꝛ septimam Et p̄ ꝑbat septimā.nā si premisse sint vl'es affirma tiue ꝛ maior sit de necessario.minor vero de ɔtigē ti sequit̃ cōclusio n̄ de necio sꝫ de ɔtigēti ꝑ possibi li. vt bene sequitur.oē.b.de necitate ē.a.oē.c.con tigit eē.b.ergo oē.c.ɔtingit eē.a.Dꝫ aūt talis sillo gismᵒsit imꝑfectᵒɔcludēs ɔclusionē de ɔtingēti ꝑ possibili pꝫ q2 ex opposito cōclusionis cū minore po sita in eē infert̃ oppositū minoris in bocardo.Scd̄o declarat secūdā ɔclusionē q2 bn̄ sequitur.oē.b.ɔti git eē.a.oē.c.de necessitate ɔtigit eē.b.ḡ oē.c.ɔtin git eē.a.quia regulatur per dici de oi. ℭ 3.ᵒ declāt q̄ntā ɔclusionē ꝛ p̄ ꝙ sequatur ɔ.ᵒnegaᵃ de ineē. vt bn̄ seq̃t.oē.b.de necessitate n̄ est.a.oē.c.ɔtigit eē.b ergo nullū.c.ē.a.q2 ex opposito ɔclusionis cū con uersa maioris infert̃ oppᵐ minoris.sed ꝙ sequat̃ ɔclusio ð ɔtingēti ꝑ poti pꝫ. q2 qcqd sequit̃ ad ɔn̄s seq̃tur ad an̄s.sed ad talē dispōeꝫ sequitur nega tiua de ineē ad quā sequitur negaᵃ de contingēti ꝑ possibili.ergo ad talē dispōem bn̄ sequitur con clusio negatiua de ɔtingēti pro poti. ℭ Quarto ꝑbat quartā ɔclusionē q̄ ɔtinet duas ptes.pᵃ ps ē ꝙ in modis negatiuis affirmatiua exnte de neces sario ꝛ negatiua de ɔtigenti sequitur cōclusio de contigenti ad vtrumlibꝫ.pꝫ quia in p̄ma figura ne gatiua de contigēti ꝛ affirmatiua de inesse sequit̃ cōclusio de ɔtingenti ad vtruml3.ergo eadē cōclō sequitur si loco affirmatiue de ineē ponat̃ affirma tiua de necio.ɔn̄a tꝫ per p̄mā cōclusionē.Secūda ps cōclusionis.ꝙ in tali mixtione nō sequitur con clusio de ieē vel de necessario.quā ꝑbat dupl'r.q2 talis negaᵃ de ɔtingēti est maior. modo maiore ð ɔtigēti in prima figura semꝑ sequitur ɔ.ᵒ de ɔtigē ti ꝛ nunqꝫ de ineē. ℭ Secūdo sic.q2 si sequeretur cōclō de ineē tūc talis modus arguēdi nō posset ð duci per ipole.nam si ex opposito conclusiōis cum maiore sumatur oppositum minoris erit cōbinatio inutilis in secūda figura.sed si capiatur oppositū cōclusionis cum minore ad inferēdum oppositū

maioris fiet ɔbinatio iutilis i 3ª figura. ¶ 8ª ɔ°. minore negaª de ɔtigēti fit silloꝰ ipfectꝰ q pficit p conuersionē i oppositā qualitatē. ¶ 9ª ɔ°. miore negaª de necīo qliscūq sit maior ñ vz silloꝰ. q2 sr̄ dabiles ṫmini in qbꝰ de necītate oi. vt aial albū nix ⁊ termi i quibꝰ de necītate nulli. vt aial albū pix. ¶ xª ɔ°. i modis pticularibꝰ pme figure negatiua exñte de necīo pōt sequi duplex cōclusio. s. tā de ineē q̄ de ɔtingēti ꝓ possibili. ꝓbatur ista cōclō sic qnta ɔ° pꝰ ꝓbata. ¶ Undecima ɔ°. in modis particularibꝰ negatiuis si illa de necessario sit affirmatiua. ⁊ alia de contigenti negatiua sequit̄ cōclusio de ɔtigēti ad vtrūlibz. ꝓbatur eodē mō sicut quarta. ¶ Duodecia cōclō. si vl̄is affirmatiua sit de necīo ⁊ pticularis affirmatiua de ɔtingēti sequit̄ cōclō de ɔtingēti ⁊ posset ꝓbari sicut in modis vl̄ibus. ¶ Tredecima ɔ°. maiore particulari vel ambabꝰ pticularibꝰ qlitercūq disponātur ñ fit silloꝰ. q2 dabiles sūt termini i quibꝰ oi ⁊ in quibꝰ nulli. Nā minor ē cōtigēs ⁊ vl̄is ⁊ maior ē ptic̄lar3 d necīo. ṫmi i qbꝰ oi sr̄ aial. albū homo. ⁊ termini in quibꝰ de necītate nulli sūt aial albū tunica. quādo aūt maior est particularis cōtingēs de possibili ⁊ minor vniuersalis negatia de necessario. termini in quibꝰ de necessitate oi sr̄ aial albū coruꝰ. ⁊ termi in quibꝰ de necītate nulli. sūt aial albū pix. si vo minor fuerit vl̄is affirmatia de necīo. ⁊ maior particularis de cōtingēti. termi in quibꝰ de necītate oi sūt albū cignꝰ aial. ⁊ termi i quibꝰ de necessitate nulli sūt aial albū nix. Ubi vo ambe sūt pticulares termi in quibꝰ oi sūt aial albū hō. termi in qbꝰ nulli sūt aial. albū. inaiatuz. ¶ Decimaqrta cōclusio epilogat pdicta ⁊ est h. oēs cōbinatōes vtiles in mixtiōe de ineē ⁊ cōtingēti sūt ēt vtiles in mixtiōe de necīo ⁊ cōtigēti. dūtñ illa de necīo ponat̄ in loco illiꝰ de ineē. Est tñ dr̄ia i hoc q2 si illa de necessario sit negatia ⁊ alia de ɔtigēti affirmatiua sequitur duplex ɔ°. s. negatiua de inesse ⁊ negatiua de cōtingēti ꝓ possibili. sic āt nō erit in mixtiōe de inesse ⁊ contingenti.

Secundo dubitatur. vtꝝ ex vna de necessario ⁊ alia de cōtingēti valeat silloꝰ in secūda figura. Pro solutōe supponēduz ē q in hoc nono capl̄o determiat aristo. de mixtiōe sillōꝝ ex vna de necessario ⁊ altera de cōtingenti in secūda figura. ⁊ cōtinet duodeci cōclusiōes. qꝝ pma est hec. in secūda figura vl̄i affirmatiua d cōtigēti ⁊ vl̄i negatia de necessario sequitur duplex cōclusio. s. de ineē ⁊ de cōtingēti ꝓ poss̄i. Q2 autez sequat̄ ɔ°. de cōtingēti probat aristo. arguēdo i cesare ⁊ reducēdo ad pmam figurā per cōuersionez simplicē in illis de necessario. Sed q seq̄t cōclō d ineē ꝓbat aristo. q2 ex opposito cōclusionis cū maiore infert̄ oppm̄ minoris: Dicit pterea q dcā ɔclō sitr ꝓbari pōt arguēdo in camestres. ¶ 2ª cōclō. i modis vl̄ibus secūde figure ex affirmatiua de necessario ⁊ negatiua de cōtigēti nulla seqt̄ conclō. ꝓ q nō sequat̄ cōclō de cōtingēti p3 q2 in tali dispōe stat cōclō de necessario que opponit̄ conclusioni d contingēti arguēdo istis terminis. homo. albū. cignꝰ. 2°. ꝓbat q2 q ñ seq̄t conclusio de necīo duabꝰ rōibꝰ. pma est h. In 2ª figura ñ sequit̄ conclusio d necīo nisi alia pmissaꝝ vel saltē vl̄is negatiua fuerit de necīo. sed neutꝝ istoꝝ est i ista mixtione. ergo ⁊c. 2°. sic q2 cū tali dispōe stat vl̄is affirmatia d necīo arguēdo in istis terminis. mouēs. aial. vigilās. ⁊ capit̄ mouēs pro motu sēsus vel imaginationis. q2 oē vigilās mouetur quātuz ad spūs missos a corde ad sēsus exteriores. ideo reputat ari. istaz eē verā: oē vigilās de necessitate mouet̄. ¶ 3ª conclusio. in tali mixtione ex ambabꝰ negatis fit silloꝰ q2 illa de contingēti conuersa in oppositā qualitatē fit silloꝰ in cesare vel camestres. ¶ Quarta cōclusio. In tali mixtione ex ambabus affirmatiuis nulla sequitur conclusio. Primo q non sequatur conclusio de inesse vel de necessario p3 quia in secūda figura semp concluditur negatiue: modo ɔ° negatiua de ineē vel de necessario ñ sequitur nisi altera pmissaꝝ sit negatiua de ineē vel de necessario. s3 q ñ sequat̄ conclusio de contingēti siue affirmatiua siue negatiua p3 q2 in tali dispositione stat vl̄is negatiua de necīo q̄ iterimit conclusionē affirmatiuā de contingenti sic arguēdo in istis tribꝰ terminis. albū. cignꝰ. hō. ¶ 5ª conclō. in modis pticularibꝰ secūde figure si maior fuerit vl̄is negatiua de necessario. ⁊ minor pticularis negaª de cōtingēti sequit̄ conclō de contigēti ꝓ poss̄i. p3 q2 cōuersa simpl̄r illa de necīo fit silloꝰ in ferio. ¶ 6ª ɔ°. in modis particularibꝰ secūde figure affirmatiua exñte de necīo ⁊ negatiua de contingenti non fit silloꝰ ꝓbatur sicut secūda ɔ°. pcedens. ¶ Septia ɔ°. in modis particularibus secūde figure ambabꝰ affirmatiuis non sequitur conclusio. probat̄ sicut quarta conclusio. posset etiā ꝓbari penes indefinitum. ¶ Octaua conclusio. ex ambabꝰ negatis illa tñ de necessario exñte vl̄i fit silloꝰ impfectꝰ qui pficitur conuertēdo in oppositā qualitatē illā de ɔtingēti. ¶ Nona conclusio. ex ābabꝰ pticularibꝰ vel indefinitis non fit sillogismꝰ q2 sūt dabiles ṫmini i quibus de necessitate omni. sicut album. animatū animal. ⁊ termini in quibus de necessitate nulli. si

cut albū īaīatū aīal. ℭ Decima ɔclusio epilogat p̄ dicta. ⁊ ē h̄. ex p̄dcis manifestū ē ꝙ ī h̄a figura uñi exn̄te ð neċio fit sill's ɔcludēs duplicē ɔclōnē. s. de iesse ⁊ de ɔtigēti ꝑ possibili. ℭ Undecima ɔ.ᵒ i mixtōe de ɔtigēti ⁊ de neċio eodē mō sillogizādū est sic ex mixtiōe de ɔtigēti ⁊ de ineē. itelligēdo ꝙ ī loco illiᵒ de iesse ponatur illa de neċio. ℭ Duodecima ɔclo. mãifestuȝ est ex p̄dictis ꝙ oēs sillogismi h̄e figure sūt imperfecti. perficiūtur autē per r̄ductionē ad p̱mam figuraȝ.

Tertio dubitat̃. utꝝ in tertia figura ualeat sillogismᵒ ex mixtione de ɔtingēti ⁊ neċario. ℭ Pro solōne est supponēdū ꝙ arist. ī decimo capitulo deẽmiat de gn̄atōe mixta de cōtingēti ⁊ neċario in t̃tia figura. ī quo intendit duodecim ɔcl̃oes. ℭ Quarū p̄ma ē hec. in tertia figura ex mixtis de ɔtigēti ⁊ neċario ābabus affirmatiuis sequit̃ cōclusio de cōtingenti tantum. ⁊ ñ de ineē. ℭ Scd̃a conclusio. in modis uniuersalibus negatiuis tertie figure illa de necessario existēte affirmatiua seqtur ɔclusio de ɔtingēti ⁊ ñ de ineē. ℭ Tertia ɔclo. in modis uñibus negatiuis si illa de neċario sit negatiua seqtur duplex cōclusio. s. de ineē. ⁊ de ɔtigēti ꝑ possibili. ℭ Quarta ɔ.ᵒ in t̃tia figura ex mixtis de ɔtigenti ⁊ neċio nūꝗ̄ seqtur ɔclusio de neċio. ℭ Quīta ɔ.ᵒ in tertia figura minore negatiā de cōtingēti fit silloᵒ impfectus qui perficitur ꝑ cōuersionem eiᵒ in oppositā qualitatem. sed si dcā minor fuerit negatiua de neċario ñ fit silloᵒ quia sūt dabiles termini in quibus ð neċitate omni. ut sōnus equᵒ dormiens hō. capiendo ly homo ꝑ medio. ⁊ ly somnᵒ ꝑ maiore. ⁊ equᵒ dormiens ꝑ minore. t̃mini in quibus de neċitate nulli. ut sōnus equᵒ uigilās homo. ℭ Sexta ɔclo in mōis p̄ticularibᵒ affirmatiuis tertie figure una de neċario ⁊ alia de ɔtingēti seqtur ɔclusio de cōtingenti solū. ℭ Septima ɔ.ᵒ in modis particularibus negatiuis t̃tie figure affirmatiua exn̄te de neċio ⁊ negatiua de cōtingēti sequit̃ ɔclusio ð cōtingenti solū. ℭ Octaua cōclusio. ex eisdem modis si illa de neċio fuerit negatiua sequit̃ duplex cōclusio. s. de inesse. ⁊ de cōtingenti pro possibili. ℭ Nona cōclusio. ex una vniuersali ⁊ altera particulari ⁊ minore negatiua de cōtingenti fit silloᵒ imperfectus qui perficitur per cōuersionem minoris in oppositā qualitateȝ. ℭ Decima cōclusio. in p̄dcā dispositione. si minor fuerit negatiua de necessario nulla sequitur cōclusio. probatur sic ð modis vniuersalibus. ℭ Undecima cōclusio epilogat p̄dicta ⁊ est hec. ex predictis manifestuȝ est quādo ⁊ quō erit silloᵒ ī tertia figura. ⁊ quādo seqt̃ ɔclusio de ɔtigēti vel de iesse. ℭ Duodecima ɔ.ᵒ oēs sillogismi huiᵒ figure sūt impfecti. p̱ficiūtur āt ꝑ reductiōem ad p̄mā figurā. ℭ Ex p̄dictis r̄ndet̃ ad tria dubia. Primo ad p̄mū ꝙ ī p̄ma figura sēp valet silloᵒ ex altera de necessario ⁊ altera de ɔtingēti: duabᵒ ɔditōibus obseruatis. Prima ē ꝙ maior sit vniuersalis. Scd̃a ē ꝙ mior nō sit negatiua de necessario. ℭ 2ᵒ respōdetur ad 2ᵐ dubiū. ꝙ in scd̃a figura valet p̄dicta mixtio duabus ɔditōibᵒ obseruatis. p̄ma ꝙ maior sit vl̃is. Et scd̃a ꝙ illa ð necessario sit negatiua. ℭ Tertio r̄ndetur ad t̃tiū dubiū ꝙ ī t̃tia figura valet etiā p̄dicta mixtio duabus ɔditionibᵒ obseruatis. Prima ꝙ altera p̄missa sit vl̃is. Scd̃a ꝙ mior nō sit negatiā ð neċario.

Ad rationes ante oppositū. ℭ Ad p̄mā ⁊ ad tertiam sic̃ responde t̃ ꝙ nō bn̄ arguit̃ eo ꝙ ī tali mixtōe p̄missa de ineē dȝ esse de ieē simpl̃r. hic autē minor ponit̃ de iesse vt nūc. ℭ Ad scd̃aȝ dr̃ ꝙ subm̄ ɔclonis debet restrigi ad standū p̄cise ꝑ eisdeȝ sicut subm̄ mioris. ℭ Ad quartā ɔcedit̃ ꝙ nō seqt̃. eo ꝙ minore negatiua ī 3ª figura nihil seqt̃. sꝫ ꝙ mior que est negatiā de ɔtingēti ɔuertat̃ in oppositā q̄litatē. tunc bene seqtur ɔ.ᵒ nō qdē negatiua sed p̄tic̃laris affirmatiā de ɔtigēti. Et hec de questione.

Queritur. Utꝝ ois silloᵒ sit ī aliq̄ triū figuraꝝ. Et vr̃ ꝙ ñ q: iste ē bonᵒ sillᵒ. ois hō ē aīal. oē aīal ē sub̃a. g. ois hō ē sub̃a. ⁊ tn̄ ñ ē ī aliq̄ triū figuraꝝ. ℭ 2ᵒ sic. ex ꝑpoibᵒ exclusiuis r̄duplicatis ⁊ ifinitis fit bonᵒ sillᵒ ⁊ tn̄ ñ ē ī aliq̄ triū figuraꝝ. g. ⁊c. ℭ 3ᵒ arguit̃ sic. iste ē bonᵒ sillᵒ sortes vidȝ oēȝ equū brunellᵒ ē equᵒ g̃ sortes vidȝ brunellū. ⁊ tn̄ ñ ē ī aliq̄ triū figuraꝝ. g. ⁊c. ℭ In oppositū ē aristo.

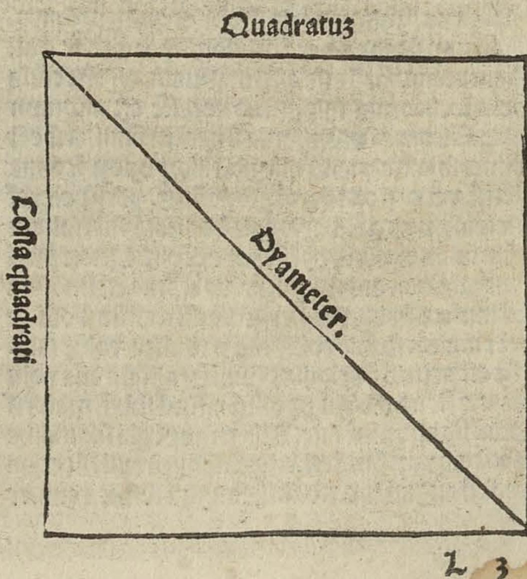
Primo sciēdū ē ꝙ ꝑ ɔclaratōe t̃mioꝝ q̄ōnis ponūt̃ q̄ttuor distictōes ⁊ vna suppō. p̱ª di.ᵒ ē hec. duplex ē silloᵒ. q̄dā ē cathegoricᵒ cᵒ vtraqꝫ p̄missaꝝ ē caᶜᵃ. aliᵒ ē ypoteticᵒ cᵒ vtraqꝫ vl̃ alt̃a p̄missaꝝ ē ypoᶜᵃ. 2ª. duplex ē sillᵒ cathegoricᵒ. q̄dā ē cᵒ meᵐ ē t̃minᵒ cōi scōit̃ tēt. aliᵒ ē cᵒ meᵐ ē t̃minᵒ sing̃laris sing̃larit̃ tētᵒ sic̃ silloᵒ expositoriᵒ. 3ª di.ᵒ. sillᵒ cathegoricᵒ iteꝝ ē duplex. q̄dā ē ɔstitutᵒ ex r̄ctis. q̄daȝ ꝟo ex obliq̄s. 4ª di.ᵒ. silloᵒ cathegoricᵒ ē duplex. q̄dā ē ostēsiuᵒ q̄ assumit duas p̄missas in mō ⁊ figura dispositas. ⁊ ꝟtute cᵒ dispōis infert suā ɔclonē. aliᵒ ē sillᵒ ex ypotesi q̄ ex ɔcesso a r̄nte ifert ɔclonē ex cᵒ itereptōe ifert suā ɔcloē ꝑbādā. ⁊ iste iteꝝ ē duplex. q: q̄dā ē sillᵒ ad ipoꝛe. d̄q dicet̃ ī 2ᵒ bᵒ aliᵒ ē sillᵒ ad trāsūptū q̄ se trāsfert ad aliq̄ꝫ ypotesiȝ

ex q̃ ypothesi ɔcludit ꝓpositū. vt si oppones ve
lit ꝓbare ꝙ aīa hoīs est imortalis. tūc petito ɔsēsu
rn̄tis ꝙ simile ē iudiciū de aīa equi ꝛ hoīs se transferf
fert opponēs ad ꝓbādū ꝙ aīa equi est imortal'. q̊
ꝓbato īfert pͥncipale ꝓpoᵐ videlꝫ ꝙ aīa hoīs est
imortalis. ꝛ hoc ꝓpter ɔcessionē respōdētis sibi da
tā. ℂ Suppō ē hec. aliquē sillm̄ eē i aliqua triū fi
gurarū. est ipm̄ hr̄e duas pͥmissas in quibꝰ extremi
tates ɔclusionis vniūtur i aliquo medio disposito
ſm exigētiā dispōis alicuius figure.

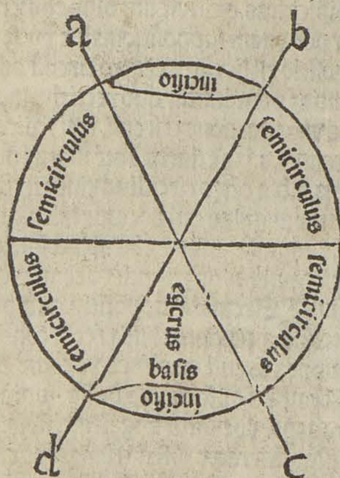
Secundo Sciēdū ē ꝙ quintꝰ tractatꝰ in q̊ aristo. declarādo prius suppo͂sita i gn̄atōe sill'oꝝ tam vniformi q̄ȝ difformi docet
resol'onē sill'oꝝ i sua pͥncipia. ꝛ ɔtinet quattuor ca
pitula. quoꝝ pͥmū est i quo ostēdiť numerus figu/
raꝝ sillogisticaꝝ. ꝛ ɔtiet pͥncipaliť duas ɔcl'ones.
Pͥa est hec. oēs sill'i impfecti pficiunť per redu/
ctionē ad mōs vl'es pͥme figure. quā ɔcl'onē reli/
quit notā tā ex dictis q̄ȝ ex dicēdis. tum qꝛ dictuȝ
est ꝙ sill'i impfecti pfici pn̄t p reductōem ad primā
figurā. Tū qꝛ statī ꝓbabiť. ꝙ oēs sill'i sūt i aliq̄ triū
figuraꝝ. ℂ zᵃ ɔ°. q̄ ē pͥncipalis huiꝰ capituli est hec.
oīs silloꝰ ē i aliq̄ triū figuraꝝ. pꝫ. qꝛ oīs silloꝰ siue af/
firmatiuꝰ siue negatiuꝰ. siue vl'is siue pticularis est
oñsiuꝰ vel ex ypothesi. sed oīs talis ē in aliqua triū
figuraꝝ. g°. ꝛc̄. Miorē ꝓbat arist. pͥmo q̄ȝtū ad eiꝰ
pͥmā ptē. s. ꝙ oīs silloꝰ ostēsiuꝰ ē in aliq̄ triū figuraꝝ
cuiꝰ ꝓbatōeȝ inuit in qnqȝ ɔcl'oibus. quaꝝ primā
tāgit in illa pte textus. si ergo oporteat. a. de. b. sil/
logizare. ē hec. Ad sillogizādū aliquā ꝓpōeȝ necīo
est sumere vnā ꝓpōem n̄ pticipātē vtroqȝ termio
cū ꝓpōe sillogizāda. vt ad sillogizādū istā ɔcl'oeȝ
.b. ē. a. n̄ oȝ accipe ꝓ añte istā eandē ꝓpōnē. b. ē. a.
sꝫ vnā aliā. qꝛ tūc petereť pͥncipiū. ex quo ꝓpō sum
pta ē eadē cū ꝓpōe sillogizāda. ℂ zᵃ ɔ°. q̄ tangitur
ibi. Si aūt. a. de. c. ē hec. Ad sillogizādū aliquā ꝓ
pōnē n̄ sufficit capere vnā pͥmissā etiā in quacū/
qȝ figura. qꝛ ex vnica pͥmissa nihil seqťur formaliť
ꝛ sillogistice. ℂ 3ᵃ ɔclusio que tāgiť ibi. Si g°. suma
tur. a. de alio. est hec. Ad sillogizādū aliquā cōclu
sionē n̄ sufficiūt quecūqȝ due pͥmisse sed oꝫ quālꝫ
illaꝝ pticipare vno ťmino cū ꝓpōe sillogizāda. sic
itelligēdo ꝙ si vna pͥmissaꝝ participet vno termio
ꝙ altera pticipet altero ťmino ꝛ ābe nō pticipent
eodē ťmio. pꝫ qꝛ si ad sillogizādū istā ɔcl'onē. b. ē. a
sumať aliq̄ ꝓpō nō cōicans in aliquo termino cum
ista ꝓpōe sillogizāda: nihil ꝓhibet fieri silloᵐ. a. d.
.b. aut nō erit p ea que supra sūt: hoc ē talis sill's
non ɔcludet istā. b. ē. a. eo ꝙ altera pͥmissaruȝ sp
erit iptinēs ꝛ nō cōicās in alio ťmino cum ɔclusio
ne. ℂ Quarta ɔclusio que tāgiť ibi. Omo eni di
cimus. est h̄. Ad sillogizandū aliquā ɔclusionē oȝ
cape terminū mediū q aliquo mō se habeat subij/
ciēdo vel pͥdicādo i ordine ad ťminos ꝓpōis sillogi
zāde. patet qꝛ sicut silloꝰ simpl'r q nō ē ɔ̄ctus ad ali
quā ɔcl'onē ꝓcedit ex pͥmissis simpl'r ꝛ non ɔ̄ctis
seu copulatis ad aliquā ɔcl'onē. sic etiam silloꝰ cō
tractꝰ ad hanc ɔcl'oeȝ vel ad illā oȝ ꝓcedere ex pre
missis copulatis ad talē ɔclusionē. sꝫ pͥmissas copu
lari ad aliquā cōcl'onem. ē ipsas ɔuenire i aliquo
termio medio q p illas pͥmissas se habeat subijciē
do vel pͥdicādo in ordīe ad terminos ɔcl'onis sillo
gizande. ex quo ɔcludit ari. ꝙ necesse est mediuȝ
esse ɔmune vtriqȝ extremitatū. nō quidē cōmuni
tate pͥdicatōis. sꝫ ɔmunitate copulatōis extremo
rum ɔclusionis. ℂ 5ᵃ ɔclusio. que tāgiť ibi. ergo si
nece. est hec. oīs silloꝰ ostensiuꝰ est i aliq̄ triū figura
ruȝ. Patet. qꝛ i oī sillogismo ostensiuo sumitur ali
quod mediū ɔmune vtriqȝ extremoruȝ. ꝛ hoc tri
pliciť. quia vel illud ɔmune subijciť vni extremoꝝ.
ꝛ pͥdicať de alio. ꝛ sic est pͥma figura. vel predicať
de vtraqȝ. ꝛ sic est ƨa figura. vel subijcitur vtriqȝ.
ꝛ sic ē ťtia figura. Et lꝫ aliq̄ ɔclusio possit sillogiza
ri p vnū mediū vel p pl'a. semp tamē redibūt eedē
figure. qꝛ si mediū varieť variabiť ꝛ sillogismꝰ. ꝛ sic
qualitercūqꝫ mediū varieť necesse est ipm̄ se hr̄e
ad extrema altero triū pͥdictoꝝ modorū. ideo oīs
silloꝰ erit i aliqua triū figuraꝝ. Ex his qnqꝫ ɔclusio
nibus posset formari talis rō ad ꝓbandū pͥmā ptē
pͥdc̄e minoris. qꝛ in oī sillogismo ostēsiuo nece ē ac
cipere aliquā ꝓpōnē p quā ostēditur pͥdicatū ɔcl'o
nis de subiecto: vel ergo illa ꝓpō sumitur sola. ꝛ
sic n̄ fit sillogismꝰ. vt dicebat scd̄a ɔ°. vel ergo illa
ꝓpō sumitur cū vna alia. ꝛ hoc dupl'r. vel ille due
ꝓpōes ɔmunicāt vtroqꝫ termino cū ɔcl'oe sillogi
zanda. ꝛ sic nō fit silloꝰ. sed petitur pͥncipiuȝ. vt di
cebat pͥma ɔclusio. vel ergo i nullo termino ptici
pant. ꝛ sic iteꝝ nō fit sillogismus. qꝛ sunt imptinen
tes respectu ɔclusionis sillogizāde. vt dicebat ter
tia ɔclusio. vel participāt in altero termino tantū:
ꝛ h̄ dupl'r. qꝛ vel ille due ꝓpōes copulanť subijciē
do vel pͥdicādo vnū tertiū mediū cū extremo ꝓpō
nis sillogizāde. vt tangebať in quarta cōcl'one. vl'
nō. si nō. tūc fit silloꝰ. si sic. hoc est dupl'r. vt deduce
bat quita cōclusio. qꝛ uel ille ťminꝰ mediꝰ subijciť i
pͥma ꝛ pͥdicať in scd̄a. ꝛ sic est pͥma figura. uel pͥdi
catur in utraqꝫ. ꝛ sic est scd̄a figura. ul' subijcitur i
utraqꝫ. ꝛ sic est tertia. ꝛ cū n̄ sint pl'es habitudines
medij ad extrēa ɔclusionis sillogizāde seqť ꝙ oīs
silloꝰ est i aliq̄ triū figuraꝝ. Cōnter ꝓbat scd̄aȝ ptē

dicte mioris.ſ.ꝙ omnis ſill's ex ypotheſi ē ī aliqua
triū figuraꝝ.p cꝰ ꝓbatione adducit duas cōcluſi
ones partiales:quaꝝ prima eſt hec.omnis ſill's ad
īpoſſibile eſt in aliqua triū figuraꝝ:pꝫ qꝛ omnis
ſillogiſmꝰ oſtenſiuꝰ eſt in aliqua trium figurarū. ſꝫ
ſillogiſmus ad impoſſe quo ad eiꝰ ꝑmū ꝓceſſum ē
oſtēſiuus.ergo ⁊c̄:minoꝛ pꝫ qꝛ ſillogiſmus ad ipoſ
ſibile ē q ex ꝯceſſo ab aduerſario cū vno māifeſte
ꝟo ſillogizat aliqđ falſū.ex cꝰ falſitate īfert falſita
tē ꝓpōnis conceſſe a rn̄dēte. vt ſi qs ꝓponat iſtaꝫ
ꝓpōnem.dyameter ē aſſymeter.⁊ rn̄dens eam ne
gauerit tunc accipitur ꝯdcōꝛia eius.ſ.ꝙ dyamet̄
ē ſymeter.ex qua infertur ꝙ ſuperabundātia erūt
equalia perfectis.i.ꝙ nūerꝰ ipar erit equalis nūe
ro pari.quod eſt impoſſe. ex cuius impoſſibilitate
infertur falſitas illius ꝓpōnis aſſumpte: dyamet̄
eſt aſſymeter ⁊ tamen concluditur veritas ſue cō
tradictorie.ſ.iſtiꝰ.dyameter nō ē aſſymeter q̄ erat
concluſio ꝓbanda. ¶ Secūda cōcluſio partialis
eſt iſta.oēs alij ſillogiſmi ex ypotheſi fiūt in aliqua
triū figuraꝝ.pꝫ qꝛ ī oībus ſillogiſmis ex ypotheſi
alijs fit ſillogiſmꝰ ad trāſūptū.ſꝫ ſilloꝰ ad trāſūptū
fit in aliqua triū figuraꝝ cuꝫ oſtēdat ex aliquo trā
ſumpto aliquā cōcluſionē. ergo omnes ſillogiſmi
alij ex ypotheſi fiunt in aliqua triū figurarum. et
ſic omnis ſillogiſmus tam oſſiuus q̄ꝫ ex ypotheſi
fit in aliqua trium figurarum. Infert vlterius ꝙ
oīs ſillogiſmus perficitur per ꝑmam figuraꝫ redu
cēdo ad modos vniuerſales prime figure.

Tertio ſciendū eſt ꝙ circa hunc textum in
cidit vna difficultas. vtꝝ iſta ſit vera
dyameter ē aſſymeter. Rn̄detur per quatuoꝛ ſup
poſitiones ⁊ duo dicta. ¶ ꝑma ſuppoſitio eſt hec.
quadratum.eſt figura habēs quattuoꝛ latera eq̄/
lia. ¶ Secūda ſuppoſitio dyameter eſt linea lon/
giſſima in quadrato diuidēs quadratuꝫ in duas p
tes equales ꝓcedens ab vno cono quadrati ad ali
ud ſibi oppoſitum contradictorie. ¶ Tertia ſup/
poſitio.coſta quadrati eſt linea qua clauditur qua
dratum cuius modi ſūt quattuor linee ex quibus
perficitur quadratum. ¶ Quarta ſuppoſitio.ſy/
meter ē idē qđ cōmenſurabile coſte q̄drati ¶ pri
mū dictum.ad hoc ꝙ aliquę quantitates ſint com
menſurabiles oꝫ ꝙ habeant vnam menſuram cō
munem que aliquotiēs ſūpta reddat primaꝫ quā
titatē ꝑciſe ⁊ illa eadē aliquotiēs ſūpta reddat ſe
cundam quantitatem preciſe vt numerꝰ par ⁊ nu
merus impar ſunt quātitates cōmenſurabiles.qꝛ
habent mēſurā cōmunē.ſ.vnitateꝫ.vnitas eniꝫ biſ
ſumpta reddit preciſe quātitateꝫ numeri paris et
etiā vnitas ter ſumpta reddit preciſe quantitatem
numeri imparis. ¶ Secundum dictum. iſta pro
poſitio dyameter eſt coſte ſimeter eſt falſa.patet qꝛ
dyameter eſt aſſymeter. ideſt nō cōmenſurabilis
coſte quadrati. ¶ Circa capituluꝫ ſequens oritur
etiā vna difficultas.quid eſt angulus equicrus.re
ſpondetur per vnam ſuppoſitionem ⁊ vnuꝫ dictū
¶ Suppoſitio eſt hec.ꝙ a centro circuli ad eius
circūferentiaꝫ ꝓtenduntur duo recti dyametri cō
cludentes vnaꝫ portioneꝫ circuli. qui ſcilicet dya
metri vocentur.a.b.ex ductu autē illoruꝫ duoruꝫ
dyametroꝝ.a.b.a cētro circuli ad eius circunferē
tiaꝫ cauſatur angulus qui uocatur triangulus ſe
micirculi.⁊ anguli cauſati ex incidētia linearuꝫ.a
.b.ſupra circunferentiaꝫ circuli vocantur anguli
ſemicirculi. ¶ Secunda ſuppoſitio.ꝙ.a puncto
.a.ad punctū.b.ꝓtendatur linea recta concludēs
vnaꝫ portioneꝫ circuli que linea vocetur baſis:
tunc angłi cauſati ex icidentia baſis ſupra circu
luꝫ ex vtraqꝫ ꝑte vocantur anguli inciſiōis: ſigna
biles per iſtas litteras.c.d.ſed triangulus cauſatꝰ
ſupra lineas.a.b.vocatur triangulus equicrus ſi
ue equithybiarum. cuius angłi cauſati ex protra
ctione ipſius baſis ſupra lineas.a.b.vocantur eq
angłi ad baſiꝫ.ſignabiles per iſtas duas litteras.
e.f. ¶ Dictuꝫ eſt iſtud.triangulꝰ equicrꝰ eſt trian
gulus cōſtitutus ex tribus lineis rectis equalibꝰ.
¶ Pro faciliori declaratione huius preſētis tex
tus ⁊ queſtionis. ⁊ maxie tertij notabilis quo ad
eius primā difficultatem poni ſolet prima figura
ſequens in proxia colūna.

¶ Silr ad euidētiaz scde difficulatis ētij notabil
questiōis pcedētis solet poni figura sequēs.

Conclusio Respōsalis. Ois sillrs est in
aliq̄ triū figurap. Hec cōclu/
sio satis patet per rōnē textus.itelligēdo tamen
ɔclusionē de sillro cathegorico.quia ois sillo⁹cathe
goric⁹ē formalr vel reductiue i aliq̄ triū figurap:

Primo Dubitaī. vtp in oi sillro necesse sit
aliquā p̄missarū esse affirmatiuaz
ꝛ aliquam esse vniuersalem. ¶ Pro dubio suppo
niī ꝙ aristoteles in hoc secundo capitulo ostendit
aliqua necessario reqsita ad hoc ꝙ aliquis sillo⁹sit
dispositus fz aliquā figurā. ꝛ ɔtiet quiq3 ɔclōnes.
¶ Quap p̄ma est hec.i oi sillogismo necesse ē ali
quam premissarū esse affirmatiuam. ¶ Secūda
cōclusio. in omni sillogismo necesse est aliquam
premissarum eē vlem.quia si neutra p̄missarū eēt
vniuersalis.sequereī aliquod illop duop iconue
niētiū. vel ꝙ ñ ostēdereī propositū. vl ꝙ petereī
p̄ncipiū quop qōlibet ipedit bonitatē sillri saltem
pbatiui.ɔsequētia pz q̄ttuor exēplis.Quop p̄mū
ē morale.non eniz sequitur. voluptas est studiosa
sed musica ē voluptas.ergo musica est studiosa.qz
vel i maiori sumiī voluptas p musica voluptate.
ꝛ sic est petitio p̄ncipij. vl sumiī p aliqua alia volu
ptate.ꝛ sic nō ostēdiī ppositū nisi ad subm̄ maioris
addaī signū vniuōsale. Alia tria exēpla sūt mathe
matica.quop p̄mū est.anguli semicirculi sūt equa
les.sed anguli.a.c.ꝛ.b.d.sūt anguli semicirculi.er
go iter se sūt equales.Scōm exēplū.anguli icisio
nis sūt eq̄les.sed anguli.c.d.sūt anglri incisiōis gº
āguli.c.d.sūt eqnales.Tertium exemplum.si ab
equalibus equalia demantur que remanēt erūt
eq̄lia.sed āguli icisiōis sūt eq̄les. ergo ab ipsis dē
ptis āgulis semicirculi ꝛ angulis equicrus erunt
equales.isti sillogismi non valēt.nisi subiecto ma
ioris addatur signum vniuersale. ¶ Tertia ɔclu
sio ē ɔclusio vniuersalis nō sillogizatur nisi ex dua
bus vniuersalibus. sed particularis pōt idifferen
ter concludi.vel ex duabus vniuersalibus.vel ex
altera vniuersali tantū. ¶ Quarta ɔclusio.si con
clusio sit vlis oportet ambas p̄missas esse vles.si
tamē ambe premisse sint vniuersales non oportet
conclusionem esse vniuersalem. ¶ Quinta con/
clusio in omni sillogismo necesse est aliquam pre
missarum esse similem conclusioni.non soluz quā
tum ad affirmationem ꝛ negatōem:sed quantum
ad hoc qō est de inesse vel de contingēti vel neces
sario.nō tamē oportet huiusmodi similitudinem
attēdere ex pte q̄titatis ppōum.Cōsequēter epi
logat oia prius dicta.

Secundo Dubitatur.Utruz ois sillogis/
mus cōstet tātuz ex tribus ter
minis ꝛ duabus propositionibus. ¶ Pro cuius
solutiōe supponitur ꝙ aristo.in hoc tertio capitu/
lo docet resoluere sillogismos in sua pricipia ma
terialia.ꝛ cōtinet septē cōclusiones.Quarum pri
ma est hec.omnis sillogismus habet tres termios
ꝛ non plures. Patet. quia ois sillogismus vnus
vnicam habet cōclusionem aut plures.nō plures.
quia tunc non esset vnus.ergo habet tantum vnā.
vel ergo vna conclusio ostenditur per vnicum me
dium.vel per plura.non per plura.quia tunc sillo
gismus non esset vnus.ergo per vnum tantum.ꝛ
per consequēs i omni sillogismo non est nisi vnuz
medium. ꝛ duo extrema.ꝛ sic non erunt nisi tres
termini.ꝙ autem sillogismus non sit vnus . si con
clusio ostendatur per diuersa media patet.suppo
sito ꝙ conclusio sillogizanda sit.e.que debeat con
cludi.per ista quattuor media .a.b.c.d. tunc opor
tet ꝙ.a.ꝛ.b.se habeant sicut totum et pars.quia si
aliter se haberent ex eis nihil concluderetur. Si
vero se habeant sicut totum ꝛ pars.tunc vel ex ip
sis concluditur.e.aut aliquod aliud.Si primum:
sic erunt plures sillogismi. et sic eadem conclu
sio ostendetur per plures sillogismos.si non.tunc
frustra assumebantur ille premisse. ¶ Secunda
conclusio. omnis sillogismus constat tantum ex

duabus propositionibus. patet quia omnis sillogismus habet tantum tres terminos. ergo habet tantum duas propositiones. tenet consequētia. quia ex tribus terminis nō fiunt nisi due propositiones ꝑtim differētes ⁊ partim cōuenientes. ¶ Tertia cōclusio. si in aliqua demōstratione premisse nō sint pares. hoc est sint plures vel pauciores duabus. tūc necesse est ꝙ omnino talis demonstratio non sit sillogistica. vel ꝙ aliqua sint sumpta que nihil faciūt ad illationem cōclusionis. ¶ Quarta conclusio. numerus propōnum sillogismi est ꝑfectus: quia ē numer⁹ par. sed numerus terminorum est abundās quia est numerus impar. ¶ Quinta conclusio est hec. numerus terminorū sillogismi semꝑ excedit numerum propositionum in vno. quia propositiones sunt due ⁊ termini sunt tres. ¶ Sexta cōclusio. in sillogismis compositis aliquādo termini sūt pares. ⁊ aliquādo impares. semper tamē termini excedunt numerum propositiōum in vno. ¶ Septima ɔ̄. numerus propositionū semper excedit numerum conclusionum in vno.

Tertio Dubitatur. Utrum vniuersalis affirmatiua sit difficillima ad concludēdum. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in hoc q̄rto capitulo ostendit aristoteles que conclusio ē facilis ad sillogizandum. ⁊ que difficilis. et continet octo conclusiones. Quarum prima est hec. illa cōclusio est facilis ad sillogizandum que concludit ī pluribus figuris. ⁊ per plures casus. idest per plures modos. ⁊ illa conclusio est difficile sillogizabilis que in paucioribus figuris ⁊ per pauciores modos concluditur. ¶ Secūda ɔclusio. vniuersalis affirmatiua solum concluditur in prima figura ⁊ in vno solo modo. vniuersalis autem negatiua cōcluditur in vno modo prime figure ⁊ in duob⁹ secunde. sed particularis affirmatiua concluditur ī vno modo prime figure: ⁊ in trib⁹ tertie. particularis vero negatiua per primam figuram concluditur vno modo. per secundam duobus modis: et per tertiam tribus modis. ¶ Tertia cōclusio. vniuersalis affirmatiua est difficillima ad concludendum. ¶ Quarta conclusio. propositio vniuersal' est facillima ad destruenduꝫ: quia destruitur per suam particularem contradictoriam que est faciliter sillogizabilis. ¶ Quinta conclusio. facilius est construere particularem q̄ꝫ destruere. quia ꝑticularis non potest destrui nisi per constructionē sue vniuersalis contradictorie que est difficillima ad concludendum. ¶ Sexta conclusio. quatuor genera ꝓpositionum destruūtur per se inuicem. s. vniuersalis affirmatiua per ꝑticularē negatiuaꝫ: ⁊ eɔ̄ particularis affirmatiua per vniuersalē negatiuam. ¶ Septima conclusio. propō vniuersalis nūq̄ꝫ ɔstruitur per propositionem particularem sibi subalternaꝫ. sed bene econtra. ¶ Octaua cōclusio. facilius est destruere vniuersalem q̄ꝫ ɔstruere. quia vniuersalis vno solo modo ɔstruitur sed destruitur duobus modis.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad primam dicitur ꝙ ille sillogismus est virtualiter in prima figura quia non differt a prima nisi per solam trāspōem premissaruꝫ que trāspositio non diuersificat figuram. ¶ Ad secundā ⁊ tertiā dr̄ ꝙ tales sillogismi sunt formaliter vel reductiue in aliqua trium figurarum:

Queritur Utrū ad scientiam libri prioꝝ pertieat dare artē inueniēdi medium. ¶ Et arguitur p̊ ꝙ nō. quia scīa libri prioꝝ est resolutoria. sed si daret artē inueniēdi medium eēt inuentiua. ergo ⁊c̄. ¶ Secundo arguitur. illa scientia tractat de resolutione ɔn̄e ⁊ nō cōsequētis. ergo nō habet resoluere sillogismum in sua ꝑ̄ncipia mālia. ⁊ per consequēs nō habet dare artē inueniēdi mediuꝫ. ¶ Tertio arguitur. in hac scīa determinatᷣ de sillogismo nō contracto. sed regule artis inueniēdi medium solū possunt applicari ad sillo^m contractū cū ibi solum debeant esse antecedentia ⁊ consequentia. ergo ad istam scientiam non pertinet dare artem inueniendi medium. ¶ In oppositum tamē est aristoteles.

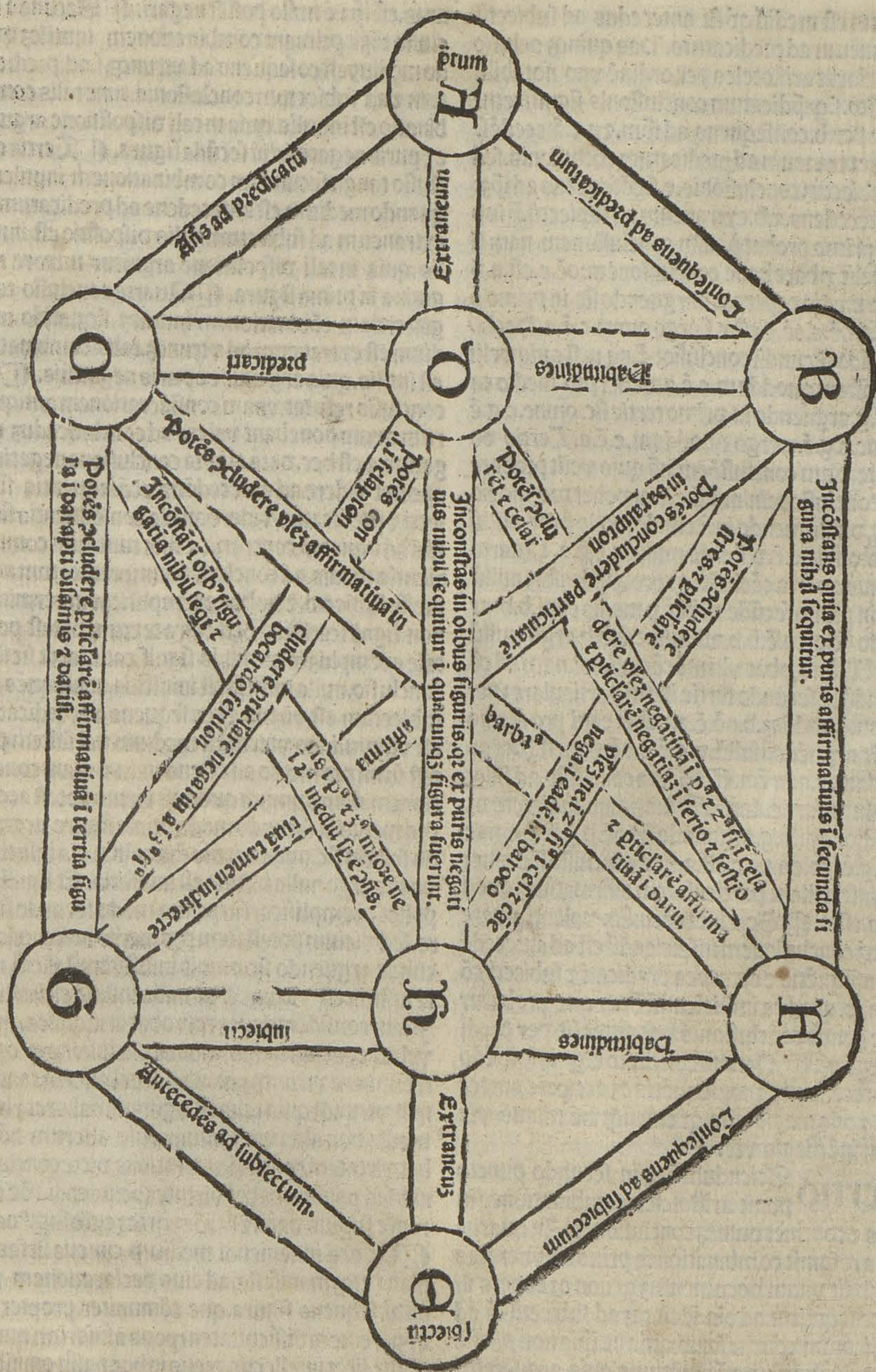
Primo sciendum est ꝙ pro declaratione terminoꝝ quibus vtitur aristo. in textu ponitur sex suppositiones. ¶ p̊ma suppositio est hec. omnes cōbinatōes taꝫ vtiles q̄ꝫ inutiles significātur per dictōes contentas in his versibus Fecana. cageti. dafenes. hebare. gedacho. Hebali stant. sed nō cōstant. febas. hedas ⁊ heca. ¶ Secunda suppositio est hec. predictaꝝ nouē dictionū sex p̊me tryssillabe representant combinatōes vtiles. ⁊ alie tres dyssillabe representant combinationes inutiles. ¶ Tertia suppositio. ꝙ antecedens ad subiectum vel predicatū conclusionis est terminus qui vere vniuersaliter ⁊ affirmatiue natus est subijci in propositione respectu subiecti vel predicati conclusionis. Sed ɔsequens ad subiectū vel predicatum est terminus qui vere vniuersaliter ⁊ affirmatiue nat⁹ ē predicari de subiecto vel predicato conclusionis. Extraneum vero ad subiectū vel predicatū conclusionis est terminus qui vere

vl'r ꝛ negatie natus est subijci vel predicari ꝺ sub/
iecto vel ꝑdicato cõclusionis. ¶ 4ª suppõ. in ꝑdi
ctis sex dictõib⁹ tryssillabis vltia vocalis designat
qualitatẽ ꝛ q̄ntitatẽ ꝯclusionis sillogizãde. ita ꝙ si
in vltimo loco ponat̃. a. designat propositionez vni
uersalez affirmatiuam. ꝛ. e. designat vniuersalem
negatiuã. i. vero designat ꝑticularẽ affirmatiuã.
sz. o. ꝺ̃signat ꝑticl'arẽ negatiuã sillogizãdaz. ¶ 5ª
suppositio. ꝑdictaꝝ dictionũ tertia vocal̃ repñtat
totã cõclusionẽ sillogizandã: sed due ꝑ̃me vocales
que sũt. a. ꝛ. e. repñtant extrema ipi⁹ cõclõis. ita ꝙ
a. repñtat ꝑdicatũ. ꝛ. e. repñtat s̃biectũ cõclõis sil
logizãde. ¶ Sexta suppõ est hec. i ꝑdictis dictõi
bus iste tres lr̃e. b. c. d. designãt habitudinez mediȷ̃
ad ꝑdicatũ conclusionis. ita ꝙ. b. denotat mediuz
eẽ ꝯñs ad predicatũ cõclusionis. ꝛ. c. denotat me[m]
eẽ añs ad predicatũ conclusionis. d. vero denotat
medium eẽ extraneum ad ꝑdicatũ cõclõis. Sed
iste tres lr̃e. f. g. h. denotant habitudinẽ ad s̃bm̃ cõ
clõis. s c. f. ꝙ. f. denotat ꝙ mediũ ꝺz esse ꝯñs ad s̃b
iectum ꝯclõis. g. ṽo denotat ꝙ mediũ ꝺz esse añs
ad subm̃ cõclusionis. sed. h. dẽotat ꝙ mediũ ꝺz eẽ
extraneũ ad s̃bm̃ conclusiõis. Ista suppõ pȝ ꝑ hos
versus. Predicat. a. b. sequẽs. c. ꝑcedit. d. sit extra
Et subit. f. sequitur. g. precedit. h. sit extra.

Secundo sciendũ est ꝙ i hoc sexto tracta
tu dat aristo. artẽ inueniẽdi me
diũ ad quodlibz gen⁹ ꝯclusionis sillogistice sillogi
zandũ. ꝛ continet tria caª. In quoꝝ ꝑ̊ declarat hꝯ
artẽ inueniẽdi mediũ ꝛ cõtinet duas ꝑtes ꝑ̃ncipa
les. quaꝝ ꝑ̃ma cõtinet duodeci cõclõẽs. ꝛ in pri
ma tãgit intẽtũ. q̃ est hec. Nũc dicendum est q̃ũo
erim⁹ ydonei ad sillogizãdũ ad ꝓpositum. ꝛ ꝑ quã
viã sumẽtur ꝑ̃ncipia ad iferendũ quaslibet ꝯclusi
ones. q: nõ solũ oȝ ꝯsiderare gñationẽ sillõꝝ. sȝ etiã
oȝ habẽ ꝓmptitudinẽ faciẽdi eos. ¶ Alie q̃nqȝ cõ
clusiones tangũt q̃nqȝ consideratõẽs gñales. q̃ruz
ꝑ̃ma est hec. eoꝝ que sũt. quedã sũt alia que ꝺ nul/
lo vere ꝛ vl'r predicant̃. vt cleon ꝛ callias. ꝛ oẽ qꝺ ẽ
singulare ꝛ sensibile. nã pene vnũquodqȝ sensibili/
um est hm̃õi vt de nullo ꝑdicet̃ nisi ꝛm accñs. vt di
cendo. albũ est socrates. veniẽs est callias. Alia sũt
que ꝑdicant̃ de istis ꝛ etiã alia que ꝑdicant̃ de ipis
vt aial predicatur de hoie ꝛ homo de callia. Alia
sunt que predicãtur de alijs ꝛ de quibus nulla pri
ora predicantur nisi ꝛm opinionẽ. i. denoiationem
q: alias esset processus in infinitum. quod est falsũ
quia in sursum pergentibus q̃ñz statur. vt patebit
ꝑ posteriorum. ¶ Secunda ꝯsideratio est hec. da
ta aliqua ꝯclusione oportet ꝯsiderare ea que sunt
ꝯuertibilia cuz terminis illius ꝯclusionis. sicut sũt
diffõẽs ꝛ ꝓprie passiones eaꝝ. ¶ Tertia ꝯsidera/
tio. oȝ considerare añcedẽtia ꝛ ꝯñtia, ꝛ extranea cõ
clusionis ꝓbande. ¶ Quarta consideratio. oȝ ꝯsi/
derare que sũt illa ꝯñtia que se cõsequũtur eẽnti
aliter in eo quod quid est. ꝛ que accñtaliter. ¶ 5ª
consideratio: oportet considerare que sũt illa que
consequũtur ꝛm veritatẽ ꝛ que ꝛȝ opinionẽ. q: q̃n
to aliqs plura talium poterit iuenire tanto magis
est ydoneus ad sillogizandum conclusionẽ proposi
tam ꝛ q̃nto talia erunt veriora tanto efficacius de
monstrabit. ¶ Alie quinqȝ ꝯclusiones tangũt q̃n
qȝ considerationes s̃pãles. quarũ ꝑ̃ma ẽ hec. ad dã
dum consequẽs alicuius oportet dare illud quod
cõsequitur ad ipm totũ. i. illud quod ꝑdicatur vl'r
de ipo. ꝛ ad sumendũ antecedẽtia oportet accipe
illud quod antecedit. i. quod subijcitur vl'r. non tñ
ꝙ signum vniuersale ponatur ad predicatũ. vt di
cẽdo hominẽ eẽ omne animal. vel musicã eẽ oẽm
disciplinam. quia illa ꝓpositio i qua ponitur signũ
vniuersale ponitur ad predicatuz est inutilis ꝛ im
possibiis. vt ois homo est oẽ aial. vt omnis iusticia
est omne bonum. ¶ Secũda consideratio. ad dã
dum ꝯñtia alicuius oportet sumere ꝯñtia ꝓpria ꝛ
non ꝯñtia que sunt cõia ad vtrumqȝ extremuz cõ
clusionis. ¶ Tertia consideratio. ad sumẽduz ex/
tranea alicuius extremi conclusiõis oȝ sumere ex
tranea propria ꝛ non cõia subiecto vel predicato.
¶ Quarta consideratio. oportet sumere ꝯñtia q̃
semper vel vt in pluribus consequuntur. ¶ Qui
ta consideratio. non oȝ sumere pro ꝯñtib⁹ illa que
sequuntur ad omnia. ¶ In secũda parte declãt i
s̃pãli artem inueniendi medium. ꝛ continet duo pũ
cta. quorum primum continet octo conclusiones.
¶ ꝑ̃ma conclusio est hec. ad concludendũ vl'ez af
firmatiuam oportet capere aliquid quod sit cõse
quens ad subm̃ ꝯclusionis. ꝛ illud idez sit añs ad ꝑ̃
dicatũ eius. ꝛ sic fiet sillogismus in barbara. ¶ 2ª
conclusio. ad concludendum particularez affirma
tiuam oȝ capere medium quod sit antecedens taȝ
subõ q̃ȝ ꝑdicato conclusionis. ꝛ sic fiet sillogismus
in darapti. ¶ Tertia ꝯ⁹ est hec. ad concludendum
vniuersalẽ negatiuam in secũdo modo ꝑ̃me figu
re. vel in primo secũde. oȝ capere medium quod
sit consequens ad subm̃ ꝛ extraneuz ad predicatũ
¶ Quarta conclusio. ad concluduz vniuersa
lem negatiuam in secundo secunde oportet cape
re medium quod sit consequens ad predicatum ꝛ
extraneum ad subm̃. ¶ Quinta conclusio. ad sil
logizanduz particularẽ negatiuã in secũdo ꝑ̃tie su

mendum est mediū qđ sit antecedns ad subiectū ⁊ extraneum ad predicatum. Has quinqȝ ↄclusiones declarat aristoteles per ordinē vno notabili supposito. s. ꝙ ꝑdicatum conclusionis significetur per. a. ⁊ per. b. consequens ad ipm. ⁊ p. c. atecedēs. p. d. vo extraneum ad predicatum cōclusionis. sed .e. sit subiectuȝ conclusionis. ⁊. f. cōsequens ad ipȝ: ⁊. g. antecedens. ⁊. h. extraneum ad subiectū. h sup posito primo probat pmam conclusionem. nam si quis velit ꝓbare hanc conclusionem: oē. e. est. a. dbet pro medio capere. c. f. arguendo sic in primo ꝑme. oē. c. f. ē. a. oē. c. est. c. f. ergo omne. c. ē. a. Declarat secūdo secundā conclusionē. na m si quis velit ꝓbare istam quoddam. e. ē. a. debet pro medio capere. c. g. arguendo in primo tertie sic: omne. c. g. ē .a. omne. c. g. ē. e. ergo quoddam. e. ē. a. Tertio declarat tertiam conclusiōem. nā quis velit probare istam conclusionem. nullū. e. ē. a. debet pro medio capere. d. f. arguendo in secundo modo ꝑme. nullū .d. f. ē. a. omne. e. ē. d. f. ergo nullum. e. ē. a. Quarto probatur quarta cōclusio. qꝛ probando istaȝ nullū .e. ē. a. in primo secūde debet ꝑ medio capi. h. b. arguendo sic. oē. a. ē. b. h. nullum. e. ē. b. h. ergo nullū .e. ē. a. Ultimo ꝓbat vltimā cōclusionē. nam ad cōcludendū in secundo tertie istam particulareȝ negatiuam quoddaȝ. b. nō. ē. a. debet capi pro medio .d. g. sic arguēdo. nullū. d. g. ē. a. oē. d. g. est. b. ergo quoddam. b. non ē. a. ℭ Sexta conclusio. ad sillogizandum particularē affirmatiuam. indirecte dȝ ꝑ medio capi. b. g. arguendo sic. oē. b. g. ē. a. omne .c. ē. b. g. ergo. omne. c. est. a. que conclusio si conuertatur infert illam particularem affirmatiuaȝ quoddam. a. est. c. ℭ Septima cōclusio. volenti ꝓbare aliquaȝ conclusionem inspiciendū est ad antecedētia consequētia ⁊ extranea predicati ⁊ subiecti cōclusionis. qꝛ ad ea inspiciendū ē per que probatur omne genus conclusionis. hoc auteȝ fit per predicta. ergo ⁊c̃. ℭ Octaua conclusio ē. ꝙ inspiciēdo ad antecedentia ⁊ consequētia oȝ accipere antecedētia ⁊ ↄña magis vl̃ia. qꝛ cuicūqȝ inē minus vl̃e eidem inē magis vl̃e.

Tertio Sciendum ē. ꝙ in secundo puncto ponit aristoteles combinationes inutiles ⁊ continet quinqȝ conclusiones. In quaruȝ prima resumit combinationes prius enumeratas Et subdit vnum documentuȝ ꝙ non oȝ capere illa que sequūtur ad oīa. idest taȝ ad subiectū ꝙ̃ ad predicatum conclusionis quia ex ipis non pōt fieri sillogismus neqȝ affirmatiuus quia argueretur ex puris affirmatiuis in secunda figura. neqȝ negatiuus. cū ipa ↄ nullo possēt negari. ℭ Secunda cclusio tāgit primam combinationem inutileȝ quando mediuȝ est cosequens ad vtrunqȝ. s. ad predicatum ⁊ ad subiectum conclusionis. tunc talis combinatio est inutilis. quia in tali dispositione arguit ex puris negatiuis in secūda figura. ℭ Tertia cōclusio tangit secundam combinationem inutilem quando medium est antecedens ad predicatum ⁊ extraneum ad subiectum. talis dispositio est inutilis. quia in tali dispositione arguitur minore negatiua in prima figura. ℭ Quarta conclusio tangit tertiam cōbinationem inutileȝ. s. quando medium est extraneum ad vtrunqȝ. talis combinatio est inutilis. quia arguitur ex puris negatiuis. ℭ 5ª conclusio refutat vnam considerationem antiquorum quam ponebant valere ad concludenduȝ negatiue. ⁊ est hec. data aliqua conclusione negatiua oportet videre ad antecedētia ⁊ cōsequentia subiecti ⁊ predicati. ⁊ videre an illa consequentia sint sibi ad inuicem contraria. ⁊ si sic tunc sunt conuenientia media ad concludendum predicatum non inesse subiecto. ⁊ de hoc exemplificat in terminis non significatiuis. Sed extra textum potest poni tale exempluȝ in terminis significatiuis. vt sit ista conclusio. nulla iustitia est iniustitia. consequēs ad subiectum est virtus. ⁊ consequens ad predicatuȝ est vitium. ideo vterqȝ est medium vel saltem potest sumi pro medio ad ostendendum istam conclusionem: nam primum quod est virtus potest accipi pro medio in secundo modo prime figure arguendo scilicet sic. nulla virtus ē iniustitia oīs iustitia ē virtus ergo nulla iustitia est iniustitia. Et similiter posset exemplificari in primo modo secunde figure. sed vicium potest sumi pro medio in secundo secunde arguendo sic. omnis iniustitia est viciū nulla iustitia est vicium. ergo nulla iustitia est īiustitia Istam considerationeȝ reprobat aristoteles. quia vel ad concludendum talem conclusionem oportet sumere vtrunqȝ pro medio. vel alteruȝ tantuȝ. non vtrunqȝ quia talis sillogismus haberet plura media. non alterum tantum. quia alterum nō habet virtutem concludendi ratione dicte conclusionis. sed primum habet virtuteȝ ↄcludendi rōe t̃tie regl̃e supius date. ⁊ ȝ rōeȝ q̃rte regl̃e supiꝰ date. ℭ Ut ars inueniendi medium cunctis sit facilis plana atqȝ manifesta. ad eius declarationem ponitur sequens figura. que cōmuniter propter eiꝰ apparentem difficultatem pons asinorum nuncupatur. licet intellectis dictis in hoc passu omnibus possit esse familiaris ac itellecta.

A
Extraneum
Consequens ad predicatum
C
predicati
D
Habitudines
B
G
subiecti
H
Habitudines
F
Antecedes ad subiectum.
Extraneus
Consequens ad subiectum
E
subiecti

Conclusio ꝟ̃nsalis. ad istā sciaꝫ ptiet da re artē iueniēdi mediuꝫ. pꝫ qꝛ finis hui⁹ scie est pfecta cognitio sill'i q̄ n̄ pōt h̄ri ni si sciamus prōpte ꝛ faciliter ꝯpōere sillogismos. ḡ ars est necessaria i ista scia.

Primo Dubitatur. Utꝝ ars p̄dicta iueniēdi mediū valeat i sill'is ex ypothesi ℂ p dubio supponēdū ē q̄ aristo. i h̄ secūdo capitulo ostendit istā arteꝫ eē sufficiētē ad oēꝫ sill'ꝫ. ꝛ cōtinet sex ꝯclusiōes. ℂ Quaꝝ p̄ma est hec. p̄dicta ars ē gn̄al ad oēꝫ sillogismū p ipoꝛe. pꝫ. qꝛ ista ē gn̄alis ad oēꝫ sill'ꝫ ostēsiuū. vt patuit i capitulo p̄cedenti. ergo est gn̄alis ad oēꝫ sill'ꝫ p ipoꝛe. ꝯn̄a tenet. qꝛ q̄cq̄d sillogizatur ostēsiue sillogizaꝛ̄ p ipoꝛe ꝛ eꝯ. q̄ aūt cōclusio sillogistica ostēsiue possit sillogizari p ipossibile ꝑbat ari. i cōclusione pticulari affirmatiua ꝛ vl'i negatiua. vt sit hec ꝯ̄ nullū. e. ē. a. ostēsiue sillogizata i camestres p h̄ mediū. b. b. arguēdo sic oē. a. ē. b. b. nullū. e. ē. b. b. ergo nullū. e. ē. a. ista ꝯ̄ p eosdē termīos sillogizaꝛ̄ p ipossibile capiendo ꝯ̄dictoriū cōclusiōis cū maiore ad iferendū ꝯ̄dictoriū minoris arguēdo sic i darij. oē. a. ē. b. b. quoddā. e. ē. a. ergo quoddā. e. ē. b. b. ꝯclusio ē falsa. ergo ꝛ aliqua p̄missaꝝ. n̄ maioꝛ ergo minor. q̄ ē ꝯ̄dictoria cōclusiōis p̄oꝛis sillogismi ostēsiui. ꝛ tūc vltra. illa minoꝛ. s. quoddā. e. ē. a. ē falsa. ḡ sua ꝯ̄dictoria. s. nullū. e. est. a. ē vera. ꝛ illa fuit ꝯ͂ p̄oꝛis sill'i ostēsiui. Sil'r q̄ illa ꝯclusio q̄ sillogizaꝛ̄ p ipossibile possit ostēsiue sillogizari. ꝑbat ari. qꝛ ex opposito ꝯclusiōis sill'i p ipossiblle cū p̄missa q̄ manet eadē i sill'o ostēsiuo ꝛ p ipoꝛe iferꝛ̄ oppositū illius q̄d fuit ostēsuꝫ ad ipoꝛe. ꝛ ꝯ̄sil'r posset declarari de pticulari affirmatiua. in h̄ tn̄ ē dr̄ia iter sillogismū ostēsiuū ꝛ ad ipoꝛe. qꝛ i sill'o ostēsiuo necē ē q̄ ābe p̄misse sumātur tāq̄ v̄e. ꝛ in sill'o p ipoꝛe necē est q̄ aliq̄ p̄missaꝝ sumaꝛ̄ tāq̄ falsa. ℂ 2ᵃ ꝯ͂ ars p̄dicta ē gn̄alis ad oēꝫ sill'ꝫ ad trāsūptū. qꝛ lꝫ sillogism⁹ ad trāsūptū n̄ ostdat p̄ncipaleꝫ cōclusionē p hāc artē. tn̄ ostdit cōclusionē ad quaꝫ se trāsfert. ideo quo ad illā cōclusionē idiget illa arte. ℂ 3ᵃ ꝯ͂ ista ars est gn̄alis ad oēs sill'os f̄m q̄litatē i subiectis. qꝛ talis sillogismus sillogizat vl'e loco pticularis. ḡ i tali sillogizatiōe idiget arte predicta. Et etiā ad sill'm f̄m īspectiōeꝫ particulareꝫ. ꝯtigit eni ꝛ alio mō sillogizare q̄dā hoꝝ. vt vl'ia p particularē īspectiōeꝫ ex ypothesi. ꝛ h̄ ē supposita conuertibilitate termīoꝝ. vt ꝯ̄clarat ari. p terminos n̄ significatiuos. taꝫ de vl'i negatiua q̄ affirmatiua ℂ 4ᵃ ꝯ͂ p artē dictā fiūt sillogismi de mō. qꝛ i tali h⁹ oꝫ aspicere ad antecedētia ꝯ̄sequētia ꝛ extrāea sicut i illis de īesse. ergo ista ars ē illis gn̄alis sicut illis de īesse. Est tn̄ i h̄ dr̄ia. qꝛ i sillogismis de īesse oꝫ acciperere antecedētia cōsequentia ꝛ extranea q̄ similiter insunt vel nō insunt. sed in illis de contingenti oportet accipere antecedentia ꝛ extranea q̄ contingunt siue possunt inesse vel non inesse. Ex q̄bus infert q̄ non est possibile aliquem sillogismuꝫ fieri nisi secundum artem dictam. patet. quia non est possibile fieri aliquem sillogismum quin sit in aliqua trium figurarum. sed omnis talis fit secundum artem. prius dictam. ergo. ꝛc̄. Infert secundo q̄ predicta ars inueniēdi medium est sufficiēs ac conueniens ad omnem philosophiam disciplinaꝫ ꝛ artem. per philosophiam intelligit aristoteles scientias speculatiuas. per artem vero scientias factiuas. ꝛ per disciplinam intelligit scientias morales siue actiuas. ℂ Quinta conclusio tangit tres regulas quibus prompti erimus ad quenlibet sillogismum. prima regula est hec. q̄ ad sillogismuꝫ oportet abundare in consequentibus antecedentibus ꝛ extraneis ꝛ illa constituere per tres termios qui sunt medium ꝛ duo extrema. quia sic maxie sillogizaꝛ̄ ꝑpositū. 2ᵃ reꝉa. alit̄ ꝯ̄siderādū ē ad sillogizandū destructiue. ꝛ al'r ad sillogizādū ꝯ̄structie qꝛ destruentem oportet aspicere ad extraneum subiecti aut predicati. non autem construentem. Tertia regula. q̄ aliter considerandum est ad sillogizādum secundum veritatem. idest demonstratiue: ꝛ aliter ad sillogizandum secundum opinionem. i. thopice ꝛ dyalectice. quia ad sillogizāduꝫ demōstratiue oportet capere propositiōes veras. sed ad sillogizāduꝫ dyalectice sufficiūt propositiones probabiles. ℂ Sexta cōclusio remouet quoddaꝫ dubiuꝫ. quia dictuꝫ est illaꝫ artem methoduꝫ esse cōmunē ad inueniēduꝫ mediū in qualibet scientia. ideo posset aliquis credere q̄ per istam artem possent sillogizari principia scientiaruꝫ. Hoc remouet dicens q̄ principia que sunt circa singulas scientias cognoscūtur per experientiaꝫ. sicut pricipia astronomie, que habent sēsuꝫ mēoriaꝫ ꝛ experientiam. Nā p̄h'i frequēt̄ ꝯ̄siderātes i motib⁹ astroꝝ de nocte appētiaꝫ iuenerūt p̄ncipia astrologie ex q̄b⁹ p̄ncipijs formauerūt facil'r rōnes ꝛ d̄mōstratiōes. ꝛ sicut ē de astrologia ita simil'r est de alijs sciētijs. Uerū tn̄ lꝫ ista ars non sit vtilis ad sillogizandum principia. est tn̄ vtilis ad sillogizandum ꝛ demonstranduꝫ ex ipis quia hita cognitione principiorum per experientiā tūc ptinet ad istā artē ponere talia pricipia i forma sillogistica ꝛ ex his formal'r d̄mōstratiōes

Nam si nihil omittat̃ ꝑm hystoriã idest eoꝝ que ꝑ3 veritatẽ dicta sũt de ꝯsequẽtibus ãntibus ꝛ extra neis subtilr̃ ꝛ vere poterimus formare sillõs ꝺ his quoꝝ pōt eẽ sillo⁹. cognoscem⁹ etiam facilr̃ quoꝝ nõ pōt eẽ demõstratio aut sillo⁹. Consequẽter epilogat de oĩbus prius dictis.

Secundo Dubitat̃. Utrũ ars diuidẽdi sit vtilis ad inueniẽdũ mediũ sillogismi simplr̃ vel õr̃atiui. Et videt̃ ꝙ non q2 aristoteles reprobat antiq̃s vtẽtes diuisione ad sillogizandũ. Pro solõne supponit̃ ꝙ ari. i hoc tertio capitulo reprobat quasdam opiones falsas antiquorum circa artẽ iueniẽdi mediũ. Dixerũt eni qdã ꝙ diuisio eẽt necãria ꝛ sufficiẽs ad inuẽtionẽ medij sill̃i eo ꝙ v3 ad demõstrãdũ diffinitiõe3 ꝺ difinito in qua demõstratõe saluat̃ potissime rõ sillogismi simplr̃. ꝛ ꝯtinet q̃ttuor ꝯclõnes. quaꝝ ꝑma est hec. ꝙ talis via sillogizandi cõtinet̃ aliquo mõ sub arte iueniẽdi mediũ pri⁹ data. Nam diuisio. i. sillogismus diuisiuus est velut infirmus sillo⁹. idest ẽ sillogismus quo ad ꝑmũ ꝓcessũ3. sed ẽ ifirmus idest indebite dispositiu⁹ quo ad z^m ei⁹ ꝓcessũ3. sed hoc latuit antiq̃s vtẽtes via diuisiua ad ꝯcludẽdũ diffinitionẽ de diffinito q sũt decepti. quia nõ intellexerũt ꝙ nõ ꝯtingit sillogizare per viam diuisiua3 neq3 intellexerũt quomõ cõtingit sillogizare per artem prius datam. ℂ z^a cõclusio. per sill̃m diuisiuum nõ pōt concludi diffõ de diffinito. patet. q2 nullus sillo⁹ capiẽs mediũ cõmuni⁹ maiori extremitate sillogizat vlẽm affirmatiuam. sed sillo⁹ diuisiuus est huiusmodi. ergo non sillogizat vlẽm affirmatiuam. ꝛ per consequens non v3 ad sillogizandu3 diffinitionẽ. q vlr̃ debet sillogizari de suo diffinito. ℂ Scõa rõ. ille sillo⁹ ẽ iutil̃ ad ꝯcludẽdũ diffõnẽ in quo petit̃ pricipiũ. s3 in sill̃o diuisiuo petit̃ pricipiũ. ergo ꝛc. Minor vtriusq3 rõis ꝓbatur duob⁹ exẽplis. ꝑmũ ẽ. oẽ aĩal ẽ mortale vel immortale. sed oĩs hõ est aĩal. ergo oĩs hõ est mortalis vel imortalis. sed nullus hõ est immortalis. g⁹ oĩs hõ ẽ mortalis. in ista ꝯclusione est petitio principij. q2 ꝺberet ea3 ꝓbare. s. istã. nullus homo est imortalis. ꝛ tamẽ assumit eam tanq3 verã. Itẽ illud mediu3 qõ est aĩal est cõius ꝑdicato ꝯcl̃onis quod ẽ mortale ꝛ sic ẽ ꝯmuni⁹ maiori extrẽitate. Scõm exẽplũ. oẽ aĩal mortale ẽ hñs pedes vel nõ habẽs pedes. sed oĩs hõ ẽ animal mortale. g⁹ oĩs hõ ẽ hñs pedes vl̃ ñ hñs pedes. s3 ñ oĩs hõ ẽ ñ hñs pedes. g⁹ ẽ hñs pedes. In isto exẽ⁹ est peti⁹ ꝑncipij ex ꝑte maioris que est eque dubia sicut ꝯclusio pricipal̃. ꝛ accipitur mediũ ꝯmuni⁹ maiori extremitate. ℂ Tertia ꝯ⁹ ꝙ sillogismũ diuisiuũ nõ ꝯtingit demonstrare aliquod alioꝝ ꝑdicatoꝝ. puta neq3 genus neq3 ꝓpriũ neq3 accidẽs. Probat vnico exẽplo. vt si quis velit ꝓbare ꝙ dyameter est symeter. ꝛ arguatur sic. oĩs longitudo ẽ symeter vel assymeter. sed dyameter est lõgitudo ergo dyamet̃ est symet̃ vl̃ assymeter. Ibi ẽ bon⁹ sillo⁹. sed si vlterius subsumatur ista mior dyameter nõ ẽ symeter iferẽdo. ergo dyamet̃ est assymeter. ibi ẽ petitio ꝑncipij. q2 ista minor subsũpta est eque dubia sicut ꝯclusio principalis. ℂ Quarta ꝯ⁹ tangit duo correlaria. quoꝝ primũ est ꝙ per diuisionẽ nõ est sillogizare affirmatiue vl̃ negatiue ꝓpositũ. p3 q2 per eã non ꝯtingit sufficiẽter sillogizare diffõnem de diffinito neq3 aliquod alioꝝ ꝑdicatoꝝ. ℂ z^m correlariũ. modus diuisiu⁹ nõ est vtilis ad sillogizãdũ diffinitionẽ ꝺ diffinito ad quod tamẽ videt̃ esse maxime vtil̃. Consequenter epilogat oĩa determinata in ꝑcedẽtibus capl̃is.

Tertio Dubitat̃. vtrũ oĩs sillogism⁹ ex ypothesi fiat ꝑm artem prius datã. Pro rñsione ponũtur due difficultates. ꝑma est. vtru3 ꝑ idẽ mediũ possit cõclusio sillogistica ꝑ impossibile sillogizari ostẽsiue vel econtra. ℂ Respõdetur ꝑ tres suppõnes ꝛ vnu3 dcm̃. ꝑma suppositio est h̃ In sill̃o per impol̃e sũt tres ꝓcessus quoꝝ primus ꝓcedit ex opposito ꝯtradictorio ꝓpõnis negate a rñdente qui vocat̃ ypothesis cũ vna ꝓpõne manifeste vera ad inferendũ vnã ꝯclusionẽ mãifeste falsa3. ꝛ illu3 ꝑmu3 ꝓcessu3 vocat aristoteles sill̃3 mẽdacij. Scõs ꝓcessus procedit a falsitate conclusionis primi ꝓcessus ad falsitatẽ vni⁹ ꝑmisse. ꝛ terti⁹ ꝓcessus ꝓcedit a falsitate illius ꝑmisse ad veritatem sue ꝯtradictorie que fuit ypotesis negata a respondẽte. ℂ ℂ z^a suppõ. ꝯclusio sill̃i mẽdacij cõuenit in vno ẽmino cũ cõclusione ei⁹ sillogizata ꝑ impossibile. ꝛ in alio ẽmino differt ab eadẽ3. ℂ 3ª suppõ. ille ẽmin⁹ in q̃ differt ꝯclusio sill̃i mendacij cũ ꝯcl̃one sillogizata per impossibile debet capi ꝓ medio ad sillogizandũ dictã ꝯclusionem ostẽsiue. ℂ Dcm̃ est istud. ꝯclusio sillogizata per impossibile sillogizatur ostẽsiue capiẽdo ꝯtradictoriũ conclusiõis sillogismi mẽdacij cu3 premissa vera inferendo ꝯtradictoriũ alterius ꝑmisse. Ex quo pat3 ꝙ nõ ꝑ idẽ mediũ cõclusio sillogizata per impol̃e sillogizatur ostensiue. patet. q2 mediũ per quod sillogizatur aliqua concl̃o per impossibile non ingreditur conclusionẽ sillogismi mẽdacij. ꝛ tamen medium per quod sillogizatur ostensiue eadem conclusio prius sillogizata per impossibile. igreditur conclusionem sillogismi mẽdacij. ergo ꝛ cetera.

Exēplū hui⁹ posset sic formari. vt si ista ɔ⁹ nullū.e.ē .a.sillogizatur p impoīe sic. oē.a.est.b.b.quoddā.e. est.a.ergo quoddā.e.est.b.b.cōclusio est falsa ḡ ali qua pmissarū.s.minor ꝛ vltra.minor est falsa.s.ista quoddā.e.est.a.ergo sua ɔdictoria.s.ista nullū e.ē .a.erit vera. ista vl'is negatiua ē p ipossibile sillogiza ta p illud mediū.a.q̄ tn̄ ostensiue sillogizaī p medi um.b.b.sic arguendo i camestres.oē.a.est.b.b. nul lum.e.est.b.b.ergo nullum e.est.a. ¶ 2ᵈ di.qliter differūt ad inuicē sill's ad trāsumptū.sill's fm qlita tē in subiectis ꝛ sill's fm ispectionē pticularem.rñr ꝙ sic differūt.qꝛ sillogism⁹ ad trāsumptū ē q se trās fert ad aliquid magis notū pbandū.ex quo pba to ifertur pncipale itētū virtute cōcessi a rñdente vt si quis velit pbare ꝙ aīa sortis sit imortal'.ꝛ ha beat cōcessū a rñdente ꝙ simile ē de aīa sortis ꝛ ō aīa platonis.tūc si opponēs se trāsferat ad pbādū ꝙ aīa platonis ē imortalis.quo pbato virtute con cessi inferī ꝙ aīa sortis ē imortalis.ibi ē sillogism⁹ ad trāsumptū.sed sill's fm qlitatē in subiectis ē q se transfert ad pbandū aliquā cōclusionē cōsimilis q̄ litatis idest vitatis vel falsitatis cū cōclusione pn cipali ꝛ talis trāslatio dupl'r pōt fieri. Uno mō qn̄ fit trāslatio ad aliā ppositionē q̄ cum cōclusiōe pn cipali est eadē.secūdū qlitatē idest secūdū affirma tionē ꝛ negationē.ꝛ secūdū substātiā.i.secūdū ter minos cōclusiōis.vt si quis velit pbare aliquā p positionē vl'em.ꝛ se trāsferat ad pbandū vnā pti cularem ex qua iferat suā vl'e3.talis sill's noie cōi vocatur sill's fm qualitatē i subiectis.ꝛ noie speci ali pōt vocari sill's fz ispectionē pticularē. Alia fit trāslatio ad aliā ppōnem.que cū ɔclusiōe pncipa li n̄ cōuenit nec i qualitate nec i terminis vt si quis velit pbare ꝙ nullū aīal est egrū.ꝛ se trāsferat ad pbandū ꝙ oē aīal ē sanū.quo pbato ifert p locu3 a ɔdictorijs ꝙ nullū aīal est egrū.ibi pprie est sill's fm qlitatē i subiectis.ꝛ general'r posset vocari sil logismus fm qlitatē in subiectis ille qui se trāsfert ad pbādū aliquā ɔclusionē q̄ cū cōclusione pncipa li h3 aliquā hītudinē localē.vtute cui⁹ hītudinis ex ea pbata cōtingit iferre cōclusionē pncipalē. vt si quis velit pbare ꝙ domificator ē bon⁹.ꝛ se trans ferat ad pbandū ꝙ domus est bona.q̄ pbato p lo cū ab effectu ad cām.iferat ꝙ domificator ē bonu ibi ē sillogism⁹ fm qlitatē i subiectis. Ex his p3 re sponsio ad dubiū.ꝙ ois sillogismus ex ypothesi vl' est sill's p ipoīe.vel p trāsūptum.vel secūdū qlita tē i subiectis vel fm ispectionē pticularē.aut cōtē tus ab aliq̄ illorū.sed qlibet talis quo ad eius pmū pcessum vtitur arte pdicta.ergo omnis sillogism⁹ ex ypothesi fit fm artē pdictā.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad pri mā3 dr̄ ꝙ sicut dictū ē ver sus pncipiū hui⁹.ista scia nō solū est inuēta vt sit so lum ibi stat⁹.sed vt cōponat sillogismū quo cōposi to resoluat ipm.ꝛ sic finaliter vocatur resolutoria ¶ Ad secūdā negatur ɔña qꝛ mediū nō solū ē pn cipiū cōsequētie sed etiā cōsequētis ¶ Ad tertia3 rñdetur p tres distinctones ꝛ tria dicta. ¶ pma di stinctio. duplex ē mā sillogismi.quedā ē mā gn̄alis cȯ sūt termini ꝛ ppōnes. Alia ē mā spālis q̄ magis pprie d3 dici cōditio materie.cȯ est probabilitas ¶ 2ᵃ distictio. duplex ē pbabilitas.qdā ē gn̄aliter dicta q̄ n̄ ē aliō q̄3 gn̄atio credulitatis alicui⁹ ɔñtie Alia est spālis cuiusmodi ē pbabilitas demōstrati ua.pbabilitas thopica.ꝛ pbabilitas sophistica siue appens. ¶ 3ᵃ distinctio. duplex est sillogism⁹ con tractus.qdā est cōtractus ad materiā gn̄al'r dictā ꝛ sic ois sillogismus ē ɔctus.qꝛ ois sillogismus con stat ex duabus ppositionibus ꝛ trib⁹ terminis.ali us ē ɔctus ad cōditionē materie.s.ad pbabilitatē i genere. Alius ē ɔctus ad pbabilitatē i spē. ¶ pri mū dictū.ista scia cōsiderat ō sill'o ɔtracto ad mate riā generalē.qꝛ determiat de sillogismo cōstituto ex tribus terminis ꝛ duabus ppositionib⁹. ¶ 2ᵐ dictū.ista scia considerat de sillogismo ɔcto ad p babilitatē i genere.qꝛ docet artē iueniēdi mediu3 ad qu̇libet ppositionē sillogizādā.ex qua arte ha betur ꝙ non qlibet termin⁹ pōt eē mediū ad cōclu dēdū qu̇libet cōclusionem.qȯ non eēt nisi in ista arte cōsideraret de sillogismo pbatiuo sue cōclu sionis ¶ Tertiū dictū.ista scia non considerat de sillogismo cōtracto ad materiam special'r dictam vl' ad probabilitate3 specialiter dictam quia illud videtur repugnare rationi subiecti hui⁹ scie q̄ est cōtractio. Et p h̄ p3 solutio tertie rōnis.

Queritur Utrum oratiōes redu plicatiue similiter oēs cōsequentie n̄ sillogistice sint ad sill'3 re ducibiles. ¶ Arguitur primo cōtra pri mam partem.quia orationes reduplicatiue nō sūt sillogizabiles ergo non reducuntur ad sillogismu3 Antecedēs p3.quia si reduplicabiles essēt sillogiza biles.hoc esset potissime addendo reduplicationē maiori extremitati.sicut deducit aristoteles in tex tu.sed hoc nō quia reduplicatio denotat causa3 i herentie predicati ad subiectu3.sed talis causa at tēditur ex parte subiecti.ergo potius debet redu plicatio ferri ad minore3 extremitatē vel ad medi u3 q̄3 ad maiorem. ¶ Secundo arguitur cōtra se

cundā ptem.quia cōuersiones sūt ɔñe non sillogistice.ꝛ tñ non reducūtur ad sillm.ergo nō oīs ɔña ñ sillogistica est ad sillm reducibilis.minoꝛ pȝ quia in ɔuersione.tm̄ sūt duo termini. ¶ 3° arguitur.quia ista ē bona ɔña non sillogistica.dom⁹ ē.ergo paries ē.ꝛ tñ nō pōt reduci ad sillm.ꝫ ꝛc.minoꝛ pȝ.qꝛ i ca ñ sūt nisi duo termini.ꝫ. Et ɔfirmat qꝛ in loco a ɔiugatis.ꝛ a casib⁹ vbi est bona ɔña sꝫ q̄tuor t'mi.ꝫ talis loc⁹.ñ pōt ad sillꝫ r'duci. In oppo^m ē ari.i textu

Primo Sciendū ē.ꝙ ꝑ declaratiōe terminorū ponūtur due suppositiōes ꝛ tres distinctiōes.p̄ma suppō est hec.i qualibet propositione reduplicatiua q̄ttuor p̄ncipaliter regruntur.s.signū reduplicatiuū.termin⁹ supra quem cadit illud signū reduplicatiuū.subiectum principale ꝛ p̄dicatum p̄ncipale.2ª suppositio.reduplicatio nūq̄ addēda est p̄dicato sic ꝙ p̄dicatum sit termin⁹ s̄ quē cadit dc̄io reduplicatiua.pȝ qꝛ talis ꝑpō eēt falsa ꝛ intelligibilis.ꝛ iō esset cā iherentie sui ipsius. vt ista est intelligibilis hō est aīal iquantū rōnalis saltē si exponat cāl'r. ¶ Prima distinctio.reduplicatiuū pōt capi dupl'r.Uno mō ꝓprie ꝛ sic ē termin⁹ supra quem cadit imediate signum reduplicatiuū.Alio⁹ capitur cōiter.s.ꝑ aggregato ex signo reduplicatiuo ꝛ termīo supra quē cadit tale signū.ꝛ sic capit ari.i textu. ¶ 2ª di:reduplicatiuū addi medio pōt dupliciter itelligi.vno⁹ tanq̄ constructibile alteri ɔstructibili.ꝛ sic reduplica^m bene pōt addi medio.Alio⁹ tanq̄ ps medij.ita ꝙ ipȝ mediū ꝛ ipm reduplicatiuū faciāt totū medium.ꝛ sic reduplicatiuum non additur medio ¶ 3ª distinctio est.duplex est ɔña.quedā ē sillogistica in qua ponūtur due p̄misse in modo ꝛ figura disposite.ꝛ talis non est reducibilis ad aliā consequentiā.sed de se est euidens.Alia ē consequētia non sillogistica.i q̄ .s.ponitur antecedēs nō dispositū i modo ꝛ figura lȝ tñ ex eo sequatur necessario ɔña.ꝛ oīs talis consequentia est mediate vel imediate ad sillogismuȝ reducibilis. Ex quo sequitur ꝙ si sit aliqua cōseqntia que nullo modo sit ad sillogismum reducibilis ipa non est necessaria.sequitur etiam ꝙ omnis cōsequentia tenet in virture ɔñe sillogistice.

Secundo Sciendum ē.ꝙ in hoc septimo tractatu determinat aristo.d̄ reductione sillogismorum i modo ꝛ figura.et etiam cōsequētiaꝝ ñ sillogisticarum ad cōsequentiaȝ sillogisticaȝ ꝛ continet quinq̄ capitula in quoꝝ primo determiat de reductione sillogismoꝝ ex ꝑpositiōibus de iesse ꝛ ex terminis finitis rectis ꝛ simplicibus.ꝛ cōtinet duas ptes.quarū p̄ma contiet qnq̄ conclusiones. ¶ p̄ma conclusio est hec. post hec que dicta sūt de gnatione sillogismoꝝ nunc dicēdū ē quomō reducem⁹ sill'os i p̄dictas figuras.ꝛ hui⁹ ration ē assignat.qꝛ illa ɔsideratio restat d̄ sua tota intētiōe.nā si ispexerim⁹ gnatiōnē sillogismorū ꝛ habuerim⁹ potestatē iueniēdi mediū ad qualꝫ ɔclusiōnē ꝑpositam si post hec reduxerim⁹ sillogismos i p̄dictas figuras hēbim⁹ finē illius qō est propositum i principio ꝛ etiam ꝑ ea cōfirmabuntur p̄us dicta ꝛ appebunt manifestioꝛa. Alie tres sequētes tangūt tria documēta.p̄mū documētū ē istud: data aliqua ꝑpositione sillogistica p̄us oȝ tentare .i.resoluere sillogismū in duas ꝑpositiones qꝛ facilius ē diuidere aliquid in maioꝛa q̄ in minora.sȝ ꝑpōnes sūt maiores terminis.eo ꝙ composita sēper sūt maiora his ex q̄bus cōponūtur. Secūduȝ documentū.hitis duabus ꝑpōnibus oȝ videre q̄ illaꝝ se hēat vt totū.i.vt maioꝛ.ꝛ alia vt ps idest vt minor.vl' forte ꝑ totū intellexit p̄missam vl'eȝ. ꝛ ꝑ pteȝ intellexit p̄missaȝ p'ticularē.qꝛ si neutra ē vl'is non erit ɔña sillogistica. Tertiū documētū.oȝ vidē re vtꝝ in sill'o sit sūptuȝ aliquod supfluuȝ vl' omissū aliquod necessariuȝ.quia tūc remouēdū est supfluū ꝛ sumēdū est necessariū. ¶ 4ª cōclusio remouet vnū ipedimētū.qꝛ ex eo ꝙ dictū ē sillm reduci ad duas ꝑpōnes.crederet aliquis ꝙ hīs oratio reducta ad duas propositiōēs eēt sillogistica.hoc remouens dicit ari.ꝙ nō.quod ꝓbat duobus exēplis.p̄mū exēplū est.non substātijs interēptis non interimitur substantia.sed ptibus subē interēptis iterimitur subā.ergo ptes substātie sūt subē.lȝ ista ɔña sit necia ꝛ reducta ad duas propōnes.nō ē tñ sillogistica nisi saltē maioꝛ ponatur vl'is.sic arguēdo quibuscūq̄ interēptis interimitur subā ille sūt subē.sed ptibus substantie interēptis interimitur substantia.ergo ptes substantie sūt subē. Secūdū exēplū.si homo ē aīal ē.ꝛ si animal ē substātia ē.ergo si hō est substātia ē.ista consequentia ē necessaria ꝛ reducta ad duas propōnes.non tñ ē sillogistica pp inordinatū situȝ terminoꝝ secūdū subiectionē ꝛ p̄dicationeȝ.tñ posset sic ad sillogismuȝ reduci d'ōe illud q̄ posito:ponitur aīal ē subā.sed hōie posito pōitur aīal ergo hō ē subā. Et addit ari.ꝙ i talibus decipimur credēdo tales orōnes eē sillogisticas eo ꝙ videmus ɔclusionē necio seq.nā lȝ oīs sillogism⁹ ɔcludat de necessitate non tñ eɔ.non eniȝ oē illō qō ɔcludit de necessitate ē sillogism⁹.

Tertio sciendū est. ꝙ in hac secunda pte docet ari.orōnes non sillogisticas ad sillogismos reducere.ꝛ itēdit qnq̄ conclusiōes.q̄/

rum p̄ma est hec. Habita aliqua cõsequētia nõ sil
logistica ⁊ ipa reducta ad duas ꝑpõnes. reducēda
est ad tres termīos quoꝝ vnus p̄diceř in vna ⁊ sub
ijciatur ĩ alia. ⁊ sic est p̄ma figura. vel vnus illorũ
p̄dicabitur ĩ vtraqꝫ ⁊ sic est secũda figura. vel subij
cietur ĩ vtraqꝫ ⁊ sic est tertia figura. Et rõ huius est
qꝛ si vnus terminoꝝ istoꝝ nõ sumereť bis talis orõ
nõ posset reduci ad sillogismũ cũ in ea nõ esset me
diũ. ¶ Secũda cõclusio est hec. habita aliqua con
sequētia non sillogistica iaꝫ reducta ad tres termi
nos ⁊ duas ꝑpõnes oꝫ videre ad ɔclusionem si sit
vlis vel ꝑticularis. qꝛ multotiēs a qualitate vel q̄n
titate cõclusiõis cognoscitur figura sillogismi. nã
si conclusio sit vlis affirmatiua reducēda ē ad p̄mã
figurã ad quã si non possit reduci nõ vꝫ sillogism⁹.
si v̄o cõclusio fuerit vlis nunqꝫ reducenda est con
sequētia ad tertiã figurã. si etiã fuerit affirmatiua ñ
dꝫ reduci ad secũdã figurã. Addit p̄terea pħs ꝙ si
aliq̃ ꝯ possit sillgizari ĩ diuersiis figuris tũc nõ solũ
oꝫ aspicere ad cõclusionē. ſꝫ ad dispõnē medij ŝm
eni variã dispõnē medij variať ⁊ figura. Alie tres
ɔclusiões tãgũt tria ĩpedimēta. quoꝝ p̄mũ est istud
qꝛ frequēter accidit falli circa sillõs credēdo alios
sillõs q nõ sunt ex eo ꝙ ĩ tali ɔña ē dispõ trium ter
minoꝝ ⁊ duaꝝ ꝑpõnũ ĩ figura. Et huius dat duo
exēpla. p̄mũ ē istud. aristomenes ĩtelligibilis sēper
ē. ſꝫ aristomenes ē aristomenes ĩtelligibił. g̃ aristo
menes sēper est. ista ɔña nõ ē sillogistica. tũ qꝛ neu/
tra p̄missaꝝ sumiť vliter. tũ qꝛ p̄misse sũt v̄e ⁊ con
clusio falsa. cũ aristomenes sit corruptibilis. Si v̄o
maior sumereť vlr sic dicēdo. ois aristomenes in/
telligibilis sēꝑ est. tũc ipa erit falsa sicut ⁊ ɔclusio
2ᵐ exēᵐ. michal⁹ music⁹ corrũpeť cras. ſꝫ michal⁹
ē michal⁹ music⁹ g̃ michal⁹ corrũpeť cras. Ista ɔña
vꝫ ꝑꝑ cãs p⁹ datas. ⁊ subdit ꝙ ista d̄ceptio ꝑuenit
eo ꝙ putam⁹ ñ dr̄e ꝑpõeꝫ ꝑticularē a ꝑpõe vli. se
cũdũ ĩpedimētũ ē. eo ꝙ ĩ resolõe tał orõis ad. 3. t̄
mios capiũť ꝓ ɔcretis termi abstracti qd̄ d̄clarat
duob⁹ exēplis. p̄mũ ē ĩ p̄ma fiᵃ. vt d̄ necitate nulla
egritudo ē sanitas. ois hõ ē eger. g̃ d̄ necitate nul
l⁹ hõ ē san⁹. 2ᵐ exᵐ ē ĩ secũda figura. nulla egritu/
do d̄ necitate ē sãitas. oēꝫ hoiem ɔtigit eē sanũ. g̃
nullũ hoieꝫ ɔtigit d̄ necitate eē egꝝ. 3ᵐ exēplũ ĩ 3ᵃ
fiᵃ. oi hoĩ ɔtigit ĩeē sãitatē. oi hõĩ ɔtigit ĩeē egritudi
nē. g̃ alicui egritudĩ ɔtigit ĩeē sãitatē. ꝑꝑ ĩdebitã ex
põnē termioꝝ ɔcretoꝝ ĩ abstractos ñ seqť ꝯ. eo ꝙ
p̄missis exñtib⁹ v̄is ɔclõ ē falsa. Nã ⁊ si ɔ̄ria possint
oia eidē ĩeē saltē successiue. ñ tñ pñt sibi ĩuicē ĩeē.
3ᵐ ĩpedimētũ ē. eo ꝙ ad resoluēdũ sillõs ĩ. 3. t̄mios
ñ oꝫ tētare ſꝑ accipe. 3. t̄minos simplices. ſꝫ aliq̃ñ
dꝫ accipi t̄min⁹ ɔplex⁹. cui⁹ cãꝫ assignat duplicē.
p̄ma ē h̄. qꝛ q̃ñꝫ termino q ē mediũ in sillõ nõ ē no
mē simplex ĩpositũ. iõ tũc nimis difficile eēt resol
uere talē t̄minũ ĩ nom̄ simplex. 2ᵃ cã qꝛ q̃ñcũqꝫ ex
trēa ɔclõis se hñt adĩuicē ĩmediate ꝑ ꝑuatõeꝫ t̄mi
simplicis. vt si qs vellit d̄mõstrare ꝙ triãgul⁹ ⁊ eq
crus hꝫ tres angulos. poterit capi illud mediũ sim
plex qd̄ ē triãgulus. ſꝫ ad demõstrãdũ istã. ois triã
gulus hꝫ tres. nõ põt capi aliquod mediũ simplex
ſꝫ cõplexũ quod ē diffõ trianguli. Et si ex̄ textum
obijciať ꝙ in duob⁹ exēplis datis in p̄ impedimē
to sit bona ɔña necia cũ in eisdē mediũ sit termin⁹
discret⁹ discrete tēt⁹. igr̄ vr̄ ɔ⁰ seq de necitate ꝑ sil
logismũ expositoriũ. ·Põt dici ꝙ illoꝝ exēploꝝ nõ
requiriť verificatio vt patebit infra. Alr̄ dr̄ ꝙ for
te illa noïa aristomenes intelligibił vel michalus
music⁹ nõ sũt ꝑpria noïa. ſꝫ forte in greco sũt noïa
cõia. Uel potest t̄rio dici ꝙ lꝫ sequatur cõclusio d̄
necessitate expositorie nõ tñ sillogistice ⁊ ŝm artē
p̄us datam. Quarto põt dici sicut videtur sentire
arist. ꝙ licet mediũ sit terminus discretus non tñē
bonus sillogismus expositorius nec seqť ɔclusio d̄
necessitate. p̄ᵐ pꝫ qꝛ maior nõ ē reducibilis ad vnã
de omni. quod tamē necessario requiriť ad bonũ
sillm̄ expositoriũ p̄me figure. Scd̄ꝫ patꝫ. quia põt
añs eē uerũ cõsequēte existēte falso: Naꝫ si nunc
michalus sit music⁹ ⁊ cras d̄struať sua musica. tũc
ista maior erit v̄a. michal⁹ music⁹ corrumpeť cras:
qꝛ nõ erit cras michalus musicus. ⁊ silr̄ minor est
vera. ⁊ tamen ɔclusio ē falsa. s. michalus corrũpeť
cras. qꝛ cras adhuc erit michalus. ⁊ inde ē ꝙ nõ se
quitur ɔ⁰ d̄ necessitate. ſꝫ si maior reducať ad vnã
de oĩ sillo⁹ erit bonus sic. arguendo. oē qd̄ ē micha
lus musicus corrũpeť cras: ſꝫ michalus ē micha
lus musicus. g⁰ michalus corrũpeť cras. ⁊ sic con
clusio ē falsa. ita etiam maior: nõ. n. oē qd̄ ē micha
lus music⁹ corrũpeť cras. ſꝫ sola musica michali

Conclusio R̃nsalis. Oēs ɔñe nõ sillogi
stice ⁊ orõnes r̄duplicatie sũt
ad sillm̄ reducibiles. prima ꝑs pꝫ ex p̄dictis ⁊ secũ
da patebit in dubijs sequentibus.

Primo dubitať vtrũ ex obliqs possit fieri.
sill⁹ ĩ oi fiᵃ. ¶ Pro solõne ē suppo
nēdũ ꝙ arist. in hoc ŝo capitulo deťminat de reso
lutõe sillõꝝ ex obliqs ⁊ ĩtēdit octo ɔclõnes. quarũ
p̄ᵃ ē hec. In sillõ non ſꝑ oꝫ capere terminos in re
cto ſꝫ sepe sumũť ĩ obliq̃. vt dicēdo ɔ̄rioꝝ vna ē di
sciᵃ ⁊ ñ dr̄ ɔ̄ria sũt vna disciᵃ. ¶ 2ᵃ ɔ⁰ est h̄: in p̄ma
fiᵃ maiore d̄ recto ⁊ miore de obliq̃ seqť ɔ⁰ d̄ obliq̃
vt ois sophia ē disciᵃ: hõĩ ē sophia g⁰ hõĩ est disciᵃ.

¶ Tertia ɔ°. In ꝑma figura maioꝛe de obliquo ꝛ
mioꝛe ꝺ̄ recto ſeqtur ɔ°. ꝺ̄ obliquo. vt cuiuſlibet q̄
lis.i.ɔ̄rij eſt diſciplia. ſꝫ bonū ē q̄le. g°. boni ē diſci
plina. ¶ 4ᵃ ɔ°. i pria figura vtraqꝫ ꝺ̄ obliquo ſeq
tur ɔcluſio ꝺ̄ obliq̊ ꝛ quandoqꝫ de recto. exēplū
ꝑmi vt cuiuſcūqꝫ eſt diſciplina illius eſt genus. ſꝫ
boni ē diſciplina. ergo boni ē gen⁹. Exēplū ſcdi:
cuiuſcūqꝫ eſt diſciplina hoc ē gen⁹. ſed bōi ē diſci
plina. g°. bonū eſt gen⁹. ¶ Quita ɔ°. i ſcd̄a figura
negatiua exiſtēte de obliquo ſeqtur ɔcluſio de re
cto. ſicut in modis affirmatiuis. ꝑbatur duob⁹ exem
plis. ꝑᵐ exemplū. nulli⁹ motus aut gn̄atōis eſt mo
tus vel gn̄atio. ſed voluptas eſt gn̄atio vel motus.
ergo voluptas n̄ ē mot⁹ nec gn̄atio. 2ᵐ exēplū. nul
lius ſigni eſt ſignū. ſed ipſius riſus eſt ſigᵐ. g°. ipe
riſus n̄ eſt ſigᵐ. ¶ 6ᵃ ɔ°. i tr̄ia figura eodē modo ſil
logizat̄ ex obliqs ſicut in alijs figuris. ꝑbat vno exē
plo. qꝛ ꝺ̄o n̄ ē tp̄s opportunū. ſed ꝺ̄o eſt eſtas. ergo
eſtas n̄ eſt tempus opportunū. maior patꝫ. qꝛ deo
nihil eſt ꝑficiēs. ¶ 7ᵃ ɔcluſio. tāgit vnū documē
tū. ſ. ꝙ in reſoſ̄oe ſill̄oꝝ ex obliquis termini ſl̄t acci
piēdi in recto. tn̄ in ɔſtitutōe ſill̄oꝝ ex obliqs t̄mini
pn̄t accipi ſm̄ quēlibet nominis caſū. vtputa ſm̄
gēitiuū. vt dupli eſt ſubduplū. aut ſm̄ datiuū: vt
huic ineſt h̄. aut ſcd̄m accuſatiuū. ut illud feriēs ē
vidēs. aut ſm̄ nominatiuū. vt hō eſt aīal. vel ſcd̄ꝫ
quēlibet aliū caſū. ¶ 8ᵃ cōcluſio tāgit vnū aliud
documētū. ſ. ꝙ totiēs ꝑdicatū dicit̄ ineē ſubiecto
quotiēs diuerſa ſūt ꝑdicata. hoc eſt. quotiēs mo
di ꝑdicādi variar̄ pn̄t ſm̄ diuerſitatē caſuū. ꝛ hoc
ſimpliciter aut ſecundum quid. vel ſm̄ termios
ſimplices complexos. vel penes affirmatōeꝫ vel
negationē. Et addit ꝙ huiuſmodi reſoſ̄o e ſillogi
zādū ꝛ t̄minādū eſt illud qd̄ meli⁹ eſt.

Secundo dubitatur. Utrum in ſillogiſmo reduplicatiuo ꝺ̄beat poni redu
plicatio ad mediū. ꝑ ſolutione ſuppōitur ꝙ ariſto
teles i hoc tertio capitulo docet reſolutionem ſillo
giſmorum ex reduplicatiuis. ꝛ continet duas par
tes. quarū prima continet duas concluſiōes ¶ ꝑ
ma eſt hec. in ſillogiſmis reduplicatiuis reduplica
tum ſemper debet addi maioꝛi extremitati. ſꝫ nū
q̄ꝫ medio. pꝫ quattuoꝛ exemplis. primum eſt. ſi fiat
ſillogiſmus cōcludens ꝙ iuſtitie eſt diſciplina i eo
ꝙ bonum. oꝫ reduplicationem poni ad maiorem
extremitatē ſic arguendo. boni eſt diſciplina in eo
ꝙ bonū. ſed iuſtitia eſt bona. ergo iuſtitie eſt diſci
plina i eo ꝙ bonū. Si vero addatur reduplicatio
medio ſic arguendo. boni i eo ꝙ bonū eſt diſciplīa.
ſed iuſtitia eſt bona in eo ꝙ bonū. ergo iuſtitie ē di
ſciplina. maioꝛ erit vera ꝛ minor falſa ꝛ i intelligibi
lis. Cuius cauſa extra textum pōt aſſignari. quia
reduplicatio poneretur i predicato minoꝛis. tunc
denotaret vniuerſalitatem predicati. modo oīs ꝑ
poſitio eſt falſa ꝛ iintelligibilis i qua predicat̄ vl̄e
vl̄iter ſumptum. ſaltē ſi ſit affirmatiua. Secūdū
exemplū. boni eſt diſciplina inquātū bonū. ſed ſa
lubre eſt bonū. ergo ſalubꝛe eſt diſciplinatū iquā
tum bonū. Tertiū exēplū. non exn̄s ē iopinabile i
eo ꝙ n̄ exn̄s. ſed ycocernus eſt non exn̄s. ergo yco
ceruus eſt iopinabilis i eo ꝙ non exn̄s. Quartum
exēplū. oē ſenſibile eſt corruptibile in eo ꝙ ſenſibi
le. ſed oīs homo eſt ſenſibilis. ergo oīs homo eſt coꝛ
ruptibilis in eo ꝙ ſenſibilis. ¶ Secūda cōcluſio:
non eſt eadē diſpoſitio medij ad ſillogizandum cō
cluſionē ſimpliciter. id eſt ſine reduplicatiōe ꝛ con
cluſionem reduplicatiuam. quia ad ſillogizandū
aliquam ɔclōem ſimpl̄r abſqꝫ reduplicatione de
bet medium capi ſine reduplicatione. vt ad ſillogi
zādum iſtam ɔclōem n̄ reduplicatiuam. bonum eſt
diſciplinatū. ſufficit ꝑ medio capere aliquod ens
puta honeſtum ſic arguēdo. oē honeſtum eſt diſci
plinatū. bonū eſt honeſtū. ergo bonū eſt diſciplina
tū. Sed ad ſillogizandū cōcluſionē reduplicatiuā
oꝫ mediū capi cum reduplicatiōe que eſt minoꝛis
extremitatis ſic arguēdo: ens eſt diſciplinatū i eo
ꝙ honeſtū. ſed bonū eſt ens. ergo bonū eſt diſcipli
natū in eo ꝙ honeſtū. Et addit ariſto. ꝙ ſi illō me
dium ens fuiſſet captū ſine reduplicatōe cogente
ipm ad ꝑtem ſubiectiuā tūc valuiſſet ſolū ad ɔclu
dēdum cōcluſionem ſimpl̄r ꝛ ſine reduplicatione.
¶ In ſecūda parte ponit documētum ad reducē
dum orōnes ſillogiſticas ad alios ſillogiſmos. ꝛ cō
tinet duas particulas. quaꝝ prima intēdit ſeptem
concluſiones que ſūt ſeptem documēta ꝑ ſillogiſ
mis ɔn̄ſiuis. ¶ ꝑmū documētū eſt iſtud. In redu
plicatōe ɔn̄aꝝ ad ſillogiſmos oꝫ capere nomē ma
gis notū ꝑ nomine minus noto. ꝛ etiā orōnē ꝑ ora
tione. vt nihil differt dicere ſuſpicabile eſt genus
oppinabilis ꝛ oppiabile nō eſt quid ſuſpicabile. id
notioꝛ illaꝝ duaꝝ ꝑpōum poteſt ſumi pro alia ignꝛ
oꝛi. Unde extra textum poteſt dici ꝙ ſuſpicabile
ꝛ oppinabile ſe habēt ſicut min⁹ cōe ꝛ magis cōe.
oppinabile eni dicit firmioꝛem adheſionē q̄ꝫ ſuſpi
cabile. ¶ Secūdū documētū. in ſillogizādo oꝫ ca
pere illos terminos in ꝑmiſſis qui debēt iferri i cō
cluſione. vt ſi concluſio debeat ſumi cum redupli
catione oꝫ illam reduplicationem poni in altera ꝑ
miſſarum. vt ſi debeat cōcludi iſta ɔ°. voluptas eſt
bonū. nō debet poni in pꝛemiſſis reduplicatio: tam

ad sillogizãdũ istã. voluptas est bonũ i eo ꝙ bonũ
debet i pmissis poni reduplicatõ. ¶ Tertiũ docu
mẽtũ. multũ refert sumere ꝑpõs vl'es vel ptic'la/
res. qꝛ ex vl'ibus potest cõcludi ɔ̇. vl'is. ex particu
larib⁹ autẽ nequaq̃. dñt etiá i prima figura ponẽ
maiorẽ vl'em vl' pticularẽ qꝛ si sit pticularis nulla
seq̃t ɔ̇. de necitate. si vo fuerit vl'is sequitur de ne
cessitate ɔ̇. vl'is vl' pticularis ſm exigẽtiam mioꝛis
sibi addite. ¶ Quartũ documẽtũ. ꝑpter põnem
exẽploꝝ nũq̃ accidit icõueniẽs. qꝛ nõ sumunt̃ tãq̃
vera. sicut geomet̃ qui dicit lineã pedalẽ rectã eẽ
sine latitudie. que nõ ẽ ita. ideo nõ oꝫ exẽpla eẽ va
Expõne. n. vtimur vt nõ ita sit. sed vt sẽtiat qui di
scit. ¶ Quĩtũ documẽtũ ꝙ aliqñ un⁹ sillo⁹ perfi
cit̃ per multas sillogizatões qñ. s. maior ⁊ mioꝛ ꝑ
bant̃. nõ tñ oꝫ ꝙ huiusmodi ꝑsillogizatiões fiant i
eodẽ mõ ⁊ in eadẽ figura cũ pncipali sill'o. ¶ 6m
documẽtũ. ad uidẽdũ in qua figura debeat poni
sillogism⁹ multũ cõfert aspicere ad ɔclusionem. qꝛ
si ɔclusio sit vl'is nõ põt esse i tertia figura. si fuẽit
affirmatiua ñ põt eẽ i 2a. Si vo fuerit vniuersalis
affirmatiua tñ põt eẽ i pmo pnie ¶ Septimũ do
cumẽtũ. ad iterimẽdũ vnã diffõnẽ nõ oꝫ destruere
totã diffõnẽ sed sufficit vnã ptẽ iterimi. ad cui⁹ in
teremptionẽ tota diffõ destruit̃ sicut ad destruen
dũ istã diffõnẽ: aqua ẽ pot⁹ humidus: sufficit ɔ̃stru
ere ꝙ aq̃ nõ est pot⁹ sic arguẽdo. oĩs potus ẽ trans
mutabilis i substãtiã bibentis. sed aq̃ non ẽ huius
modi g̊. aq̃ nõ ẽ potus. ⁊ ꝑ ɔñs nõ est pot⁹ humid⁹

Tertio Dubitat̃ vtrũ sillogismi ex ypothesi
possit reduci ad aliquã triũ figuraꝝ
¶ Pro solõe supponẽdũ est ꝙ i hac scða pte põit
aristoteles aliq̃ documẽta de reductõe sillogismo
ruꝫ ex ypothesi. Quoꝝ pmũ est istud sillogismi ex
ypothesi quãtũ ad totũ sui nõ reducunt̃ ad aliquã
triũ figuraꝝ. qꝛ i eis nõ sillogizat̃ ꝑpositum ex ter
minis positis sed solũ virtute cõcessionis ipsius re
spõdẽtis. quã quidẽ ɔcessionẽ vocat aristo. ad pla
citũ. qꝛ respõdẽs ad placitũ cõcedit istã ypothesim
datã. vt si qs velit ꝑbare ꝙ cõtrarioꝝ nõ sit eadeꝫ
disciplina. ⁊ petat sibi cõcedẽdũ a respõdente ꝙ si
mile sit de ptãte ⁊ de disciplina. ⁊ se trãsferat ad ꝑ
bandũ ꝙ ɔtrarioꝝ nõ est eadẽ ptãs sic arguendo.
sanatiui ⁊ egrotatiui non est eadẽ ptãs. sed sanati
uum ⁊ egrotatiuũ sũt ɔ̃ria. ergo ɔ̃rioꝝ nõ est vna
eadẽ potestas. nã licet ista conclusio sit sillogistice
ostensa ⁊ possit iste sillogismus resolui in tres ter
minos ⁊ duas ꝑpões. tamẽ nondũ est sillogizatũ
ꝑpositũ. s. ꝙ oĩum ɔtrarioꝝ est eadẽ disciplina ni
si virtute ypothesis cõcesse a respõdente. Similit̃
sillogism⁹ ad impol'e nõ sillogizat pncipale ꝑpositũ
sed sillogizat aliqð impossibile ex cui⁹ impossibili/
tate ifertur vitas ꝑpositi. ¶ Scðm documẽtũ ẽ
istud. nam licet sill's ad ipossibile ⁊ sillogismus ad
trãsũptũ cõueniãt i hoc ꝙ nõ sillogizant pncipale
ꝑpositũ. tamẽ differũt in hoc ꝙ sillogism⁹ ad tran
sũptũ ɔcludit pncipale ꝑpositũ ex ɔcessiõe respõ/
dentis. vt ɔcessa ista ypotesi. sil'e est de ptãte ⁊ disci
plina ⁊ sit pꝛobatũ ꝙ ɔtrarioꝝ nõ ẽ eadẽ potestas:
simul erit ꝑbatũ ꝙ ɔ̃rioꝝ nõ est eadẽ disciplina. sꝫ
i sillogismo ad ipossibile nõ ɔcludit̃ ꝑpositum vtu
te ɔcessionis rñdẽtis sed ꝑꝑ põnẽ ⁊ ɔcessioneꝫ falsi
a rñdẽte. vt si qs cõcedat ꝙ dyamet̃ ẽ symet̃ hꝫ ne/
cessario ɔcedẽ istõ manif'stꝫ ꝙ ipia sũt eq̃lia pib⁹:

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad pri
maꝫ dicit̃ ꝙ reduplicatio
debet poni ad maioꝛẽ extremitatẽ tãq̃ ps extrẽi
illi⁹ cui⁹ maioꝛ extrẽitas est ps. nõ aũt tãq̃ redupli
cãs maioꝛẽ extrẽitatẽ. ¶ Ad scðam dr̃ ꝙ ɔuersio
potest reduci ad sill'm ꝑ additõeꝫ vni⁹ pmisse i qua
idẽ pdicatur de seipo sic ꝙ ɔuersio ꝑpõis affirma
tiue hꝫ reduci ad tertiã figurã ⁊ ɔuersio negatiue
ad 2am fi'am. ¶ Ad tiã dr̃ ꝙ ista ɔña dꝫ sic reduci
ad sillm̃. quãdocũq̃ dom⁹ est paries est sed dom⁹
ẽ. ergo pies ẽ. ¶ Ad q̃rtã dr̃ ꝙ loc⁹ a ɔiugatis licꝫ
nõ possit reduci ad vnũ sillogismũ eo ꝙ sũt quattu
or termini. tamen potest reduci ad duos sill'os. vt
patet pꝛacticãti. ¶ Et hec de questione.

Queritur vtrũ ex ꝑpositionib⁹
de terminis ifinitis eo
dẽ mõ sit sillogizãdũ sicut de ꝑpõnib⁹
de t̃minis finitis. Et arguitur ꝙ non.
qꝛ ꝑpõ affirmatiua de pdicato ifinito ⁊ negatiua
de pdicato finito eq̃pollẽt. ergo ex eis silr ẽ sillogi
zandũ. añs pꝫ. qꝛ iferũt se mutuo. vt pꝫ i cõuersio
ne ꝑ ɔtrapositõꝫ. ergo eq̃pollẽt. ¶ Scðo sic. ꝑpõ
de pdicato ifinito ẽ simplr negatiua ex quo ifert
vnã negatiuã ergo ex ea ñ ẽ sillogizandũ eodẽ mõ
sic ex affirmatiua de pdicato finito. ¶ Tertio ar
guitur sic. t̃mini finiti ⁊ ifiniti ɔ̃dicũt. ergo ꝑpões
ex eis ɔstitute ɔ̃dicũt. ⁊ ꝑ ɔñs nõ ẽ ex ipis eodẽ mõ
sillogizãdũ. ¶ In oppom est aristo.

Primo Sciendũ est ꝙ istud est quartum
capitulũ in quo aristo. determiat
de reductõe figuraꝝ ad se iuicẽ que fit qñ eadem
ɔ̇. i vna figura ɔclusa ostẽditur posse ɔcludi i alia
ꝑ sillm̃ ostẽsiuũ nõ autem ꝑ impossibile. ⁊ ɔtiet sex
ɔclusiones. pma est hec. ¶ Quãdo eadeꝫ ɔclusio
põt cõcludi i diuersis figuris sillo⁹ cõcludẽs talẽ
ɔcl'onẽ in vna figura põt reduci i aliam figuram

vbi concluditur eadem cōclō: sicut sillīs negatiu⁹ pme reducit ad sillīs negatiuū secūde ꝛ eō. ¶ z⁴ cōclusio. ñ oēs silli pme figure pñt reduci ad secūdā figurā. pꝫ qꝛ barbara ꝛ darij nō reducūt ad z^am si^am eo ꝙ i ipa solū ocludit negatie. ſꝫ celarēt rdu/ citad cesāe ꝛ ferio rducit ad festio maioꝛe vtriusꝗ modi ouersa simplr. ¶ 3⁴ oclō. cesare camestres. ꝛ festio reducūtur per conuersionem ad celarēt ꝛ ad ferio. Baroco aūt non reducit per cōuersiōeꝫ. ¶ Quarta oº. non omnes modi tertie figure redu cūt ad primā nec eō. Secūda pars pꝫ qꝛ lꝫ darij ꝛ ferio reducātur ad datisi ꝛ ferison per ouersioneꝫ minoꝛis: tamē barbara ꝛ celarēt nō reducūtur ad tertiam figuram per ouersionem eo ꝙ in tertia fi gura solū concluditur particulariter. Secūdo pba prima pars oclusionis qꝛ bocardo nō reducit ad primā figurā per ouersionē. sed omnes alij mo di tertie figure reducūtur ad primā figuram vl' p ouersionem per accidens vel per conuersionem simplicem. Ex quo infert vnū coꝛrelariū ꝙ prima figura ꝛ tertia adinuicem reducunt per ouersiōeꝫ minoꝛis. sic intelligēdo per conuersionē illi⁹ ꝓpō nis que debet esse minoꝛ i prima figura. ꝛ ideo lꝫ disamis reducatur per ouersioneꝫ maioꝛis. oꝫ tñ premissas transponi ꝛ tunc illa maioꝛ ouersa fiet minoꝛ in prima figura. Similiter prima figura ꝛ secūda reducūtur adinuicem per conuersionem maioꝛis ad sensum nuper datū. ¶ Quinta oclō. modi vniuersales secūde figure non reducūt ad tertiam figuram. cum in tertia figura solum con cludatur particulariter. nec etiam modi affirma tiui tertie figure possūt reduci ad secūdam figurā eo ꝙ in secūda figura nūꝗ concluditur affirmat i ue. sed festino reducitur ad ferison p conuersioneꝫ simplicē vtriusꝗ pmisse. ꝛ similiter felapton ꝛ feri son p cōuersionem vtriusꝗ pmisse reducuntur ad festino. baroco vo ꝛ bocardo nō reducūt. ¶ 6⁴ oº. tangit tria correlaria. ¶ Quoꝝ pmū ē. baroco ꝛ bocardo non possunt reduci p cōuersioneꝫ ad ter tiam vel secundā. sicut nec reducūtur ad primam ¶ Secūdū correlariū. ꝙ isti duo modi soli q sūt baroco ꝛ bocardo reducūtur p impossibile. ¶ 3^m correlariū. ex dictis manifestum ē qualiter oporte at sillogismos ꝛ figuras reduci adiuicē. non qdem vt vna p aliam pficiatur qꝛ prima per secūdā aut tertiam pfici non habet. sed vt ostendatur qliter ea dē oclusio pōt concludi i diuersis figuris

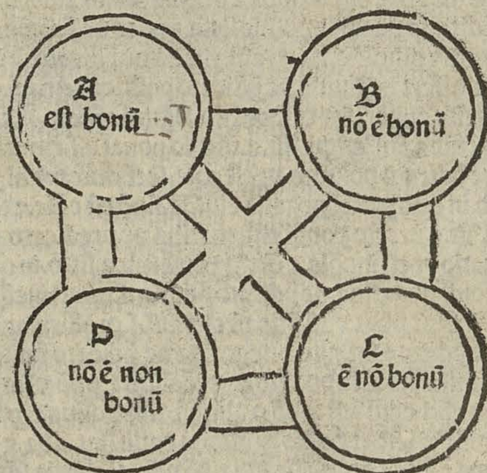
Secundo Sciēdum ē. ꝙ istud quintū capi tulū i quo ari. intendit resolutio/ nē sillogismoꝝ i terminis ifinitis otinet tres partes In quaꝝ pma oñdit ꝙ negatiua de pdicato finito nō eqpollet affirmatiue ō pdicato ifinito. ꝛ cōtinet duas oclusiones. ¶ Quaꝝ pma ē hec. affirmatia de pdicato ifinito ꝛ negatiua ō pdicato finito cui⁹ modi sūt iste due ē nō albū. nō ē albū. nō significāt idē. pꝫ. qꝛ isti⁹ affirmatiue ē albū negatiua otradi/ ctoria ē ista. non ē albū. nō aūt ista ē nō albū. ḡ non significant idē. Añs pꝫ tribus rōnibus. quaꝝ pma est ista. simile ē de istis ꝓpōnibus ē albū ē nō albū: sicut de istis pōt ābulare pōt nō ābulare. scit bonū scit non bonū. sed istius pōt ābulare cōtradictoria nō est ista pōt non ambulare sed ista nō pōt ambu lare. nec etiā isti affirmatiue scit bonū. contradicit ista scit non bonum. ergo a simili isti affirmatiue ē album nō contradicit ista est non albū. sed ista non ē albū. minor pꝫ. qꝛ contradictorie nō pñt simul sta re i vitate. sed iste due potest ambulare. potest non ambulare. simul stāt in vitate. nihil enim refert di cere potest ambulare potest non ambulare. ꝛ dice re potēs ē ambulare. potens est nō ambulare. sed iste due simul stāt. ergo ꝛ sūt equipollētes ꝛ p oñs non otradicūt. ꝛ simlr posset pbari de istis scit bo num scit non bonū. qꝛ sunt simul ve. qꝛ ille due q bus eqpollēt. s. ē sciēs bonū. est sciēs non bonum: sūt simul ve cum idē sit sciēs bonū ꝛ sciēs ñ bo^m. ¶ Scda ratio ē h. qꝛ esse non equale ꝛ non esse equale ñ significāt idem. ergo a simili est ñ album. ꝛ ñ ē album. añs patet. qꝛ ista affirmatiua de predi cato ifinito ē ñ equale. aliquid ponit. negatia ve/ ro nihil ponit. ergo ñ sūt idē. sed ꝙ ista ē non equa le aliqd ponat pbat aristo. qꝛ ad ipam sequit aliqd hoc ē subiecto istius ꝓpositionis aliquid subiacet de quo ñ ē veꝝ dicere ꝙ ē iequale. alias esset ideꝫ dicere. de quolibꝫ ē equale vel ñ equale. qō ē flm qꝛ chimera neutrū hoꝝ ē. sed ista negatiua non ē equale. non idiget tali subiecto: ergo affirmatiua de pdicato ifinito. ꝛ negatiua de pdicato finito nō sūt idē. ¶ Tertia ratio. ad affirmatiuā ō pdicato ifinito sequit aliquid qō non sequit ad negatiuā ō pdicato finito. ḡ non sūt idē. añs pꝫ. qꝛ ad istaꝫ. ē li gnum ñ albū. sequit ista. g⁹ ē lignum. ñ aūt sequit ad istam ñ ē lignum albuꝫ. ¶ z⁴ oclusio tāgit tria coꝛrelaria. pmum coꝛrelariū. istius affirmationis ē bo^m: negatio contradictōis ñ ē ista ē non bo^m. ſꝫ ista ñ est bonum. pꝫ. qꝛ de quolibet ē affirmatio vl' negatio vera: ꝛ de nullo ambo sil'. sed ō codē vt pu ta de chimera vel de eo qō vl'r non ē. falsū ē dice re ꝙ ē bonum: ꝛ ꝙ est non bonum. ¶ Secūdum coꝛrelarium. ista propositio est non bonum: est af firmatiua. patet. quia omnis oratio est affirma

tiua vel negatiua. sed ipa nõ est negatiua. cum nõ sit negatiua istius. est bonũ. ergo ipa erit affirmatiua. ¶ Tertium correlarium. istius affirmatõis: est non bonum: negatio est ista. nõ est non bonum. patet qꝛ cuilibet affirmationi est sua negatio opposita. sed ista est affirmatiua cui non potest assignari alia negatio. ergo ꝛc.

Tertio sciendũ est ꝙ circa hunc textum iciduntur due difficultates. Quarum pͥma est hec. vtrum esse nõ album ꝛ nõ eẽ albũ idem significẽt. Et videtur ꝙ sic qꝛ ab vno ad aliud ẽ bona cõsequẽtia ꝛ econtra vt patuit i secũdo periarmenias. ergo videntur idẽ cõuertibiliter significare. ¶ In oppositum videtur esse aristoteles in pͥncipio huius capituli. Rñdetur per distinctiõem. qꝛ ista duo significare idem põt dupl'r intelligi. vno modo q̃tum ad modum enũciandi. ꝛ sic nõ significant idem. qꝛ vna habet modum enũciandi simpliciter negatiuum: ꝛ alia habet modum enũciãdi simpliciter affirmatiuum. Alio modo potest itelligi ꝙ significent idem quo ad veritatem ꝛ falsitatem. et sic sũt idem ꝛ significant idẽ. qꝛ si vnũ illoꝝ sit veꝝ ꝛ reliquum necio erit veꝝ. si etiam vnũ sit falsũ et reliquũ. Et ideo ẽ ꝙ in bona ɔña inferũt se mutuo Et si obijciatur qꝛ s'm phm in textu. iste due. non ẽ est album. ꝛ ẽ non album se habẽt adinuicem sicut iste: nõ ẽ potens ambulare ꝛ ẽ potens nõ ambulare. sed iste due vltime nec sunt eedẽ quo ad modũ enũciãdi: nec quo ad veritatẽ vel falsitatem: nec ab vna ad aliam nec eõ vꝫ ɔña. ergo ꝛc. Rñdetur ꝙ ari. non intelligit ꝙ sit oĩo simile de istis ꝛ de alijs. sed solũ vult ꝙ in istis est sile q̃ ad modũ enũciãdi qꝛ sicut ista. ẽ potens non ambulare hꝫ modum enũciandi simpl'r affirmatiuum. ita ista. ẽ non album. ꝛ sicut ista. nõ ẽ potẽs ambulare ẽ negatiua. ita consimiliter ista. nõ esse album ẽ simpliciter negatiua. ¶ Secũda difficultas. vtrum nomẽ infinitũ aliquid ponat. Et videtur ꝙ nõ per aristote. pͥ peryarmenias vbi vult partẽ negatiuã esse verã eo ꝙ nomẽ infinitũ equaliter ẽ in eo quod ẽ ꝛ in eo quod ñ ẽ. ¶ In oppositum arguitur per ari. in preseñti capitulo vbi dicit: ꝙ huic quod ẽ nõ equale aliquid subiacet. quod nõ videtur veꝝ nisi istud nomẽ infinitũ nõ equale aliquid ponat. Rñdetur cõiter ꝙ nomẽ infinitũ substãtiuũ nihil ponit: sed nomẽ ifinitũ accidẽtale aliquid ponit. sicut hoc nomẽ non equale ponit suũ subiectũ ꝙ subiaceat nõ equalitati. Al'r tamẽ respõdet cõformiter ad ea que dcã sũt primo peryarmenias: qꝛ nullũ nomẽ ifinitũ siue substãtiuum siue adiectiuũ aliq̃d ponit. pꝫ quia nomẽ aliquid ponere ẽ ipm virtute sui significati pͥdicari de aliquo ente positiuo. sed nomẽ infinitũ equal'r pͥdicat' de ente ꝛ de nõ ente. ergo nihil põit Et ad auctoritatẽ textus dr̃ ꝙ huic nõi ifinito non eq̃le aliquid subiacet. s. iequale. ñ ꝙ ipꝫ ponat: aut ꝙ ad ñ equale sequat' iequale: sꝫ sibi subiacet, pꝫ pͥdicatõem. quia nõ equale predicat' de ieq̃li.

Cõclusio vñsalis. Eodẽ modo sillogizãdũ ẽ ex propõibus de terminis finitis sicut ꝛ de infinitis: Ista pͦ satis pꝫ tã ex dictis in secũdo notabili q̃ ex dicẽdis in dubijs sequẽtibꝰ

Primo dubitat'. vtrum affirmatiua de pͥdicato finito: ꝛ affirmatiua de pͥdicato ifinito possint simul stare. pro rñsiõe supponendũ ẽ ꝙ ari. in secũda parte ondit qual'r valet ɔña a ꝑpõe de pͥdicato finito ad ꝑpõem de pͥdicato ifinito: ꝛ intẽdit quiqꝫ ɔclões. quaꝝ pͥma tangit dispõnem quatuor ꝑpõnum i figura: cꝰ primꝰ angulus sit. a. in quo ponat' affirmatiua de pͥdicato finito. s. ẽ bonũ. 2ꝰ sit. b. in quo ponat' nega4 de pͥdicato finito: vt nõ ẽ bonũ. 3ꝰ. c. qui ponat' sub. b. in quo põat' affirmatiua de pͥdicato ifinito: vt ẽ nõ bonum. 4ꝰ vero qui ponat' sub. a. sit. d. in quo ponatur nega4 de predicato infinito: vt nõ est nõ bonũ. ¶ Sequitur figura de qua loq̃ ista cõclusio:

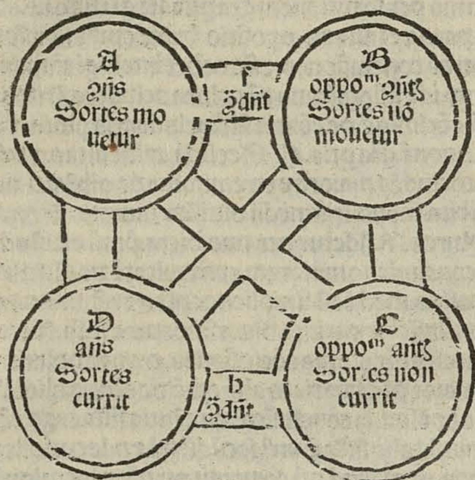
¶ Alie quattuor conclusiones tangunt quatuor regulas. Quarum prima est hec. Ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito est bona cõsequẽtia: vt bene sequitur. ẽ ñ album. ergo nõ ẽ albũ. pꝫ quia ad istam. ẽ nõ album sequitur ista. non est album vel eius oppositum sta

bit.ſed eiꝰ oppoſitū nō pōt ſtare qꝛ iſte nō pn̄t ſimꝉ ſtare.hoc ē nō albū.ꝛ hoc ē albū.❡ Secūda regula.a negatiua de p̄dicato finito ad affirmatiuā de predicato īfinito nō vꝫ ↄn̄a.pꝫ qꝛ nō ſequiꝛ.hoc nō ē lignū albū.ergo hoc eſt lignū nō albū.qꝛ qđ oio n̄ eſt lignū:nec eſt lignū albū nec lignū nō albū.❡ 3ª regula.ab affirmatiua de p̄dicato finito ad negatiuā de p̄dicato īfinito eſt bona ↄn̄a.vt bn̄ ſeqꝛ.hoc ē albū.ģ hoc non ē nō albū.pꝫ qꝛ ad iſtā.eſt albū.ſequitur iſta.nō ē nō albū vel eiꝰ oppoſitū ſtabit.ſed oppoſitū eiꝰ nō pōt ſtare qꝛ iſte nō ſimul ſtāt.ē albū et ē nō albū.❡ 4ª regula.a negatiua de p̄dicato infinito ad affirmatiuā de p̄dicato finito n̄ vꝫ ↄn̄a qꝛ nō ſequiꝛ nō ē lignū nō albū.ergo ē lignū albū.Ex his infert duo corrolaria.❡ P̄mū ē.affirmatiā de p̄dicato finito ꝛ affirmaª de p̄dicato īfinito vt iſte.ē albū.ē nō albū.n̄ pn̄t ſimul ſtare.❡ 2m correlam negatiua de p̄dicato finito ꝛ negatiua de p̄dicato īfinito nō ſe īuicē ↄſequūtur.tamē pn̄t ſimul ſtare in veritate.qꝛ qđ nō ē lignū album nō eſt etiam lignum non album.

Secundo dubitaꝛ.vtꝝ ab affirmaª de p̄dicato priuatiuo ad negatiuā de p̄dicato poſitiuo vel econtra valet ↄn̄a.P̄ro ſolutione ſupponēdū ē ꝙ in hac 3ª parte ↄpat ariſto.ꝓpōes de p̄dicatis infinitis ad ꝓpōes de p̄dicatis p̄uatiuis:ꝛ itēdit qnqꝫ ↄclōes.quaꝝ p̄ma eſt hec.eodē modo ſe hn̄t ad inuicē quo ad ↄn̄am ꝓpōes de p̄dicatis p̄uatis ꝛ poſitīs ſicut ꝓpōes de p̄dicatis finitis ꝛ infinitis.ita ꝙ affirmatiā de p̄dicato priuatiuo īfert negatiuā de p̄dicato poſitio.ſed n̄ eᷦ.qđ faciꝉr apparebit diſponēdo figurā ↄſiꝉem p̄cedēti.cuius p̄mꝰ angulꝰ ſit.a.in quo ponaꝛ affirmatiua de p̄dicato poſitiuo vt eſt eq̄le.ſecūdus angulꝰ ſit b.in quo ponaꝛ negatiā eiuſdē.ſ.nō eſt eq̄le.ꝛ tertiꝰ ſit.c.in quo ponaꝛ affirmatiua de predicato priuatio vt eſt ineq̄le.ꝛ q̄rtꝰ q ponit ſub.a.ſit.d.in quo ponit negatiua de p̄dicato p̄uatio.ſ.nō eſt ineq̄le.❡ 2ª ↄ°.ꝓbat vnū p̄us declaratū.ſ.ꝙ affirmatiua de p̄dicato infinito ꝛ negatiua de p̄dicato finito n̄ ſignificāt idē ſuppoſito ꝙ deꝛ aliqua ꝓpō vꝉis in qua p̄dicatū ieſt ſubō ꝓ aliquibꝰ ſuppoſitis ꝛ ꝓ aliquibꝰ nō.ſicut poſito ꝙ aliqua entia ſint alba ꝛ aliqua nō.tūc arguiꝛ ſic.iſta ꝓpō vꝉis.oia entia ſūt alba.eſt falſa.ergo ſua ↄdictoria erit va.ſed iſta affirmatiua de p̄dicato īfinito.oia entia ſūt nō alba eſt ſimul falſa cū p̄ma.ģ n̄ ē ↄdcōria p̄me.ꝛ p ↄn̄s iſta negatiua nō oia entia ſūt alba erit ſua ↄdictoria.ģ a ſiꝉi iſtius affirmationis ē albū negatio nō ē iſta.ſ.eſt nō albū.ſed iſta negatiua.nō eſt albū.ꝛ ſic dictū eſt de iſta vꝉi in plurali numero.oīa entia ſunt alba.ita dicendū eſt de ea in ſingulari numero.ſ.ꝙ iſtiꝰ.oē ens eſt albū.ↄdictoria nō eſt iſta:oē ens eſt nō albū.ſed iſta.nō oē ens ē album.❡ 3ª ↄ°.tangit duas regulas:q̄ꝝ p̄ma ē.Affirmatiua de p̄dicato infinito eodē mō ſillogizaꝛ ſic affirª de p̄dicato finito.ꝓbat ariſto.rōe ꝛ exēplo.Rōe ſic qꝛ affirª d̄ p̄dicato īfinito n̄ ſillogizaꝛ eodē modo ſic negª d̄ p̄dicato finito.ģ ſillogizaꝛ eodē modo ſic affirmatiā de p̄dicato finito.an̄s pꝫ qꝛ affirmatiā d̄ p̄dicato infinito ex q̄ eſt ſimpꝉr affirmatiā dꝫ ſillogizari ī mō affirmatiuo.ꝛ tn̄ negatiua de p̄dicato finito ſillogizaꝛ in mō negatiuo.ģ n̄ eodē mō ſillogizanꝛ.2°.pꝫ exēplo.qꝛ bn̄ ſeqtur.oē aīal ē muſicū.ois hō ē aīal ģ ois homo ē muſicꝰ.ita ēt ſequiꝛ.oē aīal ē n̄ muſicū.ois homo ē aīal.ergo omnis homo ē n̄ muſicus ❡ Secūda regula.vꝉis negatiua ſillogizatur tribus modis.ſ.in ſecūdo p̄me ꝛ duobꝰ p̄mis ſecūde ſed vꝉis affirmatiua tm̄ ſillogizaꝛ in p̄ p̄me.❡ 4ª ↄ°.tāgit vnā regulā ↄn̄tiaꝝ que ↄtinet q̄tuor partiales regulas.❡ P̄ma regula eſt hec.ſi ad aliqđ an̄s ſeq̄tur aliquod ↄn̄s ꝛ nō eᷦ.tūc ad oppoſitū ↄn̄tis ſeqtur oppm an̄tis.❡ Secūda regula.ſi ad an̄s ſequatur aliquod ↄn̄s ꝛ nō ecōtra.nō oꝫ ad oppoſim an̄tis ſeq oppoſitū ↄn̄tis.❡ Alia regula.oppoſitū an̄tis pōt ſtare in vitate cū oppoſito ↄn̄tis.❡ 4ª regula.oppm ↄn̄tis nō pōt ſtare cū an̄te.P̄ro d̄claratōe iſtaꝝ regulaꝝ ↄſtituaꝛ figura q̄drata cꝰ p̄mꝰ āgulus fiat i.a.in q̄ ponaꝛ ↄn̄s.ſ.ſortes moueꝛ.ꝛ 2ꝰ ſit.b.in q̄ ponaꝛ oppm ↄn̄tis.ſ.ſortes nō moueꝛ.ꝛ 3ꝰ ſit.d.in q̄ ponaꝛ an̄s.ſ.ſortes currit.ꝛ 4ꝰ q ponatur ſub.b.ſit.c.in quo ponaꝛ oppm an̄tis.ſ.ſortes n̄ currit.hoc ſuppoſito ꝓbaꝛ p̄ma regula.ſ.ꝙ ſi ad.c.ſeq̄tur.a.tūc ad.b.ſeqtur.d.qꝛ ad.b.ſequitur.d.vꝉ eiꝰ oppm ſtabit qđ ē.c.ſtabit cū.b.ꝛ vltra ad.c.ſeqꝛ.a.ģ ſi.c.ſtet cū.b.ēt.a.ſtabit cū.b.quod ē falſū cū cōtradicāt.❡ 3ª regula ꝓbatur.ſ.ꝙ.a.ꝛ.d.pn̄t ſimul ſtare.qꝛ.c.quod ē oppm ipius.d.nō ſequitur ad.a.ſꝫ bn̄ ecōtra.ergo oppoſitū ipiꝰ.c.quod ē.d.ſtabit cū.a.qꝛ quodlibꝫ cum quolꝫ vel eiꝰ oppom ſtat.❡ 4ª regula ꝓbatur.ſ.ꝙ.b.ꝛ.c.nō ſtāt ſimul.qꝛ qcqd ſtat cū.c.ſtat cū.a.ģ ſi.b.ſtaret cū.c.ſtaret ēt cuꝫ.a.ꝛ ſic ↄdictoria ſiꝉ ſtarēt.❡ 2ª ↄ°.ꝓbaꝛ.ſ.ꝙ ad.d.nō ſeqꝛ.b.qꝛ.d.dat cū.a.ergo ſi.ad.d.ſeq̄tur.b.tūc ēt.a.ſtabit cū.b.qꝛ quicquid ſtat cū an̄te ſtat cū ↄn̄te.ſed h̄ ē incōueniēs.quia.a.ꝛ.b.contradicūt.❡ 5ª ↄ°.rēouet quādam ſophiſticam argumētationem ꝑ quā poſſet ꝓbari.quia ad.d.ſequitur.b.ſuppoſito ꝙ.f.ſit negatio cōtradictoria ad.a.ꝛ ad.b.ꝛ ſimiliter.h.ſit negatio cōtradictoria ad.c.ꝛ ad.d.tūc arguiꝛ ſic

ad.c.sequit̄.a.g̃ ad.f.sequit̄.b.g̃ ad.d.qđ est oppoᵐ de.b.sequitur.b.qđ est oppoᵐ de.f. Rñdet ari.interrimēdo suppositū.f.ꝙ vnū ꝛ idē cōtradicat duobus oppositis.nā si.a.sit eē bonū.ꝛ.b.sit non eē bonū.tūc ip3 a.ɔ̄dicit.b.ꝛ nihil aliud nisi equipolleat ipi.b.ideo.f.non ɔ̄dicit.a.ꝛ.b.seorsū sūptis.qꝛ.f. equipollet vni disiūctiue ꝛ contradicit vni copulatiue ɔstitute ex.a.ꝛ.b.mō disiūctiua neutri pti copulatiue seorsum.sed toti copulatiue ɔ̄dicit.

¶ Sequitur figura superius descripta.

Tertio dubitatur. Utꝝ a negatiua ad affirmatiuā3 p̄dicato variato penes finitum ꝛ ifinitū valeat ɔña. Et vr̄ ꝙ sic p aristo.i secūdo piermenias. In oppositū tñ vr̄ aristo.i p̄cedenti textu. ¶ Dr̄ ꝙ valet ɔña posita constantia subiecti. Aliter respondetur p tria dicta. primū dictum est.ab affirmatiua ad negatiuā p̄dicato variato penes finitū ꝛ ifinitū sic ꝙ totū p̄dicatū infinitet̄ bene valet ɔña qꝛ de quolibet ē affirmatio vel negatio vera ꝛ de nullo ābo simul.sicut dictū ē i secūdo piermēias. Scđ3 dictū.a negatia ad affirmatiuā p̄dicato variato penes finitū ꝛ ifinitn3 bene v3 ɔña dūtñ totū p̄dicatu3 ifinitet̄. Si v̄o totū p̄dicatū sit ɔplexū ꝛ altera ps ei⁹ solū infinitet̄ ñ valet ɔña.p̄ma ps dicti patuit i secūdo piermenias.secūda ps p3 i p̄cedenti textu. Tertiū dictū.si totū p̄dicatum infinitetur.tunc a negatiua ad affirmatiuā p̄dicato variato penes finitū ꝛ ifinitu3 vniuersaliter valet ɔña siue ponatur ɔstantia subiecti i negatiua siue nō.p3 qꝛ ista ɔña tenet in virtute p̄mi p̄ncipij qđ est ꝺ q̄libet est affirmatio vel negatio vera ꝛ de nullo ambo sit ergo vniuersaliter tenet in oib⁹ terminis

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad primam dicitur ꝙ l3 affirmatiua de predicato ifinito ꝛ negatiua de p̄dicato finito equipolleāt quo ad veritatem ꝛ falsitatē nō tñ quo ad modū enūciādi.modo a diuersis modis enūciandi abstrabitur diuersus modus sillogizandi. ¶ Ad secūdā negatur ɔña.qꝛ ad talē illationē3 suffic̄ ɔpossibilitas ɔñtis cū ātecedēte siue ñ. ¶ Ad tertiam conceditur ꝙ ꝓpositiones cōstitute ex predicatis finitis ꝛ ifinitis contradicunt ex parte predicatorum non tñ ex pte copule. Et hec de p̄ porū:

Circa Initiu3 secūdi libri priorū q̄ritur. vtꝝ ide3 sill's possit plura ɔcludere. Et videtur ꝙ non.qꝛ conclusio est decētia sillogismi vt patuit p̄ hui⁹ ergo idē sillogismus nō pōt concludere plures ɔclusiōes. ¶ 3º sic.vnius cause est vn⁹ effectus.sed conclusio ē effectus p̄missarum.vt habetur secūdo pħicorū. ergo p easdē p̄missas nō p̄nt inferri plures conclusiones. ¶ 3º sic.sill's ꝓcedens p diuersa media ad eādem conclusionē ē plures ꝛ non vn⁹.vt patuit p̄ h⁹ ergo a simili sill's ꝓcedens p idē mediu3 ad diuersas cōclusiones erit pl'es ꝛ ñ vn⁹. In oppᵐ est ari.

Primo sciendū ē.ꝙ p declaratione termi noꝝ questiōis ponūtur q̄ttuor suppositiones. Quaꝝ p̄ma est hec. potestas sillogismi ē q̄dam ꝓprietas sill'i ɔueniēs sill'o rōne forme sillogistice valēs ad veritatis manifestatiōe3 ꝛ falsitatis ostēsionē. ¶ 2ª suppositio. sex sūt potestates sill'oꝝ.q cōtinentur i isto v̄so. ꝯplu.falsū.circu. conuertitur.ipos ꝛ oppos. ¶ 3ª suppō. pria potestas sillogismoꝝ ē eūdē sill'm posse concludere plures conclusiones.qđ contingit tripl'r.p̄.p couersione3 ɔclusiōis.qñ.s.ex duabus p̄n issis isertur vna conclusio ɔuertibilis.ꝛ 2º ex eisdē p̄missis inferī ɔuertēs dicte cōclusionis.2º pōt idē sillogismus plura ɔcludē sumēdo i post.idest sub medio distributo sumere plura ifcriora ɔtēta sub eo.3º mō idē sillogismus pōt plura concludere sumēdo i latus idest sumēdo sub miore plura supposita illi⁹ minoris. nec pōt idē sill's plura concludere sumēdo sub maiori

extremitate. qꝛ hoc non posset fieri nisi variando maiorẽ extremitatẽ q̃ variata variat̃ ꝛ sillogism⁹ ℂ Quarta suppõ ꝯtinet tres regulas q̃bus põt cognosci q̃ sill'i pñt plura ꝯcludere p̱ sb̃sũptionẽ. p̱ria ẽ. sub termino distributo põt fieri subsũptio. Secũda regula. sub termino nõ distributo ñ põt fieri subsũptio. 3ª regula. subsũptio euidẽs fit solũ sub subiecto. ex quo sequitur ꝙ sub maiore nõ fit subsũptio euidens. quia semp̱ predicatur i p̱ma figura i qua tñ fit euidentior subsũptio:

Secundo Sciẽdũ ẽ. ꝙ secũdus liber priorũ i quo determiat ari. de q̃busdã passionib⁹ sillogismoꝝ ꝯtinet tres tractat⁹. In q̊rũ p̊ determiat de potestatib⁹ sillogismoꝝ. ꝛ ꝯtinet sex capitula. secũdũ ꝙ sũt sex potestates. i p̱mo determinat de p̱ma potestate ꝛ ꝯtiet sex cõclusiones ℂ Quaꝝ prima est epylogatiua oĩuꝫ determiatorũ i p̱mo hui⁹. ꝛ est hec. determiatũ ẽ p̱us i quantis figuris ꝛ p̱ quales ꝛ quot p̱põnes ꝛ termios. ꝛ quãdo quo ad figurã. ꝛ quomõ quo ad modum põt formari quilibet sill's. determiatũ ẽ etiã ad q̃d respiciendũ ẽ volẽti ꝯcludere affirmatiue vel negatiue. ꝛ quomõ põt iueniri mediũ ad quãlibet p̱põnẽ p̱positã sillogizandũ. ℂ 2ª ꝯ̊ tãgit vnã diuisionẽ sill'i. ꝛ ẽ hec. silloꝝ alij sũt v'les ꝛ alij p̱ticulares. ℂ 3ª cõclusio. oẽs sill'i v'les ꝛ oẽs particulares affirmatiui plura cõcludũt p̱ cõuersionẽ ꝯclusionis: sed p̱ticulares negatiui ꝯcludũt vnã solã ꝯclusionẽ. pꝫ. quia oẽs alie cõclusiones a p̱ticulari negatiua cõuertũtur. p̱ticularis aũt negatiua nõ cõuertit̃. g̃ cõclusio ꝟa. añs declarat ari. i terminis nõ significatiuis. ꝛ qꝛ posset aliq̃s credere ꝙ conclusio non eẽt p̱põ h̃ remouẽs dicit ari. ꝙ cõclusio ẽ p̱põ cũ sit enũciatiua alicui⁹ de aliquo. ℂ 4ª cõclusio. oẽs sill'i v'les p̱me figure pñt ꝯcludere maiorẽ extremitatẽ de oib⁹ ꝯtẽtis sub medio. ꝛ etiã de oib⁹ cõtẽtis sub s̃biecto cõclusionis. ꝛ oĩuꝫ erit idẽ sill's. añs etiã declarat ari. i terminis nõ significatiuis. ℂ 5ª cõclusio. oẽs sill'i v'les secũde figure concludũt plura sumẽdo sub s̃bo cõclusionis. ſꝫ nõ cõcludũt plura. idest euidẽter sub medio. hãc ꝯclusionẽ etiam declarat ari. i terminis nõ significatiuis. ℂ 6ª cõclusio. oẽs sillogismi tã v'les q̃ꝫ p̱ticulares pñt plura cõcludere sumẽdo sub medio lꝫ ñ sẽp̱. ſꝫ nulli sill'i p̱ticulares pñt plura cõcludere sumẽdo sub subiecto cõclusionis. Hãc etiã conclusionem declarat aristoteles in terminis ñ significatiuis.

Tertio sciẽdũ ẽ. ꝙ circa hũc textũ incidunt tres difficultates. ℂ Quaꝝ p̱ma est hec. vtꝝ cõclusio sit d̾ eẽntia sillogismi plura cõcludentis. R̃ndet̃ per duas distinctiões ꝛ vnuꝫ dcm̃. ℂ Prima distinctio ẽ hec. cõclusionẽ esse de eẽntia sillogismi põt dupl'r intelligi. vno° ꝙ sit de diffinitione. eẽntiali. Alio° ꝙ sit p̱s constituens ꝛ componẽs sillogismũ. sic ꝙ sillogism⁹ sit vna oratio totalis eẽntialiter ꝯposita ex duabus p̱missis ꝛ cõclusione. ℂ Secũda distinctio. eũdẽ sill'm posse concludere plures cõclusiones põt dupliciter itelligi vno mõ per locutionem de p̱ se siue gratia totius ita ꝙ totus sill's accipiatur p̱ antecedẽte ex q̊ iferruntur plures conclusiones. ꝛ sic non est possibile. Alio mõ per locutionem g̃ra p̱tis. sic ꝙ i sill'o sit aliqua pars vel aliqua p̱positio ṽtute cui⁹ pñt inferri plures conclusiones. ꝛ sic debet intelligi cum dicitur ꝙ idẽ sillogismus põt plura ꝯcludere. Dictuꝫ ẽ istõ. cõclusio ẽ de eẽntia sill'i ꝯcludentis plura. ꝛ h̃ p̱ locutionẽ g̃ra p̱tis. ℂ Secũda difficultas. vtrũ sill's cõcludẽs maiorẽ extremitateꝫ de oib⁹ vel de pluribus suppositis medij diuisim sumptis sit vn⁹ vel plures. R̃ndetur per duo dicta. p̱mũ est istud. sill's concludens maiorem extremitatẽ de plurib⁹ suppositis medij est simpliciter pl'es ꝛ nõ vnus. pꝫ qꝛ conclusione variata diuersificatur ꝛ sill's. ſꝫ i tali processu sũt plures cõclusiones. ergo sũt plures sill'i. maior pꝫ qꝛ variato aliq̊ qd̃ ẽ de eẽntia alicui⁹ variat̃ ꝛ illud. ſꝫ conclusio ẽ de eẽntia sill'i. ergo ꝛc. 2m dictũ. talis sill's ẽ vn⁹ secũdũ q̃d ꝛ p̱ locutioneꝫ g̃ra p̱tis. pꝫ qꝛ illud qd̃ conuenit p̱ti põt p̱ locutionẽ g̃ra p̱tis denominare totũ. ſꝫ tales pl'es conclusiones cõcludũt̃ p̱ aliquã p̱tẽ primi sill'i. ergo talis sillogism⁹ põt dici concludere pl'es cõclusiões. ꝛ eẽ vn⁹. ℂ 3ª di. vtꝝ ista p̱tãs teneat i ṽtute alicuius maxie. R̃ndet̃ ꝙ fũdat̃ i duab⁹ regulis. q̃ꝝ p̱ma ẽ q̊cq̃d sequit̃ ad ꝯñs bone ꝯñe seq̃t̃ ad ei⁹ añs. 2ª est. q̊cq̃d predicat̃ de aliquo termio cõi distributo. dr̃ ꝛ de quolibet contẽto sub eo. Ex his pꝫ ꝙ ista scia est vtilis dya° ad p̱bandũ suas ꝯñas. ẽ etiaꝫ vtilis demõstratori ad augendum demonstrationes sumẽdo in post vel in latus.

Cõclusio R̃nsal. idẽ sill's põt ꝯcludẽ pl'es ꝯcl'ones. itelligẽdo ꝙ sit d̃noia° p̱ locutionẽ g̃ra partis. Hec cõclusio pꝫ ex dictis.

Primo Dubitatur. Utꝝ ꝯtigat ex veris sillogizare cõclusionẽ falsã. Pro solutiõe supponẽdũ ẽ ꝙ ari. i h̃. 2° c. ꝯteriat d̾ 2ª p̱tãte silloꝝ que ẽ posse sillogizare verũ ex falsis. ꝛ ꝯtiet tres p̱tes. ſꝫ tres conclusiones p̱ncipales q̃s itẽdit principaliter in hoc capitulo p̱bare. prima p̱s ꝯtinet. 4. ꝯclusiones. ℂ Quaꝝ p̱ria tãgit duas supp̱õnes. ℂ p̱ma ẽ h̃. cuiusl'ꝫ sill'i neceẽ ẽ ãbas p̱mis

fas eē vas. vel ābas eē falsas: vel alterā eē va3 ꝛ al terā eē falsā. ¶ zᵃ suppō. cuiuslʒ silli ꝯ̑nectio ē va vel falsa. ¶ zᵃ ꝯ̑ tangit tres ꝯclōes partiales hui⁹ capituli. ꝑma ē hec. ex ꝑmissis vis nō ꝯtingit iferre ꝯclōem falsā. ¶ Secūda ꝯ̑. ex falsis ꝑmissis ꝯtingit iferre cōclōem verā. ¶ 3ᵃ ꝯ̑. ex falsis ꝑmissis ñ cōtingit sillogizare conclōem va3 pp qd. lʒ bñ q₂. ¶ 3ᵃ cōclō tangit ꝓbationē ꝑme ꝯclōis triū ꝑdcā rū. s. ꝙ ex ꝑmissis vis nō cōtingit sillogizare falsu3 q₂ si añs ē ꝯ̃ns est. ꝛ si ꝯ̃ns nō ē añs nō ē. ergo si añs ē ve₂ ꝯ̃ns erit ve₂. ꝛ si ꝯ̃ns nō est ve₂ añs non erit ve₂. q₂ de oppositū. tūc idē simul erit ꝛ non erit. nā añs. vtputa. a. cū sit ve₂ aliqñ erit. ꝛ ꝯ̃ns ex q̊ tē est falsum nō erit. ꝛ vltra si añs sit necesse ē ꝯ̃ns eē ꝛ sic idem ꝯ̃ns simul erit ꝛ nō erit. ¶ Quarta conclusio remouet quoddā dubiū. nam in ꝑdicta rōe vtitur aristo. ista lr̃a. a. ꝓ añte ꝛ. b. ꝓ ꝯ̃nte. iō posset aliquis credere ꝙ p. a. intelligeret vnā solā ꝑmissā. ꝛ tūc ñ eēt necesse ꝙ si. a. eēt ve₂. ꝙ. b. eēt ve₂. istō dubiū remouet ari. dicens ꝙ p. a. nō intelligit vnā solā ꝓpōe3 cathegoricam sʒ vnā copulatiuā ꝯstitutā ex duab⁹ ꝑmissis q₂ ex vno nihil sequitur de necessitate. nam illō qō seq̄r ex alio ē ꝯ̑. sed ad iferēdū cōclōem reqrūt tres termini ꝛ due ꝓpōes. ḡ ꝛc. Ex quo concludit aristo. ꝙ. a. significat ambas pre missas. ꝛ si. a. i. ambe ꝑmisse sint ve. nec̄e ē. b. i. cōclō nē eē veram. alias contingeret idē sil̄ esse ꝛ non eē vt sup₂a ꝓbatum est.

Secundo dubitaṫ. vt₂ ex ꝑmissis falsis sillogistice possit sequi ꝯ̑ vera. ꝓ solutōe supponēdū est ꝙ arist. in zᵃ pte h⁹ capl̄i ꝓbat secūdā cōclusionem p⁹ datam. s. ꝙ ex ꝑmissis falsis sequitur sillogistice conclō vera. quam ꝓbat aristo. inductiue in omni figura. Et ꝓ hui⁹ ꝓbatione itendit sex conclusiones. ¶ Qua₂ ꝑma ē. i modis vl̄ibus ꝑme figure ex ābabus falsis i toto vel i pte pōt sequi conclusio va. ꝑma ps p3 sic arguendo in barbara. oīs lapis est aīal. oīs hō est lapis. ergo oīs hō est aīal. ꝛ in celarēt sic arguendo. nullus hō est aīal: oīs lapis est hō. ergo nullus lapis ē aīal Secunda ps p3. s. ex ambab⁹ pti falsis sic arguendo in barbara. oē album ē aīal. oīs hō est alb⁹. ergo oīs hō est aīal. in celarēt sic arguēdo. nullū album ē aīal. oīs lapis est albus. ergo nullus lapis ē animal ¶ Scōa conclusio. i modis vl̄ib⁹ ꝑme figure ex maiore in toto falsa ꝛ minore va. nūq̄. sequitur cōclusio va. sed ex maiore in pte falsa ꝛ minore va sequitur conclusio vera: ꝓ cuius probatione supponit ari. ꝙ illa ꝓpositio ē in toto falsa cuius cōtradictoria est va. hoc supposito ꝓbatur sic cōclusio. q₂ qñ maio₂ est in toto falsa sua cōtraria erit va. ex q̄ contraria cum mino₂e va seq̄r ꝯ̃ria cōclusionis. sʒ impoře est ꝯ̃rias simul esse vas. ergo si maior sit in toto falsa ꝛ mior va ꝯclusio erit falsa. zᵃ ps conclusionis p3 sic arguendo in barbara. oē albū ē aīal oīs cignus ē alb⁹. ergo oīs cign⁹ ē aīal. i celarēt arguitur sic. nullū albū est aīal. oīs nix est alba. ergo nulla nix ē aīal. ¶ Tertia conclusio. maio₂e va ꝛ minore falsa i toto vel in pte. seq̄tur conclusio va. prima pars p3 arguēdo sic i barbara. oīs equus est aīal. oīs homo est equ⁹. ergo oīs homo est aīal. ꝛ in celarent arguiť sic. nulla medicina est aīal. oīs musica est medicina. ergo nulla musica est aīal. zᵃ ps p3 sic arguendo i barbara. oīs homo ē aīal. oē gressibile est homo. ergo oē gressibile ē aīal. in celarēt vo arguitur sic. nulla p₂udētia ē aīal. oīs contēplatio ē prudētia. ḡ nulla ꝯtēplatio est aīal. vel sic in termis notio₂ib⁹ nulla albedo ē aīal: oīs colo₂ ē albedo. ergo null⁹ colo₂ ē aīal. ¶ 4ᵃ ꝯ̑. in modis pticlarib⁹ ꝑme figure pōt seq ve₂ ex ābab⁹ falsis siue in toto siue in parte. vel ex altera falsa siue i toto siue in pte. quā conclōem ꝓ omni sua parte probat aristoteles formando duos sillōs in darij ꝛ i ferio. ¶ Quinta ꝯclusio. in oībus modis secūde figure potest sillogizari ve₂ ex ambab⁹ falsis siue in toto siue in pte. vel ex altera tm̄ falsa siue in parte siue in toto. hanc cōclōe3 ꝓbat aristo. in oībus modis. vt p3 practicanti. ¶ Sexta ꝯclō. in oībus modis tertie figure contingit sillogizare verum ex ambabus falsis siue in toto siue in parte. vel ex vna vera ꝛ altera falsa. aut in toto vel in pte. hanc conclusionē probat inductiue sicut ꝑcedētes. Ex qbus infert duo correlaria. ¶ ꝑmu3 est. ꝙ si conclō sit falsa. necesse ē ambas vel alterā p₂emissarū eē falsam. ¶ Secūdū co₂relarium. si conclusio sit va ñ est necesse vtrāq₃ vel alterā ꝑmissarum eē vera3. Et per hoc p3 responsio ad dubiu3.

Tertio Dubitatur. Ut₂ ad idē añs affirmatum vel negatum sequatur idē ꝯ̃ns ¶ pro dubio supponēdū est ꝙ aristo. in hac tertia parte probat tertiā cōclusionē principale3. s. ꝙ ex falsis non sequatur veru3 ex necessitate. i. propter quid. pro cuius probatione probat tres conclusiones. ¶ Quarum prima ē hec. i oī bona ꝯ̃nā si ꝯ̃ns sit falsū nec̄e est añs esse falsū. p3. q₂ qñcūq₃ aliqua duo sic se hñt ad iuicē ꝙ vno existente necesse est aliud esse. tūc si secūdū nō sit nec etiā p₂imū erit. sʒ añs ꝛ consequens sic se habent ꝙ antecedente existente nec̄e est cōsequens esse. ergo si consequēs ñ sit idest si sit falsum. nec añs erit. idest erit falsum.

¶ 2a ꝯ. in oi bona ꝯña si ꝯñs sit verũ. non oꝫ añs esse verũ. pꝫ qꝛ antecedẽte non exñte põt ꝯñs eẽ. ergo antecedẽte exñte falso põt ꝯñs eẽ verũ. ¶ 3a ꝯ ex falsis non sequit̃ verũ ꝑꝑ quid. pꝫ qꝛ si sic. tũc ad idẽ añs affirmatũ vel negatũ. idest ad duo ꝯdictoria seq̃ret̃ idem ꝯsequẽs. qḋ ẽ ipoẽ. pꝫ qꝛ si duo ꝯdictoria seq̃rẽtur ad idẽ. tẽ ꝯdictoria seq̃rent̃ ad se inuicẽ. qḋ ẽ fꝫ. pꝫ ꝯña. posito ꝙ iste ꝯñtie sint bõe. a. ẽ albũ. ergo. b. ẽ magnũ. ꝛ. a. non. est albũ. ergo. b. ñ. ẽ magnũ. nam ex opposito ꝯñtis sequitur oppositũ añtis. sic arguendo. b. non ẽ magnũ. ergo. a. non ẽ albũ. ꝛ vltra ꝑ aliã ꝯsequẽtiã sequit̃. a. non. ẽ albũ ergo. b. est magnũ. ꝛ ꝑ ꝯñs de ꝑmo ad vltimũ seq̃t. b. non est magnũ. ergo. b. ẽ magnũ. vbi vnũ ꝯdictoriũ sequeret̃ ad aliud. ¶ Tũc dr̃ ad dubiũ ꝙ ad idem eẽ ꝛ ad non eẽ non sequit̃ aliquid de necessitate sed ad añs eẽ. idest eẽ verũ. sequit̃ ꝯsequẽs eẽ verũ. ergo ad ꝯsequẽs nõ eẽ. idest eẽ falsũ ñ seq̃tur antecedens eẽ. idest eẽ verũ.

Ad rationes ante oppositũ. ¶ Ad primam concesso antecedente negatur consequentia. qꝛ i consequẽte ẽ locutio gratia ꝑtis. ¶ Ad secundã dr̃ ꝙ ꝑmisse non sunt causa ꝯclusionis in essendo sed i ꝯsequẽdo. ¶ Ad tertiam dicitur sicut ad ꝑmam.

Queritur Utrũ sill'ᵒs circularis teneat formal'r in oibus terminis. arguit̃ ꝑ ꝙ non ꝑ aristo. i textu qui dicit ꝙ tm̃ tenet in terminis conuertibilibus. dicit eni. i bis aũt que conuertuntur est oia mõstrare per se inuicẽ. ¶ Secundo arguit̃ sillogismus circularis non est vnᵒ sill'ᵒs ſꝫ plures. g̊ ñ ẽ sill'ᵒs. ¶ 3ᵒ arguit̃ sic. i sill'ᵒ circulari petit̃ ꝑncipiũ. g̊ nõ ẽ bonᵒ sill'ᵒs. ¶ In oppoᵐ est aristo.

Primo sciẽdũ est ꝙ 3ᵐ caᵐ in quo determinat ari. de 3a potestate sillõꝝ q̃ est sillogizare circulariter ꝯtinet tres partes. In ꝑma docet sillogizare circulariter in ꝑma figura. ꝛ continet. 6. ꝯclõẽs. quaꝝ ꝑma describit silloᵐ circl'arẽ. ꝛ ẽ hec. silloᵒ circularis est q ex ꝯclõne ꝑoris sill'i cũ ꝯuersa vniᵒ ꝑmisse ifert aliã ꝑmissã sic arguẽdo i barbara. oẽ. b. ẽ. a. oẽ. c. ẽ. b. g̊ oẽ. c. ẽ. a. si capiat̃ ꝯᵒ cũ ꝯuersa mioris ad inferẽdũ maiorẽ fiet sill'ᵒs i eodẽ modo. vt oẽ. c. ẽ. a. oẽ. b. ẽ. c. g̊ oẽ. b. ẽ. a. ¶ 2a ꝯᵒ ẽ hec. al'r ñ põt fieri sillogismus circularis. vꝫ. nisi ex ꝯuersa vniᵒ ꝑmisse cũ ꝯclõe iferẽdo aliã ꝑmissã. pꝫ qꝛ si in secũdo sillõ acciperet̃ aliud mediũ a terminis in ꝑ sillõ positis illud mediũ nõ eẽt ĩ illo circulo. Sil'r si in secũdo sillõ sumerẽtur eedẽ ꝑmisse sicut in ꝑ vł etiã ꝯuerse eaꝝ tũc nõ fiet reuersio ꝛ per ꝯñs neqꝫ circulatio. ꝛ iõ oꝫ ex ꝯclusiõe reuenti ad alterã ꝑmissaꝝ. ¶ 3a ꝯᵒ. silloᵒ circularis solum fit in terminis ꝯuertibilibᵒ. pꝫ qꝛ silloᵒ circularis solũ fit per ꝯuersionẽ simplicẽ vniuersalis affirmatiue. talis aũt ꝯuersio solum fit in terminis ꝯuertibilibᵒ. ergo ꝛc. ¶ 4a ꝯᵒ. docet sillogizare circulariter in barbara ꝛ est ꝯq̃ntimẽbris. Primũ mẽbrũ ꝙ ex ꝯclõe ꝑoris sillogismi cũ ꝯuersa minoris infertur maior in barbara. ꝓbat aristo. eodẽ exᵒ q̃ ꝑᵒ 2ᵐ mẽbꝝ. q' ex ꝯclõe ꝑoris sillogismi cũ ꝯuersa maioris infert̃ minor de barbara. pꝫ simili exẽplo. 3ᵐ mẽbꝝ. ex ꝯuertẽte ꝯclõis cũ miore infert̃ ꝯuertẽs maioris de barbara. vt facto tali sillõ. oẽ. b. est. a. oẽ. c. ẽ. b. ergo oẽ. c. est. a. potest ꝯuertens maioris sic sillogizari circl'ariter. oẽ. c. est. b. oẽ. a. est. c. ergo oẽ. a. est. b. 4ᵐ mẽbꝝ: ex ꝯuertẽte ꝯclusiõis cũ maiore infertur ꝯuertẽs minoris de barbara. patꝫ exẽplo. sicut ꝑus. ¶ Quitũ membrũ. ex conuertẽtibus premissaꝝ ifert̃ circularit̃ ꝯuertẽs ꝯclusionis. vt posset patere exẽplo. sicut priᵒ. Ex quibᵒ i ferunt̃ duo correlaria. Primum est ꝙ sillogismᵒ circularis potest fieri i terminis conuertibilibus. i alijs vero non. 2ᵐ correlariũ. ꝙ sillogismus circularis est vtilis demonstratori. ¶ 5a conclusio docet sillogizare circulariter i celarent. ꝛ est hec. ex ꝯclusione cum ꝯuersa mioris sillogizatur circulariter maior de celarẽt. ſꝫ minor ñ potest sillogizari circulariter ꝑ ꝯuersionẽ simplicem maioris nisi illa maior ꝯuertat̃ in vnã affirmatiuam de subõ infinito. vt ista maior negatiua nullũ. b. est. a. non debet ꝯuerti i istam. nullum. a. ẽ. b. sed i hanc. cui nulli iest. a. huic oi iest. b. que equipollet isti affirmatie de subiecto infinito. oẽ quod ñ est. a. est. b. vel isti. oẽ ñ. a. est. b. vel si fiat talis silloᵒ i celarent. nullũ. b. ẽ. a. oẽ. c. est. b. ergo nullũ. c. est. a. potest minor sillogizari circularit̃ sic arguẽdo. oẽ nõ. a. ẽ. b. oẽ. c. ẽ. a. gᵒ oẽ. c. est. b. ¶ Sexta conclusio docet sillogizare circulariter in modis particularibᵒ prie figure. ꝛ est hec. maior nõ est sillogizabilis circulariter: sed tãtum minor. primũ patet. quia maior est vniuersalis que ñ potest ꝯcludi nisi ex ambabᵒ vl'ibᵒ. 2a pars patet. qꝛ ex ꝯclusiõe cum ꝯuertente maioris ifert̃ circulariter mior de darij. ꝛ similiter in ferio ex ꝯclusione cũ ꝯuertente maioris ifert̃ mior. ꝛ debet maior ꝯuerti i vnam affirmatiuã de subõ infinito. sicut dc̃ꝫ ẽ i celarẽt. ¶ In 2a ꝑte docet sillogizare circularit̃. i secunda figura ꝛ ꝯtinet duas ꝯclusiones. Quarũ ꝑma est hec. i scḋa figura affirmatiua ꝑmissa nõ põt sillogizari circulariter. ſꝫ bñ ꝑuatiua. prima pars patet. qꝛ ex q̃ in 2a figura

altera premissaꝝ semp ē negatia. iō si pmissa affirmatiua debeat ɔcludi circulariť argueret ex puris negatis. Uerūtñ extra textū ē itelligēdū φ lз premissa affirmatiua nō sit sillogizabilis p ɔuersiōeз simplicē premisse negatiue: est tñ sillogizabilť conuertēdo pmissā negatiuā in vnā affirmatiuā de sb iecto ifinito sicut dcm̄ est in celarēt. Secūdā ptem cōclōis pbat aristo. qꝛ ex ɔclōe cū ɔuertēte pmisse affirmatie ifertur pmissa nega^a. vt pз arguēdo in cesare ꝛ camestres. ¶ z^a ɔ°. i modis pticularib⁹ secūde figure maior q̄ ē vlis ñ pōt sillogizari circulariter eo φ talis debз ɔcludi p duas vles. sed mior q̄ ē pticularis pōt sillogizari circulariter capiēdo ɔclusionē cū ɔuertēte maioris vt pз iductie arguēdo in festino ꝛ baroco.

Secundo sciendū ē φ in 3ª pte h⁹ capituli docet aristo. sillogizare circulariť in tertia figura. ꝛ intēdit tres ɔclusiones. quarū pma ē hec. in modis vlib⁹ tertie figure neutra pmissaꝝ ē circulariter sillogizabilis. pз. qꝛ pmissa vlis ñ pōt sillogizari nisi per ambas vles. sed in 3ª figura ɔ° semp ē particularis. ergo p ipsā ñ potest sillogizari aliqua ppō vlis. ꝛ per ɔñs in tertia fi^a ex quo ɔ° semp ē particularis ñ pōt i ea sillogizari aliq̄ ppō vlis. ꝛ sic in tertia figura nō ɔtingit circulariter sillogizare aliq̄ȝ premissā modoꝝ vlium: q modi dñr vles nō qꝛ ɔ° sit vniuersalis sed qꝛ ambe pmisse sūt vles ¶ z^a ɔ°. i modis pticulāib⁹ tertie fig^e aliqñ pōt vna pmissaꝝ sillogizari circulariť ꝛ aliqñ ñ qꝛ in modis affirmatis si minor fuerit vlis pōt maior sillogizari circulariter. si vero maior ppō fuerit vlis tunc neutra premissarū directe erit sillogizabilis circulariter. ğ ꝛc. añs p pma pte pз in disamis vbi ex cōclusione cū ɔuersa minoris inferť directe maior. Secūda pars pз in datisi qꝛ ex cōclusione cū ɔuersa maioris p̄ infertur ɔuersa minoris. ꝛ z° vel indirecte ipsa minor. Siľr in modis particularib⁹ negatis premissa vlis nō ē sillogizabilis circulariter. sed bñ premissa particularis. sicut in bocardo ex ɔclusione cū ɔuersa minoris iferť maior. ꝛ in ferison ex ɔclusione cū ɔuersa maioris infertur minor. ꝛ illa maior dз ɔuerti in vnā affirma^{tiua}m de subo ifinito. vt pri⁹ dictū est in celarēt. ¶ 3^a ɔ° tāgit quatuor correlaria. quoꝝ primū est. φ i pma figura sillogizatur circulariter p ipsāmet primam figurā sicut in modis affirmatis. ꝛ etiā p tertiā sicut in modis negatis. Et si obijciatur φ sill^s circulariter factus in celarēt videbatur eē fact⁹ p primā figuraз Dr̄ φ lз sit p primā figurā sm veritatē. tñ maior habet in se vim tertie figure qꝛ illa maior negatiua. nullū. b. est. a. resoluitur in istā. cui nulli iest. a. huic oi iest. b. in qua iplicatur φ de aliquo termio eodē de quo negatur. a. vľr: de illo eodē affirmatur. b. vľr. ꝛ in hoc tangitur dispō tertie figure. ¶ Scdm correlariū. φ in modis vniuersalib⁹ secūde figure aliqñ sillogizatur circulariter per primā figurā. sicut in cesare. vbi ex ɔclusiōe cū ɔuersa minoris p̄ ꝛ directe infertur ɔuertēs maioris in celarēt. ꝛ idirecte ifertur ipsa maior in cesare ꝛ aliqñ per secūdam figurā sicut in camestres. ꝛ etiā per tertiā figurā sicut dictū est de modis negatiuis prime figure. ¶ 3^m correlariū. φ in tertia figura semp ɔcluditur particulariter per eādem figurā. lз in datisi minor sillogizetur circulariter per primā figurā. sed hoc ē indirecte ꝛ mediante conuersione. ¶ 4^m corre^m. oēs sillogismi secūde vel tertie figure nihil sillogizant circulariter per primā figurā. sed solū per se ipsas. ꝛ si aliquādo sillogizent per primā hoc tamē est indirecte per conuersionem conclusionis.

Tertio sciendum est φ circa hunc textū incidunt quatuor difficultates. prima ē hec. ad quot est vtilis sillo⁹ circularis. rñdetur φ ē vtilis demōstratori: qꝛ sm ɔmētatorē 8° physicorū. effectus interdū sūt nobis notiores q̄ȝ tū ad qꝛ est q̄ȝ sue cause. iō per qꝛ est effectuū ɔtingit dēmōstrare qꝛ est cāꝝ: ꝛ iteꝝ per cām contingit demonstrare pp quid effectuū. ꝛ isto circulo vsus est ari. 8° physicoꝝ. vbi per eternitatē motus demōstrat primū motorē eē imobilē. deinde reuertēdo p imobilitatē primi motoris demōstrat primū motū eē eternū. ¶ Secūda difficultas. vtꝝ sillo⁹ circularis solū teneat in terminis ɔuertibilib⁹. rñdetur φ sillo⁹ circularis est per se spēs ɔtēta sub sillogismo simpľr. modo sillo⁹ simpliciter i sua rōe forma li cōi est ɔñā formalis. ergo ēt ꝛ sillogismus circularis: ꝛ per ɔñs tenebit in oib⁹ terminis. verum ē tñ φ si sillo⁹ circularis debeat pcedere ex veris tm̄ dз fieri in terminis cōuertibilib⁹. ¶ 3ª difficltas vtrū sillo⁹ circularis neccio fiat p ɔuersionē vnius premisse. rñdetur per vnā supponem ꝛ vnū dictū. ¶ Suppō est hec. ad pfectuз ꝛ ɔpletū sillm̄ circularē requiruntur sex pcessus sillogistici. quorum prim⁹ ē a premissis ad conclōeз. ꝛ secūdus ꝛ tertius pcedūt a ɔclusione cū ɔuersa vni⁹ pmisse ad inferēdū aliā pmissā. quart⁹ ꝛ qnt⁹ pcedūt a ɔuertente ɔclōis cū vna pmissaꝝ ad inferēdū aliā pmissā ꝛ sext⁹ pcedit a pmissis ɔuersis ad ɔuertētē ɔclōis. ¶ Dcm̄ ē istud. ad sillogizādū circulariť nece ē alterā pmissaꝝ vel cōclōeз ɔuerti. pз. qꝛ deť oppo^m. ꝛ sic nūq̄ȝ ɔtingeret sillogizare circulariť vleз affir

matiuā. q2 vel ꝯ°. adderet maiori ꝛ tūc erit dispō se cūde figure. in qua nūq̄ꝫ cōcluditur affirmatie. vł adderet cōclō minori ꝛ tūc erit dispō tertie figure in qua nūq̄ꝫ ꝯcluditur vl̄r. ¶ 4ª diffi. vtꝝ ꝯuersio vl̄is negatie in vnā affirᵃᵐ sit formal̄. ꝛ facta con uersione valeat sillo⁹ in celarēt. Ad pmū dr̄ ꝙ talis cōuersio ñ ē formal̄ eo ꝙ ñ tꝫ in oib⁹ termis. ñ. n. se qt̄. null⁹ hō est lapis. ġ oē qd̄ nō ē lapis ē hō. sed tm̄ tꝫ in termis negatiue ꝯuertibilib⁹. Dn̄r aūt t̄mi ne gatiue cōuertibiles qñ neuter t̄minoꝝ vere negat̄ nisi de reliquo. aut de quib⁹ ali⁹ pdicatur. iō lapis ꝛ hō nō sūt t̄mini negatie cōuertibiles. sed substan tia ꝛ accñs ꝛ ēt termi ꝯdictorij sicut hō ꝛ nō hō. Ad secūdā ptē difficl̄tatis dr̄ ꝙ talis sillo⁹ vꝫ posita cō stantia terminoꝝ. pp c⁹ defectū nō sequit̄. oē qd̄ ñ ē accñs est substantia. nulla chymera ē accñs. ġ ois chymera ē substantia cū añs sit veꝝ ꝛ ꝯñs falsum.

Conclusio vl̄salis. sillo⁹ circularis forma liter tꝫ tam i termis ꝯuertibili bus q̄ꝫ nō ꝯuertibilib⁹. h(:c ꝯ°. satis pꝫ ex dictis.

Primo dubitat̄. vtꝝ sill̄s ꝯuersiu⁹ sit vna potestas sillōꝝ ab alijs disticta. p rñsione ē supponēdū ꝙ q̄rtū capitulū in quo ꝺter miat aristo. de q̄rta potestate sillōꝝ q̄ ē conuersiue sillogizare cōtinet tres ptes. In q̄ꝝ pma docet cō uersiue sillogizare in pma figura et cōtinet. 6. con clōes. quarū pma tangit diffōem sill̄i cōuersiui. ꝛ ē hec. Sill̄s cōuersiu⁹ est q ex oppo°. conclōis cum vna pmissaꝝ infert oppᵐ alteri⁹ pmisse. Ex q̄ dif/ fōe pꝫ ꝙ hic ari. ñ itēdit de cōuersione ppōnuꝫ in terminis. sed ꝺ conuersione i oppositam q̄litatē. ¶ 2ª ꝯ°. dupl̄r contigit sillogizare ꝯuersiue. vno° capiēdo ꝯdictoriū conclōis. vt oi inest. c. ꝛ alicui ñ inest. c. Alio° capiēdo ꝯriū conclōis. vt oi inest. c nulli inest. c. vel alicui inest. c. ꝛ alicui non inest. c. ꝛ sic sub ꝯrio cōprehēdit opᵐ subcontrariū. ¶ 3ª conclō. in modis vl̄ibus pme figure ex oppo°. ꝯrio conclōis cū maiore pōt sillogizari cōuersiue ꝯriū minoris ꝛ ex ꝯrio conclusionis cum minore ñ pōt sillogizari conuersiue ꝯriū maioris. sed solū ꝯdcō rium ei⁹. Hanc pbat aristo. iductiue in barbara et celarēt. nam i barbara ex opposito ꝯrio conclōis cū maiore infert̄ ꝯrium minoris, in camestres. sed ex ꝯria eius cū minore infert̄ ꝯdictoria ei⁹ i felaptō Sil̄r in celarēt ex ꝯria conclusionis cū maiore in/ fert̄ ꝯria minoris in cesare ꝛ ex contraria conclōis cū mīore infert̄ ꝯdictoria maioris i darapti. ¶ 4ª conclusio. in modis vl̄ibus pme figure ex oppo°. ꝯdictorio conclusionis cū altera premissarū inte rimitur ꝯdictorie alia premissa. ꝛ ñ ꝯrie. Secūda pars patet q2 in modis vl̄ibus cōclusio est vniuer salis cuius contradictoria est particularis. modo ꝯclusio vniuersalis solum potest concludi ex am babus vniuersalibus. pmam ptē conclusionis p bat aristo. inductiue q2 i barbara ex opposito ꝯdi ctorio conclusionis cū maiore infert̄ ꝯdictoria ma ioris i baroco. sed ex contradictoria conclusiōis cū minore infertur contradictoria maioris in bo cardo. Similiter in celarēt ex contradictoria con clusionis cum minore infertur contradictorium maioris in disamis. sed ex contradictorio conclu sionis cum maiore infertur contradictoria mio ris in festino. ¶ Quita conclusio in modis ptícu larib⁹ pme figure ex ꝯdictoria conclusionis cū vna pmissaꝝ infert̄ contradictoria alteri⁹ pmisse. ¶ 6ª ꝯ°. in eisdem modis ex subcōtraria conclusiōis cuꝫ altera pmissaꝝ nō cōtingit interimere aliam pmis saꝝ. hec ꝯ extra textum potest sic pbari. q2 sillogis mus conuersiuus tenet in virtute isti⁹ maxime. ꝙ a destructione ꝯñtis infertur destructio añtis. mō vna subcontraria non interimit reliquaꝫ eo ꝙ pñt simul eē vere. ideo in tali processu non argueret̄ a destructione consequētis ad destructioné añtis. Hanc conclusionem declarat aristoteles inducti ue. quia in darij ex contradictoria cōclusionis cuꝫ minore infertur contradictoria minoris in came/ stres. ꝛ in eodem modo ex contradictoria conclusi onis cum minore infertur contradictoria maioꝝ in ferison. Similiter in eodem modo lꝫ ex subcon traria conclusionis cum maiore inferatur subcon traria minoris in baroco. tñ illa subꝯria non interi mit minorem eo ꝙ due subꝯrie possunt simul esse ꝟe. sed ex subꝯria conclusionis cum minore nō cō tingit interimere maiorem. quia tunc argueretur ex puris particularibus. Similiter in ferio ex cō/ tradictoria conclusionis cum altera premissarum cōtingit interimere ꝯdictorie aliā pmissā. sed ex sb contraria neutra pmissaꝝ interimit̄. Et per hoc pꝫ responsio ad dubium.

Secundo Dubitatur. Utrum in omnibus modis secunde ꝛ tertie figura/ rum possit quelibet premissa sillogizari conuersi ue. ¶ Pro solutione supponendum est ꝙ in secū da parte determiat. aristoteles de modo sillogizā di conuersiue in secunda figura. ꝛ continet quatu or conclusiones. Quarum prima est. in secunda fi gura non concluditur conuersiue contraria maio ris. sed tantum ꝯdictoria eius. pbat aristote. quia maior secunde figure semper ē vniuersalis ꝛ de bet interimi per tertiam in qua semper ꝯcludit̄

pticularis.ergo zc. ¶ 2ª ɔclusio.i secunda figura mior ɔuersiue iterimit tā ɔtrarie q̄ ɔ̄dictorie. has duas ɔclusiões sil' pbat iductiue ari.i cesare z camestres. qz i camestres ex ɔ̄ria ɔclōnis cū maiore: potest iferi ɔ̄ria mioris i barbara. z eodē modo ex ɔ̄ria ɔ̄clusionis cū miore: iferr ɔ̄dictoria maioris i felaptō. slr i eodē ex ɔ̄dictoria ɔclōis cū minore. i ferr ɔ̄dictoria maioris i ferisō. z ex eadē ɔ̄dictoria ɔclōis cum maiore: iferr ɔ̄dictoria minoris in darij. z dic esse simil'r de cesare sic dc̄m est de camestres. qz ex ɔ̄ria ɔ̄clusionis cū miore de cesare infertur ɔ̄dictoria maioris in darapti. sed ex ɔ̄dictoria ɔ̄clusiōis eius cū minore: iterimitur ɔ̄dictoria maioris in disamis. ɔ̄ria ꝟo minoris sillogizatur ex ɔ̄ria ɔ̄clusionis cū maiore i celarēt. sed ei⁹ contradictoria ɔ̄cludit' i ferio capiēdo ɔ̄dictoriū ɔ̄clusionis cū maiore. ¶ 3ª ɔ̄clusio. i modis pticularibus ꝭe figure ex ɔ̄ria z subcōtraria ɔ̄clusiōis neutra p̄missaꝝ iterimit' pp causaꝫ dictā in priª figura. ¶ 4ª ɔclusio. i eisdē modis ex ɔ̄dictoria ɔ̄clusiōis iterimit' vtraq3 p̄missarū. Has duas conclusiones simul pbat aristo. iductiue. qz in festino ex subcōtraria conclusionis cū minore nō potest iterimi maior. eo q2 ambe premisse erūt particulares. s3 ex subcōtraria ɔ̄clusionis cū maiore ɔ̄tingit inferre subcōtrariā minoris in ferio. tn̄ illa subcōtraria nō interimit minorē eo q2 due subcōtrarie pn̄t simul eē ꝟe. sed in eodē mō ex contradictoria ɔ̄clusionis cum minore interimitur cōtradictorie maior in disamis. z ex cōtradictoria ɔ̄clusionis cum maiore interimit' ɔ̄dictorie minor in celarēt. sil'r in bocardo ex subcōtraria ɔ̄clusionis nihil iterimit'. sed ex ɔ̄dictoria ɔ̄clusionis cū minore necessario iterimit' ɔ̄dictorie maior in bocardo. z ex ɔ̄dictoria ɔ̄clusionis cū maiore interimit' ɔ̄dictorie mioꝛ i barbara. ¶ Cōsequēter i 3ª pte ꝓsequit' de tertia figura. z itēdit duas ɔ̄clusiones. Priª est ista. q2 in t'tia fiª ex ɔtraria. i dest subcōtraria ɔclusionis neutra p̄missaꝝ iterimit'. ¶ 2ª ɔ̄º ex ɔtradictoria ɔclusiōis iterimit' vtraq3 premissaꝝ. p̄mo ꝓbat p̄mā ɔclusionē iductiue. qz in darapti ex subcōtraria ɔclusiōis nihil iterimit'. nā si sumat' subcōtraria ɔclusiōis cū mioꝛe fiet sillogism⁹ in p̄ma figura maiore pticulari. sed si subcōtraria ɔclōnis iūgat' cū maiore bn̄ iferr' pticularis negatiua. i baroco. s3 illa nō iterimit miorē ɔ̄ darapti. 2º probat idē i disamis. qz ex subcōtraria ɔclōnis cū minoꝛe arguit' maioꝛe pticulari in p̄ma figura. z eadem subcōtraria cū maioꝛe. arguitur ex puris pticularibus in sc̄da figura. 3º ꝓbat i datisi quia si subcōtraria ɔclusiōs iūgat' cū minore argueret' ex puris pticularib⁹: si vero eadē subcōtraria iungat' cū maioꝛe. fiet sillo⁹ i baroco. ad ɔcludendū subcōtrariam mioꝛis q̄ nō iterimit miorē. Quarto ꝓbat idē in felaptō. qz ex subcōtraria ɔclōnis fiet sillo⁹ in pª figura maiore pticulari. si ꝟo iūgat' cū maior' ɔcludit' vna ptic'aris negatia que stat i ꝟitate cū minoꝛe de felaptō. Quīto patet idē i ferison quia ex subcōtraria ɔclusionis cū mior' arguitur ex puris ptic'arib⁹. si ꝟo iungat' cū maior' ɔcludet' tātū subcōtraria mioris. ¶ postea ɔclarat ꝭaꝫ ɔ̄clusionē3 inductiue. qz i darapti ex ɔ̄dictoria ɔclōnis cū mioꝛe infert' ɔtraria maioꝛis i celarēt. s3 ex contradictoꝛia ɔclōis cū maioꝛe interimit' mioꝛ i cesare. ꝓbat idē i disamis. nā ex ɔ̄dictoꝛia ɔ̄clusionis cū mioꝛe iterimit' ɔ̄dictoria maioꝛis in celarent. sed ex cōtradictoria ɔclusiōis cū maior' infert' contradictoꝛia mioꝛis in festino. Tertio ꝓbat idē in datisi vbi ex ɔ̄dictoꝛia conclusiōis cū minor' infert' ɔ̄dictoria maioris i ferio. z ex ɔ̄dictoria eiusdē ɔclōis cū maior' iferr' ɔ̄dictoria mioris in cesare. 4º ꝓbat idē in felapton. nā ex ɔtradictoria ɔclōnis cū miore infert' ɔ̄ria maioris in barbara. z ex ɔ̄dictoria eiusde3 ɔclusiōis cū maior' iferr' ɔ̄ria mioris in camestres. 5º p3 idē in ferisō. q2 ex ɔ̄dictoria ɔclusionis cū minor' infert' ɔ̄dictoria maioris i darij. z ex ɔ̄dictoria ɔclusionis cū maior' infert' cōtradictoria minoris i camestres. De bocardo ꝟo aristo. non facit mētione3. de quo tn̄ similis ē determinatio sicut de alijs. Et ex p̄dcis infert tria correª. p̄m ē. silli p̄me figure ɔcludūt ɔuersiue p secundā z t'tiā figuras q2 minor semp interimit' p sc̄dam figura3 eo q2 idē p̄dicat' in maior' z in ɔclusione. iō si sil' iūgatur erit dispō sc̄de figure. sed maior interimit' in t'tia figura eo q2 in ɔclōne z in miore idē subijcit'. z iō si sil' iūgant' erit dispō t'tie figure. 2ᵐ correᵐ. i sillis sc̄de figure minor sp interimit' p p̄mā figurā. eo q2 illud quod ē subm̄ maioris ē p̄dicatū ɔclusionis. iō si ɔclusio iūgat' maiori erit dispō p̄me figure. sed maior interimit' p t'tia3 figurā. eo q2 idē est subiectū ɔclōnis minoris. iō si simul iūgat' erit dispō t'tie figure. 3ᵐ correᵐ. in 3ª fiª maior sp interimitur p t'tiā figurā. eo q2 in 3ª fiª idē ē subm̄ ɔclōnis z p̄dicatū minoris. iō si simul iūgāt' erit dispō p̄me figure. s3 mior i 3ª fiª interimit' p ꝭa3 qz idē ē p̄dicatū ɔclōnis z mioris. z iō si sil' iūgāt' erit dispō sc̄de figure

Tertio Dubitat'. Quot modis ɔueniunt z differūt sillo⁹ ɔ̄uersiu⁹ z sill⁹ ad impossibile. Rn̄detur q2 tripliciꝫ ɔueniūt z q̄drupliciter differūt. p̄mo ɔueniūt q2 fiūt ex eisdē teris

⁊ eadē figura. 2° q2 idē sillo⁹ modo ē ɔuersiuus ⁊ ad impo^le. 3° q2 vterq3 ꝓcedit ex opposito alicui⁹ ꝓpōis. s3 dr̄nt. ꝑmo q2 sillo⁹ ad impossibile ñ ꝑsup ponit aliquā cōclusionē sillogisticā. s3 solū ꝑsuppo nit aliquā ꝓpōe3 negatā a r̄ndente: sillo⁹ ꝟo ɔuer siu⁹ semp ꝑsuppōit aliquā ꝓpositionē sillogizata3. 2° dr̄nt. q2 sillo⁹ ɔuersiu⁹ v3 ad ondēdū bonitate3 ɔñtie. s3 sillo⁹ ad impo^le v3 ad ondēdū veritatem alicui⁹ ꝓpositionis. 3° differūt. q2 sillo⁹ ad impo^le semp ꝓcedit ex alt̄a falsa. s3 sillo⁹ ɔuersiu⁹ potest ꝓcedere ex āba bus veris. 4° differūt. q2 sillo⁹ ad ipolē ꝓcedit tm̄ ex opp° ɔ̄dictorio s3 sillo⁹ ɔuersiu⁹ idifferēter ꝓcedit ex opposito ɔ̄rio vl̄ ɔ̄dictorio.

Ad rationes āñ oppo^m: Prima soluta ē. ¶ Ad s^a3 dr̄ ꝙ scōs ꝓ cessus ꝓꝑe d3 dici circularis: i cōparatione tamē ad ꝑmum. Uel dr̄ ꝙ potest dici vn⁹ sillogism⁹ ꝑꝑ vnitate3 t̄mioꝝ. ¶ Ad t̄tiam ꝑt dici ꝙ petitio pri cipij stat cū sillogismo simpl̄r. ⁊ hec de qōne:

q **Ueritur** Utꝝ vl̄is affirmatiua possit ꝓbari ꝑ ipossibi le i p̄ia figura. ¶ Arguit̄ ꝑ° ꝙ sic. q2 q̄ cūq3 ɔclusio est sillogizabilis ostēsiue eadē ē sillogizabil̄ ꝑ impo^le ⁊ ecōtra. vt patuit in 5° tractatu primi hui⁹ versus finē. s3 vl̄is affirma tiua ē sillogizabil̄ osñsiue i prima figura. ergo ⁊ ēt ꝑ impo^le. ¶ 2° arguit̄ sic: quecūq3 propō sillogiza tur ꝑ alias figuras: illa eadē ꝑt sillogizari ꝑ ꝑmā figura3 vt vult aristo. ꝑ° posteri. s3 vl̄is affirmatiua ē ꝑ impo^le sillogizabil̄ i aliis figuris. ergo ēt in pri ma ¶ 3° sic. ibidē dic̄ ari. ꝙ ꝑ^a fi^a ē potior alijs. g° si i alijs figuris per ipo^le ɔcludat̄ vniuersalis affir matiua ita ēt in ꝑma figura. In opp^m ē ari. i textu:

Primo sciēdū ē ꝙ 5^m c^m in quo det̄minat aristo. de gnta ꝑtāte sillōꝝ ɔtinet sex ɔcl̄oes. Prima ē in ꝑma pte sui in q̄ tāgit dif finitionē silli ꝑ impo^le ⁊ ē h. sillo⁹ ꝑ impolē ē q ex oppo° ɔclusionis ꝓbāde cū aliquo māifeste vero infert vnū māifeste f^lm. ex cui⁹ falsitate ifert̄ falsi tas vnius ꝑmisse. ⁊ ex ei⁹ falsitate final̄r ifert̄ veri tas ꝓpōis negate a r̄ndēte. Ex qua diffōe p3 ꝙ ad sill^m ꝑ impo^le req̄rūtur q̄ttuor processus vt sa tis declaratū ē i ꝑmo li. i 4° ca° septimi tractatus. Hāc diffōem declarat aristo. comparando sill^m ꝑ impolē ad sill^m ɔuersiuum quia sillo⁹ conuer siuus ⁊ sillo⁹ ad ipolē fiunt i omnibus figuris ⁊ in eisdem termis. Differūt tamē q2 sillo⁹ ad ipo^le ꝑ supponit vnam cōclusionem solū negatam vel cō cessam a r̄ndente: sed sillogismus conuersiuus pre supponit vna3 cōclusionem sillogizatam. ex cui⁹ opposito cū altera ꝑmissarū ifert̄ oppo^m alterius ꝑmisse. ¶ Secūda ɔclusio. vniuersalis affirmati ua nō sillogizat̄ ꝑ impossibile i ꝑma figura. p3. q2 h ē ēt sumēdo ɔtrariam vl̄ ɔtradictoriā. ñ cōtraria3. q2 a falsitate vnius ɔtrariaꝝ ñ sequit̄ veritas alte rius. eo ꝙ due ɔtrarie possūt sil̄ eē false. nec fit ēt sumēdo ɔtradictoriā. q2 ɔtradictoria vl̄is affirma tiue nō pōt eē ꝑmissa alicui⁹ sill̄i ꝑme figure. nō. n. pōt eē maior. q2 ɔtradictoria vl̄is affirmatiue ē ꝑ ticularis negatiua: mō i ꝑma figura maiore ꝑticu lari negatiua nihil seq̄tur. nec ēt potest eē mior. q2 miore negatiua nihil seq̄t̄. ¶ Tertia cōclusio. par ticularis affirmatiua bn̄ sillogizat̄ ꝑ impo^le i ꝑma figura. p3 q2 capiēdo ꝓ ypothesi ɔ̄dictoriā ꝑticula ris affirmatiue que ē vniuersalis negatiua. ⁊ sibi addēdo miorē sumēdo alia3 sub subiecto isertur vl̄is negatiua i celarēt: vel ꝑticularis negatiua in ferio. ⁊ ex falsitate illi⁹ cōcl̄onis ifert̄ falsitas maio ris q̄ ē ɔtradictoria ꝑticularis affirmatiue. Et ad dit ari. ꝙ sumēdo subcōtrariā ꝑticularis affirma tiue nō erit sillo⁹ i prima figura. q2 talis subcontra ria ñ pōt eē premissa i prima figura. ¶ 4ª ɔclusio. vl̄is negatiua ē ꝑ ipossibile sillogizabilis i ꝑma fi gura sumēdo ꝑtic̄larē affirmatiuā ꝓ ypothesi ⁊ ad dēdo vnā maiorē i qua ꝑ medio accipit̄ aliqd supe ri⁹ ad sub^m. ¶ 5ª ɔcl̄o. ꝑticularis negatiua sillogi zatur i ꝑma figura ꝑ impo^le capiendo ꝓ ypothesi vl̄e3 affirmatiuā ⁊ addēdo minorē sumēdo aliqd sub subiecto maioris. ¶ Sexta concl̄o. ꝑticula ris negatiua non sillogizatur ꝑ impo^le. capiendo suā subcōtrariā. Probat aristo. tribus rōnibus: q̄ꝝ ꝑma est hec. Quia ꝓpō sillogizāda i sill̄o ꝑ impo^le cū ꝓpōe ꝟa d3 iterimere ꝓpōem sillogizandam. s3 vna subcōtraria ñ iterimit aliā cū possit simul eē ꝟe. ergo ⁊c̄. ¶ Scōa rō ē. quia ꝓpō sūpta per im possibile que opponitur ꝓpositioni sillogizāde de bet iterimi ꝓpter iteremptōem ɔclusiōis. quod ta mē nō ɔtingeret si ille due subcontrarie essent sil̄ vere. q2 tūc ꝑmissa ꝟa iterimeretur ꝓpter falsita tem cōclusionis false. ¶ Tertia ratio est. q2 i sillo gismo ꝑ impolē cōclusio falsa debet sequi non ta men ꝙ sequatur propter falsitatem propositionis assumpte. sed ꝓpter falsitatem premisse opposite propōni probande. Sed si talis premissa opposita sit subcontraria propositioni probande continge ret eas simul stare in veritate. ideo ex tali subcon traria cum sit vera non sequitur conclusio falsa: Ex quo infert duo correlaria. ¶ Primu3 est. ad sillogizandu3 per impossibile non est sumendum ɔtrariū sed ɔtradictoriū. q2 sumēdo ɔtradictoriū

ↄcluditur conclusio probanda esse necessaria si sit sill's demõstratiuꝰ. vł cõcludit͂ eã eẽ ꝓbabilẽ.i. propositio ꝓbabilis si talis sill's fuerit dyaleticus. Secũdũ correlariũ. oẽs ꝓpositiones ab vli affirmatiua ostendũtur ꝑ impossibile i pria figura.

Secundo sciendũ ẽ.ꝙ i secũda pte huiꝰ capituli docet sillogizare ꝑ impossibile in scda figura. ꝛ intẽdit qttuoꝛ cõclusiones. quarũ ꝑma ẽ hec. vlis affirmatiua ẽ ꝑ ipossibile sillogizabilis i secũda figura. pꝫ capiẽdo ꝓ ypothesi cõtradictoriã vl's affirmatiue ꝛ addẽdo vnã maiorẽ sumẽdo aliqd iferiꝰ sub pdicato. Et addit aristo. ꝙ ꝓ ypothesi nõ oꝫ sumi ɔ̃ria. eo ꝙ a falsitate vniꝰ cõtrarioꝝ nõ seq͂ veritas alteriꝰ. ℭ 2ᵃ. ɔ̈. pticularis affirmatiua ẽ ꝑ impossibile sillogizabilis in secũda figura. capiẽdo. s. ꝓ ypothesi eiꝰ ɔ̃dictoriã ꝛ addendo vnã maiorẽ vel minorẽ. nec oꝫ sumi subcõtraria talis pticularis affirmatiue. pp causã dictaꝫ in ꝑma figura. ℭ 3ᵃ cõclusio. vlis negatiua ẽ ꝑ ipossibile sillogizabilis in secũda figura capiẽdo ꝓ ypothesi eiꝰ ɔ̃dictoriã ꝛ addẽdo vnaꝫ vlem ꝑ maiore. ℭ 4ᵃ. cõclusio. i secunda figura particularis negatiua sillogizatur ꝑ ipossibile capiẽdo ꝓ ypothesi eiꝰ ɔ̃dictoriam ꝛ addẽdo vnã vleꝫ negatiuã. ℭ Cõsequẽter in tertia pte docet sillogizare ꝑ ipossibile i tria figura. Et itẽdit q̃tuor ɔclusiões. quaꝝ ꝑma est hec. Vlis affirmatiua sillogizatur ꝑ ipoƀe in tertia figura capiẽdo ꝓ ypothesi ɔ̃dictoriã eiꝰ ꝛ addẽdo vlem affirmatiuã ꝑ minore. nec debet sumi eius ɔ̃ria. qꝛ tunc nõ cõcluderetur ꝓpositũ. ℭ 2ᵃ. cõclusio. in tertia figura pticularis affirmatiua sillogizatur ꝑ ipossibile. sumẽdo ꝓ ypothesi contradictoriã eius ꝛ addẽdo vnam vlem affirmatiuam vel pticulareꝫ affirmatiuã ꝑ minore. ℭ 3ᵃ cõclusio. i tertia figura ꝑ ipossibile sillogizatur vlis negatiua capiendo pro ypothesi contradictoriam eiꝰ ꝛ addẽdo vnam vniuersalem affirmatiuã ꝑ minore. ℭ 4ᵃ cõclusio. pticularis negatiua sillogizatur ꝑ ipossibile. capiendo cõtradictoriã eius iũctã cũ vna vli affirmatiã minore: nec oꝫ sumi subcõtraria pp causas dictas i ꝑma figura. Ex quo ifert duo correlaria. ꝑmũ est. in oi figura sillogizãdo ꝑ ipossibile sẽp sumẽda est cõtradictoria cõclusiõis sillogizãde. nõ aũt ɔ̃ria vł subcõtraria. 2ᵐ correlariũ. ois ꝓpõ põt sillogizari ꝑ ipoƀe i ꝑma ꝛ tertia figuris.

Tertio sciẽdũ est. ꝙ circa hũc textuꝫ incidit vna difficultas q̃ ẽ hec. Utꝝ eadem cõclusio ostẽsiue sillogizata sit ꝑ ipoƀe sillogizabilis ꝛ eɔ̃. ꝓ solutiõe supponit͂ ꝙ aristo. in q̃rta pte huiꝰ capituli ɔparat sillm ꝑ ipoƀe ad sillm extẽsiuũ penes cõueniẽtiã ꝛ dñiam. ℭ Prima dñia est hec. qꝛ demõstratio ꝑ ipoƀe accipit ꝑmissã ꝓpõneꝫ quam vult iterimere cui adiũgit vnã ꝑmissã verã. ad cõcludẽdũ vnũ manifeste falsũ. sꝫ sillogismꝰ ostẽsiuꝰ ponit ambas ꝑmissas ꝛ ɔcludit ɔclusioneꝫ veram quã intẽdit. ℭ 2ᵃ dñia. qꝛ i demõstratiõe ostensiua nõ oꝫ ɔclusionẽ anteq̃ꝫ demõstret͂ eẽ ꝑus notam siue i v͂itate siue i falsitate. qꝛ ꝑ demõstrationẽ notificatur eiꝰ v͂itas. sꝫ i demõstratione ad ipoƀe oꝫ ɔclusionẽ eẽ priꝰ notã i falsitate. vt ex ea iterimat͂ assũptũ. ℭ cõueniũt et dupl'r. ꝑ qꝛ vtraq̃ꝫ dmõstratio / tã oñsiua q̃ ad ipoƀe sumit duas ꝑmissas ɔcessas. differenter tñ. qꝛ i demõstratione ostensiua ꝑmisse sũt ɔcesse simpl'r cũ sint simpl'r v͂e. sꝫ ñ in demonstratione ꝑ ipoƀe. vna eni ꝑmissa. s. v͂a ẽ ɔcessa simpl'r: ꝛ alia ẽ ɔcessa ñ simpl'r. sꝫ ab aduersario. ℭ 2ᵃ ɔueniẽtia. qꝛ fiũt ex eisdẽ terminis. ꝛ ois conclusio oñsiue demõstrabilis põt etiã demõstrari ꝑ ipoƀe ꝛ eɔ̃. qꝛ ois ɔclusio affirmatiua ꝛ ꝑ ipoƀe sillogizata i ꝑma figura. põt oñsiue dmõstrari i secũda figura: ꝛ ois ɔclusio sillogizata ꝑ ipossibile i secũda figura põt oñsiue demõstrari i ꝑma figura. ois etiã ɔclusio sillogizata ꝑ ipossibile in tertia figura si fuerit affirmatiua ẽ sillogizabilis ostensiue i ꝑma figura. si v͂o fuerit negatiua ẽ ostẽsiue sillogizabilis i scda figura. h totũ ꝓbat ari. exẽplariter i tribus figuris.

Conclusio f͂nalis. Et si vlis affirmatiua ꝑ ipoƀe possit cõcludi i ꝑma figura. nõ tñ põt ꝓbari ꝑ ipossibile i ꝑma figura. pria ps pꝫ qꝛ vlis affirmatiua põt eẽ cõclusio ꝑmi pcessus sill'i ꝑ ipoƀe facti in ꝑma figura. g̃ ꝛc. 2ᵃ ps pꝫ. qꝛ illa ꝓpõ ñ ẽ ꝑ ipossibile ꝓbabilis i ꝑma figura cuiꝰ ɔ̃dictoria ñ põt esse ꝑmissa i eadẽ figura. sꝫ pticularis negatiua q̃ ẽ ɔ̃dictoria vlis affirmatiue nõ põt eẽ ꝑmissa i ꝑma figura. ergo vniuersalis affirmatiua ñ põt ꝓbari ꝑ ipossibile i ꝑma figura.

Primo dubitatur. Utꝝ ex oppositis possit fieri sillogismꝰ i ꝑma figura. Pro solutione est supponẽdũ ꝙ sextũ capitulũ i quo determinat aristo. de sexta potestate sillogismoꝝ q̃ ẽ sillogizare ex oppositis. cõtinet q̃ttuor ptes. in q̃ꝝ ꝑma intendit duas cõclusiões. quaꝝ ꝑma tangit quattuor diuisiones. ℭ ꝑma diuisio est hec. ꝓpositionũ oppositarum quedaꝫ sunt opposite secunduꝫ v͂itatẽ. alie sũt opposite secũduꝫ locutionẽ. est eniꝫ oppositio secunduꝫ locutionẽ illa que ẽ inter affirmationẽ ꝛ negatõeꝫ de eodẽ subiecto ꝛ de eodẽ pdicato. ℭ Secũda diuisio. quadruplices sunt ꝓpositiões opposite secũdũ locutionẽ. prie sũt sic vniuersalis affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. se

cũde sũt sicut vniuersalis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua. tertie sũt sicut vniuersalis negatiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua. quarte sũt ꝑticularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua. ¶ 3ᵃ diuisio. triplices sũt ꝓpositiones opposite ſm ꝟitatẽ. ꝑme sunt vl'is affirmatiua ⁊ vl'is negatiua. secũde sũt vniuersal' affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua. tertie sunt vl'is negatiua ⁊ ꝑticularis affirmatia. ¶ 4ᵃ diuisio duplices sũt ꝓpõnes opposite ſꝫ veritatẽ q̃dã sũt opposite ꝯrie. sicut vl'is affirmatiua ⁊ vl'is negatiua alie sũt opposite ꝯdictorie. vt vniuersalis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua. ⁊ vniuersalis negatiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua. ¶ 2ᵃ cõclusio. i ꝑma figura non põt fieri sillogismus ex oppositis. pꝫ qꝛ vel talis sillogismus ẽ affirmatiuꝰ vel negatiuꝰ: nõ affirmatiuꝰ qꝛ i sillogismo affirmatiuo oꝫ vtrasqꝫ premissas esse affirmatiuas. sꝫ ꝓpõnes opposite sic se habent ꝙ vna est affirmatiua ⁊ alia negatiua. ergo in ꝑma figura nõ poterit fieri sillogismus affirmatiuus ex oppositis. nec sillogismꝰ negatiuus ex oppositis. qꝛ i oi sillogismo ex oppositis ꝑdicat᷑ idẽ in vtraqꝫ ꝑmissaꝝ vel subijcitur i vtraqꝫ. sed i sillogismo negatiuo ꝑme figure non ꝑdicatur nec subijcit᷑ idẽ in vtraqꝫ ꝑmissarum sed i ꝑma figura aliquid ꝑdicatur ꝺ medio. ⁊ in secunda mediuꝫ ꝑdicat᷑ de alio. ergo i ꝑma figura non põt fieri sillogismus negatiuus ex oppositis:

Secundo dubitatur. Utꝝ ex oppositis cõtrarijs ⁊ ꝯdictorijs fiat sill'ꝰ in secunda ⁊ tertia figuris. Pro solutiõe ẽ supponẽduꝫ ꝙ aristo. in hac secunda parte docet sillogizare ex oppositis i secũda figura. ⁊ itendit duas ꝯclusiões quarũ ꝑma ẽ hec. i modis vniuersalibus secunde figure fit sillogismus ex oppositis contrarijs. pꝫ inductiue ꝑ i camestres sic arguẽdo. ois disciplina ẽ studiosa. nulla discipina est studiosa. ergo nulla disciplina est disciplina. Similiter i eodẽ bene seq̃t᷑ ois disciplina ẽ studiosa. nulla medicina ẽ studiosa g̊ nulla medicina ẽ disciplina. Et ẽ itelligenduꝫ ex textũ ꝙ i hoc secũdo sillogismo maior ⁊ minor non sũt simpliciter ⁊ directe opposite. qꝛ nõ sunt de eodẽ subiecto. sed dicũtur opposite consecutiue. qꝛ si istis duabus ꝑmissis addat᷑ ista ꝓpõ vera ois medicina ẽ disciplina. ex minore dicti sillogismi cum ista vl'i affirmatiua ꝟa opposita sequitur ista particularis negatiua ꝟa. q̃dã disciplina non est studiosa. vt arguẽdo sic i felapton. nulla medicina ẽ studiosa. ois medicina ẽ disciplina. g̊ q̃dã disciplina ñ ẽ studiosa. ⁊ ista cõclusio ꝯdicit maiori ꝑoris sillogismi facti in camestres. Et addit ari. ꝙ similia exẽpla darentur i cesare si trãsponerẽtur ꝑmisse. ¶ Secũda ꝯ. i modis ꝑticularibꝰ secunde figure fit sill'ꝰ ex ꝯdictorie oppositis. vt sic arguẽdo i festino. nulla disciplina ẽ studiosa. quedã disciplina ẽ studiosa g̊ q̃dã disciplina ñ ẽ disciplina. vel sic i baroco. ois disciplina est studiosa. q̃dã disciplina ñ est studiosa ergo q̃dã disciplina ñ ẽ disciplina. Ex quibus ꝯcludit ari. ꝙ ex oppositis ꝯrie ⁊ ex oppositis ꝯdictorie fit sill'ꝰ i secũda figura. dũtñ i ãbabꝰ ꝑmissis sit ideꝫ subm respectu eiusdẽ ꝑdicati. vel saltẽ ꝙ subiecta se habeãt sicut totũ ⁊ ps. i. sic supiꝰ ⁊ iferiꝰ cꝰ se hñt disciplina ⁊ medicia. ⁊ h̄ dicit ꝑꝑ illas ꝓpõnes q̃ ñ opponũtur simpl'r. sꝫ ꝯsecutiue ¶ Cõsequẽter nõ tertia ꝑte docet sillogizare ex oppositis in tertia figura. ⁊ itendit tres ꝯclusiões. ¶ Prima ẽ. i modis affirmatiuis tertie figure ñ fit sillogismꝰ ex oppositis ꝑꝑ cãꝫ ꝑus datã i ꝑma figura. ¶ 2ᵃ ꝯ. i modis vniuersalibꝰ negatiuis tertie figure fit sillogismꝰ ex oppositis ꝯrie. ꝓbat᷑ vno exẽplo. qꝛ bene seq̃t᷑ in felapton. nulla medicina ẽ disciplina. ois medicia ẽ disciplina. g̊ q̃dã disciplina ñ ẽ medicina. ¶ 3ᵃ ꝯ. i modis ꝑticularibꝰ negatiuis fit sillogismꝰ ex oppositis ꝯdictorie. ꝓbat᷑ vno exẽplo. qꝛ bene sequit᷑ i ferison. nulla medicina ẽ disciplina q̃dã medicia ẽ disciplina. ergo q̃dã disciplina ñ ẽ disciplina.

Tertio dubitat᷑. ad qd vꝫ sillogismꝰ ex oppositis. ꝓ solutiõe supponit᷑ ꝙ in q̃rta ꝑte ponit ari. ad declarationem predictoꝝ septem notabilia. quoꝝ ꝑmũ ẽ istud. Quãdocũqꝫ ãbe premisse sũt vniuersales. tal' sillogismꝰ ẽ ex oppositis ꝯrie. sed si altera ẽ vniuersalis ⁊ altera ꝑticularis talis sillogismꝰ ẽ ex oppositis ꝯdictorie. 2ᵐ notabile. ad sillogizãdũ ex oppositis oꝫ sumere opposita ꝯrie vel ꝯdictorie ⁊ nũq̃ subcõtrarie. tũ qꝛ subcõtrarie sũt ãbe ꝑticulares. ex qbꝰ ñ fit sillogismꝰ. tuꝫ qꝛ sũt ãbe ꝟe. iõ ex eis ñ seq̃ret᷑ ꝯclusio falsa. 3ᵐ notabile. si vnũ oppositum fuerit ꝯcessũ a rñdente oꝫ sumere alteꝝ ꝑ iterrogationẽ vl' ꝑ sillogismũ. 4ᵐ notabile. i secũda ⁊ tertia figuris sex sũt modi sillogizãdi ex oppositis. ⁊ sũt tres modi oppositionis. ⁊ i quolꝫ mõ oppõnis pñt sumi duo modi sillogizandi ꝑponẽdo vel postponẽdo affirmatiuã negatiue. 5ᵐ notabile. lꝫ ex falsis ꝯtigat seq verũ. tñ i sill'o ex oppositis sẽp ꝯcludit᷑ f'lm. qꝛ sẽp ꝯcludit᷑ neꝰ eiusdẽ de seipo si ꝑmisse sint opposite simpliciter. vel concluditur negatio superioris de inferiori si premisse fuerint opposite non simpliciter. sed secũdũ conseq̃ntiã vt patuit. Sextũ notabile. sillogismꝰ ex oppositis vꝫ ad arguendum. i. ad concludendum ypotheseos contradictorium. i. contradictioᵐ con

clusionis posite a rñdēte vt si rñdēs posuerit ꝙ oē ipar ē par: ⁊ tūc sibi ɔcluditur cōtrariū vel ɔtradi/ ctoriū talis ꝓpōnis. ⁊ vocat ari. talē sillogismū ex oppositis ꝑalogismū. eo forte ꝙ peccat i materia. ¶ 7ᵐ notabile. opposita ꝑ que cōcludit̄ idē de se ipo negatiue i sill'o ex oppositis nō accipiunt̄ per vnū sillm̄. qꝛ ɔclusio nō ɔplectit̄ sil' ⁊ explicite vtꝝ ꝙ oppositorū nisi forte talia opposita sint explici te accepta i maiori ꝓpōe. vt arguēdo sic. oē aīal ē albū ⁊ non ē albū: ois hō ē aīal. ergo ois homo ē al bus ⁊ nō est albus. iō dicit aristo. ꝙ oꝫ vnū ɔtrariū accipe tāq̄ ɔcessū a rñdēte. ⁊ alteꝝ accipe ꝑ sillm̄: vel etiā pōt vtrūq̄ ɔtrariū sumi ꝑ aliū ⁊ alium sil logismū. ⁊ deinde ex ipis tanq̄ concessis a respō dente sillogizare

Ad rationes

ante oppoᵐ. ¶ Ad pmā negat̄ ɔña. quia ex illis p̄ missis non seq̄tur aliud nisi ꝙ vl'is affirmatiua pt sillogizari ꝑ impossibile. ¶ Ad secundam dicitur ꝙ maior habet veritatē de sillogizatōe ostensiua non autē de sillogizatione per impossibile. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ lꝫ prima figura sit ꝑfectior alijs q̄tū ad euidentiam illationis nō tamē q̄tū ad plurali tatē sillogizatoꝝ saltē ꝑ ipōle. ⁊ hec de q̄ōne.

Ueritur

q

Utruꝫ petitio pncipij peccet ɔtra sillom̄ sim pliciter. ¶ Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ in oī sillō simpl'r conclusio debet eē alia a p̄miss sis. sꝫ i petitione pncipij ɔclusio nō ē alia a p̄missis ergo petitio pncipij peccat cōtra sillm̄ simpliciter. ¶ Scdo arguitur sic. ois sillo⁹ imodificatus pec/ cat ɔtra sillm̄ simpl'r. sed oēs paralogismi petitōis pncipij sūt imodificati. vt pꝫ per aristo. pmo elen/ choꝝ. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio arguit̄ sic. petitio pncipij peccat ɔtra sillm̄ dyalecticū. ergo etiā peccat ɔtra sillm̄ simpl'r. tꝫ ɔña ab iferiori ad supius. ¶ In op positū arguit̄. qꝛ petitio pricipij peccat ɔ̄ solam ꝓ bationē. vt aristo. videt̄ sētire i textu. ergo petitio pncipij non peccat ɔtra sillm̄ simpliciter.

Primo

Sciendū ꝙ secūdus tractatus in quo determinat aristo. de trib⁹ pec/ catis siue dfectib⁹ icidētib⁹ ɔtra ꝓprītates sillogismo ruꝫ diuiditur i tria capitula. In quoꝝ pmo aristo: determiat de pmo peccato incidēte circa sillm̄ cir culare ⁊ ɔtinet duas ptes. in q̄rum pma ponit sex suppōnes q̄ sūt sex ɔcl'ones pncipal'r itēte. i pma pte huius capituli ponit sex ɔclusiones: pma con clusio demōstrat gen⁹ petitōis pncipij ⁊ est hec. pe tere pnciᵐ ē non demonstrare ꝓpoᵐ. ¶ Scda ɔ. tangit q̄ttuor mōs illi⁹ generis. ⁊ est h. q̄ttuor mo dis ɔtigit non ostēdere ꝓpoᵐ. pmo qñ ꝓponit̄ ali q̄d sine ꝓbatōe aliqua ⁊ sine sillogizatiōe. 2°. qñ ꝓ positū. i. ɔclusio itēta ostēdit̄ per ignotiora. 3°. qñ ꝓ positū ostēdit̄ ꝑ eque ignotū. 4°. quādo pus demō stratur ꝑ posteri⁹. qꝛ ois demonstratio. i. sillo⁹ ꝓba tiuus dꝫ ꝓcedere ex notioribus ⁊ poribus. ¶ 3ᵃ conclusio ostēdit ꝙ nō ostēdere ꝓpoᵐ ⁊ petere pn cipiū non ɔuertuntur ⁊ est hec. lꝫ in q̄ttuor pdictis modis non ostēdat̄ ꝓpoᵐ. nō ē tamē necesse ꝙ pe tatur pnᵐ. ¶ 4ᵃ ɔ. tāgit vnā diuisionē ꝑ quaꝫ pōt haberi diuisio petitōis pncipij ⁊ est hec. ꝓpositoꝝ quedaꝫ sūt nata ꝑcipi siue cognosci ꝑ se. sicut pnᵃ q̄dā ho cognoscunt̄ ꝑ alia sicut ɔclusiones que de ducuntur ex pncipijs. ¶ Quita ɔclusio. tāgit dif finitionē petitōis pncipij ⁊ ē h. Petere pnᵐ ē acci pe aliq̄d vt ꝑ se notū q̄d non ē ꝑ se notuꝫ. ¶ Sex ta ɔ. tāgit vnaꝫ diuisionē petitōis pncipij. ⁊ ē hec. Petitionū pricipij alia ē stati. alia non stati. Pete re pnciᵐ stati ē accipere aliq̄d ꝓpoᵐ ad ꝓbandum seipm. Sꝫ petere pnᵐ non stati ē trāsgressiue aliō assumere ad ꝓbādū ꝓpoᵐ ꝑ q̄d nō ē natum ꝓbari. Illud declarat aristo. p i l'ris. vt si a. oñdat̄ ꝑ b. ⁊ b. ꝑ c. tūc si c. sit natū oñdi ꝑ a. tūc ē petitio principij non statiꝫ. Scdo ꝓbat idē in t̄mis significatiuis vt si quis ꝓbet lineas eē ꝑalellas. i. eque distātes. eo ꝙ ñ ɔcurrūt. petit pnᵐ. qꝛ lineas non ɔcurrere. dꝫ ꝓbari ꝑ hoc q̄d est lineas eē ꝑalellas.

Secundo

Sciēdū ꝙ in secunda pte hui⁹ oñdit qualit̄ cōtigit petere pnci piū i q̄libet figura. Et itendit sex cōclusiones. q̄ꝝ prima est hec. i modis affirmatiuis prime figure si maior sit eque dubia sicut ɔ. ⁊ t̄mini minoris sint ɔuertibiles. tunc petit̄ pricipiū qꝛ ex ɔclusiōe cū ɔuersa minoris oñdet̄ maior ꝑ bonū sill'ꝫ ɔuersiuū ⁊ ꝓbatiuū. ne ꝓpt̄ea ē ymaginādū ꝙ petitō pncipij ipediat sillm̄ simpl'r. sꝫ bñ ipedit ꝓbationeꝫ ɔclusi onis. ⁊ hoc nōt arist. i textu cū dicit. nūc aūt h pro/ hibet sed non modus. i. ꝙ modus sillogistic⁹ non ꝓhibꝫ petitiōeꝫ pricipij eo ꝙ i bōa sillogizatōe bñ petitur principiū sꝫ illud q̄d dictū ē videlꝫ inotio ritas premissa q̄ nō ē nata ꝓbari ꝑ conclusiōem ꝓhibet ꝓbationem principi. ¶ Scda ɔ. i mō af/ firmatiuo primo figure. si mior sit eque dubia sic ɔ. ⁊ termini maioris ɔuertant̄. tc̄ petit̄ pnᵐ. qꝛ ex ɔuertēte maioris ⁊ ɔclusione potest ꝓbari minor ꝑ silloᵐ circularem. has duas ɔclusiones deducit aristo: in litteris. ¶ Tertia ɔclusio. in secunda ⁊ t̄tia figuris ɔtingit petere principiuꝫ. ¶ Quarta ɔ. in modis affirmatiuis tertie figure ɔtingit pete re pricipiū sicut i modis affirmatiuis pme figure.

¶ 5ª ɔ̄ in modis negatiuis cuiuslꝫ figure ɔtingit petere principiuꝫ. si negatiua sit eque dubia sicut cōclusio. ꝛ termini affirmatiui sint cōuertibiles qꝛ ex conclusione ꝛ cōuertēte affirmatiue ɔtingit sillogizare negatiue. Et addit aristo. ꝙ alr̄ petiť pn̄cipiuꝫ in scđa figura ꝛ in alijs modis negatis ꝙ̄ in modis affirmatis. cᵘratio potest esse. qꝛ ꝓpōnes negatiue nō eodē modo cōuertūtur sicut affirmatie: nā in ꝓposito ē mētio de ɔuersiōe simplr̄ ꝫ quā ñ cōuertūť vniuersales negatiue immediate ꝛ directe. sed oꝫ eas priᵘ resolui per ɔuersionē in vnaꝫ affirmatiuaꝫ de subiecto infinito. vt dictū est in caᵒ de sillogismo circulari. ¶ Sexta ɔ̄ tangit vnam diuisionē. ꝛ est hec. quedā est petitio p̄ncipij in demōstratis ꝛ alia in dyaleticis. Petere p̄nᵐ in demōstratiuis est ostēdere aliquid esse per se notū qđ ꝫm veritatē nō est per se notū. Sed petere p̄nᵐ in dyaleticis est assumere aliquid per se notū quod ꝫm opiōnē nō est per se notū. nam lꝫ in dyaleticis cōclusio sit ignotior quacūqꝫ premissarū tñ qꝛ vid tur notior ꝛ ꝓbabilior. ideo per eaꝫ cū cōuersa vnius premisse ɔtingit probare aliam premissam ꝛ in tali ꝓcessu petit p̄nᵐ ꝫ opinionem.

Tertio sciendum ꝙ circa hunc textum incidit vna difficultas que est hec. vtrū manēte ɔn̄a formali in sillogismo possit eē petitio p̄ncipij statim. Rñdetur per vnam distinctionem quatuor suppōes ꝛ duo dicta. ¶ Distinctio ē hec Duplex est petitio p̄ncipij. quedam est petitio p̄ncipij statim in qua eadē ꝓpō ꝫm vocem sumiť ad ꝓbādum seipam. Alia est petitio p̄ncipij nō statim i qua añs est eque vel magis ignotum conclusione ¶ P̄ma suppositio. sillogismus simplr̄ abstrahit a quacūqꝫ ꝓbatōe: vt patuit p̄mo huius. patet etiaꝫ aliūde. qꝛ si sillᵒ simplr̄ esset ꝓbatiuus: tunc ōis sillogismᵘ eēt ꝓbatiuus. ɔn̄s est fl̄m sicut pꝫ de sillᵒ ꝓcedēte ex falsis. ¶ Scđa suppō. in sillᵒ simplr̄ ñ regriť ꝙ tres ťmi sint vocalr̄ distincti: pꝫ quia est aliquis bonus sillogismus cuius tantum sunt duo termini. vt est sillogismus ex oppositis. est etiam aliquis bonus sillogismus qui non habet nisi vnū terminū. vt pꝫ de isto sillogismo. ex oppositis aliqś hō non est homo. ōis homo est hō. ergo aliquis hō ñ est hō. ¶ Tertia suppositio. non est necesse i bono sillogismo conclusioneꝫ eē aliā a qualibet premissa seorsum sūpta. pꝫ quia dabilis est aliquis bonus sillogismus ex oppositis i baroco qui si reducatur per impossibile ad barbara habebit conclusioneꝫ eandem cū vna premissarū ¶ Quarta suppositio de formali ratione sillogismi simpliciter. tantum duo videntur esse. s. dispō i modo ꝛ figura ꝛ necessaria illatio ¶ P̄mū dictū. omnis sillogismus ē bonus qui est i modo ꝛ i figura dispositus ꝛ in quo ē necessaria illatio ¶ Secundū dictū. cum petitiōe principij statim. stat formalitas consequentie sillogistice. pꝫ qꝛ cum petitiōe principij stati stat dispositio in modo ꝛ figura cū illatione necessaria. ergo etiaꝫ stat formalis ɔn̄a.

Conclusio responsalis. Neqꝫ petitio p̄ncipij statim. neqꝫ petitio principij non statim peccat contra sillogismum simpliciter. Conclusio pꝫ ex dictis.

Primo Dubitatur. qualiter conueniunt ꝛ differūt non cā vt cā. ꝛ nō propter hoc accidere falsū. Pro solutione suppōitur ꝙ secundum capitulū in quo determinat aristo. de secundo peccato incidente contra sillogismuꝫ ꝑ impossibile quod est non propter hoc accidere falsuꝫ continet tres conclusiones. ¶ P̄ma conclusio est hec. Non ꝓpter hoc accidere falsū contingit i sillogismo ad ipossibile. pꝫ. quia non ꝓpter h̄ accidere falsū habet fieri i sillogismo qui accipit p̄missā cōtradicentē conclusioni demōstrande. sed hoc fit in sillogismo ad ipossibile. ergo ꝛc̄. maior pꝫ. qa si qs assumat aliqđ falsū per se sumptū nō ɔmittit istū defectū. ¶ zª conclusio. nō propter hoc accidere falsū nō accidet in sillᵒ ostēsiuo. pꝫ duabus rōibᵘ Prima ratio ē hec. qꝛ i sillogismo ostēsiuo nō affirmatur aliqua p̄missa que cōtradicat cōclusioni respōdentis. ergo i eo nō accidit non ꝓpter hoc accidere falsū. zª rō. nō ꝓpter hoc accidere falsū fit qñ iterimiť aliqua p̄missa ipossibilᵉ qua iterempta nihil minus sequiť cōclusio falsa ꝛ impoᵉis. sed hoc nō fit in sillogismo ostēsiuo. ergo ꝛc̄. ¶ Tertia cōclusio tāgit diffōnem eius qđ ē nō ꝓpter hoc accidere falsū ꝛ est hec. Nō propter hoc accidere fl̄m est p̄missa ypothesis in sillogismo ꝑ impoᵉle sūpta: qua posita vel deposita nihil minus sequitur conclusio falsa vel impossibilis. ¶ Ex hoc videtur sequi ꝙ iste defectus sic icidit circa sillm̄ ad impossibile quādo in sillogismo ꝑ impoᵉle ex falsitate conclusionis iterimitur ypothesis que nō est causa falsitatis cōclusionis. Tūc ad dubiū respondetur ꝙ nō causa vt cā ꝛ nō ꝓpter hoc accidere falsum cōueniūt ꝛ differūt. cōueniunt eniꝫ i hoc quando ex falsitate cōclusionis interimitur aliqua premissa que non est cā falsitatis conclusiōis committitur vtrūqꝫ. sed differūt sicut supius ꝛ inferiᵘ. quia nō ꝓpť hoc accidere falsū se habet ꝑ modū iferioris respectu huius qđ est non causa vt causa. qꝛ non

cū vt cā sit gnālr quādo ex ɔclusione falsa iterimi tur aliq̄ premissa q̄ posita vel deposita nihil min⁹ sequit̄ ɔ̄ falsa. sed nō ppt̄ hoc accidē falsum tantū ɔtigit in sill'o p impossibile. quādo. s. ex ɔclusione falsa interimitur p̄missa ypothesis qua posita vel deposita nihil min⁹ sequit̄ cōclusio falsa. ⁊ ideo cū dr̄ non ppt̄ h̄ accidere falsū: istud ɔnomē demō strativū h̄ tātū demonstrat p̄missā que est ypothe sis ita q̄ sit sēsus. non ppt̄ hoc. i. nō ppter ypothe sim datam accidit. idest seqt̄. falsū. i. ɔ̄ falsa

Secundo Dubitat̄. Quot sūt modi quib⁹ cōmittitur n̄ pp. h̄ accidere fal sum: ¶ Pro dubio supponit̄ q̄ in h̄a pte hui⁹ ca pituli dat ph̄s mōs hui⁹ qō ē nō ppter h̄ accidere falsū. Et itēdit q̄ttuor cōclusiones. Prima tangit duos modos q̄bus fit nō ppter h̄ accidē falsū. q̄z p̄mus est manifestus. quādo ypothesis non ɔueīt in aliquo termino cū impossibili illato. vt si cōclu sio sillogizanda p ipossibile sit ista. dyamet̄ est assy met̄. ⁊ sumat̄ ista ypothesis. dyamet̄ nō est assyme ter. cui addat̄ rō zenonis. sic arguēdo. dyameter n̄ est assymeter. nō cōtigit ifinita ptransire. sed in q̄lz spacio sūt ifinita pūcta. ḡ non cōtingit aliqō spa cium ptrāsire ⁊ p consequēs nō cōtingit moueri. h̄ conclusio est ipossibilis. ḡ ista ypothesis dyameter nō ē assymet̄ est ipōis. ⁊ per ɔn̄s ɔclusio principal̄ scz ista dyameter ē assymet̄ erit vera. Secūd⁹ mo dus ē non māifestus q̄ fit quādo ypothesis ɔuenit in aliquo t̄mino cū ɔclusione illata impossibili. ⁊ h̄ dupl̄r. p̄ quādo ypothesis ɔuenit in subo cōz subo ɔcl'onis. alio mō q̄n ɔuenit in p̄dicato. Scd̄a est h̄ ppter ypothesim accidit falsū dupl̄r. p̄mo quādo p scd̄a p̄missa subsumit̄ ipossibilis sub s̄bo. Scd̄o q̄n p aliqua p̄ma p̄missa sumit̄ aliqua sup p̄dicatū dūmō ypothesis sit alt̄a a p̄missa. ¶ Scd̄a ɔclu sio tāgit vnū argumētū qō ē. idē ipossibile pōt se qui ad duas ypotheses. ergo vna illaꝝ est nō pro pter hoc accidere falsū. tenet cōseq̄tia. q̄z de q̄li bet illaꝝ est veꝝ dicere q̄ ipsa posita vl' remota ni hil minus accidit ipossibile. ergo q̄libet illarū ē nō ppter hoc accidere falsū. ¶ Quarta ɔclusio tan git solutionē istius argumēti. nā ad hoc q̄ aliqua p̄missa sit nō ppter hoc accidere falsū. oportet q̄ ipa posita vel remota sic q̄ loco ei⁹ nulla alia pona tur nihil min⁹ sequat̄ impōle. q̄z si ponat̄ alia loco ei⁹ tūc ex illa alia poterit seq̄ idē impossibile. quia nihil phibet idē impōle sequi ad duas ypotheses. sicut ista ɔclusio falsa. que ē. lineas palellas ɔcur rere. pōt cōcludi per illā ypothesim q̄ oīs angulus extrisecus est maior q̄ āgulus itrisecus. potest ēt ɔcludi p aliā ypothesim scz q̄ triāgul⁹ hz p̄tes āgu los q̄ tres eq̄les duob⁹ rectis. ⁊ sic pz solo ad du^m

Tertio Dubitatur que ⁊ quot sūt cautele q̄ bus respōdēs potest vitare istō pec catuz qō est nō ppter hoc accidere falsū. Pro du bio supponēdū est q̄ in hac tertia pte itēdit aristo. p̄ncipal̄r q̄ttuor ɔc'oes. ¶ Quaꝝ p̄ma remouet quoddā dubiū quod accidit circa p̄us dcā. Dcm̄ ē enim supra q̄ in sill'o p ipossibile quādoq̄ sillogiza tur falsū qō tamē nō accidit propter ypothesiz fal sam datā. ideo posset aliq̄s dubitare. vtꝝ talis cō clusio falsa sequatur ppter p̄missas ??as. ¶ Hoc remouet aristo. dicēs q̄ in oī sill'o in quo est ɔclu sio falsa necesse ē aliquam p̄missaꝝ eē falsaz. Pro batur sic. q̄z in oi sill'o vel sūt due ppōes tantū vel plures q̄ due. si due tantū: necesse est vtranq̄ vel alterā esse falsā. nā ex veris nō erit sill's falsus. Si h̄o sit ex plībus ppōnibus q̄ duabus qō ɔtingit q̄n altera p̄missaꝝ prosillogizat̄ vel vtraq̄ necesse ē alterā ppōnem sūptā ad huiusmodi psillogiza tionē esse falsā. si ɔcl'o p̄ncipalis fuerit falsa. ¶ z^a ɔ̄ tāgit duo documēta q̄b⁹ respondēs posit cauere ne ppt̄ suā ypothesim dataz accidat falsū. Quoꝝ p̄mū ē. q̄ si r̄ndēs ignorauerit ɔclusionē opponen tis debet cauere ne ɔcedat duas ppōnes in q̄bus bis ponat̄ idē termin⁹. qō si obseruauerit nō pote rit opponēs aliq̄d ɔcludere ɔ̄ ipm̄. q̄z sine medio n̄ est sill's. s̄z mediū est qō plerūq̄ dr̄. iō si r̄ndēs non ɔcedat idē bis. nō poterit opponēs h̄re mediū ad sillogizādū. ¶ Scd̄z documētū. si r̄ndēs cognoue rit ɔclusionē quam itēdit opponens debet cauere ne det sibi talē dispōnē medij p quā ɔcludere pos sit suā ɔclusionē. ⁊ hoc poterit r̄ndens cognoscere sciēdo i qua figura ⁊ in quo modo vnaqueq̄ ɔclu sio pōt ɔcludi. quod fuit p̄us declaratū in p̄n̄ h̄⁹.

¶ Tertia ɔclusio tāgit tria documēta ex parte op ponētis. Quoꝝ p̄mū est istud. opponēs debet late re suā ɔcl'onē ne r̄ndēs pcipiat eā ita q̄ sillogizet p̄ mo ex necessarijs iferēdo eaz. nec eam p̄us ponat. ¶ z^m documētū. si opponēs habeat plura media p que possit suā ɔclusionē ɔcludere. p̄ debet inter rogare media remotiora. q̄z tūc magis latebit r̄n dentē. ¶ 3^m documētū. si opponēs habeat vnicū mediū ⁊ non plura ad ɔcludēdū suā ɔclusionē. dz p̄mo iterrogare de medio q̄ de maiori vel minori extremitatibus. q̄z maior ⁊ mīor extremitates po nunt̄ in cōclusione. ideo respōdēs interrogādo al terā illaꝝ extremitatum faciliter posset ppendere ɔclusionē qō nō cōtigeret iterrogādo medium. q̄z mediū nō ponitur in ɔclusiōe. ¶ Quarta ɔclusio

tāgit qn̄ fit elēcb⁹ ꝛ quādo n̄ erit circa rn̄dētē. ꝛ hoc
facit ex eo ꝙ ex conamine opponētis ꝯtra rn̄dētē
ꝯtigit iterduʒ elēcbus. ꝛ est ꝯ⁹ talis. quādo nos sci
mus quādo ꝛ quomō se habētibus termis fit sillo
gism⁹: ex hoc facilit̄ possum⁹ scire quādo fit elēcb⁹
ꝛ quādo non. ꝑatet. q꞉ si omnes ꝓpōnes date a
respondente sint affirmatiue vl' vna affirmatiua ꝛ
vna negatiua. tūc cōtingit elēchū fieri cōtra respō
dētem si re'pondens pri⁹ cōcesserit oppositū hui⁹
qđ ꝯcludit̄ ꝑ illas ꝓpōnes eo ꝙ elēcbus ē sillogis/
m⁹ cōtradictorius cōcludēs ꝯtradictoriā alicuius
prius concessi a respōdente. Si vero respōdens
nihil ꝯcedat imo neget totum tunc ex ꝓpōnibus.
datis a rn̄dēte nō poterit elēcbus fieri ꝯtra ipsuʒ:
patet q꞉ ex talibus ꝓpōibus cum sint negatiue nō
fit sillogism⁹. ergo neqꝫ elēcbus. ꝯsequētiam pro/
bat aristoteles. quia vbiqꝫ est elēcb⁹ vbi est sillogi
smus. ꝛ non ecōtra. n̄ eni si est sillogismus necesse
est esse elēcbum. igit̄ a destructiōe ꝯsequētis si ex
ꝓpōibus negatiuis ꝯcessis a rn̄dēte nō possit fieri
sillogismus: sequitur etiā ꝙ nō poterit fieri elen
chus. Et addit aristoteles ꝙ silr̄ si respōdēs nō cō
cedat aliquam ꝓpōem vl'em nō poterit elēcbus fi
eri ꝯtra ipm. patet. q꞉ sillogism⁹ non fit sine ꝓpositi
ene vl'i. ergo neqꝫ elēcbus. ꝯn̄tiam ꝓbat aristo. q꞉
eadem erit diffō sillogismi ꝛ elēcbi. nō quidē sic in
telligēdo ꝙ sit eadē diffō simplr̄. cū differant sicut
supius ꝛ iferius. sed ē itelligēdū ꝙ diffō sillogismi
necessario exigitur ad diffōem elēcbi. ideo si nō fu
erit sillo⁹ neqꝫ erit elēcbus.

Ad rationes An̄ oppositū. ¶ Ad ꝓmaʒ
dicitur ꝙ nō oportet oēm
ꝯclusionē esse aliam a qualibet ꝓmissa seorsū sum
pta. sʒ sufficit ꝙ sit alia a ꝓmissis sil' sūptis. ¶ Ad
scđam dr̄ ꝙ licet i petitione ꝓncipij sillo⁹ sit imodifi
catus quātū ad ꝓbationē. n̄ tamē qꝫtum ad illatio
nē. ¶ Ad tertiaʒ dr̄ ꝙ arguit̄ ab inferiori ad supe
rius cum dictione icludēte negationem. quia pec
cat tātū valet sicut non obseruat.

Queritur Utrꝫ sit possibile de eo
dē simul hr̄i opioes ꝯ/
q rias. Et arguit̄ ꝓmo ꝙ sic q꞉ iudicam⁹
ꝑ sensū solem esse minorē tota terra. ꝛ
tamē sʒ itellectū iudicamus oppositū. ergo possi
bile est de eodē sil' habere opiones ꝯtrarias. ¶ 2⁰
arguit̄ sic. icōtinēs assētit isti ꝓpōni ꝙ n̄ est fornicā
dum. ꝛ simul eidē dissētit. q꞉ alias n̄ fornicat̄. g̊ ꝛc.
¶ Tertio arguit̄. potest aliqs simul scire oēʒ mu
lam eē sterilē ꝛ ignorare hāc mulā esse sterilem. er
go potest simul hr̄e opiones cōtrarias. tʒ cōsequē
tia. quia opiniones cōtrarioꝝ sunt cōtrarie. ¶ In
oppositum est aristoteles in textu.

Primo Sciendum est ꝙ pro declaratio
ne termiorum ponūtur tres disti
ctiones. ¶ ꝓma est hec. duplex est cognitio. que
dam est apphēsiua qua aliq̄ potētia apprehendit
suum obiectū. ꝛ sic possibile est eādem potētiam si
mul cognoscere opposita. sicut itellectus ponens
differentiam inter duo contradictoria apprehen
dit simul illa contradictoria. Alia est cognitio iudi
catiua que est quidam assensus vel dissēsus quo
aliquis assentit vel dissentit alicui. ꝛ sic non ē pos
sibile simul cognoscere opposita. saltem cognitio
ne assēsus. ꝛ iter istas cognitiōes sola cognitio iu
dicatiua proprie est opinio. vt alias tangebatur in
fine secūdi periarmēias. ¶ Scđa distinctio. opi
nio potest capi duplr̄. vno modo ꝑ habitu disticto
cōtra sciētiam ꝛ sic nō capitur hic. Alio mō potest
capi ꝑ assēsu vel dissēsu quo aliqs assentit vel dis
sentit alicui complexo vel icomplexo. ¶ Tertia
distictio. opiones possūt dici cōtrarie dupliciter.
vno modo possūt dici ꝯtrarie eo ꝙ vna est assēsus
quo assentimus vni opposito ꝛ altera alteri oppo
sito. sicut iste due opiniones qbus quis assētit isti
ois mula est sterilis. ꝛ huic aliqua mula nō est steri
lis: cōtrariant̄. alio mō dicuntur opiniones ꝯtra
rie quādo vna est assēsus de aliquo: ꝛ alia est dis
sensus de eodē. sicut opinio q̄ assētim⁹ alicuius
propositiōi ꝯtrariat̄ opioni q̄ dissētim⁹ eidem.

Secundo Sciēdū est ꝙ tertiū capitulum
i quo determinat aristoteles de
tertio defectu vel peccato incidente ꝯtra sillm̄ ex
oppositis quod peccatū vocat̄ fallacia contrarie
deceptionis qua aliquis simul oppinatur contra
ria. continet duas partes. In prima intēdit. qua
tuor conclusiones. ¶ Quarum prima est hec. sic
contingit falli credendo aliquam premissam esse
propter hoc accidere falsum. que tamen non est
propter hoc accidere falsum. ita contingit falli in
opinionibus. sicut multotiens opinamur contra
ria: que tamē non credimus opinari. ¶ Secūda
conclusio. si aliquod predicatum secūdum verita
tem insit duobus subiectis. ꝛ illa duo subiecta ve
rificentur de vno alio tertio subiecto. Tunc si qs
opinetur predicatum inesse primo subiecto. ꝛ non
secundo. ꝛ opinetur illa duo subiecta simul inesse
eidem tertio subiecto: Tunc simul opinabitur
contraria. Hanc conclusionem declarat aristote
les in litteris. Sed pro faciliori cognitionne pos
sunt accipi alij termini. Uerbigratia. si substantia

predicatū quod inest istis duobus subiectis q̄ sūt aial ⁊ sēsibile. ⁊ hō sit subm̄ tertiū de quo verificet̄ aial ⁊ sensibile. tūc si quis opinetur istā. oē aial ē substantia. simul opinabitur q̄ ois hō est substantia eo q̄ ois hō est aial. Simlr̄ opinās q̄ nullum sensibile ē substantia simul opinabitur q̄ nullus hō ē substātia. q2 ois hō ē sensibilis. ⁊ ita si quis opinetur istas duas ꝓpositiones oē aial est substātia. ⁊ nullū sensibile est substātia. sub quibus pn̄t subsumi due minores. s. q̄ ois homo ē aial. ⁊ ois hō est sensibilis seqt̄ q̄ simul opinabitur istas duas cōtrarias ois hō est substantia. nullus hō ē substantia. ɔña tȝ q2 opinās ꝑmissas alicui⁹ silli. simul opinat̄ conclusionē eiusdez silli. Et sic exēplū posset pōi si loco de sēsibile pōat̄ corp⁹ ⁊ ꝓcedat̄ vt ꝑus. ꝑmū ex^m dic̄ ari. eē ꝑ media diuersaꝝ cōiugationū. eo q̄ adinuicē non hn̄t ordinem supioris ⁊ inferioris. Secūdū exēplū dr̄ eē ꝑ media eiusdē ɔiugatiōis eo q̄ ordinātur in eo termini secūdū supius ⁊ iferi⁹. cū sunt corpus ⁊ aial. ❡ 3ª ꝓ. non ē possibile sine icōueniēti opinari q̄ttuor ꝑmissas iferētes duas ɔclusiōes ɔ̄rias. q2 tc̄ aliqs opiaret̄ simul ɔ̄ria i ꝓpa forma. vt si quis sit opinet̄ istas quattuor ꝑmissas. oē. b. ē. a. oē. d. est. b. ⁊ nullū. c. ē. a. ⁊. oē. d. ē. c. tunc simul opinat̄ istas duas conclusiones. oē. d. ē. a. ⁊ nullū. d. ē. a. ⁊ sic opinatur ɔ̄ria in ꝓpria forma simul. ❡ 4ª ꝓ. possibile ē sine icōueniēti opinari simul vnā ꝑmissā vnius silli cum ꝑmissa alterius. vel ābas ꝑmissas vni⁹ sillogismi cū vna ꝑmissa alterius

Tertio Sciēdū est. q̄ in hac secūda pte ostēdit aristo. q̄ non ē icōueniens de eodē simul hr̄e scientiā ⁊ ignorātiā. ⁊ intēdit duas cōclusiones ❡ Quaꝝ ꝑma ē. possibile ē scire aliquid i vl'i. ⁊ sit ignorare ipm̄ i pticulari. ꝓbat ari. tripliciter. ꝑmo exēplo ⁊ h̄ sic. q2 ɔtingit scire q̄ ois triāgulus hȝ tres angulos. ⁊ simul ignorare hūc triangulū hr̄e tres angulos. cū ɔtingat ipm̄ ignorare hunc triāgulū eē triangulū. ⁊ sic ɔtingit scire illā in vl'i. s. triangulus hȝ tres āgulos. ⁊ ignorare ipaȝ i pticulari. Secūdo ꝓbat eandē cōclusionē signo sic. q2 plato i rōne quā faciebat menoni ad ꝓbādū q̄ nostrū scire n̄ erat nisi quoddā reminisci. dicebat nos scire i vl'i ⁊ ignorare ea i pticulari. g̃ sig^m est q̄ nō ē inconueniens scire aliquid i vl'i. ⁊ illud ignorare i pticulari. Tertio ꝓbat hanc conclusionē ratione sic. quia scire in vniuersali ⁊ ignorare in pticulari nō sunt contraria. ergo non est icōueniens scire aliquid in vniuersali ⁊ ipm̄ ignorare i particulari. añs ꝓbatur dupliciter. ꝑmo exēplo. quia contingit opinari in vniuersali hanc mulam eē sterilē opinado istam omnis mula est sterilis. ⁊ tamē simul ignorabitur in particulari: quia ab aliquo creditur hāc mulam habere fetum in vtero. eo q̄ habet grossū ventrem. Secundo declarat idem ponendo tres modos scire scilicet scire i vniuersali. scire i agere. ⁊ scire in propria forma. ⁊ totidem contingit decipi siue ignorare. scilicet in vniuersali in agere. ⁊ i propria forma. ⁊ inter istos modos non est inconueniens habere scientiam secundum vnum modum. ⁊ ignorare secundum alium modum quia non quilibet modus scire opponitur cuilibet modo ignorantie. ❡ Secunda conclusio. contingit opinari contraria incomplexa cum inconuenienti. ⁊ sine inconuenienti. patet quia si quis oppinetur ista contraria bonum ⁊ malum simul eidem in esse. tunc simul opinabitur contraria cum inconueniēti. quia tunc opinabitur bonum esse malum. ⁊ bonum esse bonum. ⁊ malum esse bonum. ⁊ malum nō esse bonum. Secūda pars patet. quia si aliquis opinetur bonum inesse per se alicui. ⁊ malum eidem inesse per accidēs. tunc ille simul opiabitur cōtraria. ⁊ h̄ sine aliquo inconuenienti.

Conclusio Responsalis. Impossibile est de eodem habere opiniones contrarias. ❡ probatur. quia impossibile est contraria simul eidem inesse. ergo impossibile est de eodem simul habere opiniones contrarias. ❡ Et hec de questiōe.

Primo Dubitatur quid sit scire in vniuersali in particulari. ⁊ in propria forma ❡ Respondetur q̄ scire in vniuersali est scire aliquod predicatū iesse alicui iferiori. eo q̄ scimus ipsum inesse suo superiori. vt scimus hāc mulam esse sterilem sciendo istam propositiōem vniuersalem. omnis mula est sterilis. Sed scire in particulari est scire predicatum inesse ipsi particulari vt sciendo hanc mulam esse sterilem. Sed scire in propria forma est scire aliquid in seipso ⁊ nō i alio. ⁊ illud est duplex. scilicet scire in habitu sicut logicus dormiens scit habitualiter cōclusiones logicales. Aliud est scire in actu. sicut logicus actualiter considerās aliquam conclusionem habet scire actuale illius conclusiōis. ❡ Dicitur vltra. q̄ cognitis premissis alicuius sillogismi non pertractatis scitur in vniuersali conclusio illius sillogismi. sed cognitis premissis pertractatis ad conclusionem dicitur illa conclusio sciri i agere. quando vero i seipa cognoscitur. dicitur sciri i particulari.

Secundo dubitat. Utrum fallacia contrarie opinionis sit fallacia in dictione vel extra dictionem. Respondetur per duo dicta. Primum est istud. fallacia contrarie opinionis est deceptio proueniens in opinando eo. s. quod non credimus opinari contraria in veritate. quam tamen opinantur. ¶ 2m dictum. fallacia contrarie opinionis nec est fallacia in dictione nec extra dictionem. cum non se teneat ex parte rei nec ex parte vocis. sed ex parte nostri intellectus opinantis contraria. et de hoc patebit magis in primo elenchorum.

Tertio dubitat. Utrum quilibet modus sciendi vel opinandi contrarietur cuilibet modo ignorantie. Respondetur per tres suppositiones et unum dictum: ¶ Prima suppositio est hec. opinio est assensus intellectus vel dissensus de aliqua propositione. ¶ 2a suppositio: contraria simul opinari est simul duobus contrariis assentire. Ex quibus sequitur tertia suppositio que est impossibile simul opinari contraria. patet quia tunc contrarii assensus essent simul in eodem quod est impossibile. ¶ Dictum est istud. non quilibet modus sciendi vel opinandi contrariatur cuilibet modo ignorandi vel opinandi. patet quia contraria non possunt simul stare in eodem sed stat eundem intellectum opinari vel scire aliquid secundum unum modum et opinari vel ignorare secundum alium modum. ergo non quilibet modus cuilibet modo contrarius est. sed scire in universali contrariatur huic quod est ignorare in universali et scire in propria forma contrariatur huic quod est ignorare in propria forma. Et scire in actu contrariatur huic quod est ignorare actu et scire in habitu huic quod est ignorare in habitu contrariatur. similiter de opinari dicendum est.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam et secundam dicitur quod bene possumus opinari contraria per diversas potentias anime. sed non per eandem. ¶ Ad tertiam dicitur quod scire in universali et ignorare in particulari non opponuntur adinvicem. ideo non est inconveniens scire aliquid in universali et illud ignorare in particulari. Et hec de questione.

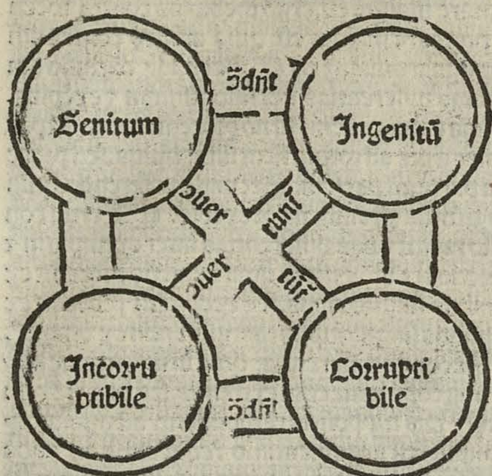
Veritur utrum inductio sit reducibilis ad sillogismum.

q

Et arguitur primo quod non. quia inductio non est possibilis. ergo non est ad sillogismum reducibilis. ¶ 2o sic. in omni sillogismo sunt tantum tres termini sed in inductione sunt plures tribus. ergo etc. minor patet. quia in inductione sumuntur plura singularia. ¶ 3o sic. inductio est sillogismus. ergo non est ad sillogismum reducibilis. Antecedens patet. quia diffinitio sillogismi competit. In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum est quod tertius tractatus in quo determinat aristoteles de speciebus imperfectis argumentationis eas reducendo ad sillogismum continet sex capitula. quorum primum continet duas partes. prima determinat de convertibilitate terminorum quam vsque ad reductionem argumentationum imperfectarum ad sillogismum. et continet sex conclusiones secundum quod sunt sex regule. Prima regula est hec. Si alicuius sillogismi extremitates convertantur inter se. necesse est medium converti cum vtraque extremitate. probat aristoteles primo in barbara dupliciter: probat enim primo sic. quia si extremitates convertantur inter se. necesse est medium converti cum maiori extremitate. quia ex convertente conclusionis cum minore. infertur convertens maioris. vt deducit aristoteles in litteris. Secundo probat in barbara quod si extremitates convertantur inter se necesse est medium converti cum minori extremitate. quia ex convertente conclusionis cum maiore infertur convertens minoris. Secundo probat predictam regulam in modis negativis tripliciter. primo probando quod si medium convertatur cum maiori extremitate necesse est extremitates converti inter se. quia ex convertente maioris de celarent et minore infertur convertens conclusionis in camestres. vt deducit in litteris. Secundo probat. quia si medium convertatur cum maiori extremitate et cum minore. maior extremitas et minor inter se convertentur. quia ex convertentibus premissarum infertur convertens conclusionis. Tertio probat quia si extremitates convertantur inter se. tunc medium convertetur cum maiori. quia ex convertente maioris cum minore concluditur convertens maioris. vt similiter deducit aristoteles in textu. ¶ 2a regula. si quattuor termini quorum duo convertantur inter se sicut genitum et corruptibile. et alii duo etiam convertantur inter se. sicut ingenitum et incorruptibile. tunc si primus contradicit tertio. sicut genitum et ingenitum. sic etiam secundus contradicit quarto. sic corruptibile et incorruptibile. minor patet. quia corruptibile et incorruptibile dicuntur de quolibet et de nullo ambo simul. ergo contradicunt. Antecedens probatur prima parte patet arguendo sic. omne quod est genitum vel ingenitum est corruptibile vel incorruptibile. sed omne quod est est genitum vel ingenitum. ergo omne quod est est corruptibile vel incorruptibile. Secunda pars patet sic arguendo. quicquid est corruptibile vel incorruptibile est genitum vel ingenitum. sed nihil idem est genitum et ingenitum. ergo nihil idem est corruptibile et incorruptibile. et per consequens corruptibile et incorruptibile contradicunt ¶ Tertia regula. si sint quattuor termini quorum duo primi adinvicem contradicant. sicut genitum et ingenitum. et duo secundi sicut corruptibile et incorruptibile etiam adinvicem contradicant tunc si primus convertatur cum tertio. secundus convertetur cum quarto. patet. quia detur oppositum quod ingenitum et incorruptibile non convertantur. tunc aliquid erit incorruptibile quod non erit ingenitum. et si non sit ingenitum tunc erit genitum. et si sit genitum erit corruptibile. eo quod genitum et corruptibile convertuntur. et sic de primo ad vltimum idem erit cor

ruptibile ꝛ incorruptibile. quod est inconueniens cum adiuicē ɔ̄dicāt. vt pꝫ i figura sequēti.

¶ Quarta regula. si aliqḋ p̄dicatū p̄diceꝰ vl̄r de duob⁹ subiectis ꝛ de nullo alio si vn⁹ illoꝝ suboꝝ p̄diceꝰ vl̄r de alio. tūc predicatū ɔuerteꝰ cū illo sb iecto. vt si. a. prediceꝰ vl̄r de. b. ꝛ. c. ꝛ de nullo alio: si. b. p̄diceꝰ vl̄r de. c. tūc. a. ꝛ. b. ɔuertēt. pꝫ q2 oē. b. ē a. ꝛ oē. a. est. b. ergo. a. ꝛ. b. ɔuertūꝰ. añs ꝓ p̄ma pte supponiꝰ veꝝ. Sed secūda pars ꝓbatur sic arguē do. oē. b. vel. c. est. b. oē. a. est. b. vel. c. ergo oē. a. ē. b

¶ Quīta regula. si duo p̄dicata p̄dicētur vl̄r de aliquo subō. ꝛ vtrūq꞉ illoꝝ p̄dicatoꝝ cōuertaꝰ cū tali subō. tūc alterū predicatū p̄dicabiꝰ de alio p̄dicato vl̄r vt si. a. ꝛ. b. predicentur vniuersaliter de. c. ꝛ. c. ɔuertaꝰ cū. d. tunc. a. p̄dicabitur vl̄r de. b. pꝫ sic arguendo. oē. c. ē. a. oē. b. ē. c. ḡ oē. b. ē. a.

Secundo sciēdū ē ꝙ i hac secūda pte tangit aristo. aliā regulā moralē. q̄ ꝑtinet ad electōem ꝛ fugā que talis est. si sint duo p̄dicata opposita quoꝝ vnū sit eligēdū. sicut. a. ꝛ aliud sit fugiēdū sicut. b. et ex alia parte sint duo opposita. s. c. ꝛ. d. quoꝝ. c. ē fugiēdum. ꝛ. d. est eligēdū. tūc si. a. iūctum cū. c. sit magis eligēdū q̄. b. iūctū cū. d. sequiꝰ ꝙ. a. sit magis eligēdū q̄. d. Jstā regulam ꝓbat per duo exēpla supponēdo duas maximas morales. Quaꝝ p̄ma ē. magis eligēdū magis fugiēdo opponiꝰ. ꝛ eque eligēdum eque fugiēdo: ꝛ minus eligēdum minus fugiēdo. Secūda maxima. magis fugiēdū additū eque eligēdo n̄ facit ipsū magis eligēdū. ¶ Ex his duabus maxis formatur talis ratio. quia si n̄ sit ita. detur oppositū. s. ꝙ a. non sit magis eligēdū. q̄. d. vel. ꝙ. d. sit eque eligēdū sicut. a. vel. ḡ. d. erit magis aut eque eligēdū sicut. a. n̄ est dādū ꝙ sit eque eligēdū. qua tūc oppositū suū eēt eque fugiēdū. cū eque eligēdū sit eque fugiēdo oppositū. ḡ ip̄m additū. a. n̄ faciebat. a. magis eligēdū. quod est cōtra oppositū. nec etiā est dicēdū ꝙ. d. sit magis eligēdū q̄. a. quia tūc suum oppositū eēt magis fugiēdū. cū magis eligēdū magis fugiēdo oppōatur. ꝛ ꝑ ɔñs. c. iūctū cū. a. nō facit. a: eē magis eligēdū. quod ē cōtra suppositū. ¶ Primū exēplū est istud. velle dare ꝛ nō dare ē magis eligendū q̄ dare ꝛ nolle dare. ergo velle dare est magis simpl̄r eligēdū q̄ dare. Et ꝑ hoc verbū dare seu cōcedere intelligit aristoteles oēs actus bonū ꝛ honestū. ¶ Secūdū exēplū. diligere ꝛ nō coire ē magis eligēdū q̄ coire ꝛ nō diligere. ergo diligere est magis simpl̄r eligēdū q̄ coire. añs ꝓbat aristo. q2 amor finis est maior q̄ amor eius quod est ꝓpter finē. cum eius quod est ad finē nullus sit amor nisi gratia finis. Et dicit aristoteles simile eē in alijs ɔcupiscentijs ꝛ artibus. ¶ Ex textu phi iste tres regule extrahi possūt. Pria ē. ꝙ si sint aliqua duo equaliter eligēda. vt iusticia ꝛ veritas tc opposita eoꝝ erūt equaliter fugiēda. vt iniusticia ꝛ falsitas. Scd̄a regula ē. si sint aliqua duo q̄ꝝ vnū ē magis eligēdū q̄ aliud: tūc oppositū illius qḋ ē magis eligēdū erit magis fugiēdū q̄ oppositū alterius quod ē minus eligendū. vt habere vitā est magis eligendū q̄ habere diuitias. ideo perdere vitam est magis fugiendū q̄ perdere diuitias. ¶ Tertia regula. finis est magis eligēdus q̄ media ordiata ad finē. vt sanitas ē magis eligenda q̄ ambl̄atio aut amara potio. sil̄r dilectio ꝫ amorē est magis eligenda q̄ coit⁹. q2 dilectio ē finis.

Tertio Sciendū est ꝙ i hoc tertio capitulo determinat aristo. de iductione. ꝛ continet tres ɔclusiones. Quarū prima ē hec. non solū dyaletici aut demōstratiui fiūt i aliqua triū figurarū. sed oēs silli rethorici. ꝛ generaliter ois modus arguēdi. patet. q2 ois credulitas fit i aliqua triū figuraꝝ. cū acgraꝰ per iductōes ꝛ sillm̄. vt sub sillogismo cōprehēdēdo ꝑtiema. ꝛ sub inductōe exēplū. ergo oēs isti mōi fiūt i aliq̄ figuraꝝ. ¶ Scd̄a conclusio tangit diffiōē iductionis. ꝛ ē hec. Sillogismus ex iductōe. i. sillogismus iductiuus ē qui sillogizat maiorem extremitatē de medio per tertiū. idest per minorē extrēitatē. vt omne non habens colerā ē longeuū. sed hō equus mulus ꝛ sic de alijs non habent colerā. ergo sūt longeua cōsequentia pꝫ ꝑ quintā regulā superius datam. q2 quādocūq꞉ duo predicata predicantur de aliquo subiecto ꝛ vnum illorum conuertitur cū altero.

tũc alteꝝ illoꝝ p̄dicat̃ de alt̃o vl'r. ſed nõ habere
coleraȝ ⁊ eſſe lõgeuũ predicant̃ de ſubiecto com
poſito ex equo hoie ⁊ mulo. ⁊ ſic de alijs. ⁊ nõ hr̃e
colerã ↄuertit̃ cũ illo ſubõ. ideo eẽ lõgeuũ predi
catur vniuerſalit̃ de nõ hr̃e coleraȝ. ❡ Tertia cõ
cluſio tangit tres dñias inter ſill'm ⁊ inductionẽ.
Pria eſt hec. quia inductio põt oſtendere ꝓpõneſ
taȝ medietas q̃ȝ immedietas. ſed ſillogiſmus non
poteſt oſtendere propoſitiones niſi imedietas. cũ
omnis ſill's fiat per mediũ. Secunda differentia:
ſillogiſmus oſtendit maiorẽ d̃ minori per mediũ.
ſed inductio oſtendit maiorẽ de medio per miorẽ.
Tertia differentia. q2 ſill's eſt naturaliter euiden/
tior ⁊ prior inductione. ſȝ inductio ẽ nobis euiden
tior q̃ȝ ſillõus. Et ſi extra textũ obijciat̃. q2 mediũ
nunq̃ȝ ingredit̃ concluſionem. ergo inductio non
oſtendit maiorem de medio per minorẽ. Reſpon
detur per duas ſuppoſitiones et vnã diſtinctionẽ.
Prima ſuppoſitio eſt hec. In ſillogiſmo inductio
totũ aggregatũ ex ſingularib⁹ debet capi ꝓ medio
⁊ ſubiectũ paſſionis ꝓ miori extrẽitate. paſſio vo
ꝓ maiori extrẽitate. vt ſic arguendo in 3ª figura.
oẽ qd̃ ẽ hõ equ⁹ mul⁹. ⁊ ſic de alijs aialib⁹ ñ habẽti
b⁹ colerã ẽ lõgeuũ. ſȝ oẽ qd̃ ẽ equ⁹ mul⁹ ⁊ ſic d̃ alijs
ñ habȝ colerã. g⁰ oẽ aial ñ habẽs colerã eſt lõgeuũ
❡ Scd̃a ſuppõ. i tali diſpõe argr̃i t̃tia figura cõ
cluſiõe exñte vl'i affirmatiua. ⁊ ideo ↄñã nõ tȝ rõne
forme ſillogiſtice ſed i v̓tute iſti⁹ gnr̃e regl'e nuper
repetite. ❡ Diſtictio ẽ hec. i ſill'o duplex põt aſſi
gnari mediũ. q̊ddã ẽ meᵐ ſillogiſticũ ſiue illatiuũ
⁊ tale nũq̃ȝ ingredit̃ cõcl'onẽ. Aliud ẽ mediũ cãle
⁊ tale põt ingredi ↄcluſioneȝ. vnde in predicto ſil
logiſmo iductiuo totũ aggregatuȝ ex ſingularib⁹
ẽ mediuȝ illatiuũ. ideo non ingreditur concluſio
neȝ. ſed ſubiectuȝ concluſionis quod ẽ aial nõ ha
bens coleraȝ ẽ mediũ cauſale. conſtat eniȝ ꝙ pro
priũ ſubiectũ ſemper ẽ cã inheſionis ſue proprie
paſſionis ad ſua propa iferiora modo aial non ha
bens coleraȝ ẽ ſubiectũ adeq̃tũ hui⁹ paſſionis qd̃
ẽ eſſe longeuũ. ideo ẽ mediũ cauſale inheſionis il
li⁹ paſſionis ad equũ mulũ ⁊ ad alias ſpẽs ei⁹.

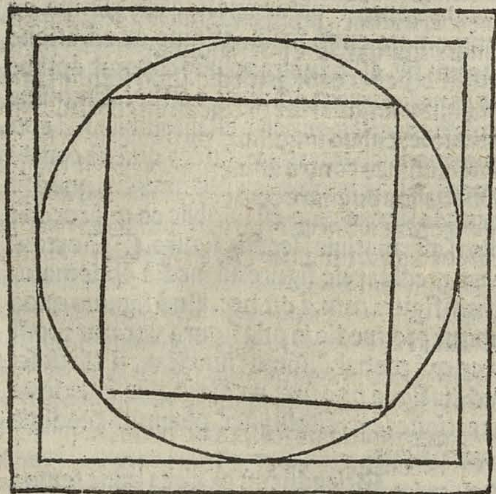
Concluſio Reſponſalis. Inductio ẽ re
ducibilis ad ſillogiſmũ q̃ con
cluſio ſatis patet ex precedẽtib⁹

Primo Dubitat̃. Utrũ exẽplũ ſit argum̃/
tatio reducibil' ad ſill'm. ❡ Pro
ſolõne ſupponit̃. ꝙ i hoc tertio capl'o determiat
ariſtoteles de exẽplo. ⁊ continet tres concluſiões.
❡ Quarũ pria tangit diffõneȝ exẽpli. ⁊ eſt hec.
Exẽplũ eſt quando oſtenditur priᵐ de medio per
id qd̃ eſt ſimile tertio vt thebãos ↄtra atheniẽſes
pugnare malum eſt. ergo thebanos contra focen
ſes pugnare malum eſt. quia affines contra affi
nes pugnare maluȝ eſt ❡ Secunda cõcluſio tan
git duas differentias iter ſillogiſmum ⁊ exẽpluȝ.
Prima ẽ. quia exemplũ nõ procedit a toto ad par
teȝ. nec a pte ad totum ſicut ſillogiſmus. ſed proce
dit a parte ad partem. Secunda differentia. quia
ſillogiſmus eſt euidentior exẽplo. ❡ Tertia con
cluſio tangit duas differentias inter exemplum ⁊
inductioneȝ. ❡ Prima. quia inductio procedit ex
omnibus ſingularibus. ſed exempluȝ procedit ex
aliquibus ſingularibus tantum ⁊ non ex omnib⁹.
❡ Secunda differentia. quia in inductione me/
diũ non copulatur cum extremis. ſed bene i exem
plo. ❡ His ſuppoſitis reſpondetur ad dubiuȝ. ꝙ
exempluȝ eſt argumentatio reducibilis ad duos
ſillogiſmos. in quorum primo capitur primum ſin
gulare pro medio. ⁊ predicatum concluſionis exẽ
pli pro maiore. ⁊ illud in quo conueniunt duo ſin
gularia pro minore. vt arguendo ſic per ſillogiſ/
mum. thebanos contra athenienſes pugnare ma
lum eſt. ſed thebanos pugnare ↄtra atheniẽſes eſt
affines ↄtra affines pugnare. g̊ affines ↄtra affines
pugnare maluȝ ẽ. ſic ẽ pm⁹ ſillogiſm⁹: ſȝ i ſecundo
ſillogiſmo debet capi ꝓ medio illud ſeruile i quo
conueniunt ſingularia ⁊ predicatum concluſionis
pro maiore: ⁊ aliud ſingulare pro minore. vt ſic ar
guendo. affines contra affines pugnare eſt maluȝ
ſed thebanos pugnare contra focenſes eſt affines
pugnare ↄtra affines. ergo thebanos contra athe
nienſes pugnare malum eſt. Et ſic patet reſpõſio
ad primum dubium.

Secundo Dubitatur. Per quid dſtingui/
tur deductio ab inductione.
❡ Pro quo ſupponitur primo quod in iſto tertio
capitulo determinat ariſtoteles de quadam ſpe
cie argumentationis ſcilicet de deductione ⁊ ↄti
net duas concluſiones. ❡ Quarum prima tangit
diffinitionem deductionis. ⁊ eſt hec. Deductio eſt
ſillogiſm⁹ cuius propoſitio maior eſt per ſe nota:
et minor dubia. Sed eque aut magis credibilis
concluſione. ❡ Secunda concluſio tangit duos
modos deductionis. ❡ Quorum primus eſt. quã
do maior eſt per ſe nota. et minor dubia: uerum
tamẽ ẽ eque aut magis credibilis concluſione. vt
omnis diſciplina eſt docilis. virtus eſt diſciplina
ergo virtus eſt docilis. maior eſt per ſe nota. ⁊ mi

nor dubia. que si fuerit eque credibilis conclusio ni aut magis. erit deductio. eo quod medium est propinquius scientie quam conclusio. facit enim cognitionem conclusionis prius dubie. quamuis non faciat scientiam plenam et perfectam. ¶ Secundus modus est quia minor licet fuerit dubia. tamen paucioribus medijs est probabilis quam conclusio. vt omne equale recti linee potest quadrari. sed circulus est equalis recti linee. ergo circulus potest quadrari. licet illa minor sit dubia tamen potest probari per vnicum medium scilicet per hoc quod portiones lunares aut circulares cicunferentie circuli sunt equales recti linee et ideo circulus est equalis recti linee. et quia illa minor tantum habet vnicum medium. conclusio vero plura. ideo minor est propinquior scientie quam conclusio ¶ Tunc respondetur ad dubium quod deductio distinguitur ab inductione. quia in inductione ostenditur maior extremitas de medio per minorem. sed in deductione ostenditur maior extremitas de minore per medium simpliciter notius conclusione.

¶ Ad maiorem notitiam dubij precedentis. et maxime secundi modi secunde conclusionis ac exempli in eo positi. licite hic ponitur figura sequens.

Tertio Dubitatur. Utrum in tertia figura possit fieri instantia. ¶ Pro dubio supponitur quod aristoteles in quinto capitulo determinat de instantia. et continet quatuor conclusiones. ¶ Quarum prima tangit diffinitionem instantie. et est hec: Instantia est propositio propositioni contraria. ¶ Secunda conclusio tangit differentiam inter instantiam et propositionem contra quam fertur instantia et est hec. Instantia potest esse vniuersalis vel particularis. sed propositio contra quam fit instantia semper est vniuersalis. ¶ Tertia conclusio instantia fit duobus modis. scilicet vniuersaliter et particulariter. et etiam in duabus figuris. scilicet in prima et in tertia figuris. Quod autem instantia non fiat in secunda figura sic probat aristoteles: quia propositiones opposite secundum quas fit instantia non possunt concludi in secunda figura. quia in secunda figura semper concluditur negatiue. ideo non potest instantia fieri in secunda figura. sed tantum in prima et tertia in quibus possunt concludi opposite propositiones secundum quas fertur instantia. vt si probemus aliquod predicatum inesse vniuersaliter subiecto fertur instantia dupliciter. vno modo quia predicatum nulli supposito subiecti inest. et hoc in prima figura. Alio modo quia alicui non inest. et hoc in tertia figura. exemplum primi. vt quando instatur per vniuersalem negatiuam. vt si fuerit probatum quod omnium contrariorum sit eadem disciplina: sic instatur in prima figura. nullorum oppositorum est eadem disciplina. sed omnia contraria sunt opposita. ergo nullorum contrariorum est eadem disciplina. de secundo datur exemplum. scilicet quando instatur per particularem negatiuam sic arguendo. nullius noti et ignoti est eadem disciplina. sed notum et ignotum sunt contraria: ergo aliquorum contrariorum non est eadem disciplina. ponitur exemplum quando fertur instantia contra vniuersalem negatiuam. vt si fuerit probatum quod nullorum contrariorum est eadem disciplina. tunc sic instatur primo per vniuersalem affirmatiuam. omnium oppositorum est eadem disciplina. sed omnia contraria sunt opposita. ergo omnium contrariorum est eadem disciplina. ¶ Sed quomodo fertur instantia contra vniuersalem negatiuam per particularem affirmatiuam patet sic arguendo in tertia figura. cuiuslibet sanatiui et egrotatiui est eadem disciplina. sed sanatiuum et egrotatiuum sunt contraria. ergo aliquorum contrariorum est eadem disciplina. ¶ Quarta conclusio in secunda figura non fit instantia. patet duabus rationibus. prima. quia solum in illa figura fit instantia in qua possunt opposita concludi. sed in secunda figura cum semper concludatur negatiue non possunt opposita concludi ergo etc. Secunda ratio. instantia debet statim esse manifesta. sed sillogismus secunde figure non est statim manifestus. eo quod prius debet reduci ad primam figuram non enim est necesse reducere sillogismum tertie figure ad primam. quia sillogismus tertie figure statim est manifestus per sillogismum expositorium. Ex hoc infert aristoteles quod argumentum a signo non debet fieri in secunda figura: quia argumentum a signo debet statim esse manifestum. Et subdit etiam quod oportet inspicere ad alias instantias cuiusmodi est instantia ex contrarijs. ex simili et ex auctoritate. et ad instantias particulares: si instantia per particularem affirmatiuam fiat in prima figura. et per particularem negatiuam in secunda figura.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad p̄mam dicit̄ ꝙ īductio est potis. nec oportet ad īductōem sufficiētē ī ꝓpria forma oīa singularia enumerari. sed sufficit aliq̄ enumerare ꝛ oīa alia cōtinere sub isto addito: ꝛ sic d̄ alijs. ¶ Ad scḋaꝫ dr̄ ꝙ oīa singłaria capiunt̄ ꝓ vno t̄mino. scilicet ꝓ medio. vt patuit ī secūdo notabili. ¶ Ad t̄tiam dicit̄ ꝙ īductio ē sillꝰ ꝟtualr̄. eo ꝙ ē ad sillogismū reducibilis.

Ueritur Utrū diffō ēptimematis sit sufficiens. Et vr̄

q ꝙ n̄. qꝛ emptimēa n̄ ē sillꝰ. ergo n̄ ē sillogismꝰ ex ycotibꝰ ꝛ signis. añs patꝫ. qꝛ in ēptiemate ē tātum vna p̄missa. ¶ Scḋo sic. ēptimema ꝛ sylloꝰ sūt spēs argumentatōis distīcte. igr̄ ēptiema n̄ ē sylloꝰ. ¶ 3º sic. īductio ꝛ exēplum ꝓcedūt ex ycotibꝰ ꝛ signis. ergo diffō ēptiematis cōuenit eis. añs pꝫ. qꝛ īductō ꝛ exēpluꝫ ꝓcedūt ex ꝓbabilibꝰ ¶ In oppoᵐ ē ari.

Primo Sciendum ē ꝙ ꝓ ītellectu questi ponit̄ vna diᵒ. ꝛ q̄tuor documēta ¶ Distictio ē hec. ēptimema eē sillꝫm potest dupliciter intelligi. vno modo ꝙ sit sylloꝰ actualiter ꝛ formaliter sic ꝙ habeat actualiter duas premissas ī modo ꝛ ī figura dispositas. ꝛ sic emptimema nō ē sillogismꝰ. alio mō ꝟtualr̄ ꝛ reductīe ita ꝙ sit reducibile ad sillogismum. ꝛ sic ēptima est sillogismꝰ ¶ Primū documētū. si ī aliq̄ emptimemate sint tres t̄mini tātū. terminꝰ nō positus ī ꝯclōne debet capi ꝓ medio ꝛ p̄dicatū ꝯclusiōis ꝓ maiori extrēitate. subiectū vo cōclusionis ꝓ miore. ¶ 2ᵐ documētū. si p̄dicatū ꝯclusionis pōatur in añte tūc tale est maior cui debet addi mior. ¶ Tertiū documētū. si subꝫ cōclusionis pōatur in añte tūc tale añs erit mior ꝛ deest maior. ¶ 4ᵐ documētū. si in aliquo emptimemate sint tm̄ duo t̄mini sicut ē ī ꝯuersionibus tūc dꝫ addi vna p̄missa in qua p̄dicat̄ ideꝫ de seipo. sed si sint plr̄es t̄mini q̄ꝫ tres. tūc tale ēptimema est r̄ducibile ad plures sillogismos. vł plures termīi sūt reducibiles ad tres termīos.

Secundo Sciēdū est ꝙ sextū capitulū in quo det̄minat aristo. d̄ ēptimemate ꝯtinet tres ptes. Quaꝝ p̄ma ꝯtīet sex ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma est h̄. ycos ē ꝓpō ꝓbabilis: Quod sic declarat aristoteles. quia illud quod in pluribus scitur sic esse aut non esse: factum aut nō factum est probabile. sed ycos est huiusmodi. minor patet. quia ycos est sicut odire inuidētes ꝛ diligere amātes. illa autem contingūt vt in pluribꝰ. ergo ꝛ cetera. ¶ Secūda conclusio. signum est ꝓpositio demōstratiua vel probabilis. patet. quia illud quo existēte necesse est aliud esse. ꝛ quo facto necesse est aliud esse factum. ꝛ quo futuro necesse est aliud esse futurū. ipsum est ꝓpositio necessaria demōstratiua vel probabilis. sed signum est huius modi. ergo ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯclusio. correlatiua ex precedētibus tangit diffinitionē emptimematis: ꝛ est hec. Emptimema est sillogismus ex ycotibꝰ ꝛ signis. ¶ Quarta conclusio ostendit ī quibus figuris fit emptimema. ꝛ est hec. ēptimema fit in tribus figuris. patet. quia emptimema tot modis fit ꝛ variatur quot modis variatur signuꝫ eo ꝙ signū est medium ī ēptimemate. sed signum variat̄ tripliciter scḋm tres figuras. ergo ꝛ ēptimema. minor patet exemplo capiēdo mediū quod ē signuꝫ cōuertibile cum maiori extremitate sic arguēdo in prima figura. oīs mulier habēs lac peperit. sed hec mulier habet lac. ergo peperit. 2ᵐ est in t̄tia figura sic arguēdo. psitacus ē sapiēs. psitacus ē studiosus. ergo sapiēs ē studiosus. ¶ 3ᵐ exēplū ē in secūda figura sic arguēdo. omne pariēs est palidū hec mulier est palida. ergo hec mulier peperit. Et subdit ꝙ si sumatur tantuꝫ vna premissa sic ē emptimema. si autē sumātur due sic ē sillogismus. ex emptimemate enim fit sillogismus ex additione vnius p̄misse. ¶ Quinta ꝯclusio cōparat ēptimemata triuꝫ figuraruꝫ adiuiceꝫ. ꝛ est hec. Emptimema p̄ie figure si fit ex veris est insolubile. sed ēptimema quod fit per tertiaꝫ figuraꝫ quāuis concludat verū tm̄ nō ē insolubile. ēptiema vero quod fit in secunda figura oīo est solubile eo ꝙ procedit ex puris affirmatiuis ī secūda figura. ¶ Sexta ꝯ̄. ꝯparat mediuꝫ p̄ie figure ad media ēptiematuꝫ aliarum figurarum. ꝛ est hec. illud signum quod accipitur pro medio in p̄ia figura vocatur prodigiuꝫ eo ꝙ ē probabilissimuꝫ maxīe verū ꝛ facit scire. sed illa signa que sunt media in alijs figuris habent rationeꝫ extrēitatuꝫ nec dicuntur prodigia sed tantū signa.

Tertio Sciēnduꝫ est ꝙ circa hunc textuꝫ incidunt tres difficultates. quaruꝫ Prima ē hec. quid est emptimema esse solubile vel insolubile. Respondetur ꝙ emptimema dicitur insolubile quod habet necessitatem illationis. ꝛ ideo dicitur insolubile quasi non solutum a forma sillogistica. ꝛ per oppositum emptimema dicitur solubile quod est solutum a forma sillogistica nec habet necessitatem illationis. ¶ Secunda

cūda difficultas. vtruȝ ēptimema tertie figure habeat necessitatē illationis cuȝ sit solubile. Respondetur ꝙ emptimema tertie figure duabus de causis pōt dici solubile. primo quia procedit ex puris particularib⁹ ex quibus sillogistice nihil sequitur. lȝ iterdum valeat cōsequentia per sillogismum ex positoriū vt sic arguēdo. psitacus est studiosus. psitacus est sapiēs. ergo sapiēs est studiosus. 2ᵒ dicit ēptimema solubile. quia ī eo proceditur ab vno particulari ad aliquod certū ꝛ determinatuȝ suppositū ꝛ tñ debet solui negādo cōsequētiā qꝛ a particulari ad determiatū suppositū ñ valet cōsequentia ¶ Tertia difficultas. vtrꝫ qōlibꝫ ēptimema in secūda figura factū sit solubile. Rñdet p distictionē dupliciter pōt fieri ēptiema ī secūda figura. vno mō ex puris affirmatiuis. ꝛ tale oīo ē solubile. Alio mō ex altera affirmatiā ꝛ alia negatiā ꝛ tūc si ābe pmisse sint vere tūc ipꝫ ē oīo isolubile.

Conclusio Respōsalis. diffinitio ēptimematis est ī textu sufficiēter posita. pꝫ ex dictis ī secūdo notabili.

Primo Dubitatur. vtrū secūdū naturales passiones transmutantur simul aīa ꝛ corpus. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ ī secunda parte huius capituli dat regulas quibus faciliter poterimus cognoscere naturales proprietates rerū per signa eo ꝙ talia signa sūt media iemptimematibus. ꝛ continet vnaȝ cōclusionem que est hec. per signa possum⁹ cognoscere naturales passiones rerū. pro cuius probatione ponit aristoteles duas suppositiōes. ¶ Quarū pria ē hec. si cōcedātur naturales passiōes trāsmutare corpus simul ꝛ animā derelinquendo signuȝ ꝛ vestigiuȝ sui ī toto. possibile est nos per illud signuȝ de subiecto cognoscere illas passiones naturales. vt si quis adiscēs musicam secūduȝ aliquid sit mutatuȝ vtputa secūdum animaȝ non tamen secundum totuȝ cōpositū talis mutatio non est naturalis quia non transmutat totum compositūȝ ꝛ ideo non habet signum naturale ī subiecto. sed alie passiōes naturales cuiusmodi sunt timor concupiscentia ꝛ ira transmutāt totum subiectum in eo derelinquendo aliquod signū naturale. ¶ Secūda suppositio. vnicuiqꝫ passioni secundum speciem suam correspondet aliq̄ certa dispositio corporis que est signum talis passionis. ita ꝙ vnius passionis est vnum proprium signum per quod talis passio potest cognosci. Ex illis duabus suppositionibus infert aristoteles conclusionem prius positam que sic posset probari qꝛ passio naturalis habet signum ī subiecto cuius est.

Secundo Dubitatur. quot documenta ponit aristoteles ad inueniendum signa passionum naturalium. ¶ Respōdet aristoteles in tertia parte huius capituli. ponēs duo documenta. ¶ pmum. si aliqua passio insit alicui subiecto vniuersaliter ꝛ velimus scire propriū signū illius passionis tunc oportet ɔsiderare cui speciei ñ vniuersaliter conuenit talis passio. si tantum aliquibus indiuiduis eius conuenit. ꝛ aliquibus non Et cōsequenter cōsiderādum est si sit aliquod accidēs quod cōsequatur taleȝ passioneȝ ī illis plurib⁹ quibus cōuenit quia tale accidēs erit prodigiū talis passiōis. sic fortitudo reperitur ī oībus leonib⁹ ꝛ cū hoc ī aliquibus hoībus ꝛ ī aliquibus ñ. ideo si habere magnas sūmitates grossas ꝛ bene compagiatas sequatur hoīeȝ forteȝ. tunc habere grossas sūmitates erit signuȝ illius passiōis que est fortitudo. ¶ Secūdū documētuȝ. si ī aliquo vno subō sint plures passiōes naturales sicut leo est fortis ꝛ magnanimus. cum cuiuslibꝫ naturalis passiōis sit aliquod signū. si velimus īuenire signū vniuscuiusqꝫ passiōis debemus īspicere ad aliud subm ī quo inuenitur vna passio sine alia. ꝛ cōsequēter cōsiderādū est quale accidēs cōcomitat illaȝ passiōeȝ ī subiecto quia tale accidēs erit prodigiuȝ talis passiōis ī tali subō cui ambe passiōes īsūt. sicut leōi iest fortitudo ꝛ liberalitas. signuȝ autē fortitudis est habere magnas sūmitates. signuȝ vero liberalitatis hic ñ nomiatur. dicit tñ albertus ꝙ habere latam fronteȝ est signū liberalitatis. si ergo velimus scire qō est signuȝ fortitudis ī leōe cōsiderādū ē ad hominē ꝛ equum ꝛ ad alia subiecta ī quibus īuenitur fortitudo ꝛ non liberalitas. ꝛ videndū si habere magnas sūmitales consequatur illam passiōem ī illis plurib⁹ subiectis. ꝛ si sic. erit signū fortitudinis ī leonē ī quo iueniūt ambe passiōes.

Tertio Dubitatur per quam figuram possimus iudicare de talibus passiōibus ¶ Respondet aristoteles ꝙ per primam figurā. quod sic probat. quia signum passionis cōuertitur cum ipa passione ꝛ est in plus quam subiectum illius passionis. ergo talis sillogismus debet disponi in prima figura. antecedens patet exemplo quia habere grossas sūmitates ꝛ esse fortem inter se cōuertuntur. quia nisi sic tūc vni⁹ passionis nō esset vnuȝ signū adequatū. ꝛ habere grossas sūmitates est ī plus q̄ leo qꝛ ɔuenit alijs.

Ad rationes Ante oppositūȝ dicitur ꝙ solute sūt ex primo notabili ¶ Et hec de scđo poꝝ dicta sufficiāt.

Questio prima

Jrca initiū primi libri posteriorū Queritur p°. Utrum de sill'o dmōstratiuo sit sciētia tā̄ð subiecto attributiōis sciētie libri posteriorū. ¶ Arguitur primo q̄ nō quia nulli⁹ corruptibilis est scientia. sed sillogism⁹ dmōstratiuus ē corruptibilis. ergo de eo non ē sciētia. minor pʒ q2 ois sill's demonstratiuus est mētalis vocalis vel scriptus. ⁊ quilibet talis est ɔtigens ⁊ corruptibilis. ergo ⁊c. ¶ Secundo arguit̄ sic. q2 sillogismus dmōstratiu⁹ ē ens p accidēs aggregatū ex subiecto ⁊ passione. ergo de eo non pōt eē sciētia. ¶ Tertio sic. ois scientia acqritur per sill'm demōstratiuū. sed notitia sill'i demōstratiui nō pōt acquiri per sillogismuʒ demonstratiuuʒ. ergo notitia sill'i demōstratiui nō est scientia. minor pʒ q2 si de sillogismo demōstratiuo haberetur sciētia per sill'ʒ demonstratiuū. vl'g de tali sillogismo eēt sciētia. vel non. nō p̄mū. q2 vel de ipo acquireret̄ sciētia per seipm vel p aliū. nō per seipʒ. q2 tūc idē eēt notū ⁊ ignotū. nec p alium. q2 esset processus i infinituʒ. nec ē dicendū z^m: s. de illo alio sill'o dmōstratiuo non habeat̄ scientia. quia si ð sillogismo dmōstratiuo non sit scientia. etiaʒ ð quolibet pticulari sillogismo demonstratio non erit scia. ¶ In oppositū est licōiēsis sup p̄ posteriorꝫ q i pncipio cōmiti poni dmōstratiōeʒ eē sbʒ i hac scia. p c⁹ itellectu

Primo sciendū ē. q̄ p declaratione terminorum ponunt̄ quattuor distinctiones. ¶ Prima ē hec. alicuius sciētie duplex est obiectū. quoddā ē obiectuʒ totale. ⁊ ē illud quod immediate determinat actuʒ sciendi siue quod immediate ⁊ directe scitur. c9 est conclusio demonstrationis vel eius totale significatum. ⁊ de eo est scientia tanq̄ de scibili propinquo ⁊ totali. Aliud est obiectuʒ partiale scientie ⁊ illud est subiectum cōclusionis demōstrationis vel quiditas significata per tale subiectum. ⁊ de tali ē scientia tanq̄ de scibili remoto. ⁊ illud proprie debet vocari subiectum. precedens vero dicitur obiectum. ¶ Secūda distinctio. sillogismus demōstratiuus pōt dupl'r capi. vno modo prime intentionaliter ⁊ pro denotato. ⁊ tunc omnis sillogismus procedens ex veris ⁊ imediatis vocatur sillogismus demonstratiuus prime intentionaliter sūptus. ⁊ de quolibet tali sillogismo p̄dicatur denominatiue illa intentio secūda sillogismus. Alio modo pōt capi secunde intentionaliter ⁊ p significato ⁊ sic sillogismus ē vna secunda intentio que denominatiue predicatur de q̊libet sillogismo pcedente ex p̄missis veris ⁊ imediatis. ¶ Tertia distinctio. sillogismus demonstratiuus pōt dupliciter capi. Uno modo pro aggregato ex quiditate ipius secunde intentionis ⁊ ex illa rōne formali que est demonstrabilitas. ⁊ sic ē ens p accidēs. sic aggregatū ex hoie ⁊ risibilitate ē vnū ens p accidēs. Alio mō pōt capi pro quiditate ipi⁹ secunde intentionis sub illa tamen ratione formali que ē demōstrabilitas. ⁊ sic est ens per se. ¶ 4^a distinctio. quiditas significata per istam secundaʒ intentionem. sillogismus denonstratiuus. pōt dupliciter considerari. vno modo quantum ad eius esse essentie ⁊ quiditatiuum. ⁊ sic est incorruptibile Alio modo pōt considerari quantum ad eius esse particularis exn̄tie ⁊ sic ē contigēs ⁊ corruptibilis:

Secundo Sciendum est. q̄ iste liber ititulatur liber posteriorum analeticorum. idest resolutionum. ⁊ continet duos libros partiales. primus continet nouem tractatus i quorum primo determinat de sillogismo demonstratiuo quantum ad eius substantiam. ⁊ cōtinet tria capitula. Primum determinat quedam communia antecedentia ad cognitionem demonstrationis ⁊ continet duas partes principales. In prima ostēdit necessitatem sillogismi demonstratiui per vnaʒ conclusionem que talis est. ¶ Omnis doctrina ⁊ omnis disciplina intellectiua fit ex preexistenti cognitione. Hanc conclusionem iductiue probat aristoteles in tribus scientijs. primo. in scientijs dmōstratiuis per quas acquiritur scientia. quia scientie mathematice ⁊ omnes artes demonstratiue fiunt ex preexistenti cognitione. Secundo probat i scientitijs dyaleticis per quas acqritur opinio. q2 oēs sciētie dyaletice acquiruntur per inductiōeʒ ⁊ sillogismum ergo omnes scientie dyaletice fiunt ex preexistenti cognitione. tenet ɔ̄ña. q2 sill's pcedit ex p̄cognitiōe alicui⁹ vl'is. Sed iductio pcedit ex singularib⁹ q̄ n̄ sūt nobis maifesta. 3°. pbat eādē cōclusionem in scientijs rethoric is que generāt p suasionem quia scientie rethorice generāt persuasionē p exēpla ⁊ emptiemata. sʒ exēpla ⁊ ēptiema

ta fiūt ex preexñti cognitiōe. ergo ꝛ sciētie rethorice fiunt ex preexñti cognitione: minoꝛ pꝫ qꝛ iductō ꝛ sillogismus fiunt ex preexñti cōgnitione. ergo ēt exemplū ꝛ emptimema ꝫ ɔña qꝛ exemplū ē inductio. ꝛ emptimema ē vere sillo⁹. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ aristo. per doctrinā ꝛ disciplinā non solū intelligit habitū scientialē ɔclusionis. sed quācūꝗ notitiaꝫ acqsitam de ɔclusione. siue illa notitia sit scientia siue opinio vel persuasio. qꝛ omnis illa talis notitia. vt ipe ꝓbat fit ex preexñti cognitione pncipioꝛuꝫ diuersimode tamē. qꝛ notitia scialis conclusionis fit ex preexñti cognitiōe pncipioꝛum veroꝝ ꝛ necessarioꝝ. sed opinio fit ex preexñti cognitione pncipioꝛum probabiliū: persuasio vero fit per aliqua signa prioꝛa vniuersalia.

Tertio sciendū ē ꝙ circa hūc texū icidunt tres difficultates. ¶ pᵃ ē hec. q̄ necessitas ē sillogismi demr̄atiui. Rndet̄ per duas suppōnes ꝛ vnū dcm̄. ¶ pma suppositio ē hec. ꝙ i hoc libro intēdit pncipaliter manifestare pn⁹eenti alia demr̄ationis. ¶ Secūda suppō. cuiuslibꝫ rei oꝛdinate ad aliquem finem necessitas sumit̄ ex pte finis. vt dr̄ secūdo physicoꝝ. Ex quo seqtur tale dcm̄. necessitas sillogismi demr̄atiui ē per ipsū in nobis generari sciētia. qꝛ finis sillogismi dm̄r̄atiui ē scire. ergo necessitas eius sumit̄ ex parte ipius scire. ¶ Secūda diffi. ad quid ꝑposuit ari. hāc ꝑpōnem. Omnis doctrina ꝛc̄. Rndetur ꝙ in hoc libro intēdit ari. de sillogismo generatiuo scientie ideo habuit supponere sillogismū demr̄atiuū esse ꝛ etiam ipm̄ scire esse: cū sit finis sillogismi demr̄atiui. ad extirpādū tamē aliquas falsas opiniones destruētes scire habuit in pncipio h⁹ operis ondere modum quo in nobis scire ꝛ scientia gn̄antur. Et istum modum tangit per illam propositionē. Omnis doctrina ꝛ omnis disciplina intellectiua fit ex preexñti cognitione. ¶ Ex qua prima ꝑpōne sic itellecta sequitur primo ꝙ scire de nouo acquiritur per demr̄ationem. quod ē contra achademicos dicentes nihil contingere scire. sed omnia ignorari. ꝛ etiam contra platonicos asserētes nos nihil posse scire de nouo. sed ꝙ nostrum scire non est nisi oblitoꝛum reminisci. Hos duos erroꝛes remouet aristoteles in sua prima propositione. quia doctrinam aut disciplinam siue scientiaꝫ in nobis fieri ex preexñti cognitione. est scientiam in nobis generari per aliquod argumentum. ꝛ non proprie nisi per verum argumentum quod ē argumentū demr̄atiuum. ergo scientiam fieri ex preexñti cognitione est ipsam generari per sillogismum dm̄ōstratiuū. maioꝛ pꝫ. qꝛ sciaꝫ fieri ex preexñti cognitione est eam fieri ꝓcedendo ab illa cognitione ꝑexistenti ad illud de quo sciam acqrim⁹. talis eniꝫ processus est argumētū. ergo sciaꝫ fieri ex preexñti cognitiōe ē eam acqri per sillm̄. ꝛ potissime ꝑ sillogismū demōstratiuū. ¶ Tertia diffi. vtꝝ exemplū sit inductio. ꝛ emptimema vere sillogism⁹. Rñdetur per talē distictionē. ꝙ in illis ꝓpōibus pōt intelligi eē predicatio materialis ita ꝙ plura exempla sint materia vnius inductiōis ꝛ plura ēptimēata sint materia vnius sillogismi ꝛ in illo sēsu dicte ꝓpositiones sunt concedēde. Alio modo potest eē ibi predicatio foꝛmalis. ita ꝙ exēplum sit foꝛmalr̄ inductio. ꝛ emptimema foꝛmalr̄ ve sillogismus. ꝛ sic ille propositiones sunt negande.

Cōclusio rn̄salis. de sillogismo demōstratiuo ē scia tanq̄ de subō libri posterioꝝ. prima pars pꝫ quia sillogismus demr̄atiuus habet principia ꝛ partes. scilicet dignitates ꝛ propositiones immediatas. habet etiam partes. s. demōstrationem vniuersalem. particularem. affirmatiuā ꝛ negatiuam. ośsiuam ꝛ ad impossibile. habet etiam passionem de seipso demōstrabilem: scilicet scire. ¶ Secunda pars patet per diffinitionē subiecti attributionis.

Primo dubitat̄. vtrum oīs notitia fiat ex preexistēti cognitione. ¶ Et videtur ꝙ nō. qꝛ notitia sensitiua nō fit ex preexñti cognitōe neqꝫ etiā itellectiua. quod pꝫ. qꝛ tāta ē ꝓpoꝛtio inter intellectū ꝛ suū obm̄ q̄ta est iter sensuꝫ ꝛ suū obm̄. sed sensus apprehēdit aliquod sēsibile d nouo nullo obō pri⁹ cognito. ergo similiter itellcūs potest aliquod itelligibile pri⁹ apprehēdere nullo obiecto prius cognito vel apprehenso. Et confirmatur quia quicquid potest virtus inferioꝛ illud potest virtus superioꝛ. sed intellectus est virtus superioꝛ ad sensum. ergo cū sensus possit habere notitiā sensitiuā nō p̄exñte aliqua notitia sensitia. ita ꝛ intellectus poterit habere aliquā notitiā intellectiuam nulla notitia sēsitiua preexñte. ¶ 2⁹ sic. notitia n̄ generat̄ ex alia nisi per discursū. sed discursus est a p̄missis ad ɔclusiōem. ergo videt̄ ꝙ oīs notitia q̄ generat̄ ex alia sit completa. ꝛ per ɔñs habetur saltē ꝙ nulla notitia intellectiua incomplexa fit ex aliqua notitia intellectia preexistēte. ¶ In oppositum arguitur per aristotelem ꝓbantē ꝙ oīs doctrina ꝛ omnis disciplina intellectiua fit ex preexistenti cognitione. ¶ Respondetur per quinꝗ distinctiones ꝛ vnū dictum. ¶ Prima distinctio: duplex est cognitio. quedam est est sēsitiua. ꝛ est il

là notitia quā h3 sēsus de obiecto sēsibili sibi presētato. alia est cognitio itellectiua ⁊ est illa notitia quam h3 itellectus de obiecto itelligibili presētato in se vel per propriam spēm vel per spēm alterius virtualr' ipm cōtinētis. ⁋ Secūda di°. duplex ē cognitio sēsitiua. quedam ē iterior quam h3 sensus interior de obiecto suo. alia ē exterior quā h3 sensus exterior de obiecto suo. ⁊ vtraq3 illaru3 adhuc ē duplex. quedam ē icomplexa qua .s. sensus iterior vel exterior apprehēdit vnum obm̄ sēsibile per se ⁊ solitarie. alia est complexa qua apprehendit vnum obm̄ sēsibile per compationē ad aliud. sicut p3 de illa 9clōne. luna eclipsatur. que quādoq3 sēsu visus pcipit'. ⁋ 3ª di°. cognitio intellectiua est duplex. quedam ē icomplexa q̄ ē de obo icomplexo. cuiusmodi ē cognitio itellectiua termioꝝ. alia ē complexa que ē de obiecto complexo. sicut ē cognitio ppōnum. ⁋ 4ª di°. cognitio intellectiua cōplexa ē duplex. s. pncipiorum ⁊ 9clōum. ⁋ 5ª di°. cognitio pncipioꝝ ⁊ 9clōum est duplex. quedam ē itellectiua. alia ē sensitiua. ⁋ Dem̄ ē istud. cognitō intellectiua conclōum fit ex preexistēti cognitōe itellectiā pncipioꝝ. ⁊ cognitio intellectiā pncipioꝝ fit ex preexn̄ti cognitōe itellectiā t'mioꝝ. cognitō vero itellectiua termioꝝ fit ex preexn̄ti cognitiōe sensitiua iteriori. sed cognitio sēsitiua iterior fit ex pexn̄ti cognitiōe sēsitiua exteriori. ⁊ ibi ē status q2 cognitio sēsitiua exterior saltem icomplexa n̄ fit ex pexistenti cognitione. ⁋ Et ad pmā rōem rn̄detur negādo maiorem. ponēdo duas dr̄ias iter itellectum ⁊ sēsum. quarum prima se tenet ex pte obiecti. nam sēsibile quod ē obm̄ sēsus existit i re proportionaliter ipsi sensui. ⁊ ideo sēsus apprehendit statim suum pprium sensibile nullo alio precognito. sed intelligibile l3 sit proportionabile itellectui post abstractionē. ante abstractionē nō existit i re pportionatum ipi intellectui. ideo intellectus ad hoc q̄ intelligat. aliquid prereqrit. indiget enim intellectu agente disponēte obm̄ vt fiat proportionatum intellectui. indiget etiam sensibus exterioribus. quia intellectus noster pro statu vie nō ē natus accipe notitiā nisi p misteriū sēsus. Alia dr̄a se tenet ex parte potentiaꝝ. q2 intellectui conuenit discurrere de vno in aliud ratione cuius intellcs deuenit de notitia vnius in notitiam alterius. tal' autem discursus n̄ 9uenit sēsui. immo sēsus tātu3 successiue suum sēsibile apprehēdit. ⁋ Ad cōfirmatiōem dicitur q̄ i quodcūq3 sēsibile potest sensus sentiendo. in idem sensibile potest intellectus ipsum per abstractionem intelligēdo l3 nō similit'.

q2 sensus percipit sensibile nulla cognitione pexistēte. quod n̄ 9petit intellectui. ⁋ Ad secūdā rn̄detur per distictionē. na3 quadrupliciter potest aliq̄ scia causari ab alia. Uno modo obiectiue. ⁊ sic ex notitia sensitiua causat' notitia intellectiua. q2 notitia sensitiua est sicut obiectum intellectus ideo ex ea causatur obiectiue notitia intellectiua. Secūdo modo elicitiue. ⁊ sic notitia sensitiā interior causatur ex notitia sensitiua exteriori. ⁊ etiam notitia itellectiua ex alia. quia vt vult 9mētator. auicena. ⁊ alij expositores. virtus extimatiua siue cognitia ex intentionibus sensatis elicit intentiones nō sensatas. sicut ouis ex motu ⁊ figura lupi sensatis sensu visus. elicit speciem inimicitie nullo sensu sēsatam. sic ⁊ intellectus cum sit virtus superior a spēbus accidentium potest elicere speciem substātie. ⁊ sic ex cognitione accidentium causatur elicitiue notitia substantie. Tertio modo abstractiue quia ex conceptu confuso albi quo cōfuse ⁊ indistincte intellectus concipit albedinem ⁊ subiectum eius. potest intellectus abstrahere duos conceptus distinctos seorsum. scilicet 9ceptum accidentis ⁊ cōceptū substantie. ergo ex vna notitia 9fusa causat' abstractiue aliqua notitia propria. Quarto modo discursiue causatur vna notitia ab alia q2 ex notitia premissaꝝ discurrēdo ad conclusionem causatur notitia ipsius conclusionis.

Secundo dubitatur. vtrum notitia scientifica sillogismi dmōstratiui acgratur per sillo^m demōstratiuū. ⁋ Et videt' q̄ nō. quia sillogismus per quē acquirit' scientia de sillogismo demōstratiuo procedit ex cōibus ⁊ non ex proprijs. ergo non est demonstratiuus. tenet 9n̄a. quia sillogismus demōstratiuus debet procedere ex pprijs. an̄s p3 quia si per aliquem sillogismum acquireret' scia de sillogismo demōstratiuo maxime esset per istum. oīs sillogismus procedēs ex pmissis veris ⁊ immediatis facit scire. sed omnis sillogismus demōstratiuus est huiusmodi. ergo oīs sillogismus demōstratiu' facit scire. sed hoc nō p3. quia ille sillo' procedit ex cōmunibus applicabilibus cuilibet materie. ergo non ē demōstratiuus. ⁋ In oppositū arguit' quia oīs notitia scientifica acgritur p aliquem discursū. ergo notitia sciētificª sillogismi demōstratiui d3 acquiri per discursū. vel ergo ille discursus ē sciētificus. vel nō. nō z^m. quia talis est composit' ex duab' pmissis in modo ⁊ figura dispositis: vt patuit arguendo ante oppositum. Si detur q̄ talis discursus sit sillogisticus. vel ergo erit sillo' simplr'. vel sophisticus. neutru3

potest dici. vt de se p3. aut erit dyaleticus. s3 hoc nõ q2 sillogismus dyaleticus nõ est gn̄atiuus sciẽtie. sed opinionis. relinquitur ꝙ ꝙ talis discursus est sill'9 demõstratiu9 vel oportebit ponere aliquẽ alium sill'3 a p̄dictis. ⁊ oñr oporteret ponere alia3 logicam docẽtẽ illũ sill'm. ¶ Ad dubiũ rñdet per tres suppões ⁊ vnum dictum. Prima suppõ. ꝙdo cunq3 aliq̄ passio demõstrat̄ de aliquo supiori vł' s̄upto. ẽt ex oñti d'mõstrat̄ de quolib3 iferiori illi9 supioris. ¶ Secũda suppõ. oẽ illõ ex quo pcedit demõstratio d3 eẽ notũ. ⁊ illud ad qõ tẽdit d3 esse ignotũ. ¶ 3ª suppõ. l3 iplicet 3dictionẽ eadẽ ppõnẽ eẽ sil' notã ⁊ ignotã ab eodẽ intellectu. tamẽ nõ est icõueniẽs idẽ subm̄ ab eodẽ intellectu eẽ sim' notũ ⁊ ignotũ respectu diuersoꝝ predicatorũ. vt idẽ intellectus põt simul scire ꝙ aliquis hõ sit rõalis ⁊ ignorare de eodẽ ꝙ sit alb9 vel sedẽs. ¶ Dc3 est istud. nõ est incõueniẽs ꝙ illa demõstratio pri9 facta añ argumẽtum in opp^m dubij per quã acgritur notitia sciẽtifica sillogismi demõstratiui sit sil' nota ⁊ ignota respectu diuersoꝝ p̄dicatoꝝ q2 intellectus noster cognoscẽs disiõe3 demõstratõis scit illã particularẽ demõstrationẽ eẽ demõstratõem. ignorat tamẽ illã facere scire eo ꝙ nõdum h3 h̃itũ sciẽtificũ de hac 3clusione. oĩs demr̃atio fac̄ scire Et ex hoc satis p3 rñsio ad dubium. ¶ Et ad rationẽ añ opp^m rñdet per vnã distictionẽ. Dupl'r cõtingit intelligere demr̃ationẽ pcedere ex pprijs. Uno9 ꝙ pcedat ex ppĩs simpl'r ⁊ in se. ⁊ sic non o3 demr̃ationẽ pcedere ex pprijs. alias nulla eẽt demõstratio methaphysicalis cum methaphysicalia sint oib9 cõia. Alio9 potest intelligi demr̃atio pcedere ex ppĩs in ordine ad 3clõe3. q2. s. p̄missę explicãt ppam cãm ⁊ imediatã 3clõis. ⁊ sic oĩs demr̃atõ d3 pcedere ex proprijs.

Tertio Dubitat̄. vtꝝ doctrina ⁊ disciplina sint vn9 ⁊ idẽ habit9. Pro solutiõe ponũtur tres difficultates. ¶ P̄ma est hec. vtꝝ notitia p̄mi pricipij 3plexi sit doctrina vel disciplina. Rñdet ꝙ nec sic. nec sic. c9rõ est. q2 doctrina aut disciplia d'r notitia alic9 ppõis que p̄ appet dubia aut falsa. sed prima p̄ncipia nõ pñt videri falsa aut dubia. ergo notitia p̄moꝝ pricipioꝝ nec est doctrina nec disciplina. maior p3 per linconiẽsẽ dicẽtem ꝙ nõ docemur vel adiscimus nisi illud qõ cũ p̄ 3cipimus est nobis dubium vel apparet falsũ. ⁊ p9 dubitationẽ ⁊ 3riam opinionẽ manifestat̄ nobis eius ṽitas. mior p3: q2 sicut graue de nã sua est inclinatũ ad grauãdum si nõ impediatur. ita intellectus de nã sua inclinat̄ ad assentiẽdũ ṽo sibi pñtato. ita ꝙ ñ potest tali vero sibi pñtato nõ assentire. cũ ꝙ p̄ª pricipia sint vera ⁊ euidẽtissima nõ pñt intellectui appere falsa aut dubia. ¶ Secũda diffi. vtꝝ notitia 3clusiõis debeat dici doctrina ⁊ disciplina. rñdetur affirmatiue ꝙ sic. ⁊ vt patuit habit9 conclusionis que p̄us erat dubia vł' apparens falsa vocatur doctria ⁊ disciplina. sed 3clusio añ demr̃atõe3 est dubia vel apparẽs falsa. ⁊ per demr̃ationẽ manifestatur eius ṽitas: ergo ei9 cognitio vel habit9 3clusionis vocat̄ doctrina ⁊ discipliã. l3 d'nter. q2 vt vult albert9. habit9 3clõnis d'r disciplina p tãto ꝙ est habit9 gescẽs in aĩa scientis. sed ille idẽ habitus d'r doctrina iq̄tu3 pcedit a doctore in discipulum. vel põt dici ꝙ per doctrinã intelligit aristoteles sciam acq̄sitã mediãte doctore. ⁊ p disciplina3 intelligit sciam acq̄sita3 p iuẽtionẽ. q2 vtraq3 fit ex p̄exñti cognitione. ¶ 3ª diffi. quis vocatur doctor gn̄ans sciam. Rñdet liconiẽsis ꝙ nec ille q exterius docet. nec lr̃a scripta exteri9 visa pprie d3 vocari doctor. sed hec duo mouẽt ⁊ excitãt. sed ver9 doctor est qui mẽtem illuminat ⁊ veritatẽ oñdit. ⁊ ille est intellectus qui qñ h3 notitiã aliquaꝝ p̄missarũ ⁊ cũ hoc videt necessariam illationẽ alic9 3clusiõis ex illis premissis causat in seipõ scia3 vel doctrinã illius conclusionis. Ex quo p3 ꝙ idẽ potest eẽ doctor ⁊ discipulus. nã intellect9 p q̄to cãt illam doctrinã d'r doctor. vt vero eã recipit d'r discipulus. Ex his p3 rñsio ad dubiũ ꝙ doctrina ⁊ discipliã sũt idem habitus conclusionis d'ntes penes 3notatõnes. q2 disciplina 3notat receptionẽ habit9 in discipulo. ⁊ doctrina cõnotat progressum habitus a doctore in discipulum.

Ad rationes Ante opp^m. Due prime soluuntur in primo notabili. ⁊ tertia soluitur ex secũdo dubio.

Queritur Utrum tm̃ sint due p̄cognitiones. s. quid ẽ. ⁊ quia est. ¶ Et videtur ꝙ non. q2 q̄tuor sũt questiones vere scibiles. ergo q̄tuor sunt precognitiones. tenet 3ña quia questio ⁊ precognitio se habẽt sicut certum ⁊ dubium. et sic sũt opposita. modo tot modis d'r vnũ oppositoꝝ q̄t modis d'r reliquũ. ¶ 2° arguitur. tria sũt precognita. ergo tres sunt p̄cognitiões. t3 3ña q2 quodlib3 p̄cognitum h3 ppriam p̄cognitionem. Et confirmatur. q2 precognitum ⁊ precognitio sũt relaª. ergo plurificato vno plurificat̄ ⁊ reliquũ. ¶ 3° sic in quarto methaphysice demõstrat arist. de dignitate quia est. ⁊ ẽt in hoc libro ostendit de subiecto ⁊ passione quid est. ergo non sunt precognita. et p

ꝯñs nõ erũt alique precognitiões. igitur ⁊c̃. ¶ In oppositum tamen est aristoteles.

Primo sciẽdũ est ꝙ pro declaratiõe t̃mi orũ ponũtur quatuor distinctiões. Quaꝝ ꝑma est hec. precognitio capitur tripliciť. Uno° vt ẽ precognoscẽtis actio. ⁊ sic ꝑcognitio ẽ notitia ꝑcedẽs notitiã sciẽtificã cõclõis. Alio° pre cognitio est ꝑcogniti passio. Tertio modo ꝑcogni tio est idẽ ꝙ eẽ precognitũ. duob⁹ primis mõis ca piẽdo ꝑcognitionẽ: quid ẽ ⁊ q̄ est nõ sũt ꝑcogniti ones sʒ ipoꝝ sũt precognitiones. lʒ bñ tertio mõ. ¶ 2ª distin°. duplex ẽ ꝑcognitũ, quoddã est imme diatũ. ⁊ est illud qđ de alio precognosciť. ⁊ sic qd ẽ. ⁊ q̄ est. sũt ꝑcognita. Aliud ẽ precognitũ mediatũ qđ ẽ illud de quo aliud ꝑcognoscitur. ⁊ sic subm̃ et passio ⁊ dignitas sũt precognita. Ex quo sequiť ꝙ capiť ꝑcognitio ꝑ precognito imediato. ¶ 3ª di°. qd est ⁊ q̄ est possũt dupľr ꝯsiderari. vno mõ capi tur qa est vt ipm est subiecti vel dignitatis. ⁊ sic ẽ ꝑcognitio. alio modo capitur vt est cõclõis vľ pas sionis ⁊ sic est questio. Siľr quid est subi absolute ꝯsiderati est questio. sed qd est subi ꝯsiderati in or dine ad passiõeʒ est ꝑcognitio. potest etiam dici ꝙ nõ est icõueniẽs idem successiue eẽ certum ⁊ dubi um. ideo nõ est icõueniẽs ꝙ illa duo. s. quid ẽ ⁊ q̄ est ꝑͦ sint questiones ⁊ postea quãdo fuerit termia te sint precognitiones. nec est simile de ꝑꝑ quid. q̄ post t̃miationẽ questõis ꝑpter qd ipa bñ est cogni tio. sed ñ precognitio. ¶ Quarta di°. tm̃ esse duas precognitões potest dupľr intelligi. vno modo in gñe. ⁊ sic tm̃ sũt due. q̄ istud cõe gen⁹ precognitio diuiditur i duas spẽs subalternas. s. i. precognitio nem qd est. ⁊ precognitõeʒ q̄ est. Alio modo põt i telligi ꝙ tm̃ sũt due i spẽ spãlissima. ⁊ sic propõ est falsa. q̄ sũt tres ꝑcognitões i spẽ spãlissima. s. qd ẽ ⁊ q̄ est. sed q̄ est diuiditur i q̄ est subiecti. ⁊ q̄ est dignitatis. ⁊ sic erũt tres ꝑcognitões i spẽ spãlissi.ª

Secundo sciẽdũ est ꝙ i secũda pte h⁹ capi tuli determiat aristo. de preco gnitione conclusionis sillogismi demonstratiui: ⁊ continet tria puncta. In quorum primo determi nat de precognitione conclusionis quantũ ad sua principia materialia que sunt subiectum ⁊ passio. ⁊ efficientia que sunt premisse. ⁊ continet vnaʒ cõ clusionẽ. q̃ ẽ h̃. Necessariũ ẽ precognoscere dupli citer. idest due sunt precognitiones. Patet. quia de aliquibus oportet precognoscere quia sunt: cu iusmodi sũt dignitates. ⁊ alia sũt de quibus opor tet precognoscere quid est quod dicitur per noim̃ sicut sunt passiones. Alia vero sunt de quibus oʒ precognoscere vtrumq̄ʒ. scʒ. quid est ⁊ quia est. cu iusmodi est subiectum conclusionis: ergo tantum sunt ponẽde due precognitiões scilicet quid est ⁊ quia est. ãtecedẽs predictum patet exemplariter: quia de ista dignitate scilicet. De quolibet est affir matio vel negatõ vera. oportet precognoscere q̄ est vera. ⁊ de ista passione que est triangulus opor tet precognoscere quid est. idest quid significatur per tale nomen. sed de illo subiecto quod est vni tas. oportet precognoscere vtrumq̄ʒ scilicʒ quid ẽ quod significat iste terminus vnitas. ⁊ q̄ ẽ hoc: est qđ ẽ ens ñ ꝓhibitum nec impossibile.

Tertio sciendum est ꝙ circa hunc textum incidũt due difficultatrs. ¶ Qua rum prima est hec. vtrum precognitio quid est sit precognitio alicuius ingredientis demonstratio nem. ¶ Ad quam respondetur per tres distinctõ nes ⁊ sex dicta. ¶ Prima distinctio est hec. scili cet. quid est diffinitio quid nominis: ⁊ quid est dif finitio quid rei. Diffinitio quid nominis est oratio expli ans rationem vocis ad suum significatum. Sed diffinitio quid rei est oratio explicans ipsam rem. ¶ Secunda distinctio est hec. Dupliciter po test acquiri scientia in nobis. Uno modo potest in nobis acquiri scientia per inuentionem. sicut do cet philosophus in fine secundi huius: Alio mo do potest in nobis acquiri scientia per doctrinam sicut scientia acquisita in aliquo per actum docẽ tis. ¶ Tertia distinctio. Duplex est demonstra tio. scilicet demonstratio propter quid. in qua sci licet demonstratur propria passio de suo proprio subiecto per diffinitionem quiditatiuam subiecti Alia vero est demonstratio quia est. que proce dit ab effectu ad causaʒ. ¶ Primum dictum. ari stoteles hic enumerat precognitões communes omnium demonstrationum. tam quia q̄ʒ propter quid. Consimiliter etiam ⁊ ipse enumerat hic om nes precognitiones communes cuiuslibʒ scientie tam scientie acquisite per inuentionem q̄ʒ sciẽtie acquisite in nobis per doctrinam. ¶ Secũdum dcm̃. diffinitio quid rei nõ presupponitur siue pre cognoscitur i omni demõstratione. Quod proba tur sic. nam aliquãdo demõstratur diffinitio quid rei de subiecto. ⁊ hoc per propriam passiõem ipsi⁹ subiecti. ⁊ satis patet. ergo i tali demonstratiõe nõ ꝑcognosciť seu ꝑsupponiť quid rei illi⁹ subiecti: te net ꝯñа. quia nihil idẽ est precognitũ ⁊ dmõstratũ ¶ Tertium dictum. quid rei ñ presupponitur i oi

demõstratiõe ꝑpter quid: patet. qꝛ iterdum subiectum non habet diffõem quid rei. sed tãtuꝫ habet aliquã ꝑmã passionẽ per se notã ꝛ idemõstrabilem de ipso p quam demõstrãtur oẽs passiões posteriores de illo subiecto sicut in methaphisica ibi fiũt demonstrationes propter quid ꝛ potissime de ẽte: cuius nõ est diffinitio quid rei. ¶ Quartuꝫ dcm̄. in demonstratiõe ꝑpter quid ꝛ simpl'r potissima cuius subiectum habet diffinitionem quid rei: necesse est de subo precognoscere quid rei. patet. qa i tali demonstratione diffinitio quid rei subiectiẽ medium. ergo de ipsa opoꝛtet habere precognitionem. ¶ Quintum dictum. quid nois debet precognosci i omni demonstratione tam quia est: q̄ꝫ propẗ quid. patet. quia ignoꝛato quid significatur per nomẽ de tali nomie nihil potest demonstrari. ¶ Sextũ dictuꝫ. quid nois est precognitio: ñ autẽ quid rei. patet. quia illud est soluꝫ precognitio qđ in qualibet demõstratiõe precognoscitur necessario. sed quid nois est huiusmodi. non autem quid rei. ergo quid nois est precognitio. ¶ Ex his iferunt tria coꝛrelaria. Primum est. de dignitate oꝫ presuppõere quid est. pꝫ. qꝛ de dignitate opoꝛtet presuppõere quia est. ergo ꝛ quid est. tꝫ consequẽtia. qꝛ ignoꝛato quid significatur per dignitatem ñ potest sciri ꝙ ipa sit vera. tamẽ significare aliqd ñ cõueñit dignitati nisi rõe suarũ partiũ. ideo quid nominis eius nõ enumeratur iter precognitiões. sed posterius enumerabit i quarto capitulo tertij tractatus huius primi cuꝫ dicit. quicquid igitur significẽt prima ꝛ que sũt ex primis accipiũtur. ꝛ sequitur. ꝙ autem sint principia quidem necesse est accipere. idest suppõere. alia quidem demonstrare. ergo de principijs presupponitur quid nomis. ꝛ quid est. ¶ Secundum coꝛrelarium. de subiecto oꝫ presupponere quid est. quod explicatur per diffinitionem subiecti. ¶ Tertium coꝛrelarium. de passione opoꝛtet presupponere quid est. idest quid significatur per ipam. Et per hoc patet responsio ad dubium. s. quid nominis est precognitio dignitatis subiecti ꝛ passionis. ¶ Secunda difficultas vtrum quia est sit precognitio. ¶ Respondetur p vnam distinctionem. ꝛ tria dicta. ¶ Distinctio est hec. duplex ẽ. quia ẽ. s. complexoꝛuꝫ. ꝛ icõplexorũ qꝛ ẽ ɔplexoꝝ ẽ idem ꝙ esse verum. sed quia est incõplexoruꝫ est ideꝫ ꝙ eẽ verum quod est esse existẽtie vel esse diminutum. quod est esse quiditatiuuꝫ vel essentie. ¶ Primuꝫ dictuꝫ. de dignitate opoꝛtet precognoscere quia est. patet quia de ipa ꝑcognoscitur ꝙ est vera. ¶ Secundum dictuꝫ. de subiecto pꝛecognoscitur. quia est. nõ quideꝫ quantuꝫ ad verum esse existentie. sed quantuꝫ ad esse quiditatiuũ vel existentie. prima pars patet. quia multoꝝ est scientia que nõ existunt actualiter. secunda ꝑs patet. quia ad hoc ꝙ de aliquo sit scientia sufficit ꝙ ipm ñ sit ens pꝛohibituꝫ vel ipossibile. sed ꝙ ipꝫ possit esse. ¶ Tertiuꝫ dictuꝫ. de passione ñ precognoscitur quia est. patet. quia nihil idẽ precognoscitur ꝛ demõstratur. sed qꝛ est passionis per demõstrationeꝫ ostẽdit̄. ergo nõ pꝛecognoscitur. Ex his patet respõsio ad dubiuꝫ. s. quia dicitur esse precognitio. quia in oĩ demõstratione opoꝛtet presupponere premissas demõstrationes esse veras. ꝛ ꝙ subiectuꝫ ñ sit ens pꝛohibitum sed habeat aptitudinẽ ad actualeꝫ existẽtiaꝫ

Cõclusio Respõsalis. tãtũ sũt due precognitiões. s. quid est ꝛ quia est. pꝫ per rõem textus. pꝫ etiam aliũde quia sũt tãtum tria precognita. de quoꝛum duobus est vna precognitio. nam de dignitate ꝛ sbo simul precognoscitur. quia ẽ. sed de subiecto ꝛ passiõe precognoscitur quid est. ergo tãtum sũt due precognitões. Et hec de questione.

Primo dubitatur. vtrum possibile sit nos aliquid scire de nouo. ¶ pro solutõe supponitur ꝙ in hac tertia particula ponit aristoteles differẽtiam inter pricipia effectiua cõclusiõis quãtum ad eoꝛum ꝑcognitõem ꝛ ɔtinet vnaꝫ ɔclusiõeꝫ que ẽ hec. aliqua supple pricipia demõstratõis pri⁹ tempore cognoscũtur q̄ꝫ cõclusio. ꝛ aliqua simul tpe cognoscũtur cũ ɔclõe. pꝫ quia quãdocũq̄ aliqs scit aliq̄ꝫ maioꝛem alicuius sillogismi demõstratiui ꝛ nõ scit mioꝛem pertractatam sub illa maioꝛe. tũc prius scit illam maioꝛem q̄ꝫ cõclusiõem. si vero cognita maioꝛe sciuerit mioꝛem cõtineri sub vl'ibus idest esse debite sumptam sꝫ medio vniuersaliter sumpto tũc simul tẽpoꝛe cognoscet pricipia ꝛ cõclusiõeꝫ. Patet exẽplo. quia si qs sciat illã vlem. omnis triãgulus habet tres: nõduꝫ scit istam cõclusiõem. ꝙ hec figura in semicirculo descripta habet tres. sed si cognita illa maioꝛe vniuersali simul cognoscat hũc triãgulum qui est descriptus i semicirculo esse triãgulum. simul cognouit hãc cõclusiõem. scilicet ꝙ hic triãgulus habet tres ãgulos. dũ mõ iter mioꝛẽ extremitatẽ ꝛ medium non sit aliquod medium per quod possit ostendi medium de miori extremitate. illud autẽ quod sic cognoscit̄ inesse medio nõ per aliud medium ẽ

ultimū idest singulare ipius vniuersalis quod de nullo alio dr̄. ¶ Contr in tertia particula determiat de precognitione conclōis in suis pn̄cipijs. et continet tres conclōnes. quarū pma est hec. antequam sciat̄ cōclō p inductionem aut per sillogismū oportet q̄ quodā modo cognoscatur. et quodammodo ignoret̄. ita q̄ sciatur in vniuersali et ignoretur simpliciter. i. in particulari. sicut illa conclusio. triangulus habz tres aliquo modo scitur in suis premissis. et quodā modo ignorat̄. hanc conclusionem pbat aristo. rōe ducente ad impossibile. quia si cōclusio n̄ sciretur quodā modo in premissis nec aliquo modo ignoraretur sequerent̄ inconuenientia platonis in discipulo suo menone. s. q̄ aut nihil contingeret sciri. aut q̄ scire non esset nisi reminisci. et sic intellectus non adisceret aliquid de nouo. sed soluz ea que p̄us nouit. ¶ Secunda conclō tangit reprobatōez cuiusdam solutionis quam dabant antiqui ad rōnem platonis. Erat autem ratio platonis hec. q̄a ille q̄ omnia scit nihil adiscit. vel si aliquid adiscat suum adiscere non ē aliud q̄ reminisci. sed quicūq̄ imperitus in quacūq̄ arte cognoscit omnia. ergo nihil adiscit de nouo. maiorem relinquit notā. sed minorē sic declarat accipiendo quendam imperitum in geometria et in quacunq̄ alia scientia quē imperituz interrogabat plato de pn̄cipijs geometrie per se notis: primo declarando termios. et ex illis terminis constituendo pricipia per se nota. et sic p ordinem pcedendo vsq̄ ad conclusiones ad que omnia interrogata vsq̄ ad cōclusiones vez per singula respondebat ille imperitus: hoc autē nullatenus facere potuisset nisi illa p̄us cognouisset. ergo illam conclusionem prius sciebat antequam i sciētia geometrie istrueret̄ aliq̄ modo. et pri mō p bareī q̄ sciebat principia et conclusiones omnium aliarū scientiarū antequam instrueretur in eis. ¶ Secundo sic arguebat plato. si quis sciat istaz vniuersalem. omnis dualitas est par. et per eam velit adiscere istam pticularem. s. q̄ hec dualitas ē par. aut ergo sciendo istam vniuersalem. omnis dualitas ē par scitur simpliciter q̄ hec dualitas ē par. aut simpliciter ignoratur. si simpliciter scitur et adiscatur tunc adiscere erit scitorum reminisci. si vo simpliciter ignoretur. ergo simul ignorabitur ista omnis dualitas ē par. cum ista dualitas quam tu nō scis eē dualitatem sit vere dualitas. ¶ Ad istud argumentū respondebant antiqui q̄ sciendo istam ois dualitas est par non scitur vniuersaliter omnē dualitatem esse parem. sed solum scitur illam dualitatem esse parem. quam p̄scitur esse dualitatem.

¶ Istā solutionē reprobat ari. dupl̄r. primo sic. q̄z illud scitur cuius demonstratio habetur. sed p demonstrationez habetur notitia de oi dualitate simpliciter et non solum de dualitate que p̄scitur esse dualitas. ergo sciendo illam q̄ omnis dualitas est par. scit̄ vniuersaliter de oi dualitate q̄ ipa est par Secūda rō. nulla pmissa demonstrationis accipiebatur cum illo addito. quam tu scis eē dualitatez sed accipiebatur simpliciter d̄ oi dualitate. ergo ēt ista conclusio. ois dualitas est par. scitur simpl̄r de omni dualitate. et non solum de dualitate que prescitur eē dualitas. ¶ Tertia cōclusio tangit verā solutionem ad argumētum platonis que ē hec. nō est inconueniēs vt opinor adiscere de nouo illō qō scimus. dūmodo non sciam⁹ illud eodem modo q̄ adiscimus. vt si sciamus cōclusionē i vl̄i. et adiscam⁹ eam simpl̄r. idest in pticulari. et in p̄pa forma.

Secundo dubitatur. vtrum eodem actu itellectus possint cognosci pmisse et cōclusio demōstratōis. ¶ Respōdet̄ p duas suppōes. et duo dcā. ¶ Prima suppositio. Impossibile est plures actus itelligendi simul esse in eodē intellectu. Patet p auicēnam dicētē q̄ sicut impossibile est idē corpus diuersis figuris figurari. ita impossibile est eūdē itellectū diuersis actibus intelligēdi iformari. Et cōfirmatur. quia duo actus nō videntur habere maiorē incōpossibilitatē q̄ infiniti. ergo si in eodē intellectu posset eē simul duo actus itelligēdi etiā poterūt eē infiniti. quod ē icōueniēs. Itē cōtingit plura scire. intelligere vero n̄ sed hoc n̄ videtur verū nisi pp̄ter icōpossibilitatez actuum intelligēdi. et cōpossibilitatē habituuz. ergo licet pl̄es habitus possint simul esse in eodez intellectu. nō tamē pl̄es actus. ¶ Scda suppositio p aliū actū intellectus noster intelligit ppōnem et extrema ppositionis seorsū sūpta. Patet. q̄z intellectus noster duobus actib⁹ intelligit distincte et seorsū duo extrema ppōis et vno actu intelligit totā ppōnē. ergo alio actu cognoscit itellect⁹ noster ipam ppōem et extrema illi⁹. ¶ P̄m dcm̄. intellect⁹ noster simul et vnico actu intelligit ppositionez et extrema ppōnis seu terminos ppositionis et ipaz ppositionē. patet. q̄z intellect⁹ noster duobus actibus distinctis intelligit terminos distincte. et postea desinūt esse illi duo actus. et tūc intellect⁹ format vnū t'tium actum qui virtualiter cōtinet perfectionem duorū actuū pcedentiū. et illo tertio actu intelligit simul totā ppōnem et terminos eius. non tamē tanquam multa: sed p quāto habēt rationē vni⁹ complexi. ¶ Scdz dictū. et si tribus diuersis acti

bus itelligēdi itellect⁹ nr̄ cognoscat distīcte duas p̄missas sillogismi ⁊ cōclōnē. tamē eodē actu pōt sil' cognoscere p̄missas ⁊ cōclusionē. p̄ma pars pz. q2 cuilibet obiecto itellect⁹ corrn̄det propri⁹ actus itelligēdi. ſ3 due p̄misse seorsū sūpte ⁊ cōclusio sūt tria diuersa obā itellect⁹. ḡ in itellectu correspōdēt eis tres diuersi actus itelligēdi. Scōa pars patet q2 itellect⁹ vno prio actu itelligit maiorē. ⁊ postea alio actu distīcto a p̄cedēte itelligit minore3. ⁊ postea intelligit applicationē siue practicationē premissaꝝ ad ɔclusiōe3: ⁊ i fine discursus abiectis alijs actib⁹ p̄cedētib⁹ format vnū tertiū actū virtualit' ɔtinētē perfectionē actuū precedētiu3 per quē sil' itelligit ɔclusionē ⁊ pricipia. Et sic pz responsio ad dubiū. ℂ Posset tamē ꝓbabilit' supaddi vnū dc3 scilicet ꝙ non est impoſ'e pl'es actus itelligendi sil' eē in eodē itellectu. qd̄ patet. q2 alius ē actus quo intelligūtur extrema alicui⁹ ꝓpositiōis ⁊ ipa tota ꝓpō. q2 p̄m⁹ a secūdo separ̄: sed illi duo act⁹ sil' stāt in eodē intellectu. Impoſ'e ē.n. cōponere simplices t'minos ⁊ ɔpositionē intelligē sine intellectōe simplici t'minoꝝ. ergo sil' stāt. ℂ Et cōfirmat̄. q2 alio actu cognoscūtur extrema differētie. ⁊ ipa differētia inter extrema. sed intellectus sil' cognoscit aliqua extrēa ⁊ ponit dr̄ia3 iter illa. ergo illi actus sil' stāt. minor videt̄ nota p aristotelē 2⁰. de aia vbi videt̄ ꝓbare sēsū cōmunē cognoscere obiecta sē suū pticulariū p hoc ꝙ ponit dr̄ia3 inter illa.

Tertio Dubitat̄. vtrū maiore ⁊ minore cognitis: simul tēpore cognoscat̄ ɔclō. ℂ R̄ndet̄ p tres distīnctōes. ⁊ duo dcā. ℂ Distinctio prima ē hec. maior ⁊ minor possūt dupliciter itelligi. vno modo seorsū ⁊ distincte: alio modo sil' ⁊ ɔiūcte siue vt sūt ptractate. Dicunt̄ aūt p̄misse ptractate. quando minor scit' esse debite sūpta sub maiore. ℂ 2ᵃ distinctio. aliq̄ dn̄r sil' tēpore dupliciter. vno mō simultate adeq̄tōis. ⁊ sic illa dn̄r simul tpe que sūt in eodem tpe p̄cise ⁊ adeq̄te ita ꝙ tps mēsurās duratōe3 vni⁹ p̄cise mēsurat duratōem alteri⁹. sic ꝙ in quocūq3 tpe veꝝ est dicere ꝙ vnū ē: in eodē tpe veꝝ ē dicere aliud eē. ⁊ sic p̄misse applicate ⁊ ɔclō nō cognoscūtur sil' tpe. Alio modo aliq̄ dn̄r sil' tpe simultate imediatōis q̄ sic se habēt ꝙ vnū ē stati3 post reliquū. ita ꝙ iter tps mēsurās duratiōe3 vni⁹: ⁊ tps mēsurās durationē alteri⁹ nō est aliqd̄ tps mediū. ⁊ sic cognitis p̄missis applicatis sil' tēpore cognoscit' ɔclusio. ℂ 3ᵃ distinctio. duplex ē cognitio. scilicet in vniuersali. ⁊ in particulari. Cognitio in vniuersali ē cognitio alic⁹ nō in se: sed i suo antecedēte. sed cognitio in particulari ē cognitio alicui⁹ i se ⁊ i ꝓpria forma. ℂ Primū dictū. ɔclusio cognoscit' i vl'i simul tēpore simultate adeq̄tōis cū p̄missis applicatis. sed in pticulari cognoscit' cū p̄missis applicatis sil' tēpore simultate imediatōis. ℂ Scd̄3 dictū. p̄misse ptractate p̄us natura cognoscūtur q̄3 ɔclusio. ſ3 simul tēpore. Prima ps pat3. q2 cā prior est natura suo effectu. sed cognitio p̄missaꝝ applicataꝝ ē cā cognitionis ɔclusionis. igit' cognitio p̄missaꝝ prior ē natura q̄3 cognitio ɔclusionis. Scōa ps pat3 q2 posita causa totali sufficiēte ⁊ nō ipedita ponit' effect⁹. ſ3 cognitio p̄missaꝝ applicataꝝ est cā totalis ⁊ sufficiēs cognitōis cōclōnis. ergo p̄misse applicate sil' tēpore cognoscūtur cū ɔclusiōe

Ad rationes Ante oppositū. ℂ Ad primā dicitur ꝙ ſ3 cognitio ⁊ qd̄ adiuicē opponant̄. nō tamē q̄stio ⁊ p̄cognitio: ⁊ ideo tot sūt qōes quot sūt cognitōes. ñ aūt sūt tot p̄cognitōes. ℂ Ad scōa3 patuit solutio ex primo notabili. ℂ Ad t'tiā dr̄ ꝙ aristo. i q̄rto methaphisice ostēdit p̄mū pricipiū solū a posteriori ⁊ per rōes thopicas. ⁊ etiā i hoc libro ñ ōndit diffōem subiecti ⁊ passiōis vt eas ōndat vl' demōstret. sed ponit eas p mōd quarūdā suppōnū. Et ad ɔfirmatō3 patuit solutio ex p̄mo notabili.

Queritur Utrꝝ due diffōes scire sint i textu sufficienter assignate. ℂ Et videt̄ ꝙ nō. q2 d̄ ente ē3 ꝙ ens est scia. ⁊ tamē ens non habet cās. g⁰ scire ñ acquirit' p causā. ℂ Scd̄o sic. de cōtīgētib⁹ natis ē sciētia. ⁊ tamē ɔtigētia nata possūt aliter se habere: ergo scia nō ē eoꝝ que ñ possunt alit' se h̄re. ℂ Tertio sic. de rebus gn̄abilib⁹ ⁊ corruptibilibus ē scia: ⁊ tamē possunt aliter se habere ergo ⁊c̄. ℂ In oppo^m tamē ē aristoteles.

Primo Sciēdū ꝙ p declaratione terminor ponūt' q̄ttuor distīctōes. p̄ma distīctio. scire s'm liconiēsē capit' q̄drupl'r. sc3 cōiter. ꝓprie. ⁊ magis ꝓpe. ⁊ maxime ꝓpe. Scientia cōiter capta ē ɔphēsio cuiuslibet v'itatis. ⁊ sic sciūtur ɔtigētia erratica siue ad vtrūlibet. Sciētia ꝓprie dcā est ɔprehēsio veritatis eoꝝ que semp vl' frequētius vno modo se habēt. ⁊ sic sciunt̄ ɔtingētia nata. S3 sciētia magis ꝓprie ē ɔprehēsio veritatis eoꝝ que semp vno mō se habēt. ⁊ sic i mathematicis sciūtur pri^a ⁊ ɔclusiones. Scia v'o ꝓprijssime capta ē ɔphēsio v'itatis eius qd̄ ē imutabil'r p ɔphēsiōem cāe imutabilis i essēdo ⁊ i cāndo a qua ipm habet eē immutabile. ⁊ sic capit' i diffōe scire. ℂ 2ᵃ dr̄. duplex ē mod⁹ scire. q̄dā ē scire simplicit'

quo cogscit res in pticulari ꝛ in ppa forma. alius ē mod⁹ scire fm accñs siue sophistico modo ꝛ est cognitio rei in alio. sic quādo pticulare cogscit in vli. vel ps in suo toto. vel accñs i suo subo. vel effect⁹ in sua cā. ꝛ sic ɔclo cogscit in pmissis. ℂ 3ᵃ distin° hec ppō. scire ē cām pp quā res est cognoscere: pt habere duos sēsus. pmus est ɔposit⁹. ꝛ tunc sic explicat. scire ē cogscere cāz esse cām ppter quā res ē ꝛ sic nō capit h. qꝛ tē pticula sequēs. s. ꝛ qm illius ē cā supflueret. Ali⁹ ē sēsus diuisus q pōt sic explicari. scit ē cogscere illā rē pp quā ē illa res. ℂ 4ᵃ di°. cā pōt duplr sciri. vno mō absolute ꝛ seorsum ab effectu. ꝛ tal' cognitio cāe non fac nos cogscere effectū. alio mō pt cogsci cā respectiue. vt. s. est applicata ad effectū. ꝛ sic fac scire effectū.

Secundo Sciēdū est q 2ᵐ caᵐ huius tractatus ɔtinet qttuor ptes. In q̄rū pma determinat de fine sillogismi dmōstrati: q finis ē scire: ꝛ ɔtinet qttuor ɔclusiones. ℂ Quarū pma tāgit diffinitiōez scire. ꝛ ē hec. Scire aūt opinamur vnūqdq simplr ꝛ nō sophistico mō qd est scdm accidēs cū causā arbitrāur cognoscere ppt quā res ē. ꝛ qm illi⁹ est causa. ꝛ ñ est ɔtigere aliter se hrē: Hāc diffōnē pbat aristoteles a signo p communē estimationez oium. qꝛ tā sciētes q̄ ñ sciētes vtunt aliquo modo scire. sed oēs vtūtur scire eo mō quo diffinitū ē. ergo ꝛc. mior patz. qꝛ tam sciētes q̄ ñ sciētes opinant se habere sciam qꝛ credūt habere cāz ꝛ ñ habēt. sicut sophistici: sed sciētes habēt cām ꝛ sciūt p cām. ergo signū est q scire ē bene diffinitū ℂ 2ᵃ ɔ°. tāgit vnū corre ᵐ qd est tale. cui⁹ ppe ē scia illud ē ipossibile aliter se habere. ℂ 3ᵃ ɔclusio se excusat de detmiatiōe alioꝝ modoruz scire ꝛ ē hec. si sit aliqs ali⁹ mod⁹ scire dicet iferius ℂ Quarta ɔ°. tāgit fam diffōem scire. ꝛ ē hec. scire ē p dmonstratōem itelligere. ℂ Extra textum ē aduertēdū q in pma diffōe scire tāgūtur qttuor ɔditiones que vidētur exigi ad h q de aliquo ppe habeat scia. Nā pmo reqrit cā ipius scibilis. qd d notat p pmaz pticulā. cū dr. cū cāz arbitramur cognoscere. 2° reqrit imediatio cāe. qd denotat per fam pticulā. s. ppter quaz res ē. Tertio reqritur applicatio cause ad effectū siue premissarum ad ɔclonē. qd denotatur p illā particulaz. ꝛ quoniam illi⁹ est cā. Quarto reqritur pprietas ɔclois scibilis ꝛ cause eius scilicet pmissaꝝ. qd tangitur per istā pticulā. ꝛ non ē ɔtingere alit er se habere.

Tertio Sciēdū q circa hūc textuz icidunt tres difficultates. ℂ Prima est hec Utrū ad pfectam notitiam alicui⁹ necesse sit oēs cās cognoscere. ℂ Rñdetur p vnā distictiōez. ꝛ duo dicta. ℂ Distinctio ē hec. duplr pōt aliqd sciri pfecte. vno° perfectiōe certitudis ꝛ euidētie. ꝛ sic illud scitur perfecte de quo habem⁹ notitiā certā ꝛ euidentē per pricipia certitudinalit ꝛ euidenter nota. Alio modo scitur aliquid perfecte pfectiōe totalitatis ꝛ cōpletiue. ꝛ sic illa cōclusio scit pfecte isto mō q scitur euidenter per oia media p que pōt sciētifice dmōstrari. ℂ Priᵐ dictū ad perfecte aliquid sciēdū perfectiōe certitudis ꝛ euidētie non ē necesse scire quālibet cām ei⁹. pz quia quelibet cā est mediū sufficiens ad causādum notitiam sciētificā de suo effectu. sz qlibz talis notitia ē perfecta perfectione certitudis ꝛ euidentie. ergo ꝛc ℂ 2ᵐ dictū. ad pfecte aliqd sciēdū perfectiōe totalitatis et cōpletiue necesse ē cognoscere quālibet causaz eiu⁹ qꝛ alias nō scirent omnia media p que talis effectus natus ē sciri: ℂ Scda difficultas. vtꝝ obiectum scibile debeat esse necessariū ꝛ icorruptibile. ℂ Rñdetur p tres distinctiones. ꝛ duo dca. ℂ Pria distictio ē hec. duplex ē obiectū scibile. s. ɔplexū. sicut cōclusio. Aliud ē icōplexū. sicut subiectum cōclusiōis. ℂ Secūda distictō. duplex ē necessitas. quedaz ē necessitas que ē differētia vl passio ppōnis. ꝛ talis opponit falsitati. ꝛ sic illud ē necessariū qd nō potest esse falsum. alia ē necessitas que ē differētia entis. ꝛ illa opponit ñ entitati. ꝛ sic illud ens dicit necessariū qd nō pōt esse nō ens: ℂ Tertia disti°. quiditas significata per sōz conclusionis habet duplex esse. quodā ē eē qditatiuū. ꝛ tale esse habuit ab eterno icorruptibilr ꝛ immutabiliter. habet etiā eē existētie qd de nouo acquirit per actionem generantis. ꝛ secūdū tale eē quelibet res creata ē corruptibilis. ac ēt possibilis aliter se hrē. ℂ Primū dcz. obm scibile ɔplexum est neciuz necitate opposita falsitati. pz. quia tale obm est ɔclusio demonstratiōis que nunq potest esse falsa. ergo ꝛc. ℂ Secūdū dcm. obm scibile incomplexū necio ꝛ incorruptibilr est ēs: ꝛ habet eē qditatiuū imutabile ꝛ ipossibile alit se hrē. ℂ Tertia diffi. vtꝝ ppōis scibil' notitia sit scia ppriissime dcā. ℂ Rñdet p duas suppōes ꝛ vnū dcm. ℂ pᵃ suppō est h. ppositio scibil' ē ppō necaria ꝛ dubitabilis nata fieri euidēs per ppositiones necessarias ꝛ euidentes p discursū sillogisticū ad ipaz applicatas. ℂ 2ᵃ suppositio. ad h q aliq ppositio sit ppriissime scibil' qttuor ɔditiones reqrunt. Pria q sit necaria. patz per istaz pticulaz. ꝛ ñ ē ɔtingere aliter se habere p quaz excludunt euidentes notitie propositionū ɔtingētiū q non sūt sciētifice. Se

cũda ꝯditio. ꝙ ſit dubitabilis. q̃ quelibet cõcluſio demõſtrationis ē queſtio vere ſcibilis. mõ queſtio ē dubitabilis ꝓpoſitio. ⁊ ꝑ hoc excludũtur oēs propoſitiões ꝑ ſe note que ex quo nõ ſũt dubitabiles ñ ſũt etiã ſcibiles. Tertia ꝯditio. ꝙ talis ꝓpoſitio ſit nata fieri euidẽs ꝑ p̃ores ꝓpoſitiões neceſſarias ⁊ euidentes ⁊ ꝑ hoc excludũtur alique ꝓpoſitiones neceſſarie ⁊ dubitabiles que ſũt nate fieri euidentes ꝑ expiẽtiã. ſicut iſta ignis ē calidus. Quarta cõditio. ꝙ tales p̃miſſe applicẽtur ꝯcluſioni ꝑ diſcurſũ ſillogiſticũ. ❡ Dictũ eſt iſtud. cuiuſlibet ꝓpõis ſcibilis cui ꝯpetũt ꝯditiões p̃us poſite notitia ē ſcientifica ꝓpriiſſime dicta. pꝫ ꝑ diffinitiõeꝫ ꝓpõnis ſcibilis ꝓpriiſſime dicte p̃us poſite.

Concluſio Reſpõſalis. Due diffinitiones ſcire ſũt i textu ſufficiẽter poſite. pꝫ ex dictis i 2° notabili.

Primo Dubitat̃. Utꝝ due diffinitiões demõſtratiõis ſint i textu ſufficiẽter poſite. ❡ Pro reſponſiõe ſupponitur ꝙ ariſtote. i ſecũda pte hui⁹ capituli d̃terміat de ſillo d̃mõſtratiuo ⁊ ꝯtiet qͥnqꝫ cõcluſiões. ❡ Quaꝝ p̃ma tãgit diffinitiõeꝫ demõſtrationis ſũptã ex pte finis. ⁊ ē h̃ Demõſtratio ē ſill'ᷤ apoteticõ. ideſt faciẽs ſcire. dr̃ eni apoteticõ. ab ypos qḋ ē de. ⁊ diſus qḋ ē diſciplina. quaſi ſill'ᷤ diſciplinalis. vel ſill'ᷤ de diſcipliã Et addit ari. ꝙ demõſtratio dr̃ cẽ ſill'ᷤ diſciplinalis ſiue ſciẽtialis ñ q̃ ea vterẽtur alie ſcie. ſꝫ q̃ i habẽdo eã demõſtrationẽ etiã habem⁹ ſciẽtiã. ❡ 2ᵃ concluſio tãgit diffinitionẽ demõſtratiue ſcie ſiue ſill'i demõſtratiui ſũptã ex pte materie ⁊ ē hec. Sill'ᷤ d̃mõſtratiu⁹ eſt ſill'ᷤ ꝓcedẽs ex p̃mis veris ⁊ imediatis notiorib⁹ ⁊ p̃orib⁹ cauſiſqꝫ cõcluſiõis. Et addit ari. ꝙ talis demõſtratio ꝓcedit ex ꝓpriis. eo ꝙ ꝓcedit ex p̃ncipiis p̃mis ⁊ veris. p̃ncipia aũt p̃ma ⁊ vera ſũt ꝓpria. g̃ demõſtratio ꝓcedit ex propriis ❡ 3ᵃ ꝯcluſio tãgit drĩaꝫ iter ſill'ꝫ ſimpl'r ⁊ ſill'ꝫ d̃mõſtratiuũ. q̃ ſill'ᷤ ſimpl'r nõ neceſſario ꝓcedit ex premiſſis veris ⁊ imediatis. ⁊ ideo ñ facit ſciẽtiã. ſꝫ ſillogiſm⁹ demõſtratiu⁹ neccͥo ꝓcedit ex p̃miſſis veris p̃mis ⁊ imediatis. ⁊ agenerat ſciẽtiaꝫ. ❡ 4ᵃ cõcluſio declarat pticulas poſitas i diffinitiõe materialis demõſtratiõis. ⁊ p̃mo ꝓbat ꝙ ſill'ᷤ demõſtratiu⁹ ꝓcedat ex veris. q̃ ꝯcluſio demonſtrationis ē v̾a. g̃ ⁊ p̃miſſe ſũt v̾e. tꝫ ꝯña. q̃ ꝯ̊ v̾a ñ ſcitur niſi ex p̃miſſis veris. añs pꝫ q̃ qḋ nõ ē ñ ꝯtigit ſcire. vt ꝙ dyametros ſit ſymetros. 2° ꝓbat ꝙ ꝓcedit ex primis imediatis ⁊ idemonſtrabilibus. q̃ ꝯcluſio non ſcitur niſi ꝑ demonſtrationẽ. vl' g̃ p̃miſſe illi⁹ d̃mõſtratiõis ſũt idemõſtrabiles. vel ñ. ſi ſic. habet̃ ꝓpoſitũ. ſi ñ. ergo ꝑ eas ñ ſcietur ꝯcluſio niſi ꝑꝫ accidẽs eo ꝙ tales p̃miſſe ñ faciũt ſcire ꝯcluſionẽ niſi p̃us fuerit demonſtrate. 3° probat ꝙ ꝓcedat ex cauſis q̃ ꝯcluſio ſcit̃ ꝑ premiſſas. ergo premiſſe ſũt cauſe ꝯcluſiõis. tenet ꝯña q̃ ſcire ē cauſã rei cognoſcere Quarto probat ꝙ procedat ex p̃oribus ⁊ notioribus. q̃ procedit ex cauſis. ergo procedit ex notioribus ⁊ prioribus. tꝫ ꝯña q̃ oĩs cauſa ē prior ⁊ notior ſuo effectu. Et ſubdit ꝙ p̃miſſe ñ ſolum ſunt p̃ores altero modo. ſ. in eſſendo. ſed etiã i itelligendo ⁊ ſciendo. ❡ Quinta ꝯcluſio ē hec. p̃ora ⁊ notiora dicũtur dupl'r. ſ. ſimpl'r. ⁊ quo ad nos. ñ eni idẽ eſt p̃us natura. ⁊ prius quo ad nos. neqꝫ natura notius et nobis noti⁹. dicunt̃ aũt quo ad nos p̃ora ⁊ notiora que ſũt ꝓximiora ſenſui. Sed illa dicunt̃ priora ⁊ notiora ſimpl'r. que ſũt a ſenſu remotiora. cꝰ ſunt vniuerſalia. ſingularia v̾o ſũt ſenſui proximiora Et ſubiũgit ꝙ demonſtratio procedit ex propriis q̃ demõſtratio ꝓcedit ex p̃mis. vt patuit. ergo ꝓcedit ex ꝓp̃is. Jdẽ eni dico p̃mũ ⁊ ꝓpꝛiũ.

Secundo Dubitatur. Utrum iſta conſeq̃ntia ſit bona. quod non eſt non eſt ſcire. ergo demonſtratio procedit ex veris. Et videtur ꝙ non. quia verum procedit aliquando ex falſis. ergo ſi concluſio ſit vera nõ oportet premiſſas eſſe veras. ❡ Jn oppoſitum arguitur per philoſophũ qui facit illaꝫ ꝯſequẽtiaꝫ. ❡ Pro reſponſione premittitur vna ſuppoſitio. ſ. ꝙ hec propoſitio. demonſtratio facit ſcire concluſionem. poteſt habere duos ſẽſus. vno modo ꝙ ſit locutio gratia partis eo modo quo dicimus ſanari quia torax ſanatur. ⁊ ſic demonſtratio facit ſcire concluſionem quia vna pars demonſtrationis ſcilicet premiſſe facit ſcire concluſionem. Alio modo poteſt eſſe locutio gratia totius. ⁊ ſic demonſtratio ñ facit ſcire ꝯcluſioneꝫ ex quo ꝯcluſio ē ps itegralis demõſtrationis. Tũc rñdetur ad dubiuꝫ affirmatiue. qḋ pꝫ q̃ bene ſeq̃tur. quod ñ ē ñ ſcitur. g̃ qḋ ſcit̃ ē verũ. ⁊ vltra qḋ ſcit̃ ē verũ. ergo qḋ ſcit̃ illḋ ſcit̃ ex veris. ⁊ ꝑ ꝯñs demonſtratio ꝓcedit ex veris. p̃ma ꝯña ꝓbat̃. q̃ bene ſeq̃t̃. quod ñ eſt ñ ſcitur. ergo quod ſcitur ē per ꝯñam ecõtrario. Et vltra qḋ ſcitur ē. g° quod ſcit̃ ē verũ. quia idẽ ē eſſe ⁊ eſſe veruꝫ. ſecũda ꝯña pꝫ. ſcilicet iſta. quod ſcitur ē verũ. ergo qḋ ſcitur illḋ ſcitur ex veris. quia verũ ñ ſequitur ex falſis propter quid nec d̃monſtratiue. vt patuit ſecundo priorum. Ex hoc patet quid ſit dicenduꝫ ad rationem concludentem oppoſitum.

Tertio dubitatur. Utrū nō ens possit sciri. respōdet̄ p duas distīctiōes ꝛ vnū dcm̄. ¶ Prima distinctio ē hec. duplex ē nō ens. quoddā ē nō ens cōplexū. ꝛ sic quelibet ꝓpositio falsa ē nō ēs. Aliō ē n̄ ens icōplexū. ꝛ sic illō qō ē ipole eē vł ꝓhibitū dr̄ nō ens. sicut chimera. ¶ 2ª distinctio. ꝓpositio falsa pōt dici ens cōplexū dupłr. vno mō intrīsece ꝛ formałr ita ꝙ entitas ꝓpōnis false sit ētitas cōplexa. ꝛ sic quelibꝫ ꝓpō falsa dr̄ ens ꝯplexuꝫ Alio mō extrīsece ꝛ ab obiecto siue significato ei⁹ ꝛ sic illa ꝓpositio ē ēs ꝯplexū cui⁹ sigificatū totale ē ens. sic ꝙ ē ita sicut ipa significat. illa āt ꝓpō cui⁹ significatū totale ē n̄ ens dr̄ eē n̄ ēs ꝯplexū. ¶ Dictū ē istō. nullū nō ens ē scibile. pꝫ p̄mo de n̄ ente icōplexo. qꝛ oē scibile icōplexuꝫ est diffinibile. sed n̄ ēs icōplexū n̄ est diffinibile. ğ nec scibile. 2º pꝫ ideꝫ de n̄ ēte ꝯplexo. qꝛ nullū falsū est scibile. sed n̄ ens ꝯplexū ē falsū. ğ n̄ ēs ꝯplexū n̄ ē scibile. maior pꝫ qꝛ d̄mōstratio debet ꝓcedere ex veris p̄missis q̄ sūt cause ꝯclusiōis. sed verū n̄ est cā falsi. ergo ꝛc. Et si querat̄ quomodo p̄misse sūt cāe ꝯclusiōis. R̄ndet̄ ꝙ p̄misse demōstratiōis pn̄t capi tripłr. vno mō ꝓ ipis ꝓpositiōib⁹ vocalib⁹ ex qb⁹ demōstratiue infertur vna ꝯclusio vocalis. ꝛ sic p̄misse n̄ sūt cāe cōclusionis. qꝛ vna vox n̄ est cā alteri⁹ vocis. Alio mō pn̄t capi p̄misse ꝓ suo totali significato. ꝛ etiā ꝯclusio ꝓ suo totali significato. ꝛ sic p̄misse sūt cāe totalis ꝯclusiōis. qꝛ sic esse sicut significat̄ p p̄missas ē cā quare sic ē sicut significat̄ p ꝯclusioneꝫ. Tertio pn̄t capi p̄misse ꝓ notitijs causaꝝ ꝛ ꝯclusio ꝓ notitijs ꝯclusiōis. ꝛ sic p̄misse sūt cause ꝯclusionis. qꝛ notitia siue cognitio illaꝝ p̄missarum est causa cognitionis conclusionis.

Ad rationes Ante oppositum. Ad p̄mā dr̄ ꝙ lꝫ entis i sua simplici qditate ꝯsiderati n̄ sit aliqua cā. tn̄ entis ꝯsiderati p habitudinē ad passiones demōstrabiles de ipso ē bene aliqua cā p quā de eo demōstrant̄ ille passiones. ¶ Ad secūdā dr̄ ꝙ lꝫ ꝯtigētia nata nō sint sēp. tn̄ ꝓpositiōes i qbus p̄dicant̄ eoꝝ ꝓpria d̄ ipis sūt necessarie ꝛ sēp vere. ¶ Ad tertiaꝫ dr̄ ꝙ lꝫ res naturales sint corruptibiles in esse existentie. sunt tamen incorruptibiles quantum ad eē existentie ꝛ qditatiuū eaꝝ. ¶ Et hec de q̄stiōe.

4 **Queritur** Utrū quelibꝫ ꝓpositio imediata sit p se nota. ꝛ
q econtra. ¶ Et arguit̄ ꝙ quelibꝫ ꝓpositio imediata sit p se nota. qꝛ oīs ꝓpositio idemōstrabilis. ē p se nota. sed q̄libet ꝓpō imediata ē idemonstrabilis. ergo q̄libet ꝓpositio imediata ē p se nota. maior pꝫ qꝛ ꝓpō indemōstabilis pōt eē nota p se. ꝛ n̄ p aliō qꝛ tūc eēt d̄mōstrabilis ergo p se nota. ¶ 2º sic. illa ꝓpositio ē per se nota qua non ē altera p̄or necꝫ notior. sed ꝓpō imediata ē h⁹. ergo ꝛc. ¶ 3º arguit̄ sic. ꝓbādo ꝙ non oīs ꝓpō p se nota sit imediata. qꝛ aliqua talis ē demōstrabilis. ergo n̄ ē imediata. ¶ In oppoᵐ ē aristo.

Primo Sciēdū ē. ꝙ ꝓ declaratione terminoꝝ ponūtur due diffinitiōes. quarū p̄ma ē ꝓpositionis imediate. q̄ sic i textu diffinitur. ꝓpō imediata est q̄ n̄ est altera p̄or necꝫ notior ¶ 2ª diffinitio ē ꝓpositiōis p se note que sic a quibusdā diffinitur. ꝓpositio p se nota est ꝓpō imediata q̄ vel alia sibi equiualens i significando nata est eē naturaliter nota cuilibꝫ vtenti rōne absqꝫ indigētia notitie alicuius extrinseci. ¶ Ex q̄ diffinitione eliciunt̄ q̄tuor ꝯditiōes requisite ad hoc ꝙ aliq̄ ꝓpō sit p se nota. p̄ma ē ꝙ sit ꝓpō imediata. qꝛ propositio p se nota. sic dignitas ē spēs ꝓpōnis imediate. Ex quo seq̄tur ꝙ nulla ꝓpō demōstrabilis ē p se nota. cū nulla talis sit imediata. 2ª conditio ꝙ talis ꝓpō nata sit eē naturałr nota cuilibꝫ. vel salteꝫ aliq̄ sibi equiualēs i significādo. qꝛ eadē ꝓpō numero cuilibꝫ nō ē p se nota. 3ª conditio ꝙ sit nata esse nota cuilibet vtēti rōne. ꝛ p hoc excludūtur aliq̄ ꝓpositiōes q̄ lꝫ sint certitudialiter note alicui. nō tn̄ cuilibꝫ. 4ª conditio ꝙ sit nota absqꝫ idigentia notitie alicuius extrīseci. qꝛ tūc n̄ eēt p se nota sꝫ aliud extrīsecū posset notificari. nō tn̄ p hoc excludit̄ notitia termioꝝ qꝛ ipa n̄ est extrīseca sed itrīseca ꝓpositiōi. ꝛ huic diffinitioni satis ꝯcordat diffinitio ꝓpōis p se note a scoto posite. ꝓ q̄ p̄mittūtur due suppositiōes. ¶ Quaꝝ p̄ma ē. nulla ꝓpositio pōt alicui itellectui eē nota sine notitia suoꝝ termioꝝ sed oīs oratio fit nota p termios. vt pꝫ p ph̄m p̄mo hui⁹ dicētē ꝙ p̄ma p̄ncipia cognoscim⁹ iquātū termios cognoscim⁹. ¶ 2ª suppō est hec. cuꝫ dr̄ ꝓpositio p se nota. hec deterīatio p se n̄ excludit generalit̄ qd̄cūqꝫ quod pōt eē causa notificatiōis ꝓpositionis. sed solū excludit quācūqꝫ causaꝫ vel rōnē que est extra p se conceptū propositionis per se note. p̄ma ps pꝫ. quia nō excludit termios vt dicebat prima suppositio. nulla eniꝫ est propositio p se nota seclusa notitia termioꝝ. Secūda ps pꝫ. quia hec d̄termiatio p se excludit oē illud qō pōt eē medium ad demōstrādū talem propositioneꝫ. sed tale mediuꝫ oportet esse extra per se conceptū terminoruꝫ vel saltem alterius termini propositionis ¶ Ex his duabus suppositionibus īfertur talis diffinitio propositiōis per se note. Est eni illa que ex ꝓprijs

terminis que sūt aliquid eius. ⁊ nō p aliquid aliud qd̄ sit extra termiōs hʒ euidētē veritatē. hoc ē. ꝙ p nullā aliā veritatē ꝯplexā cuiuscūq; ꝓpositiōis hʒ euidētiā vt ista. oē totū ē maiꝰ sua pte.

Secundo Sciendū ꝙ i tertia pte huius capituli docet aristo. de propositione imediata. ⁊ itendit decē ꝯclusiōes. ¶ Prima ꝯclusio ostēdit qd sit pncipiū demōstrationis. ⁊ est hec. ꝙ pncipiū demonstratiōis dʒ eē propō imediata: ¶ Scd̄a ꝯ̄ est hec. ꝓpō imediata ē qua non ē alia prioꝛ. ¶ Tertia conclusio ē hec. propō ē enunciationis altera pars enunciās vnū de vno. ¶ 4ᵃ ꝯclusio ē hec. ꝓpositio dyaletica ē que simil̄r accipit quālibʒ ptē ꝯtradictionis idīnter. ¶ Quita conclusio est hec. ꝓpositio demōstratiua ē ꝓpositio accipiens determiate alterā pteʒ ꝯ̄ditionis. s. pteʒ veram. ¶ Sexta ꝯ̄ ē hec. enūciatio est q̄ accipit quālibʒ ptē cōtradictiōis. ¶ Septima ꝯclusio. ꝯ̄dictio est oppositio cuiꝰ secūdū se nō ē dare mediū. ¶ 8ᵃ cōclusio est hec. affirmatio ē ps contradictiōis affirmās aliquid de aliquo. Sed negatio ē ps cōtradictiōis enūcians aliquid ab aliquo. ¶ 9ᵃ cōclusio inuit quādam diuisionem. ⁊ diffinit mēbra illiꝰ diuisionis. diuisio ē hec. propositionū imediataꝝ alia ē ꝓpositio. alia vero digitas. propositio ē propō imediata quā n̄ ꝯtigit dmōstare. ⁊ quā n̄ ē nec̄e quēlibet adiscētē habere. idest non est necesse illuʒ qui debet edoceri i aliqua scia cognoscere ꝙ talis positio sit vᵃ. sed dignitas est maxia quā nō est necesse demonstrare tn̄ ē necesse quēlibet docēdū habere. Et ꝙ sint alique tales maxie probat aristoteles qꝛ in vsu cōi ꝯsueuerūt ponere quasdā maximas. ergo signū ē ꝙ sūt alique maxie. ¶ Decima cōclusio tangit diuisionem pōnis. ⁊ diffinitiones mēbrorum eiꝰ. Diuisio ē hec. positionū alia ē suppositio ⁊ alia est diffinitio. Suppositio est positio quanlibet partem enūciatiōis accipiēs. s. affirmatiuā ⁊ negatiuam. Sed diffinitio nō est accipiēs quanlibʒ pteʒ enūciationis. ꝙ aūt diffinitio sit positio ⁊ non suppositio probat ari. primo primam parteʒ. qꝛ i diuisibile ꝓm quātitatē ē diffinitio vnitatis. ⁊ tn̄ ē positio qꝛ arismeticꝰ ponit eā. igit̄ ⁊c̄. 2ᵐ pʒ. qꝛ indiuisibile ꝓm quātitatē. ⁊ eē idiuisibile ꝓʒ quātitatē. nō sunt idē sicut n̄ ē idē vnitas ⁊ eē vnitatē. sed pmū. s. idiuisibile ꝓm quātitatē ē diffinitio. 2ᵐ vo qd̄ ē eē idiuisibile ꝓʒ quātitatē ē suppō. g̃ diffinitio n̄ ē suppō.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hūc textū incidūt tres difficultates. ¶ Prima est qualiter differūt propositio dyaletica. ⁊ enūciatio Et vr̄ ꝙ sint idē. qꝛ vtrisq; cōpetit eadeʒ diffinitio. s. hoc qd̄ ē similiter accipere quanlibʒ pteʒ contradictionis. R̄ndetur per vnam distinctionē. qꝛ propositionis duplices sūt ptes. quedā sūt ptes itegrales. vt subm̄ ⁊ p̄dicatū. ⁊ de istis nihil ē ad p̄ns. alie sūt ptes subiectiue. ⁊ iste sūt duplices. qꝛ quedam sumūtur ex pte forme siue copule propōnis. cꝰ sūt propositio affirmatiua. ⁊ propositio negatiua. alie sūt que sumūtur ex pte materie vel cōditiōes materiales propositionis. cꝰ sūt verū. falsū. necessarium. probabile ⁊ iprobabile. ⁊ isto modo capit̄ in proposito. i diffinitione propositionis dyaletice. sʒ primo modo sumebat̄ i diffinitiōe enūciatiōis: ¶ 2ᵃ difficultas. ad quid pōt cognosci si aliqua propositio sit imediata. R̄ndetur ꝙ p duas conditiones q̄ ex textu eliciūtur. Prima cōditio ē ꝙ talis propō sit vera. Secūda ꝯditio ē. ꝙ p̄dicatū talis propositionis de nullo prius predicetur q̄ꝫ de subo. Ex q̄ sequitur ꝙ nulla conclusio demonstrabilis est propositio imediata. Ex textu etiā habentur due cōditiones requisite ad hoc ꝙ aliqua propositio possit eē positio. Quaꝝ pma ē. ꝙ non sit demonstrabilis Secūda conditio ē. ꝙ n̄ sit necesse ꝙ qlibʒ adiscēs volēs doceri assentiat ei. siue sciat eaʒ eē verā. Similiter ex textu possunt elici due conditiones ipiꝰ dignitatis. pma conditio ē ꝙ sit propositio imediata Secūda est ꝙ sit nota cuilibet qui debet edoceri. ⁊ ista aliquando vocatur maxima. aliquando vero communis animi conceptio ⁊ quādoq; propositio per se nota. ¶ Tertia difficultas est hec. Utꝝ ois propositio in qua predicatum est de diffinitione quiditatiua subiecti sit per se nota. ⁊ etiam econtra. respondetur primo ad primam partem. ⁊ hoc negatiue. qꝛ aliq̄ talis propositio cogitis terminis pōt eē dubia vtenti ratione. ergo n̄ quelibet talis est p se nota. tʒ ꝯ̄ña per diffinitionem propositionis per se note superius positā. antecedens pʒ de ista propositione: albedo est coloꝛ. que est dubia ceco. ⁊ etiaʒ de istis propositionibus. intellectus est substantia. intellectus est qualitas. que multis philosophis sūt probleumatice. Dicitur secundo ꝙ non cuiuslibet propositionis per se note p̄dicatum est de diffinitione quiditatiua subiecti vt pʒ d ista. si aliqua eidē sunt equalia. illa inter se sūt eq̄lia.

Conclusio Responsalis. Quelibet ꝓpositio per se nota ē imediata. sʒ non ecōtra. pʒ quia propositio per se nota ⁊ dignitas ideʒ sunt. sed dignitas est species propositiōis imediate. ergo etiam propositio per se nota ē species propositionis imediate. Secunda pars pʒ. qꝛ propositio in qua p̄dicatum est de diffinitione qui

ditatiua subiecti est immediata. sed non omnis ta
lis est per se nota. Et hec de q̄stiõe.

Primo Dubitat̃. vtꝝ sit necesse magis cre
dere ⁊ scire ꝑncipia ꝗ̃ cõclusionē.
Et videtur ꝙ non. quia cõtigit ꝑ sēsū credere con
clusioni sine demostratõe: vt si qs videret lunam
eclipsari haberet credulitatem de hac cõclusione
luna eclipsat̃. ⁊ tamē ignoraret principia illiꝰ cõclu
sionis. ḡ ⁊c̃. ¶ Scd̃o sic. credulitas cõclusionis est
acq̄sibilis per plura media. ergo magis ē credēdū
cõclusiõi ꝗ̃ pricipijs. tenet ꝯña. qꝛ quodlibꝫ mediū
demōstratiuū auget credulitateꝫ demōstratõis ꝑ
ipsū demōstrate. ḡ ⁊c̃. ¶ R̃ndet̃ ad dubium sup
ponēdo ꝙ aristoteles i q̃rta hꝰ capituli comparat
notitiā p̃missarū ad notitiā cõclusionis penes ma-
gis ⁊ minus. ⁊ itēdit q̃ttuor cõclusiões. ¶ Quarū
prima ē hec. in omni demōstratione pricipia sunt
magis nota ꝗ̃ ꝯclusio. Patet qꝛ illa que sūt scita
ex se. ⁊ ꝓpt̃ que alia sciūt̃ sūt magis scita. sed prin
cipia demostratiõis sūt scita ex se. ⁊ propter ipsa
sciūtur conclusiões. ergo ipsa sūt magis scita. ma
ior patet. qꝛ ꝓpt̃ vnūqd̃qꝫ tale. ⁊ illud magis. vt il
lud ꝓpter quod amamꝰ: magis ē amatū. vt si qs
amat magistrū ꝓpt̃ discipulū: tūc magis amat di
scipulū. ¶ 2ᵃ ꝯcl̃o. ipossibile ē magis scire ꝯclusio
nē ꝗ̃ pricipia. Pro cuiꝰ probatione ponūtur a lin
coniēsi tres suppositiones. Pria est hec. pricipioꝝ
demōstratõis quedā sūt idemōstrabilia simplicit̃.
scilicet que nō ꝯtigūt idest non sequūtur ex aliqbꝰ
prioribus ⁊ que possūt demōstrari. Alia sūt prin-
cipia q̄ sūt simplr̃ demōstrabilia ⁊ contingūt idest
sequunt̃ ex aliqbꝰ prioribus ꝑncipijs per que pos
sūt demōstrari. ¶ Secūda suppositio. notitia con
clusionis demonstrate vocat̃ scia. sed notitia ꝑnci
pioꝝ siue illa sint idemonstrabilia simpl'r siue inde
monstrabilia ſm quid: tamē respectu ꝯcl̃onis de
monstrate illoꝝ notitia vocat̃ intellectꝰ. ¶ Ter
tia suppositio. ex quo cognitio ꝑncipioꝝ que ē in
tellectꝰ ē melior dispositio ꝗ̃ scia. hinc ē ꝙ habēs
habitū huiusmodi ꝑncipioꝝ vocat̃ in ꝓposito me
lius dispositus ꝗ̃ sciēs ⁊ habēs notitiam ꝯcl̃onis
vocat̃ sciēs. His suppositis format̃ sic ratio a lin-
coniēse. qꝛ necesse ē magis scire ꝑncipia ꝗ̃ ꝯclusio
nē. ergo ipossibile ē magis scire ꝯcl̃onem ꝗ̃ ꝑnᵃ.
añs pꝫ. qꝛ neqꝫ sciēs neqꝫ meliꝰ dispositus ꝗ̃ si ꝯti
gerit sciēs magis scit que scit. i. cõcl̃oes ꝗ̃ ea. s.
ꝑnᵃ que non ꝯtingūt. i. ñ sequunt̃ ex aliqbus ꝑori
bus. ergo sciēs ⁊ meliꝰ dispositus ꝗ̃ sciens magis
scit ꝑncipia ꝗ̃ ꝯclusioneꝫ. ⁊ ꝑ ꝯñs non magis scit
ꝯclusionē ꝗ̃ pricipia. Et confirmat̃. qꝛ ꝓpter vnū
qd̃qꝫ tale ⁊ illud magis. sed sciens ē magis dispos
tus ꝗ̃ sciēs assētit ꝯclusiõi ꝓpt̃ p̃missas. ergo ma
gis scit p̃missas. ¶ Tertia ꝯclusio. non solum opꝫ
magis cognoscere ꝑnᵃ ꝗ̃ ꝯcl̃oneꝫ. imo nihil oꝫ eē
notiꝰ i scia ꝗ̃ ipa ꝑncipia. Hāc ꝯclusionem nō pro
bat aristoteles sed ex dictis relinquit notā. posset
tamē sic ꝓbari. qꝛ oīs ꝓpositio scita vel ē ꝑncipiuꝫ.
vel ꝯclusio. a sufficiēti diuisione. sed ꝯclusio nō est
magis scita ꝗ̃ pricipia. vt patuit i questiõe prece
dēti. ergo i scia nihil magis scitur ꝗ̃ ꝑnᵃ. Ex hac cõ
clusiõe ifert aristoteles vnū correlariū. qd̃ ē quar
ta ꝯclusio. s. ꝙ sicut nihil ē notius in scia principijs
veris in sua veritate sic etiā nihil ē notius i falsita
te oppositoꝝ principioꝝ ex qbus fit sillogismus ꝯ-
rie deceptionis. pꝫ qꝛ oportet scientē ꝑ demonstra
tionē simpl'r esse oīno credibilē ꝯclusionis demō-
strate ex principijs. quod non ꝯtingeret si opposita
ꝑncipioꝝ nō essēt euidētissima i falsitate. qꝛ quāto
qs dubitat ꝺ̃ falsitate oppositoꝝ. tāto dubitat ꝺ̃ ꝟi
tate illoꝝ principioꝝ vt si dubitet de illis ꝑncipijs
nō poterit simpl'r adherere principijs. ergo neqꝫ ꝯ
clusioni. ⁊ per ꝯsequēs non habebit euidentissimā
notitiam de ꝯcl̃one. ¶ Ad rationes dubij respon
detur ꝑ talem distinctionē notitia siue credulitas
ꝯcl̃onis potest dupl'r acq̄ri. vno modo per sen
sum siue per experiētiam sensitiuam. ⁊ sic conclu
sio potest eē magis cognita ꝗ̃ principia. illa tamē
notitia ñ est sciētifica. Alio modo potest acquiri ꝑ
demonstrationem. ⁊ hoc dupliciter. vno modo. qꝛ
vel per vnam demonstrationem tantum. ⁊ sic cre
dulitas principiorum est maior credulitate couclu
sionis. alio modo potest acquiri ꝑ plures demon
strationes. ⁊ tūc stat credulitatem conclusionis eē
maiorem ꝗ̃ credulitas principiorum. qꝛ quelibet
demonstratio auget credulitatem conclusionis i
certo gradu. ideo poterunt fieri tot demonstratio
nes quot conclusio habebit plures gradus credu
litatis ꝗ̃ ipsa ꝑncipia.

Secundo dubitatur. vtrū ista ꝓpositio sit
vera: ꝓpter vnūquodqꝫ tale: ⁊
illud magis. ¶ R̃ndet̃ per vnā distinctionē. ⁊ vnū
dc̃m. Distinctio est hec. hoc aduerbium magis po
test dupliciter accipi. vno modo itensiue vt. s. dic̃
intēsionē forme. ⁊ sic non capitur in ꝓpõ. alio mo
do capitur vt dic̃ prioritatem ordinis. ⁊ sic sumit̃ in
ꝓposito. ¶ Dictū ē istud. dcā propositio ē vniuer
saliter vera duabus conditionibus obseruatis:
Prima ꝯdiõ ꝙ p̃dicatū dicat̃ vniuoce ꝺ̃ cā ⁊ cāto.

Secūda cōditio. ꝙ ꝑdicatum dicatur ꝟ3 magis ⁊ minus de causa ⁊ causato. accipiendo magis ⁊ minus ñ vt dicūt intensionem vł remissionē ꝟm ordinē prioritatis ⁊ posterioritatis. Ex quo seq̄r ꝙ ista ē ꝟa pater est magis bō q̄ꝫ filius. q2 pater ē ꝑus bō q̄ꝫ fili⁹. ¶ Aliter respōdēt alij dicētes ꝑdictā ꝓpositiōem esse veram. quattuor cōditionib⁹ obseruatis. ꝑma est. ꝙ arguat̄ i causis vniuocis ꝟ est ꝙ predicatu3 i quo fit ꝯpatio ꝯueniat vtriq3 cōpabiliu3. ideo ñ sequitur aer est calidus ꝑp solē. ergo sol est magis calidus. q2 caliditas ñ iest formalr̄ sed tātu3 effectiue soli. Secūda cōditio. ꝙ arguatur i causis ꝑ se. s. ꝙ vnū illoꝝ que sic adinuicē cōparantur sit cā alterius. nō solu3 i essēdo simpl̄r. sed etiā i essendo tale. ꝑp cui⁹ defectum non seq̄r. domificator et domus sunt albi. sed domus est ꝑp domificatorē ergo domificator ē magis albus. q2 l3 domificator sit cā ꝑ se domus. non tñ est causa ꝑ se domus albe Tertia conditio. ꝙ ꝑdicatum i quo fit ꝯparatio ꝑticipetur ꝟ3 magis ⁊ minus ab extremis compatis ideo non seq̄tur. filius est bō propter patrem. ergo pater ē magis homo q̄ꝫ filius. q2 eē hominē non ē natū ab aliquo ꝑticipari ꝟm magis ⁊ minus. 4ᵃ cōditio. ꝙ sit cā sufficiens ⁊ adequata respectu illius effectus. ita ꝙ non possit effectus ꝓduci ab aliqua alia cā. rōne cuius nō sequit̄. bō est ebrius propter vinū. ergo vinū ē magis ebriū. q2 vinū non ē totalis cā iebriatōnis. sed ꝑter hoc requirit̄ assensus fumi ad cerebꝝ. ligatio sēsuū. ⁊ alia hō. Et ꝟ ð dubio

Tertio Dubitatur. Utrꝝ sint ꝑncipioꝝ ⁊ conclusionis eē eūdem habitu3 numero ⁊ ꝙ hit⁹ ꝑ:icipioꝝ sit notior habitu ꝯclusiōis. R̄ndetur ꝑ talē distinctionē. ꝑncipia pñt cognosci dupl̄r vno mō i instanti discursus. Alio mō i instanti imediate seq̄nti discursū. itellectus eni p2imo format vnum actū itelligendi ꝑ quē cognoscit maiorē. et ex illo actu frequenter elicito generatur habitus maioris. ⁊ cessāte illo actu format intellectus aliu3 actū per que3 cognoscit minorē. ⁊ ex tali actu frequenter elicito generatur habitus minoris. cessante vero illo actu format itellectus virtute illoꝝ duorum habituum vnū tertiū actū qui cōtinet perfectionem actuū ꝑcedētiū ꝑ que3 simul cognoscit ꝑncipia ⁊ conclusione3. ⁊ ex tali actu frequenter elicito generatur vnus habitus quo cognoscimus ꝑncipia ⁊ conclusiōes. q tñ realr̄ distiguitur a duob⁹ actibus ꝑcedētibus. ex quo ꝑ3 respōsio ad dubiū. quia l3 idem numero sit habitus ꝑncipiorum ⁊ cōclusionis. tamē habitus principioꝝ erit itensior habitu conclusionis. ⁊ hoc itelligēdo de distinctis habitibus principiorum ⁊ conclusionis. ¶ Ex quib⁹ inferūtur duo correlaria. ꝑmū. ꝙ nullus est meli⁹ dispositus q̄ꝫ sciēs. q2 sciens non solū habet habitū principioꝝ. sed ⁊ ꝯclusionis simul. Secūdū correlariū. ꝙ habēs habitū ꝑncipiorū iquātum talis est melius dispositus q̄ꝫ sciens siue habens habitum conclusionis inquātū talis.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad primam dicitur ꝙ l3 nulla ꝓpositio imediata possit eē nota per demōstrationē tñ multe propositiōes imediate cognoscūtur per experientia3 que ē notitia extrinseca illi propositioni. ideo multe sunt ꝓpōnes imediate q̄ ñ sūt per se note. ¶ Ad secūdā dr̄ ꝙ l3 ꝓpō imediata sit prior ⁊ notior in suo genere. non tñ simpl̄r. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ l3 ista ꝓpō imediata. oē totū est maius sua pte sit demōstrabilis demōstratione quia est. nō tñ demōstratione propter quid.

Ueritur Utrꝝ sit poſſe circularit̄ demonstrare. Et vr̄ ꝙ sic. q2 cā pōt demonstrari ꝑ effectum. et effectus ꝑ causā. ergo cōtingit circulariter demōstrare. ¶ Secūdo sic. cause sibi iuicem sūt cause. vt habet̄ 2ᵒ phisicoꝝ. ergo poterūt sibi iuicē demonstrari. ⁊ ꝑ ꝯñs poſſe ē circulariter dmōstrare. ¶ Tertio sic. ꝯtigit sillogi3are circulariter vt prius patuit i secūdo ꝑoꝝ. ergo ⁊ circulariter dmōstrare. t3 ꝯñā q2 termini sillogismi demonstratiui sūt magis susceptibiles sillogi3atiōis circularis q̄ꝫ sillogismi simpl̄r. q2 termini demōstrationis sunt ꝯuertibiles. ¶ Jn oppositū tñ ē aristo.

Primo sciendum est. ꝙ ꝑ declaratiōe terminoꝝ poni$\bar{t}$ vna diffinitio. ⁊ vna distinctio. ¶ Diffinitio est hec. demonstratio circularis est que ex conclusione prioris demonstrationis cu3 conuertente vnius premisse ifert aliam ꝑmissam. sicut dicebatur de sillogismo circulari in secundo priorum. ¶ Distinctio est hec. quadrupliciter potest itelligi fieri demōstratio circularis. vno modo variando genus demonstrationis scilicet demonstrationem quia est in propter quid. vel econtra. quia quando esse alicuius cause est ignotu3. et esse sui effectus est notum. tunc contingit ꝑ demonstrationem quia est demonstrare causa3 ꝑ effectum. si vero esse cause sit notu3. ⁊ esse effectus sit ignotum. tunc per demonstrationem propter quid contingit effectum demonstrare per causa3 ¶ Secundo modo contingit circulariter demonstrare variando vnū gen⁹ cause in aliud gen⁹ cause vt demōstrādo causa3 finalē ꝑ efficiētē. ⁊ cōtra.

¶ Tertio modo qñ notitia alicꝰ ɔclusionis acci/
pit̃ p plures demonstratiões tc̃ ɔclusio potest esse
notior q̃libet premissaꝝ seorsum sũpta. ideo ɔclu
sio potest assumi ad demonstrandũ quãlibet p̃mis
sam. ¶ Quarto modo quando ɔclusio solũ d̃mon
strat̃ per vnaz d̃monstrationẽ ꝛ ipsa assumitur ad
ꝓbandũ ꝛ d̃monstrandũ aliquaz p̃missam. non va
riando genꝰ d̃monstrationis nec genꝰ cause. ꝛ tale
genꝰ demonstrationis circularis est ĩpol'e. alie aũt
d̃rationes sunt oẽs vsitate ꝛ possibiles.

Secundo Sciẽdũ est ꝙ in h̃ quarto capl'o
excludit aristoteles duos erro/
res antiquoꝝ circa p̃us dc̃a ĩcidentes. ꝛ ɔtinz qui
q̃ ɔclusiones. Quarũ pria tangit illos duos erro
res. ꝛ est h̃. Ex quo dc̃m est prinͣ esse magis cre
dibilia q̃ ɔcl'oes. ꝛ etiam ꝙ nihil magis scitur q̃
p̃nͣ: videt̃ sequi ꝙ pricipioꝝ ẽ scia: ideo antiq̃ igno
rantes equocationẽ huiꝰ nois scia inciderũt ĩ vari
os errores. Quidam eñ dixerũt ꝙ nihil ɔtigit sci
ri. Alij autẽ dixerunt ꝙ oium scilz tã p̃ncipioꝝ q̃
ɔcl'onũ ẽ scia p d̃ratõez. ꝛ pp̃ h̃ posuert̃ demõstra
tionẽ circularez per quaz p̃nͣ demonstrarent̃ sed
neutꝝ illoꝝ dcõꝝ est veꝝ necessariũ vt dic̃ aristo:
¶ Scd̃a ɔclusio tãgit motiuũ p̃mi erroris. qꝛ p̃n
cipia non sciũtur. ergo nihil potest sciri. tenet ɔñã.
qꝛ si pricipia non sciũtur nec ẽt sciuntur ea que se
quũtur ex eis. añs pz. qꝛ vel esset ꝓcessus ĩ infinitũ
in principijs. vel statꝰ. si p̃mũ: tc̃ p̃nͣ non sciuntur.
qꝛ impol'e est infinita ptransire. si sit statꝰ ĩ p̃ncipijs
tc̃ erũt aliq̃ p̃nͣ quoꝝ non erit d̃monstratio. ꝛ per
ɔñs neqꝫ scia. ꝛ si ipsoꝝ non sit scia: tũc nulloꝝ erit
sciẽtia. qꝛ si non ɔtigit scire p̃nͣ nõ ɔtingit ea scire
que sũt ex his. ɔclusiones eñ non sciunt̃ simpl'r ne
qꝫ ꝓprie sed solũ ex ɔditione si p̃nͣ sciantur. ¶ 3ᵃ
ɔclusio tangit motiuũ scd̃i erroris. ꝛ est tale oium
est d̃monstratio. ergo oium ẽ scia. añs. pz quia pos
sũt p se inuicẽ circularit̃ demonstrari. ¶ Quar/
ta concl'o tangit sol'onem p̃mi motiui ponendo ta
lem conclusionez. non omnis scia ẽ demonstratia
idest p d̃mõstrationẽ acquisita. sed aliquoꝝ est scia
ĩdemõstrabilis. Patet. qꝛ p̃ncipioꝝ est scia ꝛ ñ de/
mõstratiua sed ĩdemõstrabilis. gͦ nõ oiuz ẽ scia de
mõstratiua. mior patet. qꝛ status ẽ ĩ p̃ncipijs. ergo
scia ipsoꝝ nõ ẽ demõstratiua. ꝛ sic prinͣ ñ sciũtur p
p̃ora. sed p seipsa cognitis suis termis. naz p̃nͣ co/
gnoscimꝰ ĩquãtũ t̃mios cognoscimꝰ. ¶ Quĩta cõ
clusio tãgit sol'onẽ scd̃i motiui. ꝛ est hec. impossibi
le ẽ simpl'r circulo d̃mõstrare. pz tribꝰ rõibꝰ. Pria
rõ ẽ h̃. ois d̃monstratio fit ex p̃oribꝰ ꝛ notioribus.
ergo si ɔtigeret circl'o demõstrare idẽ eẽt priꝰ ꝛ po
steriꝰ notꝰ ꝛ ignotꝰ respectu eiusdez. quia impol'e
ẽ eadẽ sil' esse p̃ora ꝛ posteriora: nisi altero modo.
idest nisi scd̃m diuersos modos. qꝛ aliqd potest eẽ
p̃us quo ad nos. ꝛ priꝰ simpl'r. i. quo ad naturã. In
ductio. n. ꝓcedit ex notioribus quo ad nos: ꝛ d̃mõ
stratio ex notioribꝰ simpl'r. Scd̃a rõ. si dmõstratio
circl'aris eẽt possibilis seq̃retur ꝙ idẽ possz d̃mon
strari p seip̃z. ꝛ ꝙ demonstrare aliqd nõ eẽt aliud
q̃ dicẽ: si h̃ ẽ: h̃ ẽ. Pz ɔsequẽtia. qꝛ si ad. a. sequat̃.
b. ꝛ ad. b. seq̃tur. c. ꝛ. ad. c. sequat̃. a. tũc ad. a. seq̃t. a
ꝛ sic d̃mõstrare ñ ẽ aliud q̃ dicere: si. a. ẽ. a. ẽ. quod
ẽ ĩcõueniẽs. Et addit ꝙ nihil refert siue ponantur
tres termi aut plures aut pauciores q̃ tres. Ter
tia rõ. quecũqꝫ sũt circulariter demõstrabilia sũt
ɔuertibilia ꝛ in p̃mo modo p̃me figure sillogizabi
lia. sed ñ oia sũt ɔuertibilia nec in p̃mo p̃me sillogi
zabilia. ergo nõ oia sũt circularit̃ d̃mõstrabilia. Et
addit ꝙ ĩ demonstratõe nihil sequitur nisi ponant̃
adminus due ꝓpositiones.

Tertio Sciendũ ꝙ circa hũc textũ incidũt
tres difficultates. ¶ Quaꝝ prima
ẽ hec. vtrũ ad cognitõez ꝓpositiõis per se note suf
ficiat cognoscere suos t̃mios. Et videt̃ ꝙ sic p ari
stotelem in textu dicẽtẽ. p̃ncipia cognoscimꝰ inq̃
tum t̃mios cognoscimꝰ. ¶ In oppositum arguit̃.
qꝛ si sic. seq̃ret̃ ꝙ cuiuslibet d̃monstratõis pp̃ qd. ɔͦ
eẽt p se nota. tenet ɔñã. qꝛ talis ɔͦ scit̃ per quod qd
ẽ sui subi. sed illud qd̃ quid est non ẽ ex̃ p se ɔceptũ
subiecti. ergo talis ɔclusio scit̃ ꝓpter solam cogni
tionẽ suoꝝ termioꝝ. ¶ R̃ndet̃ p vnã suppõem. ꝛ
vnũ dc̃m. Suppõ ẽ h̃. alius est conceptus p se qdi
tatis vt distincte importat̃ per diffõez. ꝛ alius qdi
tatis vt ɔfuse ꝛ ĩdistincte importat̃ p nomẽ diffini
ti. ita ꝙ ẽ aliꝰ ɔceptꝰ diffinitionis ꝛ diffiniti. patz qꝛ
si essz idẽ cõceptꝰ per se diffõnis ꝛ diffiniti. seque
retur ꝙ in demonstratione potissima esset petitio
principij. tenet ɔñã. qꝛ in demonstratõe potissima
quod quidẽ alteriꝰ extremi ẽ mediũ. ergo altera p̃
missarum nõ differt a conclusione nisi sicut diffini
tio a suo diffinito. ꝛ per ɔñs si idem precise esset cõ
ceptꝰ diffõis ꝛ diffiniti sequeret̃ ꝙ altera p̃missa
rum erit precise eadem cũ ɔclusione. ꝛ sic erit pe/
titio p̃ncipij. Ex quo sequitur ꝙ aliquis potest ha
bere conceptũ diffiniti nõ habẽdo ɔceptum diffõ
nis. ¶ Dc̃m ẽ istud. ad hoc ꝙ aliq̃ p̃põ dicatur p
se nota non requiritur ꝙ sit nota propter cognitio
nem quid rei suorum terminoruz. Sed sufficit sci
re quid nominis. Patet quia multe sunt propões

per se note: quarum termini non habent quid rei. Ex quo sequitur quod illa propositio dicitur per se nota que est nota per solam cognitionem quid nominis terminorum. ¶ 2a difficultas. utrum sit inconueniens eadem sibi inuicem esse priora et posteriora. Respondetur per duas suppositiones et vnum dictum. ¶ Prima suppositio est hec. illud dicitur prius secundum naturam quod est prius secundum debitum processum nature. vnde debitus processus nature est processus a causis ad suos effectus. ideo cause sunt priores secundum naturam suis effectibus. ¶ 2a suppositio. Illud est prius quo ad nos: quod est prius secundum debitum processum nostri intellectus. Debitus enim processus intellectus est procedere a sensibilibus ad intelligibilia. ideo singularia sunt priora quo ad nos. ¶ Dictum est istud. non est inconueniens eadem sibi esse priora et posteriora sibi inuicem secundum diuersos modos prioritatis et posterioritatis. ¶ 3a difficul. vtrum in relationibus prioritatis et posterioritatis valeat consequentia de primo ad vltimum. ¶ Respondetur per distinctionem. Duplices sunt relationes: quedam sunt relationes disquipentie. et in talibus est bona consequentia siue circularis siue non. dummodo non fiat variatio penes mediatum et imediatum. vt bene sequitur si. a. est prius. b. et. b. sit prius. c. ergo. a. est prius. c. sed non sequitur. sortes est filius platonis. plato est filius socratis ergo sortes est filius socratis. Alie sunt relationes equiparentie. et in talibus non valet consequentia circularis. quia non sequitur sortes est similis platoni. et plato est similis sorti. ergo sortes est similis sorti.

Conclusio vniuersalis. Non est possibile circulo demonstrare. Hec conclusio patet ex 2o notabili. Et hec de questione.

Primo dubitatur. Utrum diffinitio de omni in textu posita sit sufficiciens. Pro responsione supponitur quod aristoteles in 2o tractatu postquam probauit quod demonstratio procedit ex premissis veris et imediatis vult probare quod demonstratio procedat ex necessariis. et quia necessitas primo et maxime reperitur in propositionibus habentibus has tres conditiones. que sunt de omni. de per se. et de secundum quod ipsum. ideo in hoc tractatu intendit in tribus capitulis determinare de istis tribus conditionibus. Primum capitulum in quo determinat aristoteles de omni continet quatuor conclusiones. Quarum prima est hec. sillogismus demonstratiuus procedit ex necessariis. Patet quia omnis sillogismus faciens scire procedit ex principiis necessariis. sed omnis sillogismus demonstratiuus facit scire. ergo etc. maior patet quia omnis sillogismus faciens scire facit scire conclusionem necessariam. sed conclusio necessaria non scitur nisi per principia necessaria. vt infra patebit. ergo etc. maior probatur sillogismi patet quia omnis sillogismus faciens scire facit illud quod est impossibile aliter se habere. sed tale est necessarium. vt patuit in 2o peryarmenias. ergo omnis sillogismus faciens scire conclusionem facit scire conclusionem necessariam. ¶ Secunda conclusio ponit intentum principale. et est hec. accipiendum est. i. considerandum est ex quibus et qualibus premissis vis fiunt demonstrationes. ex quibus quantum ad essentiam. et ex qualibus quantum ad conditiones quia non sufficit premissas demonstrationis esse veras et necessarias. sed cum hoc requiritur quod sint de omni de per se. et de secundum quod ipsum. ¶ Tertia conclusio tangit ordinem determinandorum. et est hec: antequam ostendamus ex quibus et qualibus fiat demonstratio oportet prius ostendere quid sit de omni. 2o quid sit de per se. et tertio quid sit vniuersale. Cuius rationem assignat linconiensis quia iste tres conditiones sine earum diffinitionibus non sunt satis note. ideo oportet eas diffiniri. ne cum fuerint demonstrate intentiones earum sint ignote. ¶ 4a conclusio tangit diffinitionem de omni. et est hec. predicatum dico de omni quod vtique est non in quodam quidem sic. in quodam autem non. nec aliquando quidem sic. aliquando vero non. Probat dupliciter. primo duobus exemplis. primum exemplum. animal dicitur de omni homine. si enim est verum dicere aliquem esse hominem. verum est dicere ipsum esse animal. et sic nunc alterum aliquando alterum. Secundum exemplum. omni inest punctus ibi est de omni posterioristicum. quia punctus est in qualibet linea et semper. ¶ 2o probat eandem signo sic. quia nos ferimus instantias contra propositiones demonstratiuas in quibus predicatum solum inest subiecto pro aliquibus suppositis et pro aliquo tempore. ergo signum est quod ad de omni requiritur quod predicatum insit pro quolibet supposito subiecti et pro omni tempore. Ex quo patet responsio ad dubium.

Secundo dubitatur. qualiter differunt dici de omni prioristicum et dici de omni posterioristicum. ¶ Respondetur quod quadrupliciter differunt. primo quia ad dici de omni prioristicum requiritur actualis distributio. sed ad dici de omni posterioristicum sufficit aptitudinalis distributio. Secundo differunt quia ad dici de omni posterioristicum requiritur vniuersalitas suppositorum et temporum. ita quod predicatum insit subiecto pro quolibet supposito subiecti et pro quolibet tempore. sed ad dici de omni prioristicum sufficit vniuersalitas suppositorum. Tertio differunt. quia dici de omni prioristicum solum inuenitur in propositione vniuersali. sed dici de omni posterioristicum potest inueniri tam in propositionibus vniuersalibus quam non vniuersalibus. Quarto differunt quia propositio in qua est dici de omni posterioristicum semper est vera et necessaria. sed propositio in qua est dici de omni prioristicum potest esse vera vel falsa contingens vel necessaria. Ex quibus patent tres conditiones requisite ad dici de omni posterioristicum. Prima. quod propositio in qua est dici de omni sit semper. i. semper sit ita sicut significat. Secunda conditio. quod predicatum insit subiecto vniuersaliter pro omnibus suppositis tam actualibus quam aptitudinalibus. tam existentibus quam non existentibus. Tertia conditio. quod predica

tū isit subō p q̄libȝ tpe ꝛ p quolȝ supposito subi.

Tertio dubitaē. vtꝝ ꝑpō ȯ oi p solā ñ existētiā ēminoꝝ suoꝝ sit falsificabilis. R̄ñdetur p duo dicta. ¶ Primū est. ꝙ ꝑpō in qua ē dici de oi posterioristicū ē oio infalsificabilis. patȝ. qꝛ qñcūqꝫ aliqua ꝑpō c⁹ termini supponūt p eodē ē ṽa ꝛ manet sēp ṽa q̄ȝdiu termi supponūt p eodē. sed termi ꝑpōis de oi posterioristico sp supponunt p eodē. ergo ꝛc̄. minor pȝ qꝛ termini talis ꝑpōnis supponūt pro quiditatib⁹ abstrahētibus ab actuali exñtia. que vt sic hñt eē incorruptibile. imutabile ꝛ necessariū. ¶ 2ᵐ dcm̄. aliq̄ ꝑpō ē ȯ oi q̄ ꝯstituitur ex termis cōibus. quoꝝ nullū singulare actualiter existit. pȝ qꝛ in ꝑpōibus de oi sūt p̄dicationes eēntiales ꝛ p se. sed i p̄dicatōibus p se ñ reqriē actualis exñtia termi reꝝ p q̄bus termi supponunt: qꝛ tales termini supponūt p q̄ditatibus q̄ p actū generatōis trahūē vel trahi pñt ad actualē exñtiam.

Ad rationes Ante oppositū dicitur ꝙ soluūtur ex dictis in p̄ notabili. Et hec de questione.

6 **Queritur** Utꝝ sola ꝑpō que est in secūdo mō dicēdi p
q se sit ꝑpe scibilis. ¶ Et vr̄ ꝙ ñ. qꝛ ꝑpō in q̄ p̄dicaē diffō m̄alis de suo diffinito ē demr̄abilis p diffōem suā formalē. ꝛ tñ nō ē i 2ᵒ dicēdi per se. g̊ ñ sola propōe de 2ᵒ dicēdi per se ē prope scibilis. ¶ 2ᵒ arguiē sic. ista ē scibilis. ysoceles hȝ tres. ꝛ tñ nō ē in secūdo mō dicēdi p se. cum subm̄ nō sit de diffōe p̄dicati. ergo ꝛc̄. ¶ 3ᵒ sic. ꝯᵒ in qua demr̄atur cā p effectū nō ē in secūdo mō dicēdi p se. ꝛ tñ ñ ē vere scibilis. g̊ ꝛc̄. ¶ In oppᵐ ē ari.

Primo sciēdū ē ꝙ pro ꝯclaratōe ēminorū pōiē vna diffinitio ꝛ q̄tuor documēta. ¶ Diffinitio ē h̄. propō p se ꝫ liconiēsē ē illa c⁹ quiditas vni⁹ extremi egrediē a quiditate alterius ¶ Primū documētū. qñcūqꝫ quiditas subi egreditur a q̄ditate p̄dicati. tūc semp talis propō ē in p̄ mō dicēdi p se. pȝ qꝛ qñcūqꝫ p̄dicatur diffō vel ps diffōis de suo diffinito ibi est p̄m⁹ modus dicēdi p se. sed qñcūqꝫ p̄dicatur diffō vel pars diffōis tūc q̄ditas subi egreditur a quiditate p̄dicati. g̊ ꝛc̄. Ex quo infert linconiēsis ꝙ i p̄ mō dicēdi p se cadunt oēs ille p̄dicatōes q̄ obliq̄ p̄dicāt p se cāȝ efficiētē. vel m̄alē. formalē vel finalē ȯ suo causato. qꝛ illō a quo aliud hȝ eē necio poniē in diffōne quod q̄d est ei⁹. ergo qñcūqꝫ p̄dicatum ē cā subi nece ē ꝯtineri in diffōe subi. ꝛ p ꝯñs talis p̄dicatio ē in p̄ mō dicēdi p se. ergo ꝯtiet quatuor modos ꝑtiales. Prim⁹ ē qñ p̄dicatū ē pars diffōis subi: vt homo ē animal: Secūdus ē quādo p̄dicatū est tota diffō subiecti. vt homo ē aial rōale. Terti⁹. quādo p̄dicatum quiditatiue vel eēntialr̄ includitur in p̄ genere subi vt homo ē ens. Quart⁹. quādo p̄dicatum ē diffō vel pars diffōis nō subiecti sed alicuius iclusi q̄ditatie in subō. vt homo est corpus. ¶ Secūdū documētum. quādocūqꝫ quiditas predicati egreditur a q̄ditate subiecti. talis predicatio est i secūdo modo dicēdi per se. patet qꝛ quādocūqꝫ predicatum recipit subm̄ in sua diffōne. ibi est secūdus modus dicēdi per se. sed quiditas predicati dicitur egredi a q̄ditate subiecti quādo predicatū recipit subm̄ i sua diffōe. ergo ꝛc̄. Ex quo seq̄ē ꝫm linconiēsē ꝙ in 2ᵒ dicēdi per se cadunt omnia illa q̄ oblique p̄dicant causatū per se de sua causa per se. pȝ. qꝛ quādocūqꝫ quiditas predicati quod ē accñs nō per accidēs eēntialr̄ egreditur a quiditate subiecti. ibi ē secūdus modus dicēdi per se. illud autem cui⁹ q̄ditas p se causaē a quiditate alterius ē per se causatū illi⁹ ergo ꝛc̄. Et ꝯtinet tres modos ꝑtiales. Prim⁹ modus ē qñ p̄dicatū est ꝑpa passio subiecti. vt triāgulus hȝ tres. Secūdus modus qñ predicatū ē passio supioris eēntialr̄ ad subm̄. vt ysocheles hȝ tres Tertius modus ē quādo p̄dicatū est passio alicui⁹ iferioris per se ad subm̄. vt figura hȝ tres. ¶ Tertium documētuȝ. omne illud quod hȝ eē per se. sic ꝙ nullo modo est in alio sicut accñs in subō nec superi⁹ in suo inferiori. ē per se in ētio modo sicut sūt p̄me substātie. sed illud quod nō ē nisi qꝛ alteꝝ ē dr̄ eē per accñs. ¶ Quartū documentū. quādocūqꝫ subm̄ est causa quare predicatum sibi iest. talis ꝑpositio ē in quarto modo dicēdi per se. qȯ fit trib⁹ modis. Primo qñ subm̄ ē cā immediata ꝙ p̄dicatum iest sibi ꝛ alijs. vt aial rōale ē risibile. 2ᵒ modo qñ subm̄ includit eēntialr̄ cāȝ quare p̄dicatū sibi iest. vt homo est risibilis. 3ᵒ modo qñ act⁹ alic⁹ cause formalis p̄dicatur de effectu illius cause. vt calefaciens calefacit. domificans domificat. Et differūt isti modi. quia duo primi modi sunt modi dicendi siue predicandi per se. tertius est modus essendi per se. ꝛ quartus est modus cāndi per se.

Secundo sciēdū est ꝙ in hoc secūdo capitulo determinat aristote. de modis dicēdi per se. ꝛ ꝯtinet sex ꝯclōes. ¶ Quarum p̄ma tāgit primū modum dicēdi per se. ꝛ est hec. illa predicata per se primo insunt subiectis quādocūqꝫ ponuntur in rōne dicēte quod q̄d ē ei⁹. patet deducēti. quia linea per se primo inest triangl̄o ꝛ

pūctū p se primo ieſt linee. qꝛ ſubſtantia ipoꝝ ē ex his. hoc eſt in diffinitione ſubſtātiali triāguli ponit̄ linea. ꝛ i diffinitione ſubſtantiali linee ponit̄ pūct⁹ Ex quo iſert ariſtoteles ꝙ qñcūqꝫ p̄dicata ponun tur i rōne dicēte qd͛d ē ideſt in diffinitione qdita/ tiua ſubiecti illa iſunt p ſe i primo mō. ℂ Secūda ꝯ tāgit zᵐ modū dicēdi p ſe. ꝛ ē hec. illa predicata predicantur in ſecūdo mō dicēdi p ſe i quoꝝ qd͛d ē pōit̄ ſubꝫ. pꝫ ſex exēplis. p̄ᵐ exeᵐ. vt rectū ieſt li/ nee. zᵐ. vt circulare ieſt linee. tertiū. vt par ꝛ ipar iſunt numero. 4ᵐ. vt p̄ᵐ ꝛ opoᵐ iſūt nu͛. 5ᵐ vteq/ laterū ieſt yſoplero. Sextū. vt eſſe altera parte lō gius ieſt ſcalerō i ſecūdo mō dicēdi p ſe. Ex quib⁹ iſert tria correlaria. Primū ē. qñcūqꝫ p̄dicata ſunt talia ꝙ iſūt alicui qd̄ eſt de rōne dicēte qd ē ipoꝝ illa predicātur per ſe in ſecūdo modo dicēdi per ſe Secūdū correlariū. qñcūqꝫ p̄dicata inſūt aliquo iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ iſūt p ſe. Tertiū. correlariū. qñ cūqꝫ p̄dicata neutraliter iſūt. ideſt nō p̄dicantur d͛ ſubiectis i p͛o modo aut i ſecūdo modo ſed p ac/ cidens iſūt vt albū ꝛ muſicū p accidēs inſunt aiali ℂ Tertia cōcluſio tāgit tertiū modū dicendi per ſe. ꝛ eſt hec. p ſe tertio mō ſūt illa que ꝯtinentur in genere ſubſtātie ꝛ ñ dicūtur de aliquo ſubiecto. pꝫ exēplariter. qꝛ albū ꝛ ābulans nō ſūt p ſe in tertio modo eo ꝙ p̄dicātur d͛nomiatiue d͛ ſubiecto. ſꝫ q̄/ cūqꝫ ſūt hoc aliqd illa i ſūt p ſe in tertio modo. Ex quo iſert ꝙ q̄cūqꝫ nō dicunt̄ de ſubiecto aliquo il la ſūt per ſe i tertio mō. illa ꝟo q̄ dicuntur de ſubie cto ſūt p accidēs. ℂ Quarta ꝯcluſio tāgit quartuꝫ modū dicendi p ſe. ꝛ eſt hec. illud eſt p ſe in quarto mō qd̄ ieſt ſubiecto ꝓpter ipꝫ. hoc ē quādo ſubiec/ tum eſt cauſa ꝙ predicatū ſibi ieſt. ſed illud p̄dica/ tum qd̄ ñ ineſt ſubiecto ꝓpt̄ ipſum eſt per accidēs; vt hec ē p accidēs aliquē hoiem ābulātē choruſca/ uit. qꝛ ſubm̄ ñ explicat vel denotat cām predicati. eo ꝙ ābulatio nō ē cauſa choruſcatōis. ſed iſta ē p ſe: iterfectū iterijt ſm iterfectiōem. qꝛ ſubiectū ex plicat cauſā p̄dicati. aliqd eni iterijt ꝓpt̄ qd̄ iterfe ctū eſt. nece ē. n. interfecū iterire. ℂ Quinta ꝯclu ſio ꝯpat iſtos modos ad demōſtratōeꝫ oſtēdēdo q̄ liter eis vtat̄ demōſtratoꝛ. ꝛ ē hec. i ſimpl̄r ſcibilib⁹ ideſt in ꝯcluſiōibus demōſtratiuis iueniūtur ſcd̄s ꝛ q̄rt⁹ modus dicēdi p ſe. qꝛ iuenit̄ modus in quo ſubm̄ eſt de rōe predicati. ꝛ etiā ille modus i quo p̄ dicata iſūt ſubis ſm ꝙ ipſa. ℂ Sexta ꝯcluſio. q̄cū qꝫ inſūt p ſe de neceſſitate inſūt. Patet. qꝛ quecū/ qꝫ p ſe iſūt nō ꝯtingit ea nō ieſſe. ergo ex neceſſita te inſūt. añs patꝫ. qꝛ talia p̄dicata aut ſūt ſimplicia. aut ꝯpoſita. ꝛ vtroqꝫ mō ex neceſſitate inſūt. vt li nee nec͛io ineſt rectū vl̄ obliquū. ꝛ nūero par vl̄ im par. Et ſubdit ꝙ ꝓuatio ꝯ̄rietas ꝛ ꝯ̄dictio ſūt i eo dē gñe. i. habēt fieri circa idē ſubm̄ ꝛ p̄dicatū. Po ſtea recapitulat ea que dcā ſūt.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidūt tres difficultates. ℂ Quarū p̄ma ē hec. vtrū ſex exēpla deducta in ſcd̄o mō dicēdi p ſe ſint ꝯueñētia. ℂ Rñdet̄ ꝙ ſic. qd̄ facil̄r pōt pate re ex ipoꝝ diffōnibus. nā impar ē numer⁹ mediuꝫ hñs. ſed par ē numer⁹ medio carēs. p̄mū autem ē numer⁹ q ſola vnitate pōt numerari. ſic t͛nari⁹. Sꝫ ꝯpoſitū ē numer⁹ q vnitate vel alio nūero indr̄nter nūerari pōt. ſic nouēari⁹ q pōt nūerari p nōm vnita tis. ꝛ etiā p tres ternarios. yſocheles vero ꝛ ſcalerō lꝫ ſint ſpēs triāguli. tamē hic accipiūtur tāqꝫ paſſio nes numeri. vnde yſocheles eſt numerus qui pōt diuidi i tres p̄tes eq̄les. ſic duodecim. Sed ſcale rō ē nūer⁹ qui pōt diuidi i duas p̄tes eq̄les. ꝛ i vnā ieq̄lē. ſic octo diuiditur p duos ternarios ꝛ vnū bia riū. ℂ z͛ diffi. vtꝝ illa ꝓpō in q̄ p̄dicat̄ idē d͛ ſeipo ſit in p̄ mō dicēdi p ſe. Rñdet̄ per duas diſtictōes. ꝛ vnū dcm. ℂ P͛ diſ͛ ē hec. ꝓpōnis idētice q̄tuoꝛ ſt̄ gradus. p̄m⁹ ē gñalis. qñ. ſ. ſubm̄ ꝛ p̄dicatuꝫ ſuppo nūt p eodē. ꝛ ſic in oī ꝓpōe affirmatiua ꝟa ē p̄dica tio idētica qꝛ in qualibꝫ tali ſubm̄ ꝛ p̄dicatū ſuppo nūt p eodē. z⁹ gradus eſt ſpālis. ꝛ diſtiguitur ꝯ̄ pre dicatōem directā ꝛ oꝛdiatā. ꝛ ſic omnis predicatō affirmatiua vera q̄ ñ ē ſm aliquē modū predicādi quicqꝫ predicabiliū pōt dici idētica. Et terti⁹ grad⁹ ē magis ſpālis qñ. ſ. ſubiectum ꝛ predicatū ſuppo nūt p eodē. ſed diuerſa ꝯnotāt. ꝛ ſic predicatio ſy nonimi d͛ ſynonimo ē predicatio identica. ſic mar cus eſt tuli⁹. Quart⁹ ē maxie ſpālis qñ. ſ. idē ſꝫ reꝫ ꝛ voceꝫ predicatur de ſe ipō. vt homo ē homo. Et ad iſtū quatuoꝛ ꝯditiōes requirūt̄. ℂ P͛ria. ꝙ ſit identitas vocalis ſubiecti ꝛ predicati. ℂ Secūda ꝙ ſit identitas eoꝝ i ſupponēdo. ita ꝙ preciſe ſup ponāt p eodeꝫ. ℂ Tertia. ꝙ ſit idētitas i ſignifican do. ℂ Et q̄rta ꝙ ſit idētitas i ꝯnotādo. ita ꝙ preci ſe ideꝫ ꝯnotent. ℂ Secūda diſtictio. duplex ē pre dicatio idētica. p̄ma ē ſimpl̄r dcā qñ. ſ. ſubm̄ ꝛ p̄di catū ſūt ideꝫ indemōſtrabil̄r ita ꝙ ſint idem int̄ ſe ꝛ nō propter identitatem in vno tertio. Alia eſt pre dicatio identica quādo. ſ. ſubm̄ ꝛ predicatum ſunt ideꝫ demōſtrabil̄r. ita ꝙ ſunt idem propter identi tatem illoꝝ iter ſe. vt iſta ē idētica. veritas eſt boni tas nō qꝛ identificant̄ iter ſe ſꝫ propter identitateꝫ quā habent i ente. ℂ Dictum eſt iſtud. nulla ꝓpō i q̄ eſt p̄dicatio identica ꝓpriſſime dicta eſt i primo mō dicendi per ſe. cum tale predicatū ñ ſit in diffi

nitiōe subi. idē eni nō diffinit seipm. ¶ 3ª diffi. vtꝝ aliqua ppō in q̄ ē p̄dicatio denoiatiua sit in primo modo dicēdi per se. ¶ Rn̄detur per distinctōnē: duplex ē p̄dicatio denoiatiua. q̄dā ē sūpta ab aliq̄ posteriori eēntialr ad sbm̄. sicut ab accn̄te. ꝛ talis distiguit ɔ̄ p̄dicatōnē eēntialē. nec ē in pmo mō dicēdi per se. Alia ē predicatio denoiatiua sūpta a pte eēntiali vel ab aliquo pori eēntialr. si pmū. sic ē i pmo mō dicēdi p se. si 2m. tūc nō est in secūdo mō dicēdi per se directe. sed reductiue. ¶ 4ª diffi. vtrū ois p̄dicatio in abstracto sit va in pmo mō dicēdi p se. Rn̄detur per distictionē ꝛ duo dcā. ¶ Distictō est hec. predicatō i abstracto ē duplex. quedā ē vera p idētitatē. alia est vera formalr. ¶ Primuz dictū. p̄dicatio in abstracto vera p idētitatē nō est i pmo modo dicēdi p se. pz: q2 in tali p̄dicatū nō est in diffōe subi. Ex quo pz ꝙ ista predicatio. bonitas ē entitas. ꝛ ista. hūanitas ē hūanitas. non sūt in pmo mō dicēdi p se. ¶ Secūdū dictū ē istud. ois p̄dicatio siue in abstracto siue i ɔcreto i qua p̄dicatū pōitur in diffōe sbi ē directe in pmo mō dicēdi p se.

Cōclusio rn̄salis. Sola ppō in secūdo mō dicēdi per se ē scibilis scia pprie dicta. pz: q2 sola talis est demr̄abilis demr̄atiōe ꝑpter qd ꝛ potissima. ergo sola talis est scibilis scia proprie dicta.

Primo dubitat̄. vtꝝ diffi° vlis in qua dicitur. vle ē quod inest de oi de p se. ꝛ de s̄m ꝙ ipm. sit in textu sufficiēter posita. Et videt̄ ꝙ nō. q2 per se ꝛ s̄m ꝙ ipsū idē sūt. vt dr̄ i tex. ergo in diffinitōe ɔmittit̄ nugatio. ¶ Pro rn̄siōe supponit̄ ꝙ ari. in hoc 3° c° determiat de 3ª ɔditiōe pmissaꝝ ꝛ ɔclusionis demr̄ationis. s. de vli. ꝛ continet tres partes. Quarū pma ɔtinet q̄tuor ɔclōes. ¶ Prima ē hec. vle est illud p̄dicatum qd̄ iest alicui subo de oi de per se ꝛ de secundū ꝙ ipm. Ex q̄ concludit aristo. quoddā correlarium. nam ex quo vle inest de oi de p se ꝛ secundum ꝙ ipm manifestū ē ꝙ q̄cūq̧ sūt vlia ex necessitate isūt reb9. idest subiectis. ¶ 2ª conclusio probat ꝙ vle isit. d̄ s̄m ꝙ ipm. q2 vle iest per se. ergo iest s̄z ꝙ ipm. tz ɔn̄a q2 p se ꝛ secundū ꝙ ipz idē sūt. qd̄ probat duobus exēplis. nā pūctū inest p se linee ꝛ etiā s̄m ꝙ ipm. g̊ p se ꝛ s̄z ꝙ ipz idē sūt. 2m exēplū hr̄e tres angulos iest triangulo s̄z ꝙ triangulus. ꝛ etiam sibi iest p se ergo idē ē p se ꝛ s̄z ꝙ ipz. ¶ 3ª ɔclusio tangit duas cōditiones requisitas ad h̄ ꝙ aliquod p̄dicatuz dicatur vle. ꝛ est hec. solū illud p̄dicatū qd̄ dr̄ de aliq̄ p oi supposito eius ꝛ primo. idest adequate dr̄ esse vle. pz vno exēplo. q2 illa passio que ē habere tres lz sit demonstrabilis de figura. tn̄ non dr̄ vlis respectu figure. eo ꝙ nō conuenit cuilibz figure. Similiter illa eadē passio que ē hr̄e tres. lz cōueniat cuilz supposito ysochelis de quo etiā ē demōstrabilis. tn̄ nō est vlis respectu ysochelis eo ꝙ conuenit alijs ab ysochele. nec conuenit adequate ysocheli. s̄z q2 adequate ꝛ primo ɔuenit triangulo. ideo est p̄dicatum vle respectu trianguli. ¶ 4ª cōclusio. demōstrator primo ꝛ per se demonstrat vle de suo prio subiecto sed de alijs puta de inferioribus vel supioribus ad subiectū demonstratur p̄dicatum vle q̄dāmodo. idest per accidens: q2 de ipis d̄mostratur nō primo sed p habitudinem ad primū subiectuz. sicut habere tres angulos demōstratur prio ꝛ per se de triangulo tāq̧ de primo subiecto. De figura āt que est superior ad triāgulū ꝛ de ysochele qui est inferior lz demonstretur p se hoc predicatū qd̄ ē hr̄e tres. n̄ tn̄ p. i. imediate. sed p accidēs aliq̄ alio subo pori. Ex illo textu pōt elici ꝙ duplex ē demonstratio. q̄dā ē vlis. in q̄ d̄ratur vle. i. passio d̄ suo p subo Alia ē d̄ratio pticlaris in q̄ scz d̄ratur vle d̄ supiori vel iferiori ad subm̄ pm. ¶ In scd̄a pte rēouet quosdā errores q circa assignatōem vlis ɔtingūt: ꝛ ɔtinet septē ɔclusiones. ¶ Prima ɔclusio tāgit primum errorem q ē iste. si sit aliquod cōmune qd̄ non videat̄ habere nisi vnū singulare. tūc si passio illi9 ɔmunis assignet̄ iesse iferiori illi9 superioris tāq̧ prio subo. tūc ē error in assignatiōe vlis. ¶ 2ª ɔclusio tangit 2m errorē q ē iste. si aliq̄ passio insit multis singlaribus p aliqd̄ coē nobis inoiatū: tūc si assignem9 illā passionē alicui illoꝝ singularium vel oibus simul tāq̧ primo subo. ɔtigit error i assignatione vlis. ¶ Tertia ɔclusio tāgit tertiū errorez. ꝛ ē iste. si passio alicui9 vlis assignet̄ ineē supiori ꝛ ppt hoc ꝙ superi9 videt̄ conuerti cū inferiori ɔtingit error in assignatōe vniuersalis. ¶ Quarta conclusio tāgit vnū argumētū contra vltimum errorem quia possibile ē habere sciētiam de quolibet triangulo in pticulari ꝙ habet tres: ꝛ tamen ignorare de triangulo in cōmuni: ergo nō ē nece d̄monstrare passionē de illo coi. Respōdet aristo. ꝙ si ignota sit nobis quiditas triāguli i communi nūq̧ scimus hāc passionē que ē hr̄e de singlarib9 ipsius trianguli. lz n. concluserimus de oibus singularibus eius. q2 si nō concluserimus de triāgulo i coi. tūc n̄ sciem9 eā de singularibus nisi sophistico mō. ¶ 5ª ɔª declarat 3m errorē per exēplū. naz si illud predicatū. nō ɔcurrere quod ē pa° lineaꝝ palelarum demōstret̄ de lineis rectis tāq̧ d̄ subo pmo ē error. ¶ 6ª ɔclō tāgit exm d̄ p errore. q2 si

sub triāglo nō sit nisi vna spēs. s. ysocheles. ꝛ passio
triāguli. s. hr̄e tres assignet̄ ieē ysocheli tāq̄ ꝑ sbo
ē error. ¶ 7ª ɔ°. tāgit exēm de secūdo errore q2 illa
pa°. ꝓportōabil'r ɔmutari ɔuēit mltis. s. nūeris: ma
gnitudib⁹: lineis: tpib⁹ ꝛ corpib⁹. ꝛ cuilꝫ istoꝝ ɔuēit
ꝑ mediū inoiatū. iō si assignet̄ iesse alicui illoꝝ ife
rioꝝ tāq̄ ꝑ sbo ē error. ¶ In 3ª pte ponit duo do
cumēta valētia ad debitā assignatōez vlis ꝛ ɔtiet
duas ɔclōes. Quaꝝ ꝑma tāgit pm documētū qđ ē
tale. Si duo sba sint idē ꝫ rē. ꝛ sint penit⁹ synonia
sic ensis ꝛ gladi⁹. tūc q̄cūq̄ passio demōstret̄ đ vno
tāq̄ de subo ꝑ: eadē demōstrabitur de alio. ¶ 2ª
ɔ°. tāgit 2m documētū qđ ē tale. Si sint duo subie
cta q̄ nō sint nobis manifesta eē eadē ꝛ de alto illo
rū ffat demōstratio: tūc si volum⁹ scire de q̄ illoruꝫ
dicat̄ ꝑ illa passio opꝫ tali subo addere oia sua gn̄a
supiora: ꝛ oēs drās diuisiuas ꝛ oēs spēs vsq̄ ad in
didua. quo fcō oꝫ ascēdere ꝛ videre qđ est illđ quo
posito ponit̄ passio. ꝛ quo remoto remouet̄ passio.
q2 illud ē ꝑmū subm̄ illi⁹ passiōis. Et sic pꝫ rn̄sio ad
dubiū. Et ad rōeꝫ in oppm rn̄det liconiēsis q̄ ꝑ se
pōt accipi dupl'r. vno°. ꝓꝑe. ꝛ tūc per se ꝛ ꝫ q̄ ipꝫ
ꝛ de ꝑ sūt idē. ꝛ sic capit aristo. cū dic. ꝑ se aūt ꝛ ꝫm
q̄ ipꝫ idē dico. Alio mō capit̄ per se cōit. ꝛ tūc ē q̄si
gen⁹ ad ꝫm q̄ ipꝫ. ꝛ sic capit̄ i diffōe vlis.

Secundo dubitat̄: vtꝝ ois ꝓpō i q̄ ꝑdicat̄
ꝓꝑa passio đ suo ꝑ ꝛ adeq̄to sb/
iecto sit imediata. ꝛ sola talis sit de ꝫ q̄ ipm. Quā
tū ad ꝑmā ptē rn̄det̄ ꝑ vnā distictōeꝫ. q̄ duplex est
ꝓpō imediata. quedā ē imediata imediatōe cause
qn̄. s. sbm̄ ē cā eēntialis ꝛ imediata respcū ꝑdicati.
sic ista. oē aial rōale est risibile. ꝛ sic ꝓpō in q̄ ꝑdicat̄
passio de suo ꝑ sbo nō ē imediata cū sit demōstra
bilis. Alia ē imediata imediatōe subi in q̄. s. ꝑdica
tū inest suo ꝑ sbō. ꝛ sic ois ꝓpō in q̄ ꝑdicat̄ ꝓꝑa pas
sio de suo ꝓꝑo subō ē imediata. ꝛ pōt demōstrari
ꝑ ꝑncipia eēntialia subi. Quātū ad secūdā ptē du
bij rn̄det̄ ꝑmittēdo q̄nq̄ distictōes. Quarū ꝑma ē.
subm̄ pass. ōis ē duplex. quoddā est ꝑmū. cui. s. iest
ꝑ ipa passio. Aliđ ē nō ꝑmū: đ quo nō ꝑ ꝑdicat̄ ipa
passio. ¶ 2ª di°. subm̄ ꝑmū ē duplex. quoddā est ꝑ
mū primitate adequatōis de quo ꝑ ꝛ adequate si
ue ɔuertibil'r predicat̄ ipa passio. Aliud ē primuꝫ
primitate ꝑfectōis q2. s. ē perfecti⁹ iter oia qb⁹ iest
ipa passio. ¶ 3ª di°. duplex ē sbm̄ n̄ primū. quoddā
est nō primū ꝑꝑ inadequationē. eo q̄ de ipo nō cō
uertibil'r predicatur ipa passio. aliud est nō primū
ꝑꝑ inhesionē. quādo sibi nō iest passio nisi q2 ꝑ iest
alteri. vt calefactiuū ꝑ iest calori. ꝛ per calorē iest
igni. ideo ignis est sbm̄ n̄ primū calefactiui. ¶ 4ª
distictio. duplex est subm̄ nō primū ꝑꝑ inadequati
onem. quoddā est quod excedit passionē sicut aial
est subm̄ nō primū risibilitatis. Aliud est nō primū
quod excedit̄ a passiōe ꝛ sic sortes est subm̄ nō pri
mū risibilitatis. hic autem ē sermo de subō primo
primitate adequatiōis. ¶ 5ª di°. ad predicationeꝫ
de ꝫm q̄ ipꝫ tria requirūt̄. ꝑ q̄ predicatū sit de oi.
2°. q̄ sit de per se. ꝛ 3°. q̄ talis propō equaleat redu
plicatiue in qua subm̄ est reduplicatū. sed talis re
duplicatiua vocatur ꝓpositio de ꝫm q̄ ipm. Tūc
rn̄det̄ ad dubiū q̄ n̄ sola ꝓpō in qua ꝑdicat̄ ꝓꝑia
passio de suo subō ꝑ est de ꝫm q̄ ipm. pꝫ q2 ista est
de ꝫm q̄ ipm. rōale est risibile. ꝛ tn̄ nō predicatur
ꝓꝑia passio de suo ꝑ subō: ergo ꝛc. maior pꝫ q2 si
bi conueniūt tres cōditōes prius posite. ꝑdicatuꝫ
eni conuenit subō de oi de per se. ꝛ cum hoc ista re
duplicatiua. rationale ꝫm qđ rōale est risibile est
vera. ergo ꝛc.

Tertio dubitat̄. quot modis differūt ꝓpor
tio ꝛ ꝓportionabilitas. ꝛ ɔmutata ꝓ
portio. Rn̄det̄ q̄ sic differūt q2 ꝓportio est compa
ratio vnius quantitatis ad aliam. vt comparatio
q̄tuor ad duo. vel sex ad tria dicitur esse propor
tio. Ex quo pꝫ q̄ in qualibꝫ ꝓportione sunt duo t/
mini. s. quantitas que ɔpat̄. ꝛ quātitas cui compa
rat̄. Sed ꝓportionabilitas est habitudo duarum
ꝓportionum adinuicem. vt dicēdo. sicut se habēt
q̄tuor ad duo. ita se habēt sex ad tria. Ex quo pꝫ
q̄ in qualibꝫ ꝓportionabilitate sūt quatuor t̄mini
q2 in qualibꝫ ꝓportionabilitate sūt due ꝓpōes. ꝛ i
qualibꝫ ꝓpōe sunt duo termi. ergo in qualibꝫ pro
portionabilitate sūt quatuor termini. quoꝝ duo
se habēt sicut an̄cedētia: ꝛ alij duo se habēt sic ɔn̄
tia. quod pꝫ in exēplo dicto. nam isti duo termi q̄/
tuor ꝛ sex se habēt sicut an̄tia. ꝛ alij duo termini se
hn̄t sicut ɔn̄tia. Veꝝ ē tn̄ q̄ ē quedā ꝓportionabili
tas ɔiūcta seu ɔtinua in qua sūt tm̄ tres termi. vt
sicut se hn̄t tria ad sex. ita sex ad duodeci. Alia est
ꝓportionabilitas disiūcta siue discōtinua i qua sꝫ
q̄tuor termini distincti. vt sicut se hn̄t duo ad q̄tu
or. ita se habēt sex ad duodeci. Sed ɔmutata pro
portio ē ɔpatio duoꝝ an̄tium ꝛ duoꝝ ɔn̄tium ali/
cuius ꝓportionabilitatis adinuicē. vt dicēdo. sicut
se hn̄t quatuor ad duo. ita se habēt sex ad tria. g̊ ꝑ
mutatā ꝓportionē sicut se habent quatuor ad sex.
ita se habēt duo ad tria. ꝛ in ista ɔmutata ꝓportio
ne fūdatur locus a transmutata ꝓportione.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad ꝑ
mā rn̄detur distiguēdo ma
iorem q2 duplex est demr̄atio. quedam ē ꝑꝑ quid

& potissima i qua.s.demrat ppa passio de sup p et adequato subiecto per diffoem quiditatiua subi. & sic negatur maior. Alia est demratio propter qd no potissima in qua demonstratur quodcunq scibile per causam immediata & necessariam. & sic conceditur maior: sed negatur osequetia. ¶ Ad secudam dr q habere tres est tm scibile de ysocbele p accns. & sophistico modo. sed primo scitur de triangulo. ¶ Ad tertia conceditr q causa demostratur per effectum demostratione q2. sed no demostratione propter quid que pprie facit scire.

7 **Queritur** Utrum demonstratio pcedat ex necessarijs ¶ Et videt q no q2 aliqe ppoes ex qbus fit demostratio sut affirmatiue de inee & de pnti quaru subiecta p nullo suppoere pnt ergo tales pnt ee false. & per ons demostratio non pcedit ex necessarijs. ans p3 de pponibus ostitutis ex istis subiectis. rosa. nix. pluuia. ¶ Secundo arguitur. quelibet ppo pot no ee vera. g nulla est necessaria. & per ons demratio no pcedit ex necessarijs. ans p3 quia quelib3 ppositio pot no ee. ergo qlib3 ppo potest no ee vera. ¶ 3° arguit sic. ista e otiges. homo e aial. & tame ex ipa pcedere pot demratio. g &c. maior p3. q2 bene seqt. homo e aial. g° ho e opositus ex corpore & anima. ons est otingens. ergo & ans. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciedum est q tertius tractatus in quo ostendit aristoteles ex qb° & qlibus debeat pcedere demonstratio otinet quinq capitula. ¶ In quoru3 pmo ondit pmissas demostrationis esse necessarias. & ex his que sut per se. & continet quatuor conclusiones. Quaru3 pma e h Demostrato pcedit ex premissis necessarijs. Probatur quatuor rationibus: & vno signo. Prima ratio est hec. omne impossibile aliter se habere scit ex necessarijs. sed omne quod scitur e impossibile aliter se habere. ergo omne quod scitur ex necessarijs scitur. Secuda ratio. quicqd pcedit ex his que sunt per se pcedit ex necessarijs. sed demostratio procedit ex his que sut per se. ergo procedit ex necessarijs. maior p3 quia predicata que per se insut necessario insut rebus. idest subiectis. nam quecuq predicata isut per se aut sunt simplicia. & tuc sut de quod quid e subiecti. vel sbm e de quod qd est illaru. & sic necessario insut. vel illa predicata sunt incomplexa. & talia necessario insut. q2 nece e alterum oppositoru semper inee subo. Ex quib° infert duo corelaria. ¶ Primu e istud. si illo qd scitur sit impoe aliter se habere. ergo o3 demratoe3 ee ex necessarijs. ¶ 2m corelariu. sillogism° no demratiu° potest ee ex veris. sed no ex necessarijs. q2 ppum est sillogismo demostratiuo ee ex necessarijs. probat consequeter dictam oclusione signo. q2 nos pponim° instantias o oppinates demostrare nisi pcedant ex necessarijs. sed hec instatia nulla eet nisi oporteret principia demonstrationis ee necessaria. ergo &c. Ex quo infert vnum correlarium. q illi sunt stulti qui bene oppinant accipe principia demonstrationis capiendo solum ppositoes probabiles & veras. sicut sophiste qui sm linconie sem putant se demonstrare. Hanc conclusionem sciens nouit quid est scia. arguendo sic. scire est scientia3 habere: sed habes aliquid nouit illud quod habet. ergo scies nouit quid est scia. hec argumentatio est contexta ex ppositione vera & pbabili solum. ideo non est demratio quia principium demratonis no est ppositio pbabilis. nec etiam principium scientie. non enim principium scie solum deb3 esse verum. sed debet esse primum & pprium circa illud quod demostratur. ¶ Consequeter adducit tertiam rationem sumptam a causa ad pbandum dictam conclusionem. q2 omne scies ocloe3 demratonis debet habere medium ppter quid illi° oclois. sed no est possibile habere ppter quid oclonis necessarie nisi per mediu necessarium. ergo opo3 demrationem pcedere ex necessarijs. Quarta ro. si aliquis no scit conclusionem qui tame no e corruptus nec alicuius est oblitus. & conclusio est salua. & habet idem medium quod pri° habuit. tal nu q sciuit illam oclusionem. sed sciens per mediu cotinges potest no scire conclusioem. l3 n sit corrupt° nec alicui° sit oblitus. & res sit salua. & habeat eade rationem. ergo conclusio no poterit sciri per medium otingens. sed solum per medium necessariu3: minor p3. quia cum mediu sit contiges aliquando corrumpet. & sic no sciet oclusionem. quia non ens no est principium scie. & l3 mediu3 non sit actu corruptu. tam ex quo est contigens poterit aliquado corrumpi. modo possibili posito in ee nullu debet sequi impoe. & tame si tale medium ponat in esse scil3 q sit corruptu siue falsificatu sequeret icoueiens scilicet q p mediu falsum sciet oclusioem necessariam. ¶ Secuda oclusio. quado oclusio e necessaria nihil prohibet medium per quod sillogizatur non ee necessarium. q2 sicut veru potest sillogizari ex falsis ita conclusio necessaria potest sillogizari ex non necessarijs. ¶ Tertia conclusio. si medium sit necessarium conclusio erit necessaria. patet. quia sicut ex veris seper sillogizat verum. sic &

ex necessarijs semper seqtur necessariū. ¶ Quāta conclusio. si conclusio non sit necessaria. nec mediū erit necessariū. pꝫ. quia si conclusio nō sit necessaria: vel pmisse erūt necessarie. vel nō. si nō. habet ppositū. si sic. ergo cōclusio erit necessaria p cōclōnē pcedētem. ꝛ per ꝯns eadem cōclō erit necessaria. ꝛ nō necessaria. quod est ipole. Et de hoc pōit aristo. exēplū in istis terminis. a. b. c. ¶ Cōsequenter recapitulādo isert duo correlaria. ¶ Primū. oportet demōstrationem procedere ex necessarijs: si conclusio sit necessaria. quia impole ē scire de conclusiōe neqꝫ pp quid. neqꝫ quia. nisi per mediū necessariū. ¶ zᵐ correlariū. accipiēs mediū necium. ꝛ oppinās ꝙ nō sit neciuꝫ nō hꝫ sciaꝫ siue pcedat per immediata siue per mediata.

Secundo sciēdū est ꝙ in secūdo capitulo huius tractatus oñdit aristote. ꝙ demonstratio est ex his que sūt per se. ꝛ signanter quo ad conclusionē: ꝛ continet duas ꝯclōnes: Quaꝝ prima est hec. conclusio demonstratiōis ē eorum que per se insunt. Probaꝛ duabꝰ rōnibus. Quarū prima est hec. qꝛ si cōclusio demōstratiōis esset illoꝝ que per accñs insunt. sequereꝛ ꝙ ꝯ. demrationis non esset necessaria. consequēs ē ꝯ pus pbata. ergo oportet conclusionē demonstratōnis esse illoruꝫ accidētiuꝫ que insunt per se scdo mō. quia quodcūqꝫ aliud accñs pōt nō ineē. ergo si ex talibꝰ esset ꝯ. demrationis ipa eēt ꝯtigēs ꝛ ñ necia ¶ Contra hoc obijcit ari. pbādo ꝙ ex pmissis cōtigētibꝰ seqꝛ ꝯ. necia. quia de pmissis ꝯtigentibꝰ fit iterrogatio. vt ex ipis ꝯcessis pcedaꝛ ad cōclōem inferedā. ergo lꝫ ex pmissis contigentibꝰ absolute sūptis nō seqtur ꝯ. necessaria. tñ ex pmissis contigētibꝰ iterrogatis ꝛ ꝯcessis bene seqꝛ ꝯ. necia. Rñdet ari. ꝙ lꝫ ex premissis contigētibꝰ interrogatis concessis sequaꝛ conclusio necessaria necessitate consequentie. ñ tñ necessitate consequētis. d q̄ necessitate ē i pposito sermo. Scda rō. qꝛ dmonstratio fit ex necijs. sed illa sola sūt necia ꝫ vnūqꝫqꝫ genꝰ entis q̄ isūt vnicuiqꝫ gñi pꝰ se. ergo dmonstratio ē ex his q̄ sūt p se. minoꝛ pꝫ. qꝛ oē qd iest aut iest p se aut p accñs. sed illa q̄ insūt p accñs non sūt necessaria. relinqꝛ ergo ꝙ illa sola sūt necessaria. ergo isūt p se. Ex hoc infert aristo. ꝙ ille sills nō facit scire propter quid cuius pmisse sunt contingētes. lꝫ ipe sint vere. sicut sūt silli procedentes per aliqua signa. vt si probetur. ꝙ omne compositū ex elemētis est corruptibile sic arguendo. oē qd antiquatur tēpore ē corruptibile. sed oē compositū ex elementis āntiquaꝛ i tēpore. ergo oē tale ē corruptibile. nā lꝫ illiꝰ silli vel consimilis premisse sīt p sint vere. qꝛ tñ ille pmisse ñ sūt p se. ideo talis sills nō facit scire ppter quid. qd probat ari. qꝛ scire ppꝰ qd ē scire p causam. modo tales pmisse ex quo non sūt p se sed ꝯtingētes ñ sūt cā alicuius conclusionis scibilꝛ que debet esse p se. ergo per hꝰ premissa non sciꝛ ppꝛ quid conclusio. ¶ Secunda conclusio. scire propter quid est scire primuꝫ iesse tertio secūdū ꝙ ipꝫ propter illud quod primum inest medio. ꝛ mediuꝫ tertio secundum ꝙ ipm.

Tertio Sciēdū ē. ꝙ circa hūc textū icidunt tres difficultates. ¶ Quaꝝ pma ē hec. vꝛ eni ari. i pbatiōe pme ꝯclusiōis scdi capituli cōmittere duo iconuenientia. primo ꝙ petit principium. zᵒ quia videꝛ ꝯmittere circulū. quia priꝰ probauit demōstrationē esse ex necijs eo ꝙ ē eoꝝ q̄ per se insūt: nunc auteꝫ pbat demonstrationē esse eoꝝ q̄ p se isūt. qꝛ est necarioꝝ. Respondetur ꝙ ñ est inconueniēs quādo aliqua ꝯclusio demōstratur p diuersa media ipam accipi ad dmonstrandū circulariter vnū illoꝝ medioꝝ. modo aristoteles priꝰ pbauit demonstrationeꝫ esse neciorum. non solū qꝛ est eoꝝ que per se isunt. sed ēt ex diffōe ipiꝰ scire. ꝛ ille modus probandi siue dmonstrandi fuit potissimus ꝛ propter qd. nunc autem demonstrat dnem esse eorum que sūt per se eo ꝙ est necarioꝝ ita ꝙ ille modus dmonstrandi sit. qꝛ tantū modo ñ est conueniens circulo dmonstrare mutādo dmōstrationeꝫ propter quid in demonstrationē quia. Uel posset dici probabiliter ꝙ aristo. bene probat demonstrationē non esse ex his que sunt per accidens eo ꝙ est ex necarijs. non autem ꝛ bat dmonstrationem esse ex his que sūt per se. ¶ zᵃ difficultas. quot sūt cause corruptionis scie. Rñdetur ꝙ sunt quattuoꝛ que possunt elici ex q̄rta ratione adducta ad probandum pmaꝫ ꝯclusioneꝫ pmi capituli. Prima causa est corruptio scientis. vt per mortem vel insaniaꝫ. corrupto enim subo corrumpunꝛ accidentia illius subi. Secunda est corruptio seu falsificatio ꝯclonis scite. Tertia ē corruptio rei significate per ꝯclusionem. qꝛ corrupto obo alicuiꝰ habitꝰ corrūpitur etiam ille habitꝰ. Quarta causa est obliuio scientis. Et pōt poni alia. s. variatio medij. ¶ Tertia difficultas. vtruꝫ ois ppō per se sit necaria. ꝛ eꝯ. Respondetur pbabiliter ꝙ nō. imo se hñt sic superiꝰ ꝛ inferius. quia ois ppositio p se ē necia sed non ois ppositio necia est p se. zᵐ patet. qꝛ ista. rōnale est aial. ꝛ multe ꝯsimiles sunt necarie. ꝛ tamen non sūt per se. cum pdicatū nec sit de diffinitione subi. nec passio eiꝰ.

Conclusio Respōsalis. Demonstratio ꝓcedit ex necessarijs. Hec ɔclusio satis pȝ ex rōnibus textus.

Primo Dubitatur. Utrū sit possibile demōstratorem descendere de genere i genus. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ tertiuȝ capitulum i quo aristoteles ostendit ꝙ demōstratio debet procedere ex proprijs continet tres partes ¶ Quarum prima continet vnicam conclusionē que est hec. Non est possibile ďmonstranteȝ ďscendere de vno genere in aliud genus. sic intelligēdo ꝙ demonstrans aliquam passionē de subiecto alicuius scientie non pōt eam demonstrare de subiecto alterius scientie. Pro cuius probatione p̄mittit vnam probationem. s. ꝙ in quacunqȝ demōstratione tria sunt necessaria. vnum est id quod demōstratur. s. conclusio. ⁊ est illud quod inest alicui generi per se. ⁊ ꝑ conclusionem soluȝ intelligit passionem. aliud est dignitas, sūt autem dignitates principia ex quibus fit demonstratio. Tertium ē gen⁹ subiectum. cuius passiones ⁊ per se accidētia ostēdit demonstratio. Ex quibus infert ꝙ pricipia ex quibus est demonstratio contingit eē eadem in diuersis sciētijs. ⁊ hoc debet intelligi de pricipijs cōmunibus ⁊ non ꝓprijs. Consequenter probat dictam conclusionem tribus rationibus. Quarum pria q̄ sumitur ex parte subiecti est hec. quicqd habet genus propriuȝ idest subiectū proprium circa quod fit demonstratio nō descēdit de genere i genus. sed demonstratio i qualibet scientia habet genus propriū circa quod fit demonstratio. ergo nō ɔtingit demōstratoreȝ descendere de genere i genus. maior pȝ quia quorū genus est alterū etiā demr̄atōes sūt alie. ⁊ per ɔn̄s nō ɔtigit illas demr̄atōnes ɔuenire. mior pȝ exēplarit̄, q꞉ geometria ē circa magnitudies. ⁊ arismetica ē circa nūeros. ergo passiones ip̄aꝝ nō possūt ɔuenire nisi dicat̄ ꝙ magnitudies sūt numeri. i. ꝙ magnitudies ɔtineātur sub numeris. sicut inferi⁹ sub suo superiori. q̊ dato sequeretur ꝙ geometria que est de magnitudib⁹ ɔtineret̄ sub arismetrica. que est de numeris. ⁊ sic cōtingeret per pricipia arismetrica demr̄are i geometria passionē de subō. Qualiter aūt vna scia cōtineat̄ sub alia patebit infra. s. in p̊ capitulo h⁹ tractat⁹. Ex his infert ari. ꝙ si demr̄ator debeat ďscēdere tūc dȝ eē idē gen⁹ subi. ¶ Secūda rō que sumit̄ ex parte p̄ncipioꝝ ē h̄. in oī demr̄atiōe nece ē mediū ⁊ extrema eē eiusdē generis. ergo p̄ncipia nō possunt esse diuersorū geneꝝ. ⁊ per ɔn̄s non est possibile descēdere de genere in genus. aн̄s pȝ q꞉ si nō essēt eiusdem generis. tunc p̄misse non essent ꝑ se. sed eēnt accn̄tia. i. per accn̄s. Ex quo īfert ari. ꝙ geometria nō pōt demōstrare ꝙ ɔ̄trioꝝ eadē sit scia. neqȝ ꝙ duo numeri cubi sit vn⁹ cub⁹. ⁊ gn̄alit̄ in vnaq̄qȝ scia nō potest demōstrare id qd̊ ē alteri⁹ nisi subm̄ vni⁹ scie ɔtineatur sub subō alteri⁹. quia tūc vna scia potest demōstrare id quod est alteri⁹. sicut subm̄ perspectiue cōtinetur sub subiecto geometrie. quia subiectum perspectiue est linea visualis ⁊ radiosa: subm̄ vero geometrie est linea. similiter subiectum armonice. idest musice quod ē numerus sonorus cōtinetur sub subiecto arismetrice quod est numerus. Tertia ratio sumitur ex parte passionis. ⁊ est hec. ille qui ɔsiderat passiones ɔueñientes gn̄i scibili secūdum ꝙ ipȝ nō descēdit de genere in genus. sed quilibȝ demr̄ator in qualibet sciētia demōstrat passiōes ɔueniētes gn̄i scibili scďȝ ꝙ ipsū. ergo n̄ ē possibile demōstrātē descēdere ď gn̄e i gen⁹. maior pȝ. q꞉ tale ꝓcedit ex ꝓprijs p̄ncipijs. mior pȝ. q꞉ demōstrator n̄ demōstrat ď lineis p̄dicata q̄ n̄ ɔueniūt lineis s̄m ꝙ linee sūt. vt nō demōstrat ď linea recta ꝙ sit pulcherria lineaꝝ. vel ꝙ ɔ̄triet̄ linee circulari. q꞉ illa p̄dicata n̄ ɔueniūt linee s̄m ꝙ linea ē. sȝ s̄m ꝙ linea ē subm̄ cōe. ¶ Ex his r̄ndet̄ ad dubiū ꝙ n̄ ɔtingit demōstrātē descēdere ď vno gn̄e in aliud gen⁹. nisi subm̄ scie subalt̄nātis ⁊ subm̄ subalt̄nate sint idē simplr̄ vel quodā modo. Dr̄ aūt gn̄a subiecta esse eadē simplr̄ quā do vnū ē iferi⁹ simplr̄ respectu alteri⁹. sic spēs ē iferior respectu gn̄is. Sed gn̄a dr̄ eē eadē quodam mō quādo vnū ē inferius quodā modo respectu alterius. sic pars i mō ē q̄dāmō inferior ad suū totū.

Secundo Dubitat̄. Utrū sit possibile distinctas scias habere eadē princi⁴ ¶ Pro solōe p̄mittit̄ ꝙ cuiuslibȝ sciētie duplicia sūt p̄n⁴. quedam sūt pri⁴ ɔplexa. sic sūt dignitates alia sūt prin⁴ icomplexa. cuiusmodi sunt subm̄ ⁊ passio. Intelligēdo ď p̄ncipijs ɔplexis r̄ndet̄ per tres distinctōes. Quaꝝ p̄ma ē h̄. duplicia sūt pricipia ɔplexa q̄dā sūt ꝓp̄a que ɔstituunt̄ ex diffōne essētiali subi. ⁊ quedaȝ ɔmunia que ɔstituūtur ex t̄mis ɔmuniorib⁹ ⁊ p̄oribus subiectis. ⁊ vtrūqȝ mēbrū subdiuidit̄. nam p̄n⁴ diuersaꝝ sciētiaꝝ eē ꝓp̄a pōt duplr̄ itelligi. vno modo ꝙ illa p̄n⁴ sint ꝓpria ɔclusiōib⁹ diuersaꝝ sciētiaruȝ. ⁊ sic diuerse sciētie n̄ habēt eadeȝ prin⁴ ꝓpria. alio mō pōt intelligi ꝙ illa sint ꝓpria vni ɔclusiōi ⁊ cōia vni alteri: ⁊ sic distīcte sciētie bn̄ habēt eadē principia ꝓp̄a. Similr̄ distinctaꝝ sciētiaꝝ eē eadeȝ principia cōia potest duplr̄ itelligi. vnď s̄m eādē ɔtractōeȝ. alio modo

ſm diuerſas ↄtractiões. ſic ariſmetica ↄbit ad numeros illud pricipiũ. ſi ab eq̄libꝰ eq̄lia demanẽt. ſ ꝫ geometria illud idẽ priᵐ ↄtrahit ad magnitudiẽs.
¶ Sꝫ'do dubiũ querat de ꝑncipijs icomplexis: r̄ndeẽ per duas diſtictões. quarũ ꝑma ẽ hec. Diſtictaꝝ ſciaꝝ eẽ idem ſubm̄ poteſt dupl'r itelligi. vno modo ꝙ ſint idẽ per ↄtinẽtiaꝫ ita ꝙ ſubm̄ vniꝰ cõtineaẽ ſub ſubo alteriꝰ. ⁊ ſic ẽ poẽ diſticta s ſcias hr̄e idẽ ſubm̄. ſicut pꝫ de ſcia ſubalternãte. ⁊ ſubalternata. alio mõ põt intelligi ꝙ ꝑmũ ⁊ adequatuꝫ ſubiectũ paſſionũ vniꝰ ſcie ſit ꝑmũ ⁊ adeq̄tũ ſubiectũ paſſiõuꝫ alterius ſcie. ⁊ ſic diſtictaꝝ ſciẽtiaruꝫ neceſſario ſũt diſticta ſubiecta. cũ diſtictio ſcie ſumaẽ ex diſtictõe ſubiecti. ¶ Scd̄a diſtictio. Diſtictaꝝ ſciaꝝ eẽ eãdẽ paſſionẽ p̄t dupl'r itelligi. vno modo ꝙ eadeꝫ paſſio demõſtreẽ de diſtictis ſubis ꝑmis ⁊ adequatis. ⁊ ſic ñ ẽ poſſibile. ſaltẽ vtraqꝫ dmõſtratõe exñte potiſſima. Alio mõ ꝙ paſſio vniꝰ ſcie dr̄etur de ſubiecto illiꝰ ſcie tãq̄ꝫ de ſubo ꝑmo. ⁊ d ſubo alteriꝰ ſcie tãq̄ꝫ de ſubo non ꝑmo. ⁊ ſic diuerſe ſcie poſſũt hr̄e eãdẽ paſſionẽ. Et addit ẽtiuꝫ modũ quando .ſ. paſſio ſubi vniꝰ ſcientie fit ſubm̄ alterius ſcie. ⁊ ſic iterum eſt poẽ diſtinctarum ſcientiarum habere eãdeꝫ paſſionẽ.

Tertio dubitaẽ. qd ſit numerus cubus. R̄ñdetur ꝙ eſt ille q reſultat ex ductu vniꝰ numeri in ſeipm bis. ſic octonariꝰ ẽ numerus cubus: reſultãs ex ductu binarij in ſeipm bis. nam bis duo bis. ſũt octo: Sil'r vigintiſeptẽ ẽ numerꝰ cubꝰ reſultãs ex ductu ẽnarij i ſeipꝫ bis. nã ter tria ter ſũt vigintiſeptẽ. modo ſi vnũ iſtoꝝ numeroruꝫ cuboꝝ ducatur in aliũ numeꝝ cubũ. vt deducẽdo octies vigitiſeptẽ. ⁊ vigeſies ſepties octo reſultat vnꝰ tertiꝰ numerꝰ cubꝰ. ſ. ducẽtuꝫ ſexdecim. ⁊ iſte numerꝰ cubus iterũ reſultat ex ductu ſenarij in ſe ipſum bis. nam ſexties ſex ſexties faciũt ducẽtuꝫ ⁊ ſexdecim. Et ſic patet ꝙ ex ductu vnius numeri cubi in aliũ numerum cubũ reſultat vnꝰ tertius numerus cubus. ſed hoc probare habet ariſmetricus: ⁊ ñ geometer.

Ad rationes Ante oppoᵐ. ¶ Ad ꝑmã negaẽ ↄñs cum eiꝰ ꝓbatione. qꝛ lꝫ roſa nix ⁊ pluuia poſſit non eẽ q̄tuꝫ ad eẽ exiſtentie. nõ tamẽ quãtũ ad eẽ eſſẽtie. modo in ꝓpoſitione dr̄atiua termini nõ ſupponũt ꝓ ſuis ſuppoſitis vt actual'r exñt. ſed ſupponũt ꝓ his vt precidũt ab actuali exñtia. ¶ Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ lꝫ quelibꝫ ꝓpõ poſſit non eſſe. ⁊ ꝑ ↄſequẽs nõ eſſe vera nec neceſſaria neceſſitate aut veritate formali ⁊ intrinſeca. nõ tñ necitate aut v'itate extrinſeca ⁊ obiua. ¶ Ad 3am dr̄ ꝙ lꝫ actualis ↄpõ ex corpe ⁊ aĩa ſit ↄtingẽs: nõ tñ ↄpõ aptitudinaẽ. vt alias patuit

Queritur Utruꝫ aliq̄ diffõ nata ſit eẽ tota ↄcluſio vl'is 8

q demonſtrationis. ¶ Et videẽ ꝙ non. qꝛ diffinitio poteſt demmonſtrari de ſuo diffinito i'darij. ergo ſaltẽ diffinitio aliq̄ñ erit ↄcl'o ꝑticularis. ⁊ nõ vl'is. ¶ Scd̄o arguiẽ. diffõ ñ dic̄ aliqd eẽ vel ñ eẽ: vt patuit ſupius. ergo ñ ẽ concluſio vl'is demõſtratõis. ¶ Tertio ſic. diffõ ẽ predicatũ dyalecticũ natũ ẽmiari per artẽ dyalecticam vt pꝫ ꝑmo thopicoꝝ. ergo nõ ẽ ↄcluſio dr̄ationis.
¶ In oppoſitum ẽ ariſtoteles:

Primo Sciẽᵐ ẽ ꝙ ꝓ dclaratõe ẽmioꝝ ponũtur tres diſtictões. Quaꝝ pᵃ ẽ. Duplex ẽ vl'itas q̄dam ẽ vl'itas diſtributõis ⁊ ꝑoriſtica. Alia ẽ vl'itas ibeſionis ⁊ analetica. ⁊ iſto mõ illa ꝓpoſitio dr̄ vl'is cuiꝰ ꝑdicatũ inẽ ſubiecto ſꝫ ꝙ ipm. ⁊ ſic quelꝫ concluſio cuiuſlꝫ dmonſtrationis ꝓpter qd ⁊ potiſſime ẽ vl'is. Ex quo patꝫ ꝙ q̄rere vtꝝ ↄ° demonſtrationis ſit vniuerſalis: eſt q̄rere vtrum ↄcluſio demõſtrationis ſit ſcd̄m ꝙ ipſum.
¶ Scd̄a diſtinctio. diffõ põt capi dupl'r. vno mõ ꝓ orõne idicãte ⁊ declarãte eſſẽtiã diffiniti ⁊ ſic diffinitio nõ poteſt eſſe ꝑncipiũ nec ↄcluſio demõſtrationis. nec etiã tota demonſtratio. lꝫ tamen bñ ſit mediũ dmonſtratiõis vel ꝑdicatuꝫ concluſionis: Alioꝰ põt capi diffõ ꝓ vna totali ꝓpõe in q̄ ꝑdicaẽ diffinitio d ſuo deffinito. ⁊ ſic deffinitõ poteſt eſſe pricipiũ vl' ↄ° dmõſtratiõis. ¶ Tertia diſtictio. quadruplex eſt diffitio. q̄dam ẽ data per cãꝫ fialẽ. alia ꝑ cauſam efficiẽtem. alia per cãꝫ formalẽ. et alia ꝑ cauſã mãlem. Illa aũt ꝓpõ in qua ꝑdicatur diffõ materialis d diffinito põt demõſtrari ꝑ cãm formalem. ⁊ formalis per efficienteꝫ. ⁊ efficiẽs ꝑ finalem. Cuiꝰ ratio põt eẽ ſcd̄m linconiẽſẽ. qꝛ demonſtratio debet procedere per cauſam. mõ ſpẽs ſiue forma ẽ cã matie. ⁊ efficiẽs cã forme. ⁊ finalis cã efficiẽtis iquãtũ efficiẽs ẽ. cũ ſit ꝑnᵐ motiuum efficiẽtis ad agẽdũ. vt pꝫ 2° phiſicoꝝ. Uñ ꝑ d aĩa tres aſſignãtur diffões ire. Pꝛia ẽ mãlis que eſt h. Ira ẽ ebulitio ſiue accẽſio ſãguis circa coꝛ. Alia ẽ diffõ formaẽ. que ẽ h. Ira ẽ appetitꝰ vĩdicte ꝓ dolore. ⁊ per illã formalẽ põt diffõ mãlis ſic demonſtrari. oĩs appetitꝰ vĩdicte ꝓ dolore eſt ebulitio ſanguinis circa coꝛ. ſꝫ ira ẽ appetitꝰ vĩdicte ꝓ dolore. g° iſta ẽ ebulitio ſãguis circa coꝛ. ⁊ iſta diffõ formalis ẽ ꝑnᵐ dr̄atõis. ſꝫ materialis ẽ ↄcluſio demõſtratõis. 3ᵃ'vo ẽ ↄpoᵃ ex vtraq̄ꝫ. ⁊ ẽ h. Ira ẽ accẽſio ſãguinis circa coꝛ ꝓpter appetitũ ↄtrarij doloris

⁊ ista tertia diffõ ē tota oratio.i.ꝯtinēs omnes t̃mi nos positos i p̃dicta oratione.s.maiorē extrēitatē. miorez.⁊ mediũ. Drt tñ positione a d̃monstratione i h̃ ꝙ oratio ꝯtinet illos terminos ſꝫ ꝙ ordinant̃ i mõ ⁊ figura.sed p̃dcã diffõ nõ sic ꝯtinet illos.

Secundo Sciẽdũ ē ꝙ i scd̃a p̃te h⁹ capituli oñdit ꝯclusionē orationis esse ꝑpetuã.⁊ ꝯtiet q̃ttuor ꝯclusiones. Quaꝝ p̃ma ē h̃. oratio ē ex ꝓpõnibus perpetuis.pꝫ.q̃ oē vl̃e est ꝑpetuũ sed oratio ē ex vl̃ibus. ergo est ex perpetuis.⁊ ꝑ ꝯñs ꝯclusio orationis nec̃erio erit perpetua.q̃ ex ꝑpetuo ñ seq̃t̃ nisi ꝑpetuũ. Ex hac ꝯclusione ifert aristo.correlarie scd̃az ꝯclusionez que ē hec.corruptibiliũ nõ ē scia neq̃ oratio simpl̃r sed soluz ſm accidẽs.patꝫ.q̃ si ꝯclusio orationis esset corruptibilis tunc nec̃e esset aliquam p̃missarum esse corruptibilez ⁊ nõ vl̃em.quod est ꝯtra ꝯclusionez p̃cedẽtez. ¶ 3ᵃ ꝯcl̃o.corruptibiliuz non est diffinitio.pꝫ.q̃ corruptibiliuz non ē oratio. ergo nec diffõ.tenet ꝯsequentia. q̃ quedam diffõ est p̃ncipium orationis.alia ē conclusio.⁊ alia est tota oratio sola positione differens. ¶ Quarta ꝯclusio tãgit remotionē cuiusdaz dubij.q̃ dictũ est perpetuoꝝ ⁊ icorruptibiliũ esse orationez ⁊ sciaz. ideo possꝫ aliq̃s dubitare an eorũ q̃ fiũt sepe vel frequẽter possit h̃ri scia.cũ talia ñ sint sp̃. Rñdet ari.ꝙ eoꝝ q̃ frequẽter sũt inq̃ntũ frequẽter fiũt ñ est scia.sꝫ inquãtum sp̃.q̃ ſm ꝙ in oratõe sũt sp̃ sunt.lꝫ ſꝫ se ñ sint sp̃.sed solũ secundũ partē.sicut sunt defect⁹ lune.

Tertio Sciendũ est ꝙ circa hũc textum incidunt due difficultates. Quarum p̃ma incidit circa ꝓbatõez p̃me.ꝯcl̃ois ⁊ ē h̃. vtrũ sequat̃ oratio ꝓcedit ex vl̃ibus. ergo ex ꝑpetuis. ⁊ arguit linconiẽsis ꝙ non.q̃ oratio ꝓcedit ex vl̃ibus repertis i singularib⁹.sꝫ vl̃ia repta in singularibus sũt corruptibilia: ergo oratio erit ex corruptibilib⁹.lꝫ ꝓcedat ex vl̃ibus ¶ Ad hanc obiectionez adducit linconiẽsis q̃ttuor modos soluẽdi. q̃ꝝ vltimus est.lꝫ vl̃ a sint simpl̃r corruptibilia ad corruptionem singulariũ.tñ sũt icorruptibilia successiue.p̃ma ps pꝫ.q̃.q̃ vl̃ia i seipsis non corrũpunt̃. sed cũ idigẽt singulari tãq̃ differente corrũpunt̃ ꝑ corruptionez d̃ntis corruptibil̃.2ᵃ ps pꝫ.q̃ semꝑ manent vl̃ia ꝑ ꝯtinuã successionez singularium.⁊ ad huiusmodi ꝯtinuam successionē saluandũ dicit ꝙ sp̃ēs que sũt i aliq̃bus regionibus corrũpunt̃ in hyeme.sic̃ musca.⁊ huiusmodi saluant̃ ⁊ ꝑmanent in alijs locis habentib⁹ temperiē. non enĩ est hora t̃pis q̃n in aliqua p̃te t̃re sit tem̃pies ⁊ t̃ps aptũ generatiõi.qd̃ sic nitit̃ suadere.q̃ species omnes sũt d̃ ꝑfectione essẽtiali vniuersi.ergo oꝫ omnes sp̃ēs in oi hora manē.alioq̃n vl̃itas mũdi q̃ñdoq̃z eēt ꝯpleta ⁊ q̃ñdoq̃ icompleta.quod est iconueniẽs ¶ Scd̃a difficultas. quomodo intelligit̃ illd̃ dc̃m text⁹ ꝙ eoꝝ q̃ sepe fiunt est scientia non inquãtũ sepe sꝫ inq̃ntũ sp̃ fiũt. Respondet̃ per distinctionez q̃ illa que sunt sepe p̃nt dupl̃r considerari. vno mõ i vl̃i.⁊ sic sũt semꝑ. Alio modo i p̃ticulari.⁊ sic sũt sepe.⁊ non semꝑ. Hũc tamen modum reprobat liconiensis.q̃ vl̃e non p̃t saluari nisi in aliquo suoꝝ singulariũ.ergo ⁊ si eclipsis i singulari non sit nec ēt erit i vl̃i. Al̃r respondet egidius d̃ roma q̃ illa q̃ sunt sepe possunt ꝯsiderari dupl̃r. vno modo iq̃ntum i effectu ⁊ sic sunt sepe.⁊ non semper.alio modo vt sunt i suis rõnibus causalibus ⁊ sic sunt sp̃. Cõtra hũc mõm arguit liconiẽsis.q̃ nulla particularis eclipsis ē semꝑ i suis rõnibus cãlib⁹. Itez q̃ vel ille cãe semꝑ sũt nate ꝓducere talem effectũ.⁊ sic semꝑ ꝓducũt ipm.⁊ ꝑ ꝯñs ille effect⁹ erit semꝑ ꝓduct⁹.qd̃ est ꝯ opionē. vel ille cause nõ sũt nate ꝓducere illũ effectũ.⁊ tũc vel ille effect⁹ erit semꝑ ꝓductus vel ñ.si nõ: habet̃ ꝓpositũ.si sic.ergo effectus aliq̃ñ erit ⁊ ñ erit ꝑ cãm qd̃ ē iconueniẽs. Ideo al̃r rñdet liconiẽsis ꝙ de illis que sepe fiũt põt esse scia tãq̃ de rebus significatis. de q̃bus tñ sũt ꝓpõnes ꝑpetue.i.nũq̃ falsificabiles. Ista.n.ꝓpõ.quotiẽscũq̃ terra iterponit̃ iter solē ⁊ lunã est eclipsis ē vere scita ⁊ ꝑpetua i astrologia: Et si obijciat̃ q̃ ſꝫ eũdē liconiẽsē ꝯuisibile ē oēs sp̃ēs i oi hora manere. sꝫ eclipsis ē sp̃ēs.ergo sp̃ erit eclipsis. Rñdet liconiẽsis ꝙ illa ꝓpõ itellr̃ d̃ sp̃ē significãte aliquã ꝑfectõez.mõ eclipsis cũ sit p̃uatio ñ sig̃t aliq̃ ꝑfectõz.

Cõclusio Rñsalis. aliq̃ diffõ nata ē eē conclusio vl̃is oratõis.pꝫ.q̃ aliq̃ diffinitio nata ē p̃dicari i ꝯclusione orationis d̃ subo ſm ꝙ ipꝫ.ergo nata ē eē ꝯclusio vl̃is orationis.

Primo Dubitat̃. vtrũ ꝯtingat vnũquodq̃ ꝑ vnũquodq̃ demonstrare. Pro rñsiõe supponit̃ ꝙ aristo. in t̃tia p̃te huius capituli ostendit demonstrationē ñ ꝓcedere ex cõmunib⁹. ⁊ continet quattuor ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̃ma ē hec demonstratio ꝓcedit ex ꝓprijs p̃ncipijs. ꝓbatur q̃ttuor rõib⁹. Prĩa est hec. q̃cq̃d ꝓcedit ex his que sunt per se ⁊ de scd̃z ꝙ ipsũ ꝓcedit ex ꝓprijs. sed demonstratio procedit ex his que sunt per se ⁊ de scd̃m ꝙ ipsum.ergo ꝓcedit ex ꝓprijs p̃ncipijs. mior patet.q̃ nisi sic sequeret̃ ꝙ ꝯtigeret vnãquãq̃ ꝯclusionē demonstrare ex vnoquoq̃ p̃n° qd̃ est fl̃m. Ex hac rõne ifert ari.ꝙ ñ ois sillo⁹ ꝓcedẽs ex v̄is idemõstrabilib⁹ ⁊ imediatis est demonstratio.

Secūda rō. si demr̄atio pcederet ex cōib⁹. tūc con tingeret demr̄are thetragonismū. i. circulare esse eq̄le quadrato sic brisso demr̄abat. sed h̄ est icōueni ens. ergo zc. maior p3 q2 rō brissonis fiebat p me^m cōe qđ ɔueniebat alteri ab extremis. z ita n̄ pcede bat ex ppijs. Fuit enī talis rō brissonis. vbicūq3 est iuenire mai⁹ z min⁹ ibi est iuēire eq̄le. sed ē iuenire quadratū mai⁹ circulo qđ. s. describit ex circulū. z ē inuēire q̄drarū min⁹ circulo qđ. s. describit infra circulū. ergo etiam est iuenire q̄dratu3 mediū qđ erit eq̄le circulo. p3 eni q2 l3 illi⁹ silt' pmisse sint ver idemr̄abiles. tn̄ nō sūt de p se. q2 mai⁹ z min⁹ ɔueni unt alijs a fi^a: iō illa rō n̄ est demr̄atia. Tertia rō. illud qđ scit p mediū cōe descēdēs in aliud genus n̄ scit nisi f̄m accn̄s. sed demr̄atio nō facit scire f̄m accn̄s. ergo demr̄atio nō pcedit ex pncipijs cōib⁹. maior p3 q2 nihil scitur f̄m q2 ipsu3 nisi cognoscat ex pncipijs illi⁹ f̄m q2 illius. vt h̄re tres d3 sciri de triāgulo ex pncipijs q̄ insūt triangulo f̄3 q2 triāgl's Quarta rō. q̄ncūq3 mediū ē i eadē pximitate cum extremis tūc pcedit ex ppijs. sed i demr̄atiōe me^m est i eadē pximitate cū extremis. ergo oīs demr̄a tio pcedit ex ppijs. minor p3 q2 nisi sic. sequeret q2 predicatū nō ineēt per se subō. ℂ z^a ɔ°. rēouet qđ dā dubiū. q2 ɔtigit demr̄are aliquid in armōica p arismeticā. ergo nō o3 mediū eē in eade3 pximita te cū extremis. R̄ndet ari. q2 nulla ɔ°. armōice pōt demr̄ari per pn̄^a arismetice sumpta simpl'r. i. icon tracte. sed debēt ɔbi f̄m exigentiam subi armoni ce. Ex quo infert aristo. drām int' scia3 supiorē z in feriorē. q2 scie superioris est demr̄are propt' qd. s3 iferioris est demr̄are ipsū q2. ℂ Ex hoc ifert ari: tertiā ɔclusionē pncipalē h⁹ ptis. q̄ est h̄. nō ɔtigit d̄ mr̄are simpl'r vnumquodq3 ex vnoquoq3 prin°. s3 quelib3 ɔ°. demr̄at ex suis pncipijs pprijs q̄ ppria principia habent aliqua pncipia communia per q̄ ɔ n̄t probari. illa autem cōia principia considerant in scientijs communibus. cuiusmodi sunt dyaleti ca z methaphsica. ℂ Quarta ɔ°. nulli⁹ sciētis ē de/ mōstrare pn̄^a sua propria. patet trib⁹ medijs. P̄ri mū. quia principia ppria sūt prima in illa scia. ḡ in eadē scia nō ɔtingit illa demr̄are. z^m mediū q2 no/ titia oium q̄ ɔsiderant in illa scia dependet ex illis pncipijs. 3^m medium q2 pn̄^a magis sciunt q̄ q̄cūq3 alia. ex hoc infert p̄eminētiā methaphsice ad alias scias. q2 methaphsica facit magis scire. z ēt maxie scire eo q2 ipa pcedit ex supiorib⁹ causis. ℂ Ult°. ifert p̄mam ɔclusionē h⁹ capituli declaratā q̄ ē h̄. n̄ contingit demr̄antē descendere d̄ vno gn̄e i aliud gen⁹ nisi sicut dictum est. s. q̄n subiecta sunt eadem simpl'r vel quodāmodo sicut ɔtingit geometra3 d̄/ scendere in mathematicas vel imaginatiuas vel speculatiuas scias. etiam arismeticū ɔtingit dicē dere in armonicā per artes mechanicas vel imagi natiuas intelligit illas scias que sūt de machinis z alijs ingenijs bellicosis quib⁹ dimicātur castra. s3 per speculatiuas intelliguntur scientie perspectie z alie huiusmodi.

Secundo dubitat'. vtr3 in q̄lib3 scia opor/ teat de pncipijs illi⁹ scie sp̄ qd ē z q2 est p̄supponere. ℂ P̄ro rn̄siōe supponit q2 ari sto. in h̄ 4°. c°. determinat de pncipijs tā ppijs q̄ cōi bus demr̄ationis. z ɔtinet duas ptes. In q̄r p^a itē dit septē ɔclusiones. ℂ P̄ria ē h̄. difficile ē cogno scere an sciam⁹ vel nō. p3 q2 nō ɔtigit scire aliquā ɔclōe3 nisi p demr̄atōnē pcedētē ex ppijs pncipijs. sed difficile est cognoscere an habeam⁹ propria pn cipia ɔclusionis scibilis. ergo difficile ē nos cogno scere an sciamus vel n̄. maior p3 quia sepe oppina mur nos scire si habeam⁹ silt'm ex primis vis z ime diatis. sed in hoc fallimur q2 cū hoc reqrit q2 talia prici^a sint ppria respectu ɔclusiōis d̄mr̄ande. ℂ z^a ɔ̄ tāgit diffōem principioꝝ. z est hec. P̄rima prin^a sūt illa que cū sint vera nō ɔtigit demr̄are. ℂ 3^a ɔ°. ɔparat prici^a demr̄ationis tam ɔplexa q̄ icōplexa adinuicem penes ɔueniētiam z drīam. Conueniunt enim in hoc q2 de omnib⁹ principijs tā complexis q̄ incōplexis presupponitur qd significet. s3 drn̄t. q2 de quibusdam. s. de subiecto z dignitate p̄sup/ ponitur quia sūt. sed de alijs. s. de passionibus de/ mr̄atur q2 sūt. p3 exēplariter q2 de vnitate z linea in geometria p̄supponitur quid significēt. z sit'r d̄ recto z curuo. tamen de recto z curuo demr̄at q2 est. ℂ 4^a ɔ°. tangit vnā diuisionē pricipioꝝ z est h̄. pricipioꝝ demr̄ationis quedam sūt ppria vnicui/ q3 scie sp̄ali. Alia vero sūt cōia diuersis sciētijs sp̄a libus. Exēplum de pprijs. vt linea est lōgitudo si/ ne latitudine z p̄funditate. Exēplum de cōibus vt si ab equalibus eq̄lia auferas reliqua sūt equalia. ℂ Quinta ɔclusio ondit qual'r demr̄ator vtatur pricipijs. z est hec. demr̄ator nō vtit principijs cōi/ b⁹ in sua cōitate manētib⁹. sed vt sūt ɔcta ad genus ppriū illi⁹ scie sp̄alis. vt arismetica ɔbit istud prin cipiū cōe. si ab eq̄lib⁹ equalia demas ad nūeros. et geometria ɔbit ipm ad magnitudines. ℂ Sexta ɔclusio tāgit diffōem ppriorum pricipioꝝ. z est h̄. ppria principia sūt illa de qb⁹ supponit q2 sūt. z d̄ qb⁹ in vnaquaq3 scia demr̄antur passiones. vt vni tas in arismetica. z signa idest puncta. z linee in ge ometria. Similiter de passionibus supponitur

gd significẽt. vt arismetica supponit quid signifi cẽt par ꝛ ipar: ꝛ gd significẽt triãgl's ꝛ quadriãgl's vel cubᵒ. i geometria gd significet circulare. ꝛ etiã gd significet reflexũ ꝛ curuũ. ℄ 7ᵃ ↄ°. q̃ est rñsiua ad dubiũ ẽ h̃. nihil ꝓhibȝ q̃sdã scias d̃mr̃atias pre dicta tria ꝑnᵃ despicere. ita ꝙ i prin° libꝛoꝝ ñ oȝ il la tria prescribi. nec ꝑ oȝ ꝙ doctoꝛ illa tria preor dinet apud discipulũ. cuiᵒ rõ ẽ: qꝛ qñq; in sciẽtijs il la sunt manifesta ꝛ manifeste accepta apud omnẽ adiscentẽ absq; eo ꝙ prescribãt vel priᵒ doceãt. iõ supfluũ eẽt prescribere vel predocere. Ubi grã. in arismetica oȝ spãlẽ mentionẽ faciendo de nũero supponere qꝛ ẽ. eo ꝙ nõ sit d̃ se manifestũ nũerũ es se. sȝ ꝙ calidũ vel frigidũ sit ñ oȝ presuppõere faci endo spãlẽ mentõeȝ in scia qꝛ ad sẽsũ notũ est cali dũ vel frigidũ. silr̃ ñ semꝑ ẽ accipe. i presuppõere de passionibus gd significẽt qꝛ interdũ sũt manife ste. silr̃ nec de pricipijs cõibᵒ oȝ ꝑ presuppõere qꝛ sũt aut gd significẽt. sicut de illo pri°. si ab eq̃libus. ꝛc̃. qꝛ illud prinᵐ de se ẽ manifestũ. Uerũtñ addit ari. ꝙ lȝ h̃ tria in ꝑncipijs libꝛoꝝ ñ prescribant̃ nec ẽt doctoꝛ apud discipulũ ea preoꝛdinet dicendo discipl'o. tu debes supponere d̃ subõ gd ẽ ꝛ qꝛ est. de passiõe quid ẽ. ꝛ de dignitate qꝛ est. tñ i demr̃a tiõe debẽt illa presupponi ac si eẽnt prescripta vl' apud discipulum preoꝛdinata.

Tertio dubitat̃. Utꝝ ↄ dignitateȝ possit in stantia ferri. Et vr̃ ꝙ sic. qꝛ cuilibet ꝑpõi ẽ alia ꝑpõ sibi opposita. g̊ ↄ dignitatẽ ↄtigit opponere ꝛ ꝑ ↄñs instãtia ferri. ℄ Pro rñsione supponit̃ ꝙ ari. in secũda ꝑte hᵒ capituli ↄꝑat prin cipia demr̃ationis adiuicẽ penes dr̃am. ꝛ intẽdit quatuoꝛ ↄclõẽs. ℄ Pria ẽ hec. dignitas nõ ẽ sup põ neq; petitio. ꝓȝ duabᵒ rõnibᵒ. Prima. qꝛ digni tas ẽ princiᵐ qd̓ nec̃e ẽ verificari propter ipsum ꝛ quod necesse est esse verum ꝑꝑ ipsũ. sȝ suppõ ꝛ petitio nõ sũt ita. ergo dignitas nõ est suppõ neq; petitio. Sr̃ h̃ notat lincoñ ꝙ cognoscit̃ ṽitas ꝑpõis affirmatiue cũ vr̃ idẽtitas in substãtia subi ꝛ ꝑdica ti. ita ꝙ eadẽ res iportet̃ per subm̃ ꝛ ꝑdicatuȝ. cog̊ scit̃ ẽt nec̃itas sillogismi cũ vr̃ identitas vtriusq; ex tremi cũ termino medio. in quacũq; g̊ ꝑpõne vel sillõ sũt manifeste idẽtitates ille per se ꝛ a minoꝛe. illa ꝑpõ ẽ dignitas. ꝛ silloᵒ dr̃ ꝑfectus. 2ᵃ rõ. suppõ ꝛ petitio pñt ꝓbari per rõnem exterioꝛẽ. ñ ât digni tas. ergo ꝛc̃. minoꝛ ꝓȝ duabᵒ rõibᵒ. Prima ẽ. q̇c gd põt ꝓbari ꝑ rõeȝ exterioꝛẽ idiget sillõ. sed dignitas ñ idiget sillõ. ergo dignitas nõ põt ꝓbari ꝑ rõeȝ ex terioꝛẽ. 2ᵃ rõ. ↄ quodlibȝ quod põt ꝓbari ꝑ rõeȝ ex terioꝛẽ põt ferri instãtia. sed ↄ dignitatẽ ñ põt ferri instãtia. ergo dignitas nõ põt ꝓbari ꝑ rõeȝ exterio rẽ. ℄ Secũda ↄ°. tãgit dr̃aȝ iter suppositionẽ ꝛ pe titionẽ ꝛ questionẽ. ꝛ ẽ hec. suppõ est ꝑpõ demr̃abi lis accepta vt idemr̃abilis. dumtñ sit ꝓbabilis adi scẽti. ꝛ talis non ẽ suppõ simpl'r sȝ solũ quo ad adi scẽtẽ. Sed petitio est ꝑpositio cui adiscẽs nec assẽ tit nec dissentit oppinãdo ↄᵘrũ eiᵒ. Questio ṽo ẽ ꝑ positio ꝓbabilis cᵒↄrium oppinat̃ adiscẽs. ℄ Ter tia ↄ°. tangit q̃q; dr̃as iter suppositionẽ ꝛ diffiniti tionẽ. Prima ẽ. suppositio significat eẽ vel ñ eẽ. dif finitio ṽo ñ. Secũda dr̃a. suppõ est ꝑpositio. sȝ dif finitio non. Tertia qꝛ suppositio accipit̃ ꝑ itellectũ ↄponẽtẽ. diffinitio ṽo ꝑ itellectũ simplicẽ. Quarta dr̃a. qꝛ suppõ est de nũero ꝑmissarũ. qbᵒ exñtibᵒ ne cesse ẽ ↄclusionẽ eẽ. sed diffinitio ñ. Quita dr̃a. sup põ est vniuersalis vel particularis. ñ aũt diffinitio. ℄ 4ᵃ ↄ°. tãgit remotionẽ duoꝝ dubioꝝ quoꝝ ꝑᵐ est qꝛ aristo. vr̃ inuere ꝙ suppositio ꝑ ẽ ṽa. ꝛ tamẽ geometer supponit lineã esse bipedalẽ vel rectã q̃ tñ ñ est. R̃ñdet ari. ꝙ geometer ñ vtit̃ suppositione falsa qꝛ nihil demõstrat de linea ꝑticulari. sȝ soluȝ de linea vl'i. 2ᵐ dubiũ. qꝛ aliquis posset credere ꝙ vl'e esset separatũ a singularibᵒ. R̃ñdet ari. ꝙ nõ. nam vl'e ñ est vnũ ex̃ multa sed est vnũ i multis. ex quo isert tres ↄditionales ꝛ vnã cathegoricã. Pri ma ↄditionalis. si ñ est hoc. i. singulare ñ est etiã vl'e Secũda ↄditionalis. si vl'e nõ sit. nec medium de mr̃ationis erit. Tertia ↄditionalis. si mediũ d̃mr̃a tionis ñ sit nec etiam demr̃atio erit. Cathegoꝛica ẽ hec. mediũ i demr̃atione est vnum in pluribᵒ ñ eq uocũ. ℄ Ad rõeȝ dubij dr̃ ꝙ h̃ non capit̃ istãtia vt ẽ ꝑpõi ↄᵘria vel ↄdictoꝛia. sed capit̃ instãtia ꝑ dissẽ su quo quis dissentit alicui ꝑpositioni cui tñ alius assẽrit. modo nullᵒ potest dissentire dignitati.

Ad rõnes Añ oppᵐ. due ꝑme soluũtur ex ꝑmo notabili. ℄ Ad tertiaȝ dr̃ ꝙ diffinitio ↄsiderata per habitudinẽ ad ꝑdicata ꝑ dicabilia notioꝛi modo sibi ↄueniẽtia q̃z diffinito ẽ ꝑdicatũ dyaleticũ. ip̃a autem ↄsiderata ꝑ habitudi nẽ ad suũ diffinitũ de quo nata est vl'r ꝛ affirmati ue ꝑdicari potest esse ↄclusio demr̃ationis.

q **Ueritur** Utꝝ demr̃atoꝛ iterro get. Et vr̃ ꝙ sic. qꝛ i q̃li bet scia sũt ꝑpe interrogationes. g°. et ꝑp̃a interrogata. ꝛ ꝑ ↄñs de ip̃is d̃mr̃a toꝛ interrogat. ℄ 2°. arguit̃ sic. dubitabile est inter rogabile. sed ↄclusio demr̃atõnis est dubitabilis. ergo est interrogabilis. ꝛ ꝑ ↄñs demr̃atoꝛ de ea in terrogat. ℄ Tertio arguitur sic. quatuoꝛ sũt que stiones vere scibiles vt patebit in secũdo hᵒ. sed q̃/ 9

stiones vere scibiles ñ pñt terminari nisi ꝑ9s iter/
rogētur. ergo necesse est demōstratorem ĩnrroga/
re. ¶ In oppositũ est aristo.

Primo sciēdũ est ꝙ ꝓ declaratōe t̃miorũ ponunt̃ tres distīctōes. Quarũ ꝑ
ma ē h. duplex ē interrogatio. quedā ē cathegori^a
qua qs determinate q̃rit alterā partē ꝯdictiōis. vt
vtꝝ homo sit risibilis. Alia ē interrogatio disiūcti
ua q̄ qs querit vnā p̄tē ꝯdictionis sub disiūctione
ad aliam. vt vtꝝ homo sit aīal vel ñ. ¶ z^a di°. dmō
stratorē interrogare pōt dupl̃r intelligi. vno°. ꝙ in
terroget p̄missas. ꝛ hoc iterrogatōe cathe^a. Alio°.
ꝙ iterroget ꝯclōez sil̃r iterrogatōe cathe^a. ¶ 3^a di
stin°. demr̃atorē inr̃ogare tā p̄missas q̃ꝫ ꝯclōez pōt
dupl̃r itelligi. vno°. añ actualē demr̃atōez. ꝛ sic po
test iterrogare tā p̄missas q̃ꝫ ꝯclōez: cũ sint sibi ad
huc dubie. ꝛ hoc interrogatione cathegorica. Alio
mō in actuali demr̃atione: ꝛ sic pōt iterrogatōe ca
thegorica adhuc interrogare ꝯclōem cũ sit sibi ad
huc dubia. nō tñ in actuali demr̃atōe iterrogare ꝺ
principijs. qꝛ in actuali demr̃atōe oꝫ p̄cognoscere
de principijs ꝙ sūt vera ꝛ necessaria.

Secundo sciēdũ ꝙ qntũ capitulũ i q̄ det̃minat ari. qual̃r scie sp̄ales vtūt̃
principijs cōib9 ꝯtiet quatuor p̄tes. Quaꝝ prima
ꝯtinet tres ꝯclusiōes principales. ¶ Prima est h.
nulla demr̃atio accipit illud prin^m cōe. nō ꝯtingit
sil̃ idē affirmare ꝛ negare de eodē nisi ꝯ°. affirmet ꝑ
dicatũ de subō ꝛ simul neget oppositũ p̄dicati ꝺ il
lo subō. ꝛ tūc dꝫ capi maior cũ negatione sui oppo
siti. sed mediũ aut minor extremitas nō debēt su/
mi cũ suo opposito qꝛ nihil dr̃t dicere. homo ē aīal
ꝛ dicere. hō est aīal ꝛ hō ñ ē ñ aīal. qꝛ aīal p̄dicat̃ de
alijs ab hoīe. Sil̃r nihil refert dicere. calias ē aīal
ꝛ dicere. calias est aīal. ꝛ ñ calias ē nō aīal. ¶ Se
cūda ꝯ°. ondit qual̃r istud pricipiũ de q̊lꝫ ē affirma
tio vel negatio: igredit̃ demr̃ationē. ꝛ est hec. Istō
prin^m ingreditur demōstrationē ad ipoſe nō tñ sp
nec vl̃r. sed solũ inq̃ꝫtum sufficiēs ē. Dr̃ āt eē suffi
ciēs qñ ꝯbit̃ ad ꝓpriũ gen9 subm̃ circa qō fit demō
stratō. ¶ Tertia ꝯ°. ifert q̄dā correlaria. ¶ Pri^m.
oēs scie cōicāt. i. vtunt̃ pricipijs cōib9. rōne c9 diffi
nit cōia prin^a. Sūt eni prici^a cōia illa qb9 vtūt̃ scie
tāq̃ꝫ ex his demr̃antes. nec tñ sunt illa de quib9 de
mōstrāt. s. subiecta. nec illa q̄ demr̃ant. sic passiōes.
¶ z^m correlariũ. dyaletica differt ꝛ ꝯuenit cũ ali
is scientiis: ꝯuenit enim qꝛ oēs alie scie cōicāt cũ
pricipiis cōib9. sed dr̃nt. qꝛ oēs alie scie sūt det̃mi
nati generis. i. sūt circa det̃minatũ subm̃ scibile. sꝫ
dyaletica nō ē vni9 det̃minati gñis. ¶ 3^m correla^m
demr̃ator ꝛ dyaleticus dr̃nt. qꝛ dyaleticus iterro
gat. demr̃ator aūt nō ĩnr̃ogat ꝑꝑ id quod nō est in
differēs ad vtramq̃ꝫ partem ꝯdictionis.

Tertio sciēdũ est ꝙ circa hūc textũ incidūt quatuor difficultates. ¶ Quaꝝ pri
ma ē hec. qual̃r ē poſe ꝙ illud prin^m. nō ꝯtigit idē
sil̃ affirmare ꝛ negare. ingrediat̃ formal̃r demr̃a
tionē. cũ tm̃ demr̃atio fiat ex ꝓpōibus cathegori
cis. Rñdet̃ ꝙ illud prin^m pōt formal̃r ingredi de
mr̃ationē si addat̃ ad maiorē extremitatē. ꝛ tūc fa
ciet vnā cathegoricā de copulato p̄dicato sic argu
ēdo. oīs homo ē aīal. ꝛ nō est nō aīal. calias ē hō. g̃
calias ē aīal: ꝛ nō est ñ animal. ¶ z^a difficul. vtrũ
illud primũ principiũ. de quolibꝫ est affirmatō vl̃
negatio ingrediat̃ oēm demr̃ationē ad ipoſe. Rñ
det̃ ꝑ distinctōez. qꝛ duplex est demr̃atio ad ipoſe
quedā ē que ex opposito ꝯdictorio ondit veritatē
ꝓpositi. ꝛ in tali demr̃atione igredit̃ illud princi^m
Alia est demr̃atio ad impoſe q̄ ꝓpter nō iherētiā
vni9 ꝯrii icomplexi ondit inherētiā alteri9 ꝯrii. vt il
la q̄ ondit numerũ eē parē eo ꝙ numer9 ñ ē ipar.
ꝛ in tali demr̃atōe ñ ingredit̃ illud principiũ. eo ꝙ
ñ sumit negationē ꝯdicētē affirmationi. ¶ 3ª dif.
quare dñr methaphica ꝛ dyaletica scie cōes. Rñ
det̃ ꝙ methaphica dr̃ cōis cōitate predicationis.
eo ꝙ suũ subm̃ predicat̃ de subis oīum aliaꝝ scia
rũ. Sed dyaletica dr̃ cōis cōitate vsus ꝛ applica
tōis. qꝛ subm̃ dyaletice potest applicari ad omnes
scias. possum9. n. per sillogismũ dyaleticũ ꝓbabili
ter disputare de p̄ncipijs ꝛ ꝯclusionibus aliaꝝ sci
entiaꝝ. ¶ Quarta difficul. cũ cuiuslibꝫ sciētie sit
vnũ ꝓprium subm̃. quo mō potest stare ꝙ dyale/
tica nō sit determinate alicuius generis subiecti.
Rñdetur per distinctionē. qꝛ vel ꝑ gen9 subm̃ itel
ligitur illud de quo demr̃ant̃ passiones. ꝛ sic dyale
tica est determinate alicuius generis subi sicut ꝛ
quelibꝫ alia scientia. Alio modo ꝑ gen9 subm̃ pōt ĩ
telligi obm̃ totale scientie qō est ꝯclusio. ꝛ sic dya
letica nō est vnius generis subi determinate: ad il
lũ sensum ꝙ ꝯclusio sil̃i dyaletici nedũ pōt eē ꝟa.
sed etiā potest eē falsa. modo ꝯclusio sil̃i demr̃ati
ui semꝑ ē vera. ideo demonstratiua scia est det̃mi
nate vnius generis subiecti. Vel sic rñdetur ꝫꝫ lin
coniensem. quia dyaletica dupl̃r sumitur. vno°. in
quantuꝫ est scientia ꝛ pars philosophie. ꝛ sic habꝫ
subm̃ ꝓꝑum. s. sillogismũ vel secūdas intētiōes ap
plicatas primis ꝑ q̃ꝫto per eas deuenitur de noto
ad ignotum. Alio modo potest capi. dyaletica iq̃ꝫ
tum est ars ꝛ instrumētũ phie quo vtitur in qualꝫ
scientia. ꝛ sic nō habet ꝓꝑum gen9 subiecti. sed est

cōis oībus subis oīum aliarum scientiarum.

Conclusio Rñsalis. demrator nō interro
gat. pz qz interrogare ē querere vnā ptē ɔ̄dictōis sub disiūctiōe ad aliā. s3 dēmra
tor nō querit vnā ptē ɔ̄dictiōis sub disiūctōe ad aliam. sed sumit alteram partem. ergo rc̄.

Primo dubitat. vtrū in qual3 scia sint pro/
pe interrogationes. ℭ Ad dubiū rñdet aristo. in secūda pte hꝰ capituli affirmatie ꝙ
sic. Probat qz in vnaq̄q3 scientia sūt ppe ppōnes ex qbꝰ fit silloꝰ. ergo r pprie intrrogationes. t3 ɔ̄ña.
qz ppō r iterrogatio sillogistica idē sūt. ois eni questio quā querit demrator postea fit ppō aut ɔ̄°. de/
mratōis. ergo ois questio quā querit demrator ē ex pprijs terminis illiꝰ scie. r per ɔ̄ñs in demraria
scientia sūt pprie iterrogationes ɔ̄stitute ex ppijs terminis illiꝰ scientie. ergo similiter erit in alijs sci
entijs. Ex qbꝰ ifert aristo. quatuor correlaria. Primū ē. ꝙ nō omnis interrogatio est geometrica vl'
medicinalis. sed solum illa est geometrica que fit ex pprijs termis geometrie ex quibꝰ ēt demratur
ɔ̄clusio in geometria. ℭ Secūdū correlariū. geometra p sua ppria prinᵃ h3 pbare ɔ̄clōnes geome
tricas. nō tñ h3 pbare sua ppria principia. ℭ Tertiū correlariū. nō o3 quēlib3 sciētē quamlib3 intro
gationē iterrogare. nec ad oē interrogatū rñdere. o3 tñ eū intrrogare r rñdere de his que ptinent ad
suā sciētiā. ℭ Quartū correlariū. si quis disputat cū geometra ꝺm ꝙ geometra ex his que sūt geo
metrie bñ disputat. si āt disputet cu3 geometra ex his que ñ sūt geometrie nō bñ disputat. iō nō ē di
sputādum de geometria nō geometricis.

Secundo dubitat: quot qōnes mouet ari.
circa iterrogatōes geometricas ℭ Ad dubiū rñdetur ꝙ i 3ᵃ pte hꝰ capituli mouet
tres questiones. Prima ē hec. qz dictū est ꝙ sūt ali
que iterrogationes geometrice vtrū sint aliq̄ ñ geometrice. ℭ Secūda. vtrū iterrogatōes facte ꝺm
quālibet ignorantiā pricipiorū geometrie sint geometrice. ℭ Tertia. vtrū sillogismus ignorātie p
cedens ex oppositis pncipiorū sit silloꝰ vel palogismus. Est eni duplex silloꝰ ignorātie. qdā est q pce
dit ex falsis r dr̄ peccare in mā. est tñ silloꝰ simplr.
Aliꝰ est silloꝰ ignorantie q apparet eē bonꝰ r nō ē. r dr̄ peccare in forma sillogismi. sic sill'i q nō fiūt i dē
bito mō r debita figura. r ille cōi noie vocat paloꝰ disciplinē. i. apparēs silloꝰ ℭ Ad primā questionē
rñdet aristo. p duo dicta. Primū est istud. iterroga
tōes facte ex alia arte a geometria sūt nō geometrice. de hoc nō dat exēplū. sed posset sic dari. vt si
quera in musica. vtrū tonꝰ possit diuidi i duo semi
tonia equalia. talis iterrogatio est nō geometrica
ℭ 2ᵐ dictū. qz ꝺ3 geometriā pñt fieri infrogatōes
non geometrice. vt si quis oppinet palelas subire
idest lineas equaliter distantes ɔ̄currere. est interrogatio nō geometrica. ℭ Ad secūdā questionem
respondet aristo. ꝙ interrogatio facta ꝺm ignorā
tiam principiorū geometrie est quodāmodo geōe
trica. r quodāmodo nō geometrica. nā sicut arithmū dr̄ dupliciter. vno modo. qz est sine rithino. hē
sine sono. alio modo quia habet prauum sonū. Similiter nō geometricū dicitur duplr. vno modo:
quia nō habet aliquid de geometria. Alio modo qz
praue habet aliquid de geometria. sicut est ignorā
tia que ē ɔ̄ria principiis geometrie. Sed solutio
tertie questionis patebit in dubio seqn̄ti.

Tertio dubitat. vtrū sill's ignorātie p quē ge
neratr error vel deceptio sit silloꝰ vel palogismꝰ. ℭ Pro solōe dubij ponit aristo. septē
dr̄ias inter scias demōstratiuas r dyaleticas. prima est. qz in demōstratiuis nō fiunt palogismi sic i
dyaleticis. Secūda dr̄ia qz medium in demrati
uis sēper hab3 duplicē habitudinē ad extrema qz
h3 habitudinem ad maiorē que predicatur de eo
vl'r r ad minorē de qua predicatur vniuersaliter.
nō tamē sic predicatur vniuersaliter ꝙ signū vl'e
ponatur ad predicatum. quod autem predicatur
nō dr̄ omne. idest nō sumitur cū signo vl'i affirma/
tiuo. Tertia differentia. quia illa que sunt in scien
tijs demonstratiuis sunt manifesta intellectui. sic
visibile visui. sed nō in dyaleticis qz in rōibus dy
aleticis latent multe deceptiones sicut patet faciē
do talem sillogismū dyaleticū. circulus est figura.
sed carmina. i. metra homeri sunt circulus. g̊ car/
mina homeri sunt figura. Quarta dr̄a qz in dyale
ticis potest fieri instantia. sed non in demōstratis.
quia sillogismus demonstratiuus pcedit ex pmis
sis vniuersalibꝰ que sūt vere p quol3 suppo°. Quinta dr̄a. quia in dyaleticis o3 seruare formā sillogi/
sticam. nō autem in demonstratiuis. p3 sic quia se/
nes sic arguebant ex puris affirmatiuis in secūda
figura. quicquid generatur in multiplicata analo
gia. idest in maiori proportione q̄3 sit corpus ex q̄
generatur illud cito generatur. sed ignis cito ge/
neratur. ergo ignis generatur in multiplicata analogia. Sexta differentia. in demonstratiuis nō po
test demonstrari ex falsis verum. ideo est facilis re
solutio a veritate conclusionis ad veritatem prin/
cipiorum. Patet quia in methaphisicis añs r ɔ̄ñs
ɔ̄uertunt in veritate. quia pro med.. nō accipiunt

aliquod accidentale. sed diffinitiões ɔuertūtur cū extremis. nō sic autem est in dyaleticis. Septima differentia. quia silli dyaletici bene possūt augeri p diuersa media. sed silli demōstratiui nō possunt augeri p diuersa media. sed bene augētur sumendo i post. idest sub minori extremitate. ꝛ i lat⁹. idest sb maiori extrēitate. vt sit ista ɔclusio dmonstrata numerus est quātus. sub quāto sumit finitū ꝛ ifinitū. ꝛ sub numero sumit par ꝛ ipar. Ex his pȝ respōsio ad dubiū qꝛ sills ignorātie p quem causat deceptio vel error i scia ē sills. s. peccās in materia non aūt ē pallogism⁹ discipline.

Ad rationes

Ante oppositum dicitur ꝙ soluūtur oēs ex primo notabili. Et hec d questiōe.

Queritur

Utrū sit possibile vnaȝ scientiā alteri subalternari. Et videtur ꝙ nō. qꝛ ɔtigit dmōstratorē descēdere de vno genere i aliud genus. ꝛ tñ cōtigit descēdere de vno subalternoꝝ i aliud. ergo nō ē possibile sciētias subalternari. Secūdo sic. nulla idiuidua eiusdē spēi sibi inuicē subalternātur. ſȝ oēs sciētie sūt ididua eiusdē spēi. ergo nulle scie sibi iuicē subalternantur. 3⁰ sic. totius ꝛ ptis ē eadē sciētia. sed subiectū sciētie superioris est totū respectu sciētie iferioris. ergo d subiecto sciētie supioris ꝛ iferioris est eadē sciētia. ꝛ p ɔñs vna ñ subalternatur alteri. cū idē ñ subalternet sibiipi. In oppositū ē aristo.

Primo

Sciēdū ē ꝙ p declaratione terminoꝝ ponunt tres distictiōes. ꝛ tres diuisiōes. ꝛ vnū dcm̄. Pma distictio ē hec. duplex est subalternatio. qdā ē subalternatio actiua: q aligd dr sbaltnare aliud. Alia ē subalternatio passiua a q aliquid subalternari dr alteri. Secūda distin⁹ superius potest dupl'r ɔbi. vno⁹ per drām eentialē. vocat aūt dra eentialis q addita superiori ɔstituit vnū per se inferi⁹ illius superioris vt rōale additū aiali ɔstituit hoiem. alio modo pōt ɔbi p drām accidētalē. Est aūt dra accñtalis que addita superiori ɔstituit vnum ens per accñs sicut visuale additū linee ɔstituit vnū ens per accñs. 3ª disti⁹ aliquā sciam alteri subaltnari pōt dupl'r itelligi. vno modo per denoiatōeȝ intrisecā ita ꝙ subalternatō sit pprietas intrisece denoians sciam. ꝛ sic vna sciētia alteri ñ subalternatur. alio modo pōt intelligi per denoiationē extrinsecā sic ꝙ subalternatio sit pprietas intrisece denoians subm̄ et extrisece sciam. ꝛ sic vna scia alteri subalternat. Prima diuō ē hec. subalternare ē subm̄ vel mediū alti scie ptial'r ministrare. Secūda diuō. subaltnari est ptem subiecti vel medij ab alia scia recipere. Ex qbus sequitur tertia diuō. aliq̄ sciaȝ alterā sibi subalternare est illam sciaȝ alteri ptem subiecti vl' medij dare. ꝛ sic illa scia dr subalternata q ex alia recipit partē subiecti vel medij. Dictum est istud. ad hoc ꝙ alique scie subalternētur sibi iuicē qtuor cōditiones regrunt. Pria ē ꝙ subm̄ scie iferioris ɔtineat sub subō scie supioris. sicut pars in mō sub suo toto. 2ª: ꝙ subm̄ scie supioris ɔbat ad subiectū scie iferioris p draȝ accñtalē. qꝛ si ɔberet per drām eentialē tūc ipoꝝ eēt eadeȝ scia. Tertia ɔditio. ꝙ talis dra ɔbens nō sit causata ab illo superiori. Quarta ɔditio. ꝙ subiectum scie inferioris sit aliquid ɔstitutū ex subiecto scie superioris cū aliquo addito quod additū faciat vnum per accidens cū illo superiori. illud aūt facit vnuȝ per accidēs cū altero qd pdicat de altero ɔtigenter:

Secundo

Sciēdū est ꝙ qrt⁹ tractat⁹ i q d teriat ari. d oratiōe qꝛ ē q fac scire min⁹ pprie ɔtiet duo capla. In q̄ꝝ p ponit draȝ inter orationē ppter qd ꝛ qꝛ i eadē scia. ꝛ ɔtiet sex ɔclōnes. quarū prima inuit vnā diuisiōeȝ oratōis p diuisionē ipi⁹ scire qd est effect⁹ ei⁹. naȝ sicut ē qddā scire ppter qd est. ꝛ aliud est scire. qꝛ ē. ita alia ē demōstratio ppt' qd. ꝛ alia ē demonstratio qꝛ est. Hanc diuisionem innuit aristo. in pma ɔclusione h⁹ capli que ē hec. demonstratio qꝛ est ꝛ ppter qd drnt dupl'r in eadem scia. pmo⁹ qꝛ dmonstratio ppter qd pcedit ex imediatis. ꝛ accipit ppriā cāȝ ꝛ adeqtā cōclonis. Sȝ oratio qꝛ est pcedit ex mediatis. eo ꝙ p me⁹ accipit cāȝ rēotā vl' effectū taȝ ɔuertibilē q̄ ñ ɔuertibilē. ꝛ ⁹ drnt qꝛ oratio pp qd pcedit p cām imediatā ꝛ ɔuertibilem. sed demonstratio quia est pcedit ab effectu. qꝛ nihil phibet eorum que pdicant effectum esse notiorē sua cā. ideo per talem effectum ɔtingit demonstrare cāȝ ga ē. igr ꝛc. Scda ɔclusio tāgit vnū exempluȝ de dmonstratōe ga est. que fit p effectum ɔuertibilem. vt oē non scintillās ē ppe. planete erratice ñ scitillāt. ergo planete sūt ppe. ꝙ āt illa demōstratio non sit pp quid. pbat ari. qr non pcedit p cām. non. n. ex eo ꝙ ñ scintillant prope sūt. sed ppter illud ꝙ ppe sūt non scintillant. Tertia ɔclusio. tāgit vnum documentū ad cōuertēdum illam demonstratiōem quia ē in vnam demōstratōem ppter quid. ꝛ est hec. si medium sit maior extremitas ꝛ eȝ. tūc erit oratio pp qd. vt sic argu⁹ qcqd est ppe non scitillat. sed planete sūt prope. ergo ñ scitillāt. ibi ē oratio ppter qd. qꝛ pcedit per cāȝ pmā.

¶ Quarta ɔ°.tāgit z^m exēplū ad idem: qđ ē istud.
qcq̄d augeī circulariť ē circulare. luna augeī cir/
culariť. g°. ē circľaris. ibi ē ɗmōstratio qꝛ ē pcedēs
p effectū. sꝫ si mediū fiat maior extrēitas ꝛ ecōtra
erit ɗmōstratio ppť qd sic arguēdo. qcq̄d ē circľa
re augeī circulariť. luna ē circularis. ergo augeī
circulariť. ibi est ɗīratio ppť qd pcedēs per causā.
nō.n.pp augmentari hoc est. qꝛ augeī circulariter
circularis est. sed qꝛ circularis ē iō augeī circula/
riter. Et addit aristo. ꝙ etiam ɗīratio fit per effcm̄
ñ ɔuertibilem: si tamen talis effectus sit notior sua
cā. ¶ Quinta ɔ°. ē hec. quando me^m ex̄ ponit ē cā
remota. ꝛ tūc ñ est ɗīratio pp qd sed qꝛ est. eo ꝙ cā
remota nō est ppa causa. Hanc ɔclōnē declarat
exemplo sic arguendo. oē respirans ē aial. paries
ñ est aial. ergo paries nō respirat. ibi.n. ē ɗīratio qꝛ
ē procedens per cām remotā ꝛ non p causam p/
priam ꝛ imediatā. qꝛ si ñ esse animal eēt causa im
mediata h° quod est ñ respirare sequeretur ꝙ aial
esset causa respirandi. ɔñs est falsum. ɔñam tñ pro
bat aristo. per duas regľas. Prima ē. si negatio sit
causa ipsi° nō esse. etiam affirmatio ē causa ipius
esse. sicut recipe calida ꝛ frigida sine mensura est
cā ñ sanandi. ita ēt recipere calida ꝛ frigida cū mē
sura est causa sanandi. ¶ Secūda regula. si affir
matio sit cā psius esse: negatio erit causa ipius nō
esse. ꝛ intelliguntur. iste regule de terminis ɔuerti
bilibus tm̄. ¶ Sexta ɔ°. pdicta demōstratio debꝫ
fieri in scđa figura sic arguendo. qcq̄d respirat est
aial. paries nō ē aial. g̃ paries ñ respirat. Et rō hi°
ē. qꝛ mediū se habet ad maiorē extremitatem sꝫ
excellētiā. i. secūdū excessū. ideo dꝫ pdicari de ma
iore ꝛ p ɔñs erit dispō scđe figure. ꝛ ē illud medi
um rēotū sicut erat mediū anatardicis qui pbat
ꝙ in scitis nō sūt sibilatores. eo ꝙ ibidē ñ sūt vites
Dicebat eniꝫ ꝙ ñ hr̄e vites erat cā hui° qđ ē non
hr̄e ioculatores q̄ ē cā multū remota. nā cā fistula
tiōis ē lascivia mētis. sꝫ acuie mētis ē cā dilatatio
sanguinis ꝛ spirituū ad singula mēbra. hui° auteꝫ
dilatatōis cā ē calor vini. ꝛ cā vini ē vitis. ideo ha
bere vites ē cā valde remota sibilatiōis.

Tertio Sciēdū ē. ꝙ circa hūc textū incidūt
q̄ttuor difficultates. ¶ Quaꝝ pma
ē hec. vtꝝ p effectuꝫ ñ ɔuertibileꝫ possit fieri ɗmō
stratio. ¶ Rñdetur p vnam distinctionem q̄ ē hec
demonstrationē fieri p effectū ñ ɔuertibileꝫ pōt q̄/
drupľr intelligi. vno mō qñ mediū excedit mino/
rē extremitatē. ꝛ ɔuertiť cū maiore. ꝛ sic bñ fit de/
monstratio. sic arguēdo. qcq̄d non sintillat est ppe.
luna ñ sintillat. ergo luna ē ppe. z°°. pōt intelligi ꝙ
mediū excedaī a minore extremitate. ꝛ sic bñ fit de
monstratio pticularis. sic arguēdo. qcq̄d non sintil
lat ē ppe. stella ñ sintillat. ergo stella ē ppe. Tertio
modo pōt intelligi ꝙ mediuꝫ excedaī a maiori ex
tremitate. ꝛ sic bene fit demōstratio sic arguendo.
quicq̄d moueī motu pgressiuo habet aiam sensiti
uam. sed aial mouetur motu pgressiuo. ergo aial
habet aiam sēsitiuam. Quarto modo pōt intelligi
ꝙ mediū excedat maiorem extremitatem. ꝛ tunc ñ
pōt fieri demonstratio quia effectus procedens a
pluribus causis non pōt alterā illarum conclude/
re. ¶ Secūda difficultas. vtrum iste due regule
sint vere. si affirmatio est cā affirmationis negatio
erit causa negationis. ¶ Secunda regula. si ne/
gatio sit causa negationis. et affirmatio erit cau
sa affirmationis. respōdetur p talem distinctionē
nā iste due regľe possūt dupľr exponi. vno°. logica
liter. ꝛ tūc prima tm̄ valet sicut ista. si ab aliq̄ ppōe
affirmatiua sequaī aliqua ppō affirmatiua tunc a
negatiua ɔ̈dicēte añti sequitur negatiua contradi
cēs ɔñti. sensus vero secūde est. si a negatiā sequa
tur alia negatiua tūc ab affirmatiua contradicēte
añti sequitur affirmatiua ɔ̈dicens ɔñti. ꝛ iste regu
le solum tenēt in terminis cōuertibilibus. qꝛ si ar
gueretur in terminis nō ɔuertibilibus tūc ɔmitte
reī fallacia ɔñtis arguendo a destructiōe añtis ad
destructionem ɔñtis. Alio modo possūt exponi di
cte regule phicaliter. ꝛ tunc sensus prime est. si ali
quis effectus positiuus causetur ab aliqua causa
positiua tūc effect° negatiuus sibi opposit° causaī
a causa negatiā priori cause opposita. vt si sanitas
causetur a ɔmensuratione calidoꝝ ꝛ frigidorum.
ita non sanitas siue egritudo causatur ab incōmē
suratione calidoꝝ ꝛ frigidoꝝ. ¶ Tertia difficul.
Utrum de eadem ɔclusione possimus habere de
monstrationem quia est ꝛ propter quid. Respōde
tur ꝙ sic in diuersis scientijs. per diuersa tamē me
dia: ꝛ etiam in eadē scia lꝫ non per idem mediū. sꝫ
p diuersa. vt hec est demōstratio qꝛ est. paries non
est animal. ergo nō respirat. sed si arguatur sic. pa
ries nō habet pulmonem. ergo nō respirat. ibi ē de
mōstratio propter quid. ¶ Quarta difficultas. qđ
est scintillare. Respondetur ab aliquibus ꝙ ē ex
tra se ad modum ignis vere vel apparenter igneꝫ
emittere. sed hō nō dicitur verum quia planete cuꝫ
sint magis luminosi magis apparent extra se ignē
emittere. ꝛ tamen non scintillant. Ideo dicitur ali
ter ꝙ scintillatio est apparens tremor rei vise.
Nam quando res videtur de prope sub maiori
angulo videtur. ꝛ eam potest visus subtilius ap/

prehēdere ꝛ de ea iudicare. qñ vero res a longe videť: tunc sub minori angulo apparet. nec visus pōt subtilr iudicare de tali re visa. iō i visu generatur quidā tremor spirituū visibiliū. ideo stelle fixe que valde distāt a nobis apparēt scintillare. idest tremere. sed planete qui minus distant a nobis in eoꝝ aspectu visus nō caligat aut tremit. nec ꝑ ꝯñs videnť huiusmodi planete scintillare siue tremē.

Conclusio Responsalis. possibile est vnā sciētiā alteri subalternari. qꝛ possibile est ꝙ due scientie sic se habeāt adiuicē ꝙ subiectū vni⁹ ꝯtineať sub subiecto alteri⁹ continentia vere subalterationis. ergo etiaꝫ possibile ē ꝙ vna scientia alteri subalterneť.

Primo Dubitatur. vtrū possit sciri propť qd. ignorato qꝛ ē. Pro responsione supponitur ꝙ aristoteles in scđo capło ponit d̄raꝫ inter d̄rationem pp quid ꝛ quia ē in diuersis scientijs. ꝛ continet octo ꝯclusiones. Prima est hec. demonstratio quia ē. ꝛ demonstratio pp qd differūt in diuersis scientijs. qꝛ vniuseſt scire propter quid alterius vero ē scire qꝛ ē. ¶ Scđa conclusio. qñcūꝗ sciētie sic se hñt ꝙ subꝫ vni⁹ cōtineť sub subiecto alteri⁹ tūc vna speculať qꝛ ē: ꝛ alia speculať pp qd. pbať quattuor exemplis. qꝛ speculatiua. i. perspectiua que speculatur de magnitudine visuali continetur sub geometria que ꝯsiderat de magnitudine absolute. 2ᵐ exempluꝫ. machinatiua que cōsiderat d̄ edificatione turriū ꝛ alioꝝ edificioꝝ. subalternatur sceriometrice q̄ considerat de edificatione absolute seu de ꝯmensuratione corporum. 3ᵐ exemplū. armonica. i. musica que ē de numero sonoro subalternať arismetice que ē de nūero absolute. Quartū exemplum. apparentia idest sciētia nauallis que ꝯsiderat signa serenitatis ꝛ tempestatis in celo subalternať astrologie que cōsiderat situs ꝛ motus astroꝝ. ¶ Tertia ꝯclo. quedaꝫ taliū scientiaꝝ sūt fere vniuoce. quedā vero non. patet exemplariť ꝑma pars. qꝛ astrologia. appentia. armonica ꝛ musica que est scđm auditū non autē musica que est de sonis humanis ille omnes sunt vniuoce quia conueniunt in vno nomine ꝛ in vna nois ratione. sunt enim oēs mechāice sciētie. De scđa parte. scꝫ de sciētijs nō vniuocis ñ exēplificat arist. ¶ Quarta ꝯclusio. sciētiaꝝ sensibiliuꝫ. idest iferioꝝ vel subalternatarū est scire qꝛ est. ſꝫ mathematicarū. i. superioꝝ ꝛ subalťnātiū ē scire propter quid. patet. quia scie superiores habent demōstratōes cāꝝ. idest pncipiorū scie inferioris ¶ Quinta ꝯclusio que est respōsiua ad dubiuꝫ ē hec. multotiēs cōtingit ignorare quia ē quāuis ꝑ scientiam superiorē sciatur propť qd. patet. qꝛ sic se habet vniuersale ad particulare: ita se habꝫ ꝑpter qd ad quia ē. sed contigit sepi⁹ scire vle ignorato pticłari. sic pōt aliqs cognoscere ꝙ ois mulla est sterilis. et simul dubitare vtrum hec mulla sit sterilis. Et hui⁹ cā ē. qꝛ nō applicať vle ad pticulare. sic ēt quādo ꝑpť qd qđ se hꝫ tanꝙ causa nō applicať ad qꝛ ē qđ se hꝫ tāꝙ effect⁹ ꝯtigit tūc scire ꝑter qd ignorato qꝛ ē. ¶ Sexta ꝯclusio. scie subalťnate mathematice differūt penes subiectioneꝫ a methaphicis subalternātib⁹ qꝛ scie mathematice subalternate sunt de subiecto. i. de aliquo ꝯtracto ꝑ aliquā ꝯditōeꝫ ꝛ vtunť spēbus idest formalib⁹ pncipijs que accipiūt a mathematica ꝛ que ꝯtrahūt per aliquā ꝯditōem mālem. sicut scie mathematice subalternātes sūt circa species. ꝛ nō circa subm̄ idest circa mām siue circa aliqđ ꝯtractū per d̄ram mālem. lꝫ. n. geometria ꝯsideret de linea q̄ ē i subiecto. i. i mā. ñ tamē vt est i subiecto. ¶ Septima conclusio. nedum ꝑ duas sed etiam per tres scias cognoscūtur qꝛ ē. ꝛ ꝑpter qd. Patꝫ qꝛ geometria que ē subalternans respectu ꝑspectiue ꝛ perspectiua est subalternans respectu scientie de yride. nam eadem conclusio de qua scitur. qꝛ est in scia de yride. eadē sciť ꝑpter qd aut simplr. idest ꝑ habituꝫ scie perspectiue aut ꝑmdoctrinam. i. per habituꝫ scie superioris. s. geometrie. ¶ Octaua cōclusio. diuersaꝝ sciaꝝ adiuicē ñ subalternatarum vna cognoscit qꝛ ē. ꝛ alia ꝑpť qd. Patet. qꝛ medicina ꝛ geometria ñ subalternanť: ꝛ tamē medici ē scire qꝛ de hac ꝑpōe. vulnera circularia tardi⁹ sananť. ꝛ ipsi⁹ geometrie ē scire ꝑpter qd. s. ꝙ circulus ē oium figuraꝝ rectilineaꝝ capacissim⁹. ꝛ ē cᵃ latā magis distāt. vt arguēdo sic. illa vłnera q̄ꝝ latera magis distant tardi⁹ sananť. ſꝫ vulnera cirłlaria sūt huiusmodi. g̃ vłnera circłaria tardi⁹ sanāť.

Secundo Dubitať. vtrū ꝑma figura maxime faciat scire. ¶ Pro solōe suppōitur ꝙ quit⁹ tractat⁹ ꝯtinet duo capitula. q̄ꝝ ꝑmū ꝯtinet vnicā ꝯclusionem. ꝛ est h̄. ¶ ꝑᵃ figura maxie facit scire. Probať signo. ꝛ tribus rōnibus Signū ē istud. qꝛ scie mathematice. vt sūt arismetica geometria ꝛ perspectiua faciūt suas d̄rationes per ꝑmaꝫ figuram. ille autē maxime faciūt scire: ergo sigᵐ est ꝙ prima figura maxime facit scire. ¶ ꝑᵃ ratio est hec. in quacūꝙ figura i qua maxime fit sillo⁹ propter qd illa maxime facit scire. ſꝫ in prima figura maxime fit sillo⁹ propter quid. ergo prima figura maxime facit scire. maior patet.

quia scire propter quid.ē maxime scire. ¶ Scđa
rō.per quācūqʒ figuram potest venari qđquid est
illa maxime facit scire.sed solū per pmā figuram
potest venari quodquid ē.ḡ sola pma figura maxi
me facit scire.maior pʒ:qꝛ qđqd est seu diffō.aut est
prinm demōstratiōis.aut cōclusio. aut tota ōratio
positiōe differēs. mior pʒ.qꝛ qđqd ē.i.diffō pdicat
de eo cui⁹ ē vl'r ꝛ affirmatiue.ei⁹ autē quodqd ē sci
entia affirmatōis est. vt aial bipes pdicat vl'r ꝛ af/
firmatiue de hoie.modo in scđa figura semper cō
cludit negatiue.ḡ i ea nō potest ɔcludi diffō đ diffi
nito. Sil'r in ťtia figura sp cōcludit pticulariter.g°
i ea non pōt concludi diffō de diffinito. tʒ ɔñā.qm̄
qdem qđqd est vniuersaliuʒ ē.Scđa rō ē ista. illa
figura q̄ sic se hʒ ad alias ꝙ alie idigēt ea ꝛ ipsa n̄
idiget alijs illa maxie facit scire.sed pma figura n̄
idiget alijs sed alie idigēt ea.g° pma figura maxi
me facit scire.mior patet.quia per pmaʒ figuram
pmisse aliaꝝ figuraꝝ ɔstipant.i.ɔdēpsant ꝛ augē
tur donec ad imediata veniāt. vnde i ꝓposito con
dēpsari ē iter mediū acceptū ꝛ extrema accipere
aliū ťminnum imediatiorem pro medio. Sed aug
mētare est supra mediū preacceptū accipe plura
alia media imediatiora.

Tertio Dubitatur. vtꝝ ista sit imediata:nul
luʒ rōnale ē irrōale. ¶ Pro dubio
supponit ꝙ aristo. in h̄ scđo caplo ostēdit q̄liter ꝓ
pō negatiua pōt eē imediata.ꝛ intēdit q̄ttuor con
clusiones. ¶ Quaꝝ pma ē hec.sicut ɔtingit.a. in
esse.b. indiuisibiliter.idest sicut est aliqua proposi
tio affirmatiua immediata.ꝛ ita etiā pōt eē aliqua
ꝓpō negatiua immediata. Patet.qꝛ ꝓpō imme/
diata ē illa que non hʒ mediū per qđ possit demon
strari.sʒ aliq̄ negatiua ē huiusmodi.ergo ꝛc. ¶ 2ª
ɔ°.illa ꝓpō dr mediata cui⁹ subm̄ vel pdicatuʒ vel
ambo simul sunt in aliquo toto.i.ɔtinētur sub ali
quo,sicut spēs sub gñe.Cōclusio ꝓbat trib⁹ exem
plis fm tres ptes eius.que exēpla ponunt ab ari.
in istis lr̄is.a.b.c. sʒ ꝓ maiori euidētia ponunt alij
termini. ¶ pm exēplū ē istud: nulla substantia est
qualitas.omnis hō est suba.ergo nullus homo est
qualitas.ista ɔclusio ē negatiua ꝛ mediata. eo ꝙ
subm̄ ei⁹ ē in toto qđ ē suba.in q̊ tn̄ non ē hoc predi
catum q̄litas.cū ipm sit quoddā totū. ¶ 2m exem
plum ē istud.omnis hō ē substātia. nulla q̄litas est
substātia.ergo nulla q̄litas ē hō.ista ɔclō ē media
ta negatiua.qꝛ pdicatū ei⁹ ē in aliquo toto scʒ i sub
stātia. non autē subm:sed ipm est quoddam totū.
¶ 3m exēplū.nullū animal ē color. omnis homo ē
animal.ergo nullus homo ē color. ista ɔclusio est
mediata cui⁹ subm̄ ɔtinet sub aliquo toto: scʒ sub
substātia.ꝛ pdicatū ɔtinet sub alio toto.s.sub q̄lita
te. ¶ Tertia ɔclusio. potē est pdicatū eē i aliquo
toto.in q̊ nō ē subm̄.pʒ ex coordinatiōib⁹ pdicamē
toꝝ.qꝛ illa que sūt i diuersis coordinatōib⁹ n̄ cōne
ctunt adiuicē sic ꝙ illud qđ ē in vna coordinatiōe
sit i alia. Qđ pʒ exēplo.qꝛ isti⁹ negatiē mediate nu
lus hō ē qualitas.subm̄ ē in vna coordinatiōe pdi
camēti.scʒ i coordinatōe pdicamēti substātie.tunc
vel pdicatū est de eadē coordinatōe. vel n̄. si non:
habet ꝓpositū.s.ꝙ subm̄ ē i aliquo toto i quo non ē
pdicatū.si sic.seq̄ret ꝙ coordinatio i q̄ ē hoc pdica
tū qualitas erit eadē cū coordinatiōe in qua est h̄
subm̄ hō.ꝛ sic coordiationes erūt permixte. Hanc
tn̄ declaratōeʒ ponit ari.i istis lr̄is.a.b.c. ¶ Quar
ta ɔclusio.illa ꝓpō negatiua dicit imediata c⁹ neu
trū extremoꝝ est i toto. ꝓbat ex opposito ɔñtis.qꝛ
si talis esset mediata tūc alterū extremoꝝ eēt in to
to.qđ patet.qꝛ vel talis vl'is negatiua demonstra
retur in priª fiª. vel i scđa:non autē in ťtia,cuʒ in ea
nō cōcludat vl'r. Si in prima. tunc mediuʒ esset in
toto.qꝛ i pª figura semper minor ē affirmatiā. Si
in scđa tūc necesse est alteram esse affirmatiuam.
qꝛ si vtraqʒ esset negatiua nō fieret sill's. Si v̄o al
tera pmissaꝝ fuerit affirmatiua tunc alteꝝ extrēo
rum ē i toto. Hoc supposito r̄ndet ad dubiū per di
stinctionem.qꝛ duplex est negatiua imediata.que
dā ē falsa q̄ fit per negationē supioris de inferiori:
Alia ē imediata v̄a.ꝛ illa fit duobus modis.pmo.
qñ neutrū extrēoꝝ ē i toto vt nulla suba ē q̄litas:
alio° qñ vtrūqʒ extremoꝝ ē i toto. dummodo illa
extrema sint due differētie imediate ex toto diui
dētes idē gen⁹. vt nullū rōale est irrōnale.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad pmam dicitur ꝙ lʒ non ɔtin
gat ōratorem descēdere de vno genere in aliud
genus simpliciter tn̄ pōt descendere de vno gñe i
aliud qđ est ideʒ simpl'r vel quodāmodo.cuiusmo
di sūt subiectū scie subalternātis. ꝛ subalternate:
¶ Ad scđaʒ dr ꝙ lʒ due scie nō subalternent sibi
iuicē denoiatōe itrinseca ꝛ formali.bñ tn̄ subalter
nantur denominatione extrinseca ꝛ obiectiua.
¶ Ad 3am dr ꝙ maior ē itelligēda đ pte subiua vl'
itegrali n̄ āt de pte in modo. Et hec de q̄ōne.

Ueritur Utrum deficiente in nobis aliquo sensu ne V
q cesse sit deficere scientiam sui proprij
scibilis. ¶ Et videtur quod non. quia
destructo aliquo sensu adhuc possunt remanere
species intelligibiles in memoria,ergo adhuc pōt

haberi scientia illiꝰ sensibilis. ¶ 2ᵒ sic. sciētia ē vl'ium q̄ cognoscūtur p̄ itellectū ⁊ n̄ p̄ sensū. ḡ destructo sensu nō ē necesse sciam illius sensibilis destrui ¶ 3ᵒ sic. sensus ē cā p̄ accidēs scie. ḡ ipo destructo possumꝰ hr̄e sciaз. tз ōña. q̄ cā p̄ accidēs ē q̄ dstructa nihil minꝰ ē effectꝰ. In oppoᵐ tn̄ ē aristo.

Primo Sciēdū ē. q̄ p̄ declaratiōe terminoꝝ ponūtur q̄ttuor distinctiones ¶ Quaꝝ p̄ma ē hec. sensus pōt capi duplr̄. vnoᵒ p̄ actu sentiēdi. ⁊ sic n̄ capit̄ hic. Alioᵒ p̄ potētia sēsitiua. ⁊ sic capit̄ hic. ¶ 2ᵃ di. sensus pōt duplr̄ deficere. vnoᵒ a natiuitate. ⁊ sic capit̄ h̄. alioᵒ post natiuitatē. ⁊ h̄ duplr̄ vnoᵒ postq̄ accepte sūt spēs alique sēsibiles. ⁊ sic n̄ capit̄ hic. Alioᵒ anteq̄ accepte sint alique spēs sēsibiles ⁊ sic capit̄ hic. ¶ 3ᵃ di. duplex est sēsibile. q̄ddā ē p̄ se. ⁊ de illo ē ad p̄positū Aliud ē p̄ accidēs. ⁊ de isto n̄ ē ad p̄positū. ¶ 4ᵃ di. duplex ē sensibile p̄ se. quoddā ē p̄priū. ⁊ d isto ē hic ad p̄positū. aliud ē cōe. ⁊ de isto non ē hic ad p̄positū. Nec valet istare de substātijs sepatis q̄ sine sensu reꝝ sensibiliū h̄nt sciam de q̄bus etiā habemꝰ sciam sine eaꝝ sēsatione. q̄ substātie sepate p̄p sui simplicitatē ⁊ p̄fectionē nō idigent ministerio sensus intelligendo. ideo sine sensatiōe de rebꝰ sensibilibus h̄nt verā ⁊ certā sciaз ⁊ notitiam. Sil'r habemꝰ scientiā de s̄bstātijs sepatis quārū ad cōceptū eoꝝ p̄priū ⁊ q̄ditatiuū. tn̄ ille ɔceptus n̄ ē simplex. de quo potiss me itelligit̄ q̄stio. s. q̄ deficiente nobis aliquo sensu a p̄ncipio natiuitatis ipossibile est nos habere scientiā simplicem ⁊ distictam de sensibilibus illius sensus.

Secundo sciendū ē. q̄ sextus tractatꝰ i q̄ determiat ari. de sill'o ignorātie q̄ generat deceptionē siue errorē. ɔtinet duo capitula. i quoꝝ primo ōndit quo mōi nobis causatur ignorātia praue dispositionis. ⁊ ɔtinet q̄ttuor p̄tes Quaꝝ p̄ma tangit q̄ttuor conclusiones. ¶ p̄ia ɔclusio tangit q̄ttuor suppositiones. q̄rum p̄ma ē hec. deceptio facta p̄ sill'm ignorantie q̄ p̄cedit ex oppositis p̄ncipioꝝ nō est ignorātia b̄m negationē sed ignorātia b̄m dispositionē. 2ᵃ suppositio. ignorantia praue dispositionis ē duplex. quedā ē eoꝝ q̄ sunt primo. idest principioꝝ. Alius est eoꝝ que n̄ sūt primo. idest cōclusionū 3ᵃ suppositio. ignorantia praue dispositionis ē duplex. quedam est simplex. q̄ fit simpliciter opinando aliquod eē vel nō esse. Alia fit p̄ sillogismū quando opinio ipiꝰ eē vl' non eē generatur i nobis p̄ aliquā rōnem vel sillogismū. 4ᵃ suppō. ignorantia simplex ⁊ ignorātia p̄ sillogismū adinuicem differūt. q̄ prima solum fit vno modo. s. opinādo aliquid eē vel non esse. sed secūda fit multis modis. vt ifra declarabit̄. ¶ Secūda cōclusio. si sit aliqua vl'is negatiua imediata et v̄a tūc si aliquis sillogizet suā ɔtrariā p̄ aliqd mediū. ille erit deceptus p̄ sill'm ignorātie. ¶ 3ᵃ conclusio. vl'is affirmatiua imediata ⁊ falsa pōt cōcludi p̄ sill'm ignorātie tribꝰ modis. primo ex ambabꝰ in toto falsis. vt deducit aristoteles in litteris. pōt tamē sic deduci in terminis. omnis quantitas est qualitas. omnis substantia est quantitas. ergo omnis substantia est qualitas. Secūdo ex maiore vera ⁊ minore falsa in toto. vt omni quātitas discreta ē quantitas. omnis substātia ē quātitas discreta. ergo omnis substantia est quantitas. Et addit postea aristoteles q̄ talis propositio non potest sillogizari ex minori propositiōe vera quia cum cōclusio sit immediata. eius subiectum non est in toto. sed si minor sit affirmatiua et vera significabit subiectum esse in toto. quod tamen non est. igitur minor propositio semper erit falsa. Tertio modo potest dicta propositio sillogizari ex ambabus in parte falsis. sed hoc non deducit aristoteles. potest tamen sic deduci. omne perfectum est substantia: omnis quantitas est perfecta. ergo omnis quantitas est substantia. ¶ Quarta cōclusio. propositio vniuersalis affirmatiua immediata ⁊ falsa solum potest sillogizari in prima figura. sed vniuersalis negatiua falsa ⁊ mediata potest sillogizari i p̄ria ⁊ secūda figuris.

Tertio Sciendum est q̄ circa hunc textum incidunt quattuor difficultates. quarum prima est hec. vtrum ignorantia sit quid positiuum. respondetur per distinctionem. duplex est ignorātia. quedā est negatiōis que est simplex neᵒ siue carētia scientie i subiecto apto nato. sicut cuз aliq̄s nullā penitꝰ cognitionē hз de re. vt puer nō dū h̄ns vsū rōnis. ⁊ tal' ignorātia n̄ ē pura negatio q̄ lapis n̄ ignorat. s̄z ē carētia scie cōnotādo subзi aptitudie ad illā. Alia ē ignorātia p̄ue dispōnis. ⁊ ē habitꝰ erroneus quo assētimꝰ oppositis p̄ncipiorū vl' cōclusionū demōstratiōis. ⁊ sic ignorātia est quid positiuū. ¶ Secōa difficultas. q̄ modo opponitur ignorantia sciētie. R̄ndetur q̄ ignoratia pure negationis opponitur priuatiue solum scientie sed ignorantia praue dispositionis opponitur ɔ̄rie scie. cū sit q̄dā habitus erroneus positiuꝰ i p̄ma specie qualitatis responsibilis. ¶ 3ᵃ difficultas. cui notitie opponit̄ ignorātia praue dispositionis. R̄nde

tur p distinctionem. duplex ē ignorātia praue di/
spositiōis. qdā est qua qs assentit oppositis pncipio
rū. ꝛ talis ignorantia opponit̄ ꝯrie notitie pncipioꝝ
Alia ē qua quis opinat̄ vel assētit opposito ꝯclusi
onis. ꝛ ista opponit̄ ꝯrie notitie ꝯclusionis q̄ ppē dr̄
scientia. ℭ 4ª difficultas. quo mōi nobis causat̄
ignorātia praue dispositiōis. Rn̄det ꝙ dupl'r i no/
bis pōt causari. vno mō simpl'r qn̄. s. aliquis existi/
mat vel opinat̄ oppositū alicui⁹ pncipij vel cōclusi
onis sine aliquo ductu rōnis. Alio mō qn̄ opiat̄ vl'
assentit oppositis pncipioꝝ vl' ꝯclusiōis pp aliquā
rōnez quam nescit dissoluere.

Conclusio Rn̄salis. Deficiēte aliquo sen
su necē est deficere sciam pro/
prij ꝛ p se sensibilis illius sensus. qꝛ ois cognitio in
tellectiua depēdet ex cognitiōe sēsitiua. ḡ potētia
sensitiua destructa destruit̄ cognitio intellectiua.

Primo Dubitat̄. Utꝝ vl'is negatiua ime/
diata ꝛ falsa possit concludi p sill'm
ignorantie. ℭ Pro solutione supponit̄ ꝙ aristo. i
secūda pte hui⁹ capituli docet ꝯcludere vl'ez nega
tiuā imediatā ꝛ falsam p sill'm ignorātie. ꝛ intendit
tres cōclusiōes. ℭ Quaꝝ pma est hec. vl'is negati
ua imediata ꝛ falsa pōt i pma figura tribus modis
sillogizari. pmo ex ambabus falsis sicut declarat
aristo. i litteris. pōt tn̄ sic deduci i t'minis. nulla sub
stātia icorpea est subā. ois substātia corpea ē subā
icorporea. ergo nulla substātia corporea ē substan
tia. 2º ex maiore falsa. ꝛ minore va. sicut nullū cor
pus est substātia. oē corporeū ē corp⁹. ergo nulluz
corporeū ē substātia. Tertio ex maiore va ꝛ mino
re falsa. vt nulla q̄litas ē substantia. oē corpus est q̄
litas. ergo nullū corpus est substātia. ℭ Scd̄a cō
clusio. vl'is negatiua imediata ꝛ falsa nō pōt i secū
da figura ꝯcludi ex ābabus in toto falsis. pz quia si
ābe sint i toto false. tūc sue cōtrarie erūt ve. mō ex
contrarijs suis pōt alio mō inferri eadē cōclusio ꝛ
sic ex veris demōstratiue sequeretur falsuz. ℭ 3ª
ꝯclusio. vl'is negatiua imediata ꝛ falsa pōt i secun
da figura tribus modis sillogizari. p ex ābabus in
pte falsis. vt nulla substātia ē alba. oē corpus est al
bū. ergo nullū corp⁹ ē substātia. 2º ex maiore va ꝛ
minore falsa. vt nullū corpus ē icorporeū. oē corp⁹
aiatum ē incorporeū. ergo nullū corpus aiatum ē
corp⁹. Tertio ex maiore falsa ꝛ minore va. vt nul
lū corp⁹ est substātia. oē corp⁹ aiatū ē substantia. ḡ
nullū corpus aiatum ē corpus.

Secundo Dubitatur. vtruz vl'is negatiua
mediata ꝛ falsa possit cōcludi p
sill'm ignorātie. ℭ Pro solutiōe supponit̄ ꝙ aristo
teles in tertia pte huius capituli ondit quo mō pōt
vl'is negatiua mediata ꝛ falsa concludi p sill'z igno
rātie tam in pma figura ꝗ in secūda. ꝛ intendit qn
ꝗ cōclusiones. ℭ Quaꝝ pma ē hec. vl'is negatiua
imediata ꝛ falsa p mediū propriū nō pōt in prima fi
gura ꝯcludi ex ambab⁹ falsis. sed tn̄ pōt sillogiza
ri ex maiore falsa. ꝛ minore vera. probat aristo. p
mittēdo diffinitionem medij pprij. que ē hec. Me
diū proprium est per quod fit sill's cōtradictionis
. i. sillogismus sciētie contradictorius sill'o ignoran
tie. tūc sic pbatur conclusio qꝛ in sillogismo ignorā
tie accipit̄ ꝯria maioris sill'i scie ꝛ suat̄ eadē minor:
ḡ sill's ignorātie p mediū ppuz fit ex maiore falsa ꝛ
minore va. ꝛ pōt sic deduci i terminis. nullū aial est
suba. ois hō ē animal. ḡ null⁹ hō ē substātia. ℭ 2ª ꝯ
vl'is negatiua mediata ꝛ falsa eodē mō sillogizat̄
p mediū n̄ ppuz sic p mediū ppuz. dūmō tale me
diū pdicet̄ vl'r de minori. ꝛ maior vl'r d̄ medio. sic d̄
ducit ari. in l'ris. ℭ 3ª ꝯ. vl'is negatiua mediata ꝛ
falsa pōt sillogizari p extneū ex ābab⁹ falsis. vel ex
maiore va ꝛ minore falsa. sz n̄ eꝯ. exēpluz pmi. vt
nullus lapis ē substātia. ois hō ē lapis. gº nullus hō
ē substātia. exe^m scd̄i. vt nulla q̄litas est substātia
ois hō ē q̄litas. gº nullus hō ē substātia. tertiā ptē p
bat ari. qꝛ mediū extneū n̄ pōt pdicari d̄ minori ex
tremitate. gº minor ppō n̄ pōt eē va. ℭ 4ª ꝯ. vl'is
negatiua mediata ꝛ falsa n̄ pōt in 2ª figura sillogi
zari ex ābab⁹ in toto falsis. qꝛ tc̄ ꝯrie ipaꝝ eēnt ve
ex qb⁹ seq̄ret̄ ꝯ. in alio. ℭ 5ª ꝯ. vl'is negatiua me
diata ꝛ falsa pōt sillogizari i 2ª figura ex altera va
ꝛ alt'a falsa q̄cūq3 indifferēter extn̄te falsa. exe^m qn̄
minor ē falsa. vt oē animal ē substātia. nullus hō ē
substātia. gº nullus hō ē aial. exe^m qn̄ eꝯ. vt nullū
aial ē substātia. ois hō ē substātia. gº null⁹ hō ē aial.
ℭ Consr in q̄rta pte docet ꝯcludre vlem affirma
tiuā mediatā ꝛ falsā ponēdo tres ꝯcl'ōes. ℭ pª est.
vl'is affirmatiua mediata ꝛ falsa n̄ pōt sillogizari
p mediū ppuz ex ābab⁹ falsis. sz tn̄ ex maiore fal
sa ꝛ minore va. pz. qꝛ eadē minor remanet in vtro
ꝗ sill'o. s. sciētie ꝛ ignorātie. ꝛ maior mutat̄ in suaz
ꝯriā ℭ 2ª ꝯ. eodē. sillogizat̄ vl'is affirmatiua medi
ata ꝛ falsa p mediū alt'i⁹ coordinatiōis. dūmō tale
mediū sit sil'e me. ppo. vt arguēdo sic ois color ē
aial. ois albedo ē color. gº ois albedo ē aial ℭ 3ª ꝯ.
vl'is affirmatiua mediata ꝛ falsa pōt sillogizari p
mediū extneū duob⁹ modis. p. ex maiore va ꝛ mi
nore falsa. vt ois lapis ē iaiat⁹. ois hō ē lapis. ḡ ois
hō ē iaiat⁹. 2º ex ābab⁹ falsis. vt ois subā ē aial. om

nis linea est substantia. ergo omnis linea est animal: Tertio ex maiore falsa et minore vera. vt omnis scientia est animal. omnis musica est scientia. ergo omnis musica est animal. Extra textum dicitur quod medium proprium est illud per quod in syllogismo scientie potest syllogizari conclusio opposita conclusioni syllogizande per syllogismum ignorantie. siue illud medium sit eiusdem coordinationis cum extremis. siue non. sed medium non proprium simile tamen proprio est medium alterius predicamenti quod tamen vere predicatur de minori. et de conclusione predicatur vere maiori. sed medium extraneum est illud quod vere potest negari de vtraque extremitate.

Tertio dubitatur. Utrum sine actu sentiendi possit haberi scientia. ¶ Pro responsione supponitur quod in quinta parte huius capituli intendit aristoteles vnam causam ignorantie pure negationis que prouenit ex defectu alicuius sensus. et ponit vnicam conclusionem que est hec. quod si aliquis sensus defecerit necesse est scientiam illius sensibilis deficere: patet quia cum sensus sit singularium apprehensio cum defecerit singularium apprehensio deficiet inductio que fit ex singularibus. deficiente autem inductione deficiet vniuersale. quia impossibile est vniuersalia speculari sine inductione. neque inductionem speculari sine sensu. deficiente autem vniuersali deficit demonstratio. cum demonstratio procedat ex vniuersalibus tantum. Deficiente autem demonstratione deficit scientia que acquiritur per demonstrationem. ergo de primo ad vltimum deficiente sensu necesse est deficere scientiam proprij sensibilis illius sensus. tenet consequentia. quia omne quod addiscimus aut inductione aut demonstratione addiscimus

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam dicitur quod soluta est in primo notabili. ¶ Ad secundam respondetur concedendo antecedens et negando consequentiam. quia licet vniuersalia cognoscatur per intellectum et non per sensum. tamen cognitio vniuersalium dependet ex cognitione singularium. ¶ Ad tertiam dicitur quod duplex est causa per accidens. quedam est que nihil facit ad productionem sui effectus. vt album per accidens domificat. Alia est per accidens sine qua non. et talis necessario requiritur ad productionem effectus cuiusmodi est sensus respectu scientie.

k

Ueritur Utrum in demonstrationibus sit processus in infinitum. Et q videtur quod sic. quia demonstrationes possunt augeri in infinitum. in post sumendo vel ad latus. vt dictum est in isto primo. ergo est processus in infinitum in demonstrationibus. ¶ 2º sic. primorum principiorum est demonstratio. ergo in demonstrationibus est processus in infinitum. antecedens patet. quia principiorum est scientia. ergo eorum est demonstratio. tenet consequentia quia scire est per demonstrationem intelligere ¶ Tertio sic. de demonstratione est scientia. et non per seipsam. ergo per aliam demonstrationem. et per consequens in demonstrationibus erit processus in infinitum

¶ In oppositum est aristoteles:

Primo Sciendum est quod vt vult liconiensis iste tractatus sicut nec precedens non est de complemento huius scientie. sed solum de bonitate scientie. ideo breuiter pertractando diuiditur in quattuor capitula. In quorum primo premittit quattuor suppositiones. quarum prima est hec. omnis syllogismus constat ex tribus terminis ¶ Secunda suppositio. conclusio affirmatiua syllogizatur ex duabus affirmatiuis. et conclusio negatiua syllogizatur ex vna premissa affirmatiua et alia negatiua: ¶ Tertia suppositio. ex tribus terminis in syllogismo demonstratiuo fiunt due propositiones que sunt principia demonstrationis: ¶ 4ª suppositio. syllogismus dyaleticus et demonstratiuus differunt tripliciter. primo quia syllogismus dyaleticus solum generat opinionem ideo solum procedit ex probabilibus neque demonstrat propositiones mediatas eas reducendo ad inmediatas. sed demonstrator generat veram scientiam debet procedere ex mediatis. ideo si sibi proponatur aliqua propositio mediata eam demonstrat quousque ad aliquam inmediatam peruenerit. 2º differunt. quia syllogismus demonstratiuus non procedit ex hys que predicantur secundum accidens. sed bene dyaleticus. Ex quo infert aristoteles quod predicatorum quedam predicantur per se. quedam vero secundum accidens. et hoc dupliciter. primo quando subiectum predicatur de accidente. vt album est homo. 2º quando accidens predicatur de subiecto. vt homo est albus. illa autem que neutro modo predicantur per se predicantur

¶ In secunda parte huius capituli mouet tres questiones. Quarum prima est hec. dato infinito subiecto. vtrum sit processus in infinitum sursum ascendendo in predicatis illius subiecti. ¶ Secunda questio. dato supremo predicato. vtrum deorsum sit processus in infinitum. descendendo in subiectis illius predicati. Et subdit differentiam inter dictas duas questiones. quia prima incipit ab infinito subiecto et terminatur ad supremum predicatum. sed secunda incipit a supremo predicato. et terminatur ad infimum subiectum. ¶ Tertia questio. vtrum extremis existentibus finitis sit possibile media esse infinita. ¶ In tertia parte ponit duas conclusiones. Quarum prima est hec. iste questiones eque possunt moueri in negatiuis sicut in affirmatiuis ¶ Secunda conclusio. iste questiones non possunt moueri in terminis conuertibilibus. quia in ipsis non est primum vel vltimum supremum aut infimum:

Secundo sciendum est quod in secundo capitulo soluit primo tertiam questionem quecumque ex duabus primis dependet. et continet quattuor conclusiones ¶ Quarum prima est hec. extremis existentibus finitis impossibile est media esse infinita. patet. quia si extrema sint finita contingit tunc vnum predicari de alio. sed si media sint infinita non posset

vnū de alio predicari cū nō cōtigat infinita pertrā
sire. ergo extremis existētibus finitis ipossibile est
media eē ifinita. ¶ Scōa cōclusio tāgit solutionē
cuiusdā obiectionis. nā posset aliquis dicere q̄ p̄/
dicta rō extrema supponit esse ꝯiūcta cum aliquo
mediorꝝ. qd̄ ē falsū. q2 cū media sint ifinita iter vnū
extremū ⁊ aliud mediū sūt infinita media. Rn̄det
aristo. q̄ nihil differt an illa media sint ꝯiūcta. q2 si
ue sint ꝯiūcta siue nō cū ipa media sint ifinita nun
q̄ contingit vnum extremū p̄dicari de alio. ¶ 3ª
ꝯclusio est hec. si sit status in affirmatiuis etiaꝫ erit
status i negatiuis. ꝓbat aristo. iductiue i oī figura.
primo i prima figura conclusio negatiua ostendit̄
ex maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua. sꝫ si in il
la affirmatiua sit dabile p̄mū de quo predicat̄ pre
dicatum. etiā erit dabile p̄mū a quo i negatiua pri
mo remouet̄ p̄dicatū. ergo si sit status in affirmati
uis. etiā erit status i negatiuis. sicut declarat aristo
teles i terminis non significatiuis. Et posset sic de
clarari p terminos significatiuos. vt sit hec cōclu
sio negatiua. nullus homo est quantitas ꝯcludēda
i prima figura p hoc mediū corp9. sic arguēdo. nul
lū corp9 ē quātitas. oīs hō est corpus. ergo nullus
hō est quantitas. Hui9 sill'i minor est mediata que
iterū pōt probari i prima figura assumēdo illud me
diū de quo prius vniuersaliter negat̄ quantitas. ⁊
quod affirmatur vl'r de corpore. qd̄ mediū sit sub
stātia. ⁊ arguatur sic. nulla substātia ē quātitas. oē
corpus ē substantia. ergo nullū corpus est quātitas
ex quo supra substantiā non est sumere aliquod su
peri9 qd̄ vl'r ⁊ affirmatiue verificet̄ de substantia
ergo relinquit̄ q̄ ē stat9 tā i affirmatiua q̄ꝫ i negatia
⁊ simil'r deduci pōt i alijs duabus figuris. ¶ 4ª ꝯ
soluit quādā obiectionē. posset eniꝫ aliquis dicere
q̄ lꝫ sit status in tali figura. ē tn̄ ꝓcessus i infinituꝫ
d̄mōstrādo idē i diuersis figuris. ¶ Ad hoc rn̄det
aristo. q̄ q̄libet illarꝫ figurarꝫ p se sūpta ē finita. er
go etiā si sint sil' sūpte n̄ possūt esse ifinite. tꝫ ꝯn̄a q2
finita cēties sūpta n̄ pn̄t eē ifinita.

Tertio Sciēdū est q̄ tertiū capitulū in quo
aristoteles ōn̄dit eē statū i sursū ⁊ de
orsū p rōnes logicas ꝯtinet tres ptes. In quarꝫ pri
ma intēdit talē ꝯclusionē. i predicatis eēntialibus
que p̄dicātur de suis subiectis i eo quod quid ē ne
cessario ē stat9. ꝓbat̄ q2 nisi sic. sequeret̄ q̄ nihil cō
tigeret diffiniri neq̄ꝫ diffinitiōeꝫ alicui9 cognoscere
q̄rꝫ vtrūq̄ꝫ ē icōueniēs. pꝫ tn̄ ꝯn̄a. q2 i diffinitiōe ali
cui9 debēt capi q̄cūq̄ꝫ de illo predicātur i eo qd̄ gd
ē. sꝫ si h9 p̄dicata sint ifinita n̄ poterūt oīa simul ac
cipi. q2 ifinita nō ē pertrāsire. ergo necesse ē finiri i
eo qd̄ gd est p̄dicātia. ⁊ vltra. si i predicatis sursum
ascēdendo sit status. vr̄ etiā q̄ in subiectis deorsū
descēdendo erit status. ¶ In secūda pte p̄mittit
q̄nq̄ꝫ suppositiones valētes ad declaratiōem sui
propositi. ¶ Prima suppositio est hec. eorum que
predicantur quedam predicantur secūdum se q̄n
.s. subiectuꝫ secūduꝫ se totuꝫ ⁊ non ratione alteri9
subijcitur respectu sui accidentis. vt dicendo hō ē
albus. Alia predicantur secundū accidēs quando
.s. subiectum nō secūdū se totuꝫ sꝫ ratiōe vni9 par
tis sui sigificati cui adiacet alia ps significati subij
citur in propositione: ⁊ hoc cōtigit dupliciter. vno
modo quando subiectum predicatur de accidente
vt dicēdo albuꝫ ē lignū. 2º. q̄n predicatur accidēs
de accidēte. vt dicendo albuꝫ ābulat. Hec supposi
tio sic declaratur. nam in hac propositione lignum
ē albū. hoc subiectū lignū secūduꝫ se totuꝫ subijcit̄
huic predicato albū. quia sensus ē q̄ lignū ē subm
quod vere factum ē albū. ideo dicitur illa predica
tio s̄m se. sed i hac propositione albū ē lignuꝫ. hoc
subiecū albū nō secūdū se totū sed solū ratiōe i ma
terial' significati cui adiacet suū significatū forma
le subijcitur respectu illius predicati lignum. vt sit
sensus. aliquid cui accidit esse album ē lignuꝫ. Si
militer cū dicitur. albū ābulat. hoc subiectū albuꝫ
rōne sui materialis significati subijcitur huic pre/
dicato ābulat. vt sit sensus. aliquid cui accidit esse
albū ābulat. ideo ibis duobus modis dicuntur pre
dicata de suis subiectis p̄dicari s̄m accn̄s. ¶ Se
cūda suppō. ex quo noīa significant ad placituꝫ iō
pro declaratione principalis cōclusionis hui9 capi
tuli possumus noīa iponere. vt solū illud dicat̄ p̄di
cari qd̄ predicatur secūduꝫ se. nō secūdū accn̄s. pꝫ
q2 i declaratione p̄ncipalis ꝯclusionis hui9 capitu
li accipitur p̄dicatio vt ordinatur ad demōstratio
nē. sed i demōstratione tātū itrant predicatiōes se
cūdū se ⁊ n̄ secūduꝫ accidēs. ideo i eadē ꝓbatiōe d̄
bet capi p̄dicatio pro predicatione scd̄ꝫ se tantum
¶ Tertia suppō. p̄dicatorū scd̄ꝫ se q̄dā p̄dicātur p
modū substantie. quedā vō p modū q̄litatis aut q̄
titatis. aut alicui9 aliorꝫ predicamentorꝫ. Et addit
vl'r q̄ q̄n predicatur vnuꝫ de vno predicatur sim
pliciter ibi ē predicatio scd̄ꝫ se. p qd̄ excluditur pre
dicatio in qua p̄dicātur plura de vno. q2 in tali pre
dicatione pōt eē gd ⁊ q̄le sit. vt dicēdo. sortes ē hō
alb9. ¶ Quarta suppō. illa q̄ p̄dicātur in eo qd̄ gd
ē siue p modū sub̄e dn̄t ab his q̄ p̄dicantur p mo
dū quātitatis aut q̄litatis. ⁊ sic de alijs. pꝫ. q2 illa q̄
predicātur in eo qd̄ gd ē sūt illud totū qd̄ vē ē. i. di
cūt totā eēntiam subiecti. sic diffi. aut sunt aliquid

illi⁹ qd̄ ꝟe est.i. dicūt ptem sube vel essentie illius
d̄ q̄ p̄dicanī.sic gen⁹ ꝛ drīa.sed p̄dicata accn̄talia n̄
significāt aliqd ptinens ad essentiā subi.s.aliqd ac
cidētale subo.vt cū dr̄ hō est alb⁹.albū nec ē totū
qd̄ ꝟe est hō.nec est aliqd qd̄ ꝟe sit hō q2 non dic̄ to
tam essentiā nec ptem essentie hois.ſ3 cū dr̄ hō est
aial.hō est qd̄ ꝟe aial est.q2 esse aial est de essentia
hois. ¶ 5ᵃ suppō.remouet quādam obiectionem.
poss3 eni3 aliqs dicere ꝙ genus ꝛ spēs p̄dicanī de
suis iferiorib⁹ in eo qd̄ qd est ꝛ tn̄ n̄ significant essē
tiā nec ptē eēntie suoꝝ iferioꝝ imo significāt aliqs
ydeas sepatas a suis singularib⁹.sic posuit plato.
Ad hāc obiectionē rn̄det aristo.q̄si derisorie dicen
do.gaudeāt gn̄a ꝛ spēs mōstra esse.ꝛ si sint.nihil ad
rōe3 sūt.hoc ē vl'ia sepata sicut dicebat plato sunt
mōstra.nec valēt ad demr̄ationes q2 demr̄atiōes
sūt solū d̄ his q̄ p̄dicāī eēntial'r ꝛ p se de suis subis.
mō si gn̄a ꝛ spēs n̄ ieēnt p se suis iferioribus sed ab
eisdē eēnt sepata de ipis n̄ posset eē demr̄atio.

Conclusio rn̄salis.nō ɔtigit in demr̄abi-
lib⁹ pcedere i ifinitū.p3 q2 sta-
tus ē tam i affirmatis q̄3 i negatis.ergo ē stat⁹ in oi
bus.aīis p q̄lib3 sui parte pbatum ē in textu.

Primo dubitaī.Utrꝝ vl'r in oib⁹ p̄dicatiōi
bus affirmatis sit stat⁹. ¶ Pro rn̄si
one supponiī ꝙ in 3ᵃ pte h⁹ capituli itēdit arist. du
as ɔclōes.Quaꝝ p̄ma ē hec.i p̄dicatis affirmatis
dictis s̄m se nō ɔtingit ire in ifinitū penes circula
tionē.p3 q2 oia predicata aut sunt substātialia.aut
accn̄talia.sed nulla talia p̄dicata p̄dicanī circl'arit
de suis subis vtrobiq3 manēte p̄dicatōe s̄3 se.g°in
ipis s̄m se nō est pcessus in ifinitū s̄m circulū.mior
p3 p̄ quo ad p̄dicata accn̄talia.q2 illd̄ qd̄ ē subm̄ re
spectu vni⁹ accn̄tis ꝛ de quo illud accn̄s p̄dicaī s̄3
se nō potest eē accn̄s respectu illius predicati .vt
q̄ntitas nō est qualitas.ita ꝙ alteꝝ sit subm̄ respcū
alteri⁹.ergo ipol'e est in predicatōib⁹ s̄3 se eē pces
sū in infinitū penes circulū.t3 ɔn̄a q2 talis pcessus
circularis fit ex eo ꝙ illud qd̄ subijciī respcū vni⁹
predicaī respcū alteri⁹ ꝛ eɔ̄.sed talis ɔuertibilitas
predicatōis nō ɔtingit i predicatōib⁹ s̄m se.ergo in
eisdē nō pōt eē pcessus circularis in ifinitū.2°.pro
baī dicta minor quo ad predicata eēntialia: ꝛ hoc
dupliciter.primo sic.q2 oē predicatū subale aut est
genus aut spēs.sed illa non sūt infinita.vt aial ꝛ bi
pes p̄dicantur de hoie.ꝛ homo de calia sed calias
de nullo alio predicatur.2°.oia predicata subalia
diffiniūt spē3.ergo n̄ ē pcessus i infinitu3 i p̄dicatis
substātialib⁹.t3 ɔn̄a dupl'r.p̄ q2 n̄ cōtingit ifinita per
transire itelligētem.2°.q2 nō ɔtingit illud diffinire
de quo ifinita p̄dicātur. ¶ 2ᵃ ɔ̄.i p̄dicatis affirma
tiuis s̄3 se n̄ ɔtingit pcedere i ifinitū.p3 duab⁹ rati
onib⁹.Quaꝝ p̄ma ē hec.oē qd̄ predicatur.aut pre-
dicatur in quid.aut in quale.aut i quātū.ꝛ sic d̄ ali-
is.sed oia illa sūt finita.cū genera predicamētorū
sint finita.igitur ꝛc̄.maior p3 q2 vnūqd̄q3 predicat
quod significat.aut quale aut quātū.aut hꝰ. Ex q̄
textu qdam eliciūt duas auctoritates cōmūes.p̄ᵃ
ē.illud p̄dicat termin⁹ quod significat. 2ᵃ. termius
subit ꝛ supponit quod significat. Scd̄a rō.q2 si es-
set pcessus i ifinitū tūc nihil ɔtingeret sciri.simpl'r.
q2 scire simpl'r est scire p demonstrationem que re
soluit i supremā3 causa3 ꝛ imediata3.si ergo i hꝰ p̄
dicatis eēt pcessus i ifinitū n̄ ɔtingeret demōstrati
onē resolui i supremā cā3 ꝛ imediatā.ideo nihil cōti
geret sciri simpl'r.Post hec epilogat dicens ꝙ ma
nifestū ē ex predictis p rōnes logicas n̄ eē pcessu3
i ifinitum i demōstrationibus.

Secundo Dubitatur. Utru3 analetice.i.d̄
mōstratiue possit pbari n̄ eē p-
cessū i infinitum i demōstrationibus. ¶ Pro solu-
tione supponiī ꝙ quartū capitulū i quo ari. ōn̄dit
statum esse i sursum ꝛ deorsū p rōnē analetica3 cō
tinet duas ptes.i quarū p̄ma itēdit vnā cōclusionē
que ē hec. In demōstrationibus n̄ est pcessus i in
finitū.pbaī vna rōne analetica p̄mittēdo vnā sup
pōnē sc3 ꝙ sūt duo modi p̄dicādi per se. Primus
est.quando p̄dicatū est de diffōne subiecti. vt mul
titudo aut diuisibile sūt de diffinitōe numeri: Se
cūdus est.qn̄ subiectum est de diffinitione predica
ti.vt numerus est de diffōne imparis. Ex quo for
maī talis rō. Ois demōstratio ē ex p̄dicatis per se
sed oia predicata p se sūt finita.ergo ꝛc̄.mior pba
tur.p̄ de p̄dicatis scd̄i modi.q2 si numero insit ipar
ꝛ impari isit perfectū.ꝛ impfectū insit alicui alteri
necesse ē ꝙ numer⁹ sit de diffinitione omniū illoꝝ
ideo non possibile est ꝙ illa sint ifinita. nam alias
idem poneretur in diffinitione ifinitoꝝ.Scd̄o pro
baī eadem mior in p̄dicatis p̄mi modi. q2 omnia p̄
dicata primi modi sunt de diffinitione subiectoꝝ:
ergo est status in ipsis.tenet ɔn̄a q2 alias nihil con
tigeret diffiniri. ¶ Ex quib⁹ ifert aristoteles duo
correlaria. Quorum p̄mū est.si aliquod p̄dicatu3
p̄dicetur de duobus subiectis vel de pluribus de
seiuicē non p̄dicātib⁹. aut saltem non p̄dicantib⁹
de se inuicē vniuersaliter. non oportet semper ꝙ
illud p̄dicatū isit illis pluribus per aliquod cōmu
ne.p3 ɔseq̄ntia exēplo ꝛ rōne.Exemplo sic.q2 yso
cheles ysopleres ꝛ scaleron sunt tres spēs triāgu-
li.ergo de se iuice3 non p̄dicanī.quib⁹ tamē ē vna

passio cõis.s.habere tres.que:eis conuenit per aliquod cõe quod est triangulus.non tamen semper sic se habet ꝙ illa passio insit illi communi per aliō cõe.sed sibi inest per rationem ꝓpriam. 2°.probatᷣ ratione sic.quia si illud predicatum insit illis duobus per aliquod commune inest iterum illi per aliud cõe.ꝛ tunc esset processus in infinitum.ꝛ sic intᷣ extrema finita essent infinita media. Et addit aristo.ꝙ illa duo quibꝰ attribuitur illō commune debent esse eiusdem generis scibilis.dumtn̄ illud cõmune predicetur ꝑ se de eis:qꝛ si ipsa essent diuersorum generum tunc ↄtingeret illud cõe applicãi ad illa diuersa.quod est contra prius dicta.vbi dicebatur ꝙ nō ↄtingit demonstratorē descendere de genere i genus. ¶ 2ᵐ dictuꝫ.ex dictis manifestum est.s.ꝙ omnis ꝓpositio que habet aliqō meᵐ inter subm̄ ꝛ predicatum est demonstrabilis.ꝛ propositiones per quas demōstratᷣ illa ꝓpō si sint imediate sunt elementa.i.ꝑnᵃ demonstratiõis vt sicut dictum est de ꝓpõibus affirmatiuis .ita dicenduꝫ est de negatiuis.ꝙ.s.illa negatiua est demr̄abilꝭcꝰ predicatuꝫ prius remouetᷣ ab aliquo subō q̄ꝫ a subiecto illius ꝓpõnis.vt ista negatiua est demr̄abilꝭ. nullum corpꝰ est q̄ꝫtitas:per illud medium quod ē substãtia.Sed illa ꝓpō negatiua est indemr̄abilis cuius predicatum remouetᷣ ab aliquo subō.nec ē aliquod subm̄ de quo prius possit remoueri illud predicatū.sic est ista.nulla substãtia est q̄ꝫtitas.

Tertio dubitatur.vtrum ꝑ quamlibꝫ figuram possint ꝓpõnes mediate ad immediatas reduci. ¶ Pro solutõe supponitᷣ ꝙ ari. in hac secunda parte intendit duas conclusiones: ¶ Quarum prima est hec.ad reducendum ꝓpositiões mediatas affirmatiuas ad imedietas necesse est accipere aliqd qō ꝑus predicatᷣ de subō q̄ꝫ dē ꝑdicato illiꝰ ꝓpõis.pꝫ exemplo.qꝛ ad reducendū istam affirmatiuā medietā.oē.b.ē.a.necesse ē accipere aliqd qō prius ꝑdicetᷣ de.b.q̄ꝫ de.a.ꝛ dē q̄.a. ꝑ ꝑus dicatur q̄ꝫ dē.b.ꝛ sit illud.c.tunc poterit sic dēmonstrari.omne.c.est.a.oē.b.est.c.g̊ omne.b.est.a.ꝛ si iteruꝫ maior sit medieta ꝓcedendum est vt priꝰ quousq̄ꝫ deuētū fuerit ad vnā ꝓpõeꝫ indiuisibilem.i.imedietā inter cuius extrema nihil mediet.Et subdit ꝙ sicut i materialibus illud qō est simpliciꝰ est ꝑncipiū illoꝝ.sicut in graui idest i gn̄e ponderis vncia ē ꝑncipiū.ꝛ in melodijs idest i ↄsonantijs musicalibꝰ mīmū.idest.tonꝰ.sed in mēbris neruus est ꝑmū ꝑncipiū ꝑ qō vnū membrū alteri ↄiūgitᷣ.ꝛ per cuiꝰ rupturā alterū ab altero dissoluitur.sic etiā i demōstratione ꝓpō imedieta que ē vna ꝛ indiuisibilis ē ꝑricipiū ↄclusiõis inmediate. Ex q̊ infert aristoteles ꝙ in sillꝭis demōstratiuis affirmatiuis mediū qō assumitur ad reducendū ꝓpōnem mediatam ad imediatā nō ē extra termios ꝓpositionis mediate.h̄ ē nō ē alteriꝰ generis subiecti q̄ꝫ sint tales tᷣmi. ¶ Scđa ↄ°.ad reducēdū ꝓpōnes negatias mediatas ad imediatas accipiēduꝫ est mediū a q̊ ꝑus remoueatᷣ maior extremitas q̄ꝫ a miore.Patꝫ exēplo .sic precedens .ꝛ licet illud mediū sūptū sit extra miorē extremitatē h̄ ē superius ad eā:n̄ tamē est supra maioreꝫ extremitatē sed mediat iter miorem ꝛ maiorem extremitates: ꝛ simpliciᷣ se habꝫ in scđa figura.s.ꝙ mediū non cadit extra ãbo extrema .sed i tᷣtia figura neq̄ꝫ medium ē ex̄ subiectū nec extra ꝑdicatū.sed semper est iferiꝰ ad subiectū respectu vtriusq̄ꝫ extremi. ideo ars reducendi ꝓpõnes mediatas ad imediatas non habet locum i tertia figura.quia sumēdo mediū ꝫ̄ dispositionem illius figure magis iretur ad ꝓpositiones mediatas q̄ꝫ imediatas.vt si ad demōstrandum ꝙ aial sit substãtia sumatur illud medium qō est homo.aut quodcūq̄ꝫ aliud inferius ad quodcūq̄ꝫ extremuꝫ.tūc pꝫ ꝙ premisse magis essent mediate q̄ꝫ ↄclusio sillogizãda.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad ꝑmā dᷣ ꝙ aristo. solum loq̄batur conditionaliter.s.ꝙ si sub minore essēt multa inferiora.tunc demonstrationes possent augeri in ifinitum subsumēdo sub minore. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ ꝑicipioruꝫ est sciētia tertio modo.ꝛ n̄ q̄rto modo. ¶ Ad tertiam respōdetur concedendo añs ꝛ negando cõsequētiā.quia est status in demōstratione particulari.qꝛ demōstrando passionem dē dēmōstratiõe vl̄i.sicᷣ ex ↄsequēti dēmōstrat dē ꝑ seipa

Queritur Utrꝫ demōstratio vl̄is sit potior particulari 13

q

¶ Et videtur ꝙ non tribus ratiõibus aristotelis.ꝛ primo sic. illa demonstratio secūduꝫ quā scimus ē potior sed ꝫ̄ demōstrationem particularē magis scimus q̄ꝫ secūdū dēmōstrationeꝫ vniuersaleꝫ.ergo demonstratio vl̄is nō est potior particulari.maior patet quia facere scire est tota virtus demonstrationis.ergo illa demonstratio que maxime facit scire ē potior.minor probatur.quia illa demōstratio magis facit scire q̄ facit aliquid scire secūdū ꝙ ipꝫ.q̄ꝫ illa que facit scire secūdū aliud.sed demōstratio particularis facit scire secūdū.ꝙ ipꝫ.vniuersalis aut secūdū aliud. maior ꝓsillogismi patet qꝛ magis scimꝰ coriscuꝫ esse musicuꝫ.q̄ꝫ cognoscamus ꝙ hō est musicus.minor

declarat. quia dmōstratio vlis solū facit scire de triāgulo eqtibiar. idest d ysochele. qꝫ habet tres scdm aliud scꝫ secūdū qꝫ triāgulus ē. et nō scdm qꝫ ē equitibia. sed demōstratio particularis d equitibia facit scire qꝫ habet tres secūdū qꝫ est eqtibia. ¶ Secūdo sic. illa demōstratio ē potior q ē d ēte: qꝫ illa que est de non ente. sed demōstratio vlis ē de non ente. pticularis vero est de non ente. ergo pticularis est potior vli. patet. qꝛ si vle eēt ens du biū esset an esset ens aliqd pt singularia. ¶ 3° sic. illa demōstratio ē potior q non facit errare. qꝫ illa que facit errare. sed demōstratio pticularis ñ facit errare. vlis aūt facit errare. g° pticularis ē potior vli. mior patꝫ. qꝛ demonstratio vlis fac opiari vle esse aliquid pter singularia. vt qꝫ triangulus ē preter singulares triāgulos. et figura pter pticulares figuras. et numer⁹ pret pticulares numeros. eo qꝫ demonstrat aliqd de aliquo coi analogo sine hoc qꝫ dret de singularib⁹ illi⁹ cois. ¶ In oppositū arguit. qꝛ illa dratio ē potior que fac scire fm qꝫ ipm qꝫ illa q facit scire fm aliud. sed dratio vniuersal fac scire fm qꝫ ipm. g ē potior pticulari. minor pꝫ. qr dratio vniuersalis drat de triangulo qꝫ habet tres fm qꝫ ipm. dratio vo particularis drat de eqtibia qꝫ hꝫ tres sed non fm qꝫ ipm sed fm qꝫ aliud. s. fm qꝫ triāgulus. vt patebit in solōne pme rōnis. igr dratio vlis ē potior pticulari.

Primo Sciendūꝫ qꝫ p declaratione fmi noꝝ ponit vna distinctio et due diffinitōes. ¶ Distictio ē hec. dratio pōt triplr ꝯsiderari. vno modo inquātum sillo⁹. et sic ei cōueniunt sex ꝯditiones sibi inuicem oppōnēꝫ habentes. scꝫ vle. pticulare. affirmatiuū. negatiuū. ꝯsiuū. et ad impole. Scdo modo pt ꝯsiderari dratio inquantum dratio. et sic ei ꝯueniūt iste quattuor ꝯditiōes: que sūt pcedē ex prioribus et posteriorib⁹ ꝙnde ppe quid et qa. Tertio modo pōt ꝯsiderari p ꝯpatione ad res significatas. et sic ei conueniunt iste conditiones qꝫ pnt esse ex ꝯcretis siue magis ꝯpositis. et ex simplicib⁹ siue magis abstractis. esse de subiecto. et ñ esse de subo. ¶ p^a diffō ē h. dratio vlis ē illa q drat passionē de suo subo pmo et adequato. ¶ 2ª diffō. dratio pticularis ē illa que concludit passionē de suo subo ñ primo sicut dratio que cōcludit qꝫ ois ysocheles habet tres. Ex q segtur qꝫ dratio nō dr vlis eo qꝫ ꝯcludat ꝯclonem detminatam signo vli. 2° segt qꝫ dratio non dr pticlaris eo qꝫ cōcludat ꝯclone detminatā signo pticulari.

Secundo Sciendū ē qꝫ octau⁹ tractatus i quo ꝯparat ari. drationes penes ꝯditiones q conueniūt dmonstrationi inquantuꝫ ē sillo⁹ continꝫ tria capitula. in quoꝝ pmo compa rat drationeꝫ vleꝫ ad particularem penes certitudineꝫ. et ꝯtinꝫ qttuor ptes. In qꝫ pria mouet tres qōes. p^a ē hec. cū sit qdaꝫ dratio vlis et alia particularis: dubitat q illaꝝ ē certior et melior. ¶ 2^a qō. cuꝫ sit qdaꝫ dratio affirmatiua. et qdaꝫ negatia dubitat q illarū est certior et melior. ¶ 3^a qō. cum sit qdaꝫ dratio ꝯsiua. et qdaꝫ ad ipossibile: dubitatur q illaruꝫ ē certior et melior. Et subdit qꝫ illarū triū qōnuꝫ pmo dtermiabit pmā. 2° scdaꝫ. et tertio rtiā. In scda parte soluit pmā qōneꝫ ponendo vnicaꝫ ꝯclusioneꝫ. que ē hec. dratio pticularis ē potior vli. pbat ari. trib⁹ rōnibus factis ante oppositū ¶ In rtia pte soluit tres pdictas rōes sic patebit i fine qōnis rñdēdo ad rationes factas ante opp^m ¶ In 4ª pte determinat fꝫ veritateꝫ primā questionem ponendo vnicā ꝯclusiōeꝫ. q est hec. dmōstratio vlis ē potior qꝫ pticularis. quā pbat septē rōib⁹. q patebūt pbādo ꝯclonē rñsiuā ad qsitū.

Tertio Sciendū qꝫ 2^m. c. ꝯtinꝫ vnicā ꝯclonē que ē hec. demrātio affirmatiua ē potior negatia. Probat. 5. ratiōibus. Quarū prima est hec. illa demōstratio ē potior que procedit ex paucorib⁹. sed demrātio affirmatiua pcedit ex paucioribus qꝫ negatiua. ergo dmrātō affirmatia est potior negatiua. maior pꝫ. qꝛ illa q pcedit ex paucioribus ceteris paribus velocius facit scire. minor patet. qꝛ licet vtercꝫ fiat ex trib⁹ termis et duab⁹ ꝓpōib⁹. affir^a tñ fit solū ex affirmatis. negatiua fit ex vna negatia et alia affirmatia. probatur iterū maior exēplo. qꝛ ponat qꝫ illa ꝯ°. e. ē. a. dbeat probari per illa tria media. scꝫ. b. c. d. verbi grā in terminis significatiuis. ista ꝯclusio ois hō ē corp⁹ citius cognoscit qꝫ illa. ois homo est subā. eo qꝫ p^a cognoscit per pauciora media. qꝛ tm per illa duo media q sunt aial et corpus aiatum. sꝫ scda cognoscit per tria media q sūt aial corpus aiatum. et corpus. ideo ad cognoscendū secūdā oꝫ cognoscere pmam. sed non eꝫ. Secūda rō. ex ambabus affirmatiuis pōt fieri dmrā°. nō āt ex duabus negatis. ergo demrātio affirmatiua est potior negatia. 3^a rō. demostratio affirmatiua nō soluit in negatias sed econtra demōstratio negatia resoluitur in affirmatias. ergo affirmatiua est potior. antecedēs patet: quia ad reducendum negatiuā mediatam ad imediatā dꝫ ꝯcludi p vnam affirmatiuā et vnā negatiuaꝫ. sꝫ ad reducēdū affirmatiuā mediatam ad imediataꝫ solū dꝫ ꝯcludi p duas affirmatiuas. 4^a rō. affirmatiua drat negatiuaꝫ. et ñ eꝫ: ergo af-

firmatia ē potior negatiua. ℂ 5ª rō. princi^m oratōis affirmatiue ē poti⁹ pncipio demōstratōis negatie. ergo affirmatiua est potior negatiua. añs p3. quia pnm affirmatiue est ppositio affirmatia. & pnm negatiue ē ppō negaª. g° seqt ꝙ ppō affirª ē potior negatiua. p3 tripl'r. p° q2 ē notior cu3 negatiua sit nota p affirmatiua3. 2° q2 ē por. affirmatia. n. sigt eē & negatiua significat n̄ eē. modo esse prius est q̄ n̄ eē. 3° q2 affirmatiua ē sine negatiua. sed n̄ eō.

Conclusio ꝟnsalis. Ul'is ē potior pticulari. probat̄. 7. rōnib⁹. quaru3 pma ē hec. Jlla oratio est melior & dignior q̄ magis accipit causam pp̄ter quas res h3 eē. sed vl'is est h°. ergo &c. maior patet. quia oratio est sill⁹ cāe pp̄ter quid. minor p3. q2 oratio vl'is accipit subm̄ vl'e cui pmo & p se inest passio. mō tale subm̄ ē magis causa pdicati q̄ subiectū pticulare. g° &c. Secūda rō. Jlla oratio est potior que pcedit p causā magis vniuersalem postq̄ n̄ 9tingit querere alia3 causā priore3. sed oratio vniuersalis ē huiusmodi ergo &c. Maior p3. q2 si ad aliquod interrogatum det̄ aliqd pp̄ter quid. tūc vlterius queretur quousq̄ detur vltimu3 propter qd. & tunc opinamur nos scire quando habemus vltimum pp quid. & huius dat duo exempla. Primū est de causa finali vt si querat̄ pp quam fine3 venit aliquis ad foru3. Rn̄det̄ vt vēdat bladū. si vlti⁹ qrat̄ qre vult vendere bladum. Respōdet̄ vt soluat debitoribus. Et si vlterius querat̄ qre vult reddere debitori. Respondetur vt iuste agat. & tunc vlterius non contingit querē. ℂ 2m exemplū ē de cā formali. vt si queratur pp quid anguli eqtibia2 habēt duos angulos rectos equales. Respondet̄ q2 sunt trianguli. Et si queratur qd est triangulus. Respondet̄ ꝙ est figura rectilinea2. & ibi est status nec contigit alia3 causam querere. ℂ Tertia rō. Jlla oratio est potior que magis recedit ab infinito. s3 vniuersalis ē huiusmodi. ergo &c. Maior p3 q2 ifinitū secundū ꝙ ifinitū n̄ est scibile. Minor pbat̄. demonstratio vniuersalis est de vl'i. q2 magis recedit a singularibus que sūt ifinita. oratio vero pticularis est de pticularib⁹ vni⁹ vl'is que magis accedūt ad infinitatē. ℂ Quarta rō. demōstratio vl'is plura fac̄ scire q̄ pticularis. ergo ē potior. Añs p3. q2 demonstratio vl'is facit scire vl'e & pticulare simul saltem mō cōfuso sed oratio pticularis tātū facit scire pticulare. ℂ Quita rō. Demonstratio vniuersalis accipit mediu3 pping⁹ pn° q̄ pticularis cū vl'is accipiat mediu3 vl'ius. ergo est potior. Et subdit ꝙ quedam istar̄ rationū sūt logice. i. cōes. sc3 tertia & qrta. & precipue quarta que non videt̄ necessaria eo ꝙ cognito vl'i nunq̄ cognoscitur pticulare i pp̄ria forma. ℂ Sexta rō. cognoscēs vl'e cognoscit pticulare vel i vl'i vel in pp̄ria forma & nō ecōtra. ergo talis ē potior. ℂ Septima rō. demōstratio vl'is ē itellectualis & ab itellectu perceptibilis. demonstratio vero particularis ē sensualis eo ꝙ scit illa que sēsu pcipiunt̄. g° vniuersalis est potior

Primo Dubitat̄. Utr̄ demōstratio ostensiua sit potior demonstratiōe ad impossibile. ℂ Pro responsione supponit̄ ꝙ ari. in hoc tertio capitulo comparat demonstratione3 ostēsiuā ad demōstrationē ad impo^le. Et intēdit tres 9clusiones: quar̄ prima tangit duas drias inter orationem negatiuā & ad impo^le: quaru3 prima ē hec: Quia demonstratio ośsiua negatiua procedit ex altera affirmatiua & altera negatiua. ex qbus ostēsiue demonstrat conclusionē negatiuā. sed demonstratio per impossibile ē que ex opposito conclusionis dmonstrāde cu3 vno manifeste vo concludit 9clusionē māifeste falsam. ex cui⁹ falsitate regreditur ad falsitatē ypothesis per quam demonstrat̄ vitas 9clusionis demōstrāde. Ex quo ifert conuenientiam ipsar̄ iter se. sunt. n. ex eisdem t'minis sil'r ordinatis tā quo ad figurā q̄ q̄ ad modū. Secūda dria q2 in oratione ad impo^le 9clusio debet eē notior pmissis q2 fit pcessus d falsitate 9clusionis ad falsitatē vnius pmisse. sed ecōtra ē i oratione ostēsiua negatiua. ℂ Scda 9° oratio ośsiua negatia ē potior q̄ demrātio ad ipolē. patet. q2 illa demrātio ē potior que fit ex notioribus credibilioribus & prioribus. s3 illa ē huiusmodi. g° &c. i drātōe vo ad ipo^le 9° ē notior premissis. g° &c. ℂ 3ª 9° drātio ostēsiua affirmaª ē potior drātione ad ipolē. patet. q2 affirª ē potior negatia. vt patuit i capitulo precedenti. s3 oratio affirmatiua est potior demonstratione ad ipolē. vt patuit i conclusione precedenti: ergo dmonstratio ostensiua affirmatia est potior dmonstratione ad ipolē. Ex quo patet responsio ad dum. s. ꝙ drātio ośsiua ē potior q̄ ē ad ipo^le. p3 q2 ōis drātio ostensiua ē affirª vel negaª. s3 vtraq̄ ear̄ ē potior drātōe ad ipolē.

Secundo Dubitatur. Utrum dmōstrationes possint augeri. Et videtur ꝙ nō per aristo. i fine tertij tractatus vbi dic̄ augent̄ aūt non p media supple dmōstratōis. ℂ Jn oppositū arguit̄ per aristo. i tertia rōe posita i 2° caplō h⁹ tractat⁹ vbi dic̄ ꝙ oportet h accipe pdica

tiuas qdē augmētata dmōstratiōe necē ē fieri plēs Rñdet p vnū dictū. z vnā distinctionē. Dictū ē istō dmōstratio dr augeri i pposito. qñ ei⁹ pmisse sunt mediate z pñt pbari. si vo pmisse sint imediate ta lis dmōstratio ñ dr augmētata ℂ Distīctio ē hec. dmōstratiōes augeri pōt itelligi tripl'r vno⁹ p plurificationē medij ita. s. q pl'a media eq pma accipiant ad pbādū eādē ɔclusionē. z⁹⁹ pōt itelligi q augeāt ad lat⁹ vl' i post subsumēdo. s. sub medio distributo plēs miores extremitates vl' sub minori extremitate distributa plēs alias miores. 3⁹⁹ pōt itelligi dmōstratiōes augeri pp sillogizationē suap pmissap. qn. s. pmisse vl' altera tm̄ ē mediata vel demōstrabilis. ℂ Tūc rñdet ad dubiū q demōstrationes ñ pñt augeri pmo⁹ sic dducit auctas añ op^m pñt tñ augeri z⁹ vl' 3⁹⁹ vt pbant auctates p⁹ op^m.

Tertio Dubitat. vtp dmōstratio affirmatia pcedat ex paucioib⁹ q̄ negatia. respōdet q dmonstratio affirmatiua z negatiua hñt pncipia eq̄lia mālia. vtraq3. n. fit ex trib⁹ terminis z duab⁹ ppositionib⁹. s3 p tāto dr affirmatiua fieri ex paucioib⁹ q3 solū pcedit ex affirmatiuis. negatiua vo fit ex vna affirmatiua z altera negatiua Et si q̄rat si dmonstratio pticularis facta i darij sit potioz q̄ dmostratio facta i barbara. Rspondet q demōstratio vniuersalis i barbara facta ex eisdē terminis sic pticularis facta i darij ē potioz q̄tum ad euidētiā illationis. ñ aūt q̄tū ad euidētiā cēntialē dmonstrationis. q̄ ē pcedere ex his que sunt d secūdū q ipm.

Ad ratiōes Ante oppositū. Ad pmam respondet ari. ɔcedēdo maiorē z negādo minorē cū ei⁹ pbatiōe. q3 hñe tres ñ iest egtibie fm q ē egtibia. s3 fm q triāgulus ē. qd p3 q3 triāgulus ē quoddā cōe ad equitibiā z pdicat d egtibia z alijs triāgulis fm eādē rōnē z ñ fm equocationē. g cū hñe tres isit oi triāgulo o3 q insit egtibie fm q triāgul⁹ ℂ Ad secūdā rñdet negādo miorē. q3 vl'ia sūt magis ētia q̄ pticularia. qd p3. quia quāto aliqd ē magis icorruptibile tāto ē magis ēs. s3 vl'e ē magis icorruptibile q̄ pticularē. g est magis ēs. ℂ Ad tertiā rñdet ari. negādo minorē. z ad pbationē dicit q nulla ē necessitas opinari vl'e eē vnū pter multa. qd p3 p sile. q3 pōt dmonstrari aliqua passio d aliquo accidēte sine substantia. z tñ p pter h ñ seqt q sit dare accidēs sine substātia. ita in pposito pōt fieri dmōstratio de vl'ibus sine applicatiōe ad sua pticularia. z tñ pp h ñ sequitur q vl'e sit res pter singularia. Et addit q si aliquis h opietur. tñ cā illius erroris ñ ē demōstratio sed male audiēs. i. male itelligēs. Et hec d questione.

Queritur Utp vnitas hit⁹ scientifici sumat ab vnitate subiecti. z diuersitas a diuersitate pncipiop. ℂ Arguit p q ñ. q3 diuerse sciētie pñt ɔsiderare idē subm. ergo vnitas scie ñ sumitur ab vnitate subiecti. añs p3 q3 oēs scie ɔsiderāt de vl'i. ℂ Scdo sic. scia ñ capit entitatē a subiecto g nec vnitatē. t3 ɔñā. q3 ab eodē h3 res q sit ens et vnū ens. ℂ 3⁹ sic. distinctio sciētiap sumit a distinctiōe subiectop. g nō a distinctione pncipiop. t3 cōsequentia q3 idē nō h3 diuersa pncipia distinct . añs p3 p ari. i pmo d aia dicētē q secāt scie queādmodū res d qb⁹ sūt. ℂ Jn oppositū ē ari. 14

Primo sciēdū ē q p declaratiōe terminorū ponūt q̄ttuoz difficultates. q̄rū pma ē hec. vtp vnitas sciētie sumat ab vnitate subiecti. rñdetur p duas distictiōes. z duo dicta. ℂ pma distinctio ē hec. sub3 alicui⁹ scie pōt capi dupl'r vno⁹ māliter. s. p illa simplici qditate d q̄ dmōstrātur passiones. Alio modo capit formal'r p ipa qditate iformata q̄dā rōne formali q vocat rō subiectiua. ℂ z^a di. aliq̄ scia pōt dici vna dupl'r. vno⁹ itrisece z formal'r. alio⁹ extrisece z ab obiecto. ℂ Primū dictū ē istud. vnitas scie nec formal'r nec obiectiue sumit ab vnitate māli subiecti. p3 q3 idē sub3 pōt ɔsiderari i diuersis sciētijs. ℂ z^m dictū. vnitas scie nō formalis s3 obiectiua z extriseca sumitur ab vnitate formali subiecti. pma ps p3. q3 scia ē vnū ēs repōnibile i pdicamēto q̄litatis formal'r. ergo d se formal'r z itrinsece ē vna. t3 ɔñā. q3 cuil3 ētitati correspondet sua ppria vnitas. z^a ps p3. q3 si sub3 sciētie sit vnū i genere scia dr eē obiectiue vna in genere. g⁹ zc. ℂ z^a di. vtp distictio scientiarū sumat pcise a distictiōe pncipiop. rñdet p duas distictiōes z duo dicta. ℂ pma di. ē duplex. nā qdā ē itriseca q̄ aliqd p drā3 eēntialē z itrisecā distiguitur ab alio. z sic distictio sciētiap non pōt sumi a distinctione principiop. Alia ē distinctio que fit p extrinseca. s. quando principium eēntialiter z extrinsece distinctiuum ē nobis inomiatū. tūc accipim⁹ vnū extrisecū p pncipio distictiuo. sicut distinguim⁹ potētias p obiecta. ℂ Secunda distinctio. duplex ē pricipiū distinctiuū. quoddā ē distinctiuum a priori. Aliud vero est distinctiuum a posteriori z per concomitantiam ℂ pmum dictum est istud. distinctio scientiarum essentialis z intrinseca non potest sumi a distictione principiorū ipius subiecti vel demonstrationis. patet. quia per nihil extrinsecum distinguitur aliquid intrinsece z essentiali/

ter. sed p̄ncipia subiecti vel demōstratiōis sunt ex
triseca sciētie. ergo p ea n̄ pōt sumi distictio eēntia
lis ꝛ itriseca scie. ꝛ ideo quelibet sciētia hꝫ vnā dr̄iā
itrinsecā ꝛ eēntialē q̄ multotiēs ē nobis ignota. per
quā differt a q̄libet alia scia. ¶ Secūdū dictū. di/
stinctio extriseca sciētie sumit̄ a p̄ori ex distictione
p̄ncipiorū. ꝛ a posteriori sumit̄ penes diuersos mo
dos ꝓcedēdi i illa scia. p̄ma ps pꝫ. qꝛ pricipia sunt
naturalr̄ p̄ora subiectis. secūda ps pꝫ p aristo. p̄ de
aīa dicēte ꝙ illa scia est prior ꝛ pfectior q̄ hꝫ pfecti
orē ꝛ certiorē modū ꝓcedendi. alie due difficulta
tes patebūt i tertio notabili.

Secundo sciēdū est ꝙ nonꝰ tractatus in q̄ aristoteles determiat de ꝯpatio
ne sciētie ad sciētiā. ꝛ ad alios hitus ꝯtinet tria capi
tula. In quoꝝ p̄io tāgit de ꝯpatiōe sciētie ad sciē
tiā. ꝛ cōtinet tres ptes. In quaꝝ p̄ma hꝫ liconiē sem
ꝯpat vnā demōstrationē ad aliā penes ꝯditiones q̄
debētur ei rōne q̄ ē demōstratio. q̄ cōditiōes sūt q̄t
tuor. s. eē ex p̄orib' ꝛ esse ex posterioribꝰ. facere sci
re pp q̄d. ꝛ facere scire qꝛ. ꝛ secūdū hoc ponit duas
ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ma ē hec. Scia q̄ ē p̄oꝛ. i. ex
priorib' ē certior ea que ē ex posteriorib'. ¶ 2ª ꝯ.
demōstratio q̄ facit scire pp quid ꝛ qꝛ ē. est notior il
la que facit scire qꝛ ē tm̄. has duas ꝯclusiones relin
quit aristoteles notas ex prius habitis. ¶ In secū
da pte cōpat vnā demōstrationē ad aliā penes con
ditiōes q̄ debētur ei i rōne rerū significataꝝ. q̄ con
ditiōes sūt quattuor. s. eē de subo. ꝛ eē de n̄ subo.
eē ex simplicib' ꝛ eē ex magis ꝯpositis. ꝛ ꝯtinet du
as ꝯclusiōes. quarū p̄ma ē hec. ¶ Scia q̄ ē de nō
subo ē certior illa que ē de subo: ꝛ capit̄ hic subꝫ p
materia sensibili vel p aliqua ꝯditiōe māli sēsibili.
ꝓbat exēplo qꝛ arithmetica q̄ ē de numero q̄ ē nō
subꝫ. ē certior ꝛ nobilior q̄ꝫ musica q̄ ē de numero
sonoro qui dr̄ eē subm. ¶ 2ª ꝯclusio. scia q̄ est de
simplicibus ē certior ea q̄ ē de magis ꝯpositis aut
cōtractis. vt aritmetica q̄ ē de numero ē certior
q̄ꝫ geometria q̄ ē de magnitudie. qꝛ vnitas q̄ ē pri
cipiū numeri ē simplicior ꝛ prior pūcto. qd̄ est prici
piū magnitudinis. Addit eni pūctus supra vnitatē
positionē i ꝯtinuo. ¶ In tertia pte ꝯparat sciētias
adiuicē penes idētitatē ꝛ diuersitatē. ꝛ itēdit tres
ꝯclusiones. quaꝝ p̄ma ē hec. ¶ Unitas sciētie su
mit̄ ab vnitate subiecti ita ꝙ illa sint vniꝰ scientie
q̄ sūt vniꝰ generis scibilis. Hāc cōclusionē n̄ ꝓbat
ari. pōt tn̄ sic ꝓbari. qꝛ scia est q̄dā motus rōnis. sed
motus capit vnitatē a termio ad quē. terminꝰ aūt
ad quē scie ē subm ipius sciētie. qꝛ in scientijs spe
culatiuis solū querit̄ cognitio subiecti scibilis. ꝛ in
sciētijs practicis querit̄ cognitio ꝯstructiōis ipius
subiecti. ¶ 2ª ꝯclusio tangit q̄ttuor ꝯditiōes requi
sitas ad h̄ ꝙ aliqua sciētia dicatur vna. Quaꝝ pri
ma ē h̄. ꝙ tal' scia habeat vnū genꝰ subꝫ. 2ª ē. ꝙ ta
le subꝫ ꝯponat̄ ex aliq̄bꝰ p̄ncipijs p̄mis ex q̄bꝰ ꝓce
dit dmōstratio. 3ª ē. ꝙ habeat partes subiectiuas.
4ª ē. ꝙ habeat passiōes p se de subo p sua p̄ncipia
demōstrātes. ¶ 3ª ꝯ. distictio sciātiaꝝ sumit̄ ex di
stinctiōe p̄ncipioꝝ. pꝫ. qꝛ ex opposito ꝯn̄tis ifertur
oppositū an̄tis. nā si p̄ncipia sint eadē. ꝛ scie erūt ee
deꝫ. ergo ille scie erūt diuerse quaꝝ p̄ncipia sūt di
uersa. 2º pꝫ idē a signo. qꝛ dicimꝰ sciētiā subalterna
tā ꝛ subalternātē eē distictas scias eo ꝙ hn̄t princi
pia pria ꝛ idemōstrabilia disticta ꝛ n̄ eadē. q̄ signuꝫ
ē ꝙ distinctio sciētiaꝝ sumitur a distinctione prin
cipioꝝ. Et subdit aristo. ꝙ eadē ꝯclusio pōt demō
strari p diuersa media. p̄ i medijs eiusdē coordina
tionis. ꝛ de h̄ n̄ dat ipe exēplū. 2º i medijs alterius
coordinatiōis. sic ista ꝯclusio. oē qd̄ letat̄ trāsmuta
tur. pōt p̄ ondi p illud mediū qd̄ ē q̄escere. vt oē qd̄
q̄escit trāsmutat̄. ois letās quiescit. ergo ois letans
transmutat̄. 2º pōt demōstrari p istud mediū qd̄ ē
moueri. vt oē qd̄ mouet̄ trāsmutat̄. sed ois letans
mouetur. ergo ois letās trāsmutatur.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū icidunt q̄tuor difficultates. Quaꝝ p̄ma ē h̄.
vtꝝ hitus oiuꝫ ꝯclusionū sit ideꝫ hitus numero. rn̄
detur ꝓbabil'r ꝙ sic. sicut eni calor p p̄mū actū ca
lefactionis causat vnū gradū. ꝛ p 2m causat vnuꝫ
aliū gradū. ꝛ p actū caliditatis tertiū cāt tertium. ꝛ
sic i infinitū. tādē ex oibꝰ illis gradibus fit vna cali
ditas numero. sic etiā itellectus p actū quē hꝫ circa
p̄mā cōclusionē methaphisicalē cāt vnū gradū hitꝰ
totalis methaphisici. ꝛ p actū quem hꝫ circa scdāꝫ
cāt 2m gradū. ꝛ sic ꝯn̄r. tūc ex illis oibꝰ hitibꝰ resul
tat vnꝰ hitus totalis q̄ ē vnꝰ vnitate numerali et
cuiusdā totalitatis. dr̄ tn̄ vnꝰ i genere pp vnitatem
genericā sui subiecti. ¶ 2ª difficultas. vtrū subie
cti ꝛ passionis ꝛ generaliter oiuꝫ ꝯtentoꝝ i scia pos
sit eē vnus hitus. Rn̄detur ꝙ sic. qꝛ subm cōtinet
virtual'r notitiā cuiuslꝫ contenti sub eo. ideo habi
tus subiecti p idētitateꝫ v'tualis cōtinētie pōt dici
vnus cū habitu oium ꝯsideratoꝝ i scia illa. ¶ Se
cūda difficultas. vtꝝ scia de icorporeis ꝛ a corpo
re sepatis. sit certior q̄ꝫ scia de corporeis ꝛ cuꝫ cor
pore ligatis. ¶ Et vr̄ ꝙ sic p aristotelē i p̄ma con
clusione huius capituli qui dicit ꝙ scientia que est
ex prioribus est certior. ¶ In oppositum arguitur
per commentatoreꝫ septio methaphisice vbi vult
ꝙ mathematica est, certior omnibus alijs ꝛ tamen

ē de subiectis corpore ligatis.ğ. ¶ Ad dubiū secū dū linconiēsem rndet affirmatiue ꝙ sic. ꝑ cui⁹ ꝓ bati one supponit ꝙ sicut ad hoc ꝙ aliqđ obiectum sēsibile ab oculo corporali videat regritur ꝙ i tali obiecto īfundat lumē corporale ita ꝙ quāto in illo mai⁹ lumē īfundit tāto magis ē ab oculo corporali visibile. ita ꝓportionabilit ad hoc ꝙ aliqd ab itelle ctu cognoscatur. regrit ꝙ i eo infundatur lumē spi rituale ita. s. ꝙ quāto tale obiectū ē magis recepti uū lucis spiritual' ipm ē ꝓpiqui⁹ itellectui ꝛ ab eo dē magis itelligibile. Hoc supposito format talez rōnem qꝛ notitia illoꝝ entiū q̄ sūt ꝓpiquiora ipi in tellectui ꝛ lucis spiritualis magis respectiua ē cer tior. sed entia pma sicut sūt cause vles ꝛ itelligen tie ꝛ substantie a corporibus separate sūt hꝰ. ğ. ꝛc. Uerūtñ a nōnullis negatur illud lumen spirituale nec io ꝑexigi ad itelligibilitatē alicui⁹ qditatis. sed dicūt vnūqđqꝫ i se habere ꝓpriū gradū sue ētitatis ꝛ magis sue cognoscibilitatis. hui⁹ tñ difficultatis veritatē requirere altioris eget scientie. ¶ Ad rō nē i oppositū respōdet liconiēsis ꝙ licet mathema tica sit certior alijs sciētijs q̄tū ad itellectū nostrū grauatū ꝛ mole carnis obnubilatū. ñ tñ q̄tū ad itel lectū sepatū a tali mole carnis. ¶ 4ª difficultas Utrū ista cōclusio. letās transmutatur pōt ꝓbari ꝑ ista duo media que sūt moueri ꝛ qescere. Et vr ꝙ nō qꝛ demōstrationes ñ augentur ꝑ media. ¶ In oppositū ē ari. ¶ Respondetur affirmatiue ꝙ sic ꝛ vltra dr ꝙ ari. ꝓus locutus ē de demōstratiōe ꝓ prie dicta ꝛ methaphisicali. hic aūt loqtur magis đ demōstratione naturali q̄ ē minus ꝓprie dicta de monstratio ꝛ illa pōt augeri ꝑ media. ¶ Et ꝑ de claratione exēpli notat linconiēsis ꝙ i letante sunt duo motus. s. interior ꝛ exterior. Nā anteqꝫ letās letet oꝫ ꝙ habeat appetitum ꝛ spez. visus eni quē habebat ad rem appetitā vocatur appetitus. sꝫ ꝓ secutio illius appetibilis vocatur spes. post vero rei executionē illud qđ prius vocabatur appetitus nūc vocatur amor. qđ vo prius vocabat spes. nūc dr letitia. Est eni letitia dilatatio sanguinis circa cor letātis. ergo post executionē rei appetite quie scit quātū ad appetitū. sꝫ tñ adhuc mouetur motu iteriori. qui ē dilatatio sāguinis ad cor.

Conclusio Rñsalis. vnitas hu⁹ sciētifici sumitur ab vnitate subi. ꝛ disti ctio sumitur a distinctiōe pncipioꝝ. hec ꝯ satis pꝫ ex secūdo notabili.

Primo Dubitatur. vtꝝ sensibiliū sit sciētia ¶ Pro solutione supponitur ꝙ i secundo capitulo excludit ari. scientiam a duob⁹ generibus reꝝ. s. casualibus ꝛ fortuitis. ꝛ ab his q̄ ꝑ sensum ꝑcipiūtur. Et cōtinet duas ptes. In qrū prima itendit qttuor cōclusiones. ¶ Quaꝝ pma ē hec. ei⁹ qđ ē a fortuna nō ē scia ꝑ demōstrationē. pꝫ qꝛ cui⁹ ē scia aut ē necessariuꝫ aut vt frequēter. sꝫ illud qđ ē a fortuna nō ē necessariū neqꝫ freqūē ter. ğ ei⁹ qđ est a fortuna nō ē scia. maior pꝫ. qꝛ ois đmōstratō aut ē ꝑ necessarias ꝓpōes. aut ꝑ ꝓpōes q̄ sūt vt vt frequēter. minor ꝓbat. qꝛ illa q̄ sūt a for tuna sūt extra necessariū. ꝛ extra frequēter. ex q̄ i fert ari. ꝙ si pmisse fuerit necessarie ꝯclusio erit ne cessaria. ꝛ si pmisse fuerit vt vt frequēter. ꝯclusio erit vt. vt frequenter. ¶ Secūda cōclusio. nō cō tingit aliquid scire ꝑ sensū. ꝓbatur duab⁹ rōnibus ꝛ duobus signis. pma rō. si cōtingeret aliqd scire ꝑ sensum. seqret ꝙ scire eēt sentire. ꝯsequēs ē icōue niēs. ergo ꝛ añs. Scđa rō. qꝛ scia ē vliū. sꝫ nō cō tingit sentire vle. ergo nō ꝯtingit scire aliquid per sensum. maior pꝫ qꝛ demōstratio ē ꝑ ꝓpōnes vles. minor ꝓbatur qꝛ sensus nō ē nisi eoꝝ que sūt hic ꝛ nūc. vle aūt nō ē hic nec nūc. sed ē vbiqꝫ ꝛ sēper. gͦ non cōtingit sentire vle. Ex quo infert ꝙ sentire q dem necesse ē singula. i. ꝙ sentire cōtingit singulari ter. ē aūt scia cognoscendo vle. ¶ pmū signū est. si sensibiliter viderem⁹ triangulū habere tres. non dū scirem⁹ ipm habere tres. sed adhuc qreremus demōstrationē ꝛ causā ꝑ quā ipe hꝫ tres. ergo se quitur ꝙ cōtingit aliquid scire ꝑ sensū ¶ Secūdū signum. si essem⁹ supra lunā ꝛ viderem⁹ terraꝫ ob iectā inter solē ꝛ lunā tūc videremus lunā eclipsa ri. ꝛ tñ nō sciremus causā ꝑ quā vtr deficit. sꝫ so lum scirem⁹ causam ꝓpter quam nūc deficit. gͦ si gnū est ꝙ nō ꝯtingit aliquid scire ꝑ sensū. ¶ 3ª cō clusio tangit aliqua correlaria. Quoꝝ pmū est. sen sus non ē vliū sed ex pluribus singularib⁹ multoti ens sensatis venamur vnū vle. Secundū correla rium. vle ē honorabile quando ostēdit causā passi onis. Tertiū correlariū. cognitio vlis ē honorabi lior quacūqꝫ cognitione sensitiua ꝛ quacūqꝫ cogni tione q̄ nō ē ꝑ causam. Quartū correlariū. cogniti tio principioꝝ est honorabilior quacūqꝫ alia cogni one. Quintum correlarium. ipossibile est sentiēdo aliquid scire demonstrabile. nisi aliquis dicat ꝙ sentire sit per demonstrationem scire secūdū illos qui ponebāt ꝙ sēsus nō differt ab itellectu. ¶ 4ª conclusio tangit remotionem cuiusdam dubij. qꝛ aliquis posset dicere ꝙ sensus nihil faceret ad sciē tiam. respondet aristo. dicens ꝙ quedam sūt que ignorantur ꝓpter defectum sensus. ꝛ si sētiret eo rum haberemus sciētiam nō ꝙ sēsus sit causa pn

cipalis scientie.sed q2 ex sensu tanꝙ ex cā occasio
nali deuenim⁹ i cognitiōem ꝓpōnis vl̄is.ita ꝙ ex
pluribus visionibus ꝛ sēsatiōib⁹ venamur vl̄e. vt
si viderem⁹ poros q̄ sūt i vitro nunꝙ dubitarem⁹
quo mō lumē pretransit vitrū.sed q2 sic videm⁹ in
vno vitro ꝛ sīr in alijs pluribus vitris.tūc itelligi
mus sic eē i oīb⁹ vitris.ꝛ sic p' sensuz multiplicatū
deuenim⁹ i cognitionē ꝓpōnis vl̄is.s.ꝙ oē vitrū
ꝑmittit luminis trāsitū.sed q2 aliquādo ignoram⁹
illū sēsum.s.ꝙ vitrū sit ꝑforatū.ideo ignoram⁹ pro
positionem vl̄em.ꝛ ita impedimur ad sciendū ꝑꝑ
quid vitrū ē trāsparens.

Secundo Dubitat̄. vtꝝ oīum sillogismoꝝ ꝑncipia sint eadē ꝑncipia. ¶ Pro
responsione supponēdū est ꝙ ari.i tertia ꝑte ondit
ꝙ diuersaꝝ scientiaꝝ diuersa sūt ꝑncipia.ꝛ ꝯtinet
duas ꝑticulas.q̄rum ꝑma tāgit q̄ttuor cōclusiōes.
¶ Prima ē hec.nō oīum sillogismoꝝ sūt eadē ꝑn
cipia.pȝ q2 sillogismoꝝ q̄dā sūt veri.alij sūt falsi. sȝ
sillogismorū verorū ꝛ falsoꝝ nō sūt eadē ꝑncipia
ergo nō oīum sillogismoꝝ sūt eadē ꝑncipia.ꝛ lȝ ex
falsis cōtingat sillogizare verū h̄ nō ē nisi semel.h̄
est non semper.q2 si altera ꝑmissaꝝ sillogismi ꝓce
dentis ex falsis ꝓsillogizatur.tūc i tali ꝓsillogizati
one nō cōtinget ex falsis sillogizare verū. ¶ 2ª cō
clusio.non oīum sillogismoꝝ falsoꝝ sūt eadē ꝑnci/
pia.pȝ.q2 quorūdā sillogismoꝝ falsoꝝ ꝯclusiōes sūt
ꝯrie.ꝛ quorūdā cōclusiones sūt icōpossibiles.ergo
nō oīum sillogismoꝝ sūt eadē ꝑncipia.aīs pȝ.quia
iste sūt cōtrarie.iiustitia ē iustitia .timor ē audacia
ꝛ vtraqȝ ē falsa.iste etiā sūt icōpossibiles.hō ē equ⁹
hō ē bos.eq̄le ē maius.eq̄le ē min⁹.sed tales ꝯclusi
ones non pñt ꝯcludi nisi ex ꝑncipijs contrarijs fal
sis aut icompossibilibus.talia aūt ꝑncipia n̄ sūt ea
dē.ergo ꝛc̄. ¶ 3ª ꝯclusio.nō oīum sill'oꝝ verorum
sūt eadē ꝑncipia.ꝓbatur q̄ttuor rōnib⁹.ꝑma est h̄.
ꝯclusionū genere dr̄ntiū ꝑncipia nō pñt eē eadē.
sed multe sunt ꝯclusiones ꝺe genere dr̄ntes.ergo
eoꝝ ꝑncipia nō sūt eadē.maior pȝ.q2 si ꝯclusiōum
genere dr̄ntium ꝑncipia eēnt eadē.vel ergo hꝯ ꝑn
cipia ꝯuenirēt i sursū h̄ est ꝙ termini ꝯuenirēt ꝭm
dispositionē secūde figure i q̄.s.mediū semꝑ ꝑdica
tur. aut ꝯuēirēt i deorsū.h̄ ē ꝙ sillogismi ꝯuēirent
i terminis dispositis ꝭm exigētiā tertie figure i qua
mediū subijcit' i vtraqȝ.aut conuenirēt in termino
exterius se hn̄te aut iteri⁹.h̄ ē cōuenirēt i dispositi
one ꝑme figure i q̄ mediuȝ subijcitur respectu ma
ioris.ꝑꝑ ꝙ dr̄ eē interius.ꝛ idē mediū ꝑdicat̄ i 2ª
ꝓpōne de minore.ideo dr̄ eē exterius.2ª rō.si oīuȝ
sillogismoꝝ veroꝝ eēnt eadē ꝑncipia maxie eēnt
ꝑncipia ꝯmunia.cꝰ ē istud.de quolibȝ ē affirmatio
vl' neḡ.ꝺa.sȝ talia n̄ sūt eadē respcū oīum ꝯclusiōuȝ
demonstrandaꝝ.ergo ꝛc̄.minor pȝ.q2 hꝯ principia
cōia cū igrediūtur ꝺmōstrationē coartātur ad ꝓꝑ
um genus subȝ.vt pri⁹ patuit.ꝛ freq̄nter illa sub
iecta suꝑ que fūdātur ꝛ eriguntur demōstratiōes
dr̄nt gn̄e.ergo nō oīuȝ demōstrationū pricipia oīa
sūt eadē.mior pȝ.q2 eoꝝ que eriguntur sub ꝺmon
stratione q̄dā sunt sub q̄litate.q̄dā sūt sub q̄ntitate.
3ª rō.pricipia n̄ sūt multo minora ꝯclusionib⁹.sȝ cō
clusiōes i diuersis demonstrationib⁹ n̄ sūt eedē.gͦ
neqȝ pricipia mior pȝ.q2 ꝯclusiōes aliq̄n sūt ex ter
minis assūptis.i.dispositis i secūda vel tertia figu
ris.vl' sūt ex terminis admissis.i.dispositis i pria fi
gura.ergo ꝛc̄. 4ª rō.quarūdā ꝯclusionū principia
sūt necessaria ꝛ quarūdā ꝯtingētia.sȝ necīa ꝛ ꝯtigē
tia n̄ sūt eadē.ergo ꝛc̄. ¶ 4ª ꝯ tāgit remotiōeȝ cu
iusdā dubij.nā lȝ n̄ oīuȝ ꝺmōstrationū vl' sit' sūpta
rū sint eadē pricipia.tn̄ n̄ vr̄ obstare q̄n q̄rūdā ꝺmō
strationū sint aliqua pricipia eadē.sicut ꝺmōstratio
nū logicaliū sūt eadem pricipia logicalia ꝛ geome
traliū geometralia. Rn̄det aristo.ꝙ dicere sic esse
nihil aliud ē q̄ꝫ dicere ꝙ diuersaꝝ sciētiaꝝ sunt di
uersa pricipia ꝓpria.ꝛ ideo si ꝑꝑ h̄ ꝯcludit aliquis
oīuȝ ꝺmōstrationū vl' eē eadē pricipia. illꝺ ē mul
tū derisoriū.q2 pari rōe diceretur ꝙ oīa ētia sīt ea
dē.q2 oīa ētia ꝯueniūt i h̄ qꝺ ē eē ens.

Tertio Dubitat̄. Utꝝ oīum scientiaꝝ sint eadē pricipia. ¶ Pro solutione suppo
nitur ꝙ aristo.i tertia ꝑticula itendit duas conclusi
ones. ¶ Quaꝝ prima ē hec.nō omnium ꝺmōstra
tionū ꝛ sciētiaꝝ sūt eadē pricipia.ꝓbatur duabus
rōnibus.q̄rū prima ē hec.q2 si sic.tunc de quolibet
demonstraretur qꝺlibet.sȝ illud ē fatuum dicere ꝛ
multū isipiēter.ergo ꝛc̄.ꝯn̄a pȝ. q2 sumāt' iste due
ꝯclōes q̄ sūt.a.ꝛ.b.ꝛ capiātur pl'a principia.s.c.d.f.
tūc si per illa possit.a.demonstrari ita etiaȝ ꝛ.b.mi
nor pȝ.q2 talis idrīa ꝑncipiorū nō cōtingit i sciētijs
mathematicis q̄ ꝓcedūt ex oīo imediatis. neqȝ in
resolutorijs q̄ ꝓcedūt ab his que ab imediatis ori
ginem traxerūt. ¶ Scꝺa rō.principia sūt ꝓposi/
tiōes imediate.sȝ diuersaꝝ scientiaꝝ diuerse sunt
ꝯclusiōes.gͦ ꝛ diuersa ꝑncipia imediata.tȝ ꝯn̄a. q2
cōclusiones suā diuersitatē sumūt ex suis ꝓprijs
ꝑncipijs.vt patuit ex capitulo ꝑcedēti. ¶ 2ª ꝯclu
sio tāgit solutionē eiusdē obiectiōis.posset eniȝ ali
quis dicere ꝙ pluriū ꝯclusionū ꝺmōstrabilium est
vnū ꝑncipium immediatū.qꝺ tn̄ pōt applicari ad

diuersas 9clusiões. R̄ndet aristo. ꝙ lȝ pma princi/
pia sint cõia pluribꝰ 9clusionibꝰ. tñ i vnoquoqꝫ gñe sci
bili ē vnū pncipiū pmū speciale. h̄ ē vna pma ꝓpō
imediata ad quā resoluūt oēs 9clusiões q̄ deducū
tur ex pncipijs illius sciētie. ⁊ est illa pma ꝓpositio
imediata q̄ subijcit genꝰ subm respectu sue diffiniti
onis. Ex q̄ ifert ꝙ ñ 9tigit demōstrare quodlibȝ ex
quolȝ. sȝ diuersaꝝ sciētiaꝝ necio pncipia sūt diuer
sa. Infert 2ᵒ ꝙ sciētiaꝝ duplicia sūt pncipia. qdaȝ
sūt ex qbꝰ. ⁊ illa sūt pmisse ex qbꝰ vl' p quas demō
strātur passiões de subiectis. Alia sūt pncipia cir/
ca q̄. ⁊ ista sūt subiecta sciētiaꝝ circa q̄ scia ꝟsatur
sicut i arismetica numerus ē subȝ. ⁊ in geometria
magnitudo. Et subdit ꝙ pncipia ex qbꝰ sūt cōia. sȝ
pricipia circa q̄ sūt ꝓpria.

Ad ratiões ante oppositū. due prime sol
uuntur ex prio notabili. ¶ Ad
secūdā dr ꝙ negat' añs. ⁊ ad ꝓbationē cōcesso añ/
cedēte negat 9ña. qꝛ hec dictio q̄admodū nō dicit
circūstātiā cāe. sȝ solū dic̄ simitudinē. Et h̄ de q̄one.

Ueritur Utrū ab eodeȝ intelle/
ctu d eodē obiecto pos
sit sil' ⁊ semel haberi scia ⁊ oppio. ¶ Et
vr ꝙ sic. p pħm i textu. d dyametro sci/
mꝰ ꝙ ē cōmēsurabilis coste. ⁊ sil' opinamur de dya
metro ꝙ sit icōmensurabilis coste. g̃ de eodē subo
pōt sil' hri scia ⁊ opinio. ¶ 2ᵒ sic. poſe ē eūdē itelle
ctū sil' hre mediū ꝓbabile ⁊ mediū demōstratiuū
ad eādem 9clusionem. ergo possibile est sil' habere
scientiam ⁊ oppinionem de eodem. ¶ Tertio sic.
aliquis pōt primo p medium ꝓbabile habere oppi
nionem de aliqua conclusiōe ⁊ postea cognito me/
dio ꝓpter quid pōt de eadem habere scientiam. sȝ
adueniente scientia non destruit' precedens opio.
cū talis adhuc possit probare illam conclusionem
p mediū probabile. ergo de eodem simul possumꝰ
habere scientiā ⁊ opinioneȝ. ¶ In oppositū ē ari.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione
terminorum ponuntur due distin
ctiones. ¶ Quarum prima est hec. opinio scdm
linconiensem potest capi tripliciter. scilȝ. proprie:
communiter: ⁊ magis proprie. Opinio 9muniter
dicta est cognitio cū assensu. ⁊ sic non est aliud q̄ fi
des vel credulitas q̄ assentimus siue firmiter siue
non alicui ꝓpositioni 9tigenti vel necessarie. ⁊ sic
opinio est genꝰ ad scientiam: ⁊ ad opinionē ꝓprie
⁊ magis proprie dictaȝ. Ex quo sequitur ꝙ omnis
scientia est opinio. ⁊ omne scibile est opinabile. sȝ
non econtra. Opinio ꝓprie dicta ē acceptio vniꝰ
partis contradictionis cum formidine ⁊ timore al
terius partis ⁊ tūc cum assentimus alicui proposi
tioni dubitando tamen de veritate sui contrarij.
talis assensus vocatur opinio. Sed opinio magis
proprie dicta est cognitio veri contingentis scdm
ꝙ huiusmodi. Et ad istam due conditiones requi
runtur. Primo reqrit' adhesio vel assensus alicuiꝰ
ꝓpositionis 9tingentis. Ex quo seqtur ꝙ nullius
ꝓpositionis necārie potest esse opinio ꝓpie ⁊ ma
gis ꝓprie dcā. Scdo requirit' ꝙ tal' propositio con
tingens ab opinānte capiat' vt 9tingēs. quia si talis
propositio de facto fuerit contingens.. ⁊ ab opinā
te accipiat' tāq̄ necāria. tūc stāte tali iudicio ñ pos
set oppinās de ea hre oppionem. ¶ 2ᵃ distinctio:
scientie vl' oppionis duplex est obm̄. qdā est obm̄
totale sic est ipa 9clusio scita vel opinata. ⁊ sic capi
tur i h̄. Aliud est obm̄ ptiale. s. obiectū 9c'onis sci
te vel opinate: ⁊ de tali non intelligit' q̄stio.

Secundo sciendū ē ꝙ tertium ⁊ vltimum
capitulum in quo aristo. deter
minat d 9patōe scie ad alios hitꝰ 9tinet tres ptes.
In quaꝝ pᵃ agit de 9patōe scie ad itellectū ⁊ opio
nē. ⁊ 9tȝ q̄tuor 9clusiones. ¶ Quaꝝ pᵃ ē hec. scibi
le ⁊ scia dr̄nt ab oppinabili ⁊ oppione. pȝ qꝛ scia ē
vlis ⁊ fit per ꝓpōes vles ⁊ necessarias. sed oppio
ē circa ꝓpōes 9tigētes nō necessarias. ergo ⁊c. 2ᵃ
ps pȝ. qꝛ scibile ē necessariū ⁊ impoſe al'r se habe
re. oppinabile ꝟo nō ē necessariū. qꝛ sic poſe al'r se
habere eēt impoſe cū oppinabile sit 9tigēs. ¶ 2ᵃ
9clusio tāgit drām int' itellectū ⁊ oppinionē qꝛ itel
lectus ē pnᵐ scie. oppio aūt nō. cū sit 9tingētiuȝ. ⁊
capit' hic intellectꝰ nō p potētia intellectiua. sed p
habitu cognitiuo pncipioꝝ. ¶ Tertia 9ᵒ tāgit dif
ferētiā inter sciaȝ ⁊ intellcm̄. ⁊ est h̄. scia differt ab
intellcū. qꝛ scia est habitꝰ ꝓpōnis mediate ⁊ dm̄ra
bilis. intellectꝰ ꝟo est habitꝰ ꝓpōis imediate ⁊ inde/
mōstrabilis. ¶ Quarta 9ᵒ scia. intellectꝰ. ⁊ oppio
9ueniunt in h̄ ꝙ sūt veroꝝ ⁊ pñt eē circa ꝓpōnes
veras. ¶ Ex qbꝰ ifert duo correlaria. quoꝝ pmū
ē. oppio ē circa verū ⁊ falsū. ¶ 2ᵐ ē. ꝙ oppio ē cir
ca veꝝ 9tigēs quod ē poſe al'r se hre. Pȝ tribꝰ rōi
bꝰ. p p diffōeȝ oppionis. qꝛ oppio ē acceptio ꝓpō/
nis mediate ⁊ ñ necessarie. 2ᵒ qꝛ incertū dr de nā
oppiniōis. ergo oppio ē veri incerti siue 9tigētis.
3ᵒ nullus dicit se oppinari cognoscēdo aliqd eē im
poſe al'r se hre. sed tunc dicit se scire. ergo oppio
ē veri 9tigentis. ⁊ scia veri necessarij.

Tertio sciendum est ꝙ in secunda pte hꝰ ca
pituli mouet aristo. duas questiões
⁊ intēdit quatuor 9clusiōes. ¶ Prima 9clusio tā
git ambas q̄ones. quaꝝ pma ē hec. vtrū contigat

idē sciri ⁊ oppīari. 2ᵃ qō. vtrū scīa ⁊ oppīo sint idē. ¶ 2ᵃ ꝯ°. q̄ est disputaria tm̄ ē ista. ꝯtingit idē sciri ⁊ pinari. pꝫ tribus rōib⁹. Prima rō ē h̄. nihil ꝯtigit oppinari qn̄ ꝯtingat illud scire. g° ꝯtingit idem scire ⁊ oppīari. ¶ 2° sic. sic sciēs ꝓcedit ꝑ ꝓpositiones mediatas quousq̧ vēiat ad īmediatas. silr̄ ⁊ oppinās ergo ꝯtingit idē scire ⁊ oppinari. ¶ 3° sic. sic ꝯtigit scire qꝫ ⁊ ꝓpter qd̄. ita ꝯtigit oppinari qr ⁊ ꝓpt̄ qd̄. ergo ꝯtigit idē scire ⁊ oppinari. ¶ 3ᵃ ꝯ° tāgit solutōem secūde qōis. ⁊ ē h̄. si aliq̄s habit⁹ acq̄rat̄ ꝑ media q̄ non sīt possibilia al̄r se hr̄e sicut sūt diffōes ꝑ q̄s fiūt demr̄ationes. tal̄ habit⁹ erit scīa ⁊ n̄ oppio. ⁊ hn̄s talē habitū sciet ⁊ n̄ oppinabit̄. Sed si aliq̄s habit⁹ acq̄rat̄ ꝑ media possibilia al̄r se habere que n̄ ī sūt extremis ſm̄ subāꝫ nec ſm̄ spēm. i. ꝑ se. talis habit⁹ erit oppio ⁊ n̄ scīa. ⁊ hn̄s talē habitū oppinabit̄ ⁊ n̄ sciet neq̧ qꝫ neq̧ ꝓpter qd̄. si tn̄ acquirat̄ ꝑ īmediata erit oppio ꝓꝑ qd̄. ⁊ ꝑ mediata erit oppio qꝫ. ¶ 4ᵃ ꝯ° tāgit solōeꝫ p̄me qōis ad quā r̄n̄det tripl̄r. p̄ ꝑ sic. nam sic eiusdē penit⁹ n̄ est oppio v̄a et falsa. ⁊ sic nec eiusdē penit⁹ est oppio ⁊ scīa. sꝫ sicut quidā dicūt incōueniētia sequi ad h̄ ꝙ ē eiusdem esse oppionē verā ⁊ falsā. vt iconueniēs ē v̄e oppiari dyametrū eē ꝯmēsurabile coste q̄drati. silr̄ seq̄rent̄ iconueniētia ad hoc ꝙ est eiusdē eē oppioēꝫ ⁊ scientiaꝫ. ¶ Secūda solutio. sicut eiusdē diametri pōt eē opinio v̄a ⁊ falsa, non tn̄ eiusdē penitus. differt enim secūdū rationem. ita etiā sciētia ⁊ opinio sūt eiusdē. vt de hoīe scimus ꝙ v̄e ē aīal sed d̄ homine opinamur ꝙ sit āmbulans vel currēs. ¶ 3ᵃ solutio. non cōtingit simul opinari ⁊ scire idē qꝫ tc̄ aliquis simul opinaretur idē posse aliter se habere ⁊ non posse aliter se habere. qd̄ ē inconueniēs. Ex q̄bus ꝯcludit correlarie ꝙ ipoſ̄e ē de eodē hr̄e sciētiā ⁊ opionē. lꝫ diuersoꝝ p̄dicatoꝝ respectu eiusdē subi possit haberi scīa ⁊ opinio. vt de hoīe respectu risibilis habet̄ scīa. sed de hoīe respectu huius p̄dicati currit habet̄ opinio.

Cōclusio Respōsalis iplicat ꝯdictōem d̄ eodē obō totali. vt de eadeꝫ cōclusione hr̄e sciam ⁊ opionē siue successiue siue sil̄ siue ab eodē itellectu siue a diuersis. pꝫ. qꝫ sciētia solū ē d̄ ꝯclusione neccāria ⁊ ipoſ̄e aliter se habere. mō iplicat ꝯtradictionē eandem ꝓpōnē simul vel successiue ī eodē itellectu. vel ī diuersis esse necessariā ⁊ cōtigētē: esse possibilē aliter se habere: ⁊ eē ipoſ̄em alit̄ se habere. ergo iplicat ꝯtradictionem siue simul successiue siue ab eodem itellectu siue a diuersis de eadē cōcl̄one hr̄e sciaꝫ ⁊ opinionē.

Primo Dubitat̄. vtrū ꝓpōis imediate possit haberi opinio ꝓpter quid. Pro solōe ponūtur tres difficultates. p̄ma ē h̄. vtꝝ opinio possit esse acceptio ꝓpōis imediate. cuꝫ tamē q̄libet imediata videat̄ necessaria esse. Rn̄detur ꝑ vnā distinctionē qꝫ vnā opionem esse acceptōem ꝓpōnis immediate pōt itelligi dupl̄r. Uno mō ꝙ talis ꝓpō de facto sit imediata ⁊ necessaria: accipiat̄ tamē ab opināte vt nō necīa. ⁊ sic opio magis ꝓp̄e dcā n̄ pōt eē acceptio ꝓpōis imediate ⁊ necīe cū sꝑ sit v̄i ꝯtigētis. alio° pōt itelligi ꝙ ipsa sit ꝯtingēs. ⁊ cū hoc imediata. ⁊ sic oppio hn̄ ē acceptio ꝓpōnis imediate. ¶ 2ᵃ diffi. vtꝝ aliqua ꝓpō ꝯtigēs sit immediata. Rn̄det̄ ꝙ sic. qꝫ vt superi⁹ ꝓbatū ē fit stat⁹ tam in p̄dicatis eēntialib⁹ q̄ᵯ accn̄talib⁹. ergo sicut sūt alique ꝓpōes necessarie imediate. ita erunt aliq̄ ꝯtingētes immediate. Un̄ illa ꝓpō dr̄ ꝯtingēs imediata qn̄ p̄dicatū inest ꝯtigenter subō sic tamē ꝙ imediate ⁊ adequate fluat a ꝓprijs p̄ncipijs ididui illi⁹ subiecti. sicut color ꝯtigent̄ p̄dicatur de corꝑe ⁊ imediate fluit a principijs idiuidualib⁹ corꝑis. ideo ista ē imediata. corp⁹ ē coloratū. ¶ 3ᵃ diffi. vtrum sit aliq̄ oppio ꝓpter qd̄. Rn̄det̄ ꝙ sic. quia sicut notitia alicuius necessarij accepta ꝑ ꝓpōnes imediatas ⁊ necessarias dr̄ scīa ꝓpt̄ qd̄ ⁊ etiam notitia alicuius necessarij accepta ꝑ ꝓpōnes mediatas ⁊ necessarias dr̄ scīa. qꝫ sic etiā notitia alic⁹ veri contigētis accepta per ꝓpōes imediatas ⁊ ꝯtingētes dr̄ oppio ꝓpter quid ⁊ notitia veri ꝯtingētis accepta ꝑ ꝓpōnes mediatas ⁊ ꝯtigentes dr̄ oppio qꝫ. Ex his patet r̄n̄sio ad dubium

Secundo dubitat̄. vtꝝ de eodem obō possit idem intellect⁹ simul habere sciētiam ⁊ oppinionem ⁊ formidinē. ¶ Ad p̄maꝫ partē rn̄detur per duo dicta. ¶ Primū dictum ē de eodeꝫ obiecto materialiter sumpto. s. ꝑ abstractionem a quacunq̧ ratione formali possumus respectu diuersorum predicatoꝝ habere scientiam ⁊ oppinionem non tn̄ respectu eiusdem predicati. vt ista. homo est risibilis ⁊ scibilis. sed ista est oppinabilis. homo est albus. ¶ Secundum dcm̄. ipossibile est de eodeꝫ subiecto sub eadem ratione formali habere scientiaꝫ ⁊ oppionem. siue respectu eiusdem predicati siue respectu diuersoruꝫ. quia eidē subō sub eadē rōne formali nō pn̄t inesse duo p̄dicata q̄ꝝ vnū insit cōtigēter ⁊ aliō necīo. ¶ Ad scdāꝫ ptē dubij rn̄det̄ ꝑ duas distictōes ⁊ duo dcā p̄ᵃ di° ē hec. opio pt capi dupl̄r. vno° ꝑ actu opinādi. alio° ꝑ hitu opinatiuo genito ex multis actib⁹

opinādi. ¶ 2ᵃ dis̄opio p̄t adhuc capi dupl̄r vno mō p actu vl' bitu ōducendi ꝑpōnē ꝑbabilē ex premissis ꝑbabilib'. Alio mō pōt capi pro actu vel habitu asse̅tiēdi cōclusioni ꝑbabili deducte ex ꝑmissis ꝑbabilib'. ꝛ sic capit i ꝑposito. ¶ Primū dcm̄. de q̄ditate cuiuslibet opionis ē formido. q2 opiari est actual'r vel bitual'r assentire alicui ōclusioni ꝑbabili cū formidine sui oppositi. ¶ Scōm dcm̄. cū formido sit de q̄ditate opionis sil'r dicēdū ē de formidine i ordie ad sciā. sicut de opioe dcm̄ ē ꝑus.

Tertio Dubitat. vtrū solertia sit habitus intellectualis. ¶ Pro solutione supponit q aristo. i tertia pte h' capl'i dete̅rmiat d̄ q̄dā habitu q vocat solertia. ꝛ ōtinē tres q̄ōes. ¶ Quarum pria ē hec. vtrum sint sex habit' itellectuales. qui sūt rō. itellect'. scia. ars. sapia ꝛ prudentia. de quoꝝ duob'. scz ō itellectu ꝛ scia iā visū ē. de alijs autē dete̅rminare nō est presentis itētōis. q2 magis ꝑtient ad t'tium ō aia. ꝛ ad sextū ethicoꝝ. ¶ 2ᵃ cōclusio tāgit diffōem solertie. ꝛ ē hec. Solertia ē q̄dam subtilitas iueniēdi mediū i nō ꝑspecto tpe. i. in tpe breui ꝛ paruo. Et a'linconiēse sic diffinitur solertia. Est vis penetratiua qua visus mētalis nō q̄escit super rē visā sed penetrat ipam vsq ad aliā rem sibi natural'r cōiunctā. vt visus mentis apprehēsa re nō q̄escit i visione illi' rei sed ipam cito penetrat dōec appħēderit causā vel effectū rei vise i se. ¶ Primam diffōnē declarat aristoteles p tria exēpla. quoꝝ p̄mū est. si querat: quare luna ōuersa ad solē amittit splēdorē. stati pōt dicere solers q rō est q2 illumiat a sole. 2ᵐ exēplū. si quis pauperē viderit litigantē cū diuite ꝛ dicat rōem eē q2 a diuite paupi accōmodatū ē argentum. ꝛ diues petit illud: tunc ille est solers. Tertium exemplū: si q̄s viderit duos esse amicos q prius erant inimici ꝛ causam assignat: q2 facti sunt amici propter amicitiā vnius tertij. ille ē solers. ¶ 3ᵃ cōclusio. solertia ē habit' q̄dā naturalis ordiat' ad sciam ꝛ demonstratōem. ꝑbat rōne. ꝛ signo. Rōne sic. q2 aliq̄s cognoscēs causas mediatas stati cognoscit vltias ꝛ imediatas i quib' stat tota resolutio i mediatore. sed solers eo q cognoscit cās mediatas cog̃scit vltimas. mō cognoscere cās vltimas vel imediatas alicui' effect' est cognoscere ōmōstratiue et sciētifice illū effectum. ergo solertia ordinat ad sciētiā ꝛ demonstrationē. Signo: q2 exēpla ꝑus dicta reduci possūt ad demōstratōes. ergo signū ē q solertia ordinat ad ōmōstratōem ꝛ scientiā. aīs patet reducēdo p̄mū exēplum ad demōstratōem arguendo sic. oē quod illuminat a sole habet splēdorē i pte ōuersa ad solē. s3 luna illuminatur a sole. ergo luna i parte ōuersa ad solē habet splendorem ¶ Ex his respōdet ad dubiū q solertia nō ē habit' intellectualis cum nō sit habitus acq̄situs. s3 est quedam naturalis habilitas anime ad cito. ꝛ prompte inueniendū causam quesiti.

Ad rationes Ante oppositū patuerunt solōnes in p̄mo notabili. ꝛ p̄mo dubio. ¶ Et hec de p̄ posterioꝝ

Circa Initium secundi libri posteriorū. querit primo. Utrum tantū sint quattuor q̄ōnes vere scibiles. scil3 si est. q̄d ē. q2 est ꝛ ꝑpter quid ē. ¶ Et videt q sint pl'es. q2 sūt plura dubitabilia q̄ quattuor cum sit multa ōtingētia. g̃ multo pl'es sunt q̄stiōes vere scibiles q̄ quattuor. tenet ōña. quia q̄stio ē dubitabilis ꝑpō. ¶ Secūdo arguit q sint pauciores. quia nihil ē p'scitū ꝛ q̄situ. sed q2 ē ꝛ q̄d ē aū demōstratōes p'supponūt. cum de subo oporteat p'supponere q̄d est ꝛ q2 est. ergo si ē ꝛ quid ē nō sūt q̄stiones vere scibiles. ¶ Tertio sic. illud q scitur q̄d per demōstrationē ōcludit. cū scire sit effect' demōstrationis. sed tantū q2 ē potest per ōmōstrationem concludi. ergo tantum est vna q̄stio vere scibilis. mior patet. nam quia ē querit ō iherētia predicati dubitabilis ad subm. talis aūt inherētia per conclonem demōstrationis exꝑmit. ergo tātū quia est p demōstrationē pōt cōcludi. ¶ In oppositum est aristo.

Primo Sciendū est q pro declaratione tmioꝝ ponit vna distinctio: ꝛ due suppōes. ¶ Distictio ē hec. interogatio pōt sumi dupliciť. vno mō g̃nal'r pro oi probatione sūpta cum signo interrogatio. ꝛ sic de ꝑpōnib' p accidēs veris pōt fieri interrogatio. nec i ꝑpositio capitur sic interrogatio siue q̄stio. Alio modo capit itrogatio specialiter. s. pro ꝑpōe necessaria dubitabili q̄ pōt demōstrari aut per demōstrationem elici ꝛ sic in ꝑposito capitur interrogatio siue questio. quia omnis talis est vere scibilis. nec de ꝑpositionibus p accñs veris pōt hoc mō fieri iterrogatio. ¶ p̄ˣ sup

pō.q̄ttuor sūt qōnes ꝟe scibiles.q̄ sic adiuicē dn̄t
qꝛ qō si ē q̄rit an res sit.sed q̄stio qd est q̄rit que res
sit.qō ꝟo qꝛ est q̄rit aliqd d aliquo.qō ꝟo ꝑpter qd
q̄rit causā quare hoc iest huic. Ex quo seq̄r ꝙ due
sūt q̄stiones q̄ q̄rūt de eē rei simplr̄.s.si ē.ꝛ qd ē. ꝛ
alie due de ꝯplexione rei cū alia re.s.qꝛ ē:ꝛ ꝑpter
qd ē. Scd̄a suppō.ad ꝯpletā ꝛ pfectā notitiam ali
cuiꝰ qditatis scibil' sufficiūt q̄ttuor p̄dicte qōnes.pꝫ
qꝛ de nulla qditate scibili pōt aliqd sciri nisi p̄ꝰ scia
tur an ipa sit.ideo p̄ma qō potis fieri de aliq̄ qdita
te scibili est qō si ē:vt si q̄rat an triangulus sit.ꝛ co
gnito ꝙ ipse sit querit̄ que res sit querendo qd est
triangulus.scito autē ꝙ triangulus ē ꝛ qd ē trian
gulus statiꝫ mouet̄ itellectꝰ ad inquirendū an veri
tas aliq̄ seu p̄dicatū ꝟe possit ineē triāgulo qō fit
per questionē qꝛ ē. vt querēdo vtꝝ triangulus ha
beat tres.quo cognito inquiritur cā q̄re triangu
lus hꝫ tres.quod fit ꝑ qōnem ꝑpter quid: quo sci
to nihil vlterius contingit dubitare.ꝛ ꝑ ꝯn̄s neq̄ q̄
rere de triangulo.iō ad cōpletā ꝛ perfectā notitiaꝫ
trianguli sufficit cognitio quattuor p̄dictaꝝ qōnū

Secundo Sciendū ē ꝙ in h̄ secundo libro determinat ari. de scibili. Cuiꝰ
rō pōt eē eo ꝙ i p̄mo libro determiauit de ōratiōe
q̄ ē gn̄atiua sciētie.ꝛ ēt de ipa scientia que ad scibi
le referi.modo relatiuoꝝ eadeꝫ ē scia. ideo in hoc
2º tractatu def̄minat de scibilibꝰ.ꝛ ꝯtinet.6.tracta
tus.quoꝝ p̄mus ꝯtinet vnicū capl'ꝫ in cuius p̄ma
ꝑte ingrit numeꝝ ꝟe scitoꝝ ponēdo.4. ꝯlusiones.
¶ p̄ᵃ ē h̄.q̄tuor sūt ꝟe scita pꝫ qꝛ q̄sita ꝛ ꝟe scita sūt
eq̄lia numero.sꝫ q̄sita sūt quattuor.s.si ē.qꝛ est. qd
ē.ꝛ ꝑpter qd ē.ergo vere scita sunt quattuor. ma
ior patet.qꝛ questiones sunt equales numero his
quecūq̄ ꝟe scimꝰ. Sꝫ ꝑ d̄claratōe minoris ponūt
due ꝯcl'ones. Quaꝝ p̄ma q̄ est scd̄a i ordie ostēdit
qd sit q̄rere qꝛ ē sil' ponendo ordinē iter istas duas
qōnes.s.qꝛ ē.ꝛ ꝑpt̄ qd est.ꝛ est h̄.q̄rere qꝛ.ē querere vtꝝ hoc sit h̄.ponēdo.s.i nūeꝝ.i.addēdo isti ꝟbo
ē:vnū p̄dicatū qō ponat numeꝝ ꝯtra ipsū. vt vtꝝ
sol deficiat aut nō.cuiꝰ signū est. qꝛ cū scimꝰ ꝙ sol
deficit cessamꝰ querere qꝛ est.ꝛ si i p̄n° sciremꝰ ꝙ d
ficit nō quereremꝰ an sol deficiat aut non.g° sigᵐ
ē ꝙ querere vtꝝ hoc sit h̄.est querere.qꝛ ē.scito au
tem quia est querimus propter quid. vt scito ꝙ sol
deficit ꝛ ꝙ terra mouet̄ q̄rimꝰ cām ꝑpt̄ qd sol defi
cit.ꝛ ꝑpter qd terra mouet̄. ¶ Tertia cōclusio ōn̄
dit qd sit querere si ē.simul ponēdo ordinem inter
questionem si est.ꝛ inter questionem quid est.ꝛ est
hec. Querere si ē.est q̄rere vtrū aliquid sit. vt vtꝝ
cēthaurus sit.aut si deꝰ sit vel nō.ꝛ nō ē q̄rere i ꝑte
idest vtꝝ cēthaurꝰ sit albꝰ. vel nō.ꝛ rursū nos cog
scentes si est.querimus qd ē.ꝛ cognito ꝙ hō ꝛ deꝰ
sūt.querimꝰ qd est hō.ꝛ quid ē deꝰ. Ex q̄bus cōclu
dit̄ ꝙ tot sunt vere scita quot sunt ꝟe quesita.qꝛ q̄
querimus ꝛ que inuenientes scimus hec ꝛ tot sūt
¶ Ex quibus extra textū possūt inferri duo cor
relaria. Primū est.ꝙ illa eadeꝫ que ante ōratōeꝫ
querimꝰ per ōrationē scimus. Scd̄ꝫ correlariū ē.
ꝙ qꝛ est q̄n̄q̄ sumit̄ ꝑ si ē. vt pꝫ i littera cum dr̄.co
gnitis qꝛ ē ꝛ si ē.qd ē querimꝰ. ¶ Quarta ꝯclusio.
oīs qō querit si ē mediū.aut qd est mediū. patꝫ.qꝛ
cū querimꝰ.qꝛ ē aut si ē.ꝛ cū querimꝰ qd est ꝛ ꝑpt̄
quid.querimꝰ quid ē mediū.an̄s ꝑ p̄ria parte pꝫ a
signo.qꝛ cū cognoscimꝰ qꝛ ē aut si ē aut simplr̄ aut
in parte stati cessamꝰ querere si est mediū ꝛ queri
mus quid est mediū. ergo signū ē ꝙ qꝛ ē ꝛ si ē que
rūt mediū si ē. Et subdit ꝙ querere qꝛ ē in parte ē
querere vtꝝ luna d̄ficiat vel augeat̄.sꝫ querere si
ē simplr̄ est querere vtꝝ luna sit vel nō sit.

Tertio Sciēdū est ꝙ circa huc textum ici dūt alique difficultates. ¶ Quarū
p̄ma est h̄. vtꝝ qōnes sint equales nūero his que
ꝟe scimꝰ. R̄ndet̄ per vnam distictioneꝫ.qꝛ aliquid
dr̄ duplr̄ esse scibile ꝑ ōrationem. vno° ꝑp̄e tanq̄
id quod scit̄.ꝛ isto° tm̄ qꝛ est passionis per cōclusio
nem ōratiōis exp̄ssū ꝑ ōratōeꝫ ꝟe scit̄. Alio° aliqd
est ꝟe scibile ꝑ ōrationeꝫ elicitiue qꝛ.s.hita ōratōe
elicitiue cog̃scit̄ ꝛ certitudinalr̄.ꝛ sic sūt q̄ttuor qō
nes ꝑ ōratōeꝫ ꝟe scibiles. Pꝫ. qꝛ hita ōratiōe per
quā scit̄ passionē iesse subō statiꝫ elicitiue hr̄ t̄mia
tio qōnis si ē.eo ꝙ nulla ꝟitas ē ꝟe scibilis de aliq̄
subō nisi ipꝫ subm̄ hēat eē.iō cognito ꝙ subō ꝯclo
nis ꝯueīat aliq̄ paº stati elicit̄ ꝙ illd̄ subꝫ hēat eē.
2° scita ꝯcl'oe ꝑ meᵐ qō ē ipꝫ qō quid ē stati elicitie
cognoscit̄ qd ē.3° hita ōratōe ꝑ quā cognoscit̄ hitu
do cāulitatis p̄missaꝝ ad ꝯcl'oeꝫ stati elicitie cog̃sci
tur qd sit eē sic ꝑ ꝯcl'onē sigtur.ꝛ p̄t sic eē sic sigtur
ꝑ p̄missas.ꝛ i h̄ elicit̄ ꝑꝑ qd. ¶ 2ᵃ difficl'tas vtꝝ qō
qd ē sit ꝟe scibil' tanq̄ id qō ꝑ ōratiōeꝫ scit̄. Et vr̄ ꝙ
sic.qꝛ dic̄ ari. ifra ꝙ i hn̄tib' cāꝫ aliā ab ip o qō qd ē
p̄t ipꝫ qō qd est ōrari. ¶ R̄ndet̄ ꝑ q̄ttuor dcā.p̄mū
dcꝫ.qō qd est t̄miabil' ē diffinitiue.pꝫ.qꝛ ꝑ illd̄ t̄mi
nat̄ aliq̄ qō ꝑ qō notificat̄ illd̄ qō in tali qōne q̄rit̄.
sꝫ ꝑ diffōeꝫ notificat̄ illd̄ qō ꝑ qōnē quid est q̄rit̄ g°
qō quid ē ē diffinitie t̄minabil'.minor pꝫ.qꝛ diff ō ē
ōrō indicās qd est esse rei ꝑ essentialia. ¶ 2ᵐ dcm
est istd̄. qō qd est n̄ est ꝑ ōrationem t̄minabil'.pꝫ.qꝛ
nihil ē ꝑ ōratōeꝫ t̄minabile nisi qō ꝑ ꝑ talē ōratōeꝫ
ꝯcludit̄.sꝫ ꝑ ōratōꝫ n̄ ꝯcludit̄ qd ē sꝫ tm̄ qꝛ ē. g° ꝛc.
minor patet.qꝛ per ōratōeꝫ solū ꝯcludit̄ ꝑpō ꝟa.sꝫ

qō qd ē. nō ē ꝓpōˢa. ergo ⁊c. ❡ 3ᵐ ɗcm̄. lȝ vna dif fō possit per aliā demr̄ari. tn̄ per talē demr̄ationē nō t̄minat̄ ꝓpe qō quid est. pria ps pȝ q2 diffō mā̄l potest p formalē demōstrari. sicut pȝ ifra. zᵃ ps pȝ q2 p eādē demōstrationē terminat̄ illa qō p quam notificat̄ ⁊ indicat̄ illud quod querit tal̄ qō. ſȝ p de mr̄atione in qua demōstrat̄ aliqua diffō de suo dif finito p illā diffōem solum notificatur ꝙ talis dif finitio inest diffinito. ita ꝙ. s. tm̄ scit̄ ꝙ ita ē ꝙ tale p̄dicatū inest subō. nō āt scit̄ qd ē ip̄m subm̄. ergo p talē demonstrationē nō termīat̄ qō qd ē ſȝ magis q2 est. Ex quo īfert quartū ɗcm̄. lȝ qd ē possit d̄mō strari de eo cᵘest tanꝙ̄ aliqō p̄dicatū eēntiale con ueniēs subō. nō tn̄ in eo quod qd ē. Istud corela rium satis pȝ ex dictis.

Conclusio vn̄salis. tm̄ sūt quatuor qōes ꝟe scibiles. pȝ p sufficiētiā. q2 oīs qō ē qō medij. vel ergo querit si ē medium vel qd ē mediū. si p̄mū. hoc ē duplr̄. vel nō ponit i numer̄. ⁊ sic ē qō si est. vel ponit in nūer̄. ⁊ sic ē qō q2 ē. Si ꝟo querat quid ē mediū. hoc ē duplr̄. vel nō ponit i numer̄. ⁊ sic ē qō quid ē. vel ponit in nūe rum. ⁊ sic est questio ꝓpter quid.

Primo dubitat̄. vtr̄ qō si ē. sit qō p d̄mr̄a tionē ꝟe scibilis. ❡ Pro solutiōe terminabunt̄ due difficultates. Quar̄ p̄ma ē hec vtr̄ questio si ē querat eē essentie vel eē existētie rei. R̄ndet̄ per duas distinctiones ⁊ tria dcā. Pri ma distinᵒ est hec. esse rei ē duplex. quoddā est esse eēntie qō idem est qō essentia. Est. n. essentia qui ditas p̄dicabilis de alio in p̄ modo dicendi per se. Aliud est eē existentie quod est qdā modus itrīse cus. vel entitas quedā formal̄r inherēs supposito quo formal̄r ⁊ intrīsece suppositū existit. ❡ zᵃ di stinctio. esse exn̄tie ē duplex. quoddā est actuale. q̄ suppositū existit. Aliud ē aptitudinale quo suppᵐ formal̄r denoīat̄ aptū natū existere. ❡ Primū di ctū. qō si est n̄ q̄rit de eē eēntie. pȝ q2 esse essentie ē idem qō eēntia. sed qō quid ē querit de essētia. g̃ si qō si est querat de esse essentie n̄ distingueretur a qōne qd ē. ❡ zᵐ ɗcm̄. qō si est nō querit de esse exn̄tie actuali. pȝ q2 esse exn̄tie actuale p̄dicat̄ cō tigēter d̄ subō. mō nullū predicatū ɔtigens est de aliquo vere scibile. ergo questio si est non q̄rit esse exn̄tie actuale. ❡ 3ᵐ ɗcm̄. questio si est q̄rit de eē exn̄tie aptitudiali. pȝ a sufficiēti diuisiōe. ❡ zᵃ dif ficultas. vtr̄ eē exn̄tie aptitudinale sit vere d̄ suo subiecto demonstrabile. Et videt̄ ꝙ n̄: q2 oē d̄mr̄a bile d̄ aliquo per aliquod priᵘ ⁊ notiᵘ d̄monstrat̄. ſȝ nihil ē notiᵘ aut pᵘnotuȝ d̄ aliquo ꝙ̄ qō est ip̄o exi stēre. ergo ⁊c. minor pȝ q2 si aliqd eēt notiᵘ maxīe esset qd ē eiᵘ. sed h̄ n̄. quod pȝ per ari. infra dicētē. ꝙ q̄rere qd est ignorato si ē nihil est q̄rere. ❡ R̄n̄ det̄ ꝑ vnā suppōem. ⁊ duo dicta. ❡ Suppō est h̄. ad hoc ꝙ aliq̄ questio sit vere scibilis tm̄ videt̄ tria exigi. p̄ ꝙ ip̄a sit ignota. z°ꝙ aliqs priᵘ notuȝ p̄sup ponat. 3°ꝙ habeat causā vel mediuȝ per qō possit demōstrari. ❡ Primū dictū est istud. esse exn̄tie aptitudinale ē vere d̄ subiecto suo demr̄abile. pȝ. q2 tria predcā sibi ɔueniūt. nā esse rei q̄tum ē d̄ se est ignotuȝ. ⁊ aliquid presupponit pᵘ notū. s. qd no minis subiecti. habet etiā mediū siue causā. s. diffi nitionē qditatiuam ipiᵘ subi per quā d̄mr̄at̄ ipsum esse de subo. ❡ zᵐ ɗcm̄. esse exn̄tie aptitudinale subi de eodem ꝓpter quid ē d̄monstrabile. Pro bat̄ tribᵘ rationibᵘ. q2 oīs respectus aptitudinalis vel fūdamental̄ ē demonstrabilis demonstratio ne ꝓpter quid de suo subiecto qditatiue diffinibi li. sed eē aptitudinalis exn̄tie est respectᵘ aptitudi nalis aut fūdamētal̄. g̃ de quolȝ subō diffinibili q ditatiue potest demōstrari propter quid. maior pȝ q2 oē predicatū ɔueniens subō in secūdo mō dicē di per se est ꝓpter quid demonstrabile de illo sub iecto p predicata sibi ɔuenientia in primo mō di cendi per se. sed oīs respectᵘ fūdamētalis aut apti tudialis formalis predicatur de suo subō in z°mō dicendi per se. ergo potest demōstrari de illo sub iecto ꝓpter quid per diffinitionem quiditatiuam. ergo de ip̄so predicatur in primo modo dicendi p se. Secundo sic. omnis propositio habens mediū p̄us se ꝓpter quid ⁊ potissimū est demr̄abilis ꝓpō quid. sed oīs ꝓpō in qua predicatur esse aptitudia lis existentie de suo subiecto diffinibili quiditatie habet medium propter quid ⁊ potissimum prius ⁊ notius. ergo per illud potest propter quid d̄mō strari. minor patet quia diffinitio quiditatiua sub iecti continet causam adequatam subiecti ⁊ esse eius conuertibile cum vtroq3. ⁊ est naturaliter pri or ⁊ notior suo esse. cum verificetur de subiecto in primo modo dicendi per se. ⁊ ipsum esse existētie tantum verificatur in secundo modo dicendi per se. modo predicata primi modi sunt notiora pre dicatis secundi modi. ergo ⁊c. Tertio sic. demon stratio est sillogismus cause. sed quid est est causa ipsius si est. ergo per quid est potest ipsum si est de monstrari. Minor patet per philosophum in hoc secundo dicentem. ꝙ idem est scire quid est ⁊ cau sam questionis si est. ❡ Ex quibus patet ꝙ om nis scientia habens pro subiecto adequato quidi tatem diffinibilem quiditatiue potest a priori. et

pp qd demrare suu̅ 'ubm̄ eē. ¶ Ad rōnē aū oppm facta ridef q̄ lȝ quo ad nos eē exn̄tie sit p⁹notū q̄ quid ē. tamē simplr questio quid ē: est por ⁊ notior q̄ questio si est.

Secundo dubitat̄. vtꝝ in oi demr̄atiōe necesse sit de subō p̄supponere si ē. ¶ Et vr̄ q̄ sic. q: in oi demr̄atōe illud ē supponen dū quod ē noti⁹ ⁊ p⁹. ⁊ sine quo ipole ē aliud sciri. sȝ si ē. ē huiusmodi. ergo in oi demr̄atōe supponit̄ si ē. minor pȝ q: sine qd ē ipole ē demr̄atorē scire ali quid. cū quid ē sit mediū demr̄ationis. sed si ē p̄co gnoscit̄ ipi quid ē. ergo simplr in oi demr̄atiōe dȝ p̄supponi si ē. minor p̄silr pȝ per p̄hm in h̄ 2⁹ dicen tē. manifestū ē q̄ simplr ⁊ qō quid erāt esse nō sin q: scire ē. ⁊ sequit̄. ipole. n. scire quid ē ignorantes si ē. ⁊ paulopost. querere aūt quid ē nō habētes q: ē nihil ē querere. ⁊ sequit̄. sed qn̄cūq; aūt in eēntia habem⁹ q: ē quid ē facile ē querere. ergo si ē ē pri⁹ ⁊ noti⁹ q̄ quid ē. ¶ In oppm arguit̄. q: esse exn̄tie quod significat̄ p si ē. demr̄abile ē de subō suo per ipȝ quid ē. ergo n̄ in q̄libȝ demr̄atiōe presupponit̄ si ē. ¶ Ad dubiū r̄ndet̄ per distinctiōeȝ. Duplr cō tingit a nobis si ē sciri. vno⁹ simplr qn̄. s. cognoscit̄ si ē demr̄atiue ⁊ per p̄priā cām ei⁹ que dr̄ qō quid ē subi per quod demr̄atur ip̄m si ē de suo subō. et sic nullo modo p̄cognoscit̄ si ē añ demr̄ationeȝ vel diffōeȝ. imo quod quid ē p̄cognoscit̄ ipi si ē. sic cau sa p̄cognoscit̄ suo effectu. Alio⁹ pōt sciri si ē s̄m qd ⁊ imperfecte nō quidē p demr̄ationē sed p aliqua accn̄tia. vel per diffōem descripti uā aut etiaȝ per diffinitionē quid nois ipius subi. ⁊ sic necesse ē pre cognoscere si ē añ q̄libet demr̄ationeȝ vel diffōeȝ dicentem quid rei. ⁊ in hoc sensu p̄cedunt aucto ritates philosophi prius habite.

Tertio dubitat̄. vtrum in demr̄atione i q̄ d̄ mr̄atur si ē de subō debeat p̄cogno sci si ē subi. Et vr̄ q̄ nō q: nihil ideȝ ē prescitū ⁊ de mr̄atū. sed si ē demr̄atu . ergo nō precognoscitur. ¶ In oppm arguit̄ q: due p̄cognitiones in qualȝ demr̄atione debent precognosci. sicut declaratuȝ ē in primo huius. sed si est ē precognitio. ergo in q̄ libet demr̄atōe debet precognosci. ergo in illa ea dem demr̄atione in qua demr̄atur d̄bet precogno sci. ¶ Respondetur conformiter sicut ad prece dens dubium q̄ in tali demr̄atione imperfecte p̄ supponitur esse de subiecto. per quam tn̄ scitur p̄ fecte ⁊ complete subm̄ esse. Ex quo sequitur q̄ nō ē inconueniens in qualibet demonstratione p̄sup ponere si ē de subiecto. ⁊ tamen per aliq̄ demr̄ati onem accipere causam propter quam subm̄ ē. qō patet a simili: quia sicut fuit in primo huius decla ratum non ē inconueniens in aliqua demr̄atiōe p̄ cognoscere q: ē passionis. ⁊ per eādeȝ demr̄atiōeȝ accipere causam p̄pter quaȝ talis passio inest sub iecto. sicut cognito q̄ lumen apparet per vitꝝ pōt ignorare causā p̄pter quā trāsit ⁊ illā per demr̄ati onē accipe. ideo dicit ari. in hoc secūdo q̄ cognito si ē. querim⁹ quid ē. ⁊ vltra scire quid ē. ē scire cau sam ipi⁹ si ē. inuenta ergo causa poterim⁹ demr̄a re ⁊ cognoscere p causam illud quod p⁹ cognosce batur sine causa. Secūdo sequit̄ q̄ non ē inconue niens ideȝ esse p̄cognitū ⁊ scitū. q: si ē imperfecte cognoscit̄ añ demr̄ationeȝ. ⁊ perfecte cognoscitur per demr̄ationem. Tertio sequit̄ ex oib⁹ p̄us d̄cla ratis tm̄ quatuor esse qōnes v̄e scibiles. q: de qua cūq; re tm̄ quatuor possunt queri. prio. vtrum illa res sit in reꝝ natura. siue sit ens non p̄hibitum. et tūc ē qō si ē. Secūdo de quiditate rei. s. quid sit. et sic est qō quid est. Tertio de p̄p̄etate rei. s. que sit p̄p̄etas sibi ɔueniēs. ⁊ sic est qō q: ē. Quarto. q̄re ille p̄prietas insit illi. ⁊ sic est questio p̄pter quid.

Ad rōnes ante oppositū. ¶ Ad p̄mā sol uitur ex primo notabili. ¶ Ad secūdā dr̄ q̄ si est subiecti impfecte cognitū. ⁊ etiā quid nois ipius subiecti sūt precognitōes. cum q̄ tamē stat q̄ si est p̄fecte cognoscit̄ p demr̄ationē ⁊ ēt quid rei ipi⁹ subiecti. vt patuit in tertio nota bili. ¶ Ad tertiam patuit solutio in prima diffic l tate. Et hec de questione.

Ueritur Utꝝ ois qō vere scibi lis sit qō medij. ¶ Et q videt̄ q̄ nō q: nihil idē est presupposi tum ⁊ quesitū. sed in qualȝ qōne medi um p̄supponit̄. ergo nō querit̄. ⁊ per ɔn̄s nulla ē q̄ stio medij. ¶ Secūdo sic. aliqua p̄pō immediata querit̄ ⁊ tamē ipi⁹ nō est mediū. q: alias nō eēt ime diata. ergo ⁊c. ¶ Tertio sic. qō qd ē ⁊ qō p̄pt̄ qd sunt qōnes vere scibiles. ⁊ tamē nō est eoꝝ mediū q: alias in medijs esset p̄cessus in infinituȝ. ¶ In oppositū est aristo. dicēs. ɔuenit itaq; in oibus qō nibus querere aut si est mediū. aut quid est me^m. ergo omnis questio est questio medij.

Primo sciendū q̄ p declaratione termio rum ponuntur due distinctiones. ⁊ duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. quatuor questiones vere scibiles adinuicem quadruplicit̄ differunt. Primo quia questio si est ⁊ questio quid est sunt ipius subiecti. sed questio quia est ⁊ p̄pter quid se tenent ex parte predicati cōclusionis. pos set enim probabiliter dici q̄ se tenēt idifferēter tā

ex pte subi q ex parte pdicati. 2ᵒ differunt. qꝛ qō si ē. ꝛ qō quid est dñr esse qōnes simplices ꝛ nō ponē tes i numeꝝ. sed qō qꝛ ē ꝛ ppꝛ quid dñr esse qōes ꝯposite siue ponētes i nūeꝝ. Est. n. qō simplex s3 li coniē sē illa in q rō. s. forma rei subiecte. ꝛ ipa rō si ue forma rei pdicate nō sūt due sed vna. Sed qō ꝯposita dr illa in qua rō subiecti. ꝛ rō siue forma p dicati sūt due. ¶ 3ᵒ drnt. qꝛ qō si ē. ꝛ qō qꝛ ē. qrunt an sit aliquod mediū. vt querēdo. si est. simplr que rimᵘ si sit aliquod mediū per quod possit ondi suū eē. silr dū querit de aliquo qꝛ ē. qrit si est aliqd me diū per quod possit ondi ita eē. sed qō qd ē ꝛ propꝛ qd qrūt quod ē illud mediū. 4ᵒ drnt qꝛ qō si ē. ꝛ qō qꝛ est. nō qrunt formalr aliquod mediū sed p qdā ꝯcomitantiā. eo q si aliquid sit aut nō sit hoc vel il lud ꝯueniēs est q sit aliquod mediū per qō possit ondi illud eē simplr vel in pte. vnde illud eē qō q rit qō si ē. vocaꝛ esse simplr. sed illd eē quod qrit q stio qꝛ est. vocaꝛ eē in pte. sed qō qd ē. ꝛ qō ppꝛ qd ē. qrunt mediū formalr ex modo querēdi. Et pos set subiūgi qnta dra quia qō si ē. ꝛ qō quia ē. qrūt absolute de medio. an. s. sit aliquod mediū q possit demrari illud quod p tales qōnes qriꝛ. sed qō qd ē ꝛ ppter qd psupponūt q sit aliquod mediū. ꝛ q rūt quid ē illud mediū. siue illiᵘ medij descriptōe3 ¶ 2ᵃ ꝯᵒ qōnē eē medij potest dupl̄r itelligi. vnoᵒ sic q ois qō sit questio medij tanq obiecti illiᵘ qō nis. ita q mediū sit formalr quesitū. ꝛ vltimᵘ ꝛ minᵘ talis qōis. 2ᵒ modo potest intelligi q ois qō sit me dij tanq alicᵘ ordinabilis in finale quesitū. ita q il lud mediū sit illd p quod deueniꝛ ad notitiā illius quod vltimate queriꝛ p talē qōnē. ¶ Primuz di ctū est istud. nulla qō est qō medij tanq obi ꝛ vltia te quesiti. p3. qꝛ si sic. sequereꝛ q habito medio ces saret demrātio. ꝯñs ē falsū. qꝛ habito medio ad/ huc cū hoc reqrit applicatio medij ad extremita tes. ꝯña t3: quia habito illo quod p aliq qōnē qriꝛ cessat tūc illa qō. ergo si mediū sit illud quod qriꝛ sequereꝛ q habito medio cessaret ois inqsitio. ꝛ p ꝯñs cessaret ois dmratio. Itē si ois qō sit qō medij tanq obi ꝛ vltimate qsiti. sequereꝛ q in qōnibus eēt pcessus in infinitū. p3 ꝯña qꝛ in oi qōne queriꝛ sempaliquid dubitabile fieri nobis notū. ergo in oi questione qua queritur mediū tanq obm que/ ritur aliquod per quod illud mediū dubitabile sit nobis notū. illud autem aliquod ē mediū. ꝛ sic me/ dij eēt mediū. ꝛ per ꝯñs eēt pcessus in infinituz in medijs demrationis. quod est incōueniēs. ¶ 2ᵐ dcm̄. ois questio ppe dicta q est alicuius dubitabi lis inuenibilis est questio medij. Secūdo mō pba

tur qꝛ ois questio querēs aliquod finale qsitū que rit illud sine quo tale finale attigi non pōt. sed sine medio nō pōt attigi illud quesitū. ergo in querēdo illud finale qsitū queriꝛ mediū reqsituz ad qō tale quesitū sit nobis notū. relinqtur ergo q omnis qō est questio medij.

Secundo sciēdū est q in secūda pte hᵘ ca pituli itēdit aristo. qtuor cōclusi ones. ¶ Quaꝝ pma est hec. Ois qō querit meᵐ ᵖprobat aristo. rōne ꝛ exēplo. Rōe sic: quia ois qō querit causam. g ois questio querit mediū. t3 ꝯña qꝛ cā ꝛ mediū idē sūt. Exēplo pbat sic. qꝛ cū queri tur. vtꝝ sol deficit vel nō. queriꝛ vtꝝ sit mediū vel nō: ¶ Secūda ꝯᵒ questio qd ē ꝛ pp quid est. qrūt qd ē mediū. p3 quia cā ꝛ mediū idē sūt. sed qō qd ē ꝛ ppꝛ quid ē. querūt quid est cā. igitur querūt qd ē mediū. minor p3 qꝛ vꝛ querimᵘ causā subiecti ab/ solute. ꝛ sic est questio quid ē. vt querēdo. qd ē hō vel querimᵘ cām subiecti respectu alicuius pdica ti sibi attributi. vt querēdo cām qre homo ē risibiꝛ vel querēdo. vtꝝ luna deficiat vel vtꝝ triangulᵘ sit eqlis vel ineqlis. vel vtꝝ terra sit in medio vel ñ in oibᵘ istis questiōibᵘ queriꝛ qd est mediū p quod potest ꝯcludi predicatū inesse subō. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ idē est querere quid ē ꝛ ppter quid est. quod p3 qꝛ idē rñ demus ad vtramq qstionē. ergo ꝛc. añs p3 duobᵘ exēplis. Primū exēplū ē istud. si queraꝛ quid est defectᵘ lune. rñdeꝛ q ē puatio luminis a luna cau sata a terra obiecta. Silr si queraꝛ ppꝛ quid luna deficit. rñdeꝛ q ppter puationē lumis causata3 a terra obiecta. Secūdū exᵐ. si queraꝛ quid ē armo nia. i. ꝯsonātia. rñdeꝛ q ē pportio numeroꝝ i acu to ꝛ graui. s3 si qraꝛ pp qd cōsonāt. rñdeꝛ ppꝛ ppor tionē nūeroꝝ in acuto ꝛ graui. ¶ 4ᵃ ꝯᵒ ois qō ē q stio medij. p3 qꝛ habito medio cessat ois questio. g ꝛc. añs p3 qꝛ qñcūq aliquod mediū est sēsibile ꝛ ñ sētimᵘ illud. tūc querimᵘ de illo. vt si eēmᵘ s lunam qñ luna eclipsaꝛ. tūc sciremᵘ mediū ppꝛ quid luna vlr eclipsaꝛ. qꝛ videremᵘ trā obiectā. ꝛ tūc non que reremᵘ neq si ē. neq qꝛ ē. neq ppꝛ quid. eo q cog sceremᵘ mediū. ergo signū est q habito medio ces sat ois questio. Et subdit arist. q si videremᵘ lunā eclipsari. trā ppter hoc nō sciremᵘ illā ppōnē vlem. quotiēscūq terra inꝛpōiꝛ iter solē ꝛ lunā. tūc ē ecli psis. qꝛ dcm̄ ē in secūdo capitulo vltimi tractatᵘ hᵘ pmi q si esset sentire triāgulū quod duobᵘ rectis tres āgulos h3. querimᵘ vtiq demrationē. ꝛ non si cut fatenꝛ quidā sciremᵘ. ideo dicit nūc arist. q ex sēsu multiplicato pōt elici ppō vlis que ē ꝯscita. l3. n. bene videamᵘ. tamē nescimᵘ vtꝝ semper hoc

stingat quod ex eo quod sentimus universale factum est nobis scire sensu quid est quod nunc obiicitur. ¶ Consequenter recapitulat quia dictum est prius quod idem est querere quid est et propter quid. sed tamen differunt quia propter quid respicit subiectum in ordine ad aliquod predicatum quod ei inest per se ut si queratur propter quid triangulus habet duos rectos Sed quod quid est respicit subiectum absolute et non in ordine ad aliquod aliud predicatum. Demonstratur insuper quomodo omnis questio est quod medij.

Tertio

sciendum est quod in 2º tractatu inquirit ari. disputative. utrum quod quid est possit per demonstrationem acquiri. et continet quinque capitula. Quorum primum continet tres partes. In quarum prima supposito quodam preambulo removet unam questionem. ¶ Preambulum est istud. dicendum quomodo demonstratur quod quid est. et quis est modus cognoscendi quod quid est. et quid est diffinitio et quorum est diffinitio. et primo modo inquisitive et disputative inquirendo. s. aliquid quod est principium omnium superiorum. i. omnium determinandorum. quod principium est istud. utrum. s. possit idem sciri per diffinitionem et per demonstrationem. ¶ Questio est hec. utrum sit possibile scire idem secundum idem per diffinitionem et per demonstrationem Ad quam respondet aristo. ponendo talem conclusionem. non cuiuslibet cuius est demonstratio est diffinitio. Probatur quatuor rationibus. Prima est. cuiuscumque est diffinitio illud est universale et predicativum. i. affirmativum. sed non quodlibet cuius est demonstratio est universale et affirmativum. ergo non cuiuslibet cuius est demonstratio est diffinitio. maior patet quia diffinitio est manifestativa ipsius quod quid est. quod predicatur universaliter et affirmative de eo cuius est. minor patet quia alicuius est demonstratio in secunda figura. et illud non est affirmativum. similiter alicuius est demonstratio in 3ª figura. et illud non est universale. Secunda ratio alicuius conclusi in prima figura non est diffinitio. et tamen ipsius est demonstratio. ergo etc. antecedens patet quia istius conclusionis. omnis triangulus habet tres. est demonstratio. et tamen non est diffinitio. quia si ipsius esset diffinitio cum possibile sit habere diffinitionem sine demonstratione sequeretur quod illa conclusio posset sciri sine demonstratione. quod est inconveniens. Tertia ratio. demonstratio est eorum que per se vel secundum accidens insunt subiecto. sed diffinitio non est eorum que per se aut secundum accidens insunt. ergo etc. Quarta ratio. diffinitio est de genere substantie. sed demonstratio non est substantia. ergo non cuiuslibet cuius est demonstratio est diffinitio. ¶ Extra textum ponuntur duo dicta. Primum dictum est istud. quod quid est seu diffinitio per se sumpta non est universalis aut affirmativa. sed intelligitur quod diffinitio de suo diffinito nata est semper predicari vere universaliter et affirmative. et numquam negative et e. ¶ 2ᵐ dictum. duplex est demonstratio. quedam est potissima. et illa solum est eorum que insunt per se. Alia est demonstratio non potissima. et illa indifferenter est tam eorum que insunt per se quam eorum que insunt per accidens. ¶ Tertium dictum. contingit scire quod quid est alicuius subiecti nullam penitus habens demonstrationem. Probat sic consequentis idem ctiue. quia in principio geometrie diffinimus lineam. superficiem. angulum. triangulum. et circulum. et sic de aliis. et scimus quid est unumquodque illorum. nullam adhuc habentes demonstrationem. Et si obiiciatur contra unum primus dictum in tertia ratione. quia diffinitio est quoddam predicatum. ergo male dictum est quod cognoscentes secundum diffinitionem nullum predicatum cognoscimus neque eorum que per se insunt neque eorum que per accidens. Respondetur quod diffinitio inquantum diffinitio non est predicatum. sed tamen ut ponitur in demonstratione bene est predicatum.

Conclusio

universalis. omnis quod est quod medij patet ex primo et 2º notabilibus.

Primo

dubitatur. utrum cuiuslibet cuius est diffinitio sit demonstratio. ¶ Pro solutione supponitur quod aristo. in secunda parte huius capituli movet secundam questionem. ¶ Ad quam respondet ponendo unam talem conclusionem. non cuiuslibet cuius est diffinitio est demonstratio. Quam probat quatuor rationibus. quarum prima iam facta est. s. in quarta ratione conclusionis probate in tertio notabili. 2ª ratio est hec. unius inquantum unum est una scientia sive unus modus cognoscendi. ergo si aliquod est cognoscibile per diffinitionem. non poterit cognosci per demonstrationem. Tertia ratio. quia si omnis illius sit demonstratio cuius est diffinitio. sequeretur quod aliquod demonstrabile sciretur non habita demonstratione. consequentia est falsum. quia vere scire aliquid demonstrative est de eo demonstrationem habere. consequentia probatur. quia contingit scire diffinitionem alicuius non habita demonstratione. sed diffinitio facit scire simpliciter illud cuius est. ergo si illud cuius est diffinitio sit demonstrabile. sequeretur quod aliquod demonstrabile perfecte sciretur nulla habita demonstratione de eo. Quarta ratio. diffinitiones sunt principia demonstrationum. ergo sunt indemonstrabiles. et per consequens cuius est diffinitio illius non est demonstratio. Primam consequentiam probat aristoteles quia si diffinitiones essent demonstrabiles tunc principia essent demonstrabilia et principiorum essent principia. et tunc esset processus in infinitum in principiis quod est impossibile ergo necesse est diffinitiones esse indemonstrabiles ¶ In tertia parte principali huius capituli movet tertiam questionem. scilicet. utrum alicuius eiusdem sit diffinitio et demonstratio. ¶ Ad quam respondet per talem conclusionem. nullius eiusdem est diffinitio et demonstratio. quam probat tribus rationibus. Prima ratio est hec. quia diffinitio est ipsius quod quid est. et substantie. sed demonstrationes non sunt ipsius quod quid est. ergo etc. minor patet quia

dmōſtrationes ſupponūt ipꝫ qō qd ē. vt dmonſtrationes mathematice ſupponūt qd ē vnitas. ⁊ qd eſt ipar. ⁊ ſilr alie. ģ ⁊c. Scda rō. oīs demonſtratio demōſtrat aliquid d aliquo. ſꝫ i diffinitiōe n̄ pdicatur alterū de altero. cū eni dr̄. aial bipes. neqꝫ bipes d aiali. neqꝫ aial de bipede pdicat̄. ſilr cuꝫ dr̄ figura plana. neqꝫ planū de figura. neqꝫ figura de plano p dicatur. Tertia rō. qd ē a qꝛ ē differt ⁊ ē alterū. ſed diffinitio oſtēdit qd ē. demōſtratio aūt oñdit qꝛ eſt ergo nullius eiuſdē erit diffinitio ⁊ demōſtratio. tꝫ pña. qꝛ alteri⁹ ē altera demōſtratio. i. alter modus cognoſcēdi. niſi illa ſe habeāt ſicut ps ⁊ totū. qꝛ qn̄ aliqua ſe habēt ſicut ps ⁊ totū illud qd dmonſtrat̄ de vno demōſtratur d alio. vt de triāgulo demonſtratur ꝙ ē habere tres. ideo etiā demōſtrat̄ de yſochele. cū triangul⁹ ſit totū. ⁊ yſocheles ſit ps. ſꝫ qd ē ⁊ qꝛ ē n̄ ſic ſe habēt. eo ꝙ neutꝝ ē alterius ps aut totū. ¶ Ex his iferūt̄ tria correlaria reſpōſiua ad tres predictas queſtiones. Primū ē. n̄ cuiuſlibꝫ cuiuſē dmōſtratio ē diffinitio. Secūdū correlariū ē. n̄ cuiuſlibet cui⁹ ē diffinitio ē demōſtratio. Tertiū. null⁹ eiuſdē ē diffinitio ⁊ dmōſtratō. ¶ Infert pñr duo correlaria pmū ē. nec diffinitio ē demonſtratio. nec eō. nec alter ē i altero. 2ᵐ correlariū oīa q̄ dicta ſūt i h̄ capitulo dicta ſūt diſputatiue.

Secundo dubitat̄. Utrū eiuſdē ētis poſſit eē realiter diffinitio ⁊ demōſtratio. Reſponſio cōſiſtit i termiatione duaꝝ difficultatū. ¶ Quaꝝ prima ē hec. vtꝝ obiectū diffinibile vel demōſtrabile ſit ens i aīa. vel extra aīaꝫ. Reſpondetur p vnā diſtictionē. ⁊ vnū dictū. ¶ Diſtinctio ē hec: ēs pōt capi tripl̄r. vno mō p oī ſignificabili ꝯplexe ſiue icōplexe ⁊ h̄ ſiue v̄e ſiue falſe. ſicut capiebat ari. i poſtpdicamētis. vbi dic̄ ꝙ res q̄ ē ſub affirmatōe vel negatōe. nō ē affirmatio vl̄ negatō. 2⁰ modo capi̇ p oī ſignificabili ꝯplexe vel icōplexe ⁊ v̄e. ſic cepit ariſto. i predicamentis i 6ª ꝓprietate ſubē. vbi dic̄ ꝙ ab eo ꝙ res ē vl̄ nō eſt oio dr̄ v̄a vel falſa. 3⁰ mō capit̄ p ente ſignificabili icōplexe. qd hꝫ eē veꝝ reale vel in aīa vel ex̄ aīaꝫ. ⁊ ſic capiebat ari. in qnto methaphiſice vbi diuidit ens i ens i aīa. ⁊ in ens ex̄ aīam. ¶ Dctm̄ ē iſtud. obm̄ diffinibile aut demr̄abile nec ē ens in aīa nec extra aīaꝫ qꝛ nō eſt ens tertio mō. ſed ſolū eſt ens p⁰ aut ſecūdo mō. ¶ Secūda diſti. vtꝝ eiuſdē ſit diffinitio ⁊ demōſtratio. Rn̄detur per tres diſtinctōes ⁊ vnū dictum. ¶ Prima diſtin⁰ ē hec. diffōeꝫ eſſe alicuius poteſt dupl̄r intelligi. vno⁰ tanqꝫ diffiniti. ⁊ ſic illi⁹ eſt diffinitio cuius ſimplex eēntia per diffōneꝫ explicatur. Alio modo. alic⁹ ē diffinitio tanqꝫ pncipij ⁊ ſic illi⁹ ē diffō cui⁹ ipa diffinitio eſt principiū vl̄ dmr̄andi vel cauſādi. ¶ Secūda diſtin⁰ alicui⁹ eſſe demr̄atione poteſt dupl̄r intelligi. vno modo tāqꝫ de totali demonſtrato. ⁊ ſic ſolius concluſionis eſt demr̄atio. Alio mō tanqꝫ de demr̄ato partiali. ⁊ h̄ dupl̄r. vno⁰ tāqꝫ de eo qd de alio demr̄at̄. ⁊ ſic paſſionis ē demr̄atio. alio⁰ tanqꝫ de illo de q̄ aliud demr̄at̄. ⁊ ſic ſubi demr̄abilis ſiue ſcibilis ē dmōſtratio. ¶ Tertia diſtin⁰ aliquid ſciri per diffōem pōt dupl̄r intelligi. vno⁰ poteſt aliquid ſciri p diffōem tanqꝫ per inſtrꝫ ſiue mediū explicās. Alio mō pōt aliqd ſciri p diffōeꝫ tāqꝫ p mediū ſillogizās. ¶ Dictū eſt iſtud. nulli⁹ eiuſdē ē demr̄atio ⁊ diffō tanqꝫ diffiniti. lꝫ idē obm̄ ſcibile demr̄atōe ſit etiā ſcibile p diffinitionē tanqꝫ per mediū ſillogizās. nō autēꝫ tanqꝫ per mediū explicās. Pꝫ per linconienſeꝫ qui dicit ꝙ ari. nō intendit in hoc ſmone dicere ꝙ aliqua paſſio demonſtrabilis n̄ diffiniat̄. ſed intendit ꝙ diffinitio facit ſcire rem aliquam. ⁊ eandeꝫ ſilr non facit ſcire dmonſtratio quia diffinitō fac̄ ſcire rem incomplexam. ſicut eſt quiditas rei. ſed dmōſtratio facit ſcire rē cōplexā cuiuſmodi eſt ꝯcluſio.

Tertio Dubitatur. vtruꝫ vna pars diffinitionis ſit de altera predicabilis. et totius ⁊ partis ſit eadem demonſtratio. Reſpondetur ad primam partem per vnam diſtinctionem. ⁊ tria dicta. ¶ Diſtinctio eſt hec. vnam partem diffinitionis predicari de altera poteſt dupliciter intelligi. vno modo in diffinitionem. Alio modo extra diffinitionem. ⁊ hoc dupliciter. vno modo quiditatiue. ⁊ alio modo dnominatiue. ¶ Primum dictum. nulla pars diffinitionis actualiter predicatur d alia i diffinitione. patet. qꝛ inter partes diffinientes nulla ponitur copula v̄balis. ¶ Scdm dictum. nulla pars diffinitōis eſt quiditatiue de alia predicabilis. patet. qꝛ quelibet pars diffōnis aut eſt genus aut dr̄a. ſed neqꝫ genus predicatur de dr̄a. neqꝫ differentia de genere per ſe ⁊ quiditatiue predicatur. ¶ Tertiuꝫ dictuꝫ. vna ps diffōnis extra diffinitionē eſt d alia parte diffinitionis predicabilis dnominatiue. Patet. qꝛ genus predicat̄ dnominatiue d ſuis differentijs. ¶ Ad ſecūdam partē rn̄det̄ p duas diſtictiones. ⁊ quattuor dicta: pma diſtinctio. duplex eſt pars. quedam eſt pars ſubiua ⁊ eſſētialis. alia eſt pars in modo ⁊ accidētalis. Scda diſtictio. totum ⁊ pars poſſunt ad duplices paſſiones comparari. ſcꝫ ad paſſiones ſuperioris. ⁊ ad paſſiones inferioris. ¶ Primum dctm̄

totius in modo ⁊ partis in modo sunt distincte sci entie. ¶ Secundum dictũ. totiꝰ ⁊ partis subiectie respectu passionis totius est eadẽ scia. s. scia totiꝰ ¶ 3^{m} dcm. totius ⁊ partis respectu passionis ptis est eadem scia. s. scia partis. ¶ 4^{m} dcm. totius re spectu ppe ⁊ adequate passionis sue. ⁊ ptis respcũ sue ppe ⁊ adequate passionis sũt distincte scie

Ad rõnes ante oppositum. ¶ Ad pmam patuit quo modo per qõnez ñ queritur ipm medium vt demrẽt. sed vt per ipm fi at dubitabile notum. ¶ Alie due soluuntur in p mo notabili.

3 **Ueritur** Utruz quod qd est pos sit demonstrari de eo
q cuius est in eo quod quid est. ¶ Et ar guit primo ꝙ sic qꝛ passio cõuertibilis cum ipo quod quid est põt esse medium ad demon strandum ipm quod quid est. ergo quod quid ẽ po test demõstrari de eo cuiꝰ est. añs pz qꝛ accñtia ma gnã partez conferũt ad cognoscẽdũ quod quid ẽ vt habet in phemio de aia. ¶ 2° arguit sic. qd qd ẽ mãle potest demõstrari per quod quid est formale ergo quod quid ẽ potest demrari de eo cuius est ¶ 3° arguit sic. quod qd ẽ vnius 9rij potest demra ri per quod quid est alterius 9rij. cum vnũ 9riũ sit pncipium cognoscẽdi reliquũ. ergo ⁊c. ¶ In op^{m} tamen est aristoteles.

Primo sciẽdum est ꝙ in 2° ca^{o} aristo. igrit vtrum quod quid est possit pbari demõstratiue de eo cuius ẽ per terminos cõuerti biles. ⁊ intendit tres conclusiones. ¶ Quaꝝ pria tangit questionẽ pdictam. In secũda ɔclusione tã git quatuor suppõnes. Quarũ pma est. ois silloꝰ d mõstrat aliqd de aliq per mediũ. ¶ Scda suppõ. qd quid ẽ: ẽ ppuz cũ eo cuiꝰ ẽ in eo qd qd est. ¶ 3ª suppõ. qd qd ẽ predicat d eo cuiꝰ ẽ in eo qd quid ẽ ¶ Quarta suppõ. qd qd est conuertit cũ eo cuiꝰ ẽ. ¶ Tertia ɔclusio. qd quid est non põt dñrari d eo cuiꝰ ẽ in eo quod qd ẽ. Patet. qꝛ si ipius quod qd ẽ sit dñratio. vel ergo ambe pmisse sumerent cũ illa reduplicatione in eo qd quid ẽ sic arguẽdo. omnis nũerus mouẽs seipz est sibijpsi causa viuẽdi in eo quod qd est. sed aia est numerus seipm mouens in eo quod qd est. ergo anima est sibijpsi causa viuen di in eo qd quid ẽ. vel ergo tantũ altera pmissaruz sumeret cuz illa reduplicatõe in eo quod qd ẽ. vel neutra. nõ p^{m}. qꝛ tũc peteret pn^{m}. eo ꝙ in tali mõ arguẽdi oportebit mediũ esse quod qd est minoris extrẽitatis. ⁊ sic suppõit quod quid ẽ qd debuit dñ di. Si vero neutra pmissaꝝ vel tantũ altera suma tur cuz tali reduplicatiõe tunc per talẽ sillogismũ nõ dñrat qd qd ẽ sed solũ seqtur conclusio i q maior extrẽitas simplr ⁊ sine reduplicatõe pdicat de mi nori. ¶ Consequenter in tertio capitulo intendit aristo. tribꝰ rõibꝰ pbare ꝙ per sillogismũ diuisiuus non põt dñrari qd quid ẽ. Uocat enĩz sillogismꝰ di uisiuꝰ silloꝰ infirmꝰ. qui presupposita aliqua diui sione pcedit ex dstructione vniꝰ ptis ad constructi onez alt'ꝰ. vt ois hõ est rationalis vel irrationalis. sz ñ ẽ irrõalis. g° ẽ rõnalis. ¶ Pri^{a} ratio ẽ h. qꝛ diui sio ñ ẽ sillꝰ. g° p ipaz ñ pt dñrari qd qd ẽ d eo cꝰ ẽ. añs pz. qꝛ sillꝰ diuisiuꝰ sic neqꝫ iductiꝰ ñ ifert d nesitate suã ɔclõez nisi pꝰ sillogizãs sillogizet seu iterroges vl rñdẽs ɔcedat aliqd nesio reqsitũ ad illatõez cõ clonis. Pz duobꝰ exẽplis. p^{m} ẽ. si volumꝰ pbare ꝙ hõ ẽ aiatꝰ. argr sic. ois hõ ẽ aiatꝰ vl iaiatꝰ. sz ñ ẽ iaia tꝰ. ergo est aiatꝰ. ille silloꝰ ñ ɔcludit de nesitate: nisi respondẽs prius cõcedat diuisionem esse sufficien tem. ⁊ nihil aliud cõtineri sub diuiso. Similiter mi nor est eque ignota sicut conclusio: ideo petit prin cipiũ. ¶ 2^{m} exempluz. si quis velit probare ꝙ ho mo sit gressibilis. ⁊ arguatur sic. omne animal aut est gressibile. aut aquaticuz. sed homo nõ est aqua ticus. ergo est gressibilis. ista cõclusio non sequitur de necessitate. nisi respondẽs prius cõcesserit diui sionem esse sufficiẽtem. et etiam hominem cõtineri sub diuiso. petitur etiam principium modo quo di ctum est. ¶ Secũdo sic. non omne quod vere pre dicatur de aliquo predicatur de eo cõuertibiliter: ⁊ in eo qd quid est. sed per diuisionem solum pro batur aliquid vere predicari de alio. modo ad ipm quod quid est requiritur ꝙ predicetur de eo cuiꝰ est cõuertibiliter ⁊ in eo qd quid est. ergo per viaz diuisionis nõ potest sufficienter ostẽdi qd quid est. ¶ Tertio sic. in diuisione nõ est incõueniẽs pone re aliquid superfluuz. aut amittere aliquid de sub stantia rei. sed diffinitio nihil debet cõtinere super fluum neqꝫ amittere necessariũ. igitur. Et subdit duas obiectiones. quarum prima est hec. per diui siones possunt accipi omnes differẽtie vsqꝫ ad vlti mam. ergo quod quid est poterit notificari per vl am diuisionis. Rñdet Aristo. ꝙ licet diuisio faciat cognoscere quod quid est quo ad eius differẽtias nõ tamen facit cognoscere ipsum qd quid est sillo gistice ⁊ demõstratiue. ¶ Secũda obiectio: via di uisionis traditur sub forma sillogistica. ergo potest notificare quod quid est sillogistice. Rñdet aristo: ꝙ lz procedat sillogistice ad cõcludenduz vnã dif ferẽtiã cũ sua opposita de aliquo. non tñ ad notifi candũ qd quid est siue concludendum.

Secundo sciēdum ē q̄ in q̄rto ca° intēdit aristo. tres ɔclões. ¶ Quaꝝ pͥma ē hec. methodus diffinitiua nō ē conueniens ad demr̄andū quod qd ē de eo cᵘē. Probat̄ dua/ bᵘrōnibus. prima ē hec: q2 in tali ꝓcessu diffiniti uo petit̄ pͥncipiū cum accipiat̄ illud quod itēdit̄ ꝓ bare. ergo talis ꝓcessus p diffōeȝ est insufficiens: mino2 posset ꝓbari arguēdo sic. oīs oro idicās gd est per ꝓpͥum genᵘ ⁊ p ꝓpriam dr̄am ꝓpria ⁊ ɔuer tibilis cum diffinito est diffō eius. sed aīal rōale est huiusmodi respectu hoīs. ergo animal rōale ē dif finitio hominis. p3 q̄ñ in mino2e petit̄ pͥnᵐ. q2 eq̄ ignotum est hanc orōnem. aīal rōale indicare gd hoīs per genᵘ ⁊ dr̄am ɔuertibil̄r. ⁊ eandē orōnem esse diffōem hominis. Secūda rō: ad ɔcludēdum aliq̄ ɔclusionē sillogistice nō capit̄ diffō silti ꝓ me dio. ergo ad demr̄andū diffōem de diffinito nō d3 capi cōis diffō diffōis ꝓ medio. verūtñ si facto aliq̄ sillogismo neget aliquis hm̄oi ꝓcessuȝ fo2e sillogi sticū. tūc sillogizās potit accipe diffōeȝ silti ad ꝓbā dū q̄ talis ꝓcessus sit sillogisticus. ¶ Secūda ɔ°: quod quid ē vniᵘɔrij nō pōt ondi per quod gd alte riᵘɔrij. vt arguendo sic. esse diuisibile ⁊ esse indiui sibile sūt ɔria. ⁊ sil̄r bonum ⁊ malū sūt ɔria. sed esse diuisibile ē diffō mali. ergo esse idiuisibile ē diffō bo ni. hec ɔ° p3 tribᵘrōibus. Prima ē. q̄ in tali ꝓcessu ē petitio pͥncipij. eo q̄ in mino2i ꝓpōne accipit̄ qd̄ quid est. quod d3 ondi in ɔclusione. nā eque duᵐ ē q̄ esse diuisibile sit diffō mali sicut q̄ esse indiuisi/ bile sit diffō boni. Et subdit secūdā rōeȝ cōem ad pn̄s caᵐ ⁊ p̄cedens. quia ille ꝓcessus ē minᵘsuffici ens qui nō ɔcludit de necessitate vnitatē diffōis. sed neq̄ p ꝓcessum diuisiuū diffinitiuum aut sillo gisticū ɔcluditur de necessitate vnitas diffōnis. er go omnis tal̄ ꝓcessus est minᵘsufficiēs. mio2 p3 q2 p ꝓcessum diuisiuum aut sillogisticū pōt ɔcludi q̄ homo ē grāmaticᵘ ⁊ musicus. vbi p̄dicatio nō ē gd vnū sed plura. ¶ Tertia ɔ°: sicut tribᵘ modis p̄di ctis. v3. p acceptionem terminoꝝ ɔuertibilium in fo2ma sillogistica aut per viā diuisionis aut p diffi nitōem cōem diffōis nō pōt demōstrari quod gd est. neq̄ tribᵘ alijs modis potest demōstrari. Quo rum pͥmᵘ est. quod quid est p demr̄ationē ꝓp̄ gd n̄ pōt demonstrari. q2 demr̄atio ꝓpter quid d3 ꝓce dere ex prio2ibus ⁊ notio2ibus. sed nihil est prius aut notius de diffinito q̄̄ suum quod quid ē. ergo nō potest propter quid demr̄ari de eo cuius ē. zᵘ modus est. quod quid ē nō potest p inductionē on̄ di. q2 inductio solum ꝓcedit ex singularibus. vt si on̄dat aliquid de aliquo. non tamē on̄dit hoc ineē huic ī eo quod quid ē. 3ᵘmodus est. quod quid est nō potest on̄di demonstratione ad sensum. q2 qd̄ quid est. est obm̄ intellectus ⁊ nō sensus. g̃ qd̄ gd ē sensu aut digito aut tactu pcipi nō pōt. ⁊ p ɔn̄s qd̄ quid est non potest demr̄ari demonstratione ad sensum. ¶ Ex quibᵘoībᵘextra textuȝ infertur q̄ nullo predictoꝝ modoꝝ potest quod quid ē dm̄ō monstrari. p3 q2 ad demr̄andū aliquod p̄dicatū de aliquo subiecto d3 capi medium ordinatū ad illud p̄dicatum. sed in oībus p̄dictis capit̄ mediuȝ ordinatum ad hoc p̄dicatū. quod est h̄. orō ē diffō hᵘsubi. vel ad ɔcludēdū ipaȝ diffōeȝ tāq̄ qd̄cūq̄ predicatum. ⁊ nō sub rōe qua est quod quid est.

Tertio sciendum est q̄ in quinto ca° huius tractatus arist. adducit nouas rōes cōes ad probandum q̄ quod quid est nō pōt dm̄ō strari de eo cuius est in eo quod quid est. ⁊ itendit tres ɔclusiones. ¶ Quaꝝ pͥma tāgit vnā suppossi tionē que ē hec. scientē quid ē hō aut quodlib3 ali ud necesse ē scire q2 est. p3 q2 de eo quod nō ē nul lus potest scire quid ē. l3 de eo quod nō ē cōtingat scire gd significat rō vel diffō. exponēs significati onē noīs. vt ɔtingit scire quid sign ficat hoc nomē tragelaphᵘ vel ycoceruᵘ. sed quid ē tragelaphus impoē ē scire. q2 tragelaphus nō h3 eē. ¶ zᵈ ɔ°: est hec. quod quid ē nō pōt demr̄ari. Probat̄ tribᵘrō nibus. Prima rō est hec. impoē ē scire quid ē non scito q2 est. sed nō ē eadē notitia ipsius quid ē. ⁊ q2 ē. ergo cū q2 est on̄datur p demr̄ationē. seq̄t̄ q̄ qd̄ quid ē nō pōt on̄di per demr̄ationē. Secūda rō. to tū quod p demr̄ationē acquiritur ē q2 ē. ergo gd est n̄ pōt p demr̄ationē on̄di. ¶ Et si quis obijciat q2 eē siue q2 ē pertiet ad subāȝ siue ad qd̄ quid rei ergo demr̄ando q2 est demr̄atur aliquid pertinēs ad qd̄ quid ē rei. Rn̄det aristo. dicēs q̄ esse aut n̄ substātia ē nulla. i. eē siue q2 ē nō est de subā aut q ditate alicᵘrei. quod possȝ sic ꝓbari q2 si qd̄ quid ē ingredit̄ quiditatē rei vel ē genᵘ vel differētia/ nō dr̄a q2 dr̄a est prinᵐ distinctiuū eiᵘcᵘest dr̄a. esse āt nulliᵘest ꝓpͥum distinctiuū. sed magis pͥnᵐ ɔueni entie. nō est etiā genus q2 ens nulliᵘest genᵘ. ergo neq̄ esse siue q2 est. tenet ɔn̄a q2 eē ⁊ ens idē sunt. quod quidē ꝓbat aristo. p exēplū: q2 geometer ac cipit. i. supponit quid significat triangulus. sed de mōstrat q2 ē triāgulus. n̄ āt demōstrat gd ē triāgu lus. q2 si geometer demōstraret quid ē triangulᵘ. tūc per illā demr̄ationē scietur quid ē triangulus ⁊ tñ n̄ scietur q2 est triāgulus. quod ē cōtra suppo sitionē prius declarataȝ. Tertia ratio. diffiniētes per diffōneȝ quid noīs notificāt aliqual̄r quid est

lʒ nõ notificent quid rei. ⁊ tñ nõ simul notificãt qꝛ ē. ergo oñdēs qd ē ñ sil' oñdit siue manifestat qꝛ ē. minor p3 qꝛ si diffiniat᷑ circul⁹ diffõe qd nois dicē/do ꝙ circulus ē sꝫ ex c⁹ pũcto medio oēs lineere cte ad circũferētiã ducte sᷓt equales. p talē ħo dif fõnē scietur qd significat p nomē. ⁊ tñ nõ scietur qꝛ est. eo ꝙ cognita tali diffõe qd nois: adhuc ꝯtigit que rere ꝑpter quid ē circulus. qꝛ per talē diffõeʒ nõ ē sũpta cã sui eē. Sil'r ēt si diffiniat᷑ mõs ene⁹ dicen do ꝙ illud ē corp⁹ eneũ vsqꝫquaqꝫ diffusũ. scita ãt tali diffõe ꝯtigit adhuc q̄rere. vtꝝ talis mõs ene⁹ sit in reꝝ nã. sed hoc nõ ꝯtigeret si predcã diffõ ma nifestaret qꝛ ē. ergo nõ sil' oñdit᷑ vel manifestat᷑ qd ē ⁊ qꝛ ē. ¶ Tertia ꝯ°. quod quid ē aliq̃ mõ per dif/fõeʒ ē demr̃abile. p3 qꝛ quilibʒ diffiniēs per suam diffõeʒ intēdit demr̃are seu manifestare quid est res. aut quid significat nom̃. si ergo nulla diffõ oñ dat quid ē res. sed tm̃ oñdit quid significat᷑ p nom̃ sequit᷑ ꝙ diffõ nihil aliud ē qꝫ rõ vel orõ explicans illud qȯ significat᷑ p nomē. sʒ h̄ ē incõueniēs. qȯ p bat aristo. trib⁹ rationib⁹. Prima ē. si diff° nihil ali ud eēt qꝫ ratio dicēs quid significatur per nomē sequerent᷑ duo inconueniētia. s. ꝙ ñ substãtiaꝝ et etiã reꝝ q̄ non sũt eēt diff°. ꝯña p3. qꝛ nõ ens põt p aliquod nomē significari. sed cuiuslʒ nois põt esse rõ aliq̃ explicatiua illi⁹ qȯ per tale nomē significa tur siue illud fuerit in itellectu siue ex̃ intellectuʒ. Secũda rõ. qꝛ si diff°. sit idē p̄cise ꝙ orõ explicatia quid nois seq̄ret᷑ ꝙ oēs nr̄e locutiones ⁊ disputati ones eēnt diffinitiones. p3 ꝯña qꝛ cuilʒ orõni qꝫtũ cumqꝫ ꝓlixe potest aliqȯ nom̃ iponi corñdēs tali orõi q̄ erit declaratiua illi⁹ nois. seq̄ret ēt ꝙ yllias .i. poema homeri de bello troyano esset diff°. qȯ ē ridiculosũ. 3ᵃ ratio. nulla scia demr̃at quid nois. sed i qualʒ scia p̄supponit᷑ eo ꝙ significatuʒ nois ē ad placituʒ. sʒ iterdũ demr̃ant᷑ diffinitiones. vt in fra patebit: ergo diffinitiones ñ significant solũ no minis iterp̄tationē. ⁊ p ꝯñs diffinitiones declarãt seu manifestãt ip̄m qȯ quid ē. ¶ Coñr epilogat. manifestũ ē ex dictis ꝙ diff°. ⁊ sill's demr̃atiu⁹ non sũt idē. nec ē eiusdē ē diff°. ⁊ sillo⁹: ⁊ qȯ quid ē non ē p diffinitionē demr̃abile. neqꝫ p demr̃ationē aut diffinitionē nois simpl'r scire qȯ quid ē. Ex quib⁹ oīb⁹ p3 ꝙ qȯ quid ē non potest demr̃ari de eo c⁹ ē quid i eo qȯ quid ē. Extra textũ dr̃ ꝙ diffi°. quid rei sic a linconiēse diffinit᷑. ē oratio ꝯposita ex ser monib⁹ significantib⁹ res p̄dicabiles que sũt possi biles ex natura. ⁊ quaꝝ ordinatio ⁊ ꝯiũctio ē pos sibilis natura p modũ quo ordinant᷑ ⁊ coniũgũt᷑ in sermone diffinitiuo. ⁊ tali diffinitione nihil diffini tur nisi quod hʒ verum esse natura. vel salteʒ qȯ ē ens non ꝓhibitum. Sed diff°. quid nominis ab eo dem sic diffinitur. ē sermo compositus qui intēdit explicare rē p ptes ex qb⁹ ꝯpõit apd̄ itellcm̃ siue sit sit is ꝯpõ i nã siue ñ. ⁊ tal' diffõ ñ explicat qd sit res sed quid significat nomen. siue qd res significata ē ꝑm esse quod habet in intellectu. siue habeat esse i natura siue non.

Conclusio vñsalis. qȯ quid ē nõ põt d̄mõstrari de eo cuius ē i eo qȯ qd ē. Hec ꝯ°. satis p3 ex dictis.

Primo dubitatur. vtꝝ qȯ quid ē possit oñ di p sill'm dyaleticũ. ¶ Pro solõe supponit᷑ ꝙ 3⁹ tractatus in q̄ determinat aristo. ve ritatē eoꝝ que in p̄cedētib⁹ sũt disputata d̄ eo qȯ quid est continet duo capitula. In quoꝝ p̊ dat ge neralem modũ demõstrãdi ip̄m quod quid ē. ⁊ cõ tinet duas partes. In quaꝝ prima ꝯtinet duas cõ clusiones. ¶ Prima ē hec. speculandũ est quid eo rum que dicta sũt sit bene dictum. ⁊ quid nõ bene dictum. ⁊ cui⁹ sit diffõ. ⁊ vtrũ ipsius quod qd sit dif fõ demr̃atio aut sillogism⁹. ¶ Secũda ꝯ°. ideʒ est scire quid est. ⁊ scire causam questionis si ē. p3 qꝛ si ipi⁹ si est necessario ē aliqua causa. vel ergo illa cã est eadem cum ip̄o quid est. ⁊ sic habet᷑ intētũ. vel ē alia. ⁊ tunc vl' est demõstrabilis vel indemõstra/bilis. Si demr̃abilis. tunc ipius erit alia causa me dia per quam demõstrabitur in prima figura. cuʒ predicetur vl'r ⁊ affirmatie. ⁊ illa causa media erit quod quid est. ¶ Ex quibus ifert tria correlaria. Primũ ē. vnus modus demõstrandi quod quid ē talis est. s. ꝙ potest d̄monstrari per aliud quod qd est. qꝛ ꝑpoꝝ medium debet eē proprium. ¶ Se/cũdũ correlariũ. quod quid ē aliud est demr̃abile aliud indemõstrabile. ¶ Tertiũ correlarium. iste modus oñdendi quod quid ē nõ ē demr̃atiu⁹. sed sillogismus dyaleticus. Extra textũ ꝓbatur exē/plo q̃ũo vnum quod quid est potest per aliud de/mr̃ari. Nam virtutis duplex assignat᷑ diffõ. vna ē finalis. s. ꝙ virtus est habitus ꝓcedens ad beatitu dinem. alia est diffõ virtutis. scʒ ꝙ virtus est habi tus per rectam rationeʒ operans. ⁊ ista potest de monstrari per primam sic arguendo. omnis habi/tus procedens ad beatitudinem est per rectam ra tionem apparens. sed virtus ē hȯ. g̊ ⁊c̄.

Secundo dubitat᷑. vtrũ diffõ sit aliq̃ mõ p demonstrationem notificabilis ¶ Pro solutione supponēduʒ ē ꝙ in secũda pte

aristo. ondit q ipsi⁹ qd ē sit aliq mō demōstratio. nō q ipz possit demōstrari. sz qz pōt ex demonstratione tanq mediū elici. Et intendit tres ɔclusiones. ¶ Quaz pᵃ ē h. qnq scim⁹ qz ē ꝛ ignoram⁹ pp qd. aliū vo scim⁹ qz ē ꝛ pp qd. sz ipolē ē scire pp qd. ꝛ igrare qz ē. Silr aliqn scim⁹ qz ē. i. si ē. ꝛ igram⁹ qd ē. aliquādo vero simul cognoscim⁹ si ē ꝛ quid ē. sz impossibile ē scire qd ē ꝛ ignorare si ē. ¶ Scda conclusio. possibile ē scire si ē dupliciter. vno° scdm accidēs. ꝛ de hoc nō dat exēplū. Alio mō p aliud qd ē de qd qd ē ipsi⁹ rei. ꝛ de hoc ponit qttuor exēpla. Primū ē. possumus cognoscere tonitruuz esse per hoc q son⁹ nebularū ē. zᵐ exēplū. possum⁹ cognoscere eclipsim eē p hoc q puatio lumis ē. Tertiuz exēplū. possum⁹ cognoscere hoiez eē p hoc q aial ē. Quartū exēplū. possum⁹ cognoscere aiaz esse p hoc q mouēs seipsū ē. ¶ Tertia ɔ̊. qn si ē alicui⁹ scit p mediū accidētale. tūc ignorat ipsuz quid ē. pz. qz p mediū accidentale nō scitur si ē nisi secūdū accns. ergo tūc ignorat quid ē. tenet ɔntia. qz querere qd ē non hntes qz ē ꝛ si est: nihil est querere. ¶ Quarta conclusio. simul scim⁹ qd ē ꝛ ppter qd. Patet rōne ꝛ duob⁹ exēplis. Rōne sic. qz habētes qz ē facile est hēre quid ē. sz quid ē est ex causa ipsius qz ē. causa aūt ꝛ ppter quid idē sunt. g° scito qd ē simul scit ppter quid. Primū exēplū ē istud. quia scim⁹ lunā eclipsari ppter hoc q est priuatio luminis pueniēs ex iterpositiōe vmbre terre. ꝛ hoc est qd quid ē. zᵐ exēplū. si sciam⁹ tonitruū eē eo q est son⁹ fact⁹ in nubibus ppter extinctionē ignis i nube. tūc ibi ē idē quid ē ꝛ ppter quid: hoc exēplum dedit aristo. in forma sillogistica. ita q. c. i. minor extremitas sit nubes. ꝛ. a. i. maior extremitas sit tonitruū. b. vero idest mediū sit extinctio ignis. contingit eni demōstrare q in nube ē tonitruū p hoc q i nube ē extictio ignis. Ex quo videt aristoteles velle diffinitionē pdicati siue passionis eē mediū i demōstratione. qz diffintio tonitrui q ē pdicatū conclusionis capit ibi p me°. quid aūt de istis sit dicendum patebit i vltima qōne hui⁹ secundi.

Tertio Dubitat. vtruz p diffinitionē nullo mō ɔtigat demonstrari qd quid est. ¶ Pro solutione supponit q aristoteles i hoc z° capitulo ondit qualiter qd qd ē posset per diffinititionē demōstrari de eo cui⁹ ē. ꝛ ɔtinet sex cōclusiones. ¶ Quaz prima ē hec. diffinitio formalis denotat diffinitionē materialē de suo diffinito. Probat pmittendo talē suppositionē. s. q quarūdā diffinitionū ē altera cā. quarūdā aūt nō ē altera causa. sicut diffinitiones facte scdm spēm. i. diffinitiones formales nullū hēnt mediū neq causā q possint demōstrari. sz diffinitiones facte scdm materiam. i. diffinitiones mālēs possunt hēre mediū siue cām. ꝛ tūc formatur sic rō. quarūcūq ē aliq cā per se. illa pnt p illā causaz demōstrari. sz diffinitio mālis hēt cām. s. diffinitionē formalē. ergo pōt dmonstrari de suo diffinito p causam formalē. ¶ Scda ɔ°. diffinitiones qz nō ē alia cā sūt idemōstrabiles de suis diffinitis. sz diffinitiones quarū ē alia causa sūt de suo diffinito demonstrabiles. Pria pars pz. qz principia demonstrationis sūt indemōnstrabilia ꝛ de ipsis psupponit. qz ē. sz diffinitiones qrū nō est alia cā sunt principia demōstrationis. g° sūt indemōstrabiles. ꝛ de ipsis oz psupponere q vez ē eas ineē suo diffinito. sicut arismetic⁹ suppōit qd ē vnitas. ꝛ q verū ē diffinitionē vnitatis sibi couenire. Subdit tn̄ arist. q si alicui nō sint tales diffinitiones manifeste d diffinito n̄ debēnt demōstrari. sz tn̄ aliq leui rōne dyaletica pbari. Scda ps patuit i ɔclusione pcedenti. ¶ Subdit tn̄ aristoteles q lz tales diiffnitiones hntes alias cās sint demonstrabiles de suo diffinito. nō tn̄ demonstrant in eo qd qd ē. ¶ Tertia ɔ°. tāgit vnā diuisionē diffinitionis. ꝛ ē hec. diffinitionū quedā ē orō significatiua ipsi⁹ qd qd ē. Alia vo ē orō significatia ipsi⁹ qd significat nomē. ꝛ illa vocat diffinitio quid nois. Alia ē diffinitio q ē rō demōstrās ppter quid ē. ¶ 4ᵃ ɔ° tāgit duplicē drīaz iter duo pma mēbra pdicte diuisiōis. s. iter diffinitionē quid nois. ꝛ int diffinitionē quid rei. pᵃ drīa ē hec. qz cognita diffinitiōe qd rei sil cognoscit quid ē res. sz cognita difiniōe qd nois ɔtigit qrere iterū ppter quid res ē eo q p talē diffinitionē qd nois nō scit simplr qz res ē. sed tātū scdm accns. Scda drīa. qz diffinitio quid nominis solū ē vna ɔiūctiōe q vnitate erit vnū yllias. i. poema d hystoria troiana. sz diffinitio quid rei ē vna simplicit ondēs vnū de vno nō scdm accidēs: sz p se. ¶ Ex q ɔcludit duas diffinitiōes diffinitionis. Quaz pᵃ ē hec. Diffinitio ē orō significatiua ipsi⁹ qd quid ē. Scda diffinitio. Diffinitio ē orō demōstrās ppter quid ē. ¶ Quinta conclusio tangit duas drīas inter diffinitionem quid rei. ꝛ diffinitionem propter quid. Prima differētia est hec. qz diffinitio quid rei nō demonstrat ipsum qd quid ē sz diffinitio propter quid demōstrat ipsum quod quid ē. ꝛ est tota demonstratio sola positione differens. Secunda differentia est. qz lz diffinitio quid rei ꝛ diffinitio propter quid significet eandem rōnem. hoc est tn̄ secundum alium ꝛ alium modum: qz diffinitio propter quid est illa diffinitio que di

est ꝙ tonat ꝓpter qḋ extiguit̄ ignis in nube. ⁊ signi ficat illā rōnem ꝑ modū demōstrationis cōtinue. i. nō distincte ꝑ diuersas ꝓpositiōes eo ꝙ accipit cō tinue oēs terminos demōstrationis sine ordine et situ ipsoꝝ i ꝓpōne. Sꝫ diffinitio qd rei est illa diffi/ nitio que dicit ꝙ tonitruū est sonus ignis extincti in nubibus: ⁊ significat eandē rōnem ꝑ modū t̄mi .i. diffinitionis. ⁊ est solū cōclusio demōstrationis. ❡ Sexta conclusio colligit tres modos diffinitio nū diuersimode ad demōstrationē se habētium. ⁊ ē hec. diffinitio q̄ est i medio. i. sine medio q̄ scilicet nō hꝫ mediū siue causaꝫ ē oino indemōstrabilis. sꝫ ē pricipium demōstrationis. ⁊ illa ē diffinitio ꝓpt̄ quid dicēs. Alia ē diffinitio que dicit qd tantū. ⁊ il la ē demōstrabilis ⁊ ↄclusio demōstrationis. Alia est diffinitio dicens quid ⁊ ꝓpter quid. ⁊ illa est to ta demōstratio differens solū a tota demōstratio/ ne scd̄m positionē ⁊ ordinē terminoꝝ. ❡ Cōseq̄n ter epilogat dicens. manifestum est ex dictis qua liter ipsius quod qd est ē demonstratio. ⁊ quo mō nō. quorū qḋ quid ē pōt esse demonstratio ⁊ quoꝝ non. qꝛ illoꝝ qḋ quid est que habent causaꝫ pōt eē demonstratio. illoꝝ aūt que nō habēt causam nō pōt eē demonstratio. manifestū est etiam quot mo dis dr̄ diffinitio. qꝛ tantū quattuoꝛ modis dr̄. nam quedam est diffinitio qd nois. quedam vero quid rei. quedam dicens quid. quedā vero dicēs quid ⁊ ꝓpter quid simul. dcm̄ est vltra quo mō qḋ quid est demonstratur. s. inquātum significatur ꝑ dmō/ strationē solū significantē qd est. ⁊ etiā quo mō nō demonstrat̄. s. inquātū significat̄ ꝑ diffinitionem si gnificantē ꝓpter quid. ⁊ dcm̄ est quomō diffinitio se hꝫ diuersimode ad dmonstrationē. ⁊ quomodo contingit ꝙ eiusdem ē demonstratio ⁊ diffinitio: ⁊ quomō hoc nō contingit.

Ad rationes Ante oppositū. ❡ Ad pri mā dr̄ ꝙ ipsum quid ē po test demōstrari per ꝓpriā passioneꝫ demonstratio ne qꝛ ē et a posteriori. nō aūt dmōstratione ꝓpter quid ⁊ a priori. ❡ Ad secūdam conceditr̄ ꝙ quod qd est pōt demōstrari. sꝫ nō in eo qḋ qd est. ❡ Ad tertiam similiter dr̄ ꝙ qḋ quid ē vnius cōtrarij be ne pōt demonstrare quod quid est alterius contra rij. sed non in eo quod quid est.

4 Queritur Utrū per quodlibꝫ ge nus cāe possit fieri de/

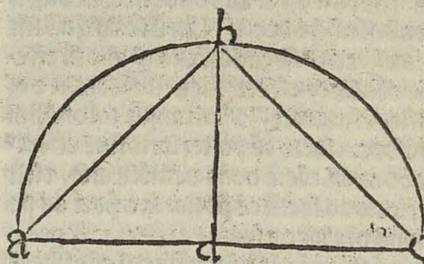
q mōstratio. ❡ Et arguitur ꝙ nō. quia omnis demonstratio ē ex primis. sed fi nis nō est primū. ergo per causam finalem nō pōt fieri demonstratio. ❡ Secūdo arguitur sic. mate ria nō est cognoscibilis: cum sit ens in pura poten tia. ergo nō potest esse ꝑncipiū demonstrationis. ❡ Tertio arguitur. ad esse cause nō sequitur esse effectus. ergo per causā nō ↄtigit demōstrare. An tecedens patet. qꝛ non sequitur. domificatoꝛ ē. er go domus est. ❡ In oppositū est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ in quarto tracta/ tu ostēdit aristoteles quo modo ꝓ pter qd siue causa se habeat ad demonstrationem ⁊ continet tria capitula. Quoꝝ primū in quo ostē dit quo modo per diuersa genera causarum pōt fieri demonstratio continet duas partes principa les. ⁊ intēdit duas conclusiones. ❡ Quarum pri ma tāgit sex suppositiones. Prima ē hec. scire opi namur cū causam cognoscim⁹. Scd̄a suppositio q̄tuoꝛ sunt cause. nam vna est q̄ ē quod qd erat esse scꝫ cā formalis. Alia vero est in quā nece est eē cū h̄ sit. i. cā material̄. Altera ē aūt q̄ aliqd primū mo uet. i. efficiēs. Altera vero cuius causat̄ finis. Ter tia suppō. oēs conclusiones demonstrationis dmō strātur ꝑ mediū qḋ ē causa. Quarta suppō. cā de bet eē talis ꝙ cū ipsa sit necesse ē effect⁹ eē. Qui ta suppositio. lꝫ in demonstratione solū capiat̄ vna cā. non tm̄ debet solū capi vna ꝓpositio sed due ad minus. Sexta suppositio. ille due ꝓpositiones de bent hēre vnū mediū sic dispositū ꝙ ex tali sit ne cesse seq conclusioneꝫ. ❡ Scd̄a ↄ̊. ꝑ qōlibet gen⁹ cause fit demonstratio. probatur iductiue d oib⁹ causis. ⁊ primo de cā materiali. de q̄ dat tale exem plū matheāticuꝫ. ois angulus q ↄtinet adeq̄te du as medietates duoꝝ rectoꝝ anguloꝝ est rectus. sꝫ angulus trianguli i semicirculo descript⁹ est huius modi. igit̄. De cā formali non dat exēplū. sꝫ dicit ꝙ ipsum quod qd est erat eē. i. cā formalis ē imediata ⁊ necessaria. i. mediū necessariū ad demonstrādū effectū. sꝫ de cā efficiēte dat tale exēplū vt ꝓpt̄ qd bellū medoꝝ factū est ↄ̄ athenięses. qꝛ athenięses i medos cōmiserunt. ⁊ sic demonstratio fit. oēs qui ↄmiserunt i medos debellati sunt a medis. sꝫ athe niēses ↄmiserunt in medos. g̊ debellati sunt a me dis. De cā finali dat duo exēpla. Primū ꝓpter qd ambulat qs post cenā vt san⁹ fiat. ⁊ sic formatur d monstratio. ois faciēs non emiere cibos iuxta os ventris vult sanus fieri. sꝫ ambulās post cenā facit non emiere cibos iuxta os vētris. g̊ ambulās post cenā vult san⁹ fieri. Scd̄ꝫ exēplū. ꝓpter qd vult sa nus fieri. Rn̄det̄ vt saluet hoc. s. indiuiduū. Et sub dit ꝙ si iste rationes ↄmittent̄ ita ꝙ d maiori extre mitate fiat mediū tc̄ vnaq̄q̄ rōnū apparebit ma gis eē ꝑ causam finalē. Subdit etiā dr̄iam int̄ cāꝫ

efficientē ꝛ finalē.q꞉ causa efficiēs ḡnatiōe p̄or est suo effectu.sed effectus cause finalis p̄us ḡnatiōe pducitur q̄ ipa causa finalis.

Secundo sciendū ē ꝙ in secūda pte hꝰ capituli intēdit aristo.qnqꝫ ꝯclusiones.Quaꝝ p̄ma est hec.Eadē ꝯclusio pōt demōstrari p plures cās.pꝫ duobꝰ exēplis.Primū.vt si queraṫ ꝓpter quid lumē transit per pellē lucerne pōt dupl'r rn̄deri.p̄ per cām mālem q꞉ lumē est diuisibile in pua corpora que pn̄t pertrāsire per poros lucerne qui sūt maiores partibusluminis.Et formatur sic demr̄atio.Oē diuisibile in pua corpa trāsit per poros lucerne largiores.sed lumē ē huiusmodi.ergo ꝛc̄.2º potest rn̄deri p causā finalem q꞉ causa finalis ꝓpter quā lumē trāsit per pellē lucerne ē.vt bn̄ficio luis de nocte ambulātes nō offēdamꝰ pedes.Secūdū exēplum.vt si q̄raṫ ꝓpter qd tonat.pōt rn̄deri p̄ per cām mālē.s.ꝙ tonat ꝑ extictionē ignis in nube.igne aūt extincto nec̄e ē siccire.i.fremitū facere siue tonari.Secundo pōt rn̄deri per causā finalē.dicūt eni pitbagorici ꝙ tonat cā minaꝝ vt.s.hi qui sūt i iferno timeāt. ❡ 2ᵃ ꝯ.º vt in pluribꝰ effectus naturales fiūt ex diuersis causis.q꞉ natura agit ꝓpter finē.ꝛ etiā in nālibus actionibus de necessitate reqriṫ mā. ❡ 3ᵃ ꝯ.º i nālibus ꝛ motibus dupl'r repitur necessitas.pꝫ d̄ lapide q de necessitate ferṫ sursū ꝛ deorsū. sed hoc nō ē ꝓpter eādē necessitatem.q꞉ forte necessitate cause fertur deorsū.necessitate aūt ipellentis fertur sursū. ❡ Quarta ꝯ.º ea que sūt ab itelligētia.i.ab intellectu p̄ctico cuiusmodi sūt artificialia bene fiūt ꝓpter finē.sed nō ex necessitate.pꝫ q꞉ neqꝫ domus neqꝫ effigies fiūt de necessitate. sūt tamē ꝓpter hoc.i.ꝓpter finē. ❡ 5ᵃ ꝯ.º illa que fiūt a fortuna dr̄nt ab his que fiūt a natura vel ab arte. q꞉ illa que sūt a natura vel ab arte semp fiūt propter aliquem bonū finem.sed illa que fiunt a fortuna nō fiūt propter aliquem finem.

Tertio Sciendū ꝙ circa hūc textum icidūt due difficultates.Quaꝝ p̄ᵃ ē.vtrū angulus triāguli in semicirculo descriptus sit rectus.Rn̄deṫ ꝙ sic.sicut patꝫ 3ᵒ euclidis. ❡ Pro cuius ꝓbatione premittunṫ q̄ttuor suppositiones. Quaꝝ p̄ma est hec.describaṫ semicirculus qui vocetur.a.b.c.cuiꝰ corda q̄ est dyameter circuli diuidaṫ p mediū in pūcto.d.qō quidem pūctuꝫ est centrū circ'li.sup q̄ centro erigaṫ linea ppendicularis que tāgat circūferētiā circuli in pūcto.b.ꝛ ab illo pūcto ducātur due linee recte ad duo pūcta que sūt.a.ꝛ.c.Secūda suppō ē.ex his omnibus lineis ꝯstituantur duo trianguli.quoꝝ vnꝰ vocetur.d.b.c.ꝛ alius.d.b.a.Tertia suppō:angulus istiꝰ circuli.d.c.b est medietas vnius anguli recti.pꝫ.q꞉ ois triāgulus habꝫ tres āgulos eq̄les duobus rectis. ergo triāgulus.d.c.b.hꝫ tres angulos eq̄les duobꝰ rectis.Sꝫ angulus triāguli.d.b.c.ē rectꝰ cū causeṫ a linea ppēdiculari.b.d.gº alij duo āguli dc̄i trianguli q̄ꝝ vnus est angulꝰ.d.c.ꝛ aliꝰ ē angulꝰ.d.b.in circūferētia semicirculi icidētes sūt eq̄les vni angulo recto.q꞉ isti duo āguli icidētes i circūferētia semicirculi sunt eq̄les iter se eo ꝙ linea ppendicularis.b.ꝛ linea.d.c.p q̄s ꝯstituunṫ dicti anguli sūt eq̄les.gº quilꝫ illoꝝ duoꝝ anguloꝝ i circūferētia semicirculi icidētiū ē medietas vniꝰ āguli recti.ꝛ p ꝯn̄s āgulꝰ triāguli semicirc'li est medietas vniꝰ anguli recti.4ᵃ suppō.āgulꝰ triāguli.d.b.a.est medietas vniꝰ āguli r̄cti.ꝓbaṫ sic p̄cedēs.Ex his formaṫ q̄dā rō.ois āgulꝰ ꝯtinēs adeq̄te duas medietates duoꝝ āgloꝝ rectoꝝ ē rectꝰ.sꝫ totaƚ āgulꝰ.a.b.c.cadēs in circūferētia semicirculi ꝯtinet adeq̄te duas medietates duorum angulorꝫ rectoꝝ.ergo totalis angulus cadēs in circūferētia semicirculi est rectus. ❡ Ut ista pateāt hic ponitur ista figura.

❡ Tertia difficꝰtas qualiter ē notū ꝙ p cām formalēꝫ possit fieri demonstratio. ❡ Rn̄detur ꝙ ex p̄habitis dupliciter est notū.primo.q꞉ ꝓbatū ē ꝙ diffinitio mālis p formalē pōt demōstrari.2º ē notū p p̄dictū exēplū datū de cā māli qō etiā ad cām formalem pōt ptinere.nā si in p̄dicto exēplo mathematico intelligaṫ aliqd demōstrari de toto p ptes: tunc illud exēplū ptinet ad cām mālē.eo ꝙ ptes ꝯparate ad totū hn̄t rōnē materie.vt dr̄ scd̄o p̄hicoꝝ.Si vō intelligatur ꝙ mediū dicte demonstratiōis pōt esse mediū duoꝝ rectorūꝫ sit rō dicēs qō qd ē recti anguli.tūc talis demōstratio reducitṫ ad causam formalē.eo ꝙ ipsum qō qd est hꝫ rōnē cause formalis.

Conclusio Responsalis.p quodlibet genus cause pōt fieri demonstra

tio. Hec cõclusio satis patet ex primo notabili.

Primo Dubitaẽ. vtrũ p eandẽ cãz possit demõstrari effect⁹ sub diuersis dr̃ijs tpuz. ℂ Pro solõne supponiẽ q aristo. i hͦ scdo ca. ondit quõ i diuersis reb⁹ fit dr̃atio p cãz diuersimode. scdõz q talis cã ẽ vł nõ ẽ cũ suo effectu. ⁊ cõtinet duas ptes. ℂ In pͣ pte itẽdit vnã cclõnẽ q̃ ẽ hec: i cãis q̃ simul sũt ⁊ nõ sũt cũ suis effectib⁹ sic se hñt cãe ad effect⁹ q cã i fieri demõstrat effectũ i fieri. ⁊ cã in eẽ demõstrat suũ effectũ i eẽ. cã ꝟo i fore vł in fuisse demõstrat effectũ suũ i fore vł i fuisse. Hãc cõclõnẽ pbat liconiẽsis rõne sic. qꝛ posita cã totali poniẽ effect⁹. iõ posita cã i fcõ eẽ poniẽ effect⁹ i facto eẽ. ⁊ posita cã i fieri poniẽ effect⁹ i fieri. Sz eadẽ cͦ. pbaẽ ab aristo. duob⁹ exẽplis. pmũ ẽ. si q̃raẽ pp gd fcũs ẽ defect⁹ lune. rñdeẽ q ẽ ppẽ hͦ q tr̃a fuit i medio. vł erit defect⁹ pp hoc q terra erit i medio. ⁊ ẽ defect⁹ pp illud qõ terra ẽ i medio. zᵐ exẽᵐ. si cristallũ sit aq̃ cdẽpsata pp totalẽ dfectũ caloris. ⁊ q̃raẽ pp gd facta ẽ cristallus. Rñdeẽ q pp illud q facta ẽ aqua condẽpsata ex totali defectu caloris. Silr rñdeẽ ad eandẽ qõnẽ interrogatam sub alijs differentijs temporũ. vt dictũ est in precedẽti exͦ.

Secundo Dubitaẽ. vtrũ i cãis q̃ nõ sunt silł cũ suis effectib⁹ sit idẽ modus dmõstrãdi. sicut i alijs. ℂ Pro solõne supponiẽ q in scda pte hui⁹ capłi itẽdit aristo. duas cclõnes. q̃rũ pma tãgit vnã qõnẽ q̃ ẽ hec. ℂ Utrũ i cãis q̃ nõ sũt simul cũ suis effectib⁹ sit eadẽ rõ. ita q aliorũ effectuũ sint alie cãe: sic q effect⁹ facti sit cã facta. ⁊ effect⁹ futuri sit cã futura. ℂ zͣ cͦ. tangit solõnẽ pdicte qõnis. ⁊ ẽ hec. a facto eẽ posterioris siue effect⁹ ad effectũ eẽ poris. i. cãe: ẽ bona demõstratio. ⁊ silr a fieri posterioris ad factũ eẽ poris. sz a pori ad posteri⁹ nõ ẽ bona dr̃aͦ. nec a facto eẽ i fieri. zᵃᵐ ptẽ pbat arist. s. q a facto eẽ cãe nõ seqẽ factũ eẽ effect⁹. qꝛ iter factũ eẽ cãe ⁊ iter factũ eẽ effect⁹ est adhuc mediũ. g i illo tpe medio verũ ẽ dicere cãm eẽ. ⁊ tñ falsũ ẽ dicere effectũ eẽ. añs pz. qꝛ duo facta eẽ nõ copulaẽ adinuicẽ. qõ pz. qꝛ duo pũcta nõ sũt adiuicẽ copulata. g neqꝫ duo fcã eẽ. tz cñã. qꝛ vtraqꝫ sũt idiuisibilia. zͦ. pbaẽ q ad fcũz eẽ cãe nõ seqẽ fieri effect⁹ qꝛ factũ eẽ cãe ẽ idiuisibile. g nõ põt cõtinuari ad aliqd fieri. tz cñã. qꝛ aliqd fieri ẽ diuisibile. patet etiã cñã p simile. qꝛ sicut se hz pũct⁹ ad lineã. ita se habet factum esse ad fieri. sed punctus non copulatur ad lineã. ergo nec factum esse ad fieri. maior patet. quia sicut in linea sunt infinita puncta. ita in eo quod fit sunt infinita facta esse. 3ͦ. probat duob⁹ exẽplis q ad factũ eẽ effect⁹ seqẽ fcm̃ eẽ cãe. pᵐ exᵐ qꝛ bene seqẽ. dom⁹ est fcã. gͦ. lapides sũt decisi: zᵐ exᵐ. qꝛ bene seqẽ. fundamẽtũ ẽ fcm̃. gͦ. necesse ẽ lapides eẽ decisas. ãbe cñtie patẽt. qꝛ ex opposito cõsequẽtis inferẽ oppositũ antecedentis. nã si lapides nõ sint decisi. nec fundamentum ẽ factum nec etiam domus est facta.

Tertio Dubitaẽ. vtrũ i hijs q̃ generãẽ circularił fiãt dr̃atiões circulares. ℂ Pro solõne supponiẽ q aristo. i hͦ tͦcio ca. itẽdit duas cclõnes. Quarũ pͣ ẽ hͦ. i hijs aũt q̃ gñanẽ circularił fit etiã dr̃atio circularis. dũ tñ sp arguaẽ a posteriori ad pus. q aũt aliq̃ generenẽ circularił pbat aristo. exẽͦ. qꝛ ex terra depluta fit vapor. ex vapore fit nubes. ex nube ꝟo pluuia generaẽ. ⁊ iterũ ẽt ex pluuia gñaẽ deplutio terre. ⁊ sic sẽp pcedẽdo. vt pri⁹. ⁊ i hijs cõtigit demõstrare circularił. vt sic dr̃aẽ q terra ẽ depluta p hoc q vapores sursũ eleuãẽ. ita ẽt eͦ. ℂ zͣ cͦ. i hijs q̃ sũt ł fiũt sẽp necce ẽ cape mediũ qõ sit vel fiat sp. ⁊ i hijs q̃ sũt vel fiũt frequẽter. oz cape mediũ qõ sit vel fiat frequẽter. zᵃᵐ ptẽ pbat aristo. exẽͦ. ⁊ rõne. exẽplo sic. nã q ois hõ mascul⁹ i maxillis sit barba t⁹ nõ accidit semp sz sic freq̃nter. iõ ad hͦ denotãduz oz cape mediũ vt freq̃nẽ. Rõe sic pbaẽ. qꝛ si mediũ eẽt vel fieret sẽp. oporteret talẽ rẽ eẽ vel fieri sẽp. qõ ẽ cͦ suppositũ. gͦ. i hijs q̃ sũt vel fiũt vt frequẽter oz capi meᵐ vt frequẽter. Cõsequẽter epilogat dicẽs q dictũ ẽ pus quõ qõ gd ẽ põt assignari in tmĩnis sillogisticis. qñ. s. ostẽsũz ẽ q̃liter singula genera cãrũ in oib⁹ differẽtijs rerũ debeãt capi pro medio demonstratiõis. Dictũ est insup q̃liter ipsius qõ gd est. est demonstratio vel diffinitio. vel non.

Ad rationes Ante oppᵐ. Ad pmã dr̃ q lz finis sit vltim⁹ i executiõe. est tñ pmus in intẽtiõe. ℂ Ad scdam gd sit dicẽdũ pz i pͦ phicorꝫ q. s. mã de se ẽ cog̃scibilis. p nũc tñ põt dici q lz dͦ se ñ sit cognoscibił. ẽ tñ cognoscibił i analogia ad formã. ℂ Ad 3ᵃᵐ iã patuit q̃ mõ ad eẽ cãe ad eẽ effect⁹ valz ⁊ nõ valz cñã. Et hͦ de qõne.

q **Ueritur** Utrũ ptes diffinitionis debeãt eẽ in plus q̃ꝫ diffinitũ. ℂ Et videẽ q nõ. qꝛ dicit aristo. septimo metaphͥce q deueniendũ est ad vltimas differẽtias quibus habitis tot erũt species quot erunt differentie. sed hoc nõ esset possibile si quelibet differẽtia esset in plus q̃ꝫ sua species. ergo nõ quelibet pars diffinitionis ẽ in plus q̃ꝫ diffinitũ. Secũdo sic. aristo. in eodem septimo dicit q nihil est in diffinitione alicuius q̃ꝫ genus ⁊ differentie. ⁊ q pore ẽ vnã diffinitiõez cstitui ex duob⁹ q̃rũ vnũ sit gen⁹ ⁊ aliud dr̃a. sed dr̃a nõ ẽ ex gen⁹. alio

In nō videret̄ esse diffusa ipi⁹ gn̄is per se. ḡ dr̄a cōuertit̄ cū spē. ℭ 3º sic. aristo. 7º methaphysice dicit sic ꝙ rō que ē ex dr̄ijs videt̄ eē spēi ꝛ act⁹. i. forme. ex quo ↄcludit ꝙ dr̄a corn̄det forme. modo cuilꝫ spēi ē ꝓpa forma que nulli alteri ↄuenit. ergo dr̄a vltima nō excedit spēm. ℭ In oppoᵐ tn̄ ē aristo.

Primo sciēdū ē ꝙ ꝓ declaratōe ꝭmiorꝫ ponitur cōiter talis distin⁹. Duplex ē dr̄a. quedā ē dr̄a circūloquēs. alia ē circūlocuta. et hoc sic declarat̄. qꝛ ꝭm aristo. 7º metha. forme essētiales rex nō sunt per se nobis note. sed manifestātur ꝑ aliqua accn̄tia q̄ sūt signa illi⁹ forme nō autē ꝑ accn̄tia ꝓpa illi⁹ spēi. qꝛ talia debent ꝑ diffōeꝫ dēmōstrari de spē. ideo forma spēi notificat̄ ꝑ aliq̄ accidētia cōia. ꝛ talia accn̄tia circūloquētia vocātur dr̄ie circumloquētes. que ꝑ tāto dn̄r dr̄ie substantiales. qꝛ ꝑducūtur ad declarādū formā substantialē. lꝫ sint cōiores spē. ille vero forme q̄ significātur ꝑ illas dr̄as circūloquentes dn̄r dr̄ie circūlocute. ℭ Sed ↄ istam distictōneꝫ ponūtur due ꝓpōnes. Prima ē. quelibꝫ dr̄a substātialis sumit̄ a forᵃ substātiali ꝛ ꝓpria illi⁹ spēi c⁹ ē dr̄a. Secūda ꝓpō. nulla dr̄a substantialis ē in plus q̄ꝫ species per ipam cōstituta qꝛ forma substantialis a qua sumit̄ tal' dr̄a ↄuertit̄ cū illa spē. Alr̄ tamē imaginat̄ linconiēsis. ꝑ c⁹ imaginatōe ponitur vna suppō. vna distinctio ꝛ vnū dcm̄. Suppō ē hec. qꝺl ibꝫ gen⁹ subalternuꝫ ꝗditatis ↄponitur aliquo mō ex pte sibi mālī ꝛ ex pte formali. Distinctio ē hec. cuiuslꝫ generis subalterni due sūt ꝑme diuisiones. quaꝝ ꝑma sumitur ex pte forme. ꝛ alia ex pte materie. vbi grā. posito ꝙ corpa celestia sint aīalia. tūc i aīali ex pte forme ei⁹ ↄueīret vna ꝑma diuiſio. qꝛ. s. diuideret̄ ꝑ rōale ꝛ irrōale. lꝫ aīali ex pte māe ei⁹ q̄ ē corpus ↄueīt vna alia diuiſio q̄. s. dideret̄ ꝑ mortale ꝛ imortale. ℭ Dcꝫ ē istō. dr̄ie formales ꝑus debēt i diffōe ordiari q̄ꝫ dr̄ie materiales sūpte ex parte māe. Patꝫ. qꝛ illō qꝺ ē eēntiali⁹ diffinito dꝫ ꝑordinari i sua diffōe. lꝫ dr̄ie sūpte ex pte forme sūt magis eēntiales diffinito. ergo ꝛc. 2ᵐ dcm̄. q̄libet ps diffōnis est i plus q̄ꝫ diffinitū. lꝫ totū aggregatū ↄuertat̄ cū diffinito. pꝫ ex⁹ qꝛ hō diffinit̄ ꝙ est aīal rōale mortale. ↄstat aūt ꝙ rōnale est i plus q̄ꝫ hō qꝛ ꝑ casū ↄueīt corpib⁹ celestib⁹. silr̄ mortale ē i plus q̄ꝫ hō. qꝛ ↄueīt etiā brutis. sed tn̄ illa tota orō de nullo est v̄ificabil' nisi de hoīe: iō tota diffō reddit̄ ↄuertibil' cū hoīe. Sꝫ contra illaꝫ opionē faciūt ille due ꝓpōnes. Pro solōe tn̄ phi dr̄ ꝙ tal' dr̄a eēntialis n̄ est noīata nisi per nomē coē sibi ꝛ alr̄i. ꝛ ideo dic̄ quamlibet pteꝫ diffinitionis esse i plus q̄ꝫ diffinitū.

Secundo sciēdū ꝙ qnt⁹ tractat⁹ i quo ari. docet venari qꝺ qd est ↄtinet. 5. caᵃ. pri⁹ᵐ docet modū venādi qꝺ qd est ꝑ viaꝫ ↄpōnis: ꝛ itēdit quinꝗꝫ ↄclōes. ℭ ꝑᵃ tangit itētū ꝛ ē hꝫ qualr̄ coḡscat̄ qꝺ qd est. ꝛ ꝓpt̄ qd accipiat̄ tāq̄ꝫ mediū i dr̄atōe. nūc dicēdū ē quō oꝫ venari ea que p̄dicant̄ i eo qꝺ qd ē. ℭ 2ᵃ ↄclusio tangit duas diuisiones. ꝑma ē hec. eoꝝ que p̄dicant̄ quedaꝫ sūt i pl⁹ q̄ꝫ illa i qb⁹ sūt. ꝛ q̄dā n̄. Dicunt̄ aūt illa eē i pl⁹ q̄ p̄dicat̄ vl̄r ō aliq̄ ꝛ n̄ solū ō illo lꝫ ēt ō alio. 2ᵃ diuiſio. eoꝝ q̄ sūt i pl⁹ q̄daꝫ sūt ex gen⁹ illorū qb⁹ i sūt. ꝛ q̄daꝫ n̄. ꝛ ō his duab⁹ diuisionibus dat aristo. vnuꝫ exēᵐ. qꝛ aliquid est qꝺ inest oī trinitati. sicut ēs iest oī trinitati. lꝫ n̄ solū trinitati. nec etiam iest tantuꝫ numero qui est gen⁹ trinitatis. ideo ēs ē ex gen⁹ trinitatis. sed ipar iest oī ternario sꝑ ꝛ vl̄r. ꝛ est i plus. qꝛ ↄuenit quinario. sed tamen non est extra genus ternarij. nihil enim qꝺ nō contineatur sub numero dicitur impar. ℭ Tertia cōclusio tangit tria documēta ad cognoscendum predicata que debēt ingredi quod quid est. Primum est. omnia predicata igrediētia quod quid est debēt esse i plus q̄ꝫ diffinitum nō tamen debent esse extra genus diffiniti. Secundum documentum. tot debent accipi predicata ꝙ totum aggregatum fiat cōuertibile cum diffinito. quia totum aggregatum ex ipsis debet significare essentiam diffiniti. ℭ Ex quibus infert tres diffinitiōes trinitatis. Prima est hec. ternarius est numerus impar vtrobiꝗꝫ primus. Secunda est. ternarius est numerus impar nō potens alio numero mensurari. Tertia ē. numerus ipar ex alijs numeris nō est cōpositus. Tertiū documētū. oīa p̄dicata igrediētia qꝺ qd est debent esse necessaria. patet. qꝛ debēt esse vl̄ia. mō vniuersalia sūt necīa. ℭ 4ᵃ ↄº licet q̄libet pars isti⁹ oratiōis numerus ipar vtrobiꝗꝫ primus sit in plus q̄ꝫ ternari⁹. tota tn̄ orō simul sumpta est diffinitio conuertibilis cū ternario. ꝑma ps patet. qꝛ illa particula numer⁹ ipar cōuenit cuilibet numero ipari. ꝛ vltima particula. s. vtrobiꝗꝫ ꝑmus conuenit duplici. i. binario. 2ᵃ pars pꝫ. qꝛ illud qꝺ predicat̄ de aliquo in eo qꝺ qd est. vl̄ ē genus. vel diffinitio eius. sed predicta oratio p̄dicat̄ de ternario in eo quod qd est. ꝛ nō est genus. ergo est diffinitio ei⁹. ꝑma pars minoris patet. qꝛ quecunꝗꝫ predicantur necessario de aliq̄ predicant̄ in eo qꝺ qd est. sed p̄dicta orō p̄dicatur necessario de numero. g⁹ p̄dicatur de eo i eo qꝺ qd est. 2ᵃ pars minoris pꝫ. qꝛ genus semp in plurib⁹ cōicat̄ spetieb⁹. mō p̄dicta orō cōuenit solum athomis. i. idiuiduis trinitatis: ergo non est genus trinitatis.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa huc textū icidūt due difficltates. Pria est. quot mōis aliquis numerus pōt dici pmus. Rn̄detur cū aristo. i textu ꝙ duobus modis. vno᷒ q₂ sola vnitate mensurat̄ ꝛ nō pōt numero mē surari. ꝛ sic ois numerus impar ē pmus. 2᷒ mō dicit̄ numerus eē primus q₂ nō cōponit̄ ex plurib᷒ numeris. ꝛ sic dualitas est numerus pmus. Et pōt addi 3᷒ modus. qn̄ .s. talis numerus nō ē ɔposit᷒ ex duab᷒ dualitatib᷒. ¶ 2ᵃ difficultas. vtrū ipar sit de diffinitiōe ternarij. Rn̄det̄ p distinctionē. q₂ aliqd pōt esse de diffinitione alicui᷒ dupl'r. vno᷒ tanq̄ differētia essētialis essentialiter cōstituēs spēm q̄ diffinit̄. ꝛ sic ipar nō est de diffinitione ternarij. q₂ nulla ppria passio alicuius supioris ē de diffinitiōe qditatiua sui inferioris. sed ipar est passio numeri. ergo ꝛc̄. Alio᷒ aliquid pōt esse de diffinitione alicuius per modum circūloquentis differentiā substantialē nobis innominatā. ꝛ sic impar bene ponit̄ in diffōne ternarij.

Conclusio Rn̄salis. quel₃ ps diffinitiōis est in plus q̄ diffinitū. dum tn̄ drie substātiali cōuertibili cū spetie diffinita nō sit ppriū nomē impositū. Hec ɔ᷒ patet ex dictis.

Primo Dubitat̄. vtrū p viā diuisionis possit inuestigari diffinitio. ¶ Pro solutione supponit̄ ꝙ in 2᷒ c. docet arist. venari qd̄ qd est p viā diuisionis. ꝛ cōtinet duas ptes. quarū prima cōtinet duas cōclusiōes. ¶ Prima ɔ᷒ tāgit tria documēta ad inuestigandū qd̄ qd est. pmū est si volumus diffinire aliquā spē₃ cōueniēs est vt diuidamus gen᷒ in suas spēs athomas. i. diuisibiles ꝛ specialissimas. sicut numerus diuidit̄ i trinitatē ꝛ dualitatē. ꝛ postea o₃ tētare. i. assignare diffinitiōes earū. vt diffinitiones recte linee. circuli. ꝛ recti anguli. Scōm documentū. diuiso generei suas species specialissimas si volum᷒ assignare diffinitiōes ipsarū oportet pmo videre cui᷒ generis sint. vtrū scilicet sint de genere quātitatis vl' q̄litatis. ꝛ postea p pricipia cōia speculari pprias passiōes earū. quia ex his passiōibus sūt manifesta q̄dā athoma. i. differētie idiuisibiles ex qb᷒ cōponūt̄ spēs. Illud. n. qd̄ est simplex sicut genus ꝛ differētia est pricipiū oiu₃ diffinitionū. Tertiū documētū. si faciliter volum᷒ cognoscere genus ꝛ differētias alicui᷒ tunc vtiles sūt diuisiones generū scōm differētias. ꝛ licet processus diuisiuus nō sit vtilis ad demonstrādum qd̄ qd est. tn̄ est vtilis ad colligēdū p̄dicata igredientia ipsum qd̄ qd est. ¶ Scd̄a cōclusio tāgit duo documēta de modo ordinandi illa p̄dicata. primū documētū est istud. differt p̄ponere pus posteriori. ꝛ posteri᷒ priori. vt refert dicere. aial mansuetū bipes. ꝛ bipes aial mansuetū. 2ᵐ documētum. nihil relinquēdū ē de his q̄ p̄dicātur in eo qd̄ qd est. Ad accipiēdū autē oia q̄ p̄dicant̄ in eo qd̄ qd est oportet diuidere genus nō sm̄ diuisionē alicui᷒ suoꝝ iferioꝝ. quia illa nō cōtinēt oia sua iferiora illi᷒ generis. vt ista diuisio. aialiū aliud totū pēnatū. aliud diuisum pēnis nō cōtinet omne aial: sed solū cōtinet omne aial pennatū. vocat̄. n. aial totū pēnatū qd̄ h₃ allas integras ꝛ cōtinuas. sicut vespetilio. Sed aial diuisum pēnis ē aial cui᷒ alle distingūtur per diuersas pēnas. sicut coruus. ideo aial debet diuidi sua pma diuisiōe. Uocatur autē diuisio pma alicui᷒ in qua₃ incidit quodlibet iferi᷒ illi᷒ diuisi. vt illa ē prima diuisio aialis in quā icidit omne aial. ꝛ illa ē prima diuisio piscis in quā incidit ois piscis. ꝛ illa etiā est prima diuisio auis in quā incidit ois auis. Ex qb᷒ cōcludit aristo. ꝙ si aliqs pcedat sic i diuidēdo ꝙ totū diuisū contineat̄ i partib᷒ diuisiōis. ex h̄ poterit cog̊scere ꝙ nihil ē relictū d̄ ptinētib᷒ ad diuisionē.

Secundo Dubitat̄. vtꝝ necesse sit diffiniētē₃ oia cognoscere. ¶ Pro solutiōe supponit̄ ꝙ aristo. i secūda pte hui᷒ capl'i remouet duos errores ꝛ irēdit tres cōcl'ones. ¶ Quaꝝ prima tāgit solutionē pmi erroris. dicebāt eni qdā ꝙ necesse erat diffiniētē ꝛ diuidentē oia scire. Qd̄ sic probabāt. q₂ nō est possibile cognoscere differētias alicuius rei nisi cognoscat̄ qd̄l₃. neq̄ etiā ē possibile cognoscere aliquid qd̄ differt ab alio nisi cognoscat̄ a quo nō differt. ꝛ a quo differt. ꝛ a quo ē alterū. ergo nō est possibile diffinire nisi cognoscat̄ quodlibet ens. ¶ Istu₃ errorē soluit tripl'r. primo dicit hoc esse falsum sc₃ ꝙ oēs differētie faciunt alterū. 2᷒ dicit ꝙ nō oportet cognoscere oēs differētias p q̄s aliqd ē alteꝝ ab alio. q₂ i idiuiduis eiusdē speciei multe sūt differētie q̄ nō faciūt differre secūdū substātiā neq̄ p se. 3᷒ dicit ꝙ ex quo p diuisionē accipimus oppositas differētias. scim᷒ ꝙ omne suppositū diuisi icidit hinc. i. sub vna differētia. aut idc. i. sub alia. scimus etiā determinate ꝙ spēs diffiniēda cōtinet̄ sub hac differētia. tūc nihil differt si sciamus vel nō sciamus que differētia p̄dicet̄ de alijs aut nō. q₂ siue sciamus siue nō si pcesserimus eo mō q̄ dictū ē hēmus oēm rōnē sb̄e. i. totalē diffinitionē spēi diffiniēde. ¶ 2ᵃ ɔ᷒ tāgit solutionē siue reprobationē secūdi erroris. Dixerūt. n. qdā ꝙ i diuisionib᷒ semp o₃ repetere. i. petere ꝙ qd̄l₃ suppositū diuisi cōtineat̄ sub altero mēbro diuisionis. Illū errorē excludit aristo. dicēs ꝙ nō ē necariū hoc petere. q₂ si illa diuisio fiat p imediata necesse ē oē

suppositū diuisi cōtineri sub mēbris diuisiōis. ¶ 3ᵃ. d.ᵒ d3 tres cōditōes ad debite cōstituēdū diffōne3 p viā diuisionis. Prima cōditio. q debēt capi sola p̄dicata q̄ p̄dicant in eo quod qd ē. Secūda cōditio. q talia p̄dicata sint debite ordinata ita q magis cōe p̄cedat & min' cōe sequat. Tertia cōditio. q nihil p̄termittat eo q̄ ptinēt ad qd quid ē. Ad saluādū p̄mā cōditionē o3 videre de pbleumate accnt3 & de pbleumate generis. S3 ad saluādū secūda3 cōditionē o3 q illō qd cōseq̄t ad alia sit p̄mū. & habito illo o3 videre que sūt sibi ppiquiora. & illa sūt p̄ora. s3 pp̄ter tertiā cōditōe3 o3 diuidere gen' p3 differētias cōtinētes oē suppositū diuisi. & sic accipiet oia que predicāt in quid de specie athoma cuius diffōnem querimus.

Tertio dubitat. vt₂ p viā resolōnis possit venari qd quid est. ¶ Pro solōne supponit q in 3ᵒ caᵒ docet aristo. inuestigare diffōnem p viā resolōnis. & cōtinet duas cōclōes p̄ncipales. Qua₂ p̄ma tāgit vnū documētū quod ē tale. si velim' p viam resolōnis aliqd diffinire o3 p̄ accipe aliq̄ que sint silia fm spē3. & videre si sit eis aliqd cōe. z.ᵒ o3 accipere alia q̄ sint diuersa ab illis p3 spēm. & videre si sit eis aliqd cōe quousq deueniam' ad vnā cōem rōem. & sic illa cōis rō ē diffō. si vo n̄ possit iueniri vna cōis rō. s3 tamē due vel p̄les. &c manifestū ē q tale diffiniēdū nō erit vnū s3 plura. qd declarat p vnū exēplum. si velim' scire qd ē magnaminitas: o3 videre ad aliquos magnanios. sic ad alcibiadē. i. herculē. ad achilē. & ad ayace3. isti eni fuerūt magnanimi. & eis cōe erat nō tolerare iuriā. q2 pp̄ter h̄ alcibiades dimicauit. achiles vo insaniit. & ayax seipm iterfec. cōiter o3 videre ad alios magnanios. vt ad alexādrū & socratē. & videre qd erat eis cōe. erat eni eis cōe indr̄nter se hr̄e ad prosperari & iprosperari. siue equanimiter se hr̄e i p̄sperris & i aduersis. postea o3 accipe illa duo. s. ipassibilitas circa fortunas. & nō tollerātia iiuria₂. & videre si sit eis aliq̄ cōis rō. & si sic. illa erit diffō magnanimitatis. si vo ipo₂ n̄ sit vna cōis rō. tūc erūt due spēs magnanimitatis. ¶ Scōa d.ᵒ tāgit tria correlaria. ¶ Primū ē. q ois diffō ē alic' vl'is. p3 q2 medicus n̄ diffinit qd ē sanū i hoc or̄o. sed vl'r diffinit sanū fm diuersas spēs ei'. sicut qd ē sanū in colericis. & quid ē sanum in fleumaticis. ¶ zᵐ correlariū. facili' est diffinire singulare seu minus vl'e q̄3 vl'e. p3 tripl'r. p̄ q2 o3 ascēdere a singularib' ad vl'ia. z.ᵒ q2 equiuocatōes magis latēt i vl'ib' q̄3 i athomis. i. in spēb' spāli̇ssimis. 3ᵒ. pbat q2 sicut in demr̄atōib' o3 accipe aliquid cē ex aliq̄ certo. sic ēt i diffōib' o3 accipe quod quid est ex aliquo certo. hoc aūt fit accipiēdo aliqd eo₂ q̄ singularit' dicunt. vt si volum' cognoscere sil'e nō accipiemus oē sil'e. i. sil'e i vl'i. s3 accipiemus sl'e i corpibus et figuris. sil'r accipim' acutū qd ē i voce. ¶ 3ᵐ corᵐ sicut n̄ cōtigit disputare per methaphoras. ita ēt n̄ cōtigit diffinire p methaphoras. sicut dicēdo p methaphoram q homo est arbor euersa cui' radices sunt capilli. &c.

Ad rōnes ante oppositum. patuerunt solutiones i p̄o notabili. Et hec de questione.

Queritur Vt₂ pluriū q̄ōnū possit esse idē mediū. Et vr̄ q nō: q2 vel ille q̄ōnes eēnt subordinate vel non. nō p̄mū. q2 media nō sūt subordiata. nō zᵐ q2 tūc q̄ōnes essēt total'r diuerse. & per cōñs n̄ possēt cōicare i medio. ¶ z.ᵒ sic. plures q̄ōnes p̄nt ōndi p idē mediū. g eadē qō potest ōndi per plura media. cōñs est falsū q2 dm̄rationes non augēturp media. ergo & añs. ¶ 3.ᵒ sic. mediū demr̄ationis o3 eē pprium. ergo pluriū q̄stionu3 non pōt esse idem medium. ¶ In oppᵐ ē aristo. 6

Primo sciēdū ē q aristo. in q̄rto caᵒ ostendit q̄uō o3 inuestigare pp̄ter qd. & itendit quatuor cōclusiones. ¶ Quarū p̄ma tangit vnū documētum ad iuestigandu3 pp̄ter quid quādo ipm ē vniuocū & noīatū & est istud: Si volumus scire pp̄ter quid. i. p̄mū subm̄ alic' passionis. o3 capere superi' siue gen' subm̄ illo₂ quib' inest ip̄a passio. & videre an illa passio insit cu lib3 iferiori illi' superioris sic tamē q nulli alteri. & tunc illō superi' erit p̄mū subm̄ illi' passiōis. vt data aliqua passione aīalis cuiusmodi ē sōn' aut vigilia. si volum' scire q aīal sit ei' pp̄ter qd o3 videre si isit oi animali. vt oi aui & oi equo & oi boi. & sic de alijs. & si sic. aīal erit ei' p̄mū subm̄. ¶ Secūda d.ᵒ tangit vnū documētū ad inueniēdū pp̄ter qd q̄n ip3 ē innoīatū. & ē istud. si sit aliquod cōe inoīatū quod isit aliquib' vel plurib' o3 videre q̄ necessario cōsequūtur illud cōe. & tūc illud cōe erit pp̄ter qd illo₂: vt ad hr̄e cornua sequūtur duo. s. habere dētes vtrobiq videl3 in supiori mādibula. & habere duos vētres pp̄ter necessitatē ruminatōis. ideo illud commune quod ē aīal habēs cornua ē medium dicēs pp̄ter quid ille passiones insūt illis plurib' aīalib'. ¶ Tertia d.ᵒ tāgit vnū documētū ad iuestigandū pp̄ter qd in analogis. & est istud. si aliqua passio insit analogice pluribus o3 capere p medio aliquod cōe analogū quod dicat pp̄ter quid talis passio i·

est illis pluribus.vt sepion spina ꝛ os ↄueniūt in
aliquo cōi analogo qđ ē eē fūdamtū corpis stabi
limetū carnis. vñ illud qđ vocat̄ os i aīali gressibi
li vocatur spina in pisce.ꝛ illud idē dr̄ sepion i ma
lasse.ꝛ in quibusdā alijs ꝯmib⁹.Est āt malasse aīal
molle carnis c⁹ creatio ē ex carthilagine.¶ 4ᵃ ↄ°.
pluriū qōum ꝓpositaꝝ pōt eē idē mediuꝫ. p3 q2 q̄
daꝫ sūt q̄ hn̄t idē mediū gn̄e: vt echō yris ꝛ ydolū.
oīa.n.fiūt ꝓpter repcussionē.s3 tñ ille repcussiōes
differūt spē q2 son⁹ echō causat̄ ex repcussione ae
ris moti a corpe sonāte ad aliquod corp⁹ ↄcauū.s3
yris causatur ex repcussiōe radioꝝ solariū ad va
pores humidos.ydolū ꝯo apparet i speculo ꝓpter
h̄ ꝙ imutatio medij repcutit̄ ad speculuꝫ.Alia ꝯo
sūt ꝓbleumata quoꝝ media adiuicē sūt subordia
ta.vt si querat̄ ꝓpter qđ iundat nylus magis i fine
m̄sis.r̄ndet̄ ꝙ hoc ē ꝑꝑ ꝙ finis mēsis ē magis plu
uialis.ꝛ si vltra querat̄ ꝑꝑ quid finis mēsis ē ꝯnior
ꝛ magis pluuialis.r̄ndet̄ ꝙ hoc ē ꝑꝑ h̄ ꝙ luna d̄fic̄
que h3 dominiū super humores.ꝛ iō deficiēte lu
mine eius magis commouentur vapores.ex qui
bus pluuia causatur.

Secundo sciēduꝫ ē ꝙ in 5°.ca°.ↄpleto s̄mo
ne d̄ diffōe ōndit ꝙ vni⁹ d̄mr̄ati
per se ꝛ nō s3 accn̄s est vna cā ꝛ mediū demr̄atiᵐ.
ꝛ s̄m h̄ sūt due ptes in h̄c°. In p̄ma intēdit qnq3 cō
clusiōes. In qꝝ p̄ma tāgit vnā qōnē ꝛ est hec. vtꝝ
cā ꝛ causatū sint sil'.ita ꝙ sicut ad eē cause seq̄t̄ eē
effect⁹.ita eᷓ.s.vtrum ad eē effect⁹ seq̄t̄ eē cause:
Hanc qōnē declarat arist. duob⁹ exēplis. Primū
ē.vtrū sicut ad arboreꝫ habere lata folia sequit̄ fo
lia arboris fluere.i.cadere.ita ēt eᷓ sequat̄.zᵐ exē
plum.vtrū ad defectū lune seq̄t̄ int̄positio t̄re. sic
ad interpōnē terre sequit̄ defectus lune.¶ zᵃ ↄ°.
si vnius causati nō sit nisi vna cā:tūc cā ꝛ causatuꝫ
sil' sūt.p3 duabus rōibus. Prima ē. cuiuslib3 cau
sati ē aliqua causa.vel ḡ posito cāto ponit̄ illa cau
sa.ꝛ tūc habet̄ intētum.vel nō ponit̄ illa cā. ꝛ tc̄ ne
cesse ē ꝙ ponat̄ alia. ꝛ tc̄ illius causati erit alia cā.
Scđa rō.cā ꝛ cātū ꝑ se inuicē demr̄ant̄.ergo sil' s̄t.
aūs p3 ꝑ duas demr̄ationes. Prima ē h̄.oē hn̄s la
tū foliū fluit folio.vitis h3 latum foliuꝫ.ergo vitis
fluit folio.ꝛ in ista demōstrat̄ effect⁹ ꝑ suā cāꝫ. Se
cūda demr̄atio.oē fluens folio h3 latū foliū. vitis
fluit folio.ergo vitis h3 latū foliū. ista ē demōstra
tio cause ꝑ effectū.¶ 3ᵃ ↄ°.cā est p̄or eo cuius ē cā.
p3 q2 nō ↄtingit idē esse p̄us ꝛ posterius.ergo cū
iterpō t̄re sit cā eclipsis.sequit̄ ꝙ eclipsis nō pōt
eē cā int̄pōnis.ꝙ aūt interpō sit cā eclipsis p3.q2 i
diffōe eclipsis ponit̄ iterpō ꝛ nō eᷓ.¶ 4ᵃ ↄ.si vni
us causati sint plures cause l3 ex ea sequatur effe
ctus:nō tamē eᷓ. Hanc ↄclusionē declarat aristo
teles in litteris.sed sic pōt d̄clarari in terminis.nā
eē vitupabile ↄuenit audaci ꝓpter excessum.ꝛ ti
mido propter defectū.ideo istius ↄclusionis aliq̄d
est vituperabile sunt duo media causalia.s.vel q2
ip̄m est audax.vel q2 ip̄m est timidū.ꝛ ex qualib3
earum seorsū cōtigit iferre effectū.vt bene sequit̄
iste est audax.ergo est vituperabilis.ꝛ etiā iste ē ti
midus.ergo est vituperabilis.non tñ sequit̄ eᷓ.vt
nō sequitur.iste est vituperabilis.ergo ē audax vl'
timidus seorsum. l3 bene sequatur vtrumq3 sub
disiunctione.ideo ad positionem talis effect⁹ ñ se
quitur positio cuiuslibet cause seorsum. ¶ Qui
ta ↄclusio.ad causam vl'em semꝑ sequitur effect⁹
vniuersalis tali cause ꝓportionatus. patet q2 me
dium debet esse equale ꝛ conuertibile cum effcū:
patet etiam per duas demonstrationes. Prima ē
Ois arbor habens humidum ↄdēpsatum facilius
desiccabile fluit folio. sed oīs arbor hn̄s lata folia
est huiusmodi.ergo ꝛc̄.Secūda demōstratio ꝓce
dit ab effectu ad causā. vt oē fluēs folio habet hu
midum ↄdēpsatū facilius desiccabile.s3 oīs arbor
habens lata folia fluit folio.ergo oīs arbor hn̄s la
ta folia habet humidum condempsatum.

Tertio sciendū est ꝙ in secunda parte mo
uet aristo. vnā aliā questionem.ꝛ in
tendit sex ↄclusiones.¶ Quarum p̄ma tāgit vnā
questionē cum sol'one huius.Questio ē hec. vtrū
vnius ꝛ eiusdē effectus possint esse diuerse cause
Ad quaꝫ r̄ndet aristoteles dicens ꝙ vnius effect⁹
ē tm̄ vna causa per se q2 ratio vltimi termini.i.sub
iecti est medium siue cā.modo vnius rei est vnica
ratio.sed vnius effectus possunt esse plures cause
per accidens.¶ Secunda ↄ°. quādo effectus h3
tātum vnā causam per se tūc ip̄a debet eē propor
tionata effectui.ita ꝙ si effect⁹ sit vnus genere me
dium erit vnum genere.ꝛ si effectus sit analogum
medium erit analoguꝫ. P3 duobus exēplis. Pri
mum est.q2 ꝓportionabiliter ↄmutari cōuenit nu
meris.ꝛ lineis s̄m analogiam.ideo medium ē ana
logum.zᵐ exemplū.similitudo analogice conue/
nit numeris figuris ꝛ coloribus.ꝛ ideo mediuꝫ est
analogum.¶ Tertia ↄclusio.passio potest d̄mō
strari de duplici subiecto.de vno tanq3 de primo
subiecto.ꝛ de subiecto non primo.si de subiecto p̊
demonstretur tunc debet demonstrari de vno tā/
q3 de primo subiecto.si d̄monstretur de subiecto
non primo tunc debet capi ratio primi termini:
idest maioris pro medio.¶ Quarta ↄclusio.eadē

passio pōt d̄mrari de diuersis subiectis p diuersa media. licet demonstret de aliquo cōmuni ad illa plura subiecta per idē mediū ɔmune. pbat p duo exēpla. p̄mū est. si illa passio que est habere tres angulos extrisecos demonstret de aliquo ɔmuni ad triangulū ⁊ quadrangulū per vnā rōnem ɔmunē: quāuis tamen de triangulo ⁊ quadrangulo d̄mōstret illa passio per diuersas rōnes spāles. 2^m exēplū. hec passio que est folio fluere primo d̄mōstratur de aliquo coi ad vitez ⁊ ad ficū ⁊ ad alias arbores hn̄tes lata folia. ⁊ hoc per aliqd cōmune me^m quod est humidū cōdempsatū i cōtactu folij ad ramū. ⁊ illd mediū est rō p̄mi termi. idest maioris extremitatis. nam ⁊ si queratur. qd est folio fluere. respondet q est humidū i cōtactu folij ad ramuz cōdempsari. ¶ Quita ɔclusio est hec. vnius effectus possunt esse plures cause. patet. q2 esse longe vite demonstrat iesse quadrupedibus aialibus p illud mediū qd est nō habere colerā. sed d̄ volatilibus demonstratur per illud medium quod est esse siccū. ¶ Sexta cōclusio. si mediū ppriū per quod cōuenit aliqua passio aliquibus pluribus nō sit nobis stati manifestū. tunc per plura media oportet demonstrare illā passionez ita q pcedendo capiatur me^m ppinqⁱ subiecto de quo q̄rimᵘ passionē ⁊ sic sp ascēdēdo a medijs minᵘ vlibᵘ ad media magis vlia quousq̧ d̄ueniamᵘ ad aliquod cōe ɔuertibile cū ipsa passiōe. Consequenter aristoteles epilogat oia p̄us determinata.

Conclusio Responsalis. pluriū questionū. idest conclusionū dubitabiliū pōt eē idē me^m. Hec cōclō satis p3 ex dictis

Primo dubitat. vtrū sit necesse demonstratorē d̄termiare d̄ habitu p̄ncipioꝝ. ¶ Pro solutione supponitur q iste ē sextᵘ ⁊ vltimus tractatᵘ huius scōi libri i quo aristoteles ostendit qualr̄ p̄n^a sunt nobis nota. ⁊ cōtinet duas partes. In quarū p̄ma tāgit tres ɔclōnes. ¶ Prima ɔclusio cōtinet duas suppōnes. prima suppō est. dicendū est de pricipijs qs sit habitus illoꝝ. ⁊ h̄ primo dubitatiue. ¶ Secūda suppositio est hec. impossibile est non cognoscentem prima principia aliquid scire per demonstrationem. ¶ Secunda conclusio tangit tres questiones. prima est hec. vtrum p̄ncipiorum immediatoꝝ sit eadem cognitio cū conclusiōe vel non. 2^a questio. vtruz omniū p̄ncipiorū immediatoꝝ sit scia. vel nulloꝝ. vel aliquoꝝ sit scientia. ⁊ alioꝝ sit aliquis alius habitus. Tertia questio. vtrū hitᵘ principioꝝ fiant in nobis de nouo. ita q in nobis prius nō fuerint. vel si fuerint in nobis ⁊ latuerint nos. ¶ Tertia ɔclusio tāgit duo argumenta ad vtrāq̧ partē tertie questionis. primū argumentū pbat q sit icōueniēs talʼ habitus fuisse i nobis ⁊ latuisse nos. q2 incōueniens est certissimas cognitiones p d̄monstrationem acquisitas esse in nobis ⁊ latuisse nos. ergo etiam est inconueniens q habitus principioꝝ qui sunt certiores sint in nobis et lateant nos. Scōm argumtum pbat q habitᵘ principioꝝ non possit in nobis de nouo acquiri. ⁊ hoc sic. q2 omnis illa cognitio que pōt in nobis de nouo acquiri fit ex p̄eexn̄ti cognitione. sed cognitio principioꝝ non potest fieri ex p̄eexn̄ti cognitione. cū sint prima prin^a et immediata. ergo habitus p̄ncipioꝝ non fit in nob̄ d̄ nouo. Ex prima ratione infert aristo. q manifestuz est q non est possibile nos habere habitus principiorum. et q lateant nos. Et ex secūda rōe infert manifestū eē q non est possibile ignorātes ipa p̄n^a d̄ nouo acquirere habitū ipsoꝝ principioꝝ.

Secundo dubitat. vtꝝ habitus principiorū sit in nobis de nouo acquisibilis. Pro solutione supponitur q aristo. in 3^a parte hᵘ tractatᵘ soluit tertiam questionez prius motam. et itendit qnq̧ conclusiōes. ¶ P^a ɔclusio tangit duas suppōnes. p^a suppō est hec. necesse est acquirentes cognitionē p̄ncipioꝝ habere quandaz potentiam cuiᵘ tamen cognitio n̄ est honorabilior neq̧ certior cognitōe p̄ncipioꝝ. ⁊ ista p^o videt ieē oibᵘ aialibᵘ. p3. q2 oia aialia hn̄t q̄dā potētiā nālez indicatiuā quā vocamᵘ sēsum. Scōa suppō tāgit tres diuisiones aialiū. prima est. l3 oia aialia habeāt sēsū. aliq tamē habēt mēsionē. i. memoriā sēsibilis i eiᵘ absētia. alia aūt n̄. illa autē igbus n̄ est memoria n̄ habēt cognitōez sēsibilis nisi quādo actu sentiūt sēsibile. Scōa diuisio. aialium igbus ē memoria quedā hn̄t rōcinatōez. ⁊ quedā n̄. Tertia disio. aialiuz hn̄tiū rōcinatōem. quedaz hn̄t experimētū ⁊ qdā n̄. ¶ 3^a ɔ. tāgit mōz gn̄atōis hitᵘ p̄ncipioꝝ. ⁊ ē h̄. ex sēsu fit mēoria. ex mēoria āt m̄ltotiēs fcā fit expimētū: p3. q2 m̄lte mēorie hn̄t vnū expimētuz nuᵒ. ex expimēto āt fit vnū vl̄e p̄ m̄lta gescēs i aia acceptū ex oibᵘ singl̄aribᵘ. ⁊ illd idez ē p̄n^m artis ⁊ scie. q2 si sit circa gn̄atōz ⁊ factōz agibiliū ⁊ factibiliū. tc ē p̄n^m artis. si vo fiat circa eē specl̄abiliū: tc ē p̄n^m scie. 3^a 5. corre^a ē h̄. q hitᵘ p̄ncipioꝝ n̄ sūt nob̄ d̄ termiati. i. inati. neq̧ gn̄ant i nob̄ ex hitibᵘ notioribus s3 ex sēsu. pbat ari. p sil̄e. q2 sic i euersione machine. i. pugne vno stāte stat alr̄. ⁊ postea alr̄ q̄usq̧ tot aggregēt q ex ipsis fiat vnū p̄n^m pugne. silr̄ ex memoria vniᵘ singularis. ⁊ ex mēoria alteriᵘ fit ex

perimētū. ꝛ ex experimēto fit vl'e quod ē p̄n^m artis ꝛ scie. ¶ Quarta ꝯ°. per sēsum pōt accipi vl'e. pz. qꝛ dū anima stat in ꝯsideratōe multoꝝ idr̄ntiuz in vno cōi. tūc in aīa fit vnū vl'e. .deo licet sētire sit rei. s. singularis. tamen sēsus. idest aptitudo ad sentiendū est rei vl'is. vt hominis. ꝛ nō callie hominis. z°. pbat a signo. qꝛ ex singularibus indicam⁹ vnū vl'e quousq; veniam⁹ ad vl'e im partibile. i. ad p̄^m vniuersale. vt ex cognitiōe hui⁹ animalis venim⁹ ad cognitōem animalis in cōi. ¶ Quita ꝯcl'o necesse est cognoscere p̄ma principia ex iductione. Patet qꝛ sēsus facit vl'e per iductioné.

Tertio Dubitat̄. vtrū habitus principiorū sit itellect⁹. Pro responsione supponit̄ ꝙ aristo. i vltima pte hui⁹ tractat⁹ soluit p̄mam ꝛ scđam questiones pri⁹ motas ponēdo talē cōclusionē. habit⁹ p̄ncipioꝝ est itellectus. patz. qꝛ habit⁹ p̄ncipioꝝ nō est sciētia. ergo habit⁹ p̄ncipioꝝ ē itellectus. ꝯñtiaz pbat ponēdo vnā diuisionē habituū potētie itellectiue. qꝛ qdaz sūt habit⁹ q semper circa veꝝ sūt: vt itellect⁹ ꝛ scia. Alij sūt habit⁹ q sūt indifferēter cira veꝝ ꝛ falsū. vt opio ꝛ rō. idest suspitio: añs pbat q̄ttuoꝛ rationib⁹. s. ꝙ habit⁹ p̄ncipiorum nō sit scia. Pria rō est h̄. p̄ncipia demōstrationuz sūt notiora ꝛ certiora ꝯclusionib⁹. ergo bitus p̄ncipioꝝ erit notior ꝛ certioꝛ bitu ꝯclusionis q vocat̄ scia. ꝛ per ꝯñs habit⁹ pricipioꝝ n̄ est scia. Scđa rō. ois scia acq̄rit̄ cū rōne. supple demōstratiua. sz habit⁹ p̄ncipioꝝ non acq̄rit̄ cū rōne. ergo habitus p̄ncipioꝝ nō est scia. Tertia rō. habit⁹ p̄ncipiorum ē verioꝛ. i. certioꝛ q̄ȝ sciētia. sz habit⁹ certissimus itellectus ē ille habitus q vocat̄ itellectus. ergo habitus principioꝝ est itellectus ꝛ n̄ sciētia. Quarta rō. prin^m scie n̄ est scia. sed habitus p̄ncipioꝝ est p̄ncipiū scie. ergo habit⁹ p̄ncipioꝝ n̄ est scientia. maioꝛ pz. qꝛ p̄ncipiū demōstrationis n̄ est demonstratio. ergo neq; principiū sciētie ē sciētia. ¶ Ex quibus ifert duo correlaria. quoꝝ primū est. cū null⁹ sit ali⁹ habit⁹ cognoscitiu⁹ semper veri a scia q̄ȝ intellect⁹. relinq̄t̄ ergo ꝙ habitus principioꝝ est itellectus. z^m correlariū. scientia huius libri simpl'r se habet ad cognitionē omniū reꝝ.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primaz dr̄ ꝙ lz pluriū q̄stionū idest conclusionū demonstrabiliū possit idē mediuz eē in gn̄e. tamē illaꝝ sunt plura media specie diuersa ꝛ ēt adiuicem subordinata. ¶ Ad scđam conceditur añs ꝛ negat̄ ꝯñā. ꝛ ad pbationē respondet̄ ꝙ sic vni⁹ effect⁹ sunt plures cause. ꝛ vni⁹ cause sūt plures effectus ꝛ q̄liber pōt capi p medio ēt eadē cōclusio pōt dr̄ari per diuersa media. ꝛ per idē me^m possūt demōstrari pl'es ꝯclusiones. ¶ Ad t̄tiā dr̄ ꝙ mediū demōstratiōis ē duplex. quoddā est adequatū ꝛ vltimatū. ꝛ tale est vnū tantū. ꝛ de illo loq̄t̄ ari. cū dicit ꝙ demōstratōes nō augent̄ p media. aliō ē mediū nō adequatū nec totale sz rātū partiale. ꝛ tale nō est pprū. immo eiusdē ꝯclusionis pnt esse plura media ptialia. ergo ꝛc̄.

Queritur q Utrū diffinitio subiecti sit mediū demonstrationis. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ mediū demonstratōis potissime debet esse vā pōne mediū. ita scz ꝙ sit prius vna extremitate. ꝛ posterius alia. sed diffinitio subiecti ē prioꝛ vtraq; extrēitate. ergo nō ē mediū demōstratōis potissime. z°. sic. dicit aristo. in p̄mo capitulo q̄nti tractat⁹ ꝙ rō primi termini ē mediū d̄monstratiōis. ergo diffinitio subiecti n̄ erit mediū sz diffinitio passiōis. tenet ꝯñā. qꝛ passio ē primus terminus cuz sit maioꝛ extremitas. ¶ Tertio sic. diffō subi se habz ad passionē in gn̄e cause efficientis. diffō vero passiōis se hz tanq̄ȝ cā formal' ad passionē. mō potioꝛ est demōstratio q̄ fit p cām formalem. g̊ diffinitio passionis erit mediū d̄mōstrationis potissime. ¶ In oppositū arguit̄ per aris. i vltimo. c. q̄nti tractat⁹ vbi dic̄ ꝙ rō vltimi t̄mini ē mediū d̄monstrationis potissime. sz vltimus t̄min⁹ ē subm̄ cū sit mioꝛ extremitas. ergo diffō subi ē mediū.

Primo Sciēdū ē ꝙ p intellectu quesiti ponitur talis distinctio. duplex est demonstratio pp q̄d. quedā ē demonstratio ppter q̄d non potissima i qua. s. demōstratur ppria passio d̄ subiecto per diffinitionem ipsius passionis. ꝛ in tali diffō subiecti nō est mediū. sz diffō passionis. qđ pbat̄ p aristo. loco p̄allegato in z°. articulo vbi dic̄ ꝙ pōt esse manifestū ꝙ. a. sit i. c. idest ꝙ tonitruuz sit i nube. sed adhuc ꝯtingit querere ppt̄ q̄d. illō āt ppt̄ q̄d erit rō alterius t̄mini. vt i his que sūt ipsi⁹ .a. idest erit diffō ipsi⁹. a. mō. a. ē p̄dicatū. ergo diffinitio p̄dicati erit me^m pp qō ad dr̄andū illō p̄dicatū d̄ subō. ꝛ ꝯfirmat̄ p eūdē ibidē dicētē ꝙ si dr̄aret̄ tonitruū esse i nube ita ꝙ nubes sit subm̄. ꝛ tōitruū p̄dicatū ꝯcl'onis dr̄ande. ꝛ accipiat̄ p medio illa ōrō q̄ ē extictio ignis in nube. tūc accipit̄ illud me^m dicēs propter q̄d. ꝛ tn̄ illa ōrō est rō ipi⁹ primi t̄mi. i maioris extrēitatis siue p̄dicati ꝯcl'ois. diffō p̄dicati seu passiōis ē me^m dicēs pp q̄d. alia ē dr̄a° pp q̄d ꝛ potissima ad quā req̄rūt̄ tres ꝯditōes. p̄^a ē. ꝙ i ei⁹ ꝯcl'oe p̄dicet̄ pa°. d̄ ppō ꝛ adeq̄to suo subō vl' aliq̄d qō se hēat p mōꝫ ppe ꝛ adeq̄te passionis:

¶ Secūda cōditio. q̄ talis passio necio ꝛ incorrupti bilit isit subō. ¶ Tertia cōditio. q̄ ꝓcedat ex p̄mis sis imediatis quarū mediū sit vltima cā īherentie passionis ad subm̄ vltra quā non cōtigat vlteriꝰ q̄re re. Ex quo sequitur q̄ nulliꝰ dr̄ationis potissime dif finitio passionis ē mediū. pꝫ. qꝛ ois ꝓpositio ī qua p̄dicat̄ diffō passiōis de subō ē mediata.

Secundo Sciendū ē q̄ de medio dmon strationis sunt varie opiniones: vna est dicētiū nullā diffōnem esse mediuꝫ dr̄atio nis. ¶ Pro q̄ ponūtur tres suppositiones. ꝛ tria dcā. Pria suppō est hec. sola passio ↄcretiue desi gnata est dr̄abilis ꝛ scibilis d̄ subiecto ↄcretiue de signato. Pꝫ. qꝛ. passio in abstracto n̄ p̄dicat̄ de sub iecto ī abstracto eo q̄ dicūt diuersas formalitates vt illa n̄ est v̄a. hūanitas ē risibilitas. ¶ Scōa sup pō. abstractū ē cā formal̄ ↄcreti. ¶ Tertia suppō. passiones q̄ īsūt alicui tāq̄ p̄ subo cānt̄ a forma to tius subiecti ꝛ n̄ ab altera p̄te ipius subiecti. vt ri sibilitas n̄ causat̄ a corpe. nec ab aīa seorsū. ſꝫ a to to ↄposito. Primū dcm̄. diffō subi n̄ est mediū ad de monstrādū passionē d̄ subō. pꝫ. qꝛ passio dꝫ p̄usv̄i ficari d̄ medio q̄ d̄ subō. ſꝫ passio p̄us v̄ificatur d̄ suo subō q̄ d̄ gn̄e vel dr̄a que explicant̄ p̄ diffōem sui subiecti. ¶ 2m dcm̄. diffinitio passionis n̄ est me diū. pꝫ. qꝛ mediū dꝫ esse p̄us subo. ſꝫ diffinitio pas sionis ē posterior subō. ¶ Tertiū dictum. q̄ditas subiecti abstractiue d̄signata est mediū dr̄ationis potissime. patꝫ. qꝛ talis quiditas ē causa formalis subiecti dicēs causam īherentie passionis ad sub iectum. ergo ipsa ē mediū.

Tertio Sciendū ē q̄ albertiste dicunt diffi nitionem passionis esse mediū d̄mō strationis potissime. Quoꝝ opio stat in duabꝰ disti ctionibꝰ. ꝛ tribꝰ dcis. Prima distictio ē hec. duplex est dr̄atio. q̄dā ē potissima in qua. s. dr̄atur passio d̄ suo p̄mo ꝛ adequato subiecto p̄ p̄mū qd̄ quid ē. ſi ue p̄ mediū qd̄ ē v̄a causa inherentie passionis ad subm̄. ois autem alia demonstratio dr̄ non potissi ma. ¶ 2a distinꝰ. duplex ē diffinitio passionis. que dam ē diffō formalis dicens quid ipsiꝰ passionis. ꝛ est illa diffinitio que indicat abstractione eēntiaꝫ passionis ſm q̄ ē species subordinata alicui gene ri. ꝛ illa datur p̄ veruꝫ genus ꝛ veraꝫ dr̄iam ipsius passionis. Alia ē diffō materialis. ꝛ ē illa que indi cat esse inhesiuū ipsius passionis māl̄r et effectiue causatuꝫ a subiecto ꝛ a p̄ncipijs subiecti. ꝛ illa est duplex. quedā ē que datur p̄ adeq̄tū subm̄ passio nis cū naturali aptitudine importata p̄ ipām pas sioneꝫ. vt risibile est homo aptus natꝰ ad ridendū Alia est que ↄstituit̄ ex diffōe completa subiecti ꝛ ex ipa aptitudine. vt dicēdo q̄ risibile est animal rōnale aptū natum ad ridendum. ꝛ tal̄ diffō dicit quid ꝛ ꝓpter quid ipsius passionis. ¶ Primū dcꝫ. diffō passionis formal̄ n̄ est medium d̄monstratio nis potissime. pꝫ. qꝛ mediū d̄mōstratiōis potissime dꝫ dicere qd ꝛ ꝓpter qd ipius passionis. ſꝫ illa diffō tm̄ dic̄ qd passionis. ꝛ nō ꝓpt̄ qd. cū nō explicet eē īhesiuū ipius passionis sed solū explicat eē eēntie eiꝰ. Scōm dcm̄. diffō mālis passionis data per eiꝰ subm̄ nō est mediū dr̄ationis potissime. pꝫ. qꝛ tunc mediū saltē ꝓ parte ītraret cōclusionē. Tertiū di ctū. diffō completa passiōis que scꝫ ↄstituit̄ ex dif finitione subi ꝛ aptitudine iportata p̄ passionē est mediū ī demōstratione potissima. pꝫ per rōnē an̄ oppositū. Et ↄfirmat̄. qꝛ tal̄ diffō dicit qd ꝛ ꝓpter qd passiōis. g̃ ē mediū sufficiens dr̄atōis potissime

Conclusio Rn̄salis. Diffō subiecti ꝛ non passionis ē mediū demonstra tōis potissime. Patꝫ qꝛ illud ē mediū demōstratio nis potissime quod explicat cām vltra quam non ↄtigit querere ꝓpt̄ quid. ſꝫ diffō subiecti est huius modi. non āt passionis ergo ꝛc̄. minor pꝫ per aristo telem passu p̄allegato vbi postq̄ dic̄ q̄ mem d̄mon stratōis est rō ipsius. a. b. idest p̄mi termi. statiꝫ sub dit. ſi aūt īter huiusmodi aliqd̄ mediū ſit ī reliquis erit rōnibus. q̄ſi dicat. ſi ꝓ qꝛ ita est q̄ bꝰ scꝫ mino ris ꝓpositionis d̄monstratōis ī q̄ scꝫ d̄monstrabat̄ lunaꝫ ecli p̄sari p̄ diffōnem eclipsis vel ēt tonitruū eē ī nubibꝰ p̄ diffōnem tonitrui qd̄ est p̄dicatū con clusionis. ſi inq̄ ita ē q̄ huiusmodi mioris ꝓpōis ſit aliō mediū per qd̄ possit demōstrari. illud mediuꝫ erit sumēdū ex reliquis rōnibus scꝫ ex diffōne ipi us minoris extremitatis que est subm̄ ↄclusionis. Ex quo manifeste appet eē de mēte aristo. in hoc passu q̄ ſꝑ ↄtigit q̄rere ꝑꝑ quid in demonstratiōe quousq̄ accipiat̄ diffō subiecti ꝓ medio. ꝛ ideo ī d̄monstratione simpl̄r ꝑꝑ quid ꝛ potissima diffini tio subiecti est medium.

Primo Dubitat̄. vtꝝ diffō subi. vt est effe ctiue causatiua passiōis ſit mediū dr̄atōis potissime. ¶ Rn̄dēt albertiste p̄ duas di stictiones. ꝛ duo dcā. prima distictio. subm̄ pōt du pl̄r considerari. vno modo absolute pro ipsa quidi tate ītrinsece ꝑfecta p̄ substantialia sui gn̄is. alioꝰ p̄t ↄsiderari. p̄ ipa q̄ditate. vt ex ipsa ꝛ suis p̄ncipijs fluūt ꝛ effectiue cānt̄ passiones tal̄ subi. 2a diꝰ. subm̄ p̄t dupl̄r diffiniri. vnoꝰ diffōne indicāte quiditateꝫ eiꝰ absolutā q̄ resultat ex quiditate gn̄is ꝛ dr̄e sui subi vt aial rōnale ē diffō hois. alioꝰ p̄t diffiniri dif

finitione explicāte q̄ditatē subi vt ē effectiue cau
satiua passionū illius subi. ꝛ illa ↄstat ex gn̄e ꝛ dif
ferētijs subi ꝛ ipsa aptitudīe iportata per passionē
vt aīal rōnale aptū natū ridere. ē diffinitio hoīs. ꝛ
ista coīcidit cū diffōe ↄpleta passionis. ℂ p̄m dc̄z.
diffō subi p̄mo modo ↄsiderati n̄ ē me^m d̄rationis
potissime. pȝ. q2 illa nō explicat causā īherētie ipsi⁹
passiōis. ℂ 2^m dcm̄. diffō subi. 2° ↄsiderati ē me^m
d̄rationis potissime. pȝ. q2 illa coīcidit cū diffōe cō
pleta passionis. sed supra probatuȝ ē q̄ diffō com
pleta passionis ē me^m. ergo ꝛc̄.

Secundo Dubitat̄. vtrū diffinitio p̄hica ꝛ
logica subi sit me^m d̄rationis.
ℂ Respondet doctor sanctus p quattuor dicta.
Primū ē q̄ mediū d̄rationis potissime dȝ esse vl
timū ꝑpter quid. siue vltima cā vltra quam non ē
vlterius q̄rere cuiusmodi ē diffō subiecti. 2^m dc̄z:
q̄lȝ passio p̄t d̄monstrari d̄ suo subo p diffinitionē
ipsius passionis. patȝ q2 diffinitio passionis nā p̄or
ē ip̄a passione. ergo p eā p̄t d̄monstrari. Tertium
dcm̄. diffinitio passionis d̄ratione ꝑpter quid ꝛ po
tissimma p̄t d̄monstrari d̄ subiecto p diffinitioneȝ
subi. pȝ. q2 diffinitio passionis ē eadē cuȝ passione
ꝛ habet causaȝ īherentie ei⁹ ad subm̄. ista aūt cā ē
diffō subi. ergo p eandeȝ p̄t d̄monstrari. 4^m dcm̄.
diffō subi siue sit logicalis siue sit phisicalis p̄dicat̄
īmediate de subo. ideo non p̄t eē d̄rabil̄ de eo. ex q̄
concludit q̄ diffō subi siue sit logical̄ siue sit p̄hica
lis ē mediū d̄rationis potissime. lȝ tamē diffinitio
p̄hicalis sit verius medium.

Tertio Dubitat̄. vtrū p diffōnē passionis i d̄
monstratione pp q̄d ꝛ potissima pos
sit d̄rari pa°. extrīseca d̄ subo. ℂ Rn̄det̄ p talē di
stictionē. duplex ē pa°. alic⁹ subi. quedā ē passio ex
trīseca q̄ p cā totali cū p̄ncipijs itrīsecis subi neca
rio p̄reqrit aliqd̄ extrīsecū. sic eclipsis nō solū cāt̄ a
p̄ncipijs lune sȝ ēt cātur ab aliq̄ extrīseco. s. ab iter
pōe t̄re. ꝛ tales passiōes s̄m quosdam nec̄io demō
strantur per diffinitiones illarum passionum. ꝛ nō
per diffinitiones subiectorū. cū nō causentur tota
lit̄ a p̄ncipijs itrīsecis illi⁹ subi. Alie sūt passiōes in
trīsece que totalr̄ ꝛ effectie cānt̄ a p̄ncipijs itrīsecis
subi. vt risibilitas respectu hoīs. ꝛ tal̄ d̄rat̄ p diffō
nē subi. Sȝ ↄtra eos ponit̄ tal̄ ꝑpō. nulla pa°. pōt eē
extrīseca s̄bo sic q̄ causet̄ ab aliq̄ extrīseco quod n̄
sit p̄n^m subi. pȝ. q2 talis pa°. destructo illo extrīseco
posset n̄ iesse subō, qd̄ falsū ē. q2 pa°. p nullā potētiā
sepabil̄ ē a subō ꝑpt̄ realē idētitatē ei⁹ cū subiecto
Ex quo seq̄t̄ q̄ eclipsis n̄ est passio lune: sȝ eclipsa
bile. q2 eclipsis ↄtigenter p̄dicat̄ de luna.

Ad rationes An̄ op^m. ℂ Ad p̄mā rn̄det̄
negando maiorē: sed dȝ sic
itelligi q̄ sit causa total̄ ↄclōis. ꝛ id̄ dȝ eē p̄us vtra
qȝ extrēitate. ℂ Ad scd̄aȝ dr̄ q̄ iter subm̄ ꝛ passio
nē ē duplex ordo. p̄mus ē ordo sillogistic⁹. ꝛ sic pas
sio ē prim⁹ t̄min⁹. ali⁹ ē ordo nāe. ꝛ sic subm̄ ē p̄m⁹.
vl̄ pōt rn̄deri p distictōeȝ factaȝ i p̄ notabili. ℂ Ad
tertiā ↄcedit̄ an̄s ꝛ negat̄ ↄn̄a. q2 sufficit q̄ me^m sit
causa formalis subi. ꝛ hec de scd̄o posteriorū

Circa initiū primi
libri thopicoruȝ
q̄ritur p̄ vtrū sillo
gismus sub rōne
probabilitatis sit
subm̄ adeq̄tū dy
aletice. Et vr̄ q̄
n̄. q2 dyaletica n̄
ē scia q̄ n̄ hȝ subȝ.
an̄s pȝ. q2 dyale
tica acq̄rit̄ p sill̄z
dyaleticū. cū ad
eosdē ꝛ consile
act⁹ iclinet hit⁹ ex q̄b⁹ gn̄at̄. g° dyaletica ē opio ꝛ n̄
scia. ℂ 2°. sic. ꝓbabilitas ↄuēit sillō d̄ratiuo. q̄ n̄ p̄t
eē rō formal̄ subi dyaletice. ℂ 3°. sic. sill̄s sub rōne
ꝓbabilitatis n̄ ē subȝ methaphice. g° nec dyaletice
ↄn̄a tȝ p ↄmētatorē sup q̄rto methaphice q̄ dic̄ q̄
dyaletica. methaphica. ꝛ sophica ↄueniūt i subō.
ℂ In oppo^m ē aristo. ꝛ sui expositores. dic̄ eni ari:
huc. n. q̄rim⁹ scd̄m ꝓpositū negociū.

Primo Sciēdū ē q̄ p d̄claratōe t̄minorū
ponūtur tres distictōes. p̄^a distin°.
ē h̄. duplex ē dyaletica. s. docēs ꝛ vtēs. Dyaletica
docēs ē hit⁹ q̄ cog̊scim⁹ sillm̄ dyaleticuȝ i se in suis
p̄ncipijs ꝛ suis passiōib⁹. ꝛ p talē hitū itellect⁹ cog̊
scit formā ꝛ mōȝ formādi sill̄os dyaleticos. id̄ v̄tu
te isti⁹ hit⁹ ꝓducti itellect⁹ format vnū actuȝ sillogi
sticū p quē format i aliq̄ scia vnū sill̄ȝ dyale^m ꝛ ex
illo ꝛ ↄsil̄i actu freq̄nt̄ elicito i illa scia ꝛ i alijs scie
tijs gn̄at̄ vn⁹ hit⁹ v̄tute c⁹ i t̄mis cuiuslȝ scie siue in
q̄lȝ scia p̄t itellect⁹ formare sill̄os dyaleticos. ꝛ tal̄
hitus vocat̄ dyaletica vtēs. Ex q̊ seq̄t̄ q̄ dyaletica
vtēs ꝛ docēs sūt hit⁹ disticti. q2 vn⁹ effectie cāt̄ ab
alio. ꝛ ēt vn⁹ ē scia. ali⁹ v̄o n̄. 2^a di°. dyaletica p̄t capi
dupl̄r. vno°. p actu vl̄ hitu d̄ducēdi ↄnē ꝓbabileȝ
ex p̄missis ꝓbabilib⁹ vl̄ ēt p hitu assētiendi alicui
ↄclōi ꝓbabili d̄ducte ex p̄missis ꝓbabilib⁹ ꝛ sic dya
letica ē opio. ꝛ n̄ scia. alio°. capit̄ p actu vl̄ hitu d̄du
cēdi ꝓp̄as passiōes sill̄i dyaletici d̄ ip̄o ex p̄ncipijs

necẽijſ ei⁹ vł ẽt ꝑ actu vł hitu aſſẽtiẽdi ↄclõi ſic ↄdu
cte. ⁊ ſic dyale ẽ ſcia acq̃ſita ꝑ ſill'z ↄ̃ratiuũ c⁹me
ẽ diffõ ſilli dyaletici ⁊ mioꝛ extrẽitas ẽ ſill⁹ dyaleti
c⁹. ⁊ maioꝛ extrẽitas ẽ ꝑpa ⁊ adeq̃ta pa.ſilli dyale
tici. 3ª di°. duplex ẽ ꝓbabilitas q̃dã ẽ i gñe. que tm̃
valz ſic fides vel credulitas. ⁊ talis ẽ paſſio neceſſa
rio ↄ̃ns ſill'z ſimpl'r ⁊ quelibet ei⁹ ſpẽm. aliter nulla
petitio ꝑncipij peccaret ↄ̃ ſill'z ſimpl'r. alia ẽ ꝓbabi
litas i ſpẽ q̃ i ſua rõe icludit formidinẽ vł modũ for
midis ⁊ ↄtigẽtiã vł rõez ↄtigẽtie. ⁊ tal' ẽ dr̃a eẽntia
lis ↄ̃ſtituens ſillogiſmũ ꝓbatiuũ ad eẽ ſill'i dyaletici.

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ liber thopicoꝝ in q̃ determinat ariſt. ↄ̃ ſill'o dyaletico ↄtiet octo libros ꝑtiales. in q̃ꝝ ꝑ determiat ↄ̃ ſill'o dyaletico i ſe. vꝫ. quãtũ ad ei⁹ partes ſubiectias ⁊ integrales. ⁊ ↄtiet tres tractat⁹. Quoꝝ ꝑm⁹ ẽ ꝓhemialis ↄtinẽs vnicũ captl'z. i q̃ ꝑmittit q̃dã ꝑambula valentia ad declaratione ſui ꝓpoſiti. Et ↄtinet tres ꝑtes. i ꝑma itẽdit decẽ ↄ̃nes. ℂ In q̃rũ ꝑma tangit itentũ. ⁊ ẽ hec. ꝓpoſitũ. i. itẽtio p̃ntis negotij ẽ inuenire vnã methodũ ꝑ quã ex ꝓbabilib⁹ poterimus facil'r ſillogizare ↄ̃ oi ꝓbleumate. ⁊ nõſipſi ſuſtinẽtes diſputationẽ nihil dicem⁹ repugnans ſipple põni nr̃e. Et ꝑ dicẽdũ ẽ q̃d ſit ſill's. ⁊ q̃ ſũt eius dr̃e. i. ſpẽs. ⁊ ex ill' ſumaĩ ſill's dyaletic⁹. q2 hũc q̃rim⁹ ſcõm ꝓpoſitũ negotiũ. ℂ Scõa ↄ°. tãgit diffinitionẽ ſill'i. q̃ ẽ hec. Sill's ẽ oro i q̃ quibuſdã poſitiſ aliq̃d aliũ ex neceſſitate accidit ꝑ ea q̃ poſita ſunt. ℂ Tertia ↄ°. ẽ hec. Demonſtratio ẽ q̃n ex ꝑmis veris ſill's erit. aut ex talib⁹ q̃ ꝑ ꝑma ⁊ vera ei⁹ q̃ circa ipſam ẽ ſue cognitionis pꝛicipiũ ſũpſerunt. ℂ 4ª ↄ°. ſill's dyaletic⁹ ẽ qui ex ꝓbabilibus eſt ſillogizat⁹. ℂ 5ª ↄ°. Pꝛia ⁊ v̾a ſũt q̃ nõ ꝑ alia ſꝫ ꝑ ſeipſa fidem hñt. pꝫ q2 i diſciplinalib⁹ ⁊ in ſciẽtijs nõ oꝫ ingrere ↄ̃ pꝛicipijs ꝓp q̃d ſint v̾a. ſꝫ vnũq̃oq̃ꝫ hꝫ fidez. i. credulitatẽ. ℂ 6ª ↄ°. Pꝛobabilia ſũt q̃ vidẽtur oib⁹. aut plurib⁹ aut ſapiẽtib⁹ ⁊ his oib⁹ aut maxie notis ⁊ ꝑcipuis. ℂ 7ª ↄ°. Sill's litigioſus ẽ q ex his q̃ vident ꝓbabilia ⁊ ñ ſũt. ſillogizat. aut qui ex ꝓbabilib⁹ aut ex his q̃ vidẽtur ꝓbabilia. ⁊ ñ ſũt ẽ appẽs. ꝙ ãt ñ oẽ q̃d vr̃ ꝓbabile ſit ꝓbabile pꝫ. q2 aliq̃ ſolũ ſũt ꝓbabilia i ſupficie. ⁊ nihil hoꝝ hꝫ fantaſiã. i. ꝓbabilitatez. ergo aliq̃ vr̃ ꝓbabile q̃d ñ ẽ probabile. ãns pꝫ. q2 h̃ ſepi⁹ accit circa ꝑncipia litigioſaꝝ diſputationũ. illi. n. q̃ pua. i. ſubtilia poſſũt videre ſtati iudicãt falſitatẽ taliũ ꝑncipioꝝ falſoꝝ. ℂ Octaua ↄ°. tangit dr̃am iter ſill'm ſophĩcũ peccãtẽ in mã ⁊ peccãtez in forª. q2 ſillo⁹ peccãs in mã eſt ſillo⁹ litigioſus ⁊ ẽt ſillo⁹ peccãs in forª ẽ ſill's litigioſus. ſed nõ ẽ ſillo⁹. eo ꝙ vr̃ ſillogizare ⁊ nõ ſillogizat ℂ Nona ↄ°. ſillogiſm⁹ falſigraphus eſt q ex ↄuenientib⁹ cuidã diſciꝑline fit. nõ ãt ex veris ſill'm facit. vt ille q̃ deſcribit ſemicirculos nõ ſicut oꝫ. ⁊ induc̃ lineas nõ vt ſũt iñ ducende. facit ſill'm falſigraphum. ℂ Decia ↄ°. tangit dr̃am int̃ ſill'z falſigraphũ ⁊ alios ſill'os. q2 ſill's falſigraph⁹ nõ ſillogizat ex ꝑmis. ⁊ veris ſic demõſtratiu⁹. nec ẽt ꝓbabilib⁹ ſicut dyaletic⁹. nã in diffinitiõe ſill'i falſigraphi nõ poniĩ illud q̃d videĩ oibus aut plurib⁹ aut ſapientib⁹. Ex quib⁹ ↄcludit ꝙ ſpecies ſillogiſmorum ſunt ille que dicte ſunt.

Tertio ſciẽdũ ẽ ꝙ in ſcõa ꝑte h⁹ capl'i ingrit ph̃s modũ ꝓcedẽdi in hac ſcia. ⁊ cõtinet vnã ↄcluſionẽ q̃ eſt h̃. dicẽdũ eſt vl'r de ꝑdcis oib⁹ ſpẽb⁹ ſill'i. ⁊ poſtea dicẽdũ eſt ꝙ ↄ̃ nullo eoꝛuz ſubtilẽ rõnẽ apperim⁹ aſſignare ſed aliq̃ntulum ↄ̃ ipis figural'r dicere q2 illud arbitramur eẽ ſufficiens ſ̾m ꝑdictã methodũ. ſ. poſſe cognoſcere ſ̾m ꝙ vnũquodq̃ꝫ fit. ℂ Conr̃ in 3ª ꝑte oñdit ad q̃ iſta ſcientia ẽ vtilis. ⁊ ↄtinet duas ↄcluſiones. Quaꝝ ꝑª eſt hec. iſta ſcia ẽ vtilis ad tria. ſ. ad exercitationes ad obuiatões. ⁊ ad ſ̾m ph̃iam diſciplinas. Pꝛima ꝑs pꝫ. q2 illa ſcia ẽ vtil' ad exercitatões ꝑ quã facil'r poſſum⁹ argumẽtari ↄ̃ q̃lꝫ ꝓp°. ſꝫ hãc methodũ ſeq̃ntes vł hñtes ↄ̃ q̃lꝫ ꝓpo°. facil'r argumẽtari poterim⁹ g̃ ẽ vtil' ad exercitatões. 2ª ꝑs pꝫ. q2 illa ſcia eſt vtil' ad obuiatõs ꝑ quã ñ ex ex̃neis. ſꝫ ex ꝓpꝛiis poſſumus argumẽtari q̃cq̃d nob ñ vr̃ b̾e dici. hoc ẽ ꝑ quã facil'r poſſum⁹ ↄ̃dicere põni rñdẽtis. ſꝫ iſta methodus ẽ h°. g°. ⁊c̃. 3ª ꝑs pꝫ duab⁹ rõib⁹. Pꝛia eſt h̃. illa methodᷓ vꝫ ad ſ̾z ph̃iaz diſciplias q̃ reddit nos potẽtes ad dubitãdũ ↄ̃ vtraq̃ꝫ ꝑte ↄ̃dictionis ⁊ ad facil'r ſpeculandũ q̃d ſit veꝝ ⁊ q̃d ſit falſũ. ſꝫ p̃ns methodᷓ ẽ h°. g°. ⁊c̃. 2ª eſt iſta. methodus eſt vtilis ad ꝑª pnª q̃ ſũt circa vnaq̃q̃ꝫ diſciplinã. g°. ẽ vtilis ad ſ̾m ph̃iã diſciplinas. ãns pꝫ. q2 pꝛinª vniuſcuiuſq̃ꝫ diſcipline ñ p̄nt ꝓbari ꝑ aliq̃d illi⁹ ſcientie. ſed ſolũ ꝓbãtur ꝑ aliq̃ coia. ſed hoc eſt ꝓpꝛiũ dyaletice. cũ ſit inq̃ſitiua v̾itatis ad omniũ methodoꝝ pꝛinª viã hñs. ℂ 2ª ↄcl'o tangit q̃dã documẽtũ ad docẽdũ q̃n aliq̃s hꝫ ꝑfecte habitũ dyaletice ⁊ ẽ iſt'd. q̃ncũq̃ꝫ aliq̃s hꝫ oia necẽario requiſita ad dyaletice diſputãdũ ꝑfecte hꝫ hitũ dyaletice. pꝫ ꝑ ſil'e. q2 iſta methodus ſil'r h̃r ſic rethoꝛica et alie poſtreme ꝑctice ſciẽ ſꝫ rethoꝛ ñ dr̃ eo ꝙ ſꝑ oiõ ꝑſuadeat. ſꝫ q2 nihil omittit. ideſt ignorat ↄ̃ necẽio reqſitis ad ꝑſuadẽdũ. ſil'r medic⁹ ñ dr̃ eo ꝙ ſꝑ ſanet: ſꝫ q2 nihil omittit ↄ̃ his q̃ ſũt necẽia ad ſanãdũ g̃ ẽt ſil'r ẽ ↄ̃ dyaletica. Ul'r textũ dr̃ ꝙ exercitatio i ꝑpo°. ẽ q̃dã ꝓ̃mptitudo faciẽdi ſill'os ex ꝓbabilib⁹. Sꝫ obuiatõ ẽ q̃dã ꝓmpti⁹ q̃ facil'r poſſum⁹ obuiaĩ põni rñdẽtis ꝑ rõeſ ꝓbabileſ

Conclusio Respõsalis. sillo⁹ sub rõe formali ꝓbabilitatis est subiectũ adequatũ dyaletice. paret ꝑ diffõem subi attributõis. ⁊ ꝓbaꝛ aliunde. qꝛ illud de cui⁹ partibus ꝑncipijs ⁊ passionib⁹ determiatur ĩ aliqua scia videtur esse subm̃ ꝑncipalr̃ considertaũ ĩ eadẽ. sꝫ ĩ hac scia determinaꝛ de ꝑncipijs sill'i dyaletici ⁊ de partib⁹ ei⁹ itegralib⁹. s. de q̃ttuoꝛ p̃dicatis ⁊ d̃ ꝓbleumate ⁊ ꝓpõe dyaletica. ⁊ d̃ ꝑtibus subiectiuis cuiusmodi sũt consideratões ꝑ q̃s detꝫminanꝛ ꝓbleumata q̃ttuoꝛ p̃dicatoꝝ d̃ passionib⁹ eiusdem sill'i sic ꝙ ꝓcedat ex ꝓbabilib⁹. ⁊ sic d̃ alijs. ⁊ sic sillo⁹ sub rõne ꝓbabilitatis est subiectum dyaletice.

Primo dubitaꝛ. vtrꝫ sillo⁹ demonstratiu⁹ ⁊ litigiosus adiuicẽ dr̃ant. ¶ Et videtur ꝙ ñ. qꝛ vterqꝫ fit ĩ materia spãli alicuius scie spãlis. Respondeꝛ pꝛemittẽdo duas suppões ¶ Pꝛia suppõ ẽ hec. duplex ẽ d̃monstratio: quedam ẽ dr̃atio qꝛ est. ⁊ d̃ illa nõ ẽ ad ꝓpo^m. Alia est d̃mõstratio ꝓpter qd. que iterũ subdiuidiꝛ. quedã eni est ex ꝑmis v̾is ⁊ simplr̃ notioꝛibus. ⁊ illa tãgiꝛ ꝑ ꝑmã particulã diffõnis sillogismi demonstratiui ꝑus date ĩ secũdo notabili. Alia ẽ d̃monstratio ꝓp qd q̃ ꝓcedit ex veris ⁊ necessarijs ñ tamẽ ꝓcedit ex ꝑmis ⁊ notioꝛib⁹ simplr̃. ⁊ illa tãgiꝛ per scd̃am ꝑticulam p̃dicte diffõnis. ¶ Secũda suppõ. sillo⁹ litigiosus ẽ triplex scꝫ peccans ĩ maꝛia tantũ qui ex apparenter ꝓbabilib⁹ recte sillogizat vt omnis statua est nãlis. sed hercules est statua. ergo hercules ẽ naturalis. iste sillo⁹ ꝓcedit ex apparenrer pꝛobabilib⁹: qꝛ maioꝛ videꝛ esse pꝛobabil' ꝑ vnũ sillm̃ peccantẽ ĩ mã. scꝫ per istũ. oẽ cs est naturale. statua est es: ergo statua ẽ naturalis. verumtamẽ qꝛ p̃dict⁹ sillogismus obseruat debitam foꝛmam sillogismi. ⁊ ꝓcedit ex maiore apparenter probabili. ideo etiam dr̃ esse sillogismus peccans in materia ⁊ non in forma: Secũdus est sillogismus peccãs in forma tm̃ qui ex ꝓbabilib⁹ apparẽter sillogizat. vt oĩs homo est animal. asinus ẽ animal. ergo asinus est homo. premisse sunt ꝓbabiles cum sint necessarie. ⁊ ibi solum saluatur apparenter forma sillogismi. iõ dr̃ esse sillogismus peccans in forma. Terti⁹ ẽ sillogismus peccans in vtroqꝫ qui ex apparenter ꝓbabilibus sillogizat. vt omnis homo ẽ aĩal. nullum risibile ẽ homo. ergo nullum risibile ẽ aĩal. iste est apparenter sillogismus. sed quia arguitur miore negatiua in prima figura. ideo peccat in forma. ⁊ minor ẽ apparenter ꝓbabilis per talẽ sillogismũ peccãtẽ in forma. nullũ accñs est homo. oẽ risibile ẽ accñs. ergo nullũ risibile ẽ homo. Tũc dr̃ ad dubium. ꝙ sillo⁹ litigiosus differt a sillogismo demr̃atiuo. qꝛ sillogismus demõstratiu⁹ semꝑ ꝓcedit ex veris ⁊ recte sillogizat. non aũt litigiosus. vt patuit. ¶ Et ad rõeꝫ añ opp^m dr̃ ꝙ lꝫ sillo⁹ litigiosus fiat in mã spãli alic⁹ scie spãlis sicut ⁊ demr̃atiuus capiendo mãm cõiter. s. ꝓpter ꝓpões ex quibus ꝯstituitur sillo⁹. nõ tamen capiendo mãm spãlr̃. s. pro quadam ꝯditione premissarũ sillogismi q̃ dr̃ necessitas probabilitas vel apparẽter ꝓbabilitas Et si queratur quare nõ enumerat ari. sillogismũ tentatiuũ hic sicut in primo elenchoꝝ. Rñdeꝛ ꝙ h̃ ari. diuidit sillogismũ ex parte materie. ⁊ qꝛ sillo⁹ tentatiuus nõ determinat sibi aliq̃ꝫ certã materiam. sed qñqꝫ fit ex necessarijs. quãdoqꝫ ex ꝓbabilibus. ⁊ quãdoqꝫ ex impossibilibus. ideo cõtinetur sub dyaletico. sed in primo elenchoruꝫ diuidit sillogismũ ex parte finis. ⁊ quia sillogismi dyaletici ⁊ tentatiui non est idem finis. ideo ibidem ip̃m distinguit a dyaletico.

Secundo Dubitaꝛ. vtrũ in hoc libꝛo sit determinandũ de oĩbus specieb⁹ sillogismi. Et videtur ꝙ sic. per aristotelẽ qui dicit vniuersaliter aũt dico de oĩbus pꝛedictis speciebus sillogismi. ¶ In oppositũ argr̃. qꝛ in libꝛo ꝑoꝛum determinaꝛ de sillogismo simpliciter. ⁊ ĩ libꝛo posterioꝛũ de sillogismo demonstratiuo. ĩ libꝛo ãt elẽchoꝝ de sill'o litigioso. g° ⁊c. Rñdeꝛ ꝙ ĩ hac methodo vl'r ẽ determinãdũ de oĩb⁹ specieb⁹ sillogismi. sꝫ pꝛincipaliter de sillogismo dyaletico. de alijs aũt min⁹ pꝛĩcipaliter. ⁊ ꝑ quãto subiacent sub ꝓposito. Et si vltra obijciaꝛ. qꝛ scia videꝛ esse difficilium ⁊ subtilium. ergo insufficienter videtur dicere ꝙ de nullo consideratoꝛum in hac methodo assignauit rationem subtilẽ. potest dici ꝙ in hac scientia cuꝫ sit communis intendit solũ cõia ad vtrãqꝫ partem contradictionis pertractare. ideo possꝫ dici ꝙ ꝑ rationem subtilem intelligit rationẽ fcãꝫ ad aliquod ꝓpositum alteram partẽ contradictionis determinate complectẽs: hic ãt intẽdit d̃ sill'o dyaletico q̃ se extendit ad vtrãqꝫ partem contradictionis. ideo dicit ꝙ figuraliter vult pertransire. ⁊ nullam subtilẽ rationem vult de illis assignare.

Tertio Dubitatur. vtrũ dyaletice scie tãtũ sint tres fines scilꝫ exercitatio. obuiatio. ⁊ disciplina s̃m philosophiam. ¶ Et videtur ꝙ sint pauciores. qꝛ vnius rei tantũ est vnus finis ¶ Rñdetur ꝑ vnã distinctionẽ. ⁊ duo dicta. Distinctio est hec. dyaletice duplex ẽ finis. s. intrinsecus q̃ est perfecta cognitio sill'i dyaletici quantum ad principia ⁊ passiones eius. Alius ẽ finis extrinse-

ctus qui est quidam vsus argumētatōis dyaletice
quē habemus ex applicatōe eius ad diuersas sciē
tias. ¶ Pͥmū dcm̄. dyaletice ē vnus finis itrisecus:
pꝫ. qꝛ cuiuslibet scie ē tm̄ vnꝰ finis pꝛicipalis ꝛ vlti/
matus. ꝛ ille ē finis itrisecus. ergo ꝛc̄. Scdꝫ dcm̄.
dyaletice tm̄ sūt tres fines extrīseci ꝓus enumera
ti. pꝫ. qꝛ ad sciaꝫ habēdā ad quā finalr̄ tāqꝫ ad finē
extrisecū oꝛdiaꝛ dyaletica pꝛicipalr̄ tria reqrūtur.
Pͥmo requiritur vehemēs ꝛ foꝛtis retētio vel mēo
ria. ꝛ hoc tāgit cum dic̄ ad exercitatōem. qꝛ exerci
tatio est causa memoꝛie. zͦ. ad sciam acquirendaꝫ
reqritur erroꝝ extirpatio. quod fit per obuiatōes.
3ͦ. requiriꝛ ṽitatis iquisitio. ideo subdiꝛ ad secūdū
phie disciplnas. ꝛ isti tres fines adiuicem sic oꝛdi/
nanꝛ ꝙ exercitatio coioꝛ ē obuiatōe. ꝛ obuiatio cō
munioꝛ ē qꝫ ille qui est ad scdm phiam disciplias.
Et per hoc pꝫ respōsio ad dubiū.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad pꝛi
mam negaꝛ ans̄ cum ꝓba
tione. qꝛ dyaletica n̄ dr̄ iō dyaletica ꝙ acqraꝛ per
sillm̄ dyaleticū. sed qꝛ eius subm̄ ē silr̄s dyaleticꝰ.
¶ Ad scdam patuit soꝛo i p notabili. ¶ Ad ēciaꝫ
dr̄ ꝙ methaphica ꝛ dyaletica bn̄ ꝯueniūt i subo qꝫ
tum ad applicatiōem. eo ꝙ subm̄ vtriusqꝫ est vni
cuiqꝫ scie applicabile. sed nō ꝯueniūt i eadem rōe
foꝛmali subiectiua. Et hec de qōe.

Queritur Utrū tm̄ sint quattuoꝛ
p̄dicata. ¶ Et videtur
q ꝙ n̄. quia quiqꝫ sūt p̄dicabilia. ergo qn
qꝫ sūt p̄dicata. tꝫ ꝯn̄a. quia oē p̄dicabi
le ē p̄dicatuꝫ. ¶ zͦ. sic. spēs ē p̄dicatum. ergo sunt
plura qꝫ q̄tuoꝛ. ans̄ pꝫ. quia spēs p̄dicaꝛ i ꝓpōe ter
miabili per artem dyaleticaꝫ. ¶ Tertio sic tm̄ sūt
tria p̄dicata. s. ꝓpriū. genꝰ ꝛ accn̄s. ergo n̄ sunt q̄t
tuoꝛ. ans̄ pꝫ per phꝫ dicenteꝫ ꝙ ois ꝓpō ꝛ omne ꝓ
bleuma aut est genꝰ. aut ꝓpriuꝫ. aut accn̄s. ¶ In
oppoᵐ tn̄ est aristoteles.

Primo Sciendū ꝙ ꝓ declaratiōe t̄mino
rum poniꝛ vna distictio. ꝛ vnū dcꝫ
Distiͦ. ē hec. p̄dicatū capiꝛ dupl̄r. vno mō pͥme itē
tōalr̄ adiectiue ꝛ ꝑticipial̄r. ꝛ sic p̄dicabile ꝛ p̄dica
tum n̄ dr̄nt nisi penes actum ꝛ aptitudinē sic ama
bile ꝛ amatū. alio modo pōt capi scd̄e itentōal̄r ꝛ
noial̄r. ꝛ tūc sic diffiniꝛ. p̄dicatū dyaleticum est qd̄
aptū natū est p̄dicari d̄ aliq̄ in ꝓpōe dyaletica ter
minabili per artem dyaleticam n̄ reducibilem ad
aliqd̄ ꝓus eo s̄m easdem ꝯsideratōes. ¶ Dcm̄ est
istud. ex p̄dcā diffōe pn̄t elici tres ꝯditiōes necessa
rio acq̄site ad hoc ꝙ aliquod sit p̄dicatū. pͥma ē ꝙ
tale sit natū p̄dicari d̄ aliquo. rōne cꝰ nullum indi
uiduū est p̄dicatum. zᵃ ꝯdiͦ. est ꝙ ꝓpositio in q̄ p̄di
catur tale p̄dicatū d̄ suo directo ꝛ imediato subij
cibili sit terminabil̄ per artem dyaleticam. illa enī
ꝓpō dr̄ t̄minabiꝛ per artem dyaleticā que potest
esse ꝯn̄s alicuiꝰ ꝯn̄e dyaletice. hoc ē que pt̄ ꝓbari ꝑ
aliquem locuꝫ dyaleticum. 3ᵃ ꝯdiͦ. ē. ꝙ tale p̄dica
tum n̄ sit reducibile ad aliquod ꝓus eo s̄m easdeꝫ
ꝯsiderationes. ꝛ hoc additur ꝓpter annexa predi
catorum que n̄ sūt p̄dicata. Ex hac ꝯditione iferū
tur tria. pͥ falsitas opinionis dn̄tiū ꝙ ad ꝓpōnem
dyaleticam t̄minabileꝫ ꝑ artem dyaleticam requi
riꝛ ꝙ subm̄ et p̄dicatum sint termini coēs. eo ꝙ sin
gularia relinq̄nda sunt ab arte. quod solum veꝝ
ē qꝫtum ad numerū ꝓpōnum et n̄ qꝫtum ad predi
cata substantialia ṽificabilia d̄ ipsis indiuiduis. zͦ.
sequitur ꝯtra eosdem ꝙ spēs ē predicatum dyale
ticum qa ꝓpō in qua p̄dicatur species d̄ suo dire
cto ꝛ immediato subijcibili pt̄ terminari ꝑ aliquē
locū dyaleticū. 3ͦ. seqꝛ ꝙ gn̄alr̄ qlꝫ dr̄a siue gn̄ica si
ue specifica ē predicatum dyaleticum. pꝫ ex iten
tione phi dicētis ꝙ dr̄a substātial̄ sub gn̄e ordinā
da est. ideo ista duo p̄dicata que sūt spēs ꝛ differē/
tia ꝯtinēꝛ sub gn̄e. nec faciūt p̄dicatū ab eo distictū

Secundo Sciēdū est ꝙ scd̄s tractatꝰ ꝯti/
net q̄ttuoꝛ ꝑtes. in quaꝝ pꝛima
itēdit sex ꝯcl̄oes. ¶ Quaꝝ pͥma est h. pͥmū ꝯside/
rādū ē. ex q̄bus. s. pͥncipijs ꝯplexis vel icōplexis ē
pꝛesēs methodꝰ ꝛ si sūpserimus. i. cognouerimꝰ ex
q̄bus ē ista methodꝰ ꝯn̄ter erit dicēdū ad quod va
let ꝛ ad q̄. ꝛ ex q̄bꝰ fiūt orōnes. i. argumētationes.
ꝛ de q̄bꝰ fiūt sill̄i. ꝛ quōbis abūdamꝰ. q̄bus ꝑtracta
tis sufficiēter habebimus ꝓpoᵐ declaratū. ¶ zᵃ
ꝯclusio. ꝓbleumata de q̄bus sill̄i dyaletici ꝛ orōes
. i. ꝓpōes dyaletice ex q̄bus fiūt sill̄i dyaletici sunt
eadē ꝛ numero eq̄lia. ¶ Tertia ꝯͦ. tāgit numerū
p̄dicatoꝝ. ꝛ est hec. ois ꝓpō aut ꝓpꝛiū aut accidēs
aut genꝰ aut diffōeꝫ idicat. Et subdit ꝙ dr̄a sub ge
nere oꝛdinādа ē. ¶ Quarta ꝯͦ. tāgit diuisionē ꝓ
pꝛij. ꝛ est hec. qōdam ē ꝓpꝛiū qd̄ significat qd̄ qd ē
esse rei. ꝛ illud vocaꝛ terminꝰ. Aliud est ꝓpꝛiū qd̄ n̄
significat qd̄ qd est esse rei. ꝛ illi n̄ est nomē ipositū
sꝫ vocaꝛ noie sui cōis. s. ꝓpꝛium ex quo ifert ex di/
ctis esse manifestū ꝙ q̄ttuoꝛ sūt p̄dicata. s. terminꝰ
. i. diffō. ꝓpꝛiū. genꝰ ꝛ accn̄s. ¶ Quita ꝯclusio rēo
uet quoddam dubiū. qꝛ posset aliqs credere ꝙ ali
qd̄ illoꝝ p̄dicatoꝝ esset ꝯplexū. hoc rēouet dicēs.
nēo aūt opineꝛ nos dicē ꝙ vnūqdqꝫ hoꝝ p̄dicatoꝝ
per se dcm̄ sit ꝓpō vel ꝓbleuma. sꝫ ex his sunt pro
bleumata ꝛ ꝓpōes. ¶ Sexta ꝯͦ. pōit differētiam
iter ꝓpōnem dyaleticaꝫ ꝛ ꝓbleuma dialeticuꝫ. qꝛ

ppō dyaletica solū q̄rit vnam ptē ꝯdictiōis. vt di
cēdo putas ne aīal gressibile bipes sit diffō hoīs.
ꝛ putas ne aīal sit genus hoīs. Sed ꝓbleuma dya
leticū querit vtrāqꝫ partem ꝯdictiōis. vt vtrū pu/
tas ne aīal gressibile bipes sit diffō hoīs. vel non. ꝛ
ex hoc infert ꝙ ꝓbleumata ꝛ ꝓpōes dyaletice sūt
eq̄lia numero. qꝛ oīs ꝓpō fit probleuma ꝛ ecōtra
transūpto mō interrogandi. Consequēter in scōa
parte determinat d̄ q̄ttuor p̄dicatis diffinitiue. ꝛ cō
tinet. 4. ꝑticulas. in quaꝝ p̄ma determinat de p̄mo
p̄dicato. s. de diffōne tāgēdo duas ꝯclōnes. ❡ p̄ᵃ
est hec. Terminus. i. diffō ē orō quid ē eē rei signi
ficans. Et subdit habitudinem diffōnis ad diffini
tū dicēs ꝙ aliqñ assignatꝛ orō ꝓ noīe ꝛ orō pro orō
ne. qꝛ poīe est q̄dam eoꝝ que significātur per orō/
nez terminari. i. diffiniri. Ex quo concludit eē ma
nifestū ꝙ illi q̄ vtuntꝛ vno solo noīe pro diffōne nō
bene diffiniūt. eo ꝙ omnis diffō est orō. ❡ zᵃ ꝯclo
idem ꝛ diuersū ē diffinitiuū. i. ānexuz diffōnis vt
vtrū bonū sit idem qđ honestū. ꝛ vtrū sensus ꝛ di/
sciplina sint idez vel diuersa. Probatꝛ ꝯclo duabꝰ
rōibꝰ. p̄ma est hec. qꝛ per idem ꝛ diuersum fit plu/
rima attritio ꝛ maximus labor circa assignatiōez
diffōnum. ergo idem ꝛ diuersū sūt annexuz diffō
nis. Secūda rō. quia illud est ānexum diffinitiōis
quod termiatur per eādem methodum sicut ipsa
diffō. sed ipsa probleumata de idem ꝛ diuersa sūt
huiusmodi. ergo ꝛc. mīor probatur. qꝛ si probaueri
mus aliqua ñ esse eadem sufficiēter probauimus
ꝙ vnum ñ est diffō alterius. sed ñ ecōtra. nō. n. ad
ꝯstituēdū diffōnem sufficit ostendere ꝙ hoc ē idē
illi. qꝛ si aliqua sint eadem ñ oportet diffōes earuz
esse eadem. ❡ In secūda particula determinat d̄
ꝓprio ponēdo duas ꝯclusiōes. prima tāgit diffini/
tionem proprij que est hec. ꝓprium est quod ñ idi
cat qđ est esse rei. soli autem iest ꝛ predicatur d̄ re:
vt esse grammatice susceptibile est ꝓprium hoīs:
qꝛ si homo est: tūc grammatice susceptibile est. ꝛ si
grammatice susceptibile est. etiam homo est. ꝙ āt
proprium cōueniat soli. patet. qꝛ nihil eorum que
alteri isūt est ꝓpriū. ergo signū est ꝙ proprium so
li iest. aūs patet. qꝛ dormire ñ est proprium hoī eo
ꝙ alteri iest. ñ enim necesse est q̄cquid dormit esse
hominem. ❡ Tertia ꝯclusio. illud quod soli inest
per aliquod tempus forte vocabitur ꝓprium. sed
tamē ñ oportet vocari ꝓprium simpliciter. sed ꝓ/
prium quādo. vel proprium ad aliqđ. vt quando
aliquis est a dextris. tūc esse a dextris est sibi pro
prium quādo. sicut esse bipedē est ꝓprium hoīs ad
aliqđ. s. i ordine ad equum ꝛ canē.

Tertio Sciendum est ꝙ circa hūc textum
icidūt quiqꝫ difficultates. ❡ Pria
est. quid ē ānexum. Respōdetur ꝙ ānexum est p̄
dicatum mīus pꝛicipale p̄dicato cui ānectitur fo
re termiabile per easdem ꝯsideratiōes q̄bus ꝛ p̄n
cipale predicatum. ❡ Scōa difficultas. vtrū dif
ferentia sit annexum generis. vel sit predicatum.
Respondetur ꝑ vnam distictionem ꝛ duo dicta:
Distictio est hec. duplex est dr̄a quedam est generi
ca. alia est specifica. Primum dictum. nulla diffe
rentia est predicatum. cum quelibet differentia
sit reducibilis ad aliquod prius ea. zᵐ dcm̄. quelz
differētia est ānexum alicuius predicati. vt dr̄a
generica est ānexum huius p̄dicati quod est genꝰ.
ꝛ dr̄a specifica ē ānexum spēi. ❡ 3ᵃ difficultas.
vtꝝ spēs sit predicatum vel ānexum proprij. Re
spondetꝛ per duo dcā. p̄mum est. spēs non est āne
xum ꝓprij. qꝛ ꝓprium est posterius speciei. Ex q̄
sequitꝛ ꝙ idē ꝓprio ñ est annexū proprij. qꝛ idem
proprio aut est spēs. aut propriuz. sz nec spēs nec
ꝓprium est ānexum ꝓprij. ergo ꝛc. ꝛ ex illo sequi
tur ꝙ ꝓprium nullum habet annexum. zᵐ dcm̄.
species est predicatum sub genere ꝯtentum. patz
quia sibi cōuenit diffinitio predicati superius da
ta. ❡ Quarta difficultas. quot modis differunt
propositio dyaletica. ꝛ probleuma. Respondetur
ꝙ ex textu duplex potest elici differentia. Prima
ꝙ ꝓpositio dyaletica p̄supponit iherentiam pre
dicati ad subiectum ꝛ querit cōsensum respondē
tis. ꝓbleuma vero non presupponit talem iheren
tiam. Secūda differētia. quia ꝓpositio dyaletica
solum querit alterā ꝑtem cōtradictionis. probleu
ma vero querit vtrāqꝫ ꝑtem. ❡ Quīta difficul
tas. quot sūt modi ꝓprij. Respondetur ꝙ ex tex
tu tres modi possunt elici. quia qđdaz est propriū
ad aliqđ. vt esse bipedem. qđ pro tāto dr̄ propriū
ad aliquid ꝙ ē propriū respectu hoīs comparati
ad quadrupedia. Et similiter esse grammaticum
dr̄ ꝓprium ad aliquid videlz ꝑ respectuz ad alios
nō habentes grammaticam. ꝛ sub hoc modo com
p̄henduntur duo p̄mi modi a porphirio assignati.
Aliud est propriū quando. scilicet quod conuenit
alicui pro aliquo tempore. vt canescere conuenit
homini in senectute vel dormire quandoqꝫ conue
nit homini. non tamen necessario et conuertibili/
ter. Aliud ē propriuz simpliciter quod necessario
conuertibiliter ꝛ accidentaliter conuenit alicui.
vt risibile cōuenit homini.

Conclusio responsalis. tm̄ sūt quatuor p̄dicata. p̄bat aristo. iductione et sillogismo. iductōe sic. oīs p̄positio aut oē p̄bleuma. aut est ex diffinitōe aut ex genere. aut ex proprio. aut ex accidente. ergo tm̄ sunt quatuor predicata. Sillo sic. qr oē q̄d predicat̄ aut p̄dicat̄ conuersim. aut nō ɔuersi3. si ɔuersi3. hoc ē dupl̄r. vl̄ idicat q̄d ē rei. ⁊ sic ē diffō. vel ñ idicat q̄d ē rei ⁊ sic ē p̄priū. Si aūt p̄dicet̄ nō ɔuersi3. hoc ē dupl̄r. quia vel predicat̄ eēntial̄r ita q̄ ponat̄ in diffōe ei⁹ de quo p̄dicatur. ⁊ sic ē gen⁹ ⁊ dr̄a. eo q̄ diffō ex gn̄e ⁊ differētijs est. vel predicat̄ accn̄tal̄r ita q̄ nō ponatur in diffinitione eius de quo predicatur ⁊ sic est accidens.

Primo dubitat̄. vtrū idē ⁊ diuersū gn̄e sit annexū generis. ¶ Pro solutiōe supponit̄ q̄ in 3ª particula determinat aristo. de tertio predicato quod est genus. ponēdo duas cōclusiones. ¶ Prima tangit diffōem generis q̄ est hec. Genus est quod de pluribus specie differentib⁹ in eo quod q̄d p̄dicat̄. vltimam p̄ticula3 p̄bat aristo. quia illud predicatur in quid quod ɔuenienter rn̄detur ad iterrogationē factā p̄ quid. s3 gen⁹ est huiusmodi ergo ⁊c. minor p3 qr aliquis iterrogatus quid est homo: ɔueniēter rn̄debit q̄ est aīal. ¶ 2ª ɔclusio. idē ⁊ diuersū genere est generale. i. ānexū generis. p3 quia problemata de eodē ⁊ diuerso genere terminātur p̄ eādē methodum sicut p̄bleumata de genere. ergo ē ānexū generis. añs p3 quia disputātes quoniā aīal est gen⁹ hoīs ⁊ bouis. disputantes erimus quoniā ista sunt sub eodē genere. Siñr si oñderim⁹ q̄ animal sit gen⁹ hoīs et nō est gen⁹ lapidis. oñdentes erim⁹ quoniam ñ sūt sub eodē genere. ¶ Conñr in quarta particula detēmiat de quarto p̄dicato quod ē accn̄s ponendo q̄tuor ɔclusiones. Prima tangit vnā diffōem accn̄tis. que est hec. Accidēs est quod nihil horū ē neq̄ spēs nec dr̄a neq̄ p̄prium neq̄ gen⁹. inest autem rei. i. subiecto. ¶ Secūda ɔclusio tangit secūda3 diffōem accn̄tis q̄ est hec. Accidēs est q̄d ɔtigit vni ⁊ eidē inēē ⁊ nō inesse. vt sedere aliquādo iest alicui ⁊ aliquādo nō inest eidem. ¶ Tertia ɔ° tangit dr̄am inter istas duas diffōes. ⁊ est hec. qr secūda ē melior q̄ prima. eo q̄ secūda p̄ se finita est ad cognoscēdū. sed ad cognoscendū p̄māo3 scire quid sit gen⁹. quid diffō. ⁊ quid sit p̄prium. ¶ Quarta ɔ° est hec. cōpationes s3 magis ⁊ min⁹ facte sunt ānexū accidētis. vt vtrū pulchrū ⁊ bonū vel quod magis expedit sit magis eligēdū. ⁊ vtrum vita q̄ ē s̄m virtutē sit suauior illa que ē s̄m frugalitatē. i. illa vita que est s̄m delectatōes sensibiles sicut posuit epicurius ⁊ sui sequaces. vt recitat ari. p̄ ethicorū. Hāc ɔclusionē p̄bat ari. quia in oībus accn̄tib⁹ pōt fieri questio s3 magis ⁊ min⁹. ergo ɔpatio s̄m magis ⁊ minus est ānexū accn̄tis. ¶ Ex his ifert q̄ p̄prium quando ⁊ proprium ad aliquid nō sūt simpl̄r p̄priu3. sed ɔtinētur sub accn̄te.

Secundo dubitat̄. vtrum alia p̄dicata a diffōne sint ānexum diffōnis. ¶ Pro solōne supponitur q̄ aristoteles in tertia parte reducit oīa p̄dicata ad diffōnem. ⁊ intendit sex ɔclusiones. ¶ Prima est hec. genus propriū ⁊ accidens sūt quodammodo diffinitiua ⁊ ānexa diffōis. patet quia si ostendamus aliquid nō soli iesse sicut genus: per hoc ostendem⁹ q̄ tale p̄dicatm̄ nō est diffinitio. ⁊ si ostēdam⁹ q̄ tale predicatū iest accn̄taliter ⁊ nō per se in eo quod quid est. sicut p̄prium ⁊ accidēs. simul ostēdem⁹ q̄ nō iest vt diffō ¶ Secūda ɔclusio. non oīum predicatoru3 ē vna certa methodus. patet quia dato q̄ ipsorum esset vna certa methodus tamē nō esset eam facile iuenire. ⁊ dato q̄ inuenirem⁹ tamē adhuc esset incerta ⁊ raro vtilis ad propositum negocium. ¶ 3ª ɔ° data propria methodo de vtroq̄ istorum de q̄tuor p̄dicatoru3 facile erit cognoscere vnumq̄d/q̄ ipsorum. ¶ Quarta ɔclusio. idē dr̄ tripl̄r. s. nūero specie ⁊ genere. Eadē numero sūt quoru3 nomina sunt plura. res vero vna. vt tunica ⁊ vestis. Eadē specie sūt illa que cum sint plura sūt plura idifferētia s̄m specie3. vt homo est alteri hoī idem i specie ⁊ equus equo. Etiā eadem spē sunt illa q̄cūq̄ sub eadē specie ɔtinētur. Et similiter eade3 genere sunt illa quecūq̄ sub eodem genere ɔtinent̄ vt homo ⁊ equus. ¶ Quinta ɔclusio tāgit solutionem cuiusdam dubij. nam due aque descēdētes ab eodē fonte vidētur habere aliquā dr̄am p̄pter dr̄ias oppositas predictis idētitatibus. eo q̄ due aque eiusdem fontis plus ɔueniūt q̄ specie. quia plus ɔueniūt q̄ due aque diuersorū fōtiū que tn̄ sūt eiusdē speciei. ⁊ tamē plures aque eiusdē fōtis differūt numero: ergo iter idētitatē numeralē ⁊ specificam est vna idētitas media. Respondet aristoteles q̄ si inter duas aquas eiusdem fontis sit maior identitas q̄ inter duas aquas diuersorum fontium. illa tamen identitas nō est essētialis sed accidētalis eo q̄ vna est validior clarior ⁊ leuior altera. nam omnis aqua eadem specie dicitur. Ex quo concludit q̄ illa que sunt eadem numero

sũt maxime ꝛ idubitant eadẽ. ¶ 6ᵃ ↄ°. idẽ nũero dicit quadrupl'r. s. idẽ nũero noĩe qđ diffinitũ ẽ s. vt tunica ẽ vestis. idẽ numero diffõe. vt aial gressibile bipes ꝛ homo. 3°. dr̃ idẽ numero ꝓpo. vt disciplĩne susceptibile. est idẽ hõi. ꝛ qđ nã sursũ fert: ẽ idez igni. Quarto mõ idẽ dr̃ numero accñte. vt sedere ꝛ musicũ. sũt idẽ socrati. ꝛ h̃ vltimũ mẽbꝝ. s. ꝙ accidẽs ꝛ subm̃ sũt eadẽ numero ꝓbat aristo. signo sic. qꝛ qñ volum⁹ vocari aliquẽ ad nos iubem⁹ vocari noĩe accñtis: vt disputãtẽ vl' sedẽtẽ. oppinãtes idẽ ꝫm nomẽ ꝛ ꝫm accidens significari. ergo signũ est ꝙ accñs ꝛ subm̃ sunt eadem numero.

Tertio dubitat̃. vtꝝ diffõ sit reponibilis i aliquo p̃dicamẽtoꝝ. ¶ Pro solõe supponit̃ ꝙ in q̃rta pte intẽdit quatuor ↄclões. Quaꝝ p̃ma ẽ hec. tm̃ sũt quatuoꝛ p̃dicata. quam ꝓbat sic dcm̃ ẽ in ↄclõe rñsiua ad q̃situ. ¶ 2ᵃ ↄ°. decẽ sunt p̃dicam̃ta. s. qd. quale. q̃tũ. ad aliqd. vbi. qñ. situ esse habere. facere. pati. ¶ 3ᵃ ↄ°. semp accñs genus ꝓp̃uz ꝛ diffõ sũt in aliquo istoꝝ p̃dicam̃toꝝ. pꝫ qꝛ oẽs ꝓpões q̃ sũt ex his p̃dicatis significãt aut qd aut q̃le. ꝛc̃. ¶ 4ᵃ ↄ°. cũ ñ sint nisi q̃tuor p̃dicata ꝛ decem p̃dicam̃ta oꝫ vnũ illoꝝ i plurib⁹ p̃dicam̃tis repiri. ꝛ h̃ põt eẽ veꝝ d̃ gñe. qꝛ illud qđ significat qd ẽ sicut gen⁹ qñꝫ significat substãtiaꝫ ꝛ qñꝫ q̃titatẽ ꝛ qñq꜄ aliqd alioꝝ p̃dicamẽtoꝝ: vt si dicat̃ hõ est aial: p̃dicatuꝫ h⁹ ꝓpõis dic̃ qd ẽ. i. ẽ gen⁹ respectu subi. ꝛ significat substantiã. iõ illđ p̃dicatũ qđ ẽ aial reponitur in p̃dicam̃to substãne. sꝫ si aliqs dixerit ꝙ albedo ẽ coloꝛ: qd dic̃: ꝛ q̃le significat. h̃ ẽ p̃dicatum illi⁹ ꝓpõis ẽ gen⁹ subi. ꝛ ẽ d̃ p̃dicam̃to q̃litatis. Silr̃ si qs dixerit ꝙ magnitudo cubitalis est magnitudo: qd dic̃. ꝛ q̃tũ significat: eo ꝙ p̃dicatuꝫ est gen⁹ respcũ subi: ꝛ reponit̃ in p̃dicamẽto q̃titatis. ꝛ sicut exemplificatũ ẽ quõ gen⁹ ĩuenit̃ in trib⁹ p̃dicamẽtis. ita posset exẽplificari de aliis. Ex qb⁹ ↄcludit ari. epilogando ꝙ illa de quib⁹ fiunt disputatões dyalectice ꝛ ex quib⁹ fiunt sill'i dyaletici sunt hec ꝛ tanta. ¶ Ex istis dr̃ ad dubium ꝙ diffõ ñ ꝫm se totã sed ꝫm suas ptes reponit̃ in p̃dicamẽto. ¶ Pro declaratõe dubii p̃cedẽtis dr̃ vltra textum ꝙ ad hoc ꝙ aliqd sit ꝓprie p̃dicatum aut annexũ tria reqrunt̃. Primo ꝙ sibi ↄpetat ꝓprie modus p̃dicandi. ꝛ suo annexo ↄpetat ex ↄñti. 2°. ꝙ habeat ꝑ se ꝓprias cõsideratões p' quas possint ↄstitui ꝛ destrui ꝓbleũata de ipo. ꝛ illas habeat annexum ex ↄñti. 3°. ꝙ tale p̃dicatũ habeat ꝑ se habitudines. ꝛ annexum non nisi ex ↄñti. modo ↄstat ꝙ p̃dicatum accñtis gñis aut ꝓprii hñt ꝫm se proprium modũ p̃dicãdi. proprias ↄsiderationes ꝛ habitudines locales. ideo nõ merẽtur dici annexum diffõis. sed qꝛ per easdem ↄsideratões cões ↄstruunt̃ ꝛ destruunt̃ ꝓbleumata de illis. sic̃ de diffõe: ꝓ tãto reducũt̃ ad diffõem.

Ad rationes añ oppositum. oẽs soluũtur ex primo notabili.

q **Ueritur** Utꝝ diffõ propõnis dyaletice sit sufficiẽs. ¶ Et vr̃ ꝙ nõ. qꝛ nihil qđ iterrogat̃ est interrogatio. sed propõ dyaletica iterrogat̃. ergo non ẽ interrogatio. ¶ Scđo sic. diffõ propõis dyaletice ẽ nugatoria. ergo est isufficiens. añs pꝫ. qꝛ probabile ꝛ diffõ probabilis ponuntur sine ↄiunctiõe media. ¶ Tertio sic. nihil qđ vr̃ oĩb⁹ est interrogabile. sed aliqua propõ dyaletica vr̃ oĩbus. ergo aliq̃ nõ est interrogabilis. ꝛ per ↄñs male dr̃ ꝙ propõ dyaletica est iterrogatio. ¶ In oppositum tamen est aristoteles.

Primo sciendũ ẽ ꝙ pro declaratõe t̃minorum ponunt̃ tres distinctões. Prima est hec. interrogatio capit̃ dupl'r. vno° vt est interrogantis actio. Alio modo vt ẽ rei interrogate passio. ꝛ istis duob⁹ modis nõ capitur hic. Alio mõ capitur interrogatio pro propõe interrogata. ꝛ sic capitur hic. ¶ Secunda distinctio. probabile capit̃ dupl'r. vno mõ prout probabilitas ẽ rõ formalis sill'i dyaletici distincta ↄ̃ necessitatẽ ꝛ probabilitatẽ ꝛ demõstrabilitatẽ. ꝛ sic non capit̃ in diffõe ꝓpõnis dyaletice. Alio modo capit̃ gñal'r prout ꝓbabile idẽ est qđ apparens. ꝛ sic ẽ magis cõe q̃꜄ ꝓbabile primo modo dcm̃. ꝛ sic capitur hic probabile. ¶ Tertia distinctio. aliquid põt videri oĩb⁹ dupl'r. vno modo vere ꝛ certitudinaliter. ꝛ sic illđ qđ videtur oĩbus non est dubitabile. Alio modo dubitatiue ꝛ apparenter. ꝛ sic capitur hic.

Secundo sciendũ ẽ ꝙ in hoc secũdo ca°. d̃terminat aristo. de ptibus itegralibus ꝛ propinqs sillogismi dyaletici. Et ↄtꝫ tres ptes. In quarum prima determinat de propõe dyaletica: ꝛ ↄtinet quatuoꝛ ↄclusiones. ¶ Pria tangit intẽtum ꝛ est hec. dicendũ est quõ sumem⁹. i. abundabim⁹ i sill'is dialeticis: ꝛ ꝑ que facile poterimus abundare. primo tamẽ declarabitur quid sit propõ dyaletica: ꝛ quid sit probleuma dyaleticũ. ¶ Secunda ↄclusio: non oĩs propõ nec oẽ ꝓbleuma est dyaleticũ. pꝫ quia nullus qui mentẽ habet ponet illud ꝓbleuma esse dyaleticũ qđ nulli videtur idest qđ est manifeste falsum: vel qđ oĩbus aut pluribus est manifestũ: ꝛ talia nullã penit⁹ habent dubitationem. ¶ Tertia conclusio tangit diffinitionem propositionis dyaletice: ꝛ est hec. ꝓ

positio dyaletica ē interrogatio pbabilis aut oib⁹ aut plurib⁹ aut sapiētibus. ꝛ his vel oib⁹ vel plurib⁹ vel maxime notis nō extranea. hanc vltimā pticulā. s. ꝙ ppō dyaletica nō sit extranea pbat aristo. qꝛ dyaletic⁹ ponit illā ppōnē que videt̄ sapiētibus nisi sit ɔ̄ria opionibus multoꝝ. ergo signū ē ꝙ ppositio dyaletica nō est extranea. ❡ Quarta ɔ᷒ tāgit diuisionē ppōnis dyaletice i tria gn̄a. nā qdā sūt ppōes dyaletice eo ꝙ sūt siles pbabilib⁹. Alie sūt dyaletice eo ꝙ sūt ɔ̄trarie pbabilibus. sūt tamē ptense ꝑm ɔtradictionem. Uocat̄ aūt ppō ɔ̄ria ꝫ ɔ̄dictionē ptensa que ē de predicato ɔ̄rio ꝛ modo enūciādi ɔ̄dictorio. vt iste. sortes ē albus. sortes nō ē niger. Alie sūt dyaletice qꝛ sūt oppiones ꝫ vnā quācꝫ artē inuētā. ⁊ primū mēbꝝ declarat ꝑ duo exēpla. quoꝝ ꝑmū ē. si sit pbabile ɔ̄rioꝝ eē eādem disciplinā. ꝛ etiā erit pbabile ɔ̄rioꝝ eē eūdē sensū. Secūdū ex^m. si sit probabile grāmaticā eē vnā numero ēt est pbabile musicā esse vnā numero. ꝛ si sit pbabile eē plures grāmaticas. ēt erit pbabile esse plures musicas. De secūdo mēbro dat duo exempla. ⁊ primū ē. de pdicatis ɔ̄rijs ꝛ modo enūciandi ɔ̄dictorio. vt si sit probabile ꝙ amicis oꝫ bn̄facere. erit etiā pbabile ꝙ amicis nō oꝫ malefacere. quia amicis benefacere ꝛ amicis malefacere ɔ̄riāt̄. z^m ex^m ē de subis ɔ̄rijs ꝛ modo enūciādi ɔ̄dictorio vt si sit pbabile ꝙ amicis oꝫ bn̄facere. ēt erit pbabile ꝙ inimicis nō oꝫ bn̄facere. qꝛ amicis bn̄facere ꝛ inimicis nō bn̄facere ɔ̄riant̄. Et subdit ꝙ ē quodaꝫ pbabile in pabola c⁹. s. subm̄ est ɔ̄rium subō pbabilis. ꝛ predicatū pdicato copula manēte eadē. vt si sit probabile ꝙ amicis oꝫ benefacere etiā erit probabile ꝙ inimicis oꝫ malefacere. Coñr repetit tertiū mēbrum pdicte propōis dyaletice. palā autē ē qm̄ quecūcꝫ oppiones ꝑm artes sūt p ōes dyaletice. pꝫ qꝛ dyaleticus ponit ea q̄ vident̄ eis q pbati sūt ꝛ experti i sua arte. vt in geometria illa q̄ vident̄ ei qui est geometer. ꝛ in medicina que vident̄ ei qui est medicus.

Tertio sciendū ꝙ circa hūc textū icidit vna difficultas. vtꝝ aliqua ppō necessaria vel impossibilis sit dyaletica. Rn̄det̄ ꝑ vnaꝫ distictionē ꝛ vnā suppōem. Suppō ē hec ista tria. s. dyaleticū. probabile. ꝛ oppinabile sūt idē. Distin᷒ est hec. propō dyaletica pōt capi dupl'r. vno᷒ gn̄alr pro oi propōe cui pōt aliquis intellect⁹ assētire cū formidine sui oppositi. i. dubitādo de ꝟitate sui oppositi. ꝛ sic ois propō ē dyaletica. pter propōeꝫ ꝑ se notam ꝛ eius oppositā. Alio mō capit̄ spāl'r p propōe dubitabili ɔtigēti cuius op^m est probabile intellectui. ꝛ sic nulla propō ꝑ se nota ē dyaletica: sil'r nulla propō necessaria aut impossibilis est dyaletica. sed ois propō dyaletica ē ɔtingēs. nō tamē ois propō ɔtingēs ē dyaletica. qꝛ quedā sꝫ propositiōes ɔtingentes que sūt similes per se notis. ideo tales nō sūt dyaletice.

Cōclusio ꝛn̄salis. diffō dyaletice propōnis ē sufficiēs q̄ sic debꝫ exponi. propō dyaletica ē propositio iterrogatia nō extranea probabilis. i. apparens oib⁹ vel plurib⁹ vel sapiētib⁹. ꝛ iste pticule ponūt̄ pp multitudinē propōnuꝫ dyaleticarū. ɔclusio pꝫ ex dictis.

Primo dubitat̄. vtrū diffō probleumatis sit sufficiēs. ❡ Pro solōe supponitur ꝙ in secūda pte h⁹ capl'i determiat ari. de probleumate dyaletico. ꝛ itēdit q̄tuor ɔclōes. Quaꝝ ꝑma tāgit diffōem probleumatis q̄ ē hec. probleuma dyaleticū ē speculatio procedēs ad electioneꝫ vel fugā. vel ad ꝟitatē ꝛ sciam. aut vt ipm admiculās aut aliquid huiusmodi aliō. ❡ z^a ɔ᷒ tāgit ꝑmā diuisionē probleūatū q̄ ē hec. probleūatū qdā sūt de quib⁹ neutro modo oppinamur. ꝛ quedā sūt de quib⁹ plures. i. vulgares ɔ̄riant̄ sapiētibus. ꝛ sapientes plurib⁹. ꝛ quedā sūt de qb⁹ sapiētes ɔ̄riātur sapientib⁹. ꝛ plures pluribus. ꝛ de his ponit albertus exēplū. de p. vtrū mūdus sit etern⁹. aut vtrum astra sint paria vel iparia. de secūdo ponit. vt vtrū dyaletica sit melior arte sutoria. de isto ɔ̄riant̄ plures sapiētib⁹. exēplum de 3᷒ vt vtrū qlꝫ stella fixa visibilis a nob̄ sit maior tota terra. de q̄ ɔ̄riāt̄ sapientes plurib⁹. ex^m de 4᷒ vt vtꝝ ars pelliparia sit melior arte sutoria. de quo plures ɔ̄riāt̄ int̄ se. ɔ 5᷒ vt vtrū quiditas gn̄is sit formal'r ex nā rei disticta a dr̄a vel spē. de q̄ sapiētes int̄ se ɔ̄riāt̄. ❡ 3^a ɔ᷒ tangit secūdā diuisionē probleumatū. nā quedā sūt ppt̄ electionē ꝛ fugā. vt vtrū voluptas sit eligēda vl' nō. qdā sūt pp scire tm̄. vt vtrū mūdus sit etern⁹ vel nō. Alia sūt que volum⁹ nō pp se ꝫ pp aliud. s. vt p ipa aliquid aliud cognoscamus. Et subdit ꝙ probleumata neutra sūt illa de quib⁹ sūt ɔ̄rij sillogismi vl' ɔ̄rie rōes. vt vtrum mūdus sit etnus vl' nō. ❡ 4^a ɔ᷒ tangit tertiā diuisionē probleumatū. nā quedā sūt probleumata neutra que ad vtrācꝫ ptē habēt rōnes probabiles. ꝛ quedā sūt de quib⁹ rōem non hēmus propt̄ eorum difficultatem. vt vtrum mūdus sit eternus vel non.

Secundo dubitat̄. vtrum ōis propō sit probleuma. ❡ Pro solōe supponit̄ ꝙ i 3^a pte determiat aristo. de pōne ponēdo q̄tuor ɔclōes. Quarum ꝑma tāgit vnā diffōeꝫ positionis

que est hec. Positio est oppinio extranea alicuius notorum secundum philosophiam. Declarat tribus exemplis Primum exemplum. dicere quod non contigit contradicere sicut dicebat antistenes. aut quod omnia mouentur sicut dicebat eraclitus. aut quod omnia sint vnum sicut dicebat melissus. Et subdit quod contra tales non debemus disputare. nam quolibet contraria oppionibus proferente sollicitum esse stultum est. ¶ Secunda conclusio tangit secundam diffinitionem positionis que est hec. Positio est propositio de qua rationem habemus contrariam opinionibus. vt quod non omne quod est est factum vel eternum queadmodum dicunt sophiste: dicunt enim musicum esse gramaticum. et tamen non est factum neque eternum ¶ Tertia conclusio: non omne probleuma est positio sed omnis positio est probleuma. prima pars patet quia probleuma neutrum non est positio. Secunda pars patet quia de omni positione contrariantur sapientes pluribus vel econtra. vel sapientes inter se. ergo omnis positio est probleuma. ¶ Quarta conclusio non omne probleuma est terminandum. patet quia probleumata sensibilia et penalia non sunt terminanda. qui enim dubitat vtrum deos oporteat venerari. et parentes honorare. pena indiget. et qui dubitat vtrum nix sit alba sensu indiget.

Tertio dubitatur vtrum tantum sint due species argumentationis dyaletice. Pro solutione supponitur quod in tertio capitulo huius tractatus determinat aristo. de speciebus argumentationis dyaletice et intendit quatuor conclusiones. ¶ Quarum prima est hec. due sunt species argumentationis dyaletice scilicet inductio et sillogismus. ¶ Secunda conclusio. diffinitio sillogismi data est prius. scilicet versus principium huius. ¶ Tertia conclusio. Inductio est a singularibus ad vniuersalia progressio. vt gubernator eruditus est optimus. auriga eruditus est optimus. ergo omnis qui est eruditus est optimus. ¶ Quarta conclusio tangit differentiam inter sillogismum et inductionem. quia inductio est verisimilior planior secundum sensum notior et pluribus communis. sed sillogismus est vniuersalior et ad contradicendum efficacior. Ex quo patet quod tantum sunt due species argumentationis dyaletice. emptimema vero ad sillogismum reducitur. et exemplum ad inductionem.

Ad rationes Ante oppositum. omnes solute sunt ex dictis in primo notabili.

Ueritur Utrum tantum sint quatuor instrumenta abundandi in sillogismis dyaleticis. ¶ Et videtur quod non. quia nulla sunt instrumenta abundandi in inductionibus dyaleticis ergo nec sunt aliqua instrumenta abundandi in sillogismis dyaleticis. ¶ Secundo sic. propositionum sumptio necessario requiritur ad sillogismum dyaleticum. ergo non est instrumentum abundandi in sillogismis dyaleticis. ¶ Tertio sic. multiplicis distinctio pertinet ad sophisticum. differentiarum inuentio et similitudinis consideratio pertinet ad methaphysicum. ergo non sunt instrumenta abundandi in sillogismis dyaleticis. ¶ In oppositum tamen est aristoteles.

Primo sciendum est quod in tertio tractatu determinat aristoteles de instrumentis abundandi in sillogismis dyaleticis. Et diuidit in duo capitula. quorum primum continet quatuor partes. In prima determinat de instrumento primo abundandi in sillogismis dyaleticis. et intendit octo conclusiones. prima tangit numerum instrumentorum et est hec. Instrumenta per que abundamus in sillogismis dyaleticis sunt quatuor. primum est propositionum sumptio. secundum est multiplicis distinctio. Tertium est differentiarum inuentio. et quartum est similitudinis consideratio. ¶ Secunda conclusio. tria vltima instrumenta quodammodo continentur in primo quod est propositionum sumptio. patet quia quando distinguimus bonum vel eligendum: in bonum suaue et bonum expediens. tunc sumimus propositiones. et quando distinguimus sensum a disciplina eo quod amittentes disciplinam possunt eam rursus sumere. sed amittentes sensum non possunt rursum recuperare. Similiter quando dicimus quod sicut se habet sanatiuum ad sanitatem. ita se habet enechiuum ad enechiam tunc sumimus propositiones. modo primum istorum est multiplicis distinctio. et secundum est differentiarum inuentio. et tertium est similitudinis consideratio. ergo quodlibet istorum est propositionum sumptio. ¶ Tertia conclusio tangit primum documentum ad sumendum propositiones. et est hoc. volens sumere propositiones debet quicquid considerare. primo debet considerare ad ea que dicta sunt sicut in propositione dyaletica. scilicet quod sumat oppiniones omnium aut plurium aut sapientum. et horum vel omnium. vel plurium. vel notissimorum. Secundo debet sumere propositiones contrarias probabilibus. Tertio debet sumere propositiones que secundum vnamquamque artem sunt inuente. 4° debet sumere propositiones contrarias probabilibus per se secundum contradictionem. Quinto debet sumere propositiones similes probabilibus. et de isto dat duo exempla. vt si sumamus contrariorum esse eandem disciplinam. etiam sumere debemus contrariorum esse eundem sensum. Secundum exemplum est: vt si quis sumat quod videmus itus suscipientes aliquid et nihil extra mittentes: potest sumere quod et audimus intus suscipientes et nihil extra mittentes. et olfacimus eodem modo. ¶ 4a conclusio tangit secundum documentum. quod est tale. volens assu

mere ppões debet assumere illud qd videt oibus aut pluribus tanq̃ pn^m verum. ¶ Quinta oclo tangit tertium documentum. volens sumere ppones debet sumere diffinitiones et descriptiões vtium. vt diffões boni. et aialis. ¶ Sexta oclusio tangit quartū documētu3. volēs sumere ppones debet capere opiones singulo2. vt ēpedocles dicit esse .4. elemēta corpo2. q2 dyaletic' pōt pōere illō qd ab aliquo pbabit dictū est. ¶ 7^a oclusio tangit 5^m documētū. oēs ppões dyaletice. et oia pbleumata diuidūt p tres ptes. nam qda3 sūt ethice. vt vtr oporteat magis parētibus vel legibus obedire si dissētiāt. alie logice. vt vtrū otrario2 sit eadem disciplina. vel nō. alie vo phice. vt vtrum mundus sit eternus vl' n. Verumtamē ille ppões n debēt oēs a dyaletico diffiniri. q2 difficile est assignare diffōnes eo2 sed sufficit eas cognoscere p exempla. et alr phs habebit diffinire fm veritatem i dyaletica. aut secūdū opionē tātum. ¶ Octaua oclusio tangit sextū documētū quod ē tale. volēs sumere plures ppones pmo debet sumere ppositōes magis vniuersales. et deide diuidere eas i singlares. ut pmo oportet sumere q2 opposito2 eadē ē disciplina deide q2 otrariorū est eadē disciplina. et etia3 eo2 que sūt ad aliquid est eade3 disciplia et oim q2 boni et mali est eade3 disciplina. et etia3 albi et nigri. silr calidi et frigidi.

Secundo Sciēdū ē q2 aristo. i secūda parte determinat de multiplici distictiōe. et otiet. 4. particlas. In pma pōit aliquas osiderationes d multiplici distictōe ispiciēdo ad opposita. et otiet. 9. oclōes. ¶ In pria tāgit tle documētū. n solū o3 determinare de diuersis modis multiplicis. s3 o3 assignare rōes ipo2 modo2 illi' multiplicis. ut n solū o3 dicere q2 bonu3 dr d iusticia et fortitudie. d enecbiuo et sanatiuo q2 qda3 dnr bōa pp boc. q2 talia sūt. qdā aūt ppt boc q2 sūt pfectiua alic'. ¶ Scda oclusio tagit pmā osideratione ispiciēdo ad otraria. et ē h. si ppositū bēat plura oria spē et noie drā ip3 ē multiplex. Declarat trib' exēplis. p^m. q2 acuto i voce oriat graue. et acuto in magnitudie otrariat obtusū. iō acutū dr multiplr sicut ei' otrarium. 2^m exēplum. graui i voce oriat acutu3. et graui in magnitudine cōtrariatur leue iō graue est multiplex. Tertium exemplum. bono in animali contrariatur fedum. et bono i domo contrariatur pestilens. ideo bonum est multiplex ¶ Tertia conclusio tangit tertiam cōsideratione et est bec. si ppositum babeat plura cōtraria eade3 nomine et specie differentia propositum est multiplex. patet duobus exemplis. quia albo in voce cōtrariatur nigrum in voce. et albo in colore cōtrariatur nigrum in colore. vox enim et alba et nigra dicitur. similiter et color. ergo contraria in voce et colore sunt eadem nomine. Sed q2 differant specie patet. q2 eorum que sunt eadem specie est ide3 sensus. sed istorum non est idem sensus. quia albū et nigrum in voce iudicamus auditu sed album et nigrum in colore iudicamus visu. ¶ Secundu3 exemplum. acuto in bumoribus contrariatur obtusum. et similiter acuto in magnitudinibus cōtrariatur obtusum. ista tamen differunt specie. quia vnum percipimus tactu. et aliud gustu. ¶ Quarta conclusio tangit tertiam considerationem. si propositum in vno subiecto babeat contrarium. et in alio non est multiplex. patet duobus exemplis. ¶ Primum exemplum. delectationi que est i potu contrariatur tristitia. sed delectationi que est i considerando q2 dyameter est coste assymeter: nihil est contrarium ideo delectatio est multiplex. ¶ Secundum exemplum. amare quod est scdm animam contrariatur odire. sed amare quod est scd3 corporalem actum nihil est contrariu3. ideo amare est equiuocum et multiplex. ¶ Quinta conclusio tangit quartam considerationem: que est bec. si inter propositum et vnum suorum contrariorum nullū sit medium. et iter ipsum et aliud contrarium sit ide3 me^m. ppo^m est mltiplex. ¶ Sexta conclusio tangit quintam consideratiōem que est. si iter propositum et vnum suorum cōtrariorum sit vnū medium. et inter ipsum et aliud cōtrarium nō sit idē mediū. ppositū est multiplex. De istis duabus consideratoībus dat vnū ex^m. quia me^m albi et nigri i colorībus est fuscū. s3 iter albū et nigrū i uoce nihil ē me^m nisi forte raucū. qdā. n. dicūt raucā vocē eē mediā. iō albū erit equocū et multiplex. et silr nigrū. ¶ 7^a oclusio tangit sextā cōsideratione3 q̄ est. si iter ppositū et vnū suo2 contrario2 sint plura media. et iter ipsū et aliō contrariū sit tātū vnū me^m: ip3 ē multiplex. vt iter albū et nigrū i colorībus sūt plura me^a. s3 int albū et nigrū i voce ē tantū vnū me^m. s. raucū ¶ Octaua oclusio tāgit unā osideratiōe3 ispiciēdo ad contradictoria. et est bec. si vnum cōtradictoriorū est multiplex. et reliquus. vt si n videre sit multiplex: ita et videre ē multiplex na3 n videre vno modo tātu3 valet sicut non babere visū et ei opponitur videre qd tantū valet sicut babere visu3. Alio modo nō videre tm valet sicut non vti visu. cui otradicit videre quod est vti visu. ¶ Nona cōclusio tāgit vna3 cōsideratione3 respi

tiēdo ad p̄uatiue opposita. ꝛ est hec. si vnuȝ p̄uati
ue oppositoruȝ dicatur multipl̄r: ꝛ reliquuȝ. vt si
sentire dicat̄ ſm animaȝ ꝛ ſm corpus. ita iſēſibile
dicet̄ ſȝ aiam ꝛ ſm corpus.

Tertio Sciēdū ē ꝙ aristoteles i tertia par
ticula docet cognoscere multiplex
iſpiciēdo ad casus. ¶ Et itēdit talē ꝯclusionem. si
vnū casuū dicat̄ multipliciter. ꝛ reliquū. vt si iuste
dicat̄ multipl̄r. scilicȝ i cognoſcēdo ꝛ i iudicādo. ēt
iustū dicetur mltipl̄r. ꝛ si sanatiuū dicat̄ multipl̄r
scȝ q2 est sanitatis effectiuuȝ. aut sanitatis conser
uatiuū. aut sanitatis seruatiuū. ꝛ ēt sanatie dr̄ ml
tipl̄r. s. effectiue. ꝯseruatiue ꝛ seruatiue. Cōsequē/
ter i t̄tia particula docet cognoscere multiplex in
ſpiciēdo ad gn̄a ꝛ itēdit duas ꝯclusiōes. Quaꝝ p̄ª
tāgit p̄mam ꝯsideratōem que est hec. si ꝑpositū re
piat̄ i diuersis p̄dicamētis: ip̄m est multiplex. Pa
tet tribus exēplis. p̄m exemplū. bonū i cibis ē effe
ctiuū voluptatis. ꝛ bonum i medicina ē effectiuuȝ
sanitatis. ꝛ bonū i aia ē qualeficatiuū aie. facit eni
aiaȝ castā. fortē ꝛ iustaȝ. ꝛ sil̄r de bono in hoie. ideo
bonū ē equocū ꝛ multiplex. 2m exēplū. color est ge
nus albi i corpe. ꝛ bene audibile: est genus albi in
voce. Tertiū exemplū. acutū est mltiplex. q2 vox
dr̄ acuta eo ꝙ est velox. ꝛ āgulus dr̄ acutus q2 mi
nor est recto. ꝛ cultellus dr̄ acut9 q2 habet anguluȝ
acutū. ¶ Tertia cōclusio tangit scdaȝ ꝯsideratio
nem: que ē hec. si ꝑpositū ꝯueniat rebus diuersoꝝ
generū n̄ subalternati positoꝝ: ip̄m est multiplex.
vt hoc nomē aial pōt conuenire ei qd̄ est asin9. ꝛ ei
qd̄ ē vas. que sūt gn̄a non subaltenatim posita. nā
asin9 est de gn̄e sube. ꝛ vas ē de genere q̄litatis i q̄r
ta spē. si vo illa gn̄a sint subalternati posita non oȝ
ip̄m esse multiplex. vt aial ꝛ auis sunt gn̄a subalt̄
natim posita respectu corui. coru9. n. dicit̄ aial vo
latile bipes. ꝛ ēt dr̄ auis. tamē q2 aial ꝛ auis sūt ge
nera subalternati posita: n̄ oȝ ꝙ coru9 sit mltiplex.
hoc ēt potest fieri iſpiciendo ad contraria. ¶ Con
sequēter in t̄tia ꝑticula docet cog̊scere mutltiplex
iſpiciēdo ad dr̄ias. ꝛ itendit quiq3 ꝯclusiōes. Qua
rum p̄ma tāgit p̄maȝ ꝯsideratōeȝ que ē hec. datis
significatis alic9 propositi oȝ inspicē ad diffōes eo
rum. ꝛ ꝑempto genere oȝ videre si p̄cise remaneat
eadem dr̄a. ꝛ si nō. ꝑpositūȝ est multiplex. vt albū
i corpe sic diffinit̄. ē corpus habēs albedinem. sed
albū i voce sic diffinit̄. ē vox bene audibilis. modo
iterēpto ꝑprio gn̄e. scȝ corpe ꝛ voce n̄ remanet ea
dem differētia. q2 non est idem habere talem colo
rem. ꝛ esse bn̄ audibile. iō album est multiplex. Et
subdit ꝙ in diffōnibus sepe latet assequens equo
cum. iō oȝ videre si p̄dicata i diffōe posita ꝯueniāt
diffinito ſȝ diuersas rōes. ¶ Scd̄a ꝯclusio tāgit
scdaȝ cōsiderationeȝ que ē hec. si significata ꝑpo
siti non sint compabilia scd̄ȝ magis et minus. aut
scd̄m equale. ip̄m est multiplex. vt vox alba ꝛ ve
stis alba nō sūt compabiles. sil̄r hūor acut9. et vox
acuta nō sūt compabiles. iō albū est equiuocū sil̄r
et acutū. naȝ oē vniuocū ē compabile scd̄ȝ magis
et min9. aut ſȝ equale. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit ter
tiaȝ cōsideratōem que ē hec. diuersoꝝ geneꝝ et
nō subalternatiȝ positoꝝ diuerse sūt differentie ꝛ
spēs. vt aialis ꝛ scie. iō cōsiderānduȝ ē si propo m
sit dr̄ia diuersoꝝ generū ꝛ non subalternatiȝ posi
torū. q2 tunc ꝑpositūȝ erit multiplex. qd̄ pȝ exem
plo. q2 acutum ē differētia vocis ꝛ magnitudinis.
differt eni vox a voce eo ꝙ vna sit acuta. ꝛ alia sit
grauis. sic et magnitudo differt a magnitudie. iō
acutum est equocū. Diuersoꝝ eni geneꝝ ꝛ nō sub
alternati positoꝝ diuerse sūt differētie. ¶ Quar
ta ꝯclō tangit q̄rtam consideratiōem q̄ ē hec. si ꝑ
positum sub eodē noie habeat differētias diuer
soꝝ generuȝ: ip̄m ē multiplex. vt color q̄ ē i corpi
bus habet istas dr̄ias q̄ sunt disgregare: ꝛ congre
gare visuȝ. ſȝ color qui est in melodijs tales diffe
rētias non hȝ. ¶ Quita cōclusio tangit quintaȝ
considerationem que ē hec. cum sit species nulli9
sit differētia. nam homo ꝛ bos nullius sūt differē
tie. iō considerandum ē si ꝑpositum sub eodeȝ no
mine sit spēs vnius ꝛ differentia alterius tunc ꝑ
positum erit multiplex. vt album i corpe ē speci
es coloris. ꝛ album in voce est differentia. differt
enim vox a voce eo ꝙ alba sit.

Conclusio Responsalis. tātum sūt quat
tuor istrumenta abūdādi i sillo
gismis dyaleticis. patet per sufficiētiam. quia con
tigit abundare i sillogismis dyaleticis ex parte vo
cis. vel ex parte rei. si primum. hoc est dupliciter.
vel ex parte vocis complexe ꝛ sic est propositionū
sumptio. vel ex parte vocis icomplexe. ꝛ sic ē mul
tiplicis distinctio. Si ex parte rei hoc est duplici
ter. vel ex parte rei ꝯueniētie: ꝛ sic est similitudis
ꝯsideratio. vel ex parte differētie. ꝛ sic est differē/
tiarum iuētio. Et vocatur istrumētum promptitu
do quedā ad reperiendū facil̄r ꝛ ꝑrōpte plura me
dia ad eandem conclusionē dyaletice probandū.

Primo Dubitatur. vtruȝ de similitudinis
consideratione spectet ad dyaleti
cum tractare tanq3 instrumētum. ¶ Pro dubio
est supponendum ꝙ arist. in tertia ꝑte p̄ncipali h9
tractatus determinat de dr̄aꝝ inuētione ponēdo

duas cōclusiones. ¶ Quaꝝ prima tāgit pmā cōsiderationē que ē hec. oꝫ considerare dr̃aꝫ eorum que sunt eiusdē generis. vt quod ē illud in quo differt iustitia a fortitudine. ⁊ prudētia a tēperantia. hec eni oia sūt ex eodē genere. s. ex genere virtutis ¶ Secūda cōclusio tāgit secūdam cōsiderationē. oꝫ ꝯsiderare dr̃aꝫ eoꝝ que sūt i diuersis generib⁹ que tamen non nimiū differūt. vt i quo differt sēsus a scia. nā in his que nimiū differunt manifeste sūt oēs dr̃e. ¶ Consequenter i quarta pte pncipali ponit tres conclusiones ad cognitionē similitudinis. ¶ Prima tāgit pmā cōsiderationem que ē h. oꝫ cognoscere similitudies eoꝝ que sūt in diuersis generibus qualiter se habet alterum ad alterum nā sic se habet aliud ad aliud. ⁊ sicut se habet disciplina ad disciplinatū ita sensus ad sēsatuꝫ. oꝫ etiaꝫ cognoscere qualiter alterū ē i altero. quia sicut aliud ē in alio vt sicut visus ē i oculo. ita mēs ē in aia. ⁊ sicut tranquilitas ē in mari. ita serenitas ē i aere ¶ Secunda cōclusio tangit secūdam considerationē que ē hec. oꝫ cōsiderare similitudinē eoꝝ que multū differūt. quia p ea faciliter poterimus accipere similitudinē i alijs. ¶ Tertia conclusio tāgit tertiā cōsiderationē. oꝫ considerare similitudinem eorum que sunt in eodem genere. ⁊ videre si sit aliquod commune quod omnibus isit vt hoi ⁊ equo ⁊ cani sest aliquod cōe in q̄ sūt similia. ¶ Hoc supposito respōdetur p talē distictionē. ꝯsideratio similitudinis pōt dupl'r considerari. vno mō vt rōne ipsius aliud inferatur. ⁊ sic ē locus dyaleticus ⁊ non istrumētum. Alio modo vt per eaꝫ itellectus accipiat plures terminos qui possūt esse media ad sillogizādū dyaletice. ⁊ sic ē istrumētū.

Secundo Dubitat᷑. ad qd est vtil' multiplicis distictio. ¶ Pro solōne supponit᷑ ꝙ aristo. determiat de vtilitatib⁹ pdictorū istrumētoꝝ. ⁊ ꝯtiet tres ptes. i quaꝝ pria itēdit talē cōclusionē. multiplicis disti:º ē vtil' ad tria. pmo ad manifestādū ꝓpositū. q2 ꝓpositū multiplicis n̄ pt esse māifestū nisi sciam⁹ quotiēs ipꝫ dr̄. 2º ē vtil' ad hoc ꝙ fiat disputatio ad rē ⁊ n̄ ad nomē. sed si multiplex sit idistinctū tūc opponēs ⁊ r̄ndēs n̄ capiūt ꝓpo^m^ p eodē. ⁊ sic disputāt ad nomē. ſꝫ si multiplex sit distictū tc̄ opponēs videbit᷑ ridiculosus nisi capiat ipꝫ sic r̄ndēs. 3º est vtil' ad n̄ palogizari ⁊ ad palogizare. q2 si r̄ndēs sciat distictōeꝫ mltiplicis n̄ potit palogizari ab opponēte. ⁊ opponēs sciēs distictionē mltiplicis potit palogizare r̄ndētē n̄ sciētē distictionē multiplicis. hoc tn̄ n̄ ſꝫ accidit ſꝫ solū qn̄ multiplex i vno sēsu ē verū. ⁊ i alio falsū ⁊ subdit ꝙ palogizare r̄ndentem nō est modus ꝯueniens dyaletice. q2 verēdū ē oio dyaleticis ad nomen disputare. nisi d ꝓpo° n̄ posset al'r disputare.

Tertio Dubitat᷑. ad quot est vtilis dr̃aꝝ iuētio. ¶ Pro r̄nsione suppōit᷑ ꝙ i scd̄a pte h⁹ capl'i docet aristo. vtilitatem iuētōis dr̃aꝝ. ⁊ itendit talem ꝯclusioneꝫ. ¶ Dr̃iaꝝ iuentio vtilis ē ad duo. pmo ad sillōs d eodem ⁊ diuerso. q2 si inueni m⁹ dr̃aꝫ aliquoꝝ: ōndemus ea non esse eadē ſꝫ diuersa. 2º est vtil' ad cognoscēdū diffōes vniuscuiusꝗ. q2 p dr̃ias sepamus ꝓpriaꝫ rōnem cuiuslibet sube a quolibꝫ alio. Cōsequenter i tertia pte ponit talem cōclusiōem. similitudinis cōsideratio vtil' est ad tria. prio. ad inductioneꝫ ratiocinatōis quia propter similitudinem singularium ex ipsis singularibus aggreditur iducere vniuersale. ergo vtilis est ad inductiones. antecedens patet. quia non est facile inducere ignoātibus similia. Scd̄o est vtilis ad sillogismos ex ypothesi. q2 probabile est ꝙ sicut se hꝫ in vno siṫium. sic se habet in reliqs. ideo illud quod ostēdim⁹ de vno sitium possumus ōndere de alijs. Tertio est vtilis ad diffōnum assignationem. quia per similitudinis ꝯsiderationem possumus cognoscere aliquod cōe in quo aliq̄ conueniūt. quod cōe est gen⁹ si pdicetur in quid. nam de numero cōium illud quod maxime i eo quod quid est pdicat᷑ gen⁹ erit. valet ēt in illis q̄ nō sunt eiusdē gn̄is. q2 illud qd ē cōe illis q̄ n̄ sūt eiusdem gn̄is pōt poni p gn̄e. Hoc declarat per duo exempla. Primū ex^m^. tranqllitas in mari. ⁊ serenitas i aere ꝯueniūt in hoc ꝙ vtrumꝗ est qes. ideo qes ē de diffōe vtriusꝗ. Secūdū exemplū. punctus in linea ⁊ vnitas in numero ꝯueniūt in hoc ꝙ vtrumꝗ est pncipiū: ideo principiū est de diffōe eorum. nā vnitas est pncipium numeri. ⁊ punct⁹ est pnci^m^ linee. ¶ Consequēter epilogādo ꝯtinuat dcā sua in isto primo determināda i secūdo. dicēs. istrumēta p que fiūt sill'i dyaletici sūt hec quatuor pdicta. Sed loci ad quos predicta instrumēta sūt vtilia sūt hij qui dicēdi sūt in secūdo huius.

Ad rōnes Ante oppositum. ¶ Ad primā dicitur ꝙ lꝫ predicta istrumēta primo ⁊ per se sint instrumenta abundandi in sillogismis dyaleticis. ex ꝯntitamē sunt instrumenta abundandi in inductionibus dyaleticis. vel possꝫ ꝯcedi añs ⁊ negari ꝯsequētia. quia instrumentum dyaleticum debet reddere hoieꝫ ꝓmptū ad statiꝫ reperiēdum plura media ad eandem conclusionē

dyaletice ꝓbandam:mō eadē ꝯclusio non pōt idu
ctiue probari nisi per vnicum medium. videlꝫ per
aggregatū ex suis singularibus. ideo nulla sunt i/
strumenta abundādi in inductionibus dyaleticis
¶ Ad secūdaꝫ dicitur ꝙ lꝫ propositionū sūptio sit
necessaria ad dyaleticum sillogismū. tamē habitus
qui docet nos sumere plures propositiões ꝑ quas
pōt eadē cōclusio dyaletice ꝓbari ē istrumētū vti/
le abūdandi i sillogismis dyaleticis. ¶ Ad tertiaꝫ
respōdetur ad primam partem ꝙ multiplicis disti
ctio pōt tripliciter cōsiderari. vno modo vt per eā
intētioes nō intēte remoueātur. ⁊ que sūt ad ꝓpo/
situꝫ accipiātur ⁊ sic ad quālibet scientiaꝫ pertinet
distictio m'tiplicis. Secūdo pōt cōsiderari vt ꝑ eā
argumētatiões sophistice dissoluūtur. ⁊ sic ꝑtinet
ad sophisticam. Tertio pōt cōsiderari vt per taleꝫ
distinctionem habeamus plures terminos ⁊ ex cō
sequenti plura media ad eandem conclusionem ꝓ
bandū. ⁊ sic pertinet ad dyaleticū. Ad secūdā pteꝫ
rōnis respondetur ꝙ differentiaruꝫ iuētio pōt du
pliciter considerari. vno modo vt per eam habean
tur drie ad demonstrandū cōclusiones ⁊ ad diffini
endū terminos. ⁊ sic pertinet ad demonstratorem
⁊ methaphisicum. Alio modo consideratur vt per
eam reperiantur plures termini qui possunt esse
media ad sillogizāduꝫ dyaletice. ⁊ sic ē istrumentū
dyaleticū ⁊ de similitudinis cōsideratiōe. vt patu
it i ꝑmo dubio. Et hec de ꝑmo thopicorū.

Irca Initiuꝫ se/
cundi libri tho/
picorum. queri
tur. Utruꝫ in ac
cidentibus ab i/
esse ad eē sit for
malis ꝯsequen
tia. ⁊ eō. ¶ Et
videt̄ ꝙ sic. qa
causa formalis
non separatur
a suo effectu. er
go impossibile ē
albedinem alicui inesse ⁊ ipꝫ nō inesse albuꝫ. ꝯ per
cōsequēs ab iesse ad esse valebit vniuersaliter cō
sequētia. ¶ Secundo sic. accñtis esse ⁊ eius iesse
sūt idem. ergo ab vno ad aliud valet consequētia:
⁊ ecōtra. antecedēs pꝫ per aristoteleꝫ septimo me
thaphisice dicētē ꝙ accidētis esse ē iesse. ¶ Ter/
tio sic. ois forma que predicatur denominatiue de
aliquo ē ei realiter iherens. ergo ab iesse ad esse va
let cōsequētia. tꝫ cōsequētia. quia oē accidēs dno
miatie ꝑdicatur d̄ subo. ¶ In oppositū tn̄ ē ari.

Primo Sciendū ē ꝙ ꝓ declaratione ter
miorū ponūtur due suppositiones
⁊ tres distinctiões. ¶ Prima suppositio ē hec. ieē
alicui ē esse in illo secūduꝫ aliquē modū essendi in
¶ Secūda suppositio. accñs esse ē ipm predicari
de suo subiecto. Ex quo sequitur ꝙ querere vtrū
ab iesse ad esse valeat cōsequētia ē querere vtruꝫ
a ꝓpōne significāte accñs iherere suo subo. sequa
tur ꝓpō i qua ꝑdicat accñs de suo subo. vt albedo
iheret sorti. ergo sortes ē albus. ¶ Pria distictio
ē hec. accñtiū quedā isunt subo sub esse ꝑfecto. sic̄
calor in esse itēso. Alia sūt sub esse iꝑfecto. vt calor
i esse remisso ¶ Secūda distictio. accñtiū quedā i
sūt iesse ꝑmanēti. vt rubedo naturalis. ⁊ q̄dā isunt
iesse trāseūti. vt rubedo ex verecūdia. ¶ Tertia
distictio. accñtiū quedā isūt subo indiuisibili. sic ac
cidētia aie. Alia isūt subo diuisibili hñti ꝑtes. ⁊ illa
sūt duplicia. qꝛ quedā isūt toti subo. alia aūt solum
isūt vni parti subi. ⁊ iteꝝ illa sūt duplicia. qꝛ quedā
sūt que determināt certā partē i subo: vt simitas
sibi determiat nasū. quedā vo sūt q̄ n̄ determiant si
bi certā partem i subo. ⁊ illa sūt duplicia. qꝛ q̄dam
isūt maiori ⁊ ꝑncipali ꝑti. ⁊ q̄dā isūt minus ꝑncipali
ꝑti. ⁊ illa iteꝝ sūt duplicia. qꝛ quedā sunt talis natu
re ꝙ cuicūqꝫ ꝑti insūt sufficiūt denomiare totum
sicut lesura ⁊ egritudo. ⁊ alia nō sufficiūt denoīa
re totuꝫ. sicut albedo dentiuꝫ.

Secundo Sciendū ꝙ secundus liber tho
picoruꝫ i quo determiat aristo. d̄
ꝓbleumate accidētis diuiditur i duos tractatus
Quoꝝ ꝑmus cōtiet vnicū capitulū quod hꝫ duas
ꝑtes. In quaꝝ ꝑma itēdit tres ꝯclusiones. ¶ Pri
ma ꝯ. tāgit vnā suppōneꝫ que ē hec. ꝓbleumatuꝫ
q̄dā sūt vlia. vt ois voluptas est bonū. nulla volu
ptas ē bonū. Alia sūt ꝑticularia. vt q̄dā voluptas
ē bonū. quedā voluptas nō ē bonū. ¶ zª ꝯclusio
tangit secūdā suppositionē q̄ ē hec. ꝓbleūata vlia
tā affirmatiua q̄ꝫ negatiua sūt ꝑora ꝑticularib9. pꝫ
qꝛ oñdēs vl'e sil' ōstendit ꝑticulare. vt oñdentes ꝙ
aliqd oi inest oñdim9 ꝙ alicui iest. ⁊ oñdētes ꝙ nul
li iest. sil' oñdim9 ꝙ alicui n̄ iest. ¶ Tertia ꝯ. tan
git tertiā suppositionē q̄ ē hec. ꝓbleūata negatia
sūt ꝑora affirmatiuis. pꝫ. qꝛ vt in pluribus rñden
tes asserūt ꝓpositiones affirmatiuas. iō arguētes
cōtra ipos habēt ipas destruere ꝓbādo ꝑtē negati
uā ideo probleūata negatia sūt ꝑora affirmatiuis
¶ Consequenter in zª ꝑte huius capituli d̄termi
nat d̄ ꝓbleūate accñtis ponēdo quattuor ꝯclusio

nes. Quarum prima est. in accntibus difficillimu e co ueniete denominatione ouerti. s in alijs bene co tingit. pz ex. et rone. Exeplo sic. qr i diffinitione bnouertitur. vt si aial gressibile bipes insit alicui. ipz erit aial gressibile bipes. Similr in genere. si aial i est alicui ipm erit aial. similr in ppo. vt si gramati ce susceptibile iest alicui. ipm est gramatice susce ptibile. Rone sic. quia nihil horum triu ztingit scdm quid inee vel non iesse. quia qdlibet horum aut simplr inest aut simplr non ine. s in accntibus nihil phibet q aliquid insit scdz quid. vt albedo vl iustitia. io ad ostedendu aliqd esse album vel iustum non sufficit ostedere q albedo vel iustitia sibi insit ¶ Scda zclusio tagit duo peccata vitada a dya letico et e hec. duo sut peccata icidetia in pbleuma tibus. pmum e metri. qd accidit qn dicimus inesse illd qd non iest. zm peccatu e trasgredi ppositam locutionem. qd cotingit qn noiamus res extraneas nominibus. vt si appellemus homine plantarium i. arbore euersa. ¶ Tertia conclusio tangit vna cosideratione ad terminadu pbleuma accntis. et est hec. si pdicatu qd inest scdz modu essendi in aliq ru pdicatoru assignatur inee vt accns. peccatu e in assignatione accidentis. ¶ Quarta coclusio ostendit circa qd pdicatu maxime contingat hoc peccatu. et est hec. hoc peccatu maxime accidit in genere. pz exeplo et rone. Exeplo sic. quia si quis dicat colorez inesse albedini vt accns. peccat. qr n accidit albo colorem esse. cum color sit genus albi Rone pbatur sic. quia ille qui assignat aliquid in esse vt accns assignat ipm inesse secudu denomina tione. ergo si quis assignet genus iesse secudu acci dens peccat. pz. qr si quis dicat albedine inesse co lori. vel abulate moueri peccat. qr a nullo gne de noiatiua predicatio dr. sed oia genera vniuoce de spebus pdicatur. na nome et roem gnis spes susci piut. Ex hoc isert q q dicit albedine esse colorata n assignat hoc iesse vt genus ppe denoiatoem. nec vt ppriu aut diffo. qr illa n isunt alteri a proprijs subijcibilibus. sed mlta alia ab albedie colorantur. vt lignu. lapis. equus. homo.

Tertio Sciedu q circa hunc textu icidut qt tuor difficultates. Quaru pma est hec. vtru predicta diuso pbleumatu sit sufficies. Et videt q n. qr vle et pticulare sut passioes soli ppo ni zuenietes. sed pbleuma n est ppositio. ergo etc. Ite sic est aliqd pbleuma pticulare. ita e aliquod idefinitu. ¶ Rndetur per tale distictione. pbleu ma pot capi duplr. vno modo pe vt est qstio vtra qz ptem cotradictois zplectens. Alio modo capit minus pprie scz p ppone data a respodere ad pro bleuma pmo mo dcm propositu. et sic capit hic. et per hoc patet solutio ad pma roem factam. Et ad scdam dr q pbleuma idefinitum cotinet sub pro bleumate pticulari. ¶ Scda difficultas. quid est pbleuma accidentis. Rndet q e illd quo qrit pdica tu iesse subo cu expssioe ipsius accidetis. vt vtru color isit corpi vt accidens. ¶ Tertia difficultas. quare phs pmo determiat de pbleumate accide tis. Rndet q ppter tria. primo ppter eius difficul tate. zo ppter eius terminabilitate. qr solu est emi nabile negatie. et pbatum est in textu q problem mata negatiua sut priora affirmatis. 3o ppter con uenieti quam habet cu pbleumate simplicis ihe retie. ¶ 4a difficultas. vtru genus possit pdicari d spe denoiatiue. suppositis his que dca sut i pdica metis d denoiatis p nuc rndet p duas suppoes et duo dca. Prima suppositio est hec. genus pdica ri de spe dnoiatie e zcretu gnis pdicari de ipa spe abstractiue designata. vt albedo e colorata. za sup po. passio supioris multoties noiat noie zcreti ipius supioris. vt quantu e ide qd diuisibile vel habens ptes. ¶ Primu dictu. cocretum generis captum p passione ipius generis denoiatiue predicat de ipa passione sicut passio. vt linea est quata. idest li nea est diuisibilis vel habes partes. ¶ zm dictum zcretu generis vt generis est. nuq pdicatur d spe. vt ista est falsa. linea est quanta. vt sit sensus. linea habet quatitatem. vel linea est subm qtitatis. Ex quo pz rnsio ad difficultatem. s. q nullum genus pdicat denoiatiue de specie. pz quia dictum est in textu q a nullo genere denoiatiua predicatio di citur de specie.

Conclusio rnsalis. in oibus accntibus ab iesse ad esse. et ecotra. e forma lis zna. pz per rones factas an oppositu. Et aucto ritas aristo. deb itelligi de accntibus que aut im perfecte insut. aut in transitu. aut in parte que no sufficit denoiare totu. Secuda pars debet intelli gi de accidentibus que predicantur denominati ue denominatione itrinseca.

Primo dubitat. vtru pbleuma simplic s i heretie sit eminabile p locos dyale ticos. ¶ Pro dubio supponit q in tertio tractatu docet aristo. qualr possit terminari pbleuma sim plicis inheretie p locos itrinsecos. et ztinet sex par tes. In prima terminat pbleuma simplicis inhere tie per locum a toto in quantitate ponendo vnam zclusione que tagit talem cosiderationem. Si ali quod predicatum assignet inesse alicui subo oi vel

nullí oꝫ cōſiderare ad ſuas ſpēs ⁊ nō ĩ iſinitis. ideſt in idiuiduis. ⁊ ſi nō ſit iſtātia in ſpēbus oꝫ iterū diuidere vſq ad idiuidua. ⁊ ſi ĩ aliquo iueniat̃ iſtātia deſtruēdū ē ꝓbleuma. vt ſi volum⁹ oſtēdere ꝙ oium oppoſitoꝝ ē eadē diſciplina. oꝫ p̄mo videre ſi eoꝝ q̄ ſūt ad aliqd ⁊ ꝯ̄rioꝝ ⁊ eoꝝ que ſunt ſcōm p̄uationem ⁊ habitū. ⁊ eoꝝ que ſūt ſm ꝯ̄dictionē ſit eadeꝫ diſciplina. ⁊ poſtea oꝫ videre ad idiuidua. vt ſi iuſti ⁊ iniuſti. dupli ⁊ dimidij. cecitatis ⁊ viſus. eē ⁊ nō eſſe ſit eadē diſciplina. nā ſi p̄dicatū alicui iſtorum nō iſit. deſtruēdū ē problema. ⁊ valet etiā iſte loc⁹ ad cōſtruēdum. quia ſi reſpondēs videat predicatum ineſſe oibus aut pluribus tūc debet cōcedere propoſitū. aut ferre inſtantiā ĩ aliquo. aliter erit adicōueniens. ¶ Et p hoc patet reſponſio ad dubiū.

Secundo Dubitat̃. vtrū probleuma ſimplicis inherētie ſit terminabile p locū a diffinitiōe. ¶ Pro ſolōne ſupponit̃ ꝙ ariſto. ĩ ſecūda parte terminat ꝓbleuma ſimplicis iherētie p locū a diffinitiōe ponēdo vnicā concluſionē q̄ tāgit talē cōſiderationē. ſi aliqd̄ p̄dicatū aſſignetur alicui ſubiecto ineſſe. oꝫ videre ſi p̄dicatū cōueniat diffinitiōi ſubiecti. ⁊ ſi diffinitio predicati cōueniat ſubiecto. ⁊ etiā ſi diffinitio p̄dicati cōueniat diffinitiōi ſubiecti. ſi nō. deſtruēdū ē ꝓbleuma. ⁊ ſi ſic cōſtruēdū ē. Declarat p tria exēpla. p̄mū ē. ſi qs dicat deū facere iniuriā: oꝫ videre qd ſit iniuriaꝫ facere. nā iniuriā facere ē ſponte nocere. deo autē nō conuenit ſpōte nocere. ideo nec deo cōuenit iniuriā facere. ¶ Secundum exēplum. ſi quis dicat ꝙ ſtudioſus eſt inuidus. oportet videre quid ſit inuidia. Eſt enim iuidia triſtitia de apparēti ꝓſperitate alicuius ĩ nutum boni. ⁊ tūc manifeſtum ē ꝙ ſtudioſus nō ē inuidus. quia eſſet prauus. ¶ Tertiuꝫ exemplum. ſi dicatur ꝙ reprehēſor ē inuidus. vidēduꝫ ē quid ſit vtrūq. reprehēſor enim eſt q triſtatur de malorū ꝓſperitate. ſed iuidus eſt qui triſtatur ĩ bonorū proſperitatibus. ideo manifeſtum ē ꝙ rep̄hēſor nō ē inuidus. Ex hoc patet reſpōſio ad dubiū.

Tertio Dubitat̃. vtrum ꝓbleuma ſimplicis ĩherētie ſit ꝓbleuma ſm dyaleticum. ¶ Pro dubio ſupponitur ꝙ ad declarationem p̄dictarum cōſiderationū ponit ariſto. tria documēta. ¶ Primū eſt. ſi in diffinitiōe ſubiecti vel p̄dicati acceptū ſit aliqd̄ obſcurū. accipiēda eſt diffinitio ſubiecti vel p̄dicati vel ipſi⁹ termini obſcuri donec veniamus ad notitiā propoſiti. ¶ 2[m] documētuꝫ ſi reſpondens velit ſumere aliquā ꝓpoſitionē vleꝫ ⁊ cōtra eā videat iſtantiā debet eā ſumere cum ſua inſtātia. nā inſtātia ē argumētum ad propoſitum.

¶ Tertiū exēplū. res appellāde ſt̃ vt plures eas appellāt. ſꝫ q̄ iſūt ipſis reb⁹ vel nō iſūt. h̄ nō ē accipiēdū a ꝑtib⁹. nā ꝙ ſanatiuū ſit ꝑfectiuū ſanitatis dꝫ dici vt ꝑles dicunt. ſꝫ vtꝝ ſanatiuum ſit effectiuū ſanitatis n̄ ē dicēdū vt ꝑles. ſed vt medici.

Ad ratiōes Ante oppoſitū. paruerunt ſolutiones ex dictis.

Queritur Utꝝ multiplex ſit conſtruendum vel deſtruendum in vtroq ſenſu vel in altero tā tum. ¶ Et arguitur primo ꝙ non ſit cōſtruēdū ĩ vtroq ſēſu. quia multiplex ĩportat ſua ſignificata diſiunctiue. ſed ad cōſtruendum diſiūctiuam ſufficit conſtruere vnam partem. ergo ad conſtruendum multiplex ſufficit ipm conſtruere ĩ vno ſenſu. maior patet per ariſtotelem in preſenti textu qui ponit ſignificata ipius multiplicis opportunum diſiunctiue. ſic. opportunum eſt expediens aut bonum. ¶ Secūdo arguitur ꝙ non ſit deſtruendum in vtroq ſenſu. quia multiplex importat ſua ſignificata copulatiue. ſed ad deſtruēdum copulatiuam ſufficit deſtruere vnam partem. ergo ad deſtruendum multiplex ſufficit deſtruere ĩ vno ſenſu. maior patet per ariſtotelē p̄ peryermenias qui dicit ꝙ ſi tunica ſignificet hoīeꝫ ⁊ equum. nihil differret dicere tunica ē alba. ⁊ dicere iſtam copulatiuā. hō eſt alb⁹. ⁊ equus ē alb⁹. ¶ Tertio arguitur ſic. auctoritate ariſtotelis dicentis. ad ꝯ̄ſtruendū vł deſtruēdū aliqd̄ mł̄tiplex ſufficit ipꝫ ꝯ̄ſtruere vł ꝯ̄ſtruere ĩ vno ſēſu. ¶ In oppoſitū eſt ariſto: dicēs. tētādū ē ābo ꝯ̄ſtruere vel deſtruere.

Primo Sciendū eſt ꝙ pro declaratione terminorū ponūtur due ſuppoſitiones ⁊ due diſtinctiones. ¶ Prima ſuppoſitio eſt hec. multiplex nō ĩportat ſua ſignificata copulatiue nec diſiunctiue. ſed icōiūcte. q2 q̄n terminus ĩponitur ad ſignificandū vnū ſuoꝝ ſignificatoꝝ ĩpoſitor nō habet reſpectuꝫ ad aliud ſignificatū. ¶ Secunda ſuppō. q̄lıbet mł̄tiplex ē diſtinguēdū. ⁊ nulluꝫ ē cōcedēdū. ſuppoſito etiā ꝙ in vtroq ſenſu eſſet verum. ſimilr̄ nullū multiplex eſt negandum ſuppoſito etiam q̄ ĩ vtroq ſenſu eſſet falſum. ¶ Prima diſtinctio. duplex ē multiplex. quoddā eſt incōplexū ſiue equiuocū ⁊ ſub tali multiplici nō cōtingit deſcendere ad ſua ſignificata nec copulatiue nec diſiūctiue. Aliō ē mł̄tiplex ꝯ̄plexū ⁊ āphibologicū. ⁊ talis ꝓpō nō equalet ꝓpōni copulatiue nec diſiūctiue. ſꝫ equalet ꝑtib⁹ cathegoricis icōiūncte ſumptis. ¶ 2[a] di. duplex ē mł̄tiplex. qddā ē latēs cui⁹ mł̄tiplicitas latet vel opponēte vel rńdenteꝫ

et apud illuꝫ quē latet tale multiplex hꝫ rōnē vni/
uoci.iō sufficit cōstruere vel destruere ipsuꝫ i vno
sensu. Aliud est multiplex manifestū cuiꝰ multipli
citas ē manifesta respondēti vel opponēti. ⁊ apud
illū cui talis multiplicitas est manifesta debet pro
bari in vtroqꝫ sensu.

Secundo Sciendū est ꝙ in tertia pte huiꝰ
capituli docet aristo. terminare ꝓbleuma simplicis
inherētie ispiciēdo ad multiplex ⁊ intendit quinqꝫ
ꝯclōnes. ¶ Quarū pma tangit vnā cōsideratiōeꝫ
in multiplici equoco latēti q̄ est hec. si multiplicitas
ꝓpositi lateat respōdētem tūc ꝓpositū ē cōstruen
dum vel destruēdū ſm vnū sensum si nō possit con
strui vl̕ destrui ſm aliū sensū. Et subdit ꝙ tale mul
tiplex diuersimode ē cōstruēdū vel destruendum.
qꝛ ad destruēdū ipsum sufficit destruere vnuꝫ sen
sum sine aliq̄ ꝑcōcessione. sꝫ ad cōstruēdū ipsuꝫ oꝫ
vti ꝑcōcessione. s. ꝙ sicut ē in vno sensu: ita ē i alio.
nō. n. verū ē ꝙ si aīa hoīs sit imortalis ꝙ oīs anima
sit imortalis. iō ꝓus oꝫ vti precōcessiōe. s. ꝙ sicut est
in vna aīa: ita ⁊ in omni aīa. hoc aūt nō ꝯtigit i vno
multiplici cuiꝰ est vna cōis ratio. sicut geometer ꝓ
bat hoc ꝙ ysocheles hꝫ tres angulos eq̄les duobꝰ
rectis. pōt iferri sine aliq̄ ꝑcōcessione ꝙ oīs triangu
lus habet tres. eo ꝙ oīum triāguloꝝ ē vna cōis ra
tio ꝑ qu ī cōuenit hoc ꝓdicatum qꝺ est habere tres.
¶ 2ª ꝯ°. tāgit secūdā cōsiderationem de multiplici
equoco manifesto ⁊ nō latēti q̄ est hec. si multiplici
tas ꝓpositi sit manifesta tūc ꝓpositū ē cōstruēdum
vel destruēdū in vtroqꝫ sensu. vt si opportunuꝫ sit
multiplex ad expediēs ⁊ bonū. tūc ad cōstruēdum
ipsum oꝫ ꝓbare ꝙ opportunū sit bonū ⁊ expediēs.
⁊ ad destruēdū ipm oꝫ ꝓbare ꝙ opportunū neqꝫ sit
bonū neqꝫ sit expediēs. ¶ 3ª ꝯ° tāgit tertiā ꝯsidera
tionē aspiciēdo ad multiplex nō equocū sꝫ ad mul
tiplex ꝯplexū. ⁊ est hec. si ꝓpositū sit multiplex non
ſm equocationē sed alio mō. tūc nō oꝫ ipsuꝫ ꝯstrue
re in vtroqꝫ sensu. sꝫ sufficit ipsuꝫ cōstruere in vno
sensu tantū. vt ista ē multiplex hn̄s tres sēsus. disci
plina ē vna pluriū. vnꝰ sensus ē ꝙ disciplina ē vna
pluriū. vniꝰ tanqꝫ finis. ⁊ alteriꝰ tanqꝫ eiꝰ qꝺ ē ad fi
nē. sicut medicina ē faciēdi sanitatē vt finis. ⁊ cibā
di. vt eiꝰ qꝺ est ad finē. Secūdus sēsus. disciplina
ē vna pluriū sic ꝙ sit ambarū tanqꝫ finiuꝫ vel disci
plina ē vna cōtrarioꝝ. i ꝯrijs eniꝫ nihil alterius est
magis finis altero. Tertiꝰ sensus ē ꝙ disciplina est
vniꝰ ꝑ se ⁊ alteriꝰ ꝑ accn̄s. vt triangulus ꝑ se habet
tres angulos eq̄les duobꝰ rectis. sed eqlatero ꝑ ac
cidēs cōuenit. qꝛ accidit triāgulo eē triangulū equi
laterē. ¶ 4ª ꝯ°. tāgit quartā cōsiderationē q̄ est h̄. si
ꝓpositū fuerit multiplex sic ꝙ sit verū i vno sensu
⁊ falsum in alio. oꝫ aspicere in quo sensu est verū ⁊
in q̊ falsum. ⁊ si hoc nos lateat. tūc ipsuꝫ ē cōstruen
dum vel destruendū sicut ꝓpositū multiplex. Pa
tet duobꝰ exēplis. Primū exēplū. disciplina potest
esse pluriū tripl̕r vt prius dictū ē. 2ᵐ exēpluꝫ. desi
deriū est pluriū. vniꝰ vt finis. sicut sanitas est finis
medicine. alteriꝰ vt eiꝰ qꝺ ē ad finē. sicut confectio
medicinalis respectu medicine. Tertiū. desideriū
est alicuiꝰ secundū accn̄s. velut in vino i quo ē ali/
quid dulce. desideranus enim viuū nō in eo ꝙ vi
nū. sed qm̄ dulce ē. nā dulce ꝑ se desideraẜ. vinum
autē secundū accidens. si enim austerū sit iā nō de
sideraẜ. ¶ 5ª ꝯ°. tāgit q̄ntā cōsiderationē que ē hec
si in diffinitiōe ꝓpositi ponaẜ aliqꝺ nomē icertum
tūc oꝫ se transferre ad aliqꝺ nomen certū. vt ꝓ pla
no in opinione sufficit ponere planū vel certū. ⁊ ꝓ
inuestigare oportet ponere querere.

Tertio Sciendū ē ꝙ in q̄rta parte huius ca
pituli docet aristo. terminare ꝓbleu
ma simplicis īherētie ꝑ locū a specie ad genꝰ ⁊ ecō
tra. ⁊ intēdit q̄ttuor cōclōnes. pma tāgit vnā cōside
rationē circa locū a genere ad speciē. ⁊ ē h̄. si volu
mus videre an ꝓdicata cōtraria insint eidē vidēdū
ē vtrū insint generi illiꝰ speciei. ⁊ si sic cōstruēdum
est ꝓbleuma. ꝓbaẜ vno exēplo. si volumus videre
vtrū cōtingat sentire recte ⁊ nō recte. videndū est
vtrū cōtingat iudicare recte ⁊ nō recte: mō contin
git iudicare recte ⁊ nō recte. ergo etiaꝫ cōtingit sen
tire recte ⁊ nō recte. ꝯn̄a tenet. qꝛ iudicare ē genus
ad sentire. q enim sētit iudicat quodā modo. ¶ 2ª
ꝯ°. tāgit scd̄am ꝯsiderationeꝫ circa locū a specie ad
genꝰ. ⁊ ē h̄. si volumus videre an ꝓdicata cōtraria
insint eidē generi: vidēdum ē si isint speciei. ⁊ si sic:
cōstruēdū est probleuma. patet exēplo. si enim di
sciplina sit praua ⁊ studiosa: etiā dispositio erit pra
ua ⁊ studiosa. qꝛ dispositio ē genꝰ discipline. ¶ Cō
sequēter epilogando dicta sua subdit differētiā in
ter ꝓdictas duas ꝯsideratiōes. qꝛ pma que ē circa
locū a genere ad speciē non valet ad ꝯstruendum
probleuma. sed secūda cōsideratio q̄ ē circa locum
a specie ad genus ē vera ad construēdum. Patet.
qꝛ nō ē necessariū ꝙ q̄cūqꝫ insunt generi ꝙ illa spe
ciei isint. nā aīal est volatile ⁊ q̄drupes hō autē nō.
sed quecūqꝫ insunt speciei necessario isunt generi.
si enim homo ē studiosus: necessario aīal studiosum
ē. Secūda differētia. qꝛ pmꝰ locus q ē a genere ad
spēm ē verꝰ ad destruēdū. scd̄us autē ē falsus. pꝫ
qꝛ q̄cūqꝫ generi nō isunt. necesse ē illa spēi nō ines
se. sꝫ quecūqꝫ speciei nō isunt nō ē necesse ꝙ illa ge

neri nō īsint. ¶ Pro tertia ɔclusiōe p̄mittit duas regulas generales. p̄ma ē hec. de q̄buscūq; p̄dicatᷓ genus: necesse ē d̄ illis speciē aliquā illiꝰ generis p̄dicari. 2ᵃ regula. quecūq; denoīatiue dicūtᷓ de genere: necessario dicuntᷓ denoīatiue de aliq̄ suaruȝ specierū. De p̄ma regula datᷓ tale exēpluȝ. vt si de aliquo p̄dicetᷓ disciplina. de eodē necessario p̄dicabitᷓ grāmatica vel musica. vel aliq̄ aliaꝝ disciplinarū. De secūda regula dat aristo. tale exēpluȝ. si aliq̄s habeat disciplinā a q̄ dicatᷓ denoīatiue. necessario habebit grāmaticā. vel musicā. vel rhetoricam vel aliquā aliarū disciplinaruȝ a q̄ dicetᷓ denoīatiue. Ex his duabꝰ regulis īfert aristo. talē cōsiderationē. si aliq̄d predicatū assignetᷓ inesse generi. vidēdum ē an insit alicui suarū specierū. ꝛ si sic. cōstruēdum ē ꝓbleuma. ꝛ si nō. destruēdum ē ꝓbleuma. Hoc patet exēplo. vt si q̄s dicat aīam moueri cōsiderādū ē si aīa possit moueri ſm aliquā suarū specieꝝ. vtputa augeri minui corrūpi. vꝉ generari. vꝉ q̄cūq; alia specie motꝰ moueri. si enim aīa ſm aliq̄ȝ specierū motꝰ moueatᷓ. tūc manifestū ē ꝙ mouetᷓ. ꝛ si ſm nullā specierū motꝰ moueatᷓ palā ē q̄m nō mouetur. ¶ 4ᵃ ɔ°. tangit tale documētum. si aliq̄s nō sit copiosus in arguēdo: tūc dȝ aspicere ad plures diffinitiōes vꝉ descriptiones ꝓpositi. nā ad diffinitiōes vel descriptiones facilis ē argumentatio.

Conclusio Rn̄salis. multiplex ɔstruendū ē ꝛ destruēdū ē in vtroq; sensu

Cōclusio satis nota ē ex primo notabili.

Primo Dubitaᷓ. vtrū ad esse antecedentis seq̄tur eē ɔn̄tis. ¶ Pro dubio suponitᷓ ꝙ aristo. ī sexta parte huiꝰ cap. docet terminare ꝓbleuma simplicis inherētie īspiciēdo ad antecedētia ꝛ ɔn̄a. ꝛ cōtinet decē ɔclusiōes. ¶ Quarū prima tāgit vnā suppositionē ꝛ ē h̄. an̄s ꝓpositi ē illud q̄ existēte necesse ē ꝓpositū eē. Sed ɔn̄s ꝓpositi ē illud q̄d ex necessitate ē ꝓposito existente. ¶ Scd̄a ɔ°. tāgit vnā ɔsiderationē que ē hec. si nos volumus ɔstruere ꝓpositū cōstruēdū ē an̄s illiꝰ ꝓpositi. ꝛ si volumꝰ eū destruere destruēdū ē ɔn̄s illius ꝓpositi. ¶ Tertia ɔ°. tāgit tertiā cōsiderationeȝ q̄ est hec. si aliq̄d ponatᷓ necessario seq̄ ad aliud. vidēdū ē si pro aliq̄ tēpore nō seq̄tur ad illud. ꝛ si sic: tūc nō erat eiꝰ cōsequēs. patet duobus exēplis. primū est. augeri nō semp necessario seq̄tᷓ ad nutriri. semp. n. nutriuntᷓ aīalia. nō t̄n semp augentᷓ. 2ᵐ exēplum. reminisci nō necessario seq̄tᷓ ad scire. q2 reminisci solū ē rei p̄terite. sed scire ē tam rei p̄n̄tis q̄ȝ future. dicimur. n. scire p̄sentia ꝛ futura. vt q̄n erit defectꝰ solis. nō cōtingit enim reminisci nisi illud q̄d est preteritū. ¶ 4ᵃ ɔ°. tangit vnā suppositionem. ꝛ est hec. modus sophiste ē ducēdi suū respondētem ad materiā in q̄ sit ydoneus ad arguēdū. ꝛ hoc quādoq; ē necessariū. quādoq; vero ē apparēs. q̄n q; vero neq; apparēs neq; necessariū ē. Est enim necessariū q̄n opponēs accipit antecedētia aut ɔsequentia ī q̄bus ē ydoneus ad arguendū q̄ t̄n sunt vtilia ad cōstruēdum vel destruēdū ꝓpositum. quia si respōdēs negauerit ea. tūc necessariū ē vt opponēs se trāsferat ad ꝓbādū ipsa. Est enim apparens necessariū q̄n opponēs solū sumit an̄cedētia ꝛ consequētia que apparēt esse vtilia ad cōstruēdum vel destruēdum ꝓpositum. sed nō est apparēs neq; necessariū si opponēs solum ītēdat se trāsferre vt redarguat respōdentem. ¶ 5ᵃ cōclusio tāgit vnū documentū. dyaleticus dȝ cauere ne vtatᷓ vltimo istorū duoꝝ modoꝝ. q2 vltimꝰ modus videtᷓ eē oīno remotꝰ ꝛ extraneus a dyaletica. ¶ 6ᵃ ɔ°. tāgit 2ᵐ documētū. si cōtingat opponētē vti illo tertio mō. respondēs nō dȝ esse discolus. sed debet ɔcedere oīa q̄ nō sūt vtilia ad ꝓpositū. q2 ex oībus talibꝰ oppositis nihil poterit opponēs ɔcludere ɔ̄ ꝓpositū. ¶ 7ᵃ ɔ°. tāgit vnā ɔsiderationē. q̄dlibet ꝓpositū hȝ multa ɔn̄a ideo ad destruēdū ꝓpositūȝ sufficit destruere vnū illoꝝ cōsequētiū. q2 vno illorū ɔn̄tiū īterēpto īterimitur ꝓpositū. ꝙ autē ꝓpositūȝ habeat multa ɔn̄a probatᷓ. q2 ille q̄ dicit vnū dicit quodāmō multa. vt ille q̄ dicit hoīnē esse: dicit aīal esse. ꝛ aīatum. ꝛ mētis disciplinā susceptibile esse. ¶ 8ᵃ ɔclō tangit secūdaȝ cōsiderationeȝ ꝙ opponēs debet cauere ne assumat antecedēs difficilius ad ꝓbanduȝ q̄ȝ cōsequēs vel econtra. ¶ 9ᵃ cōclusio tāgit tertiam considerationem. si fuerint duo p̄dicata quorū necesse est alterū illoꝝ inesse eidē vt homini egritudinē vel sanitatē. si volumus ostendere ꝙ vnuȝ illorum predicatorum īsit vel nō īsit: considerādum est ad reliquum. quia si oppositum īsit tūc propositūȝ nō inest. ꝛ si oppositum nō īsit: tūc propositum īest. ¶ Decima cōclusio tāgit quartam cōsiderationē q̄ est h̄. ī disputatione necesse est aliquādo ꝛ maxime congruum assumere orationem pro noīe. vt p̄ equanimo nō debemus capere modestum. sȝ istā orationem equam aīam habēs. ꝛ pro magnanimo nō debemus accipere fortem vel robustum. sȝ magnum animum habētem. Similiter pro bene fortunato debemus accipere illū cuius fortuna fuerit studiosa quemadmodum dicit Socrates ꝙ bene fortunatus est ille qui habet animā studiosam. hāc enim dicebat vnius cuiuscūq; fortunam esse. Ex his patet responsio ad dubium.

Secundo Dubitatur vtrum illud quod ex necessitate iest insit vt i pluribus et ecōtra. ¶ Pro dubio supponitur q̄ i scđo capitulo docet arist. terminare ꝓbleuma simplicis inherentie per locos extrinsecos. ꝛ ɔtinet. 4. partes. In pͥma docet terminare ꝓbleuma simplicis iherentie ispiciēdo ad ɔ̄ria. ꝛ cōtinet duas pticulas. quaꝝ pͥma ɔtinet q̄ttuor cōclusiones. ¶ Prima ɔ̄. tāgit vnam diuisionē que est h̄. rerū quedā sunt ex necessitate. alie vo sūt vt i pluribꝰ. alie vo ad vtrūlibet. ¶ Secūda ɔclusio tāgit vnam ɔsiderationem q̄rrimem brem que ē hec. si illud qđ inest de necessitate assignetur inesse vt i pluribus. ꝛ si illud quod inest vt i pluribꝰ assignetur inesse ex necessitate. ꝛ si ɔtrariū eius quod inest vt in pluribus assignetur inesse ex necessitate. ꝛ illud quod iest ad vtrūlibet assignetur iesse ex necessitate vel vt i pluribꝰ. mala ē assignatio. prima pars patet. illud qđ ex necessitate inest. oī inest. sed illud qđ inest vt i pluribꝰ. nō omni inest. ꝛ sic assignaretur nō omni inesse illud quod omni inest. Secūda pars patet. quia homines sūt praui vt i pluribꝰ. nō tamē sunt omnes praui nec ex necessitate. Tertia pars pꝫ. qꝛ cōtrariū eius qđ inest vt i pluribus inest vt i paucioribꝰ. vt si hoies in pluribꝰ sint praui i paucioribus erūt boni. ¶ Tertia ɔclusio que tāgit tertiam cōsiderationem ē h̄. si respōdens dicat aliqđ p̄dicatū inesse alicui subiecto nō determinādo vtrū isit ex necessitate vel vt i pluribꝰ tūc apponēs ꝺꝫ ipsum accipere inesse aut vt ex necessitate. aut vt i pluribꝰ s̄m q̄ fuerit sibi vtile. vt si respōdēs dicat prauos esse exheredandos tūc opponēs debet capere illud eē ex necessitate. ¶ Quarta ɔclusio que tāgit quartā cōsideratiōnē ē h̄. si idē ponatur sibiipi acidere eo q̄ significatur diuersis noibus. mala ē assignatio. vt prodigus .i. talis p̄hs diuidebat voluptates in gaudiū iocunditatē ꝛ letitiā. iō si qs ponat gaudere accidere huic quod ē letari tūc dicit idē sibiipi accidere. Et ex h̄ pꝫ solō ad dubium.

Tertio dubitatur vtrum sit poe ɔ̄ria sibi ineē. ¶ Pro dubio supponitur q̄ i tertia pticula intēdit aristo. septē ɔclusiones. ¶ Quarū pͥma tāgit vnā suppoēm q̄ est hec. ɔ̄ria possūt ɔplecti adinuicē sex modis. p̄ quādo p̄dicata ꝛ subiecta sūt ɔ̄ria. ꝛ hoc dupl'r. pͥmo i istis ꝓpoibꝰ. amicis oꝫ benefacere. ꝛ inimicis oꝫ malefacere. 2ᵒ modo ecōuerso. vt inimicis oꝫ benefacere. ꝛ amicis malefacere. 3ᵒ modo quādo duo ɔ̄ria p̄dicantur de eodē subō. ꝛ hoc dupl'r. vt amicis oꝫ bn̄facere. ꝛ inimicis oꝫ malefacere. ꝛ amicis oꝫ malefacere ꝛ inimicis oꝫ benefacere. ¶ Secūda ɔclusio tāgit secundam suppoēm que est hec. due pͥme ɔplexiōes nō faciūt ɔtrarietatem. quia illud quod est amicis benefacere nō est ɔtrarium ei quod est inimicis malefacere. quia vtraq̄ sunt eligēda ꝛ eiusdem moris. similr id qđ ē amicis malefacere nō ɔ̄riatur ei qđ ē inimicis benefacere. qꝛ vtrumq̄ ē spernēdū ꝛ eiusdem moris. nō videtur autem spernēdum spernēdo ɔtrarium esse nisi vnum sit s̄m superabūdantiā aliud vero s̄m egestatem. idest defectuꝫ. qꝛ superabūdantia ꝛ egestas sūt de genere spernēdorum. ¶ Tertia ɔclusio tangit tertiam suppoēm que ē hec. alie quatuor complexiōes faciūt ɔtrarietatē. pꝫ. qꝛ id qđ ē amicis benefacere ɔ̄riatur ei quod ē amicis malefacere. quia sūt a cōtrario more. vnū eni est boni moris. ꝛ aliud praui moris. ꝛ vnum est eligēduꝫ. aliud vero spernēdū. ꝛ similr est in qualibꝫ alia ɔplexiōe q̄ vnum semp est eligendū. ꝛ aliud spernēdū. ꝛ vnū est bōi moris. ꝛ aliud praui moris. ¶ Quarta ɔclusio tāgit vnam ɔsideratōeꝫ que ē hec. eidem cōtingit inesse plura ɔ̄ria. vt amicis bn̄facere contrariatur istis duobꝰ. s. inimicis bn̄facere: ꝛ amicis malefacere. ¶ Quita ɔclusio tāgit scđaꝫ cōsiderationem q̄ est hec. si aliquod ɔtrarium assignetur inesse alicui subo: videndū ē an suū ɔtrariū insit. ꝛ si sic: destruēdū ē ꝓbleuma. qꝛ impoe ē ɔtraria sibi eidem inesse. ¶ 6ᵃ ɔclusio tāgit tertiam cōsiderationem. si aliqđ predicatuꝫ assignetur inesse alicui subō videndū est si pp talem assignatiōem contingat ɔ̄ria sibi eidē inesse. et si sic: destruēduꝫ est ꝓbleuma. vt si quis dixerit. formas ydeas eē i nobis tūc accidit moueri et quiescere eidem ineē. et similr sensibile et insēsibile. qꝛ forme videntur esse immobiles. sꝫ si sint i nobis erūt mobiles. nam mouētibus nobis necessariū ē que i nobis sūt oīa simul moueri. et etiam iste forme sūt isensibiles. et si sint in nobis erūt sēsibiles. qꝛ per sēsū visus cognoscimꝰ formā que ē in vnoquoq̄ singulariū. ¶ 7ᵃ ɔclusio. tāgit q̄rtam ɔsideratōem. si aliquod ɔ̄rium assignetur inesse alicui subo videndū est an suū ɔtrariū possit illi iesse. ꝛ si nō. destruēdū est ꝓbleuma qꝛ ideꝫ ē susceptibile ɔ̄rioꝝ. qđ pꝫ duobꝰ exēplis. pᵐᵒ est. si qs dicat odiū esse i appetitu irascibili. videndū ē an ɔ̄riū odij. s. amicicia sit i appetitu irascibili et si nō: tūc odiū nō erit i appetitu irascibili sed in ɔcupiscibili sicut amicitia. 2ᵐ exᵐ. susceptibile discipline nō ē i appetitu ɔcupiscibili. iō susceptibile ignorātie nō ē etiā i appetitu cōcupiscibili. ꝛ s̄dit q̄ iste locꝰ vꝫ ɔ̄structiue ꝛ ɔstructiue. Et sic pꝫ rn̄sio ad dubiū.

Ad rationes Ante oppositū solute sūt ex dictis in primo notabili

q **Queritur** Utrum ꝯña ecõtrario ꝛ ꝯña in ip̄o sint ꝯsequẽtie formales. Et videtur ꝙ nõ. quia nõ sequitur deus ẽ ens. ergo nõ ens est nõ deus. ergo ꝛc̃. Antecedẽs patet. quia vel illa negatio tenetur negãter. ꝛ tũc ipsa ẽ falsa cũ equiualeat isti nullũ ens ẽ nõ deus. vel tenetur infinitãter. ꝛ sic ẽ affirmatiua cuius subiectum pro nullo supponit. ergo ipsa ẽ falsa. ¶ Secũdo sic. nõ sequitur ꝓdigalitas ẽ vitiũ. ergo liberalitas ẽ virtus. ergo cõsequẽtia in ipso nõ est formalis. ¶ Tertio sic. non seqtur albũ ẽ dulce. ergo nigrũ ẽ amarũ. nec sequitur verũ ẽ cõgruũ ergo falsũ ẽ icongruũ. ergo ꝯña in ip̄o non ẽ formalis. ¶ In oppositũ ẽ aristoteles.

Primo Sciẽdum ẽ ꝙ pro declaratiõe terminorum ponũtur qnq; distinctiones. Prima ẽ hec. duplex ẽ ꝯsequẽtia. quedam est cõsequẽtia econtrario. alia est consequẽtia in ipso. ¶ Secũda distinctio. ꝯsequẽtia econtrario ẽ quadruplex. quedã est que fit in ꝯtradictorijs. alia i cõtrarijs. alia in priuatiue oppositis. ꝛ alia in relatiue oppositis. ¶ Tertia distinctio. ꝯsequẽtia econtrario ſm quemlibet quattuor ꝓdictorum modorum est duplex. quedã ẽ ꝯsequẽtia ecõtrario terminoꝝ alia ẽ consequẽtia econtrario ꝓpositionum. vnde consequẽtia econtrario terminoꝝ in ꝯtradictorijs est illa in cuius añte dicitur aliquod predicatum de aliquo subiecto ꝛ i ꝯseqnẽte cõtradictorium subiecti dicitur de ꝯtradictorio ꝓdicati. vt ois homo est aial. ergo omne nõ aial ẽ non homo. Sed ꝯsequentia econtrario ꝓpositionum i contradictorijs ẽ illa cuius antecedẽs ẽ vna ꝯditionalis i qua ad aliqd̄ antecedẽs seqtur aliqd̄ ꝯñs. ꝛ eius ꝯñs est vna alia ꝯditionalis i qua ad oppositum ꝯñtis. sequitur oppositũ añtis. vt si hõ est aial ẽ. g° si nullũ aial ẽ nullus hõ est. ¶ Siĺr ꝯña ecõtrario terminoꝝ i contrarijs est illa i c⁹ añte dr̃ aliquod predicatum de aliquo subõ ꝛ in ꝯsequẽte ꝯtrarium subi dr̃ d̃ ꝯtrario ꝓdicati. vt iustitia ẽ virtus. ergo vitium est iiustitia. sꝫ ꝯña ecõtrario ꝓpõnum i ꝯtrarijs est illa cu⁹ añs ẽ vna ꝯditõalis i qua ad aliqd̄ antecedẽs sequitur aliqd̄ cõseqñs. ꝛ eius ꝯsequens est vna alia ꝯditionalis i q̃ ad ꝯ̃rium ꝯñtis seqr̃ ꝯtrariũ añtis. vt si ois hõ currit oẽ rõnale currit. sꝫ nullum rõnale currit. ergo nullus hõ currit. Et siĺr diffinireꝰ ꝯsequẽtia ec̃ rio t̃minorũ vel ꝓpõnum ꝓuatiue vĺ relatiue oppositaꝝ. ¶ Quarta distictio. ꝯña i ipso est quadruplex ſm q̃tuor gña oppõnis. sic dictum est de ꝯña ec̃rio. ¶ Quita distin° ꝯña i ipso ſm q̃libet quatuor ꝓdictoꝝ mẽbroꝝ est duplex. qꝛ quedam est ꝯñtia i ipso terminoꝝ: alia est ꝯñtia in ipso propositionum. Uñ ꝯseqñtia in ipso terminorum i contradictorijs ẽ illa in cuius añcedẽte enũciatur aliqd̄ predicatum d̃ suo subõ. ꝛ in ꝯñte ꝯtradictoriũ predicati dr̃ d̃ ꝯtradictorio subi. vt hõ est aial. g° ñ homo ñ est non aial. Cõsequentia in ipso propõnum in cõtradictorijs est illa c⁹ añs ẽ vna conditionalis i q̃ ad añs seqr̃ aliquod ꝯñs. ꝛ eius ꝯseqñs est vna alia conditionalis in q̃ ad ꝯtradictoriũ añcedẽtis seqtur cõtradictorium conseqñtis. vt si hõ est risibile ẽ. g° si nullus hõ est nullũ risibile est. sꝫ ꝯseqñtia i ipso termiorum i contrarijs ẽ illa in cui⁹ antecedente enunciatr̃ aliqd̄ predicatũ de aliquo subõ: ꝛ in cõsequente ꝓdicati dr̃ d̃ contrario subi. vt iustitia est vtus. ergo iniustitia ẽ vitium. Cõsequentia in ipso propositionũ in ꝯtrarijs est illa in cui⁹ añte denotatur aliqd̄ ꝯñs seq ad aliqd̄ añs ꝛ in ꝯñte denotatur ꝯ̃riũ ꝯñtis seq ad ꝯ̃riũ añtis. vt si aliquid ẽ liberalitas illud est virtus. ergo si aliquid est illiberalitas illud ẽ vitium. Et siĺr diffinireꝰ ꝯña i ip̄o terminoꝝ vel ꝓpõnum in alijs oppositis. ¶ Sexta distinctio. dupĺr potest formari argumẽtũ i oppositis. vno mõ arguẽdo ab vnico opposito ad reliquũ. sicut arguẽdo sic. sortes est ñ alb⁹. ergo sortes nõ est albus. ꝛ sic nõ capitur hic. sed de loco illi⁹ argumẽti tractatur a petro hyspano in tractatu locorum dyaleticoꝝ. Alio modo põt argui a pluribus oppositis ad sua opposita. ꝛ talis loc⁹ argumẽti solet vocari locus ab oppositis. ¶ Ex his inferunt duo. p̄ ꝙ ꝯña ec̃rio solum tꝫ formaĺr in ꝯ̃dictorijs ꝛ ꝯña in ip̄o tꝫ formaĺr in oppositis alijs. Secũdo sequit̃ ꝙ in ꝯña ec̃rio terminoꝝ negatio dꝫ teneri ifinitãter. ꝛ in ꝯsequẽtia ecotrario ꝓpõnum negatio debꝫ teneri negãter.

Secundo sciẽdũ est ꝙ i hac secũda pte docet arist. termiare ꝓbleuma simplicis iherentie per ꝯñam ec̃rio ꝛ per ꝯñam i ipso. ꝛ intẽdit sex ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma est hec. in ꝯ̃dictorijs semꝑ valet ꝯsequẽtia ec̃rio affirmatiue ꝛ negatiue ꝛ ꝯuertibiĺr. ꝙ valeat affirmatiue pꝫ duob⁹ exẽplis. Primũ est. bene sequit̃. homo ẽ aial. g° nõ aial est nõ homo. Secũdũ exẽplũ. vt bene seqr̃ si homo ẽ aial est. ergo si nõ aial est nõ homo ẽ. Sꝫ ꝙ valeat negatiue pꝫ qꝛ sicut sequitur. bonũ ẽ suaue: ergo nõ suaue ẽ nõ bonum. ita sequitur. bonum ñ ẽ suaue. ergo nõ suaue ñ ẽ ñ bonũ. ꝙ aũt valeat ꝯuertibiĺr pꝫ quia sicut sequitur bonũ est suaue. g° nõ suaue ẽ ñ bonũ. ita sequitur nõ suaue ẽ ñ bonũ ergo bonum est suaue. ¶ Secũda ꝯ° ꝯsequẽtia i ip̄o valet in ꝯ̃rijs. pꝫ duobus exẽplis. p̄mũ. si forti

tudo ē virtus ē.ḡ ſi debilitas ē viciū ē.2m exēpluꝫ ſi fortitudo eſt eligēdū ē.ḡ ſi debilitas ē fugiēdū eſt Et ſimiliter valet i alijs.ergo ɔña i ip̄o valet in oi/bus ɔtrarijs. ¶ Tertia concluſio. ɔña econtrario raro valet i contrarijs.ſꝫ in ip̄is vt i pluribus valꝫ ɔña in ip̄o.pꝫ.quia bene ſequitur enethia ē.ergo ſanitas ē.ſꝫ non ſequitur egritudo ē.g° chacohia eſt ¶ Quarta concluſio.ɔña econtrario ñ vꝫ i p̄uati/ue oppoſitis. ſꝫ ſēp vꝫ ɔña i ip̄o.pꝫ.qꝛ bene ſeqꝰ viſus ē ſēſus.g° cecitas ē iſenſibilitas. ¶ Quita concluſio.coña i ip̄o ſemp vꝫ i relatiuis.pꝫ tribꝰ exēplis p̄mū exēplū.bene ſequit̄ triplū ē multiplex.g° ſub triplū ē ſubmultiplex.2m exēplū.bene ſeqtur ſcia ē oppinio ergo ſcibile ē oppiabile.3m exēplū.bene ſequit̄ viſus ē ſenſus.ergo viſibile ē ſēſibile. Sub dit vnā inſtantiā.qꝛ non ſequitur ſenſibile ē ſcibile ergo ſēſus ē ſcia. Soluitꝑ interēptionē.non enim verū ē ꝙ ſenſibile ſit ſcibile.multi eni dicūt ſenſibiliū nō eē ſciam. ¶ 6a cōcluſio.ɔña in ip̄o bene va/let negatiue i relatiuis.qꝛ bene ſequitur ſenſibile ñ ē ſcibile.ergo ſenſus non eſt ſcientia.

Tertio Sciendum ē ꝙ ariſto.i tertia parte docet termiare probleūa ſimplicis inherentie per locum a caſibus ⁊ a coniugatis. et cōtinet duas p̄ticulas.quaꝝ p̄ma continet tres cō cluſiones. ¶ Prima concluſio tangit duas ſuppoſitiones ¶ p̄ma eſt hec.cōiugata ſūt illa q̄cūqꝫ ſe hn̄t ſicut abſtractū ⁊ cōcretum nōis. vt iuſtitia ⁊ iuſtū.fortitudo ⁊ forte. ¶ 2a ſuppoſitio.caſus ſūt q̄/cūqꝫ ſe hn̄t ſicut abſtractuꝫ ⁊ concretum aduerbij vt iuſtitia ⁊ iuſte.fortitudo ⁊ fortiter. ¶ 2a concluſio tāgit p̄mā cōſiderationē q̄ ē hec.qcqd predicat̄ de vno cōiugatorum illud p̄dicatur de oibus que ſūt eiuſdē cōiugationis.dicūtur aūt coniugata et caſus eſſe eiuſdē cōiugationis.vt ſi iuſtitia ſit laudabilis tūc iuſtus iuſtum ⁊ iuſte ſunt laudabilia.et ſicut iuſtitia ē laudabilis ita qd̄ iuſte ſit laudabil'r ſit. ¶ 3a ɔ° tangit ſecūdā cōſiderationē.ſi aliqd̄ contrariū p̄dicetur de vno cōiugatoꝝ tūc contrariuꝫ talis p̄dicati p̄dicabitur de contrario coniugati. vt ſi iuſtitia ſit ſcia iiuſtitia erit ignorantia. ⁊ qd̄ iuſte ſit ſcientifice ſit.id̄ qd̄ iuſte ſit ignoranter ſit. ¶ In ſecūda p̄ticula docet terminare probleuma ſimplicis inherentie ꝑ locum a generatione ⁊ corruptione ⁊ itēdit duas concluſiones. ¶ Quarum p̄ma ē hec.locꝰ a generatione ⁊ corruptione tꝫ affirmatiue ⁊ negatiue. De loco a generatiōe ponit tres maxi/mas.p̄ma ē.quorum generatiōes ſūt bone ip̄a ſūt bona. Secūda.quecunqꝫ ſūt bona eorum generationes ſunt bone. Tertia.ſi generationes ſint male ip̄a ſunt mala.pro loco a corruptione ponit duas maximas p̄ma eſt.quorum corruptiones ſunt bone ip̄a ſunt mala. Secūda. quorum corruptiones ſunt male ip̄a ſunt bona. ¶ Secunda concluſio.locus a generabilibꝰ ⁊ corruptibilibus ſimiliter valꝫ affirmatiue ⁊ negatiue.probat per duas maxias: prima eſt.ſi generatiua ſint bona.⁊ ip̄a genita ſunt bona.2a.quoꝝ corrūp̄tia ſūt bona.ip̄a ſūt mala.

Concluſio v̄niſalis.cōſequentia econtrario tenet formal'r in ɔtradictorijs.⁊ ɔña in ip̄o formal'r tꝫ in alijs oppoſitis. Hec concluſio ſatis pꝫ ex dictis.

Primo Dubitatur. vtrum per locum a ſi̅l̅i poſſit terminari probleuma ſimplicis inherentie. ¶ Pro ſolutiōe ſupponitur ꝙ i q̄rta parte huius capituli docet ariſto. terminare ꝑbleuma ſimplicis inherentie ꝑ alios locos ꝺyaleticos.⁊ primo per locum a ſimili ponendo talem concluſionem. ¶ In ſimilibus ſimiliter ſe habent. vt ſi diſciplina ſit vna pluriuꝫ ⁊ oppinio erit vnā pluriuꝫ.⁊ ſi viſū habere ſit videre. ſimil'r auditum habere erit audire. Et ſubdit quoddā documētū ꝙ i ſimilibus oꝫ arguere ea parte qua ſunt ſimilia. ⁊ ñ ea parte qua dr̄nt.ideo non ſequitur ꝙ ſi ſcire ſit itelligere ꝙ vnum ſcire ſit vnum itelligere.⁊ ꝙ plura ſcire ſit plura itelligere.quia contingit plura ſcire.itelligere autem non. Secūdo termiat ꝑbleuma ſimplicis inherentie ſecundum magis ⁊ minus ponendo talem concluſionē. ¶ Si ſimpl'r ad ſimpl'r ⁊ magis ad magis.vt ſi voluptas ſit bonū. magis voluptas erit magis bonū.⁊ ſi iiuriaꝫ facere ſit malū.magis iiuriaꝫ facere ē magis maluꝫ.⁊ tenet iſte locus tā affirmatiue q̄ꝫ negatiue. Tertio docet terminare probleuma ſimplicis iherētie ꝑ locū a maiori ad minus ponēdo talē cōcluſionē. ¶ Locus a maiori ſit tribus modis.p̄.qñ vnuꝫ predicatū p̄dicatur de duobus ſubiectis.maxia.ſi cui magis videtur ieſſe ñ ieſt.nec cui minꝰ.⁊ ſi cui minꝰ vr̄ ieſſe ⁊ cui magis.2° ſit qñ duo p̄dicata dicūtur de vno ſubo.maxia.ſi illud qd̄ magis videtur ieē ñ ieſt.nec illud qd̄ minꝰ.⁊ illud qd̄ minꝰ vr̄ ieſſe ieſt.⁊ illd̄ qd̄ magis.3° ſit qñ duo p̄dicata p̄dicātur de duobus ſubis.maxia.ſi illd̄ qd̄ magis vr̄ ieſſe ñ inſit illi cui magis vr̄ ieſſe.nec illd̄ qd̄ minus vr̄ ineſſe inerit ei cui minꝰ vr̄ ineſſe.⁊ ſi illud quod minus videtur ineſſe iſit illi cui minus vr̄ ineē.⁊ illud qd̄ magis inerit ei cui magis vr̄ ineē. Et ſubdit ꝙ illis tribꝰ modis ſit locus a ſi̅l̅i. vt deducit̄ ꝑ exēpla.

Secundo Dubitatur. vtruꝫ per locuꝫ a ſꝫ quid ſimpl'r poſſit terminari pro

bleuma simplicis iherentie. ¶ Pro dubio suppo nitur q͂ i hac vltima pticula docet aristo. termina re ,pbleūa simplicis iherētie p locū ex appositione ponēdo tres cōclusiōes. ¶ Quar͂ pma tāgit vnā cōsideratione͂ que ē hec. si aliqͦ appositū alteri fa/ ciat ip̄z tale. ip̄m appositum erit tale. vt si aliqͦ ap positū alteri faciat ip̄z bonū vel albū. illud qͦ ē ap positū erit bonū vel albū. ¶ 2ª ↄclusio tangit secū dā ↄsideratione͂ q̄ ē hec. si illud qͦ ē appositū alteri faciat ip̄z magis tale. ip̄z est magis tale. Et subdit q͂ solum valet i his que suscipiunt magis ⁊ minus ¶ Tertia cōclusio tāgit tertiā cōsideratione͂. que ē hec. si illud qͦ ſm magis ⁊ minus iest ip̄z simplr̄ iē qꝫ si aliqͦ n̄ sit albū vl̄ bonū. ip̄z n̄ erit magis aut hꝰ albū aut bonū Et subdit q͂ ille locꝰ n̄ tꝫ negatie. qꝫ sortes nō dr̄ magis vel minꝰ bō. ⁊ tn̄ n̄ ,ppterea nō dr̄ n̄ bō. Cōsequēter i h̄ secūdo pūcto huiꝰ pticule docet termiare ,pbleuma simplicis iherētie p locū a ſm qd ad simplr̄ ponēdo tres ↄclusiones. quarū pma tāgit vnā ↄsideratione͂ q̄ ē hec. si aliqͦ pdica/ tū isit alicui sub̄o ſm qd cōtingit etiā ip̄z ineē sim/ plr̄. ⁊ similiter si isit qn̄ vel vbi: pꝫ qꝫ illud qͦ ē ipoſe simplr̄ ieē alicui nō inest sibi scd̄z qd. necꝫ qn̄ necꝫ vbi. ¶ Secūda cōclusio tāgit. 6. istantias cōtra p/ dictā conclusione͂. prima est hec. isti sunt natura liter studiosi liberales ⁊ casti. ergo ipi sūt simplr̄ stu diosi liberales vel casti. ↄn̄a non valet. 2ª instātia: n̄ seqtur cōtigit aliqn̄ aliqͦ corruptibiliū n̄ corrum pi. g̃ simplr̄ ↄtigit aliqͦ corruptibiliū corrūpi. 3ª in stantia. nō seqtur expedit vti dieta in locis egrota tiuis. ergo simplr̄ expedit vti dieta. ¶ Quarta in stātia. nō seqr̄. poſe ē tm̄ vnū ens eē i hoc loco. ergo simplr̄ ipoſe ē tm̄ vnū ēs esse. Quita istātia. nō seq tur bonū ē mactare prēm in triuallis. ergo simplr̄ bonū ē mactare prēꝫ. Sexta istantia. nō seqr̄ me dicina expedit egrotāti. g̃ simplr̄ medicari expedit. ¶ Tertia ↄ͂ illud dr̄ simplr̄ qͦ nullo addito dicit̄ vt illud dr̄ bonū simplr̄ qͦ nullo addito dr̄ bonuꝫ. iō mactare prēꝫ nō est bonū simplr̄. sꝫ solū ē bonū alicubi. sꝫ deos honorare ē bonū simplr̄.

Tertio dubitatur. vtꝝ loci a simplr̄ ad ma gis. ⁊ ab oppōe. ⁊ a scd̄z qd ad simplr̄ formalr̄ teneāt. ¶ Ad primaꝫ parte͂ r̄ndet̄ per du as suppōnes. tres distictōes. ⁊ tria dicta dcā. pma suppō ē hec. simplr̄ i proposito vocat̄ terminus nō ↄpatiue sumptꝰ cum hoc aduerbio magis. sed ma gis in ,ppósito vocat̄ terminus cōparati gradus vl̄ ſminꝰ positiui gradus sūptus cū illo aduerbio ma gis. 2ª suppō. arguere a simplr̄ ad magis ē argue re ab ātecedēte i quo ponit̄ aliqs ſminus nō ↄpati uus sine addito hꝰ aduerbij magis. ad ↄsequēs in quo ponit̄ idem ſminꝰ cum illo aduerbio magis. vt arguēdo sic. sor. n̄ est albꝰ. ergo sor. nō ē magis al bus ¶ Pr̄ia distinꝰ. dupl̄r pōt argui a simpliciter ad magis. vno mō ab vno simplr̄ ad aliud magis. sicut nup argutum ē. alio mō arguendo a pluribꝰ simplr̄ ad pl̄a magis. ⁊ hoc fit qn̄ in āñte sūt plura simplr̄. ⁊ i ↄsequēte sunt plura magis. vt arguēdo sic. albū ē coloratuꝫ. ergo magis album ē magis coloratū. ¶ 2ª distictio. dupl̄r pōt argui a pluribꝰ simplr̄ ad plura magis. vno mō i ,ppōibꝰ cathegori cis quādo. s. antecedēs ē vna ,ppō cathegorica i q̄ scꝫ taꝫ subm q̄ pdicatum sūt termi simplr̄ sumpti: ⁊ ↄsequens est alia cathegorica cꝰ subm ⁊ pdicatū st̄ idē ſmi sūpti cū h̄ aduerꝰ magis: vt iustū ē ṽtuo sū. g̃ magis iustū ē magis ṽtuosū. Alioꝰ pt argui a plībꝰ simplr̄ ad pl̄a magis i ,ppōibꝰ ypotheticis ↄdō nalibꝰ. sic qn̄ añs ē vna ↄdōal i q̄ ad vᵐ simplr̄ dno tat̄ seq aliō simplr̄. ⁊ ↄn̄s ē vna alia ↄdōal i q̄ ad vᵐ magis denotat̄ seq aliō magis. vt si aliqd ē iuᵐ il lō ē ṽtuosū. g̃ si aliqd ē magis iustū. illō ē magis ṽ/ tuosū. 3ª diꝰ. dupl̄r pt fieri ↄpario de simplr̄ ad ma gis. vnoꝰ p ↄpatōeꝫ ,ppe dcāꝫ. qn̄. s. dispō i. q̄ fit cō/ paꝰ ↄpetit vtriqꝫ ↄpabiliū. vni tamē magis certa ⁊ determiata ,pportione q̄ alteri. sicut qn̄ hō ⁊ equꝰ cō pant̄ i albedine. Alr̄ fit ↄpaꝰ a simplr̄ ad magis per ↄpatōeꝫ abusiuā. qn̄. s. ↄpabilia alr̄ se hñt q̄ dcꝫ sit. ⁊ de ista nō est hic sermo. Priᵐ dctū. ab vno simplr̄ ad vnū magis tꝫ formalr̄ ↄn̄a negatie. sꝫ ecōuerso tꝫ affirmatiue. pma ps pꝫ. qꝫ hn̄ seqr̄. ethiops n̄ ē al bus. g̃ ethiops nō est magis albꝰ. ⁊ sic de sili̅bꝰ. scd̄a ps pꝫ. qꝫ hn̄ seqr̄. petrꝰ est melior seu magis bonꝰ q̄ iudas. ergo petrus ē bonus. posset etiā ,pbari p il/ lā maximā. q͂ ↄparatiuus semp p̄supponit suū posiᵐ sꝫ n̄ eꝫ. 2ᵐ dctū. a plībꝰ simplr̄ ad pl̄a magis arguē do i cathegoricis vl̄r vꝫ ↄn̄a. q̄tuor ↄdōnibꝰ obs̄ua tis. prima ē. q͂ illa q̄ ponūt̄ eē simplr̄ possint reci pe ↄpationeꝫ. defcū cꝰ n̄ seqr̄. hō ē aīal. ergo magis hō ē magis aīal. 2ª. q͂ pdicaꝰ de simplr̄ sit qditatis iō nō seqr̄. albū est extēsū. ergo magis albū est ma gis extēsū. nec seqr̄. albū ē dulce. ergo magis albū ē magis dulce. 3ª ē. q͂ vnū simplr̄ n̄ dicat̄ qditatie d̄ alio simplr̄: ⁊ d̄ suo oppoꝰ. iō n̄ seqr̄ albū ē coloratū: ergo magis albū ē magis coloratū. qꝫ coloratū dr̄ qditatie d̄ albo ⁊ nigꝰ qͦ ē oppᵐ eiꝰ. 4ª ↄditio. q͂ i āñte ponat̄ ↄstātia ſminoꝝ ↄn̄tis. iō nō seqr̄ formalr̄: iustuꝫ ē ṽtuosuꝫ. ergo magis iustū est magis ṽtuo sum. qꝫ posito q͂ oēs homines equalr̄ essent iusti, añs esset verum ⁊ ↄsequēs falsuꝫ. Istis ↄditiōibus obseruatis formalr̄ tenet ↄseqn̄tia. vt seqr̄ forma

liter iustū ē v̄tuosū ⁊ magis iustū ē. ergo magis iu
stū ē magis v̄tuosū. ¶ 3m dcm̄. in ypotheticis ↄdi
tōnalib9 vz formatr ↄn̄a a plurib9 simplr ad plura
magis obseruatis trib9 ↄditōib9 p̄dictis. vt bn̄ seq
tur. si aliquod ē iustū illud ē virtuosū. ergo si aliqđ
ē magis iustū ipm ē magis v̄tuosū. ¶ Ad secūdā
p̄tē dubij r̄ndet per vnū dcm̄. Locus ab oppōe re
gulatus per duas maximas text9 enumeratas in
dubio p̄cedēti tenet vlr trib9 ↄditionib9 obs̄uatis.
Prima ē. q̄ illud quod apponit̄ nō sit forma illius
cui apponit̄. defectu c9 nō seq̄t. albedo addita sorti
facit sortē albū qui prius nō erat. ergo albedo ē vł
erat prius alba. nec sequit̄. anima addita corpi fac
ipsū animatū. ergo anima ē vł fuit prius animata
Secūda ↄditio. q̄ per appōnez vni9 ad alterū non
reddat̄ resultās tale per alteratione illoꝝ inter se.
ideo nō seq̄t. aqua addita calci facit calcē calidam
ergo aqua ē vel erat prius calida. nec sequit̄. cali-
dissimū additū frigidissimo facit resultās tepiduz
ergo calidissimū ē vel erat prius tepidū. Tertia cō
ditio. q̄ appositum nō faciat aliud tale de per acci
dens. ideo nō seq̄t. diuitie apposite hōi reddūt ipm
peiorē. ergo diuitie sūt male. ¶ Ad tertiā partez
dubij r̄ndetur per vnū dcm̄. Loc9 a s̄z quid ad sim
plr tz formatr ↄstructiue quatuor ↄditōib9 obs̄ua
tis. Prima ē. q̄ determinatio faciēs dcm̄ s̄z qđ sit
nata ↄuenire toti ⁊ nō sit restrictiua ad p̄tem que
nō sufficiat denoīare totū. ideo nō sequit̄. ethiops
ē alb9 s̄m dētes. ergo ethiops ē alb9. Secūda ↄdi.
q̄ talis determinatio nō ↄueniat dcō simplr solū
s̄m significatōez attributiuā ⁊ min9 p̄ncipalē. ideo
nō sequitur. lapis ē homo fict9 vel sculpt9. ergo la
pis ē homo. Tertia ↄdi. q̄ talis determinatio n̄ fa
ciat dcm̄ simplr alr supponere vel p̄ alio. ideo nō
seq̄t. chymera ē ens imagiabile. ergo chymera est
ens. Quarta ↄdi. q̄ talis determinatio ⁊ dictum
simplr nō sint determinatōes accn̄tales nate se in
uicem vno modo determinare ⁊ seorsum aliquod
tertium. ideo non sequitur. sortes est bonus faber
ergo sortes est bonus.

Ad rōnes Aū oppom. ¶ Ad primaz dicit̄ q̄ ad debite arguendum in ↄdi
ctorijs requirūtur due ↄditōes. Prima ē. q̄ nega
tio teneat̄ infinitāter. Secūda. q̄ aāis sit p̄pō vlis
affirmatiua vel nega4 vel p̄ticularis negatiua. rōe
cui9 hec ↄn̄a nō valet. nō asin9 ē nō homo. g̃ hō ē asi
nus. nec ista. homo ē animal. ergo non hō ē n̄ aīal.
requirit̄ etiā q̄ in aāecedēte ponat̄ ↄstantia termīo
rū ↄn̄tis. ⁊ rō ē. q2 ↄn̄a eꝫ rio terminoꝝ in ↄdictori
is equiualet ↄuersioni per ↄpositionem. ¶ Ad se
cūdam dr̄ q̄ ad debite arguēdū in ↄrijs9 oz argue
re in p̄dicatōibus per se ⁊ in ↄrijs inter que non est
medium. ⁊ ad arguendū in p̄uatiuis oz arguere in
p̄dicatis per se. q2 p̄uatio habit9 superioris restri
git per p̄uationem habit9 inferioris. sed ad arguē
dū in relatiuis sufficit arguere i p̄dicatis per se:
Et per hoc patet responsio ad tertiam. Et hec de
secundo tophicorum.

Circa mi-
tiū tertij libri tho-
picorum. Que
ritur. Utrum il
lud quod est in
gn̄e sit magz eli
gēdū eo qđ n̄ ē
in genere. ⁊ bo-
num simplr sit
melius eo qđ ē
bonum alicui.
¶ Et āguitur
primo contra
p̄mam partē q2 substātia ē magis p̄prie aliquid q̄ꝫ
accn̄s. per philosophum quarto methaphysice. er
go substātia ē magis p̄prie hoc aliquid q̄ꝫ accn̄s.
modo iustū ē substātia. cū sit homo iustus. ⁊ iusti4
ē accn̄s. ergo iustum ē magis p̄prie hoc aliquid q̄ꝫ
iusticia. ⁊ per ↄn̄s iustū dicit̄ eē magis in gn̄e q̄ꝫ iu
sticia. ¶ Secūdo sic. iustū ē substātia. ⁊ iustitia ē
accn̄s. modo quecūq3 substātia a toto genere me
lior ē ⁊ perfectior accn̄te. vt pz septio methaphysi
ce. ergo iustitia nō ē melior iusto. ⁊ per ↄn̄s nō ma
gis ↄpetit iustitie eē i gn̄e q̄ꝫ iusto. ¶ Tertio sic:
ↄ secundaz partez. quia si aliquid ē bonū alicui se
quit̄ q̄ ē bonū simplr per locū a parte i modo ad
suū totū. ⁊ ēt econuerso seq̄t bonū simplr. ergo bo
nū alicui. ergo vnū nō ē dignius altero. ¶ In op
positum tamen ē aristo.

Primo sciēdū ē q̄ pro declaratōe termio rū ponunt̄ tres suppōes ⁊ vnū di-
ctū. Pria suppositio ē hec. ex p̄ma p̄te q̄ōnis mote
cōiter eliciunt̄ tres p̄pōes. Prima ē. q̄ iusticia sit
hoc aliquid. ⁊ nō iustuz. 2a ē. q̄ iusticia sit in gn̄e.
⁊ nō iustū. 3a ē. q̄ iustitia sit melior iusto. ex qua se
quit̄ quarta. s. q̄ aliquod accn̄s simplr loquendo
meli9 ē q̄ꝫ aliqua suba. 2a suppositio que facit ad i
tellectuz suppōis precedētis ē hec. q̄ per hoc ali
quid intellexit philosophus formā q2 forma ē que
dat esse rei. ⁊ eē hoc aliquid. ⁊ nō solū itellexit for
mā substātialez. sed ēt accn̄talē q̄ dat esse aliqua-

le vel aliquantum sed per nō hoc aliquid itellexit
subm̄ forme. quod inq̄ztum huiusmodi est ens i po
tētia. ¶ Tertia suppositio. ꝙ arist. in ꝓposito loq̄
tur de genere boni ꝛ de bono bonitate morali non
aūt de bonitate naturali. quod satis pꝫ ꝑ h̄ ꝙ sub/
iūgit. nam hoc idē in genere boni. illud aūt nō. Ex
quo ifert tale dictum. de intētōe aristo. esse. ꝙ illō
quod est hoc aliquid. s. forma vt iusticia. ꝛ quod ē
in genere boni. melius est eo quod ñ est hoc aliqd.
nec est ꝑꝑe in gn̄e boni nec de per se. sicut iusticia
que est hoc aliquid ꝛ i gn̄e boni de per se melior ē
bonitate morali q̄ȝ iustuȝ. i. subm̄ iusticie a q̄ circū/
scribit̄ iusticia. ꝛ illud subm̄ vt sic dr̄ nō hoc aliqd ꝛ
ēt nō esse in gn̄e boni bonitate morali. ¶ Pro 2ª
pte quesiti ponitur talis distin°. bonū simpl'r potest
dupl'r ꝯsiderari. vno modo vt simpl'r tm̄ valet sic
sine addito. ꝛ sic nō capitur hic. Alio modo potest
capi bonū simpl'r ꝓ eo quod est bonū oib⁹ vel plu
ribus. ꝛ bonū alicui capit̄ ꝓ eo quod est bonū vni
soli vel paucis. ꝛ sic ceteris paribus bonū simplici
ter melius est eo quod ē bonū alicui. qꝛ ceteris pa
ribus q̄ȝto bonū ꝯuenit plurib⁹ tāto melius est.

Secundo sciēdū est ꝙ terti⁹ liber thopico
rū in quo detm̄iat aristo. de an/
nexo accn̄tis. s. de compatōe ꝭꝫ magis ꝛ minus cō
tinet duos tractat⁹. Quoruꝫ pm⁹ ꝯtinet noueꝫ ca
pitula. In primo itēdit octo ꝯclusiōes. Quaruꝫ pª
est hec. dicēduꝫ est de duobus vel pluribus eligibi
libus quod ipoꝝ sit magis eligēduꝫ. ¶ Secūda
ꝯclusio. nō oꝫ detm̄inare de compatōe eoꝝ que
nimiū distāt. nam nullus dubitat ꝙ beatitudo sit
magis eligēda q̄ȝ diuitie. sed dterminādū ē d his
d quib⁹ dubitamus quod eoꝝ sit magis eligēdum
eo ꝙ nullā videmus vnius ad alteruꝫ preeminēti
am. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit vnā ꝯsideratiōem que
est hec. diuturnius ꝛ certi⁹ est magis eligēdum in
telligēdo ceteris parib⁹. qꝛ homies sūt meliores li
gnis ꝛ lapidibus que sūt diuturniora. ¶ Quarta
ꝯclusio tāgit scd̄aꝫ ꝯsideratōeꝫ que est hec. magis
eligēdū est quod eligit prudens vel bonus vir vel
lex recta vel studiosus circa singula in eo ꝙ tales
sūt vel sciētes in vnoquoq̄ȝ genere vel quecunq̄ȝ
plures vel oēs eligūt. vt in medicia eligēduꝫ ē qd
plures medicoꝝ vel oēs eligūt. etiā eligibili⁹ ē qd
gn̄al'r oēs eligūt sic bonum. oia eni bonū appetūt.
¶ Quita ꝯclusio tāgit 3ªm ꝯsideratōem. illud est
simpl'r verius ꝛ magis eligēduꝫ quod est ꝭm meli
orē disciplinā. sed illud est magis eligēdum alicui
quod est ꝭm ꝓpaꝫ d sciplinam. ¶ Sexta ꝯcl'o tan
git quartā ꝯsideratōem que est hec. illud quod est
hoc aliquid est magis eligēdum eo quod nō est in
gn̄e: vt iusticia iusto. iusticia eni est in gn̄e boni. nō
autē iustum. ¶ Septima ꝯcl'o tāgit q̄ntam ꝯside
ratōem. quod ē ꝓpt̄ se eligēdū ē magis eligēdum
eo quod ꝑꝑ aliud est eligēdum: vt sanū esse ē ma
gis eligēdum q̄ȝ exerceri. quod ordinat̄ ad sanita
tem. ¶ Octaua ꝯcl'o tāgit sextā ꝯsideratōem. illō
quod per se est eligēdum ē magis eligēdū q̄ȝ illud
qd per accn̄s ē eligēdū. vt magis ē eligēdum ami
cos esse iustos q̄ȝ inimicos. volum⁹ eni amicos eē
iustos. ꝛ si nihil ide debeat nobis fieri. ꝛ etiā si sint
apud idos. sed volum⁹ per accn̄s inimicos esse iu/
stos. vt nihil nobis noceant.

Tertio sciēdū ē ꝙ 3m cam in quo aristo. det
minat de bono compato ꝭm moduꝫ
causalitatis ꝯtinet quatuor ꝑticulas. Quaꝝ pma
tāgit duas ꝯclōnes de bono ꝯpato ad gen⁹ cause
efficiētis. quarum pria est hec. Illud quod est cau
sa per se boni magis ē eligēdū eo qd ē ꝑ accn̄s. vt
virtus ē magis eligenda q̄ȝ fortuna. ¶ Secūda
ꝯclusio. illud qd ē ꝑ se causa mali magis ē fugiēdū
eo qd ē causa ꝑ accn̄s: vt viciū ē magis fugiēdum
q̄ȝ casus speciei. ¶ 2ª ꝑticula tāgit tres ꝯcl'ones i/
spiciēdo ad cām formalē. ¶ Prima ꝯclusio tāgit
pmā ꝯsideratōem. illud qd ē simpl'r bonū magis ē
eligēdū eo qd ē bonū soluꝫ alicui. vt sanū fieri qd
ē bonū simpl'r magis ē eligēdū q̄ȝ secare qd soluꝫ
bonū ē alicui. s. idigēti sectiōe. ¶ Scd̄a ꝯclusio tā
git secūdaꝫ ꝯsideratōem. quod ē bonū a nā ē ma
gis eligēdū eo quod nō ē bonū a natura. vt iusti⁴
q̄ ē bonū a natura est magis eligēda q̄ȝ iustū qd ē
bonū acq̄situ. ¶ Tertia ꝯ°. tangit t̄tiaꝫ ꝯsideratio
nē. qd meliori ꝛ honorabiliori inest illō ē magis eli
gēdū. vt illō ē magis eligēdū qd inest deo q̄ȝ illō
qd inest hoi. ꝛ aie q̄ȝ corpori. ¶ In 3ª ꝑticula pōit
duas ꝯcl'ones ispiciēdo ad causam malē. Pria tā
git vnam ꝯsideratiōem. quod est ꝓpriuꝫ melioris
ē melius illo quod est ꝓprium peioris. vt quod di
q̄ȝ hois. nam lꝫ de⁹ ꝛ hō hēant cōeꝫ ꝯueniētiā: diffe
rūt tn̄ adinuicē ꝓpꝛijs drijs. ¶ Secūda ꝯcl'o tāgit
secundam ꝯsideratōem. quod est in melioribus vl'
peioribus vel in honorabilioribus ē meli⁹. vt sani
tas melior ē robore vel decore. qꝛ sanitas ꝯsistit in
humidis ex siccis ex quib⁹ p⁹ ꝯstitutum est aial. sꝫ
robur ꝯsistit in neruis ꝛ ossib⁹. decor autē est que
dā ꝯmēsuratio mēbroꝝ. ¶ In quarta parte pōit
quatuor ꝯclusiones inspiciēdo ad finē. Prima cō
clusio tāgit vnā ꝯsideraōem ꝛ est hec. finis ē magis
eligendus q̄ȝ ea que sunt ad finem. ¶ Scd̄a con
clusio tangit secundam consideratōem duoꝝ ma

diorum ad finē ordinatorum. quod est ꝓpīqui⁹ fini
magis est eligendum. Et subdit ꝙ illud est magis
appetibile qđ ē ad finē vite ꝙ̃ qđ ē ad aliđ. vt me
diū ad btitudinē magis ē eligendū ꝙ̃ me^m ad pru
dentiā. ꝛ me^m pole. i. facile ē magis eligendū me°
ipossibili. i. difficili. ¶ 3ª ↄclusio tāgit t̄riā ↄsiderati
onē. duob⁹ exn̄tib⁹ effectis cui⁹ finis ē melior ip̄z ē
meli⁹. Et subdit quoddā documētū ad cognoscen
dū meliorē finē. ꝛ ē istđ. si vnus finis plus superet
aliū finē ꝙ̃ ali⁹ finis superet suū ꝓpriū effectiuum
tunc p̄mus finis est magis eligendus ꝙ̃ melior. vt
beatitudo plus superat sanitatē ꝙ̃ sanitas sanati
uuz. ergo effectiuuz beatitudinis ē meli⁹ sanitate.
¶ Quarta ↄ° tāgit quartā ↄsiderationem: quod
ē meli⁹ p se ꝛ honorabilius ꝛ laudabilius illđ est ma
gis eligendū. vt amiciª diuitijs. ꝛ iustiª sanitate et
robore. nā nl'ls honorat diuitias ꝓp̄ se ſ; ꝓp̄ aliđ:
amicitiā vo ꝓp̄ se. ꝛ si nihil ꝓp̄ eā đbeat nob̄ ie'sse.
¶ Coñr i 3° c° determīat đ bonis ↄsideratis penes
plitatē ꝛ paucitatē. ꝛ ↄt; sex ↄclōes. Prima tan
git vnā ↄsiderationē. qn̄cunqꝫ erūt aliq̄ duo sibiin
uicē valde si'lia. ita ꝙ nō possum⁹ aspicere p̄eminē
tiā vni⁹ ad alteꝝ. videnduz est ad ↄn̄a ip̄oꝝ: qꝛ cui⁹
ↄn̄s est magis bonū illđ est magis eligendū. si aūt
ↄn̄a sīt mala c⁹ ↄn̄s est minus malū. illđ ē magis eli
gendū. ¶ 3ª ↄ° tangit 3^am ↄsideratōē;. plura bona
sūt paucioriб⁹ bōis magis eligenda. Et subdit vnā
istātiā. qꝛ vbi ē vnū eligenduz ꝓp̄ alteꝝ vnū tm̄ est
eligenduz magis ꝙ̃ vtrūqꝫ. vt sanitas ꝛ sanū fieri
nō sūt magis eligenda ꝙ̃ sanitas per se: eo ꝙ sanū
fieri eligimus ꝓp̄ sanitatē. ¶ 4ª ↄ° tangit quartā
ↄsiderationem. nihil ꝓhibet nō bona esse magis eli
genda quibusdā bonis. vt beatitudo ꝛ aliqđ ad qđ
nō est bonuz sicut debilitas sunt magis eligēda iu
sticia ꝛ fortitudine. ¶ 5ª ↄ° tangit q̄ntā ↄsideratio
nē. eadē bona sūt magis eligēda cū voluptate ꝙ̃ si
ne voluptate. ¶ 6ª ↄ° tangit sextā ↄsideratōē;. ea
dē bōa sīt magis eligenda sine tristiª ꝙ̃ cuz tristitia

Cōclusio R̃n̄salis. illđ qđ est in gn̄e est ma
gis eligenduz illo qđ n̄ est in gn̄e
vt bonuz simpl'r est magis eligendū eo quod ē bo
nū alicui ad sēsū declaratū in p̄mo notabili.

Primo dubitat̄. vtrū āne x̄ū acc̄ntis p locū
a gn̄atōe ꝛ corruptōe sit cognoscī
bile. Pro dubio supponit̄ ꝙ aristo. in 4° c° deter
minat de bono ↄpato ad tp̄e ad indigentiā ꝛ ad ge
neratōes ꝛ corruptiōes. ꝛ ↄt; tres ↄclusiōes. Pria
tāgit duas ↄsideratiōes de bono ↄpato ad tēpus.
Pria ē hec. vnūqđqꝫ ē magis eligendū in tp̄e in q̊
magis vz. p; 3. exēplis. Primū exēplū. tristiª ē ma
gis eligenda i senectute ꝙ̃ in iuuētute. 2^m ex^m. vt
prudentia est magis eligenda in senectute ꝙ̃ in iu
uentute. nemo eni iuuenes eligit in duces. eo ꝙ n̄
ↄstat eos esse prudentes. ſ; fortitudo magis est ne
cessaria i iuuētute ꝙ̃ i senetute. 3^m ex^m. vt tempan
tia est magis eligenda in iuuētute ꝙ̃ in senectute
magis. n. iuuenes ꝙ̃ senes a ↄcupiscētijs molestāt
¶ Scđa ↄsidera° illđ qđ i oi tp̄e vel i plurib⁹ ē vti
lius. hoc est magis eligendū. vt iusticia ꝛ tempanª
que sūt sp̄ vtiles sūt magis eligende ꝙ̃ fortitudo q̄
aliqn̄ est vtil'. ¶ 2ª ↄ° tāgit vnā cōsiderōē; de bono
cōpato ad idigentiā. ꝛ ē h̄. illđ quo hito n̄ idigem⁹
altero est magis eligendū ꝙ̃ q̊ hito idigem⁹ alt'o:
vt iustiª est magis eligenda fortitudīe. nā si oēs es
sent iusti nihil esset vtilis fortitudo. si aūt oēs essēt
fortes adhuc esset vtilis iustiª. ¶ 3ª ↄ° tangit vnā
cōsiđratōē; de bono ↄpato ad gn̄atōes ꝛ corruptō
nes. ꝛ est h̄. quoꝝ corruptōes. i. abiectōes sūt fugi
ende ip̄a sūt magis eligenda. ꝛ quoꝝ gn̄atōes ꝛ sū
ptōes sunt magis eligende. ip̄a sūt magis eligēda
¶ Coñr i 5° c° det'miat de bono ↄpato penes ꝓxita
tē ꝛ si'litudiē;. ꝛ itendit. 4. ↄclōes. q̄ꝝ p̄ma tangit
vnā ↄsideratōē; que est hec. qđ est ꝓximi⁹ bono il
lđ est magis eligendū. ¶ 2ª ↄ° qđ est bono si'li⁹ est
magis eligendū. vt iustitia iusto: ¶ 3ª ↄ° quod ē
meliori similius est magis eligendum. vt dicūt q
dā ayacem esse meliorē vlixe. eo ꝙ ayax sit simili
or achili: Et subdit instātiā qꝛ nihil ꝓhibet ayacē;
esse similiorē achili. n̄ in eo ꝙ optimus est. Soluit
ꝙ si sit solū similis in ridiculosiorib⁹ nō oꝫ ꝙ sit me
lior. vt simia que est similior hōi ꝙ̃ equus. ꝛ tam̄ si
mia nō est melior equo. ¶ 4ª ↄ° illđ quod est si'li⁹
meliori illud est melius ꝛ magis eligenduz ꝙ̃ illđ
qđ ē si'li⁹ peiori. Subdit instātiā qꝛ nihil ꝓhibet illū
qui ē si'lis meliori paꝝ similē eē. illū aūt q ē si'lis pe
iori ↄtingit esse valde similē peiorib⁹. vt si ayax sit
parū similis achili. ꝛ vlixes sit valđ similis nestori
sic ꝙ ayax sit paꝝ similis achili in peiorib⁹. ꝛ vlixes
sit nestori peiori valde si'lis in peiorib⁹. ꝛ equ⁹ ē si'li
or asino in melioribus. simia vo ē similior homini i
peioribus. Hāc instātiā nō soluit arist. sed possꝫ sol
ui sicut p̄cedēs. Et p hoc p; rn̄sio ad dubium:

Secundo Dubitat̄. Utꝝ illud quod ē acq
rēdū difficilius sit magis eligen
dū. Pro dubio suppōit̄ ꝙ i 6° c° det'miat đ bono cō
pato penes nobilitatē ꝛ difficultatē. ꝛ intēdit q̄tu
orđci ↄcl'oes. Pria ē hec. nobili⁹ ē magis eligēduz
eo quod ē minus nobile. ¶ Secūda ↄclusio. qđ ē
ad acquirendum difficilius illđ est magis eligēdū
magis eni amam⁹ cū habem⁹ qđ n̄ est facile sume

re. ¶ Tertia ↄclusio. illud quod ē magis ꝓprium
est magis eligendum eo quod ē cōius. ¶ Quārta
ↄ̊. illō ad qȯ nulla difficultas sequit̄ ē magis eligē
dum eo ad qȯ seqt̄ difficultas. ¶ 5ª. si h̄ sit melius
illo: optim hꝰ erit meliꝰ optīo illiꝰ. vt hō est melior q̄
equus. iō optimꝰ hō est melior optimo equo. ⁊ cō.
si optimū hꝰ sit melius optimo illius ⁊ simpl̄r. simi
liter hoc est melius illo. vt si optimus homo sit me
lior optīo equo: ⁊ hō simpl̄r ē melior equo. ¶ 6ª ↄ̊
illa sūt magis eligēda ī quibꝰ amici pn̄t participāe
q̄ illa in quibus nō pn̄t ꝑticipare. ¶ 7ª ↄ°. illud est
magis eligenduꝫ quod volumꝰ ad amicū facere q̄
illō qȯ volumꝰ ad quēlꝫ facere. vt iuste agere ⁊ bn̄/
facere est magis eligendū q̄ videri benefacere. ēt
amicis volumꝰ benefacere. alijs autem sufficit vidē
ri benefacere. ¶ 8ª ↄclusio. illa sūt meliora ⁊ ma
gis eligenda que sumunt̄ cū circumstātijs necessa
rijs. vt bene viuere quod ē bonū ex circumstātia ē
magis eligenduꝫ q̄ viuere quod est bonū simpl̄r.
¶ 9ª ↄclusio. aliqn̄ meliora nō sūt magis eligēda:
vt ph̄ari simpl̄r melius ē q̄ ditari: tamē idigenti
est eligenduꝫ ditari magis q̄ ph̄ari. ¶ xª ↄclusio.
bonū ex circūstantia est magis eligendū bono ne
cessario. ¶ iiª ↄclusio. qȯ nō idiget alio magis est
eligendum eo qȯ alio idiget. vt iusticia fortitudīe.
¶ izª ↄ°. qȯ est eligendū sine alio: ⁊ aliō nō est eli
gendum sine eo. illō ē magis eligēdū. vt ptās sine
prudētia nō ē eligēda. prudentia vō sine potestate
eligēda est. ¶ iʒª ↄclō. q̄documq̄ aliq̄ duo sic se ha
bēt q̄ negamꝰ alteꝝ nob ineē vt reliquū videat̄ no
bis ineē. tunc qȯ volumꝰ nobis videri inesse ē ma
gis eligendum. vt ingeniosuꝫ esse est magis eligen
dum q̄ studere. nam studere negamꝰ vt igeniosi
esse videamur. ¶ i4ª ↄ°. si quis amittens duo bo
na de qbꝰ grauiter ↄtristet̄ tūc de eꝰ tristitia minꝰ ē
icrepandus h̄ est magis eligendum. sꝫ si de altero
amisso nō tristat̄ ⁊ magis sit increpandus tūc ip̄m
est magis eligendum. vt si perdens sciaꝫ ⁊ pecuni
am nō tristet̄. ⁊ de perditōe scie sit magis icrepan
dꝰ q̄ ō amissiōe pecūie. tc̄ scia ē eligibilior pecūia

Tertio dubitat̄. Utrū bonum ꝓꝓum sit ma
gis eligendum bono cōi. Respōdet̄
p vnā distictōeꝫ ⁊ tria dcā. Distictō est h̄. duplex ē
bonum ꝓꝓum. qȯdā est cꝰ vsus vnius nō ipedit vi
sū alterius. sicē de luie i ordie ad visum. Aliō ē bo
nū cꝰ vsus vniꝰ ipedit vsū alteriꝰ. vt pecūia vl̄ equꝰ
q̄ si ab vno possideant̄ ipedit̄ vsus alteriꝰ circa ea.
¶ pᵐ dcm̄. bonū p°. dcm̄ q̄to cōiꝰ tāto ē meliꝰ sal/
tē p se vl̄ p accn̄s. ⁊ sic itelligit̄ dcm̄ ari. p ethicoruꝫ
dicētis q̄ q̄to bonū ē cōius tāto meliꝰ ē ⁊ diuiniꝰ

sic ēt intelligit̄ ↄsideratio supiꝰ posita ī isto ʒ°. q̄ sim
pl̄r bonū magis ē eligendū eo qȯ ē alicui bonum:
¶ zᵐ dcm̄. bonū z°. modo dcm̄ q̄to ē magis ꝓpū
alicui tāto ē sibi meliꝰ. vt meliꝰ ē oi hōi q̄ vnꝰ equꝰ
sit solū sui q̄ si esset sui. ⁊ cū hoc alterius. ¶ ʒᵐ di
ctū. lꝫ bonū scdō mō dcm̄ q̄to magis ē ꝓꝓuꝫ tanto
sit meliꝰ illi non tn̄ seqt̄ q̄ sit meliꝰ simpl̄r. q2 simpl̄r
bonū qȯ ē cōiꝰ dr̄ simpl̄r meliꝰ eo q̄ bonū suiꝑiꝰ sit
diffusiuuꝫ. Supaddūt isup. ʒ. difficultates p dcla/
ratōe textꝰ. ¶ pª. vtꝝ nō bōa quibusdā bonis sint
eligibiliora. Et vr̄ q̄ nō. q2 si sic. sequeret̄ q̄ maluꝫ
in aliquo casu esset eligibile. imo ēt peccatuꝫ mor
tale esset eligibile si iūgeret̄ cum vno alio maiori
bono. Rn̄r per vnā distictionē ⁊ duo dcā ⁊ vnā sup
pōem. Suppō est hec. n̄ bona dn̄r aliqua duo quo
rū vnuꝫ est bonū ⁊ aliō nō bonū quod tamē nō est
malū moral̄r. Distiꝰ est hec. duplex est malū. qȯdā
ē malū ꝭm se sic q̄ ꝓpter quemcūq̄ finem fiat sp
ē malum sicut est odium dei. Aliud est malum qȯ
lꝫ ꝭm se sit malū tn̄ ꝓpter ordinatōeꝫ eiꝰ ad debitū
finē potest reddi bonum. vt sustinere famē vl̄ fri/
gus ē de se malū. tn̄ sustinere famē vel frigꝰ pp sciē
tiā ↄsequēdā nō est malū. ¶ Primᵐ dcm̄. si aliq̄ sint
nō bona ita q̄ vnū sit malū p modo illa nō sunt eli
gibilia. sicut felicitas ⁊ odium dei illa simul sum
pta nō sunt eligibilia. ¶ Scōm dcm̄. aliqua n̄ bo
na: s. quorum vnū est bonū eminēs. ⁊ alteꝝ est ma
lū secūdo modo sunt bene eligibilia sicut esse in lu
to. ⁊ habere centum marcas auri sunt eligibiliora
q̄ habere duos denarios tantum. similiter sūma
felicitas ⁊ parua febris sunt eligibiliora q̄ sciētia
⁊ diuitie. ¶ Ad rationeꝫ dicitur q̄ lꝫ homo eligē
do malum primo modo peccaret mortal̄r. non aūt
eligendo malum secundo modo. ¶ Secunda dif
ficultas. vtrum si omnes homines essent iusti non
indigeremus fortitudine. Respondetur per duas
distictiones ⁊ tria dicta. ¶ Prima distinꝰ est hec:
duplex ē fortitudo q̄dā est corpalis ꝭꝫ quā. s. homo
pōt portare magnū pondus. ⁊ de illa non intendit
ari. q2 q̄uis hoies essēt iusti adhuc indigerent for
titudine tali. quia adhuc indigerent labore ad sub
ueniēdum necessarijs ad vitam. a quibus nō ꝓ̄fua
ret nos iustitia. Alia est fortitudo moralis de q̄ est
in p̄nti sermo. ⁊ ē qdā habitꝰ moderatiuus passiōuꝫ
que sunt timor ⁊ audacia. ¶ Scōa distinꝰ fortitu
do moralis duplicē habet actū. quidam est interi/
or. ⁊ est electio ad aggrediendum terribilia. vel ad
expectandum vel fugiendum tempore ⁊ loco cō/
gruis secundum dictamen rationis. Alius vero ē
actus exterior qui est quedam executio corporal̄

vt pugnare contra bellicosos vel viciosos. vl' circa ferocia aialia. ¶ Primū dictū. si oēs homines essent iusti adhuc indigeremus fortitudine capiendo fortitudinē tā p ipa virtute q̄ pro actu interiori. p3 q2 fortitudo que ē vt⁹ 2 etiā actus eius interior sūt quedā pfectiones aie ipa3 intrinsece pficientes. ergo si oēs hoīes eēnt iusti adhuc indigerem⁹ fortitudie ¶ 2m dcm̄. si oēs hoīes eēnt iusti adhuc indigeremus actu exteriori fortitudis. p3. q2 adhuc indigerem⁹ exercitio bellico contra feras. ¶ 3m dictum. si oēs hoīes essent iusti non indigeremus actu exteriori fortitudinis cōtra hoīes. p3: q2 si oēs homines eēnt iusti quisq3 vellet tribuere alteri quod suu3 ē. 2 ideo n̄ esset cā belli. ¶ Tertia difficultas vtrum illud quod ē difficili⁹ sit eligibilius. Respō detur per vnam distinctionē. 2 tria dicta. Distictio est hec. difficultas rei pōt dupl'r attēdi. vno mō ex parte vsus. alio mō. ex parte acquisitiōis. ¶ Primū dictū est istud. res que ē difficilioris vsus ceteris paribus non est melior. p3. q2 difficultas acqsitionis ē quedā acquisitio malitie 2 faciēs ad minorē eligibilitatē iustitie. ideo dicit aristo. in textu q ea ad que nulla difficultas sequitur sunt eligibiliora ¶ 2m dictū. illa res que ē difficilioris acqsitiōis an q̄ acquirat ē min⁹ eligibilis. p3 sicut pcedēs. ¶ 3m dictū. res acquisita que cū maiori difficultate fuit acquisita ceteris pibus ē magis eligibilis quo ad cōseruationē. ita q eligibilius ē ipam conseruare q̄ aliam ceteris pibus. nō est. q2 talis res non ita d facili acquiritur sicut alia res: ergo 2c.

Ad rationes Ante oppositū satis patuerūt solutiōes ex dictis.

Queritur Utrum illud quod additum ē alteri faciat ipsum magis tale. ¶ Et videtur quod n̄ q2 sol facit terra3 magis calidam q̄ lignum. 2 tn̄ sol non est magis calidus q̄ lignu3. g̃ 2c. ¶ Secundo sic: paruus ignis cui approximatur calefactibile facit ipm magis calidum q̄ magnus ignis cui n̄ ita calefactibile approxiatur. 2 tn̄ puus ignis non ē magis calidus q̄ magn⁹. g̃ 2c. ¶ Tertio sic. maior albedo apposita alicui subo facit ip3 magis albū q̄ minor albedo. 2 tn̄ maior albedo nō est magis alba cū ide3 de seipo nō predicet' denominatiue. ¶ In oppositū tn̄ ē ari.

Primo Sciendum est q in septio capitulo dat aristo. quinq3 ɔsideratiōes de bono cōparato penes vtutē. 2 sm h̄ sunt quinq3 cōclusiones. ¶ Prima est hec. eo2 que sunt eiusde3 speciei illud quod h3 ppriam vtute3 est magis eligendum eo qd non habet. 2 vtrisq3 habentibus ppriam vtutem. illud est magis eligendu3 qd maiore3 habet virtutē. ¶ Secūda cōclusio. illud qd additū alicui facit ip3 bonū ē magis eligēdū. q̄ illud quod sibi additū nō facit ip3 bonū. 2 si ābo faciant bonū. illud est magis eligendu3 qd facit magis bonū. p3 per sile. q2 illud ē calidius qd calefit q̄ illud quod nō calefit. 2 ābobus calefacientibus illud qd magis calefacit est calidius. ¶ Tertia cōlusio illd quod facit principalius esse bonū magis ē eligendu3 q̄ illud qd facit minus pncipale. vt vt⁹ q̄ facit aiam bona3 magis ē eligenda q̄ sanitas que facit corpus bonum. ¶ Quarta cōclusio ispiciēdū ē in casibus 2 vsib⁹ accn̄tib⁹ 2 opib⁹. q2 si hoc sit magis eligēdū. tunc casus vsus 2 operatio huius magis debet eligi. q̄ casus 2 operatio alterius. vt si illud quod iuste fit sit magis eligendū q̄ illud quod fortiter fit. tūc iustitia est magis eligenda q̄ fortitudo sil'r aūt 2 in alijs. ¶ Quinta cōclusio. si aliquid additum alteri faciat ip3 magis bonū. 2 aliud additū sibi faciat ipm minus bonū. illud quod magis facit bonū est magis eligendum. ¶ 6a cōclusio illud est magis eligendū cuius supabūdātia ē magis. eligēda. vt amicitia ē magis eligēda peccunijs. q2 supabūdātia aicitie ē mag' eligenda q̄ superabundantia in peccunijs

Secundo Sciēdū q i. 8o. c. i. 7. ɔclusiōibus tāgit. 8. ɔsideratiōes de bono cōparato penes appōne3 2 ablationem. pma est. si aliquid appositū alteri faciat totū aggregatū magis eligēdū. 2 aliud eidē additū faciat totum aggregatū min⁹ eligēdū. tūc pmū ē magis eligēdū. Et subdit q hec ɔsideratio n̄ h3 vitatē qn̄ vnu3 illo2 q̄ addūtur ē instrumētū illi⁹ cui fit addi⁹. 2 alterū n̄. l3 ei falx sit magis eligēda q̄ serra. tn̄ serra sociata cu3 arte fabricatoria magis est eligenda q̄ falx sociata cū arte fabricatoria. ¶ 2a ɔsideratio. illud ē magis eligēdū q̄ remoto ab aliq̄ illud a q̄ reouetur remanet min⁹ bonū. ¶ 3a ɔsidera⁹. illud ē magis eligēdū qd ē eligēdū pp se. q̄ illud qd ē eligendum pp glia3. vt sanitas ē magis eligenda q̄ decor. Dr aūt illud eē ad gl'a3 quod nullo ɔsciēte n̄ festiaret iesse ¶ 4a ɔsideratio ē. qd eligit' pp se 2 pp gliam ē magis eligēdū q̄ illud quod eligitur pp gliā tm̄ ¶ 5a ɔsideratio. si aliq̄ duo sint eligēda pp se 2 pp gliam. qd ē honorabilius ē magis eligendū. ¶ 6a consideratio. illud qd ad oia vel ad plura est vtile magis eligēdū. ¶ Septia ɔsideratio. qd ē pp meli⁹ ē magis eligēdū. vt illud qd ē pp vtutem ē magis eligendū q̄ illud qd ē pp declaratiōe3. 2 simi

liter illud est magis fugiēdū qđ est maioris boni i/
peditiuum. vt egretitudo magis est fugiēda fedi
tate.i.turpitudine.quia egritudo ē ipeditiua studi
ositatis ḋtutis voluptatis. ℭ 8ª ↄsideratio. illđ ē
magis eligēdū qđ sēꝑ ē eligēdū ꝙ̄ illud qđ qn̄qꝫ ē
eligēdū ⁊ aliqn̄ fugiēdū.

Tertio Sciendum ē ꝙ nonū capitulū cōtiet
duas ptes. In p̄ma determiat de bo
no ↄcto ⁊ nō ↄpato. ponēdo duas ↄsiderationes ta
ctas i duab⁹ ↄclusionib⁹. ℭ Prima ē hec. si illđ qđ
ē magis vtile sit magis eligēdū etiam vtile est eli
gēdū. vt si bonorabilius sit magis eligēdū. etiam
bonorabile ē eligēdū. ℭ 2ª ↄ°. illud qđ nālr est bo
nū. ē eligēdū. ℭ In. 2ª. pte. i. 7. septē ↄclusiōib⁹ tā
git septē ↄsideratiōes de bono ↄpato ⁊ nō ↄtracto:
ℭ p̄ma est hec. qđ ē nāliter tale ē magis tale. ꝙ̄ il/
lud qđ n̄ ē nāliter tale. ℭ 2ª cōclusio. illđ qđ facit
aliud tale ē magis tale. ꝙ̄ aliud qđ n̄ facit ip̄ꝫ tale. ⁊
si vtraqꝫ faciāt talia. illđ qđ magis facit tale. ē ma
gis tale. ℭ 3ª. si duo ↄpanī ad aliqđ tertiū ⁊ vnum
sit magis tale ꝙ̄ illud tertiū ⁊ aliud sit min⁹ tale. tē
p̄ᵐ est magis tale vtroqꝫ eoꝝ. ℭ 4ª. si aliqđ additū
alteri faciat totū magis tale. ⁊ aliud eidem additū
faciat totū min⁹ tale. tūc p̄ᵐ est magis tale. ℭ 5ª.
illud qđ ab alio remoto facit ip̄m magis tale. ip̄m
ē magis tale. ℭ 6ª. illa q̄ sūt i permixtiora suis ↄ/
rijs sūt magis talia. vt illud ē albius qđ ē nigro / ip
mixti⁹. ℭ 7ª. illđ cui magis ↄuenit diffinitio ē ma
gis tale. vt si diffinitio albi sit color disgregatiuus
visus. illud ē albi⁹ qđ ē magis disgregatiuū visus

Conclusio Respōsalis. si aliquod apposi
tuꝫ alteri faciat ip̄ꝫ magis tale
tūc illđ ē magis tale. Hȝ°. dꝫ itelligi i causis efficien
tib⁹ vniuocis q̄. s. suscipiūt denoiatiōeꝫ sui effect⁹.
dꝫ ēt itelligi in causis nālib⁹ ⁊ nō volūtarijs. ad eā/
dē ēt faciūt ↄditōes p̄⁹enumerate in secūda parte
vltimi dubij secūdi libri qōnis vltime.

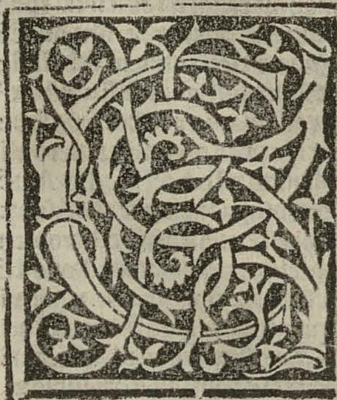
Primo dubitaī. vtꝝ pbleuma pticlare sit
eisdē locis dyaleticis t̄minādꝫ sic
pbleūa vlē. ℭ Pro dubio supponiī ꝙ ari. i 2°. tra
ctatu docet t̄minare pbleuma pticlare. ⁊ ↄtꝫ duo
caª. In p̄ itendit. 6. ↄclōes s̄ꝫ sex ↄsiđratōes. Pria
est hec. pbleuma pticulare est eodē mō terminan
dū sicut vlē. nā iterimētes vel ↄstruētes vlē: interi
mūt vel ↄstruūt pticulare. vt si pbeī ꝙ oi inest. etiā
pbatū est ꝙ alicui inest. ⁊ si fuerit pbatū ꝙ nulli i/
est. etiā erit pbatū ꝙ alicui nō inest. 2ª ↄsideratio.
ad terminādū pbleuma particulare inspiciendū ē
ad locuꝫ ab oppositis. a ↄiugatis ⁊ a casib⁹. pꝫ ex°
p̄ in oppositis ↄrie. naꝫ sicut seqī. si ois voluptas est
bona ꝙ ois tristicia sit mala. ita seqī ꝙ si aliq̄ volu
ptas sit bona. ꝙ aliqua tristitia sit mala. 2°. pꝫ de p̄/
uatis. vt si aliqs sensus n̄ ē in potētia: q̄dā isēsibili
tas nō ē i potētia. 3°. pꝫ de relatis. vt si qđdā oppina
tū sit disciplinatū. q̄dā oppio erit disciplia. 4°. pꝫ đ ↄ
dictorijs. vt si quoddā iiustū sit malū: qđdā iustum
erit bonū. 5°. pꝫ de casibus. vt si iiustum sit malum:
qđ iniuste fit male fit. ⁊ si quoddam delectabile sit
fugiendum: sequitur ꝙ quedaꝫ delectatio erit fu
gienda per locum a coniugatis. ⁊ etiam per eūdeꝫ
locuꝫ: seqī ꝙ si aliqđ đlectabile est pficiens ꝙ q̄dā
delectatio erit bōa. Tertia ↄsideratio. ad terminā
dum pbleuma particulare inspiciendꝫ est in gn̄a
tōib⁹ ⁊ gn̄atis. ⁊ silr in corruptōnib⁹ ⁊ corruptis. pꝫ
trib⁹ exemplis. Primꝫ est. si aliquod corruptiuū
delectationis ⁊ discipline sit bonū quedaꝫ delecta
tio vel disciplia erit mala. 2ᵐ exēpluꝫ: si quedā cor
ruptio discipline sit bona: vel ei⁹ gn̄atio sit mala. q̄
dam scia erit mala. 3ᵐ exemplū. si obliuisci feda. i.
turpia q̄ aliquis egit sit bonuꝫ. vel ea reminisci sit
malū. tūc scire illa erit malū. 4ª ↄsi°. ad terminādū
pbleumata pticularia ispiciēdū est ad locos a ma
iori. a miori. ⁊ a silī. Et subdit differentiaꝫ iter istos
locos. q² locus a maiori solū tꝫ destructiue vt si di
sciplina videaī magis bonū ꝙ̄ voluptas: tunc si ali
qua disciplia n̄ sit bōa: etiā aliq̄ voluptas n̄ erit bo
na. sꝫ locus a minori solū tꝫ cōstructiue. vt si volu
ptas videatur mīus bonum ꝙ̄ disciplina: tūc si vo
luptas sit bona: etiam disciplia erit bona. Sed lo
cus a silī tꝫ taꝫ cōstructiue ꝙ̄ destructiē. vt si q̄dā
potestas sit bona quedam disciplina erit bona. ⁊ si
nulla ptās sit bōa. nulla disciplina erit bona. ⁊ hoc
si potestas ⁊ disciplia silr sint bōa. 5ª ↄsideratio si il
lud quod maxime videī iesse n̄ isit. tūc quod mīus
videtur iesse non ierit. vt si prudētia n̄ sit bona. tūc
nulla alia disciplia erit bona. 6ª cōsidera°. ad t̄minā
dū pbleuma pticulare ispiciēdū ē ad locū ex ypo
thesi: q² si fuerit cōcessum sic eē vel n̄ eē i oibus sic
ē in vno. tūc si fuerit pbatuꝫ de vno ēt pbatū est đ
oibus. vt si fuerit cōcessum ꝙ si aia hois sit immor
talis ꝙ omnes aie erūt immortales: tunc si proba
uerimus aiam hois esse immortalem. simul pba
bimus oēs alias esse immortales.

Secundo Dubitaī. q̄t modis ↄstruunī ⁊ de
struūtur pbleumata idefinita.
ℭ Pro solutōe suppōiī ꝙ i 3°. c. docet ari. t̄miare
pbleuma idefinituꝫ. ⁊ ↄtꝫ tres ptes. In p̄ma iten
dit vnam ↄclōeꝫ. ⁊ est hec. pbleuma idefinitum de
struiī vno° sed ↄstruiī duob⁹ modis. vt istđ pbleūa
voluptas ē bonū. destruitur p istā. nulla voluptas

est bonū. ꝛ ꝯstruitur ꝑ istas duas omnis voluptas ē bonū. ꝛ quedā voluptas est bonū. ¶ In 2ª pte docet ꝯstruere ꝓbleumata sūpta cū determiatiōe ponēdo talē cōclusionē. ꝓbleumata idefinita sumpta cū determiatiōe dupl'r destruuntur. pꝫ tribus exēplis. primū est. si ponat' ista copulatiua. aliq̄ voluptas ē bonū. ꝛ aliq̄ voluptas ñ ē bonū. pōt ꝯstrui ꝑ istā ois voluptas ē bonū. ꝛ ꝑ istā nulla voluptas est bonū. 2m exēplū. si ponatur ista ꝓpositio idefinita exclusiua. tātū vna voluptas ē bona. pōt destrui tripl'r. vel q2 ois voluptas est bona. vel q2 nulla voluptas est bona. vel quia plures voluptates sunt bone. 3m exēpluꝫ. si positū sit ꝙ sola prudentia sit scia ꝟtutū. pōt destrui q̄drupl'r. vel q2 ois ꝟt9 ē scia vel q2 aliq̄ alia ꝟt9 ē scia. vel q2 ipa prudētia nō est scia. vel q2 nulla virtus ē scia.

Tertio Dubitatur qd ē vtile ad termianduꝫ ꝓbleūa pticulariter: ¶ Pro solutione suppōit' ꝙ i 3ª pte hui9 capituli itēdit ari. ad q̄ ōbem9 ispicere ad termināđū ꝓbleūata pticularia. ꝛ itēdit tres ꝯclōes. ¶ Pria ad termiandū ꝓbleūata pticularia vtile ē ispicere ad singl'ia. q2 si nulli singl'iū isit destruēdū ē ꝓbleūa. si ꝟo alicui isit ꝯstruēdū ē. ¶ 2ª ꝯ°. ispiciēdū ē ad gña ꝛ spēs diuidendo eas vsq3 ad idiuidua. ꝛ tūc si p̄dicatū isit oi vl' plib9 ꝯstruēdū ē ꝓbleūa. vl' dāda est istantia. ¶ 3ª ꝯ°. ad termiandū ꝓbleūata ptic'l'ia ispiciēdū ē ad spēs p̄dicati accidētalis. vt si q̄s dicat ꝙ tp̄s ñ mouet' vidēdū ē ad oēs spēs motus. ꝛ si nulla isit tpi. manifestū ē ꝙ tp̄s nō mouet'. sil'r si volum9 ꝓbare ꝙ aia ñ ē numerus oꝫ diuidere numerū. nā ois nūer9 aut ē abūdās aut pfectus. iō si aia ñ sit nūer9 abūdās neq3 perfectus nō erit numerus.

Ad rationes Ante oppositum. soluūtur ex specificatiōe questiōis ¶ Et hec de 3°. thopicoꝝ.

Circa Initiū quarti libri thopicorum aristote. Querit' vtrum quiditas generis sit a quiditate differētie realiter distincta ¶ Et videtur ꝙ sic. quia impossibile est idem realiter esse principium realis conuenientie ꝛ differētie. sed quiditas gñis est principium conuenientie realis specierū eius. ꝛ quiditas dr̄ie ē principium realis differentie illaruꝫ specierū. g̃ q̄ditas gñis ꝛ dr̄e sūt real'r distīcte. ¶ 2°. sic. gen9 ꝛ dr̄ia sumūt a distīctis reb9. g̃ distīgūtur real'r. añs pꝫ. q2 gen9 sūitur a mā. dr̄ia ꝟo sumitur a forma. ¶ 3°. sic. genus ñ p̄dicat' ō dr̄ia. g̃ adiuicē real'r distingūtur. añs pꝫ ꝑ phm̄ in textu dicētē ꝙ neq3 gen9 de dr̄ia. neq3 dr̄a ō gñe p̄dicabit'. ¶ In oppositū arguit'. q̄ditas gñis ñ ē real'r distincta a q̄ditate spēi. nec etiam quiditas dr̄e. g̃ adiuicē ñ distinguntur real'r quiditas generis ꝛ dr̄e. añs pꝫ. q2 quiditas gñis ꝛ ēt dr̄e p̄dicāt' ꝑ se i primo mō de ipa spē.

Primo Sciēdū ē ꝙ ꝑ declaratione questiē vna oppinio q̄ ponit tria dicta: p̄mū dictū. i reb9 simplicib9 abstractis. s. a mā ē tm̄ vna ꝯpō r'alis q̄ ē ꝯpō ex eē ꝛ eēntia. i reb9 ꝟo mālibus est duplex ꝯpō realis. vna ē ꝯpō ipius eē cuꝫ eēntia. alia ē ꝯpō māe cū forma. 2m dictū. oē i predicamento reponibile habet eēntiam real'r distinctā ab esse. 3m dictū. eadē eēntia precise iportat' ꝑ nomen generis dr̄ie ꝛ spēi. lꝫ tñ illa noia sumātur a diuersis apparentibus realibus. quod sic declaratur. nam rebus simplicibus ē eēntia se hñs ꝑ moduꝫ potētialis respectu ipi9 eē. iō ab eēntia sumit' nomen generis potentiale. respectu dr̄ie tñ illud nomē adequate significat totū cōpositū ex eēntia ꝛ esse. Adhuc i talibus inuenitur ipm eē q̄ se hꝫ ꝑ modū actualis respectu essētie. ꝛ ab eo sumit' nomē dr̄ie significās tñ adeq̄te totū compositū. ꝛ ab vtroq3 siml' sūpto. vꝫ. a ꝯposito ex eēntia ꝛ eē sūit' nomē spēi. Sed in q̄ditatibus ꝯpositis ex mā ꝛ forma al'r sumit' gen9 ꝛ dr̄ia. nā a mā q̄ se hꝫ ꝑ modum potētialis i ordine ad formā sumit' nomen generis adequate significās totū ꝯpositū ex mā ꝛ forma. ꝛ ab ipa forma q̄ se hꝫ ꝑ modū actualis respū māe sumit' nomē dr̄ie q̄ etiā significat totū cōpositū adeq̄te ꝛ a forma toti9 q̄ resultat ex vnione forme partis cū mā sumit' nomē spēi. ¶ Alia ē oppinio q̄ ponit. 2. dicta. p̄mū dictū. q̄ditas generis ñ distiguit' real'r a q̄ditate dr̄e. q2 si sic tc̄ gen9 ꝟe negaret' ō dr̄a. 2m dcm̄. q̄ditas gñis ꝛ q̄ditas dr̄e distigūt' ex nā rei q2 illa distigūt' ex nā rei ō q̄b9 ꝟificāt' p̄dicata ꝯdictō q̄ꝝ alteꝝ ē reale. sꝫ gen9 ꝛ dr̄a sūt hm̄. vt ꝓbat rō añ oppom.

Secundo Sciēdū ē ꝙ q̄rt9 liber thopicoꝝ i quo determiat ari. de ꝓbleūate generis diuidit' i. 3. tractat9 i p̄mo determiat ō gñe ꝯpato ad spēs ꝛ dr̄ias ꝛ nō ꝯtracto. ꝛ ꝯtiet. 6. c. i 2° docet termiare ꝓbleūa generis penes hꝫ ꝙ ē p̄dicari i quid. ꝛ ꝯtiet. 6. ꝯclones

q̄⁊ pma tāgit intētū. ⁊ est h̄: p⁹ ea q̄ dcā sē nūc dicē duȝ est de genere ⁊ p̄pō q2 sē elemēta diffōis. alic. 5. 9clōes tangunt. 5: 9siōratōes. q̄⁊ pria est hec. si aliquid assigneꝛ eē gen⁹ alic⁹ vidēduȝ est si insit oibus 9tētis sub illo. ⁊ si de aliq̊ illo⁊ ve ñ p̄dicetꝛ: tc̄ dstruenduȝ ē pbleuma. vt si bonū pōaꝛ genus voluptatis: videnduȝ ē si aliqua voluptas ñ sit bonū: ⁊ si sic tc̄ bonū ñ erit gen⁹ voluptatis. 2ᵃ 9sideratō. si aliqd ponaꝛ genus alic⁹ videndū ē si p̄dicetꝛ d eo i eo qd̄ qd ē: ⁊ si nō: destruēdum est pbleuma. vt album in qd ñ p̄dicaꝛ d niue. q2 ñ significat qd ipi⁹ niuis. sed potius quale qd. silr mobile ñ p̄dicaꝛ in qd de aia: mobile. n. ñ significat quid sȝ significat faciēs qd: aut patiens. iō mobile ñ est genus aie. 3ᵃ 9siōratio si aliquid assigneꝛ p gñe vidēduȝ est: an sibi isit dif fō accñtis: ⁊ si sic: destruēdū ē pbleuma. vt albedo respectu niuis. ⁊ mouere seipȝ respcū aie 9uēit dif fō i accñtis. q2 vtriq3 eidē 9tigit ieē ⁊ nō iesse. mō accñs est qd̄ 9tigit eidem iesse ⁊ nō iesse. 4ᵃ 9sideratō si aliquid assigneꝛ gen⁹ alicuius spēi: videnduȝ est: an ipm ⁊ illa spēs sint i eodē p̄dicamēto: ⁊ si ñ. mala ē assignatio: vt si genus sit q̄le sicut albū. ⁊ spēs assignata sit suba sicut nix vel cign⁹: tūc album ñ erit genus niuis neq3 cigni. silr disciplina est ad aliqd: bonum āt ⁊ pulch⁊ est quale. iō bonum ⁊ pulchrū nō sūt gen⁹ discipline. nā eo⁊ que sē ad aliqd. gñā sē ad aliquid. vt mltiplex est gen⁹ duplicis. ⁊ vtrū q3 ē ad aliqd. Ex quo iferꝛ q vlr gen⁹ ⁊ spēs dbēt cōtineri sub eodem p̄dicamēto. vt si gen⁹ sit suba: ⁊ spēs debȝ esse suba. si vero genus sit quale: ⁊ spēs debȝ esse qualis. 5ᵃ 9siōratio. si aliqd assigneꝛ p genere alic⁹ spēi: videndum est an ipm pticipet illam spēm. ⁊ si sic. destruendum est pbleuma: q2 participare est rōem participati suscipere. modo spēs suscipit rōnē gñis. ⁊ nō eō. nā si vni⁹ ⁊ entis ponaꝛ genus eē ad aliqd. tūc cōtingit genus pticipare spēȝ. nā de oib⁹ q̄ sūt ens ⁊ vnū p̄dicaꝛ. q⁊ ⁊ eorum rō.

Tertio Sciēdū est q. 2ᵐ. c. in quo ari. docet termīare pbleuma gñis inspiciendo ad spēm 9tiet q̄nq3 conclusiones fm q̄nq3 9siderationes. ⁋ pria. si aliqd assigneꝛ p gñe alicui⁹ spēi. vidēdū ē si talis spēs p̄diceꝛ de aliq̊ de q̊ ñ p̄dicaꝛ genus. ⁊ si sic. destruendum ē pbleūa. vt ens ⁊ scibile non sunt gen⁹ opiabilis. q2 opiabile predicaꝛ de nō ente. multa eni nō entia opiabilia sūt. sȝ ens ⁊ scibile ñ p̄dicātur d ñ ēte. iō ens ⁊ scibile ñ sunt gen⁹ opinabilꝛ. ⁋ 2ᵃ 9°. si aliqd assigneꝛ iesse alicui vt gen⁹ ⁊ ñ sit spēs mediata. vidēdū ē si pticipet rōnem alicuius spērū illi⁹ gñis. ⁊ si nō. destruēdū ē pbleuma nā ipossibile ē genus pticipare qd̄ nulla specieruȝ pticipat. vt si mot⁹ ponaꝛ gen⁹ voluptatis videnduȝ ē an volutas pticipet corruptionem vel gñationem vel aliquam aliā speciē mot⁹. ⁊ si non. tunc motus non erit gen⁹ voluptatis. nā idiuidua pticipāt spēȝ ⁊ genus. vt aliquis hō pticipat hoiem ⁊ aial. ⁋ 3ᵃ 9°. si genus assignatū p̄diceꝛ de paucioꝛib⁹ q3 spēs: destruēdū est pbleuma. nō eni opiabile p̄dicaꝛ de plib⁹ q3 ēs. nā ēs ⁊ ñ ens sē opiabilia. iō oppiabile ñ est spēs ētis. s p igitur gen⁹ p̄dicaꝛ de plurib⁹ q3 species p̄diceꝛ. ⁋ 4ᵃ 9°. si gen⁹ assignatū ⁊ spēs p̄dicētur de eq̄lib⁹ destruēdū ē pbleuma. vt ens ⁊ vnū ⁊ oia trāscendētia cōuertūtur. oia eni sūt ēs ⁊ vnū ideo ēs nō ē genus vni⁹ nec eō. Silr p̄ncipiū ⁊ primū cōuertūtur. quia oē p̄ncipiū ē p̄mū. ⁊ oē p̄mū ē p̄ricipiū. ideo neutrū ē gen⁹ alterius. q2 sp genus p̄dicaꝛ de plibus q3 sua spēs ⁊ dria. ⁋ 5ᵃ 9°. si aliqd assigneꝛ gen⁹ alic⁹ ⁊ illō hēat gen⁹ qd̄ ñ 9tieatur sub gñe assignato destruendum ē pbleūa. vt si aliquis ponens lineas isecabiles 9tieri sub h̄ gñe qd̄ ē diuisibile mala ē assigna⁹. quia alie liee rcte eiusdē spēi cū ieis isecabilibus sūt idiuisibiles ⁊ nō 9tienꝛ sub hoc gñe qd̄ ē diuisibile. idrntes ei sibi iuicē sūt fm speciē recte liee oēs.

Conclusio. R̄nsaꝛ. q̄ditas gñis ñ distiguiꝛ realiꝛ a q̄ditate drie. h̄ 9°. satis pȝ p rōnē i oppositū.

Primo Dubitaꝛ. vtrū sit possibile eādē speciēȝ boni sub diuersis generib⁹ nō subalternatiȝ positis. ⁋ Pro dubio suppōitur q in. 3. c. dterminat aristo. de pbleumate gñis ispiciēdo ad aliud gen⁹ extneū. ⁊ 9tinet. 5. 9sideratōes in. 5. 9clōib⁹. p̄ma est. si alicui spēi assignāꝛ duo gñā nō subalt̄natiȝ posita destruēdū est pbleuma. iō iustitia nō est spēs v̄tutis ⁊ scie. q2 nec v̄r⁹ 9tineꝛ sub scia nec scia sub v̄tute. Et s̄bdit istātiā. q2 prudētia ē spēs v̄tutis ⁊ scie. ⁊ tñ neut⁊ 9tineꝛ sub alio. soluit istāriaȝ dicēs q nō 9ceditur ab oib⁹ prudētiā eē sciētiā. ⁊ si aliqs admittat prudētiā eē sciētiā tunc dꝛ q sufficit alte⁊ sub alt̄o 9tieri vl q ābo 9tineātur sub eodē. 3°. sic v̄tus ⁊ sciētia 9tinenꝛ sub h̄ gñe hit⁹ ⁊ dispō. ⁋ 2ᵃ 9°. si aliqd assignaꝛ tāq3 gen⁹ alic⁹ spēi. vidēdū ē si tale assignatū ⁊ qd̄libet suuȝ superius predicentur de spe in eo qd̄ qd est. si vero aliqd̄ supio⁊ vl ipȝ assignatū nō p̄diceꝛ in qd: destruēdū ē pbleūa. ⁋ 3ᵃ 9°. si assignatū p gñe aliqd̄ suo⁊ superiorū pticipet speciem destruēdū est problema. nullum eniȝ superio⁊ participat illud quod ē inferioris. ⁋ 4ᵃ 9cl̄o. si aliqd̄ assignetur p gñe videndū est si aliqd̄ supio⁊ illius gñis p̄dicetur i qd de spe assignata. ⁊ si sic: 9struendū ē pbleūa. q2 si vᵐ supio⁊ d aliq̊ p̄diceꝛ i eo qd̄ qd ē. ⁊ oia supiora

ꝛ īferiora ſi predicētur de illo ꝑdicabūtur in quid Et ſubdit ꝙ ſi dubitem⁹ vtrū gen⁹ aſſignatum ſit genus alic⁹ ſpēi ñ ſufficit oſtēdere ꝙ aliqd̄ ſupioꝛ ꝑdicet̄ ꝺ illa ſpē in quid. qꝛ illa ſpēs poteſt cōtineri ſub aliq̄ iferiori illi⁹ ſupioris. ❡ 5ᵃ ꝯcl'o. ſi dubitemus aſſignatum ꝑ gn̄e eſſe genus. pmo videdū eſt ſi aliqd̄ ſupioꝛ ꝑdicet̄ i quid ꝺ ſpē gn̄is aſſignati. poſtea videdū eſt ſi illa ſpēs cōtineat̄ ſub aliquo inferiori illius ſuperioris. ꝛ ſi ñ. tūc aſſignatū ꝑ gn̄e erit genus. vt ſi latio aſſignet̄ ꝑ gn̄e ambulatōis nō ſufficit oſtēdere ꝙ mot⁹ ꝑdicet̄ ꝺ ābulatōe i qd. ſed cū oꝫ videre ſi ambulatio ꝯtineat̄ ſub aliq̄ alia ſpē mot⁹. ꝛ ſi nō. tūc latio erit gen⁹ ambulatōis.

Secundo Dubitatur. vtrū neceſſe ſit oīa ſuperiora alicuius gn̄is predicari in eo quod quid eſt de qualibet ſpecie illius generis. ❡ Pro dubio ſuppōitur ꝙ ariſto. i. 3. c. determinat de gn̄e compato ad ſua ſupiora. ꝛ intēdit. 3. ꝯcl'oes. Quaꝝ pma ē hec. ſi aliquod aſſignetur ꝑ gn̄e alic⁹ ſpēi. videdū eſt an ipſum cū oībus ſupioribus ſuis ꝑdicet̄ i qd de ſpē aſſignata. ꝛ ſi ipſū genus vel aliqd̄ ſuperioꝝ ñ ꝑdicet̄ in quid de ſpē: deſtruedū eſt ꝓbleūa. ❡ 2ᵃ ꝯ°. ſi aliqd̄ aſſignet̄ ꝑ gn̄e alic⁹ ſpēi videdū eſt an tale gen⁹ cum ſua ſpē predicet̄ ꝺ oīb⁹ īdiuiduis i qd. ꝛ ſi ſic. ꝯſtruendū eſt ꝓbleuma. ꝛ ſi nō. ꝺſtruēdū ē. Et addit ꝙ genus nō dꝫ eē ſub ſua ſpē. ſed magis eōꝫ ſpēs dꝫ eē ſub gn̄e. ❡ 3ᵃ ꝯ. ſi aliqd aſſignet̄ ꝑ genere alic⁹ ſpeciei videdū eſt ſi rō illius generis ꝑdicet̄ ꝺ illa ſpē ꝛ ꝺ oībus īdiuiduis pticipātib⁹ illam ſpēm. ꝛ ſi ſic. ꝯſtruēdꝫ eſt ꝓbleuma. ſi v̄o diſſōet i aliq̄: deſtruēdū eſt ꝓbleūa.

Tertio Dubitat̄. vtrū neceſſe ſit gen⁹ ſēper predicari de ſuis ſpecieb⁹. Pro du°. ſuppōitur ꝙ in hoc. 4. c. pōit ari. 9. ꝯſideratōes cōparādo genus ad dr̄am. ꝛ ſcd̄m hoc erūt. 9. ꝯcl'oes i hoc capl'o. pᵃ eſt hec. ſi dr̄a aſſignet̄ ꝑ genere: mala eſt aſſigna° vt immortale ñ eſt genus dei. qd̄ pꝫ qꝛ dr̄a nullius eſt gen⁹. ſed immortale eſt dr̄a. g° ñ eſt genus dei. maior pꝫ. qꝛ nulla dr̄a ſignificat qd ſꝫ magis q̄le. mior pꝫ. qꝛ immortale eſt dr̄a aīalis. dicim⁹. n. animaliū alia ſunt moꝛtalia. alia imoꝛtalia. ❡ 2ᵃ ꝯcl'o. ſi dr̄a aſſignet̄ ꝑ ſpecie ipſius generis mala eſt aſſignatio vt abūdās eſt dr̄a numeri ꝛ ō ñ eſt ſpecies numeri. qꝛ dr̄a nō pticipat genus. ſꝫ ſi ipſa pōeret̄ ſpēs tūc pticiparet genus. g° dr̄a ñ eſt ſpēs. ❡ 3ᵃ ꝯ°. ſi ſpēs aſſignet̄ eſſe gen⁹ ſui gn̄is mala ē aſſigna° vt ſi ꝯtinuitas aſſignet̄ ꝑ gn̄e cōtigētis male aſſignatū ē. qꝛ ñ oē ꝯtiguū ē ꝯtinuū ſed oē ꝯtinuū ē ꝯtiguū. ſilr̄ tēperātia ñ ē gen⁹ mixture qꝛ ñ oīs mixtura ē tēperātia. qꝛ mixtura ſiccoꝝ nō eſt temperātia. ſilr̄ latio nō eſt genus loci mutationis. qꝛ nō oīs loci mutatio ē latio. nam ambulatio ñ videt̄ latio eē. eo ꝙ ſolus motus violentus pene dicitur latio. ❡ 4ᵃ ꝯcl'o. ſi differētia aſſignet̄ ꝑ ſpē mala ē aſſignatio vt imortale nō eſt ſpēs dei. ꝙ accideret ſpēꝫ dici de pluribus q̄ differētia. ſꝫ differētia ſemp ꝺ eq̄libus aut plurib⁹ q̄ ſpēs ꝑdicatur ❡ 5ᵃ ꝯcl'o. ſi dr̄a aſſignet̄ ꝑ gn̄e ſui gn̄is. mala eſt aſſignatio vt color nō eſt ſpecies ꝯgregatiui. neq3 numerus eſt ſpēs imparis. ❡ 6ᵃ ꝯcluſio. ſi gen⁹ aſſignet̄ vt dr̄a mala eſt aſſignatio. iō mixtura ñ eſt genus tēperātie. nec loci mutatio ē gen⁹ latōis: eo ꝙ gen⁹ ſp ꝑdicat̄ de plurib⁹ q̄ differētia. ❡ Septia ꝯcluſio. ſi nl'la differētia generis aſſignati ꝑdicet̄ ꝺ ſpē illius generis ipſum ñ erit genus illius ſpeciei vt ꝺ aīa ñ predicat̄ abūdās nec pfectū. ideo numerus nō eſt gen⁹ aīe. ❡ 8ᵃ ꝯcluſio. ſi ſpēs aſſignata ſit prior nā q̄ gen⁹ vel ſi poſſit iterimere gen⁹ mala eſt aſſignatio qꝛ magis videtur ꝯtrariū eē. videtur. n. genus eſſe prius natura ſuis ſpecieb⁹. ꝛ eas iterrimere. ❡ 9ᵃ ꝯcluſio. ſi genus aſſignatum vel eius differentia poſſint non ineſſe ſpeciei. mala eſt aſſignatio vt moueri non eſt genus anime. nec verum ꝛ falſum ſūt genus opinionis. videtur enim genus ꝛ differentia ſequi ſpecieꝫ. ꝛ ſemper predicari de ipſa quandiu ſit ſpecies.

Ad rōnes Ante oppoſitum dicitur ꝙ bene probāt genus ꝛ dr̄aꝫ equalr̄ diſtīgui ex nā rei. ſꝫ nō ꝓbāt ge⁹ ꝛ dr̄aꝫ diſtīgui rl'r

Queritur Utrū genus ſit vnuꝫ a parte rei. ❡ Et videt̄ ꝙ non. qꝛ nihil quod eſſētialit̄ ꝑdicatur de multis eſſentialiter diſtictis eſt vnū a parte rei: ſed genus ē huiuſmodi. g° ꝛc. maioꝛ pꝫ. quia vel habet vnitatē ſibi propām ita ꝙ ſcd̄ꝫ illaꝫ vnitatem ſit natū actu ꝑdicari de pluribus quorū qōlibet ſit ipſum niſi ab intellectu diſtīguat̄. g° nihil qd̄ actu eſſentialiter eſt ꝑdicabile de plurib⁹ habet vnitatē ex natura rei. ſic ergo ñ erit vna ſꝫ plures. ❡ Secundo ſic. ſi forma gn̄is ex pte rei eſſet vna: vel illa eſſet eadam cuꝫ oīb⁹ ſpecieb⁹ vl' nō. ſi ſic. ergo nō erit vna ſꝫ plēs ſic ipſe ſpēs ſūt plēs. ſi aūt ſit diuerſa. vel ḡ erit diuerſa genere vel ſpē vel nnmero. nulluꝫ iſtoꝝ ē poſſibile. ergo nō ē poſſibile dicere gen⁹ eſſe vnum a parte rei. ❡ Tertio ſic. oīs foꝛa vna dat eē vnū ſimplr̄. ergo ſi forma generis eſſet vna diſtincta a formis ſpecieꝝ ſeq̄retur ꝙ daret eſſe diſtinctum ab eſſe ſpecifico. ꝛ ſic omne ēs eſſꝫ plura ētia. ❡ In oppoſitū arḡr. vnitas ſcientie potentie ꝛ paſſiōis realis arguit vnita

tē ſubiecti ꝛ obi realis. ſed aliqua eſt ſcia ꝛ etiā po
tētia que habꝫ p obiecto genus ſicut ariſmetica p
obiecto hꝫ hoc genus quod ē numerꝰ. ꝛ hoc genꝰ
quod eſt color ē obiectum viſus. gͦ ſicut ſciētia ꝛ po
tētia habēt vnitatē realem: etiam obiecta debent
habere vnitates reales.

Primo Sciēdū ꝙ p̄ itellectu q̄ſiti eſt vna
opio que ponit tria dicta. Primū.
ꝙ genus ē vnū vnitate ꝯceptꝰ. 2m. ꝙ genꝰ ē vnum
vnitate rōis rōcinabilis ſe tenētis ex pte obiecti.
nō aūt dicit̄ vnū vnitate rōis rōcinātis ſe tenentis
ex pte itellectꝰ. nam a pte rei i q̄libet ſpē corrn̄det
vna rō vl̄ vnū apparēs cōe a q̄ apparēti eſt ipoſitū
nomē gn̄is. vt in omnibꝰ ſpeciebꝰ aīalis repit̄ iſtud
apparens cōe qđ eſt ſentire a quo ipoſitū ē nomē
generis. 3m dictuꝫ. nomē gn̄is d̄ p̄mario ſignifica
to nō ſignificat multas ſpēs ſꝫ ſignificat eſſentiam
compoſitā ex materia ꝛ forma vel ex eē ꝛ eēntia q̄
tamē eēntia n̄ ē vna ſꝫ realit̄ ē plēs ſpēs. ¶ Alia
ē opio q̄ pōit vnū dictū. ſcꝫ ꝙ q̄libet genꝰ ſignifi
cat vnā quiditatem realem ita ꝙ ſic eſt vna q̄ditas
ꝙ non plures q̄ditates. licet tamen ſit plificabilis
ꝛ ptibilis a pluribus ſuppoſitis: vt aīal ſignificat
vnā q̄ditateꝫ. ſ. aīalitatē diſtictā ex nā rei ꝯtra ōes
q̄ditates taꝫ iferiores q̄ꝫ ſupiores que tota ſine ſui
diſione reperit̄ in quolibet idiuiduo. ꝛ i q̄libet ſpē.

Secundo ſciendū eſt ꝙ i hoc ſexto. c. ponit
ari. quinqꝫ ꝯſideratōes de gene
re iſpiciendo ad equiuocatiōem. ꝛ methaphoraꝫ.
p̄ma eſt. ſi aliquid aſſignet̄ p gn̄e videdū eſt an illa
ſpecies participet cōtrariuꝫ gn̄is aſſignati. ꝛ ſi ſic.
mala eſt aſſignatio. qꝛ alias ſimul idē ꝯ̄ria partici
pabit. 2a. ſi aliqđ aſſignet̄ p genere alicuiꝰ ſpeciei
cōicantis i aliquo i q̄ nullū ꝯtentū ſub illo gn̄e pōt
coicare. mala ē aſſignatio. vt numerꝰ nō ē genꝰ aīe
qꝛ aīa eſt p̄ncipiū vite ꝛ ei ieſt viuuꝫ. ſed nulli ſpe
ciei numerorū ieſt viuere. 3a. ſi genꝰ equiuoce p̄di
cetur de ſpecie aſſignata mala eſt aſſignatio. qꝛ ge
nus ꝛ ſpecies ſūt vniuoca. Quarta. ſi aliq̄d aſſigne
tur p gn̄e alicuius ſpeciei videndū eſt ſi illius gn̄is
poſſit eſſe alia ſpēs: ꝛ ſi n̄. mala eſt aſſignaͦ. qꝛ ōis
gn̄is ſpēs ſūt plures. Quīta. ſi illđ qđ trāſuptiue p̄di
cat̄ d̄ aliquo aſſignet̄ eſſe genꝰ illiꝰ mala eſt aſſigna
tio vt ꝯſonātia n̄ pprie predicatur de temperātia
ſed ſolū trāſūptiue. ōis. n. cōſonātia ppe dicta eſt i
ſonis. iō ꝯſonātia nō eſt genꝰ temperātie.

Tertio ſciendūꝫ eſt ꝙ 2ꝰ tractatꝰ in quo de
termiat ariſto. de gn̄e ꝯtracto ꝛ non
ꝯparato cōtinet. 4. c. In p̄mo determiat d̄ gn̄e cō
tracto ad ꝯtraria ponendo. 6. ꝯſideratōes. p̄ma eſt
ſi aliq̄d aſſignet̄ p gn̄e alicuius ſpēi: videdūꝫ eſt ſi
ſpēs habeat ꝯtrariū. non autē genus. ꝛ tūc ſi cōtra
riū ſpeciei ſit i eodeꝫ gn̄e cū ipſa ſpecie: tūc bona ē
aſſignatio. qꝛ ꝯtraria debēt eē i eodem genere. ſꝫ ſi
vtriqꝫ ſit aliq̄d contrariū. tūc ꝯtrarium ſpeciei de
bet poni i cōtrario generis. Secūda. ſi ꝯtrariū ſpe
ciei aſſignate n̄ ſit i aliquo gn̄e ſed ſit genus aliorū
tūc ipſa nō debet aſſignari p ſpē ſed p gn̄e alioꝝ:
vt bonū ē genus ꝛ n̄ ſpecies. ideo malum quod eſt
ſuū ꝯtrariū erit genꝰ ꝛ nō ſpēs. Tertia. ſi tā genus
q̄ꝫ ſpēs habeant ꝯtarium. ſi int̄ genus ꝛ ſuū cōtra
rium non ſit mediū. etiaꝫ iter ſpēm ꝛ ſuuꝫ contra
rium nō debet eſſe mediū. vt inter vitiū ꝛ virtuteꝫ
nō eſt mediū. nec etiam iter iuſtitiā ꝛ iniuſtitiaꝫ erit
mediū. Subdit vnā iſtātiam. qꝛ iter iſta duo cōtra
ria bonū ꝛ malum eſt medium. ꝛ tamen inter iſtas
duas ſpēs egritudo et ſanitas nihil ē mediū. ergo
ꝛc̄. Hāc iſtātiā nō ſoluit ariſto. poſſet tamen dici ꝙ
ſanitas poteſt capi p debita ꝛ congrua mēſuratio
ne quattuor qualitatū primarū. egritudo vͦo p im
proportōe earūdē qualitatū. ꝛ ſic iter ea nō eſt me
dium. alioͦ pt capi ſanitas p hꝰ pportione quattu
or q̄litatū p̄maꝝ. egritudo vͦo p iproportione earū
dē q̄litatū cū exceſſu facta. ꝛ ſic dicit medicus iter
ſanitatem ꝛ egritudinem eſſe medium. Quarta. ſi
iter genus ꝛ ſuum contrariū ſit mediū ſolum per
abnegationem. tūc pbabile eſt ꝙ iter ſpēm ꝛ ſuuꝫ
ꝯtrariū eſt ſolū mediū per abnegationem. Quin
ta cōſideraͦ. ſi ſpecies habeat cōtrarium. ꝛ n̄ genꝰ
ꝛ iter ſpeciem ꝛ ſuū cōtrarium ſit mediū. videdū ē
an illud mediū ſit i eodeꝫ genere cū illa ſpē. ꝛ ſi nō:
mala eſt aſſignatio. i quo eni genere ſūt extrema. ꝛ
mediū. vt albū nigꝝ ꝛ medij colores ſunt i genere
coloris. Et ſubdit iſtātiā. qꝛ ſupabundantia ꝛ defe
ctus ſūt extrema que ſūt i gn̄e mali. mediocre aūt
eſt medium ꝛ eſt in gn̄e boni. gͦ nō opꝫ ꝙ extrema
ſint i eodem gn̄e cū medio. Hāc obiectionem non
ſoluit ariſto. poſſet tn̄ tamē dici ꝙ n̄ ſūt ꝯtraria pro
prie ſed large. vel etiā ꝙ ſūt i eodem gn̄e p̄dicamē
tali. licet n̄ i eodeꝫ gn̄e moris. Sexta. ſi genus aſſi
gnatū hēat ꝯtrariuꝫ ꝛ nō ſpecies. mala eſt aſſigna
tio. Subdit iſtātiā. qꝛ ſanitas ꝯtrariat̄ egritudi. ꝛ tn̄
febris ꝛ optalmia que ſunt ſpēs egritudis non hn̄t
ꝯtrariū. Eſt eī optalmia quedam egritudo oculoꝝ.
Hanc iſtantiam n̄ ſoluit ariſto. poſſet tamē dici ꝙ
febris ꝛ optalmia habēt cōtraria nobis innomiata
Cōſequēter epilogando reſumit tres cōſideratio
nes prius dictas. Quarum p̄ma eſt. ſi genꝰ n̄ habe
at cōtrarium. ꝛ ſpecies habeat cōtrarium. tunc vi
dendum eſt ſi contrarium ſpeciei ſit in genere. ꝛ ſi

sic pbleuma est ostruedū. ¶ Scda. si iter 9riū spe ciei et ipsā spēm sit mediū cōtētū sub eodem gñe cū extremis pbleuma est ostruedū. ¶ 3ᵃ. si gen⁹ ⁊ spēs habeāt 9rium uidēdū est si 9riū spēi sit i 9rio generis. et si sic. spēs est i gñe assignato: qꝛ si 9riuꝫ i 9rio ⁊ ꝓpositū in ꝓposito.

Conclusio ꝛñsalis. Genus dicit vnum ex parte rei. pꝫ. qꝛ plus conue niūt realr homo ⁊ asin⁹ q̄ hō ⁊ planta. g° oueniūt i aliq̄ uno reali i quo nō oueniūt hō ⁊ plāta. ſꝫ illud vnū reale ē genus. s. aial. g° gen⁹ dic̄ unū a pte rei.

Primo Dubitat. Utrꝫ pbleūa generis sit ēminandū p locū a oiugatis ⁊ a ca sib⁹. ¶ Pro solōne supponit q̄ i. z. c. ponit aristo: unaꝫ osideratōem ad ēminādū pbleuma d̄ genere ispiciēdo ad casus ⁊ ad oiugata. ⁊ ē h̄. Ad ēminādū pbleūa oꝫ aspicē ad casus. ad oiugata. ad sitia. ad gñatōes ⁊ corruptōes. ad gñatiua ⁊ corruptia. qꝛ si unū sit gen⁹ unius alterꝫ erit gen⁹ alt̄i⁹. Exemplū de oiugatis. vt si iustitia sit disciplina: et quod iu ste fit disciplinate fit. ⁊ etiā iustus est disciplinat⁹. Exᵐ de sitibus. vt sic se hꝫ suaue ad uoluptatem. ita pficiens ad bonū. ſꝫ suaue est gen⁹ uoluptatis ergo pficiēs est gen⁹ boni. Exēplū de generatiōi bus. ut si edificare sit opari edificatū esse est opa tum esse. ⁊ si discere est reminisci. ⁊ didicisse est re cordatū esse. Exemplū de corruptōib⁹. ut si dissol ui ē corrūpi. dissolutū esse est corruptū esse. ⁊ disso lutio est corruptio. Exᵐ de corruptiuis. ut si disso lutiuū sit corruptiuū: dissolui est corrūpi. ⁊ si gña tiuū est effectiuū. gñari est fieri. ⁊ gñatio ē factio.

Secundo Dubitat. Utrū puatio sit eiusdē generis cū suo hitu. Pro solōe supponit q̄ i. 3. c. deēminat aristo. 5. cōsideratiōes ad ēminādū pbleuma generis ispiciendo ad pua tiue ⁊ 9dictorie opp⁴. pma est hec. si aliqd assigne tur p genere alicui⁹ habit⁹ uidendū est an puatio illi⁹ hitus sit in illo genere. ⁊ si sic: destruendū est pro bleūa. qꝛ pua° simplr i nullo codeꝫ genere est aut nō i ultimo. i. in pximo gñe: vt si visus sit sensus ce citas non erit sensus. ¶ Secunda. si generi ⁊ spe ciei opponat priua° tunc si priua° generis non sit genus priuationis speciei destruendū est pbleu ma. ¶ 3ᵃ est. si priua° gñis sit gen⁹ puatōis speciei tūc ostruēdū est pbleuma. qꝛ si oppoᵐ i opposito ⁊ ꝓpositū i ꝓposito. vt si cecitas sit isēsibilitas visus erit sensus. ¶ Alie due osideratōes sūt de otradi ctorijs pma est hec. si aliqd assignet pro gñe. vidē dum ē si 9dictoriū gñis isit spēi assignate. ⁊ si sic. de struēdū est pbleuma. vt si suaue sit nō bonū. bonū ñ erit gen⁹ suauis. Scda est hec. si aliqd assignet p gñe alic⁹ videdū ē an otradictoriū gñis sit gen⁹ cō tradictorij spēi: ⁊ si sic. ōstruēdū est pbleuma. vt si bonū sit gen⁹ suauis ñ bonū erit gen⁹ nō suauis.

Tertio Dubitat. Utrū oporteat speciem eē ad aliqd si suū gen⁹ sit ad aliqd. Pro dubio supponit q̄ in. 4. c. ponit arist. octo osidera tiones ad ēminādū pbleuma de gñe ispiciēdo ad relatiue oppo⁴. pma est hec. si spēs sit ad aliqd tūc suū genus erit ad aliqd. ſꝫ si gen⁹ sit ad aliqd nō oꝫ q̄ spēs eius sit ad aliqd. Exēplū pmi. duplū est ad aliqd sicut suū genus qd̄ ē multiplex. Exēplū scdi vt disciplina ē ad aliqd nō aūt grāmatica. ¶ Sub dit istātiam. qꝛ nō videt verꝫ illud qd̄ dcm̄ ē in pma parte dicte osideratōis qꝛ bonū ⁊ pulchꝛ sūt gña ꝟtutis ⁊ tamē ꝟtus est ad aliqd. bonū ꝟo ⁊ pulchꝛ ñ sūt ad aliqd. sed qualia. ergo ⁊c̄. ¶ Scda oside ratio. si spēs ñ referat ad idē rlatiuū ſꝫ se ⁊ ſꝫ suū gen⁹ destruēdū est pbleuma. vt duplū dr̄ dimidij duplū. ⁊ silr duplū dr̄ dimidij multiplex. ¶ Ter tia. si spēs scdm̄ suū genus pximū ⁊ scdm̄ oia sua gña pria ñ referat ad idē relatiuū destruēdū ē p bleuma. subdit istātiaꝫ. qꝛ scia ſm se refert ad scibi le ſꝫ ſm suū genus quod ē hitus ⁊ dispō ñ est rela tiuū scibilis. ſꝫ añs. ¶ Quarta osideratio. oꝫ vide re si spēs referat ad suū correᵐ ⁊ etiaꝫ gen⁹ ad suū correlaᵐ sub hitudine eiusdem casus. ⁊ si nō ōstru endū est pbleuma: subdit istantiam qꝛ dñs refert sub habitudine datiui casus ⁊ etiam genitiui ⁊ ta mē diuersū qd̄ ē gen⁹ eorꝫ refert sub hitudine abla tiui casus. ¶ Quita osideratio. si correᵐ. ⁊ relati uum referant adiuicē sub hitudine eiusdeꝫ casus sic ostruēdū est pbleuma. vt duplū dr̄ alic⁹ duplū: ⁊ silr multiplex dr̄ alic⁹ multiplex. ⁊ etiā ecōtrario dr̄ dimidiū dupli dimidiū. ⁊ submultiplex dicitur multiplicis submultiplex. ⁊ silr disciplinatū ⁊ opina bile referunt ad sua correlatiua sub habitudie ab latiui casus. ⁊ tamē opio ⁊ disciplina referūtur ad opiabile ⁊ disciplinatū sub habitudine genitiui ca sus. iō opinabile ñ est gen⁹ discipliati. nec opio est genus discipline. ¶ 6ᵃ consideratio est. si species re feratur ad suum correᵐ ⁊ genus ad suū sub habi tudine equaliū casuū. vt donū dr̄ alicui⁹ ⁊ alicui. simılr datio que est gen⁹ ei⁹ dr̄ alicuius ⁊ alicui. est eni donuꝫ datio irreddibilis. ⁊ qꝛ duplū dr̄ alic⁹. ⁊ superans aut maius dicuntur aliquo aut secūdū aliquod. ideo superans ⁊ maius ñ sunt genera du pli: omne eni superās est maius i aliquo. ⁊ aliquid supat. ¶ Septima. si vnuꝫ relatiuuꝫ sit genus al terius. tūc correlatiuū generis est gen⁹ correlati/

vi ipsius spēi. vt multiplex est genus dupli. iō sub multiplex est genus dimidij. Ex quo concludit ꝙ sensus non ē genus scientie. quia nō omne scibile ē sensibile nam intelligibilium quedā sūt scibilia. ¶ Octaua consideratio. si relatiua quorū vnum non est in altero ponatur esse in alio. vel si illud qđ necessario ē in altero ponaī posse non esse in altero mala ē assignatio. vt mansio scientie que ē memoria debet poni in anima ꝛ nō in scientia. sed mā sio scibilis debet poni in scibili ꝛ non in anima. Ex hoc patet solutio ad dubium ꝙ si species sit ad aliquid secundum esse ita etiam suuȝ genus erit ad aliquid ꝛ econtra: non autem oportet de relatiuis secunduȝ dici,

Ad rōnes Ante oppositum factas patet solutio ex predictis.

Ueritur Utrum ens sit genus Et videtur ꝙ sic. quia

q ens predicatur de pluribus differentibus specie in eo ꝙ quid ergo est genꝰ. Antecedens patet: quia si queratur quid ē hoc cō uenienter respōdetur ꝙ ē ens. vt si queratur qđ est equus conuenienter ēt respōdetur ꝙ est ens. ¶ Secundo sic. ens est anālogum ergo ista ē vera ens est genus. tenet consequentia quia analogum per se sumptū stat pro famosiori significato ꝗ cum dr̄ ens ē genꝰ ēs stāt ꝑ famosiori significato .s. ꝑ subā que ē genus. ergo ista ē vā ēs est genꝰ. ¶ 3º. sic. ēs ē predicabile. ꝛ non aliud ꝙ̄ genus. ergo ens est genus. maior patet. q2 ens ē aptū natū ꝑdicari de pluribus. ¶ In oppoᵐ tamē ē ari.

Primo Scienduȝ ē ꝙ tertius tractatus in quo determinat aristo. de problemate generis contracto cōtinet sex capitula In primo intendit sex considerationes. Quarum prima est hec. si actus assignetur pro genere habitus aut econtra mala est assignatio: vt sensus non est motus. quia sensus est habitus. motus autem est actus. Similiter memoria non est habitus cō tentiuus oppionis. quia nulla memoria est habitꝰ. sȝ magis actus. ¶ Secunda ꝯsideratio. si quis assignauerit potentiā ꝯñtem ad habituȝ ꝑ genere illius habitus mala est assignatio. vt mansuetudo non est abstinētia ire neq; fortitudo est abstinētia timoris. ꝛ similiter iustitia non est abstinētia lucrorum. ¶ Tertia consideratio. si illud quod seqͭ aliud assignetur pro genere illius mala est assignatō. nam tristitia sequitur ad iram ꝛ oppinio ad fidem. tamē tristitia nō ē genꝰ ire nec opio fidei. ¶ Quā ta cōsideratio. si genus sit i aliquo vidēdum est si spēs nata sit eē i illo. ꝛ si nō. mala est assignatio vt timor nō est genꝰ verecundie. q2 verecundia ē i appetitu rationali. timor āt in aiositate .i. i appetitu irrationali. similiter tristitia nō est genus ire. q2 tristitia ē in appetitu ꝯcupiscibili. ira autem est in appetitu irascibili. ¶ Quīta ꝯsideratio si spēs ꝑticipet genꝰ ꝼm qđ mala ē assignatio q2 hō ñ est aial ꝼȝ quid. nec grāmatica ē disciplina ꝼȝ quid. Ex quo ifert ꝙ sēsibile ꝛ diuisibile ñ sūt genꝰ aialis. q2 aial scđm quid est sensibile vel visibile. scilicet ꝼm corpus. quia scđm aiam non est sēsibile neq; visibile. ¶ Sexta consideratio si pars itegralis assigneī pro genere sui totius mala est assignatio q2 nullo modo pars de toto predicabiī ideo corpus non ē genus aialis eo ꝙ est pars illiꝰ.

Secundo Sciēduȝ est ꝙ i tertio capitulo ponit aristo. tres ꝯsiderationes de ꝑbleumate generis ꝯtracto ad eligibile ꝛ fugibile. ¶ Prima est. si potētia ꝛ possibile assigneñ ꝑ genere vituperātium vel fugiēdoꝝ mala ē assignatio vt sophista vel detractor vel latro non est ille q pōt latenter extranea furari. Probatur dupliciter. ꝑmo q2 sequereī ꝙ deus eēt latro ꝛ prauꝰ eēt studiosus. patȝ ꝯsequētia. q2 deus ꝛ studiosus pñt praua agere. falsitas ꝯsequētis pȝ. s. ꝙ deus ꝛ studiosus ñ sūt praui. q2 qlȝ dr̄ prauꝰ ꝼm appetitū. 2º. sic. ois ptās ē eligēda. gº. nulla ptās est genꝰ vituperabiliū. Añs pȝ ꝑ locū a minori. q2 prauoꝝ potestates sūt eligēde, eo ꝙ qcqđ ꝯuēit deo aut studioso ē eligēdū: sȝ deū ꝛ studiosū dicimus hr̄e ptātes ꝑuoꝝ. q2 pōt deus ꝛ studiosus ꝑua agē. ergo ꝛc. ¶ Secūda ꝯsideratio. si potestas. possibile vel effectiuū ponātur genꝰ honorabilis mala ē assignatio. q2 oē honorabile ꝑpt se ē eligēdū. sed ois potestas oē possibile ꝛ oē effectiuū ē eligendum ꝑpter aliud. gº. ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯsiº. si i duobꝰ vel pluribus generibus sit. ꝛ assigneī esse i alꝰo illoꝝ tm̄. mala ē assignatio. vt sedu tor vel detractor ñ ē ille qui appetit i possibile ꝛ non potest. vel qui potest ꝛ non appetit sed qui potest et appetit simul.

Tertio Sciēdū ꝙ in. 3º. c. pōit ari. 3. ꝯsiderationes de gn̄e ꝯparato ad dr̄iaȝ. ¶ ꝑma est. si quis assignet dr̄iaȝ ꝑ gn̄e vel ecōtra. mala est assignatō vt stupor ñ est supabūdātia admiratōis. nec fides ē vehemētia opionis. iō vehemētia ꝛ abūdātia nō sūt genera sed differētie. qđ ꝑbat phs tripl'r. ꝑmo ꝑ diffinitionē ipsarum. quia stupor est admiratio superabundans. ꝛ fides est opinio vehemens. ergo opinio et admiratio sunt genera: superabundātia vero ꝛ vehementia sunt differentie. 2ᵃ proba

rur.q2 sequeret q iaiata fidem facerent et stupefacerent.p3.q2 illud stupefacit cui inest inherentia oppinionis vel superabūdantia admiratiōis.sed superabūdātia admiratiōis iest admiratiōi. iō admiratio stupefaceret.et vehemētia oppinionis inest oppioni.ideo oppinio fidez faceret.3°.pbatur idez. q2 sequeret q vehemētia eēt vehemens et supabūdantia superabūdans.nam fides est vehemēs. ergo si fides est vehemētia.tūc vehemētia erit vehemēs Similiter stupor est superabūdans.ergo si stupor est superabūdantia tūc superabundantia erit.supabudans. ¶ Secunda consideratio.si qs assignauerit passionem eē speciē passi mala ē assigna? vt imortalitas nō est spēs vite sempiterne sed est eius passio.p3.q2 si otigat aliquez ex mortali fieri imortalem non dicim⁹ ip3 aliā vitā sumere sed dicimus ip3 nouam passionē acqsiuisse.ideo vita nō ē gen⁹ imortalitatis ¶ 3ª ōsideratō si passio alicuius subi assignetur p genere illi⁹ subi mala ē assignatio vt ventus nō est aer mobilis s3 magis aeris motus.q aūt vētus nō sit aer mobilis p3.q2 remanet idē aer ipo manēte et qescēte.et sic aere quiescēte fieret motus. Ex quo infert aristo. q male dicebant antiqui niuem esse aquā coagulatā et lutū eē terrā humido tēperatam.q2 neq3 nix ē aqua neq3 lutū terra. Sīr male dixerūt antiq q vinū ē aq̄ putrefacta i vite sicut empedocles dicit vinū eē aquam putrefactā i ligno.q2 simplr vinū nō ē aqua.

Conclusio Rñsalis. Ens nō est genus.p3 nullū equiuocū ē genus.ens ē equiuocū vl saltē analogū.ergo ens ñ ē gen⁹. vel sic pōt pbari sustinēdo q ens sit vniuocū:q2 nullū gen⁹ pdicatur quiditatiue de differētijs suis:ens pdicat qditatiue d dñijs suis.ergo ñ ē genus.

Primo Dubitatur. vtruz oē genus sit vniuocū. ¶ Pro dubio supponitur q i isto.4.c.ponit aristo.5.ōsideratiōes ad iuenien dum pbleuma gñis ispiciēdo ad trāscendētia.pria est hec.assignatū p gñe nullius mala est assignatio Secūda.si oia contenta sub genere assignato sint eiusdem spēi mala ē assignatio. Tertia.si illud qd sequitur ad oia ponatur genus vel dña mala ē assignatio. Et subdit q plura sūt que oia sequuntur vt ens et vnū.tñ ens non est genus.q2 tunc eēt gen⁹ oium.et p ōns eēt genus vnius.modo vnū et ens cōuertuntur.ergo vnū pdicaretur de equalibus sic ens et p ōns spēs pdicaretur d eqlib⁹ sic suū genus qd ē fal' sū.q2 o3 spēs de paucioribus pdicari.si vo dicat vnu3 eē dña3 entis seqtur adhuc q dña pdicabitur de equalibus sicut suū genus.qd ē falsu3

Quarta:si assignatū p genere sit subiectiue in spē assignata mala ē assignatio. vt albū subiectiue ē in niue ideo albū ñ ē gen⁹ niuis. Quinta.si genus assignatū ñ sit vniuocū mala ē assignatio.nā de oibus spēbus pdicatur vniuoce genus.

Secundo Dubitatur. Utrum si species suscipiat magis et minus sit necesse q genus suscipiat magis et minus. Pro dubio supponitur q aristoteles in quinto capitulo ponit gñ q3 considerationes ad terminandū probleuma generis per locum a maiori ad minus et a simili.pma est hec.si tā generis q̄3 speciei sit aliquid ōriū.tūc si illud cōtrariū qd ē meli⁹ ponat i gñe peioris mala est assignatio. vt statio melior ē q̄3 motus.ideo ais magis d3 dici stabilis q̄3 mobilis. ¶ 2ª.si gen⁹ suscipiat magis et min⁹ et spēs neq3 s3 se. neq3 secundu3 rem significata3 per ipam suscipiet magis et minus.mala est assignatio.nam si virtus suscipiat magis et minus etia3 iustitia et iustu3 suscipiet magis et minus ¶ Tertia.si illud qd magis videt vl similiter dr eē genus. nō sit gen⁹. neq3 illud qd minus aut silr vr eē genus erit genus. vt tristitia et oppinio eq silr videntur eē gen⁹ ire.cū tristat.n.irat⁹ et oppiatur se et exaniat se.et tñ tristitia non ē gen⁹ ire.ergo neq3 oppinio.et osilis cōside? posset dari d spē. ¶ Quarta.ñ o3 q si aliq̄ duo sic se hēant q ab suscipiāt magis et minus q vnum sit genus alterius. vt bonum et malum suscipiūt magis et minus et tñ neutrū ē alterius genus.

Tertio Dubitatur. Utrum probleuma generis sit constructiue teriandum. Pro solutiōe supponit q i.6°.et vlti°.c.ponit ari.3. cōsideratiōes ad cōstructie terminādū gen⁹.pma ē.si aliqd pdicet de plurib⁹ dñtib⁹ spē i eo qdqd illd erit gen⁹ illo2.2ª.si gen⁹ assgnatū pdicet de spē in eo qdqd vidēdū ē si possit de pluribus alijs specieb⁹ pdicari.et si sic ip3 erit genus. Et subdit.3. dñias inter genus et dña3.pma ē q gen⁹ de pluribus predicatur q̄3 dña.2ª. q2 gen⁹ magis idicat quid ē eē rei q̄3 dña. nāq dicit hoie3 eē aial magis indicat quid ē homo q̄3 qui dicit hoie3 eē gressibile3. quia dña sp significat qlitatē generis.iō qui dicit hoie3 esse gressibilē qle quid dicit. q vo dicit hoiem esse aial dicit qd et ñ qle qd.cū dña a genere sit sepanda.et ex hoc p3 tertia dña. q2 gen⁹ significat qd dña vo qle qd. Tertia ōside? si vnū diugato2 sit gen⁹ vni⁹:et alte2 erit gen⁹ alteri⁹. vt si musicū sit sciēs musica erit scia et si ābulans mouetur ambulatio erit motus. Subdit vnū docu™.si aliqd sēp sequatur ad aliqd et cu3 eo nō cōuertat difficile ē separe q non

sit genus. vt geos sp sequtur ad trāquillitatem. sz nō ecōuerso. ⁊ diuisibile ad numerum. ⁊ ñ ecōuerso. Non tñ oportet q ipm sit gen⁹. pz dando istātiā. qz ñ ēs sequit ad oē qd fit. nā oē qd fit ñ est ⁊ ñ cōuertitur. ñ. n. oē quod ñ est fit. ⁊ tñ ñ ens nō est gen⁹ eius qd fit. ñ. n. sūt ñ ētis species.

Ad rationes Añ oppo^m. ¶ Ad primaz dr q ens predicatur equiuoce. ⁊ ñ vniuoce. vel pōt dici pbabiłr q licet bō ⁊ equ⁹ differāt specie respectu aīalis. ñ tamē respectu ētis. eo q spēs debēt sub suo gñe distigui per differētias formales diuisiuas illius gñis. mō entis nulle sūt differentie. ¶ Ad scdaz respondetur negādo ꝯsequentiam. ⁊ ad pbatōem respondeł q illa regła habet ṽitatē respectu pdicatoꝶ prime intentionis. nō autem respectu pdicatoruz scōe itētionis. ¶ Ad ṫtiam dr q ēs est pdicabile cōiter sūptū. ⁊ ñ ppue sūptū. Et hec ō libris thopicoꝶ ari.

Circa Initiū pmi libri elēchoꝶ. queriŧ. vtruz de sillo sophistico sit sciētia sophistica distincta ab alijs ptib⁹ logice. ¶ Et arguiŧ pmo contra pmam partē quia de subiecto psupponēdū est quid est. ⁊ qz est. sed ō sillo sophistico ñ psupponiŧ qz est. imo iuestigaŧ ipsum esse. ut patebit in textu. ergo ō ipso ñ est scia. ¶ Scdo sic. scia sophistica ē appens sapia. ⁊ ñ existēs. ut dr in textu. ergo sciētia sophistica non ē sciētia. ¶ 3° sic. sill's dyaletic⁹ ⁊ sophistic⁹ adinuicē opponūtur sed oppositorū eadem est scientia. ergo scientia sophistica non ē distincta a dyaletica de qua determinatur in libris thopicorum. ¶ In oppositū est aristo. tū pmo. quia in pncipio huius dicit se determinaturū de elēchis sophisticis. ⁊ de his q̄ vidētur elēchi. tū 2° qz in fine secūdi hui⁹ dicit se adiueniŧ se istā sciaz. ergo scia sophistica ē scientia.

Primo Sciēdum q pro declaratione terminoꝶ ponuntur tres distinctiōes Quarum prima est hec. sillogismus sophistic⁹ pōt capi dupłr. vno modo prime intentionałr. s. p duabus premissis apparenter obseruantibus tres cōditiones vel alterā trium conditionum requsitarū ad verum elēchum. que sunt illatio. contradictio ⁊ probatio. ⁊ sic non est subiectū cuz sit quid cōplexū. 2° modo pōt capi secunde intētionaliter. s. pro vna secūda intētiōe denomiatiue predicabili ō sillogismo apparēter obseruante tres predictas conditiones vel aliquam earū. ⁊ sic capitur hic. ¶ 2^a distinctio. sillogismus sophisticus pōt dupliciter cōsiderari. vno° quātū ad defectū quo peccat contra verū elēchū. ⁊ sic ē sola puā° sill'i dyaletici. ⁊ purū nihil. Alio modo pōt cōsiderari quātū ad illud positiuū i quo fundatur apparētia bonitatis. rōne cui⁹ sibi cōpetit hr̄e causas ⁊ pncipia a quibus naturaliter cātur. ⁊ hz passiōes per illa pncipia demōstrabiles. ⁊ sic capitur i proposito. ¶ Tertia distinctio scia pōt dici sophistica dupłr. vno° formałr ⁊ intrisece ita q appareat eē hitus sciētific⁹. ⁊ tñ erit erroneus vel deceptori⁹. ⁊ talis ñ ē scia. Alio° dr aliq̄ scia sophistica denoiatiōe extrinseca ⁊ ab obiecto ita q ei⁹ obm̄ sit sill's sophistic⁹ ⁊ sic scia sophistica est habit⁹ vnius ꝯclōis habētis p subo sillm sophisticū. ⁊ p predicato passionē adeqtā sill'i sophistici q̄ ē denotata per pn^a essentialia eius. ⁊ sic scia sophistica est scia. ¶ Quarta disti° aliqua scia pōt dici vna dupłr. vno modo itrisece ⁊ formałr. ⁊ sic ipi⁹ sillogismi dyaletici ⁊ sophistici nō ē eadez scia. Alio modo potest dici vna obiectie ⁊ extrisece. ⁊ h̄ tripłr. vno modo ab vnitate ꝯclōnis demr̄abilis. ⁊ sic sill'i dyaletici ⁊ sophistici nō ē vna scia. Alio modo pōt dici vna ab vnitate obi primi de quo ⁊ suis ptib⁹ demr̄anŧ passiōes ⁊ pncipia eēntialia illi⁹ subiecti. ⁊ sic adhuc sill'i dyaletici ⁊ sophistici nō ē vna scia. 3° pōt dici vna ab vnitate obi pmi de quo ꝯsiderat oēs veritates ⁊ oēs defect⁹ circa ipm cōtingentes. ⁊ sic scientia thopicorum ⁊ elenchorum posset dici vna scientia.

Secundo sciendū ē q liber elēchoꝶ in q̄ ō terminat aristo. de elēcho sophistico ꝯtinet duos libros partiales. In p determinat ō ꝯstitutōe elēchoꝶ sophisticoꝶ. ⁊ ꝯtz quatuor tractatus. Prim⁹ tractat⁹ qui est phemialis ꝯtz vnicū ca^m in quo intēdit pbare gnqz ꝯclōes. ¶ Pria cōclusio tāgit intētū ⁊ est hec. dicem⁹ incipiētes a pmis fm naturā de elenchis sophisticis. ⁊ ō his sillogismis que vidētur elenchi. nō tñ sūt elēchi sed sūt palogismi. ¶ Secūda ꝯ° sill's sophistic⁹ ē. pz quatuor rōibus. Prima ē. quidā sūt sill'i qui videnŧ eē sill'i. ⁊ sūt vere sill'i. Alij sūt qui videnŧ esse sill'i ⁊ nō sūt sillogismi. modo tales dr̄ elēchi sophistici. ergo elenchus sophistic⁹ ē. añs pz per sil'e. qz sicut ē i reb⁹. ita ē in orōnibus sillogisticis. sed alique res

apparēt esse tales quales sūt. aliq̄ vero apparent eē tales q̄les nō sūt. ergo ēt erit in sill's. mior p3. ꝛ ꝓ i entib⁹ aīatis tā ex pte corpis q̄ aie. ex pte aie sic q2 quidā vidēt habere bonū habitū ꝛ ṽe hñt illum. alij aūt tribuatr. i. de aliqua tribu vidēt habere vt inflātes ꝛ fingētes se habere habitū. ex pte corpis p3. q2 quidā vident pulchri ꝛ ṽe sūt pulchri ꝓpt decorē. alij aūt vidētur pulchri s3 nō sūt sed ꝯponunt fingūt ꝛ ornāt se vt appeant pulchri. z° p3 idē i iaiatis. q2 q̄dam appent argentea q̄ ṽe sunt argentea ꝛ q̄dam aurea ꝛ vere sūt aurea. alia appent eē aurea vł argentea ꝛ nō sūt. vt litergirea ꝛ stānea apparent eē argentea ꝛ nō sūt. ꝛ auricalca ꝛ felle tincta vident eē aurea. z^a rō. aliq sūt appētes silli. ergo aliq sūt apparentes elēchi. t3 ꝯña q2 elench⁹ est sillo⁹ ꝯdictori⁹. añs pat3 q2 distātes lōge nō iudicāt res tales quales sūt. ergo a sīti impiti i arte sillogizandi pp suam iptiā iudicant aliq̄s esse sillos tñ nō sunt. t3 ꝯña. q2 imperiti velut distantes longe speculant. 3^a rō. loc⁹ ꝯstitut⁹ ꝑ noīa factus ē. igr elēch⁹ sophistic⁹ ē. ꝯña t3 q2 locus qui fit ꝑ noīa ē ad ꝯcipiēdum aptissimus ꝛ publissimus. añs p3 q2 mlti credūt esse i reb⁹ sicut est in nōib⁹. ꝛ tñ non est simile. g ꝛc. maior p3 q2 nos ferim⁹ res ipas ad disputatōes sed vtimur nomibus notis ꝑ rebus. ideo credim⁹ sic esse in rebus sicut est in noibus. quod tñ ē falsū. nam noia finita sūt ꝛ etiā orōnū finita ē multitudo. res aūt sūt numero infinite. ideo nece ē eandē orōnē ꝛ nomē vnū significare plura. 4^a rō. multi ignari sepe decipiunt ꝛ sophisticant a facientib⁹ in disputatione. ergo aliq sūt silli sophistici. ꝯña nota ē añs p3 q2 sicut i nūeris expelluntur a sapiētib⁹ illi q nō sunt ꝓmpti ferre nūeros. i. ferre cū alijs numerando. ita etiā illi q sūt ignari ꝛ nō cognoscētes ṽtutes noīum facilr paralogizantur. ergo seqt q̄ talis sillo⁹ est apparens ꝛ nō exñs. talis autem vocat sillogismus sophisticus. ergo sillogismus sophisticus est.

Tertio sciēdū ē q̄ circa hūc textū incidūt. 3. difficultates. ⁋ Pria ē. vtrum sit ꝑ icipiendū a ꝑmis ẜm nām: rñdet q̄ sic. ꝑ q2 i illa pte termiat qō si est. que s3 naturā pcedūt alias qōes: z° q2 ꝑ determinat de methis que sūt finis artis sophistice. sed finis nālr ē prior his que sūt ad finē ergo ꝛc. ⁋ Scōa difficultas. vtr̄ sit poīe vnā orōnem ꝛ vnū nomē plura significare. rñdet ꝑ distinctionē. q2 nomē potest dici vnū duplr. vno modo vnitate rōnis significādi. ꝛ sic impoīe est vnū nom plura significare. Alio mō potest dici vnū vnitate vocis. ꝛ sic poīe ē vnam vocem plura significare ⁋ Tertia difficultas. vtr̄ elēchus sophisticus sit pura ꝑuatio vi elēchi. Rñdetur per distictōe3. q2 i elēcho sophistico duo sūt ꝯsiderāda. vnū est māle quod ē due ꝑmisse ꝛ vna ꝯclusio. Aliud ē formale qō ē appēs obseruātia triū ꝯditōum regsitar ad ṽu3 elēchū. ꝛ talis appētia formalr ē ꝑuatio vi elēchi l3 fūdamētalr sit q̄d positiuū. vt dcm est i ꝑ notabili. nam talis apparētia sēp fūdatur in aliq positiuo. vt in fallacia equiuocationis fundatur appētia in vnitate dictionis.

Conclusio rñsalis. de sillo sophistico tāq̄ de subo attributōis est scia sophistica ab alijs partibus disticta. Conclusio satis patet ex primo notabili.

Primo dubitat quot st opa sapiētis. Pro dubio supponit q̄ ari. in 3ª ꝯclōe tāgit duo opa sapiētis. ꝑ ꝑmittēs talē suppōe3. q̄ magis operepciū ē sophistici uideri sapiēte q̄ esse ꝛ nō uideri. p3 q2 scia sophistica ē apparēs scia. ꝛ nō exñs. sophista ṽo ē uir copiosus ab appenti sapiētia ꝛ nō exñte. ergo sophiste magis uolūt uideri facere opa sapiētis q̄ facere ꝛ nō uideri. Sūt. n. duo opa sapiētis quor ꝑmū se t3 ex parte rñdētis. s. nō mētiri de quib⁹ nouit. ꝛ h ꝯsistit i bñ negādo uel cōcedēdo. z^m se tenet ex pte opponētis quod ē mentiētem manifestare. ꝛ hoc ꝯsistit in bñ reprobando dcā rñdētis. Ex quib⁹ ꝯcludit q̄ disputatio sophistica ē necessaria sophistis. q2 tał disputa⁹ maxime facit sophistas videri sapiētes. ⁋ 4^a ꝯ° ē hec. quatuor sūt genera disputatōu3. s. doctriał. dyaletica. tēptatiua ꝛ litigiosa. Disputatōes doctrinales sūt que ꝑcedūt ex ꝑꝑis ꝑncipijs vniuscuiuscūq̄ discipline ꝛ nō ex his que vident rñdenti. vltimā ꝑticulam declarat. q2 o3 credere eū qui discit. Dyaletice sūt que ex ꝑbabilib⁹ collectie sūt ꝯdictōu3. Tēptatiue ṽo st que sillogizāt ex his que vidēt rñdēti ꝛ nece ē eū scire qui se simulat hre sciā3. Sed litigiose sūt que ex his que vident ꝑbabilia ꝛ nō sunt sillogizat. de demōstratis dcm̄ ē in analeticis. ꝯ dialeticis ṽo ꝛ tētatis in thopicis. sed de agonisticis ꝛ litigiosis nūc dicemus.

Secundo dubitat. quot sūt methe. Rñdet ari. ponēdo q̄ntā ꝯclōe3 q̄ ē hec: q̄nq̄ sūt methe. s. redargutio. falsū. ioppinabile. soloecism⁹. ꝛ nugatio. ꝑ ꝑmā sophista vult videri redarguere rñdentem. ꝑ scōa3 vult sibi mōstrare falsū. ꝑ tertiā vult q̄ dicat ꝯ oppionē multor. pluriū vel sapiētum. ꝑ quartā vult ẜm locutionē barbarisare. per q̄ntam vult ip3 idē frequēter dicere.

Tertio dubitat. vtr̄ ois ꝑpō significet seipam esse verā. Rñdet ponēdo q̄n-

ꝗ descriptões. q̄tuoꝛ suppões ꝛ tria dcā. ¶ Pꝛia
descriptio ē h. ppō isolubil' est illa q̄ hꝫ reflexionē
ſ̄ se. dr̄ āt ppō hr̄e reflexõeꝫ ſ̄ se q̄ significat se ipaꝫ
aliqual'r eē vel nō esse. vtputa esse vaꝫ vl' falsā. esse
dubiā vel creditam. esse vl'eꝫ vel pticularē. vl' esse
affirmatiuā aut negatiuam. ꝛ hoc rōe aliꝰ termini
i ea positi. qꝛ lꝫ generali significatõe ois ppō significet
se eē vam. nō tn̄ dr̄ ois ppō isolubil'. qꝛ nō dr̄ in
solubil' eo ꝙ nullo mō ſꝫ cuꝫ difficultate solui pōt.
Scōa descriptio est h. ppō va est q̄ q̄l'rcūqꝫ signi
ficat ita est. Tertia descriꝰ ppō falsa est q̄ nō q̄l'r
cūqꝫ significat ita pōt esse. 4ª descriꝰ ppō possibi
lis est q̄ q̄l'rcūqꝫ significat ita pōt eē. 5ª descriꝰ ppō
necīa ē q̄ q̄l'rcūqꝫ significat necessario est esse. Pri
ma suppō. in ppōibꝰ affirmatis ꝛ vis subm̄ ꝛ p̄dica
tū debent p eodem supponere. 2ª suppō ē. ppō af
firmatiua significat idem esse p quo supponūt sub
iectū ꝛ predicatū. 3ª suppō. ppō negatia significat
n̄ esse idem p quo supponūt subm̄ ꝛ p̄dicatum. 4ª
suppō. ipol'e est eādem ppōnē simul esse vaꝫ ꝛ falsā
¶ Priᵐ dcm̄. ois ppō mundi significat se eē vaꝫ.
pꝫ. qꝛ ois ppō mūdi est affirmaª vel negaª: sed ois
ppō affirmaª significat idem esse p quo supponūt
subm̄ ꝛ p̄dicatum. ꝛ ois ppō negaª significat n̄ ideꝫ
esse p quo supponunt subm̄ ꝛ predicatum. g̊ ois p
pō significat se esse vaꝫ. tꝫ ɔn̄a: qꝛ ppōneꝫ affirma
tiuam esse vaꝫ est esse idem p quo supponūt subꝫ
ꝛ predicatum. sil'r ppōem negatiuā esse vam est n̄
esse idem p quo supponūt subm̄ ꝛ p̄dicatū. ¶ 2ᵐ
dcm̄. omnis ppō significans se esse vaꝫ ꝛ se esse fal
sam est falsa. patꝫ qꝛ p quartam suppōem impol'e
est eandem propōnem simul esse vaꝫ ꝛ falsaꝫ. ergo
si qual'rcumqꝫ ipa significat ita est: g° ipa est falsa.
tꝫ ɔn̄a p descriptōem propōis false. ¶ 3ᵐ dcm̄. cui
libet copulatiue ɔ̄dicit aliqua disiunctiua ɔposita
ex ptibꝰ ɔ̄dicentibꝰ ptibꝰ copulatiue. pꝫ qꝛ tales nō
possūt simul esse ve neqꝫ simul false. ꝛ causa falsita
tis vnius ē formal'r causa vitatis alteriꝰ ꝛ ecōuerꝰ.
nam cā vitatis copulatiue est habere ambas ptes
vas. sed ad h̄ seq̄r ambas ptes disiūctiue ɔstitute
ex ptibꝰ ɔ̄dicentibꝰ esse falsas. ergo ad vitatē copu
latiue seq̄r falsitas disiunctiue sibi ɔ̄dicentis. sil'r cā
falsitatis copulatiue est habere alteram ptē falsā.
mō ad hoc seq̄r disiūctiuam habere alterā ptē vaꝫ
quare ad falsitatem tal' copulatie seq̄r formal'r ve
ritas disiunctiue.

Ad rōnes Ante oppositum. Ad p̄mam dr̄
ꝙ sicut patuit p̄ posterioꝝ lꝫ ɔ̄
subō oporteat p̄supponere qꝛ ē: tn̄ p demr̄ationeꝫ
pōt iuestigari causa ppt' quā ipꝫ esse inest subō. vl'
pōt dici ꝙ scia cōis sicut est scia sophistica pōt pro
bare suū subm̄ esse saltēꝫ a posteriori sicut a signo
qualiter probat aristo. sillogismum sophisticuꝫ eē.
¶ Ad secūdam dr̄ ꝙ lꝫ scia sophistica q̄ formal'r ꝛ
intrinsece denoiatur sophistica sit apparēs sapia
ꝛ nō exn̄s: tamen scia que denoiatur ab obō sophi
stica vere est scia. ꝛ nō apparens tm̄. ¶ Ad tertiaꝫ
patuit solutio ex primo notabili.

Queritur Utrum ois ppō i q̄ po
nitur terminꝰ equocꝰ
sit distinguēda. ¶ Et vr̄ ꝙ non qꝛ ista
est simpl'r negāda ꝛ nō distinguēda. hō
ē pictus. ꝛ tamē in ea ponit' terminꝰ equocꝰ. g° ꝛc.
¶ Scōo sic. nulla ppō in q̄ ponit' terminꝰ analogꝰ
est distinguēda. ꝛ tamē aliquis terminus analogꝰ
est equiuocus. ergo ꝛc. maioꝛ pꝫ. qꝛ vel illud ana
logū ponitur cū dictione restrigēte. vel nō. si sic. ꝛc
tenetur fm exigētiā restringētis. si nō. tūc tenetur
pro p̄ncipali significato p illā maximā. Analogum
p se positum stat pro famosiori significato. ¶ 3° sic
omnis terminus equiuocus iportat sua significa
ta aut copulatiue aut disiūctiue. ergo nulla tal' p
positō est distinguēda. an̄s pꝫ qꝛ nō ē sumere signi
ficata alicuius nisi per aliquam coniunctionem.
¶ In oppositum ē ari.

Primo sciēdum ꝙ p ɔ̄claratōe termioꝝ
ponit' vna distinꝰ ꝛ. 5. regule. Distin
ctio ē hec. duplex ē terminꝰ equocꝰ. qdaꝫ ē a casu
q diuersis rōibus ꝛ eq̄ p̄ diuersa significat. Aliꝰ est
a consilio q diuersis rōibꝰ plura significat. vnū tn̄ p
prius ꝛ alterum per posterius. Prima regula. p̄di
catū nūq̄ restrigit subm̄ quo ad sigtū ipiꝰ p̄dicati.
vt cū dr̄ hō ē viuꝰ. ly viuꝰ n̄ rstrigit hoieꝫ ad stādū
p hoibꝰ viuis. vt pꝫ i restrictōibꝰ. p. h. 2ª regª. nll's
terminꝰ pōt restrigi quo ad significatū restrigētis
nisi restrigēs imediate addat' t̄mio restricto. 3ª reª
ois t̄minꝰ equocꝰ a ɔsilio n̄ restrictꝰ stat pro suo pri
cipali significato iux̄ illud. analogū ꝛc. 4ª. t̄minus
equiuocus a ɔsilio restrictꝰ stat fm exigētiā restri
gētis. 5ª. ois terminus equiuocꝰ a casu cui imme
diate addit' aliq̄ determiaꝰ p̄cise ɔueniēs alt' signi
ficatoꝝ stat p̄cise pro illo significato. si vo tal' sit eq
uocꝰ a ɔsilio sūptus respectu p̄dicati ɔueniētis de
t̄minate vni significatoꝝ ꝛ alteri nō. stat p̄cise pro
illo significato. qꝛ talia sūt subiecta qualia permit
tunt' ab eoꝝum predicatis.

Secundo sciēdū ꝙ 2ꝰ tractatꝰ i q̄ ari. deter
minat ɔ̄ locis sophisticis contiꝫ
sex capitula. Ju primo sunt tres partes. Prima
continet tres particulas. Jn prima sunt sex cō

clusiones. ¶ Prima cõclusio est hec. duo sũt mo
di arguẽdi sophistice. nam quidaʒ sũt i dictõe. alij
extra dictionem. ¶ Secũda ɔclusio. modi arguẽ
di i dictõe sũt sex scʒ equocatio. amphibologia. cõ
positio. diuisio. figura dictõis. ꝛ accentꝰ. Probat
dupl'r. s. iductõe. ꝛ ratione. Inductione. qꝛ equiuo
catio est fallacia i dictione. amphibologia. compõ
disio. accẽtus ꝛ figura dictõis. sũt fallacie i dictio
ne. ꝛ ñ sũt plẽs. ergo tantũ sũt sex fallacie i dictõe.
rõne ꝓbatur sic. ois deceptio facta ex eo ꝙ eisdeʒ
noibꝰ vl' orõnibꝰ nõ idẽ significamꝰ est fallacia i di
ctione. sʒ iste sex scʒ equocatio ꝛ cetere sũt ɔ̃cepti
ones facte ex eo ꝙ eisdem noibꝰ vel orõnibꝰ non
deʒ significamus. ergo sex sunt fallacie i dictiõe
¶ Tertia ɔcl'o tãgit quattuor ex[a] de fallacia eq
uocatõis. per que tãgũtur tres modi illiꝰ fallacie.
ꝑmũ exemplũ. qcũqꝫ discũt sũt sapientes. grãma
tici discũt. g° grammatici sũt sapientes. Soluit di
cẽs ꝙ discere ẽ equocũ ad vti disci[a]. siue ad dare
disciplinã. ꝛ ad accipiẽdũ discipliaʒ. p° maior ẽ vã
ꝛ mior falsa. z° est eõ. ꝛ i hoc tãgit ꝑmũ modũ eq
uocatõis q fit quando vna dictio ꝑncipal'r plura
significat. z[m] exemplũ: quecũqꝫ expediũt sunt bo
na. mala expediũt. g° mala sũt bona. Soluit dicẽs
ꝙ expediẽs dr̃ dupl'r. s. de expediente i bonis. ꝛ d̃
exped ẽte i mal' quod dr̃ necessariuʒ. ꝑmo mõ ma
ior est falsa. ꝛ mior vera. z° modo ecõtra. ꝛ i hoc tã
git scd̃ʒ modũ equocatõis q fit qñ vna dictio sigt
vnum ꝑncipal'r. ꝛ alterũ ex trãsũptiõe vel ex vsu
loquẽdi. ñ autem ex ipõne. nam expediẽs pzicipa
liter significat expediens i bonis: sed scd̃ʒ quid ex
vsu loquẽdi significat expediens i malis. Tertiũ
exemplũ. qcũqꝫ surgebat stat. sedens surgebat. er
go sedens stat. Quartũ exemplũ. quicũqꝫ sanaba
tur sanꝰ est. laborãs sanabat̃. ergo laborãs sanꝰ est
Istd̃ quartũ exemplum soluit aristo. qꝛ laborans
capiĩ dupl'r. scʒ ꝑ illo qui nũc est laborãs. vel ꝑ il
lo qui fuit laborãs. ꝑmo mõ minor est falsa. ꝛ etiã
ɔclusio. sʒ secũdo mõ minor est vera. ꝛ etiã ɔclusio
ꝛ in hoc tãgit tertium mõm qui fit quando vna di
ctio ꝑ se sumpta tãtum vnum significat: addita tñ
alteri plura significat. vt laborans per se tantum
significat laborantem. sed si iungaĩ per se cuʒ hoc
verbo sanabatur. significat tam illuʒ qui est labo
rans q̃ʒ illum qui fuit laborãs. ¶ Quarta cõclu/
sio tãgit quiqꝫ exempla de fallacia amphibologie
Primum est. quoscũqꝫ vellẽt me accipere vellem
ꝙ acciperent me. sʒ pugnãtes vellẽt me accipere.
ergo vellem ꝙ pugnãtes acciperẽt me. Secũdũ
exẽpluʒ. qcquid scit hoc scit. lapidem scit aliquid.
ergo lapis scit. Soluit aristoteles: maioꝛ eni est du
plex. qꝛ poẽ est scitũ vel sciẽtẽ significari illa orõ
ne qcquid scit hoc scit. si eni illud ꝓnomen hoc con
struatur cũ ꝑmo vbo a parte post: tũc significat sci
tum. si vero cõstruaĩ cum z° a parte añ ex vi perso
ne. tunc significat sciẽtẽ. Tertiũ exemplũ. quicqd
videt hoc videt. lapidem videt aliqs. ergo lapis vi
det. posset solui eodẽ modo sicut ꝑcedẽs. Quartũ
exẽpluʒ: tu dicis esse hoc quod tu dicis esse. sed la
pidem dicis esse hoc: ergo tu lapis dicis esse. solui
tur etiam sicut pzecedens. Quitũ exẽplũ. quicqd
contingit dicere contingit loqui sed tacentẽ conti
git dicere. ergo tacentem ɔtigit loq. Soluit aristo
teles. mior enim est duplex. quia vel significat ꝙ
tacẽs põt loqui. vel ꝙ contingit dicere aliquẽ eẽ
tacentem. ¶ Quita cõclusio tãgit tres modos ge
nerales equiuocationis ꝛ amphibologie. vnus est
quãdo oratio vel nomen principaliter plura signi
ficat vt piscis. et canis. Alius ẽ quando soliti su/
mus sic dicere idest quando fit transũptio i signifi
catione dictionis vel orationis. Tertius est quã
do cõpositũ plura significat. separatũ vo simpli/
citer: idest vnũ significat. vt scit seculum. ista est
duplex: quia vel significat aliquẽ habere sciẽtiã
de seculo. vel seculum habere scientiã de aliquo.
¶ Sexta ɔ° ɔcludit ꝙ ãphibologia ꝛ equocatõ sẽ
ꝑ fiunt circa hos modos.

Tertio Sciendum est ꝙ circa hunc textum incidunt sex difficultas. ¶ Quarũ
prima est hec. vtrum termius equiuocꝰ significet
sua significata copulatie. vl' disiũctiue. Respõdet
tur per vnam distictionem: qꝛ terminũ equiuocũ
significare sua significata copulatiue vel disiun
ctiue potest dupliciẽ itelligi. vno mõ sic ꝙ talis cõ
iũctio copulatia vel disiũctia diũgat iter istud ver
bum significare pluries sũptũ. sicut dicẽdo ꝙ ca/
nis significat canẽ latrabileʒ. ꝛ significat sydus ce
leste. ꝛ sigt piscẽ marinũ. ꝛ sic ois terminꝰ equocꝰ si
gnificat sua significata copulatiue. ꝛ etiam disiun
ctiue. Alio mõ ꝙ illa diũctio diũgat iter significa
ta termini equiuoci. ita ꝙ ꝓpõ vocalis in qua po
nitur terminus equocus correspõdeat vni mẽta
li copulatiue vel disiunctiue ɔposite ex significa
tis illius termini equiuoci. ꝛ sic nullus terminus
equiuocus sigt sua sigta nec copulatie nec disiun
ctiue sed icõiũcte. qꝛ nisi sic sequereĩ ꝙ ista ꝓpõ ꝛ
ɔsimilis. canis est substantia. esset ꝓpõ vna equi
pollẽs vni disiũctie vel copulatie. sequeretur ẽt ꝙ
nulla ꝓpõ esset distiguenda. ꝛ hoc est quod inten
dit egidius de roma ponẽs talem distinctionem.

Terminus equocus pōt dupl'r comparari ad sua
significata. vno mō vt per impōnem illa importat.
ꝛ sic dr̄ ea habere sub copulatōe. lꝫ in suo significa
to nullam copulatōem importet. alio mō vt ꝑ intel
lectū ad ea refertur ꝛ dr̄ importare ea disiunctie.
qꝛ sicut in habēdo ea hꝫ quādā similitudinem cū il
lis. in se tñ nō includit disiūctionem. ❡ 2ª difficul
tas. ex quo hec dictio canis nō equipollet termio
aggregato ex suis trib' significatis quare est nom̄
equiuocū. Respōdetur ꝑmittēdo talē suppōnē.
nom̄ equiuocū est terminus significās sua signifi
cata diuersis ɔceptibus totalibus non synōimis.
Tūc dr̄ ꝙ ista vox canis subordinatur diuisiꝫ ꝛ se
orsū tribus ɔceptib' totalibus. representātib' sua
tria significata. naꝫ subordinat' tāq̄ cōceptui tota
li specifico latrabiliū. ꝛ etiam alijs ɔceptibus: ꝛ ide
est ꝙ dr̄ nom̄ equiuocū. ❡ Tertia difficl'tas. vtꝝ
signū vl'e additum t̄mino equoco distribuat ipsum
ꝓ oībus suis significatis. Respōdet' ꝙ ñ. qꝛ distri/
buere aliquē t̄minuꝫ ē facere ipm̄ stare ꝙ ab ipso
ad q̄libet ꝓ quo distribuit' copulatie descēdēdo
valeat ɔsequētia. sed ista ɔsequentia nō valet. oīs
canis currit. ergo canis latrabilis currit. ꝛ piscis
marinus currit. ꝛ sydus celeste currit. ideo illa vni
uersalis equalet trib' mētalibus icōiūcte sumptis
cū signo vl'i. ❡ Quarta difficultas. vtrū analogū
per se positum stet ꝓ principali significato precise.
Rñdet' per distictionem. qꝛ dupliciť potest itelligi
analogū per se poni. vno mō ex ꝓpōnē sic ꝙ suma
tur sine quocūq̄ addito. ꝛ sic tenet' ꝓ vtroq̄ signifi
cato idifferēter. Alio mō pōt itelligi ꝙ sumat' sine
restrictōe ipm̄ restrīgente ad stāduꝫ precise pro si/
gnificato minus pricipali. ꝛ sic analogū per se posi
tum stat precise pro pricipali significato. ❡ Quin
ta difficultas. vtrum sit ponēda vna fallacia vni
uocatōis. sicut equocatōis. Rñdet' ꝙ nō. qꝛ ī oī pa
ralogismo causatiuo fallacie necesse est aliquam
causā apparētie esse. sed pōt sumi aliqs paralogis
mus habēs cām apparētie ex pte equocationis: ñ
autē ex pte vniuocatōis. ergo ñ ē ponēda fallacia
vniuocatōis. sicut equocatōis. prima pars mioris
pꝫ: nam ex quo oīs t̄min' equocus est vn' ꝛ idē ī mā
ꝛ forma: appentia est ꝙ ēt habeat vnuꝫ significatū
vel vnū modū significādi. 2ª pars minoris patet.
qꝛ si aliquis t̄minus equocus sit idē ī materia ꝛ for
ma ñ ē tamē appentia cū d̄beat eē diuersus ī signi
ficato vel ī modo significādi. ❡ Sexta difficl'tas:
vtrū isti paralogismi. laborās sanabitur. surgens
sedebat. peccēt penes tertiuꝫ modū fallacie equi
uocatōis. Rñdetur ꝙ peccāt penes fallaciam ac
cidētis vel ɔsequentis. ꝛ nō equiuocatōis. Pro c'
ꝓbatōe ponūtur due suppōnes. ꝑma est hec. falla
cia in dictione est illa cui' causa appentie se tꝫ ex
parte dictōis ad placitū istitute vel eius ɔsiderati
onis ita ꝙ nō possit fieri talis fallacia sine dictōib'
ad placitū istitutis vel earum ɔsiderationibus. 2ª
suppositio. fallacia extra dictōem est fallacia cui'
cā apparētie se tꝫ ex pte rei significate vel ɔcept'
mētis. sic ꝙ pōt fieri sine dictōib' ad placitū signifi
cātibus vel eoꝝ ɔsideratōibus. Tūc sic. fallacia eq
uocatōis cū sit ī dictōe ñ pōt fieri sine dictionibus
ad placitū istitutis. sed ꝑdicti paralogismi possunt
fieri ꝛ causare deceptionem dato ꝙ nulla esset di
ctio ad placituꝫ istituta. ergo nō peccant per falla
ciam equiuocatōis. maior est nota ꝑ ꝑmaꝫ suppō
nem sed mior ꝓbat'. qꝛ isti palogismi voce causant
fallaciā per taleꝫ causā apparētie. s. ꝙ dictio eadē
ī mā ꝛ forma ī ꝑmissis vel ī altera ꝑmissarū ꝛ ī ɔclu
sione deberet teneri ꝓ eodem supposito vel ꝓ eis
dem suppositis: sed talis cā appentie iuenitur ī pa
logismis mētalibus dato ꝙ nulla sit dictio ad pla
cituꝫ istituta. Sed causa defect' est ex eo ꝙ dictio
vna capit' ꝓ diuersis suppositis suis propter ɔiun
ctionem cū alia ꝛ alia dictōe. sed talis cā pōt etiam
iueniri ī ɔceptibus vltimatis dato ꝙ nulla esset di
ctio ad placitum istituta. Aliter potest responderi
ꝭm mētē aristo. ꝑmittēdo talem suppōem. ꝙ oīs
deceptio ꝓueniēs ex variatōe modi significandi
grāmaticalia peccat per tertium modum fallacie
equocatōis. vt isti paralogismi. qcūq̄ sūt epi sūt sa
cerdotes. sed asini sūt epi ergo asini sūt sacerdotes
ꝛ ɔsil'es peccāt ꝑ tertiū modū fallacie equiuocatio
nis. Et soluitur ꝑ distictionem. eo ꝙ ista dictio epi
scopi pt esse gⁱⁱ casus. vel noīatiui casus plr̄is nūe
ri. Tūc dicit' ꝙ predicti paralogismi possūt dupl'r
ɔsiderari. vno mō vt itelligūtur cāre deceptiōem
ex variatōe ampliatōis. ꝛ tunc peccāt ꝑ fallaciam
accn̄tis ꝛ ɔsequētis arguendo a magis amplo ad
min' āplū sine distributōe ex pte subi mioris qd̄ in
miore āpliatur ad supposita presentia vel ꝑterita:
ꝛ ī ɔclōne restrigitur ī suppōe ad standū ꝓ ꝑsētib'
tātū. Alio mō possūt itelligi causare deceptionem
ex variatōe modi significandi qui est tēpus eo ꝙ il
lud participiū sedēs pōt ɔstrui cuꝫ illo v̄bo surge
bat rōne presentis temporis vel ratione preteriti
ꝑ ipsum cōnotari. ꝛ tūc peccāt per tertiū modum
fallacie. equiuocationis.

Cōclusio Responsalis. Oīs propō in qua predicat' t̄min' equocus a casu ē
distiguēda. Hec cōclusio satis pꝫ ex dictis.

Primo Dubitat̃. vtrum penes multiplex potētiale possit sumi aliqua fallacia. ¶ Pro dubio supponit̃ q̃ ari. i 2ª pticula determiat de fallacijs peccātibus penes multiplex potētiale. et itēdit duas cōclusiones. ¶ Quarum pma tāgit. 4. exempla de fallacia cōpōnis et diuisionis que peccant penes multiplex potētiale i orone. pmū exēplū. sedētē possibile ē ambulare que ppō si sit composita ē falsa q2 significat q̃ hec ppō est possibilis sedēs ambulat. si vero sit diuisa est vera. q2 tunc significat q̃ hec ē possibilis: hoc ambulat demōstrato sedente. 2m exēplū. nō scribētē scribere ē possibile quod soluitur sic pcedēs. q2 si sit cōposita est falsa. si vero sit diuisa ē vera. Tertium exemplum. qcunq3 scit lras nūc vidicit illas. si eni3 hoc aduerbiū nunc determinet hoc verbum scit: est composita et falsa. sed si determinet hoc verbū vidicit: est diuisa et vera. et si hoc vbū vidicit dicat̃ esse pncipalius determiabile tūc hoc aduerbiū nūc sibi additū facit sēsū cōpositū. et ab eo sepatū facit sensu3 diuisum. Quartū exēplū. qui vnū solū pōt ferre pōt plura ferre. si hec determiatio solū determiet istud determiabile vnū: tūc ē diuisa et vera. si vero determiet hoc vbū pōt. est cōposita et falsa. sensus enim diuisus ē iste aliquid qd est vnū solū ferre pōt plura ferre. s3 sensus compositus ē iste aliqd qd solū pōt ferre vnu3 potest plura ferre. ¶ 2ª conclusio tāgit quattuor exempla circa fallaciam diuisionis. Primū exemplum est istud. quinq3 sūt duo et tria. ergo quinq3 sūt paria et imparia. ans ē distinguēdū. q2 si illa piūctio et. piūgat iter terminos. sic illa ē cōposita et vera. si vo coniūgat iter ppōnes est falsa et diuisa. 2m exēplū. qd est tātūdē et amplius. est equale. sed maius est tantundem et amplius. ergo maius est equale. pmisse sūt distiguēde. q2 vel illa piūctio et. piungit iter termi nos. et sic maior est falsa et minor vera. vel iter ppōes. et sic ecōtra maior est vera. et minor falsa. 3m exēplu3. ego te posui seruum existētē liberū. nam si hec determinatio existētē determiet hūc accusatiuum seruū tūc est sēsus. ego posui te existētem seruū liberū et sic ē cōposita et vera. si vo determinet hūc accusatiuu3 liberum sic est diuisa et falsa. et tūc est sēsus ego posui te existētē seruu3 liberum. Quartum exemplum. quadragita virorum cētum reliquit diuus achiles. hec ppō ē distiguēda. q2 si ille genitiuus virorū determietur per hāc dictionē quiquaginta. sic est diuisa et falsa. et est sensus. de quadragita viris achiles reliquit cētum. Si vo qtūs virorum determietur p hanc dictionem cētum. sic est cōposita et vera. et est sēsus. de cētum viris achiles relinquit quadraginta. ¶ Ad dubiū respōdet̃ q̃ fallacie cōpōnis et diuisionis peccāt penes multiplex potētiale i orone. p3. q2 multiplex potētiale est dictio vel oro eadē fm subam diuersa fm formā pla significās. sed fallacie compōnis et disionis proueniūt ex idētitate materiali cōposite vero cū diuisa falsa. vel ecōtra. ergo etc. Cōpositio est eorū que debēt diuidi falsa vnio. S3 diuisio est eorum que debēt cōponi falsa separatio et ideo qñcunq3 sēsus cōpositus ē verus et diuisus falsus est fallacia disonis. et e3 vo est falla cōpōnis

Secundo Dubitat̃. vtrū fallacia accentus peccet penes multiplex potentiale in orone. Pro dubio supponit̃ q̃ i tertia conclusione presētis particle ponit aristo. duo exēpla de fallacia accētus pmittēs hanc suppōem q̃ falla accētus fit magis i scripturis et poematibus q̃ in voce. eo q̃ i platione satis prospicit̃ falla accētiū. pmū exemplū est istud. metuo lōgas pereunte noctes lydia dormis. nā illa dictio metuo pōt eē vna dictio verbalis. et tūc idem significat q̃ timeo. vel potest esse due dictōes. et hoc dupl'r. quia vel ē vnū nom cū iteriectione. et sic ē sensus. o lydia dormis longas noctes me supple pereūte metu. idest timore. vel possunt esse duo pnoia. et sic est sensus. lydia dormis lōgas noctes me exñte tuo pereunte. vel possunt esse tres dictiones. sc3 duo pnomina et vna iteriectio. et tūc est sēsus. o tu lydia dormis lōgas noctes me pereūte. 2m exemplū. heu q2 nam tanti cinxerūt ethera nimbi. hec dictio quia na3. potest pferri accētu acuto. et tūc tenet̃ iterrogatiue. vel pōt pferri accētu graui. et tūc significat cām doloris. dicunt tamen quidam q̃ de falla accētus non posuit aristo. exempla. sed a translatoribus posita sunt ista duo. quorum primū sumptum ē ab oratio. 2m vo a virgilio. ¶ Cōseqnter ista particla determinat de fallacia figure dictionis ponendo duas concōnes. quarum prima est hec. fallacia figure dictionis fit quando non idem simil'r interpretat̃. vt masculinu3 femineum. vel e3. vel qñ neutrū iterptat̃ masculinū vel femineū. Silr quando quale interpretat̃ quantu3 vel faciēs patiēs. vel dispositu3. idest patiēs. agens. ¶ Secūda cōclo tangit vnum exemplum. vt vigere videtur sigre ide3 q̃ secare vel edificare. quamuis vigere significet effectum idest qualitate3. alie vo significant facere. Ex quo p3 q̃ fallacia figure dictionis est fallacia in dictione. quia sumit causam apparētie ex similitudine vocis cum voce. ergo est fallacia in dictione

Tertio Dubitatur. vtrum ad ueritate3 propositionis requiratur et sufficiat ita

esse qualitercūq̧ per ipsaȝ significaꝛ. ¶ Et videꝛ ꝙ n̄. quia ista esset v̄a: hō est asin⁹. eo ꝙ ipsa significat hoīem eē. ⁊ asinū esse. ⁊ ita ē. ergo ip̄a est vera. ¶ 2°. sic. ista ꝓpō. oīs ꝓpositio ē ꝑticularis. ⁊ ꝯsilr̄ ista nulla ꝓpō est negatiā: n̄ possūt eē vere. ⁊ tamē pōt eē ita qualitercūq̧ per eas significaꝛ. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio sic. iste ꝯcedūꝛ vere. cesar ē mortu⁹. āti xp̄s ē gn̄andus. ⁊ tamē n̄ ē ita qualitercūq̧ ꝑ eas significatur. quia nihil est quod per eas significaꝛ cum antixp̄s n̄ sit. nec etiam cesar. ¶ Quarto sic. ista ē v̄a. aīal est hō. ⁊ tamē n̄ est ita q̄litercūq̧ sigr̄. ergo ⁊c̄. mīor patet. q̄ꝛ ipsa significat ꝙ q̄ōlibȝ aīal est hō. qd̄ n̄ ē ita a parte rei. maior. pȝ. q̄ꝛ significat aliqd̄ aīal esse hoīem. ⁊ nō plus vnum aīal q̄ȝ aliud ergo significat q̄ōlibet aīal esse hoīeȝ. ¶ Quinto sic. q̄cquid significaꝛ per istam ꝓpōnem quodlibȝ aīal est hō. significaꝛ per istā aīal ē homo. cum sint p̄cise ex eisdeȝ t̄mis. sed p̄ma significat q̄ōlibet aīal esse hoīem. ergo ⁊ sc̄da. ¶ In oppositū est aristo. ī postp̄dicamētis dicēs ꝙ ab eo ꝙ res ē vel n̄ ē oro dr̄ v̄a vel falsa. ⁊ etiā ī q̄nto methaphīce vbi dicit. amplius eē ⁊ ē significat qd̄ verū. nō esse autē ⁊ nō ē significat qd̄ nō verū sed falsū. ē autē silr̄ de affirmatōe vl̄ negatōe. Ex q̄bus auctoritatibus videꝛ sequi ꝙ ad v̄itateȝ ꝓpōnis reqraꝛ ⁊ sufficiat ꝙ q̄litercūq̧ significat ita sit. ¶ Ad rōes ꝓbātes opp^m r̄ndetur ad p̄mā negādo ꝯsequētiam. ⁊ ad ꝓbatōȝ ꝯceditur aīs. ⁊ conceditꝛ ēt ꝙ ita ē qualr̄ significat illa ꝓpō homo ē asinus. ſȝ nō q̄litercūq̧ significat ita ē. q̄ꝛ licet significet hoīem esse. ⁊ asinuȝ esse. tn̄ cū hoc significat hoīem esse asinū. quod non ē ita. ¶ Ad sc̄daȝ ꝯcessa maiore ⁊ minore negaꝛ ꝯseq̄ntia. q̄ꝛ lȝ qualitcūq̧ significet possit esse ita. tamē ꝓ nullo tēpore pōt dici est ita qualitercūq̧ significant dicte ꝓpōnes: nam ꝓpō nō diciꝛ significaꝛ nisi quando ē: modo quadiu ē illa ꝓpō. omnis ꝓpositio ē particlr̄aris. nō est ita q̄litercūq̧ ip̄a significat. ipsa eni significat omnē ꝓpositionē eē ꝑticlr̄arem. ⁊ non ē ita. ⁊ cū ipsamet sit vl̄is nō particularis. ideo licet ipsa n̄ possit esse vera: tamen ipsa est possibilis. Et cōsimiliter dicendum ē de ista. nulla ꝓpō est negatiua. ¶ Ad tertiaȝ dr̄. negaꝛ mīor: ⁊ ad probationē dr̄ ꝙ illa q̄ sunt: in duplici sūt dr̄a. nā quedā sunt q̄ sūt entitates simplices. ⁊ sic cōceditur ꝙ per tales propositiones nō significatur aliquid qd̄ sit. cum hoc tamē stat ꝙ sꝑ manent ꝓpōes vere. Alia sunt que sūt entitates ꝯplexe. c⁹ est significatū totale ꝓpōnis. vt hoīem esse animal. sic negaꝛ ꝙ nihil sit significatū per dictas ꝓpositiōes ⁊ de talib⁹ ētib⁹ ītelligūtur auctoritates adducte ad oppositū dubij. ¶ Ad q̄rtā ꝯcessa maioꝛ negatur mīor. ⁊ ad ꝓbatiōem negatur maior. ad cuius ꝓbatiōem dr̄ ꝙ lȝ aīal n̄ significet plus vnum aīal q̄ȝ alteruȝ. significat tamē disiūctiue quodlibȝ animal esse hoīeȝ ⁊ n̄ copulatiue sicut significatur per illam vl̄em: quodlibet aīal ē hō. ¶ Ad 5^am ꝯcesso aīte negatur ꝯsequētia. q̄ꝛ lȝ q̄cq̄d significaꝛ ꝑ vnā illaꝝ significeꝛ etiā ꝑ aliā. n̄ tamē q̄litercūq̧ significat vna ⁊ altera. q̄ꝛ vl̄is significat de quolibet aīali copulatiue ꝙ ipsū sit aīal. ſȝ ꝑticularis significat d̄ quolibet aīali disiūctiue soluȝ ꝙ ip̄m sit aīal.

Ad rōnes ante oppositum. ad oēs patuit solo ex p̄mo ⁊ tertio notabilib⁹.

Queritur

Utrum tātum sint septem fallacie extra dictionem. ¶ Et arguiꝛ primo ꝙ non. q̄ꝛ omnis fallacia est extra dictionem. ergo nō sūt tantuȝ. 7. fallacie extra dictionem. antecedens patet. quia oīs fallacia est deceptio. ſȝ oīs deceptio est extra dictionem. cum oīs fallacia sit ī decipiēte vel in decepto. ergo ⁊c̄. ¶ 2°. sic: oīs fallacia est ī dictōe. ergo nulla est extra dictionem. antecedēs patet. q̄ꝛ omnis fallacia est ꝑalogismus. ſȝ oīs ꝑalogism⁹ fit ī dictōe: ḡ ⁊c̄. ¶ 3°. sic. fallā ignorātie elēchi ē ꝯmunis ad oēs fallacias. g°. n̄ sūt tm̄. 7: fallacie extra dictionē. ¶ In oppositū est aristo.

Primo Sciendum est ꝙ ī sc̄da parte principali huius capituli deꝛminat aristoteles de fallacijs extra dictionem ⁊ ꝯȝ. 3. ꝑticulas. quarum prima ꝯtinet. 3. ꝯclusiones. ¶ Pria est hec. eorum paralogismoꝝ qui sunt extra dictionem. 7. sūt species. Prima est fallacia accidentis. Sc̄da est fallacia sc̄dm q̄d ad simpl̄r. Tertia ē fallacia ignorātie elēchi. Quarta est fallacia consequentis. Quita est fallacia petitionis principij. Sexta est fallacia n̄ cause vt cause. Septima est fallacia secūdū plures iterrogationes vt vnam. ¶ Secūda ꝯclusio paralogismi accidentis habēt fieri quando idem assignatum fuerit. similiter inesse rei subiecte ⁊ accidenti. hoc est dictu quando attributum ꝯueniēs rei subiecte īdifferēter attribuitur accidenti committitur fallacia accidentis: pȝ. q̄ꝛ mlt̄a eidē accidūt que non est necesse sibi īuicē inesse. ¶ Tertia conclusio tangit duo exempla. Primum est. coruscus est alter ab homine. coruscus est homo ergo coruscus ē alter a seipso. 2^m exemplū coruscus ē alter a socrate: socrates ē hō. ergo coruscus est alter ab hoīe.

Secundo sciēdū est ꝙ in secūda pticula in tēdit ari. quatuoꝛ ꝯclōnes. ¶ Pᵃ ē hec. fallacia a ƀȝ qd ad simplr fit qñ aliqđ dcm̄ so lū inest ƀȝ qd. ꝛ sumit ieē simplr. pȝ trib⁹ exēplis. Pmū ē istud. qđ ē oppinabile ē: ꝛ quod nō ē ē oppiabi le. ergo quod nō ē: ē. Soluit negādo ꝯñaȝ. qꝛ nō ē idē esse ƀm qd ꝛ eē simplr. sicut eē oppiabile ꝛ esse: zᵐ exᵐ. qđ nō ē homo ñ ē. sȝ aliqd ē qđ nō est hō. gᵒ aliquid est quod nō ē. Soluit vt p⁹ negādo ꝯñam. ȝᵐ exᵐ. yndus. i. ethyops ē niger. ꝛ yndus ē alb⁹ ƀȝ dētes. gᵒ ē albus ꝛ niger. ꝛ sic erit alb⁹ ꝛ nō alb⁹. Et subdit ꝙ in aliqb⁹ difficile ē cognoscere defectuȝ. ꝛ hoc ꝯtigit q̄ñdo vtrūq₃ oppositoꝝ videtur ieē sub iecto siue silr siue eqlr. vt si medietas rei sit alba. ꝛ alia medietas sit nigra. dubium ē vtꝝ totū sit albū vel nigrū. ¶ zᵃ ꝯᵒ. palogisimi fallacie ignorātie elē chi habēt fieri q̄ñdo omittit aliquid ptinēs ad rōeȝ silli vel elenchi. Est eni elēch⁹ ꝯdictio vnius ꝛ eius dē nō noīs tm̄. nec rei tm̄. sed rei ꝛ noīs simul. nō sy nonimi sed eiusdē ex his que data sūt ex necessita te accidere. nō ꝯnumerato quod erat i pnᵒ. ad ideȝ ƀȝ idē. silr. ꝛ in eodē tpe. Et subdit duo exēpla. pᵐ exēplum ē. duo sūt duplū vni⁹. ꝛ nō sūt duplū triū ergo sūt duplum ꝛ nō duplum: Soluit. qꝛ hoc est respectu diuersoꝝ. ꝛ nō ad idē. zᵐ exᵐ ē istud. istđ ē duplū ƀm longitudinē. ꝛ nō ē duplū ƀm latitudi nē. ergo ē duplū ꝛ ñ duplū. Soluit qꝛ nō arguitur ƀm idem. ¶ Tertia ꝯclusio. fallacia petitionis pn cipij totiēs fit quotiens ꝯtingit petere illud qđ est in pnᵒ. ꝛ prouenit ex hoc ꝙ nō possumus inspicere vtrum ꝯᵒ. sit eadem a premissis vel diuersa. Ex q̊ pȝ ꝙ causa appentie est appens diuersitas añtis ꝛ ꝯñtis. Causa vero defect⁹ ē eoꝝ idētitas. ¶ 4ᵃ ꝯclusio. fallacia ꝯsequētis fit q̄ñdo credimus ꝯñs ꝯuerti cum añte cum quo tamē non potest ꝯuerti: quia cum añs ē de necessitate ꝯsequēs ē. sed cum ꝯsequēs ē putamus antecedēs ex necessitate esse Hoc declarat sex exemplis. pmum exemplum. si mel ē: rubeū ē. ergo si rubeū est: mel est. Soluit ne gādo ꝯñam. quia arguitur a pōne ꝯsequētis ad pō nē antecedētis. zᵐ exemplū. si pluit: terra ē madi da. ergo si terra est madida: pluit. Tertiuȝ exēplū iste ē comptus. ergo ē adulter. 4ᵐ exēplum. iste ē errabundus de nocte. ergo ē fur. Ad hec omnia rñ detur per negatōem ꝯñe. quia arguitur a pōne cō sequētis ad pōnem antecedētis. 5ᵐ exemplū ē rō melissi p quam probabat vniuersū ifinitum. qui ar guebat sic. quod est factum habȝ pnᵐ. ergo quod nō ē factum nō habȝ pncipium. sed vniuersū nō est factuȝ. qꝛ ex nihilo nihil fit. ergo vniuersum nō hȝ pncipium. ꝛ per ꝯñs ē infinitum: Rñdet aristo. ne gando pmā ꝯñaȝ. nō eni sequit: oē quod ē factum habȝ pncipiū. ergo omne quod habȝ pricipium ē factum. 6ᵐ exēplum. si aliquis sit febricitās ipe est calidus. ergo si sit calidus ipe ē febricitās.

Tertio sciendum ē ꝙ in 3ᵃ particula itēdit ari. duas ꝯclusiones. ¶ Pria ē hec. fallacia ƀm nō cāȝ vt causā ꝯmittit q̄ñdo assumitur aliqua premissa que ñ ē cā falsitatis ꝯclusionis. sȝ tñ credit ꝙ ipa premissa sit ppter quaȝ sequitur talis ꝯclusio falsa. Et subdit ꝙ solum habȝ fieri in sillogismo ad ipossibile. quod pȝ. quia solū habȝ fi eri in illo sillogismo i quo necesse ē iterimere aliq₃ pmissarum. sed hoc solū ꝯtigit in sillo ad ipole. er go ꝛc̄. mioꝛ pȝ vno exēplo. vt sit ista ypothesis. aia ꝛ vita ñ sūt idem. ꝛ arguat sic. aia ꝛ vita ñ sūt idem. si generatio alicui coꝛruptōi sit ꝯria necesse ē aliq₃ gñationem alicui coꝛruptōi esse ꝯriam. sed moꝛs ē quedā corruptio vite ꝯria. ergo vita ē gñatio ꝛ vi uere ē generari. sed illud ꝯñs ē ipole. ergo ipole ē aiaȝ ꝛ vitā ñ eē idem. Rñdet ari. ꝙ lȝ ꝯclusio sit ipolis ñ tamē hoc puenit ppter istā ypothesim. aia ꝛ vita nō sūt idē. sed pp istā minorē. moꝛs ꝛ corru ptio ꝯria vite. Ex istis ifert ari. ꝙ ista ꝯᵒ. ñ ē isillo gizata simplr sȝ ē isillogizata ad propositū. qꝛ cō clusio non ifert ex illa premissa que postea iterimi tur. Et subdit ꝙ per istam fallaciam ꝯtigit iterro gātes ita bene decipi sicut respōdētes. ¶ Secū da ꝯclusio. fallacia ƀm plures iterrogationes vt vnaȝ. fit q̄ñdo plures iterrogationes fiūt sub vno modo iterrogādi. ꝛ ad eas datur vnica responsio ac si esset interrogatio vna. pȝ quatuoꝛ exemplis. Primū ē. vt vtrum terra sit celum aut mare. zᵐ exemplū. vt si querat. ē ne hic ꝛ hic homo. si dicat ꝙ sic. ergo qui percussit hūc ꝛ hūc percussit hoīem ꝛ non hoīes. Tertiuȝ exemplū. demrātis duobus quoruȝ vnum sit bonuȝ ꝛ alteꝝ maluȝ. vtrum illa sint bona vl non bona. si dicat ꝙ sint bona. sequit ergo aliquod non bonū esse bonum. Et subdit ꝙ aliq̄ñdo respondēs ē vere redargutus. quod est in telligēdum si respondeat affirmatiue. aliq̄ñdo vo appent. qđ ē itelligēdū si rñdeat negatie. Subdit zᵒ. ꝙ si data fuerit responsio negatia tūc aliqbus suppositis ꝯtigit facere veꝝ elēchū ꝯ respondētē 4ᵐ exemplum. demrāto vno ceco ꝛ alio vidēte: vtrum illa sint ceca vel non ceca. Addit ꝙ mul totiens ꝯtingit deceptio ex eo ꝙ silr diffinimus rem in singulari ꝛ in plurali. vt cecum est quod ñ

habz visum. natū est tn̄ habere. Sed ceca sunt q̄ n̄ habent visum. nata sunt tamē habere.

Conclusio responsalis. tn̄ sunt septē fallacie extra dictionem. hec conclusio satis pȝ ex supra dictis.

Primo dubitat: vtrum scutū cuius medietas est alba et alia nigra sit albū vel nigrum. Rn̄det per tria dcā. ¶ Primū dcm̄. tale scutū nec ē albū nec ē nigrum. quia nihil denoiat simpliciter tale nisi maior pars eius secundum q̄dlibȝ sui sit talis. ¶ 2m dcm̄: ista copulatiua est falsa. istud scutū est albū. et istō scutū est nigrum. et similiter disiūctiua sibi correspondēs est falsa. ¶ 3m dcm̄. ista cathegorica de copulato p̄dicato. istud scutū est albū et nigrum est vera sicut ista cōcedit vera si sit de copulato p̄dicato: quinq; sūt duo et tria. nec requiritur aliquod corpus esse coloratū. sed sufficit q̄ oē corpus sit coloratum aut colorata. Et probabiliter diceretur istam esse falsam. illa sūt ceca. demōstrato vno ceco et alio vidente. Declarat per duas regulas. quarum prima est hec: a propōe affirmatiua de copula pluralis numeri: ad duas affirmatiuas copulatiue sumptas de copula singularis numeri: est bona cōn̄a. vt bn̄ seq̄t. isti currunt. ergo iste et iste currit. Secūda regula. a negatiua pluralis numeri ex parte copule ad duas negatiuas disiūctiue sumptas de copula singularis numeri ē bona cōn̄a. vt bene seq̄. ista n̄ sūt ceca: ergo iste nō ē cecus. vel iste nō est cecus: Ex his iferunt tria correlaria: ¶ Primū ē. q̄ casu stāte ista ē falsa. ista sūt ceca. pȝ quia equipollet vni copulatiue false. ¶ 2m correlariū. ista ē falsa. ista sūt nō ceca. quia similiter equipollet vni copulatiue false de p̄dicatis infinitis. ¶ 3m correlarium: iste due sunt vere. ista non sūt ceca. et ista nō sunt videntia: quia quelibet illarum equipollet vni disiūctiue cuius altera pars ē vera

Secundo dubitat. vtrum fallacie ex dictōe sumant suas causas apparētie ex parte rei vel sermonis. ¶ Pro solōne dubij ponunt septem partiales difficultates. ¶ Prima ē h. q̄d ē accn̄s. et a q̄ denoiat fallacia accn̄tis. Rn̄detur q̄ in quolibet paralogismo peccāte per fallaciam accn̄tis requirit attributum quod dȝ esse p̄dicatū conclusiōis. et res subiecta que dr̄ eē subm̄ eius: et accidēs q̄d est mediū. q̄d pro tāto dr̄ accn̄s q̄ s. ē extreneū in parte idem et in parte diuersum. nam in vna premissarum sumit̄ secundum vnā habitudinē eius ad alterā extremitatem. et in alia premissa resumit̄ secundum aliam habitudinē vel rōnem eius ad alteram extremitatē et inde ē q̄ partialis identitas accn̄tis et rei subiecte propter quam credit̄ q̄ sic attributū natū ē affirmari vel negari de accn̄te. sic etiam affirmatum vere affirmari vel negari de re subiecta. Sed causa defectus ē partialis diuersitas accn̄tis et rei subiecte. ¶ Secūda difficul: vtrum a quolȝ dcō secundum q̄d ad q̄dlibȝ dcm̄ simpliciter sit locus sophisticus. Rn̄det per distinctionem. dcm̄ secundum quid pōt dupliciter capi. vno modo large pro quacūq; dictōe sumpta cum aliqua determinatōe siue illa sit diminuēs. amplians: vel distrahēs. aut nō. et sic a dicto secundum quid ad dcm̄ simpliciter ē bonus locus dyaleticus tenens per locū a parte in modo ad suū totū. Alio modo capit dcm̄ secundum quid stricte, pro quacumq; dictione sumpta cum determinatione nō tamē restringēte sed distrahente ampliante vel diminuente. et sic semp capit locus sophisticus. Et si querat quō pōt cognosci q̄ determinatio sit diminuens vel restringēs tm̄. Rn̄det q̄ qn̄ rō dicti simpliciter otinet in rōe dicti secundum quid in recto respectu copule de p̄senti tunc talis determinatio ē solū restrigēs: vt ista determinatio albus ē determiatio restrigens tm̄ respectu huius dicti simpliciter homo. quia ista ē vera. hō albus ē aial rōale habens albedinē ad sui denoiationem. sed qn̄ rō dicti simpliciter includit in rōe dicti secundum q̄d in dicto vel respcū alterius copule q̄ de p̄nti. tūc talis determinatio ē distrahens amplians seu diminuēs sic ista determinatio. pictus ē distrahens respcū huius dicti simpliciter homo. quia homo pictus sic diffinit q̄ ē figuratum ad siītudinem aialis rōalis. similiter mortuus ē determinatio amplians seu diminuēs respectu illius dicti simpliciter homo. quia hō mortuus sic diffinit q̄ fuit aial rōnale viuēs et nō est viuēs. Ex q̄ pȝ q̄ cā appentie in fallacia secundum quid ad simpliciter ē appēs inclusio rōnis dicti simpliciter in rōe dicti secundum quid. Sed cā defectus est eiusdē insufficiens iclusio. ¶ 3a difficultas. vtrum paralogismi fallacie ignorantie elenchi peccēt in forma. Rn̄det per distinctionē. Fallacia ignorantie elenchi pōt capi dupliciter: vno modo large pro oi deceptione proueniente ex obliuione alicuius dictionis requisite ad verum elenchum. et ista est cōmunis oibus fallacijs. et sic aliqui paralogismi peccātes per talem fallaciam peccāt in forma quia aliqui tales peccant cōtra illatōem. Alio modo capitur fallacia stricte. s. pro defectu proueniente ex obliuione alicuius istarum quatuor cōditionum. ad idem. secundum idē similiter et in eodē tempore. et tunc paralogismi non peccant in forma. Ex quo pȝ q̄ causa apparentie huius fallacie est apparēs obseruantia istarum quatuor cōditionum. rōne cuius aliquis processus rōsignatiuus creditur probare contradictorium prēconcessi a respōdente. quod tamen non probat. secundum causa defectus est obmissio alicuius illarum quatuor cōditionum. ¶ Quarta difficultas. vtrum fal/

lacia ꝯñtis sit distincta a fallacia figure dictionis. Rñdetur per vnam suppõnem ꝛ vnam distinctionem. Suppõ est hec. ad causandũ fallaciam ꝯñtis requirũt due ꝯñe quaꝝ pma ē bona. ꝛ secũda mala que tñ apparet eē bona ꝑpter appentem ꝯuertibilitatē bone ꝯñe per ipam. Distinᵒ ē hec. i pcessu ꝯsignatiuo causatio fallacie ꝯñtis potest sumi duplex causa apparentie. vna sumit ꝑpter similitudinem ipiᵒ ad bonam ꝯñaꝫ. ꝛ sic capitur fallacia figure dictiõis. Alioᵒ potest sumi cã apparentie pp appentē ꝯuertibilitatē bone ꝯñe in seipaꝫ. ꝛ sic capit fallacia ꝯñtis. ¶ Sᵃ difficultas. qd est pñᵐ a quo dnoiatur fallacia petitionis pncipij. Rñdet ꝙ pñᵐ ē ꝯᵒ quã intēdit opponēs ꝑbare ꝯ rñdentē. qꝛ talis ꝯᵒ est pncipalr ꝛ primo itenta ab opponēte. ꝛ etiã eadem ꝯᵒ vocat finis. qꝛ est finis argumētatõis opponētis. vocat etiã ꝯtrium. quia ēt ē ꝯtria pōni rñdēti. Ex quo pꝫ ꝙ causa apparētie est apparens diuersitas añtis ꝛ ꝯñtis. vel appens probabilitas antecedētis pp quam creditur ꝯñs esse probatũ. Sꝫ causa defectᵒ est identitas añtis ꝛ ꝯñtis. vel est ipꝫ añs nō esse notiᵒ ꝯsequente. ¶ Sexta difficultas. vtꝝ fallacia ꝓm nō cãm vt cãm sit ab alijs distĩcta. Respondet per vnã suppõneꝫ ꝛ vnã distinctionē. Suppõ est hec. causa ē ꝑpõ que ꝯfert ad illationē ꝯclusiõis. Sed nō causa est propõ que nihil fac ad illationē ꝯclõis. appet tamē facere aliquid. Distinctio est hec. fallacia ꝓm nō causã vt causam põt duplr capi. vnoᵒ large. s. ꝑ oi deceptione causata ex añte que ponitur tanꝗ̃ causa illatiua vel probatia ꝯclõis cum tamē nō sit ita. ꝛ sic est cõioꝛ oibus fallacijs. Alio modo capitur stricte pro deceptiõe cãta ex ꝑmissa que apparet aliquid facere ad illationem conclusionis que tamen nihil facit. ꝛ pp istaꝫ apparētiã ex falsitate aut impossibilitate talᵒ cõclõnis credit tal premissa esse falsa aut impossibil cũ non sit ita. ꝛ sic est fallacia specialr ab alijs distĩcta. Ex quo patet ꝙ causa apparentie est apparēs cõueniētia premisse non cause cum premissa causa. sed causa defectus est diuersitas earũdē. ¶ Septima difficultas. vtrum falla secundũ plesᵒ interrogationes vt vnam sit distincta a falla equiuocationis. Respondet per duas suppõnes. ꝛ vnaꝫ distinctionem. pma suppõ est hec. intrrogatio est propositio sumpta cum signo iterrogatiuo. vt vtrum homo currit. zᵃ suppõ. intrrogatio una est illa in q̃ intrrogat unum d uno. vl unum de plibᵒ uel pla d plibus con iuncte sumptis. Sed interrogatio plures est illa in qua interrogantur plura de uno uel unum de pluribus. uel plura d pluribus inconiũcte sumptis. Distinctio ē hec: interrogatio plures ē duplex. quedaꝫ ē plures iplicite in qua. s. alr ꝓmi norum ē ꝓminus equiuocus. ꝛ secundum talem interrogationem sumit fallacia equiuocatõis. Alia ē intrrogatio plures in qua explicite ꝛ inconiũcte predicantur plura d uno. vel vnum d pluribᵒ uel plura d pluribus. ꝛ ab illa sumitur fallacia ꝓm plures interrogationes ut unaꝫ.

Tertio Dubitatur. utrum propõ affirmatia significet esse idem pro quo suppoñũt subm ꝛ predicatuꝫ. Et uidetur ꝙ non. quia si sic sequeret ꝙ ille essent ipossibiles. ois ꝑpõ ē particularis. nulla ꝑpõ ē negatiua. ꝛ nulla propõ est uniuersalis ꝯsequens ē falsuꝫ. ergo ꝛc. ꝯsequentia pꝫ: qꝛ ista ꝑpõ ois ꝑpõ est particularis significat oēꝫ ꝑpõneꝫ esse particulareꝫ. ꝛ cuꝫ hoc significat subiectũ ꝛ pdicatum supponere ꝑ eodem ꝛ sic tũc ipa haberet esse. ꝛ si ita sit. tũc aliqua ꝑpositio erit vlis. ꝛ p ꝯñs non erit ita sicut p eam significat ꝛ similr ꝑbaretur de alijs. ¶ zᵒ. sic. qꝛ si sic seqret ꝙ ois ꝑpositio cathegorica eēt copulatiua. nã ista ꝑpõ. tu curris significat te currere. ꝛ eē idem pro quo subiectum ꝛ pdicatum supponunt. ¶ Tertio sic. si sic sequeretur ꝙ nulla ꝑpositio mũdi eēt necessaria. pꝫ. qꝛ ois ꝑpositio mũdi ē ꝯtigēs cũ equaleat vni copulatiue cuiᵒ vna ps ē ꝯtigens. igr ꝛc. añs pꝫ. qꝛ ista dus ē eternus significat dum eē eternum. ꝛ eē idē ꝑ quo subiectũ ꝛ pdicatũ supponũt. mõ secũda ps ē ꝯtingens. qꝛ nō ē idem ꝑ quo subiectum ꝛ pdicatũ supponũt. nisi qñ ꝑpõ ē. sꝫ ꝑpõ ꝯtingēter ē. ergo ꝛc. ¶ Jn oppositũ arguit. qꝛ ois ꝑpõ affirmatia affirmat aliquid de aliq̃. ꝛ nō affirmat nisi pdicatũ d subo. gᵒ affirmat subm ꝛ pdicatum supponere pro eodē. ꝛ p ꝯñs significat idem ꝑ q̃ subiectũ ꝛ pdicatũ supponũt. qꝛ suppõ nō ē nisi acceptio termini ꝑ aliquo. ¶ Ad dubiũ rñr per vnaꝫ suppõneꝫ. ꝛ duas diffinitiones. ¶ Suppõ ē hec. aliud requiritur ꝛ sufficit ad ꝑpõneꝫ eē poleꝫ ꝛ ad ꝑpõneꝫ eē veram. qꝛ ꝑpõnem eē possibilem si sit affirmatiua sufficit ꝙ possit ita eē sicut p eaꝫ significatur. nec reqritur subiectũ ꝛ pdicatum supponere. sed ad ꝑpõnē affirmatiuaꝫ eē vaꝫ reqrit ꝛ sufficit idē eē pro quo subm ꝛ pdicatũ supponunt ¶ Pria distictio ē hec. ꝑpõnis duplex ē significatio. qdã ē significatio malis q̃ ē d re ad ex siue q̃ oritur ex significatiõe ꝓmioꝝ. alia ē significatio formalis q̃ ē ñ d re ad ex sꝫ d termis alicᵒ ꝑpõis. vl ē illa q̃ eueit ipi ꝑpõni rõne copule ꝯiũgētis vnũ cũ altero. sic illa ꝑpõ. homo est aial signe mali significat hominē esse animal. sed significatiõe formali signi

ficat eē idez pro quo subiectum ꝛ predicatuz sup
ponūt. ꝛ simil'r diceret̄ de ista negatiua homo ñ est
asinus. que de significatōe māli significat hoiez ñ
eē asinū. ꝛ ō signe formali significat ñ eē idē pro q̊
subm̄ ꝛ p̄dicatū supponūt. ¶ Scđa distinctio. ꝑ
positōem significare se eē veram pōt dupl'r itelligi
vno modo ꝙ significet se eē ꝓpōnem verā. ꝛ sic nō
oīs ꝓpō significat se eē veraz. ꝛ ad hoc ꝙ aliqua ꝑ
positio significet illo᷒ se esse verā duo requirūtur.
p̄mo ꝙ significet seip̄am eē. ꝛ 2ᵒ ꝙ significet idē eē
ꝑ quo subm̄ ꝛ predicatum supponunt. modo mani
festū ē predcās tres suppōes eē. ꝛ cū hoc ita esse sic̄
significāt significatōe māli. alio modo pōt intelligi
ꝙ propō significet se esse veram ita ꝙ significet rē
dictā per ip̄am esse veram. ꝛ sic oīs ꝓpō significat
se esse veraz. vt ista ꝓpō. oīs homo est aīal ñ signifi
cat ꝙ ipsamet ꝓpositio homo ē aīal sit vera. sed si
gnificat ꝙ verū est oēm hoiez esse aīal. sic etiā h̄ ꝑ
pō oīs ꝓpō est ꝑticularis nō significat ꝙ hec ꝓpō.
oīs ꝓpō est particularis sit v̄a. sed significat ꝙ ve
rū est oēm ꝓpōnē esse ꝑticularem ꝛ sil'r de alijs. ex
q̊ pȝ ꝙ si oīs ꝓpositio sit affir⁴ affirmatione forma
li significat esse idez pro quo subiectum ꝛ predica
tū supponūt. si v̄o fuerit negatiua ñ significat esse
idem ꝑ quo subm̄ ꝛ predicatū supponūt. ꝛ per ꝯñs
oīs ꝓpō significatione fomali significat se eē verā
ꝛ simil'r idē ē subm̄ ꝛ p̄dicatū nō supponere ꝑ eod̄
ꝛ propōnem negatiuā non esse verā. ¶ Ad rōnes
dubij. ad primam negatur ꝯñtia. ꝛ ad ꝓbationem
dr̄ ꝙ ista ꝓpō omnis ꝓpositio est particularis non
significat subm̄ ꝛ predicatū supponere pro eodem
sȝ significat idez ꝑ quo subiectū ꝛ predicatū sup
ponunt. mō licet predicatū ꝛ subm̄ illi᷒ ꝓpōis nūq̄
supponerēt ꝑ aliquo. tam̄ ipol'e ē idem esse ꝑ quo
nūc supponūt subȝ ꝛ p̄dicatum. ꝛ ide ē ꝙ illa ꝓpō
ꝛ ꝯsil'es nūq̄ sūt simul v̄e lȝ tamen sint possibiles.
¶ Ad secūdā negat̄ ꝯsequētia q꞉ lȝ ꝓpō cathe⁴ eq
polleat in ꝯseq̄ndo vni copulatiue ita ꝙ pōat illas
duas ꝓpōes copulatiue. ñ tñ censenda est copula
tiua. sicut ꝓpō v'l'is ponit copulatiue oēs suas sin
gulares. ꝛ tam̄ non est dicenda copulatia. ¶ Ad
3ᵃᵐ dr̄ ꝙ illa ꝓpō est necīa que q̄cūq̄ formatᷓ ē
idem ꝑ q̄ subm̄ ꝛ p̄dicatum supponūt. sed ꝯtigēs
est illa q̄ q̄n̄do formatᷓ aliq̄n̄do idē est ꝑ q̊ subȝ ꝛ p̄di
catū supponūt. ꝛ aliq̄n̄do nō est idē. iō lȝ subm̄ ꝛ p̄di
catū illi᷒ ꝓpōis. de᷒ est etn᷒ aliq̄n̄do nō supponāt ꝑ
eodem. vtputa quando talis ꝓpositio non est. tam̄
quandocumq̄ formatᷓ subm̄ ꝛ predicatum semper
supponūt pro eodem.

Ad rōnes Añ oppᵐ. ¶ Ad primaz dicit̄
ꝙ fall'a ñ dr̄ i dictiōe vel ex̄ dictiōez ex parte cau
se defectus. q꞉ s. deceptio ip̄a sit i dictione vel ex
tra dictionē. sed dr̄ talis ex parte cause apparētie
eo. s. ꝙ sumit suaz cām apparentie ex parte dictio
nis ad placitū significātis. vel ex ꝑte rei aut ꝯcept᷒
mētal'. ¶ Ad scđaz sil'r dr̄. ꝛ ad t'tiaz satis pȝ solu᷒

Q Ueritur Utrū oēs fall'e sint ad ignorātiam elenchi re
ducende. ¶ Et videtur ꝙ nō. quia sic
ē i sillogismo dyalectico ita est i sill'o so
phistico. sed i locis dyalecticis nō ē aliquis cōis lo
cus ad quem oēs loci reducantur. ergo nec i sophi
sticis est aliquis cōis locus ad quez oēs loci sophi
stici reducāt̄. ¶ 2ᵒ sic. si oēs fall'e reducerētur ad
fall'am ignorātie elēchi h̄ maxime esset vt dicit tex
tus ꝙ oīum fall'aruȝ sūt sill'i imodificati. sed h̄ ē fal
suȝ. nā i petitiōe ꝑncipij ē bona cōsequētia. ergo ta
les sillogismi nō sūt imodificati. ¶ 3ᵒ sic. i fall'ijs in
dictiōe fiūt boni sill'i. ergo nō peccant ꝯtra elēchū
añs pȝ. q꞉ seruato vno significato m'tiplicis rema
net debita dispō sill'i. ¶ In oppositū ē ari.

Primo Sciēdum est ꝙ i 2ᵒ capitulo docet
aristo. reducere qual'z fall'az i ꝯēm
defectū. s. i ignorātiā elēchi ꝛ ꝯtȝ vnicā ꝯclusionez
q̄ ē hec. oēs ꝑalogismi fall'aꝝ peccāt ꝯ veꝝ elēchū.
pȝ sill'o ꝛ iductiōe. Sill'o sic. oēs ꝑalogismi imodifi
cati peccāt ꝯ elēchū. sȝ oēs ꝑalogismi sūt imodifica
ti. g̊ oēs peccāt ꝯ elēchū. mior pȝ. q꞉ oēs ꝑologismi
fall'aꝝ peccāt ꝯ aliquā ꝑticulā positam i diffinitiōe
elēchi. Inductiōe pȝ. p̄mo de fall'ijs i dictione q꞉
oēs fiūt f'm multiplex. ergo oēs peccāt ꝯ elenchuȝ
añs pȝ. q꞉ equiuocatio ꝛ āphibologia ꝛ sil'is figura
tio. i. figura dictiōis bene hñt idētitatem vocis. sed
ñ hñt idētitatē significati. q̄ reqritur ad verū elen
chū. ꝯpō āt ꝛ diō ꝛ accēt᷒ ñ habēt idē nom̄ nec ean
dē orōnē. iō est ibi multiplicitas nōis ꝛ orōnis. ꝛ tñ
ad veꝝ elenchū reqrit̄ idētitas nōis sic̄ ꝛ rei. vt si h̄
nomen tunica debeat poni i sill'o. non dȝ poni hoc
nomē vestis sed tunica. 2ᵒ probat iductiue de fal
lacijs extra dictionem. ꝛ p̊ ꝯ fallacia accidētis. q꞉
fallacia accñtis peccat ꝯ sill'm. g̊ ꝯ elenchū. tȝ ꝯña.
q꞉ eadem est diffō sill'i ꝛ elenchi. ꝑter hoc ꝙ elēch᷒
supra sillogismum addit ꝯdictionem. nam elēch᷒
est sillogismus ꝯdictionis. añs pȝ q꞉ i fallacia accñ
tis cum antecedens sit nō est nece ꝯñs esse. ꝛ tam̄
hoc requiritur ad sillogismum. g̊ fallacia accñtis
peccat ꝯ sillogismum. maior pȝ q꞉ nō seq̄t̄. triāg'l's
habet tres angulos equales duobus rectis secun
dum ꝙ hmōi. sed triangulus est figura. ergo figu
ra f'm ꝙ figura habet tres angulos equales duo

bus rectis istud ɔñs est falsum. et tñ añs est veruz. Et subdit quod secũdũ istaz fallaciaz artifices et oio scientes ab iscijs arguũntur idest redarguuntur. vnde qui nõ possũt videre. i. videre diuersitatem habitudinis ad extrema concedũt conclusionẽ quã opponens vult iferre. De fallacia a scd'z quid ad simpliciter probat. quia in ipa nõ est affirmatio vel negatio i vnius et eiusdem de eodez. quia negatio secundu3 quid albi est secunduz quid non album. et negatio simpliciter albi. est simpliciter non albũ. Cuz ergo fallacia secundũ quid ad simpliciter capiat non albuz simpliciter pro negatione secundum quid albi vel econtra. sequitur quod non capit affirmationẽ et negationem de eodez. ¶ De fallacia ignorantie elenchi pz. quia sic nuncupata est eo quod omittebat aliquam particulam positam in diffinitione elẽchi ¶ De fall'a non cause vt cause pz. quia in omni elẽcho oz conclusionez sequi de necessitate ex premissis. sed sic non est de non causa vt causa. ¶ De fallacia petitionis principij pz. quia i illa connumeratur illud quod erat in principio. ¶ De fallacia consequentis pz quia fallacia accñtis peccat cõtra elẽchuz. ergo et fall'a ɔñtis. tz consequentia quia fall'a ɔñtis est pars fallacie accidentis. Et subdit differẽtiaz inter fallaciam accidentis et consequentis. qz accidens fit in vno solo modo. vt idez est rubeum et mel. albuz et cignus. sed cõsequẽs sẽper fit in pluribus. quia regulatur per istaz maximaz. quecũqz vni et eidẽ sũt eadez. illa inter se sunt eadem. quod autez talis maxima sit sophistica probatur duob9 exẽplis. primũ. quia nix et cignus sunt eadez in albo et tamẽ nõ sũt eadez inter se. secũdũ exẽpluz est ratio mellissi. quia factum esse et habere principiuz sũt eadez vni tertio et tñ nõ oz quod inter se sint eadez saltez conuertibiliter. ¶ De fallacia secũdũ plures interrogationes vt vnaz pz. quia paralogismi istius fallacie nõ sũt ex propositionibus ergo peccãt cõtra elẽchuz. tz ɔña. qz ois sill's fit ex ppõnib9 sed elẽchus est sill's ergo elẽchus fit ex ppõnibus. Añs pncipale pz: quia paralogismi huius fallacie fiunt ex propõnib9 plures et nõ ex propõnibus que sunt vne in quibus. s. predicatur vnuz de vno. ergo nõ fiunt ex ppõnibus. tz cõsequẽtia. qz eadẽ est diffinitio vnius solius rei et rei simpl'r: vt eadẽ est diffinitio hois simpl'r et vnius hois. Et subdit quod aliquãdo aliquis bene est redargutus per hanc fallaciam si dederit vnaz respõsionẽ. aliqñ aũt solum apparẽter si non dederit vnaz respõsionez sed soluz videatur dedisse. Ex quibus cõcludit quod oẽs loci sophistici reducuntur ad ignorantiaz elẽhi. quia omnes fallacie in dictione peccant contra contradictionẽ sed fallacie extra dictionez peccãt cõtra diffinitionez sillogismi.

Secundo Sciendũ est quod i hr tertio capitulo dat aristo. modos apparẽtie oiuz tredeciz fallaciarum. et intẽdit talem conclusionez. in oi fallacia est aliquid causans deceptionez in intellectu nostro. pz inductiue quia in fallacia equiuocationis et ãphibologie accidit deceptio pp hoc quod non distinguimus multiplex eo quod non est ydoneũ quidẽ distiguere. vt vtrũ vnũ et ens sint idez. sz i fallacia cõpositionis et diuisionis accidit deceptio pp hoc quod credimus quod ois orõ cõposita et diuisa sint idez. sz i fallacia accẽtus accidit deceptio pp hoc quod credimus orõnez itensã. i. prolatam accẽtu accuto significare idez cuz orõne remissa. i. prolata accẽtu graui. sz i fallacia figure dictiõis accidit deceptio pp similitudinẽ dictionis cũ dictione. quia difficile est videre drãm eorũ que cõueniũt i voce. et q põt hoc facere est ppriẽ videre veruz. Et subdit quod fallacia figure dictonis est fallacia i dictione. pbatur duab9 rõnibus. prima rõ est. qz p fallaciã figure dictionis hõ magis decipitur cũ alio disputãdo q̃ p seipm ɔsiderando. sed hoc propriũ est fallacijs i dictiõe. quia cõsideratio i aliq̃ fit p oratiões et dictiones. ɔsideratio aũt p seipm non fit p dictiones. ergo etc. 2a rõ. qz fallacia figure dictionis cãtur ex similitudine dictiõis cũ dictione ergo est fall'a i dictione. sed i fall'a accidentis accidit deceptio eo quod nõ possum9 dijudicare. i. distiguere inter idẽ et diuersũ vnũ et multa. et sil'r i fall'a ɔñtis. qz fall'a ɔñtis est pars fallacie accñtis. etiã i fallacia ɔñtis accidit deceptio eo quod credimus quod sicut añs non põt separi a ɔñte. quod ɔñs non possit separi ab añte. sed i fallãa scd'm qd ad simpl'r. et ignorãtie elẽchi accidit deceptio eo quod omittũtur ɔditiones vere ɔdictiõis. sed i fallatia petitiõis principij non cause vt cause. et secũdum plures interrogationes vt vnam accidit deceptio eo quod ignoremus diffinitionem ppõnis et sill'i

Tertio Sciendũ est quod circa hunc textum incidunt quatuor difficultates. ¶ Prima est hec. qd est reducere palogismos fallaciarum ad elẽchũ. Rñdetur p duas suppositiones. et vnũ dictuz. ¶ Pria suppõ est hec. de rõne vi elẽchi sũt tria. s. quod sit illatiuus. 2o quod sic pbatiuus. et tertio quod sit ɔdictiuus. rõne pmi dicit esse sill's. rõne scd'i est dyaleticus. et rõne ɔdictionis est elẽchus. Ex q̃ inferũtur tria correlaria primũ est. quod iste tres differẽtie. s. illatio probatio et contradictio. sunt drie subordinate. qrũ pma est magis ɔis q̃ scd'a. et secũda q̃ tertia. 2o seqi quod iste

ɔ̃ñe sũt bone iste sill'S est ɔ̃dictiu⁹.ğ est probatiuus ꝛ vltra est ꝓbatiuus.ergo est allatiuus.3°.sequitur ꝙ ab illatiuo ad ꝓbatiuuʒ.ꝛ a ꝓbatiuo ad ɔ̃dictiuuʒ cũ istis verbis peccare ꝛ apparere est bõa ɔ̃ña quia ista verba icludũt negationẽ.mõ a supiori ad inferius negatiue ẽ bõa ɔ̃ña. Secũda suppositio: ignorãtia elẽchi ẽ omissio cuiuscũqꝫ pticule i diffinitiõe elẽchi posite. ¶ Dictũ est istud.reducere paralogismos fallaꝝ ad elẽchũ est oñdere qualiter tales paralogismi peccant contra elẽchũ omittendo aliquam particulã i diffinitiõe elẽchi positã. ¶ 2ª difficultas. vtrum paralogismi oĩum fallaciarum sint imodificati. Rñdetur p distinctionẽ: duplex ẽ modus.quidam ẽ qui est dispõ seu ɔdõ sillogismi inferentis tm̃.ꝛ sic non oẽs sill'i sunt imodificati.qꝛ multi sunt qui nõ peccãt cõtra illationẽ sed sunt in debito mõ ꝛ i debita figura formati. Alio modo capitur modus pro modificatione seu cõdõne sillogismi tã illatiui qꝫ ꝓbatiui vel contradictiui.ꝛ sic oẽs sillogismi sũt immodificati ¶ Tertia difficultas. vtrũ fallã ɔ̃ñtis sit pars fallacie accñtis. respondetur ꝙ ꝓprie nec ẽ ps subiectia nec materialis aut integralis. sed similitudinarie est ps mãlis equiuoca quia i quocũqꝫ palogismo iuenitur fallã ɔ̃ñtis.i eodem inuenitur fallã accñtis.ꝛ non eɔ°. ¶ Quarta difficultas. vtrum sit eadẽ diffinitio rei simpl'r.ꝛ vni⁹ rei. respõdetur ꝙ cui nõ cõuenit diffinitio vnius rei nec eidẽ cõuenit diffinitio rei qꝛ res ꝛ vnum cõuertuntur.ergo idẽ ẽ res ꝛ vna res.ideo ẽ eadẽ diffinitio rei ꝛ vni⁹.ꝛ h̄ capiẽdo vnũ trãscẽdenter.

Conclusio Respõsalis. oẽs fallacie reducende sũt ad ignorantiã elẽchi Hec cõclusio satis pʒ ex p̄mo notabili.

Primo Dubitatur. q̄t modis fit apparens elẽchus. ¶ Pro responsione supponitur ꝙ aristo. i hoc capitulo dtermiat d sillogismo peccante i mã. ꝛ ɔtiet duas ptes. in p̄ma tangit quattuor ɔclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma est hec. habemus p quot p̄ncipia fiũt sillogismi sophistici peccãtes i mã. ¶ Secũda cõlusio tãgit vnã diuisionem elẽchi sophistici. nã quidã ẽ q videt̃ esse sillogistic⁹ ꝛ nõ ẽ. Alius ẽ qui ẽ sillogisticus ſʒ nõ ẽ cõueniens rei. idest nõ ꝓcedit ex veris. p̄mus dicitur peccãs i forma. ꝛ secũdus peccãs i mã. qui sic adinuicem differũt. qꝛ sillogismi peccãtes i mã nõ arguuntur ꝭm rẽ. i. ex v̾is. ꝛ mõstrãt ignorãtes. i. ignorãtiaʒ respondentis. qd ẽ ꝓpriũ tẽtatiue. s. sumere experiẽtiã d scia vel ignorantia rñdẽtis. qd pʒ. qꝛ dyaletica sillogizat falsuʒ pp ignorãtiã rñdẽtis q ɔcedit p̄missas falsas. ergo ꝛ tentatiua. ſʒ ɔ̃ña. qꝛ tentatiua est pars dyaletice. Sed elẽchi sophistici peccãtes in forma non manifestant ignorantiã respondẽtis quia ipediunt tã scientẽ qꝫ ignorãtẽ. ¶ Tertia cõclusio. sillogismoꝝ peccãtiũ i mã. ꝛ sillogismoꝝ peccantiũ in forma. ẽ eadẽ scia. pʒ. qꝛ p̄missaꝝ ꝛ ɔclusionis ẽ eadẽ scia. ſʒ p̄misse sill'i peccãtis i mã sũt cõclusiones sill'i peccantis in forma. quia si dbeat ꝓbari p̄missa falsa oʒ ꝙ probetur per aliquem sillogismum peccantẽ in forma. ¶ Quarta conclusio: tot modis fit appꝫens elẽchus q̊t modis fit ver⁹ elẽchus. pʒ. qꝛ oĩs appꝫens elẽch⁹ peccat cõtra aliquã pticulam i diffinitiõe v̾i elẽchi positã. ğ ꝛc̃. añs probat iductiue. sic̃ ꝓbatum est i p̄mo notabili. Et subdit ꝙ elẽchus sophisticus nũqꝫ ẽ ver⁹ elẽchus nec simpl'r sill's ſʒ bene q̈ ad aliquẽ modũ. sic̃ pʒ apud illũ q ignorat multiplicitatẽ terminorum. Et p h̄ pʒ

Secundo Dubitatur vtꝝ oĩum palogismoꝝ sit eadeʒ scia. ¶ Pro solutiõe supponitur ꝙ i secunda pte huius capituli ꝓbat ari. 3. conclusiões. ¶ Prima ẽ. non oĩuʒ elenchorum ẽ eadẽ scia. pʒ. qꝛ fortasse i finite sũt scie. ergo etiã infinite sũt dmõstratiões. sed q̃cq̃d ɔtingit d̾monstrare contingit illi p elẽchũ ɔ̃dicere. vt si q̃s diceret dyametrũ eẽ cõmẽsurabileʒ coste. cõtra ipm posset fieri elẽchus. ꝓbando ꝙ dyameter sit coste cõmensurabilis. ¶ Secũda cõclusio. nõ oĩum elẽchoꝝ falsoꝝ ẽ eadem scia. pʒ. qꝛ secũdum vnãquãqꝫ artem põt fieri sill's falsus. vt secundum geometriam põt fieri sill's geometricus falsus. ꝛ secunduʒ medicinam medicinalis falsus. ¶ . 3ª ɔ°. nõ oĩum elẽchoꝝ est eadem scia ɔis. s. dyaletica. subdyaletica ɔp̄hendendo dyaleticã proprie dictam. ꝛ sophisticam. pʒ. qꝛ dyaletica dat pricipia ɔia ad formandum elẽchum ꝭm vnãquanqꝫ disciplinã. Ex quo ifert ꝙ p istam sciaʒ nõ soluʒ habemus cõpõneʒ palogismoꝝ. ſʒ etiam ipꝛorum solutionẽ. qꝛ istantie ipoꝝ solutiones sunt. Et p h̄ pʒ rñsio ad dubiuʒ.

Tertio Dubitatur d veritate huius isolubilis. h̄ propõ quam ego ꝓfero ẽ similis illi quam ꝓfert plõ. posito ꝙ nullã aliam ꝓferat ab ista. hõ ẽ aĩal. ꝛ plato ꝓferat vnã falsam. s. istam hõ ẽ asinus. ꝓbatur sic. qꝛ vel ꝓpõ ꝓlata a me est v̾a vł falsa. si vera. habet̃ ꝓpositum. si falsa. ergo ẽ similis ꝓpõni quam ꝓfert plato cũ ꝓpositio plõnis sit falsa. ꝛ vltra. si sit simil'r propositioni quam ꝓfert plõ. ğ ita ẽ a pte rei q̄liter ꝓpõ ꝓlata a me significat. ꝛ p ɔ̃ñs ipa ẽ vera. Jm probatur sic. qꝛ vel talis ꝓpõ prolata a me ẽ v̾a. vł falsa. si sit falsa. hẽtur ꝓpositũ. si sit v̾a. ğ verũ ẽ ꝙ illa ꝓpõ quam ꝓfero ẽ similis ꝓpõni quam ꝓfert

plato: sed ppõ quã pfert plõ est falsa. ergo pposi tio quã ego pfero est falsa. et p oñs si ipa est va ipa est falsa. ¶ Rñdetur qꝫ ppõ prolata a me est falsa qꝛ ad ipam eẽ verã seqtur ipam eẽ falsaʒ. gº ipa ẽ falsa. tʒ oña. qꝛ ipoꝛe est eandẽ ppõnem simul esse veram et falsam. añs pʒ ex iprobatiõe sophismatis Et ad pbationeʒ dr qꝫ ipa est falsa. qꝛ lʒ sit ita qua liter ipa significat. tñ nõ ẽ ita qualitercũqꝫ ipa signi ficat. qꝛ nõ solũ significat seipaʒ eẽ falsã. sed simul significat seipaʒ eẽ verã. et se eẽ falsam. Et silr di ceretur ð ista ppõne ego dico falsũ casu posito qꝫ nihil aliud dicã. silr ipa est falsa qꝛ significat se esse veram et se eẽ falsam. ergo oʒ ipaʒ silr eẽ veram. et silr falsam. qđ ẽ ipoꝛe. añs pʒ. qꝛ bñ sequitur ista pro põ ego dico falsũ ẽ va. ergo ita ẽ qliter ipa signifi car. sed significat me dicere falsũ. gº ita est qꝫ ego dico falsũ. et tñ nihil aliud dico a predicta ppositio ne. ergo pdicta ppõ ẽ falsa.

Ad rationes ante oppositũ. ¶ Ad pri mã patuit ꝙ mõ fallꝛe redu cũtur ad ignorãtiã elenchi nõ specialr sed gñalir sũ ptã ¶ Ad alias satis pʒ solutio i tertio notabili.

Queritur Utrum orones litigio se bene diuidantur qꝫ q alie sunt ad nomen disputabiles. et alie ad intellectum. ¶ Et videtur qꝫ sic. p aristotelem versus finem primi thopicorum dicẽ tem qꝫ mltiplicis distictio valʒ ad hoc qꝫ non fiãt disputationes ad nomen sʒ ad intellectuʒ. ergo oʒ aliquas orones eẽ disputabiles ad nomen. et aliqs ad itellectũ ¶ zº sic. diuisio fallãcia͂ꝫ i dictiõe et extra dictionẽ ẽ sufficiẽs. gº et pcedens. tʒ oña. qꝛ orones peccãtes p fallãs i dictiõe sũt disputabiles ad no mẽ. orones vo fallãcia͂ꝫ extra dictiõeʒ sũt disputabi les ad itellectũ. ¶ 3º sic. diuisio disputationis ad i tellectũ et nõ ad itellectũ ẽ bona. gº et precedens. tʒ oña. quia disputatio ad nomen ẽ disputatio ad nõ itellectũ. ¶ In oppositũ tñ ẽ aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ qꝫ i li. 5º c. iprobat aristo. vnã diuisionẽ positã ab antiquis p quam ipi dabãt artẽ de sillis sophisticis. et cõtinet duas partes. i pria itẽdit tres 9clusiões. ¶ Quaꝝ prima ẽ hec. diuisio oronũ i oronẽ disputabilẽ ad nomẽ. et i oronẽ disputabilẽ ad itellectũ nõ ẽ suffici ens. pbatur. 4. rõnibus. pma rõ. eadeʒ oro põt dis putari ad nomeʒ et ad itellectũ. ergo pdicta diuisio ẽ isufficiẽs. añs pʒ. qꝛ disputare ñ ad itellectuʒ siue ad nomen non est aliud qꝫ opponens et rñs vti aliq mltiplici p diuersis significatis ciº. sed disputare ad intellectũ ẽ vti aliquo multiplici in eadeʒ signi ficatione. sed manifestum ẽ qꝫ de aliqua oratione multiplici possunt opponens et rñdens credere ip sam tm̃ vnũ significare. et sic ipi disputabunt ad itel lectum. si vo credant qꝫ plura significet et opponẽs vtatur in vna significatione. rñdens vo i altera. tc disputabunt ad nomẽ. ergo eadẽ oro erit disputa bilis ad nomen et ad intellectum. zª rõ. ois oro est disputabilis ad nomen. et ois oro ẽ disputabilis ad intellectũ. gº diuisio ẽ insufficiens. añs p pria pte pʒ. qꝛ possibile ẽ qꝫ i qlibʒ orone opponẽs et rñdens ferãt suos intellectus ad idem. et sic erit disputatio ad intellectũ. zª ps añtis pʒ. qꝛ ois oro põt disputari nõ ad itellectũ. ergo ad nomen. tʒ oña. quia idem ẽ disputare ad nomẽ et non ad intellectũ. Ad hanc ra tionem respondẽt antiqui qꝫ orones mltiplices sũt disputabiles ad nomen. mltiplices vo ad itellectũ Contra hanc rõnem arguit aristoteles. quia ñ oẽs multiplices sũt disputabiles ad nomen. quod pʒ. ñ eni dr oro disputabilis ad nomen nisi in relatione ad respondentem qui dat alium intellectum qꝫ p tendat opponẽs. sʒ poꝛe ẽ qꝫ rñdens nullũ itellectũ ðderit. ꝙ talis palogismus nõ ẽ disputabilis ad no mẽ. 3ª rõ. oratio multiplex põt disputari ad intelle ctum. et oro non multiplex põt disputari ad nomẽ ergo diuisio est insufficiens. añs pʒ. quia oro multi plex põt distingui et accipi ideterminato sensu. oro vo non multiplex põt a disputantibº accipi vt mlti tiplex. 4ª rõ. illa diuisio se tenet soluʒ ex parte elẽ chi. et non ex parte sillĩ. ergo ẽ isufficiens. tʒ oña du plr. p. qꝛ iconueniẽs est disputare de elẽcho. et non de sillo. cũ elẽchus sit sills. zº qꝛ aliqui sillĩ sophisti ci peccãt ɔ sillm tm̃. vt ɔtingit tacentẽ dicere. aliq ɔ elẽchũ tm̃. vt ois circulus est figura. poema hõe ri est circulus. ergo poema homeri est figura. Aliq vo peccant contra vtrũqꝫ: vt aliquis dat solũ vnũ denarium. et non hʒ vnum solũ denariuʒ. ergo dat qđ nõ habet. ¶ Secũda cõclusio. orones doctria les sũt disputabiles ad nomẽ. cuiº oppositũ dice bãt ãtiq. pbatur sic. qꝛ ista oro ois triangulus habʒ tres ẽ doctrialis. et tñ ẽ disputabilis ad nomẽ: ꝙ tc. mino: pʒ. qꝛ possibile ẽ qꝫ videat opponenti vel rñ denti qꝫ triangulus plura significet. ¶ 3ª cõclusio ꝙ silr datur cõtra ãtiqs ẽ hec. orones mltiplices sũt disputabiles ad intellectũ. pbatur triplr. pmo sic. qꝛ possibile ẽ qꝫ opponens et rñs ignorẽt terminuʒ eẽ multiplicẽ. et tũc accipiẽt eum i eadẽ signe. et sic erit disputatio ad intellectũ. zº sic. qꝛ possibile ẽ qꝫ opponens distinguat multiplicitatem termini et q̃rat veritatem i vtroqꝫ sensu. tũc si respõdẽs 9ce dat vl neget i vtroqꝫ sẽsu maifestũ ẽ qꝫ sit disputº

ad itellectū. ergo nō oēs orōnes multiplices sunt ad nomen disputabiles. Ex quo pz ꝙ nō est ponēdū aliqḋ gen⁹ orōnū ad nomē disputabiliū quin ille possint disputari ad itellectū.

Secundo Sciēdū ē ꝙ in secūda pte huius capituli reprobat aristo. 2am opinionē ātiquorū ponēdo talē ꝯclusionē. Opponēs arguēdo cōtra respōdētē nō tenetur distinguere multiplex. quod est cōtra ātiquos dicētes nullam orationē disputari ad nomē nisi ex vicio opponētis ideo opponēs arguendo ḋbebat prius distinguere multiplex. Cuius oppositum ꝓbat aristote. 4. rōnibus. ṗma est hec. nullus tenetur distiguere qḋ ignorat. sed possibile est ꝙ opponēs ignoret multiplicitatē oratiōis. ergo ñ tenet̄ distiguere. 2a rō. opponēs ñ tenet̄ docere suū rñdētē. sed distiguendo multiplex doceret ip̄z. cū aliqñ tale multiplex ig̊ret. Tertia ratio. i nō multiplicibus pōt fieri disputatio ad nomē. ergo distin⁹ multiplicis nō tollit disputationē ad nomē. añs ꝓbat duob⁹ exēplis. ṗmū est. vt si queratur. vtrū i quaterna⁹ vnitates sint eq̄les binario. vnus pōt rñdere ꝙ nō. quia quattuor sunt vnitates quaternarij. ⁊ due binarij. Alius pōt rñdere ꝙ sic. quia quattuor vnitates sunt duo binarij. 2m exēplum. si queratur. vtrum ꝯ̄riorū sit eadē disciplia. vnus pōt respondere ꝙ sic. itelligendo ḋ cōtrarijs notis. ⁊ alius ꝙ nō. itelligēdo de ꝯ̄rijs ig̊tis. Quarta rō. si opponēs sophista haberet distinguere multiplex sequeret̄ ꝙ disputare sophistice

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa eēt docere. hūc textū icidunt due difficultates ¶ Quarū ṗma est hec. vtrū sit aliqua disputatio ad nomen. Respōdent aliqui per vnā distinctionē ⁊ tria dicta. Distictio ē hec. orationū quedā sūt disputabiles ad nomē. ⁊ sūt ille quibus opponēs ⁊ rñdēs vtūtur ꝓ diuersis. Alie sūt disputabiles ad intellectū ⁊ sūt ille q̄bus opponēs ⁊ respōdens vtunt̄ ꝓ eodē. ṗmū dictū. oēs paralogismi i dictiōe sunt orationes disputabiles ad nomē. sed nulli paralogismi extra dictiōes sūt disputabiles ad nomē. sed ad itellectū. 2m dictū. talis variatio disputationū sumitur ex pte disputātiū. ⁊ nō orationū. 3m dictū: nulli silli doctriales sūt disputabiles ad nomē. hāc oppinionē reprobat ph̄s. vt patuit in ṗmo notabili: ¶ Alia ē oppinio dicētium ꝙ nulla orō est disputabilis ad nomē. imo si eēt aliq̄ orō multiplex tē opponēs i arguendo hēbat distiguere illud multiplex. ⁊ istam oppinionē reprobat aristo. i 2⁹ notabili. ¶ Secūda difficultas. vtꝝ sit aliquo⁹ saluabile diuisionē orōnū i orōnes disputabiles ad nomen vel ad intellectū esse sufficiētem. Rñdetur per duas suppositiones. ⁊ vnum dictum. ¶ Prima suppositio ē. refert dicere aliquā orationem disputari ad nomē ⁊ eā disputabilem ad nomē. q̄ disputari ad nomē se tz ex pte disputantiū. sed disputabilitas se tz ex pte orōnū. ¶ 2a suppō. orō disputabil̄ ad itellectū ē illa q̄ ex se nata est causare vnū intellectū vel vnū sensū. Ex quo sequitur ꝙ nulla orō multiplex est disputabilis ad intellectū. Sed oratio disputabilis ad nomen est que ex se nata ē causare diuersos cōceptus vel diuersos sensus. Ex q̊ sequitur ꝙ nulla oratio non multiplex est disputabilis ad nomē. Dictū est istud. diuisio orōnū in orationes disputabiles ad nomen ⁊ in oratiōes disputabiles ad intellectum est sufficiēs. lz enim eadem oratio sit disputabilis ad nomen ⁊ disputetur ad itellectū. tñ implicat cōtradictionem eādem orationem esse disputabilem ad nomen ⁊ esse disputabilem ad intellectum. Et ad aristo. dicitur ꝙ sue rationes nō cōcludūt nisi ꝙ aliqua oratio que disputatur ad nomē disputatur etiam ad itellectū. qḋ ē cōtra ātiquos dicētes ꝙ orō que disputatur ad nomē nō pōt disputari ad itellectū.

Conclusio Respōsalis. p̄dicta diuisio orationis est sufficiens. vt posset ꝓbari per rationes ante oppositum.

Primo Dubitat̄. quo modo differt disputatio doctrialis a tentatiua. ¶ Pro dubio supponitur ꝙ i li. 6. c. i q̊ ondit aristo. drām inter diuersa gn̄a disputationum sunt due partes. In quarum prima tāgit. 3. cōclusiones. ¶ Prima tāgit drām inter disputationem doctrinalem ⁊ tētatiuam. q̄ ad tētatiuam pertiet distiguere ⁊ iterrogare de v̄itate cuiuslz partis. eo ꝙ sumit experimētū de sciētia respōdentis. hoc autem nō ptinet ad doctrinalē. ¶ Secūda cōlusio. disputatio tentatiua sumit experimētum de sciētia respōdētis. quia considerās de omnibus pōt sumere experimētū de sciētia respōdētis. sed tentatiua est hō. ergo ⁊c. minorē probat aristoteles. quia tētatiua ē quedam dyaletica. sed dyaletica cōsiderat de omnibus. ergo ⁊ tētatiua. ¶ Tertia ꝯ⁹. dyaletica ⁊ sophistica cōueniunt ⁊ drūt. nam cōueniūt i hoc ꝙ vtraq̄ cōsiderat ḋ cōibus. sed drūt q̄ dyaletica ꝯsiderat ḋ oib⁹ ꝑm rem. i. secūdum v̄itatem ⁊ ꝓbabilitatē. sed sophistica cōsiderat de oib⁹ secūdū appentiā. ¶ In secūda pte ꝯpat alios sill̄os adiuicē. ⁊ ꝯtiet quattuor cōclusiōes ¶ Quarum ṗma tangit talem diuisionē sillogismorum. quidam est litigiosus. qui est apparens et non existens. idest peccans i forma. Alius ē

sophisticus sicut sunt sillogismi peccantes i materia qui quamuis cõclusio eorũ sit vera tamẽ sũt sophistici. eo ꝙ lȝ nõ decipiãt nos credẽdo ꝙ ↄclusio falsa sit vera. tamẽ decipiũt nos credẽdo ꝙ cõclusio sit ꝓbata que tñ nõ est ꝓbata. ⁊ de istis cõsiderat dyaletica ⁊ tẽtatiua. ¶ Secũda cõclusio tãgit differẽtiã iter sillogismũ litigiosũ ⁊ falsigraphũ. qꝛ falsigraphus fit ex ꝓpŕis principijs alicuius artis. non autem litigiosus sȝ ex coĩbus. Exemplũ pŕmi. vt rõ ypocratis ꝑ quam voluit ꝓbare quadraturam circuli. Exẽplũ scdi. vt rõ brissonis ꝑ quã etiam voluit ꝓbare quadraturã circuli. ¶ Tertia ↄ° tangit differentiam iter sillm litigiosuȝ ⁊ sophisticum. qꝛ lȝ idem sint sills litigiosus ⁊ sophisticus. hoc est tñ sub alia ⁊ alia ratione. qꝛ sicut homines illi dicuntur litigiosi ⁊ rixe amatores qui contendũt ꝑꝑ solam victoriam. ⁊ illi dicuntur sophistici qui cõtendunt ꝑꝑ gloriaȝ. sic etiã ille sills est litigiosus cuiꝰ finis ẽ apparens victoria. ⁊ ille est sophisticus cuiꝰ finis est apparẽs glia. qꝛ sophistica ẽ apparẽs qdẽ sapientia. nõ auteȝ exñs. ¶ Quarta cõclusio comparat litigiosũ ad falsigraphũ in ordie ad illos in quibus deficiũt. litigiosus eñi deficit a dyaletico. ⁊ sic se habet litigiosus ad dyaleticũ. ita se habet falsigraphus ad demõstratiuuȝ. quia sicut falsigraphꝰ procedit ex principijs demõstratiuis. ita litigiosus procedit ex principijs dyaleticis. Ex hoc infert duas differẽtias iter falsigraphuȝ ⁊ litigiosuȝ. pŕia ẽ hec. quia falsigraphus procedit ex proprijs principijs alicuius disciplie. sȝ litigiosus ꝓcedit ex coibꝰ. secũda differẽtia. sillogismi falsigraphi non pñt applicari ad plures artes cuȝ ꝓcedãt ex ꝓprijs. sed litigiosi qui procedũt ex coibus possũt applicari ad plures artes. Patet duobꝰ exemplis. primũ est de ratione quã faciebat antiphõ ad faciendum quadraturam circuli. supponebat eniȝ ꝙ ↄtinuũ erat ↄpositũ ex pũctis idiuisibilibus. hoc autẽ principium ẽ applicabile ad geometriam. ad naturalem philosophiã. ⁊ ad alias plures artes. 2m exemplum est de ratione zenonis qua probabat ꝙ nõ erat bonũ ambulare post cenam eo ꝙ nihil cõtigit moueri. ⁊ hoc pricipium est applicabile ad mltas artes. Ex quibus ifert aristo. ꝙ non eodem modo se habet falsigraphus ad demonstrationem sicut litigiosus ad dyaleticum. quia falsigraphus est falsigraphus respectu demonstratiui. sed litigiosus nũ est litigiosus respectu dyaletici.

Secundo dubitaꝛ. quot sũt ↄditões dyaletice. Respondet aristo. i hͦ vltio caplo ꝙ sũt qttuor. pŕa est. dyaletica non est alicꝰ generis determinati. quia subm̃ suum est applicabile ad oĩa sub quacunqȝ ratione ↄsiderandi. Secũda. ꝙ nullius cõclusionis est ostẽsiua. qd est itelligẽdum circa materiam specialem. nõ autẽ circa materiã cõmunẽ. Tertia. ꝙ ñ est talis qualis est methaphĩca. qꝛ methaphĩca ẽ cõis eo ꝙ subm̃ suũ est ↄmune secundum predicationem ad subiecta omnium aliarũ sciẽtiaꝝ. sed subiectum dyaletice est ↄmune per applicationeȝ. Quarta ↄditio. dyaletica est iterrogatiua. alie autẽ artes speciales ñ sũt iterrogatiue. qꝛ iterrogatio fit vt respondens eligat partẽ quam vult. sed demonstratie sciẽtie ñ habẽt disputare ad vtranqꝫ partem. ergo ñ habẽt interrogare. Et subdit ꝙ ille quattuor cõditiones conueniunt tentatiue. Et primo probat primam conditioneȝ sibi conuenire duabus rõnibus. Prima est hec: ꝙ multi nescientes artes speciales habẽt tẽtatiuã. gꝰ ⁊c. añs pȝ qꝛ multi ignorãtes artes spãles possũt sumere expim̃tum de ignorãtia rñdẽtis. pñt eñi petere talia ad q̃ rñdẽtes ñ pñt rñdere ⁊ tũc ipi iudicanꝛ ignorãtes. 2a rõ. tẽtatiua vtiꝛ pñcipijs cõibꝰ cuilibȝ applicabilibus. ergo nõ ẽ circa aliquod genꝰ deꝛminatũ. Ex q̃ ifert ari. ꝙ oẽs sciẽtes ⁊ ydiote vtũꝛ dyalectica ⁊ tẽtatiua sed diuersimode. qꝛ ydiote ꝑticipãt iperfecte dyalecticã. sed scientes ꝑticipant eam perfecte. Subdit insup duas dr̃as inꝛ tẽtatiuam ⁊ methaphĩcam. Prima est hec. qꝛ methaphĩca est ars demr̃atiua. ⁊ nõ sumit expim̃tum de ignorantia respõdentis. tẽtatiua ãt nõ est demr̃atiua. ⁊ sumit expim̃tum de ignorãtia rñdentis. 2a dr̃a. sic se habȝ falsigraphꝰ ad litigiosũ ita se habet methaphĩca ad tẽtatiuaȝ. sed silloꝰ falsigraphꝰ nõ est litigiosus. gꝰ methaphĩca nõ ẽ tẽtatiua. Ex quibꝰ infert aristo. ꝙ ad dyaleticã ꝑtiet cõsiderare de sophisticis elenchis. pȝ qꝛ ad dyaleticã ꝑtinet ↄsiderare de oĩbus que sũt ex cõibus. sȝ elẽchi sophistici sũt ex cõibus. ergo ⁊c.

Tertio dubitaꝛ. de v̾itate hꝰ isolubilꝭ plato dicit falsum. casu posito ꝙ plato dicat istam ꝓpõnem. sortes dicit verum. ⁊ sortes dicat illam. plato dicit falsum. ꝓbatur ꝙ sit vera. qꝛ hec ꝓpõ. plato dicit falsum vel est vera vel falsa. si vera habeꝛ intentum. si falsa. ergo sua contradictoria est v̾a. s. ista. plato nõ dicit falsum. sed plato dic sortem dicere verum. ergo nõ est falsum ꝙ sortes dicat verum. ⁊ per ↄ̃ñs verum est sortem dicere veꝝ. sed sortes nullam aliam dicit nisi istam. plato dic falsum. ergo ista est vera. plato dicit falsum. Improbatur sic. quia vel ipsa est vera vel est falsa. si falsa: habetur intentum. si vera. ergo verum est

platonē dicere falsū. sed plato non dicit nisi istam
sortes dicit veruꝫ: ergo falsū est sortē dicere verꝫ
⁊ ꝑ ꝯñs sortes dicit falsuꝫ. ⁊ non dicit nisi istaꝫ. plo
dicit falsū. ergo ista. plato dicit falsū ē falsa. Rñde
tur. q2 p̄dicta ꝓpō ē falsa. q2 significat se eē veram
cū sit ꝓpō affirmatiua. ⁊ significat se eē falsā vt pa
tuit ex iprobatione. ¶ Et ad ꝓbationeꝫ rñr sic de
precedentibus. Uel pōt rñderi sic alias patuit in li.
ꝑyar. vbi dabat̄ ꝯdictoria isti⁹. ego dico falsum. ⁊ si
milr diceretur de ista. hec propositio ē falsa. per ly
hoc determinādo ipammet ꝓpositionē. nam ipa si
gnificat se eē veraꝫ ⁊ se eē falsam. q2 ex significati
one māli significat se eē falsam. ⁊ de significatione
formali significat se eē verā.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad pri
mā ꝯcedit̄ ꝙ aliqñ fiūt dis
putationes ad nomē. ⁊ aliqñ ad itellectū. sꝫ negat̄
ꝙ p̄dicta diuisio sit sufficiēs. eo ꝙ mēbra diuisiōis
nō sūt opposita. ¶ Ad secūdaꝫ patuit quō ifallaci
is i dictione fiunt aliqñ disputatiōes ad nomen ⁊
aliqñ ad intellectum. ¶ Ad tertiaꝫ negatur añs. ⁊
ad probationē dr̄ ꝙ disputabile ad itellectum ⁊ ñ
disputabile ad intellectuꝫ bene opponūtur. tñ dis
putabile ad intellectū ⁊ disputabile nō ad intelle
ctum non opponūtur. etiā possibile esse ⁊ non possi
bile esse opponūtur. sed possibile esse ⁊ possibile ñ
esse nō opponūtur. ¶ Et ad oēs rōnes simul dicit̄
ꝙ si disputabile dicat actū tunc diuisio est insuffi
ciens sicut bene probāt rōnes aristo. sed si disputa
bile sit nomē aptitudinis tūc diuisio est sufficiēs ⁊
iꝰ sēsu intelligebat̄ titulus qōnis. Et hec de qōne.

Ueritur Utrum cautelle ducē
tes ad vltimas quattu
q or metas sint i textu bene assignate. Et
videtur ꝙ non. q2 peccata ⁊ vicia i nul
la scia sunt docēda. sed cautele sūt quedam vitia.
ergo ⁊c. ¶ Secūdo sic. i isto libro ñ ponuntur cau
tele respōdētis. ergo nō debēt poni cautele oppo
nētis. ¶ Tertio sic. i tertia cautela dicit aristo. ꝙ
opponēs debet negare dictū rñdētis. ⁊ tñ postea
dicit ꝙ debet ipm ꝓuocare ad iram: qđ nō pōt fa
cere laudādo. ergo ⁊c. ¶ In oppositū ē aristoteles

Primo Sciēdum est ꝙ tertius tractatus
in quo determinat aristoteles. de
argumētationibus sophisticis iquantū ꝑ eas nitit̄
opponēs ducere suū rñdētem ad aliquaꝫ quattu
or metharuꝫ ꝯtinet tria. c. In p̄mo dat cautelas q
bus opponēs potest ducere respōdētē ad methas
falsi ⁊ iopinabilis ꝯiūctim ⁊ diuisim: ⁊ itendit quat
tuor ꝯclusiones. prima tāgit qnqꝫ cautelas ad du
cendū ad metas falsi ⁊ inopiabilis ꝯiūctim. Quaꝝ
prima ē hec. ꝙ opponēs dꝫ celare ꝓpositū hoc est
ꝯclusionem ad quā nitit̄ ducere suum responden
tem. q2 respondens ñ vidēs falsū i quo oponēs vlt
eū ducere facilius cōcedet propositum. ideo dicit
textus. nam vana dicētes peccāt. magis auteꝫ va
ne dicūt quādo nihil habēt ꝓpositū. ¶ Scđa cau
tela est ꝙ opponēs debet multa iterrogare. q2 dif
ficile est rñdentem ad multa nō cōcedere vnum ex
quo falsū itentū sequatur. ¶ Tertia cautela est
ꝙ opponēs debet laudare respōdentē ⁊ approba
re dicata sua. q2 sic magis allicitur ad ꝯcedendum
dicta opponētis per que finaliter cōcedat falsum
vel iopinabile. ¶ Quarta. si respōdens fuerit be
ne istructus i proposito suo ita ꝙ concedat solum
concedenda ⁊ neget solum neganda. tunc oppo
nēs debꝫ se trāsferre ad aliud ꝓpositū in q̄ sit ma
gis ydone⁹ arguere. ⁊ rñdens min⁹ ydone⁹ rñdere.
hoc tñ faciēdū ē caute ne rñdens dicat opponenti
ꝙ nescit arguere ad ꝓpositum. ¶ Quita cautela
ꝙ opponēs stati ñ debꝫ interrogare. sed dꝫ finge
re se primo velle adiscere a respondēte. q2 tūc rñ
dens facilius audebit ꝯcedere dcā sua. ¶ Scđa
ꝯ°. tāgit vnā cautelā ducētem rñdēteꝫ ad metham
falsi. ⁊ est hec. opponēs dꝫ ducere rñdenteꝫ ad illa
in quib⁹ magis abundat rōnibus ⁊ argumētis. ⁊ ta
lis ductus pōt bene vel male fieri. vt dcm̄ est i tho
picis. ¶ 3ᵃ ꝯ°. tangit quatuor cautelas ducētes ad
metham inoppinabilis. quaꝝ p̄ma est hec. ꝙ oppo
nēs dꝫ videre de qua secta est rñdens. ⁊ postea in
terrogare aliqua q̄ illi de illa secta vidētur ꝯceder̄
ꝯ̄ oppionē multoꝝ. Et subdit aristo. ꝙ facile ē sol
uere illud quod respōdēs dicit. q2 lꝫ ipe ꝯcedat ta
lia que sūt ꝯ̄ oppioneꝫ multoꝝ. hoc tam̄ nō est vi ar
gumētoꝝ opponētis. sed ꝓpa voluntate. Secūda
est. ꝙ opponēs ispiciat ad ꝯ̄rietatē que est in volū
tatibus ⁊ in dictis: nō enim eadē volūt ⁊ dicūt. sed
decoratissimas dicūt orōnes. volunt autem ea q̄
vidētur ꝓdesse. sicut dicūt meli⁹ ē bene mori q̄ꝫ vi
uere voluptuose. ⁊ ꝙ melius ē agere iuste q̄ꝫ diui
tijs praue assuere. volunt auteꝫ ꝯ̄ria. ideo si respō
dens ꝯcedat aliquid s̄m voluntatem. tūc est dedu
cendus ad ꝯ̄rietatem in dictis ⁊ econtra. Tertia ē.
ꝙ opponens debꝫ ꝯsiderare ꝯ̄rietatem que est int̄
legem ⁊ naturam. nā multi oppinati sūt legem et
naturam ꝯ̄ria esse. ⁊ iusticiam s̄m legem esse bonā
s̄m auteꝫ naturā esse nō bonam. ⁊ tunc si respōdēs
dicat aliquid s̄m naturā. tūc ducēdus est ad ꝯ̄rieta
tem que est s̄m legē. ⁊ eꝯ̄. Quarta. opponēs debꝫ
ꝯsiderare ꝯ̄rietatem que est iter sapiētes ⁊ plures

z si respõdẽs ɔcedat aliqd ſm oppionẽ sapiẽtũ. oꝫ ei ɔ̃dicere per dcã pluriũ z eõ. Et hᵒ dat. 3. exᵃ. pᵐ est. vtꝫ sit magis obediẽdũ sapiẽtibᵒ q̃ȝ pentibus. zᵐ exẽplũ. sapiẽtes dicũt q meliᵒ ẽ iniuriã pati q̃ȝ alteri nocere. 3ᵐ exẽplum. sapiẽtes dicũt felicẽ de necessitate esse beatum. oppositũ tamẽ dicũt ples .i. vulgares. qꝛ improbabile est regẽ eẽ ifelicez. Et subdit q ɔ̃rietas que ẽ inter legem z naturã est inẽ plures sapientes. qꝛ lex est oppio pluriũ. sapientes aũt ſm nãz z ſꝫ vitatem dicunt.

Secundo sciendũ est q in ħ z°c° docet aristo. duas cautelas ducentes ad metham nugatõis. ¶ Quaꝝ pma est hec. si opponẽs dicat q nihil differt ponere nomẽ vel oꝛoez aut nomẽ per se sũptũ vel alteri ɔiũctũ facilr ducẽ ad nugatõem. quod declarat tribᵒ exẽplis. Primuꝫ est: si sit idem dicere duplum z dimidij dupluz. tũc cũ dicimus duplũ dimidij duplũ. loco hᵒ nõis duplum licebit ponere hãc oꝛoem dimidij duplum. z sic duplũ erit dimidij dimidij duplum. z sic ibi erit nugatio. Secũdũ exemplũ. si dicaẽ ɔcupiscentia delectatõis. zẽ si loco hᵒ nõis ɔcupiscẽtia põaẽ ħ totũ ɔcupiscẽtia delectatõis: erit nugaᵒ. dicendo. ɔ̃cupiscẽtia delectatõis delectatiõis. Tertiũ exẽplũ. si dicaẽ appetitᵒ delectatõis. tũc si loco hᵒ nois appetitᵒ liceat ponere hãc oꝛoem. appetitᵒ delectationis. erit nugatio. dicendo appetitᵒ delectationis delectatõis. Et subdit q duplum appetitus z ɔcupiscẽtia sũt ad aliquid nõ ſm sua genera sed ſm se ipa. qꝛ duplũ est dimidij duplũ z ɔcupiscentia alicuius ɔcupiscẽtia. z appetitᵒ alicuius appetitus. ¶ Secũda cautela. si in habitibᵒ z passiõibus ɔcedat rñdens. q nõ refert dicere nomẽ vel oꝛoem facilr ducẽ ad nugationem. pꝫ qꝛ talia dãt per se intelligere sua subiecta. eo q subiecta sua includuntur in diffinitionibus eaꝝ. sicut pꝫ duobᵒ exempl. Primũ exẽplũ. si sit idẽ dicere abũdans z nũerus abũdans. cũ abũdãs sit numerus mediũ abũdãs. tũc abũdans erit numerus numerᵒ mediũ abũdãs. Secũdũ exemplũ. si quis dicat ille hꝫ nasum simũ tũc loco simi põt accipi hoc totũ. nasus curuus. et tũc diceẽ q ille hꝫ nasum nasum curuum. Et subdit q aliq̃do opponẽtes videntur ducere ad nugationẽ. sed nõ ducũt. qꝛ nõ est eis priᵒ ɔcessum q nõ differt dicere nomen z oꝛonem.

Tertio sciendũ est q i 3°c° dat aristo. cautelas ducentes ad methã soloecismi. z ɔtinet duas ɔclões. ¶ Prima ẽ hec. soloecismᵒ est viciũ ptinẽs ad sophisticũ. pꝫ qꝛ ɔtigit aliquãdo q opponẽs videaẽ ducere rñdentẽ ad soloecismũ. z tamẽ nõ ducit. aliq̃do videẽ nõ ducere z tñ ducit. ergo dãda est aliqua ars opponenti qua poterit ducere respõdentem ad soloecismũ. añs pꝫ. quia dicẽs ficus maturas ducetur ad soloecismũ ſm cecilianũ. dicentẽ q ficᵒ est masculini gñis secũde declinatõis. sed ſm plures alios nõ duceẽ ad soloecismum. silr qui diceret certam finẽ ducere tur ad soleocismum ſm illos qui dicũt q finis est masculini generis. nõ autem ſm ples alios. ¶ zᵃ ɔ̃ tãgit duas cautelas: prima est hec. maxie possumᵒ ducere ad soloecismũ vtẽdo neutro genere. tũ p̃. qꝛ in neutro genere nõ oẽs casus distinguũẽ ſm diuersas terminatões. eo q neutꝝ genᵒ semp habet tres casus similes. tum z°. qꝛ neutrum genᵒ videẽ significare masculinũ z femineuz. vtsi qraẽ quid est hoc. dicimᵒ q est lapis. vel q ẽ aqua. z tũc sic fit paralogismus ɔ̃ respondentem. qꝛ credit dixisse masculinũ p femineo. vel casũ p casu. ¶ zᵃ cautela. q opponẽs aliq̃do mutat locutiones. vt nominatiuũ in accusatiuum. vel vbuꝫ indicati modi in vbũ infiniti modi. vt ista ppõ. lapis est: oꝫ mutari in istam ppõnez. lapidem esse. Et subdit q paralogismi ɔcludentes soloecismũ ptinẽt ad fallacias figure dictionis.

Conclusio rñsalis. cautele ducẽtes ad q̃tuoꝛ vltimas methas sũt in textu sufficienter assignate. Hec ɔ̃ satis pꝫ ex dictis

Primo dubitaẽ. quot z sũt cautele opponẽtis ɔ̃ respõdentẽ in generali. Pro dubio supponiẽ q arist. in hoc vltimo tractatu dat aliquas cautelas opponẽtium ɔ̃ respondentem. z ɔtinet quatuoꝛ ptes. In pma tangit q̃nq cautelas ɔ̃ respondentes. quarum prima est hec. Opponẽs oꝫ ponere suas premissas sine oꝛdine ne rñdẽs credat q ex eis possit aliqd ɔcludere. ¶ zᵃ. opponẽs oꝫ interrogare multa. qꝛ difficile est simul mlta cõspicere. ¶ 3ᵃ. opponẽs debꝫ festinare suũ rñdẽtẽ. qꝛ tardioꝛes magis prouidentes sũt. ¶ 4ᵃ. q opponẽs oꝫ turbare suũ rñdentẽ z ipm puocare ad irã. nã irati z ɔturbati oẽs minᵒ pñt ɔsiderare dicta sua. puocaẽ aũt rñdens ad irã dicẽdo q nimis pterue respõdet. vel q nihil scit. Et hoc est quod dicit textus. q opponẽs dicat respõdẽti q velit iniuste facere idest pterue z sine rõne respondere. et q velit circa oẽm impudẽtẽ esse. idest inuerecũde z sine pudoꝛe nõ ɔcedenda ɔcedere. ¶ 5ᵃ. q debet occultare ppositum quod faciet iterrogãdo rñdẽtem pmutando ppões diuersorum sillogismorum siue sint ad eandem ɔclusionẽ siue ad oppositas. z huius ratio est. qꝛ occulatio est ca latẽdi. z la

tere est causa falli. ¶ In secūda pte dat aristo. qn
ꝙ cautelas ꝯ respōdētes proteruos. Quarū pma
est hec. si rn̄dens velit habere ꝓpōem affirmatiuaꝫ
tūc opponēs debꝫ interrogare negatiuā. ꝛ semper
dꝫ iterrogare ꝯriū illiꝰ qd̄ respōdēs vult habere.
¶ Secūda. si respondens cōcesserit plures singu
lares alicuius vniuersalis. tunc opponēs nō dꝫ in
terrogare illā vniuersalem. sed debet accipere eā
tanꝙ ꝯcessam q₂ rn̄dens tūc putabit eam ꝯcessisse.
vel saltē audiētibus videbitur ꝙ ꝯcesserit. ¶ 3ᵃ.
si velimus aliquid ꝓbare in illis in quibus vl'e non
significatur vno noīe. vtēdū est silr̄itudine. q₂ plerū
ꝙ silr̄itudo latet. ¶ 4ᵃ. si volumꝰ aliꝗ ꝓpōneꝫ cō/
cedi a respondente. tunc debemus eaꝫ iterrogare
cū sua ꝯria. quia falsitas sue ꝯrie facit ꝓpositioneꝫ
quā volumus habere videri ꝓbabiliorem: vt si vo/
lumus habere istam ꝯcessā. ꝙ in oībus est obedien
dum patri. debemus interrogare sic. vel in oībꝰ est
obediendū patri. aut in nullo. Appositis enim iux
se ꝯrijs ꝛ maiora ꝛ minora videntur ꝛ peiora ꝛ me
liora hoībus. ¶ 5ᵃ. dꝫ accipere tanꝙ bene ꝯclusū
illud qd̄ solū appenter seq̄ ex dictis rn̄dētis. nec
dꝫ interrogare de ꝯn̄a. quia forte respondens ꝯsīd
raret circa eam. et perciperet defectū eius.

Secundo dubitat̄. quot sūt cautele oppo/nētis ꝯ rn̄dentes exercitatos.

¶ Pro solutione supponit̄ ꝙ in tertia parte ponit
aristo. duas cautelas ꝯ rn̄dentes fatuos. ¶ Pria
est. si respōdēs ꝯcesserit aliqd̄ inoppinabile d̄bemꝰ
eum ꝯmēdare ꝛ laudare. vt ꝯfirmetur in suo ꝓpo
sito. ꝛ tūc ꝓponere aliqd̄ ꝓbabile ad qd̄ sequit̄ op
positum ꝯcessi. quod si ꝯcedat redarguetur. ꝛ si ne
get ducetur ad ioppinabile. ¶ Secūda. sicut i re
thoricis ꝯsiderandū est ad diuersitatē ꝛ qualitatē
testium vel dictoꝝ. ita etiā in elēchis ē ꝯsiderādūꝫ
est si ꝯcesserit aliqua sibi ꝯria. aut aliqd̄ quod est ꝯ
oppinionē eoꝝ quos isequitur. ꝛ 3º si dixerit aliqd
quod sit ꝯrium aut oībus aut pluribꝰ. ¶ Cōseq̄nt
in quarta parte ponit qnꝙ cautelas contra respō
dentes exercitatos. Quarum prima est hec. si rn̄
dēs q̄n̄do videtur redargui sit solicitus distingue
re orationem faciendo eā multiplicem. tunc oppo
nens debet instare contra ipsū dicendo ꝙ accipit
eam in illo sensu ꝛ nō in alio. ¶ Secūda. si oppo/
nens videat solutioneꝫ quam daturus est rn̄dēs.
debet eum preuenire dando ipam ꝛ instando con
tra eam. ¶ Tertia. si opponēs nō sit ꝓmptꝰ argu
ere ad ꝓpositum. tunc se debet transferre ad aliud
ꝓpositum. ꝛ illud laudare sic dicendo ꝙ illud pro
positum est melius. sicut licoꝛ. qui extollebat lyrā
super omnia instrumēta quando sibi proponeba
tur ꝙ nihil sciebat nisi in arte cytarizandi. ¶ 4ᵃ.
si respondēs petat ab opponēte qd vult contra ip
sū inferre. tunc nō debet statim illud manifestare. sꝫ
debet dicere ꝙ solum vult contradicere dictis su
is. ꝛ sic celabit propositum suū. ¶ 5ᵃ. ꝙ opponēs
non debet interrogare ꝯclōnem sꝫ premissas. im
mo aliꝗdo nō debet interrogare premissas. sed
debet eis vti tanꝙ concessis. ¶ Consequenter
epilogat dicta in toto isto primo dicens. ex quibꝰ
ergo fiunt interrogationes. ꝛ quo modo iterrogā
dum sit in agonistis exercitationibus dictum est.

Tertio dubitatur de veritate huius propo/sitionis insolubilis. omnis ꝓpositio

est falsa. casu posito ꝙ non sint nisi tres ꝓpōes. q̄ꝝ
due sint. a. ꝛ. b. ꝛ sint false. ꝛ tertia sit illa propositō
omnis propositio est falsa que vocetur. c. ꝓbat̄
sic. q₂ vel ē v̄a vel falsa. si vera. habet̄ propositum.
si fala. ergo nulla est propositō qn ipsa sit falsa. nā
a. ꝛ. b. sunt false per casum. ꝛ silr̄. c. conceditur fal
sa. ergo ita est qualiter. c. significat. ꝛ per conse
quēs. c. est propositio vera. Improbatur sic. quia
est vera vel falsa. si falsa habetur intentū. si v̄a. ar
guitur sic. h̄ ē vera oīs ꝓpō ē falsa. sed ipsamet ē
ꝓpositio. ḡ ipa ē falsa. ꝛ ꝑ ꝯn̄s si ipsa est v̄a: ipa ē
falsa. ¶ Ad dubiū rn̄detur ꝙ ipsa ē falsa. q₂ sigi
ficatiōe māli significat se eē falsā. sꝫ signe formali
significat se esse veram. sed impossibile ē eādē pro
pōeꝫ sit eē verā ꝛ falsā. ergo nō ē ita q̄litcūꝙ ipa si
gnificat. ꝛ ꝑ ꝯn̄s erit falsa. Et ad ꝓbationē ꝯcedit̄
ꝙ nulla ē ꝓpositio qn ipa sit falsa: ꝛ ꝯcedit̄ vlteriꝰ
ꝙ ita est qualiter significat d̄ significatiōe māli. sꝫ
nō ita q̄litcūꝙ sigificat significatōe formali.

Ad rōnes Ante oppositum. ¶ Ad primā dicitur ꝙ vicia sunt docenda n̄

vt fiant. sed vt vitentur. ¶ Ad secūdam negatur
ꝯsequētia. q₂ i isto primo istruit aristo. opponētem
sophistam. ideo solū determiat de cautelis que fa
ciunt ad propositum opponētis. sed in secūdo vbi
docebit solutiones paralogismoꝝ istruet respō
dentem: ꝛ ponet cautelas pertinentes ad respon/
dentem. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ opponēs debet
laudare dictum respōdētis quando cōcessit aliqd
falsum aut impossibile. vt firmius maneat in sua
opinione. sed quādo respōdens pertinaciter respō
det ad ea que proponit opponens: tunc ad pertur
bandum ipsum ꝓuocandus est ad iram. ¶ Et h̄
de primo elenchorum.

Circa Initiū secundi libri elenchoꝝ Aristo. queritur primo. vtrum in hoc libro oporteat determinare de solutione paralogismoꝝ. Et videtur ꝙ nō. q2 in primo libro sūt paralogismi soluti ergo superfluit iste liber. ¶ Secundo sic. in primo libro determinatum est de causis apparentie ⁊ defectus paralogismorū. ḡ sufficienter sunt soluti paralogismi fallaciarum. tȝ ꝯña q2 ostendere defectum est soluere paralogismuȝ ¶ Tertio sic. eadem sūt ṗncipia cōstitutionis ⁊ resolutionis paralogismorum. sed per ṗdicta ī ṗmo libro possumus facilr̄ palogismos ꝯstituere. ergo ⁊ soluere. ¶ Jn oppositū tn̄ ē aristoteles.

Primo Sciendū ē ꝙ ī hoc secūdo libro determinat aristoteles d̄ solutiōe paralogismorum. ⁊ continet q̄ttuor tractatus. Jn ṗmo ponit vtilitatem ⁊ necessitatē huius libri ꝑ tres cōclusiones. ¶ Quaꝝ ṗma ē hec. dicēdū ē de rn̄siōe paralogismoꝝ. ⁊ ad quā vtilitatē valet solutio. ipoꝝ. ¶ zª cōclusio. ista scia ē vtilis ad duo. ṗ est vtil' ad phiaȝ. quod pȝ. ṗmo de fallacijs ī dictione q2 illi qui sciūt distinguere orōnes multiplices meli⁹ sciunt ꝙ in rebus non accidit eodeȝ modo sicut ī orōnibus. ideo tales melius se hn̄t ad phiam. z.º patet idem de fallacijs extra dictioneȝ. q2 ꝑ fallacias extra dictionem decipimur tā ab alio q̄ꝫ a nobisipis. sed per solutionē palogismoꝝ euitamus hꝰ deceptiones. ergo ⁊c. z.º est vtilis ad gloriam respondentis quia solutio palogismoꝝ facit respondētē videri exercitatū circa oīa ⁊ ī nullo iscienc se habere. ⁊ si non sciat soluere paralogismos videtur eē grauis ⁊ confusus propter imperitiam. Et subdit vnū argumentum. q2 ī ṗmo libro sufficienter dictū ē q̄lit' obuiādū ē ad hꝰ orōnes sophisticas. ergo iste liber superfluit. ¶ Ad istud argumētum rn̄det aristoteles ponēdo tertiā cōclusionē q̄ est hec. ī hoc z.º libro necesse est determinare de solutione palogismoꝝ. ꝓbat tribus rationibus. ṗma. non ē ideȝ scire ṗncipia solutionū: ⁊ soluere ī propria forma. neqꝫ etiaȝ est idem scire defectum paralogismoꝝ ⁊ posse prompte obuiare ipis. q2 quod scimus sepe transpositū ignoramus. sed in ṗmo libro dantur principia solutionum. in z.º vero soluuntur in ꝓpa forma. g.º ⁊c. zª ratio. per dicta in ṗmo libro sumus exercitati ī solutionibus palogismoruȝ. ergo nec̄e fuit ī hꝫ secūdo determiare de solutione paralogismoꝝ. tȝ ꝯña quia multotiens decipimur propter defectū exercitij. Tertia ratio. sicut est in figuris mathematicis ita est in orationibus sophisticis. sed in figuris mathematicis contingit aliqn̄ ꝙ eas scimus ꝯstruere sed eas rursū construere nescimus. ergo in elēchis sophisticis accidit ꝙ sciam⁹ ꝯponere palogismos ⁊ tn̄ ipos dissoluere dubitamus

Secundo Sciendū ꝙ in secundo tractatu determiat aristoteles d̄ apparēti solutione palogismoꝝ. ⁊ ꝯtinet tria capitula. Jn quoꝝ ṗ intēdit talē ꝯclusionē. aliqn̄ magis ē eligēdū apparenter soluere q̄ꝫ recte. pȝ duab⁹ rōnibus ·Pma est. q2 quādoqꝫ magis ē eligēdū apparenter arguere q̄ꝫ vere. ergo etiā aliquādo magis est eligēdū apparēter soluere q̄ꝫ vere. zª rō. q2 litigiosi semp arguūt appenter magis q̄ꝫ vere. ergo magis est eligēdū dare eis apparētē solutionē q̄ꝫ verā. añs pȝ. q2 opponēs n̄ facit veꝝ elēchū contra respōdētē. eo ꝙ vel n̄ sillogizat sicut quādo facit equocatiōeȝ vel amphibologiā. vel nō ꝯtradicit. si autē nō sillogizet non bene arguit. ⁊ si nō ꝯtradicat n̄ arguit cōtra rn̄dētem. ¶ Et subdit argumentū. posset enim aliquis dicere ꝙ si opponēs n̄ ve arguat contra rn̄detem: tūc respondens nō tenet' neqꝫ d̄bet soluere rationeȝ opponentis. rn̄det ꝙ lȝ nō arguat cōtra respōdētē: tamē videt' arguere. ⁊ iō si nō solueret videret' redargutus. quod tamē debet cauere respondēs.

Tertio Sciēdū est ꝙ in hoc scd̄o. c. intēdit aristo. talem ꝯclusionem. si respōdēs fuerit iterrogatus ab opponēte de aliqua oratione multiplici. tūc respondēs debet distiguere tale multiplex. ꝓbat. 4. rationibus. ·Prima est. si n̄ distigueret ⁊ postea esset coactus ad distiguēdū videretur audiētibus ꝙ eēt redargutus. ¶ Secunda ratio. quia distiguendo multiplex corrigit viciū opponētis ostēdendo ꝙ ipse male iterrogauit. cum nihil debeat iterrogare nisi illud ad quod seqtur aliquid contra respōdēteȝ. ⁊ per hoc acquiret sibi gloriam. ergo multiplex erat distinguēdū. Et posset aliquis dicere ꝙ equiuocatio nō impedit verum elenchū. ergo multiplex equiuocuȝ nō est distiguēdū. ·Respōdet aristo. ꝙ equiuocatio īpedit verū elēchum. quod patet quia si non. tunc aliquando esset ipossibile respondentem euitare

ƺdictionem. q2 rn̄dens affirmabit illud multiplex i vno significato ꝛ postea erit coact⁹ negare secundum aliud. ergo si equocatio nō ipediat verū elenchū ipe erit vere redargutus vt si sint duo hoīes q̄rū q̄libȝ vocet̄ coruscus ꝛ vnus sit music⁹ ali⁹ vo nō. tūc rn̄dens erit coact⁹ ƺcedere ꝙ coruscus est musicus ꝛ ꝙ coruscus non ē music⁹. ꝛ sic erit duct⁹ ad ƺdictionē. Ad hoc rn̄debāt āntiqui ꝙ iste due sūt sil' vere coruscus est music⁹ ꝛ coruscus nō est musicus nec ƺdicūt. sȝ iste ƺdicūt h̄ coruscus ē music⁹ ꝛ hic coruscus nō ē music⁹ q2 dicebāt ꝙ nūq̄ fiebat ƺdictio in terminis singularibus nisi p additionē pnois demōstratiui. sed h̄ iprobat aristo. q2 iste due orōnes coruscus est musicus ꝛ hic coruscus est musicus sūt oio eedem eo ꝙ coruscus est terminus singularis. iō nō refert dicere coruscū simpliciter ꝛ hūc coruscū. 3ª rō. ad iterrogationē plures nō ē danda vna rn̄sio. ergo nec ad iterrogationē multiplicē. tȝ ƺn̄a. q2 oē m'tiplex facit iterrogationē plres. qd̄ pȝ q2 si eēt vnū nomē equiuoce significans calliam ꝛ themistodē. tūc esset idē querere vtrum h̄ sit musicū ꝛ vtꝝ callias ꝛ temistodes sint musici. 4ª rō. ppō multiplex lȝ sit vera i vtroq̄ sensu tn̄ est distinguenda. ergo oē multiplex ē distinguēdū. an̄s pȝ q2 sicut ad iterrogationē plures nō ē dāda vna rn̄sio dato etiā ꝙ oia iterrogata sint vera. ita etiā ad m'tiplex n̄ rn̄dēdū ē affirmatie vl' negatie sed per distinctionē. an̄s pȝ q2 si ad interrogationē plures detur vna rn̄sio tunc lȝ secundū veritatē nihil accidat icōueniēs. tn̄ appēter videbit̄ rdargut⁹

Conclusio Rn̄salis ad hunc 2ᵐ librum spectat ƺtermiare de solutiōe paralogismorum. ƺclusio satis pȝ ex dictis.

Primo Dubitatur quot sunt cautele ad soluenduȝ apparenter. ¶ Pro dubio supponitur ꝙ in tertio capitulo dat̄ aristoteles nouem cautelas ad apparenter soluendum paralogismos. ¶ Prima est hec. qn̄ pponitur aliq̄ ppō dubia rn̄denti vel apparenter dubia non debet eam simpliciter ƺcedere vel negare. sed debet dicere ponatur ꝙ ita sit vel transeat. ꝛ rn̄dēdo sic minime fiet ƺ se elēchus. 2ª. si rn̄denti pponat̄ aliqd̄ iopiabile ad qd̄ cogatur rn̄dere. non debet ipm simpliciter ƺcedere. sed dȝ dicere ꝙ illud videtur multis pbabile. 3ª est. si an̄s opponētis sit multuȝ ppiquū ƺclusioni rn̄dentis. rn̄s dȝ sibi dicere ꝙ petit p̄ncipiū. 4ª. si rn̄s ƺcesserit opponēti aliquā propositionem vniuersalem nō i ppria forma. sed i parabola. i. in silitudine. rn̄s debet sibi dicere ꝙ nō accipit eā in sensu i quo ƺcessit. sed dȝ repire silitudinem. 5ª. si orōnes accipiant̄ i significatiōe ppa tūc neccē ē rn̄dē affirmatie aut negatie aut p distictōēȝ: sȝ si fuerit oratio trūcata seu iperfecta rn̄dens nō debet eam cōcedere donec fuerit pfecta. qd̄ pȝ duobus exemplis. Primū ē. qcqd est danaum illud ē possessio danaū. sȝ alexāder ē danaū. ergo ē possessio danaū. 2ᵐ exēplū. qcqd est aialium illd' ē possessio aialiū. sed hō ē aialiū. ergo ē possessio aialiū. maior cuiusl3 illoꝝ silloꝝ est trūcata ꝛ pōt vno modo sic perfici. qcqd est danaum. idest de gente danauȝ illud est possessio danaum. ꝛ sic ē falsa. Alio modo pōt sic perfici. qcqd est danaum. i. possessum a danais illud est possessio danauȝ ꝛ sic est vera. Et silmilr' diceretur de ista ppositione. alexāder ē lacedemoniorum. 6ª. si rn̄denti pponatur duo q̄ꝝ vnū est an̄s ꝛ alteꝝ ƺn̄s tūc rn̄dēs debet ƺcedere ƺn̄s ꝛ nō an̄s q2 ƺcesso an̄te ƺceditur ƺn̄s. sed nō eƺ. 7ª. si rn̄dens dixerit aliqd cē gen⁹ ad aliq̄ duo ꝛ ƺ ipȝ sic arguat opponēs. vnū eorū hȝ ƺriū ꝛ alteꝝ n̄. g̃ nō ƺtinet̄ sub eodē gn̄e. ad h̄ dȝ respōdere ꝙ alteꝝ hȝ ƺriū sed ei nō ē nomē ipositū. 8ª. si rn̄denti pponat̄ aliqd̄ pbleuma ƺ quo sint ƺrie oppiniōēs tc̄ debȝ dicere ꝙ qdā dicūt sic alij vo al'r. ꝛ h̄ mō euitabit redargutionē. Exēplū est ƺ isto pbleūate vtꝝ ois aia sit mortalis vl' imortalis. 9ª. si rn̄dens preuiderit aliqd̄ icōueniēs seq ad suā pōnem debet illud declarare ne opponēs illud sibi pponat.

Secundo Dubitatur vtꝝ solutiones palogismoꝝ sint ad sciam vtiles. rn̄r p talē distictionē. aliqd valere ad sciam pōt tripl'r itelligi. vno° p se ꝛ p̄ncipl'r tāq̄ cāns sciam in nobis ꝛ h̄ mō solōnes palogismoꝝ nō valēt ad sciaȝ. alio° pōt aliqd valere ad sciam dispositiue tanq̄ disponens intellectū ad acqsitioneȝ scie ꝛ sic sill's dyalectic⁹ vȝ ad sciam. q2 generat in nobis oppinionē q̄ disponit ad sciam. 3° dicitur aliquid valere ad sciaȝ idirecte tāq̄ remouēs pbibēs ꝛ hoc mō solōes palogismoꝝ valēt ad sciam q̄ remouēt errorē q̄ multū ipedit sciam. dr vltra ꝙ lȝ i p° libro mōstrauerit ari. sua exēpla cē ad propositū ex q̄ pn̄t aliq̄l'r trahi solōes palogismoꝝ tn̄ in eodē nō soluit adeq̄te palogismos. sȝ i 2° hui⁹ ponūt̄ solōnes tam apparētes q̄ recte. Ex q̄ pȝ ꝙ hn̄s notitiaȝ eoꝝ q̄ in hoc libro tradūtur pōt facil'r oēs palogismos soluere.

Tertio Dubitat̄ ƺ vitate illi⁹ propōnis tot sc̄ dcā vera qt falsa casu posito ꝙ sint tn̄ .4. propōnes. s. a. b. c. d. Quaꝝ due pme sint vere et 3ª. s. c. sit falsa. 4ª vo sit ipamet ppō. pbat̄ sic. quia vl' ipa ē vera vl' falsa. si vera. hētur itēꝝ. si falsa. tc̄ arguit sic. tn̄ sūt due vere ꝛ due false. g̃ tot erūt vere q̄t fal-

se. Et ultra tot sunt vere quot sūt false. ergo ista propositio tot sunt vera dicta quot sunt falsa erit vera. tꝫ ꝯña. quia ita est q̄lr ipa significat. Jmprobatur sic: quia vel dicta ꝑpositio est vera vł falsa: si falsa. habeť ꝑpositū. si ꝟa. tūc arguit sic. tres sunt vere ꝛ est vna sola falsa. ergo nō sunt tot ꝑpositiones vere quot sūt false. ꝛ p ꝯñs p̄dicta ꝑpō significās eē tot ꝟas quot sūt false erit falsa. Ad dubiū rñdetur ꝙ p̄dicta propō ē falsa. qꝛ d̄ significatiōe formali significat se eē verā. sed de significatōe materiali significat se eē falsā. significat .n. duas ꝑpōes eē falsas ꝛ duas ꝟas. ꝛ cuꝫ p casū due sint ꝟe seqꝰ ꝙ ipa ñ pōt eē ꝟa. ꝛ sic ipa erit falsa. Ad ꝓbationē dr̄ ꝙ lꝫ sit ita sic ipa significat d̄ significatione mālī ē tñ ita sic significat d̄ significatiōe formali.

Ad rationes Ante oppoᵐ. ❡ Ad p̄mā dr̄ ꝙ lꝫ p ea q̄ dicta sūt in p̄mo libro possint trahi solutiones palogismorꝫ. nō tñ ibidē docet resolutionē earū nec p ea possumus eē ꝓ̄pti ꝛ exercitati ad dissoluēduꝫ palogismos. Et silr̄ dr̄ ad zᵐ. ❡ Ad tertiā dr̄ ꝙ cōstitutō plogismorū icipit a p̄ncipijs ꝛ resolutio termiatur ad ipa. iō lꝫ p artē cōponēdi palogismos possumꝰ aliq̄n dissoluere palogismos. nō tñ sumus ꝓmpti ꝛ exercitati. iō pp̄ nostrum exercitium preter artē cōponēdi paralogismos necesse fuit dare artem dissoluendi eosdē. Et hec de questione.

Queritur Utrum oīs solutio recta fiat per iteremptionēꝫ aut per distinctionem. Et videtur ꝙ non quia nulla est solutio recta. ergo non omnis solutio recta fit per interemptioneꝫ vł per distinctionem. añs pꝫ. quia vel solutio recta esset argumenti veri vel apparentis. Non primum. quia ex quo tale argumentum est verum nō videtur indigere solutione. Nō etiā ē argumenti apparentis. quia tali debet dari solutio apparēs. ❡ zº sic. si diuisio eēt sufficiens sequeretur ꝙ sillogismi peccantes in forma essent soluendi per distictionē ꝛ peccātes in mā per interemptioneꝫ. sed hoc ē falsum sicut pꝫ de multis fallacijs extra dictionem q̄ peccant in forma ꝛ tñ non soluūtur per distinctionem. sed soluꝫ equiuocatio ꝛ āphibologia soluunť p distictionē. ḡ ꝛc. ❡ 3º sic. nulla ꝑpō ē distiguēda. ergo nō oīs solutio recta ꝑ distinctionē. añs pꝫ qꝛ oīs ꝑpō vł est ꝟa simplr̄ ꝛ sic ē cōcedēda. vel ē falsa simplr̄. ꝛ sic ē negāda. ❡ Jn oppositū ē ari.

Primo Sciendū est ꝙ in hoc tractatu determinat aristoteles de solutione recta paralogismoꝝ. Et cōtiet quattuoꝛ capitula. Jn p̄ d̄termiat d̄ solutiōe recta i gn̄ali. Et ꝯtiet sex ꝯclusiōes. Quaꝝ p̄ma ē hec. Solō recta ē manifestatio silli ꝑꝫ quācūqꝫ iterrogationē accidat falsuꝫ ❡ zᵃ ꝯº tāgit vnā diuisionē silli falsi. ꝛ ē hec. sill's falsus ē duplex. qdā ē sillogizatꝰ ex falsis q vocat̄ peccās i mā. aliꝰ appet eē sill's ꝛ ñ ē. q vocat̄ sillogismꝰ peccans in forma. ❡ 3ᵃ ꝯº tāgit solutionē gn̄alē sillogismoꝝ ꝛ ē hec. orones sillogistice. i. silli peccantes i mā debēt solui p intereꝑptionē. sed apparētes silli. i. peccantes i forma debēt solui p distictionem ❡ 4ᵃ ꝯº tāgit vnā aliā diuisionē silloꝝ peccantium i mā. qꝛ quidā hn̄t ꝯclusionē verā ꝛ aliquā p̄missaꝫ falsā. Alij ꝟo hn̄t ꝯclusionē. ꝛ etiā aliquā premissaꝫ falsam. ❡ Quinta ꝯº tāgit solutionē illoꝝ palogismoꝝ. Nā silli hn̄tes solum p̄missaꝫ falsā debēt solui p intereꝑptionē illiꝰ premisse false. silli ꝟo hn̄tes p̄missam ꝛ conclusionē falsā debēt solui p itereꝑptionē p̄misse ꝯclōnis false ❡ 6ᵃ ꝯº tāgit vnū documētū. volentes soluere aliquem sillm p̄mo oꝫ aspicere si ꝯña valeat vel non. ꝛ deinde vtꝝ ꝯº sit ꝟa vel falsa. quo viso debet palogismus solui p distinctionē vel intereꝑptionem ꝑm modum superius dictuꝫ

Secundo Sciendum est ꝙ in hoc zº capitulo docet aristote. soluere specialr̄ palogismos peccātes in forma. ꝛ p̄mo de fallacijs in dictione: ꝛ ꝯtinet tres partes. Jn p̄ma itendit tres ꝯclusiones. qrū p̄ma tāgit vnā diuisionem ꝛ est hec. palogismoꝝ equiuocatiōis ꝛ āphibologie qdā hn̄t p̄missas multiplices ꝛ non cōclusionē. alij hn̄t cōclusionē multiplicē cū aliqua premissarum ❡ zᵃ ꝯº tangit vnā aliā diuisionē. ꝑpō multiplex aliq̄n est ꝟa ꝑm vtrūqꝫ sensum ꝛ aliq̄n falsa in vtroqꝫ sensu. aliquādo vera in vno sensu. ꝛ falsa in alio ❡ 3ᵃ ꝯº tangit solutionē palogismoꝝ equiuocationis ꝛ āphibologie ꝛ ħ solutiōe gn̄ali. Oīs orō mltiplex posita i sill'o distinguēda ē ꝛ ꝯcedēda i sensu ꝟo ꝛ neganda in sensu falso sicut iste tacētē ꝯtigit log que expediūt bona sūt. ❡ 4ᵃ ꝯº tāgit vnuꝫ documētū. si mltiplex latuerit rñdētē ꝛ ꝯcesserit ꝑpōnem multiplicē sine distictiōe tūc si opponēs fortiť insiter sic ꝙ rñdens possit ꝑcipe multiplicitateꝫ oꝫ stati corrigere suā solutionē dicēdo ꝙ ꝑpō p̄cōcessa erat multiplex. iō solū cōcessit eam i sensu vero ❡ 5ᵃ ꝯº docet soluere palogismos ꝯpōnis. ꝛ diuisionis ꝛ est hec. palogismi ꝯpōnis ꝛ diuisiōis soluūť oñdēdo ꝙ nō est eadē orō ꝯposita ꝛ diuisa.

Tertio Sciendū est ꝙ i zᵃ pte p̄dcās solutiones applicat ad sex paralogismos q̄ꝝ p̄mꝰ est. q̄ vidisti hūc ꝑcussū ħ ꝑcussus est. ſꝫ vidisti oculo ꝑcussum. ergo hic percussus est oculo.

2°. quo percussus ẽ b: hoc tu vidisti. ſ3 baculo percussus est hic. g° baculo tu vidisti. Et subiūgit ꝙ tales ñ peccant ſm amphibologiam. ſ3 penes ɔpõe3 ⁊ diuisionẽ: q2 nõ est idem videre oculis illū q percussus ẽ ⁊ videre illū q ꝑcussus est oculo. 3° paralogismus. tu vidisti nūc exn̄tes i piray. naues in sicilia. Est. n. piray portus multū distans a sicilia. 4° ꝑalogism°. qdqd est malorū illud est malū: ſ3 disciplina bona est maloꝝ. g° disciplia bona ẽ mala. 5°. quēcꝫ vere dico nūc ſcm̄ eē. nunc factus est. sed te vere dico nunc factum esse. ergo tu nūc factus es. Soluit ꝙ nūc ẽ veꝝ dicere ꝙ tu es ſcūs: ſ3 ñ ẽ verū dicere ꝙ tu es nūc ſcūs. 6° ꝑalogism°. quicūcꝫ potest citharizare citharizabit. ſ3 ñ citharizās põt citharizare. g° ñ citharizās citharizabit. Soluit ꝙ hec ñ ẽ possibil. ñ citharizās citharizabit. ſ3 ille qui ẽ nūc ñ citharizans postea põt citharizare. Et subdit ꝙ pauce sūt deceptiões per fallaciā accētus ⁊ ponit vnū exēplū. bonū est viros iustos pendere ⁊ bonū ẽ viros iustos nõ pēdere. ergo est idē pēdere ⁊ nõ pēdere. Soluit ꝙ pēdere nõ significat idem qñ ꝓferr accētu graui. ⁊ qñ ꝓferr accētu acuto.

Conclusio respõsalis. oīs solutio recta fit ꝑ iteremptiōem aut per distinctionem. p3. q2 oīs ꝓpõ aut ẽ distiguenda aut cõcedēda. ⁊ sic non soluitur eo ꝙ nihil facit ɔtra rñdentem aut ẽ neganda. ⁊ sic iterimitur. aut est multiplex. ⁊ sic est distinguenda.

Primo dubitar. Utrū ex mutatōe substātie i accn̄s ɔmittar falla figure dictōis. Pro solone suppōi ꝙ i tertia ꝑte docet ari. soluere paralogismos figure dictōis. ⁊ ɔtinet tres particulas. Quarum prima intendit duas conclusiones. ¶ Prima ɔclusio tangit solutionẽ generalem paralogismorum fallacie figure dictionis ⁊ ẽ hec. paralogismi fallacie figure dictionis soluunr negando ɔsequentiam q2 propter conuenientiam aliquorum i voce non seqtur ɔueniētia eoꝝ in mõ significādi aut i significato nec econtra. ¶ 2ª ɔclusio docet soluere paralogismos i speciali ⁊ primo quando mutatur vnum predicatum accidentis in aliud vt arguendo sic. idem simul potest videre ⁊ videri. ergo ide3 simul põt facere ⁊ fieri. 2ᵐ exēplu3. operari est facere. oꝑari ẽ pati. ergo facere ẽ pati. Prima pars añtis p3 q2 vrere ẽ facere ⁊ vrere est operari. g° oꝑari est facere. 2ª ꝑs añtis p3. s. ꝙ operari sit pati. q2 vri ⁊ operari silr terminātur. ſ3 vri ⁊ secari sunt pati. g° oꝑari est pati. ¶ Rñdet negando ɔsequētiam. q2 propter silitudinem in voce ñ sequitur similitudo i significatione. 2° ponit vnum exᵐ quando suba mutar i accidens. s. in q̄titatem vt quidqd heri habuisti ⁊ ñ hēs amisisti. ſ3 dece3 digitos heri habuisti ⁊ nõ habes. supposito ꝙ vnum amiseris. ergo decem digitos amisisti. Soluit negando ɔña3. q2 i maiore accipir quid ⁊ i minore accipitur q̄tu3. ¶ In scda ꝑticla ostēdit quomodo propter mutationem sube in ad aliquid causatur fallacia figure dictionis. Et itēdit sex cõclusiones. ¶ Prima tangit tres sillogismos in quibus mutatur substantia in ad aliquid. Primus est. tu das solum denariū. sed vnum solū denariū non habes. ergo tu das qõ ñ habes. 2° ẽ. tu das cito ⁊ ñ habuisti illud cito. ergo tu das qõ non hūisti. 3° est. tu percussisti illum sola manu ſ3 sola3 manū nõ habes. ergo tu percussisti illum manu quam tu non habes. Et silr est de isto paralogismo tu vidisti solo oculo: sed solu3 oculum non habes. ergo vidisti oculo quē non habes. Oēs istos paralogismos soluit negando ɔsequētiam: q2 hec dictio solum non significat qd sed ad aliquid. Silr hec dictio cito ñ significat qd sed aliq̄liter. iõ dare solū denariū non est ꝓprie aliquid dare. sed est aliq̄lr dare. iõ ex illis paralogismis nihil sequitur nisi ꝙ tu vidisti aliquid qualiter nõ hūisti. ¶ 2ª ɔclusio tāgit tres solutōes antiquoꝝ qb° antiqui nitebantur soluere predictos paralogismos. Prima est. que concedit ꝙ tu habes vnum solum oculū: q2 qui h3 plures habet vnum solum. 2ª concedit ꝙ tu habes vnum solum oculū quo vidisti. sed negat te hr̄e vnū solū oculum. 3ª cõcedit ꝙ aliquis dat quod nõ hab3 vt si aliquis det vinum alicui quod postea fiat acetosum tunc ille dedit qõ nõ habuit. ¶ Tertia cõclusio tangit isufficientiam illarū solutionū: q2 nõ recte soluunt. ſ3 tantū soluunt ad hoiem. ergo nõ sūt bone. añs p3. q2 ɔcedēdo oppositū taliū solutionum adhuc ꝑdicti paralogismi possūt solui per distictionē que ẽ iter predicamenta. ¶ 4ª ɔclusio tangit solutione3 duorū paralogismorū. Prim° ẽ. hec orõ tu sedes est falsa sed sortes scripsit illam orõnem. ergo sortes scripsit falsum posito ꝙ dū sederes sortes scripsisset illā ⁊ ꝙ tu ñ amplius sedeas. soluit ꝙ orõnē eē vera3 vel falsa3 nõ ẽ aliud q̄ ipa3 eē talē vel talē. iõ mutar qd i q̄le quid. 2° paralogism°. iste homo didicit tarde ⁊ hoc cito discit. ergo non discit quod didicit. Soluit ꝙ ibi mutatur quid in quale. ¶ 5ª ɔclusio soluit vnū paralogismu3 mutando qd i qñ vt qdqd ambulas calcas. tota3 diē ambulas. g° totā die3 calcas. Soluit negādo ɔñam. q2 totā diem ambulare non est aliqd ambulare. sed ẽ aliqñ ambulare. iõ mutar qd in qñ. ¶ 6ª ɔ° soluit vnum pa

ralogismū in quo mutaŕ qd in vbi: vt qequid bibisti ē in corpe tuo. sed ciphū bibisti. ergo ciph⁹ ē in corpore tuo. Negat ɔñam: quia ciphū bibere nō ē aliquid bibere sed est in aliquo bibere.

Secundo dubitatur. vtrum ꝑpter mutationē singularis in pluralē ɔmittatur fallacia figure dictionis. ¶ Pro solōne supponitur ꝙ aristo. in tertia particula tāgit duas ɔclusiones. Quarum pma tangit solōnē vnius paralogismi in quo mutatur singulare in plurale. vt quid sciuisti per inuentionem vel doctrinam sciuisti illud. sed istas conclusiones sciuisti demōstrando duas conclusiones. quarum vnam sciuisti per inuentionem. ⁊ aliam per doctrinaꝫ. ergo illas cōclusiones sciuisti per inuētōem vel per doctrinaꝫ. Soluit negādo ɔñam quia mutatur singularis numerus in pluralē. ¶ Secūda ɔ. soluit duos palogismos in qb⁹ mutaŕ hoc aliquid in quale qd. pm⁹ ē. corusc⁹ est alter ab hoīe. sed ipe est homo. g. ipe ē alius a seipso. Soluit negando ɔñam. qꝛ mutaŕ hoc aliquid in quale quid. nā omne cōe quale quid significat. singulare ꝟo hoc aliquid. z⁹ palogism⁹. si queraŕ. vtꝝ coruscus music⁹ sit alter a corusco ⁊ dicaŕ ꝙ nō. tūc sic palogizaŕ. ille quem vidisti est alius ab illo quem nūꝗ̄ vidisti: sed aliꝗ̄do vidisti coruscū ⁊ nūꝗ̄ vidisti coruscū musicū. ergo coruscus musicus est alter a corusco. Soluit negando ɔñam qꝛ mutaŕ quale quid i hoc aliquid. coruscus eni hoc aliquid significat. sed corusc⁹ music⁹ significat qꝛale quid. Ex predictis infert vnam solutionē generalem ad oēs palogismos in dictōe ⁊ est hec. semp respōdēs debet dicere ꝙ accipit ꝓpōem in sensu opposito sēsui in quo accipit opponēs vt si opponēs ꝓbet aliquam ꝓpōem in sensu cōposito dꝫ dicere rñs ꝙ eā ɔcessit in sēsu diuiso. ⁊ si ꝓbet eam ꝭm accentū grauem rñdens dꝫ dicere ꝙ eam concessit ꝭm accentum acutum.

Tertio dubitaŕ de ꝟitate h⁹ ꝓpōis insolubilis. homo ē animal. ⁊ aliqua copulatiua est falsa. casu posito ꝙ nulla sit ꝓpō alia ab ista copulatiua nūc dicta. Probatur sic. quia vel ipsa est ꝟa vel falsa. si sit vera. habetur propositum. si sit falsa. tunc arguitur sic. quia ipa significat ꝙ hō est animal. ⁊ ꝙ aliqua copulatiua est falsa ⁊ ita ē a pte rei: ergo ita est qualiter significat. ⁊ per ɔñs ē vera. Improbatur sic. quia ipa est vera vel falsa. si sit falsa habeŕ intētum. si sit vera ergo vtraqꝫ pars ei⁹ est ꝟa. ⁊ per ɔsequēs ista ꝓpō. aliqua copulatiua ē falsa est vera: sed nulla est copulatia nisi ista. ergo ipsa est falsa. Et per ɔñs si ipsa est vera ipsa est falsa. ¶ Ad dubium rñdetur ꝙ predicta copulatiua est falsa quia ad ipsam eē veram sequitur ipsā esse falsam. Et ad ꝓbationē dŕ ꝙ lꝫ ita sit qualŕ significat nō tamē qualŕcumqꝫ significat ita est.

Ad rationes ante oppositum. Ad pmaꝫ dŕ ꝙ argumentum appēdit duo ɔprehēdit. s. causam apparentie: ⁊ rōe h⁹ sibi debet dari solutio apparens. aliud est cā defect⁹. rōe c⁹ sibi debet dari solutio recta. ¶ Ad secūdaꝫ dŕ ꝙ lꝫ solum in equiuocatione ⁊ āphibologia sit multiplicitas actualis tamen in alijs est multiplicitas potentialis ⁊ fantastica. ¶ Ad tertiam dŕ ꝙ lꝫ ꝓpositio simpliciter vna semper sit simpliciter vera vel falsa. tamen propositio multiplex in vno sensu pot st esse vera ⁊ in alio falsa.

Q Ueritur Utrū oēs palogismi fallaciarum extra dictionem sint soluendi per interemptionem ɔñe. Et videŕ ꝙ nō qꝛ i fallacia petitiōis pncipij est bona ɔña ergo paralogismi ei⁹ nō sūt soluendi per interemptionem ɔñe. ¶ z. sic dictum est in capitulo precedenti ꝙ omnes paralogismi peccātes in forma sunt soluendi per distinctionem. sed omnes paralogismi fallaciarum extra dictionem exceptis saltēꝫ paralogismis petitiōis principij sunt peccantes in forma. ergo sūt soluendi per distinctionem. ¶ Tertio sic. In aliqbus paralogismis fallacie accidentis ē bona consequentia. igitur tales non sūt soluendi per interēptionem ɔsequētie. Antecedēs pꝫ de illo sillogismo expositorio. sortes est indiuiduum. sortes ē homo. ergo homo est indiuiduum. ¶ In oppositūꝫ est aristoteles.

Primo sciendū ē ꝙ i hoc z. capitulo docet aristoteles soluere paralogismos extra dictionem. ⁊ ɔtinet qnqꝫ partes. In prima tāgit tres cōclusiōes. ¶ Quarum prima est hec. in quibusdam nō est necesse ꝙ attributum ɔueniēs accidenti attribuaŕ rei subiecte. ⁊ quia hoc ē ꝗ̄doqꝫ idetermiatum. s. ꝓp hoc ꝙ nō ɔtigit ɔclusionem sequi. ideo i talib⁹ paralogismis dꝫ semper dicere causā ꝓpter quā attributū iest accñti ⁊ nō rei subiecte. ¶ z⁹ ɔ. tāgit quiqꝫ paralogismos peccātes p fallaciā accidētis. Prim⁹ ē. nosti qđ debeo te inŕrogare. ⁊ sic formaŕ. tu cognoscis bonū ⁊ bonū est quod volo iterrogare. g. cognoscis qđ volo te inŕrogare. z⁹ ē. cognoscis veniētē vel cooptū. qui pōt sic formari: tu cognoscis sortē. sortes ē veniēs. ergo tu cognoscis veniētē. z⁹ ē. statua ē tuum opus ⁊ sic formatur. hec statua est tua. hec statua ē opus

ergo hec statua est tuū op⁹.4⁹.canis ē pater tuus qui sic formaт̄. Iste canis est pr̄.τ iste canis ē tuus. g⁹iste canis ē pr̄ tu⁹.5⁹ ē.raro pauca sūt pauca.g sic pōt formari.quecūq3 raro ɔtingūt sūt pauca:τ q̄cūq3 sūt pauca sūt pauca.ergo raro pauca sūt pauca. ¶ Tertia ɔ⁹.tangit solōnē p̄dictoꝝ palogismorū negādo ɔn̄am q2 nō est idē totalr̄ res.substātia.τ accidens.vt nō ē totalr̄ idē bonū esse τ bonū esse futurum interrogatū.nec est idē corruscum esse τ corruscum esse venientem.

Secundo sciendū est ꝙ i secūda pte reprobat aristo.tres solutiones antiq̄rū quas dabāt ad p̄dictos palogismos.Et ɔt3 quatuor ɔclōes.Quaꝝ p̄ᵃ tāgit p̄mā solōe3 q̄ dicebāt ꝙ nō est incōueniēs idē sciri τ ignorari s3 diuersa iō sortes p̄t cognosci vt sortes τ ignorari vt veniēs Hāc solutionē reprobat aristoteles trib⁹rōnibus. Prima ē hec.q2 oīu3 paralogismorum eiusdē fallacie debet eē eadē solutio.sed per istā solutione3 nō potest solui terti⁹paralogismus.Secūda rō.nihil p̄hibet eādē orōnē habere plures occasiōes fallēdi.sed illa solutio nō explicat illas.ergo τc̄.3ᵃ rō. idē sill's nō p̄bat idē cognosci τ ignorari ꝑm diuersa.sed p̄bat sorte3 cognosci vt ē veniēs.ergo solo ē mala. ¶ 2ᵃ ɔ⁹.tāgit secūdā solōnē āti quoꝝ rn̄dētium ad 5ᵐ palogismū.ɔcedūt n.ꝙ multa sūt pauca.sed multa raro sūt pauca.ergo raro pauca sūt pauca.Oraūtē multa sūt pauca p̄bāt.q2 oīs nūer⁹ ē pauc⁹. Hāc solutionē iprobat aristo.q2 dict⁹palogismus peccat in illatione.τ hoc nō dicit solo.g̃ τc̄. ¶ Tertia ɔ⁹.tangit tertiā solutionē quorūdā dicētiū ꝙ ista p̄pō.canis est tu⁹.est distinguēda.vnus sensus est.ꝙ canis possidet̄ a te. Ali⁹.ꝙ genuit te. Hanc solutionē improbat aristo.quia nihil soluit̄ per distinctionē nisi oratio vel nomē p̄p̄e dicatur multiplr̄.sed ibi neq3 nomē neq3 orō dr̄ multiplr̄. ergo τc̄. ¶ 4ᵃ ɔ⁹.tangit vnū argumētū qd̄ fac ari sto.ɔ̄ antiquos ɔfirmātes solōnē per solōnē cuiusdam palogismi.s.h⁹. prudētia est disciplina malorū:sed prudētia est bonū.ergo bonū est malorū3. dicebāt eni ꝙ ista est distinguenda.bonū ē maloꝝ eo ꝙ potest esse possessio maloꝝ vel aliquid aliud. Contra hoc arguit aristo.q2 nulla orō trūcata ē distiguenda.vt illa nō est distiguēda.homo ē aīaliū. sed predicta propositio ē trūcata.ergo nō ē distinguēda.Uocat̄ aūt orō truncata illa cui deficit aliquid quod ē de intellectu eius.maiorem p̄bat aristo.q2 ista orō.da mihi irā pāde dea.ex quo est trūcata nō est distinguenda.

Tertio sciendu3 est ꝙ in p̄ma pte docet soluere palogismos ꝑm quid ad simpliciter.τ ɔtinet duas ɔclusiones. ¶ Prima tangit in generali solutionem que est hec. inspiciēdū ē ad ɔclusiōe3 paralogismi si vere ɔ̄dicat pōni rn̄dentis.Et ad hoc cognoscendū subdit ꝙ dicto ꝑm qd opponitur dictu3 s3 qd.iō dc̄m s3 qd τ dc̄m simplr̄ nō ɔ̄dicūt. ¶ Secūda ɔ⁹.tangit solutionē spālē ponēdo nouē paralogismos.Quoꝝ p̄m⁹est. qd̄ nō ē ip̄m ē oppinabile.ergo quod nō est ē.negatur ɔn̄a quia esse opinabile nō ē esse nisi s3 qd.2⁹ palogismus.aliquid qd̄ ē nō ē homo. igitur aliqd qd̄ ē nō est.soluitur similiter.3⁹ palogism⁹. sortes iurat se piurare.ergo bene iurat.Soluit negādo ɔn̄am. quia iurare se periurare nō est bn̄ iurare simplr̄. sed solū ꝑm quid.4⁹.qui suadet furtū dissuadet n̄ furtū.ergo qui suadet dissuadet.Soluit negando ɔn̄am.quia dissuadere nō furtū nō est dissuadere simplr̄.s3 solū ꝑm quid.5⁹ palogismus.ego dico falsū.Soluit ꝙ dicēs illā p̄pōnem dicit falsu3 simpliciter τ veꝝ s3 quid.s.quo ad significationē mālem tm̄,nō autē quo ad significationē materialē τ formalē simul.Sext⁹palogism⁹. diuitie sūt bone bn̄ vtenti τ nō sunt bone male vtenti.ergo non bonu3 est bonum.Rn̄det negando ɔn̄am.q2 ex bono ꝑm quid īfertur bonū simplr̄.Septim⁹.iustū ē magis eligendum iniusto.ergo mori iuste ē magis eligendum q̄3 mori iniuste.Soluit ꝙ iustū ē magis eligēdū quo ad agere s3 nō quo ad pati.Octauus.scio hanc re3 mihi fuisse iuste adiudicatā.ergo scio hāc rē esse meā supposito ꝙ res fuerit mihi adiudicata p̄pter falsos testes.Negat ɔn̄am quia tale nō est bene iudicatu3 simplr̄ s3 solū ꝑm quid. Non⁹ palogism⁹.iniuste passus dicit se fuisse passū iniusta:ergo dicit iniusta.Respondetur negādo ɔn̄a3 quia dicit solum iniusta ꝑm quid.

Conclusio responsalis.Omnes paralogismi fallaciarum extra dictionem preter paralogismos fallacie petitionis principij soluēdi sūt per interemptionē ɔn̄e.ɔ⁹.satis p3 ex dictis τ dicendis in dubijs.

Primo dubitat̄.vtꝝ idē possit sciri τ ignorari. ¶ Pro solutione suppōit̄ ꝙ in quarta parte intendit aristoteles quatuor conclusiones. ¶ Quarum prima tangit solutionem paralogismoru3 fallacie ignorātie elēchi dicēs ꝙ soluūtur dicēdo ꝙ semper omittūt aliq3 ɔditionē necessario reqsitā ad contradictionē.s.ad idem ꝑm idē.silr̄ τ in eodem tempore.quod declarat p duo

exẽpla. Primũ est. tu scis ꝺ corrusco ꝙ est veniẽs ⁊ ignoras ꝙ sit musicus. ergo tu scis ⁊ ignoras idẽ. Rñdet ꝯcedẽdo ꝯñs. ſʒ hoc ñ est ꝑm idẽ. zm exem plũ. tetracubitũ est maiꝰ tricubito ſʒ tetracubitum ꝑm lõgitudinẽ est tricubitũ ꝑm latitudinẽ. g° tricubitũ ẽ maiꝰ tricubito. Et per ꝯñs idẽ ẽ maiꝰ ⁊ minꝰ. ¶ z^a ꝯclusio tãgit solutõeʒ paralogismorũ petitiõis ꝑncipij. Nã oẽs soluẽdi sũt dicẽdo opponẽti ꝙ petit ꝑnm. Et subdit ꝙ si petitio ꝑncipij lateat rñdẽtẽ debet dicere ꝙ solum ꝯcessit añs. non pro quãto valet ad iferẽdum ꝯñs. qꝛ fieret petitio principij. ſʒ vt opponẽs argueret ꝯtra ꝯcessũ. ¶ 3^a ꝯ° tangit solutiõem paralogismorũ fallacie ꝯñtis. oẽs enim soluunꝰ ꝑ negatiõem ꝯñe oñdẽdo defectum talis ꝯñe. Et subdit ꝙ duplex est ꝯñtia vna est simplex vt est illa per quaʒ ex ꝑticulari ifertur vl'e: alia est ꝯposita in qua. s. ex opposito ꝯsequẽtis isert oppm añtis. Exemplũ est de rõne mellissi sic arguentis: qꝺ factũ est habet ꝑncipiũ. ergo qꝺ ñ est factuʒ nõ habet prinm. ſʒ vniuersũ ñ est factuʒ. ergo vniuersum ñ habet principiũ. ⁊ in talibus fit vere fallacia ꝯsequẽtis. ¶ 4ª ꝯclusio tãgit solõnem ñ cause vt cause. Nam oʒ ꝯsiderare si remoto illo qꝺ iterimitur. s. ipa ꝑmissa superflua adhuc sequaꝰ impoẽ. ⁊ si sic. dicẽdũ est ꝙ illa ꝑmissa superflua que iterimiꝰ nõ est cã totalis impossibilitatis ꝯclõnis.

Secundo Dubitaꝰ. vtrum ad iterrogationem plures sit dãda vna respõsio. Pro solutõe supponiꝰ ꝙ in quinta ꝑte tãgit aristoteles duas ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ ꝑma est hec. interrogatio vna est illa ad quã oʒ dari vnica responsio. si vero aliqua iterrogatio sit plꝛes ad eaʒ nõ oʒ dari vnica respõsio. ¶ z^a ꝯ°. ẽ hec. sicut i equocis veris aut falsis in vtroqꝫ sẽsu ꝑꝑ simplicẽ affirmatõeʒ vel ꝯcessioneʒ ñ videꝰ seq aliqꝺ icõueniẽs. ita etiam si interrogatio sit vera vel falsa pro vtraqꝫ ꝑte ⁊ ad eã detur vna rñsio nõ sequiꝰ aliqꝺ i onueniẽs. sed si sit vera ꝓ vna parte. ⁊ falsa ꝓ alia tunc si rñdens det vnaʒ rñsionẽ põt redargui. Declarat tribꝰ exẽplis. Primũ est. si queratur. an illa sint bona vel mala demõstrato vno bono ⁊ alio malo. dicatur ꝙ sic. tũc ergo sequiꝰ malũ est bonũ. ⁊ bonũ est malũ. sed si dicaꝰ nõ. tũc seqꝰ. ergo bonũ nõ ẽ bonũ ⁊ malũ nõ est malũ. Secũdũ exemplũ. si queratur. an quodlibʒ sit sibijpi ⁊ alijs idẽ vel diuersũ. si dicaꝰ ꝙ sic. ergo idem ẽ diuersũ a seipo. si dicatur ꝙ nõ. ergo idẽ ñ est diuersũ ab alijs. Tertiũ exemplũ. demõstrato vno equali ⁊ alio inequali si q̄raꝰ. vtrum sint sibi inuicẽ equalia vel inequalia. si dicatur ꝙ sic ergo idẽ ẽ sibijpi inequale. si dicaꝰ ꝙ ñ: ergo idem non est equale sibi ipi.

Tertio dubitaꝰ de ỽitate istius ꝓpõnis. plato vl't disputare casu posito ꝙ plato non velit disputare nisi cicero velit etiam disputare: ⁊ ꝙ cicero non velit disputare nisi quãdo plato nõ vult disputare. Tunc queritur an plato velit disputare vel nõ. si nõ. ergo cicero vult disputare. ⁊ si cicero vult disputare. g° plato vult disputare. ⁊ ꝑ ꝯñs si plato ñ vl't disputãe plato vl't disputare. si dicatur ꝙ plato vl't disputare. g° cicero ñ vl't disputare. ⁊ si cicero ñ vl't disputare plato ñ vl't disputare. ergo si plato vult disputare plato nõ vult disputare. Rñdeꝰ ꝙ casus ẽ impossibil'. iõ ñ ẽ mirꝫ si ex eo seqnꝰ ꝯdictoria. ꝙ autem casus sit impossibilis pʒ qꝛ z^a ps casus destruit ꝑmã. Nã ad platonẽ velle disputare sequiꝰ ciceronẽ velle disputare. sed ad ciceronẽ velle disputare sequitur platoneʒ nõ velle disputare. ergo ad platonẽ velle disputare sequitur platonẽ nõ velle disputare.

Ad rationes añ oppm. ¶ Ad ꝑmaʒ pʒ solutio ex ꝯclone. ¶ Ad scꝺam dꝛ ꝙ paralogismi peccãtes i forma quoruʒ solutio cadit supra ꝑmissas debent solui ꝑ distinctioneʒ. sed paralogismi quoꝝ solutio cadit supra cõsequentiam. debẽt solui ꝑ interẽptionẽ. ¶ Ad tertiam negaꝰ añs. ad ꝓbationẽ dꝛ ꝙ si in argumẽto cõcludaꝰ ꝑticulariter tũc est bonus sill's expositorius nec est fallacia accidẽtis. sed si cõcludaꝰ vna singularis cuiꝰ subm̃ supponit singulariter tũc ñ ẽ sillogismus expositorius ſʒ est fallacia accidẽtis. Et hec de questione dicta sufficiãt.

Queritur Utrum diuisio orationum in orationes difficulter solubiles ⁊ in orationes faciliter solubiles sit sufficiens. ¶ Et videtur ꝙ non quia eadem oratio est faciliter ⁊ difficulter solubilis ergo diuisio est insufficiens. ¶ Secundo sic. omnis ars est de bono ⁊ de difficili. sed de oibꝰ orationibus sophisticis ẽ ars. ergo omnes orationes sophistice sunt difficiles. ¶ Tertio sic. per paralogismos peccantes in forma decipiuntur tam scientes q̃ nescientes. ergo quilibet sillogismus peccans in forma est difficilis ad soluendũ. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo Sciendum est ꝙ in vltimo capitulo huius tractatꝰ docet soluere paralogismos ducentes ad soloecismum. ⁊ nugationẽ Et ꝯtinet duas conclusiones. ¶ Quaꝝ ꝑma ẽ h. ad soluẽdũ paralogismos ducentes ad nugatiõeʒ oʒ negare istud principium sophisticum nomẽ idẽ

significat per se sumptuz ⁊ cum alio iūctū. ꝙ aūt istud sit falsum probat aristoteles dupl'r. Prio i relatiuis per duo exēpla. Primum est. duplū p se sūptū significat dimidiū. iūctū aūt cū dimidio amplius non significat ipm. Secūdum exēpluz scia per se sūpta significat scibi e. non aūt iūcta cuz scibili. 2º pz idem in passionibus. Nam simitas p se significat nasū. iūcta vo cum naso āplius nō significat ipm. Et subdit ꝙ volēs euitare nugationez dz noi per se sūpto addere suū adiūctum in genitiuo vel saltē i obliquo vt simo dz addi i genitiuo nasus dicēdo ꝙ simus est habēs curuitatem nasi. ¶ 2ª cōclusio tāgit solutionem paralogismoꝝ ducētiū ad soloecismū per sex paralogismos. Pm⁹ ē. qd vere dicis eē hoc est. sed lapidē ve dicis eē. ergo lapidē est. Scds. vt si queratur. ē ne hoc illa res ⁊ dicat ꝙ sic. tūc sic paralogizatur. hic ē albus. hic est illa res. ergo illa res ē albus. Terti⁹. si ꝗratur ē ne hoc illd qd tu dicis esse. si dicatur ꝙ sic: tūc sic arguit. tu dicis eē h ⁊ dicis istā eē aspidē. g hoc ē aspidem. Qrt⁹. quem dico esse hunc est hic. sed cleonem dico esse hunc. ergo cleonem est hic. Quintus. tu scis h. sed hoc est lapis. ergo tu scis lapis. Sextus. cui⁹ sciaz habes h scis. lapidis sciaz habes. ergo lapidis scis. Rńdet negando ꝯniam qz i maiore nō dr cui⁹ hēs sciam huius scis sed dr hoc scis ideo non dz cōcludi. ergo lapidis scis. sed lapidem scis. Simil'r non dz concludi cleonem est hic sed cleon ē hic. Et subdit ꝙ talis defectus non pōt fieri in noibus neutri generis quia bene seqtur gegd vere dicis eē h. ve est sed lignum vere dicis eē. ergo lignū vere ē. sed iste defect⁹ faciliter accidit i alijs generibus

Secundo sciendum est ꝙ quart⁹ tractat⁹ in quo ostendit difficultatē solutionis orationum continet tria capitula. Primum continet duas partes. In prima tāgit quatuor cōclusiones. Quarum prima est hec. orationuz ꝗdā sunt faciles ad soluendum. quedaz vero difficiles. ¶ Secūda ꝯclusio. omnes orationes ꝑm equiuocationez sunt faciles quia equiuocatio est modus leuissimus. ¶ Tertia ꝯº omnes pene orōes ꝑm diuisionez sunt ridiculose quia manifeste sūt oibus. sicut pz tribus exemplis. Quorum pmum ē istud. vir ferebatur gradatim sedens. ista est duplex. qz vel significat ꝙ vir ferebatur p gradus. ⁊ sic ē va. vel significat ꝙ vir sedens ferebat gradiēdo. ⁊ sic est falsa. Secūdū exemplū. boreas nō est purus. pdit enim. i. affligit pauperem. Nam purus duo significat: vno modo idem est qd ignoscens. ⁊ tunc boreas non est purus. Alio modo idem est qd serenus vel aerem purgans. ⁊ sic boreas est pur⁹. q̄ regnāte masculi gñant sicut dr tertio de aialibus. 3ᵐ exemplū. vtra boū ante pariet vel neutra. sz posterius ambe. ista dictio añ pōt vno° significare anterioritatem tpis: ⁊ sic vtra. i. aliqua boū peperit añ: vel pōt significare anterioritatē loci. ⁊ sic neutra boum peperit ante. ¶ Quarta ꝯº ꝑm equiuocationem sūt alique orōnes inutiles ⁊ aliq̄ difficiles: Nam ille sunt difficiles de quib⁹ sapientissimi iudicant. sed de aliqb⁹ termis sicut de vno ⁊ añ iudicant sapientissimi an sint vniuoci ⁊ significēt vnū: aut sint equoci signtes pl'a. sic zēo credbat ens tm̄ vnū significare. Alij vo dicūt ꝙ ens multipl'r dr.

Tertio sciendū est ꝙ in secūda pte detmiat aristoteles de solutione acri. Et intēdit sex ꝯclusiones. Quarum pma ē hec: orō acris est que maxie facit dubitare. ⁊ dicit acris eo ꝙ talis orō maxime mordet respōdētē. ¶ 2ª ꝯclusio ē hec. orō acris est duplex. quedā ē sillogistica sicut ē peccās i materia. alia ē ñ sillogistica que peccat in forma ⁊ iter illas ille que peccāt i mā sunt acerrime. ¶ Scda ꝯclusio ē hec. oratio sillogistica acerrima est illa que ex maxie pbabilib⁹ iterimit maximum pbabile qz i tali orōne semper ex opposito ꝯclusiōis cum altera pmissaruz pōt iterimi altera premissa q̄ ē valde pbabilis sz illa ē maxime acris in qua fert ꝯclusio maxime acris ita ꝙ ꝯclusio. sit eque pbabilis sicut pmisse. ¶ 4ª conclo. inter orōes ñ sillogisticas illa est maxie acris de q̄ est dubium an sit sillogistica vel ñ ⁊ vtrꝫ sit soluēda per distinctōem vel p iterēptionem. ⁊ illa est acris quando nos scimus ꝑm quam pmissam debet fieri solutio. ¶ 5ª ꝯclusio. orōnum peccātiū i forma quedā ñ sūt digne solutōe i quibus. s. deest aliqua pmissarum ppter quaz debet sequi cōclusio ⁊ talis vocatur sillogismus fatuus. alie sūt digne solutiōe in quibus defectus nō prouenit ex defectu premissarum. sed ex debito modo ordinādi. ¶ Sexta conclusio tāgit diuersos modos soluēdi. Naz aliquādo fit solutio ad orationez ⁊ illa est vera ⁊ recta. aliquādo autem fit solutio ad interrogationem. idest ad hominez ostendendo ꝙ male ordinat suas premissas sicut est in sillogismo fatuo. aliquādo fit solutio ad tempus quando scilicet solutio est pluris tpis egēs ꝗ̄ presentis tēporis disputatio exigat:

Conclusio Respōsalis diuisio orōnum. orationes faciliter solubiles ⁊ difficulter solubiles est sufficiens dumtamen illa facilitas vel difficultas non sumatur ex parte nostri. sed ex parte ipsarum orationum. Naz ille di

cuntur faciles quarum defectus non est latēs sed manifestus. ille vero dicuntur difficiles quarum causa defectus est multum oculta nec de facili percipitur. conclusio sic intellecta pꝫ satis ex dictis.

Primo Dubitatur vtrum per ea que dicta sunt in libris elenchorum sit ars sophistica sufficienter tradita. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ i isto capitulo recapitulat ea que dicta sunt tam in libro thopicorum ꝙꝫ in libro elēchoruꝫ Et itendit talem conclusioneꝫ. dictū est ex quot et qualibet disputationibus fiūt paralogismi ⁊ quo modo ducendi sūt ad falsuꝫ ⁊ iopinabile. ⁊ quomō oꝫ interrogare. ⁊ quis ordo d̄beat obseruari in interrogatione. ⁊ de vtilitate istaruꝫ orationum ⁊ solutione paralogismorū. ⁊ hoc q̊ ad libros elēchorū. sed in libris thopicorum dictuꝫ est quomodo probabiliter poterimꝰ arguere de vnoquoqꝫ problemate ⁊ quō sit defendenda positio a nobis vt nos disputatiōeꝫ sustinētes nihil dicamus repugnās. ⁊ hoc fuit necesse quia lꝫ socrates sciuerit iterrogare fatebatur tñ se nescire respōdere. ⁊ ex hoc passu traditur auctoritas prouerbialis. multi sūt arguētes pauci vero soluētes.

Secundo Dubitatur vtrum principia sint maxima i virtute ⁊ paruissima in magnitudie. ¶ Pro respōsione supponitur ꝙ i hoc vltimo capitulo declarat modū i duabus conclusiōibus quo ista sciētia fuit iuenta. ¶ Pria conclusio tāgit moduꝫ quo alie sciētie fuerūt inuente Nam illa que iueniūtur i principio sūt parua sed a posterioribus particulariter elaborata augentur ab eis quousqꝫ sciētia sit completa. Illud auteꝫ qd̄ i principio iuenitur. vtilius est eo quod postea additur. quia illud est pricipiuꝫ quod est maximuꝫ i virtute ⁊ difficilimū. ꝙꝫto. n. ē optimuꝫ potestate tāto est paruissimuꝫ magnitudine. ⁊ ꝙꝫto est mius i magnitudie tāto est difficillimuꝫ videri. hoc est difficilius. est ad ineniēduꝫ. sed illo paruissimo inuento facile est agere ⁊ augere reliquuꝫ. ⁊ per hunc moduꝫ adiuēte sūt pene omnes sciētie rethorice. quia illi qui iuenerūt principia pauca dixerūt de illis. Alij v̄o qui sūt famosiores i illa arte colligūt dicta a mľtis. vnde post primos iuētores rethorice secutꝰ est thesias. ⁊ post thesiā secutꝰ est theodorus post quē multa multi adiuenerūt. ⁊ ide est ꝙ ista ars maxiuꝫ iā habet icremētū. ¶ 2ª cōclusio tāgit modū quo ista ars fuit acquisita. quia añ tp̄s suū nihil oio fuerat traditū artificiaľr. sꝫ oīa erāt iordiate ⁊ sine arte dcā quēadmodū accidit i mercēnaris ⁊ i doctria georgie que sine arte tradita est. Naꝫ sicut mercēnarij iordiate vēdūt res suas nō dātes artem eas faciēdi vt sutores asportāt multos modos calceoꝝ nō tradētes artē faciēdi eos. sic ante tp̄s aristotelis erant fcē multe argumētationes rethorice. sed nihil omnio d̄ sillogismis vere ⁊ certitudiaľr erat dictū quia sepe capiebāt sophisticas pro rethoricis ⁊ eꝯ. ⁊ de oībus his dedit ari. artē. ⁊ ideo si videat̄ ꝙ h̄ ars sit ꝯpleta quēadmodū ⁊ alie. d̄ obmissis gdē artis idultionē petit. d̄ iuētis āt mľtas hr̄e grates.

Tertio Dubitatur de veritate istius propositionis homo est animal. ergo hec cōsequentia non vꝫ demonstrando ipammet consequentiam. Est enim duplex conditionalis. quedaꝫ est nō assertiua que. s. nō asserit suū añs eē sicut est illa i q̄ pōitur hec cōiūctio si: alia ē ꝯditionaľ assertiua q̄. s. asserit suū añs eē sicut ē illa i q̄ pōitur hec cōiūctio ergo. ⁊ illa ꝓpria vocat̄ rōnaľ. Tūc q̄rit̄ de v̄itate istiꝰ ꝯditionaľ hō ē aīal. g̊ hec ꝯña non valꝫ d̄mōstrādo ipaꝫmet ꝯñaꝫ. ꝓbat̄ ⁊ iprobat̄. ꝓbat̄ sic quia vel ista conditiōalis est vera vel falsa. si vera habetur propositū. si falsa. tunc arguitur sic. dicta conditionalis est falsa ergo ipossibile est añs esse verū gn ꝯñs sit verū. ⁊ si sit veꝝ. tūc ita erit sic illa significat ergo ipa erit v̄a. ⁊ p ꝯñs si ē falsa ipa ē v̄a. Pria ꝯña pꝫ q2 si dicta cōditionalis ē falsa tunc impossibile est hoieꝫ eē aīal gn ꝯña expssa i dicta conditionali ñ valeat. sed hoc significatur p ꝯñs dicte cōditionalis qd̄ est istud. s. ergo hec ꝯña nō valꝫ. ⁊ sic si dicta ꝯditionalis sit falsa ipossibile est añs esse v̄m gn ꝯñs sit verū. Improbatur sic. q2 vel ipa est v̄a vel falsa. si falsa habetur itentū. si sit v̄a. tunc cuꝫ añs eius sit verum ⁊ necessariū. de necessitate suū ꝯñs erit verū qd̄ ē istud ergo hec ꝯña non valet. sꝫ si sit verū. ergo verum est hāc ꝯñam nō valere. mō si ꝯña nō valeat. tunc dicta cōditionalis erit falsa Et per ꝯñs si sit vera erit falsa. Ad insolubile respōdetur ꝙ dicta cōditionalis est falsa. q2 ad ipam sequūtur duo ꝯdictoria q2 si ponat̄ v̄a cum eiꝰ añs sit necessariū suū ꝯñs de necessitate erit veruꝫ. ergo verū erit ꝯñam nō valere. ⁊ p ꝯñs dicta ꝯña valet ⁊ non valet quod implicat. Ad ꝓbationem dr̄ ꝙ lꝫ ita sit q̄liter significat de significatione mālī non tñ ē ita q̄ľr significat de significatiōe formali. iō nō ē ita q̄ľr cūqꝫ p eā significat̄ q̄r ipa ē falsa.

Rationes Ante oppositū soluūtur ex d̄claratione conclusionis. Et hec de secundo elenchorum dicta sufficiant.

¶ Impressum venetijs. 1490. Iussu ⁊ impēsis nobilis viri Octauiani scoti.

¶ Tabula q̄onuʒ sup tota logica magr̄i Johānis magr̄i incipit. Et p̄s super p̄hemiū ip̄ius.

¶ Incipiūt q̄ōnes libri p̄dicabiliuʒ porphirij.

¶ Incipiūt q̄ōes libri p̄dicamētoruʒ aristo.

¶ Incipiūt q̄ōnes p̄mi libri pyermenias.

¶ Incipiūt q̄ōes scd̄i libri pyermenias.

¶ Incipiūt questiones libri p̄mi p̄oꝝ.

Finis

Registrum

A.B.C.D.E.F.G.H.J.K.L.M.N.O.P. Q.R.S.T.U.X. Omnes sunt quaterni.

1546

Vigor Biel consulturus aliquem studiosum aegro
solitus fuerat dicere O diabole diabole nō
tu ad fermenta currras. sed uno solido atque
altero experimentia debebas.

Lectiones praescriptae his qui in Baccalaureos volunt promoveri

	Audit	Nō audit
Gramatica Linacri	4	6 secundum libros
Caesarij Dialectica	4	10 secundum tractatus
Rodolphi Dialectica	nō solvitur	
Rhetorica ad Heren.	6 [illegible] nomine ... audit 4	Nō aud.
Epistolae Ciceronis	3	s. la. 6 [illegible] libri
Alberti Magni physica	5	5
Vetus ars	4	12
Priorum. Mixtionis nō leguntur	4	10
Posteriorum	4	12
Elenchorum	4	·11·
Physicorum	6	8 secundum libros
De anima opiniones nō leguntur	4	11

Sphaera
Computus
Despauterij Syntaxis
Laurentius Valla
} nō solvuntur

Quaestiones

Veteris logicae	Priorum 16 / 3, Elenchorum 3	} Sexgallica pro positione.
Posteriorum	5	
Veteris artis	6	
~~Elenchorum~~		
Physicorum	40	
De anima	6	
Sigillum	24	
Signum	30	

Compositiones 24 aut 16
si invenerit unus alter [illegible] candidatos.

Pro Magistris

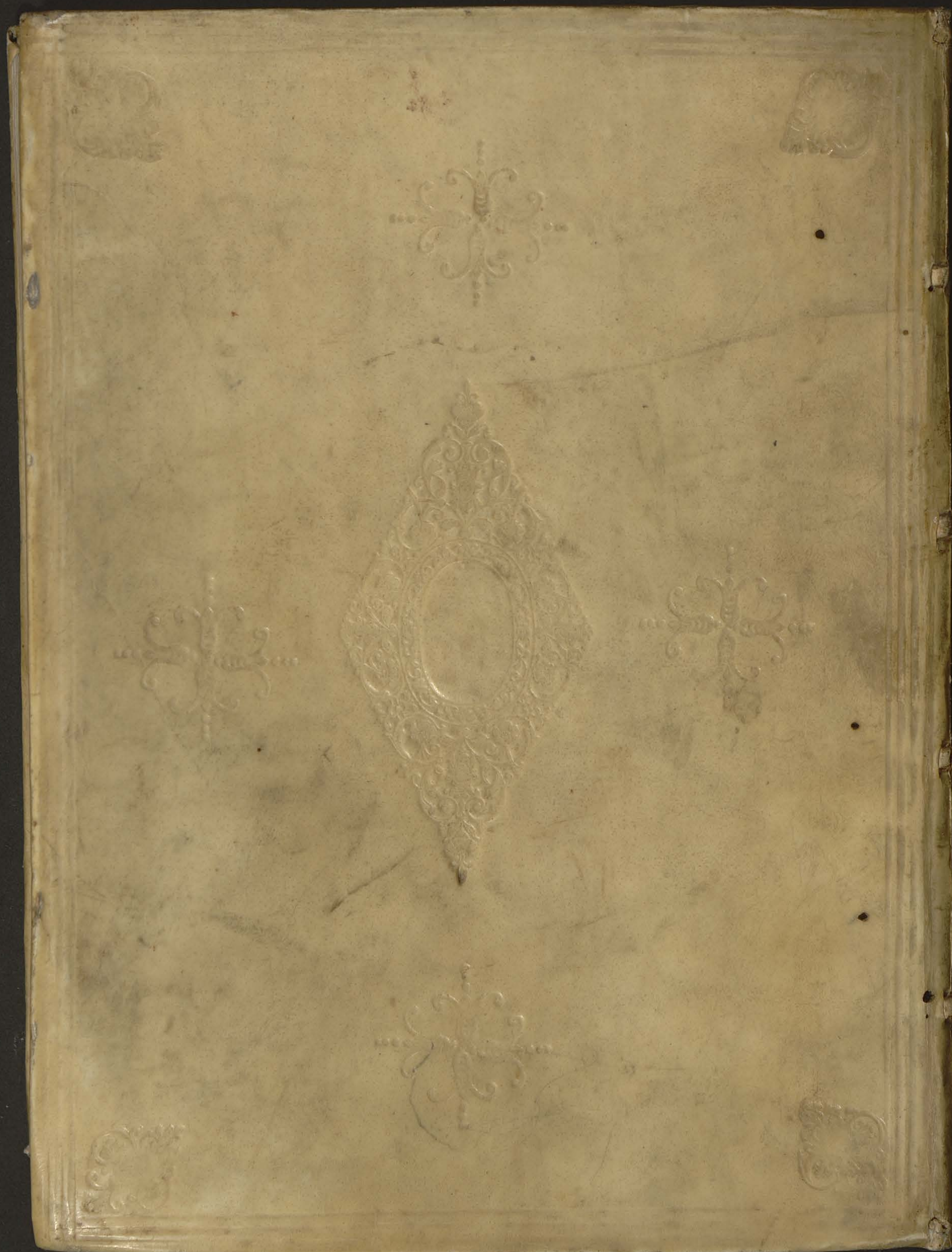
Lectiones	Audit	Nō auditus
Topicorum stantibus quae leguntur	4	11
De caelo Tertij nō legitur	4	9
De generatione	3	9
Meteororum 4tus nō legitur	3	10
Parva naturalia	3	5 secundum libros
Ethicorum	6	10 secundum libros
Politicorum	6	8 secundum libros
Oeconomicorum	1	2 secundum libros
Arithmetica	4	4
Musica		
Euclides	4	4
Perspectiva	4	4
Theorica	4	4
Metaphysica	6.	12 secundum libros

Quaestiones

Topicorum	4	} Sexgallica promotio
De caelo	4	
De generatione	4	
Meteororum	4	
Parva naturalia	4	
Translatus quaestionibus vel loco Ethicas	6	
Physicorum	40	
Metaphysicae	6	

~~Quota [illegible] Bacc. [illegible]~~

Signum 48 fl
Sigillum 48 fl
Compositionales 48 fl

[illegible]